CONSILIUL CULTURII
ŞI EDUCAŢIEI SOCIALISTE
INSTITUTUL DE CERCETĂRI
ETNOLOGICE ŞI DIALECTOLOGICE

SERIA II TEXTE ŞI GLOSARE, 4

TEXTE DIALECTALE MUNTENIA

III

PUBLICATE DE
COSTIN BRATU, GALINA GHICULETE,
MARIA MARIN, BOGDAN MARINESCU,
VICTORELA NEAGOE,
RUXANDRA PANĂ,
MARILENA TIUGAN,
MAGDALENA VULPE

1987

Volumul **TEXTE DIALECTALE, MUNTENIA,** III a fost elaborat în cadrul Sectorului de dialectologie al Institutului de cercetări etnologice și dialectologice

CONSILIUL CULTURII SI EDUCATIEI SOCIALISTE

INSTITUTUL DE CERCETARI ETNOLOGICE SI DIALECTOLOGICE

Sectorul de Dialectologie

SERIA II TEXTE SI GLOSARE, 4

TEXTE DIALECTALE

MUNTENIA

III

de

COSTIN BRATU, GALINA GHICULETE, MARIA MARIN,
BOGDAN MARINESCU, VICTORELA NEAGOE, RUXANDRA PANA,
MARILENA TIUGAN, MAGDALENA VULPE

1976

VI

790. RECEA DE SUS (com.Recea).. 64-73

fîntî́na, 64; [Amintiri din viața subiectului], 65; mămắliga, 69; întîmpláre̯a ásta am avút-o, 69; [Întîmplare], 73.

791. FIERBINȚI (com.Șelaru).. 74-89

cam ásta erá múncă grî́ului̯, 74; común-ásta a no̯ástră, 76; cî́nipa, 77; o clóșcă, 79; năște̯á acásă, 80; [Obiceiuri la Anul nou], 81; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 83; țắstu, 84; gîndáĉ^{i}, 84; am petrecút așá, 85; la moș^{i}, 88.

792. CĂTUNU (com.Poeni) 90-104

lup turbát, 90; crește̯án‿gîndáĉ, 92; vene̯á lupḱ, 93; ștíe feméi̯ dă dăscî́ntă, 94; așá i̯erá ^{u}obyiĉéi̯u, 95; zmei̯, 98; comór^{i}, 98; núnta, 99; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 100; clóșca, 101; grî́u, 102; așá să distráu̯ atúnĉa, 103.

793. GRATIA 104-123

la porúmb, 104; grî́u, 105; cu cărúța, 107; lupu̯ái̯ca, 114; așá fáĉe fétili, 117; cî́nipa, 118; gîndáĉ, 119; m-an‿căsători‿și i̯ọ mícă, 120; dăscî́nteĉili la n^{u}oi̯, 121.

794. TĂTĂRĂȘTII DE SUS 123-140

o vînăto̯áre, 123; un‿vi̯ézure̯, 125; s-a auzí‿dă strigói̯, 126; cî́nipa, 128; ne̯-a spar‿cása, 129; la náștere, 132; obiĉéi̯urli núnți, 134; mămắliga, 139.

795. BACIU (com.Blejești) 140-147

púțur^{i}, 140; cînd ere̯ám fátă máre, 141; săpún, 143; și-i̯ lu̯a la dăscîntát, 145; sóba, 146; pórcu, 147.

796. ZÎMBREASCA...148-161

i̯erᵉáu̯ lupⁱ, 148; vía, 150; şî ắrs a murít, 150; pîn-acú ẵ scăpát, 153; lăsá cása u̯ágănă, 156; erᵉá múncă múltă, 157; am plecá cu ⁱel, 158; făĉá cam̄ ra̋r pî́i̯ni, 159; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 160.

797. TALPA-BÎSCOVENI (com.Talpa)...........................161-173

vⁱíţa, 161; cásâ bătrî̌ni̯áscă, 162; [Preparate din făină], 163; clóşca, 164; [Porcul], 165; tutúnu, 167; mumulíţa plói̯i, 169; păcálă-n̦ sátu lui̯, 169; ţî́ca-n̦ cásâ, 172; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 172.

798. MERENII DE JOS (com.Mereni)...........................173-180

túrtă dă mălái̯, 173; tutúnu, 173; lúpu, 174; cása, 175; pᵘórcu, 176; o cápră aveá̯ trei̯ i̯ezⁱ, 179.

799. DRĂCŞENEI..180-188

ắsta a fos pórtu atúnĉⁱ, 180; ᵘómu mi̯eu̯ a fos căluşárⁱ, 181; tutúnu, 182; cun̦ să faĉe pî́i̯nea, 183; cî́nipa, 184; brî́n̦za, 186; săpúnu, 187.

800. MOŞTENI..188-200

în nóᵘo súte şápte, 188; focu̯-ai̯íĉ a fost, 189; ne duĉám cu vʸítili, 190; váru-mi̯ó ắla, 191; o cásă, 192; ásta mi̯-e meseŕia, 193; aşá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun, 193; săpúnu, 196; pri̯étinu myeu̯, 197; cîn m-an dus i̯o cu viţéi̯i, 198.

801. VÎRTOAPELE DE SUS (com.Vîrtoape) 200-212

grî́u̯u, 200; vyíi̯e, 202; óili, 203; lúpu, 205; toámna să făĉá núnţili̯, 206; cî́nipa, 208; borangíc, 209; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 210; pórcu, 210.

VIII

802. DRĂGĂNEŞTI DE VEDE 212-220

porúmbu, 212; o cásă, 213; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 214; [Cînepa], 214; gîndáĉi, 215; grî́u̯u, 216; am i̯eu̯ o nepu̯átă, 216; a fuĝí‿cu‿i̯el dîm‿ bîlĉⁱ, 218; álbă-ca-zăpáda, 219.

803. LĂCENI (com.Orbeasca) 221-233

m-a călcát o maşínă pă piĉére, 221; [Din istoria satului], 222; porúmbu, 223; grî́u, 223; víⁱa, 224; am‿ fuĝít, 225; cî́nipa, 226; la grădinăríⁱe, 227; tutúnu, 227; [Porcul], 229; tái̯că-me̯o s-a prăpădít, 230; [Înmormîntarea], 231; a murí‿şî̋ màm-máre̯a me̯a, 233.

804. MAVRODIN..234-249

a vru‿să mă cálĉe cărúţa, 234; cîŋ‿cu revólta‿áe̯a, 234; drăgái̯că, 237; porúmbu, 237; bumbácu, 238; am‿ foz‿dă mic copíl púsă dûpă ᵘ̑oi̯ ĉọbănọái̯că, 239; ᵘ̑osî̃za ᵘ̑o fáĉe săpún, 241; mămăligúţa, 243; un ţăst, 244; núma trăznăi̯ făĉe̯ám, 245.

805. TOPORU 250-259

[Din viaţa subiectului], 250; [Bordei; casă], 251; revulúţii̯a, 253; am‿fost la cîmp, 254; mai̯ am avú‿şⁱ‿ i̯o úna, 254; murătórⁱ, 255; ave̯ám tîrl-afáră, 257; i̯-a prins pîn‿la úrmă, 258.

806. TELEORMANU(com.Mîrzăneşti) 259-272

lúpu ne̯-a pîndít, 259; să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă, 260; cînd a fost d-a fuĝít lúme̯a, 261; s-a-ntîmplát o nenoroĉíre, 263; cî́nipa, 264; mălái̯, 265; bumbác, 266; aŋ‿găsⁱt-o trîntítă, 267; cása, 267; veníi̯ cu fáta, 268; sîntém la roşíi̯ acúşa, 270; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 270; carⁱ ápili, 271.

807. ȚIGĂNEȘTI 272-282

ánu nóu̯u‿s^{u}te șápte, 272; cum m-an̯‿căsătorít, 274; [Vița de vie], 275; núnta, 276; bumbácu, 277; mămălíga, 278; mă simțẹám...bolnávă, 278; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 280; s-au̯ lu̯at amîndói̯, 281.

808. CERVENIA.. 282-292

túrta furníĝililor, 282; săpún, 283; mọáre u̯ómu, 285; grî́u, 287; víi̯à, 289; la grădínă la soláre, 290; pícă purĉẹáọa, 291.

809. PIETROȘANI.. 292-303

púnem porúm^{bu}, 292; pî́i̯nẹa, 294; săpúnu, 296; așá să ....petrég‿núnțilẹ-acúma, 297; n-a^{m}‿mai̯ vru‿să plec sî́n̯gurḁ̆, 302.

810. ZIMNICEA.. 303-312

lúpu̯-a rămás în̯‿sánie̥, 303; cî́te nu să-ntî́mplă, 304; ș̌-^{u}odát-am plecát într-o i̯árnă, 305; dă ánu nou̯, 306; túrta furníĝilor, 307; ródu pămî́ntúlui̯, 308; la bumbác, 309; fac săpún, 310; s-a petrecút timpurî́li, 311;

811. NUCET.. 313-328

cása dă bî́rgin^{i}, 313; an̯‿logodít, 314; am̯‿făcú‿núntă, 317; să spui̯ dâspre gîndáĉ^{i}, 320; am̯‿fuĝí^{t}‿cu i̯el, 323.

812. GHEBOAIA (com.Finta).. 328-347

[Vase din lut], 328; feméẹa-nnășté̥a, 333; áre putére fermecătọárẹa, 334; să fáĉe strigói̯, 336; i̯ese árse frumós cu lúĉu, 337; dîm‿p^{u}orc așá să fáĉẹ, 339; prima dátă fuĝítă ș-a dóọa ọáre núntă, 341; ā...plecá‿cu él într-o sẹáră, 344.

X

813. BOLOVANI (com.Cornaţel)............................ 347-361

şî-nĉépe să píĉe spírtu̯, 347; cărúţa, 348; [Istoricul satului], 350; brî́n̦za, 351; dăscî́n‿dă dăó^{k}, 352; porú^{m}bū, 354; [Casa], 355; i̯o nij‿n-an̦‿făcú‿nŭ̋ntă, 356; un mort mo̯árè, 358; ĉíper vite̯ázu lúmi ,360.

814. TEŢCOIU (com.Mătăsari)............................ 362-374

cása, 362; seămănắm tutúnu, 367; [Porcul], 368; púne núnta, 372.

815. BUTIMANU 374-390

porúmbu, 374; grî́u̯u, 377; i̯erám şi̯ e̯o tî́năr, 379; croz^{i} dă săpún, 381; mi̯-er^{e}á ^{u}óki la ^{î}ắsta, 382; cî́nipa, 385; gîndáĉ^{i}, 387; am̦‿fos‿pă bărăgánu, 388; la mormîntáre̦, 390.

816. MERENI (com.Conţeşti)............................ 391-401

opín̦j^{i}‿dă i̯ápă, 391; a murí‿dăf^{h}ìnitív !, 392; àm‿plecátắră noi̯ amîndói̯, 393; i̯erá primăvàră,395; ã‿făcú‿şĭ̋ săpún,395; făĉáu̯ puntiu̯áre,397; o-mormîntáre. 398; să pun o̯ále. 401.

817. ULIEŞTI 402-413

cásą̆ d̦ă lem^{n}, 402; tutúnu, 403; p^{u}orúmbu, 407; cî̋nipă, 409; u̯óţi/u̯ő̂ţi !, 410; núnta, 411.

818. ZIDURILE (com.Odobeşti)............................ 413-425

càrtóf^{h}i, 413; sorgái̯că, 414; proĉéstu, 415; am înnăscút, 417; ave̯ám ţest,417; făĉé‿săp^{u}ún, 419; s-a măritát aĉíle̯a într-ũ‿sad‿veĉín, 420, lun‿dă dimine̯áţă, 421; dac-ave̯á le̯ác să sculá, 424.

819. BREZOAIA (com.Brezoaele)............................ 425-440

am scăpát în̦‿génúkĕ, 425; [Porumbul ; grîul], 426; ắsta ere̯á petréĉe$^{re̯a}$, 428; o e̯au̯ şi dă lun^{i} dă dimine̯áţa,430; [Zarzavaturi], 431; b^{u}orĉ^{e}águ, 434; ne̯-a suprín̟s p-áltu rûu̯, 435; vʸíẹā, 436; făĉᵉám pétre,438; cu‿úŋkul meu̯, 439.

820. CREVEDIA..440-451

am fost la focșánⁱ, 44o; mormîntáre, 441; mi s-a-ntîmplá‿și míi̯e, 443; cîte am pătími‿ș-an‿trás, 443; cînipa, 444; creștẹám boranĝíc, 445; avẹám putinéi̯, 446; să lăsá sec, 447; an̟‿lăsá‿ᵘói̯le, 448; i̯éle, 449; cu cóbʸilița mă duĉẹám, 449; tọámna să punẹá grîúu̯, 45o; cînd erám noi̯ féte, 451.

821. CREVEDIA MARE 452-471

ĉetátẹa fétii̯, 452; mi̯-a rămás...pᵘolécra așá, 456; erẹá scríntit ăla, 457; neĝ, 458; sfînta, 458; ˢ-a poméni‿cu i̯édu...lîŋĝâ i̯el, 46o; áẹa avẹá zmeu̯, 461; dă apucát, 462; dă dău̯ók, 463; la mînicătọáre, 464; noi̯ știm pă băbéște, 464; a avú‿búbă la búrtă, 467; făĉé‿săpún, 468; múŋca la tutún, 469; nẹ-a furá‿cálu,47o.

822. MILITARI...472-482

făĉán‿tran̟spórturⁱ, 472; cása mẹa, 475; punẹám porúmb, 476; cu camiᵘónu, 478; așá am pățít, 479; am̟‿văzút um‿pûi̯ dă lup, 482.

823. ULEȘTI (com.Bucșani)...483-494

[Viermi de mătase], 483; în nọáptẹa dă ánu nou̯, 483; așá-i̯ ᵘoki féti, 485; vine ursitóřili dă-l ursẹáză, 488; ĉícă să fáĉe strigói̯, 491; lúpi a fost, 492; [Porcul], 493.

824. MIHĂILEȘTI..494-5o1

soțîi̯a dîntîi̯ mi̯-a murít, 494; ásta ⁱe săpúnu, 497; víi̯a, 498; mămăligúța, 499; la sărbătórⁱ, 499; ásta făĉém merẹu̯, 5oo; tutúnu, 5oo.

XII

825. COMANA..5o1-515

aşá să-ntîmplá, 5o1; pépeni, 5o2; să făĉá hóră, 5o3; am lu̯at-o cu-nţeléĝẹre, 5o4; gríᵘu, 5o7; ᵘo cásă, 5o8; cî́nipa, 5o9; gîndáĉⁱ, 51o; o núntă, 512; şî̋ i̯o ştiu̯ să fac săpún, 513; úna care mi̯-a spus-o veĉínu, 514.

826. GHIMPAŢI..515-523

víi̯a, 515; la sîmpi̯étru m-am măritát, 516; cásĭli̯, 517; bumbác, 519; a murít máma, 52o; núntă, 522.

827. STOENEŞTI..524-545

o pastrámă, 524; i̯o sînt înnăscúd‿dă u̯áe, 524; áᵉa măgură să zî́ĉẹ că i̯éste dîn trei̯ po̯ále dă pămî́nt, 527; i̯eu̯ am‿fos‿cam sudui̯ítă dă táta, 528; la hóră, 53o; la mort, 532; dacă strígă la ĝẹ̯am, 534; i̯erẹ́a fo̯árte áspru boi̯éru, 534; ĩ‿félu ắsta i̯éste cu vʸíi̯ili, 538; la hóră, 54o; i̯eu̯ am jucá‿şi-ŋ‿călúş, 542; fasúle [şi] ĉórbă, 545.

828. RADOVANU..546-556

să treerá cu cái̯i̯, 546; víi̯a, 546; spunẹ́ā bătrî́ni nóştri, 547; cása, 548; [Din viaţa subiectului], 549; cîn‿a fost să nasc, 55o; dóo féte my-a murítᵘ, 552; cî́nipa, 553; táta lu tatái̯a, 553.

829. DRĂGĂNEŞTI-VLAŞCA..556-564

[Treieratul cu cai], 556; s-a bolnăvʸí‿dă fócu băi̯éţilor, 557; cî́nipă, 559; ţigánu la vînăto̯áre, 56o; la náşu, 561; víi̯a, 561; mălái̯u, 562; o núntă, 562; m-a muşcát um‿porc, 563; am colindát, 563.

830. BĂNEASA..564-577

avẹ̯ám bordéi̯ îm‿pămî́nt, 564; cî́rtiţa, 566; cînd péştili işá la bătáⁱe, 566; [Cum a salvat o fată de la înec], 568; şárpili, 57o; a găsi‿como̯áră̯, 57o; cînd m-ã‿apucát să fac o cásă, 571; clácă, 574; după ĉé‿náşte femée̯a, 575; i̯éne, 576.

831. GREACA..577-589

ắla i̯erá pórtu atúnĉ, 577; [Obiceiuri la sărbători], 579; ş-a plecá‿copíi̯i mái̯că, 58o; ca-m‿pove̋stẹ, 581; la pescuít, 582; cî́nipa, 585; a fost odátă̩ o cápră, 586; ^{i}éne, 589.

832. CHIRNOGI...589-6o1

ásta ẹste cu ví^{e}a, 589; bătẹáŋ‿la gráti^{i}ẹ, 592; i̯e fo̯a̋rte rău̯ fără cártẹ, 593; bumbác [şi] in, 594; ắŋ‿crescú‿şî gîndắĉ, 595; so̯ácrî-mẹ-ásta műlte şti^{e}á, 596; îm̦‿félu̯-ŏsta să pescuẹá, 598; am̦‿fugî́t^{u}, 599; [Înmormîntarea], 6oo.

833. FRĂTEŞTI...6o2-622

legáŋ‿călúşu sî́mbăṭă‿sẹáră, 6o2; cu cai̯ an‿trei̯érat şi i̯eu̯, 6o8; bordéi̯, 6o9; şî trecấ şî̄...cáru cu mirẹása, 61o; mă kémá mo̯ắşă̩, 615; bi̯átă lisa̋ndra a căzút îŋ‿kiropástie, 617; ástẹä-i̯ to̯áte condíţii̯l^{i}‿la víi̯e, 619; so̯ácra cu trei̯ nurór^{i}, 621.

834. PUTINEIU..623-638

núnta, 623; ắŋ‿crescù‿gîndáĉ, 627; túrta furniĝíṇlor, 63o; cînd erẹám noi̯ féte már^{i}, 631; la b^{u}obîrnáĉ,632; ^{i}erẹán‿t^{u}ot aşá còpil mic, 635; nu fúsesen‿niĉó^{d}ată̩ în‿tren, 637.

835. MALU (com.Vedea)..................................638-652

grî́u, 638; cî́tẹ-am‿păţî́^{t} !, 64o; gîndáĉi, 642; a pîşí^{t}‿pisíca mọrtu̧, 646; [Casa], 647; s-a du^{z}‿după ắla̩, 649; cu váca, 65o; to̯ată zío̯a nu‿stái̯, 651.

XIV

836. CIOCÎRLIA.......................................652-662

ĉocîrlía, 652; óili, 652; núnta, 653; ca să plóᵘo așá̋ făĉe̯á, 654; gîndáĉi, 656; mî̯ălăi̯áșu̩, 656; grî́ᵘu, 657; áste̯a sî̂‿fáĉẹ la noi̯ aĉí la țárâ, 658; s-a furát cái, 659; mălái̯u, 659; s-a-ñecát, 660; o clóșcâ, 661.

837. GRINDU.......................................662-676

á̋sta-i̯ cláca̩, 662; o núntă, 663; ᵘúna‿a fuĝī́tū̩, 665; am fost un ọm cam ⁱúᵗᵉ, 670; făĉám scaloe̯áñ, 673; am̦‿ făcú‿núnta, 674.

838. MILOȘEȘTI 676-693

așá a foz‿la boi̯ér, 676; miloșéșțⁱ, 677; odátă c-un̦‿ lup, 678; núnta, 679; [Treieratul cu cai], 681; tutúnu, 682; cása, 683; ásta-i̯ fîntî́na, 684; cî́nẹpa, 685; spun de sóțu meu̯/cum a murít, 687; la ánu nou̯, 690; făĉám un̦‿caloe̯án ș-o caloeníță, 691; ave̯ám ᵘoi̯ di̯-un̦‿ lápte, 692.

839. VALEA CIORII.......................................694-714

múltẹ am̄ păţít i̯o, 694; a mî́n̦ca‿mî́n̦zu, 697; a-ñebuní‿de ᵐⁿᵉ, 697; ásta-i̯ a cî́nipi̩, 699; pórcu, 700; fac săpún mái̯că̩, 701; dẹ dóᵘo orⁱ i̯-ā spar‿cása̩, 702; [Porumbul], 703; tót așá discî́nti̯ĉẹ áre șî grî́i̯ū, 704; șî‿ásta-i̯ cása, 707; kár‿ î i̯éu̯ am puz‿víi̯ẹ, 709; pescuítu, 711; au̯zín‿cloápili trăgî́ndᶜ, 714.

840. CIOLPANI.... 715-727

grî́i̯u, 715; am îngițít păcură, 717; cî́nipa, 720; gîndáĉi dă mătáse, 721; am̦‿fuĝít, 722; děspre un̦‿șárpe, 724; a intráᵈ‿vacî́le-m‿porúmb, 726; un̦‿șárpe fu̯á̋rte máre, 726.

841. DRIDU...727-742

sfécla, 727; așá n^{i}e petreĉ^{e}ám tọ́ată nọáptẹa, 728; ^{u}órzu-l trei̯ẹrá mai̯ mul‿cu cái, 728; o pètreĉám̦‿fọárte bíne, 729; lup^{h}, 73o; o hái̯tă dă șáse lup^{i}, 732; făĉá um‿borangíc ^{u}orán̦j, 732; [Cheagul], 733; [Cînepa], 734; ș-ásta i̯erá núnta dîñạinti̦, 734; a fos^{t}‿fog‿máre̦, 736; [Porumbul], 737; púțur‿dî‿á^{l}ẹa larĝ^{i}, 738; cása, 739; [Pîinea], 739; săpúnu, 74o; tu ai̯ truắnă / ai̯ malagámbắ!, 74o; [Foc], 741; i̯éne i̯éne scarloi̯éne, 742.

342. GIURGENI..742-756

p^{u}orúmbu, 742; grî́u, 744; așá lucrám noi̯ brî́n̦za, 746; an̦‿lucrát în, 747; îm‿privínța‿ani̯mállọr, 748; săpúnu, 752; drika, 753; șárpele, 755.

843. GRĂDIȘTEA...756-771

făĉám boranĝíc, 756; [Obiceiuri de Anul nou], 757; [Din timpul secetei], 758; a foz‿di̯ávọlu, 759; la lăsáta séculuị, 761; porúmbu, 761; grî́u̯u, 762; sitáru, 763; s^{î}‿făĉá tî́rlă, 763; dă cîn‿i̯er^{e}ám̦‿fát-acúma povestésc, 764; i̯éu̯ fac pî́i̯ne, 766; așá i̯erá tímpu̯-atúnĉa, 766; atún̦ș‿cu séĉẹta, 767; ne dădẹán̦‿jócului̯, 769; glínĝe [și] țúrcă, 769; cu váca, 77o.

844. BĂRCĂNEȘTI..771-78o

v^{y}ía, 771; să punẹá tutún, 772; o cásă, 773; ziu̯a ne jucám mult^{u}, 775; támje grẹa, 776; flọárẹa rușî́ni, 777; făĉán̦‿clácâ, 777; núnta, 778; cápra cu trei̯ ^{i}ez^{i}, 779.

845. BUTOIU (com. Sfîntu Gheorghe).........................781-786

[Amintiri], 781; ei̯ trei̯eráu̯ cu cái, 782; ^{u}okínĉ^{i}, 783; turtọ̋i̯, 783; [Porcul], 784; fắcen̟‿săpún, 785.

846. CĂZĂNEȘTI...786-803

șî ánu trei̯/gáta strúguri, 786; șî̯-a̋e̯a făcấ^{m}‿mái̯că cu u̯oíți̩lę, 788; am puz‿núnta la ^{u}o lűnạ, 793; ca̋i...nimíc, 799; șî scaloe̯án̟‿șî scaloíți̩ạ̋, 800; mi̯-a ar^{s}‿șî grájdu̩, 801; cum s-a-ntîmplá‿lā dî́n̟sa acásă, 802.

847. AMARA...803-825

cam ásta i̯erá a porúmbulu̯ĭ, 803; cása, 804; cî́ni̯pà ? árdẹ-u̯-ar tércû́, 805; făcấm borangî́c, 807; ái̯di s‿fáĉẹm núntă, 809; a lo̯át-ó‿ș-a plecá‿cu e̯a, 815; pîn tímpu lū aprí̋l^{i}ẹ să púne yíi̯ą, 819; an̟‿fúĝi‿cu e̯a, 820; m-a ĉerú‿de la pắrin̦ț^{i}, 823; caloi̯ánu, 824.

848. FRĂȚILEȘTI (com.Săveni)...............................825-842

grî́u̯u, 825; víä, 828; ástẹa am făcút i̯o, 833; d-ástẹa an̟‿făcú‿j‿dîm‿porc^{u}, 836; bun lu^{u}át a fost, 838; pî́i̯ni fắcim ș-acúma, 840; cî́nipa, 841; [Pîinea],842.

849. BALOTEȘTI 843-857

refenẹ́ặạ, 843; hai̯ c-a vẹ́ni‿némți̩, 844; i̯-am înăscút‿ î...cu mo̯áșạ, 845; ásteâ‿i̯erẹ́a muncîlí, 847; [Porcul], 849; și i̯o an̟‿crescú‿gîndắc^{i}, 851; așá să petréĉẹ̩... núnțili̩, 852; țéstu, 856.

850. BUCU..857-875

grî́u, 857; i̯-a mî́n̟cá‿lúpki mî́zu; 861; cîn‿erám c^{u}opíl mic, 862; brî́n̟za ,864; ^{i}erá la ursit^{u}ór^{i}, 865; tutúnu, 867; cî́nipa, 868; p^{u}órcu, 869; în̟‿c^{u}osîmb^{i}és^{i}‿ s-a-ntîmplá^{t}‿cázu, 872.

851. FĂCĂENI 875-896

[Via], 875; lúpi, 879; erá imp^{u}osíbi̯l să-i̯ mai̯ dẹa‿

ajutór^{u}, 88o; luní̯ să isprăyá núntà, 882; curĝá sẹ́lu pă skinárẹ, 885; n̍-an‿da‿sẹ̑ama c^{u}-o hí. lu^{p}, 885; ^{u}o-páịț^{u}, 887; atúnĉa‿erá ^{u}okínĉ^{i}, 888; erán̯‿supărátă cu cụokíịī...ńiș^{i}, 889; înk̯etrẹ́am hírili, 891; cáịī...îị ținẹ́am ac^{u}ọ́lō, 892; hoịkíc, 895.

852. DRĂGOEȘTI 896-911

erau̯ bordée, 896; la boér, 897; așá să faĉe núnta la țárâ, 898; ásta-i̯ múnca la cînipâ, 9o1; lînă, 9o2; ásta éstẹ la gîndáĉ, 9o3; [Porcul], 9o3; nẹ-a furá‿cá^{i}i, 9o5; porúmbu [și] grîụu, 9o7; în pădúrẹa bră-néștilor, 9o9; d-a gardii̯ána, 911.

853. POIANA (com.Ciulnița)......................................912-925

bordéi̯, 912; cîn‿mọáre un om, 913; scaloi̯ánu, 916; î^{l}‿pisá cáị, 917; am avú‿și i̯in, 918; grîu, 92o; scaloi̯á-nu, 923; păcálă àvọcá^{t}, 924;

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS..925-932

am̯‿vru‿să dau̯ la péște, 925; în toț^{i} áni pui̯ cît-um‿plọp, 926; a lụat-o‿salvárẹa, 927; ^{i}erẹán̯‿c^{u}opil,928; a bă^{u}útără tụátă sticla dă rom, 929; núntă, 93o; [Brînza], 931; s-au̯ îñecát, 932.

855. ALBEȘTI...933-947

ca gáța a ișî‿porúmbu, 933; drókii̯, 935; luk, 936; am întîmpiná‿șî noi̯ greutắț^{i}, 938; dă lăsáta sécului̯,943; am rămás cu semn, 945; um‿micro-ĉeapéu̯, 946; púi̯u de căpriọáră, 947.

856. TĂMĂDĂU MARE 948-959

la mărắșẹșt^{i}, 948; ^{i}erẹ́a-ntr-o dumínică ásta, 953; lúpi, 954; [Oile], 954; ásta e cu cînepa, 956; n^{u}oi̯

XVIII

ne̯-am ă cunᵘoscú‿dă mic̑ⁱ, 957; şi i̯el a plecáᵈ cu e̯a acásă la i̯el, 958.

857. DOR MĂRUNT....................................959-966

aşá‿erá primiᵗⁱᵛᵘ, 959; a intrátᶜ lúpu-n̦‿satᶜ, 961; la boér, 962; pî́i̯ne̯a, 963; [Porcul], 965; cî́nipă, 966.

858. STELNICA......................................966-978

ş-am̦‿fugî́‿cu i̯el, 966; ne duc̑an̦‿la cîmpᶜ, 970; [Treieratul cu cai], 972; cînd‿eré̯an‿tînără, 972; ùmblá după mine, 975; [Obiceiuri la nuntă], 977; se speri̯ése dă şárpe̯, 978; i̯a a fugî́t, 978.

859. PERIŞORU......................................979-985

bòrdé̯i̯u-m‿pămî́nt, 979; şî jucán̦‿cu pic̑u̯árîle̯ gu̯ále̯, 981; lî́nă, 982; făc̑ᵉá hóra̦, 983; făc̑ᵉán̦‿scaloi̯énⁱ, 983; căzú clóşca, 985.

860. GURBĂNEŞTI....................................986-997

a fugî́‿cái̯i cu mine̯, 986; i̯él i̯erᵉá harabagî́u̯, 987; ásta i̯e̯ la uᵐ‿mu̯ortᵘ, 987; ásta fác̑en‿dîm‿porc, 989; i̯-ar hí ⁱişî́tă fro trei̯ înşⁱ înaínte, 991; vii̯e bùnă̦, 991; [Pîinea ; mălaiul], 993; a pi̯eri‿grî́u şî nu s-ā făcútᵘ, 995; ne̯-an‿tras űnu dă áltu, 995.

861. VÎLCELELE.....................................997-1005

nú‿ştiⁱàn‿dă‿dóctor, 997; cása, 999; mi s-a-necá‿băge̯átu, 1000; cî́nⁱepă, 1002; ᵍîndác̑ī, 1003; a fost‿ódátā ō...cápră, 1004.

862. PODU PITARULUI................................1005-1019

grî́u, 1005; i̯ére̯á lupʰ, 1008; u̯óile, 1010; cásă̦ dă gard, 1011; [Obiceiuri la naştere], 1012; mormîntáre̯a, 1014; cî́nipa, 1014; nóo̦ rusálii̯, 1015; ne̯-am înțelésără nᵘ͡oi̯ amîndᵘ͡ói̯, 1o16; pă gî́rlă venítẹ, 1o17; [Nutreț pentru vite], 1o18.

863. BORCEA..1o2o-1o33
porúmbu, 1o2o; [Treieratul cu cai], 1o22; mormîntáre̩, 1o24; dă zi máre, 1o26; [Obiceiuri la sărbátori] 1o27; cásilî, 1o28; ne̯-an‿dúz‿la tămîi̯át, 1o29; ca cắnilli i̯erá, 1o31; scaloíță, 1o33.

864. SOHATU..1o33-1o44
să pune̯á porúmbu, 1o33; i̯erán‿copíl mⁱ͡íc cîn‿vyine̯á hᵘ͡oțⁱ, 1o35; lúpu, 1o36; cu colíndu, 1o37; sohátu, 1o38; ⁿ‿no̯áptẹa dă ánu nou̯, 1o38; i̯erᵉ͡á hᵘ͡oțⁱ, 1o39; i̯o am născú‿şî la de̯al únu, 1o4o; pórcu, 1o41; sóțu mi̯eu̯, 1o42; o pásăre, 1o44.

865. ULMU..1o45-1o6o
e̩rᵉ͡á pắsărⁱ múlte̩, 1o46; şî a lu̯at árma fᵘ͡ocᵘ, 1o46; dă cîn‿cu lúki, 1o47; cărûța merĝá şî‿ⁱ͡o ă‿născút-o, 1o48; nú m-apucá se̯ára la hᵘ͡óră, 1o5o; să fʰî‿inițiát la pé̩şte̩, 1o51; pî́i̯ne̯a, 1o56; zdréka, 1o6o.

866. UNIREA..1o61-1o75
treerán‿cu caⁱ͡i, 1o61; núnta, 1o62; nu năşte̯ám îm‿pat, 1o63; cî́nipă, 1o65; lúpu, 1o66; an‿hărăni‿şî gîndác, 1o67; pîm‿bált-ásta, 1o68; pᵘ͡órcu, 1o72; [Preparate din găină], 1o74; lu̯asếră‿cása fᵘ͡oc, 1o74.

867. MÎNĂSTIREA......................................1o75-1o87
grîᵘ͡u, 1o75; ásta i̯éste al cî́ne̩pi, 1o77; scaloi̯ánu, 1o79; vine̯á lúpu, 1o8o; [Porcul], 1o82; cî́nipă, 1o84; lî́nă, 1o85; a fost odátă un urs şî o vúlpe, 1o86.

XX

868. GRĂDIȘTEA..1087-1102

la·hᵘ̑órâ, 1087; să fắĉá cuĉⁱ, 1090; să ǩinui̯á săráĉi pînă zicẹ̯á "ho", 1091; așá̋ dă grẹ̯a ĉe i̯era‿múŋca mai̯ naínte̦, 1093; ⁱ̑èra‿ŋái̯tă dă lúk, 1098; kíftíe̦, 1098; mẹ̯-a ĉerút căsătoríe, 1099; să nu-i̯ tornⁱ ápă îm‿pumnⁱ, 1100; úna și pi̯élẹ̯a, 1101.

869. ROSEȚI..1102-1110

îṇ‿lócu...porúmbŭlui̯ punẹ̯áŋ‿grîᵘ̑, 1102; u̯órzu mai̯ mul‿sạ treẹrá...cu cái̯, 1103; [Obiceiuri la Anul nou], 1105; [Scaloian], 1106; călăvíili̯, 1106; fórma dĕ múŋcă la noi̯ aĉíẹ̯a, 1107; pî́i̯ŋⁱ̑é, 1109; [Inul], 1109; mămălíga, 1110.

870. ULMENI..1110-1120

a vruᵗ‿să mă mănî́nĉe, 1110; vía, 1112; pórcu, 1114; mᵘ̑ő̋rt a fos‿pă lᵘ̑oc, 1116; cînd a trăznítᶜ, 1119.

Indice tematic general al volumelor de Texte dialectale. Muntenia I, II, III 1121-1140

PRECIZARI INTRODUCTIVE

Volumul de faţă - elaborat în cadrul planului de cercetare al sectorului de Dialectologie al Institutului de Cercetări Etnologice şi Dialectologice - încheie seria de culegeri de texte din Muntenia, apărute în colecţia de publicaţii a Centrului de Cercetări Fonetice şi Dialectale, II, Texte, glosare.

Materialul lingvistic cuprins în lucrare a fost înregistrat, în vederea constituirii Arhivei fonogramice a limbii române, în 85 de localităţi situate în partea de sud a Munteniei (vezi harta localităţilor anchetate) şi transcris selectiv conform principiilor metodologice expuse în prefaţa la volumul I.

Culegerea textelor şi redactarea volumului au fost realizate în perioada 1967-1974. Datele referitoare la localităţi corespund situaţiei din perioada realizării volumului.

La elaborarea lucrării, în diferite faze, au mai participat, în afara autorilor, cercetătorii: Paul Lăzărescu, Margareta Manu, Eugenia Flintea.

Unele Aspecte ale variaţiei lingvistice în graiurile munteneşti (pe baza datelor din Texte dialectale. Muntenia I-III) au fost publicate de B.Cazacu, în "Studii şi cercetări lingvistice", 1976, nr.3, p.293-299.

Reproducerea grafică a textelor a fost realizată de Alexandrina Petrescu. Gheorghiţă Abălaşei şi Aurelian Lăzăroiu au asigurat condiţiile tehnice pentru efectuarea înregistrării şi transcrierii textelor.

Adresăm tuturor, şi pe această cale, viile noastre mulţumiri.

Autorii

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Sistemul de transcriere fonetică utilizat în volumele de *Texte dialectale. Muntenia* are la bază sistemul *Atlasului lingvistic român*, căruia i s-au adus unele completări (vezi, mai jos, lista semnelor).

În scopul de a nota - fie şi în mod aproximativ - intonaţia, s-a recurs la unele inovaţii faţă de culegerile anterioare de texte dialectale româneşti. Astfel, s-a renunţat la semnele de punctuaţie: punct (.), virgulă (,) şi punct şi virgulă (;) (şi, în consecinţă, la literele majuscule), întrucît normele ortografice care reglementează folosirea acestor semne impun împărţirea fluxului vorbirii în grupuri semantico-sintactice care, de multe ori, nu coincid cu unităţile de intonaţie ale exprimării orale. Segmentarea textului s-a făcut cu ajutorul unui sistem de bare oblice: / şi // care nu au nici o semnificaţie din punctul de vedere al ortografiei tradiţionale[1].

Practica transcrierii textelor[2] a arătat că, pentru structurarea unui text în unităţi semantico-sintactice, variaţiile de înălţime ale intonaţiei sînt mai importante decît pauzele. O dovadă convingătoare în sprijinul acestei afirmaţii o constituie faptul că, în vorbirea allegro, fenomenele de *sandhi* pot apărea la limita dintre două propoziţii:

---

[1] Bare verticale sînt utilizate în locul semnelor de punctuaţie şi în transcrierea altor texte dialectale, romanice (mai cu seamă spaniole) sau slave. Cf.M.J.Canellada, *El bable de Cabranes*, Madrid, 1944; L.Rodriguez-Castellano, *Aspectos del bable occidental*, Oviedo, 1954; M.Alvar, *El español hablado en Tenerife*, Madrid, 1959; J.A.Fernandez, *El habla de Sisterna*, Madrid, 1960; G.Aub-Büscher, *Le parler rural de Ranrupt* (Bas-Rhin), Paris, 1962; D.N.Cárdenas, *El Español de Jalisco*, Madrid, 1967.

[2] Din păcate, lucrările teoretice referitoare la această problemă lipsesc. Cf., totuşi, Sabina Teiuş, *Delimitarea enunţurilor în graiurile dacoromâne*, CL XVI, 1971, I, p.109-120. Concluziile autoarei coincid numai parţial cu observaţiile noastre.

- s-a spălát/s-a-ŋkinád‿dă mîŋcát nu.a mîŋcát// (659)
- a veníd‿dóctorı̯^{u} şi mi̯-a [k] a spuz‿zíĉe "i̯imedio̯^{i}át" ĉe "ĉe [k] să ĉéren̦‿salváre̯a"// (745).

Ţinînd seama de această constatare, în texte au fost indicate limitele unităţilor de intonaţie (unităţi melodice), limite care nu coincid în mod necesar cu o pauză. Am notat cu două bare intonaţia caracteristică sfîrşitului unei comunicări, iar cu o singură bară, limita unui contur melodic non-terminal[3]. Barele marchează întotdeauna sfîrşitul unei unităţi de intonaţie[4].

Criteriul care a stat la baza delimitării unităţilor intonaţionale a fost impresia acustică subiectivă, indiferent de structura sintactică (şi semantică) a frazei.

Evident, în aprecierea unităţilor de intonaţie care asigură atît inteligibilitatea, cît şi relieful afectiv al unui text intervine, în oarecare măsură, subiectivitatea celui care transcrie. Practica verificării transcrierii de către un alt cercetător, precum şi exerciţiile făcute în grup au demonstrat însă că diferenţele în perceperea individuală a curbelor melodice, cu alte cuvinte în descifrarea intonaţiei, sînt surprinzător de mici.

Sistemul binar (limită terminală/limită non-terminală)

---

[3] După cum reiese din explicaţiile sumare ale autorilor, în textele transcrise de G.Aub-Büscher şi D.N.Cardenas barele notează intonaţia. Valoarea barelor în celelalte monografii citate mai sus nu este explicată.

[4] Procedeul nostru se deosebeşte, prin urmare, de cel utilizat de A.Lombard (La prononciation du roumain, Upsala, 1936) şi de E.Vasiliu (Fonologia limbii române, Bucureşti, 1965), care notează înălţimea relativă a silabelor.

XXIV

utilizat în transcrierea textelor simplifică, desigur, realitatea acustică[5]. El a fost, totuşi, adoptat, din motive de ordin practic. Pentru a obţine o notare mai nuanţată, s-a recurs la unele semne tradiţionale de punctuaţie (care marchează, odată cu limita unităţii intonaţionale, şi caracterul ei): semn de întrebare (?), semn de exclamare (!) şi două puncte (:). Specificăm că ultimul semn marchează o coborîre sensibilă a tonului, însoţită, de obicei, de o pauză; el are deci o valoare "muzicală" şi nu apare în mod automat ori de cîte ori urmează vorbire directă, enumerare etc. Intonaţia "de suspensie", notată ortografic prin puncte de suspensie (...), a fost redată prin... //

Am notat cu trei puncte (...) pauzele perceptibile făcute de vorbitor. Aceste pauze nu sînt neapărat legate de schimbările liniei melodice; ele pot fi determinate de o ezitare a informatorului sau pot fi, pur şi simplu, pauze de respiraţie:

- şi i̯erá ĉe̋ fel dă flor^i ?...i̯erá r^{u}ốşî/i̯ere̯á...
albástre/i̯ere̯á...aşa̋ i̯ere̯á flórile̯-atúnĉa/dă...făcúte...ca
ũ‿fel dă pî̃́ză (659)

- dómle/ne̯-an‿dus/cúm bunǔu̯áră...vro pátru zî́le̯-ã‿şăzút
pĩ‿u̯oráş/ (658).

Un alt mijloc grafic utilizat pentru redarea intonaţiei este accentul. Silaba accentuată din cuvintele polisilabice şi, uneori, dintr-un grup de cuvinte care formează din punct de vedere accentual o singură unitate a fost notată cu accent ascuţit (´):

---

[5] M.Alvar, op.cit. şi L.Rodriguez-Castellano, op.cit., utilizează trei semne: una, două şi trei bare verticale; sistemul lui D.N.Cárdenas, op.cit., cuprinde semne pentru cinci nuanţe, insuficient de clar definite însă.

- tréi̯‿pàtru zíle.

Accentul secundar al cuvintelor polisilabice, redat prin accent grav (`), a fost notat şi atunci cînd apare accidental, ca o formă a reliefării afective:

- cumpắrăm bòmbọáne/còrnuléţe ĉe putén̥‿să fáĉem (664).

Accentul de intensitate, notat cu două accente ascuţite (″), marchează o silabă pronunţată cu un accent dinamic, energic, avînd de multe ori valoare stilistică:

- a rămáz‿máma cu copíi̯ şî i̯ő am foz‿a mai̯ máre (659)
- i̯o m-aŋ‿căsătorí‿dă dőozắ̋şiu̯őb‿dă ă̋nⁱ (659).

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuinţate în transcrierea fonetică a textelor. După semnul egalităţii, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondetul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al ASOCIAŢIEI FONETICE INTERNAŢIONALE, publicat de D.Jones în Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten (Berlin, 1928, p.18-27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală: a ... ă ... î)
în munt. cap = între ɐ şi ɑ

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: å ... o ... u)
în istrorom. cåp = ɒ

å̜ (a cu nuanţă posterioară)
în băn. cå̜p = ɑ

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: ä ... e ... i)
în bucov. pä́le "piele" = æ

a̜ (a cu nuanţă anterioară)
în munt. stẹa̜ "stea" = ɐ

XXVI

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală)

în munt. păr = ə

â (vocală din seria centrală, între ă şi î, mai aproape de î)

în mold. cásâ = între ə şi ɨ

b (oclusivă bilabială sonoră, corespunzînd surdei p)

în munt, bun = b

c (oclusivă velară surdă, corespunzînd sonorei g)

în munt. corb; semn întrebuinţat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ö, u, ü, înaintea consoanelor sau la sfîrşitul cuvintelor = k

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ŝ, corespunzînd sonorei ĝ)

în munt. ĉáră "ceară" = între tɕ şi tʃ

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzînd sonorei đ)

în băn. fráće "frate" = tɕ

č (africată palato-alveolară surdă al cărei element fricativ este un ş, corespunzînd sonorei ǧ)

în maram. čăr "cer" = tʃ

ĉ̌ (africată palato-alveolară surdă, între ĉ şi č, corespunzînd sonorei ĝ̌)

în maram. ĉ̌ĕr "cer" = între tɕ şi tʃ , mai aproape de tʃ

d (oclusivă dentală sonoră, corespunzînd surdei t)

în munt. dar = d

ď (oclusivă dentală sonoră puţin palatalizată, corespunzînd surdei ť)

în mold. únďe "unde" = între d şi ȡ

d′ (oclusivă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei t′)
în mold. d′in "din" = între ȡ și ɟ

d″ (oclusivă palatală sonoră, între d′ și ǵ, corespunzînd surdei t″)
în trans. d″in "din" = ɟ

d̦ (africată dentală sonoră, corespunzînd surdei ţ)
în mold. d̦îc "zic" = dz

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź, corespunzînd surdei ć)
în băn. đes "des" = dʑ

e (vocală cu deschidere mijlocie din seria anterioară)
în munt. vezⁱ "vezi" = e

ĕ (vocală centrală cu nuanță anterioară, între ă și e)
în băn. fáśĕ "face" = între ə și e

f (fricativă labio-dentală surdă, corespunzînd sonorei v)
în munt. fîn = f

g (oclusivă velară sonoră, corespunzînd surdei c, k)
în munt. gol = g

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ẑ, corespunzînd surdei ĉ)
în munt. ĝer "ger" = între dʑ și dʒ

ǧ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un j, corespunzînd surdei č)
în maram. ǧăr "ger" = dʒ

ĝ̌ (africată palato-alveolară sonoră, între ĝ și ǧ, corespunzînd surdei ĉ̌)
în maram. ĝ̌ĕr "ger" între dʑ și dʒ , mai aproape de dʒ

ǵ (oclusivă palatală sonoră, corespunzînd surdei ḱ)

în munt. ǵem "ghem" = gʲ

ɣ (fricativă velară sonoră, corespunzînd surdei χ)

în istrorom. ɣúră "gură" = g

h (fricativă laringală surdă, corespunzînd sonorei ḩ)

în trans. hái̯nă "haină" = h

ḩ (fricativă laringală sonoră, corespunzînd surdei h)

în trans. hóḩot = ɦ

h́ (fricativă palatală surdă, corespunzînd sonorei y)

în munt. h́ir "fir" = ç

χ (fricativă velară surdă, corespunzînd sonorei ɣ)

în munt. χái̯nă "haină" = χ

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară)

în munt. fir = i

î (vocala cea mai închisă din seria centrală)

în munt. cînd = ɨ

î (vocală centrală cu nuanţă anterioară, între i şi î)

în trans. rîu̯ "rîu" = ı

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei ş)

în trans. jar = ʒ

jᵛ (j puţin muiat, corespunzînd surdei ş̌)

în olt. ǰunǵ "junghi" = între ʒ şi ʑ mai aproape de ʒ

j́ (j muiat, corespunzînd surdei ş́)

în munt. j́ug = între ʒ şi ʑ

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuinţează numai înaintea lui e şi i) în băn. kip "chip" = k

ǩ (oclusivă velară surdă puţin palatalizată)

în munt. ǩip "chip" = între k şi ķ

ḱ (oclusivă palatală surdă, corespunzînd sonorei ǵ)

în mold. ḱiŝór "picior"= ķ

l (laterală alveolară)

în munt. pălăríi̯e "pălărie" = l

ľ (l puţin palatalizat)

în trans. i̯éľĕ "ele" = ļ

ĺ (laterală palatală)

în arom. h́íĺu "fiu" = ʎ

ł (laterală velară)

în maram. cał "cal" = ɫ

m (oclusivă nazală bilabială)

în munt. másă = m

m̟ (nazală labio-dentală cu ocluziune incompletă, înainte de f, v)

în munt. îm̟vắţ "învăţ" = ɱ

n (oclusivă nazală dentală)

în munt. mî́nă = n

ň (oclusivă nazală dentală puţin palatalizată)

în mold. pî́ňi̯ "pîine" = ņ

ń (oclusivă nazală palatală)

în mold. ńel "miel" = ɲ

n̟ (nazală dentală cu ocluziune incompletă, înainte de fricative şi lichide)

în munt. în̟şír "înşir"

XXX

ṇ (nazală dentală slăbită, urmată de oclusive)

în trans. múṇte "munte".

ŋ (oclusivă nazala velară, urmată de c (k), ḱ, g, ǵ)

în munt. î́ŋcă "încă" = ŋ

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară)

în munt. pot = o

ŏ (vocală centrală cu nuanţă posterioară, între o şi ă)

în munt. fŏ́i̯ină "făina" = între o şi ə

ő (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanţă închisă)

în magh. cőr "cerc" = ø

p (oclusivă bilabiala surdă, corespunzînd sonorei b)

în munt. pas = p

r (vibrantă apicală alveolară)

în munt. car = r

ř (r apical puţin muiat)

în olt. třéĉe "trece" între r şi ɽ

ŕ (r apical muiat)

în trans. îm̟văţătóŕ "învăţător" = ɽ

ɍ (vibrantă bilabială)

în interjecţia munt. tp̍ cu care se opresc caii

s (fricativă dentală surdă, corespunzînd sonorei z)

în munt. sóră = s

ś (fricativă alveolo-palatală surdă, muiată, corespunzînd sonorei ź)

în băn. fáśe "face" = ɕ

ŝ (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd sonorei ẑ)
în mold. fáŝi "face" = ɕ

ş (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei j)
în mold. şî "şi" = ʃ

ş̌ (ş puţin muiat, corespunzînd sonorei ǰ)
în olt. aş̌e̯áză "aşază" = între ʃ şi ɕ , mai aproape de ʃ

ş́ (ş muiat, corespunzînd sonorei j́)
în munt. aş́á "aşa" = între ʃ şi ɕ

t (oclusivă dentală surdă, corespunzînd sonorei d)
în munt. tátă = t

ť (oclusivă dentală surdă puţin palatalizată, corespunzînd sonorei ď)
în mold. múnťe "munte" = ƫ

t́ (oclusivă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei d́)
în trans. frát́e "frate" = între ƫ şi c

t̋ (oclusivă palatală surdă, între t́ şi ḱ)
în trans. frát̋e "frate" = c

ţ (africată dentală surdă, corespunzînd sonorei ḑ)
în munt. ţin = ts

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară)
în munt. bun = u

û (vocală centrală cu nuanţă posterioară, între î şi u)
în olt. dûpă "după" = între ɨ şi u

XXXII

ü (vocală anterioară, labializată, închisă)

în magh. fűl "ureche" = y

v (fricativă labio-dentală sonoră, corespunzînd surdei f)

în munt. váră = v

w (fricativă bilabială sonoră)

în ucrain. (la huţuli) wodá "apă" = w

y (fricativă palatală sonoră, corespunzînd surdei h́)

în trans. yérme "vierme" = j (fricativ)

z (fricativă dentală sonoră, corespunzînd surdei s)

în munt. zac = z

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră, muiată, corespunzînd surdei ś)

în băn. źán̗ă "geană" = ʑ

ẑ (fricativă alveolo-palatală sonoră, aproape identică cu ź dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd surdei ŝ)

în mold. ẑáṅă "geană" = ʑ

Semne diacritice

~ (deasupra vocalelor) nazalitate: õ = õ

ᵕ (deasupra vocalelor) seminazalitate: ȏ

/ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̗,r̗ = i̥,r̥

˫ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ă̗

. (sub vocale) închidere: ạ, ẹ, ọ

c (sub vocale) deschidere: i̜, e̜, o̜

ɕ (sub vocale) deschidere mai mare: e̜̜

ϵ (sub vocale) semideschidere: e̜, o̜

ᵓ (înaintea vocalelor, uneori şi după ele) oclusivă glotală (coup de glotte); ᵓe = ʔe

ᶜ (după oclusive) arată o explozie mai puternică: olt. pațᶜ

∘ (sub consoane) consoană silabică: n̥ = n̩

‿ (sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ în dau̯ = ŭ

⌒ (deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale: trans. tó͡ate

/ (deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: véde, tú͡ate = ˈvede, ˈtu͡ate

\ (deasupra unei vocale) accent secundar: sànătáte = ˌsanaˈtate.

// (deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nű vre̯au̯

– (deasupra unei vocale, lichide, nazale sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄ = o:, r:, s:

< (deasupra unei vocale) scurtime: $\overset{<}{u}$ în d$\overset{<}{u}$pă

$\overset{z}{s}$, $\overset{\hat{s}}{\hat{c}}$ etc. arată nuanţe consonantice intermediare

i,u,ă,h́ etc. (la umărul literei alăturate) arată sunete slab perceptibile

(i, (u, (ă etc. arată sunete şi mai slab perceptibile

ɫi, ɫu, ɫă etc. arată sunete extrem de slab perceptibile

Alte semne

- se întrebuinţează ca în ortografia oficială: dă-tĕ la dri̯ápta, n-a văzút.

—	sub litere sau cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deşi acestea par neobişnuite.
〰	arată că anchetatorul n-a auzit bine sunetele astfel subliniate.
‿	leagă două cuvinte care formează un singur grup fonetic: sai̯‿ĩ‿sus "sai în sus".
...	marchează o pauză făcută de informator în vorbire.
/	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie non-terminală.
//	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie terminală.
:	marchează limita unei unităţi melodice care precedă un dialog sau o enumerare etc.
...//	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie "de suspensie".
?	notează intonaţia interogativă a unei unităţi melodice.
!	notează intonaţia exclamativă.
" "	încadrează pasaje de vorbire directă.
« »	încadrează pasaje de vorbire directă citate în cadrul altei vorbiri directe.
[...]	indică omiterea, în transcriere, a unui fragment.
[ ]	încadrează intervenţiile anchetatorului sau ale altor persoane care asistă la înregistrare, precum şi titlurile neredate în transcriere fonetică.
[k]	arată că informatorul s-a corectat.

[ε]	arată o ezitare a informatorului.
[?]	(după un cuvînt) arată că anchetatorul se îndoieşte de exactitatea formei înregistrate.
[r]	indică repetarea de către informator a unui fragment sau a unei forme.
[!]	arată că informatorul rîde.

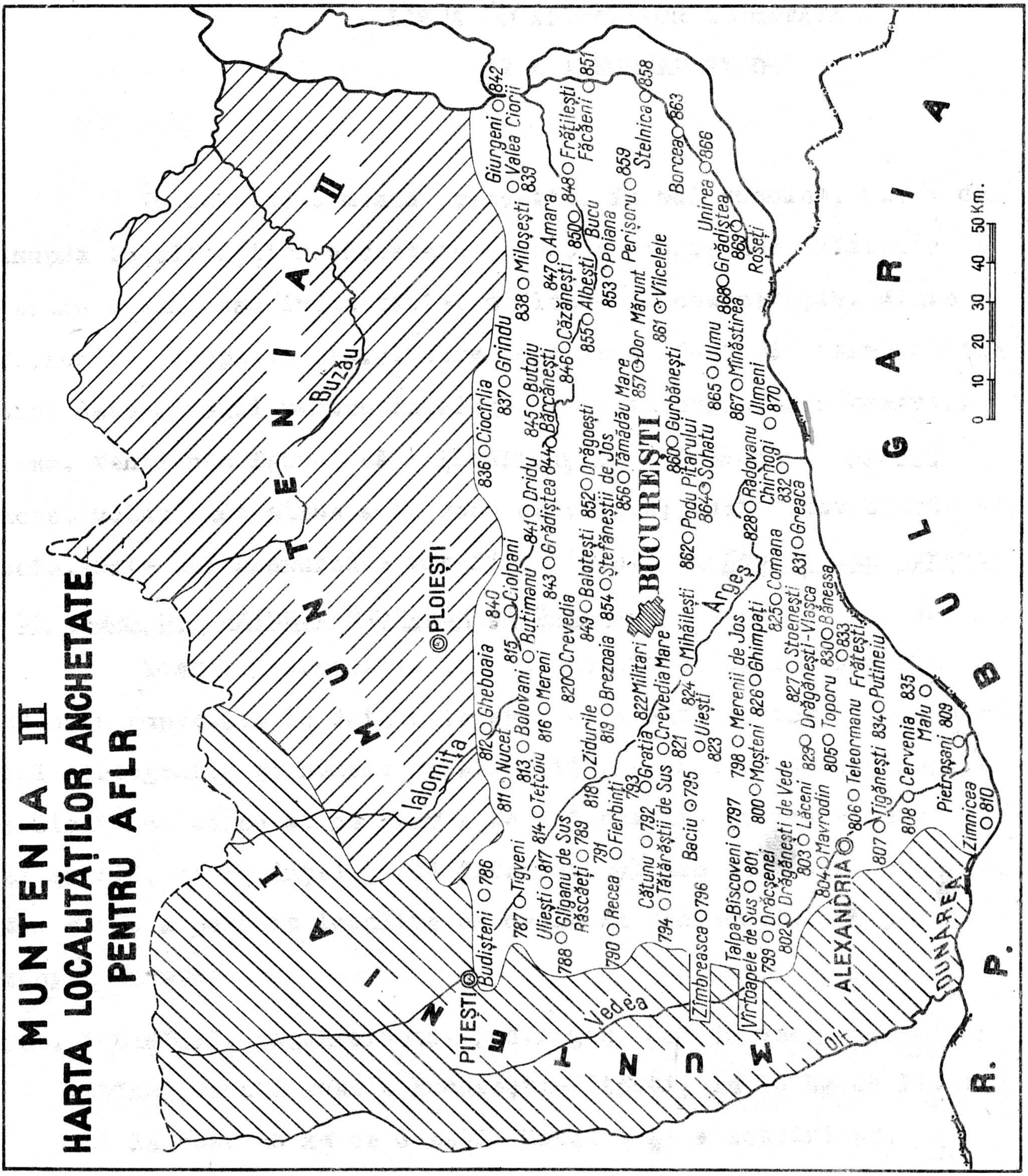

MUNTENIA III

HARTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE PENTRU AFLR

MUNTENIA II
R. P. BULGARIA
PLOIEȘTI
PITEȘTI
BUCUREȘTI
ALEXANDRIA
Buzău
Ialomița
Argeș
Vedea
Olt
DUNĂREA
786 Budișteni
787 Tigveni
788 Uliești
789 Gliganu de Sus
790 Recea
791 Fierbinți
792 Cătunu
793 Gratia
794 Tătărăștii de Sus
795 Baciu
796 Zîmbreasca
797 Talpa-Bîscoveni
798 Merenii de Jos
799 Vîrtoapele de Sus
800 Moșteni
801 Drăcșenei
802 Drăgănești de Vede
803 Lăceni
804 Mavrodin
805 Toporu
806 Teleormanu
807 Țigănești
808 Cervenia
809 Pietroșani
810 Zimnicea
811 Nucet
812 Gheboaia
813 Balovani
814 Tețcoiu
815 Butimanu
816 Mereni
817 Răscăeți
818 Zidurile
819 Brezoaia
820 Crevedia
821 Crevedia Mare
822 Militari
823 Uiești
824 Mihăilești
825 Comana
826 Ghimpați
827 Stoenești
828 Radovanu
829 Drăgănești-Vlașca
830 Băneasa
831 Greaca
832 Chirnogi
833 Frătești
834 Putineiu
835 Malu
836 Ciocîrlia
837 Grindu
838 Miloșești
839 Valea Ciorii
840 Ciolpani
841 Dridu
842 Giurgeni
843 Grădiștea
844 Bărcănești
845 Butoiu
846 Căzănești
847 Amara
848 Frățilești
849 Balotești
850 Bucu
851 Făcăeni
852 Drăgoești
853 Poiana
854 Ștefăneștii de Jos
855 Albești
856 Tămădău Mare
857 Dor Mărunt
858 Stelnica
859 Perișoru
860 Gurbănești
861 Vîlcelele
862 Podu Pitarului
863 Borcea
864 Sohatu
865 Ulmu
866 Unirea
867 Mînăstirea
868 Grădiștea
869 Roseți
870 Ulmeni
0 10 20 30 40 50 Km.

LISTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE
ȘI A INFORMATORILOR

În cele ce urmează prezentăm, în mod succint, unele date asupra localităților anchetate (poziție geografică, distanțe de centre urbane sau industriale, mijloace de comunicație, stare economică, ocupații etc.), care constituie factori extralingvistici determinanți pentru înțelegerea și interpretarea textelor culese. Menționăm faptul că localitățile anchetate pentru acest volum sînt situate în zonă de cîmpie; toate sînt colectivizate. Date mai amănunțite vor fi publicate în Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Muntenia și Dobrogea.

Toate informațiile despre localități și informatori trebuie raportate la data culegerii (indicată în texte după numărul cartografic și numele localității). Atunci cînd după numele subiectului anchetat nu apar alte informații, în afară de vîrstă și școală, se va înțelege că informatorul are ocupația de agricultor și nu a părăsit localitatea decît în mod ocazional, pentru scurtă durată.

786. BUDIȘTENI, com.Leordeni, jud.Argeș. Sat de deal, așezat în stînga vechii șosele București-Pitești, la 3o km de Pitești și la cca. 2o km de Găești. Satul este electrificat. Ocupații: pomicultură, viticultură și puțină agricultură. Mare parte dintre bărbații de vîrstă medie și tinerii lucrează la sondele din imediata apropiere a satului.

Vilău T.Gheorghe [VIII], 6o de ani; nu a urmat la școală; s-a ocupat, cîtva timp, cu cărăuşia, făcînd drumuri numai în apropierea localităţii; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti (a fost ordonanţă); soţia este din Leordeni, localitate imediat învecinată; dintre cei trei fii, unul lucrează la Găeşti şi unul este ceferist. Informator NALR. Excelent povestitor, spontan şi comunicativ.

Fîntîneru T. Maria [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; soacra informatoarei Fîntîneru Ioana. Spontană şi vorbăreaţă, participă afectiv la cele povestite.

Lecşoi D. Maria [V], 34 de ani; 2 clase.

Fîntîneru Ioana [III], 23 de ani; 4 clase; este născută în Leordeni, la hotarul cu satul Budişteni; nora informatoarei Fîntîneru Maria. Degajată şi spontană.

787. TIGVENI, com. Răteşti, jud.Argeş. Sat de cîmpie, aşezat la 2 km de autostrada Bucureşti-Piteşti, aproximativ la 22 km de Piteşti şi 15 km de Găeşti. Ocupaţii: agricultură şi puţin grădinărit. Satul are un IAS unde lucrează şi ţărani din satele vecine. O parte din tineri lucrează la Piteşti şi la Cîmpulung, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Dumitra Badea, poreclit Badea Purcea [VIII], 82 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul primului război mondial, în Transilvania şi Moldova şi, ocazional, în comuna Ileanda, jud. Bistriţa-Năsăud, unde are un fiu căsătorit. Dicţiune excelentă, povesteşte cu evidentă plăcere.

Eremia T. Ioana [VII], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; a locuit timp de un an la Bucureşti, la vîrsta de 14 ani; dintre cei şase copii, unul este stabilit la Piteşti. Însoţeşte povestirea cu numeroase gesturi.

Gheorghe Matei [VI], 4o de ani; 7 clase. Grăbit, suspicios.

Matei Niculina [V], 36 de ani; 4 clase. Expeditivă.

788. GLIGANU DE SUS, com. Rociu, jud. Argeş. Sat de cîmpie, aşezat la cca 25 km sud-est de Piteşti. Mai demult a fost comună independentă. Sat în curs de electrificare. Ocupaţii: agricultura. Mulţi bărbaţi tineri şi de vîrstă medie lucrează la Piteşti, unde fac naveta zilnic.

Trandafir E. Ion, poreclit Sulă [VIII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; are un singur băiat, stabilit la Bucureşti, muncitor la ICAB. Informator NALR.

Gheorghe R.Ioana [VII], 65 de ani; nu a urmat la şcoală; are un fiu stabilit la Bucureşti.

Cristescu M.Alexandru [VI], 36 de ani; 4 clase; are o fată care a urmat o şcoală tehnică de marochinărie la Piteşti.

Cristea Voica, zisă Bina [V] , 44 de ani; 7 clase; are un băiat tehnician auto şi o fată elevă la o şcoală tehnică din Piteşti.

789. RĂSCĂEŢI, com. Vişina, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat în sudul judeţului, la 15 km de Găeşti; în vechea împărţire administrativă a făcut parte din judeţul Argeş. Comuna are un liceu. Satul este în curs de electrificare. Ocupaţii: agricultura. Unii locuitori lucrează, în timpul verii, la IAS-Ştefăneşti, alţii la sondele din jur, iar cei mai tineri sînt angajaţi la Găeşti.

Din Tudor [VIII], 68 de ani;4 clase; dintre cei trei copii, unul este stabilit la Bucureşti. Informator NALR.

Mazilescu D. Maria [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală;

soţul este din satul Vişina, situat la 4 km.

Pănescu M. Maria [V], 4o de ani; 1 clasă.

Stănculescu C.Nicolae [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

79o. RECEA DE SUS, com. Recea, jud. Argeş. Sat de cîmpie, aşezat în sudul judeţului, pe şoseaua Piteşti-Alexandria, la 42 km de Piteşti şi 7o km de Alexandria. Este reşedinţă a comunei Recea. Electrificat de curînd. Ocupaţii: agricultura. Tinerii şi bărbaţii de vîrstă medie lucrează pe şantiere la Piteşti, făcînd naveta săptămînal.

Manolache B.Anghel [VIII], 67 de ani; 5 clase; a făcut deplasări în timpul stagiului militar şi a locuit o lună de zile la Bucureşti.

Chiţescu M. Ioana [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul a murit în timpul primului război mondial.

Rădulescu M. Zamfir [VI], 39 de ani, 7 clase; a urmat un curs de viticultură în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania, şi altele, ocazionale, la Piteşti, Costeşti, Bucureşti.

Treapăt M.Floarea [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a.

791. FIERBINŢI, com. Şelaru, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat în sudul judeţului, la 28 km de Găeşti, pe şosea neasfaltată. Mai demult a fost comună independentă. Sat electrificat. Ocupaţii: agricultura. Deşi sînt multe sonde chiar pe terenul satului, localnicii nu lucrează la acestea, ci în alte părţi, pe şantiere, iar unii la Găeşti.

Dragnea V. Ion, poreclit Cioace [VIII], 69 de ani; 5 clase. Informator NALR.

Pădureanu Nastasia [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul a lucrat, ca om de servici, la Consiliul popular al comunei. Bună povestitoare.

Dragnea N.Alexandra [V], 38 de ani; 6 clase; are un băiat, elev în clasa a XII-a la liceul din comuna Vişina.

792. CĂTUNU, com.Poeni, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la 22 km nord-vest de Videle. Satul este parţial electrificat. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează şi la sondele din împrejurimile satului sau pe şantier la Videle, unde fac naveta zilnic.

Voicu C.Marin [VIII], 65 de ani; 1 clasă; dintre cei cinci copii, doi locuiesc şi lucrează, ca muncitori, la Bucureşti; tatăl informatorului Voicu M.Petre. Informator NALR.

Marinică Drăguţa [VII], 70 de ani; nu a urmat la şcoală; în tinereţe soţul a fost, cîţiva ani, proprietar de cîrciumă în sat. Bună povestitoare.

Voicu M.Petre [VI], 42 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; are un băiat, elev la o şcoală profesională din Bucureşti; fiul informatorului Voicu C. Marin.

793. GRATIA, jud.Teleorman. Sat mare de cîmpie (aproximativ 6.000 de locuitori), aşezat în nord-vestul judeţului, la cca 55 km de Bucureşti şi 27 km de Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura şi grădinăritul. Bărbaţii lucrează la sondele de petrol din zonă sau pe şantiere la Bucureşti.

Sandu A.Toma zis Toma al lui Lizache [VIII], 68 de ani; 5 clase; deplasări, cu marfă, în zona de munte şi în satele de pe malul Dunării; dintre cei trei copii, o fată locuieşte la Bucureşti; soţul informatoarei Sandu Elena. Informator NALR.

Sandu Elena [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale în localităţile apropiate: Videle, Bolintinu, Crevedia; soţia informatorului Sandu A.Toma.

Dilă B.Stelica [V] , 42 de ani, 3 clase; soţul este muncitor la o fabrică de porţelan în Bucureşti; are un băiat elev la liceu.

794. TĂTĂRĂŞTII DE SUS, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Piteşti-Alexandria, la 65 km de Piteşti şi 53 de Alexandria ,pe rîul Teleorman. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultură şi puţin grădinărit. Bărbaţii de vîrstă medie şi tinerii lucrează la Piteşti sau la Bucureşti pe şantiere, de unde vin acasă săptămînal.

Burcea H.Ion, poreclit Ion al Giumbii [VIII], 63 de ani; 4 clase. Informator NALR. Bun povestitor, cu un debit verbal foarte rapid.

Stăncilă Smaranda [VII],67 de ani; 2 clase; mama informatoarei Duţă Filofteia.

Duţă Filofteia [V], 42 de ani; 4 clase; soţul lucrează, ca muncitor tîmplar, la Bucureşti şi face navetă săptămînal; fiica informatoarei Stăncilă Smaranda. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor locale.

Vîlcu I.Niculina[III], 19 ani; 8 clase; soţul este sudor la Colibaşi şi face naveta săptămînal.

XLII

795. BACIU, com. Blejeşti, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la 12 km nord de Videle. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii lucrează la sondele din zonă sau la Videle, de unde vin acasă zilnic.

Spînu Dumitru [VIII b], 64 de ani; 5 clase; soţul informatoarei Spînu Irina. Informator NALR.

Spînu Irina [VII], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Spînu Dumitru.

Surugiu Stelică [VI b], 37 de ani; 4 clase; a fost cioban cîţiva ani; soţul informatoarei Surugiu Maria.

Surugiu Maria [V], 33 de ani; 4 clase; soţia informatorului Surugiu Stelică.

796. ZÎMBREASCA, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, relativ mare (3500 locuitori), aşezat la 25 km nord de Roşiorii de Vede şi 48 km de Alexandria. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS unde lucrează şi ţărani din satele învecinate. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii lucrează şi la CFR prin diferite părţi ale ţării sau la Combinatul de negru de fum de la Piteşti.

Popescu M.Stan (Stănică) [VIII a], 66 de ani; 5 clase; tatăl era născut în satul Surduleşti, (a venit de copil în Zîmbreasca, împreună cu fratele său mai mare, numit preot în sat; a muncit toată viaţa ca argat al fratelui său); dintre cei doi copii, unul lucrează la o întreprindere de construcţii în Piteşti. Informatorul este conştient de faptul că e înregistrat, de aceea, în timpul înregistrăii, evită unele particularităţi dialectale (de ex. palatalizarea labialelor), prezente în vorbirea sa obişnuită.

Gheorghe M.Aristiţa [VII], 62 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Piteşti, Alexandria, Roşiorii de Vede, Bucureşti; soţia informatorului anchetat pentru NALR.

Croitoru I.Alexandra (Lisandra) [V] , 43 de ani; 2 clase. Este foarte grăbită şi circumspectă.

797. TALPA-BÎSCOVENI, com. Talpa, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua judeţeană Alexandria-Negreni, la 3o km de Alexandria. Satul este electrificat parţial. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii de vîrstă medie şi cei tineri lucrează la sondele din raza satului, pe şantiere la Videle sau chiar la Bucureşti, de unde vin acasă săptămînal sau la două săptămîni.

Dumitrache Anton,poreclit Iedu [VIII], 76 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova; dintre cei cinci copii, o fată locuieşte la Cosmeşti, comună apropiată.

Tudor Tudora [V] , 39 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi în alte localităţi; soţul a urmat o şcoală de mecanici agricoli la Alexandria şi este tractorist la Ciuperceni, comuna Cosmeşti.

Voicu M.Ilie [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; mama informatorului este din Valea Poştei, com. Scurtu, la cca 8 km de Talpa.

798. MERENII DE JOS,com.Mereni,jud.Teleorman.Sat de cîmpie aşezat în vestul judeţului, la 14 km sud de şoseaua Bucureşti-Alexandria (din localitatea Crovu), cam la 6o km de Bucureşti. Este reşedinţă a comunei Mereni. Satul este electrificat. Are o fermă agricolă la care lucrează şi locuitori ai satelor

XLIV

vecine. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la Bucureşti sau la Videle, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Gheorghe Maria [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală; dintre cei trei copii, doi s-au stabilit la Bucureşti.

Jarcă D. Petrache [VI], 42 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova şi Transilvania; tatăl informatorului Jarcă P.Ilie.

Cîrnu Vasilica [V], 44 de ani; 6 clase; lucrează, de cinci luni, ca vînzătoare la chioşcul de zarzavaturi din sat; a urmat o şcoală de partid, timp de două luni, la Băneasa, lîngă Bucureşti; fiul a absolvit o şcoală de electricieni în Bucureşti.

Jarcă P.Ilie [II], 13 ani; elev în clasa a VI-a; a fost într-o excursie prin ţară (Sibiu, Deva, Drobeta-Turnu-Severin, Craiova); fiul informatorului Jarcă D.Petrache.

799. DRĂCŞENEI, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe linia ferată Roşiorii de Vede-Costeşti, la 14 km de Roşiori. În sat este haltă CFR. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la Roşiori sau la Bucureşti.

Gavrilă D. Licheria [VII], 76 de ani; 4 clase.

Băceanu Gheorghe [VI], 36 de ani; 4 clase; nu a efectuat stagiul militar; soţia este din Cucuieţi, sat la cca 5 km de Drăcşenei.

Tecuceanu Elena [V], 40 de ani; 7 clase; are doi copii: un băiat care efectuează stagiul militar şi o fată, muncitoare la Bucureşti.

800. MOŞTENI, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe rîul Cîlniştea, la 12 km de Drăgăneşti-Vlaşca şi la cca 30 km de Alexandria, pe şoseaua Drăgăneşti-Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; vechiul nume al comunei a fost Flămînda. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general oamenii nu pleacă din sat să lucreze în alte părţi; unii tineri lucrează la CFR la Videle sau la COMLEMN-Videle.

Beşleagă Alexandru [VII], 76 de ani; 1 clasă; deplasări exclusiv în timpul stagiului militar.

Gudana Mărgărita [VII], 78 de ani; nu a urmat la şcoală.

Gudana P.Victor [VI], 43 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia; soţul informatoarei Gudana Alexandrina.

Gudana Alexandrina [V], 41 de ani; 5 clase; soţia informatorului Gudana P.Victor.
Gogolan Aurelian [IV], 18 ani; 8 clase.
Zamfir Gh . Ioana [I b], 12 ani; elevă în clasa a V-a.

801. VÎRTOAPELE DE SUS, com.Vîrtoape, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la jumătatea distanţei dintre Videle şi Roşiorii de Vede, şi cam la 4 km de calea ferată Bucureşti-Roşiorii de Vede. Este reşedinţă a comunei Vîrtoape. Sat electrificat. Ocupaţii: agricultură,grădinărit. Locuitorii satului nu pleacă, în general, să lucreze în alte părţi. Puţini lucrează la Bucureşti.

Baicu R.Ilie [VIII], 65 de ani; 2 clase; soţia este din Gărăgău, sat al comunei Vîrtoape, aşezat la 3 km. Informator NALR.

Lazăr I.Maria [VII], 75 de ani; nu a urmat la şcoală; are

XLVI

un băiat care lucrează la uzinele "Vulcan" din Bucureşti. Este puţin inhibată de intervenţiile dese ale informatorului Baicu R.Ilie, care asistă la înregistrare.

Nedelea Maria [V b], 47 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi copii: unul profesor la Alexandria, altul absolvent de liceu.

8o2. DRĂGĂNEŞTI DE VEDE, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, situat la 6 km de Roşiorii de Vede, pe şoseaua spre Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat de curînd. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează la Roşiori sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Dorilă I.Anghel [VIII], 66 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova.

Micu Pasca [VII a] , 62 de ani; nu a urmat la şcoală; are o fata căsătorită la Bucureşti.

Matei Dumitru [VI] , 42 de ani; 4 clase; născut în Văcăreşti, sat al aceleiaşi comune, situat la 1,5 km; deplasări, în timpul stagiului militar, prin împrejurimile Bucureştiului; are un băiat înfiat, tractorist în sat; soţul informatoarei Matei Alexandra.

Matei Alexandra [V] , 43 de ani; 6 clase; soţia informatorului Matei Dumitru.

Mortu Marieta [III], 17 ani; 5 clase.

Dinu Paula [I] , lo ani; elevă în clasa a III-a; tatăl este născut la Văcăreşti.

8o3. LĂCENI, com.Orbeasca, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe rîul Teleorman, pe şoseaua Alexandria-Piteşti, la 14 km

XLVII

de Alexandria. Într-o veche împărţire administrativă a fost comună independentă. Electrificat; în sat sînt cam 2oo de televizoare. Ocupaţii: agricultura. Unii bărbaţi lucrează la Bucureşti, de unde vin acasă săptămînal. Mai demult plecau în Bărăgan la munci agricole.

Badea R. Ştefan [VIII], 7o de ani; 4 clase; a lucrat, timp de cinci ani (1955-1959), numai în perioada de iarnă, la balastiera de la Căţelu (Bucureşti).

Soare Badea [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală.

Anca R.Tudor [VI], 42 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de trei ani, iarna, la balastiera de la Căţelu.

Buzică Ana [V] , 42 de ani; nu a urmat la şcoală; are un singur băiat, şofer la Turnu-Măgurele, care face naveta săptămînal.

Preda O.Maria [I] , lo ani; elevă în clasa a IV-a.

8o4. MAVRODIN, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, relativ mare (3ooo locuitori), aşezat la 12 km de Alexandria şi la 4 km de şoseaua Alexandria-Roşiorii de Vede, pe rîul Vedea. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat; are un IAS, unde lucrează şi locuitori ai satelor învecinate. Ocupaţii: agricultura. Unii pleacă la lucru în Bărăgan; tinerii lucrează la diferite întreprinderi din Alexandria.

Zurbalîc Radu [VIII b], 71 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Moldova; soţia este din Nenciuleşti, sat apropiat. Are dantura incompletă şi un debit verbal rapid.

Neaga Dumitra [VII], 8o de ani; nu a urmat la şcoală.

LII

Șoimeanu Petra. Informator NALR.

Șoimeanu Petra [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Șoimeanu Paraschiv.

Stăncioi Mihai [VI], 40 de ani; 4 clase; muncitor necalificat la ICAZ (Întreprinderea de construcții agro-zootehnice); a efectuat stagiul militar în Dobrogea.

Vizitiu Otilia [V], 36 de ani; nu a urmat la școală.

811. NUCET, jud. Dîmbovița. Sat mare de cîmpie (5.000 locuitori), așezat la jumătatea distanței dintre Titu și Tîrgoviște. Reședință a comunei cu același nume. Are un liceu agricol, o stațiune experimentală viticolă și o stațiune piscicolă. Mai demult, fiind reședință de plasă, a avut spital, judecătorie, ocol silvic. Are gară CFR. Este electrificat. Ocupații: agricultura; bărbații lucrează, în industrie, la Tîrgoviște sau la București, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Popa D. Petre [VIII], 68 de ani; 5 clase; deplasări în județul Prahova, în timpul stagiului militar, și în jurul Brașovului, în timpul războiului; dintre cei trei copii, un băiat este muncitor la CFR și altul la București; soțul informatoarei Popa Anica. Informator NALR. Volubil și prietenos.

Popa Anica [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Popa D. Petre. Informator secundar NALR. Este o foarte bună povestitoare, excelînd la textele libere, narative.

Buturugă M. Florica [III], 17 ani 8 clase; tatăl lucrează la CFR - triaj București; soțul urmează o școală de milițieni la București. Bună povestitoare, volubilă, dar timidă și reținută în prezența bărbaților.

LIII

812. GHEBOAIA, com.Finta, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie aşezat pe malul stîng al Ialomiţei, la 30 km de Ploieşti şi 30 km de Tîrgovişte. Pînă în 1969 a fost comună independentă. Este electrificat parţial din 1970. Ocupatii: agricultură, olărit. Tinerii lucrează ca meseriaşi sau ca muncitori pe şantiere la Mija, Bucureşti, Tîrgovişte, Ploieşti.

Coman Ion [VIII b], 70 de ani; 5 clase; este născut în sat, dar crescut la Dobra (comună apropiată); se ocupă cu olăritul; deplasări, în jud.Ilfov, ca şef de post de miliţie, precum si în Moldova şi în jud.Prahova, cu serviciul şi ocazional; tatăl este din Dobra; dintre cei trei băieţi, unul locuieşte la Tîrgovişte.

Andrei Gheorghiţa [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul, mort de 23 de ani, era născut la Dobra; are trei copii, dintre care un băiat muncitor la Brazi.

Preda Elena [V], 35 de ani; nu a urmat la şcoală; împreună cu soţul se ocupă cu olăritul; deplasări ocazionale, cu vase de ceramică la diferite tîrguri; soţul este sondor, făcînd naveta zilnic. Binevoitoare şi deschisă.

Vlad Niculina [III], 18 ani; 8 clase; legumicultoare la CAP; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Tîrgovişte; are un frate mai mare care lucrează la Tîrgovişte. Deosebit de prietenoasă, cu un debit verbal foarte bogat şi rapid; talent narativ şi mimică excepţionale.

813. BOLOVANI, com.Cornăţel, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat la 25 km S-E de Tîrgovişte, la 2-3 km de şoseaua Bucureşti-Tîrgovişte. Mai demult a fost comună independentă. Are un IAS. Gara CFR se află la 3 km de sat. Este electrificat.

Ocupații: agricultura; puțini locuitori lucrează, însă, exclusiv în agricultură; mulți sînt muncitori la București, alții lucrează la CFR prin toată țara.

Cîrstea Ilie, poreclit Sîrbu [VIII a], 63 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania și, în timpul războiului, la Brașov și Iași. Este socrul informatorului Constantin N.Constantin. Informator NALR.

Stan Aurel [VIII b], 63 de ani; 4 clase; a urmat, timp de 3 ani, o școală de meserii la Tîrgoviște; este rotar în sat; soția este din Conțești, comună apropiată; are o fată la București, croitoreasă. Informator secundar NALR.

Florea Gh.Ion, poreclit Floacă [VIII c], 74 de ani; 5 clase; a fost ucenic în București; lucrează croitorie, în sat; are doi copii, amîndoi plecați din sat.

Zaharia Maria poreclită a lui Marin Chelu [VII], 64 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale la București și Iași; soțul este paznic la stația CFR de la marginea satului.

Constantin N.Constantin, poreclit Burducea [VI], 33 de ani; 4 clase; conductor la CAP; a stat un an la București, ca muncitor necalificat. Este ginerele informatorului Cîrstea Ilie.

Coman Ioana, zisă Oica [V], 38 de ani; 5 clase; soțul este muncitor la CFR în București și face naveta zilnic.

Nițache Ioan, poreclit Gruia [II], 12 ani; elev în clasa a V-a; tata lucrează la București, ca muncitor necalificat; mama este din Cringași, un sat vecin.

814. TEȚCOIU, com.Mătăsari, jud. Dîmbovița. Sat de cîmpie, așezat pe linia ferată, la jumătatea distanței dintre Titu și Găești, la 3 km de șoseaua națională București-Pitești. Între anii

LV

1960-1965 satul s-a numit Tudor Vladimirescu. Electrificat. Ocupații: agricultura (femeile); bărbații lucrează ca ceferiști (90 %); alții sînt muncitori la Găești, de unde vin acasă zilnic.

Ion Z. Vasile [VIII], 74 de ani; 4 clase; a lucrat la CFR triaj - Gara Basarab, la un canton de cale ferată, făcînd naveta zilnic; deplasări ocazionale la Galați, în Banat și Bărăgan; tatăl informatoarei Zamfir Gherghina. Informator NALR.

Zamfir Gherghina [V], 41 de ani; 6 clase; fiica informatorului Ion Z.Vasile.

815. BUTIMANU, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, așezat la limita de nord a județului, pe varianta șoselei București-Ploiești, la 36 km de capitală. Cătunul Sterianu de Sus în care s-a făcut înregistrarea este situat lateral față de șosea. Electrificat din 1940. Ocupații: agricultura (în trecut erau mulți negustori de cereale - "ovăzari"-); bărbații lucrează ca muncitori la Buftea și la București; contactul cu orașul este foarte strîns.

Dumitru Ion, poreclit Mogoi [VIII], 71 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul războiului, la Galați și ca "ovăzar" în diferite zone ale Munteniei; soțul informatoarei Dumitru Floarea. Informator NALR. Foarte bun povestitor.

Dumitru Floarea, poreclită Mogoaica [VII], 71 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Dumitru Ion. Informatoare secundară NALR. Povestește frumos și cu naturalețe, neștiind că este înregistrată.

Silivan Alexandru [VI], 43 de ani; 5 clase; deplasări, în

LVI

timpul stagiului militar, în Moldova; soţul informatoarei Silivan Maria.

Silivan Maria [V], 39 de ani; 5 clase; lucrează, de puţin timp, ca vînzătoare la un chioşc de zarzavaturi din sat; soţia informatorului Silivan Alexandru.

816. MERENI, com. Conţeşti, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, situat la cca 10 km de Răcari şi la 5 km de şoseaua Bucureşti-Tîrgovişte. A aparţinut în trecut de comuna Bălteni. Sat izolat: cea mai apropiată haltă CFR se află la cca 7 km, cea mai apropiată staţie de autobuz - la cca 4 km; în sat nu există post telefonic. Este electrificat. Ocupaţia de bază: agricultura. Aproape toţi bărbaţii lucrează la CFR, făcînd naveta.

Nicolae Gr.Vasile, poreclit Căcărează [VIII b], 80 de ani; nu a urmat la şcoală; în tinereţe a lucrat timp de 3 ani la Bucureşti, ca muncitor necalificat; deplasări în Oltenia şi Moldova, în timpul primului război mondial; soţia este născută într-un sat vecin; dintre cei şase copii, o fată este stabilită la Bucureşti şi una la Răcari.

Olteanu Maria(Riţa) [VII b], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale în Bucureşti, la rude. În sat este apreciată ca vorbind "frumos, linguşitor, dulce". Înregistrarea s-a făcut fără ştirea informatoarei.

Andrei L.Gheorghe, poreclit Pepeul [VI], 39 de ani; 5 clase; lucrează de 14 ani ca reparator de vagoane la Bucureşti-triaj, făcînd naveta zilnic; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania şi Moldova, iar ocazional, la Iaşi, Timişoara, Piteşti. Povestitor spontan şi degajat.

Nicolae Paraschiva [V], 38 de ani; 5 clase; deplasări, la băi, la Slănic-Moldova, sporadic în Oltenia şi Moldova; soţul este cantonier; ambii copii sînt elevi la liceul din Răcari. Bună cunoscătoare a obiceiurilor locale, dă texte tematice bine organizate şi bogate în amănunte; dovedeşte o înclinare deosebită pentru o exprimare îngrijită, chiar preţioasă.

Neacşu Elena (Nuţi), poreclită a lui Jumară [III], 16 ani; 9 clase.

817. ULIEŞTI, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat la 2o km sud de Găeşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează la Găeşti, Bucureşti, Piteşti.

Purcăruş D.Constantin [VIII], 7o de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova, timp de 7 ani, de asemenea în Transilvania (Sibiu, Satu-Mare); soţia este din Ragu, cătun al comunei Ulieşti; are şapte copii, toţi căsătoriţi, dintre care un băiat locuieşte la Sibiu, unul la Piteşti, unul la Bucureşti. Informator NALR.

Andrei Maria [VII], 7o de ani; nu a urmat la şcoală; a stat timp de trei ani la Bucureşti şi în com. Moara-Domnească, jud. Ilfov, la copii. Din cauza danturii incomplete, dicţiunea nu este întotdeauna foarte bună.

Ionescu Maria [III], 18 ani; 8 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Găeşti; tatăl este din Ungureni, comună în jud.Argeş, la 4 km. de Ulieşti; este născută în satul Tudor Vladimirescu, com. Ungureni şi a venit de mică la Ulieşti, cu mama ei, care s-a despărţit de soţ.

818. ZIDURILE, com. Odobeşti, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie,

LVIII

situat la 10 km sud de Titu, lateral față de șoseaua națională București-Pitești. Localitate veche, atestată în secolul al XVII-lea. In perioada 1930-1935 a fost comună independentă și s-a numit Domnița Bălașa. Ocupația de bază: agricultura, în special cultura cartofului. Numărul locuitorilor angajați în alte localități este relativ redus (cca 100, toți navetiști).

Ioniță R. Ion, poreclit Soare [VIII], 65 de ani; 4 clase; a lucrat un timp în cizmărie. Informator NALR.

Vlad C. Ioana [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală. Binevoitoare, dar destul de reținută. Nu știe că este înregistrată.

Paraschiv M. Paraschiva (Chița) [V], 45 de ani; 4 clase; deplasări scurte la București, unde are o fată căsătorită. Prezența preotesei la înregistrare o inhibă vizibil pe informatoare.

819. BREZOAIA, com. Brezoaele, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, așezat la 30 km nord-vest de București. În vechea împărțire administrativă era comună independentă și aparținea cînd de județul Ilfov, cînd de Dîmbovița. De un an satul are o fabrică

de ambalaje şi alte produse din lemn. Este electrificat. Ocupaţii: grădinărit şi agricultură (îndeosebi cultura cartofilor). Bărbaţii lucrează la Bucureşti, făcînd naveta zilnic. Comună cu un nivel economic ridicat. Tinerii sînt în majoritate cu studii medii şi superioare.

EneT.Dumitru [VIII], 72 de ani; 5 clase; deplasări: la Bucureşti, în timpul stagiului militar, prin Moldova, în timpul războiului, la Buzău, ocazional; are o fată măritată la Bucureşti.

Marin Nicolae [VI b] , 43 de ani; 7 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Transilvania; are doi băieţi: unul la Bucureşti, muncitor la ITB, altul stabilit în com. Axintele, jud.Ilfov.

Ene Ilinca [V] , 42 de ani; 5 clase; soţul este muncitor tîmplar în sat; are un băiat student la Braşov. Suspicioasă şi cu rezerve faţă de înregistrare.

Vasile Timon [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

82o. CREVEDIA, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie, aşezat la 25 km nord-vest de Bucureşti, pe şoseaua spre Ploieşti (lîngă Buftea). Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Legătura cu oraşul este foarte strînsă (autobuzul local pleacă spre Bucureşti la fiecare 4o de minute). Are un mare combinat avicol, la care lucrează mulţi oameni din sat şi din comunele învecinate, chiar şi din Bucureşti. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii şi tinerii lucrează la Bucureşti şi la Buftea.

LX

Nicolae Alexandru [VIII], 7o de ani; 4 clase; are doi băieţi care lucrează în cadrul armatei.

Lică Maria [VII], 82 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti; dintre cei opt copii, toţi căsătoriţi, o fată s-a stabilit la Bucureşti; mama informatorului Lică Dobre şi soacra informatoarei Lică Elena. Prietenoasă şi sfătoasă. Nu ştie că este înregistrată.

Dumitru Ruxandra (Sanda) [A'], 54 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi băieţi muncitori în comună şi o fată căsătorită la Creţuleşti, comună învecinată (la 4 km). Informatoare secundară NALR.

Lică Dobre [VI], 43 de ani; 7 clase; lucrează la combinatul avicol din comună; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; fiul informatoarei Lică Maria şi soţul informatoarei Lică Elena.

Lică Elena [V], 34 de ani; 4 clase; soţia informatorului Lică Dobre şi nora informatoarei Lică Maria.

821. CREVEDIA MARE, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, de mărime medie, situat la 3o km de Bucureşti, pe şoseaua spre Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Sat de moşteni, destul de avut. Contactul strîns cu capitala s-a stabilit abia recent, după asfaltarea şoselei de legătură. Este electrificat. Ocupaţii de bază: agricultura, cultura tutunului; în localitate se află un depozit CAM pentru fermentarea tutunului; majoritatea bărbaţilor lucrează, ca muncitori, la Bucureşti, făcînd naveta zilnic.

Ispas Radu, poreclit Cituran [VIII], 7o de ani; 4 clase; a fost şi chirigiu, cu deplasări prin Muntenia; soţul informatoarei Ispas Rada, tatăl lui Ispas Constantin şi socrul informatoarei Ispas Zoia. Informator NALR. Primele două texte au fost înregistrate fără ştirea informatorului, următoarele două reprezintă anecdote oferite spontan, în cursul anchetei cu chestionarul. Celelalte texte au fost culese în timpul înregistrării soţiei lui, înregistrare în care, de altfel, intervine frecvent. Excelent povestitor, bun cunoscător al obiceiurilor şi al credinţelor locale.

Ispas Rada [VII], 7o de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Ispas Radu, mama lui Ispas Constantin şi soacra informatoarei Ispas Zoia. Vioaie şi amabilă, nu are nici o reţinere în faţa microfonului. Inregistrarea s-a făcut în prezenţa soţului, a nurorii şi a unei nepoate, care intervin în text.

Ispas Constantin, poreclit Cituran [VI a], 42 de ani; 6 clase; lucrează, de cîţiva ani, ca muncitor necalificat la Bucureşti, făcînd naveta: deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania şi Banat; fiul informatorilor Ispas Radu şi Ispas Rada, soţul informatoarei Ispas Zoia.

Ispas C. Zoia [V], 4o de ani; 4 clase; soţia informatorului Ispas Constantin, nora informatorilor Ispas Radu şi Rada. Informatoare excelentă, atît pentru textele tematice cît şi pentru cele libere.

LXII

822. MILITARI, sectorul 7, municipiul București. Fostă comună suburbană, azi încorporată orașului București, așezată în nord-vestul capitalei. A fost înființată în 1878, prin împroprietărirea unor soldați din războiul de independență (după tradiție - 26 de familii), recrutați, majoritatea, din comunele învecinate. Printre ei s-au așezat mulți veniți din alte părți ("venetici"). Recent, prin construirea unui cartier de blocuri noi, locuitorii s-au amestecat și mai mult. Ocupații: tradițional - agricultura și cărăușia în București. Cîțiva lăptari. Foarte mulți (și majoritatea femeilor) lucrează în industrie (în apropiere sînt uzinele "Semănătoarea", Fabrica de confecții și tricotaje, o fabrică nouă de porțelan, sere etc.).

Marin Velicu [VIII b], 63 de ani; 4 clase; provine dintr-o familie împroprietărită în Militari (bunicul informatorului); a făcut cărăușie la București; a lucrat timp de zece ani, ca muncitor, la o fabrică de pîine din București. Bun povestitor. Informator NALR.

Tudose Elena [VII b], 67 de ani; nu a urmat la școală; a lucrat, timp de 35 de ani, la Fabrica de confecții București; soțul este din Oltenia, stabilit de copil în Militari; are o fată la liceu.

823. UIEȘTI, com.Bucșani, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, așezat pe calea ferată București-Roșiorii de Vede, la 5 km nord-est de Videle și la 30 km de București. Este electrificat. Ocupații: agricultura; bărbații lucrează, ca muncitori, la București, la sondele Vida sau la CFR; din generația tînără, mulți s-au stabilit în București.

Nedelea Ecaterina [VII], 6o de ani; nu a urmat la şcoală; a stat trei luni la Bucureşti unde are două fete căsătorite.

Stoican Traian [VI], 36 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin părţile Hunedoarei; a lucrat timp de un an şi jumătate în construcţii, la Bucureşti, de unde a făcut naveta săptămînal; soţia este din satul Goleasca, aşezat la 6 km.

Dumitru G.Floarea [V], 36 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul lucrează la sonde de 11 ani.

824. MIHĂILEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe partea dreaptă a Argeşului, la 2o km sud de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un combinat avicol, la care lucrează şi oameni din satele învecinate, o ţesătorie şi un şantier de irigaţii. Este electrificat. Ocupaţie de bază: agricultura; tinerii lucrează la întreprinderile din comună sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Anton Ştefan [VIII], 64 de ani; 5 clase.

Manolache Rada [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; soacra informatoarei Manolache Sofia.

Ioniţă Tudor [VI], 43 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti.

Manolache Sofia [V], 4o de ani; 4 clase; nora informatoarei Manolache Rada.

825. COMANA, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe linia ferată Bucureşti-Giurgiu, la 3o km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţii: agricultură, puţin grădinărit; unii bărbaţi lucrează ca tăietori de lemne la pădure. Tine-

rii fac naveta la Bucureşti sau la Jilava, unde sînt angajaţi ca muncitori.

Petre Gheorghe, zis Gheorghe al Leanei [VIII], 7o de ani; 2 clase; de cîteva luni lucrează ca magazioner la gara din comună; are o fată, licenţiată, la Bucureşti; nora, cu care locuieşte, este inginer agronom. Informator NALR.

Enache Tănase [VI],39 de ani; 6 clase; de şase ani lucrează ca magazioner la CAP. Deplasări ,în timpul stagiului militar, în Transilvania.

Arsene Elena [V], 42 de ani; 7 clase; soţul, originar din Moldova, a venit în sat de copil, în timpul foametei din 1947.

Udrea Ioana [I], 12 ani; elevă în clasa a VI-a; în timpul vacanţei de vară merge la Bucureşti, la surorile ei; mama este din Vlad Ţepeş, sat al comunei Comana. Foarte vorbăreaţă şi bună povestitoare.

826. GHIMPAŢI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat pe şoseaua Bucureşti-Alexandria, la 33 km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Nu este electrificat. Ocupaţii: agricultura, cultura intensivă a tutunului. La marginea satului se află, de peste 5o de ani,"Regia", întreprindere de prelucrare a tutunului, la care lucrează sezonier femeile. Bărbaţii lucrează la Bucureşti sau la Alexandria.

Vlădunică Florea [VIII], 75 de ani; 3 clase.

Ivan Rada [VII b], 68 de ani; nu a urmat la şcoală.

Ţigănilă C.Ştefan [VI a], 38 de ani; 4 clase.

Cimpoieru Aurica [V], 44 de ani; 4 clase; soţul lucrează la Bucureşti, ca tîmplar; dintre cei doi băieţi, unul este la şcoală în Bucureşti.

Petraşcu Ileana [III], 18 ani; 7 clase.

827. STOENEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat la sud-est de Bucureşti, cam la 5o de km, la 8 km de şoseaua Bucureşti-Giurgiu, pe apa Cîlniştea. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Legăturile cu oraşul s-au intensificat abia în ultimii zece ani, după asfaltarea drumului spre şoseaua principală. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii şi tineretul lucrează, ca muncitori, la Bucureşti sau la Jilava, unde fac naveta zilnic. Unii pleacă la munci agricole în Bărăgan.

Cămăraşu I.Dobre (Bică), poreclit Dînă [VIII], 6o de ani; 4 clase; în tinereţe a fost cioban,iar timp de 3 ani a fost paznic la CAP; în timpul stagiului militar a fost ordonanţă, locuind în Bucureşti şi deplasîndu-se, pentru perioade scurte, la Turda, Cluj şi Constanţa; bunicul informatoarei Sterpu C.Elena. Informator NALR. Excelent cunoscător al practicilor şi tradiţiilor locale, dispunînd de un vocabular neobişnuit de bogat şi de autentic; povesteşte cu plăcere şi cu participare afectivă. Debitul verbal extrem de rapid, tonul adeseori scăzut, confidenţial, precum şi o uşoară nazalizare îngreuează, uneori, înţelegerea textului înregistrat pe bandă.

Cămăraşu. Ioana [VII], 66 de ani; nu a urmat la şcoală. Povesteşte cu plăcere şi cu uşoară afectare, încîntată de importanţa care i se dă, deşi nu ştie că este înregistrată.

Tablă M.Andrei, poreclit al lui Trei-Izmene [VI], 44 de ani;

LXVI

5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat, Moldova şi Dobrogea. Dintre cele două fiice, una este elevă la o şcoală profesională din Bucureşti. Excelent cunoscător al vieţii satului, realizează expuneri inteligente, bine organizate şi colorate.

Sterpu C.Elena [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a; nepoata informatorului Cămăraşu I.Dobre.

828. RADOVANU, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (7780 locuitori), situat pe şoseaua Bucureşti-Olteniţa, la 44 km de Bucureşti şi 15 km de Olteniţa, în lunca Argeşului. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este un sat bogat, cu gospodării mari. Electrificat; are peste 100 de televizoare. Ocupaţii: agricultură, se cultivă mult tutun, viticultură şi oierit. Bărbaţii lucrează la uzinele "Danubiana" şi la alte întreprinderi bucureştene, făcînd zilnic naveta.

Agapie M.Filip [VIII], 76 de ani, 4 clase; deplasări, în timpul primului război mondial, în Oltenia şi Moldova.

Bogatu Dumitra [VII], 79 de ani; nu a urmat la şcoală; are şase fete, dintre care două sînt la Bucureşti.

Moraru Gh.Zaharia [II], 11 ani; elev în clasa a V-a; a fost, cu şcoala, într-o excursie pe Valea Prahovei şi la Bucureşti. Este un copil vioi şi bun povestitor.

LXVII

829. DRĂGĂNEŞTI-VLAŞCA, jud.Teleorman. Sat mare de cîmpie (5.600 locuitori), aşezat pe şoseaua Bucureşti-Alexandria, la 62 km de Bucureşti şi 27 km de Alexandria, pe apa Cîlniştei.Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Din 1956 pînă în 1968 a fost reşedinţă de raion, ceea ce a adus după sine dezvoltarea comunei atît din punct de vedere social-economic cît şi cultural. Este electrificat din 1956. Ocupaţia de bază este agricultura;puţini pleacă să lucreze în alte părţi.

Chiru Radu [VIII b] 80 de ani; 5 clase; are cinci copii, dintre care doi stabiliţi la Bucureşti.

Mareş I.Anca [VII], 75 de ani; nu a urmat la şcoală.

Ciocîrlan I.Gheorghe [VI a], 44 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Oltenia; tatăl informatorului Ciocîrlan Ion. Informator NALR.

Mărgărit N.Ion [VI b], 38 de ani; 7 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Ardeal.

Bălţatu Vasilica [V], 46 de ani; nu a urmat la şcoală.

Ciocîrlan Ion [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; fiul informatorului Ciocîrlan I.Gheorghe.

830. BĂNEASA, jud.Ilfov. Sat foarte mare de cîmpie (8.500 locuitori), situat la 13 km nord-est de Giurgiu, pe şoseaua Giurgiu-Olteniţa şi pe calea ferată Bucureşti-Giurgiu. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. În localitate funcţionează un SMT şi o întreprindere de hidroamelioraţii. Este electrificat. Ocupaţii de bază: agricultura; în trecut, datorită poziţiei satului pe fosta baltă Băneasa, se practica pescuitul şi creşterea vitelor; azi, generaţiile medie şi tînără

LXVIII

lucrează la București, făcînd naveta. Influența capitalei este sensibilă.

Cioroiu Anghel [VIII], 73 de ani; 4 clase; a fost logofăt la moșia boierească din sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova și, cu oile, la munte, pe lîngă Sibiu; dintre cei cinci băieți, unul este stabilit la București, altul la Timișoara; tatăl informatorului Cioroiu Luis, socrul informatoarei Cioroiu N.Stanca. Informator NALR. Debit verbal rapid; din cauza danturii incomplete alterează ușor africatele.

Năstase Rada [VII], 68 de ani; nu a urmat la școală; deplasări ocazionale la Giurgiu și București.

Cioroiu Luis [VI], 42 de ani; 4 clase; lucrează, de cîteva luni, ca muncitor în gara Băneasa; deplasări, în timpul stagiului militar, în Oltenia; soția este din comuna vecină, Frasinu; are o fată elevă la liceul pedagogic, în București; fiul informatorului Cioroiu Anghel.

Cioroiu N.Stanca [V], 44 de ani; 7 clase; deplasări ocazionale la Timișoara, Sighet, Rădăuți; un fiu este căsătorit la București, altul este elev la București și face naveta; nora informatorului Cioroiu Anghel.

Cioroiu Paula [III], 18 ani; 8 clase; croitoreasă în sat; deplasări ocazionale la București și Alba-Iulia. Debit verbal foarte rapid.

831. GREACA, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (5.000 locuitori), situat la 50 km sud de București și 30 km vest de Oltenița.

Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. În sat există un institut experimental de viticultură, unde muncesc şi lucrători sezonieri din satele învecinate şi chiar din Oltenia. Ocupaţii: agricultura; foarte mulţi locuitori ai satului lucrează pe şantiere la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Manta I.Constantin [VIII b],76 de ani; 1 clasă; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova.

Turcu Maria [VII b],8o de ani; nu a urmat la şcoală.

Bivolaru Catalina [VII c], 63 de ani; 5 clase.

Drăghiceanu Mihail (Mihalache) [VI], 46 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Ardeal; are o fată studentă în Bucureşti.

Istrate gh. Gherghina [V], 46 de ani; 4 clase.

Benghe Vasilica [I], lo ani; elevă în clasa a IV-a; tatăl este salariat la Întreprinderea de construcţii hidrotehnice-Bucureşti, iar mama vînzătoare la centrul de pîine din sat. Degajată şi foarte bună povestitoare.

832. CHIRNOGI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat în lunca Dunării, la 6 km vest de Olteniţa; Dunărea curge la 5 km. Este unul din cele mai mari sate ale judeţului (9.ooo locuitori); reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Mai demult locuitorii satului se ocupau şi cu pescuitul. Tineretul pleacă pe şantiere şi în fabrici la Olteniţa, unde fac naveta zilnic.

State H.Constantin, zis Codică Mavrodin [VIII b], 65 de ani; nu a urmat la şcoală. Este tatăl informatoarei Dicu Elena.

LXX

Naca Ioana [VII], 64 de ani; nu a urmat la școală.

Trifan Rică, zis Costică [VI], 37 de ani; 6 clase; de patru ani este muncitor la filatura din Oltenița; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat.

Dicu Elena, poreclită Șorici [V], 38 de ani; 4 clase; are o fată elevă la liceul pedagogic din București. Este fiica informatorului State H.Constantin.

833.FRĂTEȘTI, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.000 locuitori), situat la 11 km nord de Giurgiu. Reședință a comunei cu același nume. Are gară CFR. Este electrificat. Ocupații: agricultura; mulți oameni lucrează la București sau la Giurgiu, ca muncitori, și fac naveta zilnic.

Coscai Șt.Marin [A], 51 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la București; are copii căsătoriți în comune învecinate. Informator NALR.

Patentașu Ion [VIII], 70 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Arad, Timișoara, Turda, Botoșani; soția este dintr-un sat din apropiere; bunicul informatoarei Patentașu D.Gherghina.

Ghimpățeanu Șt.Alexandra [VII a], 81 de ani; 2 clase; a fost moașă în sat.

Ghinea P.Marin [VI], 47 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, pe Valea Prahovei; dintre cei trei copii, un băiat locuiește la București, iar o fată este merceolog la Oltenița.

Patentașu D.Gherghina [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a; nepoata informatorului Patentașu Ion.

834. PUTINEIU, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua judeţeană Giurgiu-Alexandria, la 2o km de Giurgiu şi 3o km de Alexandria. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura; tinerii sînt angajaţi, ca muncitori, la Giurgiu, unde fac naveta zilnic.

Călin Marin [VIII], 7o de ani; 3 clase; tatăl informatorului Călin Marin (VI). Informator NALR. Asistă la toate înregistrările şi, uneori, conduce el ancheta.

Roşu Tudora [VII], 74 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti. Foarte bună povestitoare. Nu ştie că este înregistrată.

Călin Marin [VI], 46 de ani; 5 clase; este dulgher în sat; fiul informatorului Călin Marin(VIII).

Bătrînache Floarea [III], 21 de ani; 7 clase; soţul este şofer.

835. MALU, com.Vedea, jud.Ilfov. Sat situat în lunca Dunării, pe şoseauaGiurgiu-Zimnicea, la 16 km de Giurgiu. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii şi tineretul se angajează, ca muncitori, navetişti, la Giurgiu.

Grama M.Ilie [VIII], 71 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; tatăl informatoarei Piroi Elena. Informator NALR.

State Floarea [VII], 73 de ani; nu a urmat la şcoală; a locuit 8 luni de zile la Braşov; a fost moaşă (necalificată) în sat; soţul, decedat, era din Giurgiu. Foarte bună povestitoare; ştie că este înregistrată, dar este foarte spontana, naturală, degajată.

Daia Stan, zis Stelea, poreclit Moacă [VI], 41 de ani; 5 clase; a urmat un curs de 3 ani la CAP., pentru meseria de morar; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova, şi altele, ocazionale, la Călăraşi, Turnu-Măgurele. Atacă uşor africatele şi fricativele palatale.

Piroi Elena, poreclită Conţu [V b], 37 de ani; 4 clase; fiica informatorului Grama M.Ilie.

836. CIOCÎRLIA, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Bucureşti-Urziceni-Buzău,la 65 km de Bucureşti. Este comună suburbană a oraşului Urziceni. Elecrificat. Ocupaţii: agricultura; tinerii pleacă să lucreze, vara, la ferme din Bărăgan sau se angajează, ca muncitori, la Urziceni.

Voicilă Andrei [VIII], 7o de ani;2 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Dobrogea; părinţii sînt veniţi din Moldoveni, localitate aparţinînd de comuna Dridu, jud.Ilfov.

Gavrilă Maria [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; unul dintre cei trei copii lucrează, ca muncitor, la Urziceni. Informatoare remarcabilă mai ales pentru textele tematice.

David Nicolae [VI], 38 de ani; 4 clase; de două luni lucrează la fabrica de ferite din Urziceni; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat şi Moldova; soţia este din Siliştea-Cotorca, localitate vecină.

Matache Georgeta [V], 36 de ani; 4 clase; soţul este croitor în sat.

837. GRINDU, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat în nord-vestul judeţului, la cca 12 km nord de Urziceni. Este relativ mare

(peste 4.000 locuitori). Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general locuitorii satului nu pleacă la lucru în alte părţi; unii bărbaţi lucrează la sondele din împrejurimi.

Soare Gh.Mihai, poreclit Goajă [VIII], 65 de ani; 4 clase; deplasări la Brăila, în timpul stagiului militar; are şase copii, dintre care trei au servici la Bucureşti. Informator NALR.

Stoica Maria [VII], 61 de ani; nu a urmat la şcoală; are 7 copii, dintre care 4 au servici la Bucureşti. Este destul de susceptibilă şi reţinută; vorbeşte foarte încet în timpul înregistrării, ceea ce creează dificultăţi la transcrierea textelor de pe bandă.

Lupu N.Drăghici [VI], 41 de ani; 5 clase; lucrează ca socotitor la CAP, în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova şi Banat; tatăl este din com.Chiojdu Mare, stabilit în Grindu la 22 de ani; unul dintre cei doi copii este elev la o şcoală profesională din Bucureşti.

Radu Silvia [V], 37 de ani; 4 clase; are o fată, elevă în clasa a XI-a la Urziceni.

Baciu Elena [III], 20 de ani; 8 clase; este croitoreasă la un atelier în sat; soţul este şofer la CAP.

838. MILOŞEŞTI, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat cam la 25 km nord-vest de Slobozia, lîngă şoseaua Slobozia-Buzău. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Pînă în 1879 satul s-a numit Cîlnăieni, după numele localităţii de unde au venit cei mai mulţi dintre oamenii care au întemeiat satul (Cîlnău, jud. Buzău). După 1922, aici au fost colonizaţi masiv munteni din

LXXIV

județul Buzău. Ocupația de bază este agricultura. Dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri unii lucrează pe șantiere la Slobozia.

Dinu V.Ion [VIII], 72 de ani; 5 clase; în tinerețe a avut, timp de cinci ani, prăvălie în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia, apoi, cu chirie, la Buzău, București; soțul informatoarei Dinu I.Elena.

Dinu I.Elena [VII a], 66 de ani; 5 clase; soția informatorului Dinu V.Ion.

Zeca Veta [VII b], 61 de ani; 4 clase; pînă la vîrsta de 6 ani a stat în satul Padina (la cca 10 km); mama informatorului Zeca Mușat.

Zeca Mușat [VI], 40 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de un an, la Brașov, ca lăcătuș mecanic; fiul informatoarei Zeca Veta.

Jipa Teodora [V b], 48 de ani; 5 clase; lucrează, de puțin timp, ca vînzătoare la o tutungerie din sat; are doi copii, dintre care unul este contabil în sat. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor satului.

839. VALEA CIORII, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe malul lacului Strachina, la cca 35 km de Slobozia. Reședință a comunei cu același nume. Satul datează din 1900; a fost întemeiat de către oameni care au venit mai ales din județele Brăila și Buzău. Vechiul nume al satului a fost Ciorușca (probabil după satul Cioara - azi Bărăgan - din jud.Brăila, din care au venit mulți dintre întemeietorii localității). Ocupația de bază este agricultura. În general, oamenii nu lucrează în alte părți.

LXXV

Moise Iacov [VIII b], 67 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia și în Moldova. Povestitor excepțional, cu o permanentă bună dispoziție, sociabil, cu mult umor.

Lungu C.Ioana [VII], 65 de ani; 7 clase; părinții sînt veniți din jud.Buzău; soțul este născut într-un alt sat, dar a crescut, de la vîrsta de 2 ani, în Valea-Ciorii. Volubilă și bună povestitoare.

Lungu Vergil [VI], 35 de ani; 4 clase; deplasări: 2 luni la Hunedoara, pe Șantierul tineretului, ca muncitor necalificat; la Fetești, unde a urmat o școală CFR timp de 2 ani; în Moldova, în timpul stagiului militar. Foarte deschis, volubil, bun cunoscător al muncii cîmpului și al celorlalte activități și practici legate de viața satului; informator excelent pentru textele tematice.

Ivan Tudora [V], 43 de ani; 4 clase; soțul lucrează, ca muncitor necalificat, la CFR; are patru copii, dintre care trei sînt la Brăila, muncitori. Degajată și spontană și cu un mare debit verbal. În timpul înregistrării au loc dese intervenții ale soțului.

84o. CIOLPANI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, situat la jumătatea disstanței dintre București și Ploiești. Reședință a comunei cu același nume. S-a întemeiat după 18oo, din familiile de clăcași care lucrau pe moșia mănăstirii Țigănești, aflată în apropiere. Satul este electrificat. Ocupații: agricultura. Mulți dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri lucrează fie la București, fie la Ploiești și fac naveta zilnic.

LXXVI

Jipa I.Nicolae, poreclit Burta Vacii [VIII], 67 de ani; 3 clase; a efectuat stagiul militar la marină; alte deplasări în jud.Teleorman şi la Tulcea; soţul informatoarei Jipa Niculina şi bunicul informatoarei Bunea Niculina. Informator NALR.

Jipa Niculina [VII], 62 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Ploieşti; soţia informatorului Jipa I.Nicolae şi bunica informatoarei Bunea Niculina.

Grigore I.Stana, zisă Stela [V], 39 de ani; 6 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Ploieşti; mama este din Pucheni, comună învecinată. Este conştientă şi preocupată de faptul că este înregistrată.

Anghel Aurelia [III], 21 de ani; 7 clase; lucrează croitorie, meserie învăţată la Pucheni,unde a stat 6 luni. Foarte binevoitoare şi deschisă.

Bunea Niculina, poreclită Cucu [I] , 11 ani; elevă în clasa a V-a; a fost în excursii la Bucureşti şi Sinaia; nepoata informatorilor Jipa I.Nicolae şi Jipa Niculina. Spontană şi vorbăreaţă.

841. DRIDU, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.000 locuitori), aşezat pe linia ferată Bucureşti-Urziceni, la cca 18 km de Urziceni. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS şi un atelier de confecţionat saltele, la care lucrează oameni din sat. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii pleacă la lucru pe şantiere la Urziceni sau la Bucureşti.

Dragomir V.Ion [VIII], 67 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în jud.Brăila; a stat, de asemenea, timp de doi ani (1930-1931) la Bucureşti; are o fată, desenatoare tehnică, şi un băiat, zugrav (apoi lăcătuş-mecanic), ambii la Bucureşti.

Udrea Dobriţa (Biţa) [VII a], 68 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări în Oltenia, pe timpul secetei; are patru fete, căsătorite la Bucureşti şi Coşereni (comună în jud. Ilfov). Ştie că este înregistrată.

Tudor Chira [VII b], 66 de ani; nu a urmat la şcoală.

Radu St. Ion [VI], 41 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania şi, ocazional, la Bucureşti, Ploieşti, Urziceni; dintre cele trei fete, una este la Bucureşti.

Iordache Constanţa [V a], 46 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti; are un băiat student în Bucureşti.

Simion Gheorghe [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; deplasări scurte la Bucureşti; tatăl este muncitor la un siloz în sat.

842. GIURGENI, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie situat pe şoseaua Bucureşti-Constanţa, pe malul stîng al Dunării, la confluenţa cu Ialomiţa. Comuna este electrificată. Ocupaţii: agricultura, pescuitul; bărbaţii lucrează în port, ca muncitori, sau la cariera de nisip din Hîrşova.

Socol Ion, zis Mihalea Socol [VIII], 70 de ani; 5 clase; deplasări în Dobrogea, în timpul stagiului militar.

Stănciulescu Safta [VII], 64 de ani; 4 clase; are zece copii, toţi stabiliţi la oraş.

Paraschiv Eremia [VI], 39 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; soţul informatoarei Paraschiv Zoi[illegible].

LXXVIII

Paraschiv Zoia [V], 37 de ani; 2 clase; căsătorită mai întîi în judeţul Tulcea, a revenit, după trei luni, în sat, despărţită de primul soţ; soţia informatorului Paraschiv Eremia.

Stamate Ionel [II], 12 ani; elev în clasa a VI-a.

843. GRĂDIŞTEA, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Bucureşti-Baloteşti-Afumaţi, la 35 km de capitală. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS, iar în cătunul Sitaru este o fabrică de covoare la care lucrează multe femei din comună. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la diferite întreprinderi din Bucureşti.

Ştefan Arghira [VII a], 66 de ani; nu a urmat la şcoală.

Udrea St. Aristiţa, poreclită Şuşteroaica [VII b], 74 de ani; 4 clase; soţul, decedat, era născut la Grecii de Sus, sat al com. Grădiştea; dintre cei doi copii, unul lucrează în comerţul de stat, la Bucureşti. Nu ştie că este înregistrată.

Ionete Nicolae, poreclit Zăblău [VI], 46 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Muntenia; are un băiat lăcătuş-mecanic la Bucureşti; soţul informatoarei Ionete Florica.

Ionete Florica [V], 42 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de doi ani, la fabrica de covoare din comună; soţia informatorului Ionete Nicolae.

Grigore Vasilica [III], 20 de ani; 8 clase; soţul este şofer la Bucureşti şi face naveta.

Chivu Gheorghe, poreclit Ţîru [II a], 12 ani; elev în clasa a IV-a; mama este din Moara Vlăsiei, sat la 4 km.

844. BĂRCĂNEŞTI, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (5.ooo locuitori), aşezat pe malul drept al Ialomiţei, la cca lo km sud de Urziceni. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii, mai ales cei tineri, lucrează la Urziceni sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Grasu Nicolae [VIII], 68 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul concentrărilor, în Moldova; dintre cei cinci copii, unul este şofer la Bucureşti şi o fată căsătorită la Borăneşti, sat la cca 4 km. Informator NALR.

Neagu Ancuţa [VII], 85 de ani; 4 clase.

Mircea Joiţa [V], 37 de ani; 4 clase; are un băiat frezor la Bucureşti; mama informatorului Mircea C.Vasile.

Mircea C.Vasile [II], 12 ani; elev în clasa a VI-a; fiul informatoarei Mircea Joiţa. Foarte bun povestitor.

845. BUTOIU, com. Sfîntu Gheorghe, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Urziceni-Slobozia, la 18 km de Urziceni. În vechea împărţire administrativă a aparţinut de comuna Malu. Electrificat. Ocupaţii: agricultura, grădinăritul, cultura orezului. Unii locuitori ai satului pleacă la lucru la fermele din judeţ sau la Combinatul chimic de la Slobozia.

Gavrilă Dumitru, poreclit Bleoj [VIII], 68 de ani; 4 clase; are trei copii, dintre care o fată s-a stabilit la Bucureşti.

Emil Dobriţa [VII], 77 de ani; 3 clase.

Leonida Constanţa [V], 4o de ani; 4 clase.

846. CĂZĂNEŞTI, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie, situat pe şoseaua Bucureşti-Slobozia, la 8o km de Bucureşti, pe rîul

LXXX

Ialomița. Reședință a comunei cu același nume. Comuna este bine organizată, în curs de urbanizare. În comună există un combinat pentru creșterea porcilor,la care lucrează oameni din sat. Ocupația de bază este agricultura. Orașele spre care gravitează sînt Urziceni și Slobozia.

Radu Ștefan [VIII], 67 de ani; 4 clase; a fost, timp de 4 ani, îngrijitor de porci, la IAS din comună; deplasări ocazionale la Constanța, Galați, Brăila, Călărași; unul dintre fii este ofițer la Călărași; tatăl informatorului Radu Șt. Marin. Informator NALR.

Răducanu Leanca [VII], 73 de ani; nu a urmat la școală; are doi copii la București pe care îi vizitează, în special, iarna. Foarte bună povestitoare, degajată și veselă.

Radu Șt.Marin [VI],36 de ani;4 clase;este îngrijitor la porci,la IAS în comună; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova; fiul informatorului Radu Ștefan. Povestește cu oarecare afectare.

Paraschiv Rada [V] , 38 de ani; 4 clase; lucrează, ca femeie de servici, la școala din sat; soțul este zidar la CAP.

847. AMARA, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, așezat la 7 km nord de Slobozia, pe malul lacului Amara, de la care și-a luat numele; reședință de comună. În apropiere se află stațiunea balneo-climaterică cu același nume. Este electrificat. Ocupații: agricultura; cei mai tineri lucrează, ca muncitori, la fabrica de ulei din Slobozia, de unde fac naveta zilnic.

Furnică Gheorghe [VIII], 63 de ani; 5 clase; are cinci copii, dintre care o fată locuiește la Gura Ocniții (lîngă Tîrgoviște); soțul informatoarei Furnică Zamfira. Informantor NALR.

Furnică Zamfira [VII], 72 de ani; 5 clase; soţia informatorului Furnică Gheorghe. Foarte degajată, volubilă, spontană; bună povestitoare.

Munteanu Gheorghe [VI], 42 de ani; 3 clase; deplasări în Moldova, în timpul stagiului militar; dintre cei patru copii, unul urmează o şcoală tehnică la Sibiu, altul efectuează stagiul militar.

Soare Vasilica [III], 18 ani; 8 clase. Foarte controlată, pare preocupată de importanţa înregistrării, suficient de timidă, nu foarte vorbăreaţă.

Mihalcea C.Lenuţa [I], 12 ani; elevă în clasa a V-a.

848. FRĂŢILEŞTI, com.Săveni, jud.Ialomiţa, Sat de cîmpie, situat pe malul drept al Ialomiţei, la 6 km de Ţăndărei şi la 20 km de Slobozia. Este electrificat şi are instalaţie de apă curentă. Ocupaţii: agricultura. Mulţi bărbaţi lucrează la IAS în satul învecinat, Ograda.

Chivu Ioan [VIII], 69 de ani; 5 clase; dintre cei patru copii, unul este stabilit la Braşov. Informator NALR.

Popîrlan Anica [VII], 75 de ani; 4 clase; dintre cei cinci copii, unul locuieşte în Săveni, altul în com.Gheorghe Lazăr, altul lucrează la SMT în Slobozia.

Mîner Zinca [V], 37 de ani; 4 clase; dintre cei doi copii, unul urmează liceul economic la Constanţa.

Nicolae Anica [III], 19 ani; 8 clase; mama informatoarei este din satul Sudiţi (cca 4 km).

849. BALOTEŞTI, jud.Ilfov.Sat de cîmpie, aşezat în dreapta şoselei Bucureşti-Ploieşti, la cca 25 km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu ace-

laşi nume. Este electrificat. În sat se află o fabrică de fibre din cînepă, la care majoritatea muncitorilor (mai ales femei) sînt din localitate. Ocupaţii: agricultura. O parte dintre tineri sînt angajaţi la Bucureşti sau la Otopeni, făcînd zilnic naveta.

Andrei D.Petre, zis Vlăsceanu [VIII], 69 de ani; 5 clase; deplasări la Bucureşti, în timpul stagiului militar; are doi copii, dintre care un băiat lucrează la MAI-Otopeni, altul este elev la o şcoală de maiştri din Timişoara.

Marin Gh.Toma Lisăndrina [VII], 70 de ani; nu a urmat la şcoală; are trei copii, dintre care un băiat elev la o şcoală de meserii în Bucureşti şi o fată măritată la Ciofliceni, sat apropiat.

Stanciu Constantin zis Didică [VI], 39 de ani; 5 clase; a urmat, timp de 6 luni, o şcoală profesională şi lucrează la Otopeni; deplasări, în timpul stagiului militar, în Dobrogea şi Transilvania; soţia este din Căciulaţi, sat la cca 4 km.

Tănase Gh.Ioana [V], 45 de ani; nu a urmat la şcoală; are cinci copii, dintre care o fată este asistentă medicala în sat, alta a urmat o şcoală profesionala la Bucureşti.

850. BUCU, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, situat pe şoseaua Slobozia-Giurgeni, la 11 km de Slobozia. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. După împroprietăririle din 1922 şi 1945, au fost colonizaţi aici oameni din judeţele Prahova şi Buzău. Ocupaţia de bază este agricultura. Oamenii din sat pleacă la lucru în zonă sau pe şantierele din Slobozia.

Munteanu Ştefan [VIII], 61 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul războiului, în Dobrogea şi, ocazional, la Hunedoara şi Drobeta-Turnu-Severin; dintre cei cinci copii,o fată este stabilită la Slobozia. Informator NALR.

Răileanu Ioana [VII], 64 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale la Slobozia; dintre cei cinci copii, un băiat s-a stabilit la Reviga, comună în nordul judeţului, iar o fată, dată de suflet de mică, s-a măritat la Piteşti.

Ştefan Nicolae [VI], 45 de ani; 5 clase; lucrează de 8 ani ca vînzător la chioşcul de pîine din sat; mama, decedată, era originară din Mărculeşti, comună învecinată.

Trandafir Virginia [Vb], 41 de ani; 4 clase.

851. FĂCĂENI, jud. Ialomiţa . Sat foarte mare de cîmpie (8.000 locuitori), situat pe malul stîng al Borcei, pe şoseaua Feteşti-Giurgeni, la cca 20 km de Feteşti. Reşedinţa a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Are un IAS, la care lucrează şi locuitori ai satelor învecinate. Ocupaţii: agricultura, pescuitul. În general, oamenii din sat nu pleacă la lucru în alte părţi.

Bratu C.Gheorghe [VIII], 70 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Dobrogea; soţia este din Chioara, sat apropiat; dintre cei opt copii, o fată s-a stabilit la Ploieşti, alta la Bucureşti.

Prună Gh.Ioana [VII], 78 de ani; nu a urmat la şcoală. Povestitoare cu un talent narativ remarcabil, spontană.

Bratu Ion [VI], 37 de ani; 4 clase; deplasări în tâmpul stagiului militar, în Transilvania.

LXXXIV

Androne Viorel [II a], 12 ani; elev în clasa a VI-a; vara merge la Țăndărei, la bunici; tatăl este cioban în sat.

852. DRĂGOEȘTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat în dreapta șoselei București-Urziceni, cam la 1o km de aceasta, pe apa Mostiștea. Reședință a comunei cu același nume. Satul este electrificat. A luat ființă în urma împroprietăririi din 1864. Ocupații: agricultura. În ultimul timp (de cca 2 ani), tinerii au început să se angajeze, ca muncitori, la București, făcînd naveta zilnic.

Tentea C.Gheorghe [VIII], 67 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul războiului, la Craiova, Calafat și în Moldova; dintre cei cinci copii, doi sînt lăcătuși-mecanici la București și Brăila, iar o fată este căsătorită la Fundulea. Informator NALR.

Radu Ion N.Catrina [VII b], 64 de ani; nu a urmat la școală; are patru copii, toți stabiliți la București; în ultimii 2 ani, stă, în timpul iernii, la copii în București.

Matei Marin [VI a], 44 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la București; dintre cei doi copii, unul este lăcătuș-mecanic la București.

Matei Tudora [I], 13 ani; elevă în clasa a V-a; tatăl este șofer la București.

853. POIANA, com.Ciulnița, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, vechi de cca 2oo de ani, situat la 3 km sud de com.Stejarul, aflată pe șoseaua Urziceni-Slobozia. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Unii tineri lucrează la Slobozia, la combinatul chimic.

Vișan Gh.Tudorache [VIII b], 65 de ani; 4 clase; mecanic

LXXXV

agricol în sat; deplasări în Dobrogea, în timpul stagiului militar; dintre cei opt copii, unul s-a stabilit la București, trei la Constanța, doi la Slobozia; soțul informatoarei Vișan Aneta.

Doicescu Ana (Aneta) [VII a], 69 de ani; 4 clase; are patru copii vitregi, stabiliți la București.

Vișan Aneta [VII b], 62 de ani; 4 clase; soția informatorului Vișan Gh.Tudorache.

Olteanu Alexandru [VI], 4o de ani; 5 clase; deplasări,în timpul stagiului militar, în Banat; tatăl informatorului Olteanu Cristinel.

Minea Victoria [III], 19 ani; 8 clase; a fost ucenică la o fabrică de covoare din Slobozia, timp de 9 luni.

Olteanu Cristinel [II], 1o ani; elev în clasa a IV-a, fiul informatorului Olteanu Alexandru.

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat la 14 km est de capitală. Reședință de comună; electrificat. Legătura cu orașul este foarte intensă. Ocupații: agricultura. Majoritatea bărbaților de vîrstă medie și a tinerilor sînt angajați la București, în diferite întreprinderi, pe șantiere,și fac naveta zilnic.

Mihai Cristache Gheorghe [VIII a], 74 de ani; 5 clase; a fost prizonier în timpul primului război mondial; dintre cei opt copii, doi sînt stabiliți în com.Voluntari și unul la București.

Luiceanu Ion [VIII b], 74 de ani; nu a urmat la școală; s-a născut în Boltașu, sat al com.Ștefăneștii de Jos; are trei copii, stabiliţi la Bucureşti.

Lungu Tudora [VII], 68 de ani; nu a urmat la şcoală; dintre cei şapte copii, o fată s-a stabilit în Creţulescu, sat în apropiere.

Nicolae Ioana [V], 38 de ani; 3 clase.

855. ALBEŞTI, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat pe malul drept al Ialomiţei, la 2o km vest de Slobozia. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Puţini pleacă la lucru, pe şantiere, la Slobozia.

Petcu Gh.Constantin [VIII], 76 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova şi Transilvania; are şase copii, dintre care doi sînt căsătoriţi, unul la Burduşelu (localitate apropiată), iar unul la Bucureşti; soţul informatoarei Petcu Ana, tatăl informatorului Petcu Marin, socrul informatoarei Petcu M.Maria şi bunicul informatorului Petcu Viorel. În comparaţie cu soţia, este mult mai conservator în ceea ce priveşte graiul. Informator NALR.

Petcu Ana [VII], 7o de ani; 3 clase; soţia informatorului Petcu Gh.Constantin, mama informatorului Petcu Marin, soacra informatoarei Petcu M.Maria şi bunica informatorului Petcu Viorel. Excelentă povestitoare. Datorită faptului că-i place să citească, în povestire inserează adesea elemente neologice.

Petcu Marin [VI], 43 de ani; 7 clase; deplasări în timpul stagiului militar, în Transilvania; soţia este din Batalu, sat al com.Albeşti; fiul informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana, soţul informatoarei Petcu M.Maria şi tatăl informatorului Petcu Viorel.

Petcu M.Maria [V] , 36 de ani; 5 clase; este născută în satul Batalu; soţia informatorului Petcu Marin, mama informatorului Petcu Viorel şi nora informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana.

Petcu Viorel [II], 13 ani; elev în clasa a VI-a; fiul informatorilor Petcu Marin şi Petcu M.Maria şi nepotul informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana.

856. TĂMĂDĂU MARE, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat la 35 km de Bucureşti, pe şoseaua spre Călăraşi, pe apa Mostiştea. Reşedinţă de comună. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; mulţi bărbaţi şi tinerii lucrează la Staţiunea experimentală de la Fundulea sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Stan Badea [VIII], 78 de ani; 5 clase; a fost în Moldova, Dobrogea, Muntenia, în timpul primului război mondial. Informator NALR.

Matei Petruţa [V], 43 de ani; 4 clase; unul dintre cei patru copii este elev la o şcoală profesională în Bucureşti; mama informatoarei Matei Pena.

Matei Pena [III], 20 de ani; 8 clase; croitoreasă (a învăţat meseria în sat); fiica informatoarei Matei Petruţa.

857. DOR MĂRUNT, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (6.500 locuitori), aşezat pe linia ferată Bucureşti-Feteşti, la cca 80 km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. În sat există un spital. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general, oamenii nu pleacă din sat să lucreze în alte părţi.

Adam Constantin poreclit Motocea [VIII], 71 de ani; 5 clase;

soţia este din satul Răzvani-Lehliu, în acelaşi judeţ; are şapte copii, dintre care trei sînt stabiliţi la Bucureşti.

Simion Maria [VII], 71 de ani; nu a urmat la şcoală; are patru copii, dintre care trei locuiesc la Bucureşti.

858. STELNICA, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie, situat pe malul stîng al Borcei, la 5 km nord de Feteşti. Este reşedinţă de comună. Electrificat. Are un IAS, unde lucrează şi mulţi moldoveni. Ocupaţia de bază: agricultura. Mulţi bărbaţi lucrează la IAS în comună sau la CFR, prin diferite părţi ale ţării.

Bogăţeanu C. Iosiva [VII], 66 de ani; 3 clase. Foarte bună povestitoare.

Văleanu Constantin [VI], 47 de ani; 7 clase; nu a efectuat stagiul militar; are patru copii, dintre care unul s-a stabilit la Bucureşti, altul este muncitor la Medgidia.

Munteanu Marioara [V], 46 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul ei este cioban la IAS în comună; mama informatoarei Munteanu Cornelia. Excelentă povestitoare, plină de naturaleţe.

Munteanu Cornelia [III], 22 de ani; 8 clase; a învăţat croitoria în sat; fiica informatoarei Munteanu Marioara.

Vişan Gabriel [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

859. PERIŞORU, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie, situat la cca 25 km vest de Feteşti şi la 2 km nord de linia ferată Bucureşti-Feteşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Satul a fost întemeiat după primul război mondial; majoritatea locuitorilor sînt veniţi din judeţul Prahova. Ocupaţii: agricultura. Mulţi lucrează la IAS în comună sau la

Jegălia.

Criman Toader, zis Budileanu [VIII b], 78 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul informatoarei Criman Sofia Ivina.

Anghelescu Maria [VII a], 71 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în satul Mărăşia (Bărăgan), a venit în Perişoru în anul 1920; soţul este din Frăţileşti.

Criman Sofia Ivina, zisă Budileanu [VII b], 75 de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Criman Toader.

860. GURBĂNEŞTI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe Mostiştea, la aproximativ 60 km est de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţia de bază este agricultura.

Bălăneanu-Burdulea I. Gheorghe [VIII b], 78 de ani; 1 clasă; dintre cei opt copii, cinci sînt plecaţi din comună. Degajat, volubil, spontan, debit verbal rapid.

Răducanu Şt. Aneta [VII], 73 de ani; 4 clase; născută în Săruleşti, comună învecinată, a venit în Gurbăneşti la 18 ani, prin căsătorie; are patru copii, dintre care doi sînt căsătoriţi la Bucureşti.

Ţugui Dumitru [VI], 46 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; are patru copii, toţi muncitori calificaţi la Bucureşti.

Mihai Anghelina [V], 47 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în satul Coţofanca al comunei Gurbăneşti; soţul, tractorist la CAP, este născut, de asemenea, în Coţofanca; dintre cei trei copii, doi sînt în Bucureşti.

861. VÎLCELELE, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat la 28 km nord-vest de Călăraşi şi la 7 km sud de calea ferată

XC

București-Constanța. Reședință a comunei cu același nume; mai demult s-a numit Crucea Giurchii și apărținea de comuna Mihai Viteazu.Electrificat. Ocupații: agricultura. Oamenii din sat lucrează și la șantierele de irigații din județ, făcînd naveta zilnic.

Diacu Ioana [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală.

Ghinea Vasile [VI], 38 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; soția este din comuna Vlad Țepeș; tatăl informatorului Ghinea V.Trică.

Balaciu V.Anica [V], 41 de ani; nu a urmat la școală.

Ghinea V.Trică [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; fiul informatorului Ghinea E.Vasile.

862. PODU PITARULUI, com.Plătărești, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat pe linia ferată București-Oltenița, la cca 30 km de București. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Unii dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri fac naveta la București, unde lucrează în diferite întreprinderi. Alții pleacă la munci agricole la fermele din satele vecine.

Răducan Gh.Nicolae [VIII], 78 de ani; 5 clase; are trei copii, toți muncitori, stabiliți la București; soțul informatoarei Răducan Caterina. Informator NALR.

Răducan Caterina [VII], 76 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Răducan Gh.Nicolae.

Cotea Sică [VI], 47 de ani; 5 clase; după efectuarea stagiului militar, a lucrat timp de 4 ani la București.

863.BORCEA, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe brațul Borcea, la cca 8 km sud de Fetești, pe șoseaua Călărași-Fetești.

Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Vechea denumire a satului a fost Cocargea. Are un IAS, unde lucrează şi olteni şi moldoveni. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; mai demult, pescuitul. Tinerii sînt angajaţi la sistemul de irigaţii din balta Ialomiţei sau la Feteşti, unde fac naveta zilnic.

Costea Tache, poreclit Ţivilu [VIII], 71 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin părţile Munteniei. Informator NALR. Nu ştie că este înregistrat.

Vlad A.Maria, poreclităBrînză [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; unul dintre cei nouă copii este contabil în sat.

Marin P.Ion [VI], 36 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin zona Braşovului.

Gheorghe M.Elena, poreclităCeacea [V], 46 de ani; 7 clase; lucrează, de un an, la căşăria din sat, împreună cu soţul ei; a mers, de cîteva ori, la Amara-băi. Este considerată în sat cea mai bună povestitoare.

Nedelcu Viorica [III], 24 de ani; 7 clase.

864. SOHATU, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.4oo locuitori), aşezat la cca 45 km sud-est de Bucureşti. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţia de bază este agricultura. Cam 5oo de oameni din sat lucrează la întreprinderea de spaţii verzi din Bucureşti, de unde vin acasă zilnic sau săptămînal.

Rusa Radu [VIII], 66 de ani; 3 clase; nu a efectuat stagiul militar; socrul informatoarei Nicula Maria. Informator NALR. Povesteşte frumos, cu multă vervă.

XCII

Popescu Toma [VII], 79 de ani; 2 clase; are doi copii muncitori la Bucureşti.

Nicula Maria [V], 37 de ani; 4 clase; soţul este şofer la CAP în sat; nora informatorului Rusa Radu.

Fătu Tudoriţa [III], 18 ani; 7 clase.

865. ULMU, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (5.5oo locuitori), aşezat la sud-est de Bucureşti, la 45 km de Călăraşi,pe malul lacului Mostiştea. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultură şi puţin pescuit, Locuitorii lucrează şi la IAS-Ciocăneşti.

Păun Ion, poreclit Hoancă [VIII b], 8o de ani; nu a urmat la şcoală; soţul informatoarei Păun Tudora şi socrul informatoarei Păun Elena.

Păun Tudora [VII], 75 de ani; 2 clase; soţia informatorului Păun Ion şi soacra informatoarei Păun Elena.

Bălan Marin [VI], 37 de ani; 5 clase; deplasări de scurtă durată, ca muncitor, la Cîmpulung, Stoeneşti, Oradea, Dr. Petru Groza; soţia este din Mînăstirea, comună la 3 km.

Păun Elena [V], 38 de ani ; 4 clase; nora informatorilor Păun Ion şi Păun Tudora.

Păduraru Ştefan [II], 13 ani; elev în clasa a IV-a.

866. UNIREA, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (5.ooo locuitori), situat la jumătatea distanţei dintre Feteşti şi Călăraşi. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Vechea denumire a satului a fost Şocariciu. Este electrificat. Ocupaţii: agricul-

tura, creşterea vitelor. Tinerii lucrează la combinatele din Călăraşi şi fac naveta zilnic.

Nache P.Ion, poreclit Bogatu [A], 57 de ani; 7 clase; cioban şi agricultor. Informator NALR.

Dima Şerban [VIII], 68 de ani; 5 clase.

Druncea Rada [VII], 62 de ani; 2 clase; dintre cei şase copii, patru sînt stabiliţi la Constanţa şi unul la Braşov.

Geageac Ioana [V], 4o de ani; 4 clase; lucrează croitorie (a învăţat meseria la Călăraşi, timp de 3 ani, începînd cu vîrsta de 15 ani).

Butoi Georgeta [III], 2o de ani; 8 clase; soţul este tractorist în sat.

Iordan Tudor [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

867. MÎNĂSTIREA, jud.Ilfov. Sat foarte mare de cîmpie (5.ooo locuitori), situat în balta Mostiştei, la jumătatea distanţei dintre Olteniţa şi Călăraşi. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Satul este în curs de urbanizare; este electrificat. Are un IAS mare, la care lucrează foarte mulţi oameni din comună. Ocupaţii:agricultura.

Ganea N.Vasile, poreclit Craiciu [VIII], 69 de ani; 5 clase; nu a efectuat stagiul militar.

Lazăr Tinca [VII b], 61 de ani; 2 clase; bunica informatorului Lazăr Gheorghe. Povesteşte frumos, cu intensă participare afectivă.

Toroman Ion (Ioniţa) [VI], 59 de ani; 4 clase; născut în Coconi, sat al com.Mînăstirea; este cioban de cînd era copil; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Muntenia şi

XCIV

Vrancea.

Anghel Alexandra [V], 43 de ani; 4 clase; are patru copii la Oltenița.

Lazăr Gheorghe [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; nepotul informatoarei Lazăr Tinca.

868. GRĂDIȘTEA, jud. Ialomița. Sat relativ mare de cîmpie (peste 3.000 locuitori), așezat pe malul Dunării, la 12 km vest de Călărași. Este reședință a comunei cu același nume. Vechea denumire oficială a satului a fost Cacomeanca, iar cea populară - Mănucul. Este electrificat. Ocupații: agricultura, grădinaritul, iar mai demult și pescuitul. Exodul tineretului spre oraș este mai puțin accentuat decît în alte părți; numeroși tineri lucrează ca tractoriști, iar cei angajați în industrie, la Călărași, fac naveta zilnic.

Panait L.Ioana, zisă a lui Lazăr [VII], 60 de ani; 4 clase. Comunicativă și binevoitoare; nu pierde din vedere faptul că este înregistrată.

Bărăitaru St.Ion (Onea) [VI], 39 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, în Oltenia, Transilvania, jud. Teleorman. Se străduiește să dea răspunsuri exhaustive la toate întrebările anchetatorilor.

Mavru Tudora [V], 42 de ani; nu a urmat la școală; deplasări ocazionale la Caracal, la o soră; soțul este croitor în sat. Își controlează permanent exprimarea.

Ene Aneta, poreclită a lui Măgăreață [III a], 20 de ani; 8 clase; soțul este tractorist; mama este din Vișini, comună învecinată. Degajată în timpul înregistrării, dar destul de timidă din fire.

Paraschiv Elena (Lenuţa) [III b], 24 de ani; 7 clase; soţul este tractorist; mama este din Cuza-Vodă, comună învecinată. Bună cunoscătoare a obiceiurilor locale, vorbăreaţă şi vioaie; intervine, în mod discret, în timpul înregistrării informatoarei Ene Aneta.

Stanciu Sorica [I], 13 ani; elevă în clasa a VI-a; deplasări în judeţ, la concursuri ale echipei de dansuri a şcolii, şi în jud. Braşov, într-o excursie; mama este din Cuza-Vodă. Vorbeşte puţin afectat, conştientă de importanţa înregistrării.

869. ROSEȚI, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie aşezat pe malul Borcei, la cca 10 km de Călăraşi, pe şoseaua Călăraşi-Feteşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, satul este foarte mare (peste 5.000 locuitori), bine organizat (are cofetărie, frizerie, ferometal etc.); electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la Combinatul de la Călăraşi, unde fac naveta zilnic.

Sijma Stan [VIII], 64 de ani; 3 clase; lucrează la grădina de legume a fermei din sat. Înregistrarea s-a făcut într-o încăpere a fermei.

Coleaşe Dobriţa (Miţa) [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală.

Coleaşe D. Gheorghe [VI], 40 de ani; 4 clase; lucrează ca şef de brigadă la grădina de legume a fermei din sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat. Îi place să vorbească mult; ia mereu cuvîntul la şedinţe.

Rîşnoveanu Lucia [V], 40 de ani; 4 clase; lucrează la grădina de legume. Nu ştie că este înregistrată. Înregistrarea s-a făcut într-o încăpere a fermei.

Stroie Elena [III], 22 de ani; 8 clase; deplasări de scurtă durată la Constanţa, la rude. Foarte binevoitoare.

87o. ULMENI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat la 9 km est de Olteniţa, pe malul Dunării. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; este dezvoltat din punct de vedere economic: are un combinat pentru creşterea porcilor şi o întreprindere de mecanică agricolă, unde lucrează mulţi oameni din comună, dar şi moldoveni. Ocupaţia de bază este agricultura.

Tănase Vlad [VIII b], 7o de ani; 2 clase; soţia, decedată din 1956, era născută la Spanţov (cca 6 km); dintre cei şase copii, unul este la Bucureşti, ceilalţi sînt salariaţi în comună (la SMT, filatură, combinat etc.).

Mihalache Toader [VI], 44 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Banat, Transilvania, Bucureşti, jud.Argeş.

Porumbel Ana (Anica) [V], 4o de ani; 3 clase; soţul este paznic la IAS Ulmeni; dintre cei trei copii, unul este la Bucureşti, la o şcoală de electricieni-auto.

TABELUL ILUSTRAŢIILOR

1. Fîntîneru T.Maria,Budişteni (Argeş)
2. Lecşoi D.Maria ,Budişteni (Argeş)
3. Trandafir E.Ion,Gliganu de Sus, (Argeş)
4. Din Tudor,Răscăeţi (Dîmboviţa)
5. Mazilescu D.Maria,Răscăeţi (Dîmboviţa)
6. Pădureanu Nastasia,Fierbinţi (Dîmboviţa)
7. Dragnea N.Alexandra,Fierbinţi (Dîmboviţa)
8. Voicu C.Marin,Cătunu (Teleorman)
9. Sandu A.Toma,Gratia (Teleorman)
10. Sandu Elena,Gratia (Teleorman)
11. Plug din Cervenia (Teleorman)
12. Prăşitoare din Cervenia (Teleorman)
13. Unealtă pentru scos seminţele la bumbac din Cervenia (Teleorman)
14. Ruse Nicula,Cervenia (Teleorman)
15. Şoimeanu Petra,Zimnicea (Teleorman)
16. Vizitiu Otilia,Zimnicea (Teleorman)
17. Cornuri şi cutie pentru înflorat oale din Gheboaia (Dîmboviţa)
18. Stampile folosite la olărit în Gheboaia (Dîmboviţa)
19. Tipar de urcior din Gheboaia (Dîmboviţa)
20. Rîşniţă pentru vopsele şi smalţ,folosită la olărit în Gheboaia (Dîmboviţa)
21. Andrei Gheorghiţa,Gheboaia (Dîmboviţa)
22. Dumitru Ion,Butimanu (Ilfov)
23. Andrei Maria,Ulieşti (Dîmboviţa)
24. Stîlpi de poartă din Zidurile (Dîmboviţa)
25. Ioniţă R.Ion cu soţia,Zidurile (Dîmboviţa)
26. Vasile Timon,Brezoaia (Ilfov)
27. Dumitru Ruxandra,Crevedia (Ilfov)

28. Lică Dobre,Crevedia (Ilfov)
29. Radu şi Rada Ispas,Crevedia Mare (Ilfov)
30. Petre Gheorghe,Comana (Ilfov)
31. Udrea Ioana,Comana (Ilfov)
32. Război de ţesut din Ghimpaţi (Ilfov)
33. Cămăraşu I.Dobre,Stoeneşti (Ilfov)
34. Stîlp cu ornamente decorative din Băneasa (Ilfov)
35. State H.Constantin,Chirnogi (Ilfov)
36. Naca Ioana,Chirnogi (Ilfov)
37. Dicu Elena,Chirnogi (Ilfov)
38. Ghimpăţeanu St.Alexandra,Frăteşti (Ilfov)
39. Tîrlă lîngă casă la Putineiu (Ilfov)
40. Grama M.Ilie,Malu (Ilfov)
41. Dinu V.Ion,Miloşeşti (Ialomiţa)
42. Dinu I.Elena,Miloşeşti (Ialomiţa)
43. Bunea Niculina,Ciolpani (Ilfov)
44. Udrea St. Aristiţa,Grădiştea (Ilfov)
45. Chivu Gheorghe,Grădiştea (Ilfov)
46. Răducanu Leanca,Căzăneşti (Ialomiţa)
47. Casă din Bucu (Ialomiţa).Detaliu
48. Trandafir Virginia,Bucu (Ialomiţa)
49. Prună Gh. Ioana,Făcăeni (Ialomiţa)
50. Beci din Poiana (Ialomiţa)
51. Beci din Stelnica (Ialomiţa)
52. Criman Toader,Perişoru (Ialomiţa)
53. Diacu Ioana,Vîlcelele (Ialomiţa)
54. Cotea Sică,Podu Pitarului (Ilfov)
55. Panait L.Ioana,Grădiştea (Ialomiţa)
56. Bărăitaru St.Ion,Grădiştea (Ialomiţa)
57. Criman Sofia Ivina, Perişoru (Ialomiţa)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

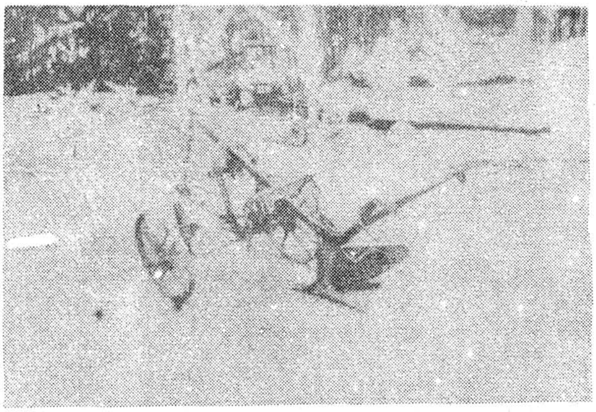

11

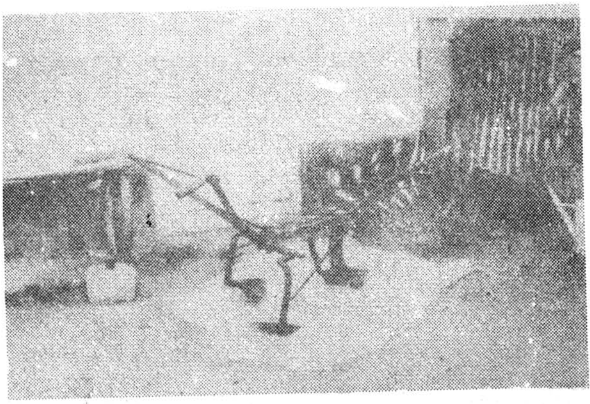

12

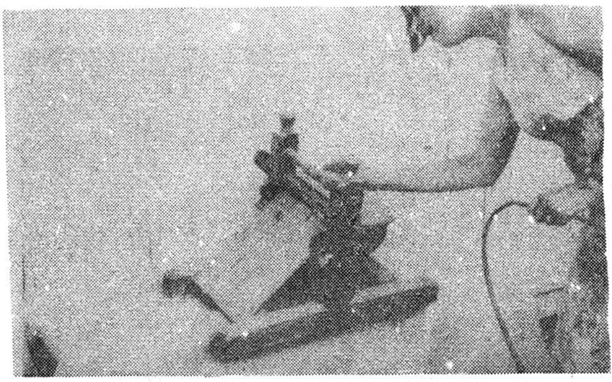

13

15

16

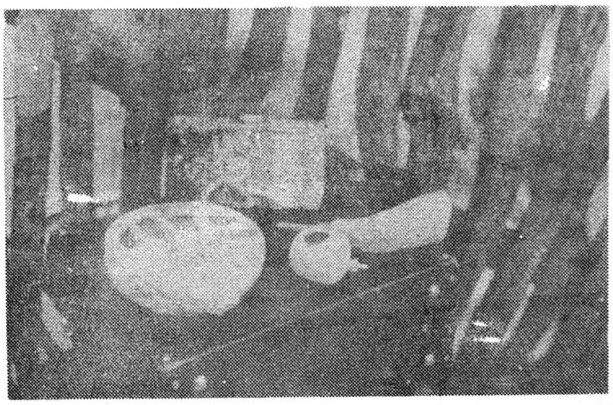

17

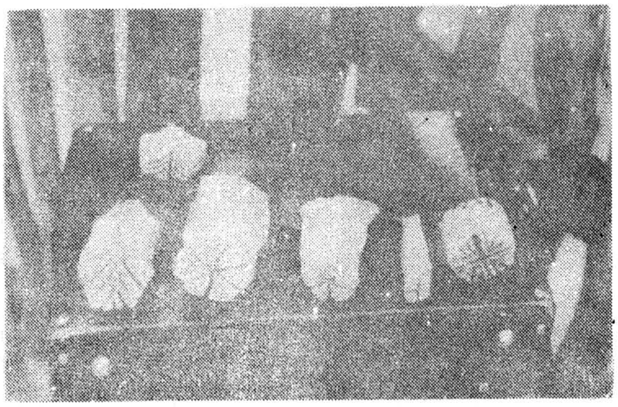

18

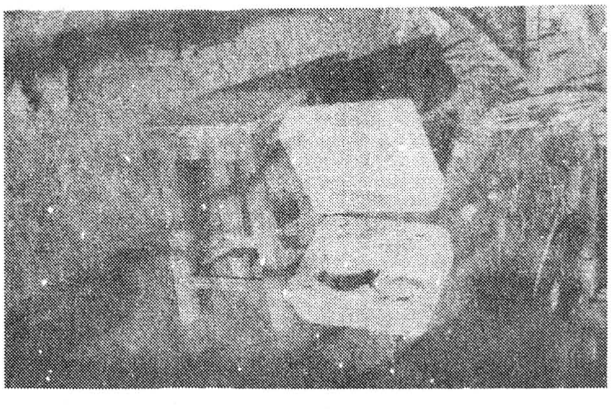

19

20

21

22

23

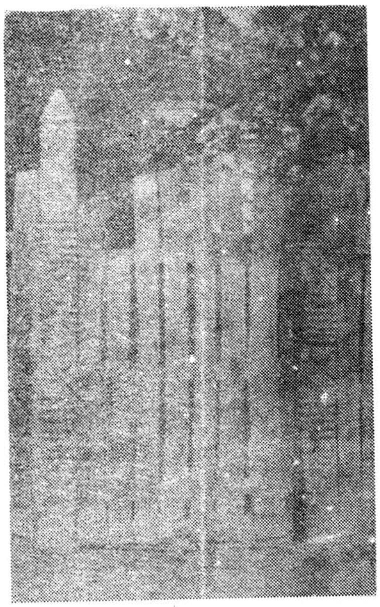

24

25

26

27

28

29

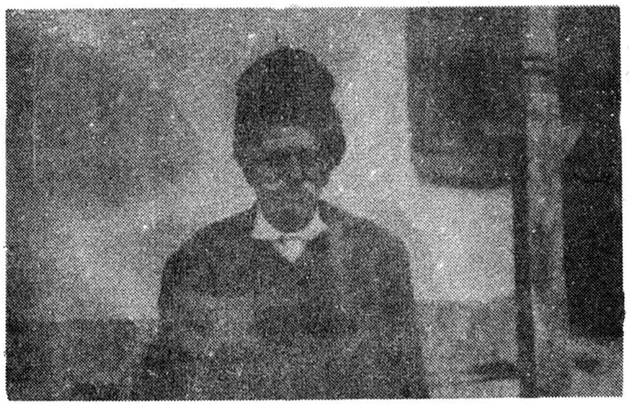

30

31

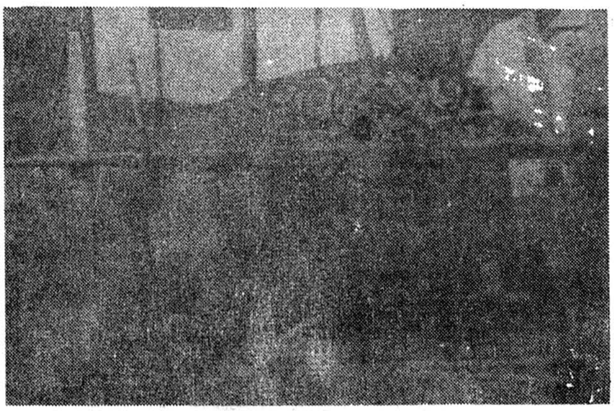

32

33

34

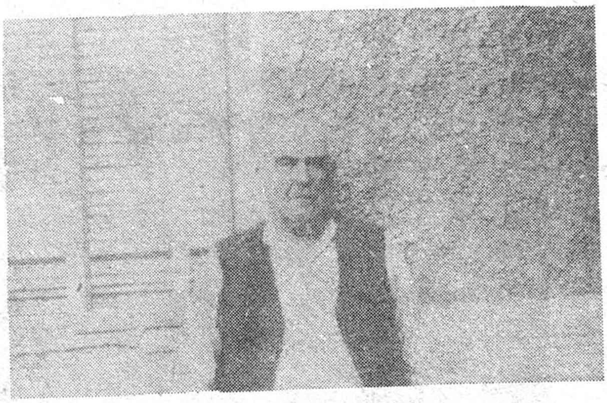

35

36

37

38

39

40

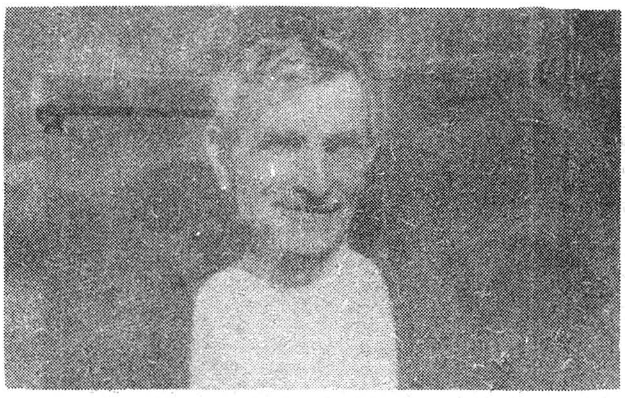

41

42

43

44

45

46

47

48

49

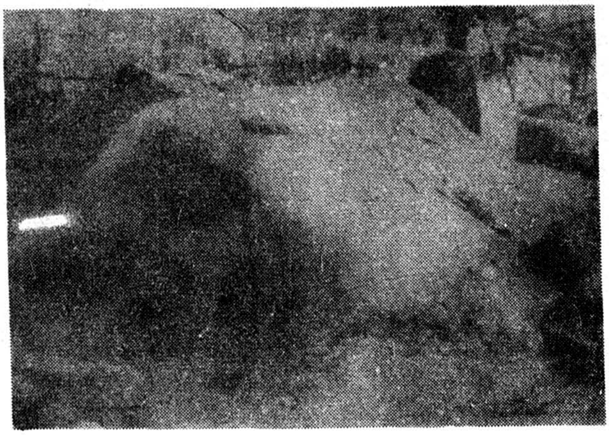

50

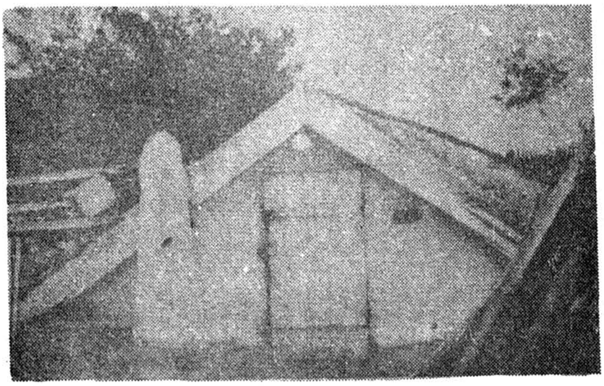

51

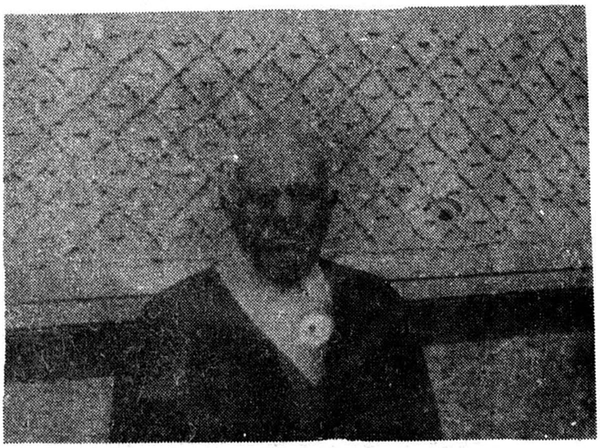

52

53

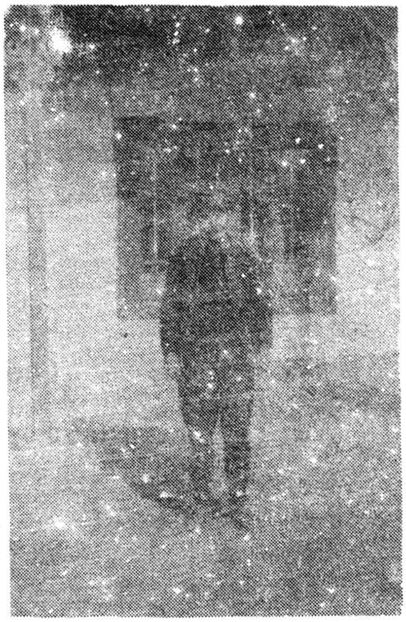

54

55

56

786. BUDIŞTENI [WLAD, 386]

(com. Leordeni, jud. Argeş)

Culegere: 1967; GG, PL, MM, BM, MV; transcriere: MV

m-a dus cálu̯-acáz‿dómlẹ

i̯o am avú‿cálu mi̯eu̯/...umblám cu‿un jŭdẹcătór...únu cîrstóĉa/la trebunál ai̯iĉa/lā...topolovén^{i}//şî odátă m-am abătút íntr-o sáră...la gáră/l-an‿duz la gară/la leurdén^{i}/pă cîrstóĉa//ş-am văzút un...beţív/la gáră/cu muérẹa ş‿c-uŋ‿copiláş i̯erá//sĉa că i̯el i̯e kélner îm‿bucuréşt^{i}/şi dă...dă félu lui̯ i̯erá dîm‿bogáţ/ kélneru/i̯el spúne/aşá mi̯-a spus//şî i̯erá timpu tọámna/cam... plọái̯e/cutáre/cutare‿erẹá//ş-i̯ọ mă dug‿la gáră/zî‿"pọáte i̯au̯ ş-i̯o pă ĉinevá/şi mai..."//fiŋc-aduséseŋ j^{u}dẹcatóru la gáră/înapói̯/ pọáte găsăsc un cli̯i̯ént şi i̯o//ş‿l-ã‿lu̯a‿p-ăla-n...să-l‿ẹau̯ îŋ‿ cărúţă-n...//îŋ‿spune că:

"nu vrei̯ să mă duǰ‿la bogáţ ?"

"da ! te duc i̯o"//

"cîd‿m̥‿i̯ei̯ ?"

"doi̯ pol^{i}...să-m dai̯"/în tímpu ála//ş-áşa ş-áşa mă gîndẹá‿/ şî la norói̯/şî la cal mă gîndẹám.../şi că i̯erẹá sáră/venẹá sára ...//şî veníŋ‿cu i̯el la leurdén^{i}/i̯erẹá...mátu[2] i̯erẹá în şosẹá//

şi i̯el spúne/ĉe "ai̯ să bem...ĉevá la mat"/ăla m^{y}íi̯ẹ//

"nu bẹau̯ ţu [k] nu bẹau̯ nimíca i̯eu̯/că...am bău̯út acás níşte vin/şi-m^{i} fáĉe rău̯ dacă bẹau̯ mai̯ múlt‿eu̯//şi sîŋ‿la drum..."//

---

[1] Comună învecinată.

[2] MAT = Monopolul Alcoolului şi al Tutunului; denumire folosită curent pentru "cîrciumă".

2

nimíc/"hai̯"/şi "hai̯"/şi "hai̯"// ş‿i̯o...i̯au̯ o ⁱízmă/şi-i̯ dă şi mui̯éri o vótcă/ái̯a-i̯ ĉe̯á̋ mai̯ táre bău̯utúră áe̯a//şi mui̯ére̯a i̯erá beţívă//i̯erá ĉe̯á mai̯ táre...bău̯utúră‿áe̯a//mă ui̯tái̯ la i̯éi̯/"bă fír-ar al drácu !" zîc/"ắşti̯a i̯e beţívⁱ/i̯a/àmîndói̯ i̯e beţívⁱ"/ mă gîndíi̯‿i̯o//"hai̯ să-i̯ duc acásă..."//cîn‿mă duc/îi̯ dau̯ jos/dîŋ‿ cărúţă/tre̯ábă so̯cote̯álă...//

zⁱ̂ĉe "hai̯ îŋ‿cas"//

"măi̯ néi̯că/nű merg îŋ‿cásă i̯o//mă duc/că m-apúcă nu̯ápte̯a dă tᵘot"/i̯o dă cólo//

ĉe "nu-i̯ nimí‿néne"//

cîn‿mă duc a [k] în caz‿la i̯el/s-a pus ắla cu spátele̯-n úşă/şi nu mai̯ m-a lăsá‿să pleg‿ dălᵘóc//i̯a/şi be̯a/şi be̯a/şi be̯a/şi be̯a...vyin//i̯o slab dă bău̯utúră/..."mă/i̯o nu mai̯ be̯au̯ !"//dã‿să plec/

"nu"/ĉe/"să fʰíu̯ al drácu dácă te las‿să pleĉ" sĉe/ắla//"nu mă"//

do̯ámne/do̯ámne ! ĉe o [k] ĉíne‿mă púsĕ ? mă lipse̯ám şi dă o sútă dă lei̯/nu dă dci̯ polⁱ//ĉe să fac i̯o acú/mă şi-mbolnăvésc/cũm‿să mă‿ug‿nu̯ápte̯a i̯eu̯...//cálu-m‿po̯ártă//legát cu hắţurli dă palán//dómle/i̯el a zîs că-m...mi̯-arátă drúmu/s-a sui̯í‿ş-i̯e̋l îŋ‿ cărúţă...şi̋ i̯eu̯...m-ã‿sui̯ít îŋ‿cărúţă//şĩ‿loc să-i̯ dau̯ dirécţia pă soşe̯á/cálu a ştiu̯út pe̯ste deál//ácu a luát-o pe̯ste de̯al cálu̯//cu míne-ŋ‿cărúţă//an‿da‿drúmu la hắţurⁱ/că̦ i̯o am înţepenít/complect//ş-a rămás ş-ắla-ŋ‿cărúţă̦/bogăţoi̯u/a rămás tot îŋ‿cărúţă/be̯at mort/şî̋ i̯eu̯ am dad‿drúmu şî̋ la hắţurⁱ/şî̋ la biĉ//ş-ã‿rămás aşá...ŋ‿cărúţă̦//stam...mort/în cărúţă̦// [am] ᵛᵉnít acás/a urcá‿cálu de̯álu/a urcá‿cálu deálu cu noi̯ acoló/în de̯álu...sec ai̯ĉá-i̯ spúne/...ş-a lu̯ad‿dăvále-ntr-un̯‿sad‿godináş/care ţîne tó̋‿dă bogáţ/d-ai̯íẑ‿la deál/...p-u̯o co̯ástă/şi‿i̯ere̯á nişte rópinⁱ să baj...cáse mắrⁱ...să baĝⁱ acólo/să să úmple/şi nu le pute̯ai̯ umple̯á//rópinⁱ marⁱ/cî ţîi̯ cu ᵘ̯óki ĩ‿ju̯oz‿aşá şi...pă lîŋgă i̯ei̯ [k] rópinⁱle̯-ále̯a/i̯ere̯á drúmu/cáre merĝám cu cărúţili/lúme̯a//cum o fi da‿dăvále cálu...p-acoló/nu po‿să ştiu̯ nimíca/cî‿cînd am ajúnz‿la sat/am simţí‿şi i̯o la sat/cîn‿dide̯á dăvále/coborá cálu/licăre̯á palánu//i̯ére̯á palánu-ŋvărui̯í/ş‿făĉe̯á palánu: líc‿lic/líc‿lic//m-a dus cálu̯-acáz‿dómle !//şí cu ómu-ŋ‿cărúţă//ş-i̯éu̯ îŋ‿cărúţă mᵘ̯ort//acás-a-nĉepú‿cálu-n cúrte să-ñekéze//băe̯átu̯-ăl máre dormi̯á la fere̯ástra...cási//

"mămíco"/ĉe̯-"a vení‿tăticu" sĉe//

i̯ése nevástâ-me̯a‿afáră/"ĉe̯-ái̯ făcú‿mă ?"//

bojbocăi̯ín/‿mă dau̯ joz‿dîŋ‿cărúţă.../nu pute̯ám pă sálă să mă urc/m-a‿ajutá‿nevásta/mă‿ᵈuc îŋ‿cásă/surᵖ‿sóba-ŋ‿cásă/[ɛ] în loc să mă duᵍ‿la pat/mă ᵈuĉám tot peste sóbă mă duĉám//ĉe să fag/‿m-aŋ‿culcát/i̯eu̯//după ĉe m-aŋ‿culcát/ĉē !/ere̯ám distrús complect/ere̯ám//băi̯átu îi̯ spúne mắ-si:

"mămíco" zíĉe/"nu ştiu̯ ĉe hórcăi̯e afár ca pórcu" sĉe/zîs//"hórcăi̯e ca pórcu" sĉe//

"ĉe dracu/mă/să fíi̯e ?" i̯ĉe//s-úi̯tă nevásta: "ᵃ̆ō !" ĉe/"mai̯ i̯é únu mort al drácu-ŋ‿cărúţă !" sĉe//"am um‿mort îŋ‿cásă" ĉe/"ş-unu̯-afár/fhir-ar-aţⁱ ai̯ drácui̯ să fiţⁱ ástîz şi míi̯ne !" ĉe//"dă únde l-o fi adúz‿mă nebúnu ắsta‿aíĉ îŋ‿cărúţă ?" nevásta//

a lu̯at o pắtură/l-a-ŋvălí‿pă u̯om.../ş‿dimine̯áţa m-an‿trezí‿ş-i̯o//i̯eráŋ‿gắlbin/prăpădít/uríd/‿nenoroĉít/că i̯o zag‿dóo‿trei̯ zíle după ĉe be̯au̯//şî...s-a sculát/a daᵗ‿pătura dă pă i̯el...jᵘ̯oz/‿binişór/ắla/ş‿cîn‿s-a văzút ómu acoló-ŋ‿cúrte strei̯ínă/ĉ-o hi zîs ála‿acoló/că s-a ui̯tá‿şî-n dre̯ápta şî-n stîŋga/ş-a lu̯ad‿drúmu de̯ắllui̯/s-a mai̯ ui̯tát dîn drum dăvále/îŋcotró s-o e̯a//şi să duĉe̯á cum i̯e trénu/la de̯al/pă şose̯á să duĉe̯á//şî i̯o ã‿rămás acásă//

nevástă-me̯a: "de úne̯-ai̯ mai̯ găsí/‿tu/nebúnu‿ằla ?"

4

"úi̯te i̯a/am pắțit ásta,ásta" zîc/"pute̯ám să fiu̯ mu̯ord"/

"du̯ámne" zî́ĉe/"c-ai̯ scăpát" ĉe/"zău̯ mа̋re lúcru ! núma cállu" ĉe "datorítă..."//

^{da}că nú‿i̯ere̯a cálu cumínte/mă băgá în viru̯ága‿áe̯a/și prа̋fu s-aleĝá și dă míne/și dă òmu‿ála/și dă cărúță/dă tu̯áte//

górĝe te vilắu̯
șái̯zăj‿dă an^{i}

fócu lu siméndri̯u

[Cînd e obiceiul să facă focuri copiii ?]

la sfîntu dumítru//fócu lu siméndri̯u//to̯ámna//și i̯es feméi̯ili cū...i̯es feméi̯li cū...covríĝ/cu nuĉ/cu vyin/mére/pére/ĉ-áre ^{u}ómu// și copíi̯i fáĉe foc pă drum/și strígă :" hai̯ la fócu lu siméndri̯u/ hai̯ la fócu lu siméndri̯u !"//și úmblă dîn...dîŋ‿cásă-ŋ‿cas-așá pă drum/cop^{h}íi̯i//obiĉéi̯//păi̯ strînĝe frúnze...și gunói̯/cu dóo zíle-nai̯ínte le strînĝe copíi̯i//éi̯a míĉi//stă p-afár‿pă drum/și strínĝe la gunói̯/strínĝe la‿ále̯a/și fáĉe fócu-ŋ‿sára [k] cîŋ‿víne sára...înĉépe să să îŋsăréze/gáta dă f^{u}oc...i̯ei̯ la gunói̯/și... strìgă‿acólo dă gărắi̯e to‿sátu/gărắi̯e//"hai̯ la fócu lu sîméndru/ hai̯ la fócu lu sîmén !"//și feméi̯le să dúĉe cu cóșu//și dá dă cáre ĉe áre: nuĉ/mére/pére/covríĝ/cáre‿ce̯-àre bùna‿voi̯ínță/vyin... le dă...să be̯a copíi̯/i-ŋcuraje̯áză...pă copíi̯//ásta i̯e obiĉéi̯urle//

[Același]

găsíse àstă-váră úna

[Băiatul]găsíse àstă-váră úna...úna la servíẑ‿acoló/ĉe̯a că-i̯ pă clása a dóu̯a dă liĉéu̯/să-ndrăgostáse nebúnu dă i̯a/ĉi̯că s-o

5

adúcă acásă̯//

nevástă-me̯a..."pă̯ cum/áre şi i̯a ĉevá ?"/

ĉe "n-áre nimíc"//

"n-áre móbilă..."//

"n-áre"//

"i̯e-mbrăcátă ?"/

ĉe "nű i̯e"//

"păi̯ cum o i̯ei̯ tu aşá ?"/

"păi̯" ĉe/"dă un̯‿să ái̯bă...fáta ?/da" ĉe"-m pláĉe míi̯e dă i̯a/ ş-o i̯au̯ i̯eu̯"//

"bín^{i}‿mă/mái̯că/tu" ĉe "şi cu servi‿şi cu rost/cu cutáre/să i̯ei̯ p-áe̯a fără nimí‿nimíc ?"/

"păi̯ tu ĉe̯-ai̯ avú‿fa/pă drácu̯-ai̯ avút ?" ĉe/...îi̯ spúne mă-si//

"cum ?" ĉe/"i̯o n-am avú‿ş-i̯o avére ?"/

"ai̯ avú‿pă drácu/fíţ-ar avére̯a‿a drácu" ĉe//"ae̯-avú‿nişte pătur^{i} dă cîlţ"/cum făĉá mui̯érile-nai̯ínte/pătur^{i} dă cîlz‿dráculu̯i/ nişte pérne dă lînă...le făĉe̯á...//şî...ziĉe "n-ai̯ avú‿nimíca" zîĉe//"mii̯i̯-m‿pláĉe áe̯a/o̯ i̯au̯ că-i̯ frumu̯ásă‿áe̯a"//

o găsás‿pă mă-sa...pū̯ ! dă trăzne̯á şî buvne̯á...//ş-ápăi̯ pă órmă ĩ‿spúne míi̯e:

ĉe "nu mai̯ vă spăl/nú‿mai̯ vă fag‿niẑ‿mîn̯cáre/că" ĉe̯-"a spus că i̯o n-am avú‿pă drácu/ş‿nu sîn‿búnă dă nim^{i}ic/ş-o fi ş-o păţî́/şi i̯e búnă ái̯a" ĉe/"cáre v^{y}íne i̯el cu i̯a din lúme" ^{zî}ĉe/"şî n-áre nimíc" ĉe "n-áre/ní̋mi‿nimíc !"//

ş-atúnĉ/ĉe să-i̯ fac i̯o ? zîc "acú trébui̯ să mă ĉer^{t}‿cu i̯el/ĉe trébui̯ ? lásă că-l‿e̯au̯ cu delicaté̯nţă/şi n-áre s-o i̯a" zîc// [...] mă gîndíi̯//"n-áre s-o i̯a"//şi l-ã‿lu̯at...la de̯al/únde i̯-a făcút cărămída în.../construi̯ím cása acúma//şî a-nĉepú‿să-i̯ spun i̯o...

"măi̯ neculái̯e/^{ui}te ĉe‿e" zîc/ặ..."tu şti că un u̯om la noi̯" zîc/"ĝe̯aníu̯u"/i̯erá un̯‿fi̯erár fu̯árte bun/"a lăsá‿nevásta ?"

6

"cũ‿/să po̯áte ?" ĉe/"erᵉá niște u̯ámenⁱ dă socote̯álă"//

"da" zîc/"a lăsá‿nevásta/i̯e-n divórs‿cu e̯a" zîc//

șī/"pi cum s-a petrecú‿lúcrurli ?"

"nu po‿să știu̯ i̯o cáre-i̯ dă vínă/ᵘ̃or‿i̯a/ᵘ̃or...i̯el//da" zîc "i̯o știu̯ așá/că s-a lăsát/și légâ i̯-a dat să-mpărțáscă tot avútu...pă jumătáte̜//to̯átă gospodăría/ĉe̯-áre în‿gospodării̯e/să...părțe̯áscă//ásta ⁱ̃e légĝe̯a//și tu" zîg/"dácā te-n̦sórⁱ acúma"/că i̯o știám dă la mắ-sa/da nu mă dam pă fáță i̯eu̯/"dácă tu te-n̦sórⁱ acúma/să știi̯" zîc "că...așá ai̯ să pățắștⁱ/izắc‿ca ắsta"//că i̯el áre̯-um‿pătulắș frumᵘ̃ós băi̯átu/cu dóo cámere/áre puț/cúrte/șî...urme̯ázā să-ș fácă cása/i̯e-ŋ‿construi̯íre/acú o construi̯és‿cása// "da" zîc "tu ar fi mai̯ bíne" zîc/"să stai̯ să te-n̦sórⁱ dúpă ĉe faĉ cása//c-atúnĉ te i̯a greu̯utắțili//cắ să i̯ei nevásta cu tíne̜/s-o țîi̯ o fʰ́i petrenți̯o̯ásă s-o țîi̯ mai̯ bíne pă i̯a dăcít...dắcît pă tíne/ș-așá stai̯ să faĉ cása"//

"păi̯" ĉe..."dácă...a pățíd‿ĝe̯aniu̯ ásta"/zíĉe "i̯e kár‿î...normál//nű mă-n̦sór/pắnă nu fac cásă"//

ș-acú dă nebúnu zor cu cása/zor și zor/că ái̯a i̯ése dîn șco̯álă acúma//ái̯a i̯ése/fáĉe trei̯ cláse dă licéu̯/ș-o bágă cu i̯el la servíĉ acoló/pă fátă/o bágă//o i̯a șî̋ pă e̯a acú o bágă/la servíĉ cu i̯el//o țîne pînă cînd...o fáce copíl/la úrmă nu po̯áte/o adúĉ-acásă//un‿s-o mai̯ duĉ feméi̯a cu copíl !//

[Acelaşi]

mămălíga

[Cum se face mămăliga pe la dumneavoastră ?]

vāi̯ de míne ! cűm să fáĉe mămălíga ? faĉ fócul̄ețu sup i̯ā [!]/ dúpă ĉe faĉ foculéțu/laș să de̯a ápa așá-ŋ‿cᵘ̃ólcotᵘ/pui̯ nițắl mălắi̯/

faĉ térĉu/baẑ‿mălái̯u/noi̯ așá ziĉen‿térĉu...//baẑ‿mălái̯u/o lașⁱ să hárbă mai̯ bíne de [k] baẑ‿mălái̯ mai̯ puțî́n ca să hárbă mai̯ mult/ ca să i̯ásă mai̯ búnă//ș-o faẑ‿mai̯ molĉelúșă oleácă/dácă-i̯ să i̯ásă búnă/dácă nu/bāẑ‿mălái̯u/să fáĉe trunk odátă/rî́pă/vîrto̯ásă//și... așá fáĉem...noi̯//

maríi̯a túdor fîntînéru
șái̯zeșⁱ șàpte dă anⁱ

m-am îmbolnăvíd‿dă tífos

am avút o sóră fu̯árte frumu̯ásă// [...]ș-a lu̯at un om...fu̯árte-n̯josát//ĉé‿ere̯ám noi̯ că i̯ere̯ám săráĉⁱ/da‿ála pre̯á‿pre̯a‿pre̯a... îl pedepsíse dumnezău̯ pre̯a amărî́t//și i̯a pᵉ-ála l-a lu̯at//da a trăít așá dă bíne/i̯o nu l-am au̯uziᵗ‿că "híre-ai̯ a cutărue̯a"/sau̯ s-o-n̯júre/sau̯ s-o bátă//cî́nd a fos‿să mo̯áră/măi̯culíț/-a murí‿dă tífos//amîndói̯ într-o săptămî́nă//m-an‿dus...lā i̯el/la cumnátă-mi̯eu̯ // [...] am mas acólo//am mas la fráti-mi̯eu̯ m-an‿dus//nu̯ápte̯a an‿ șezú‿șⁱ‿i̯o o nu̯ápte-acólo//șⁱ‿cî́n‿m-an‿duz‿la fráte-mi̯eu̯...no̯ápte̯a/dimine̯áța mă sculái̯/

"fă cumnátă" zic/"miie̯ mi̯-e fo̯áme rău̯"//

i̯a sĉe "de/să‿mă‿du‿să-z‿dau̯ să mănî́n" ĉe/"da n-am legúme fi̯ártă"//

s-a dus ș-a lu̯át o várză/néște mămălígă...//lu̯ái̯ i̯o o dátă... //cî́nd luu̯ái̯/mái̯că/odát-am amețít//"fă" zic/"nu mai̯ mănî́nc"//

i̯ere̯á zăpáda la brî́u̯//da i̯erá‿și‿c-o nepo̯átă/și cu o áltă sóră//ș-am plecatáră/ spus că să venim acás//păi̯ ĉe să zî́ĉ/că cî́nd am venít acásă/d-abi̯á ã‿venít pîn‿zăpádă/zăpáda la brî́u̯//mergá úna nițā́l nai̯ínte/úna nițā́l înai̯ínte...//și...pînâ cî́nd am ajúns acásă//cîn‿venii̯ acásă.../ave̯ám ai̯íĉe-șà[1] o sōbă//șăzúi̯ așa/p-un

---

[1] Subiectul arată unde era așezată soba.

8

tăpșán așá língă sᵘóbă//da ĉe zíse bărbátă-mi̯éu̯:

"fă marii̯o" ĉe/"tu fuséșⁱ acólo" ĉe/ [ε] "ĉíne știe ĉe bo̯álă fu" ĉe/"veníșⁱ acás"/ĉe̯-"o hí fos‿ĉevá rău̯" ĉe...//

i̯o m-apucái̯ și făcúi̯ așá dă pă míne[1]//ș-ã‿lăpădát o cămáșă pînă-m‿brîu̯/ave̯ám cămáșa decoltátă/cîn‿mă ui̯d/‿de/an̯‿găsít um‿pădúke̯//măi̯culíță/fuge̯á mai̯ i̯úte ca trénu/ca aĉe̯lerátu/pă míne//ĉé̋ să mai̯ fak‿i̯o ? le̯-ã‿lu̯á/le̯-an‿dat afár/mi̯-an [k] m-am șkimbátᵘ ...//așá̋ am pățít !//dă la sfîntu neculái̯e̯ și pînă la...crăĉún așá...//ave̯ám o purĉe̯á máre//și̯-o făcúsem m̥‿párte cu o sᵘór-a me̯a//yíne áe̯a/tăi̯ém purĉe̯áu̯a/

"hai̯ fa dă mănînc̯ă !"

"nu mănînc"//

"fă/tu îț páre rău̯ că i̯au̯ și i̯eu̯ dîn purĉe̯á/că i̯e-m‿párte"//

"fă léle/nu-m páre rău̯"//

șĕzúi̯/șĕzúi̯/"fă" zic/"mii̯e mi̯-e rău̯ !"//s-apucá ái̯a să mă trágă[2]//așá ca...nu mai̯ simțe̯ám//ș‿m-am îmbolnăvíd‿dă tífos//ș-ã‿zăcú‿măi̯culíță ! pînă cîn‿m-an‿dășĕlát îm‿pat/s-a dăspui̯á‿pi̯éle̯a dă pă míne ca dᵃ‿pă șárpe//am purtát cămășúțe/tᵘot ĉe̯-am avút și̋ i̯eu̯//ș-ave̯ám pă...băe̯átu ăsta cáre-i̯ acú la servíĉ/i̯ere̯á mⁱicúț//îm‿vene̯á să mai̯ și flúi̯er/îm̯‿spúne/an̯‿cîntát...//m-a lu̯a‿m-a duz‿la spitál//ș-ã‿sta‿coló...mi̯-a mai̯ făcút in̯jécții̯/nu știu ĉe drácu mi̯-a mai̯ făcút//ș-am...dad‿dumnezắu̯ și mi̯-a trecút/ã‿vení‿dă mi̯-an̯‿crescút...oșíștili/copⁱíi̯i/c-ave̯ám dói̯ acásă//áe̯a‿e//

[Aceeași]

fag‿leșíi̯e

fag‿leșíi̯e dă [k] cu dóo‿trei̯ zíle mai̯ nai̯ínte/dácă vre̯áu̯

---

[1] Subiectul arată cum s-a dezbrăcat.

[2] Subiectul arată cum o masa.

9

rufe̯áscă//dacă‿nú/o fac pⁱicátă/că să fáĉe picátă printr-un leșii̯ér//o pun lā...într-ũ‿vaz‿mai̯ máre/pun ápă peste i̯a/ș-o méstic...bìne‿bíne/vro dóo zile trei̯/áe̯a-i̯ ziĉe...leșíi̯e rufe̯áscă//deĉ‿ⁱe fo̯árte búnă și̯-ái̯a dă săpún//dácă vre̯au̯ s-o fac picátă pin tírnă‿așá/sau̯ printr-un leșii̯ér/pun pái̯ele pă márĝinⁱ/pun ĉenúșă ș-o̯ bat bíne bíne bíne/pun meréu̯ ș-o bat/o așéz/în ĉe timp să úmple/și̯ fac o gropⁱíță‿acólo-n mijlócū...leșii̯érúlúi̯/ș-adóg ápă ...nu să de̯a pă dînafáră/așá cît trébⁱe pínă cîn‿încépe să pⁱíĉe //și ǰos...sub leșii̯ér/îm‿pun un ligán/cu [k] cáre pⁱícă-n‿el/și dîn‿el o i̯au̯/ș-o pun în̦‿váse//i̯e zisă...mai̯ nai̯ínte să fáĉe un pig‿dă leșíi̯e/zîs...táre//să ziĉe frúnte̯a leșíi̯i/mai̯ táre//și a dóu̯a ș-a tréi̯a/i̯eu̯ o pod‿lu̯a/o pun la u̯ále/și știu̯...fi̯erb cu... co̯áda/fi̯er‿cu a dóu̯a/ș‿pă úrmă pun cu a tréi̯a//

maríi̯a de lecșói̯
trèi̯zeșipátru [de ani]

lu̯om moțu

la moț...noi̯ acúma așteptám/áre doi̯ anⁱ...la trei̯ anⁱ trébui̯ să-i̯ lu̯om móțu/da i-l lᵘom mai̯ îna̯i̯nte/pîn áu̯gust/că zîĉem̦‿să nu mai̯ fáĉem i̯árna//tót am făcút meréu̯ i̯árna/l̦-am botezát i̯árna p-amîndói̯//și i̯e rău̯/úi̯te băgám în̦‿cásă/nu áre loc/lúme múltă vyíne.../ș-acúma ã‿zis sî‿fáĉem și noi̯ vára//și fáĉem acúma...pă dóoștrei̯ áu̯gust//víne náșu-l îmbrácă pă cophíl/náșu̯/...dă la pi̯éle: í‿i̯a mai̯óu̯/kilót/costúm/sau̯ costumáj‿dă hái̯ne sau̯ costúm din áste̯alànte/dă...lînică...//púnem mása/la úrmă să strînĝe lúme múltă/vʸíne meséńⁱ/din̦‿sat...//și...îi̯ i̯a móțu/cu fo̯árfeca// după ĉe-i̯ i̯a móțu/noi̯ púnem̦‿la másă/ĉe trébui̯e/mîn̦cáre/bău̯túră/ be̯a/bắgăm lău̯utárⁱ [!] d-ai̯íẑ‿din̦‿sat/găsím lău̯utárⁱ...//kéfui̯e

10

pín-apro̯ápe de zíu̯ă/to̯átă no̯áptea/în dumínica‿áe̯a//dă dumínică dă la dóospe/şi pî́nă sára pă la dóospe no̯ápte̯a//apăi̯ ne‿^{d}ĉém cu plocón la náşu//fáĉem plocón şi-l dúĉem acásă nói̯/...tăi̯ém o pásăre/şáse pîi̯n^{i}/cozonáĉ pátru/gătím un coş‿^{a}şá cu şervéte/şi... ne‿^{du}ĉém acásă la i̯el//acólo i̯ar ne púne i̯el másă/númai̯ nóo/la fhín^{i}//da ai̯íĉa acásă trĕ‿să fíi̯e lúme múltă/cáre ne̯-an‿dus şi̋ noi̯ la i̯ei̯//vin ai̯íẑ‿la noi̯ ş^{i}...//la úrmă i̯a dar la másă/plătésc [!]/dă náşu i̯el înai̯ínte...cît po̯áte/ápăi̯ dă şi ăi̯lánţi//şi̯-aşá petréĉem cu móţu//

[Cînd i se ia copilului moţul ?]

să i̯a dă la un an pî́nă la trei̯// [...]pînă nu áre un an/nu pos‿să i-l‿ei̯//dúpă ĉe-mplinéşte un an/şi pîn̦‿la ^{i}etáte̯a dă trei̯ an^{i} ne̋mplinit^{i}/po‿să i̯ei̯ móţu//da//da pînă la un an i̯ár nu poţ^{i}/şi dúpă ĉe-mplinéşte trei̯ an^{i} i̯ár nu mai̯ i̯e bíne să-i̯ i̯ei̯ móţu//aşá spúne din bătrî́n^{i}//

..tînéru iu̯ána
dòoştréi̯ [de ani]

787. TIGVENI

(com.Răteşti, jud.Argeş)

Culegere: 1968; BM, RP, MV; transcriere: BM

ĩ‿^{î}armátă

i̯o cînd am intrát ĩ‿^{î}armátă/m-an‿dat că nú‿ştu cárte̜//şi... dúpă trei̯ lun̦‿jumáte a venít ...dómnu ĝi̯enerál dă brigádă/ş-atún̦j^{i}‿ne̯-a îmbrăcát în hái̯nili dă...cun̦‿să zîc ?/búne//dă se̜rvíĉ... hái̯ne...//şi...am [k] a vení‿ĝinerálu dă brigádă/...zî́u̯a/pînă la

11

[k] în tímpu mési a terminát//cînd am merz‿la‿másă/nú ne̯-a da‿vói̯e să mérĝe̯m cu i̯eféctile̯-ále̯a//să ne-mbrăcăm î̃‿i̯eféctili dă... cazármă/ca să mérĝe̯n‿la másă//am merz‿la másă/s-a-ntîmplát că grúpa me̯a‿a foz‿dă servíĉ/la bucătăríⁱe̯//şî‿m-a ᵘoprít...la bucătăríⁱe//nú vre̯am să stau̯/că...ave̯ám eféctili púse-m‿pat fʰiⁱecàre/-m‿pátu nóstru/adíc-al mi̯eu̯//

"nú/stái̯ fútu-ţ"/cum‿e la‿armátă//

am stat//cîm‿m-am duz‿la cazármă la.../n-am mai̯ găsí‿nimⁱíc îm‿pat/ⁱe̯féctili lu̯áte//m-an‿duz‿la un‿camarád al mi̯eu̯ d-aⁱij‿dîn‿sat/că şéde̯á mai̯ cole̯á‿aşá/a murít/andréi̯ lintáru[1]//că i̯el făĉᵉa‿armátă dă vro şáse anⁱ/lu̯áse p-a lu ʰuţói̯u/şî...nu şéde̯á‿îarmátă dălóc/vene̯á‿acásă/-l prinde̯á/i̯ar îl duĉᵉá//ş-aşá c-a făcú‿vre̯o şáse anⁱ//[...]

cîm‿m-an‿dus şi i̯-ã‿spus: "băi̯/andréi̯"/zic/"úi̯te úite̯/mi̯-a lu̯at eféctili"//

"háu̯/s-a duz‿drácu"/ĉe "bói̯i şî vácă/ai̯ lu tát-tău̯"//zîĉe "da tajⁱ‿dîn‿gúră/să nu spui̯ nimⁱíc//că ⁱeféctili dîn‿riĝimént nú‿i̯ese"//zîĉe "şî‿fácem noi̯ roz‿dă i̯éle̯"//péntru că i̯el cunoşte̯á tot riĝiméntu//şi...dumne̯atá scrii̯ ĉe-ţⁱ spui̯ i̯o ?[2] /sau̯ înreĝistre̯ázăă ásta ?[3] //

[Povesteşte, te ascultăm.]

şi...an‿sta‿vro trei̯/pátru zîle/aşteptán/zîc "să vedém/fáĉe vrũ‿rᵘost andréi̯ ?//lintáru ?"//şî‿mă e̯a serĝéntu majúr dă...să fac curăţéniⁱe dimine̯áţa/dúpă dăşteptáre//îm‿biráu̯ la i̯el//biráᵘu i̯ere̯á cum e̯-aⁱíĉ/şî‿cum i̯e úş-àsta i̯ere̯á magazíi̯a dă i̯eféctе̯//şî .../ĉe-m‿vyíne míⁱe ?/i̯erᵉá lámbă/nu i̯ere̯á ca acᵘ/cu lámba-m‿mînă/ĉe-m‿vʸine míⁱe/pui̯ mîna pă...cláţă/şî nèncui̯átă//şi ⁱintru-m‿magazíⁱe̯//i̯eu̯ trag/...că cîn‿m-am dat/dă m-a lu̯at în armátă/am zîs că nú‿ştiu cárte̯//şi̯-aşá an‿rămás/că nu ştiu cárte̯//şi...trag la...

---

[1] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează anchetatorului.

[3] Arată spre magnetofon.

12

la i̯etikéta me̯a‿acoló/șî‿i̯eféctili púse̯-acoló//mă ui̯‿la i̯éle/ știⁱám cum ave̯ám eu̯ bilétili scrise-n i̯éle/trac‿capéla/mă ui̯t/ ále̯ méle̯//capéla me̯a/pantalóni mi̯ei̯//șî‿mă tra [k] mă retrág îndărắt/încúi̯ úșa cum a fos/șî mă retrág//șî tac//dau̯ fúga la lintáru̯-ắsta/la‿andréi̯/și-i̯ spui̯ i̯ár//

ĉe/"taj‿dîn‿gúră" zîĉe/"c-áre să vʸiⁱe...ĝinerálu dă divʸízi̯e/ zîĉe/"peste̯-o săptămînâ //

ș-așá‿a ve [k] a fost/c-a veníd‿ĝine̯rálu dă divíze̯/-atúnĉ i̯ár s-a dat órdin//tu̯átă...reĝiméntu să fʰíe-mbrăcáț în‿hái̯nili dă servíĉ//să dă ᵘórdin dă sára/că ⁱerá násturⁱ d-ắe̯a gálbeni/-i̯ frecái̯ dă te ui̯tái̯ în i̯ei̯ că‿ᵘoglíndă//șî/mă duc șî i̯eu̯//

cîn‿mă duc i̯eu̯/magazîᵘonéru dă cᵘólo/"tu úne pʰízda mă-ți̯ vʸii̯ mă ?/fútu-z‿bisérica mă-ți̯"//

"unde víne tos‿camarázî/vʸiu̯ și i̯eu̯"//

"mi̯-ai̯ da‿tu ⁱeféćte-m‿primⁱíre ?"//

zîc "țan‿dat"//

i̯el/că nu i̯-am dat/i̯eu̯/"ț-an‿dat"//așá‿an‿ținút-o//

șî ne̯-aᵘúdē serĝéntu majúr/c-atúnĉ... i̯ere̯á serĝénți majúrⁱ/ ắște̯a ere̯á putére̯a compánii̯//ne̯-aúde serĝéntu majúr/și...víne la noi̯//"ĉe bă dragomiréscule̯ ?/ĉe vă ĉertáțⁱ ?"//

"úi̯ke u̯ostáșu̯-ósta" zîĉe/"nu mʸi̯-a dat ⁱeféctē cînd a venid‿ dómnu ĝenerál/dă brigádă" zîĉe"-m‿primíre̯//ș-acú víne̯ să-i̯ dau̯ i̯eu̯ ⁱeféctē"//

"i̯-an‿da dómle serĝén‿majúr"//

"nu mʸi̯-a dat"/

"i̯-am dá‿dómle serĝén‿majúr"//

șî p [k] înnecăjî/pui̯ mîna‿acólo/șî i̯au̯ capéla dă pă [r] dă pă raft d-acoló/dă une‿ere̯a-n‿cutíⁱe/ș-o trag/șî m-apúc să dăsfác/șî...găsắz‿byilétu̯//trac‿șî‿pantalóni/bⁱilétu/

"úi̯te dómle serĝén‿majúr"//

13

"ĉíne̯-a scris aⁱij‿mă̩" ?//

n-ám avút îŋᶜᵒᵗʳᵒ/zîc "i̯éu̯"//

"hau̯‿ū/tu-ţ academíⁱa mắ-ti" zíĉe/"te̯-a cunoscút dómnu căphitán" zíĉe/"dă la-nĉepút/că şti cárte̩"//şî...zíĉe̯-"acúma te prezíŋs‿cu ástea̯ ?"//

am îŋgițí‿ş-an‿tăcút/n-a dat în míne̩/nu nimⁱíc//

"la rapᵘór"‿zíĉe/"la dómnu căphitán"//

m-a dus/la dóoşpĉe gáta̯//

"dómnu căphitán" zíĉe/"úi̯te...soldátu dumⁱítra bádea̯" zíĉe/"úi̯te cũŋ‿s-a-ntîmplát"/ĉe "şî ştíⁱe cárte̩"//

"păi̯ nu ţ-ã‿spus i̯eu̯ mă majúrule ?"/zíĉe//"să-l dúĉe͠‿la dómnu colonⁱél"//

m-a duz‿la dómnu colonél//

dómnu colonél ĉe̯-a zîz ?/zíĉē: "să-l‿î [k] să me̯árgă" zíĉe/"în tímpū ⁱistrúcţii̯ la istrúcţiⁱe/şî dăpă...ᵘóra pátru" zíĉe "-l‿î...fáĉeţᵻ ⁱistrúcţi̯e cu i̯el apárte/sîŋgur"//

şî mai̯ ere̯á vro dᵘoi̯ ca míne//şi̯-aşá‿a făcút//făĉᵉám/vene̯án‿dă la ⁱistrúcţi̯e/şî pînă-m‿másă la ᵘóra şáse/făĉᵉam ⁱistrúcţie̩/şi ĉe ⁱistrúcţi̯e ?/mai̯ mult cu árma-m‿mîn-aşá/şᵻ̂...făĉᵉai̯ [k] săre̯ái̯ ca bru̯ásca/cu árma-m‿mî́nă̩// [1]

şî...an‿dus-o̯-aşá vro săptămî́nă̩/şᵻ̂‿m-am îmbolnăvyít//m-am îmbolnăvʸit/şi...m-a băgát î͠‿ⁱifermelíⁱe̩/m-a băgát îŋ‿sphitál/... am mers fro tréi̯ lun dă zîle//şî bu̯ála care̯-aŋ‿căpătát-o i̯eu̯ la stomác/am răĉí‿la stomác/ş-am...făcút ápă la stomác//şî mi̯-o scote̯á pă fʰiecàre lúnă/mi̯-o scote̯á p-aⁱíş‿pî͠‿spáte/cîte̯-o jumá‿dă kil dă ápă̩//vene̯á véspòlu [?] ... într-o lunᵻ//şi...mi̯-a da‿şase lunᵻ/dup [k] dacă a văzút i̯ei̯ că nu-m‿tréĉe/a venit ᵘo comⁱisíⁱe/

şᵻ̂‿zíĉe "bă băi̯átule/te duĉ acásă̩"//gúra lᵘor a zᵻ̂s//"te duĉ

---

[1] Gest.

14

acáz"‿zîĉe/"că bu̯ála ta nú ⁱe dă nᵘoi̯//i̯e dă bábe"//

bádẹa ḱe púrĉᵉa pînă‿ⁱarmátă
în armátă mʸi̯-a zîs dumⁱítra bádẹa
ᵘòbzĕşîdᵘói̯ dă anⁱ

aşteptám némţî să vyíⁱe

am‿vení‿ş-an‿trecúd‿noi̯ pîn tunⁱél/pⁱ‿la cîi̯nénⁱ[1]//şî mi̯-a căzú‿şórţu/ḱar la gúra tunⁱelúlui̯//mii̯e/ş-únui̯ măĉelár dîn prúndu/dă la depáu̯ d-acólo/dă la dĕpóu dă maşînⁱ/dă la phitéştⁱ//i̯el/ cum erán‿cu fáţa lā [r] la tunⁱél aşá/i̯el în drẹápta ᵘóltului̯/şⁱ‿i̯eu̯ în‿stînga//şî aşteptám némţî să vyíⁱe pă tunⁱél//n-a vení‿nij‿noáptẹa/n-a vení‿nij‿dă diminẹáţă/ş-an‿stat pînă s-a ridicá‿su̯áríli lā [k] péste brajⁱ aşá//şⁱ‿cîm‿mʸi̯-arúnc ᵘóki i̯eu̯ dîn‿stînga ᵘóltului̯/i̯ei̯ treĉá dói̯‿doi̯/treĉáu̯ pă sus pă vîrfu múnţilor//pă tunⁱel nìjdăcúm n-a mai̯ dat/că lẹ-a fos‿tẹámă//ş-am lăsát/ş-a trecúd‿doi̯/a trecút alz‿doi̯//ála dăp-ála/da treĉᵉá cam la ĉínşpⁱe métri/dóozèĉ/ăi̯a dăp-ála//da treĉá ca-n‿colu̯ánă dă marş/alăturⁱ//nu treĉᵉá pă flanc‿cîte únu//

şî...trecúră dᵘoi̯/îi̯ lăsái̯/trecúră alz‿doi̯/i̯ar îi̯ lăsái̯/ĉe-m‿vení mii̯/-aşáz árma pă cráca fágului̯ coló/şî...zîc să [r] să-nĉér‿să-i̯ i̯au̯ la u̯ok//ş-a mai̯ trecút încă dᵘoi̯/i̯-an lăsá‿şⁱ‿p-áẹa/a trecú‿şáse//cînd a trecút al pátrălẹa‿alz‿doi̯/i̯-an‿lu̯a‿la u̯ok/şⁱ...c-um‿foc i̯-am ᵘomorît p-amîndói̯//şi...la úrmă ĉe s-a-ntîmplát ?/că s-a-ntórs ş-ăi̯ dînnaⁱínte cáre trecúsără/ş-ăi̯ dî‿úrmă cáre venẹáu̯/şⁱ‿s-a pus/c-a văzúd‿dă undẹ-aⁱişí fúmu/dă su‿fag//s-a pus pă fag/ş-a tras îm‿fag ca zẹĉe mʸinúte//rărise fágu/rupẹá crăĉile ca pă phiĉór gru̯áse//şⁱ‿fágu gros/ca ru̯áta cărúţi ⁱerẹá dă dînnaⁱínte//şî...am [k] m-am adăpostí‿bʸíne/şⁱ‿

---

[1] Localitate pe valea Oltului.

n-a̋ mai̯ traz‿dăpă fro zéĉe minúte/ďa‿a tras pu̯áte dóo sũte dă glu̯ánțe î̃‿i̯el//ș-an̥‿scăpát//

[Acelaşi]

[Amintiri din timpul primului război mondial]

și ne̯-an‿tîrî́‿noi̯ pă brîn̥ș‿/că inamʸícu ⁱere̯á‿apro̯ápe/la vro sútă ĉĩ́zej‿dă metri̥//ne̯-an‿tîrî́‿vre̯o sútă dă métri/pînă ne̯-am apropʰi̯á‿dă̄ inamʸíc/ș̂ⁱ‿ne̯-am adăpostít/ș-am înĉepú‿să tráĝem//ș-am înĉepút atácu/nő̯i//și noi̯ dácạ s-a-nĉepút atácu/tráĝe ș-ă̆e̯a/tráĝe ș-ă̆e̯a/noi̯ dădăsúpt//ã‿rămás acoló ca...morțⁱ//și/...i̯eu̯ mai̯ trăĝᵉán‿dîn̥‿cînd în̥‿cî̱t‿cîṇt-ũ‿foc/pă stî́nga//ⁱere̯ã‿adăpostí‿la um̥‿fag//șî némți...s-au̯ stricoṛát ĉin̥j‿nemțⁱ într-o căso̯áⁱe/pă líniⁱa lor/...c-o mitraliⁱéră//ș-a văzúd‿dă unde i̯ése fócu̯/că únde ⁱișá fócu/i̯ése fum dîn ármă/șî véde//ș-a‿așázăᵈ‿mitraliⁱéra-m̥‿fag//fʰíⁱe c-a trecú‿glónțu pă márĝine̯a fágului̯/fʰíⁱe c-a intrá‿glonț dăpă glon̥z‿da dácă intrá glon̥z‿dápă glon̥z‿mă lovi̯á ăl dîm‿príma dátă̦//ș̂ⁱ‿m-a lovʸít îm‿pi̯ept șî m-ā distrús/n-am mai̯.../pă zî́u̯a dă tréi̯șpĉe mai̯ ave̯ám dóo zî́le...dă războ̯i̯/șî-mpline̯ám ánu//

apắi̯ an̥‿sta‿pátru lun dă zî́lẽ‿spʰitál/că...dóctori nóștri/...cun̥‿să zîc i̯eu̯ ?/slabⁱ/proștⁱ//vede̯á únde‿e glónțu/că glónțu cîm‿m-a lovít/párcă mi̯-a da‿cu mái̯u-m‿pi̯ept/mi̯-a‿amorțî́t tot cᵘórpu//m-a lovít aíĉ[1]//șî...m-a-ntórs/dă fro dóo trei̯ orⁱ m-am întórs așá d-a bestegáiᵘ//șî glónțu a rămás apro̯ápe dı ínimă//doi̯ mʸilimétri s-atín̥gă...pójgița inimi̥//șî dóctori nóștri nu s-a băgát ca să mă...//mă pune̯á la ráze/șî vede̯á unde‿e glónțu/îm̥‿făĉa fu̯áⁱe dă ⁱevacuáre/mă trîmete̯á ĩ‿al‿spʰitál//

---

[1] În partea stîngă a pieptului.

16

şî m-a trimés i̯ei̯ ĩ‿vro şápte sphitále//pîn-am ajúnz‿la i̯aşⁱ/ la ũ‿sphitál lîŋgă ᵘoráş acoló/băⁱili strúŋga-i̯ zîĉę//ũ‿sphitál máre/ᵘo cúrte dă fro zéĉe pŏgu̯áne/dácă n-or fʰi foz‿mai̯ mult// îmbrăcátă númai̯ cu perⁱ/cu tot félu dă pomⁱ/prunⁱ/caⁱíşⁱ.../şî... a venít o comísiⁱe acólᵒ//pîn-aŋ‿sosît i̯eu̯ acoló-n dóo săptămîŋ/ rána s-a vindecáᵈ‿la pi̯ept//da glónţu-năᵘúntru/am începút...să-ŋ‿ caŋgrenéze mîna/că mi̯-a atiŋs ᵘósu/vîna mîi̯ni/ş-a-nĉepút‿să-ŋ‿ caŋgrenéze d-aⁱíş[1]/s-o i̯a caŋgrínã‿jos//şî...ĩlemnísę-aşá[2] mîna// c-aşá‿am‿fost atúnĉ cîm‿m-a lovít//şî...comisii̯-áe̯a/coloni̯élu cáre‿eręá căᵘutá să mă sondéze c-ō...silíŋgă d-ále̯a pă...úrma glónţũlui̯//

şî dómnũle/m-ã‿rugát/am dat în ĝenúg‿naⁱíntęa lui̯/că zîc "mai̯ bine-mpuşcáţî-mă" zîc/"că mor imedi̯ád/da cu ásta mă canoníţ"//şî ...m-a lăsát//

zîĉe "după másă să vʸii̯ i̯ár"//

s-a dus a mîŋcád/după ᵘóra dóo...a venít//

şî...m-a-ntrebát: "bă/une vrei̯ să te duş‿tu ?//te duĉ ĩ‿ rusii̯a ?/te duĉ îm‿fránţa ?" zîĉe/"ún‿te duĉ ?/stai̯ aⁱíĉ ĩ‿romîníi̯a ?"//

i̯eu̯ îŋ‿gíndu mi̯eu̯ zîc/mă gîndęám zîc "zîĉę-aşá ca să nu [k] ca să vázá/fug dîn ţáră ?"//zîc "nu dómle colonⁱél//stau̯ aⁱíĉ în ţáră"//

zîĉē/"stai̯ în ţáră ?/"

"stau̯"//

zîĉę-"avén‿dóctorⁱ ruşⁱ îŋ‿cutáre loc/avéŋ‿dóctorⁱ franĉézⁱ îŋ‿cutáre loc/avén‿dóctorⁱ eŋglézⁱ îŋ‿cutáre loc"//

şî..."dómle colonⁱél" zîg/"mă duc...îŋ‿sphitálu ⁱeŋgléz//la eŋgléjⁱ"//

zîĉe "sphitálu...unde‿e‿eŋglézⁱ" zîĉe/"i̯e‿român// [...] te duĉ pă [k] te poz‿dúĉe pă phiĉu̯áre ?/or te duş‿cu trénu ?//dácă te duş‿cu trénu" zíĉē.../"fajⁱ‿dóo zíle ş-o ňu̯ápte"//că trebui̯á să i̯au̯ trénu dă la i̯aşⁱ/să vyiu̯ la paşcánⁱ/dă la paşcánⁱ să vyiu̯ la bacău̯/nu [ɛ] lā...aᵈjúdu nou̯/şî‿dă̯‿la aᵈjúdu nou̯ să-i̯ [ɛ] lom liniⁱ͡a să mă dug‿la róman//

---

[1] Gest: la umăr.

[2] Gest: îndoită din cot.

"dómle coloni̯él/mă duc pă jos"/

"pos‿să te duĉ ?/i̯e şai̯j‿dă kilométri̯"//

zîc "póĉ"//

şî kámă um‿băe̯á‿d-ăşte̯a cu...cu liĉéu̯/care nu [k] i păstrá să-i̯ fácă u̯ofʰiţérⁱ//kámă um‿băe̯ád‿d-áe̯a...cu liĉéᵘu compléct/şî ...zíĉe "mî́i̯ne la ᵘóra ĉinĉ te scolⁱ/şî i̯ai̯ ᵘostáşu̯-ásta/şî‿te duş‿cu i̯el la román//vă lu̯as‿provⁱizi̯e péntru...ᵘo zi/pînă sosî́ţⁱ acoló" zíĉe/"şî...îl predái̯ acoló"//

am plecát la ᵘóra şáse//şî...la ᵘóra únu dăpă másă/am‿fost î‿román//am mers şápte ᵘóre/...pă jos//şi...cînd am intrát acoló/ dóctori termⁱináse...ă‿contrólu răniţilor//să duĉáu̯ la másă//i̯-am întîlní‿p-uŋ‿gaŋg...strîmt/ca cum e d-aⁱíş‿pînă-m‿părétiˡᵉ-ăla[1]// şî ăla prezántă/băi̯átu̯-ăla/tînăru̯-ála/prezántă ĉéᵉa ĉe scrisése colonélu acólo/...şi...îi̯ dă plícu/...şi [ɛ] să úi̯tă pă plic/şî‿ númadăcî́t púne mîna [ɛ] un ⁱeŋgléz/şî tráĝe dă blúză/şî...mă dăşkéⁱe péste tot//să úi̯tă la rána/...şî‿cîŋ‿să úi̯tă la rána/... a-nĉepút să fác-aşa[2] dîŋ‿cap/

"próst"/ĉa că prost i̯-ai̯ nóştri [ɛ] proştⁱ//că [ɛ] i̯ere̯á scris coló pă ḫîrtíⁱe pîŋ‿cîte sphitále̯-am‿fost//

şî...mă i̯a/...zíĉe: "într-o ᵘórā...să fʰíⁱe- mbăi̯á [k] să fʰíⁱe bărbi̯erit peste tot"//

mă dă îm‿mîna ălor d-acólo/la [k] care‿ere̯á sanitárⁱ aᶜoló//

şi...zíĉe "să...fʰíⁱe bărbi̯erit peste tot/ş-îmbăi̯át/şî.../că vení‿să-i̯ fáĉem ᵘoperáţi̯e"//

---

[1] Gest: cca 2 m.

[2] Gest.

18

şi-aşá‿a fost//la ᵘóra dóo/gáta‿a vení‿şⁱ m-a duz‿la ᵘo másă ca‿ásta¹ ...dă...ᵘoperáţiⁱe/m-a-ŋcătărămát pă dă rînd la gît/la mîi̯nⁱ/la pʰicu̯áre/la ĝenúk/păste tot//şi...mi̯-a pus ăla/cum ai̯ punẹ-aⁱíĉ² /un tampᵘón//ş-i̯eu̯ am avú‿loc d-am sucí‿gîtu̯-aşạ// ş-am da‿tampᵘonu jos//ş-o dóctoriţă rusoái̯că/...a lu̯a‿tampᵘónu jos/şi i̯ár l-a pus//i̯eu̯ i̯ár l-an‿da‿jos/i̯ár am...//câ‿punẹá tampᵘónu/să ferẹá dă tampᵘón i̯a//şî...s-a-nnecăjît/ş-a merz‿lă ŭ‿raft ca ăla³/acólo ⁱerẹá stíclili cu doctórii̯//...ş-a lu̯at un ĉocănⁱél/şⁱ‿ţînẹá cu mîna/c-o mínă işⁱ‿tampᵘónu/şⁱ‿c-o mînă dă sus//turná afʰiᵘón [!] d-ăla//ş-an‿sugiţá dă vro dóo ᵘorⁱ/ş-ácẹa mi̯-a fost//a turnát [!]//şî...s-a‿apucát/şⁱ‿cîn‿mi̯-a-ntinz‿mîna/ că cum spusăi̯ mîna ⁱerẹá‿aşạ⁴//cîn‿mi̯-~~a~~ntíz‿mîna‿an‿sîmţît//[ɛ] m-a tăi̯á‿p-aⁱíĉ⁵/kar pă úrma glónţulúi̯//şⁱ‿n-a putú‿să mi-l scu̯áţă nic‿ei̯//şī...m-an‿dăşteptát/m-a lu̯at [ɛ] vezⁱ ?/m-a ţînút atît timp cît a ştiᵘút i̯ei̯//şⁱ‿n-a mai̯ lucrá/şî m-a duz‿la pátu mi̯eu̯ acoló//

şî...în‿zíu̯a [k] pă la ᵘóra zéĉe/m-am pomení‿nⁱebún//am înĉepút să [r] să răgnésc acoló/sẵ-júr/"tú-vă múma-ŋ‿cur să vă...dă [ɛ] japonézⁱ [!]//ad‿venít să mă tăi̯áţⁱ aⁱíĉ pĩ‿romînⁱi̯a pă mine"//i̯-am ĩjurát de !/răgnẹám şⁱ...avẹá...ᵘofʰiţérⁱ care ştii̯á límba lor//ş-a da‿fúga ăla la [r] la căpʰitánu...ⁱinglez/şī...a vení‿şî mi̯-a făcút ᵘo ijécţⁱe/ş-an‿dormí‿pînă diminẹáţa// [!]

diminẹáţa...s-a făcúd‿zíu̯o/i̯eu̯ aşteptám să mi̯-adúcă ĉevá mîncáre//ĉe să mi̯-aᵈᵘcⁱ/c-a vení‿şî m-a lu̯at/şⁱ...m-a tăẹád‿dîn nou̯/m-a dus la‿áltă másă dă ᵘoperáţîⁱe/nú‿m-a mai̯ duz‿la ácẹa//şⁱ‿m-a‿tăẹá‿p-aⁱíş⁵/şî p-aⁱíĉ a scoz‿glónţu̯//şî m-a ţînú‿vo ĉin‿zîle//şî m-a evacuᵘát...la pʰiatra nẹamţ//

[Acelaşi]

---

[1] Indică masa din încăpere.
[2] Gest.
[3] Indică un raft din încăpere.
[4] Îndoită din cot.
[5] Sub braţ.

19

i̯ẹ gre̯a bătrînéţe̯a

vezⁱ‿i...i̯o sîm‿bᵘolnáv dă rematízᵐ dă...dă fro dóozĕj‿dă anⁱ //ș‿l-am putú‿dúĉe̯-acúma/...mă [ɛ] úmblă să mă púⁱe jᵘos//dácă venii̯ pîn-aⁱíjⁱ/mă făcúi̯ lag‿dă ápă//șⁱ̂‿dácă m-oi̯ sculá d-aⁱíș/‿să vezⁱ ĉe...păţásc pînă m-oi̯ sculá//trébui̯ să șku̯ápăd‿dă șápte/ᵘopt orⁱ ca să [k] pĩ‿s-o-mʰi̯erbîntá mʸijlócu//

[Dar cum te-ai îmbolnăvit ?]

cum m-am îmbolnăvʸít ?/ã‿răĉít/am‿fos‿cu cái̯i̯//ᵃm‿fos‿cu cái̯i̯/șⁱ̂‿știu̯ cînd am răĉít//am plecát...dúpă ĉē...am [k] pĩ‿la ᵘóra ṹșpĉe/c-ave̯ám ĉᵉas//aŋ‿curăţá‿la porúmb//dăpă ᵘóra ṹșpĉe/am plecá‿cu cái̯i̯//șî m-an‿dus/șî i̯-am împʰi̯edicát pă únde să lu̯áseră coĉéni̯/...dă să ridicáse glúĝili//și m-aŋ‿culcát fără gríjă//dimine̯áţa cîm‿m-aŋ‿sculát/senín/frumᵘós/...m-aŋ‿sculát cu brúma pá mínẹ//șî-ŋ‿loc să răĉésc pă párte̯a care‿ere̯áŋ‿culcát pă pămînt așá/pă dre̯ápta/am răĉí‿pă párte̯ā unde̯-a căzú‿brúma//ba nu/ĩ‿loc să răĉésc unde̯-a căzú‿brúma/am răĉít...dă joz‿dĕ la pămînt//șî... d-atúnĉe̯-am răĉít/șⁱ̂...a-nĉepút să mă du̯áⁱe u̯ásîli/să...mi̯-amorţáscă mî́i̯nili/să...șî súfer//așá‿am răĉít//

[Același]

a pus u̯óki pắ‿ō fátă

dúpă ĉe s-a termⁱiná‿răzbᵘói̯u/l-a vărsát...la jandármⁱ//la jandármⁱ...l-a dat...ĩ‿ǰudéţu năsăúd/aⁱíĉ ĩ‿arde̯ál/...pă málu bʸístrîţi̯//șî...ș̦ăv‿dă po [k] dă séosịi̯ᵉ//șî...i̯el ave̯á [k] primi̯á ᵘórdinẹ dă la dej//șî...veníŋ‿la deǰ meréu̯/apru̯ápe săptămî́nál/a pus u̯óki pắ‿ō fátă/d-ále̯a dă la șcu̯álă/dă la liĉéu̯//cînd ⁱișá dă la șcu̯álă/i̯el ᵘo ve̯dẹá/cînd ișá/șⁱ̂...a-ndrăzní‿ș-a ᵘoprí‿

20

fáta dă la şcu̯álă/a intrá‿cu e̯a-m̯‿vórbă//şⁱ‿fáta i̯-a armís/şî...a sta‿dă vórbă...dă dóo trei̯ ᵘorⁱ/ᵘo fhí sta‿tu̯átă vára/i̯el ştíⁱe//că venḙá dă primi̯á ᵘórdine dă la [!] dej meréu̯//cînd îl kemá/pă fűga să duĉá//şi...a-ndrăzní‿şⁱ‿s-a‿dus şî̋ la părínţⁱ//ca şăv‿dă sécsiⁱe/i̯el avḙá...común-áḙa în‿î plása lui̯ acoló/şî s-a dus//a venít într-o nọápte/la mi̯ézu nópţi̯//la ũsprezèĉe dîn nu̯ápte a venít îŋ‿comúnă/ş-a lu̯at...jandármʸi cu i̯el/cáre ⁱerḙá la pᵘost acoló-ŋ‿comúnă-m‿péri vádului̯/şⁱ‿s-a duz‿la părínţî féti//şî...kemáz‿dă e̯a//da spusáse lu tá-so fáta̯/

că zíĉe "ne vʸíne um‿plotoni̯ér/aşá/aşá//plotonⁱér majúr"//

ā/s-a dus//a fost aşteptát//

tát-so i̯-á spus/"ţ-o d [k] dácă vă pláĉeţ/v-o dau̯//da" zíĉe "d-abʸi̯á áre pátru cláse dă liĉéu̯//şî" zíĉe/"ţ-o dau̯/da pîn‿n-o termʸiná liĉéu/nű ţ-o dau̯//dácă fáĉe i̯a dîŋ‿cápu i̯ei̯/pu̯at‿să fáca̯"...zíĉe/"i̯eu̯...n-o mai̯ ajút cu nimíc"//

ş-a‿aşteptád‿băḙátu//a‿aşteptát/a stad‿dă vᵘórbă pî‿scrisórⁱ cú i̯el/pîn-a termʸiná‿liĉéu̯u//cînd a termʸiná‿liĉéu̯u/a venít/nḙ-am pomenít a dóᵘa zî dă paştⁱ cu i̯el//ne scrisăsḙ/că...vʸíne cu soţíᵉa cu [k] cáre-o e̯a i̯el/vʸíne i̯el pă la noi̯//d-acoló dîn [k] dă la năsăúd//

ş-a brodí‿dómnule [ɛ] zíu̯a/lun dăpă paştⁱ/támaŋ‿cîŋ‿să duĉá rudári̯-áştḙa/dumnḙavu̯ástră nᵘ ş[tiţi]/da‿aⁱij‿la noi̯ la paştⁱ/s‿fáĉe pománă máre/ca la [ɛ] un tîrg//ş-a brodí‿tóma cînd...că‿e[ɛ] ũ‿sătic aĉí dă [ɛ] rudárⁱ dă fro sútă ĉízej‿dă famʸili/pu̯at‿să fʰiⁱe az//că...tóma cîŋ‿s-a duz‿rudári/i̯-a văzút acásᵃ̆/dă s-a lu̯a‿la bătái̯e//s-a foz‿bătînd/a foz‿dînd cu străkíŋli/cu [!] u̯álli cu var//

şî ĉᵉ-a zîs su̯ácră-sa?/"ai̯‿ī mitícă" zíĉe/pîn-aⁱíĉ//d-aⁱíĉ îŋcoló/nu mai̯ fáĉem niĉ um‿pas"//

că "dă ĉe ?/că..."

ĉe "ă̋sta ţ-ă sátu̯"//zíĉe..."i̯ej‿rudár"//

n-á̋ vru‿să mai̯ fácă um‿pas//a stad‿dă la ᵘ̑óra ūsprezèĉe...dă vórbă cu ⁱ̑éle/dă ĉártă/aⁱ̑íĉᵉ̑a la gára pătro̯áe̯a/da-n de̯al/aⁱ̑íj‿la rudárⁱ acî́//şī...pínă la [k] sára lā pátru/cîm̦‿vʸíne cúrsā kéferiştilor dă la bucuréştⁱ//şⁱ̂‿d-aⁱ̑íj‿d‿la [r] d-aⁱ̑íj‿dă la noi̯‿ere̯á fre̯o ĉĩş‿şàse kéferíştⁱ//şî fro pátru a brodít tógma‿atúnĉ//a venít/ş-a dat dă i̯ei̯/gîlĉevʸíndu-să-n̦‿sose̯á//şî únu mai̯ vᵘ̑orbărét/mai̯ îndrăznéţ/a-n̦fʰib‿mîi̯nili-n á bătrînă/cum să zíĉe//

"da ĉe trắi-v-ar dumnezắu̯/az‿venít" zíĉe "atîta drum/atîta cále/şî nu vres‿să mai̯ mérĝez/zíĉe "un̦‿kilométru ?//păi̯ nu n-e sátu ắsta fʰir-ar máma lor al răⁱ̑ilor dă rudárⁱ//sátu nᵘ̑óstru" zíĉe "să-nĉépe dĩ‿i̯éi̯ în̦cólo"//

a lu̯at-o tîrîş//ắi̯lanţⁱ a lu̯a‿pă [r] pă fátă//ş-a venít cu tóţi cî̋rd/pînă apru̯ápe unde stau̯ i̯eu̯ acóˡᵒ//şî/dac-a ⁱ̑intrát în̦‿comúnă-n̦cu̯áĉe-n̦‿sat/s-a mai̯ ĩveselít [!] feméi̯a//şî/cîn̦‿s-a‿apropʰiⁱ̑át/i̯-a arătát...cása/că să [k] îm̦‿fáţa cásei̯ nu̯ástre‿e ᵘ̑o căsúţă mʸícă//

ş-i̯-a‿arătá‿zíĉe "vez‿cas-áe̯a cu táblă/dă [ɛ] işîtă peste̯-áe̯a dă‿e acoló ⁱ̑e cása părinte̯ască"//

i̯a n-á mai̯ sta‿dă vórbă fáta//s-a pus pă fúgă//ş-a venít/ş-a dăşkís pu̯árta dómnúle/ş-ave̯ám trei̯ cîi̯nⁱ/dă nu intrá nimínⁱ‿in cúrte̯//şî únu culcád‿la pu̯ártă̯//a venít/a dăşkís pu̯árta/ĩ‿loc s-o látre/să [ɛ] a-nĉepú‿să cuţule̯ască pă lîn̦gă‿e̯a//noi̯ aşteptám//în̦‿fáţa cásei̯ [ɛ] ave̯ám̦‿fro dóo vyíţe d-ále̯a dă să-ntinde//şî zⁱ̂[k] i̯eu̯ în̦‿cásă cu...soţî́i̯a//

zîc [k] ĉe zîsei̯ i̯o ?/"ai̯‿ī ⁱ̑iu̯ánă" zîc/"ásta să şti că i̯e nóra nu̯ástră̯//i̯a úi̯te niş‿cîi̯nili nu să dă la i̯a [!]/s-o látrě"//ắi̯lanţ/ĉíne ştíⁱ̑e pă unde̯-o h̲i fost ?//

22

gáta/ⁱişîm şî noi̯ pă úşă/şî i̯a sosắşte/vⁱíne/...úrcă pă scáră//ne-ntîlním pă sálă//

"sắru‿mína tătícule"/fắră ca să ne vedém/"sắrú‿mína mămícǫ"// a...vení‿dómlę/şî...am tranşát/am...vorbʸít am [k] ásta-ŋ‿késtęa núnţî//i̯a să fáĉem acoló/i̯eu̯ să fáĉem nunt-aⁱíĉa//şî...m-a [r] m-a domolít pă mine/ş-a făcú‿núnta acólǫ//

[Acelaşi]

mᵘórtu

stai̯ cu i̯el îŋ‿cásă/nu să pu̯átę să-l laşⁱ siŋgur/aⁱíj‿la nᵘói̯/nú-l laşⁱ//nu-l laşⁱ/că i̯e ᵘobiĉéi̯ú‿aşá/ĉícă dacă mu̯áre mᵘórtu să nu-l [ɛ] trejⁱ‿nimíca peste i̯el‿î/...sau̯ să-l‿laşⁱ siŋgur îŋ‿cásă//nu̯áptęa stai̯ dă pázä mai̯...mai̯ mulţⁱ//şî...trébúe să-i̯ faĉ‿i ponu̯ásili lui̯ de !/să i le porţⁱ tu̯áte la róstu lor//îi̯ faj‿dă trei̯ zíle/îi̯ fajⁱ‿dă nóo zíle/îi̯ fajⁱ‿dă trei̯ săptămínⁱ// i̯áráj‿dă şáse//víne la úrmă dă nóo...săptămínⁱ//mérĝę [r] mérĝẽ‿la jumắtęa dă an// [...]

[Nu i se cară apă ?]

ba da//plătím o fáţă/şî‿cáră ápă/şî‿dúĉe la trei̯ cáse//dúĉe lā i̯a‿acólo acásą/lā íŋcă la áltă cásă i̯áráş‿străⁱínă/la áltă i̯ar [k] cásă i̯ar străⁱínă/la trei̯ cásę//pínă la şáse săptămínⁱ/ şî‿la [ɛ] şás‿săptămínⁱ/ne dúĉẽ‿şî-i̯ dăn‿drúmu la gîrlą//îi̯ dăm drúmu la gîrlă//

[Cum ?]

úi̯te púnem acólo-şa lumînărili aşá/cruĉişátę-aşa' le púnem íntr-o cutiᵘúţă d-álęa dă cõsérv-aşá rotúndă/..lę-aprindem/...şⁱ lé‿dăm pă gîrlą//şî‿să dúĉe/pă gîrlă//ĉícă să dă drúmu la‿ápă [!]//àşá/d-aşá/şi/îi̯ dai̯ féti̯-acólo-şa ᵘo gălęţícă/îi̯ dai̯ băzmă-

---

1 Gest.

23

lúţă̦/îi̯ dai̯...dóozeĉ/tréi̯zej‿dă lei̯ acoló/sau̯ pátruzèĉ//şi... p-órmă ple̯ácă fetíţa‿acásă̦//

ⁱi̯u̯ána te ⁱ^eremíⁱa
şái̯zeştrei̯ dă anⁱ

zarzavátu

príma dátă̦ zarzavátu/să i̯a sămînţă̦ dă ánu aĉésta/pentru lá‿ ánu vⁱiitór/d-egzémplu la ĉᵉápă/la várză̦//ă...îm̦‿fíne̦ la to̯áte̦ [r] la to̯áte̦...în̦‿speĉiál acúma dă cîn̦‿s-a cole̦ctivizát/sun‿ ĉéntr-ecsperiméntále//cum avém aíĉi-şà ĉéntru dă̦ la ştefănéştⁱ// ş-apăi̯ avém‿î...la pⁱitéştⁱ i̯ar/dă úne cúmpără u̯ámeni//da cáre pᵘot să-şⁱ procúre/îş procúră i̯el personál/màjoritáte̯a dă̦‿la nᵘoi̯/iş procúră̦ fiecàre//zarzavátu/să e̯a sămînţa/sóséşte primăvára/şi şi-l púne-n‿ă...răsádurⁱ//şi la úrmă...îl údă/un timp u̯arecáre/ĉin‿şásé̦‿săptămînⁱ/ş-apăi̯ să e̯a du pă răsádur/du pă răsádniţe/şi să plante̯ázá pă loc// ásta-i̯ la nᵘoi̯//ş-apăi̯ în continuáre/să sápă̄/să ᵘúdă dacă nu plóó‿cum ⁱéste ánul aĉésta séĉetă/pînă să fáĉe‿el la matu̯ritáte dă trébie luᵘát//ásta e//

[Care dintre zarzavaturi cere muncă mai multă ?]

ĉᵉápa/în̦‿speĉiál i̯éste̦//

[Ceapa cere muncă multă ?]

ĉᵉápa/sígur//ĉᵉápa-i̯ ĉᵉa mai̯...

[De ce ?]

păi̯ i̯a-i̯ mai̯ migălo̯ásă/ve̦dés‿să púne mai̯ de̯ásă/şí‿e̯a să púne-n̦‿lócurli ĉéle mai̯ pregătíte̦/ĉéle mai̯ îmbăligăríte̦/ĉéle mai̯ grásé/că i̯éste ᵘo plántă pretenţio̯ásă/dac-o pui̯ la ŭ‿lᵘoc sărác/ nu să fáĉe̦//áşa dac-o pui̯ la ŭ‿lᵘoc bogát/în ᵘórĉe s [k] fel dă

24

s^{u}oi̯/îj‿dă prodúcţi̯e ş^{i}‿i̯a//

g^{u}órge matéi̯
pátruzĕj^{i}‿dă an^{i}

la d^{u}óctor

s-a-mbolnăvít//

"á^{u}olęo mă dǫáre/á^{u}olęo mă dǫáre"/

m-am ^{d}uz‿la d^{u}óctor/m-an‿d^{u}s cu i̯el întîi̯ la gă^{i}éşt^{i}//nę-an‿du z‿la gă^{i}éşt^{i}/am plecá‿p^{î}‿la dóo nu̯áptęa̧//ca nebúni/dîn dor a plecát/că n-á mai̯‿^{a}veá la ĉe mai̯ stą//nę-an‿da [k] nę-an‿duz‿la gáră/ã‿lu̯at trénu/p-órmă am ăjúz‿la gă^{i}éj^{i}/nę-an‿da j^{u}os//

i̯-ã‿zîz/"mă ai̯ să mai̯ stăm în‿gáră"/zîc "să şti că úi̯te...nu ^{i}e tímpu să plęcám"//

"nu fa !/h̯ai̯ dîn timp/s-apucăn‿dóctoru̯-acás"//

nę-an‿dús/să ne dúĉem la dóctoru lupáke̯ //

cîn‿pă drum nę-a ^{i}işí‿maşína milíţi na^{i}ínte̯//p^{î}‿la trei̯/...dóo jumáte/trei̯/cam aşá ^{i}era̧//s-a ^{d}at un̯‿şofér j^{u}os/şi hárş/şi púne mîna pă n^{u}oi̯//

ĉe "úne vă dúĉeţ ?"//

noi̯/"la dóctor"//

păi̯ ĉe "ĉe dóctor e ăl^{a} ?"//

i̯el cu mîna la búrtă/...a puz‿mîna pă i̯el//

ĉe: "h̯ai̯/dă-z‿buletínu"/ĉe//

"păi̯ dă‿ĉe să-z‿dau̯ i̯eu̯ ţî^{i}e buletínu ?"//

ĉ^{e} "păi̯ dă buletínu să‿vedém ĉe...únde"//

"nu dau̯ buletínu pîn̯‿la milíţi^{i}e//

"hai̯ lă‿maşínă" ĉe/"că e milíţia̯"//

cîn‿nę-am‿^{du}s acólo/...i̯-a lu̯a‿buletínu/a fost um‿procorór

25

şî cu ^{u}o [k] c-um‿miliţi^{i}án//

zî́ĉe: "dă únde̜ ^{i}eşt^{i} ?"//

"dă la rătéşt^{i}"//

"pă$^{}$i̯ un‿te duĉ ?"//

"la dóctor"//

"păi̯" ĉe "d-acú ?"/

"păi̯ d-acú" zî́ĉe/că [r] că nu mai̯ po‿s^{î}‿mai̯ stau̯ dă d^{u}or"//

ĉe "cu ĉ-ai̯ venít ?"//

"cu trénu"//

"únde-i̯ b^{i}ilétu ?"//

"úi̯te mă" zîc/"f^{h}ire̜-ai̯ al drácu"‿^{zî}c "áltă bele̜á/dác-aruŋcám bilétili ?"//

i̯-am arătád‿b^{i}ilétili/

zî́ĉe "să ne scuzáţ" ĉe/"că noi̯ cătám úni dă la rătéşt^{i}^{1}/c-a spart ^{u}o cásă/nu‿ş‿ĉe zî́ĉá c-a făcút//

ne̜-an‿^{du}z la dóctor/...a zî́s că să dúcă să-l‿î [r] să-l interneze̜//s-a‿ús acóló/l-a pus‿la ráze/

"nu//nu stau̯ ş^{î}‿nu stau̯"//

am înĉepú‿să plîŋ^{c}/că ^{i}ere̜á cop^{h}í^{i}i mic atúnĉ/nu i̯ere̜á...//ă‿vénit acás cu i̯el/n-a avú‿ĉé‿s‿fac^{ă}//ş-a mai̯ mers frō...pátru an^{i}/ĉinĉ an dă zîle̜-aş^{a}//d^{u}ór‿d^{u}or/d^{u}ór‿d^{u}or/că nu-i̯ tréĉe/că nu-i̯ tréĉe/pĩ‿l-a lu̯a‿salváre̜a dă la pu̯ártă//m-am‿^{d}ús cu i̯el la călinéş^{i}^{1}/ş-a făcút ^{u}operáţi^{i}e dă úlĉe̜r//

matéi̯ niculína

tréi̯zeşàse [de ani]

---

[1] Localitate apropiată.

788. GLIGANU DE SUS

(com. Rociu, jud. Argeş)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: BM

grî́u

porumbíştia după ĉe să culeĝᵉá pᵘorúmbu/îi̯ dam tot cu grápa// ca să mai̯ súrpe muşuru̯áile-álea/să nu fʰí̯ⁱe kar aşá cum.../să-l mai̯ aşáze pă pămínt//şî̂ pŏ úrmă puneám plúgu şî-l arám/şî-l sămănán cu mína//nú ⁱereá maşínⁱ//îl sămănán cu mína/după ĉe să făĉᵉá grî́u máre/îl plivi̯án dă burúi̯énⁱ/

[Pregăteaţi sămînţa de grîu ?]

da/da//sămínţa dă grîu̯ o-mpʰi̯etrám//ⁱereá ᵘo solúţie pă care ᵘo-mpi̯etráᵐ//

[Cum ?]

cū pʰi̯átră//făĉᵉám záma táre-acoló/băgám şî să-mui̯á acólo/şî̂ pă úrmă...î făĉᵉám zámă dîn áea la atî́tea dúble dă grîu̯/trebueá să púnem atî́ta pi̯átră//ş-o preparám/şî-l împi̯etrám//şî la úrmă-l semănám//după áea după ĉe să făĉᵉá máre/îl plivi̯ám dă burúénⁱ/ ş-aşteptám pîn să coáĉe/grî́u//cîn să cᵘoĉᵉá/işám la séĉere//îl seĉerám/făĉᵉán znᵘop/îl făĉᵉám clăi̯/pă loc/

[Cum se făceau clăile ?]

úi̯te vedéz dumneavoástr-aşá să făĉᵉá: puneám ũ znᵘop aşá[1] jᵘos/ş c-únu peste ⁱel aşá/îm párte-ásta.../îm pătrát//îm pátru părţⁱ//şî făĉᵉám...piĉᵘóru dă...dă ásta dă...recᵘóltă/să făĉᵉá dă tréi̯sprezéĉe znᵘopⁱ/şî dóo piĉére d-álea cum le numi̯ám noi̯ pă ţărănéşte/lẽ numi̯á ᵘo cláⁱe//ş pŏ úrmă/

"măi̯ cî́te clăi̯ ăi̯ făcút ?//

---

[1] Gest.

"dóoșpe /tréi̯șpe"/

ș-ále̩ dóo pⁱicu̯áre să numi̯áu̯...clăi̯//pă úrmă după ĉe să mai̯ uscá-ŋ‿cláⁱe̩/îl cărám cu cărúțili lā...ũ‿lᵘoc unde făĉᵉám áriⁱe ...//dúpă ĉe făĉᵉám áriⁱe/stăte̯á acólo stᵘog/vene̯á mașína//am treerá‿șî cu cai̯/dacă vres‿să vă spui̯ mai̯ dămúlᵗ//

[Spune-ne mai întîi cum treierați cu mașina.]

i̯ere̯ā...vene̯á propietáru dă mașínă/"cîțⁱ u̯ámen̯‿sîntéțⁱ ?"//

"tréi̯sprezeĉe u̯ámenⁱ"//

"ᵘo putém țíne mașína"//

i̯o dam doi̯ u̯ámen dac-ave̯án̯‿recᵘóltă mai̯ múltằ/áltu da trei̯/ dac-ave̯á recᵘóltă mai̯ múltă̦/șî făĉᵉám pă u̯ámen după [r] după múŋca care̯-o ave̯ám strî́n̯să̦//șî pă úrmă făĉᵉám o lístă̦ /

"ĉíne tréeră-ntì i̯ ?"//

"cutáre̩"//

băgá i̯el/dup-ăla ắllant/ắllant/ắllant/ș‿pînă cînᵈ...treⁱerám ắște̯a/să numi̯á ᵘo ĉᵉátă̦//după ĉᵉátā á-ntíᵉa/urmá ĉᵉát-a dóᵘa/ áltâ căprăríⁱe dă u̯ámenⁱ/ắlțⁱ u̯ámenⁱ//tot așá cu lístă̦/tot...// șî ne lă̱ᵘá ᵘoi̯ém//ne lu̯a ᵘoi̯ém/ắl cu batᵘóza//dîn óptîsprezèĉe dúble/únu̯-al lui̯/sau̯ dîn dóozèĉ/după cum ne-nțelegᵉán̯‿cu i̯el//da/ după cum ne-nțeleĝᵉán̯‿cu i̯el//

[Dar la mașină cîți oameni trebuia să fie ?]

păi̯ trebui̯á mulțⁱ/trebui̯á să fíⁱe̩ ĉel puțín tréi̯zej‿dă u̯ámenⁱ/

[Care era treaba lor ?]

dᵘoi̯ băgá la cᵘoș//bă̦gá grîu̯-acóˡᵒ//dᵘoi̯ stăte̯á...úne da páilí‿la ᵘo párte/să numi̯á la cúru mașíní‿așá-i̯ spune̯ám noi̯//únu făĉᵉá fᵘócu la vapᵘór//trei̯/i̯eráu̯ cu bᵘói̯ la trágă̦/cáre...tîrá páili dă la mașínă̦/mai̯ dăpárte dă mașínă̦//ș-acóló‿le făĉᵉá cᵘopⁱíțⁱ//am termi̦nát cū...cu treⁱeríșu nᵘoi̯ ĉᵉát-àsta/cărá fiⁱe-

28

care páile-acáz‿la ịel/şî‿le făĉ^{e}á şîrặ//şî‿s-a terminá^{t}‿cu grîu/ cu tre^{i}eratụ//

[Ai apucat să se treiere altfel ?]

am apucát şî̋ cu caị//

[Cum se treiera ?]

cîn‿am treerá‿cu caị/ne duĉ^{e}ám únde ^{i}e l^{u}ócu n^{i}éted/poịánă maị máre/ĉ^{u}opleám ịárba/cu sápa/să rămî́nặ núma pămî́ntụ-ajá ca cum ^{i}e-m‿pálmặ...//pă úrmă...băteám ^{u}ō [k] uṇ‿şteájĕr acoló/ca ^{u}o bábă dă gart/‿cum să vă spun eo dum^{n}eavoástrặ/să numeá şteájăr/ aşá-ị spuneám noị//şî lụam‿î zn^{u}ópu//şî-r‿răzmám/cu vî́rfu-ṇ‿sus/ dă şteájặr-ọs^{ta}/la rînd//la rînd dă jur împrejúr/cî̋t făcúsem l^{u}ócụ-ŏla//pă ụ́rmă legáŋ‿cá^{i}i/ăla d-ăla//ş-aiĉ^{e}ä^{1}-ị făĉ^{e}ám un ^{u}ok/lā...căpástru/şî-m‿párte-àsta la ắstălant ắlt ^{u}ok//deĉ p^{u}orneáŋ‿cá^{i}i...la dreáptạ//"ḥă̋ !" mînám^{2} pînă cîṇ‿sắ‿terminā́/şî sosá cálu/aíş‿la şteájărụ-ŏstạ//ĉe făĉ^{e}ám ?//lụam d-aíĉa...ụókụ/torĉ^{e}ám cálu/ş‿puneán‿dă [ɛ] d-ắlaŋ‿cal/ş‿plecám îm‿párte-aịlàn^{tă}// sc^{u}oteám cái//du pă ári^{i}ẹ//şî lụaŋ‿cu fúrca pă dăsúpra/páili‿páili‿páili‿páili‿páili/ĉe scosăsắră páe//pă ụ́rmă ịắr băgáŋ‿cai la ári^{i}ẹ//şī să z [k] să numịá z^{u}ól dă ári^{i}ẹ//atúnĉ...trĕbueá să băgắm dă şáse ^{u}orî cá^{i}i pă...p-aĉ^{e}ástă [ɛ] grîụ//dă şáse ^{u}orî trebeá să-l băgắm/pînă cîṇ‿rămî́neá pleắva cu boábịli/j^{u}os//după ĉ^{e}-a rămạ́s pleáva/şî́‿páili le-am sc^{u}os cu fúrca pă la mắrĝin^{i}/rămî́neá ploáva şî‿cu grî́u//nú̋ ^{i}ereá...maşî́n^{i}/nú̋ ịereá vînturăt^{u}orî^{i}//făĉ^{e}á ụámeni grămádă/ş-aveáụ neşte l^{u}opéz^{i}‿dă lemn/pă cáre... stăteá răzmát îṇ‿lopátặ//"măị nu báte vî́ntu"//cặ ireá zî cárẹ nu băteá vî́ntu//cîm‿băteá vî́ntu/lụa dă c^{u}ólo ş^{3}.../pleáva să duĉ^{e}á-ṇcóló/boábịli cădeáụ j^{u}os//ereá foárte greụ//ịar înĉepeá vîntu/ịar^{3}/nu băteá vî́ntu/nu^{4}//ne-apucá ploáeá/^{i}ereá fuárte greụ//

---

[1] Gest.

[2] Gest circular.

[3] Gest: mimează aruncarea grîului cu lopata.

[4] Gest: cu mîinile în şold, aştepta.

deĉ...ásta éste treerișu cu cai̯//

trandaf^{h}ír i̯e i̯iu̯ón [zis] súlă

șái̯zĕșîșàptę-am plecá‿pă̄ șái̯zĕșîu̯òpt [de ani]

cásîli dă lemn

atúnș‿cîn‿să făĉ^{e}á cásîli dă lemn/nú să t^{u}orná temelíe dă țimént//făĉ^{e}á r^{u}ost ^{u}ómu dă nișțe bútur/așá-i̯ spunęá//mar^{i} așá șî groásę/șî punęá‿aiĉ^{e}a la c^{u}ólțu̯-òsta[1] ^{u}o búturӑ/mai̯ la mijlóc úna/mai̯ coló úna/mai̯ coló u^{na}/după cum‿ęręá cása dă lúngă//pă úrmă... venęá dulgéri/băgá dulgér^{i}//șî le-ŋki^{i}á lémnili/tălpili să numęá//pă úrmă dúpă ĉe-ŋki^{e}á tălpili/ĉ^{u}oplęá șî călcăt^{u}ór^{î}li/făĉ^{e}á șî căpriu̯óri/ș^{î}‿le făĉ^{e}á kiristęá j^{u}os//pă úrmă făĉ^{e}á sc^{u}óbur la stîlp^{h}/în tálpă șî-ŋ‿călcătu̯árę//după ĉ-a făcút în tálpă șî-ŋ‿călcătu̯áre/ā...pu^{s}‿șî căpriu̯óri/pă călcătu̯áre//únu cólo/únu cólo/cum să pun căpriu̯óri//pă ^{u}úrmă ^{u}o lățuęá/

[Dar sus, căpriorii ?]

î‿i̯ prindęá într-uŋ‿cui̯ dă lemn//vedéz‿dumnęavoástră/căprióri vin așá[2] //ăștęa-i̯ căpriu̯óri//venęá cu‿cápu̯-òsta[3] pă călcătu̯áre/șî cu ásta pă călcătu̯áre/ș-aiĉ^{e}a[4] făĉ^{e}á um‿fel dă kí^{i}ę/șî-l îŋki^{e}á așa//șî-i̯ punęá aiĉ^{e}a[5] ^{u}o gîscă/o prindęá-ŋ‿cúę-aiĉ[6]/ș-aiĉ[7]//ca să țí^{i}e/să nu...//ș^{î}‿pŏ‿úrmă să c^{u}osęá ęa-ŋ‿láț-ęęa/că dac-o lățuiá/să c^{u}osęá ęa sîŋgură//pă ^{u}úrmă călcá pămînt/cu p^{i}iĉu̯árli/după ĉ^{e}-o u̯ostrețá/ș-o lu̯a la lipít//lipęá pîn-năúntru/pă dînafáră...//după ĉe ^{u}o lipi̯á/"ē ! păi̯ să cătám‿ī...^{u}om să

---

[1] Indică un colț al camerei.
[2] Gest: împreună degetele de la mîini.
[3] Capătul de jos, de la streașină.
[4] La capătul de sus, unde se îmbină.
[5] La jumătatea căpriorilor.
[6] De un căprior.
[7] De căpriorul opus.

30

...nẹ-o tę́ncuⁱe"/așá să numịá//erẹá únu maị pricêpú‿nițál/care putẹá să fácă părétili drⁱeptᶦ̂ⁱ//șî...ắla ᵘo tencuẹá//ș-așá sặ‿făĉᵉá cása dă lⁱemn//nú ir̂ᵉá dușumẹá jᵘos atúnĉ/

[Cum era jos ?]

pămînt//

[Cum îl făceai ?]

băgá pᵘomᵘostẹála/c-așá să spunẹá//după ĉe băgá pᵘomostẹálă/ ᵘo bătẹá bíne/cu máịu/pî‿să‿așăzá/ș‿pó‿ụrmă femé̂ᵉa/făĉ̂ᵉá șî‿ẹa nịște pămîn‿prepará‿dă ịa/șî-l spụoẹá/jᵘos//îl spoẹá//ș-atúnĉ intrá-ŋ‿cásă/zîŝi : "aŋ‿spᵘọⁱí‿pîŋ‿cás/-am‿fặcú‿sᵘóbă/tᵘot"// [..]

[Și în jurul casei ...?]

să făĉᵉá cúrtẹ//cúrtẹ-așá-ị spunẹám noị atúnᶜ//zîĉe: "mị-am‿făcú‿cúrtẹ"//

[Cum se face ?]

cű̃m să făĉẹ/bátẹ bábe-m‿pămînt/púne lațⁱ/după lațⁱ/plẹácặ cu...cu ulúca//báte ulúcă/șî‿ásta să numẹ́ște cúrtẹ//pᵘórțⁱ/să fáĉe șî...atúnĉᵉā...búnă zîụa [1]//atúnẓ‿nu ⁱerẹā ca acú/să fácă pᵘorțⁱ/erẹá uŋ‿gard/îl legá dă báb-àẹa/șî d-álal‿aiḡa c-ọ pʰiédică/dîncọa cu...ᵘo sîrmă/șî...să numịá ĉe "aẹa ⁱe pụárta márẹ"// á‿mìcă/să făĉ̂ᵉá nește gîște/găuritẹ-așá ș͡î...bătẹá-m‿bábă/ș͡î‿punẹá dă cólo o ĉọácă/șî merĝᵉá șî ịa p-áẹa//acú a ișî‿balamále/ălte socotélⁱ//

[Numai de ulucă a fost curtea asta ?]

náinte cînd am pᵘomení‿dîn ăị bătrínⁱ̂/nu avẹáụ cúrtẹ//să făĉẹá...nește șanțurⁱ/șî pămîntu l-azvîrlẹá-ŋspre propⁱietátẹa ᵘómuluị/aíĉ‿erẹá soseáụa/șî‿ắsta ịe șánțu/ș-aíĉa făĉᵉá um‿măịdán/ș͡î‿pă măịdán-òsta creștẹá nește burúenⁱ márⁱ/n-ávẹaị ĉe cătá-m‿propietátẹa ᵘomuluị/că să științá/că ⁱe [k] ĉẹ ⁱe al luị/ịe-ŋkis cu șanț//aẹ-am pọmenit-ọ/po‿órm-a ișî‿dă...parmáĉ/d-ắștẹa...

---

[1] Răspunde unui consătean care a intrat.

31

lémne/parᶦ ascuţíz‿la uŋ‿cap/bătúţᶦ‿im‿pămînᵗ.../par lîŋgă par/şᶦ̂...îŋgrădę́a cu neşte nui̯éle...mai̯ pă sus pă cᵘ̂ólo/şî zíĉe‿"am‿făcút o̩ cúrte dă parmáĉ"//

[Era îngrădită ?]

n̄úma sus//nu tᵘ̂ot/núma sus/ca să...nu pléĉe únu-ŋcoló/ş-únu-ŋcoló/sắ‿fiᶦ̂e ᵘ̂o linię//da prę́a puţîn am apucát i̯ou̯ dîm ástęa//

[Acelaşi]

m-aŋ‿rătăĉít

cînd‿ereám la táta dă fo pái̯sprezèĉe anᶦ/am plecát şî́‿i̯ou̯ cu cái//

táta ĉe spúne ?/"măi̯ !/să vᶦ̂íi̯ dă̜ diminę́aţă tátă/că am...să mérĝeŋ‿la pădúre la golę́asca[1] să lᵘ̂om neşte lémne"//

"vʸiu̯"//

cîm‿m-am dus îŋ‿cîmp/şî m-aŋ‿culcát/n-ám ţînú‿socotę́ală ᵉᵒ// cîm‿m-aŋ‿sculá‿diminę́aţa/ereám aiȷ‿la vălĉáu̯a lu cálę//cum îi̯ spuneám nᵘ̂oi̯//văz lumᶦ̂ínă şᶦ̂‿la bîrlᵘ̂ógu[2]/şᶦ̂‿la gligánu//îŋ‿loc s-o ęau̯ la gligánu/aŋ‿lu̯át-o la bîrlᵘ̂ógu̯//mînặ‿mîn/-aŋ‿sosî́‿la bîrlᵘ̂ógu̯//"măi̯ ĉe sat îi̯ ásta/că nú‿i̯ę gligánu//ásta-i̯ bîrlógu"// aŋ‿lu̯a‿sosę́au̯a/ş-am‿venít acásă̜//

táta mă-ntrę́abâ/"iu̯ánĕ/ę́o aŋ‿zîs că să vᶦ̂íi̯ mai̯ dă diminę́aᵗᵃ̆"//

"tátă/m-aŋ‿rătăĉít"//

"măi̯ să ştii̯ dă la míne/cîn‿tę-ăi̯ dus îŋ‿cîmp/şî́‿te-ăi̯ culcát/«mă-ŋcotró mă culḱ‿i̯ou̯ cu cápu ?/mă culc îŋspre gligánu»// ca diminę́aţă̜ cîn‿tę-oi̯ sculá/ştii̯/«mă i̯o asáră m-aŋ‿culcá cŭ‿cápu-ŋspre gligánu/i̯o aŋ‿să plec acás şî i̯e nu̯áptę//şî...ásta ᶦ̂e

---

[1] Numele unei păduri din apropiere.

[2] Sat apropiat.

32

gligánu/dă une̯ mă sculái̯ i̯o cu cápu≯//şî ásta ^{i}ˆe măi̯ tátă/să ţîi̯ míntẹ"//

[Acelaşi]

náşterea̯

^{u}o dure̯á la búrtă̯//a [ɛ] ere̯á-ŋsărĉinátă̯//c-am şî‿i̯o‿o n^{u}ór-a-cú-ŋsărĉinátă//i̯ere̯á-ŋsărĉinátă̯// [ɛ] şti^{i}ˆá caŋ‿cînd o să f^{h}í^{i}ˆe náştere̯a i̯ei̯/

"pă míne̯ mă do̯áre" zîĉe/"la búrtă/la ínimă̯"//

"ĉe să fáĉem fa ?//adúĉem mu̯áşa"//

i̯ere̯á mu̯áşă/ m [ɛ] feméi̯ d-ásta bătrînili//^{i}ˆere̯á feméi̯ bătrîn^{e}//să duĉ^{e}ˆá şî lu̯am pă mu̯áşa/îŋgenuká iş‿pă pămînt/îŋgenuká pă...pă pămînt/fără nim^{i}ˆíc/genúkili i̯ere̯áu̯ r^{u}ˆóşîi̯/ĉe ca acú să náscă-m‿pat ?//păi̯ cîŋ‿spui̯ c-acú s-a bo̯irí‿lúme̯a ?//pă pămînt/cîn‿îňăşte̯á/aruŋcá c^{u}óp^{i}ˆilu to̯mna su‿pat//îl lu̯a d-acoló/vórba ĉo/îi̯ fu [k] tăe̯á buricu/feméile̯-àle̯ä//înĉing^{e}ˆá femé^{e}a/-i̯ făĉ^{e}ˆá to̯átă ^{da}torí^{i}ˆa/ş-o pune̯á-m‿pat//cáre̯-o pune̯á-m‿pat/o pune̯á/cáre nû‿o pune̯á şî lîŋgă só̯bă pă pá^{i}ˆe̯//i̯o cu̯-a máre/lîŋgă sob-aŋ‿şăzút//c-ave̯áŋ‿so̯ácră̯//ave̯áŋ‿so̯ácră/ĉ^{e}ˆa că "de !-m‿pat ?"//îm‿pa^{d}‿lîŋgă sóbă/úi̯te̯ m-a ferí‿dumnezắu̯/n-ằ‿răcít//că ^{i}ˆere̯á tu̯ámnă//

[Şi ?]

şî la úrmă/la trei̯ zî^{le} cîŋ‿să sco̯lá/do̯ámnă ş-ave̯áŋ‿trei̯ n^{u}ˆopţ/dă ḑorňám pă burúi̯án/adică̯‿să numi̯á burúe̯án/pă burián adic-acoló/mă sculá dimine̯áţa/vene̯á mu̯áşa//şî fi̯erbe̯á un tub máre dă ápă/pune̯á ^{i}ˆiţe pă...căldáre̯-äe̯a cu ap-acoló/să pune̯á ḑă tu̯áte//făĉ^{e}ˆá trei̯ pîi̯n^{i}//să numi̯á ursăt^{u}ˆorîli/că ĉ^{e}ˆa că víne ursăt^{u}ˆorli//şă...pune̯á acól‿pă más-àe̯a/lu̯a mu̯áşa ápa/^{u}ˆo pune̯á pă f^{u}ˆoc/^{u}ˆo fi̯erbe̯á/vene̯á lu̯a cop^{h}ílu/îl scăldá/nu̯ápte̯a/aşá dimíne̯aţa dămúlt//scăldá c^{u}op^{h}ílu/după ĉe scăldá cop^{h}ílu/mă ^{l}u̯á ş‿pă mínẹ dîm‿pat//mă dăspuẹ́á-ŋ‿compleót/ìntrám ĩ‿^{î}álbi^{i}ẹ//mă spălám/t^{u}ot/ uŋ‿complécț$^{\hat{ı}}$/mă şkimbám/ş^{î}‿mă suịám [k] /mă-nĉing^{e}ám/ş^{î}‿plecáŋ‿la pat//şĕdẹám îŋ‿cásă//cáre n-ávẹa pă nímin^{i} săráca să-ị fácă cîte ĉevá/işá ş-àfár/că n-ávẹa-ŋcotró//da/da càrẹ-avẹá/^{şĕ}dẹá-m‿pat// da acú feméili nú mai̯ şĕd aşá//

[Şi moaşa ?]

mọ́áşa...îj‿lu̯a datoríịa du pă másă/cólo‿o pî́ịñe/dac-avẹám‿î ...mái̯ îm‿venẹá úna pă la míne-ị daŋ‿şî ịeị/c-avẹám [k][fă] ĉ^{e}am treị pîịn^{i}/úna ^{u}o lăsá-ŋ‿cás-o pî́ịñẹ/úna ^{u}o lu̯a mọáş-àẹa/úna‿ àẹalántă/şî plecáu̯//

[Dar moaşa,cînd pleca ?]

plecá după ĉe...pî́nă-ŋ‿zî́u̯ă//pî [ɛ] pî́nă-ŋ‿zî́u̯ă/c-áẹa ĉ^{e}a că ...trẹácă gárdu répede//să [!] nu vázä lúmẹa [!] cu pî́ịnẹa// ş-aşá ịẹrẹá ^{u}obiĉéị^{u}/ş-acú/tot aşá cu t [k] ursătu̯órli ịéste//

[Cum este cu ursitorile ?]

să numéşte treị pîịn^{i}/álẹa [ɛ] să numéşte ursăt^{u}ór^{i}//că ĉịcă v^{i}íne ursătu̯árẹa cáre urzăşte [k] ursáşte c^{u}op^{h}ílu//şî...găséşte zi [k] să úịtă pă ferẹástră/j‿védē mọáşa [ɛ] ursăt^{u}órlor//púñe ban^{i} acoló/batíste/pî́ịne/ţúịcă/vórba ĉē/d-ástẹa...crìu̯áne sî-mvéţe c^{u}op^{h}í^{i}i cárte//cărţ^{i}/ástẹa/datorí^{i}ilẹ-ástẹā...fel dă [k] bătrînéşt^{i}//acú a işî‿şî́ mai̯ bínẹ/pun dă tu̯átẹ-acùş//

[Poţi să vezi ursitorile ?]

nu//mai̯‿e//cîn‿a vení [k] venẹá mọáşa diminẹáţa/să mă scọále dă j^{u}os făĉ^{e}á/

"ĉ^{e}-äị v^{y}isát az-nu̯áptẹ ?"//

cîn‿ţînẹám mínte/

"ĉ^{e}-aị v^{y}ìsát$^{\hat{ı}}$?"//

cîto^{d}átă ţînẹám mínte ^{z}ă-ị spui̯/cîto^{d}átă nu ţînẹám míntẹ//

34

cîn‿am‿făcút pă andréịc-àsta dumitrà[1]/a vení‿bʸịátă mụáșă//
ĉᵉ-adicătilị/áẹa bătrîna/zîĉe: "ĉᵉ-aị vʸisát az-nụáptẹ ?"//
"àoleǭ/ m [ɛ] mụáșă"/că vezⁱ/nu-ị zîĉᵉám mọáșă/îị zîĉᵉan‿léịcă//zîᶜ‿"ĉᵉ-aṇ‿visát az-nọápte" zîc/"am pịerdú‿suvélnița cáre țesẹáṇ‿cu ẹa//suvélnița" zî/"ĉᵉ-a̋ṇ‿cătát-ọ"//

"și ț-erẹá necáz máịcă dă ẹa ?"//

zîg‿"m-irẹá necás/că ĉe suvélniță" zîc/"o cumpărásem//ști cum merĝᵉá pîṃ‿fʰíre ?"/zîc//"kar dă nū/dam cu ịa" zîc/"șî‿mer-ĝᵉá‿așá suvélnița mẹa"// [•••]

șî‿așá/mi s-a izbîndí‿vyisụ-àla//

gᵘórge rẹ ịọ́ana
pă șáịzĕșàse [de ani]

a venit uṃ‿fúlĝer

s-a-ntîmplát a venít uṃ‿fúlĝerⁱ/șî mị-a trăzní‿fáta//adịcă nu kar pă/a trăzníᵗ‿p-al únẹị f [ɛ] a úni fétẹ-a mẹa/ᵘo nⁱepoțîcă//a fos‿c-uṇ‿cᵘopʰíl d-ũ‿aṇ‿jumátè/șî fáta mẹa/vórba ĉē/ⁱerẹá și ẹa‿acoló/-ntr-o bucătăʳiọáră mⁱícă//șî a venít uṃ‿fúlĝer așá//ș-a trecút‿î pĩ [k] ⁱerẹá úșa dặșkísă/p-ǭ plụáịe rịa// a trecú‿ș-a ișí‿pă cᵘoș/șî‿fáta mẹa cîn‿am‿î [k] ịeụ n-a̋ṃ‿fọst acoló//fáta mẹa cîn‿am aᵘuzîᵗ‿țîpîṇ‿cᵘopʰíl-ụla/l-a lụat ...àla cụrⁱéntu/șî‿l-a‿aruṇcát îm‿plọáị-afáră/pă copʰíl/d-ũ‿aṇ‿jumáte// șî nⁱepụát-aẹa ⁱerẹá dă dọịsprizèĉe anⁱ//a făcút-o cocolᵘóș// ùt-așá[2] aṇ‿găsît-ọ sărácᵃ/cu cápu-m‿pămînt//șî‿fáta mẹa dátă [ɛ] așá úịte pă lîṇgă foc/cu cápu dă țăst//mụa̋rtẹ//cîn‿am auzît/sî‿"andréịco copʰílu/andréịcọ copilu"//cîm‿m-aṇ‿dus acoló/ [ɛ] băẹát-ùst-a[1]‿mịụ care staụ cu ịel îṇ‿cásă/venísă‿ᵈ pă ˡa pitéștⁱ/

---

[1] Se adresează unei consătene care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

umblá ș-i̯el după servíș‿să-ș e̯a servíĉ//cî́m‿mă duc acoló/cᵘopʰ́ilu̯-aruncát îm‿plo̯ái̯e//și‿e̯a ai̯alántă: "àᵘole̯ó ! àᵘole̯ó"/m̱-am începút a băte̯á ș-a țîpá//cînd/vⁱíne băi̯átu mi̯eu̯ dă coló/dă lā pătúl/púne mîna pă andréi̯ca/pă sōru-sa//ⁱere̯á măritátă/măritáse ș-u̯l lăsáse//vęnisę-acáz‿la minę//șî...a ˡu̯at-o d-acoló//dắ-i̯ "andréi̯co"/dă-i̯/bátę-o/țî̋pă i̯eu̯ "àᵘole̯ó ! àᵘole̯ó !"//an̯‿lu̯a‿cᵘopʰ́ilu//îm‿bráțe//ș-an‿dus cᵘopʰ́ilu-n̯‿sat /la[ɛ] băe̯átu mi̯eu̯/la [ɛ] nepu̯átel-eleláņte/ș-am̯‿veni‿ș-an̯‿lu̯a‿fáta-m‿bráțę//p-ái̯a d-acól/úťę-am băgá‿mîna pă su‿i̯a‿așá[1]/ca cîn‿ai̯ băgá pă sū...ĉe să spun i̯o/așá pă su‿tu̯áʳțili cᵘóșului̯//ș-am ișî‿țipî́nd afár îm‿plu̯ái̯ĕ//ș-am pus-o-m‿plu̯ái̯ę//ĉe să mai̯ pui̯ ?/dắ-i̯ lápte/că pătúse fáta putinéi̯u̯//dă-i̯//to̯árnă-i̯ pă gît /ș-andréi̯ki/și i̯ei̯//ái̯-a me̯a/fát-àe̯a/murise/dă tᵘot//c-o știⁱe ũ‿sat úi̯ťę/c-a veníᵈ‿la i̯a//șī ⁱae̯a i̯o am [k] m-am plimbá‿ș-am țîpá‿pă băᵗătúră/s-a strî̋nz‿lúme̯a sátu tᵘot//pă i̯a//p-a me̯a a băgát-o-m‿pămî́nt//p-a me̯a/fát-àe̯a máre̯a//a lu̯at-o ș-a băgát-o-m‿pămî́nt/i̯-a rupᵗ‿trénțili du pă i̯a/în̯‿cᵘomplét/a dăspui̯át-o̯//în̯‿complét/e̯-a tăi̯á‿béte/fústă/tᵘo̯t//ș-a băgát-o-n niște pămînt în̯‿grădíną//șî fát-ai̯ [k] i̯ĕu̯ an‿țîpát/cu i̯a/ș-an̯‿lu̯at-o-m‿bráțe/n-àm̯‿știú‿s-o bac‿ș pă i̯a-m‿pămînt imediᵉát//i̯a‿á lu̯at-o̯ lúme̯a p-a me̯a/p-áe̯a máre̯a//șᵗ‿i̯o cu áe̯-am băgát-o-n niște nisîp//pîn-a aᵘuzí‿tá-so̯/d-acóˡo dă a venít/rumî́nu mi̯ou̯ nú ⁱere̯á‿acás/băe̯átu mi̯ou̯ ăl máre nú ⁱere̯á acás/ăl milјᵘóg‿nú ⁱere̯á/dăcíᵈ‿nu i̯o [k] númai̯ i̯ou̯ cu ála mai̯ micu ⁱere̯ám/acás//àn‿țîpát/că mi̯-a lu̯a‿súfletu/pîm‿plo̯ai̯e cu fústa-m‿báirⁱ/venísen‿dă la sápą//șî...o̯f ! du̯ámnę !/că cît mă găsás [k] cûte̯oᵈátă cîm‿mă gîndⁱéz‿la andréi̯ca/nij‿nu pᵘo‿să mă ui̯‿la i̯a/dîn ĉᵉ-a scăpát e̯a//ĉe să mai̯ fag‿la úrmą/țîpám așá[ɛ]/a venít ái̯a ĉę mai̯/s-à‿căznít i̯ei̯ să-i̯ pui̯e lumînáre̯a-m‿mînă/da i̯o zîc

---

[1] Gest.

36

că fă [k] i̯e [k] fără lumînare fata feti‿estia a mẹă//fără lumînárẹ-i̯ mu̯ártă//că i̯a cîn‿î ẹ-a puz‿lumînárẹa -m‿mînă/n-á‿mai̯ mişcát//d-aco^{l}ó dîm‿pămînt́ /a sc^{u}ós-o fát-àẹ-a mẹä//i̯-a scoz‿límba dîŋ‿gúră/i̯-a tráz‿límba dîŋ‿gúră/şî...i̯-a véni‿să-i̯ vi^{i}e á^{i}ẹr/u̯ameni̯//ş-a da‿dómnu [k] a da‿dósu la dóftọr/să vi^{i}ẹ dóftorú‿imedi^{e}át́ //à‿scós-o dîm‿pămînt́ /a adús-o íĉa-n tíndă/c-adu-cínd-o [k] mu̯ártă/ĉe mai̯/^{i}erẹá mọártă//pă pămîntu g^{u}ol aşá/pîm‿plọáiẹ//şî...pái̯că li s-a părú‿la u̯amen^{i} că...mişcă p^{h}íc^{u}óru//pái̯că li s-a părú‿că mişc-aşá^{1} um‿p^{i}íc^{u}ór/şti ?//irẹá [k] cum a punẹá/aşá şădẹá//ţápene//lá ^{ur}mă d-aĉí dîn tíndă/"à^{u}olẹó !" cu lumînărli-m‿mînă/nij‿lumînăr nu mai̯‿iṅemerẹám/cu numînărli lu andr^{u}ón al miu̯ dă la cununát//an‿da‿d^{u}ósu şî‿lẹ-aŋ‿lu̯a/că ^{i}erẹá la mínẹ//şî‿lumînărlí‿dă la cunúnat i le ţînẹá féti m^{i}éle-m‿mînă//şi io^{u}/nu mai̯ mă şti^{i}ám//ái̯a muríse/fát-ài̯a/c^{u}op^{h}ilu ţîpá pă la nẹpu̯átilẹ-ălẹa-ŋcọló/ái̯a muríse ş-áẹa/a lọát-o la úrmă/ş-a băgá-t-o-m‿pămînt uscát//a aşternúd‿nişte álea/ [ɛ] a săpá‿su‿pătúl a-coló/îm‿pămînt uscát/cîn‿a veni‿pu̯ópà/ş-a băgát-o-m‿pămîntu̯-ălạ//dîm‿pămîntu̯-ọla/trăgîndu-i̯ merẹu̯ dă límba iei̯/...à^{u}olẹó ! dîm‿pămîntu̯-òla/a veni‿ş-a lọat-o un trẹmurát//aşá^{2}/să zguduẹá//ĉ"-acú mọárẹ/acú mọárẹ"/^{z}‿zgudui̯á//gátá ! a sosí‿dóctọru dă la r^{u}óĉ^{3}//pîn tịlifu̯ó r^{i}épede//cîn‿a s^{u}ozí‿d^{u}óftoru/i̯a tremurá cu tu̯áte cojọáĉ^{l}i pă ẹa/^{u}o scosăsără dîm‿pămînt/o pusése pă pat/aşternú‿coj^{u}óc/îm[ɛ]brăcátă/o-mbrăcásĕrăm//^{u}o-mbrăcáse lúmẹa/bi̯ẹtu... u̯ameni sărăĉi/a-mbrăcát-ọ/şi‿ẹa tremurá dă máma fo/a veni‿dóctọrú‿şi i̯-a făcút o ijécţi^{i}e//dóo ijécţẹ/-a venit un d^{u}óftor săracu //ĉe să mai̯/a [k] ã‿suná‿salvárẹa//ş-a veni‿salvárẹa ş-a lu̯át-u̯//m-an‿dus iou̯ şî d^{u}oi̯ băi̯éţ^{i}/şî cu̯-o n^{u}órạ//cîte‿pátru nẹ-an‿dus cu ẹa/şû cu lumînărli/la noi̯//dacă nẹ-an‿dus acoló/nú‿ştu pă úne m-a băg^{ă}át/îm‿psitál-u̯la/nú‿ştu pă únde mai̯ m-a sc^{u}os//că io

---

[1] Gest.
[2] Gest.
[3] Rociu - sat vecin.

^{i}ereám rătutíţă//î băeátului ălui máre i-a veni rău/acoló-n spitál//dă-i dóctoru la ú^{r}mă p-^{î}ála/să-i fácă dă călmáre/ĩjăcţii//ş-am păţî rău máică//lá ^{ur}mă...c^{u}op^{h}í^{i}i la zîuŏ i-a ^{l}ua la guánă/s^{u}óra cîn a venít//d^{u}óctoru//ĉa că ĉe fáĉe//nuápte-ăea ia n-à ştiú nimíc//a dăşkís uóiki úite la zîu-aşa[1]//cîn a pus ^{u}óiki ia aşá la zîuo/uóki iei ereá núma pămînt//şĩ uriék/şĩ uo^{i}k//nù putéa să v^{u}orbeáscă/că ştii ?/dac-a tras-o dă limb/-a veni şi e-a ...u [k] a s[ɛ]gîrmát-o la limba/i-a rub^{d} dă la límbă d-aij dă la rădăĉínă/nù puteá să vorbeáscă//

dăcî mi-a arîtá că "má^{mă}/má^{mă}"//

"sînt^{i}én la sp^{h}itál máică"//

"păi dă ĉe ?"//

"păi de ! iej^{i} b^{u}olnávă"//

la úrmă/a vení d^{u}óftori la úrmă//a vení dóftori/şî am [k] m-a lua la-ntrebá pă míne/ĉe pă ia//că "cun ?/şî ĉe f^{i}el ?"//

"şî dómle dóftor/am fost untr-o bucătărioáră ş^{î}/ia a fost acólo c-un c^{u}op^{i}il ş^{î} cu-o fátă dă dóişpie an^{i}/şî...a vení ploáea/ş-a fost úşa dăşkísî s-a corentát//ş-úite ĉi s-a-ntîmplát"//

"dúmneata n-ai fost acól ?/

"n-ă f^{u}ost//am f^{u}oz la cásă dînco^{l}o/mulsésem váca/to pă ploáie//mă ^{d}usésen să dug láptili-n cásă//ş-am auzî băiátu ţîpînd/ş-am au [k] văzú lilililí ! trũuósc !/da a trozní túma mai dăpárte/la ^{u}o vi^{i}i"//

ş-aşá s-a-ntîmplát//

[Aceeaşi]

Cînipa

[Care era lucrul cînepii, de cînd pregăteai locul ?]

---

[1] Gest.

38

punẹám băligár mul‿pă i̯el/îl făĉém ogór dă tu̯ámna/primăvàrā i̯ár îl ᵘogorám/ne dúĉan̦‿şî-l arám/erẹá puf/erẹá núma băligár//şî‿sămănán̦‿cínipa//ᵘo-m̦vălẹán̦‿cu nîţále pái̯ĕ/ca să nu vʸíe porumbi̯éi/şî păsărli/s-o rîcîi̯ẹ//şi‿i̯a işá/dacă-i̯ da dumnĕzău̯ cît-o búrniţă dă plọáⁱe uşurícă/i̯a işá répẹdé/la trei̯ zîlẹ işá avár//işá la trei̯ zîlẹ//la ᵘúrmă/vᵘórba ălúẹa ᶻíĉe/să rîdicá/să făĉᵉá atît¹/după cum erẹá lócu dă bun/să făĉᵉá ş-àtît²//dúpă cum eʳẹá lócu dă aran̦ját//işá [k] s-alẹĝᵉá-nĉepẹá [k] alẹĝᵉá‿a dă váră//erẹá dóọ móde dă cínipă//

[Cum le deosebeai ?]

păi̯ s-alẹĝᵉá//rămînẹá‿a dă tọámnă mai̯ jᵘos/ş-a dă váră să rîdicá um‿mᵘoţ supţîrⁱél la dẹal//şî‿cîn‿mă duĉᵉán̦‿s-o culég/o lu̯am...cu mína//pîntre fⁱírilẹ-àlẹa//o...ᵘo culẹĝᵉám/o duĉᵉán̦‿la gîrlă/ᵘo tᵘopʰi̯á...

[Cum o topeai ?]

pe [ɛ] cum‿î u̯o topʰi̯ám ?//ᵘo băgám în̦‿gîrlă//şî punẹám pămîn‿pă i̯a//la trei̯ zîle ne dúĉᵉám/la trei̯/la pátru̯//o găsán‿tᵘopʰítă//p-á dă váră//p-a dă váră/că ⁱẹrẹá mai̯ fra [ɛ] vrágẹdă//la a dă tu̯ámnă/ᵘo săptămînă/sta-n̦‿gîrlă//a dă tu̯ámnă la úrmă/venẹám acás cú‿i̯a dă la gîrlă a dă váră/ᵘo uscám/ᵘo mⁱeliţám/dac-avẹán‿timp o şî dărăĉᵉám/dacă nu/mă duĉᵉán̦ la cîmp/şădẹai̯ tu̯ámda cîn‿nu mai̯‿ẹrẹá dă trẹábă//e/a dă tu̯ámnă i̯ár aşá/ᵘo culẹĝᵉám/ọ făĉᵉám mînúkurⁱ/i bă [k] ó‿punẹám/ó‿făĉᵉán̦ glúgă//ᵘo-m̦vîldorẹám bⁱíne la cap aşá/ca să...să cọácă binẹ sămînţ-acoˡó/sî‿să bátă/să putrezáscă//èŋé ! binẹ c-a vení‿pîzurlẹ-ástẹa//

[Şi ?]

la úʳmă ᵘo bătẹám//ᵘo bătẹám/o frẹcám bini‿bini/ş-ọ duĉᵉán̦‿şî p-áẹa la gîrlă//ş-o ţînẹám o săptămînă/ᵈᵘpă cum ẹrẹá ápa dă

---

[1] Gest: de cca 1 m.

[2] Gest: de cca 1,5 m.

rⁱéĉe/după cum să făĉ [k] tǫámna să răĉéşte ápa/să mai̯ rẹcoréşte //şi i̯ár venẹán͜ cu ẹa acás ş-o uscán͜ ş-o topi̯ám//ᵘo topʰi̯ám/ō... tᵘot/o uscám/o meliţám//şî...făĉᵉám [k] ᵘo punẹán͜ cᵘolác îm͜ pᵘod/ cîm͜ mă gătẹán͜ dă i̯a//atîta ᵘo făĉᵉám// [...]

[Cum o dărăceai ?]

ᵘo dărăĉᵉám/o trăĝᵉám pîntr-um͜ pi̯éptene/făĉᵉám munúg͜ lîngă míne/la úʳm-o lu̯an͜ la dărăĉít /la dărác//şî͜ făĉᵉán͜ cáⁱẹre//

[Şi la cînipa mai bună cum îi spunea ?]

áẹa ⁱẹrẹá ⁱínimă//

[Şi ce rămînea în dinţii dăracului ?]

áẹa ĉe rămînẹá dărácului̯ mai̯ făĉᵉán͜ dă pátură/mai̯ făĉᵉán͜ dă bătătúrạ/şi ínimili le făĉᵉán͜ dă urzálạ/ca să mẹárgă pîn͜ spátă/şî͜ pĩ͜ ⁱíţẹ//èé! an͜ tᵘors şî ştím/d-ăla dă tᵘot/l-an͜ da la maşînă/ş-am͜ făcú͜ cămáj la copʰíi̯ pă tímpu̯-òla cîn͜ nú ⁱẹrẹáu̯...că [k] dạ cămáşî//nu irẹá [k] să găsá pîzur/nu găsá nimíc//urzám urzálă d-ásta/şî bătẹám d-áẹa dă ştim//făĉᵉán͜ trîmbil atît [1] //ca să ţîu̯ copʰíi//

[Aceeaşi]

ᵘóili

cu ᵘóilẹ să fáĉe-m͜ félu următọr/ⁱéstē...cînd erám ẹo còpⁱíl adicā/în tímpu̯-òla͜ atúncà/avẹám fiecáre ᵘóilẹ lui̯/şi plecám cu... matále/cu dînsu̯ [2] /-acúma nū...zîc cā.../da...cum ⁱẹrẹám noi̯ dă ne ...trei̯/pátru/amesticám ᵘóili/şi plecán͜ la cîmp//împreúnă tᵘoţî// sẹára...păştẹám ᵘóili zîu̯a͜ acólo/ĉe făĉᵉám noi̯/sẹára venẹám/ lẹ-aleĝᵉám͜ fiecáre/şî͜ ne duĉᵉám acásạ/la nᵘoi̯//în͜ cúrsu véri dacā ...cum [ɛ] să spúne la nᵘoi̯͜ i/d͜ la mai̯ incólo/íntră ᵘóili la iz-

---

[1] Gest.
[2] Arată spre anchetatori.

40

láz/c-așá i̯éste la țáră la noi̯ aíĉa/i̯e [k] avém izláz//șî́‿fáĉe̯n‿rᵘoz‿d-un ĉobán/dă dᵘoi̯/dắ‿ne̯a ǵǫ́rǵe/sau̯ mă rog‿î...ne̯a ⁱi̯u̯ón/cáre sunt/dăm ᵘóili la ĉobán/iⁱ...strî́nĝem ᵘo sútă/ᵘo sútă ĉí̯nzej‿dă ᵘoi̯/sau̯ mă rog/cî́t pǫáte‿el să dúcă/le dúĉem î̃‿izláz/îi̯ fáĉem tî́rlă/fìⁱecáre...dăn̯‿cî́t-um‿plaz dă gard/ui̯tás‿cum i̯e ⁱásta[1]/cî́t-um‿par sau̯ dᵘoi̯/ne strî́nĝem acolṓ‿izláz/cî́s‿sî́ntem noi̯ stăpî́ni/c-ásta‿așá să spúne/stăpî́ni tî̀rli̯/dî́n̯su ⁱe ĉobánu nóstru̯-adícă/șî́‿noi̯ stăpî́ni/șî...spúne̯-atún̯ș/‿

"cî́s‿stăpî́ne̯-ai̯ ?"

zî́ĉē/"zéĉe/dói̯șpe/u̯ópt"/depínde dî́pă ᵘói̯li care s-adúnă̯//

i fáĉen‿tî́rla/-i̯...avém ᵘo barácă/cun̯‿să vă spun̯/la‿ast-așá-i̯ spúne/ĉíne̯-o áre̯-adícā...barácă/...vᵘorbéște cu ĉetățe̯ánu i̯-o dă/și...să dǫármă șⁱ‿i̯el î̃‿i̯a‿acoló/únde̯-i̯ fáĉen‿noi̯...stî́na/tî́rla//șⁱ‿dup-aĉé̯a după ĉe e̯-am̯‿făcút-ō/ĉǫbánu-j‿rămî́ne stăpî́n̯/‿ca ș-acáz‿la i̯el/i̯el îj‿véde dă ᵘoi̯/i̯él cu...tǫátă ᵘorganizáre̯a/nᵘoi̯...plecăm̯‿fiecáre dă unᵈe̯-am̯‿venít//àcásă̯//

[Și cu laptele, ce faceți cu el ?]

la láptē/...cum ere̯á atúnĉᵉa ere̯á-m̯‿félu următᵘór‿î: lápte̯le să...la nᵘoi̯‿i aíĉa la gligánu̯-adícà/ⁱere̯á-m̯‿félu următᵘór//i̯o ave̯ám pátru ᵘoi̯//șî spune̯á‿așá/doᵘo u̯ále dă lápte dă u̯ái̯e príma‿dátă cî́n̯‿să...băgá ᵘóili‿izláz//zî́ĉe: "púnen‿dóo u̯ále dă lápte/ìndiféren̯‿că ai̯ pátru/că ai̯ zéĉe/matále ț-ei̯‿i lápte̯li pă...vitili cáre le ai̯"/adică pă dóo ᵘoi̯/pă pátru ᵘoi̯/pă șáse/pă ᵘópt/în̯să dóo u̯ále să pune̯á príma ᵈátă/că ĉe̯ "i mai̯ i̯árbă‿ⁱizláz"/nu ștu ĉe̯ șⁱ...//plecá ĉetățe̯ánu cáre-i̯ vene̯á rî́ndu/cî́n̯‿să-nĉe̯pe̯á să múlgă̯ ᵘóili/...mulĝe̯á [k] plecá dimine̯áța d-acásă̯ cu...ĉᵉ-ave̯á șⁱ‿i̯el/cu mî́n̯care pentru ĉᵘobán/nu ștu ĉe/ápă/șⁱ‿la úrmă...t-ucᵉaⁱ șî mulĝᵉa ᵘóili/-i̯ măsurá láptili/î́j‿lu̯a ᵘómu láptili/șⁱ‿plecá‿acás//așá merĝá//

---

[1] Indică gardul din curte, pe care îl vede pe fereastră.

11

[Pînă cînd ţinea oile ?]

dă la mai̯ pînă lā...pái̯şpe noi̯émbre//

[Şi atunci ?]

ş-atúnĉa u̯óili să dăspărţáu̯//ĉobánu-j‿vede̯á dă u̯oi̯ pîn-atúnĉᵉa/i̯el ⁱerᵉá stăpín pă i̯éle/la pái̯şpe noⁱémbre cînd i̯-a veni‿tímpu să să láse ᵘóili/fiⁱecáre să dúĉē...fiecáre ĉetăţe̯án/îş e̯ā...bănúţi-m‿buzunár/şᶦ‿să dúĉe la ĉobán/şî-ş e̯a ᵘóili//

[Iarna cum le ţineţi ?]

i̯árnà ?/s-a lu̯at ᵘóili dă la ĉᵘobán//i̯árna ᵘóili să-ntreţín îm‿félu următᵘór//le̯-ā lu̯a‿dă la ĉobán/mai̯ mérĝe uniᵘórᶦ...dúpă ĉe să e̯a dắ‿la ĉobán/dacă permíte tímpu/să mai̯ [k] ne mai̯ dúĉen‿cú‿éle la cîmp/fáĝem rînᵗ‿/c-aşá-i̯ spune̯ám noi̯/doi̯/trei̯/pátru/ĉinĉ inşᶦ/şᶦ‿plecá únu dᵘoi̯ cu éle/-m‿fiecáre zî/şi le mai̯ tîrám pîn-apro̯ápe dă crăĉún/pînă-nĉepe̯á băléna să vⁱíe/zăpáda//şi dup-aĉía le băgan‿lā...grajd/la tîrlă̦//la tîrlă ĉe făĉᵉám/le dam cᵘoĉénⁱ/le dăn‿cᵘoĉén adică/le dăm‿ă...fîn/diferíte mîncărur ĉᵉ-am prepará‿nᵘoi̯/frúnză/pentru ⁱéle/grăúnţe dacă̦ i̯éste̯//ásta-i̯ îngrijíre̯a ᵘói i̯árna//[...]

[Şi frunza asta ?]

frúnz-àsta să fáĉe tᵘot...ca o [ɛ] /um‿frunzár îi̯ spúne/frúnza dúpă ĉe să cúrăţă dîm‿pᵘom/ᵘo f [k] brăţuⁱím/şî ᵘo lăsăm să să usúĉe/şᶦ‿la úrmă ᵘo strînĝem...bukéte bukéte cú‿fúrca/şî‿o fáĉem um‿frunzár/ca şî...ᶜᵘn‿să fáĉe stógu dă cᵘoĉénᶦ//ᵘo-mvălím/şᶦ...cînd i̯-a veni‿tímpu ᵘói/ᵘo dăsfáĉem/şᶦ...îi̯ dăm să mănînĉe̯//

cristéscu me alecsándru
pă treí̯şapte dă anᶦ

42

fáptą̆-ntîmplátă dă míne personál

am̦‿fᵘosᵗ‿cu [ɛ] um‿bătrî́n al mi̯ou̯‿la tî́rlă/cᵘobán bătrî́nu/şⁱ‿i̯ōu̯...strungáru lui̯/puşt/can̦‿cum ar fʰi fᵘost...băⁱeţáşu̯-ăstą[1]// şî-ntre tímpŭ‿óstā/mergî́n̦‿cu ᵘóili/avęám pátru cî́i̯nⁱ după míne/ ...coborî́nd într-o vále máre/avęam um‿bătrî́n stăpî́n/c-avęán̦‿cum̦‿vă spusắi̯ i̯ǫᵘ cu stăpî́nu tî́rli cum...vă povestí‿i̯oᵘ dŭ́mnęavǫástrą̆/ⁱęręá cápu...stăpî́nu̯-adícă...al nᵘóstrù/avęá púşcă dă vînătǫárę// móşu̯-avęá ᵘo lulęá máre [ɛ] ş-un̦‿kimír aìĉi-şá[2] aşá/cum să purtá atúṇş/‿cu nădráj‿dă dimíe albʰ/cămáşă álbă/mustáţă álbą̆/pălăríᵉa nęágrą̂//ḑup-aĉᵉásta...zî́ĉe "să mer‿şî‿i̯o să-mpúşc ũ‿i̯épure/sau̯ dî̂n întîmpláre pǫáte-l prínde cî́i̯ni"//dî́ṇsŭ‿ęręá vînătᵘór//i̯ĕu̯ cu bătrî́nu mi̯ou̯ şî cu aĉésta/dî́ṇşi fumáu̯/bătrî́nu mi̯ou̯ cu stăpî́nu̯-adícă carę-a mers cu míne//şî...dî̂nd î̂m̦‿válę-aęa‿acoló aşá/nę-a işî́t un̦‿lup în[ɛ]naíntęa...ᵘói̯lor/a işî́t kar ĩ‿u̯oi̯//cî́i̯ni...cum ęręá pᵘorumbăráⁱe/kestiún/nù‿l-a‿văzút/i̯el...ăl bătrî́n/bătrî́n/ⁱeu̯ puşt/"lásă-l" zî́ĉe/"lásă-l"//a stat în̦‿cur ĩ‿u̯oi̯/ᵘóili s-au̯ ...rotát aşá/ca cum să vă spun/au̯ fuĝít únili-ntr-o párte/ş-únilĩ‿ⁱálta/s-au̯ dăspărţî́t/i̯el a stat în cur/şî mᵘóşu̯-ăla bătrî́nu să trágẵ‿i̯el cu púşca//dómle/pă cuvî́n‿dacă vă mint/ásta ⁱe fáptą̆-ntîmplátă dă míne personál/văzútă cu ᵘóki mⁱęi̯//à‿tras...ĩ‿i̯el/ şî n-a lu̯aᵗ‿cartúşu fᵘoc//n-a lu̯a‿fᵘoc//à‿tras şî dă cocóşu̯-ĕˡa/ dă cî́te cocǫáşę-a avút ęa/dă...trăĝáĉŭ‿ei̯ care l-a‿avú/şî n-á‿lu̯a‿púşca foc//a da‿cu ęa-m‿pămî́nt/şî lúpu̯-a plecát//ásta ⁱe fapt întîmpláᵈ/văzúᵈ‿dă minę/-adícą̆ ca să vă spun aşá/nú minĉúnă/sau̯ cutárę//şî‿dup-aĉę́a/după ĉĕ‿a plecát la...dóoj‿dă métrę-a işî́t ũ‿i̯épure/şî̂‿l-a-mpuşcáᵗ/şî lúpu nu l-a putút//

[Acelaşi]

---

[1] De cca lo ani.
[2] Gest: la brîu.

núnta la noi̯

sî́mbătă ᵘobiĉéi̯u ⁱéste ĝínerli şî c-um‿băęáᵗ‿pleácą şî kámă prin‿sat/așá cu plósca cum să zíĉe la nᵘoi̯/călắr pă cai̯‿i/cu gă [k] m̦brăcás‿cái cu prosu̯ápe dîn ástęa marⁱˡⁱ/sau̯ cu macáturⁱ// pă úrmă sárā...vʸíne lăutáru/mirę́asa...pleácă...la náșa ⁱei̯ cárę-a botezát-o̦/şi-i̯ dúĉē plocᵘón/să spúne la nᵘoi̯//plocᵘón máre lu náşă-sa carę-a botezát-ò/după ĉe vʸíne dą lā náșă-sa i̯ei̯/ pleácă la náșu carę-o cunúnă pă ęa//şî-l‿l-ęa cu lăutárⁱ/sára la másă/pun mása/mănî́nçă/bęa/pŏ‿úrmă mirę́asa i̯ése-ŋ‿cúrtē...sî́mbătă sára/şî-ş fáĉē hóră máre/că vínę fétili/băⁱéţi/şî lúmę dîn àstalántă vińe sára/ĉę‿la fedeléş/așá să zíĉe la nᵘoi̯//şī...fáĉe hóra mirési/şî-ş im̦vʸítă băⁱéţi şî fétiˡi lā brad/pentru diminęáţa//cu plósca//lá úrmą pleácă sára înnapᵘoi̯ tǫátă lùmę-acásą//dimineáţa fétili cáre ⁱéstē...poftíte la braᵈ‿şî cu băi̯éţi/vⁱiŋ‿cu cadắu̯‿u/sau̯ cu plocǫáne-n definitív/la mirę́asă i̯ar//vⁱim‿băⁱéţi są dug‿la másă/şⁱ‿s-apúcă şī-m...gătéşte brádu̯/-așá să spúne la nᵘoi̯//cu hîrtíi̯/din álęa...tăi̯áte la fǫárfecă//fétili fac ĉucurášⁱ//pŏ‿úrmă...după ĉe-l termínă brádu dă gătít/kámă mirę́asă/îl kíui̯e dă trei̯ ᵘorⁱ [!]//i̯es îŋ‿cúrte şî-l jǫácą/şî plęácă la ápă/la nᵘoi̯//fáĉe ápa la fîntî́nă//

[Cum ?]

cu ᵘo̦ vádrā/cu...u̯m‿băęá‿ş-o fátą/i̯a únu d-o̦...bágą‿um prosob‿dîn ástęa pă urei̯kili védri/şi‿i̯a únu dîntr-o párte/ş-áltu dîntr-o pártę/şi pleácă [ɛ] mirę́asa-nainte/şi ⁱi̯i cu vádra după ęa //să duᵍ‿la fîntî́nă/scᵘot ápă/băi̯átu cu fáta care ⁱę cu vádra/pŏ‿úrmă ᵘúdă mirę́asa dă trei̯ ᵘorⁱ//c-um‿busui̯óᶜ/c-o f...feméę cununátą//údă/cú‿busui̯ócu//pó‿úrmă după ĉe údă/vⁱínę-acásă/i̯ár púne mása lā...tinęrⁱ acoló carę-a fos‿pᵘoftíţⁱ/ⁱése/jǫácą/să distręázā...//după másă i̯ei̯ [ɛ] pleácă i̯ar şî-ş ęa núnu care-l cunúnă/

41

tọt cu lăutár/șî cu...plocón//după ĉe-l adúĉē și să strî́nĝē‿toa [ɛ] s‿meséni carẹ-a fos‿poftízⁱ‿la másą/le púne mása șî mą̆nî́ncă/și̯‿plẹácą̆‿la cununíi̯‿pă úrmă/după másą/după ĉe...după ĉe-i̯ púne vọála mirésī núna/fáĉe un̥‿skímp...acoló cu...pahári̯li// sâ-ntréĉe ĝínerli cu mirẹása są̆‿váză cáre sîm‿mai̯ tarⁱ...//i rúpe túrta mirési-ŋ‿cap/și̯‿plẹácă la cunuńi̯//cu brișⁱ/‿sau̯ cu mașíñ/kíuⁱẹ/ca la núntă//cî́n‿să-ntọárĉẹ-ñapᵘói̯/vínẹ/u̯o priméștē... sọácra máre...//după ĉē íntrą̆-ŋ‿casⁱ/dọar o priméștē/i̯ésẹ-afár și fáĉẹ nunẹásca//cu cadóurli care lẹ [ɛ] áre mirẹása są̆‿lẹ dẹa pẹntru...lúme//în definitív la nᵘoi̯ cam la tọátă lúmẹa le dă cadáurⁱ/prosọápe//la...nun/să dă mai̯ múlte álẹa//î̆i̯ agáțą̆‿mai̯ múlte/tablóuri̯/pijamále/prosọápẹ...//după ái̯ā/sára să fáĉe másă máre/mása dă dar//dûpă ĉe m...le dă la ọámẹnⁱ są̆ mănî́nĉe/să bẹa/ dai̯ parálili/și pleĉ acáz‿la úrmą̆//ásta íste núnta la noi̯/

[Dar lunea ?]

lúnẹa mai̯ dămúlt/venẹá i̯ár//cáre stą̆tẹá sára/stătẹá/care nu/ venẹá lunⁱ//în defʰinitív înainte lun̥‿să punẹá mása la nᵘoi̯//dumínică sára n-ávẹau̯ nimⁱíc//tot obiĉéi̯-ọsta erẹá/da să punẹá lúnẹa//

[Lunea veneau toți mesenii ?]

dar/tézⁱ‿meséni venẹá lúnẹa// [...]

[Și la săptămînă ?]

la săptămî́nă să duĉᵒá pă cálẹā-ntọársą̆//są̆ duĉᵒá ĝínerli cu mirẹása/cu táᵗ-so cu mái̯că-sa/să duĉᵒá lă...sócr-ei̯ miș/‿șⁱ‿pă úrmă venẹá ș-ăi̯lánțⁱ lă [k] dumínica ôᵒalántă‿ăi̯lánțⁱ/i̯ár//

cristẹa vᵘói̯ca [zisă] bína
pátruzășîpàtru dă anⁱ

789. RĂSCĂEŢI

(com.Vişina, jud.Dîmboviţa)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: MT

grî́u

grî́u-l...îl arám lócu//îl semănám/şî-l grăpán͜ cu grápa dă fi̯er//şī-l lăsám/şi prìmăvára-l plivi̯ám dă pălămídą/şi dă͜ álte burŭénⁱ cáre mai̯ da pîn ⁱel...

[Cu ce îl pliveaţi ?]

cu ʰọtícu...

[Cum era ăsta făcut ?]

i̯éstę...ọ [k] ála dă fi̯er făcút şî cu cu̯ádą dă lemn/şi-ŋgᵘoldęán͜ cú͜ el pă únde vedęám pălămída//şi dúpă ĉe-l áęa-l lăsám dą să p [k] cu̯oĉᵉá...la sêĉere...mai̯//î...ne duĉᵉám şî-l seĉerám/îl făĉęán͜ znᵘopʰ/dúpă ĉe-l făĉᵉán͜ znᵘopⁱ͜ îl făĉᵉán͜ clăi̯/îl lăsám i̯ar dóọ săptămînⁱ dă zile dă să uscá pă loc/şi d-aĉílęa-l cărám//

[Dar claia cum o făceaţi ?]

clă [k] cláęa ᵘo făĉᵉám dă s [k] trèi̯sprĕzéĉe znopʰ/um͜ piĉᵘór//dòọşáse dă znopⁱ ᵘo cláę//

[Şi deasupra ?]

punęám trei̯ zn [r] trei̯ znob͜ la pămî́nt//şi pă [k] d-aĉílęa ęar trei̯ pă ⁱei/d-aĉí ęar trei̯ i̯ar încruĉişátⁱ aşá¹ /şi únu dasúpra//

[Avea vreun nume ăla de deasupra ?]

da...măgár/aşá͜ să [!] aşá [!]aşá am pomenít//

[Şi mai departe, cum e lucrul la grîu ?]

dúpă ĉē îl lăsám dă să maⁱ͜ uscá/ca vrọ săptămînă dă zile/dúpă

---

[1] Gest: încrucişează mîinile.

46

ĉe termenám/nẹ-apucáŋ‿şî-l cărán̦‿şî-l făĉᵉáŋ‿şî̋ră//dúpă ĉe-l făĉẹáŋ‿şî́ră/aducᵉám maşî́nilẹ/d-ál̦ẹa mári̇lẹ cū...vàpọ́r/şi̇́‿băgám páe-n...în̦‿vapọ́r/şi-l încindẹám/şi punẹáŋ‿curẹ́ạụa pă maşinẹ/şi n [ɛ] ᵘo-n̦vîrtẹá/şî noi̯ treerám//căráŋ‿cu cărúţili dî́n̦‿şíră/şî... băgám în maşî́nă/şî treerám//bụábẹ́le le scụotẹám/şî́‿le...vénẹáŋ‿cu éle acásă//

[Şi paiele ?]

páẹle curĝᵉáụ/páe...

[Şi cum le strîngeaţi ?]

le dam dopa [ɛ] dọpártẹ dîn i̯a/le daŋ‿cu fúrca/le săltám în̦‿sus/şî băgám lánţu pă supt ele şî́‿le trăĝᵉáŋ‿cu tárga...dăpárte/şí‿le făĉᵉám...cᵘọpíţⁱ//saụ şî̋rạ//care cum avẹá posibilitátẹa...

[Dar, cînd treieraţi, treieraţi fiecare sau vă adunaţi ?...]

nú‿nu‿nu‿nu//in̦trán‿cî́te zéĉe dòi̯sprezéĉe ụámenⁱ în ĉᵉátă/şî nē...cădẹám mai̯ mulţⁱ/că nu putẹám să treerăm síŋgurⁱ//ásta ⁱe ...al grî́ului̯...atî́ta ştú//

[Dar, înainte, ai auzit cum se treiera ?]

am auzî́/da n-am‿î pomenít //

[Dar cum se treiera ?]

a fos‿treeri̇nd cu cai̯//

[Cum se treiera cu cai ?]

bătẹá un ţărúş îm‿pămî́nt grᵘos/şî punẹá trei̯ cai̯/saụ pátru dac-avẹá...alăturⁱ únu lî́ŋgă áltu/şî-i̯ lụa lā-n̦vî́rtít cū...bíĉu//şî să-n̦vî́rtẹá fúniẹ-áẹa pî́nă cî́n̦‿venẹá cî́t erẹá dă lárgă...áẹa ᵃşá vénẹa p-acoˡᵒ//să-n̦vî́rtẹá-n [ɛ] în̦‿lọc aşá//pî́nă cî́nd [k] şî́‿dúpă ĉe să-n̦vî́rtẹá dă sắ‿strî́ŋĝᵉá fúniẹa/ⁱi-n̦torĉẹá pă pártẹ-ai̯lan̦tă//tot cu fúniẹ-áẹa//pî́nă cî́n̦d îl zdrᵘobi̯á acọ́lo dă...cî́t şti‿i̯ọ...ọ́ ᵘórá/dọ́o/trḗi̯//dūp-áẹa-l da la vînt //da páili la ᵘo párte/şi bụábi̇li rămî́nẹa/şî le lụa şî le săltá-l̦‿î...cu lọpáta-n̦‿

suz[1]/le da la vîn̦/le lu̯a cu...bániţa/şî le s̄uflá vîn̦ţu/ásta ī-ale̯ĝe̯á...cu vîn̦^{t}/aş^{e}á să treerá naín̦te̦//

din túdor [68 de ani]

ví^{i}a

ví^{i}a ^{u}o púnem îm‿pămín̦t// şi-i̯ lăsắm núma ^{u}o̦ [k] un̄ n^{u}od afáră//dúpă ĉe...îi̯ dă căpúşa/^{u}o lăsắm dă créşte doe̯-an^{i} dă zíle̦//la al tréi̯le̯a an/n̄e...încépe a da r^{u}od //^{u}o săpắm vára dă dóo ^{u}or^{i} l [ɛ] lā sápă//şi după ĉe...după al dói̯le̯a an/al tréi̯le̯a an ne dā stropęálă dă strúgur^{i}//şī atúnĉ^{e}a ^{u}ō curéţim dă c [ɛ] ále̯a/lăsắm cu̯árdă cáre‿e búnă dă rod/dă la al tréi̯le̯a an în̦go̦ló//dóo cu̯árde/trei̯/la fí^{i}ecare buturúgă//cît áre pṛtrénţie̯a/cît ^{i}e e̯a dă búnă/cîd‿găsím//dúpă ĉe...^{u}o fáĉem aşá/^{u}o sĕpắm la cazmá//dă la trei̯ an^{i}‿in̦co̦ló/^{u}o încépem a săpá la cazmá//^{u}o săpắm la cazmá/şī dúpă ĉ^{e}-o săpắm‿î/^{u}o legắm‿î/înti ^{u}o legắm/şí‿p-ai̯ [k] dúp-áe̯a ^{u}o sĕpắm//dup-áe̯a nu mai̯ umblắn̦‿la e̯a pînă cîn̦d îi̯...dă ^{i}ei̯ flu̯áre̯a//dúpă ĉe-i̯ dă flu̯áre̯a d-o-n̦floréşte/atúnĉ^{e}a ^{u}o-nĉépem mai̯ i̯ar a strînĝe cu̯árda că să le̯ágă/şi-i̯ legám lăstări cáre-i̯ mai̯ dă/şī ^{u}o lăsắm pînă cîn̦d îi̯ créşte ro̦du//dúpă ĉe-i̯ créşte ro̦du máre/în̄ águst/^{u}o lu̯om i̯ar lă...rub‿dîn̦‿vîrf/ca să̦...

[Cum zici cînd o rupi din vîrf ?]

r̄ub‿lăstári/^{u}o cop^{h}ilím să spúne//şī‿dup-áe̯a ^{u}o lăsắn̦‿să cu̯ácą/şi-nĉépen̦‿culésu//în̦‿sectén̦vre//şi-l culéĝem/îl púnem lā butu̯á^{i}e/î̦l fărîmắm pîn̦‿zdr^{u}obitó̦r/şi-l púnem la butói̯ să f^{h}i[ɛ] fi̯árbă/ş^{i}‿dúpă fi̯ert îl tráĝem pă dădăsúpt/şi-l púnen̦‿la butu̯áe̦//

[Şi cu ce rămîne ?]

şi áe̯a ĉe rămấnē‿î...tescov [k] zdr^{u}obitúr-áe̯ä/fáĉem ţúi̯că dîn i̯a//

[Acelaşi]

---

[1] Gest de aruncare cu mîna dreaptă în sus.

48

i̯o am fost m...cọrajᵘ͡ós

ducíndu-mă la g [ɛ] lă arátᶜ/la grîu̯/să ar grîu cu plúgu nọáptẹa mai̯ dămúlt/m-am̄ rătăĉítᶜ /şî m-am pomenít că mi̯-a işít înaịntẹa bᵘ͡óilor...un i̯épurẹ//m-am ui̯táᵈ la ⁱ͡el cîṇ venẹá-ñaịntẹa bᵘ͡óilor/făĉᵉ͡á ui̯tẹ¹ : ţᵘ͡oi̯ ţᵘ͡oi̯ ţᵘ͡ói̯/şî bọi să ui̯ [ɛ] aşá rîdicá uréⁱ͡kíli/şî să ferẹá să nu cálĉe pă ĕl//ş-aĉí pă loc/mă p [ɛ] mă pomenẹán că nu ma erᵉ͡á/şi i̯ár ve [k] şi i̯ár mă ui̯tán că venẹá// i̯ar mă pomenẹán cú el înaintẹá ᵘ͡o [k] bᵘ͡óilor//dă trei̯ orⁱ mi̯-a făcú [ɛ] făcútᶜ figúr-ásta//ş-a d [k] a pátra u̯ară n-am...a perít/ n-a mai̯//şî a [k] cît p-aĉí să-m i̯a bói dă la răspîṇtiẹ/să-i̯ trẹácă-ñ...în...îm pártẹa cáre vrẹa i̯él/bag sẹámẹ/dar i̯o am fost m...cọrajᵘ͡ós sau̯ vʸitíli mi̯-erẹá-ṇvăţáte să mẹárgă la cîmᵇ/la lócu mi̯eu̯/că n-á putút să mă-ṇtọárcă/niş pă míne/nij vitíli//ş-am ţînúᵈ drúmu drepᵗ//

[Dar era iepure ?]

i̯épurẹ-adevărát...//

[Acelaşi]

comọára

[S-a auzit pe aici despre nişte flăcări care joacă deasupra pămîntului ?]

da...comọára...comọárạ//am auzi şî i̯o bătrîni/i̯ou̯ n-am văzût //c-a fî [k] a foz licăríṇd flácără dîm pămînt...//da i̯eu̯ n-am văzú/la ĉe să spun//da bătríni aşá mi̯-a spus că...ju̯ácă comᵘ͡órⁱ/ şî că fáĉe şî că dréĝe/...nu̯áptẹa//

[Acelaşi]

---

[1] Gest cu mîna în sus şi în jos.

[Peria]

[Dar o perie cum o faci ?]

úi̯te cum ᵘ͡o fa‿/găurésc ᵘ͡o blắnă/mi̯-o ĉoplés‿ frumᵘ͡ós/ᵘ͡o faᶜ‿ cu cu̯ádă/îi̯ dau̯ gắurⁱ mărúnte şi dése/şî-ī̯ pui̯ fʰi [ɛ] páru dă pᵘ͡orc//îl‿e̯au̯ şî-l dăsfác aşá cîtē...s̯bílţă mai̯ mícă/ca să-ŋcápă pă gáu̯r-áe̯a//şī dúpă ĉᵉ͡-o.../pun ᵘ͡ọ áţă/şī...îm fac...am uŋ‿cîrlíᶜ‿ cáre trag áţa/şi bag zbⁱ͡ílţa dă păr/şî‿ọ s [k] bag lā...îŋ‿gáur-áe̯a/şi du [k] mérᶜ‿cu e̯a pînă cînd‿î mi̯-o términ//dúpă áe̯a ᵘ͡o tun̯z frumᵘ͡ós cu fu̯árféca/şi i̯-o dau̯ bábi să...fácă...cu e̯a...să spoe̯áscă//

[Acelaşi]

pî́i̯ně

pui̯...dőmlē...acúma d [ɛ] noi̯ făĉᵉ͡áṇ‿cu alăṷáᵈ‿naínte//ầşá naínte pune̯ám‿î...frămînṭám/şi ne lăsám cᵘ͡ócă-ŋ‿copáⁱ͡ẹ/ầşá cît ū‿ alăṷát //ca cum să spúnem/...cît un alăṷát bre/ᵘ͡o aşá ca să [ɛ] drᵘ͡ójdiẹ/cum î‿fáĉem acúma//lăsám drᵘ͡ójdiẹ-ŋ‿copáe/făĉᵉ͡ám ástăs‿ pî́i̯ně/mai̯ făĉᵉ͡áṇ‿la dò̩‿tréi̯ zíli//găse̯ám alăṷátu tot pru̯áspăt/ că-i̯ pune̯ám puţínă făínă/şi-l daṇ‿la răĉᵉ͡álă//ᵘ͡o frămînṭám/ş-ᵘ͡o pune̯áṇ‿la dọspít aíĉ úně‿ere̯á cald /ᵘ͡o băgám la cun [k] la s [k] îṇ‿sóbă/că noi̯ ave̯áṇ‿sᵘ͡óbe u̯árbe dómle//ᵘ͡o [k] sᵘ͡őbe dă cărămídă// băgám acọló lếmne/la úrmă ᵘ͡o dam pă‿î áltẹ́le mai̯ supţírⁱ͡éle/băgám pî́i̯ne̯a/ne ⁱ͡ui̯táṇ‿la i̯ā/să vedém să cu̯ắĉe/şi nū să cu̯áĉẹ//dacă nu să cu̯oĉe̯á/-i̯ mai̯ făĉe̯ám puţínẹ f [k] vûrvu̯áre la [r] la gúra só-bi//dèp-ásta aṃ‿văzú‿c-a plecá‿pî́i̯ne̯a/ᵘ͡o lăsáṇ‿să răscu̯ácă/ᵘ͡o scᵘ͡ote̯á/şî‿ᵘ͡o pune̯ám i̯ară‿să răĉᵉ͡á/şî‿p-ọ̄rmă mîŋcáṇ‿dī‿i̯a...

[Dar o coceaţi numai în sobă ?]

50

dā/núma-ņ‿sọ́bă//

[Sau o mai coceaţi şi sub ţest ?]

dā...şī sub ţĕz‿dómle/păį f [k] cîņ‿făĉ^{e}ám în ţĕst.../ásta įe įárna//îţ^{i}‿isplíc aiĉ//įárna/vā́rā punẹám tot aşá frămînţám/ş-avẹán‿ţ^{i}ez‿dă pămî́nt//nu...nu sûnt...nu maį am acúma să v-arắt //un ţ^{i}est aşá bun dă pămî́nt[1]/că făĉ^{e}án‿dăpă cum avẹám‿î îņ‿cás-agumerát//dacă erẹám persụáne múlte/făĉẹám ţ^{i}ĕst maį márẹ/ca ^{u}o pî́įne nu putẹáņ‿s-^{u}o mîņcáņ‿şápte íņj^{i}‿la másă//şápte ^{u}ob‿zéĉe íņş^{i}/nu ^{u}o putẹám mîņcá la másă//şi maį coņsumám noį ca copíį şi sẹára//ş-^{u}o scụotẹá ^{u}o punẹám în ţ^{i}est /acolọ́ nu avẹám nevóe să maį fáĉem fog‿la gúra să [ɛ] la s [k] gúra ţéstulúį//dăcî́t să făĉ^{e}á pî́įnẹa...cuņ‿trebuįá//că ^{u}ọ sc^{u}otẹái dumnẹatá zî́ĉ^{e}a^{i} că įẹ cụáptă la sụárẹ//įáră^{i} f [k] rîdicám ţắstu[2]/şî coĉ^{e}ám álte pî́įnẹ/că f [k] şti/dacă punẹá ţắstu maį făĉ^{e}ám úna/dóo/treį/saụ pátru pî́įn^{i}/ne programám ca s-avém peņtru pátru zílẹ/pî́įnẹ//aşá că ásta įe vára//cînd įe căldúrẹ//făĉ^{e}ám afáră vắtră/sau am cupt^{u}ór^{i}/şî‿bag la cuptór^{i}//dacă bag la cuptór^{i}/acoló n-am nevọįe/bag‿î...şápte òb‿zéĉe pî́įn^{i}/şi nu am nevóįe dă ţ^{i}ez‿^{dălọc}//^{d}pă cum am cuptóriu-m‿bătătúrẹ//

[Dar ţestul dumneata îl faci ?]

da//

[Cum îl faci ?]

cu pămî́ņt//...puį pămî́ņt/adúc pămî́ņt dă únde ^{i}éste bun//ş-àcoló-l joj‿dă [r] dă nóo or^{i}//pămî́ntu//ş-àcoló îl fa^{j}‿b^{i}ín^{i}e/şi t [k] t^{i}e dúj‿dácă ^{i}e/că núma vára fáĉem noį ţ^{i}éstẹ//jum^{u}ól^{i} įárbă/įárbă nẹágrẹ//^{u}ọ pụálă dă įárbă/şi įár îį daụ călcătúrẹ/ca s-améstiĉẹ įárb-àẹa/şi-į puį ş-acoló al^{t}‿pămî́nt úmă/ca să nu să... să să [ɛ] jụáĉe/să să‿tụáĉe pă ţest^{u}//c-aşá dácă nu ^{i}e pămî́ņtu bun/să pụáte zụobí dî́ņdr-^{u}o dátẹ//ş-ẹ́ga acoló îl calj‿b^{i}ín^{i}e/ş-a

---

[1] Se scoală de pe pat şi gesticulează; arată cum este făcut ţestul.

[2] Se scoală în picioare şi gesticulează.

51

dă [ɛ] pui̯/fag‿muşurᵘoi̯...dĕ pămínt́//muşurᵘoi̯ úi̯te ca cum să-s‿spun i̯ou̯ dumitále̯/...trác‿cu sápa şî dîm‿párte̯-ásta/şî dîn ásta/ş faᶜ‿muşurᵘói̯ máre̯//şi facᶦ̂ ţⁱéstu//înţins‿ţástu acọló/pui̯ un‿straᵈ‿dă pămín/la úrmă-i̯ pui̯ şi càpácu̯-óla/şi an‿făcú‿ţéstu//îl las acọló/să usúcă‿cît trébuⁱe/cît văd ⁱeu̯ că s-a zvîntát/pă órmă-l înţórcᶦ̂/şi-l scᵘobésc ai̯ş‿cu cuţítū/îl spoi̯és‿frumᵘós/şi-l fac aşá cum i̯ej‿dumne̯atá dă curátᶦ̂//îl spoi̯éz‿dă trèi̯‿pátru orⁱ dă-l fac frumós//ş-acọló-l [k] coc pîi̯ne̯a//

maríⁱa mazîléscu
şài̯zeşinóọ dă ánⁱ

i̯-a sărít ínima

mi̯-a murít ùna‿ársă dă opt anⁱ/şî únu mi̯-a murí‿dă túse măgăre̯áscă/ĉel mai̯ mig/dă şáse anⁱ//únu mi̯-a rămás pă frᵘont/únu mi̯-a [r] mi̯-a muríᵈ‿mai̯ mărişu̯ór aşá//

[Cum a murit arsă fata, mătuşă ?]

úi̯te cum me̯-a ars/mi̯-a murít úna dă túse măgăre̯áscă dă şáse anⁱ//ᵘo fetíţă//şi mi̯-a rămás ş-um‿bọu̯//um‿bóu̯ dă la jug//

şî ce zíĉe bărbáti-mi̯u acólo ?/"hái̯de" zíĉe "să-i̯ víndem [ɛ] vínden‿şi p-ăsta//să-n[ɛ] ne [r] ne fáĉem nacavál̂ili"/ĉe̯-ave̯ám noi̯...datorii̯//

"hái̯de̯a"//

s-a duz‿bărbáti-mi̯eu̯ la sînţă măríⁱe/şi-a vîndú‿bóu/ş-a luáᵗ‿pátru mⁱii̯ dă‿lei̯ p-um‿bọu̯//ş-àcọló m-an‿dus şî i̯eu̯/"hái̯de̯a"/zíĉe/"şí tu/să-s‿tírgui̯ ĉe ai̯ dă tîrguii̯ít"//dă la găⁱéştⁱ/i̯ere̯á orásu dăpárte/cum îl vedés‿şi dumne̯avu̯ástă//nu e̯re̯á tírgurⁱ pîn aprọpiⁱére̯/sau̯ magazín‿ca acú//nú e̯re̯á//cîm‿mă duc acóḷo/în‿tírgui̯ ĉe am/şi vʸiu̯ cu bărbáti-mi̯eu̯ acásă/acás-ave̯ám pátru

52

pᵘorĉ/avẹám níște mi̯éi̯/avẹám...ș-uŋ‿cu áltu cu...băgẹát/la áltă sór-a mẹa/...lăsát...dă ţîţă//sugᵉá la pi̯ep/‿că nu ĉerẹá bibilu̯áne ca acúma dómⁿᵘle/nu erẹá bibilu̯áne/îl lăsám așá/"na sórŭ-mẹo// úi̯te ţ-îŋcredinţⁱéz copílu ţîi"//

ĉe să vezⁱ dumnẹatá ?/cîn‿am veníᵈ‿zîĉe d [k] "să te dúj‿nevástă să-ţ i̯ai̯ copílu dă la sóru-ta/că întuneriĉéște și‿te mănîŋcă cîi̯ni"//

i̯ou̯ zic "să pui̯ dă mămălígă/cînd om vení să fáĉẹm mămăligūţă"/ lu̯ásem ũ [k] níște péștⁱe dă la găⁱéj/‿zîc "nu mai̯ ta [k] am timp să tai̯ pui̯/să fac mîŋcáre búnă// ásă prăjím niţél péște/ᵘóite uŋ‿cu mămălígă/brîŋză ĉẹ-avém noi̯ aíĉ"//

ĉe să vezⁱ dumnẹatá ?/lu̯áseŋ‿cănⁱ să dăzlég ápa/c-așá să dăzlẹágă la nᵘoi̯//la fáta carẹ muríse dă túse măgărẹáscă//lu̯ásem fᵘo pátru cănúţe/ca ásta[1]//fáta/lu̯ásem bombu̯áne/lu̯ásem...d-ástẹa ...túrte dulșⁱ//ã‿lu̯a‿fáta dă.../ĉe m-aŋ gîndít/nij‿nu mă gîndẹám//cása/cámera cum ar fi la dîŋsu /la cúșcu/plínă dă grîu̯//și dîŋsa‿aiĉẹ-așá î‿antréu̯/avẹám un [k] ᵘo[ɛ]lăviĉu̯ară//și-ă pus mîna pă lăvⁱiĉu̯ará/și‿cu càn-áẹa/ș-a băgáᵈ‿bombu̯áne/túrte dulĉⁱ acólo/și i̯-a lu̯a‿m[ɛ] fog‿dă lă...dă la rokíţă//dar nu i̯erẹá nic ᵘo bășicúţă pă dîŋsa//da i̯-a sărit ínima/copíl dă ᵘopt anⁱ//

[Aceeași]

la născút

am născú‿cu mu̯áșa/a tréi̯a nu̯ápte trébue să mă scᵘol dă pă ursitọr//așá dă pă ursitọr//vʸine mu̯áșa mi̯-adúĉe ápă//úmple găleáta cu ápă/care ș-o púne pă fᵘoc//dácă i̯éste fátă/îi̯ púnẹ-aiĉᵉa ⁱiţe/spátă/și cártẹ//bág-acoló-m [ɛ] în ápă pi̯étre/fuljⁱ/

---

[1] Arată o cană de pe masă.

s-ái̯be fáta párte dă no [k] dă noróc/dă tu̯áte [ɛ] bunătắţili/ sămínţurⁱ//dă tu̯áte sămínţurîli/fasúle/grîu̯ ᵘorz‿î/porúmᵇ/în‿fⁱíne ĉe‿ere̯á rái̯u pă pămînt//dácă i̯e băe̯át/nu-i̯ mai̯ púne íţili/ şi-i̯ púne núma cắrţi/i̯ar aşắ pi̯átră/şî...sămínţurⁱ/şi vⁱíne mu̯áşa/şi-m̄ înĉínde ápa//înĉínde ápa şi mă dăzbrā́că/acú ⁱár vă rog să mă scuzás//aşắ cum m-a făcú‿máma//mă bágă/întîi̯ scáldă copⁱílu/şi l-aşe̯ázắ/vʸíne mu̯áşa cu fā́şe/cū...scū́teĉe frumu̯áse/ acú//da-naínte úi̯te/vene̯á cu [k] tăi̯á d-aij‿dîm‿pắturâ[1]/şᶦ‿vene̯á/ şi mi-l înfăşắ/şi mă [k] la úrmă mă băgá pă míne-n álbiⁱe/mu̯áşa me̯a//şi mă [ɛ] m-a scăldáᵗ/şî m-am premenít/cu [r] cu rúfe curáte//şi mă-nĉínĝe bíne cu brîu̯//

[Şi cum e cu ursitorile ?]

cu ursitórîle/de...ĉíne păzắşte...domnişo̯árâ//

[N-ai păzit ?]

n̄-am păzít/că dē...

[Dar n-ai auzit...?]

am auzît pîn a [r] pîn auzíte//

[Dacă stă şi ascultă ?]

da/dácă stă ĉinevá s-ascúltă/pă cum a fᵘoz‿la ᵘo ursitu̯áre ...//a fost un‿călătᵘór‿î.../s-a rugát‿î...dă dumne̯alór/dîn‿ cásă/şi̯-a fos‿feméa/toᵍma-n‿se̯ár-ae̯ä să sculá dă pă ursitᵘór/ aşắ cum‿vă [ɛ] povestíi̯ i̯o matále//şi ᵘo [ɛ] u̯ámeni n-a vru‿să-l‿î báĝe pă călătᵘór//

"ai̯ măi̯ u̯om̄...u̯om bun" zîĉe/"să mă cul‿şî i̯o îĉe-aşắ la dumne̯atá"//

ĉe se zij‿dumne̯atá /că‿l-a lăsát//lăsîndu-l acoló/ĉe să vezⁱ dúmne̯atá ?/ᵘómu s-a culcát într-um‿p [k] p-ᵘo lăviĉu̯ár-aşắ alắturⁱ//şi̯-a‿auzí‿cîn‿a venít ursitu̯árîle//

ˢĉe: "fat-aĉée̯a să cre̯ásca náltă şî frumu̯ásă"//

---

[1] Ia în mînă un colţ al păturii cu care este acoperit patul pe care stă.

54

a dóu̯a ursitu̯áre cîn^{d}‿a venít: "să crẹáscă náltă şi-n̦văţátă cárte/şi" zíĉe "şi [ɛ] să ái̯be noróg‿dă tu̯áte ĉe i̯e pă pămîntʿ "//

cînd a venít a tréi̯a ursitu̯árè "să crẹáscă náltă şi frumu̯ásă şi călătóru d-aíĉ^{e}a va lu^{u}á fát-áẹä"//

^{i}el ĉe să fácă călătóru ?//"f^{h}íre-al drácu dă cop^{h}íl/să mai̯ stau̯ i̯o pîn-oi̯ créşte tu ?//^{i}eu sînt ĩ‿i̯etáte"/pu̯áte c-a avút ^{u}ómu doo [ɛ] óptîşpe‿noóşpe an^{i}/cît o f^{i}i avút//"ĉe să fac ?/s-a-du̯ármă u̯ámeni"/să i̯a copílu să l-a [r] să-l arúnĉẹ//să-l arúnĉe pă cop^{i}íl//n-a [ɛ] ĉe i s-a părú‿lui̯/l-a atîrná‿d-um‿p^{u}ọm//copiláşu/i̯-a ịntrát‿î ^{u}o clẹáncă îm‿p [ɛ] îm‿piĉu̯ór//^{u}o clẹáncă-m‿piĉu̯ór//s-a făcút un‿s^{i}em/că s-ā m [k] a zăcú‿cop^{i}ílu/muld‿dă...dā piĉọrúş şî‿dă cárnẹ//cîn‿s-a căsătorít‿î ăl [ɛ] ĉel‿î...călătóru/a luá‿fetíţ-ásta//cînd a-mbrăcát-o ştíi̯ s-o-mbráĉe dă m^{i}irẹásă/i̯el a văzú‿s^{i}émnu aíĉẹ-aşá[1]//

zíĉe: "ĉe-i̯ sem^{n}‿ā..."/

"ē"...zíĉe "úi̯te să-s‿spui̯ ^{i}eu̯/^{i}e un‿román dómle//i̯e un‿román"/

"păi̯ cum ?"

zíĉe "un‿călăt^{u}ór a foz‿la ursitórîli mámi//şi ĉe să vez^{i} matále" zíĉe/"m-a aruncát ịntr-un‿clẹánc/şî‿ĉẹ-am păţít ^{i}eu̯ cu..."/

"^{h}ī[2] !//ásta i̯ẹ fetíţa cárẹ-am aruncát-o i̯o//da//ásta i̯ẹ fetíţa carẹ-am aruncát-ọ i̯ọ/ai̯ văzú‿dumnezéu̯" ĉe "că...i̯-adăvăráte ursitór^{i}"//

[Şi s-a mai auzit de vreuna tot aşa ?...]

ē...am mai̯ auzít povéşt^{i}/i̯ár d-ástẹa/tot um‿băi̯eţáş//tod‿la ursitór^{i}//

a zis "cînd o-mplini băẹátu̯-ósta dă...dă şi̯-o lu̯á i̯el m^{u}óţu/dápă lu̯átu móţului̯ lui̯/va murí la...la fîṇtîna cutárẹ"//

călătóru i̯-a spus: "ómule" ĉe/"úi̯te la ĉinĉ an^{i} copiláşu̯-ăst-al dumitále/m̄u̯áre-ñecát"//

---

[1] Se pipăie pe pulpa piciorului.

[2] Aspirate.

s-a dus tái̯că-său̯/și i̯-a fắcú‿plẹópă̯//ấ‿astupá‿púțu/a lăsá‿númai̯ [ɛ] ĉirculáți^{e}a//că n-ávẹa loc i̯el/pă ĉirculáții̯//àșắ/pă ĉirculáțịẹ n-ávẹa lo^{c}‿copílu să sár-acọ́^{lo}//s-a perpelí/‿s-a dus copílu la ĉínĉ anișu̯ór^{i}/și s-a perpelít acộló/ș-a murít ùi̯t-așá pắ‿ásta/pă plẹóp-áẹa/a^{u}úz dumnẹatá ?//

[Aceeași]

la mînicătu̯áre

la mînicătu̯áre dā.../am̄ auzî́‿șî i̯o dîm‿bătrî́ni noștri̯/că [ɛ] sunt‿î/kár a fost aíĉ^{e}a ^{u}o fĕmẹ́^{i}ẹ/cárẹ-a prịns-o la láptẹ//da... ș-a ọmorî́t-o/a murí/‿dîn ásta a murít//a fos‿cu putinéi̯u dă piĉu̯ór/ș-a foz‿zicî́nd așắ la tu̯áte burûiénili: "țîr d-^{i}ș^{i}/‿țîr dă colẹá"/și ^{u}ómu̯-a păzít //u̯ómu̯-a păzít//zî́ĉẹ/ắla a ziz‿dă colọ́/vă roc‿să mă scuzáz/‿zî [k] ĉe "țîr și dî̃‿^{î}ást-a mẹ"// [...] ș-a lu̯at-o/ș-a omorî́t-o/trăí-tẹ-ar dumnezéu̯/ș^{î} dî̃‿^{î}áẹắ‿a murít//așá dîn ásta a murít//șî́‿a rămáz‿d-atúnĉ^{e}a‿î...adícă [ɛ] dînnaínte dîn...la părínți mịẹi̯//astupám la váĉ/îŋkidẹám b^{i}íne/legám bíne la vácă...la grajd^{i}/și-i̯ punẹám un tei̯ îŋ‿cap//ș-acọló punẹám ũ‿sul dîn álẹa dă la țăsătoríẹ/că ^{u}oi̯ f^{h}i auzí‿j‿dumnẹatá la țăsătorí^{i}ẹ/da//acoló astupám găuríl-ẽlẹä//"cum astupắm găurîlẹ-ástẹa cu báligă lā...la găurîlẹ-ástẹa/așá s-astúpe gúra ắlọra cáre úmblă să [r] să i̯a láptîli"//așắ că...ástẹa știu̯/ș-ásta vă spun//

[Aceeași]

o̯ nuntă

bắgátu vorbi̯á cū...cu fáta//să-nțelẹĝ^{e}a:

56

"úi̯te tu mă plaș‿pă mínⁱe/sau̯ i̯ou̯ te plac pă tínⁱe/sau̯...nu mă plaĉ//vrẹ́ai̯ să mă i̯ei̯ pă míne ?"

"dā"/zîĉᵉám i̯ọ că dắ/și dî́n̦su da//

"îs‿pláĉe dă míne/dă su̯árta mẹa ?"//

"îm‿pláĉe"//

"e...i̯o úi̯ťe spun̦‿la părínți̦ mii̯//spun la părínți mi̯ei̯ să vʸíⁱe/să să-nțelẹ́gă cu părínți tĕi̯//sau̯ ai̯ dăpă míne"//

"nū !//nu merᵍ‿dăpă tínẹ//nu merᵍ‿dăpă tínẹ"/

"dă ĉe ?"//

"să văs‿părínți tăi̯ în̦‿cásă la mínẹ//ca să mă ĉᵉáră la părín̦s/‿că d-ái̯a m-a crescú‿părínți"/așᵉá i̯erẹá naíntẹ//

venẹá părínți̦/úi̯ťẹ-așá/úi̯ťẹ-așá/că ḱar i̯eu̯ așá la cúscru̯-am vinít //că i̯eu̯ am băgẹát/că‿dî́n̦su áre fátă//an̦‿venít aíĉẹ-așá/șî an̦‿spus:

"mă-ntrébⁱ la ĉé‿am‿venít i̯eu̯ aíĉ ?"//

"păi̯" zíĉe "dă...să vă-n̦tréb..."//

"e...úi̯ťẹ-am trecú‿la găⁱẹ́ștⁱ/șî m-am oprít aíĉᵉa um‿pʰíc/la dumnẹavọástră/c-avéțⁱ ᵘo fetíță/și i̯o am um‿băiețắș//dàșî băețáșu mⁱeu̯ ⁱéste mic/c-áre númai̯ șáptesprezèĉe anⁱ//dūmnẹ́atá/vréi̯ să‿mi̯-o dai̯ fáta mię ?"/ș̦ai̯ "dumnẹavọástr-avéțⁱ ᵘo fetíță/vrés‿să mi̯-o daz‿míⁱe ?"/

"da"!//"zíĉẹ-"a mai̯ vení‿ĉínⁱevá la mínⁱe/dar n-ắn dat-ọ//da fʰínc-az‿vení‿dumnẹavọástră/v-ọ dau̯"//

àșá/zis și făcút//în̦‿zíu̯a dă cutáre-i̯ fáĉēm...logónd̦ă//îi̯ băgắn̦‿lăutárⁱ/dășí ⁱo avẹám um‿băi̯át morᵗ‿pă fron̦/șî dî́n̦șẹ-avẹá dòi̯‿trei̯//adícă su̯acra lū...cúscră-mi̯ö ásta//vʸíne și dî́n̦să...feméⁱẹ bătrî́n-aíĉ/

"nu ! să le băgắn̦‿lăutárⁱ fʰín̦că sîn̦‿copʰíi̯ tínerⁱ/șī copʰíi̯ cruzⁱ"//

da i̯ou̯ mă pusé‿i̯ pă plîms//zic: "cum ^{u}o să [ɛ] aúd i̯ou̯ lăutári/ cîn^{d}‿băi̯átu m^{i}eu̯ a rămás în ungárie̯a/să pu̯áte úna ca ás^{ta} ?[1] //da i̯eu̯ nu po‿să-n‿ţîu̯ plînsu//nu pod‿drágă să-n‿ţîu̯ plînsu"/

zîĉe "nu !/lăsám tot/legắm tu̯áte lắcrămili noi̯/şi puném...la m^{i}iljoc/băgắn‿lăutár^{i}"//

a băgá‿lăutári/am lu̯at fáta/ácú...am vinít aiş‿cu mîncáre/cu băutúră/ş-an‿lu̯a‿fáta//ne̯-a dat-o dînsu...//

[Dar spune-ne care sînt toate obiceiurile la o nuntă pe aici ?]

sîmbătă ^{i}éste...sîmbătă se̯ára fedelés//să fáĉe ástăs‿tu̯áte mîncărurîli/nu să făĉ^{e}á gozonág‿la noi̯ atúnĉ//să făĉ^{e}á vărză/să făĉ^{e}á ĉ^{u}órbă/să făĉ^{e}á friptúră/ş-atîta mîncá la núntă//atîd‿mîncá la núntă//e !/ ástă-se̯áră noi̯ te mînám pă dumne̯atá/că‿nu mai̯ făĉém‿î [k] /nu să făĉ^{e}á‿î înv^{y}itățiį//te mînám pă dumne̯atá cu plósca/-z‿dăm plósca pă mînă/ĉinş‿kíle/zéĉe kíle/sau̯ îz‿mai̯ dam şî stícle-m‿buzunár/dácă să furşéşte plósca/dumne̯atá scoz‿dîntr-um‿buzunár/şî‿úmpli plósca//"te duj‿la tu̯áte ne̯ámurîli méle"//îz [ɛ] dam [ɛ] în‿scrîs/cutáre şî‿cutáre/cutáre şî‿cutáre/"dumne̯atá te duj‿la u̯ámen-éşte̯a//şi mi-i̯...kémi̯-aij‿la núntă"//

vene̯á u̯ámeni duminícă//pă la zéĉe/pă la únspe/ş‿cáre-i̯ ne̯ámurîle méle/tu̯áte cu plocu̯áne-m‿bráţe//acoló dóo pîin^{i}/^{u}o găínă fríptă/úna v^{y}í^{i}e-m‿bráţe/ápăi̯ brînză/ápăi̯ ^{u}óo/ápăi̯...lúcrur^{i} d-áste̯a/cum îs‿spusé‿i̯ i̯o matále dom^{n}işu̯áră//zắcăr bucắţî/mă rog‿î d-áste̯a//şî [ɛ] petreĉ^{e}ám núnta//merĝ^{e}án‿cū cop^{i}iį la cununát/merĝ^{e}á şi bărbátu m^{i}eu̯ şî...

[Brad nu era ?]

ire̯á brad/brádu [ɛ] cavalér/cavalér dă ^{u}onu̯áre//ắstă...merĝ^{e}á cu brádu/ave̯ám prosu̯ób‿bun/frum^{u}ós/mire̯ása-i̯ púne-acoló-m‿brad//túrte dulş/covríĝ/mérē/îm‿brad//mérĝe pîm [k] cavaléru dă

---

[1] Informatoarea plînge.

58

ᵘo̯nu̯áre cū...cu brádu la bisérică/să cunúnă/ș-e̯a s [k] prosu̯ópu/ cavaléru dă ᵘo̯nu̯áre ⁱe datór să vʸīⁱe dise̯áră la másă lā...la mire̯ásă șî‿la ĝinéri̯//vene̯á la núntă/așá cun‿să tăi̯á mása/cun‿să proĉedá cu b [k] dárurîli/da dárurîli/pă la dóo̯spe̯ nu̯ắpte̯a/șî‿ nainte ține̯á și lūnⁱ/ține̯á și mártⁱ/c-așá an‿ținút-o/șî lunⁱ șî marțⁱ//

[Și lunea ce se făcea ?]

lúne̯a sĕ jucá... [ɛ] dácă ᵘo lu̯ai̯ cu núntă pă mire̯ásă/-i̯ jucái̯ cămắșă‿ᵘóră//mire̯ása cáre să culcá cu ĝineríli/vă rog e̯ar să mă scuzáț/...așá/da !/așá îi̯ jucá cămáșa/vene̯á pocînzéi mi̯ei̯/că‿ne̯ámuríle méle vene̯á toțⁱ/și ișe̯ám cu flu̯orⁱ la urék//busui̯ócu dácă i̯ere̯á i̯árna cu busui̯ócu cu flu̯orⁱ róși̯/cu [r] cu...fundulițe̯ róși//dácă i̯ere̯á că nu ire̯á pă cále búnă/ișe̯á cu pîi̯ne̯a găurítă//da...pîi̯ne̯a ere̯á găurítă/că nu-i̯ lăsá nᵘma cólțu̯-ósta//arătá la u̯ámenⁱ că n-a fos‿ĉinstítă//da acúma a ișít obiĉéi̯ dă [ɛ] dă ᵘo spúne//da/acú a ișít obiĉéi̯ d-o spúne/că [r] că nu e [k] n-a fos‿ĉinstítă/da.../așá că...//

da daru̯-acoló/ᵘo sútă dóo/cît vre̯ai̯ dumne̯atá/dumne̯atá dácă ⁱere̯ái̯ cavalér/trînte̯ái̯ trei̯ súte/sau̯ ĉin‿súte/brădéțu i̯ar ĉin‿súte//

[Dar brădețul cine era ?]

cavalér...

[Îi dăruia sau cum ?]

nū/îi̯ da/mire̯a [k] vene̯á țigánu cu farfuríⁱa//țigánu o̯ lu̯a dă la nun//"bine te̯-an‿găsî‿núne máre/ĉinstiz‿núne m [ɛ] núne marⁱ nu vă supăráț/venim aiĉe̯-așá" zîĉe/"cu...cu dárur la dumne̯avu̯ástă//

"da...da" zîĉe i̯el..."noi̯ dăm"//

așá că...să duĉᵉa/da núnu ᵘo...ᵘo mⁱíi̯e ĉin‿súte/sau̯ dóo mⁱíi̯/și la úrmă z [k] înĉepe̯á u̯ámeni//ắla dóo súte/ắla o̯ sútă şàptezéĉ/ắla ^{u}o sútă ọbzéĉ^{i}/ş-aşắ că̇...merĝ^{e}á tu̯átă mása//ĉe ^{i}ẹre̯á ĉei̯...ai̯ mi̯ei̯ apr^{u}opi^{i}ás‿ş-ai̯ mirési/dóo súte/trei̯ súte/pátru súte̜/ĉìṇ‿súte̜//ş-aşắ să strînĝ^{e}á uṇ‿tre̯áb‿dă ban^{i}//cîz‿ban^{i} s-a ĉiṇs[ɛ]... spune̯á lā...nunu̜//"ĉiṇstíz‿mesén^{i} aténţie̜//s-a aduná‿dîn ĉiṇstíta núṇtă/a lu cum [ɛ] dumítru maziléscu/sau̯ a lu túdor dínu/s-a adunát atîte̯a mii̯"/

"să trăi̯ắscă/şî...úra"//ást -a fos^{t}//

[Şi după asta se mai duceau la părinţi ?]

ṇu să mai̯ duĉ^{e}á la noi̯/da la v^{y}íşina să dúĉe//

[Şi cum se zice ?]

da !/la o săptămînă să dúĉe şî la noi̯//sắ‿úĉe péntrū... [ɛ] să să-mpéĉe̜...dăpă núṇtă̜//

[Se zice că se duce pe calea...?]

dă pă cále̯a náltă̜//da/dă pă cále̯a náltă//^{z}ĉe c-a foz̠‿î mire̯ásă/şī...acú să-ṇjose̯ázǎ/z̠ă...^{u}o i̯a ca...ca tu̯átă lúme̯-aşá//să dă la u̯ámen^{i}/nu mai̯ suŋ‿cavalér^{i}...//aşắ că...acoló be̯a/mănîŋcă cu părínţī.../la úrmă să-ntór‿şi ĉe̋i̯lalţ^{i}/şi cúscră-mi̯ĕu̯ v^{i}íne la míne‿e̯ar/dă pă cále̯a náltă̜//i̯a̋r cu plocón/i̯ar cu băutúră̜//

[Aceeaşi]

cî́nipa

îŋgráş^{i} ọgóru bíne̜//i pún băligár top^{h}ít//nű băligár̜ păi̯úş^{i}//că dac-ai̯ puz‿băligár păi̯úş^{i}/ţ-o rete̯ázǎ toţ...to̯átă víermi/nu faj‿nimíc//acoló pui̯ núma băligár top^{h}ít//a venít‿ă...vára/dumne̯atá ar^{i} la porúmb//cî́nipa nu să púne̯-atúnĉ//da dumne̯atá ar^{i} ọgóru̯-ólắ‿al cî́nipi̯ t^{u}ot//pe̋ste cî́teva [k] dăpă ĉe̯-a răsărí‿porúmbu/dumne̯atá te duş‿şī...ar^{i} l^{u}ócu...ọgóru dă cî́nipă i̯a̋r//i̯a̋r îi̯ mai̯ pui̯‿ī...băligár top^{h}ít//şî sámen^{i} cî́nipa//nu-i̯ dai̯ cu grápa//

60

îi̯ dai̯ puţînél aşá cu tăfălúgu/că dácă-i̯ dai̯ cu grápa/^{u}o băĝ adîn̨c//noi̯ aşá-i̯ făĉ^{e}ám//şi dan̨ cu tăfălúgu/dăcît ^{u}o aşternẹá niţălúj/da tăfălúgu uşur^{i}él//şî răsărẹá cînipā/dă pă ĉé an̨ sămănát-^{u}o/adúc păi̯úş^{i}/şi-i̯ sámăn păi̯úş^{i}/ca să nu mi̯-o adúne păsărili̯//ş-acoló să faĉe ^{u}o cînipă/cît aş r^{h}i i̯o aşá/úi̯ti̯//v^{y}ine tim̨pu...la cînipă/că s-alêĝe//dă váră/dă váră/dă tu̯ámnă/dă tu̯ámnă//culéĝem p-ásta dă tu̯ámnă [k] dă váră//mérĝem pî i̯a/pîşim b^{i}inişu̯ór/ca să n-^{u}o cálş ş^{î} p-áẹa dă tu̯ámnă/c-atúnĉe-ai̯ rămás prẹa rára/şi dácă i̯a-i̯ işítă rára/n-ai̯ făcú nimíc//culéĝem p-ásta dă t [k] dă váră/^{u}o dúĉem acásă/^{u}ō uscăm bíne/ş-^{u}o dúĉen̨ la gîrlă//púnem în̨ gîrlă/ş^{î} púnem pi̯átră pă ẹa//ş-^{u}o lăsán̨ trei̯ zíle//la trei̯ zíle ne dúĉem/trăĝém dă i̯a/vedém s [ɛ] s-a top^{i}ít/dácă nu s-a topít/o mai̯ lăsám o zi//atúnĉ/a pátra zi trébue să te duş/s-o i̯ai̯/ş-o spel/ ^{u}o faş curátă álbă//álbă//v^{i}ii̯ cu i̯a acásă/^{u}o pui̯ la d [ɛ] uscát/la úrmă ^{u}o faj mélíţă//mérj la méliţă/ai̯ văzú dómnu diréctor[2] [!]/c-a apucá dîn ásteạ//păi̯ dai̯ la áẹa dómle...fo săptămînă dă zíle/dácă ai̯ fo [ɛ] trei̯ súte pátru dă c [k] mînúş^{i}//câ le faj mînúş^{i}/aşá cît [ɛ] pos să cuprín̨z^{i} îm mînă//v^{y}ine tímpu ş-al áleẹa dă tu̯ámnă/o culéş şî p^{î}ă dín̨să/^{u}o pui̯ p-áẹa la ig^{u}orît^{c}//^{u}o faj grămádă/ca să să...răscu̯ácă sămînţa//ş-àcoló/^{u}o scoţ la...la ^{u}o săptămînă/^{u}o scoţ/ş-o pui̯ în [k] pîn...pîn̨ gard//^{u}o-n̨fiĝ aşá-n̨ gard//dápă ásta să usúcă/ş-o ^{i}ei̯ la [r] la bătút//ş-o cúres cu mîná aşá/scútur^{i} ĉé^{e}a ĉe s-a scuturát/i̯áros ^{u}o pui̯ acólo/că nu să scútără tu̯ată sămînţa odátă//dépă ásta ^{u}o scútur^{i} b^{i}ine//îi̯ scútur tu̯ată flu̯árẹ-áẹa să rămîie sin̨gur bắţu g^{u}ol/ş-o duş şî pă dín̨sa la gîrlă//depă ásta//i̯ai̯ i sămînţa/o vîntur^{i}/o faş curátă/núma bóbu ^{i}ei̯//şi i̯ai̯ cînipa/ş-o duj la gîrlă/i̯ár pă dîn̨sa pui̯

---

[1] Se scoală în picioare pentru a indica înălţimea cînepii.

[2] Se adresează directorului şcolii, care asistă la înregistrare.

pe̯átră̦/ș-o laș șᵗ p-ái̯a...șàpte ob zî [k] zíle̦//că i̯a/áe̯a ⁱe dă tu̯ámnă/nu să topéște/șî să răĉéște ápa̦//să topéște répede/ca áe̯a dă vára̦//s-o laș pátru zîli̯//șᵗ p-ái̯a ᵘo laj mai̯ mult//ašá că o̦ [k] te duș șᵗ o̦ scu̯oțⁱ/ᵘo spelⁱ i̯árășⁱ//dácă mai̯ ⁱe t [k] su̯áre bⁱíne̦/o mai̯ méliz/dácă nu o pui̯ îm pod//núma [ɛ] în grajdⁱ//ș-o̦ méliz la primăvàră/úi̯ťe cum ar vení acú primăvàra̦/păi̯ dă múlte ᵘorⁱ an rămás ašá/dómnu diréctor//ș-o mélis primăvàra//ᵘo dai̯ la dărác/ᵘo dărăĉéștⁱ/ō...î [ɛ] întórĉ/scúi̯pⁱ tu̯átă zîu̯a la i̯a/pînă torĉ/pînă la ʰáță//ᵃšá că ái̯a.../făĉe̯án cămášⁱ...da...//

[Aceeași]

brîn̦za

le mulĝᵉám pă ᵘoi̯/îl stricorám pă lápte/și băgám pʰi̯ag în lápte/îl lăsám și ișá um pʰig dē zăr/o̦ mestecám/dúpă ĉe ᵘo mestecám/o pune̯ám um pⁱig la-n̦călzit/șî la o̦rm-o to̦rnám în sădílă//ᵘo lăsám și să...scurá bíne/dúpă ĉe să scurá/îi̯ dam...o tăi̯ám...din sădílă/și-i̯ dam sáre/șᵗ...o pune̯ám și-j lu̯a sáre̯a la bᵘorcán//

[Și cheagul de unde îl iei ?]

dă la mi̯él//tăi̯ám mi̯élu/i lu̯am ki̯águ/îl curețe̯ám/pune̯ám lápte și sáre//și-l legám și-l pune̯ám la uscát//

[Și din laptele de oaie ce se mai face?]

ē ! îl...faĉ și zmîntîn-amin̦terⁱ /zis bătút/cum să faĉe la noi̯ dă-l báte la putinéi̯/sau̯ lā tel//da...mai̯ mult îl ᵘobijnui̯éște p-ásta dă u̯ái̯e la brîn̦ză//

[Dar urda cum se face ?]

da !//îl púnem la prin̦s pă lápte/șî să prin̦de bine-n u̯ală/șî fʰi̯érbem/zis ca un kil dă lápte/dúpă cum ⁱéste [k] dă ápă...dúpă cum e lápte//ș-ᵘo to̦rnám péste lápte//dúpă ĉe îl to̦rnám peste ⁱel/îl lăsăm nițél la-n̦călzit //l-în̦călze̯ám bíne/șᵗ dúp-áe̯a o tornám

62

la sidílă i̯ar//şî să...făĉe̯ám úrdă//ásta-i̯ spune̯ái̯ brîn̯ză fără kág//

[Ştii să faci şi unt ?]

da//îl púnem láptili la prin̯s în u̯álă/j‿dúpă ĉe să prinde̦ ⁱel frumᵘós/îl púnem îm‿putinéi̯/şi-l bátem pă putinéi̯/i lom úntu/i̯ése unt/şî...îl lom şî...n̯‿castrᵘón̯/şî-l púnem la m [ɛ] trebuinţám la mîn̯cáre/ bunînţeléz‿lă...pus unt/la făcút cîte̯-o prăjitúră/sau̯ ...//nu pre̯a ne omorîm noi̯ cu prăjitúrile̯-aiĉᵉa [!]//

pănéscu me marie̯a
pàtruzéĉ [de ani]

spălátu pă piĉu̯áre

lă rusálii̯ la noi̯/ziz‿lúnⁱ dúpă rusálii̯/noi̯ ne pregătím mai̯ dinaínte şⁱ‿fáĉem pîsaᵈ‿la mu̯áră d-áste̯a dă mînă/la rîjniţă-i̯ spúnem/rîjniţă/şi-l ĉérnem bíne/îl spălám/şi-l púnem la fi̯ert/şî‿fáĉem [ɛ] dúpă ĉe-l fi̯érbem/îi̯ dăm un̯so̯áre/cū untúră/ l-únĝem/cu untúră/şî-l púnen̯‿lă străkínⁱ/şî kemám du pîn̯‿veĉínⁱ...copⁱiⁱi/ bătrîni/scu̯átem álbi̯a-n̯‿cúrte/cu lînă/cu fᵘoi̯ dă nuc/şî‿cu săpún// şi spălám copⁱii̯ pă pⁱiĉu̯áre//copii̯/bătrîni/-i̯ spălám pă piĉu̯áre/ púnem másă cu pîsátu̯-ólá‿agoló/le púnen̯ lápte-n i̯el/ᵘobiĉéi̯u dă‿la nᵘoi̯//şî...mănîn̯că...dă la mas-acólo̦/şî‿ple̯ácă//

[Dar de ce este obiceiul ăsta ?]

păi̯/obiĉéi̯-ósta dîm‿bătrînⁱ/de/i̯o ştiu̯ ? [!]/aşá ⁱe ᵘobiĉéi̯u la nᵘoi̯ [!]//

[Ce spun oamenii despre obiceiul acesta ?]

de.../zíĉe că ⁱe ᵘo pomán/-aşá a fost obiĉéi̯u/că ⁱe pᵘománă/

dē//ásta ⁱe pománă/zíĉe că ⁱe.../e̯áră̦ duminícă/prima zi dă mᵘoşⁱ/ i̯e sîmbătă la noi̯//să-mpărţéşte u̯ále//u̯ále...căldárⁱ‿i/bunînţeléz‿

váse din ástęa//mérĝe la bisérică/tămúį-acólo/vⁱin acás împărțésc vásilę-ástęa/u̯ále/străkínⁱ/ĉe áre//dumínică/i̯áră ⁱe obiĉéi̯ cu farfúrii/cū...paháre/mérĝen͜ la bisérică/vením acásă/i̯ar împărțím... vásęlę-ástęa/...farfurii̯ cu paháre/cu...gogóșⁱ/or ĉe áre.../ᵘo bucád͜ dă cozunác acoló pă éle/bunînțelés//dúlĉurⁱ d-ástęa șî...// lunⁱ i̯e cu pîsátu/cáre v-an͜ spus//lunⁱ éste cū...la noi̯ obiĉéi̯-ósta/cu spălátu pă piĉu̯áre [!]//

[Aceeași]

[Jocuri de copii]

[Ce jocuri vă jucați voi ?]

clínĉᵉa/mása/purĉᵉáu̯a//

[Dar clincea cum e?]

pátru inșⁱ/lᵘom un ĉumáᵍ͜ ji púnem toțⁱ mîinli/șî púnem pînă ajúnĝen͜ la cap//și͜ d [ɛ] dacă͜ ajúng doi̯ [ɛ] în͜ fáță sús/ĉei̯ doi̯ dîm͜ fáță sîm͜ bătăi̯ášⁱ/i̯ar ĉei̯ doi̯ din͜ spáte sîm͜ purcárⁱ//și fag͜ dóo bⁱíbe/úna...dîn ĉinj͜ métri/úná͜ aíĉᵉa/ș-úna peste ĉinj͜ métri//și ...doi̯ stau̯ aíĉᵉa/um͜ purcár ș-um͜ bătăi̯ášⁱ/și doi̯ coló//ș-únu arúngă clínĉᵉa la ăla dim͜ pártę-áęă/șî͜ dă cu ĉumágu̯-așᵉa/ș-ălălán͜ la ăsta dîm͜ pártę-ăsta//

[Și masa cum e ?]

stau̯ muls͜ copʰíi̯/stau̯ jᵘós/șî dau̯ așá cu ĉuméĝiˡⁱ/șî͜ să duc așᵉa//și cáre rămîne últimu̯-a tréęa u̯ară/rămîne purcár/și púnē ĉumágu̯-așá...másă//și...ĉéi̯lanz͜ dă să lovęáscă pă͜ ăla/j͜ dácă nu lovéște nic͜ únu/i̯ă băęa [ɛ] băęátu̯-óla cárę-a pus ĉiumágu/i̯a tu̯áte ĉuméĝile/și cu cáre lovéște/ála i̯ése-n͜ lócu lui̯//să púi̯e mása//

[Și purceaua ?]

fáĉe ᵘo bʸíbă la mijlóc/și jog͜ mai̯ muls͜ copʰí/și dă͜ lā...dă

64

la bʸib-áe̯a dă la mijlᵘóc/...măsór tos‿cît-un ĉumáᵍ/şî fac şî ⁱe̯i̯ ᵘo bʸíbă toţⁱ aşᵉá//şi adúc ᵘo míngîe/şi u [ɛ] únu...rămîne purcár//şi dăṷ [ɛ] cîn [k] purcáru vre̯a să...vre̯a să vʸíi̯e să báĝe míngîe̯a-m‿bʸíb-àe̯á‿dă la mⁱijlóc/şi copʰíi daṷ cu ĉumágu/şi nu-l lásă//...îm‿míngê//

stăŋculéscu ĉe nicoláe
dóe̯şpe̯-anⁱ

790. RECEA DE SUS [ALR I, 790; WLAD, 428]

(com.Recea, jud.Argeş)

Culegere: 1967; GG, PL, BM, MM, MV; transcriere: PL

fîntína

fîntína să co̯nsiderá/pă tímpurⁱ/po̯áte-ntr-um‿mal unevá saṷ úne pişte̯á nişte ápă d-acoló/făĉá ᵘo gro̯ápă ṷámeni acoló cum pute̯áṷ i̯ei̯ atúnĉa/băgá cîţi̯-um‿budurói̯ aşá s-ar zíĉe dă lémn/ scobít/aşá/băgá i̯ei̯ acólo ca să...ĩláture murdării̯a/ştii̯/nămólu/ şi...de̯-acólo ṷá ápa//ái̯a să nume̯á fîntínă//dar áste̯a/cîn‿a-nĉepú‿să fáĉă din áste̯a/púţurⁱ/áste̯a să nume̯á puţ//acú puţ îi̯ spúne şi la ăstălántu care-l găṷuréşte pîn‿la adînĉímile áste̯a//cum am şî i̯o únu-ŋ‿cúrte tot aşá făcút/adîŋc//acú la mine-i̯ dăstúl dă de̯al acólo̯ da/la dòṷoşĉíi̯‿dă métri aŋ găsít ápa‿acólo sus/şi l-am făcút//tot puţ îi̯ spúne/ĉe "áre puţ în‿cúrte/cutáre"/şi dácă-i̯ ĩ‿márĝine̯a drúmului̯ tot puţ/zíĉe: "um‿puţ acoló"//

fîntînă-i̯ zíĉe şí fîntínă/da fîntînă propu-zísă ái̯a a fost fîntína//ásta a fos‿cum‿esté¹ ai̯íĉa la márĝine̯a sátului̯/ştii̯e dínsu²/la fîntína lu găi̯ínă/acólo i̯e tot aşá ũ‿şipod‿dă ápă cáre

---

[1] Subiectul îşi drege glasul.

[2] Subiectul arată către directorul şcolii din sat, care asistă la înregistrare.

65

pătrúnde díntr-um‿mal/a pus i̯ei̯ acólo níşte lémne/níşte...ca să nu s-astúpe/ştii̯//ş-ái̯a să numéşte fîntînă//^{î}i̯ zî́ĉe fîntína lu găi̯ínă//a fost álte fîntín^{ɨ} cáre̯-a mai̯ fos‿p-ai̯íĉ mai̯ pîn̯‿vále̯a àstălántă/s-au̯ astupát/le̯-a neglijá‿lúme̯a/şî s-au̯ astupát/da‿a̋i̯a să nume̯á fîntínă/ái̯a cáre curĝá d-acoló/într-űna‿aşá//

[Dar de ce îi zicea a lui Găină ?]

păi̯ ī/a fost ũ‿ne̯am acólo dă u̯ámen^{ɨ} cáre-i̯ spune̯á găi̯inéşti/ĉíne̯-o f^{h}i fost găi̯ínă ála/ála sígur c-a fost ĉinevá/ắl bătrîn/găi̯ínă ăl bătrîn/şi după i̯ei̯ a rămás găi̯inéşti/dĩ‿ălã‿ăla/găi̯inéşt^{ɨ} mérĝe şi ástăz^{ɨ}/z^{î}ĉe fîntína lu găi̯ínă//

manoláke án̯gel [67 de ani]

[Amintiri din viaţa subiectului]

a venít cu plósca părínţi lui̯/máma/că tátă n-ave̯á//şî ne̯-am înţelés într-o joi̯ sára//ne̯-am înţelés şî a puz‿núntă la dó^{u}o săptămîn^{ɨ}/dă i̯ere̯á îm‿póstu crăĉúnului̯ i̯ere̯á/şî am pús-o dăpă bobote̯ázặ/d [k] atúnĉ nű să făĉá núnte-m‿post/nű să făĉe̯á/ca‿ac^{u}/acú să fac/atúnĉ nu să făĉá/şî la dóo săptămîn^{ɨ} dîm‿bobote̯ázặ am avú‿núntặ//i̯ere̯á ^{u}o zăpādă ş-ũ‿ĝēr/şî m-am măritát şî am n̥ăscút fáta la doi̯ án^{ɨ} şî i̯eu̯ şî.../an‿trăi̯i‿nó^{u}o an^{ɨ} cu i̯el/şî s-a suná‿războ̯i̯u şî m^{y}i l-a luu̯át//s-a dűs şî n-á mai̯ venít//ş-ã‿rămás cu [r] cu...trii̯ féte/dá úna o făcúsem mai̯ tîrziu̯ la ĉínĉ an^{ɨ} o făcúsem/o ave̯ám pă lína dă doi̯ an^{ɨ}/ş-am n̥ăscút pă marii̯a/şî d-aĉí am născút álta/şî ái̯a mi s-a prăpădít//

[Cum s-a prăpădit ?]

cînd a intrát/cîn‿a intrá‿némţi la noi̯/my-a murít fáta atúnĉ/muríse/

66

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯te cum/o lăsă͜ síŋgur-acásă cu̯-ai̯lánta mai̯ m^{i}i^{c}șo̯ára/cu̯-alelánte̯-adícă/da ái̯a mai̯ máre să dúĉá cu vyíte/cu ále̯a/mă duĉám la múŋcă/că i̯ére̯a múŋcă/de !/ave̯ám...múŋcă la de̯al/pămínt/trebui̯á să-l munĉím/șî̄ o ĥí răĉít/că úi̯te i̯-a-n̄egri͜ búrtica ai̯íĉa[1]/ i̯-a-n̄egrít//hai̯/dă-i̯ șî i̯eu̯/dăscíntă-i̯ ca lúme̯a/cum i̯ére̯a atúnĉ/ că nű dúĉá la dóctor mái̯c-atúnĉa/îŋ͜ f^{h}íne s-a prăpădít/la fo săptămínă dă zíle s-a prăpădít//

cîn͜ a intrá͜ némți/i̯eu̯ îŋgropásem fáta//a intrá͜ némți/dumne̯avo̯ástră nu știz͜ níĉ únu dă fapt că/ĉe/da ún͜ să știț ĉe știu̯ i̯eu̯?/ la míne i̯e mult/da/nu știț/nű știț !//cînd a ^{i}intrát i̯ei̯/a ^{i}intrát...într-o joi̯ a ^{i}intrát/la noi̯ în [k] la míne-ŋ͜ cásă acoló/venisără la miróș^{i}[2]/venísăr-au̯uză..."ĉe să fac șî i̯eu̯/ĉe să pitésc/ĉe să pitésc șî i̯eu̯ diŋ͜ cásă ?"//i̯eu̯ síŋgură/fétili i̯ére̯a míĉ/șî ĉe/ave̯ám úna dă șápte an^{i} ș-úna dă ĉínĉ^{i}/șî ái̯a să prăpădísă dă ^{u}ob͜ lun^{i} i̯ére̯a/i̯erá făcútă dă primăváră/șî tu̯ámna a murít/născútă...//șî am [ɛ] am pus șî i̯o p-acólo láda cu lisándra͜ am îŋgropát-o c-o cumnátă//a venít ș-a legát/a...cîn͜ a intrát i̯ei̯/ave̯ám căpețálu féti/că de/cuŋ͜ să fáĉá dă trei̯ zíle-i̯ zíĉá/ frămîntát îŋ͜ copái̯e ș^{î}͜ colíva la foc//

ăolícă máre/cînd a venít/i̯eu̯ mă p^{h}itisám/intrásăm în niște glúgă dă coĉén^{i}/mă bâgásem acoló/că ĉe "fáĉe ră̄u̯ máre la feméi̯/ tínere/fáĉe-așá/dréĝe"/i̯eu̯ mă pitísem/lăsásem ū͜ uŋkáș acole̯á p-acásă/ū͜ fráte a lu sócru-mi̯eu̯//cînd...înĉepú ăla să stríĝe "i̯iu̯ánă/i̯iu̯ánă"/zíĉe "vyíno-ŋco̯a că spárĝe magazíi̯a"//m-am dus șî i̯-am dăsfăcút la magazíi̯e/șî áltu m-a lu̯u̯á͜ de mîneca și m-a băgát îŋ͜ cásă/șî mi̯-a͜ arătá͜ să fac píi̯ne̯a:/

---

[1] Gest cu mîna spre abdomen.

[2] Miroși, comună la sud de Recea, în fostul județ Teleorman.

"p^{h}íta/p^{h}íta !/prăpădéşte p^{h}íta" z^{î}ĉe/că mai̯ vorbyáu̯ pĩ‿iei̯/ vorgáu̯ romînéşte//

şî le̯-an‿cópt-o şî le̯-an‿da‿ş-a mîn̨cát/şî magazíi̯a a dát-o la păréte úşa/a lu̯át/a prăpădít/nu my-a mai̯ rămás nimi^{g}‿mii̯e p-acólo/că de/la míne am̨‿fos‿şî la poziţíi̯e rău̯ i̯eu̯/la şose̯á/şî...am avút...d-a băgá‿cai̯i/...grájdur^{i}//şî úi̯te̯-aşá-i̯ legáse /úi̯te pái̯că i̯erá/aşá-i̯ legáse[1]/da i̯ere̯á cai̯ atúnĉ/nu i̯ere̯á maşín^{i} mái̯că ca acúma/i̯erá cu‿cîte şáse cai̯ la cămiu̯áne la cărúţe//i̯ére̯a núma cai̯/nu i̯ere̯á ca...maşín^{i}/maşín‿nu i̯ere̯á/dĩ‿răzbói̯u ăla s-a vení‿maşínle̯-áste̯a/dĩ‿răzbói̯/a ^{i}eşít cúrse/a ^{i}eşít maşín^{i}/a ^{i}eşít tu̯áte ále̯a de cáre i̯éste̯-acúş//aviu̯áne nu i̯ere̯á-ñai̯ínte//şî am făcút aşá//

s-a traz‿la.../scrisăsără pă úşa/ş-a grájdului̯ ş-a cási/i̯eu̯ nu mai̯ pute̯ám să mai̯ stau̯ acólo//cînd vene̯ám/mă trimite̯á în de̯al încólo/mă dã‿la părinţi mi̯ei̯/ştii̯ că şîde̯ám coló-n de̯al i̯o//mă duĉám acoló/úi̯te̯-aşá să băte̯á i̯inima-n mine[2]/că d-ái̯a ã‿rămás acú/dă árde-m‿míne úi̯te ai̯íĉ aşá/că de !/dácă cása/i̯işá fle̯ácăr^{i} pă coş/pă cóşu cási ^{i}işá aşá scînte̯íi̯e/fle̯ácăr^{i}[3] ^{i}işá//

cînd mă duĉán‿dimine̯áţa/cazánili̯-aşezáte-m‿bătătúră/i̯ere̯á péste trei̯zăj‿dă cazáne/şî/i̯erá popóta ofiţere̯áscă acoló/mîn̨cáu̯/făĉáu̯/vene̯áu̯/treĉáu̯/lăsá cazánili-n̨cărcáte dă mîn̨cáre dă...cu tót/făcúte...pă...pă...p-afár‿pă bătătúră/i̯ere̯á nóu̯ospréĉe fócur^{i} dómnu vlái̯cu̯[4] -acól^{u}‿la mine/îm‿bătătúră/nóospréĉe fócur^{i}/vene̯á ũ‿unkáş şî le̯-adunã píei̯/tăi̯á vaĉ/tăi̯á...tu̯áte ále̯a/şî cîn‿mă duc într-o dimine̯áţă găsăsc şi úşa cási lu̯átă/ásta d-afáră/úşa ca^{si}/"ăuléu̯ !" zîc "m-az‿lăsát fără úşă"//mă lu̯á únu dă mîne̯că/úi̯te̯-aşá mă lu̯á[5] şi mă băgă-n̨‿cásă//cîn‿acoló tocásără vaĉile

---

[1] Subiectul face gesturi vrînd să arate cum erau legaţi caii la rînd.

[2] Gest cu palma arătînd cum îi bătea inima.

[3] Gesturi largi arătînd cum ieşeau flăcările pe coş.

[4] Domnul Vlaicu, directorul şcolii care asistă la înregistrare.

[5] Arată cum a bruscat-o.

68

pă i̯a//o̯‿ã‿la fînár i̯eu̯ ş-acúma/úi̯te atî́ta-i̯ [1] intrátă.../c-am o úşă d-ále̯a gru̯ásili/m̥blănítă aşá/tablíi̯le şî [ɛ] dósu i̯éste númai̯ d-ái̯a gru̯ásă/cũ‿să făĉá nai̯ínte̯//şĩ...s-a traz‿la fo săptămî́nă dóo/s-a tras//nu my-a rămáz‿nimíc//pórcu n-am avút în ĉe-l prăjí/ l-am prăjî́t într-o [r] într-o strákină d-ái̯a dă...dă pămî́nt/ c-al^{i}lánte să spărĝá/ş-aşá am mîŋcát/i̯árna ái̯a/da//nu my-a rămáz‿nimíc/aşá am păţît//am păţî́‿rău̯ i̯eu̯/am păţî́‿rău̯ máre i̯eu̯/rumî́n nũ/ am trăi̯íd‿greu̯ máre/mái̯că//da ĉe să mai̯ fac ?/m-a ţînút dumnezéu̯ sănăto̯ásă/da‿acú nu mai̯ sînt//úi̯te nu ştiu̯ ĉe am dobîndít ai̯íĉ [2] că mă ắrde̯-aşá/ắrde/ắrde-m‿mî́ne/párc-ar f^{h}i jărăgái̯// [...]

[Şi cum ai reuşit singură să-ţi creşti copiii ?]

ei̯ ! măi̯culíţă nu ştiu̯ niĉ i̯eu̯ cum le mai̯ făĉám/că de̯-ái̯a mă gîndésc ac^{u}‿şî mă mai̯ jăléz‿mai̯ plîŋg/"du̯ámne cum oi̯ hí trăi̯íd/‿d-oi̯ hí mai̯ făcút i̯o/dă le̯-am mai̯ ţînút ?"//le̯-am ţînú‿nu ştiu̯/ pái̯că myi sâ‿păre̯á zî́lli mar^{i}/i̯eu̯ i̯ere̯ám i̯úte/nu ştiu̯/nu ştiu̯ de/ le̯-am ţînút [r] le̯-am ţînút//le̯-am ţînú‿că n-ave̯ám ĉe-i̯ fáĉe niĉ la pămî́nt/ave̯ám boi̯/cărúţă/de/îm‿lăsáse rumî́nu to̯áte/strî́ŋse//în nóu̯ă an^{i} dă zîle ne strînsésẽ‿j^{i}‿noi̯ ĉe ne trebui̯á/ş-aşá că...

[Fetele erau mărişoare atunci ?]

a rămás a máre dă ĉinĉ an^{i} [k] dă şápte an^{i}/a̋ máre/ş-a mícă dă ĉinĉ/ş-a mică dá‿tod‿mi s-a prăpădít//

kár am vyisát ũ‿vyiz‿nai̯ínte pîn‿a ^{i}intra némţi/c-am avú‿trei̯ ban^{i} ĩ‿mînă/şî únu mic/i̯erá...îi ziĉá ĉĩş‿parále înai̯ínte̯-atúnĉa/ şî ála mícu my-a scăpá‿pă nişte crăpătúr^{i} j^{u}os/să făĉá nişte blăn^{i}/taláĵe̯-aşá/crăpătúrile̯-ale̯a/ş-an‿dat/an‿da‿cu băţu/şî nű le̯-am mai̯ găsît/nű l-am mai̯ găsî́t//şî p‿ăi̯ doi̯ i̯-aŋ‿găsît/da//da/ c-aşá i̯e că fétili méle amîndo^{u}o le lu̯áse mái̯ca-n de̯al/máma me̯a/ le lu̯áse-n de̯al//că i̯eu̯ o săptămînă/dóo săptămî́n^{i} i̯eu̯ n-a̋m putút să ⁱíntru-ŋ‿cásă̯/da da/dóo săptămî́nⁱ/plî́ngấm pă lî́ŋgă gard//ș‿zî́ĉám că nu poŝ‿să i̯au̯ gaz/să dau̯ foc cási să-i̯ văz plecáz‿d-acólo//vezⁱ așá-m venẹá dă rău̯/ēi̯/șî...a plecá‿s-a dus/s-a șî tras/pă úrmă/a da‿și cîn̦‿s-a tras p-acólo a trecút//

---

[1] Arată cu palmele grosimea.
[2] Işi duce mîna la capul pieptului.

kíțéscu me i̯iu̯ána [77 de ani]

mămălíga

mămălíga cũ‿s‿să fácă ?/fhérbe ápa/să dẹa îm̦‿fhért în̦‿cólcotẹ-așá/șî încép ⁱ să-i̯ bag̑ mălái̯ așá/cu [1] ...mî́na/șî-l faĉ așá... de [k] pîsád‿noi̯ îi̯ zíĉem/groscĉór așá/ș-o mai̯ laj‿nițắl șî fhérbe șî d-aĉí...o mésteg‿meréu̯ șî-i̯ bag mălái̯ șî fócu su‿i̯a ᵘo cọáĉe meréu̯/și i̯ése bū́nă/fáĉe niște mălái̯ mórlẹ-ástẹa pricopsî́tẹ-ai̯íĉ/la ᵘoráj‿nu fáĉẹ-așá bun/am fost i̯eu̯ la a lu gorgíță/hm̄ !/nu i̯e bun îl fáĉe máre rău̯/mā́re/da la noi̯ i̯e mărúnt i̯e bun táre/i̯ésă o mâmăligă dă dă dă...//

[Aceeași]

întîmplárẹa ásta am avút-o

în...vî́rsta dă șáse anⁱ/în [k] i̯erá tu̯ámna/șī i̯erá un tîrg/la ovedéni̯e cum s-ar spúnẹ-ai̯ij‿la noi̯/șī táta a mînă‿pă frátili mi̯eu̯ ăl mai̯ máre cu níște [k] cu cái̯i/cu doi̯ cai̯/ca să-i̯ páscă/i̯-a luu̯á‿diñapói̯ ca pă.../cum s-ar spùnẹ-așá/ca pă boi̯//șī i̯eu̯ i̯erám mai̯ mic cu frátili [k] ca frátili mi̯eu̯ cu doi̯ anⁱ//dup-ái̯a i̯eu̯ m-an‿dus să petréc pă fráti-mi̯eu̯ cu i̯ei̯/și acolẹá la pu̯ártă la ũ‿veĉín avẹá o șî́ră dă pái̯e i̯el acólo și cálu/ca víta/s-a da‿

---

[1] Face gest cu mîna ca și cum ar presăra mălai.

70

pă dúpă pái̯e/i̯eu̯ copíl mic/m-an‿dat pă la spátili cálu̅lui̯ şî l-am atíns c-o nui̯á//cîn̟‿l-am atíns c-o nui̯á/cálu cred că.../sperii̯át/s-a sperii̯át/pe^{ntu}‿că n-a da‿dînadíns/m-a lovít [k] a sărít î̃‿sus dă piĉo̯árle̯ diñapói̯ şi m-a lovít la fractúra[1] dre̯ápt-ai̯íĉ aşá la ok/şī dup-ai̯á i̯eu̯ m-am pomeníd‿băltán dă sînĝe/pă faţ-ave̯áŋ‿cămáşa álb-aşá dă sus pînă jos/m-am sculá‿de̯-acoló şi m-am dus şî n-a̋m mai̯ nemerít acásă la míne/la noi̯ acólo/am nimerít la un veĉín//i̯ar veĉínu̯-aĉéla cîn‿m-a văzút aşá-n nenoroĉíre̯a‿ái̯a/băltán dă sînĝe dă sus pînă jos/m-a lu̯u̯át şi m-a dus acásă/la táta//táta şi cu máma acoló/au̯ lu̯u̯át cái̯i dă [k] cîn‿a venít fráte-mi̯eu̯ cu i̯ei̯ napói̯/i̯-a puz‿la brişcă/m-a duz‿la spitál la ^{i}izvóru[2]/dă la spitál dă la ^{i}izvóru/nu s-au̯ băgát că nu pre̯a i̯eráu̯ aşá dóctor^{i} speĉialíşt^{i} ca ástăz^{i}/şi...m-au̯ dus la pitéşt^{i}/la spitálu brătii̯ánu cum îi̯ spune̯á înai̯ínte̯//acoló dîn̟şi m-au̯ puz‿la ráze/dup-ái̯a nu mi̯-au̯ găsít u̯ase fărîmáte ai̯íĉ-işá nimíg‿dăcît síŋgur fractúra puţín aşá deplasátă/ásta/fractúra ásta ^{u}o am puţín mai̯ látă/şī ar h̠i vrut ca să mă internéze̯-acoló//tátā/nu/că nu mă lásă i̯el acoló/i̯ē/i̯-o fi fost frícă că mor/mă rog/ca.../cum să ziĉá atúŋj‿nai̯ínte că "să fíi̯e aĉí líŋgă míne/să-l văd cînd mu̯áre"[!]/vărsásem sînĝe î̃‿fíne i̯erám distrús//şi dup-ái̯a mi̯-au̯ făcút um‿pan̟samént acoló dîn̟şi la spitál şi mi̯-au̯ [k] m-au̯ dat acásă//acásă cînd am venít lu̯ásem um‿pistól dă du̯ápe̯-acólo-m cumpăráse i̯ei̯ să mai̯ mă...vesele̯áscă/mai̯ trăĝám pă úşa maşîni cîn̟‿vene̯ám acásă/am venít acásă/acásă ĉe să vez^{i} ?/tot aşá/rău̯/ĉe mai̯/vărsám sînĝe/i̯erám distrús/ĉe mai̯/"mu̯áre"//cînd...găséşte/i̯erá un aĝént sanitár p-aĉí pă la noi̯/vidrói̯u-i̯ spune̯á lui̯/costícă-l kemá pă i̯el/şi lui̯ îi̯ spunęá vidrói̯u/lúmęa/l-adúĉe pă ắla/ắla "ă"/ĉe/"am făcút i̯eu̯ mulţ/carę-a fost mai̯ rău̯ şi ĉíne ştíi̯e ĉe/i̯o"/zíĉe/"ţî-l fag‿bíne i̯eu̯"//a venít cu i̯el ᵘo dátă/a veníd dă dóᵘo ᵘori̯/că l-adúĉé cu bríşca ĩ‿fíne/să ţinęáu̯//îm‿băgá ũ‿fitíl ai̯íĉa aşá-n...ránă/ că i̯erá rána/cólţu potcǫávi̯-adîŋc-ai̯íĉa ' /îm băgá ũ‿fitíl ai̯íĉa/ şī/să nu fácă purói̯/înăúntu ai̯íĉa/dup-ái̯a la vro ĉíņsprezeĉe zíle am văzút puţín că văd cu óku/cu óku nű mai̯ vedęám niĉ um‿pic/ cu dréptu//şī îi̯ spun lu vidrói̯u̯-aĉéla/aĝéntului̯ ắlui̯a/vet [k] sanitáru:

---

[1] Subiectul foloseşte termenul "fractură" pentru umărul obrazului, pe care îl arată cu mîna, unde are o cicatrice.

[2] Comună învecinată.

"dom‿co [r] dom‿costícă"/zic "i̯eu̯ văd cu óku"/

zíĉe: "ĉe vorbéj[1]‿mă ?" i̯el//şi-m púne mîna‿aşá[2] la óku ástălant cáre vedęáŋ‿cu i̯el şi fáĉe din déĝet aşá[3] la mine//

ĉe "ĉe fac i̯eu̯/mă acú ?"

zic: "fáĉeţ dîn déĝet aşá la mine"/

"e/ ᵓe !"/ĉe: "i̯-al nóstru copílu"/ĉe "i̯-aŋ‿cîştigát óku copilúlui̯" spúne i̯el/aĝéntu̯-aĉéla veterínarᵘ//gáta bucurós/ma‿ádă/ mai̯ púne/mai̯ bęa/mai̯ îm̦‿fíne/omenéştę-acolęá/bucurós i̯el/şi i̯el/ şí táta/şî i̯eu̯/şî i̯el/ĉe mai̯ acolęá/că să putęá-ntîmplá să rămîn u̯orb/i̯ei̯ credęá că rămîn ᵘorb//dup-ái̯a...am urmát atúnĉa ĉíņspreĉe zíle/după aĉéi̯a am făcút trataméntu dîn dóu̯ă-n dóu̯ă zile/dac-a văzút că mi̯-am mai̯ revenít/s-a mai̯ vindecá‿rána/şī timp d-o lúnă dă zíle//dup-o lúnă dă zíle/am văzút complét cu óku/mulţumít şî i̯eu̯/mulţumít şi aĝéntu̯-aĉéla veterináru/cînd la plátă/ĉe să i̯a la plátă ?/

"păi̯ ĉe să-ţ i̯au̯ mă"/zíĉe/"ĉe/i̯eu̯ sîn‿pus să mă pricopsásc" bi̯étu/aĝénd‿veterinar/i̯erá ũ‿om de tręábă//

"păi̯ cît/că cît ?/că nu ştiu̯ ĉe ?"

---

[1] Duce din nou mîna la umărul obrazului, unde are cicatricea.
[2] Îşi acoperă cu palma ochiul stîng.
[3] Mişcă arătătorul de la mîna dreaptă.

72

"lásă mă/vez"

"nu să pu̯ate !" dă-i̯ táta ĉe mai̯/nu că bucurós ĉe mai̯ ?//i̯-a dat nu ştiu̯/trei̯ súte de lei̯/cam aşá ĉevá/a plecát ĉe mai̯/d-acólo/a plecá‿cu i̯el/cîŋ‿să pléĉe cu i̯el/aĉí de la.../ave̯ám cîrĉúmă cum să spúne la.../dă únde lu̯árăţ feméi̯a aĉíle̯a/bătrîna[1]/îŋco̯áĉe/ zíĉe:

"hai̯ să luắm o ţúi̯că"

"păi̯ doŋ‿costícă"/ĉe "nu băúrăm noi̯ ?"

"nu/că să mai̯ bem"/

hai̯/sco̯áte táta ban^{i} dim‿buzŭnár să plăte̯áscă/"nimíc" ĉe "nu luái̯ i̯eu̯ ban^{i} ?" zíĉe/i̯el/"nu lu̯ai̯ i̯eu̯ ban^{i} ? hai̯ să fáĉem"//

a dat tot i̯el dă bău̯utúră/acoló/a mai̯ dat şi táta îm‿fíne ş-am terminát cu-ntîmpláre̯a ásta//

áltă-ntîmpláre tot aĉí/ĩ‿acéi̯aş [k] la un an/dúpă ĉe am păţíd‿necázu ắsta/tot acoló tot ĩ‿lócu ắla/víne uŋ‿văr al mi̯eu̯ sà viu̯ cu cái̯i să-l...víne [k] l-a mînát táta zíĉe:

"mă "/zíĉe/"zaɱfíre" zíĉe "hai̯ să lu̯áţ pă...ne̯a rénţe̯a dă la cazán/cu cărúţa"/cái̯i i̯erá acás‿şî cărúţa acólo lăsátă la cazán/"hai̯"//

luái̯ i̯eu̯ uŋ‿cal/fráti-miu̯ ắlant mai̯ márle uŋ‿cal/şi tot în lócu ắla atúnĉa/zíĉe:

"dăn‿dăvále acole̯á"/noi̯ stam în de̯al/acú stau̯ la şose̯á/ stînd acólo/ĉe..."i̯a să vedẽ́"‿ĉe "cáre fúĝe mai̯ répede cu cálu"/ spúne i̯el//da i̯eu̯/ca ắla să mă fag‿mai̯ vite̯áz/zîc "hai̯ să fug i̯eu̯ mai̯ nai̯ínte"/şî-l cam trag pă cal dă dîrlóg/să fúgă mai̯ répede ca lu fráte-mi̯u//în tímpu ắla cálu m-a depắşit pă míne şî rămín cã‿la spát^{i}li̯ lúi̯/ş^{i} cîn‿dă/dîn...tot aşá cam dĩ‿jo̯ácă să să-ŋcúre/cîn‿a dat/ĉe să vedéț ?/tot ai̯íĉa m-a lovít/tot la/am dóᵘ͡o sémne la ũ‿loc úi̯te[1] /amîndóᵘ͡ă la ũ‿lóc/și dup-ái̯a i̯ár m-a pridid́i‿sîngîli/i̯ar dîn noṷ//ĉe să fag‿dómle ?/i̯ar/ĩ‿fíne/ásta a foz‿mai̯ ușór/n-a fost kár atíta/da tot ĩ‿lócu ásta/tot ai̯íĉ//șî ...dă doᵘ͡o‿orⁱ am vrut să rămín ᵘ͡orb/și tót în aĉélaj‿loc/tot în aĉéi̯aș terén//și lócu vazîcă tot ĩ‿lócu ásta și ĩ‿aĉélaș terén/dă dóu̯o ᵘ͡orⁱ/așá că...întîmpláre̯a ásta am avút-o/așá/atúnĉa...//

---

[1] Subiectul se referă la informatoarea Chiţescu M.Ioana care fusese adusă pentru înregistrare.

răduléscu me zam̥fir [39 de ani]

[Întîmplare]

într-úna din zilele de primăvàră/mai̯ mulțⁱ copii̯ au̯ plecát în pădúre//dar i̯eu̯ mai̯ mică/fără să ĉer vói̯e la părínțⁱ/am plecá‿ dúpă i̯ei̯/și i̯eu̯ [k] și i̯ei̯ mi̯-au̯ spuz‿míi̯e/să nű mă i̯au̯ dúpă i̯ei̯ //i̯eu̯ m-am lu̯at/și la pod i̯ei̯ mi̯-au̯ spus că dácă nu mă-ntórc înapói̯ spre cásă/mă arúŋcă în gírlă/pentru că așá se zíĉe̯-ai̯ijⁱ‿la noi̯//și i̯eu̯ m-am prefăcút că mă-ntórc înapói̯/m-am bojbîcîi̯it i̯eu̯ ĉ-am făcút pe̯-acólo/șî m-am lu̯át i̯a̋r dúpă i̯ei̯//cînd am ajúŋz‿la i̯ei̯/i̯ei̯ m-au̯ întrebát/zíĉe/"nu te̯-ai̯ dus acásă ?"/

i̯eu̯ i̯-am spus/zic: "nu m-am dus/péntru că am stat să tréĉeț voi̯ gírla/și̯-apói̯ m-am întórs dipĕ voi̯ înapói̯"/

ĉe "păi̯ ĉe crez tu că nu te̯-aruŋcám în ʰɣîrláu̯ ?"

zic: "ĉe dácă/ĉe dácă/nu mi̯-e frícă mii̯e/i̯eu̯ merg dípă voi̯"/

și m-am dus și i̯ei̯ au̯ vrut să m-azvírle-n ʰɣîrláu̯/și i̯eu̯ am‿fuĝít acás//m-am dus/cînd m-am dus acás/mămica m-a-ntrebát că únde am fost ?/i̯éu̯/i̯-am spus că am fost îm‿pădúre dúpă turcaléțⁱ/și m-am lu̯át dipe copíi̯//i̯ei̯ mi̯-au̯ spu [k] i̯a mi̯-a spus că altădátă dacă mă mai̯ dúc/mă báte/și nu mai̯ am ĉe cău̯utá/și nu mai̯ mă lásă niĉodátă//

tre̯ápăt me flo̯áre̯a [11 ani]

---

[1] Duce mîna dreaptă iarăși la cicatricea din umărul obrazului.

791. FIERBINȚI

(com.Șelaru, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

cam ásta erá múŋcă grîuluḭ

nẹ-mprocurám sămînța/...[ɛ] vára d-ẹgzémplu/dâ la treḭẹrát// ni-l dam la triṷón/ḭerá triṷáne care dẹ igzémplu ni-l dam la tri^{u}ón/...îl i[ɛ] îl‿î dam cu var/maḭ ma [k] maǰọritátẹa-l văruḭáṇ‿/c-așá să ^{u}obijnuẹá atúnĉa//cŭ‿zámă dă var/într-o álbiḭe máre/punẹám grîu/un dúblu dă grîṷ dó^{u}o/și-l lṷam la...mesticát acoló cu var/cu.../p-órmă-l dam la o párte/punẹám áltu//ș̆i...grîṷ noḭ nu sămănám dăcît în porumbíșt^{ɨ}//după ĉe culeĝ^{i}ám porúmbu/... porumbíștiilẹ-álẹa le arám/și sămănám [ɛ] grîṷ//dúpă ĉe îl sămănám/ [ɛ] primăvára ásta ^{i}erá/î‿maḭ dam pă la eɪ pîṇ‿la séĉẹre/ nu-l grăpám/nu...nu ḭerá obiĉéḭurîlẹ-ástẹa//îl seĉẹrám/...îl făĉám znop^{ɨ}/...dúpă ĉe-l făĉáṇ‿znop^{ɨ}/îl făĉ^{e}ám clăḭ/ș^{ɨ} p-órmă-l căráṇ‿și-l făĉ^{e}ám șiră//și făĉám o árie márẹ/maḭ mulț ĉetățén^{ɨ}/ di‿izémplu dóọzeș̆‿tréḭzeș̆‿pátruzèǰ‿dă ọámen^{ɨ}/făĉám o árie máre/ ș̆-aduĉám o batọ́ză dă treẹrát/și treẹrám acólo/ne formám ĉétẹ// și ș̆‿cam ásta erá múŋcă a porúmbuluḭ [k] a grîuluḭ//

[Și acolo la ceată cum vă alegeați ?]

spre egzémplu...pă grúpe dă famíli/pă [ɛ] veĉín^{ɨ} adi^{gă}/zéĉe/ cam zéĉẹ famíliḭ formám o ĉátă//ĉat-ásta...punẹám...numít uŋ‿ căprár/care s-o condúcă/dé‿igzémplu ca să nu úmble tọátă [k] tos‿ și...brámbura//și...plecám la fiḭecáre stog al ómuluḭ//"dumnẹatá baǰ treḭ ọámeṇi" ^{zî}ĉẹ/"stógu maḭ márẹ/ḭeṷ îl am maḭ mic"/punẹá [k] băgám doḭ ọámen^{ɨ}/"dumnẹatá baĝ^{ɨ} ^{u}únu/că da [k] ḭe și̋ maḭ mic"//ș̆ɨ áltu carẹ-avẹá mắi mul^{z}‿/băgá pátru//[ɛ]dúpă...stog//ș̆i formám ĉat-ásta//ĉat-ásta dẹ‿iᵍzémplu...avẹám...trebuịá să ại̯vă ...ĉel puțín...șápte ob‿zéĉe cărúțe/...fíŋcă trei̯ pátru le punẹám la bu̯ábẹ/cărá bo̯ábẹli dă la mașínă le cărá acáz‿la o̯m/îm‿magazíẹ //și̯ trei̯ pátru ĉiŋș‿trebuịá să cáre znópi dă lā...că mașína nu ...nu să mutá//mașína o punẹá îm‿mij̆ [k] acoló-m‿mijlócu árii/și cărá cŭ‿cărúțili...znópi la mașínă//și acoló...treⁱerá/șî... pái̯li le cărá mai̯...dăpárte ni̯țăl dă mașínẹ/...dūpă ĉe termịná ĉáta/îș căráu̯ pái̯li o̯ámeni/șî lẹ-a[ɛ]căráu̯ acásă/-ș făĉáu̯ șirⁱ/ și̯ cam...cam ásta erá múŋcā gríului̯//

[Și cum alegeați care să treiere primul, care al doilea ?]

da/trăĝáŋ‿șórțurⁱ/da//băgám...făĉáŋ‿șórțurⁱ/númăru únu doi̯ trei̯ pátru ĉincⁱ șásẹ șáptẹ ᵘob‿zîc[?]/pîŋ‿la cîțⁱ i̯erám//băgám într-o căĉúlă/și băgá fii̯ecàre mîna și̯ scotẹá d-acoló//cáre cum cădẹá/acolẹá [k] lā númăr-óla trẹirá//

[Dar n-ai prins dumneata mai demult, cînd nu erau încă batozele, să se fi treierat și altfel ?]

n-am priŋs//

[Nu ?]

nu//auzám dîn bătrînⁱ/am auzíᵈ/dẹ izémplu pă...un uŋk al mẹu̯/ că táta‿ắ murit ĩ‿războí̯/aprọápe nu-l știu̯/în nóŏ‿sūte șái̯șpe/ că să treirá cu...áriᵉa/cu cái̯//făĉᵉáu̯‿ū...nu i̯erá mașínⁱ/nu ⁱerá batózẹ//făĉáu̯ o árie/dẹ‿igzémplu acoló...a [ɛ] ária unui̯ ᵘom/ ŭŋgropáu̯ un...uŋ‿stîlp la mijlócu ắlia/și...dăzlegá znopⁱ acoló cît făĉᵉá/și‿făĉᵉá...dᵘoi̯/trei̯/ pátru cai̯/o lọa șî...îŋvîrtẹá-ŋvîrtẹá-ŋvîrtẹá/pînă cîŋ‿sọsẹá...fúniᵉa lîŋgă...lîŋgă parⁱ//și‿ p-órmă-ntorĉᵉá fúnẹa/șî-i̯ da drúmu i̯ar//șî-ŋvîrtẹá...tọátă zíu̯a treⁱẹrá așá/și̯...da ișá gríu murdál auzám și‿i̯o/că...de !... trebuẹá s-aléș‿páilẹ-álẹa/pă úrmă să...ĩ‿órĉe caz...să ma‿amestẹcá cu pămín/să dai̯ la vîn/nu mai̯ ișá i̯el gríu ca cum ișá dẹ́‿izémplu la batózǎ/da i̯o n-am pomẹnít//

i̯ión vói̯cu drágnẹa [zis] ĉọáĉe
șái̯zeșinoo [de ani]

76

común-ásta a no̯ástră

a fost‿î risipʰítă común-ásta a no̯ástră//a foz‿de egzémplu úni pîm‿pădúrⁱe/áltu pîn ţárină/áltu...ş̌i̯ pă lā...înáinte dă şa̯i̯zeş̌ipàtru/ǭ‿míe op‿sū́te şa̯i̯şpátru/a venít ũ‿órdin ş̌i i̯-a da‿la línie/ş̌i i̯-a scu [k] i̯-a strîŋs pă toz‿du pîn to̯áte pắrţilẹ/ş̌-a formát sat aíş̌//şi sátulu̯-ăstue̯a i̯-a zîs fʰi̯erbínţi/prin fáptu cā ĉẹ cā príma carẹ i̯-ar fi pus cásā‿aíĉa pă locu̯-ắsta/ar fi fost o feméi̯e/şi i̯-a [k] a kemát-o fi̯erbínta//şi dē‿izémplu dacă s-a ma [k] m-am ālăturát i̯o/zîĉe "bă lîŋgă fi̯erbînta"/lîŋgă fi̯erbînta/ ş-a rămáz...cŭ‿númili dă fi̯erbínţⁱ//şi‿s-au̯ strîŋs‿ī...dŭ pîn to̯átẹ pắrţilẹ/nu i̯-a mai̯ lăsát/şⁱ‿s-au̯ strîŋs tózⁱ aíş̌/ş̌-au̯ fọrmát ọ...uŋ‿sat/o comúnă//

[Mai demult era vreun boier aici ?]

boi̯ẹ́rⁱ la noi̯ n-a fọst//

[N-a fost aicea ?]

nu//la noi̯ aíĉa a fost o mînă [k] o moşíe/să nume̯á o moşíe̯-a mînăstíri//mînăstíre̯-ásta i̯e la [ɛ] la glavaĉóg/nu ştu dacă aţ a [ɛ] aţ āuzî‿dă e̯a//glavaĉóg-óla ⁱe ĉa mai̯ véke comúnă//ş̌i pămîn~~t-as~~ta/moşíe̯-àsta a glavaĉógului̯ ave̯á...terénu du pă tréi̯‿pàtru comúnⁱ/fi̯erbínţi/golgove̯ánu/şelárụ/pînă pă la nigrénⁱ//şī o stăpîne̯á pă timp-òla/ērá călugắrⁱ la mînăsítrẹ//ş-a stăpînít-o ei̯ cît a stăpînít-o călugări/ş̌i‿pă úrmă...a venít...ş-a-ŋkiriát-ō státu̯// a venít uŋ‿jidán/un̄ grec//ş-a-ŋkiriát/nu ştiu̯ cît o fi dat/ c-a-ŋkiriⁱát-o ăla/moşía glavaĉógului̯//ş-ásta pă‿úrmă a-nĉepú‿s-o de̯a la o̯ámenⁱ‿in...în diǰmă//cînd a-nĉepút i̯el s-o de̯a-n diǰmạ/ ērá lúme puţínă/...ⁱerá grēu̯ dă munĉít/ᵘo da dîn...dîn ĉínĉⁱ: trei̯ lua [ɛ] lo̯a ómu/...şi dóō [ɛ] ĉocói̯u//dacă s-a-nĉepút a-mūlţí lúme̯ā/a şkimbát-o/...ǰumátẹ‿ǰumàtẹ/...adică îm‿pártẹ//dacă s-a-m̄ulțî́‿și mai̯ răṷ lúme̯a/a-nĉepú‿să le púi̯e ᵘobligáții̯ dẹ́‿izémplu//ĉocói̯u.../c-a spus așá: zⁱ̂ĉe "sâ-ż‿dau̯ loc‿î...îm‿párte/da eștᵘ obligá‿să-m̦‿fașⁱ‿să-m séĉerⁱ trei̯ pogo̯áne dă grîu̯"/...îi̯...îi̯ le plăte̯á//da dẹ ! le plăte̯á cîd‿vre̯a i̯el//da eșt o [k] i̯erái̯ ᵘobligát/nu i lẹ seĉerái̯/lá‿ánu nu te mai̯ lăsá-m‿moșíẹ/te da afáră/și i̯erá műsai̯ să faĉⁱ ĉ-oi̯ fáĉe/da să séĉẹrⁱ//șî...pînă pîn nóᵘo súte dói̯sprẹzeĉe/-n nóo súte dói̯șpe a plecá‿ĉocói̯u dîn ...moșíe̯-àsta//ș-a rămás moșía în...în ᵘóbștẹ//obște̯-ásta să numi̯á un̦‿fel dă...cum s-ar spúnẹ/vre̯ō zéĉe ĉínsprezéĉe o̯ámenⁱ care conduĉᵉáu̯...moșíe̯-àsta//șī ăștí̯a u̯o da în díjmă [k] ă...ĩ...banⁱ/îm‿plátạ//dóozàĉⁱ dă lei̯ mi sâ‿páre dă pogọ́n/plăte̯á ᵘóbștᵉa//

[Același]

cî́nipa

făĉám ogórū̀/...semănán̦‿cî́nipà/...o ma‿apărán‿dă păsấrⁱ dacâ̄ ...să víe păsấrⁱ/mai̯ pune̯ám cîte ĉevášîle̯ā...pái̯ē/hále̯a pînă cîn̦‿că s[ɛ] să mai̯ măre̯á/să n-o sco̯áță păsărî li/...că la cîm‿pune̯ám de ! nu-n̦‿sat//pé‿úrmă dacă cî́nipa să făĉá márẹ̄/șî să făĉá ș-o cunọște̯ám cárē...é‿dă dóo calitắțⁱ/cî́nipă dă várâ/cî́nipă dă to̯ámnă//culeĝám înti p-a dă vára/a dă várạ n-áve̯a sămî́nță//o culeĝᵉám bíne/o făĉám mănúșⁱ/kíte frumo̯áse/o duĉán̦‿la ápă lā...îmui̯áᵈ‿la ápă/șî sta acoló dă să...zîĉá topít/de ! așá-i̯ zîĉám noi̯//să topéște/...pe úrmă...o lu̯am d-acolṓ/o uscám bínè/o dam pîm‿mélițà/o dărăĉᵉám bíne pîn dărắĉè/făĉán̦‿cai̯ere/pune̯ám ĩ‿fúrcă/torĉe̯ám/făĉám bā i̯ere̯á...i̯ere̯á mai̯ líps-atùĉᵉa//cà‿făĉám̦‿fústạ/cằ‿făĉán̦‿cămáșâ/cằ‿făĉám múlte diferíte lúcrur dĩ‿i̯a//ái̯lantă cîn̦‿să coĉá ș-áe̯a/o culeĝán̦‿șî p-áe̯à/îi̯ lu̯an̦‿sămî́nțà/...ọ́ pune̯ám

78

bìnențelés‿î la lócu i̯ei̯/ca s-o avén‿dă ánu/sămînța//șî p-áe̯a o ducán‿la-mui̯át acólo la gî [ɛ] gîrlâ/să spune̯á la top^{i}ít/c-așá-i̯ zîcán‿la topít//să top^{h}i̯á ș-ái̯a/vene̯á ș-áe̯a ș-o uscán‿șî p-áe̯a/ș-o dan‿șî p-áe̯a pîm‿mélită/i̯erá o mélită/mélită dă...dă-i̯ zdrăncăne̯á ái̯a [ɛ] preștévile-ále̯a dî pă e̯a//i̯ár o făcán‿șî p-áe̯a/...o ...cîm‿pute̯ám‿î/...cîm‿p-áe̯a/cîn‿dĩ‿áe̯a/cîn‿dĩ‿áe̯a/șî făcám i̯ár lúcrur^{i}//bà‿un‿șărvé^{d} dă șters/bà ^{u}o‿izmánă dă bărbát‿î/bà‿o‿cămáșă dă noi̯/că i̯ere̯á lipsă táre-atúnce̯a/nu i̯ere̯á pînzur^{i} d-áste̯a ca acúma/mărfur^{i} așá//șî ne-mbrăcán‿șî noi̯/ce i̯er^{e}á să fácim ?// ă crede̯ám ĩ‿i̯a [?] șî i̯ere̯á șî ^{i}in//ínu mai̯...mai̯ bun i̯ere̯á ínu/mai̯ moále/...mai̯ molșciu̯ adică lă...șî la lúcru/șî la purtát/șî‿la.../ínu i̯ere̯á mai̯ fhin//cînipa i̯ere̯a ^{u}m‿pic mai̯ áspră/da ce e̯rá să fácim ? o lu̯am pă noi̯/șî ne mai̯ frecá/ne mai̯ zbucimá/da... mergám înainte/ce să fácem ?// [...]

[Și inul tot așa se lucra ?]

tot/tot așá ș-ála//îi̯ să lu̯a sămînța/să băte̯á byine așá cu um‿măi̯úg așá șî-i̯ lu̯an‿sămînța/șî-l ducán‿to‿la ápă șî pă ^{i}el//îl făcám acoló ut-așá roátă[1]/piramidă/roat-așá/ân ápă/șî pune̯ám pă i̯el... [ɛ] nisíp cu pi̯etroái̯e du pă gîrlă/c-avén‿gîrla aproápe/dîmbóbnicu la noi̯ așá să zíce//șî să topi̯á ș-ála/șî vene̯án‿ș-ála ...^{l} spălám bine la gîrlâ/că să spălá/să făcá frumós//vene̯ám acásă șî-l...făcán‿tot așá pîm‿mélită/ála erá mai̯ fin/i̯er^{e}á ca mătáse̯a//șî i̯erá b^{i}ine/i̯er^{e}á bine ș-atunĭ‿de ! da...cred că i̯e mai̯ bine acúma/pentru că...nú ma‿i̯e cînipă/i̯ere̯á mai̯ canunită lúme̯a atúnca //i̯ere̯á șî bumbác/bumbác naturál/bumbác cáre pute̯án‿să fácem dĩ‿iel ceva//pĩză/...da i̯er^{e}á mai̯ puțîn/nu pre̯a să găsá//mai̯ mul‿ne-am arăni‿cu cînipa/pînă cîn‿s-a ișít‿ĩ dă s-ā iv^{i}ít‿ĩ bumbác‿î/úna álta//

[Dar ca să fie mai alb, mai mătăsos, ce-i făceai ?]

---

[1] Gest.

mai̯ alb/mai̯ alb/mai̯ mătosós așá/...strînĝám ĉenúșă/ĉenúșă dă lémne/o strînĝẹam/ș-o punẹám‿ī la fi̯ert/șî să fi̯erbẹá ĉenúș-ai̯à/o stricorám bínè/șî băgám‿ī...clúĉilī...că le dẹpănám dî pă fúse/le depănám pă piĉór/să făĉá cluĉ așá/ca cum ẹ-acúmā mităţurlī/lúcrur d-ástẹa/cum éste scúle dă álẹa//le făĉán‿șî lē...le mu [k] băgám acoló//șî să...în tréi̯‿pàtru zîle sau̯ dóo săptămîni̯/o săptămînă/dóo/să nălbi̯á//să făĉá fínă/álbă/álbă/álbă/frumọásă//

nastasía pădurẹánu
șáptezășîșàptẹ [de ani]

o clóșcă

[Să ne spui cum pui o cloșcă.]

o clóșcă ? pʰícă șî ẹa/cádẹ/...clóŋcănẹ/cloŋ‿cloŋ/clóŋ‿clon cloŋc/șî sẹ dúĉe la cui̯b acolọ́/șî...să astabilẹásă pă cui̯b//dacă stă ᵘo zî/dacă stă ᵘo nọápte/dᵘáo/alégem ọáole dă plōd/bíne/ᵘo prọáspẹte/îi̯ fáĉen‿cui̯b în cóșurⁱ d-ástẹa cáre săltám porúmbu cu i̯ele/le dăm [k] lē púnem ọáulẹ-aculó/dóozăĵ‿dóozășîĉinĵ‿dacă i̯e ...găína măriĉișọáră/búnă/púnen‿șî cîte dọozășîĉinĉ//șî s... cloĉéște trei̯ săptămînⁱ//cárē ᵘou̯ a fos‿plódu bun‿î/a ișît/cáre nu/ma‿i̯ése șî mai̯ prọáste de ! că...nu știi̯.../cunọáștẹm așá/pọátẹ găína n-a f [ɛ] învîrti‿bine u̯áuˡli/pọáte nu lẹ-ā îngriĵî‿binē/șî n-a iși‿púi totⁱ//~~ș-~~așá că...mai̯ mᵘor șî i̯ei̯/mai̯ fac șî i̯ei̯/mai̯ m...

[Pe urmă cum îi crești ?]

cú mălái̯//le fáĉem mălái̯ într-un‿vas așá/într-o strakínă sau̯ î‿ọálă-n ĉevășîlẹa/șî lé‿dăm acoló/șî mănîncă/șî créște//pînă să fak‿ei̯ mai̯ mărișórⁱ/dacă să fáĉe mai mărișórⁱ/le mai̯ dăn‿șî bọabe/le mai̯ dăn‿șî grîu̯//șî créștẹ//că trăⁱéște/trăⁱéște/că nu mai̯

80

mǫáre şî ei̯/că ma‿i̯e şî mǫártę/mai̯ mᵘor//şi-i̯ créştęm aşá/ĉe să fáĉęm ?//[...]

[Poţi să pui cloşca oricînd,nu trebuie să nu fie lună nouă ?]

no ! nū ! nu/că...nu fáĉęm aşá//noi̯ ᵘobiĉéi̯u nóstru dacā... că zíĉeŋ‿că i̯e-n̥lunátiĉi/îi̯ púnem într-un ĉurél/şî fáĉem‿fócu// şî-i̯ mai̯ zdrîŋcănim pă fᵘoc//"púi mei̯ mǫáre dă foc şî dă cuţít / púi mei̯ mǫáre dă foc şî dă cuţît"//şi-i̯ dăm afáră//e ! că dacă i̯e-n̥lunátiĉⁱ şî nu le zíĉⁱ aşá/púi cam mǫr//da aşá le mai̯ zíĉęm aşá şî noi̯ de ! vórbilę-ástęa/"púi mei̯ să mǫáră...î dă foc şî dă cuţî"/şi...mérĝe şî ⁱei̯ săráĉi/care mérĝe mérĝe/care nu mǫárę/ĉe să le fáĉęm ?//

[Aceeaşi]

năştęá acásă

kemá o feméi̯e/care i̯erᵉá mai̯ dubáĉe/şî mai̯ nèfricǫásă/şî dibui̯á pă feméę-aęa carē i̯eręá să náscă/şî înăştęá dacā i da dumnezău̯ munĉ/şi...mă-n [ɛ] bunînţelés‿î/că i̯e ş-ástā...únęlī...au̯ crize mai̯ marⁱ/şî stă mai̯ mult‿î pînă náştę/áltili náşte mai̯ répędē/ şî să năştęá cu feméi̯ d-ástęa care.../d-alę nǫástre/ţăránĉ//nu ca acú/nu i̯erᵉá mǫáşę//ţăránʲ/"víno cutare úte că cutăriţa úte...ǫ [k] áre durérⁱ‿i/o apúcă/o fáĉe/şî vręa să náscă/...şî venęá şî ō ţînęá/o făĉᵉá/năştęá//legá burícu copillui̯/i-l făĉá/sā da pî‿ ap-atúnş/să...répede să...făĉᵉá/acúma nu mai̯/că-l lásă mai̯ mūlt/ că să...e ! ᵘobiĉéi̯u dă-i̯ acúma/da atúnĉa nu/nu să feręá//nu murę́a nič atúnĉa copiⁱi/şî nič acú nu mǫr/cā dacă-i̯ ĭjĕcţęázā şî véde dă i̯ei̯/i-n̥grijáştę/nič acú nu mǫáre//da acú i̯e mǫáşa//ma‿i̯e şî cîtę-o feméi̯e d-ásta carē-ⁱ ma‿ajútă/dă să ma‿ajútă cu mǫáşa/ da ĉel mai̯ mul‿prinĉipál mǫáşa//

[Şi pe urmă cum era obiceiul ?]

dîpă ĉe năşteá̯ feméi̯a/înăşteá̯/ō culcá acoló-ntr-um‿pătúţ‿î/ pă pái̯e/pă strat acoló să zîĉá lăúza/aşá să zîĉá atúnj‿lăᵘúza// şî sta o zî/dᵘoᵘo/pă pái̯e trei̯/dóo nopsⁱ/a tréa̯a noápte/veneá̯ feméa̯-áa̯a carē o moşá/aşá să zîĉá c-o moşá//veneá̯ ş-ō...i făĉá bái̯e/la copíl/i făĉá bái̯é şî feméi̯i/şî-i̯ dădeá̯ şî ei̯ o...o turtícă dă pî́i̯ne/m [ɛ] p-atî́ta aşá[1]/cu trei̯ căpăţî́nⁱ dă usturói̯/cu niţắl [k] că sáre/şî plecá acásă feméi̯a/c-um‿petiĉél şî plecá acásă// pă úrmă copílū...de ! ma‿aveá̯ grí̯jă dă ea̯/nă [k] feméi̯a áa̯a mai̯ veneá̯/âi̯ mai̯ spălá copílu/-i̯ mai̯ făĉá bái̯e/ma‿aveá̯ gríjă ʲ‿dă ea̯/ pîn‿să-ntăreá̯ femea̯/dă să-ntăreá̯ şî ea̯/că de ! lăúză...i̯e... doámne feréşte ! ⁱéste...fel dă fel dă...dă-ntîmplắrⁱ//álta ră-ĉéşte/álta...ĉíne ştie cum îi̯ i̯e na [k] a foz‿náştera̯/álta... aşa̯//ş-aşá i̯erá obiĉéⁱu//pînă la úrmă îl botezá pă copⁱíl//mai̯ mergá dóo săptămî́ni̯/tréi̯/pînă s-aranjă şî‿ei̯/dă-ş făĉá şî‿ei̯ obiĉéi̯u lor‿î/că cum e-acúma/dē ! ş-acúma tot aşá/ş-atúnĉa tot aşá i̯ereá̯//că să-i̯ fácă plocón‿î/moáşi/că să fácă plocón‿î lu náşu//îl botezá/îl făĉᵉá/...că trăeá̯/trăeá̯/că murí̯a/murí̯a/...dâpă cum̄ i̯ereá̯...

[Dar de ce îi punea turta şi cu usturoiul ?]

aşá i̯ereá̯ ᵘobiĉéi̯u/aşá i̯ereá̯ obiĉéi̯u/ĉe că cîn‿víne ursîtórîli/să-l urséze şî pă i̯el/să-i̯ găsáscă şî la i̯el ĉevá/ [!] să nu zîcă că n-áre nimíca/copílu//aşá i̯erᵉá ᵘobiĉéi̯u de ! turtícă//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la Anul nou]

[La Anul nou ce făceau fetele nemăritate ca să vadă cu cine se mărită ?]

---

[1] Gest: cam de 25 de cm în diametru.

82

fétilẹ nemăritátẹ ? înumărá pári la gard‿î/púnẹá busui̯óc‿î pă la străşînili cási̅/că dacă busui̯ócu i̯éste kidát/cu kídă pă i̯el‿î̄/i̯a băi̯átu bogát‿î/că‿dácă nu éste cu kídă̄/îl i̯a mai̯ sărác‿î̄/înumărá pári̅ cu ^{u}óki-ŋkiş^{i} cu mî̆i̯nilẹ la spáte/pári la gar^{t}/că i̯erá gárduri dă nui̯éle/acúma nū ma‿i̯éste//i numărá/-i̯ făĉá/şî pîŋ‿la cît‿î nu ştu/înumărá páru/şî p-ála care i̯erẹá dă-l‿î lu̯ā‿úrmă/îl lẹgá c-uŋ‿fir róşu/şî l-a [ɛ] dăşkidẹá ^{u}óki/să vázá cum ^{i}e//că dacă i̯ē cŭ‿cọájạ páru/îl‿ẹa bogát//că dacă ^{i}e mai̯ înált/atîta l-ẹa dă nalt//că dacă i̯e mai̯ mărúnt/atîta l-ẹa dă mărúnt//ca să rîză̦ fétili/că o fi fost aşá/că n-o fi fost aşá/da...ca să rîză dẹ ! féte/aşá i̯erá ^{u}obiĉéi̯u/acú nu ma‿i̯e//nij‿gárdur nu ma‿e/nu ma‿^{i}e obiĉéi̯ d-ála//

[Şi se duceau şi la vite în grajd ?]

să duĉá şî la víte-ŋ‿graj̆/sculá víta/că la cît‿î să scọálă/"^{h}ii̯ la ánu [k] ^{h}ii̯ la i̯e [ɛ] i̯éstimp/ii̯ la ánu/i la doi̯/i‿la trei̯"/să vázá la cî‿să scọálă vít-aẹa//dacă víta i̯erẹá mai̯‿î puturọásă/să sculá mai̯ la mulţ^{i} an^{i}//şi i̯e [!] i̯ẹlẹ rîdẹá dă să ^{u}omọrá/că ĉa că să mărită tîrzíu̯//carẹ să sculá víta mai̯...dă i̯erá mai̯ sprintenă/să [ɛ] făĉá mai̯ la repezálă/ [ɛ] ĉa că să mărită̦ mai̯ répedẹ//^{m}e !//

[Dar puneau şi străchini ?]

dá‿da ! punẹá/punẹá/punẹá//

[Cum făceau ?]

tot aşá...să strînĝ^{e}au̯ băi̯éţi-ntr-o cásă//şî punẹáu̯ toţ^{i}/úte cum i̯e căĉúl-ásta[1]/le punẹá aşá căĉúl^{i} tọátẹ//púnẹá pi̯éptene/púnẹā vergétă d-ásta/púnẹā ban‿î/púnẹā.../lúcrur mai̯ múlte//acọló//carē...să făĉá dă ĉa că...aşá-ŋkidẹá ^{u}óki/să da alátur şî-ŋkidẹá u̯óki/ca să vázā [ɛ] cum preşkímbă/că le preşkímbă alẹa/le mutá dîŋ‿căĉúl-áẹā‿áẹa/dī‿áẹā‿áẹa/dī‿áẹā‿áẹa/c-ála cáre vedẹá...vedẹá şī...nu putẹá să-l pú^{i}e să i̯a/d-acoló/că ĉa că a văzú‿ĉe‿ẹ-a băgát acọló supt‿î...obẹ́ctu̯-ạla//la úrmă...îl punẹá că să ridíĉẹ/ dacă [k] úte ca să rîz-așá//dacă lo̯ā căĉúla și̯ găsá pi̯ẹ́ptenli/că l-e̯a cu dínți marⁱ/că dacă găsá inélū/că l-e̯a supțîrél dă-l trá-ĝe pî̂‿inél/că dacă găsá bánū/îl‿e̯a mai̯ bọgát/că dacă găsá...i̯erᵉá lúcrur mai̯ múlte/m̥ !//ásta i̯e//

---

[1] Gest.

[Aceeași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯erⁱ dimine̯áță...am‿ī făcút așá: curát p-aiĉa/ĉe s[ɛ] ĉ-am putú‿ș-i̯eu̯/și̯ m-an‿dus ș-am pus̄ ni̯ște arbaĝicᶦ̂//la cîmp//dâ la cîmp am̦‿venīt acásă/am mîn̦cá‿cu mọ́șū/la úrmă am ma‿avút i̯ar nițắl arbaĝiᵍ‿dă pus aĉí/l-am pus și̯ p-ála//și̯ m-am astîmpărát//úi̯te robo̯átă p-aĉile̯a/mai̯ dă p-iș/mai̯ dă pă dîn̦co̯a/mai̯.../pînă tréĉe zî́u̯a//am pus șî̂‿i̯ọ nişte arbaĝî́c//la cîmp/că‿ai̯‿n-am unde/că-l rîcî́i̯e găinile̯/nu stă găinile̯‿la un̦‿lọc//bojbî́cî́i̯e și̯.../am̦ făcút așa//

[Și astăzi ?]

ástăzī m-apucái̯ că am o fústă dă la croitore̯ásă/și̯ nu pre̯a-n̦‿com̦vine//zîsắi̯ că zîc s-ō...vedén‿ĉe-i̯ fac//o mai̯‿i...fak‿i̯o ĉe-vá la i̯a/o mai̯ dăsfác/ș-am [k] avén‿sób-ae̯a dă stricá/zî‿că s-o stricám//și̯ nu găsî́ plítă/nu găsî́ plítă d-áste̯a cu rámă/d-áste̯a dă sóbă/nu găsî́ la șăláru/că d-ai̯a să dúse la șăláru̯/nu ma‿i̯e̯ búnă ásta/ásta...a vẹní‿și̯ ș-a da mⁱijlócu/ș-a plezní̇t/și̯ fáĉe̯ fum/ș-ar fi găsî́t álta/să vázā găsăște̯ álta//s-o stricám/s-o fáĉem dîn nou̯//nu no̯i/ūᵘom//d-aiĉ așá//dacā ómu i̯e duz‿la plug/zî́sắi̯ că să ᵈúcă să-l mai̯ întrébe în̦că o dátă/să să mai̯‿i rēzolvéze/să vázā dácă víne/dacă nu/n-o stricán‿dăĝᵉába//

[Aceeași]

ţắstu

s-adúçẹ pămînt/dă ḫúmă//i̯éstẹ un̯ loc aşá undevá-ntr-un̯ lac/ sau̯ undẹ-a săpáᵈ/dă ezémplu dacă sápă puţ/scọáte ʰj̆úmă//şî pămîntu ăla care-l scọáte d-acoló dă jos/hum-ẹ́ạa/i̯ẹi̯ o gălẹátă dă pămîn d-acọló/şî̭ cu báligă dă cal//dóo părţ báligă dă cal/ş-ọ párte pămî́nt/şî̆ puţín nisíp//ˡ adúĉⁱ acásă/îl mōi̯/şi-l calĉⁱ/dă nóọ ᵘorⁱ//ţéstu//după ĉe l-ai̯ călcát/faĉⁱ um muşurói̯ cu sápa aşá[1]/pui̯ un̯ ziⁱár jᵘos/şî întín̯z pămînt-óla/şî-l aşézⁱ aşá...îl faşⁱ ţắst //îl laş şi să usúcă/îi̯ dai̯ gáură cu fúrca/dă tᵘors/sau̯ cū vătrái̯ cu ĉevá/c-um băţ dacă n-ai̯ fúrca/şî-ˡ laşⁱ şî să usúcă/ʲ după ĉe să usúcă/îl ei̯ d-acoló/îl scobéş frumós aşá-năᵘúntru/îl spoi̯éştⁱ/cu puţín nisíp/şî-ˡ laş şⁱ să usúcă/ʲ dup-ẹ́ạa îl pui̯ pă foᶜ/şî-l arzⁱ/başⁱ pî́i̯nẹạ i̯el//

drágnẹa ne alecsándrạ
trei̯zeşiọ́b dă anⁱ

gîndáĉⁱ

i̯ei̯ sămî́nţă dă gîndáĉⁱ/ᵘouşọárîlẹ-álẹa aşá mⁱíĉⁱ/le pui̯ la-n̯vii̯át/după ĉe-n̯vii̯ázâ/lē culéĝⁱ frún̯ză dă dud/le dai̯ şî mănî́n̯că/...după ĉē mănî́n̯că i̯ei̯...dă să fag marⁱ peste vrẹo şáse săptămî́n dă zíle/cam atî́ta durẹ́ază ei̯/...i̯ei̯ i niştē...i̯erá la noi̯ nişte bălării̯ aşá/care să numi̯á pentru gîndáĉⁱ/să ᵘúrĉe//şî le-n̯con̯jórⁱ aşá pă márĝin̯lẹ pátúlui̯/bălăriilẹ-álẹa/şî p-o párte/ şî pă álta/şî pî la cap/şi i̯el să băgá pîn î bălăriilẹ-álẹa p-acoló/şî-şⁱ fáĉe...gogọáşa/şî urzéştẹ gogọáşa/şⁱ să bágă-n i̯a// ᵘurzéşte/urzéşte/pînă să úrcă toţⁱ//şâ dup-ẹ́ạa adunán̯ gogóşîli d-acoló dîn bălăriilẹ-álẹa/le púnem într-un...gălẹ́ată cu ápă fi̯ártă/care éste spurcátă/şi le tráĝe o femẹ́ẹ-aşá care ştie cum să-l trágă//mai̯ supţíre/mai̯ gros/cum‿vréi̯/şî dîm‿borangíc făĉ^{e}am tot aşá/^{u}urze̯álă/...maráme să făĉáu̯//

---

[1] Gest.

[Aceeaşi]

am petrecút aşá

i̯eu̯ príma ^{d}ată am‿fos‿căsătorítă c-un al‿băi̯á^{d}‿de̯-aiĉ/dî la noi̯ dîn‿sat//^{ca}re m-a dădú‿tătícu cu síla/zîĉá că áre cásă/áre pămî́n‿/şi că sâ-l‿l-e̯au̯//şî am stătút u̯o săptămî́nă şi vre̯o trei̯ zíle/...cu ắla//şi̯ dup-ae̯ā/şti dă cî́te or^{i} vene̯án‿la tătícu/vene̯ám plîngînd//dac-a văzút el aşá/că i̯o tot plîng meréu̯/şî că nu vre̯au̯ să stau̯ acoló/i̯el zîĉá că mă-n̯văs‿cu el dacă îl‿e̯au̯//şi i̯-an̯‿spus că nú mă-n̯văţ/orĉ-ar fi//nu să po̯áte//şî dacă i̯el a văzú‿pîn‿la úrmă cā nu să po̯áte̯/i̯eu̯ ắ...zlăbí/nu mî́ncám/nu vre̯am să stau̯ acoló/m-a lu̯a/nu plecám dă ple̯cá/da vene̯án‿şî-i̯‿spune̯ám//că nu mai̯ stau̯//m-a lu̯a‿d-acoló//ş-am stătút acásă un an dă zíle̯//dup-ai̯ā tătícu să rugá dă míne/zîĉá că să mă du‿pîn‿sa^{t}/să vorbés‿ş^{i}‿i̯o cu băi̯és/cu féte/i̯o nú mai̯ mă duĉán/că z^{î}ĉán că de̯ ! ĉe roz‿mai̯ am i̯o să mai̯ mă du/să rîză băi̯éţi dă míne pîn‿sat ?//nu mai̯ mă...nu mai̯ vre̯an‿să mai̯ mă duc//şî...între timpu̯-ăsta i̯el i̯erá‿armátă//cînd a vení‿dî‿armát/-a venít acásă/în‿conĉédi̯u/...to̯ámna/tómai̯ zîĉá un al‿băi̯á dă míne//tot aşá/şî i̯o nu vre̯an‿să l-e̯au̯ niş‿p-ắla/că nu-m plăĉ^{e}a nic^{i} ắla//tătícu că să-l‿l-e̯au̯/...i̯o că nu l-e̯au̯/...şî a venít i̯el//áre un văr acoló-n̯‿spáte̯li cási la noi̯/i̯éste veĉín cu noi̯//fráti-său̯ a lu tác-său̯ i̯erá acoló-n̯‿spátili cási/şî...mă pomenés‿cū vărî-său̯ ắla/că...víne la tătícu/

zîĉe "bă ne̯a costícă"/z^{î}ĉe "laş pă lisándrina să me̯árgă pîn‿la míne"//că i̯el şti^{e}a că i̯o nu mă du^{c} pîn‿sa/nu mă du‿nicăi̯er^{i}//

zîĉe̯ "păi̯ dă ĉe ?"

86

zî́ĉę "-a vení‿nicúlai̯ a lu nęa rádu/şî vręa să vorbęáscă cu ęa"//

i̯o cînd am auzî́/‿ĉe nu ştiⁱá tătícu cu ĉíne vorbésc i̯o [!] şî ĉe fak̆‿i̯eu̯/am murí‿ş-am îṇvii̯át//

bi̯étu tătícu zî́ĉẹ/"sạ męárgă"//

i̯el i̯erá cam p-o uréke/ᵘ̑ómu̯-ăla/aşá...dîntr-o bucátă//nu putęá să-ṇ‿spúi̯e şi‿i̯el míe mai̯ pă furíj/‿mai̯ ocolítẹ/a zis-o [!] diréct îŋ‿cásă [!]//

zî́ĉe "să męárgă" //

ĉe să mai̯ fak̆‿i̯o/să mă duk̆‿i̯o să vorbés‿cu el/să ştíẹ tătícu ?//nū mai̯ !//dup-áęa/...m-an‿dus/că n-am avút îŋcọtró/m-a lu̯a‿tîrî́ş//m-an‿dus acọló/i̯ẹi̯ i̯erá toţⁱ îŋ‿cásạ//aṇ‿vorbí‿noi̯ acolęá niţắl/toţⁱ îŋ‿cas-acoló/...māi̯ spunęá el du pĩ‿armátă/mai̯...făĉá/i̯ọ tăĉán‿dîŋ‿gúră/nu zî́ĉám nimíca [!]//dup-áęa să plẹcám acásă//

cînd am plẹcát acásạ/...noi̯ am işî́‿să plẹcám//nevástă-sa ómulu̯-ăluęa...mă pominés‿cu ęa c-o pắtură şî̩ c-o pérnă/să mi̯-o dęa míẹ/cạ să stau̯ cu el în tíndă//

"dọámne feréşte !" zî/‿"păi̯ aṇ‿stătút i̯o cu ĉinevá [!]ca s[ɛ] că‿am ęo să mă cul‿cu ásta aíj‿la dumnęatá ?"[!]//

"păi̯ de ! aşá să stắ/că noi̯ aşá şădęám înáintẹ"/

"pâi̯ oi̯ fhí sta‿maḍále/da ęo n-áṇ‿stat//ĉẹ vórbă-ⁱ̑ áęa ?"//

dup-ai̯a am işî́t afáră/ş-am plecát/şî‿am stạtúᵈ‿dă vórbă cu el la pọártă//ᵃⁿ‿sta‿ş-aṇ‿vorbí‿cu i̯el acólo la pọártă niţắl/ş-am plecáᵈ/i̯el a plecát acás/şî ęo m-an‿dus acásạ//[1]

şî‿după‿áęa...am mai̯ vorbít într-o sęáră cu el i̯ar la fel la pọártă/ş-a plecát el/cạ s-a terminá‿conĉẹ́diu̯/a plecát//dúpă ĉ-a plecá‿mi̯-a scriz‿vro dóo scrisórⁱ//i̯-aṇ‿scris şî i̯o u̯o dátă/şî̩ a venít primăvàra/acú la paştⁱ/pâ şáptẹşpe maę-a venít acás/s-a liberát//ᵈᵃcạ s-a liberátⁱ/am mai̯ vorbí‿dă fro dóo‿tréi̯ ᵘ̑ọrⁱ/nu pă șápteșpe aprílie s-ā liberát/că pă ob mai̯ l-an̦ lu̯at//ș-am mai̯ vorbí dă vro dóo trèi̯ orⁱ/dup-ác̣ā a venít a zî̂s că să vⁱi̯e cu o̯ámenⁱ/să să-nțele̯ágă cu tătícu//tătícu dă fel nu vre̯a să-l l-e̯au̯/...zîĉá de ! că să nu-l l-e̯au̯/ca i̯ei̯ fusăsără trăíz bíne/fusése tá-său̯ șăv dă pos pîn coló la múnte/și i̯ei̯ nu pre̯a munĉáu̯/dă fap că níĉ acúma nu munĉésc//șî zîĉá că să nú-l l-e̯au̯//i̯eu̯ că îl i̯au̯/i̯el că să nu-l l-e̯au̯/în fⁱíne-a venít acoló/s-a înțelés ei̯ dîn to̯áte/da să nu l-e̯au̯/să l-e̯au̯ la to̯ámnă//i̯el știi̯/tot ca să să-l dăpărtéze//șî...dacă i̯ei̯ a prins fhíru că tătícu nu vre̯a/zîĉá dă fúrme/că să fácă fúrmili//a vení șî m-a lu̯at într-o zî/și ne̯-an duz la șeláru/că i̯erá sfátu toᵈ la șeláru/să fáĉem fúrmele//ne̯-an dus acoló/ne̯-an duᶻ la dóctor/a declará fúrmili/ș-am venít înapói//dúpă ĉ-am venít înapói/nu mi̯-a spuz nimíca//nu știu pă ĉíne-a-úde i̯ei̯ că nu vre̯a tătícu să l-e̯au̯ cu níĉ un fel dă căpătî́i̯/ĉe mai̯/nu mă lásă să-l l-e̯au̯/órĉ-ar fi//víne și mă e̯a la χóră/-ntr-o dumínică//la vro dóo săptămînⁱ după ásta//víne șî mă e̯a la χóră/să fáĉá hóra aíĉ în spátili sfátului̯/...unde e grădinița acúma//șî an stătút pînă pă se̯ár-așá/da...ásta i̯o zî c-a fost așá un făcút[!]/că a venít un nor dă plo̯ái̯e/pă sfințî́tu so̯árîlui̯//to̯átă lúme̯a a fugîᵈ dâ la hóră/"únde să ne dúĉem ? únde să ne dúĉem ? de ! ʰai̯ la míne/acásâ"//da i̯eu̯[!]fără mínte/ĉe știi̯ám i̯o ?[!]/mai̯ venísem i̯o ᵘo dátă p-aíĉ/da nu zîsáse că să mă opre̯áscă/nu zîsáse nimic/atunș cîn ne̯-an duz la fúrme[!]/că n-áuzîse că nu vre̯a tătícu//șî...cînd am̦ venít aíĉⁱ/de ! an stătú nițál/i̯erá-n sfințî́tu so̯árîlui̯/să plec acásă//cîn să plec acásă/nu mai̯ mi̯-a da drúmu̯//m-am pus pă plînᶻ/m-am jălíd/m-am omoríd/nu m-á mai̯...níĉ un fel...nu mai̯ mi̯-a da drúmu̯//ĉe să mai̯ faᵍ/mi̯-erᵉa frícă rău̯ dă tătícu/...că zî de ! n-am făcú dîn cápu mⁱeu̯ dă cîn sîn/mă tái̯e tătícu//nu mai̯ îm fáĉe alĉevá/mă táe//ĉe să mai̯ în zîĉă/bi̯étu tă-

---

[1] Textul este întrerupt pentru schimbarea benzii.

88

ticu n-a mai̯ zî^z nimica/că...ĉe "tẹ-an dat ^e ọ prima dată cu sila/ acú a vrut ẹa/dūcă-să !" [!]/"^{sâ} facă ĉ-o vrẹa" zîĉe/"la mine-napoi̯ nu mai̯ vine" [!]//şî m-an duz la el săracu la urmā dă mi^i dă ^u ori ! pîn-a murit//m-an dus/câ i̯eran tot amărîtă//că i̯el mai̯ luase doo-nainte/şî avẹa fumuri în cab/mă bătẹa/mă zgornẹa/...ni mă bătẹa şi mă zgornẹa/ni venẹa şî mă lua/...bi̯etu tăticu zîĉa că să nu mai̯ vyiu̯/i̯o stam o săptămînă doo/venẹam i̯ar/că făcusem cophil/nu mă lipsam dă i̯el/...şî am petrecut aşa/pîn-acuma//

[Aceeaşi]

la moş^i

cîn vine moşi/să pregăteşte lumẹā/îş cumpără vasē/ọale/cum să i̯a la noi̯ ai̯iĉ^i/străkin/linguri/căni/dîn astẹa/paχarē/şî le-mpărţesc//sîmbătă de obiĉei̯ să-mpărţesc ọalēlẹ//faĉen gogoş/ sau̯ u pîi̯ne/şî punem pă gura ọalil^e or/le punem flor^i la coade/... le...punem acolo pă ^i ele ĉe trebu^i e/şî le-mpărţim sîmbăta//dumi̯nică să-mpărţes străkinli//faĉen colarez/cu...ores cu lapte/sau̯ pîsat/cum obijnui̯a nainte lumẹa//măĉinau̯ bọabe la mọară/le fạĉa aşa mai̯ mar^i/îl î spăla bine/îl fi̯erbẹau̯/îl ungâu̯ cu untură/şî punẹau̯ în străkin^i//şi acolo pă străkin^i pui̯ bombọane/turte dulĉi/ lingura/şi le-mpărţeşt^i//şî...după ĉe-mpărţeş străkinli/te duj la biserică/la ĉimitir//ziu̯a//acolo i̯ar te duş cu-mbucătur^i/cu... turte dulş/cu bombọane/cu lumînăr^i/cu tămîi̯e/tămîi̯/întinz^i acolo la morţ^i/...tămîi̯ îmbucăturîli/şî dup-aẹa-mpărţeşt^i//te jăle̯j dacă vrei̯/acolo pă mor/şî v^y ii̯ acasă//şi lun^i...să spală cop^h ii pă piĉọare//

[Cum ?]

să scọală femeili dă diminẹaţă/faĉẹ i̯ar la fel...pilav dă

^{u}oréz/sau̯ pîsát/obijnuít/fi̯érbe ápă/...o gălẹátă dă ápă...dîn álẹa márîli̯/fi̯érbe bíne/púnẹ-acoló pelín/rọzmarín/şî‿cu un‿códru dă săpún/şī cu niţắl un‿dă vácă//îl púne p-o hîrtíe//şi i̯ésē la şosẹ́a//pă şanţ/aşá/şî i̯a lipán dîn grădínă/l-întínde pă...lîngă gălẹ́ată/lipánu/şî kámă copíi̯/să strîn‿copíi̯ mulţ/şî‿víne/şî îi̯ spálă//după ĉe-i̯ spálă/lẹ dă cu...săpún/îl spálă bíne/l̥‿únĝe cu puţín unt aşá pă tálpă//şî...după ĉē...s-a spălát/ş-a terminá‿mu̯órţi dă rînduít acoló/dă spălát/vínẹ-acásă/i̯a mása/lingur^{i}/pilá-fu/şî sâ dúĉe la şosẹ́a/şî‿púne mása/aíĉ la şosẹ́a/şî mănîncă tos‿copíi//tọáte feméilẹ-álẹa carẹ-a^{u} spăl^{at}/^{şî} atîta//să términă//

[Dar aici este obiceiul, la Moşi, să se facă fetele surate ?]

nu/nu éste/nu éste/nu̯//să-mpărţéz‿dă suráte la moj/dă suráte să fa‿cînd vréi̯//nu te faş‿kar atúnĉa//

[Nu ? Dar cum se face ?]

nu//de ezémplū ástăz^{i}/dacă nẹ-am întîlnít noi̯ dóo şî vrem să ne fáĉen‿suráte/rúpem un‿fir dă păr dîn cap/únu dă la míne/únu dă la dumnẹavọástră/şî-l fáĉen‿cruĉ-aşá[1]/şî tráĝe/

şî zíĉen/"ţii̯ surátă pîn‿la mọárte ?"

"ţîu̯ surátă pîn‿la mọárte"/dă trei̯ u̯or^{i}//şî dă atúnĉ^{i} îz‿ziş‿surátă/rămîi̯ surátă//şî la moş/cîn‿víne moşẹ-acúma/şi-mpărţésc//

[3] dâ sîmbătă şî-mpărţéşte oálă/duminícă farfúrie/ĉẹ vrẹa/strákină/şî...atîta//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest.

792. CĂTUNU

(com.Poeni, jud.Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

lup turbát[1]

a mușcá‿doi̯‿ī...doi̯ băi̯ẹ́țⁱ/d-aijⁱ‿dîn̦‿sat//kár un̦‿văr al mi̯eu̯//i̯ó‿i̯erám micús‿și‿i̯eu̯//șî‿tá-său̯ nu i̯erá‿ácásă̯/dus la o núntă//șî...a apărú‿dă dîn̦colo dîm‿brătéș‿că mai̯ avém un̦‿sătúc mⁱicúț/...mai̯ la márĝinẹá‿sátulúi̯ în̦coló/și á‿apărút un‿î frátẹ-al mámi/un un̦k al mi̯eu̯//diminẹáța//i̯ĕl bîntuíse nọáptẹa núma-n brătéștⁱ acoló//și diminẹáța vínē ún̦ki-mᵉo...ă pâ‿la noi̯/ "păi̯" ĉē "ás-nọápte tọátă nọáptẹa nẹ-am bătú"‿zîĉe "cu un̦‿lup turbát//șî" zíĉe "a mușcá"‿ĉe "pă..."/că‿i̯erá ū...băi̯át al unui̯ u̯om//i̯erá flăcău̯ i̯el/șî avẹá corágu/ș-a ișít afáră/și i̯-a sărít îm‿pi̯ep‿șî l-a mușcáᵗ//a mai̯ mușcát i̯ar un ᵘom/mai̯ bătrîn dar ⁱăla n-a avú‿nimíca/n-ā...n-a turbát ᵘomu̯-ála//l-a mușcá‿mi să párẹ mai dă jos/p-ăla-l mușcáse dă u̯ók//șî spuíndu-ne i̯ĕĭ...ún̦ki-mi̯o ắla-n̦‿cásă/a apărú‿șî-n [k] la noi̯/ân sat//l-a găsíᵈ‿niște băi̯és‿ p-acoló pîn̦‿grădínă/ [ɛ] s-a pus cu cîi̯ni pă i̯ĕl/l-a zgornít/ d-acoló dă la i̯ei̯ șî‿pîn-aĉí a trecút...pîn̦‿grădínă pâ‿lă vár ă-mi̯o ăla/ș-a...l-a găsít să i̯a niște coĉénⁱ să dẹa la víte//ș-a năgrăbí‿pă ⁱel/l-a pu‿jos/șî l-a mușcá‿tót așá/dă ᵘok//l-a mușcá‿ dă u̯ók/în̦că ni [k] i̯eu̯ niʲ‿nu știⁱám/că‿cînd a trecút/a trecú‿ tᵒt așá úi̯te cum ar tréĉe pă șosẹá pî‿íĉⁱ/șá‿ẹo l-am văzút pă o ferẹástră tót așá-n̦‿spáte/și i̯o am ișít afáră//am ișít afáră și m-an̦‿lu̯at cu băi̯ẹ́ț-ei̯a dăpă i̯ĕl/s-a răsucít/dîn̦ saᵈ‿d-aíĉa/i̯ar îndărắt la brătéșᵗ/cîn‿nẹ-ā‿lu̯a‿după i̯el/cîn‿nẹ-an‿dus...acoló/

---

[1] Informatorul povestește într-un ritm foarte lent.

a işí‿dîn...brătéjⁱ/ne̯-an‿lu̯at o̯ámenⁱ mai̯ mulz‿d-aij‿dîn‿sat/dăpă i̯el/şî a işí‿dîm‿brătéş/ş‿s-a urcát într-o̩ co̯ástă/la pădúre//ş‿să ui̯tá în sat//i̯erá un‿î vînătór/acólo-m‿brătéşt/c-um‿băi̯át i̯ar dă pă‿la şăláru¹/i̯ar cú‿coráş‿ş-ăla/şâ l-a-ntrebát‿î vînătoru/

"măi̯ fotíne" zíce "mérĝem mă la i̯ĕl amîndói̯ ?"//ăla i̯erá cu fúrca-m‿mînă/

ĉe "mérĝem !"//

"ai̯ corájusă mérĝem ?"

"am"//

l-a lu̯a‿pîn‿spáte̩/că i̯ĕl să ui̯tá-n‿ă...î‿sat/dîn de̯al d-acoló/l-a lu̯a‿pîn‿spáte̩ pă‿la pădúre/ş-a mers pînâ s-a apropiá‿dă i̯el/ş-a tras î‿i̯el//l-a lovⁱit/pă úrmă ĉe̯-"a-nĉepú‿să víe dăvále̩"/pă co̯ástă/d-a-m‿bóu̯-aşa/cîn‿a sosí‿dăvále/s-a sculát/ş-a lu̯at-o̩...la săritúrⁱ i̯ar sâ tre̯ácă-n‿sat//ş-a trecút‿î...i̯e̩ gîrla/ş-a trecút pă gîrlă/i̯a-ngeţátă/şî‿cîn‿să tre̯ácă pă malu dă dîncolo să íntre-n‿sat/a căzú‿jos acólo//şî l-ă...i̯-a dat foc/în‿fíne.../nu ardé̯a că...i̯árna//

cîn‿víu̯ acásă/nu e niş‿táta/nij‿máma acás/măi̯ un‿să fíe ? cînd i̯es afáră/aúz gălăĝiⁱe/la...vără-mi̯o ăla acóle̯a/că i̯erá veĉín lîngă míne//cîn‿mă duc/lúme̯a acoló/dîn to‿sátu/muşcá‿dă lup//i̯o atúnĉa l-am‿văzút//máma ĉe.../"măi̯ maríne" ĉe/"dú-te la" [ɛ] tát-al mámi şîde̯á-m‿brătéştⁱ/acoló únde să omoríse lúpu//"dú-te la bătrînă-tău̯"ĉe/"şâ dú-te cu i̯el lă lup acoló/dacă spúneţ că l-a...l-a omorît"/şi ĉe "să júmule păr/să-z‿de̯a să vii̯ cu i̯el" ĉe/"să afumám pă ⁱilíe"//aşá am‿făcút//m-an‿duz‿la bătrînú‿acoló/ne̯-an‿dus acólo la lup/am jumulí‿păr/ş-am‿vení‿dă l-á‿afumá/dăĝeába//i̯el ă...în trei̯ zíle...gáta á‿şî turbát//á‿turbá şî băe̯átu̯-ăla dîm‿brătéştⁱ/núma ᵘomu̯-ăla...ⁱăla a foz‿muşcá‿mai̯ dă

---

¹ Comună vecină.

j^{u}os/nu știu̯...a mai̯‿ī durát/dac-a turbát ắi̯a/s-a dus șî̟ ș-a tăi̯a‿dă turbare̹/c-atúnĉa sî̟...să tăe̯á dă turbáre/nū ca acușî̂ca la doctor//ș-așá s-a-ntîmplá‿șî cu lúpu//

[Dar cum se tăia de turbare ?]

la limbă//i-nțepá la límbă̟//

[Și oamenii ăia n-au mai scăpat ?]

nu !//au̯ foz‿mușcáz‿dă ^{u}ók/ș-a...a-n̟viát‿î cățéi̯-ei̯a dă turbáre/a-n̟viá‿répede//

vói̯cu marín

șái̯zeșiĉìnĉ^{i} [de ani]

crește̯áŋ‿gîndáĉ

gîndáĉi niște vi̯erm^{i}ișóri̯ așá/să fac așá[1] dă mar^{i}//și sămînță/o-n̟vii̯áŋ‿sămînța‿acú primăvára/acú cîn‿da múguru/o pune̯áŋ‿șî sămînța lā...^{u}or^{i} la clóșcă dă să cloĉ^{e}á/^{u}or la gríndă sus//șî-n̟vii̯á//ca furníĉili să făĉáu̯//îi̯ pune̯ám...îi̯ aliĝám îi̯ pune̯ám pă zii̯ár/șî le pune̯ám frún̟ză/la gîndáĉ^{i}/să urcá acólo/mîn̟cá/îi̯ lu̯an‿d-aĉíle̯a cîn̟‿făĉá toc d-ăla supt ei̯/ī‿premene̯ám i̯ar p-ált‿î...p-al‿zii̯ár/șî crește̯á ș^{i}‿i̯ei̯ dîn̟‿zi în̟‿zi/crește̯á pînă să făĉá ui̯t-așà dă mar^{i}[2]//d-aĉíle̯a/cîn̟‿să făĉá mar^{i} i̯ei̯ la șáse̹ săptămîn^{i}/i̯erá úni dă șáse ș-úni dă lúna//cîn̟‿să făĉá așá dă mar^{i}/plecá să să úrĉe̹/îi̯ vede̯ai̯ că ple̯ácă̹-n lắtur^{i}//șî le̯-adunán‿dă pă cîm‿niște fluturáș/crácă dă túfă dă lā pădúre/șî le pune̯ám așá pă mărĝín^{i}/le pune̯ám așá rezimát/crácă náltă rezimá^{t}‿pă m^{y}ijócu pátului̯ așá/ș‿să urcá în̟‿sus pă [k] făĉá gogóș^{i}//făĉá gogóș frumo̯áse/și-i̯ lăsám acoló o săptămînă după ĉe făĉá gogóșîle̹/să le fácă byíne/d-aĉíle̯a le̯-adunáŋ gogóșîlé/le curățám‿frumós/șî‿ne ducấm şî le trăĝᵉám//i̯erẹ́a femé̯i care...avẹ́a rọ́tă//şî băgá cîtẹ-ō...ĉaụ́n aşá[1] dă gogóşī într-un tuĉ/acoló/şî alegá fhirîli/şî le punẹ́a la rọ́tă//învîrtẹ́a/şî să făĉá roátă măre/făĉám...şî cîte doózeĭ dă rọátẹ/făĉám haĭne/am făcú băĭátului haĭne/rumînului/dîm borangíc/urzẹám borangí jī bătẹán lînă/şî sâ făĉá o ştofă frumọasă! ...şî...ştergárẹ făĉám i̯ar/am făcút/am fro treĭsprezèĉe ştᶦẹrgáre făcútẹ dîn borangíc//

---

[1] Gest: cît unghia.

[2] Gest: cît jumătate din degetul arătător.

[Marinică Drăguţa]
şáptezeĭ dă anī

venẹ́a lupk

a venít odátă/noi̯ i̯erᵉán la másă//şî nẹ-am [ɛ] pomenít îm bătătúră cu óilẹ duduínd//cînd a işî tát-al mi̯eu̯/audẹ-o ọai̯e sforăínd acoló/a işî pă pọártă pă dîncọáĉe la şosẹ́a/că noi̯ i̯e[ɛ] acoló i̯erán cam în cîmpᶜ//cînᵈ...a işîᵗ pă pọártă/i̯erá şî cu...c-un cojó/că purtá şî cojọáĉe dă ᵘoi̯[2]/cîn s-a pomᵉní/"ɦō !"

"ĉe e tátă ?"

"ɦō !"/cu lúpu piste ⁱel//ţujī lúpu piste gard/şî ọáẹa a rămás îm bătătúră spártă la beregăţī/şi a da táta cu cojócu piste lu/ˢs-a dus cojócu [k] lúpu cu cojócu pă spináre/ca...zeĉe kilométri pînă ẹ-a căzút î cojócu dă pă lup//cîn să duĉe ọáẹa...cu beregăţili rúptẹ/"cuţitu/cuţitu"/a tăẹá ọáẹa//

venẹ́a lupī/ăoleó ! odátă la máma/lu tát-al mi̯eu...avẹa fro pátruzeş ĉínzeĭ dă ᵘoi/şi tát-al mi̯eu i̯erá armátă//ş-a veni lúpu/avẹá gar dă mărăĉinī aşá/gard/dă mărăĉinī/şî cu strá̦şină dă... gar dă nuⁱéle şî mă [k] strá̦şină dă mără/ş-a sărit lúpu obór/tọa-

---

[1] Gest: face palmele căuş.

[2] Informatoarea remarcă acest lucru, pentru că mai înainte povestise despre prelucrarea lînii.

94

te óile le-a omorît//le-a pus î úșă/nu le punea-ncoló/le-a ᵘomorî/și le-a pus î úșă/cîn s-a duz bătrîna dimineața la uoi/d-a iși să dúcă la ᵘoi/toáte óili omorîte/făcúte grămádă/purcói//și iel s-a dus/a luaᵗ/a mîncá s-a dus/și óili toáte toáte omorîte//

[Aceeași]

știe feméi dă dăscîntă

ᵘodátă a plecá la bucureștⁱ/aveám fete [ɛ] fétili mⁱiĉⁱ lă fáta mea acólo/le-am făcú dă frícă la féte/și le-am așăzát-o acólo-ntr-o sacóșă/niște sticlúțe care le dăscîntásen dă frícă/rokíțile-acólo/le mai pusésen șⁱ io d-ale mîncări acoló/sacóșa plínă//púsă dasúpra în cărúță/s [k] plecáse la bucuréș cu cărúța//dîncolo aiĉa-ntre cătún și poiénⁱ/le-a iși nainte ș-a luat áea copʰíilor/ș-a fugî cu ia//i-a luat-o dîn cărúță/s-a dus cu ia//[..]

[Cum adică le făcuseși la fete de frică ?]

le dăscîntásen/știe feméi dă dăscîntă dă frícă/zíĉe că... dacă ai frícă...dăscîntă feméie/și îi tréĉe//ĉe că știe dă dăscîntă dă frícă/și mă dusésen cu fhir și cu sticlă cu ápă/și le făcúse la féte dă frícă/cu fⁱir/și le dăscîntáse pă rᵘokíțe pă álea/și le trimesésen să le dúcă la bucureștⁱ acólo/și le-a iși nainte și li le-a luat//

[Dar de ce le fusese frică ?]

păi bá dă cîine/bá dă sărise cîinile la ea/úna álta/și răsárea noáptea/să sculá țipînd/fáta dîm pat//

"ĉé-i mămícă ? ĉé-i mămícă ?"

"cîinili mamáⁱe ! cîinili/mă mănîncă cîinili mamáie"/

și númaidăcí/ba úneᵘorⁱ le lua și frigurli/că ierᵉa frigurⁱ nainte//să bolnăviá/mă poménean cu fáta arzînd î/răsărind în som/

ţipínd//şî mă ducấn̦‿şî le făcấn‿dă frícă/i̯erá o̦ feméé la poén^{i}/ l^{e} făcấ dă frícă//şî cîn̦‿le făcấn‿dă frícă la feméi̯-ài̯a/gáta ! n-o̦ mai̯ lu̯a frígurli pă fátă//că̦ i̯erá frígur^{i} înáinte/i̯er^{e}á frígur^{i}/venẹá şî-i̯ tremurá/-i̯ tremurá/d-acîlẹa l-aprindẹá/şî zăcấ/ şî...ĉe mai̯/i̯er^{e}á grẹu̯//da acúmá a da dumnezắu̯/nu ma‿i̯e niş‿ frígur^{i}/nu ma‿i̯e nimíca//

[Dar cînd se îmbolnăveau copiii, cum îi lecuiaţi ?]

îi̯ trĕg^{e}ám/...îi̯ trăĝám/îi̯ băgấn̦‿şî noi̯ în̦‿ţúi̯că/ş-ásta lẹ-o făcấm//ştí^{i}á femeíli/ĉa că ştíe să dăscínte̦ d-apucáte̦/şî venẹá şî trăĝ^{e}á cop^{i}ílu/şî dacă-l trăĝ^{e}á/pái̯că să făĉá b^{g}íne/i̯éte dîn ĉe să bolnăvi̯áu̯ şi‿i̯ei̯/dîn̦‿jo̦ácă/dî‿úna/dî‿álta/că să bolnăvi̯áu̯// dă plămín^{i} nu să pomenẹá atúnĉa pupá-tẹ-aş/c-a rĕĉi‿copílu‿la plămîn/nu nimíca/şî nij pantalón nu purtá/îi̯ săltá cămáşa dă la spáte̦ d-aíĉa/şî i̯-o-ñodá/la spáte̦/să nu să murdărẹáscă pă ẹa/ şî-i̯ da drúmu pă joz/nu i̯erá niĉ aşternú‿pă jos/nu i̯er^{e}á nimíca// şî dacă să bolnăvi̯á/gáta ! kẹmá pă lélẹa cutáre/să [k] "dú-tẹ lā gîg̣a tínca/să víe să trágă ăl băi̯át"//şî venẹá/şī trăĝ^{e}á băi̯átu/ îl trăĝá/d-aĉîlẹa-l bàgá-ntr-o...ĉarşáf aşá cu ţúi̯că/ĉa că îl bágă c-o fi rĕĉít/şī să făĉá b^{y}íne//úni̯ să făĉá bíne/álţî murẹá dacă nu mai̯ avẹá zíle/sau̯ nu-i̯ brodẹá lẹácu̯/murẹá//

[Aceeaşi]

aşá i̯era ^{u}obyiĉéi̯u

feméi̯a dacă-i̯ venẹá să náscă/kemá mo̦áşa//i̯e m [k] rẹa mo̦áşe-n̦ sat^{î}/ bábe d-ástẹa mai̯ bătrînili/o kemá să náscă cutăríţa// venẹá feméi̯a/o dibuẹá ş^{i}‿i̯a/o trăĝá ş^{i}‿ẹa pă búrtă cu niţăl ulei̯/ úna‿álta/îi̯ mai̯ punẹá cojo̦ĉe/...^{h}ai̯ d-acîlẹa o băgā‿ápă fi̯ártă/ în̦‿copái̯e/fi̯erbẹá ápă ş-o băgā‿ápă fi̯ártă/-i̯ punẹá ápă p-aiş‿

96

p-aíș[1]/șî gáta ! făĉą//cîte únilī să-ntîmplá dă nu făĉą/copílu//murẹá cu ịel ĩ ịa//care venẹá gr[k] răụ/n-ávẹa nịụ mọáșa ĉẹ să-ị făcą//ba că reĉá/ba că făĉá/kar ịẹụ am pățĩ cu fáta d-o am la bucuréș/treị zíle m-aŋ canunít//reĉísem//nú mi să lăsá búrta d-aíĉa[2] dălᵘóc//îŋcălzáști-mă/cu cojọáĉe/fă cald îŋ cásă/dă fog dreĝe/pînă...dă mnércurᶦ sẹára tóma vínerᶦ pă sẹár-am născút-o//pînă s-a pus cu ĉᵉáịurᶦ cáldẹ//îm făĉá ĉᵉáịurᶦ cálde/că ịo bẹam núma lápte bătúᵈ/bẹam viŋ réĉe cîm.../șî d-aĉílẹa s-a pus cu ĉᵉáịurᶦ cálde pă míne//cît s-a pus cu ĉᵉáịurᶦ cáldẹ/maị m-a băgát ĩ ápă fịártă/gátā ! a da dumnezó șî am născút-ọ//am scăpát//da m-aŋ canúni șᶦ ịo mul cu ịa//

[Și, după ce se naștea copilul, care era obiceiul ?]

să năștẹá [k] năștẹá copʰílu/lụa copkílu-l punẹá îŋ cîrpẹ-acólo l-îŋfășá/feméịa o înĉínĝᵉá bʸíne c-um brîụ/ș-o urcá pă pat/o țîńẹá treị zílẹ-acoló/ĉa cā pă strat/stă feméẹa treị zílẹ-acoló//sta treị zílẹ-acoló/nu să da joz/venẹá mọáșa scăldá copkílu/venẹá mọáșa-ị făĉá fócu/-ị da mîŋcá/feméi/feméẹa joz dîm pa nú să da treị zíle//d-áĉi după áẹa/gáta ! făĉá ursitórĩli/ĉa că fáĉe ursitórĩli//disáră făĉá ursitórĩlị/venẹá mọáșa/-ị făĉá copkílúluị fáșă dă lînă/c-uŋ scúteg dă pătură șᶦ ịa acọló/cu únu dā...s [k] pîŋză ĉ-avẹá șᶦ ịa/cîrpẹ-acolọ/ị-adúĉá copilúluị șᶦ.../nọáptẹa sculá feméịa/cîŋ cîntá cocóși-nti/ō spălá pă [k] fịerbẹá ápă ș-o băgá-ŋ...copáe/ș-o spălá pă femée bíne/d-aĉí scăldá șî copʰílu/l-îŋfășá/și îị da mọáși uŋ kil dă țuịcă ș-únu dă vin/ș-o pîịne făcútă//ș-așạ púne pă pîịne treị...busuịọáĉe-n treị părs/treị căpățîn dă ᵘusturóị/șî banᶦ//ș-uŋ kil dă vin pă másă/țuịca ĉe că...țuịca n-o punẹá/pă másă/la ursitórᶦ/o lăsá afáră/șᶦ ị-o da mọáși diminẹáța țuịca//șî pîịnẹa o punẹá dă sẹára pă másą/...ursitórĩli copkílúluị//

---

[1] Gest.

[2] Gest: de la capul pieptului.

[Dar de ce făcea aşa ?]

de ! aşá ịerá ^{u}obyiĉeịu/

[Zicea că vine...]

ursitórîlẹ să urséze cop^{h}ílu/să-l rînduẹáscă/ụor la b^{y}íne or la răụ//că ịerá ũ‿om la noị/făĉá "f^{h}ír-ar dá-ọ-aş ursitọárẹa myícă/c-áẹa...áẹa m-a ursá‿pă míne la răụ" [!]/c-a[ɛ]zíĉ-a máre: "să f^{h}í aşá"/a m^{y}ijlóĉie "ba aşá !"/a myícă.../cum zîĉ-a mícă/ á^{ia} rămîne/ [!] ş^{i}‿ịerá ŭ‿moş/"f^{h}ír-ar/dá-ọ-aş p-áẹa mititíca/că núma áẹa m-a rînduí‿pă míne" [!]// [...]

[Dar s-a auzit vreodată ce au ursit ?]

um‿băịát cîn̦ l-a născú‿mă-sa/a zis că ịel‿î...l-a rînduít aşá: cîn̦‿s-o făĉá márẹ/mọáre-ñecát//dă dóozej‿dă an^{i}/ịel mọáre-ñ^{i}ecá^{t}/ cînd a-mplini‿băịátu dóozej‿dă an^{i}/tá-săụ a avú‿gríjă dă ịel/^{s} s-a d^{u}s ş-a astupá‿púţụ//şî băịátu s-a dus pă puţ/s-a urcá‿pă pl^{e}ópa púţúluị ş-a murít//tot pă puţ a murít/tot ca-ñẹcát/c-aşá l-a ursát pă ịel atúnĉa//şî‿tá-săụ a auzí‿cîn̦‿l-a ursát/"aĉéz băẹá"/zíĉe "cînd o fhí dă dóozej‿dă an^{i}" zîĉe/"áre să mọáră-ñecát îm‿puţ"//şî tá-săụ a urmărít/cu mă-sa/cînd a-mplinít ịel doos [k] ^{a} intrát ịel în dóozej‿dă an^{i}/a avú‿gríjă dă ịel/a dus ş-a astupá‿púţụ//ş^{i}‿ịel cîn ị-a venít zîụ-áẹa dă-ị atúnĉa/s-a dus s-a urcá‿pă puţ ş-a murí‿pă puţ/pă plẹópa púţuluị//

[Şi nu se povestea de unul care a auzit că o să se însoare cu fata care s-a născut atunci ?]

şi ịel‿î...da !//ịel a fos‿ĉobán/şî a născút feméẹ-aẹa fátă//ş^{i}‿ịel a...s-a dus şî la [k] s-a culcá‿ş^{i}‿ịel la ferẹástră/să vázá să víe ursitórilẹ//cînd a venít ursitórîli zîĉe "băẹátụ-ásta" ĉẹ-"árẹ să‿ẹa fát-àsta/á feméị-éştia/fát-àsta dâ s-a născút acúma"/

98

i̯el/"şū !" zíĉe "să v^{i}í^{i}e tómnai̯ acuşî́c [k][1] să mai̯ stau̯ i̯o pînă s-o făĉá fátă‿ásta máre ?"//i̯-a-n̦ fip‿féti ũ‿ac în̦‿cap/să mo̯áră//fáta n-a murít/a crescú ‿fáta/i̯el dă-n̦surá‿nu s-a-n̦surát/ pîn-a devenít bi̯átă[2]/bi̯átă fátă să v^{i}íe să...să-i̯ fácă operáţie la cap/şi i̯el‿î tőt pă fát-ao̯a a lu̯át-o/a stătú/tot pă fát-ao̯a/ [...][2]

ş-a crescú‿fáta/ş-a urmát/cînt a...s-o‿e̯a dă so[ɛ]dă soţíi̯e/ s-a dus cu e̯a la dóctor/şi i̯-a scos ácu d-acoló dîn̦‿cap//

[Aceeaşi]

zmei̯

să pomene̯á aşá...pă ĉ^{i}er.../ũ‿ála cū‿cab‿máre/şî́‿c-o co̯ádă/ lăpădá f^{u}og‿dĩ‿i̯a/fóc‿fo^{c}‿fo/şî să lăsá-n̦‿sat//să lăsá-n̦‿sat/şi‿ îĉe că să lăsá la cîte̯-o feméе/c-áe̯a‿ave̯á zmeu̯/

[Cum ?]

dîn drágo̯ste/dîn drágoste̯-a avú‿drágoste cu cîte únu/şî nu l-a lu̯a‿şî n-a lu̯at-o/ş-a prin̦s aşá ō...o lip^{h}iturâ/o̯...o̯ aşá o nebune̯álă/şî îĉe că dî[ɛ] vyíne zmeu̯ la e̯a no̯ápte̯a/şi...să i̯ubéşte cū el ca cū ăla d-áre i̯a d [k] d-a avút e̯a drag dă i̯el//

[Aceeaşi]

comór^{i}

să pomene̯á jucînd/jucînd o vîlvo̯áre//jucá jucá jucá/d-aĉí să-nkide̯á//álţi̯ să duĉá/săpá/ [ɛ] úni găs^{e}a/álţi nu găse̯á/nu g[ɛ] nu găse̯á toţ//a săpát aiĉa pă de̯al-óla úni/a săpá‿şî n-a-ñimerít//

---

[1] Informatoarea îşi pierde şirul povestirii din cauză că se uită după cineva pe geam.

[2] Este întreruptă de cineva care intră în camera vecină.

am auzít mai̯ naínte/kár un̯‿fráte̯-aˡ‿lū tát-al mʸi̯eu̯ a găsít aíĉa-n̯‿co̯ást-àsta/fhí-sa/a văzút//şî‿cîn̯‿s-a dūs ş-a săpát/a găsít acólo o căldăruşă cu áur//to̯t aşá jucáse/şi a fost pîrlít aşá lócu/şī a foz‿mai̯ dăsúpra/s-a jucát cū...a fos‿cu cáⁱi/nu ştu cu ĉ-a fos/ş-a zgîrmát/a da‿d-o to̯art-acólo/şî a venít acás ş-a lu̯a‿pă mă-sa/pă tá-său̯/şî a găsít//

[Dar nu se zice că banii aceia sînt blestemaţi ?]

da !/să zíĉe//păi̯ fat-áe̯a [k] feméi̯-ae̯a [k] fat-ái̯a dă i̯-a găsít/ā...a trăít i̯a‿á făcú‿cophíi̯/d-aĉílea a avút o búbă-n̯‿spáte/ʲ‿dîm‿bub-áe̯ā...i̯-a işî‿bub-ae̯a-n̯‿spáte/şī cum să zíĉ-acúma/cánĉir/acú să zíĉe cánĉer/ş-atúnĉa zíĉe că dî‿áe̯a i̯-a işî‿c-a găsi‿banⁱ//şi-i̯ mîn̯cáse-aşā şîru spinări/spátili/şi lúme̯a vorbi̯á că dī...d-áe̯a i̯-a işît/c-a foz‿bán-èi̯a jurát//

[Aceeaşi]

núnta

ave̯á drágoste copíⁱi/şî dac-ave̯á drágoste/ʰai̯ ! vene̯á la părinţ/să să-nţele̯ágă/

"ĉe-i̯ dai̯ féti ?"

"îi̯‿dáu̯...şⁱ‿i̯eu̯ ūm‿pogón dă pămînt"/sau̯ dóo cît ave̯á ómu/"îi̯‿dáu̯ pátru‿ĉinĉ ᵘoi̯/îi̯‿dáu̯ o vácă/...şî lúcrurli cási"//banⁱ...rar carē îi̯ da cîte o mie dóo trei̯ dă lei̯//îi̯‿da lúcrurli cási/i‿dá to̯ále d-áste̯a şⁱ‿i̯el/dă dat cămăşⁱ...da dă nun dă sócru/dă so̯ácră dă núnă ʲ‿dă ĝinere/ĉin̯ş‿cămăˢ/şî pátruzeĉ ĉinzej‿dă proso̯ápe/sau̯ o sútă dă proso̯ape/c-atîta ave̯á acoló/áste̯a i le da//şî vene̯á cu plósca/be̯a ploscā/pune̯á plosca-m‿miljócu cási/dăpă ĉe să-nţeleĝau̯ părínţi/fáta să-n̯kiná/lu̯a plósca/o da lu tá-so/-i̯ săruta mîna lu tá-său̯/a lu sócrî-său̯/şî be̯a dîm‿plóscă/ʰai̯ a bău‿plósca/ᵘor lu̯a

100

fáta-n̟‿se̯ár-ae̯a/^{u}or p^{u}orne̯á núnta//pune̯á núnta//"cutáre̯ timp i̯e núnta"/fáta șĕde̯á la părínț/o lu̯a cu núntă pă fátă/lo̯a [k] făĉá și tát-al féti núntă/șī să duĉá făĉá nunt-acoló/...dă sîmbătă se̯ára să-nĉepe̯á núntà//sîmbăṭă se̯ára ave̯á acoló másă/cū lă^{u}utár^{i}/cu lúme/dumínică dă dimine̯áță gáta ! fáta care i̯ere̯á dă la părínț/vene̯á féte cu plocón̟‿la fátă/și găte̯á brádu acoló/să duĉá ^{u}udá/vene̯á pune̯á mása/d-aĉíle̯a...după ĉe pune̯á mása/să ridicá cu fétili/vene̯á núnta//dă la ĝine̯re//vene̯á pa [ɛ] cú patru‿ĉin̟ș‿cî [ɛ] șáse cărúțe/cît ave̯á dă múlte/cu cărúțe vene̯á și lu̯a fáta/m^{i}ire̯ása//lo̯a fáta/să ^{d}ĉa la ĝinere̯-acoló i̯ar pūne̯á mása/...să ^{d}ĉa la biserică să cununá/pune̯á mása/băutúră/mîn̦cáre/în̟‿f^{h}íne/...da dáru//pune̯á mása cîn̟‿să dúĉá cu núnta/nu i̯erá daru̯-atúnĉa/pune̯á se̯ára mása dă dar//șī petreĉá to̯áṭă no̯ápte̯a//

^{h}ai̯dă ! făĉá no̯ápte̯a dáru/lun^{i} i̯ar/núntă dîn nou̯/ḱemá ne̯ámurle̯-atúnĉa/nu mai̯ ḱemá to̯átă lúme̯a//núnū/ne̯ámurli/i̯ar ține̯á núntă și lun to̯átă ziulica//áșá să făĉa naínte//

[Și la petrecerea de sîmbătă seara cum îi zicea ?]

fedelés/sîmbătă se̯ára ĉa că e fedeléșu núnți//[...]

[Și luni cum se chema ?]

lun^{i}‿ī...ca lun̟‿vórb-àe̯a dăpă núntă/mai̯ ḱemá ne̯ámurli/și să ...să ĉin̟ste̯áscă/și sócri cu núni cū ne̯ámurle ále̯a/să duĉá/lu̯a núnu/... ^{zî}ĉ^{e}á că să spéle núnu pă mîi̯^{ni}/că s-a murdări‿duminică [!]/îi̯ tu̯rná m^{i}ire̯ása ápă/șâ-l spălá pă mîi̯n^{i}//

[Aceeași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯er^{i} dă dimine̯áță m-an‿duz‿la nui̯éle//an‿tăe̯á‿nui̯éle dă vi̯íe/d-aij‿dă la banóv[1]/dă dăvále̯ p-acoló//am̟‿vení‿dă la nui̯éle/am mai̯ da‿şî‿io la uoi/am mai da‿la o purĉícă/am făcú‿mîncáre-am mîncát/ d-aĉí m-an‿culcát//an‿dormí‿dóo ᵘóre/...după ĉē m-an‿sculát/an‿dormít/am mai făcú‿pîn‿grădínă treab/-am mai strînz‿nişte coĉénî p-acoló/...am mai curăţá‿porúm‿dă păsărî/...ᵈ-ástea ᵐᵃⁱc-am‿făcú‿şî‿io ierî//d-aĉílea am‿făcú‿fócu-n‿sob-aseáră/c-am ómu cam bolnáv şî‿io/iar mîncáre-am mîncát/...ástăzî m-an‿sculát/...scuturái acoló-n‿focár/m-apucái să văruí şi ieu/făcúi mîncáre mîncárăm/ detéi la ᵘoi/detéi la purĉícă/am o cloşc-am dat-o-afáră şi io/àm‿gîştili pă uóᵘo/le detéi afáră/le detéi mîncáre/...ástea le-am fă/gospodăríe pă bătătúră/cu gîscă/cū găína/cū...ᵃᵐ şí‿io dóo‿trèi oi acoló/le dau să mănínĉe//

---

[1] Localitate vecină.

[Aceeaşi]

clóşca

îi faĉî cuib/í‿faş‿cuib acoló-ntr-un‿coşuléţ/şi-i pui uóᵘo/ dóozĕj‿dă ᵘoo/dóozeşitrèi/dacă ie máre dóozĕşîĉìnĉî/o pui pă óo/ şî cloĉéştę-acólo...trei săptămínî//la trei săptămínî scoáte pui//

[Şi poţi s-o pui oricînd ?]

nu ! núma cîn‿cáde ia//uáᵘo/ʲ‿d-aĉí cáde pă cuib/a căzú‿pă cuib/"a căzú‿găína/să-i...s-o pui"//áltili şáde/áltili fúĝe/nu şáde//ş-o pui//pă uóᵘo//ş‿cloĉéştę//

[Şi nu trebuie să ţii cont de lună ?]

că să nu iásă lunáticî ?//

[Da.]

da ! ţîi//ólió ! dacă iésē...nu pos‿ca să ᵘo ţîi că ⁱese tot în‿lun-áia/-i ĉuruím pă foc//îi puném în ĉur/şi lom ắşkii dă la săcúre/şî le púnem...dă la tocătór acólo/şî‿le púnem şî‿cu pʰiatră/şī stăm‿â...ân‿casă//şi lom puíu dă coló[1] /pă prag/"d-áltă

---

[1] Gest: din casă.

102

bǫálă să nu mǫáră/dăcî‿dă cuţî̋‿să mǫáră"/şî̩ [!] aruŋcám afáră púi̯u/şî cu pʰi̯átra/"d-áltă mǫáră să nu mǫáră dăcî́ [k] d-áltă bǫálă să nu mǫáră/dăcî́t cu [k] dă cúţi‿să mǫáră̦"//şī îi̯ dăm afáră// nu mai̯ mǫáre d-acî̂́ púi/dacă-i̯ ĉuruím pă foc//îi̯ púneŋ‿şi-i̯ ĉuruím aşá pă vîlvǫáre niţălúş//

[Aceeaşi]

grî́u

mai̯ dămúlt sămănám în porumbíştⁱ/aşá-i̯ spunęám noi̯//ă vára cînd‿î.../noi̯ răliţám porúmbu/dacă-l răliţám/tǫámna după ĉe să tăęá coĉéni/să recoltá porúmbu/ş‿să tăęá coĉéni/-i̯ traŋsportám acásă/rămînęáu̯‿u răliţătúrilę-álęa care le făĉám noi̯ cu rálița/şî la úrmă tǫámna/venęám şî băgám rálița pă̄ cîrlánu respectív/pă răliţătúră/şî spărĝᵉám/dam şî-ntr-o párte/şî-ntr-álta//şî sămănám grî́u//dacă vręam să sămănám/sămănám şî̋ dădăsúp/‿dacă nu îl sămănám pă tot núma dasúpra//şî...spărĝám cu rálița/i̯ar dacă nu l-avęám răliţát/îl sămă̦nám pă grîu̯ dădăsúp/‿pă...pogónu respectív/şî-l lu̯am cū plúgu la arát/şî răsturnám brázda péste i̯el/îl arám mai̯ dasúpra/pentru ca să pǫátă să răsáră grî́u̯//şī...îl tratáŋ‿cū... noi̯ îl tratám înaínte cū zęámă dă̦ var//îl tratám/acúma să tratęáză cū álte práfurⁱ pentru sămănát//şī la úrmă i̯el răsăręá/...cădęá i̯árna zăpádā aşá cum îi̯ şî coŋvenęá şî lui̯/primăvára cînd înĉepęá să̦...să i̯a zăpáda/înĉepęá şi i̯el să̄ cręáscă//dácă cosideráŋ‿ că éste bătút pręa răụ dă̄ ploi̯/băgám grăpⁱili dă víte/şî-l grăpám/rupęáŋ‿crúst-ąęā d-o avęá el/dă nu-i̯ da vóe sî̂‿să dezvólte/ şî la úrmă̄ urmá şî-l plivi̯ám dac-avęá burîi̯énⁱ/dă burîi̯énⁱ/şi... rămînęá la úrmă şî-l seĉerám//la seĉerát treĉáŋ‿cu séĉerli̯/seĉerám/îl făĉám pǫlǫáĝe/-l făĉám znopⁱ/dim‿polǫáĝe făĉám znopⁱ/diŋ‿

znopⁱ făĉám clăi̯/şi...urmá la úrmă să-l treerắm//la treerát/orⁱ intrám mai̯ mulţⁱ‿in ĉᵉátă/ne̯-ajután‿tréi̯zeş‿pátruzej‿dă iŋşⁱ/şî-l cărám d-acólo/cu cărúţili/dîn cîmp//orⁱ dacă nu/îl făĉám stógurⁱ/îl cărám fiecáre cu cărúţa lui̯/îl făĉám stógurⁱ sau̯ şîrⁱ acólo/şî la úrmă aduĉám maşîna lîŋgă stógurⁱ acólo/i̯ar la fel ne̯-ajutám şápte‿ob‿zèĉe iŋşⁱ/nu ne mai̯ ajútaŋ‿kár mulţⁱ atúŋş‿că i̯erá grîu̯-aprǫápe/şî...îl treerám//ne numi̯ám: doi̯ bărbáţⁱ la coş acólo/dóo feméi̯ la dăzlegát/unde̯ dăzlegá şi dā ắlui̯a la coş acólo/şî-l băgá-n tóba maşini̯//dóo‿trèi̯ feméi̯ la...spátili maşîni/care făĉáu̯ tắrĝili/un om cū o peréke dă boi̯ care trăĝá tắrĝili mai̯ dăpárte la distánţă dă dóozeş‿tréi̯ij‿dă métri sau̯ ĉîŋzéĉⁱ/care le cărá acoló mai̯ dăpárte̯/la fiecáre le pune̯á...la rînd acólo tắrĝili/după ĉe-ş treerá ómū grîu/să duĉá şî-nnumărá tắrĝili dă pái̯e/ştiᵉá cîte áre/-j‿lu̯a grîu d-acólo/grîu să [ɛ] curĝá-ntr-o cutiⁱe/diŋ‿cutie-l pune̯á-ŋ‿cărúţă/şi diŋ‿cărúţă l-aduĉá acásă//ş-acásă şî-l depozitá-n magazia respectívă/care̯-o ave̯á ĉetăţe̯ánu respectív//

[Dar plivitul cu ce-l făceaţi ?]

dacă i̯erᵉá núma pălămídă/să făĉá cū nişte otíĉe//să făĉá cu nişte ᵘotíĉe/într-un‿ī...ĉomág mai̯ luŋg/pus un otíc făcúd‿la fi̯erár/şi pă fⁱiecáre pălămídă ō atinĝám la rădăĉín-acólo/i̯ar dacă i̯erᵉá álte burîi̯énⁱ/şi i̯erᵉá mai̯ dése/şî grîu i̯erá des/ca să nu stricám‿î firili dă grîu̯/îl jumule̯áŋ‿cu mîna/...burîi̯énili//

voi̯cu me pétre
pátruzĕşîdᵘoi̯ [de ani]

aşá să distráu̯ atúnĉa

duminica cînd i̯erᵉá cîte̯-o sărbătǫáre/i̯erᵉá cîti̯-uŋ‿lăᵘutár în sat//şī...işá...îŋ‿cîte̯-o poe̯ánă/sau̯‿u dăvále-n mắrĝîne̯a satu-

104

lui̯/cū i̦nstruméntu respectív/cu vi̯oáră/cu ᵘo cóbză/sau̯ cu un‿ ţambál/sau̯ cu clanarétă/avẹám únu şî‿c-o clanarétă/care ne mai̯ cîntá//şi s-adunà tot tinerétu/toz‿băi̯éţi/fétē/să mai̯ strîngáu̯ şî mámi̯li fétẹlor/venẹá să vádă fétili/cu ĉîne jọac-acólo/cu ĉine.../ şi...ne strîngám dạ la dóoşpe şî pînă sẹára//acólo la distrácţie //sẹára făĉám clicurⁱ/în î...cáse/dĕ‿ecsémpu cu rî́ndu//i̯eráu̯ ĉîn‿ şàse féte într-un...cᵘolţ acólo sau̯ p-o líni̯e/àstâ-sẹáră la úna/ mî̀i̯ne-sẹáră la álta/pòi̯mîne-sẹáră la álta/cu rî́ndu/la úrmă i̯ár treĉá prin rotáţie//noi̯ băéţii̯...ne duĉám...acólo la clic/fiᵏecáre undē avẹá fétẹ-acòlo pentru vorbít cu féte/pentru...şî‿fiecáre băi̯éţ să duĉáu̯ la clícu respectív/acólo únde...avẹáu̯ vórbă cu féte/sạ vorbẹáscă cu ẹa//şî așá să distráu̯ atúnĉa...duminica//

[Acelaşi]

793. GRATIA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: BM

la porúmb

avẹán‿grijă să facⁱ...lᵘocurli...ᵘọgu̯áre dă vára/ca să pun‿ pᵘorúmᵖ primăvàră‿i̯ele//făĉᵉam lócu ᵘogᵘór/vára sau̯ tu̯ámna/prîmăvàra cîn‿să dăsprimăvără/băgán‿grápa dă fi̯ĕr/şî-l grăpán‿cu grápa dă fi̯er/la úrmă ór îl făcán‿cîrlánⁱ/ᵘor îl punẹám la dóo brázdẹ//dûpă ĉe răsărẹá porúmbu.../îl grăpán‿cu grápa dă fi̯ĕr/şî-l cîrpẹám//cînd ẹrᵉa bọabe lipsă/punẹam bọabe//la‿vro săptămî́nă şî ĉevá...dă zile/dóo/cînd înĉepẹá să ẹasă cîrpⁱitúra/îi̯ dan‿cu prăşîtọárẹa//dûpă prăşîtọáre/[ɛ] la pátru ĉin‿zilẹ ᵘo săptămî́nă/îi̯ dam ẹar dîn nou̯/şî plecán‿cū sápili//şî-l prăşám//i̯ár dîpă dóo trei̯ săptămîn dă zíle/dacă-i̯ mai̯ dam ọ práşĕ/-i̯ mai̯ dam/dacă nu/

îi̯ dan‿cu prăşîtu̯árĝa//şî‿cîn‿să ridicá pᵘorúmbu cam [ɛ] la trei̯ sfértur dă métru̯-aşá‿sus/băgám rálița noi̯/cu cᵘorméne//îi̯ dan‿cu rálița cu cᵘorméne//după ái̯à/cînᵗ‿să cᵘoĉᵉá pᵘorúmbu/înĉepĝam să-l culeĝém//dă multe ᵘorⁱ‿il culeĝᵉám curățá‿du pă fⁱir d-acoló dâ‿la cîm/‿şî dor venĝám acásă/şî...îl dăscărcám/dă múlte or îl culeĝᵉán‿cu fᵘoi̯//venĝán‿şî făĉᵉán‿grămád-acásă/şî sĝára/dimineáța dămúlt‿î/ [ɛ] părințī ⁱerᵉá mai̯ bătrîn‿care stau̯ acásă/curățá la porúmb//şî nᵘoi̯ iár cînd‿î venĝám puáte dî‿la cîmp‿î.../tăĝán‿cᵘoĉéni pînâ‿pâ‿la prînz aşá/şî dacă să uscá nu mai̯ tĕĝám/venĝám şî...curățán‿cu tóţî la pᵘorúmᵖ‿şî...//sĝára dacă vedĝán‿că ⁱéste ...sémne dă ploaⁱo/nor ĉevá/îl urcám îm [ɛ] pătúle/în țárcur cum le z [k] mai̯ zíĉe//şî...ásta irᵉá múnca/tăĝán‿cᵘoĉéni/i̯-aduĉᵉám acásâ‿coĉéni/-i̯ făĉᵉám stógurⁱ acásâ coĉéni/şî‿termenám//î‿ᵘúrma pᵘorúmbului̯/trăbŭĝá să sămănán‿grîu̯//

tᵘóma a sándu [zis] tᵘóma lu lizáke
şai̯zĕĉ...şî ᵘopt [de ani]

grîu

ne duĉᵉám/arán‿lᵘócu...nᵘoi̯ aiĉa obijnuisăm dă...îl arán‿cu plúgu//ī...comúna veĉínă d-aiĉa/buteştī/u‿sat care éste veĉin‿cu nᵘoi̯/ăĝa îl sămăná/spărĝᵉá cărărli cu rálița//şî-l sămăná iei̯ aşa/nᵘoi̯ îl sămănám dûpâ ĉe arám lᵘócu/îl sămănám dăsúpra/băgán‿grăpʰili dă fier/şī...îl grăpán‿cu grăpili‿dă fier/dac-avĝam oguáre/făcúte mai̯ dîm timp‿î...î...ĩ‿uovezíştii̯/î‿socotĕl sau̯ u ...î...şî-l făĉᵉám ᵘogór/îl sămănám aşá dădăsúptⁱ/î...dăsúpra/şî‿la úrmă îl arán‿cū plúgu dăsúpra//şî-l grăpán‿c-o grapă dă nuiéle//a [k] la noi̯ ogór ĩ‿úrmā ᵘove [ɛ] ᵘovezîştili/care-o făcúsăn‿ca să preparăm pentru grîu̯.../poate că...ierĝa [ɛ] în mⁱijlocū la

106

uo tarlá care să puneá p^{u}orúm/n^{u}oi trăbueá să făĉém î...ca să punén să făĉén tarlá t^{u}ot úna/să nu f^{i}ie bălţát î.../aiĉa um pogón dă grîu/sau u ^{î}aláturea ălántu cū...áltă sămănătúră//şî...aşá-i făĉ^{e}ám la grîu//grîu la úrmă primăvára dă multe uor^{i}/băgán grăpíli dă fiĕr//dă-l grăpá^{m}//ireá puáte bătú^{d} dă ploi mai i rău dă toámna/ástea/şî...băgán grăp^{h}ilí dă fier/îl grăpám...//cînd înĉepeá să-mpîrgu^{i}e.../îm pîrg aşá/cîn [ɛ] îngălbeneá dă [ɛ] şî-nĉepúse bóbu să-ntăreáscă/ne duĉán cu séĉer^{î}li.../şî îl săĉerán cu mîna// mai tîrzîu/mie mi-er^{e}á cam urît [ɛ] séĉerea/că...mă dureá mijlócu //an cătá ş-an loat o seĉerătoáre d-ásta dă poloáĝe//ş puneán cái la seĉerătuáre/şî-l tăeán cu săĉerătuárea//ş lá úrmă tăeám um p^{u}ogón/dóo/ne-apucán şî-l legám/mái veneá cît-um veĉín^{î}/"nu că" zîĉe "ai că ţ-ajú şî iou" zîĉe/"táie ş p-al mio^{u} cu s [k] maşîna gă.../úmbli mai répede"//ş^{î}...îl tăiém/ş^{î}...îl făĉ^{e}ám la úrmă clăi/îl luam dîn clăi/cîn [ɛ] togmeám maşînâ dă treerát/că ^{i}ereá maşîn cu vapuáre dă treerát//şî...tomneám maşînă/făĉ^{e}ám ^{î}ărie-acoló/şî...ári^{i}e unde să strîngâ grîu/ş^{î}...îl strîng^{e}án dû pă cîmp/îl făĉ^{e}ám şîr^{i}/stógur/şî-nĉepeám la úrmă să...treerám/ne făĉ^{e}án căprării-aşá/uamen mai mulţ//şi intrám uamen mai muls/că să ne-ajután/că nú să puteá aco^{lo}/alt î...[p] îi pátru inş trăbuiá să stea suz lā batózâ/să báĝe/d^{u}oi inj băgá-n c^{u}oş/únu-ntr-o párte/únu-ntr-o párte/primiá znóp^{h}i dî lā căruţe/că...trăĝ^{e}á căruţîli-ncărcáte cu znop/şî pă [ɛ] dreápta ş^{î} pă stînga la maşînă/şî-i dăzlegá/şî ni-^{i} dá nóo ăşte [ɛ] la [k] care er^{e}ám î dă băgám îm bat^{u}oză...//îl treerán/dúpă ĉe-l treerám/veneán cu grîu-acásă/îl aduĉ^{e}ám/îl puneám îm magazii/e !/pentru toámna-l prĕparám iar// ne duĉ^{e}ám şî-l dam la triuón/aleĝ^{e}ám ĉe ereá bun/îl puneán la o párte/îl împietrám...cū p^{u}orz^{u}ol/sau cu piatrâ vînătă/şî-l sămănám iar dîn nou//

[Cum se făcea treieratul înainte de a apărea... ?]

î...înáinte pînă să ví^{i}e [ɛ]/să făĉ^{e}á ariu̯ói̯/şî-l jucá cu cá^{i}i//

[Cum ?]

să băteá̯ un ţărúş/prăşá i̯árba...dă prima dátạ...unde făĉ^{e}á ariu̯ói̯u̯/băteá̯ un ţărúş...în mijlóc acoló/şî îl...^{p}uneá̯ cá^{i}i/sau̯ b^{u}ói̯i//î...úni mai̯ legá şî cărúţâ/după ^{i}ei̯ aşá/dă să-m̦vîrteá̯/şî fúni^{e}a/i̯ei̯ mergîm merĕu̯ fúnia să strîng^{e}á pă ţărúşu̯-ola acoló...//e ! cînd ajunĝá dă să [ɛ] ^{v}enisè/îl mai̯ săltá i̯ar cu fúrĉili...î suz d-acoló/şî-ntorĉ^{e}á bói la urm-amínterea̯//să dăsfăĉea̯̋ i̯ar fúnia/pînă cîn̦ vedeá̯ că nu mai̯ rămúne boábe-n̦ spíĉe/îl loa̯/-l săltá/la úrmă da páil la o párte/strînĝ^{e}á gríu/î boábili dă grîu̯/e! cîn̦ vedeá̯ că éste vînt î mai̯ bíne/să duĉ^{e}á şî...îl vînturá//grîu//şî mai̯ ereá̯ [ɛ] vînturăt^{u}ór^{i}/aşá le zîĉá/un̦ fel dă maşînă/^{s} să duĉ^{e}á/da nu t^{u}oţ/caré...vedeá̯ că...áre mai̯ p^{u}osibilitáte/-l duĉá şî-l da p^{î} la vînturătoáre-àea/îm̦vîrteá̯ dî i̯a/ş^{î} turnă i̯a/şî... áea suflá pleava/ástea//párte dî u̯amen^{i} îl î...puneá̯ dîn̦ cărúţă/-n dúblu/şî-l vînturá aşá la vînt//

[Acelaşi]

cu cărúţa

m-am dus c-un ĉetăţ^{e}án d-aiĉ^{e}a/cá^{i}i miei̯ ereá̯ la plug la... sămána^{d} la grîu̯//şî am auzi că să cáută ĉ^{e}ápa lă ĝúrĝu//ne̯-am dus în ĝúrĝu cu cai cu cărúţa cu ĉetăţ^{e}ánu̯-óla/i̯-am plăti^{t} kirí^{i}e/şî ne̯-am dus în ĝúrĝū/şî n-ăm [k] nű s-a cătát aşá bine//ş-am plecá dîn ĝúrĝu şu̲ m-an dus într-ŭ sat/în u̯onĉéşt//lîn̦gă ĝúrĝu//am ajun̦s acoló-n̦ gúra séri/ş^{î}...cîn ne̯-an dus acólo-n̦ gúra séri/ă...veneá̯ lúmea dî la culés d la porúmb//acoló să culeĝ^{e}á

108

mai̯ tîrzî̯u̯ porúmbu̯/pă báltă//cînd‿a văzú‿că e ĉ^eápă/p^f-u ō ! toț a căşunát^î/"dă-n̯‿şî‿míe trei̯ fúni^i"/ā́lantu "dă-n̯‿şî́‿míe ĉínj"/le făĉ^eá grămé́z/în̯‿zéĉe ĉín̯spi̯e minúte/an‿dăsfăcú‿to̯átă̯ cărúța dă ĉ^eap/-am̯‿făcút-o grămé̯z^î//"noi̯ ne duĉém acásă"/că ^iei̯ vene̯á dâ la cîm^p/u̯ámeni/"şî venín̯‿cu sáĉi" zî́ĉe/"şî́‿cu báni" zî́ĉe/"şî ne̯-o cîntăr^iéşt^î atún^s"/ş^î‿fi^ecáre-j lăsásĕ cît-um‿minte̯án//pă̯ [ɛ] grămáda lui̯ dă ĉ^eápă̯/unde ş-o pusésĕ/cîți̯-un̯‿se̯mn acoló//s-a dus u̯ámeni/an‿dat-o̯/e !//am pleeá‿d-acoló...//cam îmmurĝíse̯-aşá//ş-an̯‿lu̯at-o pisti‿un̯‿cîm^p/ca să işî́m pi̯sti‿un̯‿cîmp/că ne spusése u̯ameni/gă...ş-ắla cu cái‿ş‿cu cărúța să grăbi̯á/zî́ĉ^eá că să...v^ii^ie ...acásă̯/că...áre ş^î‿i̯el...//am işî́t în̯ap^uói̯/care va să‿î́că ^p‿la şose̯á.../ş‿cînd am venít aiĉ^eá...la pan̯găl[1] /d-am urcá^t‿să venim în̯sprē...ī...gimpáț[2].../i̯e o pădúre̯-aco̯ló//pă ĉe timp o f^ii f^uost/ [ɛ] pu̯áte c-o fi f^uost pî la mi̯ézu n^uópți̯/p^î‿la ^uunu doō/nu̯aptea ...//c^hă núma n^uoi̯ d^uoi̯ in̯ş^î íre̯am într-o̯ cărúță̯/alț to̯vará̯şj‿n-áve̯am//^tcît o sin̯gură cărúță/şî i̯o cū u̯ómu care ere̯á cu kíri̯a/ ş^î‿mîná cái//mi s-a părú‿dă dăpárte/^uo licurătúr-aşá dă f^uoc/dă țigáre̯//da i̯o‿ul făcúi̯ atén^t‿pā.../că̯ kar‿î i̯e [ɛ] mi̯-ere̯á rúdă̯ ^uóm-óla/ere̯á cumnát cu táta//țîne̯á pă so̯ra mámi̯/omu̯-ṑsta care e̯re̯á cu cărúța//

zî́g‿"măi̯ nei̯că̯ !//bă "zî́g/"lu̯aş mă se̯áma ? că" zî́c..."párcă ^ie o [ɛ] ^uo țigáre̯-aşá să̯ véde/parc-o p^híti" zî́c//

"mă" ĉ-"o văzúi̯ ş^î‿i̯o"//

"mă" zî́c/"f^ii atént^c !"//

am mĕ́rz‿noi̯ cu cái-nĉét înĉét/pînă să intrăm îm‿pădúre//cînd am intrát îm‿pădúre/..."bă" zî́c/"i̯a-i̯ la trap^î.../şî f^ii atént"// mai̯ merserăm pîn-am intrát îm‿pădúre ca vro doó‿ste dă métri ş^î ...//mi să părú ĉevaşle̯a că tre̯cú pi̯ste şose̯á şî-m‿párte̯a dă

---

[1] Numele unei păduri.

[2] Comună între Giurgiu şi Videle.

109

dín̦colẹa//îm‿partẹa ĉᵉai̯ˡaltî//n̥ĉepú páru să zbîrlẹásc-așá dậ/sîn̦‿ḫᵘoţi̯ !//

"bă" zîc.../"pún-te cît o̩ putẹá caⁱi.../să fúgă"/nẹ-an̦‿culcá‿pă brînĉ/"cúlcă-te pă brîn̦ș/că să nu ne lo̩vẹáscậ//șî pún-te cu cᵘodíᵉa biĉúlui̯ pă ĝĕnúkili cáilor dî͂‿ᵘúrmă/cît o putẹá ⁱei̯ să fugậ//dă-i̯‿im‿mă-sa pậ gáţă/că" zîg/"n-o să ne-n̄emerẹáscă ⁱei̯ s-apúĉe cálu dă dîrlóg/ca să-ntọárcậ‿cărúţa să‿ne răstọárm̥"//

așá‿a făcút//néică-mio̩ ăstạ//șî‿cînd am ajún̦s aco̩ló/ș-a sărítî...dᵘoi̯ dîm‿pártẹ-ăẹă/șî vro̩ trei̯ dîm‿partẹa dă únde ni să părúsă/dîm‿pártẹa drẹáptậ/cum̦‿venẹám nᵘoi̯ acás//că cînd a dut u [k] cînd a dat únu cu o̩ măĉúcă/s-a retezá‿dă drîcu cărúţi/ș-a rămás...măĉúc-aẹa care erẹá cu atîta[1] dî...dîn̦‿cụada i̯ei̯/a rămás în̦‿cărúţă la nᵘo̩i̯//ș-an̦‿scăpáᵈ/mî̄nậ/mînă/cînd am ajún̦s la drúmu care merĝᵉá-n̦spre gimpáţ.../la stîn̦ga aco̩ló/în drẹápta/la cᵘolţ/...să făĉᵉá tîrgᶜ//săptămînál//acoló neşte mocán d-ăştẹa cu cărúţîli̯/tᵘot așá traj/nù-nĉepúsậră [k] prẹa puţîne vʸite-nĉepúse să viⁱe la tîrg.../cîn‿am ajún̦s î nᵘoi̯ cu cărúţ-acólo̩//ᵘoprirăn̦ caⁱi/cậ‿mai̯ avẹám pădúre...i̯ár dă trĕcútᶜ//am opri‿caⁱi lā...tîrg aco̩ló/le arâtárăn̦‿la mocáni̯-eẹa/cîm̦‿văzúră ⁱăẹa/"bă" ĉe..."máre curáj aţ avú/ș-aţ avú‿no̩ró‿c-as‿scăpát/că vă omorá/vă făĉᵉá/vă dreĝᵉá..."//n-am mai̯ plecá‿d-aco̩ló...pînă dîmi̯nẹáţa/cîn̦‿s-a făcú‿ziu̯o//am plecá‿dimi̯nẹáţa/ș-am̦‿venítî...núma pă zî pîn-acásậ//

șî‿ma‿mi s-a-ntîmplát aiĉᵉa/dîn̦colo dă cîmpulún̦ᶜ/tᵘot cu ĉápậ//la cîndéşti...dă dẹal/dă dîn̦colo dă cîmpulún̦g//am traz‿la un ĉeteţẹán în̦‿cúrte//ĉetăţẹanu̯-ósta/pădurár//șî i̯el̄ să duĉᵉá/cîm‿m-a văzút aco̩lẹá-n ĉéntru/unde erẹá ca um̦‿fel dă...pi̯áţă-n̦‿sat aco̩ló/...ⁱă̄...cînd a văzú‿cu ĉᵉápă/ma avẹám puţínă‿ĉᵉápậ//

șî i̯el ĉe mă ro̩ágậ ?/"dómle" zíĉe/"dă-n̦‿șî mie dóo funiⁱ dă ĉᵉápậ/lásă-mi-lẹ-aĉílẹa/că" zíĉe "i̯o am să trîméd‿băi̯átu/să le i̯a/

---

[1] Gest: cca 30 de cm.

110

dau̯ vᵘórbă" ĉe "pă ĉinevá la băe̯á/să víⁱe să le‿e̯a/s‿ţe̯-adúgă... şí báni/s-o cîntăréş/şî i̯a băe̯átᵘ"//

"bíne dómˡᵉ"//

ᵘómu s-a dus/ş‿s-a văzú‿dă tre̯ábă//

în‿gúra séri cîm‿víne...băi̯átū.../ĉe "nⁱéne" zíĉē/"i̯o sûm‿băi̯átu pădurárului̯"//

"da dómnŭle/ui̯ť-ăi̯ dóo fúni dă ĉᵉápⁱ"//afáră dă ále̯a ma‿ave̯ám ...vro ĉín‿şáse fúniⁱ//"úi̯te/tát-tu a zîs că să i̯ei̯ p-áste̯a doᵘ/ p-áste̯a i̯-a plăcú/p-áste̯a i̯o i le̯-an‿dat úi̯tĕ la o párte̯"//

"da" zíĉe/"ĉ [k] úi̯te ĉe te roᶜ‿pă matále̯" zíŝe/"mai̯ stai̯ aĉíle̯a ?"//

"mă‿tái̯că" zîc‿î/"i̯o ştu ĉe să fag ?"zîᶜ‿"că...i̯o" zîc "aĉíle̯a...sîngur aĉíle̯a să stau̯ no̯ápte̯a/i̯o sînt osteni‿du pă drum/ aj‿vre̯a să trac‿şî i̯oᵘ la ĉine̯váşle̯a-ŋ‿cúrte̯"//

"néne păi̯ dacă ⁱe vórba" ĉe/"mérj‿la nᵘói̯ acásă" zíĉe//"şî dᵘorᵐ‿la nᵘoi̯‿in‿cúrte̯"//

"bíne̯//da nu stai̯ mulᵈ"‿zîc//

ĉe "nu/vⁱiu̯"//

s-a duz‿băe̯átu/ş-a véni‿pă-ntunéri/că i̯el s-a duz‿la al‿băi̯át//a sta‿cu ⁱála/a venít/m-an‿dus şî‿la i̯el acásă//se̯ára m-a [ɛ]pᵘoftít...părinţi/că venise cîn‿ne̯-an‿duz‿nᵘoi̯ şî tás-su//că‿i̯el a-ntîrziᵉá‿băi̯átu̯//ᵐ-a pᵘoftí‿la más/-am mînca‿ᵈ/m-a rugá‿să dᵘorm în‿cásă/n-ám vru‿să dᵘorm în‿cásă//ⁱe̯re̯á to̯amnă//ave̯am... ᵘo şúbă pă míne...//

"dómle" zíĉe/"dă ĉe ? că aíĉa la míne-ŋ‿cúrte..."/

"dómle nu d-álĉevá" zîc/"i̯e caⁱi" zîc/"po̯áte̯ să-ŋcúrcă cái/ ĉíne‿ştie‿cúm/rúpe căpéstrⁱli/mai̯..."//

"dómle" zíĉe̯/"gáta" zⁱĉe/"úi̯te-z‿mai̯ dau̯ şî‿i̯o sárica me̯a"// ave̯á o sárică d-áste̯a/cum i̯e la múnte dî...//

111

mi̯-á da‿şî‿i̯el sárica/m-an‿dus îŋ‿cărúţ-acoló/burúe̯an ave̯ám/fîŋ‿la cai̯/mi̯-a da‿şî i̯el [ɛ] i̯ar aşá um‿braţ/şî‿le̯-am puz‿la cáe̯-acólo-ŋ‿cărúţă/şî m-aŋ‿culcát...//cáⁱi mîŋcá/cî‿i̯-aŋ‿legá‿la cărúţă/mîŋcá dîŋ‿cărúţă/şî‿i̯o m-aŋ‿culcád‿la bᵘótu lᵘor/şî‿cu cápu pă...tenculéţu̯-ōla dă ĉᵉápă care-m‿mai̯ rămăsése/şáse şápte fúnii̯ acoló//îŋ‿cᵘoşăriⁱe î‿ᵘúrmă//nu̯ápte̯a/a venít aşá...mai̯ tîrzíu̯ nişte phicătúr/da pînă să-nĉᵉápă plu̯ái̯à.../i̯o văzúi̯ că-nĉepúsĕ să fulĝére//ʾe ! mă uitái̯/zîc "ᵘo să plóo" zîc/"da/n-áre nimíca" zîcʰ//av [ɛ] avᵉáŋ‿şî şúbi̯le̯-ále̯a/şî zîg‿"mă du‿pă prispă"//la i̯ei̯ acoló//stam aşá//băgát în şúba me̯a/şî cu sárica ălora púsă pă míne/fînu ⁿîŋ‿cărúţă/da m-am pomenít odátă[1]... /párcă mişcá ĉineváşⁱle̯a la cápu mi̯ou̯ aşá//i̯el/venise fʲîs-său̯.../şî i̯el a zîs că dorm//i̯o ave̯am‿fúrca dă fi̯er/că în tᵘo‿tímpu plecáŋ‿cu fúrca dă fi̯er la míne//i̯o am dăşkís ᵘok-aşá cum i̯ere̯áŋ‿culcátⁱ/şî m-am ui̯tá‿zîc/"să sai̯‿iŋ‿sus/pînă‿cînd oi̯ sări-ŋ‿suz/mă lovéşte ăsta"//stam aşá şî mă uitám//um‿băe̯át/i̯ere̯á-nal‿băe̯átu/şî...îl vʸizásen‿dă cîm‿m-an‿dus cu i̯el cu cărúţa//"mă" zîc "ăsta párc-ar fi băe̯átū care au̯ [ɛ] venit i̯o cu i̯el pă cărúţă"//a veni‿ş-a tras o fúniⁱe dă ĉᵉápă/frumōs/l-aŋ‿lăsát/a stat//zîg‿"lásă-l/mŏ ui̯‿dûpă ĉ-o plecá să vedém/i̯ése dîŋ‿cúrte ?/dacă i̯ése dîŋ‿cúrte‿e̯o mă dug"‿zîc "şî/ strig pădurárŭ"//că i̯el pŏ‿órunde să duĉᵉá cu fúnie̯-ăe̯ă dă ĉᵉápă/curá fᵘoi̯/că ⁱere̯á uscátă//şî fᵘoile̯-ále̯a rămîne̯á cᵘole̯á cᵘole̯á/fᵘoi̯//şî‿te duĉᵉái̯ pă úrma lui̯/cā dúpă úrma dă i̯épure pă zăpádă//vîăt‿că nú i̯ese la pu̯ártă băe̯átu/şi intră-ntr-un ĉelár la cása lor acoló//la spáte//cu fúniᵉa//i̯o "ei̯" zîc/"i̯e băe̯átu ăstóra/cum mi să părú mie̯/i̯a lásă-l z‿vedén‿ĉé mai̯ faĉe"//mai̯ víne îŋc‿o dátă şî ma‿e̯a úna//şî‿să duĉe cu e̯a acolo//da l-aᵘzii̯ la úrmă mai̯ tîrzîu̯/n-á mai̯ venít/ále doo funi̯//vᵘorbínd aşá/pă şo̯apte/mi să păre̯á mie̯/da zîĉáŋ‿că zîc‿î..."mi să páre"/da i̯el

---

[1] Mişcă mîinile pe faţa de masă încercînd să sugereze un zgomot uşor.

112

dă unde/cu priⁱetẹnu care fusese la i̯el/ăla venise/la i̯el/şî cu ăla făcuse trampa ca să vⁱie să fure ĉᵉapă/să-i̯ dẹa ş-ăluẹa ĉᵉapâ/că ta-sou̯ lu̯ase doo funi//da ˆîăla/s-o ẹa dă pᵘomană//an stat/nu̯ s-a mai̯ lipⁱi somnu dă mine/nu nimic/an sta pînă diminẹaţa//cîn s-a lumina dă ziu̯o/i̯ou̯...pă-ntuneric aşa/nu să sculase/mă ui̯tai̯/"fᵘoi̯" zîc/mŏ ui̯tai̯/zîc "să vedem pọate" zîc/"are uşă/în [k] la capu dă dîncolo" zîg/"la ĉelarᵘ-ŏla" zîc/"şi i̯ese la sosẹa"//n-a avut uşă/dăcît ast-a fᵘosᵗ/prima uşă/numai̯ fᵘoi̯ dă... ĉᵉapă-n nic o parte/şî...î ᵘurmă după ĉ-a făcut i̯el operaţiẹ-asta/a veni şî cîtẹova picătur dă plọaⁱe//ş-a rămas fᵘoili dă ĉᵉapă lipite dă pămîn/dacă lẹ-a udat//nu lẹ-a mai̯ lu̯a vîntu/că dacă ⁱerẹa uscatẹ-aşa/j bătẹa vîntu/le duĉᵉa mai̯ dăparte-ncolo//ş-a rămas tu̯ate pă lᵘoc//dă prima dată/ [ɛ]am văzu pă mama... băẹatulu̯-ostui̯a/ⁱişît-afară//

"mă tai̯că" zîc î/"s-a sculat"/că pă ta-su ⁱiu̯on îl kema/"s-a sculat iu̯on ?"//

ĉe "nu s-a scula pîn-acu"/

"da băi̯atu" zîc/"s-a sculat ?"//

ĉe "nu"//

zî "cîn s-o scula ⁱiu̯on" zîc î/"aj vrẹa să stau̯ dă vᵘorbă cu i̯el" zîc/cu t [ɛ] adică cu tat-al băi̯atului̯//

cîn s-a sculat/i̯-a spus [ɛ]bac sẹama/soţîẹa/nevastă-sa//că vⁱine la mine//"ĉe ⁱe nẹa tᵘoma ?"//mă aflasĕ...cum mă kamă/dă sẹara//

"domle" zîc/"ui̯tẹ care e socotẹala" zîc/"nu vă supăraţ//i̯o an zîs că trac şî i̯oᵘ într-o curte dă u̯amen ĉinstiţ//da uite ĉe s-a-ntîmplat//fⁱie că ⁱerẹam i̯ou̯ mᵘort/fʰie că-l omoram i̯o/că băgam furca dă fi̯er//da ur [k] am urmări sᵘocᵘotẹal-asta/dacă iẹa la drum/i̯o lu̯am furca dă fi̯er/ʲ mă lu̯an dîpă i̯el/ş te strigan şî pă dumnẹata/ᵘor o băgam î i̯el cînd erẹa la căruţ-atunĉᵉa/că i̯el...

trăĝ^ea dă...fúnie/şi i̯o puteán să eau fúrca d lîngă míne să fac ...púf ! ĩ i̯el//ŭi̯te-a veni ş-a lu̯a^t...dă dóo ^uor ŝápă// [ɛ] fíe că s-a rup fúni^ea/f^hie c-a lu̯a dóo fúnii̯"/zîc "ásta nu ştu" zîc/ "ş-a intrá^t cu i̯a" zîc/"úi̯te-aiĉ//nu vă crédeţ ?/i̯a/lu̯as/úi̯te// ş-ui̯táţî-vă cum ^ie f^uóil dă ĉ^eápă"//

cînd a intrá tát-so acoló-ñaúntru/le pusése dup-o búti^ie/ d-ástea már^îli dă strîng^eá...prúne/pu̯áme d-ásta ca să fácă ţúi̯că// după i̯a acoló găséşte/ş^î...i̯a ^uómu ale dóo fúnii̯ dă ĉ^eápă/şî mi le-adúĉe...//şî íntră-ŋ cásă.../ş-a lu̯a pă f^hí-so la ^uomór dîn... dîn ţu̯ále//îl omorá ca pă u̯óţî dă cai̯/

şî i̯el ţîpá/că "lásă-mă"/că "úi̯te să-s spui̯ cum am făcút/că [ɛ] băgátu cutáre"/nu ştu/górgiţă/nu ştu cum...zîĉ^eá acoló i̯el că-l kámă p-ăla/"i̯él m-a puz la cále/că i̯ei̯ n-áre ĉ^eápă//ş-a zîs că dac-a auzî că noi̯ an lu̯a ĉ^eápă/să-i̯ i̯au şî lui̯ dóo fúnii̯ dă ĉ^eápă"//

l-a bătú/ĉe mai̯/i̯eu̯ [ɛ] să-^îam cá^ii" zîc/"să plec să mă duc să vîns p-ái̯lantă" zîc/că [ɛ] în dădásă ^uómu/ĉe-ŋ rămăsése dă seára/în dădáse ş p-ále dóo fúni...//m-am p^uomeni cu i̯el/

"dacă ^ie v^uórba că plej d la míne dîn cúrte/şî nu v^ii să i̯ei̯ mása şî pleĉ"/

am intrád la úrmă/ca ăla...f^uorţát/ĉe mai̯ dî colo pînă c^uolo //am mîncát/şî m-a rugát/nú i̯el/că i̯el a işît afáră...nu ştú dă ĉe/şî nevástă-sa rîmăsése-acoló/la másă/şî m-a rugád nevásă-sa//

"nea t^uóma/tē r^uog" zîĉe/"pă bătrînéţea dum^yitále" zîĉe/ [...] "nú mai̯ spúne" zîĉe/"-ŋ sad" zîĉe/"ĉe s-a-ntîmplád la noi̯ iŋ cúrte" zîĉe/"că ne faĉen dă rîs"//

şî n-am spus pîn-acúma//

[Acelaşi]

114

lupu̯ái̯ca

s-a spart aíĉa la n^{u}oi̯ ũ‿izláz/că s-a lu̯a‿pămîntu/-l dădáse la...cu ^{u}óbşte̯a//ş-a spart ũ‿izláz//ş-apucáse şî comúna veĉínă cîrtoján dî́‿la n^{u}oi̯/dîn izlázú‿ósta‿al n^{u}óstru/că‿le̯-a mai̯ da‿lor um‿plan//dâ la ^{u}otár dâ la purán/şî‿pînă la vînăt^{u}ór^{i}/la pădúre̯-acoló//ş [k] dîm‿moşîe̯a grăţii̯//şī primu an‿cîn‿s-a spar/s-a pus cu p^{u}orúmb//şî to̯ámna s-a sămăná‿grîu̯//şî vára la rusálii̯/s-a dus‿î să scu̯áţă pălăm^{y}ida dî́‿la grîu̯//u̯ámen-é̯e̯a...dîn‿cîrtoján d-acoló/cun‿scote̯án‿şî n^{u}oi̯‿im párte̯a no̯ást^{r}ă//îns-acoló/^{u}o le̯ásă dă p^{u}orumbár^{i}//şî...fhine dă grîu̯/p-acoló pîm‿p^{u}orumbár/pĩ‿^{î}áste̯a/^{h}a văzút un‿culcúş acoló i̯el/i̯el a zîs că s‿să úi̯te dă i̯épure/să vázá nú‿găséşte pîm p^{u}orumbár-e̯eá/pĩ‿i̯árb-ae̯a/pîn‿grîu̯-o̯laşá des/vũ‿i̯épure p-acoló ?//cĩ‿véde un‿culcúş acoló cu doi̯ căţéi̯//a rămás trăznít/culcúşu máre/"mă ĉe‿e căţéi̯-éşte̯a/ĉe‿e cu ^{i}ei̯ ?" //ş-a da‿se̯áma i̯el/le̯-a lu̯a‿se̯a^{m}/"ăşte̯a" ĉe "i̯e pui̯ dă lup^{î}"//i̯-a lu̯at ^{u}ómu/frum^{u}ós/s-a dus cu ^{i}ei̯ acásă/s-a duz‿la bolintín/şî i̯-a vîndú‿şî‿i̯él//la bolintín//însă lupu̯ái̯ca.../i̯a s-a sîmţít‿î ...rou̯ fără căţei̯//şî láptili n-a[ɛ]ve̯á ĉíne s-ō súgă/nú‿nimíc.../

noi̯ ave̯ám un ţarc//dă nui̯éle̯-aşá făcú^{d}/dă ţîne̯ám ĩ‿i̯el/în‿log‿dă magazí^{i}e/^{i}ere̯á ţárcur^{i} atúnĉ^{e}a pă timpu/acúma s-a făcú‿magazíi̯ as/împletí^{d}‿dă nui̯éle tot aşá/lipít cu pămîn/spo^{i}ít/şî ţîne̯ám î‿i̯el grîu̯/^{u}ováz...//şî i̯ére̯a pus pă nişte buturúg//ş-ave̯á loc‿ī...dădăsúptu lui̯ să íntre s [k] la‿adăp^{u}ós şî gă^{i}íni/şî cîi̯ne/ş-un...//ş-ave̯ám o căţe̯á//şî fătáse căţáo̯a‿acoló dădăsúpt//căţei̯//i̯a‿a umblát^{î}/să fúre căţéi/ca să...îi̯ pui̯e s-o súgă pă e̯a la...zoto̯áre/la ţíţe//ş-am auzí‿no̯ápte̯a căţe̯áo̯a//t^{u}ot cás-ásta ^{u}o ave̯ám//şî t^{u}ot aşá işam pî‿la spá^{te}//cînd am işít i̯o dă príma dată cînd am auzí‿căţe̯áu̯a ţîpîn/căţáu̯a vene̯á pă fúndu-ósta‿aíĉa/

jî venẹ́a-m fáț-aíĉea/dă frícă//am ișî́ la spátẹ/-am văzút/an zîs că ie un cî́ịne//alergá dîpă ịa/ca s-o zgorneáscă/ca să pụa să íntre ẹa/ca să ẹa cățéii//ĉe mi-a dad míe-n gî́nd ?/n-ávẹan grajd/avẹán niște coșáre dă țînẹám vîitili/nu iereá ca acúma/cu grájdur dă cărămídă/dă astª ...//mă dug la coșár acólo să ẹau fu [k] și ịau fúrca dă fịer/...ș-o adúg la úșa dîn spáte d-aíĉa//unde ișîm noi pă...//ș-o laz răzmát-acólo//și íntru-n cásă//

tát-al mịeu mă-ntrẹábă"ĉe ereá mă ?"//

zîc "un cîịne-alergá după cățá"//

m-an culcát ẹar//n-á trĕcút o jumá dă uoră/și ẹár auzírăn cățeaọa kelălăín//am ișît atúnĉea répede/și ịau fúrca dă fịer/ș-o tái dă fúgă//că ịár o văzúi că alergá/că ereá uo lumínă/frumós de !/la rusáli//ịa a vru să saíe pisté o ulúcă//șî cînd a vru să saíe pistẹ-o ulúcă/da ịo fără să știu că ie lupuáịcă//am dat cu fúrca dă fịer//și n-a mai putú să mai saíe/ș-a căzú juos//șî cînd am săltát al dóilẹa ca să mai dau/mi-a prins î...fúrca dă fịer cu gúra ș cū...lábili dă la phicuáre dă dînáintẹ//ịo cînd am văzút atúnĉ/am înĉepú să...strîg/

"bmăi tátă/băi tátă/ieș afáră/că "zîg "ie un cîịne turbát"//

ịo an zîs că ie cîịne turbát//

um vecîn d-aiĉă/dan dílă/ăsta ereá culcát pă príspă//ịel a auzî́t/mai répede/pînă să ẹasă táta dîn cásă/a venít ăla/ăla duor a sări du pă príspă/șî...//avẹá un cîịne máre/floríu/ástẹ//da ẹo n-àm așteptát pînă să vîie níĉ éla/că mi-erea frícă că/ierea cam sus așá/și [ɛ] mi-erea frícă că zîc "alúnẹcă" zîc/"piste míne" zîc//și las fúrca așá-n juos cu ẹa/ș-o-ngoldésc î̃ uulúcă/și c [ɛ] ịa cînd a vru să fúgă/cum mẹ-a [ɛ] vení míe binẹ-atúnĉ/c-an lovít-o aíĉ în nas//ș cînd a venít î dan dílă ásta/ịo dam meréu ĩ ịa juos/ịo ô omorísem//da cînd a simți cîịniii/că cîịnili s-a lua‿dûpă ịel/ş^î‿cînd a intrat în‿curte/ş-a simţi‿cîịnili... mir^uosụ-ọsta dă lup/s-a repezîd‿la ịa/şî...mîrîịa cîịnil^i/trăĝ^ea cîịnili dîn ịa/lătra cîịnili pă ịa‿acọlo/

"bă" zîĉe/"f^iiţ-ar cîịnili‿al ịaca cuị" ịel//ĉe "ăsta ^ie turba"/zîĉ^e "-acuma n-aven‿dăcî‿să merĝen‿cu ẹa la gîrlă colo/pă nisipurlẹ-alẹa/sŏ‿ẹaụ um‿braz‿dă pa^ie/z‿merĝen‿s-o pîrlim/să daụ cîịni^li pîm‿fum//că ^ie cîịni^li turba" zîĉe/"ş‿turbẹaz-acu ş-al‿mịĕụ/că" z^îĉ^e "-a puz gura[ɛ]pă ẹa" zîĉe//

am‿făcut o pịedică/cu laţ/ş-am pus-o dă p^iiĉ^uor/ş-an‿loat-o tîrîş//şî ịel cu cîịni^li şî cu furca/ị-an‿da‿furca luị//a^ş‿luat um‿braz‿dă pa^ie dă la ịel/că ịe pẹste drum aĉilẹa/veĉin aĉi/nẹ-an‿dus cu ẹa la gîrlă//am pus paịli pă ẹa/^e-an‿da‿foc/a luat ịel cîịnili-m‿braţe/l-a trĕcu‿pîm‿fum/ịo am...dat furca pîm‿fum-ula p-acọlo/^îăştẹa bătrîni cu v^uorbil^i lor/că..."dacă-ị daị [!] pîm‿fum" zîĉe/"nu‿maị turbẹază" zîĉẹ//gata//diminẹaţa/^ier^ea zi dă sărbătọare/de ! la rusali^i//

um‿m^uoj‿bătrîn/moj‿necşuţu lẹaotă//"ĉ-avẹaị mă"/zîĉ "-az-~~noap~~te dă [r] dă ţîpaị ?"//

"păị" zîc/"uịte [ɛ] aşa/un‿cîịne turbat er^eă..."/

"mă !/da‿dacă" zîĉe‿"^ie lupụaịc-aẹa mă" zîĉe/"care ị-a luat ăẹa pui dă lub"/zîĉe/"dă ị-a vîndu‿la bolintin ?"//

an‿rămas trăznit aşa atunĉ^ea//şî ịerẹa şî...nẹa dan ^îăsta/dilă/cum îs‿spuseị/ụamen maị mulţ^î aco^lo//"ịa aị mă să merĝen‿j‿noị la gîrlă/să vedem ĉe‿e"//am plecat ụamen mulz‿la gîrlă z‿ne uịtăn‿la ẹa//cîn‿ne duĉem la ẹa/nịşte [k] doo ţîţẹ-aşa/pline dă laptẹ-aşa/ [ɛ] zotọarlẹ-astẹa/pline aşa/parcă zîĉ^eaị că ^ie d-o capră d-alẹa carē...ịe tînăr//aşa ^ier^ea dă lunş/ş^î.../cînd o-torĉem pă partẹ-aịlantă/şî vedem părụ-ọla/şî văzurăm...urekilẹ-alẹ-aşa/şî b^uot-ọla lunc/şî cuada/to‿flocọa.../atunĉ^ea m^ii s-a făcú‿frícă/

zîg‿"bă/ásta e lupu̯ái̯că" zîc//

ne̯a dan ĉé‿"ō/ĉíne ne púse mă ?/fⁱír-ar máma i̯ei̯ a i̯áca cui̯" zíĉe/"s-o pîrlín‿că" zíĉe "nᵘoi̯...lu̯am parále" ᶻĉe "pă pi̯éle̯a ⁱei̯"//

păi̯...pi̯ste dóo ᵘóre s [k] dacă s-a mai̯ dus ĉineváșⁱle̯a/n-a mai̯ găsí‿dîn‿lupu̯ái̯c-ae̯ä nimíca/că...feméi̯ d-áste̯a cáre ᶻíĉe că fáĉe/că dréĝe/e̯-a scᵘos ᵘóki/că dacă să să ĉérte/să fréĉe u̯óki/[ɛ]la lupu̯ái̯că/să ĉérte/să nu mai̯‿i...térmene gáșca/ză‿nu mai̯...// ē/beregáta e̯-a lu̯at-o/că să úrle pă beregátă/s-ale̯ágă práfu șî [ɛ] /ĕ/álțî‿e̯-a lu̯ad‿dîn...pi̯éle̯-ae̯a care rămăsése cu ásta dă pune̯á la hățur la cai̯.../înnăúntru lā...la cai̯//cîm‿pune̯á násu cálu̯-ŏsta ca să miru̯ásă p-ăláltu/mirose̯á‿a p [ɛ] pi̯éle dă lup/a lup//șî-nĉepe̯á cái să saⁱe-n‿sus/să fácă ca to̯áte bîzdîgánⁱˡ/ sĉᵉa că e cai̯...grozáv rău̯ áe̯a/șî ⁱei̯ făĉᵉá săráĉi dă frícă că mirose̯á pi̯éle̯-ae̯ä dă lup//da/mⁱi s-a-ntîmplát ásta//

[Același]

așá fáĉe fétili

[Se mai întîmplă ca miresele să fugă fără voia părinților ?]

ēⁱ/de !//păi̯ mai̯ mult să duĉᵉá-ñainte̯-așá fără păríns‿să le ștíⁱe//ácú nu pre̯a să mai̯ dug ajá/da atúnĉᵉa să duĉe̯á//plècáu̯// kár...

[S-a întîmplat așa cu vreuna ?]

dⁱa//păi̯ kár o sor-a lŭ‿tᵘóma//a plecát cū...bărbátu ⁱei̯ care l-áre acúma/a plecá‿s-a dus î‿ⁱáltu saᵈ/dîncolo/-n‿cîrtojánⁱ //á‿plecá‿sᵘóțu mi̯eu̯/că‿erᵉá/umblā‿ⁱizméne-atúnĉᵉa/ere̯á [k] ave̯á cămáșă șî‿ⁱizméne//ș-a plecát ómu mi̯eu̯ îm‿papúĉ/și cū cămáșa/jî

118

ⁱere̯á un nămᵘól așá/cam nămᵘól/ș-a lu̯at-o pŏ lúncă/să dúcă mai̯ répede să-i̯ i̯ásă-ñáinte̯/pă ĉín să mai̯ prínză ?/că i̯ei̯ s-a pitít î la úni-m pᵘod acoló/la ne̯ámurli...lᵘor//și ⁱel pă ĉíⁿᵉ s mai̯ găsᶜᵃ/c-a venít tᵘót un nămᵘól//cîm vʸíne/dimine̯áța/vʸíne plocᵘónu̯//vʸíne plocᵘónu dimine̯áța//ˆîásta î ⁱamărît/tătărît/i̯el șî cu părínți/cu tá-său̯/mă-sa nu pre̯a ere̯á așá//ca múma de ! dă fátă/í i̯-e mai̯ mílą//vʸíne plocónu/ăsta nu acásă..."//ᵘo sᵘórá/áe̯a d-a murít/dă spui̯ i̯o c-a muri cu mă-sa ᵘodátă/apro̯ápe̯-aĉíle̯a/auzí c-a veni plocónu//vⁱíne/víne̯-äiĉä//ă/că așá/că-ncoló/dă fúga la ⁱásta și-i̯ spúne//că ere̯á la un îmvățătᵘór aĉíle̯ă//să ĉe șî-i̯ spúne ăstue̯a/vʸíne ásta//cînd áe̯a vⁱíne/i̯o tămán pite̯ám plocᵘónu̯//băutúra/tu̯áte/le pʰite̯án/zîc "să nu le vázá i̯el"/zîg "le scoz la úrmă"/zîc "ĉe ?"//cîm mă găséște/șî cínd e̯a stícla/șî cîn dă cu i̯a d-a zvîrlita [!]/șî...șî mai̯ spárĝe-ncă úna cu țui̯că/șî le vársă...//

"dă ĉe mă faș tu așá ?/dă ĉe mą ?/că ⁱe sᵘóru-ta/ĉé dac-a făcút așá ?//așá fáĉe fétili"//mie mi̯-eʳe̯a milă zîg/"dă ĉe să nu-i̯ primés plocᵘónu" zîc//

s-a-ñăcăjî/da po úrmă s-au̯ împăcát//

sándu iléna
șai̯jnoo [de ani]

cînipa

cînipa ᵘō sămănám/ará lᵘócu/ș-ul sămănám//și pă úrmă crește̯a/ș-o̯ culeĝe̯am p-á dă várą//că ere̯á áltă cînipă dă na făĉᵉá sămînță//áe̯a să numi̯á dă várą//nu vᵘórgi tu¹ [!]//taj dîn gúră [!]//ē/ere̯á cînipa dă vára//și î...ᵘo culeĝᵉám p-áe̯a/ᵘo̯ băgám în gîrlą/

---

¹ Se adresează soțului, informatorul Sandu A.Toma, care șoptește ceva.

o ţîne̯ám trei̯ zî́le̯/în‿gî́rlă̦/p-áe̯ä//rămî́ne̯á ắ dă to̯ámnă//cîn‿să coĉᵉá sămî́nţa/o̦ culeĝᵉán‿şî p-áe̯a/ᵘo lăsám î ṓ‿săptămî́n-aşá făcútă...glug-aşá/pakét/dă să putrezá//flo̯áre̯-äe̯ä/m̥...fᵘóili‿ii̯//şî pŏ‿úrmă ᵘo frecám/vînturán‿sămî́nţa/ş-o̦ băgám şî̂‿p-ái̯lantă/béţili/-n‿gî́rlă̦//le ţîne̯ám p-ále̯a ᵘo săptămî́nă̦//mai̯ mult//ᵒ scote̯án‿dîn‿gî́rlă/o meliţám/ᵘke m-am alés şî cu búb-aij[1]‿dă la méliţa cînipʰi̯//şî‿ă...mi̯-a copt aiĉä/mi̯-a s[ɛ]curs o săptămî́nă̦ d-aiĉ[1]//dî̂‿lā...mi̯-a meʳs mélîţa/ave̯ám o búbă la deşti̯/şî i̯ou̯ să mélit aşá[2]/şî̂‿sprijinísem‿ŭ cápū méliţe̯-aiĉ[1]//şî̂‿mi̯-ā făcú‿búbă̦//o meliţám/dûpă meliţát o dărăĉe̯ám/cu dărácu/ó‿făĉe̯ám...fui̯o̯áre‿aşá/făĉᵉám cáⁱere̦/ş-o pune̯ám...ş-o torĉᵉám//îm‿fúrcă̦//[...]şi‿ă...işám...to̯ámna şî‿cu e̯ā tu̯ársă//pînă i̯árna//ᵘo torĉᵉám//ne strî́nĝᵉám se̯ára feméi̯ la vᵘórbă şî tᵘorĉe̯ám//dîm‿fúrş/cáⁱere dă cî́nipă̦//făĉᵉám...pentru préşurī...urzálă̦//i̯árna trebue̯á să le ţésem//

[Aceeaşi]

gîndáĉ

ă‿vi̯érmi dă̦ mătásȩ/ni să da ᵘo sămî́nţă/cā...dă la ĝeapéu[3]//sămî́nţ-ae̯a ᵘo-ntinde̯ám pă ō...p-o másă̦ ca ásta[4]/dîp-áe̯a-m̥vʸiᵉá/vi̯ermişór miĉ//cînd ei̯ îm̥viᵉá/le pune̯ám‿frún̦ză/îi̯ răre̯ám//că ⁱerᵉá pre̯a deşti̯/îi̯ răre̯ám/şî̂‿le pune̯ám‿frún̦ze//dej‿dîp-áe̯a/...la trei̯ zî́le la trei̯ zî́le trebūe̯á să-i̯ premením//i lu̯am dă pā strátu̯-ólā murdáru/şi-i̯ pune̯ám p-ắltă másă̦/cu frún̦ză curátă/cū‿áe̯ä/ş-áe̯ä/că̦ i̯ei̯ vene̯á dă făĉᵉa um‿fel dă mu̯rdărie̯-acólo/nu pute̯ái̯ să-i̯ ţî́i̯//şî dûpă şas‿săptămî́n dă zíle/vi̯érmi/dúpă ĉe să

---

[1] În palmă.

[2] Gest.

[3] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

[4] Indică masa din încăpere.

120

creşte̯á/plecá să să úrĉe//şî‿noi̯ pune̯ám/deĉ în‿cámer-ásta dac-ave̯ám gîndáĉ/nu mai̯ pute̯ám ţîne àlĉevá//dăcî‿singur pátur/şî sùprapúse/şî ásta tᵘot/atîta/nu ma‿ere̯á mᵘóbilă/nu ma‿ere̯á nimíc//dup-áe̯ä pune̯ám‿cᵘoĉénⁱ/snob‿dă cᵘoĉénⁱ/dă jur împrejúr pă unde‿ere̯ä páturlé/áste̯a/ca să‿să úrĉe//şi ⁱei̯ să urcá/şî făĉᵉá gogᵘóşⁱ//pîn‿î...cᵘoĉén-èe̯ä//dîpă áe̯a le...àdunám/le culeĝᵉan‿dúpă ĉe să urcá tᵘoţ/şî-i̯ pune̯ám într-o căldáre//fi̯erbe̯ám ápă bine/şî‿pune̯an‿cît -o strakínă dă gogóşⁱ/la ᵘo ro̯átă dă bᵘorangíc//aşá să nume̯á//pune̯ám în‿căldáre/şî mesticán‿c-ũ...c-um [ɛ] băţ aşá acoló-n‿căldáre-áe̯ä bine/pînă s-agăţá fʰíre dă băţ//dîn‿gogóşîle-äle̯a//şî‿dîp-áe̯ä luam‿fⁱíru/şî‿aşá să trăĝᵉá ro̯áta pîn‿să termi̯ná...gogóşîⁱi d-acólo//dup-áe̯ä i̯ar pune̯ám ált̯ili/ş-aşá să trăĝe̯a//ᵗp-áe̯a lē ţese̯ám/le.../ásta erᵉá//

[Ai ţesut şi dumneata ?]

da//

[Cum se ţese ?]

cún‿se‿ţése//baj‿războ̯i‿în‿cásă/aşéz ⁱiţe/spátă/vătále/înnăvădᵉéştⁱ/î‿ⁱiţe/dai̯ pĩ‿spátă/dupá áe̯a...i leĝ ca dóo i̯épe-aşá d-acoló dă la războ̯i/p-ále̯a pui̯ piĉo̯árli/sau̯ papúĉ/ᵇunînţelés cum...i̯éste/şî ţeşⁱ/ᵘor cū...suvélniţa/ᵘor cu drúga/depʳínde/ᵘor ⁱe macát/ᵘor ē pînză/ᵘor e/dacă ⁱe preş/ţesém cu drúga/dacă ⁱe m...velínţă/făĉén‿gemuléţe/şî‿ţesén‿cu gemuléţu//dacă ⁱe pînză/dăn‿cu suvélniţa//depándă dă ĉe ţeşⁱ/în‿războ̯i//

[Dilă Stelica]
pàtrujdᵘói̯ [de ani]

m-an‿căsătorí‿şi i̯o mică

[Cum te-ai cunoscut cu soţul ?]

cu ᵘomu mⁱoụ/ịo sîn d-aĉí dă peste vro dóo cásę/-atíᵈ ne dăspárte//ịōᵘ...príma dátă ịeręám [k] sîn d-o sęámă kar cu ᵘo fátă a uamenl-ăstora¹/a lŭ nęa tóma/ⁱe la bucureștⁱ/...căsătorită ęa/țîne um văr d-a lu bărbáti-mịo//șî noị umblám amîndóo-mpreúnă// făĉᵉám clic/eręá clicî atúnĉᵉa/ișám la pǫártă/cîntá băⁱęți cu fluịeru/nᵘoị jucám/ᵘoră máre-n drumî/ne petreĉᵉám [...]//șî/...părințî meị apucásę-așá ŭ ụobiĉę́ị//cî să lumìná dă zịuo/ịo aș maị fʰi atîrnát/ca cᵘopⁱilu/că m-an căsători și ịo mícă/dă șaịșpe anⁱ//

"aị scual/că ụịte bádęa a plecád"/bádęa-l kámă pă sᵘoțu mᵇeụ// "scual/că bádęa a plecá la tręábă"//

ịel n-ávęa tátă/tát-soᵘ a murít în răzbᵘoị dă mult/șî avęá o mámă bătrînă núma/șî cam bᵘolnávă/și ịel munĉá singur//șî ⁱel să sculá dă mul/șî plecá//cît îl vedęá părínți mịeị/ĉᵉa că glumę́ște// "aị scual/că úịte bádęa a plecát"//bádęa az/bádęa mîịne/mie ști/mị-ă intrát așá/bádęa/ĉę maị/ar fi bine/bádęa//ịel ⁱe maị máre ca míne cu pátru anⁱ//ịeșám în grădínă/vedęán tọt pă bádęa/ⁱeșám înspré pǫártă vedęán tót pă bádęa/că [ɛ] deĉ ęo stau aĉîlęa/m pártę-asta/șî sîn căsătǫrit-aĉí la púțŭ ăsta//pǫáte mă văzúrăz du pă unde ișîị//peste dóo cásę/atîta ne dăspărțęá//

[Aceeași]

dăscíntecîli la nᵘoị

dacă ⁱeręa-ngripát/cᵘoĉᵉám um fⁱir dă praz/îl ĉelęám bⁱíne pă...în cuptóru sóbeị/in ĉe avęám noị atúnĉᵉa să făĉem/îl punęám p-o cîrpulíță/p-un tifᵘón/și i-l punęám aiș² pă pⁱeptî//ca să coacă...guturáịu zîs//dípă ąęa-i imǫęá pịeptu/șî înĉepęa să rúpă

---

[1] Înregistrarea se efectuează în casa informatorului Sandu A. Toma.

[2] Gest.

122

túsę-aę̈ä/fébr-aęä d-o avę́a//i dam în̦‿gît́/cu sáre.../făĉᵉám ĉᵉäi̯/ ásta putę́am să...le fáĉen̦/kar aşá la médig/nű dan‿dᵘósu//pǫáte dǫámne feréşte !/cînd erę́ā răṷ dă tᵘot/dan‿dᵘósu/da aşá nū...dan‿dᵘósu/cā la médic/numai̯dăcít//ĉᵉäi̯urⁱ/ástęa// [...]

[De descîntat, se descînta ?]

dā//sạ dăscîntá//

[De ce se descînta ?]

dă juň̦g//să‿numę́a că ĉe "l-o ţînę́a un̦‿jun̦g"//spărĝᵉám ũ‿ṷoṷ/ îl d̦ăspui̯á/şî-ī punę́an̦‿cu spátẹli//spărĝᵉám òṷ-ŏla/şᶦ‿cu niţắl cîlţ/cînepą̆//şî spărĝᵉám ǫᵘu/şî merĝᵉám aşá[1] cu ᵘou pă spinárẹa lui̯/pă spináre/dacă nu să spărĝᵉá/-l lṷam binişór/îl întorĉᵉám pă fáţă/ copilù/şî punę́an̦‿şî̋ ṷóᵘu//ş-únde sạ spărĝᵉá gălbenárę-aę-a ᵘóului̯/acoló să numę́a că ⁱe júň̦gu//acoló-l durę́a/să numę́a c-acoló-l [ɛ] jún̦gu cᵘopillui̯//déj‿dîp-áęa...îi̯ dăscîntá d̦ă jun̦g/şî... îi̯ treĉá//ásta sâ‿făĉᵉá bíne/că...

[De altceva, de ce-i mai descînta ?]

dacă ᶜopílu ţîpá prę́a táre răṷ/dă nu mai̯ să-nţeleĝᵉá cu i̯el/ ...să numę́a că s-a dăṷokát//l-a dăᵘoká‿ĉinevá//"ai̯ sạ-i̯ dăscîntắn‿dă dăᵘók"//dắscîntán‿dă dăᵘoi̯/dîp-áęa...tăĉᵉá//ĉa că gátā/s-a făcú‿bíne dîn dăscîntecṷ-òla//

ȅ !//cînd e mⁱijⁱ‿răṷ/i̯ár dacă ţîpă-ntrúna/să fáĉe dă plîn̦s/ dă cui̯//

[De ?]

dă cui̯/să numéşte//ásta mai̯ mul‿la băi̯éţⁱ//legắm nóo fʰíre/dîm̦‿fⁱiéĉe culṷáre cît-um̦‿fⁱir/cît ⁱe copⁱílu/-l măsurăm aşá[2]/pạ copⁱíl/şî‿ne dúĉem la ũ‿ᵘom/cárē númai̯‿i̯él ştíⁱe/nu...nu tṷátă lúmẹa[3]//ᵘómu i̯a spiţélnicū/găuréşte-ntr-um‿pᵘom/şî‿bágă fⁱírilę-à-lęa/nód-ola‿al fʰírilor acólo-n̲ gáṷr-aęa unde l-a făcút cu spiţélnicu/-i̯ dăscîntă/dûp-áęa...faj‿dạ trei̯ ᵘor/şî gátā ! s-a făcú‿

---

[1] Gest circular.
[2] Gest.
[3] Termen sugerat de anchetator.

cᵘopⁱilu bíne şí dă cui// [...]

[Se descîntă de mătrice ?]

dă búbă da/şî dă mătríĉe să dăscîntă/da//

[Cum se descîntă ?]

ă tót aşá/anumíte feméi/bătrîne care ştíⁱe/sî dăscînte dă mătríĉe şî dă búbă//şí dă búbă/ş dă mătríĉe/ásta ⁱe la búrtă/dacă-l doáre la búrtă//ásta să numéşte dă mătríĉe//

îi dăscíntă/dă cap ʰiár//i dăscíntă/ză numéşte c[ɛ]dă soáre sec//îi púne căldárea cu ápă-ŋ cap/îi măsúră cápu/îl încínĝe cu o betelíe/pŏ úrmă-i púne căldáre-aea plínă cu ápă-ŋ cap//şî stă căldárea-äeä aşá [ɛ] stai/cu mîínⁱli n-ó ţîi//şⁱ feméeä-i dăscînta acoló/şⁱ sä-mvîrtéşte áp-aea-ŋ căldáre/dup-áea ĉe că i s-a-ŋkeát cápu/că i cápu-dăşkiᵉát//şî...ásta e cu dăscînteĉili la nᵘoi [!]//

[Aceeaşi]

794. TĂTĂRĂŞTII DE SUS

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: MM

o vînătoáre[1]

plec odátă cu...vasíle/vasíle-al ţîŋculúi aşá-i spuneám noi// ple cu vasíle şi stăŋ la paz-aij la bucóv[2]/la pădúre//aŋ sta toátă diminéaţa la paz-acólo/n-a ĭşi nić un iépurᵉ/n-a ĭşi nimic//am plecá/diminéaţa...aŋ luát-o pă cîmp//ca să sáie vũ iépure//sări un iépure/ş-an dat ió la o distánţă máre iel//căzú iépurle/iel

---

[1] Informatorul vorbeşte deosebit de repede şi din această cauză unele părţi din text, neînţelese, au fost omise.

[2] Localitate vecină.

124

^zî^ĉe "mă" ĉ^e-"a murí dă frícă/dă-l dráeu^i"/ĉe "dă fríc-a murí"/ n-a [...]l dibulés pă párte-aea ș pă párte-aea/nu să vêdeá nić o lovyitúră nimíc/" [ɛ] a murí dă frícă"/iel ĉa că...băteá púșca mea acólo únde [r] unde-an dat iọ iel ?//șî eo a ^d^at dî la o distánță máre-adi^că//cîn vedé ne ĉen cu el la un om aiș/la mitică mútu așá-i spuneám noi ĉe-"ai la ăla să-l jupuin/z bem o jumáte ză ne dea țúică/ș^î...hő pă el"//

"hai !"//

ne ^d^ĉem acólo/-l jupuim/ĉe e-an găsit ? o uré [k] ọn...alíĉe intrátă pî urék^e-asta/intráse o-alíĉ [ɛ] o-alíĉ-î uréke//și intráse-n cap/șî dîn áea..sigur dîn ^æ^-a căzút iépurle//"ō !" zî^ß/ "n-a avú^t"...//îl făcurăm acólo/îl jupuirăm/...ĉe ?! ne-a ^d^at ăla o țuic-am băút...un kil júmáte plecăm iar/ĉe mai//

iel "nu că plec/io că plec iar"/s-a-mbătát iel ști/"plecăm iar"//

l-an lăsá tot aco^lo iépurle//am mîncá lă ăla/pă dóopșe-așá ier^e^a/zăpádă/ierá zăpádă//tŏpiá soárle//plecáră și urcárăm múka deálului acílea/urcárăm múka deálului în deal//iel a căzú jos acólo gáta a adormit//am mai sta p^î lîngă el/l-an lăsát/în fine s-a sculát//am plecát ear pă cîmp amîndói/ĉoi ĉói/ĉoi ĉóca ĉóca/ cam burnițá dă ploáe/nu ierá zăpád-așá/^i^erá...ierá [ɛ] primăvára/ nu/ierá toámna/toámna erá/toámna pînă nu [ɛ] pînă să nú fiie iarnă//ne-apropeám dă pŏdúre-astá aiĉ/unde-avém nói aiĉ la pisica/ cîn ne-apropiárăm acólo/...să-murĝeá/^s^ĉé "ai s^î stăn la pázá/ĉe mai"//stătúrăn la pázá/stân la paz-acoló/iel "mă ! să-mpúș ș^î io bárem u iépure/c^â tu-mpușcáș^i p-ăla"//în fine//șezúrăn la pázá/ alése iel un loc úndē...únde [r] únde erá ști la niște răspînti/ únde...únde trăĝá iepur^i ma mulț^i acólo//

"mă ! nu"/io să stau io

"nu p [ɛ] i̯ó stau̯"/

i̯el [k] i̯ó "ai̯ stai̯ tu aíĉa mă"//

i̯o stătúi̯ la [k] acóló une v-an^{spu} i̯erá o răscrú^{ê}-aşá/veneá ŋtre crişa[1] [...] şi-ntre pădúrea písica veneá...liníe-aşá/i̯el rămáse-acólea un drum îŋcoló/únu-ŋcólo/ş-únu-ŋcoló/rămáse-acólo i̯el//şî murĝ^{e}á şî p^{h}icurá dă ploáe-aşa//i̯o merséi̯ drep pă...pă línie//mă ^{d}tei̯ lîŋgă un tufán/şî văzú^{i} potéca...potéc-aşá//răzmái̯ árma dă...dă tufán/şi stam acólea aşá şî...şi aştep^{n}tá zî víe/dă [ɛ] dă ploáe/şî [k] da erán şî cu óki/şî cîn văzúi̯...işí un i̯epúre/şî văzúi̯: píşa pîşa/píşa pîşa/veni p-a^{co}ló/pîn la p^{h}iĉeríle méle/i̯o ni n-ám mai̯ mişcá neam//^{du}pă ĉe i̯e^{l} m-a mirosí pă piĉoáre/m-á misí la piĉoáre/şî-l lăsái̯/p^{u}séi̯ ^{io} mîna pă púşcă/d-aĉí o lu̯o...işí ş-o lo pă...pă c^{u}olnic//o lo pă colni^{c} i̯a/i̯o pá ! îl eau̯ şî-l trîntéz jos//nú stăte^{i} mul şî gáta ş-áltu̯ după úrma lui̯ //pá ! ^{an} da ş-ăla/mă pominés cu el//mă rog/dúpă ĉ-an dat î ăi̯ doi̯/îi̯ i̯au̯ p-ăi̯ doi̯ îm mînă/ca să mă mut mai̯ náinte//cú ei̯ mergînd aşá-m mînă/da i̯erá...^{m} mîn-ásta[2] i̯erán cu...cu i̯ei̯/şî cu árma pus-aíĉ aşá[3]/armá aíĉa púsă/şî cu i̯ei̯ doi̯ îm mîn-asta//da u̯óki mei̯ i̯erá pă...pă c^{u}olní ştí că tréb^{e} sâ ma easă vreúnu//şî cîn gáta mai̯...mai̯ sărí [..]îpúş şî p-ăla/tréi̯//

burĉ^{e}a he ión [zis] ión al ĝumbi

şai̯zéşîtrèi̯ [de ani]

un vi̯ézure

veneán dă la pază i̯o/fúse^{sen} to^{t} aşá la pază la vînătoáre/şî cîn viu̯ seára/îndărăt/undé erá vizuína dă vi̯ézure/mă poménesc...

---

[1] Nume topic.

[2] În mîna dreaptă.

[3] În mîna stîngă, îndoită din cot.

126

cu el ĭșise...ĭșise-ṇ vále//dă după el/ălẹárgă după el/dă-ị cu pùșcă ịel/bâc! ŝe să-l înimérẹș că el nọáptẹa-ntunẹrí^c//fuj după el/ălẹárgă după el/...pînă cîṇ să i [r] să íntrĕ el îṇ vizúĭnă/ ă-f^hi ș^i ịŏ mîna-ṇ spina^rẹa luị/ịel tráĝe ! tra^ĝ-a intrát în vizuínă// [...]

a dọa sẹáră mă du șĭ stau̯ la pázā//la el la...//aṇ sat a^lo [=acolo] ĕrá lumina púsă dă vro pátru ser^i ịer^eá/șî...aṇ stat pînă cînd [k] ịerá tọámn-avẹám pălăría-ṇ cap/și...aṇ stat ĉ^e-aṇ stat/^d-aŝílẹa...s-apestíse lúna du peste p [ɛ] pántă/peste cọástă/ nu să maị vedẹá//peste cọástă/

[Ce-a făcut luna ?]

să apestẹá peste cọástă/ști sfințẹá/sfințẹá lúna/ști că ^iĕrá púsă dă...sfințẹá lúna că erá púsă dă tre [r] treị săr erá pú [k] lumína ști/să apestéște ști/répede/...lúna//aị înțelés ?//

[Da, da !]

àșá !//d-aŝílẹa cîṇ văzúị ịo cu óki me^i/nu să maị vedẹá bíne undé erá vizuína/unde ĕrá vizúina/cîṇ văzúị îm múkĕ o mogîndẹáță/ọ văzúị că mișcá//"ō ! tu ịeĭ mă ?"//puséị púșca ș-o rĭdĭcáị odată pác ! o^dată/aχ ! [...] a da dăvále peste vizuínă//

[Același]

s-a auzí dă strigóị

pĩ auuzite s-a auzi dă strigóị/ĉē..."ịéste strigóị cîte únu" zíĉe/da...

născút cu căĭță/[1]

ṇnăscút cu căịíță/cu căịíța/cîn l-a născú mă-sa/o căịíță/o pịelíț-așá pă ^uok//și ála/mortú ăla/ĉíc-ar f^hi tras-o ș-ar hi mîn̦cát-o̩/adícă ắla cáre e născútu̯ cu căíț̦ḁ/cop^{h}ílŭ cî̦n̦ s-a născút //ar f^{h}i trás-o ş-ar hí mîn̦cát-o//ş-ála ^{i}ẹ născút cu că^{i}íț̦ă// căi̯íţa ḁ́ẹā/dacă-z‿véde un̄ stol dă ráţe sau̯ dă pui̯/i̯o am avút ocazi̯ẹ c-am avút o veĉín-a mẹa lî̦ngă m^{b}íne//cîm‿mi̯-a văzút pú^{i}i/s-au̯ începú‿să să mănînĉe s^{î}‿să omọáre únu pă‿áltu//că ^{i}e născútă [ɛ] că căiţă [k] cu căiţa ẹ́ḁ//ş-am dăscîntá‿ş^{î}[ɛ] dă dă^{u}ói̯‿la o feméẹ//şi i̯-a trecút//n-a...nu s-a mai̯ mî̦ncá‿púi/nu s-au̯ [k] n-au̯ mai̯ murí‿nu nimícḁ//

---

[1] Intervine fiica informatoarei - Dută Filofteia [V].

s-a duz‿la i̯er [k] la pă^{u}úna/^{u}odátă/la o veĉínă i̯ar d-acolẹá dă‿^{l}î̦ngă ẹa/tọáte ráţili în̦‿có̦ş//cîn̦‿lẹ-a văzú‿ĉe "ắolẹ́o ! pă^{u}úno" zîĉẹ/"ĉe dă ráţe ţ-a scos !"/tọáte lẹ-a găsî‿mọártẹ//

[V] şi cîn‿murẹ́a/la ắsta născútu cu căíţă cun̦‿să făĉá ?

şi cîn î...ai̯ [ɛ] ắsta înăscútu cu căi̯íţă/i să bátē un cui̯... îm‿buríc aiĉ[1]/la i [ɛ] la buríc/nu la in^{i}/că ínima i̯e sus aiĉ[1]/la buríc/îm‿búrtḁ//şi i să úmplē u̯óki/p-aíĉ-aşá pâ lā ĝéne/...cu sămî́nţă dā i [k] dă mei̯//sau̯ pi̯etricẹ́le dacạ n-ai̯ mei̯//pi̯étrẹ/mi^{i} [k] mărúntẹ/şi i le púnẹ‿p-aíĉ-aşạ/...pă ok// [...]

[Dar se zice că el mai vine pe acasă ?]

aşá să zîĉe că pî̦n̦‿la şáse ĉe că víne mórtu/zúfletu//

[V] să púne o cánă/

stái̯‿stai̯‿stai̯!că mi̯-am adús amíntẹ/gáta !//cîm‿pleş‿cu mórtu acásă/â d-acásă la...grọápă/i‿să púne o ĉáşcă sau̯ paχár cu ápă la stráşină zis/ş^{î}‿cu [ɛ] phiculéz‿dă lî́nă//că el víne şî tráĝe-n̦‿lîn-ẹ́ḁ/şi bẹa ápă dîn...ĉáşc-ẹ́ḁ//

[Sufletul mortului ?]

súfletu/súfletu pî̦n̦‿la şáse/aşá să au̯... pomení/că ĉe că víne acásḁ/pîn-acásă//kar‿î bărbátî-mẹu̯ cînd a făcúd/

[Dar cum ştii că a venit ?]

---

[1] Gest.

128

spui̯/că scáde//bărbátă-mi̯o̯ cînd a murí‿tá-său̯/şî cînd e̯-am‿ făcú‿dă şáse/no̯áptea kar l-a vʸisát/c-a venít lă o̯ále/pă vátră̦//...în no̯áptea lu şase̯-atúnĉ//

stănĉílă zmarándă̦
sum‿pă şai̯zĕşîşápte [de ani]

cî́nipa

pune̯á bălegár/îl ará-l făĉá ogᵘór/dă to̯ámna//primăvàra i̯ar îl ará/să duĉᵉá cînd i̯ere̯á plo̯ái̯e/...pînă nu plou̯á nū sămăná cî́nipa/că nu işá//e̯a éste datorie̯ să i̯ásă-n trei̯ zíle/

[Aşa repede!]

da ! répede//să duĉᵉá/sămăná după plo̯ái̯e/îl gî̯rpá frumós/pune̯ám.../să pune̯á aşá nişte ále̯a dă...áţe/cî́rpe/că să nu víe ĉorî́le s-o adúne//

[Ce se punea ?]

să pune̯á cî́rpe aşá atî́rnáte-m‿băţ/să spérie ĉorî́le̯[1]/ca să nu ne adúne sămî́nţa̦//o lăsám/să făĉá mare/să‿aleĝá/i̯erᵉá dóo félurⁱ/adícă şi dă váră şî dă to̯ámnă//a dă váră/...nû făĉá sămî́nţă̦/éra un̦‿fir/...în̦flore̯á da n-áve̯a sămî́nţă n-áve̯a nimíc//ş-a dă to̯ámnă făĉá sămî́nţă̦//o culoĝám/şî la şásĕ săptămî́nⁱ după ĉe culeĝám p-áe̯a/să coĉá ş-ái̯lantă/ş-o culeĝán̦‿şî p-áe̯a//făcám mînújⁱ‿mititéle̯-aşá potrivⁱíte/cî́t pute̯án̦ să le m... [ɛ] băgám în ápă/mʸícⁱ/nu mắrⁱ//ne duĉán̦ cu ⁱéle la gî́rlă/le băgám într-un̦‿cléşte/-i̯ pune̯ám aşá[2]/în̦‿cleştⁱ/şi-i̯ legán̦ şi băgám în̦‿gî́rlă/şî pune̯ám nisíp pă e̯a//p-áe̯a dă vára o ţîne̯ám trei̯ zíle/áe̯a să tope̯á répede//ş-áe̯a dă to̯ámnă̦ o săptămî́nă//şî o scote̯ám/o uscám/...făĉam melíţă/dóo blăníţe̯-aşá[3]/şi înĉepe̯án̦‿să meliţám//ş‿rămî́ne̯á cî́nipa frumo̯ásă/fui̯óru//p-órmă-l dam la dărác/îl dărăĉe̯ám/îl torĉe̯ám/şî‿

---

[1] Îl sugerează fiul.
[2] Gest: explică cu ajutorul degetelor cum prindea cînepa ca într-un cleşte.
[3] Paralele.

punę́am...urzę́ală/dă pắtură/dă saĉⁱ//

[Aceeaşi]

nę-a spar‿cása

avę́am vʸíi̯-aíĉ‿așá la cîmp/unde éstē grájdurlę-ástęa zis/ pentru colectív//şī acoló i̯o m-an‿duz‿lā...la vʸíe/bărbátu nu erá acásă/avę́a cai̯/fắĉā pă pasaĝę́ru/pắ [ɛ] adícă...să ᵈuĉá cu pasaĝę́rⁱ la gáră/kiriĝíu̯¹/să dúĉá cu...cu ĉinę́va la gára sau̯.../ c-atúnĉa nu erá mașínⁱ p-aíĉ//şi i̯o l-am aşteptát ca să vyínă ⁱel//an‿lu̯at cî́i̯ni după míne/c-avę́am...trei̯‿pàtru cî́i̯nⁱ/atúnș‿să ţinę́a cî́i̯ni/acú n-ávem niĉ únu//ʰan‿lu̯a‿cî́i̯ni după mine/an‿lu̯at o pắtură...ziz‿dă lî́nă/búnă/dî pă tǫ́alę-an‿lu̯at-o kár/şî‿m-an‿duz‿la vię-acólǫ//a veni‿şi ⁱel mai̯ tîrzî́u̯//avę́am o fetíţă mícă/da nu mai̯ ţîu̯ minte...maria o să fíę/în fʰíne carē...mⁱícă dă ţî́ţă acásⁱ//pă la ᵘóra zéĉe/nǫ́aptęa/sę́ara/păzę́am‿vʸía şi‿i̯o şi‿i̯el/amîndói̯//pă la ᵘóra zéĉē/avę́am únu-aíĉ‿așá care plecá cu mașî́na la bucuréștⁱ//únu ziz‿rádu rizéscu‿undé‿éstę-aíĉa coperatíva//"ʰai̯ să mérĝem acásă/c-au̯úz mașî́na/i̯e ᵘóra zéĉę//că o fʰí ţîpî́n‿fatǫ"//şî m [k] am plecát...d-acoló cu i̯el//an‿lăsá‿cî́i̯ni legáţⁱ acólo/ş-am plecát acásă//mi̯-an‿lu̯a‿pătura//înáinte feméile să-nĝínĝę́a cu brî́u̯/şi‿cu béte//acú nu ma‿am nimíc//an‿lu̯a‿bétili/brî́u̯u/în bráţe şⁱ‿cu pătura/ş-am plecát acás//cîm‿m-an‿dus acásă/bărbáţî-mi̯o a plecát i̯arⁱ înapói̯ la viⁱe/n-a lăsát-o singúră/că ⁱerá veĉínⁱ p-acolę́a şî‿ne...ne păzę́a pî́nă plecám//

i̯o an‿rămás acás/a [ɛ] vę́am pă máma męa bătrî́nă/dă şaptezej‿dă anⁱ/...acásă cu copʰíi//cîm‿m-an‿dus acásă/an‿găsí‿pă máma dăştę́aptă/

---

¹ Îi sugerează fiul.

130

"ĉe făcúș^{i} mámă ?"

zîĉe "frămîntái̯ mái̯că" zîĉe/"că în‿spúse górĝe să...mérĝem" zîĉe "la zi^{u}ŏ la sorícă/la de̯al//să culéĝen‿la sorícă//să te duș‿tu cu i̯el" zîĉe/"ș^{i}‿i̯o rămî́i̯ lā víi̯e"//

"bíne mámă"//

a ișí‿máma să co̯ácă pî́i̯ne̯a/i̯o an‿rămás cu fáta/că‿să dospíse/ști să făcúse drójdia búnă/să făcúse ș^{i}‿i̯ō...aluá‿ĉ-a avú/nu ști̯u //și i̯o an‿rămás cu fáta în‿cásă să-i̯ dau̯ țî́ță//^{i}e̯rá fáta mícă/...născútā primăvàra/-n f^{h}íne cît sa̯ [ɛ] f^{i}i avút/ǒ jumá‿dă an/nu ști̯u//ș-an‿rămás cu fáta să-i̯ dau̯ țî́ță/așá[1]/...lî́ngă sóbă//și máma a ișít să co̯ácă pî́i̯ne̯a pă vátră/cu țástu//s-a dus a lu̯a‿lémne/adícă lu̯áse lémne dă se̯ára/șî le băgáse-n cásă//ș^{î}‿pă úrmă a termená‿lémnilī/d-áe̯a că să mai̯ duc-afáră să mai̯ i̯a i̯ar//da i̯o am auzí‿zdroncănín‿în tímpu ăla cîm‿máma erá pă vátră//

"mámă" zîc/"ĉíne-a legát váca ase̯áră ?" c-ave̯ám‿vácă/ș^{î}‿n-ávean‿gárdu bun înspre grădínă încólo/ográda care...i̯erá trifói̯//

^{z}îĉe "mái̯că" zîĉe "górĝ-a legát-o"//

dacă zîĉá c-a legát-o̯ máma/po̯áte ișám afáră/șî do̯ámne feréște ! în‿da vreúna în‿cap/ști^{u}‿i̯o ĉe făĉ^{e}á ^{h}oți atúnș/cînd ei̯ a zdroncănít/ave̯ám o cásă ș-ave̯ám un ĉelár^{i}//ș-ave̯á ĝ^{e}ámu/cum e ásta /intrám p-aiĉ așá/și ĝe̯ámu dincolo̯-afáră//ș-acólo ave̯án‿ș^{î}‿i̯o.../ că máma me̯a a avútu̯ númai̯ o fátă/ș-ave̯ám...to̯ále d-áste̯a múlte/ pătur^{i} zis/do^{u}uj‿dă bucăț^{i}//ș^{i}‿^{e}le...băgáte̯-acoló//ș-au̯ zdrăncănít c-am avú‿niște șíță/la fere̯ástr-áe̯a/și i̯o i̯-am a^{u}uzít/ș-am întrebá‿dă vácă/că ĉíne//dacă spune̯á că a legát-o e̯a/i̯o ișám afáră//ĉíne‿știe̯ ?-n‿da-n‿cap ca ^{u}óți/cum erau̯ înáinte̯//șî n-am mai̯ ișít/an‿șezú lū [k] cu fáta acole̯á/fáta a adormí/și‿m-am apucá‿să-i̯ lucréz la ō rokíță nu̯ ștu̯ ĉe̯/lî́ngă fátă//și máma a ișî‿să i̯a lémne/sâ co̯ác-a dó̯a pî́i̯ne sau̯ a tréi̯a/nu mai̯ țî́u̯ mínte̯//cî́n̦‿s-a dus/ave̯ám o p^{i}ímniță-n fáța cási/cum éstē la băi̯éț-éști̯a aíĉ^{e}-șą/ un fél dă...pím^{n}íță/înaínte să zî́ĉá pímniță/nu i̯erá bucătări^{i}e/ pímniță/ș-acólo ave̯ám...băgásem i̯er^{e}á grî́u̯/mult/...băgásen̦‿χámurli /le̯-atî́rná în̦‿cui̯ /sus//ș-au̯ intrát cu picĉo̯árli-n̦‿grî́u̯/ș-au̯ lu̯a‿χámurli dă sus/mi̯-a lu̯a‿căldáre̯a máre/trei̯ fúni̯ dă ustur^{u}ói̯/ ș-o stropito̯áre cu ni̯ște mei̯ d-ăla búnu//șí la spátili cási/^{u}opărísem lî́na/vro șáse lî́n^{i} dă ^{u}oi̯ ș-o pusésen̦‿să u [k] cîn‿am plecá‿la víe să ple‿mai̯ répede pîn-o vení rumî́nu dă la...gára dă úne erá dus/am ui̯tá‿lî́na acólọ//ș-am lăsát-o̯-acólo/ș^{i}‿i̯eu̯ nu mai̯ mi̯-ã‿^{ad}us amínte dă e̯a//cî́m‿mă scol dimíne̯áța an̦‿găsít-o lu̯átâ//să cunoște̯á niște ^{u}úrme már^{i} dăscúlț//nu i̯erá-n̦călțát//

---

[1] Rezemată într-un cot .

s-a mai̯ ^{d}ûz‿dă la míne la vecín alătúr^{i}/s-a pus un p^{h}i̯ua așá[1]/ ș-áltu s-a sui̯‿sus/pă i̯ếl/ș-a dășkíj‿ĝ^{e}ámu sau̯ l-o f^{h}i spar/nu ștu că nu mai̯ țî́u̯ mínte/ș-a intrá‿ș-a...e̯-a tra‿ș-ălúe̯a/cojócu dă pi̯éle/...a fost atî́rnát așá/...un̦‿cojóg‿dă pi̯éle ș^{î}‿c-o míe dă lei̯ băgátă-n̄ i̯a/îm‿buzunár//d-acole̯á s-a duz‿la áltu vecî́n//mái̯... peste vre̯o dó^{u}o cáse/...niște cop^{h}íi̯ lăsás și‿i̯ei̯/mă-sa să măritáse/tá-so murise pă front/ș^{i}‿i̯ei̯ au̯ foz‿doi̯ cop^{i}i/doi̯ băi̯éț^{i}// culcáț^{i} în úșă//au̯ trecú‿peste i̯ei̯/...a intrát în̦‿cásă/le̯-a lu̯a‿tó‿to‿tò ĉ-a avú‿má-sa-n̦‿lad-àe̯a//a pus láda cu fúndu-n̦‿sus/ș-au̯ trecú‿peste i̯ei̯ i̯ar/ș-au̯ plecát//n̦tre tímpu ăsta cît au̯ zdron̦cănit ^{i}ei̯ adí [k] dă s-a ^{d}uz‿máma ș-a lu̯a‿lémne/dacă máma a [ɛ] a spus că "nu ma‿i̯éste mái̯că/i̯e úșa dășkísă la p^{h}ímniță"/zî́ĉe "ne̯-a lu̯a‿grî́u"/i̯o̯-am începú‿să țîp//via a fost apro̯ápe/ș-a auzí‿bărbátu-mi̯o d-acoló/dă la vie//pîn̦‿să v^{y}íe i̯el acásă/s-au̯ dus hóți/ dac-a auzí‿țipî́nd//nu e̯-a mai̯ prin̦s//turúe̯á cărúța să súe la de̯al ûn̦cólo//au̯ plecát//și̯‿ne̯-a spar‿cása și mie și la doi̯‿i... dóọ cáse̯//

[Aceeași]

---

[1] Gest: aplecat, ca la jocul "de-a capra".

la náştere[1]

la noi̯ la náştere/pâ [k] feméilę-ástęa dă ţáră/ş^{ɨ}‿i̯o̩ tot acás-am născu^{t}‿să ştiţ//ă nu pręa i̯eráu̯ atúnĉa.../kar acú şái̯şpe an^{ɨ} cînd am născút ęo fáta/nu erá ca acúma/acū obligat^{e}óri̯u la cása dă n [k] la maternitáte cum îi̯ spúne...//

i̯erá...prevestęá durér^{ɨ}//mę-a-nĉepú‿durér^{ɨ}/după áęa anunţái̯ ^{u}or^{i}cúm/^{u}o mámă/să víi̯e/o sǫácrā/o veĉínă...//mái̯‿ináinte pînă să-z‿víe durérlę-ástęa/numái̯ pă ĉinevá aşá-ŋ‿gînd/că i̯e mǫáşă/ "^{u}i̯te pă cutáre fag‿mǫáşă"//îm‿venęá/"ái̯da/ĉe e ? ĉe e roz‿dă nepót ?" nu ştu ĉe...//cîŋ‿să íntră-ŋ‿cásă la o náştere/să spúne "áşte zíu̯a"/aşá să spúnę-aij‿la noi̯/áşte zíu̯a//dă ĉe i̯e ásta ? i̯o.../aşá i̯e obiĉéi̯u ĉe ~~mai~~//după áęa/după ĉe feméęa dacă.../ binenţelèz‿după ĉe ş-a făcút kínurlę ş^{ɨ}‿cîn‿a ziz‿dumnezéu̯/prinde copilu mǫáşa/îi̯ lęágă buricu/cu o áţă/[2] ...cu o áţă/după áęa...îl scáldă/s-aşęáză...îm‿pat//după ĉe s-a aşezát îm‿pat/a plecát acá^{s}‿tę-ai̯ linişti^{t}//i̯eu̯ kar i̯eu̯ ~~am~~ născú‿la únu nǫáptęą//...şi mi̯-a priŋs-o şi-ntr-un...pétig‿négru/să zíĉe că să dă cîi̯ni la ęa dacă...să prinde-m‿pétig‿négru [!] îŋ‿cîrpă nęágrą//

pîŋ la zíu̯o au̯ plecá‿tos/ca s-adórm/ca să mi să púi̯e nǫáptęa/ c^{ɨ}‿să púne trei̯ nopţ^{ɨ}//între tímpu ásta vine mǫáşa pă fiecare dimineáţă şi pă fiecare sęáră sâ scálde copilu//şî‿cu ĉevá lā mámă/ mîŋcáre sau̯...aşá...aşá să zíĉe de ! că nu pos‿s^{ɨ}‿te dai̯ joz‿dîm‿pa‿sâ mai̯ faj‿mîŋcárę//după t [k] áste trei̯ zile/sára cum a spu‿şi máma/tǫt‿aşà s-aduc [ɛ] s-adúĉe [ɛ] adúĉe ápă/mǫáşa/şî cu àlĉîneva sigur/...cu căldáręa máre/şi púne...da-ntre timpu ásta î̃‿

---

[1] Textul, amănunţit şi bine organizat, este o replică la cele povestite în legătură cu obiceiurile la naştere de Stăncilă Zmaranda, la a cărei înregistrare asistase informatoarea.

[2] Este întreruptă de cineva care intră în cameră.

áste trei̯ zíle/cî̯d̯‿mo̯áșa‿a scăldát-o/dacă ⁱ̂e fátă/ĉe că să-i̯ púnem să [ɛ] să-i̯ tu̯rnắm ápă cu o̯álă nóo̯ ca să cî́nte//

[Și cîntă ?]

șî cî́ntă/cî́ntă c-așá [!]//ș‿pằ‿căldáre̯-ásta ză púne...cum vă spúsei̯ ástea̯/cu vătrái̯u/cum o să fíe[1]/mi [k] kár mie so̯ácră-mea̯//so̯ácră-mea̯/"ʰáide ! să-i̯ dai̯ cu vătrái̯u-ŋ‿cap ca sā̆ náscă répede//bágă-i̯ secúre̯a pîŋ‿sîn/că să fácă băe̯át//dă-o pîn to̯ártīli căldări/ca să i̯ásă mai̯ répede"//dă unde/că e̯o ţipám !/mai̯ mă púne̯a náșa sâ mai̯ dau̯ ș‿cū pișórū‿úșă/sᵃ̂‿spar‿șî ĝe̯amurli/la úșă//da̰ ! obiĉéi̯urⁱ//cum îs‿spusé/adúĉe ápă dă se̯ára/după ae̯a...dimine̯áţa pînā̆...la lumína zíli/da codóurli copilū́lui̯ s-adúĉe dă se̯ára la mo̯áșe//sâ‿fáĉe fáșă/fáș-asta să fáĉe dă lî́nă/mai̯ múlte fⁱ̂íre gro̯áse/diferíte culᵘórⁱ/...și la cápătu fắși sâ‿fáĉe ō...păpúș-așá-i̯ spúne//ĉevá cî́rpă/și-ŋ‿cî́rp-ásta ĉe crédes‿că să púne ?//cărbúnⁱ/...și să fíe dă cî́rpă álbă/únde să le̯ágă fáșa la mʸijlóc//și-ŋ‿căr [k] în̄ i̯a/să púne cărbúnⁱ șî banⁱ//bàn-éște̯a să zíĉe că după...ĉe nu să mai̯ îŋfáșă copílu cu fáșa/sau̯ la șase sâptămî́nⁱ/să e̯a și să...să cúmpere sáre pă i̯ei̯/ˢ‿să de̯a la ᵘoi̯/ca să ái̯be copílu párte dă ᵘoi̯//

[Și cărbunele ?]

șⁱ‿cărbúne/așá să obijnuéște/proᵇábil ca să fíe mai̯ táre/ca să po̯átă să i̯-o bagᵉ-aíĉ[2] cînd îl îŋfáșă//s-adúc to̯áte dă se̯ára/dimine̯áţa víne mo̯áșa/pîŋ‿la lumína zíli/să scáldă/cum vă spúsei̯/să e̯a copílu-m‿bráţe/să púne u [k] să fáĉe um‿pʰíg dă‿fog‿da...i̯eu̯ am̯‿făcú‿pă‿tarábă/că [ɛ] déjá n-am̯‿vátrâ/n-am...n-am únde/cum a avú‿máma me̯a/vátrâ//[ɛ]pă tarábă fu̯oc/șî cu um‿pⁱ̂íg‿dă burián / așá ū‿obiĉéi̯u/burián i̯o n-am avú‿c-am fost îm‿pat//să ocoléște

---

[1] O întrerupe fratele, Stăncilă Mihai, și-i amintește acest obicei.

[2] Gest: sub fașă.

131

dă trei̯ orⁱ cu copⁱílu-m bráțe/șⁱ pîn la zíᵘo/...moáșa o éa/că să nu cumvá ˢ să-ntîlneáscă cu ĉinevá pă drum//așá-i̯ obiĉéi̯u/ pîn la zíᵘo s-ajúngă ș-ácasᵃ̆//

[Și dacă se întîlnește cu cineva pe drum ?]

dacă să-ntîlnéște cu ĉinevá d [k] pă drum/să oblígă să-i̯ deá dîm plocᵘón/că să fáĉe șⁱ la noi̯ um plocón/să fáĉe túrta ursitu̯órilor să spúne//

[Și cum e ?]

túrta ursitórilor ástea [k] obiĉéi̯-ósta la trei̯ zíle/care v-an spus/cum să scoal-așá dimineáța dămúlt/ă...máma cophílului̯ îi̯ fáĉe moáșă-si um pl [r] um plocón/plocónu i [k] ĉé conține ?// ᵘo pîi̯ne/...[ɛ]pă pîi̯ne-ásta să fac trei̯ crucⁱ/să pun trei̯ căpățîn dă ᵘusturᵘói̯/...trei̯ bucáz dă záhăr/și trei̯ monéde dă banⁱ/banⁱ dă metál/nū hîrtie/să-nfiĝ-așá[1]/ș-aĉí sáre/ș-atît să púne/șî...să dă o...dacă vrei̯ i cúmper ĉevá/o rᵘókie/sau̯ îi̯ cúmperⁱ.../da mai̯ dăgrábă să dă un șervét//úm prosóp din ástᵉᵃ// o jumá dă kíl dă țúi̯că/sau̯ un kil dă țúi̯că ș-ūn kil dă vin/ĉe vrei̯ să-i̯ dai̯/dúpă cum ai̯ posibilitáte//ș-ásta-i̯ ursitórile/ástea s-a numít ursitórile//

duță filofteea
pátrujdói̯ dă anⁱ

obiĉéi̯urli núnți̯

sîmbătă seára/púnem cázu̯-așa/sîmbătă seára//prima ᵈátă să dúĉe părínți/...féti [ɛ] fáta [k] mireása-i̯ la ĝinere/să dă um plocᵘón/...la mireásă șî la ĝínere să trimete la fátă/la părínți féti/spúne ca să să i̯érte//plocón-ᵘsta...acólo/doo pîinⁱ/vín/țúi̯că/ĉe áre ⁱei̯/ști ? ca la núntă//s-a dus la părínți i̯ei̯/a sta dă vórbă um‿pʰiᶜ/ș-a plecát înapói̯//dacă áre lăutárⁱ băgáz‿dă sîmbătă seára/mer‿cu lăutári/dacă nu númai̯ ĝínerli și mⁱireásą//

---

[1] Gest.

dumínecă dă dimineáță să fáĉe príma dátă bărbieritu//da sîmbătă fételi sînt anunțáte/dîm‿pártea mirésⁱ/pă ĉíne-a vru‿să învíte la núntą//pînă să vʸíe fétili lā ápa brádului̯ cum îi̯ spúnem noi̯/să ᶠáĉe bărbieritu//bărbieréște ĝínerli...un‿flăcău̯/un‿cavalér//să așáză jos ᵘo másă/ŏ‿másă cu trei̯ pʰiĉoáre rotúndă/lăutári-i̯ cîntă/șī um‿băeát...oarecáre cáre créde el șⁱ‿cáre vreá/îl púne să-l bărbierească/îi̯ fáĉe obiĉéⁱu-așá cu bríĉu/lăᵘutári-ⁱ cîntă /și i̯el/după ĉe l-a bărbierít/îi̯ dă o batístă//băeátulu̯-ăstŭea care l-a bărbierít//după ĉe l-a bărbierít/dă e-a făcút obiĉéⁱu bărbieritului̯/i̯a o plóscă-m‿mînă/ĝínerli/fără mireásă/...și mérĝe la trei̯ cáse/...da la trei̯ cáse-ntreș‿să spúne/și númai̯ îm‿pártea dă răsărít/...dă egzémplu să n-o ea lā apús sau̯...mă rog/númai̯ la pártea dă la răsărít//íntră la trei̯ cáse/"bíne v-an‿găsí‿sănătóș!"/númai̯ ĝínerⁱli și‿cu lăutári după el//stă jos pă pat fáĉe un‿cîntec/șî‿pleácă la áltă cásą//după ĉ-a făcút ᵘobiĉéi̯-ŏsta/d-ā...s-a duz‿la trei̯ cla [k] la trei̯ cáse/da el cu plósa-m‿mînă ĝínerle/da plósca nu să goléște/că e-a dat așá să gúste númai̯ cîn‿a intrát în‿cásą//a venít/víne-acásă/și cîn‿víne-acásă/-ntre timpu̯-ăsta fétili vin/cáre sunt invitáte/féte/băéțⁱ/...fétili i̯-a adúc și‿i̯ele cadóurⁱ/înainte să‿făĉá plocoáne/dóo pîinⁱ/pă plocón puneá áltă dóo trei̯ ᵘoᵘo crúde/ca să...ĉe "să bátă-n ĉórbă la núntă"//da acúmă vin‿cu cadóurⁱ/cŭ‿farfúrii̯/cū...cît-un‿servíĉⁱ/care cū...vor/șⁱ‿cum au̯ plăĉére//

[Și la apa bradului cum e ?]

după ĉe să fáĉē dă să strîng toáte fétili care sunt invitáte/...să ea o vádră/o căldáre/o găleátă sau̯‿u înăinte‿erau̯ căldărⁱ

136

dă arámă/da acú nu mai̯ sunt//sau̯‿ọ vádră de lemn//i̯a um‿prosób‿máre/să bágă pă urèkilẹ...căldări/să-n̄ọadă/ș‿să púne o fátă ș-um‿băẹát/da să...fáta și băẹátu să nú fie făra mámă/sau̯ fără tátạ/ să [ɛ] să nu fíe orfán d-um‿părínte/să fʰíe cu părínț//
și în‿căldárẹ-áẹa ĉe să púne ? să pun ban/bọábe dă grîu̯/bọábe dă porúm/și‿plẹácă la udát//așá-i̯ spúne/cu fétili după ẹa cu tᵘot/fără ĝinere/númai̯ mirẹása//mirẹása cᵘ-o plóscă-m‿mînă/mérĝe pă drum/lúmẹā orcúm/i̯ése să vázã mʸirẹása/mirẹása le dă dîm‿plóscă/cîn‿să dúĉe//
"bíne v-an‿găsí‿sănătój"
[ɛ] i̯ei̯ urẹázã/"să vă fʰíe dă bíne/an muls‿și feriĉíț/să dẹa dúmᵉˢᵒ‿să fáĉes‿cuopʰíi̯/să fáĉes‿să...vi să-mulțẹáscă famílía..."//
să dúĉe la a tréẹa fîntînă//la a tréẹa fîntînă...să scọáte îápă dă trei̯ u̯or/da ĉíne scọáte ? mirẹása șî‿cu băẹátu//s-adúĉe-m‿mijlócu drúmului̯/...șî cu busui̯óg/da/șî busui̯óc pus în‿găl̦ẹátă cîm‿plẹácạ/sau̯ în‿vádrạ ĉẹ au̯//șī/...lăᵘutári îi̯ învățá/...fáta/mirẹása șî‿cu băẹátu̯ cu mîna pă busui̯ó-/arúncă príma dátă/mọáie busui̯ógu în‿gălẹáta ap [k] arúncă príma‿dátă la răsărít/sémnu crúĉi̯/apūs/mi̯ază-zi/mi̯ază-nọaptẹ//dă‿trei̯ or dîn‿căldárẹ-àsta sau̯ găl̦ẹátă ásta vadr-àsta ĉẹ-au̯ i̯ei̯/ș-ò‿mútă/...u̯o dátă...arúncă-m‿párte-áe-m‿pártẹ-áẹa/ò‿mútă i̯ār/după ĉ-a mutát-o/o mūt-așá dă trei̯ or//a tréẹa ọáră o vársă cu piĉóru...//
după ĉ-a făcút obiĉéi̯-ostà/...prínde ʰóra márẹ//jọácạ/...fáta cu băẹátu/după ĉ-ā jucát‿óra/...și în timpu cîn‿jọácă u̯óra/plósca mérĝe dîn mînă-m‿mînă//ᵈacă rămîne la cîtẹ-o fátă/zîĉe "gáta ! să-s‿fíe dă bíne/că te mărít" [!]//i̯ā fáta și băẹátu vádra/dă prosópᵘ-olà/mirẹása mérĝe ᶜᵘ‿plósca-m‿mînă/cáre i s-a da‿d-acásạ//ᵃ venít acásă/după ĉ-a venít acásă/aĉéi̯aș másă carẹ-a

foz‿la bărbi̯erit/o pun îŋ‿curte/afară/...şi‿î căldarẹ-aẹa sau̯ vadră ĉe au̯ i̯ei̯/să [k] ọ-aşẹază pă masă/şi vadra [k] ăsta bradu [ɛ] îŋ‿găl [k] îŋ‿căldarẹ-acolọ//fetili/...împodobẹşte bradu/ lăutari cîntă şi‿ⁱele pun...fac florⁱ dă hîrtie criponatạ//şi cu betẹală-nainte/da acu nu ma‿i̯ẹ betẹală//şⁱ‿să pune florⁱ la brad/după ĉe l-a-mpodobit/îm‿braᵗ‿să pune covrig/...sau̯ uŋ‿cᵘozonac/sau̯...covri‿făcu‿dîŋ‿cᵘocă/un măr frumᵘos/ăl mai̯ frumoz‿măr/ să bagă ĉeva uŋ‿fʰir roşu/şⁱ‿s-agaţă/şi prosopu//l-ā pus bradu la locu lui̯/ş-au̯ mers băⁱeţi şi‿fetili la masạ//după ĉ-ā servⁱi‿ masă‿a plecat/băeţi̯//

după aẹa plẹacă la nun/la naşⁱ//naşū ştis‿cum îi̯/pọate‿că şi p-acolo tot aşa o fi/i̯o ştiu̯//

[Povesteşte-ne dumneata !]

āşạ/la naşⁱ/naşu c-o săptămînă-naintẹa nunţi̯/îş strînĝe şi‿ i̯el cîzva ọamenⁱ care să numes‿pⁱicoru dă nun/sau̯ ajutor dă nun cuŋ‿să ziĉe la noi̯/î‿alte părˢ‿să spune ajutor dă nun/la no [ɛ] pʰicor dă nun/la noi̯ să spunẹ-ajutor dă nun//să mai̯ spuŋ‿şi ọameni naşului̯/î‿alte părz/da la noi̯ ajutor dă nuŋ‿să numesc//

după ĉ-au̯ pleca‿fetile dă la masă/...i̯a plocᵘon/par [k] ĉineva dîŋ‿familia ĝinerlui̯/um‿plocon buŋ‿sigur ca...pentru naş/şi plẹacă la naş//să duĉe la naş/acolo ọameni [r] ọameni naşului̯ să strîŋg tozⁱ‿la naş//vine cu i̯ei̯ lā ĝinerẹ-acasă/după ĉẹ-a veni‿ la ĝinerẹ-acasạ/intră la masă/i̯a masa/după ĉe i̯a masa/plẹacă la biserică la cununat//la cununaᵗ‿pînă să pleĉe/la noi̯ i̯e obiĉei̯u sā îi̯ rupă turta-ŋ‿cab‿naşu//

[Cum ?]

u̯o turtă/u̯o pîi̯ne zis o pîi̯ne mai̯ m[ɛ]mai̯ micşọar-alẹasă/ rupe mⁱi̯rẹasa/şî‿c-um‿pahar dă vʸin//rupe mirẹasa o rupẹ-aşa-ŋ‿ sūs¹/ş-o bagă-ŋ‿sîn/...să să cunune cu pîi̯nẹ-aẹa carẹ-a rupt-o/

---

¹ Gest.

138

şi̯ dîn pahár-ola dă vⁱin gústă dă trei̯ ᵘori̯//după ĉ-a rup‿pî̯ine̯-áe̯a mire̯ása/în‿cap/lăutáru̯-a lu̯át-o ş-a-mpărţít-o la féte̯/...dăruíndu-le să lē...zicíndu-le să̄ să mărite álta la glavaĉóg/álta lā baláĉ/álta..."tu să ei̯ dîm‿purcărénⁱ"/áltu "dîn trăznitu"/áltu...dîŋ‿cît-uŋ‿sat aşá mai̯ îndăpărtát/să glume̯áscą//după áe̯a ple̯ácă la biséricą//cîm‿ple̯ácă la bisérică/jo̯ácă u̯ora brádului̯//i̯ar prínde ᵘóra-ŋ‿cúrte/toţⁱ/cu naşⁱ/cu fʰínⁱ/cu tozⁱ‿mi[ɛ] mⁱír l-ûntr-o párte dă naş/şi mire̯ásā lîŋgă násą//a plecá‿la biséricą//

dúpă ĉe s-au̯ cununá/vʸin/dă la bisérică/...cîn‿ajúŋg acásă/máma băe̯atului̯/so̯ácra máre/îi̯ príndē cú‿um‿prosóp/luŋg//cînd ei̯ să úrcă pă scára cási/...îi̯ i̯a dă gît/şi le dăruéşte/"să fʰis‿sănătóş/să trăiˢ" şi-i̯ sărútă pă frúnte/şi‿pă únu şi‿pă áltu/ᵈᵘp-áe̯a‿a intrá‿la másă/i̯ar/nu !//dacă mai̯ íntră la másă mai̯ íntră/dacă nu/i̯ése lăutári-ŋ‿cúrte/la ǰoc/la féte/că víne lúme̯a/ziu̯a/orcúŋ/să vázā mⁱire̯ása//după ĉ-aŋ‿ǰucát un timp/fáĉe nune̯ásca/la noi̯ să‿fáĉe nune̯áscă/aşá-i̯ spúne//ş‿să dă cadóurli̯//binenţelés cáre ĉe áre//kar no [ɛ] kar noi̯ úi̯te/la nepótu̯-a avút i̯e [k] ş-i̯el/ᵘorcúm/...i̯e ofiţér/şi nevástă-sā...a avú‿ş-i̯a cadóurⁱ/c-a ...da to̯áte fétele-n ĝenerál la noi̯ acú au̯ cadóurⁱ//şi‿príma dátă să púne̯-aşá/la naşⁱ/...după áe̯a la ĝínere/cadóurⁱ/să ᵈĉe mire̯ása/i le púne dă gît îi̯ sărútă mîna...//după áe̯a mérĝe/la o̯ámeni náşului̯/la su̯ócri/...la ūŋk' cumnáţⁱ/...după ĉ-au̯ făcút ᵘor-ásta/mérĝe-ŋ‿continuáre i̯ar jócu pînă se̯ára//se̯ára íntră lúme̯a la másă/i̯nvitáţi sócrului̯ acúma/cáre vin la núntą//íntră la másă/kiue/be̯a/...kefui̯és‿pînă lā.../āşá//şī...pă la vre̯o dóo trei̯ no̯apte̯a să dă dáru cum să spúne la noi̯//strînĝe dáru//dáru ĉíne-l e̯a ? ĉinevá dîm‿párte̯a só̯crului̯ máre//pă ĉíne vre̯a el să-l nume̯áscă//să púnē o pî̯ine/şⁱ‿sáre/şⁱ‿cu banⁱ/o monédă dă trei̯ lei̯/d-un leu̯/dă dóoșĉin̦j‿dă bani̯/care cîd‿vor//și dasúpra găléți‿éle̯a o...sau̯ o u̯álă ĉevá dă t...dîn áste̯a dă táblă/ca să ái̯be în ĉe să strîn̦gă báni//să ᵈĉe la nášu̯/príma dátă//...nášu/ ...e̯a cuvîntu: "dă la dumnezéu̯ mul‿dă la míne puțín/cu̯-atîta po‿ s-ajú‿și‿i̯o ai̯ mi̯ei̯ finⁱ"//u̯o mie ĉin‿súte/dóo mi/dóo mii̯ a da‿ la...nepótu/dóo mii̯/"să trăe̯áscă"/nu știu̯ ĉe/îi̯ cîntă lăutári mulțⁱ anⁱ trăe̯áscă/lu nášu/șⁱ‿p-órmă ple̯ácă-n̦‿continuáre/

[Și fiecare...]

fʰiecáre dă care cîtⁱ vᵘor//după ĉe s-a strîn̦s toz‿ban‿éștii̯a/ ᵘómu care éste în̦zes [ɛ] în̦globát cu tre̯ábă‿ásta s-o fácă/mérĝe cu găle̯áta cu banⁱ la naș//înu̯mără báni/tᵘoțⁱ/după ĉe e̯-a-numărát/ anúnță/ᵈⁱpă ĉ-a anunțát/kámă mⁱire̯ása/șⁱ báni i‿să dă mʸirési// i̯a i̯a mîna/-i̯ sărútă mîna lu nášu/și‿i̯el îi̯ dă báni care s-au̯ strîn̦s pă másă//mire̯ása/...datoría ⁱei̯ să dúcă să-i̯ de̯a lu sócru máre báni//ș-ásta-i̯ obiĉei̯urli núnți//

[Aceeași]

mămălíga

ĉernⁱ mălái̯u/pui̯ ápă în tuĉ acólo-șá/că așá să zíĉe la noi̯ tuĉⁱ/pă pirostríe binențăles/acúma e̯arna fáĉem pă plită//și în̦călzîm ápa/cîn‿încépe‿ápa să sfîrîⁱe um‿pⁱic/presărăm puțîn mălái̯//dúp-aĉéi̯a-i̯ fáĉen‿térĉu//á mai̯ supțirél așá/príma dátă/ púnen‿sáre/așá după cît e vásu dă máre pui̯/sáre̯a/șⁱ fáĉⁱ térĉu/ îl laș să fi̯árbă térĉu puțín/dup-aĉéi̯a únili o fáĉe [k] înaínte să fâĉá mămăliga mai̯ vîrto̯ásă/mai̯.../acúmá‿o fáĉem pripítă/pui̯ așá cîte nițăl mălái̯/mai̯ amésti̯j‿mai̯ laș să fi̯árbă um‿pʰig d-aĉí /că așá să fáĉe acúma/să‿e̯ásă o‿mămăligă mai̯ búnă/mai̯ i...mai̯

110

mǫálę-așà//și o răstórn^{i}/dúpă ĉ-o a [ɛ] fac^{i}/o amístiĉ/o răstórn̦/ ș-o pui̯ ^{u}or p-un̦ fund or p-ǫ másă//ș-o laș să-ntărę́as^{c} să răĉáscă puțín/dup-aĉéi̯a...mănînĉ^{i}/...servéș mása//

vî́lcu i niculína
nóǫsprezèĉe an^{i}

795. BACIU

(com.Blejești, jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere:MT

púțur^{i}

[Apa de unde o luați ?]

i̯ęrę́a púțur^{i} dă [k] cu vi̋zdur dă lemn/

[Cum era un puț cu vizduri de lemn ?]

să săpá tot așá únd^{i}e...găsę́á dă cuv^{y}ínță ca să-l fácă/să săpá ^{u}o grụápă dă...pînă dạ dă ápă binęnțelés cîț métri avę́á zéĉe métri/dói̯șpę/...și după ĉe săpá grụápa/dă la suprafáță în̦ sus/i să făĉ^{e}á niște lémne/la cápete cam crestátę-așá șî să-n̦kiá/să-n̦kiáu̯[..]așá cā cum să spun ę́óu̯/să băgá puțín așá la scụábă//ș^{î} să făĉ^{e}á vizdurę-așá/și-i̯ punę́á...fűrcă la puț/^{u}o cúmpănạ púsă pă î furc-áęa cu dou [k] cu doi̯ cráș sus/și-i̯ punę́á ^{u}ǫ [ɛ] un̦ lemn/drept/care-i̯ spunę́á lumînáre//și d-áęá agățátă ĉitura/tot dă lemn//și scotę́á ápă cu ęa//

spî́nu dumítru
șáizeșipàtru [de ani]

cînd ere̯ám fátă máre

[Ce făceau fetele ca să vadă cu cine se mărită ?]

ē ! ĉe făĉᵉá ?/făĉᵉá în̯‿se̯ára dă bobo̯te̯áză/dă ánu nou̯ întîi̯/ făĉᵉá pūnţⁱ şî̆‿dăpă púnţⁱ‿î...ⁱe‿ó cumnát-a me̯a cáre̯-o an̯‿la băcū/ştii̯ că să făĉᵉá pʰíftíi̯‿î dă ánu nou̯ făĉᵉám pʰíftíi̯/c-aşá i̯e dă obiĉíi̯ de ! dă porc//făĉᵉám pʰíftíi̯ şi scᵘo̯te̯ám u̯ásele̯-ále̯a/şî̆‿le pune̯ám pă scáu̯n aşá la rîn̯‿la rîn̯‿la rînᵈ‿u̯ásile̯ /ásta ⁱe cutăríţă/ásta ⁱe cutăríţă/ásta ⁱe cutăríţă/ásta ⁱe górge/ásta ⁱe ⁱilíe ásta ē dumítru drácu‿lácu/-i̯ pune̯ái̯ la rînd//şⁱ‿te duĉᵉái̯ coló aşá afáră cu éle s [k] la car [k] pă cáre ţi l-o lo̯a cîi̯nili//şî de ! tu po̯áte̯-ave̯ái̯‿î drag mai̯ dă drácu cáre-ţ ere̯á ţie-n̯‿gîn̯‿că să-l ei̯/da cîi̯nili nu-l lo̯a p-ála şî̆‿făĉᵉái̯: nᵘo ! la cîi̯ne/p-ásta [!] ᵈa !//şⁱ‿cîi̯nili lo̯a pă cáre vede̯á că-i̯ mai̯ máre j‿mai̯ apru̯ápe dă el/p-ála-l‿lo̯a/aşá obiĉíi̯ dă ştii̯ că ĉᵉa că să fáĉen̯‿cu u̯áse că...i pune̯án‿noi̯ băéţi cáre zîĉᵉán̯‿că să-i̯ lom de !/

[Astea erau punţile ?]

şî la órmă púnte̯a/ne strîngᵉán‿tu̯áte/şî făĉᵉám púnte busui̯óc aşá cu bete̯álă/cu ále̯a/şî le duĉᵉám pă lā puţ pă la jge̯ab̂ⁱ să vedém dacă i̯e-n̯kidáte̯-aşá/că să fii̯e//

[Dar cum e o punte de-asta ? Cum o faci ?]

ọ crácă dă busui̯ŏg/cu bete̯ālă/pus-aşá cu flúturⁱ de ! înaínte̯‿ere̯á flúturⁱ da acú nú‿mai̯...dă únde drácu că nij‿la mirése nu să mai̯ b [ɛ] găsésc acú bete̯ālă//i̯o ştu únde s-o fʰi şi bete̯ál-ásta/ă...

[Aşa, şi...?]

ᵘō crácă dă busui̯óc aşá cu trei̯ crăcūţe/şî lu̯ai̯ bete̯álă şî-n̯făşurai̯ pă e̯ă aşá/şî mai̯ în̯şîrai̯ şi flūturⁱ ş-o făĉe[1]/şî zíu̯a le făĉᵉám î ál̯ea le făĉe̯ái̯ dă nu̯áptea că z̯ă le pui̯ acoló/șî p [k] zíu̯a ᵘo făĉᵉái̯ zorzonátă ș-o făĉe̯ái̯ pă cîrlíg betealā̆ în-crețít-așá dă dîrdîe̯á/șî cun te duĉe̯ái̯ la ʰórā te ui̯tái̯ că̄ să repezeá cîte únu care nu-s plăĉᵉá să ț-o e̯a//șî dacă nu-s plăĉᵉá că să ț-o e̯a/ᵘo făĉᵉái̯ praf//zîĉe̯ái̯ în gîndu tău̯: "dac-ar veni cutáre bárenⁱ să mi̯-o e̯a mai̯ répede/că vⁱíne ắla șî me̯-o e̯a" [!]/păi̯ de ! așá e̯reá mamic-atúnĉᵉa/așá e̯reá atúnĉᵉa dĕ ! e̯o spui̯ dăpă cum ⁱe̯reám ⁱeu̯/de ! cînd e̯reám fátă máre i̯o/ziᶜ "dac-ar vení cutăríță să-m e̯a"/zic "o să mi̯-ö e̯a próstu̯-òsta al drácu"/o făĉᵉám praf șî dă lu̯at nu mi̯-o [k] nu ᵘo lăsán să ᵘo e̯a//sau̯ ᵘo pite̯ám pînā̆ dam ᵘoⁱ/kⁱ cu al mi̯eu̯/șî mi̯-o pune̯ám îm pi̯ept/ș-atúnĉa mi̯-o lu̯a el/ș-o puneá la el îm pi̯ept//că de ! p [ɛ] cam pentru éi̯ lē [k] éi̯ să făĉᵉá ástea/púnțile-ástea ișe̯án șî noi̯ cu éle/ˡᵉ pune̯ám îm pi̯ept și zorzöi̯á fʰir-ar al drácu flutúri/șî licăreá șî cîrliᵘónț-e̯ea cĩ făĉᵉám pă cîrlig așá subțirél î/betéal-așá/șⁱ cînd o trăĝᵉá făĉᵉa: dî́r dî́r dî́r dî́r dî́r dî́r/î betéal-ắe̯a//șî pune̯ám îm pi̯ept așá șī ne ᵈĉᵉán la ʰórā̆/ne gă [k] ere̯ám ca p-ácù ere̯án gătítă/că să mă duᵍ la ᵘórā̆/ĉe erᵉá ca acú ?/să ᵈîĉe pă se̯ára dă tod lúme̯a ?!//atún ne ⁱĉᵉán dîn tímᵇ la ᵘórā̆//da de ! se̯ára nu stam tîrzî́u̯/se̯árā...cîn da so̯árele̯ dă vále/ne spuneá părínți̯-"acásî̯ !"/că dacă nú te ᵈĉᵉái̯ acásă̯ lu̯ai̯ î la fund cîte vréi̯/ĉumége [!]/ᵐai̯ ca acușî́ca ? ă...//

---

[1] Gest.

[Dar cu parii ?...]

cu pári tot așá/ [ɛ]o lu̯ai̯ d-a-ndarátili/șî u ᶻîĉᵉái̯ că numărai̯ p [ɛ] pînā lā al zéĉele̯a páre̯ așá/numărai̯ parⁱ/și ᶻĉᵉái̯ că ăl dă zéĉe să fʰiⁱe î cutăríță//șî dē ! te ᵈĉᵉái̯ d-a-ndaráteli/șī însemnái̯ îl legái̯ î [ɛ] páru̯-òla//o̯ ulúcă ĉe e̯reá/o-n̯legái̯ cú un̯ șărvét că s te ĉⁱ dimine̯áța//șî găse̯ái̯ cîte̯-o gogî́e̯-a drácu unde nemere̯ái̯ acólo/or par or ulúcă/dă zîĉᵉái̯ că să-s rup páru dîn cap că: "úitẹ-așá-l ẹau̯/cocoșát acușî́ca urî́‿strî́m^{b}/scorborós" şî‿î [ɛ] ț-erẹá necáz că: "úi̯te" ĉe "ĉẹ-an̟‿făcúd‿ẹu/úi̯te i̯o n-ám...// așá erẹá de ! naínte...//

irína spî́nu
șaiștrèi̯ [de ani]

săpún

úi̯te kar ẹu acú^{m}‿am̟‿făcú‿kar alárter^{i} dóo căldắr^{i}//^{u}ôsî́n̟za tu̯átă dă pă mắțe/şî ĉe [ɛ] dacă [ɛ] ai̯ untúră múltă ș-ai̯ săpún îm‿pod mai̯ mul‿căldắr^{i} mai̯ múlte/^{u}ô mai̯ topéș^{t}‿pă ^{u}ôsî́n̟ză//dîn ^{u}ôsî́n̟za pórcului̯/n-o [ɛ] dai̯ tu̯átă la săpún/şî dă pă máțe strî́n̟súră/de ! úni nu strî́nĝe/da noi̯ stî́nĝen̟‿şî strî́n̟súră d-ásta/dàc-am̟‿făcú‿gogóș^{i}/^{u}ô răstórn într-o u̯álă dă f^{h}i̯er/d-àm‿prăjî́t ĉevá/^{u}ô răstórn tot î̃‿o̯ál-àẹa/dă‿ĉ-am̟‿făcút /rostórn tot în o̯al-àẹa/pînă strî́n̟^{g}‿vásẹ-așá dă untúră//şî cu ĉẹ-am mai̯ lu̯ad‿dă pă máțe/fáĉ^{i} ĉín̟spe șái̯șpe kilográm^{i}ẹ dă săpún//dîn strî́n̟súr^{i} așá/şî dîn‿î áẹa//săpúnu-l pui̯ pă foc cu strî́n̟súr-áẹa tu̯átă dă untúră şî ^{u}ôsî́n̟z-áẹa dă ma‿e/...şî i̯ei̯ şî pui̯ príma dátă ^{u}ô jumá‿dă kíl dă sódă/caústică d-ásta s [ɛ] dă săpún/príma dátă/pui̯ ^{u}ô umplutúră/ șî-l úmpli//șî-l fi̯erb^{i} can̟‿greu̯/príma dátă ști pînă să topéștẹ ^{i}el/da nú-l pui̯ pă foc/pui̯ sóda fi̯ártă-ŋ‿cólcote ápă‿áẹa fi̯ártă-ŋ‿cólcote peste sódă/ș-o pui̯ peste săpúnu̯-ólà/ș^{î}‿la órmă-l pui̯ pă foc//şî c [ɛ] cárnẹ-áșá crúdă/ș-o pui̯ pă foc cu pi̯atr-áẹa şî‿cu áp-aẹa d-ai̯ pus-o//şî la úrmă ẹa vine şî‿să fáĉe-ŋ‿căldáre ^{u}o ápă//săpúnu̯-óla cu untúr-àẹa ^{u}o ap-așá/ca un̟‿lápte dulĉẹ-așá tot să fáĉe așá‿î/^{u}ô mestíĉ^{i}/^{u}ô mestíĉ așá pînă nu prẹa pos‿să-l mai̯ fíerb^{i} că cátă să-ț‿ẹásă dîn̟‿căldáre/ști că să-nĉínde căldárẹ-áẹa rău̯/șî-l dai̯ jos frumós/mai̯ pui̯ o jumá‿dă kíl dă sódă ẹar î̂‿ápă fi̯ártă/șî-l úmpli j^{u}os/a dóu̯a o̯ară umplutúră/ș‿prin [ɛ] da la

144

úrmă-l pui̯ númai̯ pă foc o̯ úmpli̯//şî-l fi̯erbⁱ așá meréu̯ pînă să fáĉe el așá dă încépe cîn dai̯ cu bățu̯-óla așá mérĝe siŋgur siŋgur/şî cînd s-a făcút/i̯ése leşíi̯a sus fáĉe: cîlc/leşíi̯a curátă/ ápă curátă/curátă//îl fi̯érbe̯-așá pîŋ să fáĉe de ! dăpă cît ā săpún ai̯/dacă ai̯ ĉíŋspe ocá dă untúră şái̯spe/mérĝe trei̯ kilográme dă sódă/...dacă ai̯ mai̯ puțín/faj mai̯ puțín şti/da e̯u atîta am făcút/úi̯te am făcú tréi̯zej dă kilográme dă ă...dă săpún/şî mae̯-am u̯ŏ căldáre să mai̯ î facⁱ//

[Şi pe urmă îl laşi acolo ?]

îl z [k] îł las îŋ căldáre/dăpă ĉe l-am da jos pînă dimine̯áța/ şî dimine̯áța-l tai̯ cu séĉere̯a frumós așá/şî-l scoz dîŋ căldáre/-l spăl şî pă i̯el cu ápă curát-așá/şî-l pui̯ așá lă...la rînd/îl ducⁱ îm pod unde vrei̯ să [ɛ] /i̯o nij nú l-am dus/e-m bucătăríi̯e p-un duláp//

[Şi cam cît, cîți faci așa ?...]

crózⁱ ?/păi̯ fáj mamică/păi̯ faş fo dói̯şpe cróz i...op...

[Faci ?]

dă !/dă...cród...

[Şi cam cît are ?...]

úite̯-al mⁱeu̯ dă spăl d-u̯o lúnă cu i̯el...[1]

[Ce-i ăla mătuşă ?]

crod dă săpún/

[Ăla ? da ?]

da/crod dă săpún/crod máre̯-așá/gros așá/mare̯-așá/fácⁱ de ! dăpă cum ai̯ căldáre̯a/dă şase vedre/dă ciŋj vedrⁱ/

[Dar sub săpun ce rămîne ?]

rămînē leşíe̯-áe̯a/şî dacă éste [ɛ] că şti/dacă-s spuseⁱ i̯o că e strîŋsúră/să fáĉe ca-m piftíe̯-așá dădăsúpt î/răotáte̯-așá/ ĉenúş-așá s-adúnă/în ⁱel/

---

[1] Arată o bucată de săpun.

[Şi cum îi zice ?]

păi̯ leşîi̯e/mămică/leşîi̯e da leşîi̯e/şî te duş ş-o arunĉi̯ ûntr-o gru̯apă/ş-o-nveleşi̯ să nu mâînĉe păsărili sau̯ ĉeva aşe// p-ormă speli̯ căldărili/dacă ţi̯-a işid lămurit bine/dacă nu-ţ ese lămurid bine mămică/îl pui̯ a do̯u̯a u̯ară/-l î toĉ frumos frumos în căldare/şî mac-ai̯ sodă dă săpun/şî l-umpli dîn nou̯ cu apă u̯o dad [k] cum vezi̯ că ţi̯-a işid/dacă ţi̯-a işi zlab/îl umpli cu pʰi̯atră/ i̯ar dac-a işit pre̯a-mpi̯etrat/îl umpli numai̯ cu apă//

[Aceeaşi]

şi-i̯ lu̯a la dăscîntat

[Mătuşă, înainte, cînd erai matale mică...]

aşa mămică...

[...nu vă ducea la doctor pentru toate alea...]

nū mai̯că ! pupa-te-aˢ.../kema cîte̯-o babă/să nʲe dăscînte dă dău̯ok/dă-nclinare/dă moleţi̯ kema baba să îĉe̯a pă sū...lada cu făi̯ină/pă la mălai̯ ş-aduĉe̯a cîte̯-um pum dă moleţi̯/şi-i̯ pune̯a în strakină cu unt/şi-i̯ lu̯a p[ɛ] lu̯a pi̯eptenili ţigănesc/şi-i̯ lu̯a la dăscîntat î/cu pi̯eptenili/cu lingurᵘ cu.../şi la urmă-i̯ fri-ĝe̯a dracu pă moleţ-e̯a cu ĉenuşă/şi-i̯ da la copil/că îĉe̯a că să facă bine că i̯e moleţit//da ! ĉine dracu̯-a mai̯ spurca copii̯i acuşîca cu kestii̯le̯-aste̯a ? da nainte şi i̯o i̯-oi̯ fʰi mînca̯t// i̯-oi̯...zău̯ mămică !/de ! şi e̯o i̯-oi̯ fʰi mînca nainti̯e/da â mai̯ făcut e̯o acu lă...s-a mai̯ făcu de !dă cînd înco̯a cu copii̯i aşa ?/ c-an şî e̯o patru nepoţi̯ am acuşîca//are băe̯atu unu/s[ɛ] nu mai̯ estē copi̯il/că e tot ca şi dumne̯ata/e la liĉeu̯/mare/şî fata are trei̯ micuţi̯//

[Dar ce-s ăia moleţi, mătuşă ?]

146

ĉe-nseamnă ăea moleț^{i} ?/niște vierm^{i} așa tăricuț^{i}/niște viermiș^{u}or^{i} așa/uite-atîta dă lung^{i} [1]/d-ăea dă făină/șî...tare-ai dracului/tar^{i} șî...uite-așa să-ncovrigă [2] șî fuĝe//d-ăea moi [ɛ] îi punea/șî-i punea în strakină șî-i făĉ^{e}a cu unt/șî-i lua pă pieptene/șî-i punea-n capu copilului cu pieptenele/șî "d-o f^{h}i moletit"/ști ș [ɛ] să-i dăscînte/că îĉ^{e}a că să facă copilu bine~~/nce~~pea să dăscînte-n cap așa cu pieptenele/cu a^{ea}/ș^{î} la urmă-i trăĝ^{e}a pă moleț^{i} cu untu dîn cap/și-i punea pă pieptene și-i punea colo așa/și-i ardea cu ĉenușă/și-i punea nițică apă/și-i da copilului să...să-i bea/ca să facă bine/așa//

[Aceeași]

soba

prima dată să faĉe um postamente dă doozej dă ĉentimetri dă la pămînt//să-nĉepe s^{u}oba dă să merĝe doo rîndur^{i} dă cărămidă/șî să pune um pod//după podu-ola să mai merĝe încă doo rîndur^{i}/vine al pod/dĕs la jumătatea sobei/vine dăspărțită-n trei/în trei să puate șî-n ĉinĉ/dăspărți^{d}/dăpă cum ^{i}e soba//da d [ɛ] dăspărțită-n trei//deĉ^{i} să duĉe o dată focu/vine-n fața sobei/ș^{î} mai duĉe napoi șî urcă sus//dăĉ^{i} urcă sus/cobuară/șî iese la coș//

[Și atunci cîte fumuri are asta ?]

deĉ^{i} asta ieste cu ĉinĉ/deĉ^{i} are doo podur^{i}/șî trei fumur^{i}/dă [ɛ] trei î...trei astea rămase-așa/fumur^{i}/ĉe mai/așa să spune/să dăspărĉ[k]țește-n trei//

suruĝiu stelică
treizĕșîșapte dă an^{i}

---

[1] Gest: cam de 2-3 cm.

[2] Gest.

pórcu

dómle úite cum ie trea^{b}a cu pórcu//îl lom dă primăvára/deĉ îl cúmpăr dă primăvára dacă nu l-am/îl [ɛ] îngrijím/îl îngrășăm/pînă ĩ ajúnu crăĉúnului/d-aĉí-^{l} venim îl tăiém/îl táie/îl pîrléște/îl ĉopățéște/după ĉe-l ĉopățéște/-l lom îl puném la saramúră-i púne saramúră/d-aĉí l-adúĉem...îl țînem ^{fo} trei zíle/diferéntă cît éste/șî-l [k] d-aĉí-l lom/îl top^{h}ím/cárne fáĉem cîrnáț^{i}/fáĉem î múșki-i prăjîm dacă iéste//púnem cázu cum éste dă ie/șî...după aṣa/îi púnem la uálă-l ară[ɛ]jăm/îl așezăm la uálă/ásta éste/ĉe să-i mai fáĉe^{m} ?/mîncăm dî iel [!] //

[Și ce umpli de la porc ?]

ĉe să umplém dă la porc ?/umplém î búrta ^{u}o fáĉem tóbă...

[E, spune tot !]

àșa/déĉi ma áre fundărói̯u/l fáĉem îl umplém șî noi mas lă crăĉúne-atúnĉ cum să [ɛ] ca obiĉéiu/dúpă ása/víne șî.../iár la ánu nou fáĉem î p^{h}iftíi/cum vă spuséi/fáĉem dîn ^{i}el diferíte mîncărur^{i}/ásta éste//

[Ia-le pe rînd, așa ?]

piftíea cum să fa^{ĉ}e ?/le fiérbĕm dîn uáse î/dîm picĭór/dîn căpățînă/le fiérbem/le fiérbem bíne cam î c-^{u}o óră șî...dacă nu mérĝe dóo/ca să séĉe bíne/după aṣa le púnem la străikin^{i}/le púnem cú usturói/le púnem la străi/la farfuríi/diferént//șî víne éle șî s [ɛ] să-nkágă//áșa//

cîrnáți-i tocăn cu mașína/îi î púnem usturói/le púnem î ardéi/le púnem [ɛ] diferíte félur^{i} cît ^{i}éste/cárne șî...umplém/îi atîrnăm/... [ɛ] cam...îm pod la fumăríe/la fum//șî diferén^{t} șî uáse șî.../ca să să scúre ei să...//

surúĝiu marí^{i}a

am tréiștrei dă an^{i}

796. ZÎMBREASCA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

i̯erᵉau̯ lupⁱ

într-ō...într-o joi̯e era tîrg aiĉa la bạlaĉ/cunọaştez‿bạlaĉi ?//i̯este primā...prima garâ/i̯este ᵘobor acolọ//ne duĉam într-o tọamnă lā garâ‿la balaş‿/cu caⁱi cu căruţa//i̯erẹa unki-mẹo ⁱilie/ẹrᵉa...ī...gorge miţoi̯/ⁱera florẹa lu samfir/mai̯ mulţⁱ uạmenⁱ‿in‿căruţă//

acuma/i̯o c-un‿ī ᵘom/cu ĝinerⁱli‿lu‿nẹa ilie cordunaru/i̯eram în ᵘurma căruţi̯//cînd au̯uzirăm/i̯era ᵘo ĉⁱaţ-aşa/pă la fîntîn-aẹa nẹa mărînică[1]//ⁱera ᵘo ĉaţă/cînd au̯uzirăm: "u̯ō ! păzăşte! păzăşte! păzăştẹ !"//da cîn‿vedem înaⁱinte apare..un ăla marẹ/credẹan‿că i̯e viţăl/zic "a scăpa‿vũ‿viţăl dâ lā..."/cînd el/lupu !//cu limba scu̯asă/ᵘe limb-avẹa ca...ui̯te ca trei̯ degetẹ-aşa ⁱera scọasẹ-afară//

şi/zig "bă" zic/"u̯opriţ cai/u̯opris‿caⁱi"zic "că să repede-n‿cai̯"//ăẹa mîna cai̯i/i̯erau̯ în‿căruţă/noi̯ jᵘos/n-erᵉa frică/zic "u̯opris‿cai‿că..."/zic "să rĕpede-n‿cai̯"//ă‿trecu la vro ĉij‿metri/ī... distanţă dā...dă cai̯/ş‿s-a duz‿la pădurẹ//da mă gîndẹam zic/"ĉe mai̯ !/ăsta ẹ zăpăĉit acuma"/şī mîncasẹ fro cîtevā u̯oi̯ în balaĉ/în‿comuna balaĉ//şi i̯-apucaseră ziu̯a p-aĉilẹa/pă lîngă calẹa fi̯erată// [...]

i̯erᵉam ī...micşor//tata i̯erẹa la popa state//popa statẹ trăẹa//i̯era pîn noo sute/pîn noo sute [ɛ] pîn ĉe an/pîn ĉe an să fiẹ-atunĉa ? pîn noo‿sute...ī şase/erᵉam‿i̯o dă vro doi̯sprezĕĉe an^{i}//táta muncá cū...atelášu ír^{e}a/cú [k] fráte cu pópa státe//și muncá la i̯el/cu ateláju lui̯//la u̯o fîntîn-acól^{o} la berindu̯ai̯ca/ i̯eręá ^{i}isláz lîngă fîntînâ//și...rări [k] săpám/la sápa dę porúmb//noápteą/ĉe zîĉe pópa státe/ĉé "băi̯ ī mialáke"/lu fra[ɛ] lū fráti-său̯/lu táta/ĉe "bă" ĉe/"să stai̯ cu caę-aiĉá/cū bu̯oi̯i/le dai̯ drúmu pă ^{i}islás/să...páscă/ș^{i} d-aĉíleą-i̯ lej^{i} la cărúță"//

---

[1] Se adresează unui alt informator care asistă la înregistrare.

ĉę-á făcú tata ?//a dad drúmu la bói̯/la cái̯/i̯o i [ɛ] m-an culcá sup cărúță//éra o fîntîn-acoló apróape//m-an culcá [ɛ] sîn câ i̯él a da^{d} drúmu la is [k] pā...pă islá^{s} la víte/s-à sătúra bói̯i/bói̯i i̯-a legá^{d} la cărúță//ca^{i}i/i̯-a mai̯ lăsá câ cái̯i...páște toátă nu̯ápteą//acúma/cînd.../mă pomenés cu táta/ĉe "băi̯ ī stănică //bă" zîĉe "i̯a scu̯ál^{i} in suz"/zîĉe "să ai̯ gríj-aĉíleą/să nu-s fie ^{u}urî/că nú mai̯ găsás ca^{i}i"//cînd/...mai̯ v^{i}ínę i̯el pă la mine/"bă" zîĉe "nū.../să nu-s fíe u̯urî^{d}" zîĉe/"că nú găsés cai̯i nęam"//

s-a luminá nęa măr^{î}nică[1] dă...ziu̯ŏ/și cînd...vine táta/ĉe "bă stănică" zîĉę/"a mîncát ī...lúpi̯i un cal a lu...a lu popa státe"//cîn^{d} s-a luminá dă zi^{u}ŏ/binè/să véde mogîndęáță tómna pă lótu lū lúpu̯//î [ɛ] cái̯i a fost împi̯edicáț^{i}//și u̯únū a rup pi̯édica/n-á putú să...^{u}únu n-á rupt/î n-a putú să rúpă pi̯édica/ și p-ála l-a.../s-a răpézî cái̯i l-a apucá dă năr^{i}/i̯-a spart pi̯eptu̯-aiĉá[2] a mîncá^{t} ĉę-a mîncat/ș-ălán dac-a rup pi̯édicà/ála n-á putú să-l omoáre//să-l ī mănînĉe//și p-ălland l-a mîncat//

popéscu me stan
șai̯zéșase dă an^{i}

---

[1] Se adresează aceluiași informator care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

150

vía

príma dátă pui̯ béţe...în pămînt/la distánţă dă un métru/î rînduri așa/dúpă ĉe s-a pris...primăvára după ĉe s-a pris s-ā [k] i̯-a da căpúșa trébe s-o sapi meréu̯ ca să n-o pridîdeáscă burûi̯eníli/î dúpă ĉe s-a săpat/uo mai̯ lași i̯ar uo periu̯ádă pînă cînd dă i̯ar àlte burûi̯éni/i̯ár uo sapi/așá c-u̯o sabi meréu̯//pînă la al treílea an/la al tréi̯lea an/dă pă rod/șî faĉe strúguri atúnș/ la al tréi̯lea an//

dúpă ĉe faĉe strúguri/î deja i̯a ar trebui stropitâ//ástea... ròmîneásca cum să spúne/nú...din áea altòiita//î din àstîlánta/ n-ó stropéște lúmea/aea altoíita/ò strupéște//să stropéște áea/ cum avém la ĉeapeu̯[1]//aea să stropéște//dúpă...dúpă fiiecare ploáe/ să stropéște//așá că/dupā ĉē...á făcut ear buriieni/trebui i̯ar săpată/după ĉe s-a termenat...stropitu/pă la-ntii̯/pînă la-ntii̯ áugus/să stropéște vía//dupā-ntii̯ áugust/nú să mai̯ stropéște atúnĉia/șî așteáptă s să culeágă//

să culéĝe vía/...șî u̯o púne lā...la butoáie/o púne la putini/ stoárĉe vínu/vinu-l púne-m butoaie/șî/î...ĉúrpen-ei̯lanţi îi faĉē ţui̯câ//

[Acelaşi]

șî árs a murit

táta a foz dîn surduléşti//î surduléşti au̯ fos șapte fraţ iei̯//șî á apucá ș-a băgat pă f [ɛ] băeátu̯-ăl mai̯ î...ăl mai̯ ma-re-n î șcu̯ală/l-a făcú pu̯ópă p-ăla//după ĉe l-a făcú p-ăla popă/ ā murít i̯el/tas-sîu̯//acúma lui̯ i̯-a dat post aiíĉa la zîmbreasca/ e-a dad log dă cas-aiíĉa/í [ɛ] mi̯e teamă că e-a făcú șî casă! comúna/comûna e-a făcú cásă/da//șî/i̯el a lu̯a pă fráti-său̯ ăl mai mare/pă tata/care-l kemá mihalake/l-a lųat ca să-l bâĝe-n școală iel/ĉe "mamă/iau pă frati-miu că...îl bag io școală"//și n-a apucá tata dăcît ᵘo clasă a-nvățat//clasa a-ntia//l-a lųá popa state/frati-său și l-a pus...argat lă...la vite//me [k] duĉá cu uameni la muncă/cu căruța/lă...uorĉe muncă să duĉá//ă [k] s-a făcut ...mare//togmai la ietatea dă fro patruzĕ și mi-e teamă/ sau treizĕșîpatru sau patruzĕj dă anⁱ s-a căsători tata/că nu să băgá niminⁱ la ⁱel/câ ierᵉa sluga lu pᵘopa//

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

iel spunea/zîĉē "ᵘo să-i dau casa"/avea ᵘo casă-m marĝine//"ⁱi dau casa asta lu frati-miu" zîĉe/"și...să să căsâtorească și..."// î fine/dă uunde pînă uunde a găsi pă mama/cu log dă casă//mama nu prea ar fi vrut//câ ⁱerᵉa bătrîn/fațâ dă...dă ea//ia ierá mică cu mult fațâ dâ tata//și î fine l-a pus la cale alde părinți... i-a pus-o la cale părinți iei/că "ia-l/că este băiad dă pᵘopă/ că e-așa/că e pă dîncolo/că-i dă popa state/că-i face casă"/ĕ ! î fine/a păcălit-o/a dus-o cū gălăĝia/și l-a luat//

dacă l-a luat/au făcu și iei nuntă/...după ĉē a făcu nunta/să facâ casâ//la casă/nij nu l-a ajutá ĉel puțîn sā-i dea căruța/să aducă lemne dâ la pădure/că s-aduĉá/irá casâ lā [k] case făcute dă lemne lā o pădurĕ aiĉa/undĕ este gospodăria dâ stat î valᵉ la pădure-aęa acolo//iera case făcute/lucrá lumea atunĉa/dulgerî/să duĉá și lucrá acolo case/lumea să duĉá și le cumpărá făcute de-acolo//și lū tata nu i-a da niĉ î [ɛ] niĉ căruțili ca să aducă lemne//

acuma/tata a rămas acolo/după ĉĕ a munĉit/să duĉā...să duĉá cu caⁱi nuaptea/avea op cai/să duĉá/și vînea lupi/i-a mîncat odată um mîz/după ĉē [k] cîn venea acasă/ĉi "bă ! că tu...tu ai foᶻ mort/tu nū...nū...nu ai fos și tu dăștep/să nu-z mănînĉe... n-ai sîmțî/să [ɛ] nu-s mănînĉe mîzu"//iel toată ziua munĉá/și nuaptea trebuea să munĉască și nuaptea//ș-așa că...a scăpaᵈ dă

152

pedeapsă ș^{î}/să ruga...bietu tata zîĉe/"doamnĕ" zîĉe/"frati-mio state să moară ars"/șî ars a murit//așa câ...

[Dar cum ziceați că s-a întîmplat ?]

ă în noŏ sute do^{u}uzeș^{î}noo iera^{m} militar^{i}//șî cînd îm scrie d-acasâ cã"popa state" zîĉe...i-a ars [k] a ars și iel/i-a ar^{s} șî casa/toată averea e-a ars//casa acolo//

î a fost î uo slugă/cum î spunea lū marin[ɛ]marin pîrl^{u}oĝa//marin pîrl^{u}oĝa î spunea//marin ĉobanu/da/pîrl^{u}oĝa/zis pîrloĝa//marin ĉobanu/zis pîrloĝ^{e}a//l-avea slugă la iel//băgat/dă vedea dă vite/^{u}umbla la cîmp/cu vitili//șî iel/nuaptea/a apriz lumînarea ș-a puz lumînarea-m părete//caii/la spatili casi/î vecîn^{i} cu... cu casa/ierau...um părete care dăspărțea dă casă șî-n grajd^{i}//le-a așternut/la cai/le-a pu^{s} să mănînĉe/șî ^{i}el a plecat acasă//lumînarea a uitat-o-m părete//lumînarea/dîn tropĕtil i ca^{i}ilor/zdrăncănind/a căzu lumînarea jos/ș-a luat...a lua paili f^{u}og dâ la cai//

a-nĉepu bîlbîtaia/a ars/a lua^{t}...capacu foc/cai rînkezau acolo/a văzut [k] trecîn lumea pă drum/a văzut...ș-a-nĉepu să striĝĕ/"părinte/părinte/ișîț afară câ a lua casa foc"//popa a ^{i}ișît zăpăĉit în cămașâ dă noaptea/avea [k] purta p^{u}opii cuadâ [r] cuad-atunĉ//aț auuzit ?//purta cuadă/

[Poartă și acum.]

acuma ?//acu nu/n-am văzut//n-am văzut !//

[Aia bătrîni.]

ăea bătrîn^{i}//uite io n-a^{m} mai văzut î/...n-a^{m} mai văzu p^{u}opă cu cuad-acuma//da-nainte purtă ăstă...unki-miu ăsta avea popă [k] î avea păru lung/împletea cuada după ĉe făĉa bae/împletea ș-o băga...^{u}o băgă sup căĉulâ//și iel î/zăpăĉit/în cămașâ dă nuaptea/cu capu gol/a ișît să dăsleĝe cai/după ĉe [k] pînă să dăzleĝe

---

[1] Numele îi este sugerat de un alt informator.

cái̯i/zăpăĉit acólọ/cái̯i z̄gudui̯áu̯ acólọ/l-a arúncát în i̯éslẹ-n‿fᵘọc//şî̄ l-a ars//n-a mai̯ trăⁱi‿dăcît...vro dóᵘo‿trèi̯ zîlẹ ā.../şî cái̯i a‿arş/le‿î arsăsî̯ră pi̯elẹa/da cái̯i...s-au̯ mai̯ vindecá‿şî‿au̯...mai̯ trăⁱít/i̯-a cumpărát únu dîn‿sîlişte şî̂/într-o [r] într-o

[Din Beucă.][1]

dîn béu̯că/sau̯ dîn‿sîliˢᵗᵉ ?//dim‿béu̯că//aşá că...

[S-a împlinit...]

s-a-mplîni‿scriptúra//a foz‿ráu̯//să faj‿bíne pentru bʸinẹ//așá că i̯el a făcút...ráu̯ pentru bⁱíne//ş-acúma/ī a trăⁱi şî fi̯i~~e-su~~ [k] a murí‿şî fi̯íi̯i-sọ/al lui̯/fi̯ié-so băgáse un ĝínerẹ-n‿cásă/à‿murí‿şî ắla/ş-a rămás...ī̄ nóra lu ắsta carẹ-a ars/i̯éstē în‿cásă...nu̯ pọáte să [ɛ] nís‿să ẹásă...niș‿pă picu̯áre să să dẹa colẹá-m‿márĝinẹa pátului//aẹa bătrîna/da[2]//ş-a rămás aẹa fʰi-sa/carẹ‿éstẹ lu̯átă dă súfled‿dâ‿la ọ sorâ a i̯ẹi̯/a rămás aẹa amărîtă/să amărăşte săráca/şî cu i̯a/c-acúma nu mai̯...pọáte sâ mai̯ báĝe servitórⁱ în‿cúrte/n-áre...şî n-áre posibîlitáte/atúnĉa pᵘópi avẹáu̯ posí [k] îráu̯...i̯ẹráu̯‿ū cúrţili plíne dă vyíte/îráu̯...[ɛ] bucáte/ⁱíraᵘ câ făĉá cîtẹ-o mi̯íe ĉin‿súte/doo miⁱ dă dúble dă grîu̯//făĉá cîtẹ-o mie‿ĉin‿súte doo miⁱ dă cᵘóşurⁱ dă porúmb/avẹá...pămîntu biseríĉi/avẹá pămîntu lọr/avẹá pămînt care...îl‿cumpăráse/ĩ fínẹ avẹá...ăẹa éra pricopsîz‿ráu̯ !//

[Acelaşi]

pîn-acú ā‿scăpat

m-ān dus...la béu̯că[3]//ān‿lọat-ọ-aşá pestẹ cîmp aşá/drept//

---

[1] Intervine informatorul care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează informatorului care asistă la înregistrare.

[3] Subiectul vorbeşte în şoaptă.

154

ş-ier^{e}á cam ŏ pî^{g}lă ş-^{i}ereá zăpádâ//şi io mă duĉă la ō sór-a lu tát-al mieu//s-ō iau să v^{i}íe pînă la noi//cînd...mérsei ĉe mérsei/şi că...să zic io așá fo ĉinzăj dă métri/văzúi...pă brînĉ// "oáre ĉe să fie ásta ?"//^{zi} "ăla trebúi să fíi lup"// [1]ĉe sâ mai fac io ? ĉé mai ! lup !//şăzút acólo/rodeá acoló la...şî erá núma sînĝe pă zăpádâ//uo luăi așá/^{u}ocolí pă dăpárte/pă dâpárte/îl văzúi/să rîdieá î sus//să sculá/să rîdicá sus//aproápe să spui că nu mai puteám să mai mer^{g}/şî nu mai ştieám ĉe sâ mai fac așá/ î luáse-așá máuu dă tot//ĉe sâ mai fac io ? "a^{u}olió ! doámne/nij nu să véde nimén^{i}/nú s-aúde nimín^{i}"//éra şî cam puţîn o ĉáţâ/şî dăpárte dă şoseá/sâ nu să vázâ lúmè/că am vrú s-o iau peste cîmp/ sâ iez drépt ièu//io...mă făcúsen gizdávă sâ iez drep/ĉe mai mă duc io să mai oc^{u}olés soseáua !//

cînd aĉí/...mă rîdicái io/uo luai p-un [ɛ] dîmb așá-ncoló/ mînă ! mînă !/să sculá/î sus/şî ^{u}o luă după míne//şópa ! şópa ! şo dûpă mi^{ne}//"ă^{u}oleō !/doámne pupà-te-aj" zic/"^{î}ásta mă mănîncă p-aíĉ/ásta ie lup/ĉé mai !//doámne ! doámne !" mai mă-nkiná^{i}/ "duámne ! pupá-te-aş/ásta" zic "p-aij mă mănî^{ncâ}/nu mă ştie nimín^{i} dă unde sâ mai mă ia"//mersĕi/mĕrsăi/stătú î loc//ş l-aúzi: ăuūu ! uodát-așá/ŭ uurlet așá/zîc "îuuliu ! doámnĕ" zic/"ásta" zic/"^{u}or că dă cápu mieu ^{u}o fhí făcînd-o/ōr că d-al lui/ş-o făĉa"//

mersĕi/mersĕi/dacă văzúi iò că stătú lúpu/parc-așá ştii.../ mai î revení^{i} niţălúş//dá mă-năduşîsem/dā...nu mai ă ştí^{u}u dă [r] dă cápu mieu//cîn am ieşî la şoseá/...văz ^{u}o sánie cū pátru boi/cu doi uámen^{i}//făcui cu mîna//ăea oprírā/nîşte oámen^{i} tód dâ la noi dî sat//

"ĉé e mă ?"//

"ăuoleò ! neă neácşule/iá mai stai aĉí/să-s spui ĉeva//u lup"/

---

[1] Subiectul vorbeşte din nou în şoaptă.

"ę ! păcatili telę lup !"//

"zău̯ ! i̯e ũ lup//ui̯te...colęa la fîntîna lu moş paraskiv în dęal/ũ lup !/ĉe mai̯"

"fūj mă d-aĉi"/

cînd aĉi̯ aşa a fost//lup/că lu̯asę ᵘ͂o u̯a͂ⁱē...dâ la noi̯ dîm marĝină d-acolo//câ i̯ó stau̯ mai̯ îm marĝin-ęa dîn colo/de ! adicâ părinţi mi̯ei̯//lu̯asę ᵘ͂o u̯ae/cînᵈ vi̯iu̯ i̯eu̯ acasâ [k] n-am mai̯ vru sâ mai̯ vi̯iu̯ acasâ/sîŋguricâ//

"didă pupà-tę-aj/dacâ mă duĉe nei̯ca acasă cũ sani̯á/i̯o mai̯ mă duᵍ/dacâ nu/i̯o nu mai̯ mă duc acasâ !"//

"i̯à !"//[1]

"zău̯ nu mai̯ mă duc !"//

"ʰai̯ fa ! că te duş cu u̯amęn-ēi̯a dă la bo"

"nu mai̯ mă duᵍ didă/î stàu̯ aiĉ !//şî nu mai̯ mă duc"//

àşa am făcut//a veni şî m-a adus/dă fricà...//ş p-ormă am venit i̯o acas şî lę-am povestit/avęa tat-al mi̯eu̯ ũ frate/zîĉē.../

"ē ! ĉ-ai̯ păţît ?"//îi̯ spusęsę aldo nęa nęacşu ăla/veniseră mai̯ nainte şi-i̯ tot...cu noi̯ într-uŋ cartierⁱ//"ĉ-ai̯ păţît ?"

"ē ! m-az mînat...pă mu̯artęa sâ mă mănînĉe lupʰi pă drum//ui̯te/ui̯tę ĉ-am păţît"//

ĉe "aᵘoli̯u̯ ! taşⁱ că [ɛ] kar nu tę-a mîncat"zⁱĉe/"că lu̯ă o u̯aę-a lu nęa vîrtan az-nu̯apte" zîĉę//"dă colęa"//ĉę "i̯-a lu̯at u̯aęa ⁱăluęa"//

zîc "a fos sătul/că dacă nu erᵉa sătul/kar mă mîŋca" [!]/i̯o zîsăi̯/zău̯ ! păⁱ dę !/aşa să cădęa//zic "măi̯ an scăpad dă rîndu̯-ăsta//ĉe mai̯/ã scăpat"//

mai̯ nę-an dus o dată...la o păduri îŋcu̯aĉe/spre odorog/aşa-i̯ zîĉam noi̯ de !//nę ducam acolo la pădurę/cũ [k] i̯era la um boi̯erⁱ ai̯iĉ//ne duĉan cu cîrdu dă boi̯ să-i̯ duĉem îm păduri̯//cîn

---

[1] Interjecţie ironic-dubitativă.

156

noi̯ cu bói̯i ne̯-apropiárăn‿să dăn‿drúmu-m‿pădúrè/"fū́j‿lúpu̯ !/fū́j‿lúpu !"/ā́‿lu̯át-o péste cîmp//à-nĉepú‿lúme mai̯ múltă şti ? să-i̯ de̯a kíu̯ot/s-ā dus//

"a !" că "ĉe̯-o fi ?" că "i̯e cî́i̯ne"

"i̯e lúp"//i̯o dacă văzúsem p-^{î}ăla/"i̯è‿lū́b/gā́ta/^{i}è‿lúp"//

da ^{i}e̯i̯ zîsĕ/ĉe "ai̯ că tu núma d-aşá ai̯ no̯róc//núma dă lup^{h}/o^{r}‿sấ‿te̯ mănî́nĉe"/

"mă m-o mîn̦cá/da pîn-acú ã‿scăpát"//

górge̯ me arî́stiţa

şai̯zĕşî́doi̯ [de ani]

lăsá cása u̯ágănă

[Înainte se întîmpla să vină hoţi prin sat ?]

dā́//dā́//kár la ^{u}ō vecî́n-a me̯a acî́le̯a/kár în̦‿fáţa me̯a/noi̯‿ī ...ĉe ne̯-a vení‿şi nóu̯o într-un an/am ple̯cát/an̦‿lăsá‿pă mă-sa băi̯átulú‿ăstū́e̯a[1]/dă fr^{e}o pátru an^{i}//ş-am ple̯cád‿lā...ale̯csándria-n̦cu̯áĉe̯/la porúşki̯à[2]//lā...bumbác/şî noi̯/sâ cule̯ĝén̦‿la bumbá^{c}/să ne de̯a şî no^{u}o bumbág‿de !/să fa̱ĉén̦‿şî noi̯//şī́ la fro dóo‿trèi̯ zílē/...a intrá‿pă fere̯astrâ şī́ a lu̯a‿la feméi̯-àe̯a nîşte pi̯eptáre/nîşte c^{u}oju̯áĉe/dîn̦‿cásâ/făcúte frumo̯ā́se/lucráte la bucuréşt^{i}//şi i̯el‿î/bărbát-su̯-a fos‿culcát pă príspă/afárâ//şī́‿cu [k] a [k] ĉíc-a fos‿ş‿cu fúrca púsă lî́n̦gă ^{i}el//lî́n̦gă príspâ//şi i̯-a lu̯a‿şi fúrca/dă lî́n̦gă i̯el/ş-a i̯ntrá‿ş^{î}‿pă fere̯ástrâ/şî i̯-a lu̯a‿şî coju̯áĉî́li̯/pi̯eptáre/nîşte şu̯órţur^{i}/ĉa că‿ērá...dă [ɛ] pu̯oplín aşá//şi i‿le̯-a lu̯at/şî d-aĉí bărbátu-mi̯o̯.../la fro dóo‿trèi̯ zî́le̯-a vení‿cu cărū́ţa la noi̯/la ale̯csándrīa‿acoló/să ne i̯a acásâ//şi mi̯-a spuz‿m^{i}íe zîĉe/

---

[1] Nepotul informatoarei, care asistă la înregistrare.

[2] Poroschia, comună suburbană a Alexandriei.

157

"să nu-i̯ spui̯ drińi" zíĉe/"dā úi̯te" zíĉe/"e̯-a spart cása" ĉe/ "i̯-a lu̯at...pi̯eptárle/e̯-a lu̯a^d mai̯ múlte álea dîn̯ cásâ"//

da i̯o zîséi̯/zic "áolió/păi̯ costandín"/zic "úne̯-a fost ?"//

ĉe"culcá^t kar pă prispă//şî cu fúrca la cap"/ĉe "i̯-a lu̯a şî fúrca/ş-a intrá şí-n̯ casă" zíĉe̯//"pă lîngâ i̯el"//

"ā^{u}olgò !"/ã rămás așá trăznită dē !/să íntre pe̯ iĉ/și să [ɛ] fii̯ culcát alătur^i/ş să nu te̯ [k] să nu sîmţ^i//și i̯-a lu̯at álea dîn̯ cásâ//ère̯á χoţ^i înaínte/spărĝá/z lu̯a tót//lăsá cása u̯agănă// da//

ērā aiĉ așá-m párte̯-àsta...do^{u}o fére mar^i/s-ajũsésĕr-amîndo^{u}o mar^i//ş-ave̯á cása plină dă...ţu̯ále/covo̯áre/u̯òrĉé//și-ntr-o no̯apte tu̯áte tu̯áte/şî şase mamudéle//li le̯-a lu̯at/şî doozĕj dă búcăz^i dă ...ţ^{u}olétur^i d-ástea dă covo̯áre/lu̯áte//

[Aceeaşi]

er^{e}a muncă multă

[Cînepa] u̯o se̯mănái̯/mărunţe̯ai̯ lócu̯/pune̯ai̯ băligár nainte̯/u̯ò semănái̯/pă órmă d-aĉíle̯a i̯ár mai̯ preserái̯ nîţel băligár piste e̯a/ ş-o lu̯ai̯ la...cu grápa//s-o faĉ//noi̯ ai^j lu̯am tîrn/ş-o tîrnu̯ian̯ cu tírnu//

pă órmă d-aĉí ^{u}o cu̯leĝ^{i}ám/^{du}pă ĉe̯-o culeĝám o ţîne̯ám dóo trèi̯ zíle̯-o băgám în ápă/^{u}o ţîne̯ai̯ î ápă pîn̯ să topi̯á dă să rupe̯á băţ-o̯la acólo̯/d-aĉí ^{u}o mèliţám/dă-o pîn dărác/fă-o cai̯re̯/o pune̯ám în̯ furcâ o̯ torĉ^{i}am/să ō scui̯b^i a mórţi̯ ! núma ne rîde̯ám/tu̯ată zíu̯a ne̯[ɛ]scui̯pan̯ la dé̯şti̯//s-ō...torĉém//

pă órmă d-aĉîle̯a ^{u}o dam pă un î...pă un̯ rîşkitor^i/ē ! "ai̯ să-i̯ fáĉem scrobe̯ală"/cu ĉē ? cu tărîţe/că tărîţili i̯ mai̯ moi̯/că mălai̯u ō asprēşte̯//şî de̯-aĉíle̯a ō púne̯am pă mosu̯áre̯/ó dúcan̯ la

158

ᵘurzᵘói̯/ᵘò u̯urzẹám/u̯o punẹám pă sul/i̯á-o la țĕsút/dắ-o pîn spátă/dắ-o pî́ i̯íțè/și făcấm pî̀zișọ́ară/făcấ și cămáș^i că...așá erᵉa tímpu̯-atúnĉ//da//áẹa ẹ//

[Și din lînă ce făceați ? Spune-ne iară de cînd o luai de pe oaie.]

u̯o lu̯ái̯ du pă ọáe/u̯o spălái̯/...u̯ō skermănái̯ frumós/dái̯ pîn dăráᶜ/c-așá să da naíntẹ/dái̯ pîn dărác/făĉái̯ cáẹre/tòrĉᵉái̯/și punẹám d-ástẹa dă sấ fáĉẹ pantalᵘón^i de !/de bărbáț^i//

șî u̯o torĉám/șî o dam tot așá pă...rîșkitór^i/șî d-aĉílẹa ne punẹám mamă/șî n [k] ne duĉán la ᵘurzói̯ cu i̯ā/ș-o ᵘurzᵉám/ș^î punẹám pă sul ș făĉám [k] o dám la...ᵛāi̯ de lúmè !/venẹá u̯únu/strigá pîn sat "abā́lẹ-abálẹ !"//ᵘo dan la ^îála ș-o da la pi̯iu̯â/u̯o-ngrọșá//ò lu̯ám ș-o făĉám pantalón la u̯ámen șî...minténi̯//c-așá să zîĉá dẹ !/minténẹ//áẹa ẹ !//

[Și la ăla care venea prin sat cum îi ziceați ?]

àbălár^i//ĉ-"aúz^i abălárụ-a sosît în sat//cu abál^îli"//ĉe "ʰai̯ să lu̯óm răbᵘóju" zîĉẹ "să [ɛ] áᵘu̯li̯ū !/să nu pi̯érz^i răbóju/că ai̯ pi̯erdút abáọa"//îz da ûm bețîșór cu crestúșur^i/cu áleá pă i̯él/cîᵗ știᵉá i̯él că ái̯//c^î dac-avẹái̯ múltă-s făĉái̯ crestúșur^i mai̯ múlte/dacă avẹái̯ mai̯ puțînícă/făĉá mai̯ puțînélẹ/de ! ț-o punẹá la cîntár ᵘómu//cînᵗ ți̯-o lu̯a//și-i̯ plătẹái̯ !//áẹa ẹ !//

erᵉá múncă múltă ș-atunˢ/ș pâ la lînă/ș pâ la tu̯átẹ//acúmà/lúcru léznẹ: dai̯ cu̯-o mînă ^iei̯ cu álta !//

[Aceeași]

am plẹcá cu ^iel

[Mata cum te-ai cunoscut cu soțul și cum v-ați luat ?]

ẹ̀lícă ! noi̯ în dóu̯o zîle nẹ-am întîlníᵈ vorb-álᵘẹa/ș-a trẹẹa ne̯-an‿şí...căsătorít//da//ām‿vorbít u̯o zi/à‿dóu̯a/a tré̯a a [k] se̯áră/ne̯-ã‿şî lu̯at//ş-úi̯te sîntém...şî pînặ-n ĉásu dặ ástăs^{i}//

[V-aţi luat, aşa, cu voia părinţilor ?]

nọ/ne̯ám dă vói̯ẹ !//ām p̣lecát amîndọ́i̯/d-ã‿fúga//

[Povesteşte-ne.]

úi̯tĕ/am işí‿dîn‿cásă/ş-ã [k] l-ã‿lu̯a‿ş-am plẹcá‿cu ^{i}el/ş-am vin^{î}‿la tás-su̯//cîn‿am‿vẹnít acolọ́/ĉóc‿ĉòc‿ĉóg‿la úşâ//

"ĉẹ mă ! ĉe pízda mắ-ti mai̯ ĉọ́căn‿la úş-acólŏ"//^{i}i zísā tá-su̯//

"dăscúi̯e úşa mắ !"//

"dă ĉe mā/ [ɛ] nu po‿să vyi^{i} síngur ?"//

"păi̯ da dă ĉẹ mi̯-ai̯ încui̯át ^{u}úşa"/i̯el zísẹ//da el dă‿ún^{d}e/ nú‿er^{e}à úşa-ncue̯átậ//

da bi̯átă māma/so̯ácrâ/să sculắ/işí "mă mărín să ves‿c-a vení‿cu ĉinevásîle̯a//úi̯tẹ să vez tu/nu ẹ-aşá ?"//cîn‿a eşít e̯a afárầ/ "ẹ ! nu-s‿spusĕ́i̯‿i̯ó mă ! i̯ánculẹ/c-a vení‿cu u̯úna ?//úi̯tẹ/vez^{i}?"// àşá am‿făcút//

[Şi pe urmă v-aţi împăcat cu părinţii ?]

dā/erá-mpăcátặ//māma me̯a a foz‿vắduvặ//ne̯-am împăcá‿fu̯ártẹ frumós//zîĉá câ‿să fáĉem aşĕzămín‿la săptămínạ/pă órmă d-aĉíle̯a a fúĝit ^{u}o mi̯iri̯ásầ/...dâ la u̯únu̯/şî víne sócrî-mi̯o/"tái̯că ai̯ să fáĉim núntâ"/la dóọ‿s^{îp}tâmín^{i} am‿făcú‿şî núntă//

[Aceeaşi]

făĉá cam̄ rár píi̯ni

[Cum se făcea pîinea mai demult ?]

cú‿s‿să fáĉặ ? ^{u}o frămîntán‿şî ^{u}o făĉ^{i}ám//ó‿băgám

[Păi spune aşa cu vorbe mai multe.]

160

păi̯ d̦ă/î̯ făĉ^{e}am alu̯u̯át î/u̯ō...dá-i̯ făĉám alu̯u̯át/îl lăsám aluu̯átu să dosp^{h}i̯á şî...frămîntán̯/să dosp^{h}i̯á ş-o băgám ĩ sóbă/-n ţăst/în ĉ^{i}e aveám/d [k] vára ^{u}o făĉám în ţăs/şî i̯árna ne-o făĉám ĩ sóbă//ş-apăi̯

[Dar ţestul cum îl făceai ?]

cu [k] dă pămîn călcát î/călcám pămînt şî...cu báligă/şî-l făĉám şî-l făĉám pă...puneám un tipár aşá o[ɛ]făĉám u̯m muşurói̯/ şî-l făĉám acólo şî făĉám pîi̯ne//tu̯átâ vára coĉám în ţăst//acú ^{i}e bine că i̯ē...ne-o dă gáta/făcútâ//

[Şi numai pîine făceai în ţest ?]

şî malái̯ ne făĉá mama//

[Ăla cum se făcea ?]

făĉám úte făĉá pîsát/şî ne făĉá mălái̯ de [1] ţaţâ mariu̯a^{râ} nu ne făĉ^{e}a aşá ?//zău̯ !/că nú prea ireá/că ireă...pîi̯ne să mî[ɛ] făĉá cam rar pîi̯ni//nú prea ereá pîi̯ne-aşà ca acúma//să făĉ^{e}á rar pîi̯ne/că-l duĉá ^{u}omu dă plăteá pămîntu//şti/că-l vîndeá ne ^{d}uĉá la gárâ//zău̯ ! şî ne făĉá máma şî mălái̯/ş^{î} ne da că éream pátru copi̯i//şi i̯ei̯ nú aveà putére/că n-áveà să ne deá/şî ne făĉá ş-ăla/ şî mîncám//

cro^{i}itoru î alecsándra (lisándra)
pátruştrei̯ [de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

[Să ne spui ce ai făcut ieri toată ziua şi pe urmă ce ai făcut astăzi.]

i̯ér^{i}/ĉ-ã făcu^{d} ? m-an duz la băla^{ş}[2]/şî mi-an lu̯a var/şî l-ã stis pînă sară//ş-astăz úte/zîsei̯ câ să mă ^{d}u^{g} la coĉén^{i}/şî dacă zîse fata că v^{y}ine la porúmb/că să duĉe la porúm/mă lîsai̯ eo dă c^{u}oĉ^{i}én^{i}/și să să dúcă ea/sâ-ș^{i} ia ș-ia porúmbŭ dă pă cîmp// ș-àcú șĕs pînă sáră//că văz dă băeát//

---

[1] Se adresează unei sătene care asistă la înregistrare.
[2] Comuna Balaci.

ĉé sâ fa^{g} ? dau la puorc/...șî-i dau să mănînĉe/-i dau ápă/ șī...te-apúș kar [ɛ] că sîn pă cîm^{b} la coĉ^{i}én^{i}//șî la coĉén^{i} viiu sára/v^{i}iu sára lā nóuo/poáte șî la uop/la nóuo c-àtúnĉ^{i} intru-m cásâ//ș ^{m}-apú ș-eo șî-m fa șî eo mîncáre șî/...mă culc//dimineáța iar la pátru/sâ pl^{i}e^{g} la coĉén^{i}//pînă on termená/j d-aĉí dacă on termîná/stau acásâ//m-àpú ș-eo sâ-m vărui/sâ-m fac/fiincă mi-en lua var șî/...$^{áea\ fac}$//șâ așá ^{i}e tímpu dă treábâ/mă duc [k] mai m-aj dúĉe la colectiv//câ văz lúmea că zbîrnîe/mai aj lăsá coĉéni/da mi-e că.../aj mai vení aĉí ș-io la colectíf/să ma eau ș-o ũ franc//

[Aceeași]

797. TALPA-BÎSCOVENI

(com.Talpa, jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

v^{i}ița

să dúĉá ș-^{u}o săpá la casmá/tîiá béțe/p-ásta așá/șî le-nf^{h}ig^{e}á la métru/...béțile-àleà/șî béțile-aleá dî iel^{e} dîm bețîl-èlea dă vini/-i făĉá vine//șî-ncepeá să creáscă//v^{i}ița//adícă...să creáscă f^{u}oi//ũ an/al doilea an/nu făĉà nimica//al treilea an/veneá pă rod/c-așá să [ɛ] numim noi/că veneá pă rod//^{j} dacă veneá pă rod/atúnș să făĉa//făĉă strugur^{i}//strúguri-i lăsá pînă gînd î...să cuoĉá/șî-i luá/ [!] vîneá acás/cu v^{i}in/șî ī storĉá în î [ɛ] tr-un lin/în ĉeva/^{i}i călcá cu piĉ^{i}erli/...cu sacu-așa/șî...îi puneá-m

162

butᵘoiᵘ//ș-avea...vʸin/da nu să punea ca cum sâ pună-acușîca vyin//cum éste acușîca...vʸii//nu le da voe ca sâ pui-așa....[ɛ] //că avea fiicare pămîntu lor atunca/și nu să-ndura ca să puⁱe/ că ce zîce ?..." mai bine pui grîu ș porum/că dă băuutură mai rabd/da dă...dâ asta nu...po sâ rabd"//

[Și după ce scotea vinul, ce rămînea acolo ?]

néște... [ɛ] pieiil-ălea dă strugurⁱ/dă cuade dă strugurⁱ/ș să duca ba...la cazan/și le făca...țuică//

[Cum ?]

pi! turna-n cazan/și-i da foc/și iișa dî ia d-acolo uo vadʳâ/doo dă...dă țuică//din tărime-aea care irᵉa...dî ia//și ișa ᵘo vadʳâ dâ țuică sau doo/mai mul nu ișa dî ia//

[Dar aia care curgea la început, care era mai tare, cum îi zicea ?]

drojdia ?//aea se făca după ce [ɛ] bea vyinu tᵘot/adică dă bea viin dîm butoi /rămînea drojdîi-aia/ʲ dîn drojdie-aᵉᵃ să ducᵉa și uo făca/și dî aia ⁱișa/țuicâ tari//

da dîn î cuadile-ălea/nu ișa/...mai nimic//

dumitrake antᵘon
șaptezășîșase [de ani]

casâ bătrîniască

lua salcîmⁱ/tăea salcîmⁱ/sau lemne dâ pădure/le aduca acas/ lⁱe cᵘoplea/...lě...iera dulgerⁱ cari le aliniia/le punea călcătᵘorⁱ/le făca acoperișu/le -vălia șⁱ.../d-aci să punea cu pămînt/și-l băgă în gard//adică-n...cu gardu-așa [...]/bătea lanțⁱ/ și pă bulumaș/și pi iica/ș pă parte-astaⁿᵗᵃ //bâgă între lanț-ia/ pămîm pînă cîn...la-nvăliș//

ș-acólᵘo/...dâ lă-văliș încólo/-începẹá cu...îvălituárẹa cási //d-aĉí uo puodiá p-aⁱĉa așá¹/uítĕ cúm e șî ásta/...șî sta î iạ//

[Același]

[Preparate din făină]

[Cum se face pîinea pe aici ? Sau cum se făcea și mai demult, cum se face acuma ?]

cum fîĉá mămica înaⁱínte/cînᵈ erám io miică știu/că ⁱerá cu aluuátu/nu cū drójdiⁱĕ/cum e-acúma/sau acú s-a făcú túrte de aluát//é ! ᵘo ținẹá la cápu...cᵘopăii/acólo/ó frămîn [k] să duĉá siára/ĉirnẹá făiínă/șî o aduĉá-n cas/ca să fiẹ cînᵈ érá gⁱer/să nu fiĕ rⁱéĉẹ/s-ŏ frămîntẹ ca sâ crẹáscâ pîinẹă/bine/ș ˢă sculá dimînẹáțâ dămúlt/frămîntá/o lăsá să dospiá/întindẹá/dup-aẹa făĉá fᵘócu/ᵘo cocᵉá/oprẹá ẹarâș aluát pentru cîn mai faĉẹ a dóoa uáră să aibe//

[Și în țest ai văzut cum făcea ?]

în țest/...ĉẹ să spun/nu mai rețín bine minte//erᵉám prẹa mⁱică pă timpu-ăla cred io//n-am//da tot așà crẹt/cu aluát/cu ástẹa/șî....barîm în țĕz venẹá...numa ᵘo ázîmă ó putẹá băᵍᵃ//dar a [k] în cuptᵘor sau în sobă/trei/pátru/sau...pⁱite cum să ziĉe/ĉín șasĕ șaptẹ...//

[Și altceva mai făceați în afară de pîine ?]

mălaẹ//fă [ɛ]

[Alea cum se fac ?]

pĕi!cū [ɛ] făĉáu...mămăligă cum se ziĉĕ/pîsátu la mămăˡigă/dup-áẹa-l turnáu ū în î copáẹa cu mălái/șî cu...făiină punẹá ca sâ să lẹĝe/șî î să zîĉá álți-i ziĉá túrtă/álți ziĉáu mălai i/...

---

[1] Gest cu mîna spre tavan.

164
așá făĉám de póftă// cîtęodátâ/dĕ‿póftă//

túdor tudóra

tréįzèşînóo dă anⁱ

clóşca

[Dacă vrei să scoată o găină pui, cum faci ?]

da/dacă clóşcă şádę pe cuįb...î‿clóncăne/să zîĉe a căzút/o lăsăm sâ duármâ ᵘo nuápte/sâ vîdém dacâ cu-àdîvărát ⁱe clóşcă/ dup-áęa a doᵒa zi į-alégim ᵘoᵘulelę cu plōd/şi‿î‿lē...púnem în‿ cuįb/frumós/amenaját cu păį-acólo/cu mó [k] fîn/muálę/şi‿ó‿púnem la cloĉít//ávem grijă dă ęa la...uo zi/ᵘo dăm jos să bęa ápâ/sâ m[ɛ]mănînĉe/ᵘo dúĉen‿la lᵘoc/timb‿dă treį săptămînⁱ şⁱ/scuáte pui [ɛ] şóri//

[Şi pe urmă cum îi creşti ?]

noį li dăm mălái/cum s-au întărⁱít...įei dă į-au scos/s-au întărⁱít/...îį dăm afáră/pă bătătúră/şî‿încépem sâ‿le făĉem ᵘo puįérniţ-acólo/să nû [ɛ] vínă...găⁱínile-alęlántę zî‿dęa piste įei/şî...lⁱe dăm măláį să mănînĉē/un‿ĉobulés‿cu ápâ/ᵘō farfurie/ ĉę [k] fiicáre ĉe‿árę acólo şⁱ/şî créşte//

[Pui de curcă ai crescut ?]

nu-án‿crescút//dă‿cînᵗ‿sûnt aíĉą [k] da creştęám acásă/la păriŋsⁱ‿cu máįcă-męá‿acólo/sâ crez‿maį grįeu//şi sun‿stricătᵘorⁱ cîn‿sum‿marⁱ//úįte am nîşte curşⁱ‿p-aíĉa ále veĉînlór/strică// ĉúgule ᵘorⁱĉē/pîn grĕdínĕ dacâ sáre/distrúĝⁱe//din‿cáuz-ásta/ sóţu męu nú‿pręa vręa//ĉícă‿áleą stricătuárîli/să nú le ţinen/că ⁱe búne găⁱínîli/-į dăstúl dă búne [!] //

[Aceeași]

[Porcul]

noi̯ an̯ lu̯at ...pă primávară//şī mînca foárte bíne/i̯-an da^{d} bíne să mănînĉẹ/că zic î [k] l-ã lọa cam tîrziu̯/s-a făcu^{d} mári̯/ frumós acúma/ş^{i}...mănînçâ bu̯ábe/tărîţe/mălái̯/cu ápâ cáldâ-n speĉiẹál şî spălătúr dâ la vásẹ/grăsimur ástẹa î pláĉe fọárte mult ...//şī la crăĉ^{i}un acú cînd...soséşte vrémẹa lúi̯/îl tăi̯ém/îl pîrlím cu un om carē a [k] kemăm un om cáre să priĉépẹ mai̯ bíne/sâ i̯ásâ şoríĉ^{i}u curát/sâ i̯ásâ ĉevá.../şi-i̯ dăm sáre/ l-aşẹzăn̯ la ^{u}o ládâ...făcútă din gard dă nui̯élẹ-aşá/dîn blăn^{i}/fiẹcáre ẹar cum vă sp^{u}sei̯ din ĉe áre/şī...îl î púnem la sárẹ//îl ţinen̯ cîteva zíle/şi dup-áẹa încépen̯ să pregătím/să aléĝẹm şúnçă/să fa [k] aléĝem pentru tóbă/pentru...dacâ vren̯ s fáĉim aşá ca ũ jambón/ũ şol^{d} dă p^{u}orc putém.../îl aléĝẹm/îl dăm puţín î f^{i}ert/i púnem sáre/ pipér î/ardéi̯-boẹá de tu̯áte/şi...binenţelés/alilánte piĉọárele/ fiẹcáre după gust/piftíi̯/cu várzâ o [k] mă rog/căpăţîna ẹar la fel//

[Acuma să ne spui cum le faci pe fiecare. Ce faci din maţe...]

cîrnáţ^{i}//da [!]//da/da//ă întí^{i}...şi-ntíi̯ dē tóbă nẹ mai̯ apucăm mai̯ dĕgrábâ//că ne ésti̯ câ să strícă f^{h}icáţi//la fica^{z} nu sâ dă sáre//şī-i̯ fa [k] ^{i}i púnem la fi̯ert/cu ficát/cu i̯ínimă/ rinik i/cu límbă/péĉie/şi şúnca o púnem nēfi̯ártă//pentru că-ş lásâ grăsímẹ-aẹa dac-o púnem...fẹártă//şi le fi̯érbẹm p-áste tọátẹ-ntr-o...ũ vas mai̯ márẹ/cū dáfi̯in/^{cu} fọáẹ dă dáfin pūsă/cạ sâ-i̯ dẹa um mirós/plăcút//şī la [k] dúpă ĉē au̯ f^{i}ert/le tọcăm aşá-n̯ cubuléţẹ mai̯...pòtrivyíte/ş dup-áẹa u̯úmplẹm/búrta/...şī i púnem ş-ácolọ mirọáse/pipér î/după dorínţâ/fiẹcárẹ dacâ vrẹa mai̯ pipẹrát/mai̯ múl^{d}/dacă nu/mai̯ puţín/dúpă dorínţă//şī le ^{u}úmplen̯/ j^{i} lẹ mai̯ dăm ọ dátă-n̯ fi̯ert/pentru ca să...i̯a cu tọáte ō legătu-

166

râ//^{i}éle dejá sîn‿fi̯érte//şī gustáte dâ sáre/potriv^{i}ít/dup-áe̯a púnem ^{u}o gre^{u}utáti pe‿e̯a/ca să să...preséze bi̯íne/cîn‿tă^{i}ém să f^{i}íe unifórm//şi după ĉ-am scós-o dạ la fi̯ért//ş-ásta éste la tóbâ//

cîrnáţi^{i}/tòcám cárne̯a/î̯i̯‿púnem mirọáse/ĉímbru/pipér‿î/fie̯cáre̯ to‿la fe̯l după cum árē plăĉérîli/dacă í‿púnem şî ardéi̯.../dacâ dorím/ùsturoe̯a^{d}‿bíne/şi-i̯ ^{u}úmplem...í‿tocăm cum spúséi̯/le̯-amesticăm/şi úmplem cîrnáţi̯//í‿púnen‿la cúlme/pentru̯-a sạ scúrĝ^{i}-a sâ ^{u}uscá/dacă púnim dă vára/í‿prăjím/c-aşá ziĉe/să nu ste̯a s‿sĭ striĉe̯ s‿fácâ pă ^{i}ei̯ mûĉigái̯/í‿prăjím/î̯i̯‿púnen‿la borcáne/la u̯ále/la...fiecáre ĉe áre//

[Şi din maţele alea mai groase ?]

á‿cartabóşī/din ále̯a//da/cartab^{u}óşī/din máţîle̯ grọásè/sâ‿fáĉe cartab^{u}óş/cū‿cárne tocátâ/cu ĉi̯ápă p-órmă/cu oréz‿î/cu̯-ardèi̯-boi̯á/tod‿la fel/mirọáse/pipér şi̯-álte...verzitúrī d̦-ástẹa dâ várâ púse/ş-àmesticám/cu tọáte/lè ^{u}úmplem/le le̯găm la cápete/le púnen‿la fi̯ert/şī...să fáĉe cartabóşu//ásta nú‿punèm nîmic pă ^{i}el aşá/cum spuséi̯ la tóbâ gre̯utáte̯/îl lăsám aşá//^{i}e bun şi réĉe̯/şi cald ...//fiicáre cúm [k] pă cum vre̯a//

[Toba în ce o faci ?]

tóba dín [k] mai̯ mul‿din búrtă fáĉem nói̯/îm‿búrta pórculúi̯ fáĉem tóba//

[Dar mai e unul aşa mai mic ...]

ĕ‿um‿maţ mai̯ gro̯s/ún...fundăráu̯ î̯i̯ ziĉe^{m}‿noi̯ [!]//ăl̦ă/din ăla fáĉim ma [ɛ] mai̯ mult‿ī certabóş//^{i}e mai̯ m^{i}icúţ şī tóba mai̯ máre/ţíne^{m}‿mai̯ múltă vrémẹ//

şúnca/o alégẹm pă ĉ^{e}a cu jắpi̯u aşá mai̯ táre‿nòi̯/şī-^{i} lăsăm númai̯‿i...şúnca aĉé^{e}a dă ō...aprọápe dă şoriĉ acólo/ş-o púnen‿la sáre//ş-o lăsăm...ş-ó lúnă dă zíle/ş-o lúnă jumáte/c-atúnĉa avím dăstúlă grăsíme/^{s} stẹa la sáre/j dup-áẹa o púnen la fum//pă órmă i búnă dă mîncát pînâ...vára avém dĩ ẹa//nói așá ^{u}o prẹgătím// álţi ^{u}o maį f^{h}įérbe/noį an găsí dă cuv^{i}ínţâ câ-į maį...plăcútă așá/néfįartâ//

[Aceeași]

tutúnu

primăvara prin aprílie/prin jumátẹa lúni pă la ĉinsprăzéĉe/ cîn s-a făcú tímpu frumós...binenţelés/...vine dâ lă [ɛ] ĉeapéu[1] u...ĉetăţẹánu-aĉél care éste răspúnsábilu cu tutúnu/și ne anúnţă câ trébi să faĉén răzọár^{î}lẹ câ n^{i}e dă sămînţa//

săpăm/răzọárele/lẹ mărunţím cu sápa cu greblă/le faĉim terén frumós acólo/și ^{z} ne duĉem sâ [k] ^{u}or ne luöm dă la ĉeápe /^{u}or dă [k] fiecáre dĕ pă unde putém bălịgár pútrẹd îl ĉérnẹm/...îl faĉim mărúnt așá binį ca sâ răsá^{i}e/câ sămînţa dă tutún ^{i}e fuárte mícă/și pretenţiọásă/și bătém lócu...dúpă ĉe l-am mărunţít/presârăm/bălẹgár/dup-áẹa î amesticăm sămînţa cu nisíp/că nu să pọáte àlfél din caúzâ câ-į mărúntă/^{u}o s^{i}emănăm/ș dupē [ɛ] dúpă ĉe ^{u}o sămănăm/sămănăm i [ɛ] įárâ băligár din ăla ĉirnútu/mărúntu//șī/ dî p-áẹa-l stropím cu ápă/l-udăm meréu/ne dă stropitór^{i} i/sau àvém noį/după cum [k] fiicáre după cum áre/și-nĉépem să-l udăm//îl ^{u}udăm/d-acólo și-m maį//pri^{m} maį înĉépẹ sâ įasâ//^{i}ésẹ cam anevó^{i}i įel//ș trebúįe udád mer^{i}éu/îngrijít/įése fuárte múlte buriįen^{i}/ că sun [k] ^{i}ésti băligáru ăla care ^{i}i dă priorităte burûįeni mọhórului/știrului și la álte...lobodă maį múlte...buriįen^{i}/și noį să...le smúlĝẹm/sîntén datór^{i} să-į...le zmúlĝem cum să zíĉe/ privįím/răzọárĕle/le ^{u}udăm įară/șī/créște pînă la rusáli^{i}/nu c

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

168

[k] nu scrii pă pat ! //pînă lă rusali^{i}/să zîce//

la rusalii/nu ma ştiu data bine să spun/nu ^{i}e nim^{i}ic ?//la rusalii/...încêpe să-l sădim//să face mare/el face fuaiă...lată/mare/ş s-a-ngroşa^{t} f^{i}iru/s-a-nrădăcinad bine/atunĉ îi bine sâ-l sădim/că...să prinde şi-m pămînt//pîn-atun^{j} nu-l zmulĝam din ^{i}el//ş-atunj ne pregăteştē...cu tractoarli terenu/cu discurli/cu...tăfăluĝii/cam rar cu tăfăluĝile-alea [!] nu prea e rare nu ştu cum/şī încêpen să-l sădim noi/ne facem um beţişor aşa adus la capît/ascuţi la vîrf să ^{i}intre s facin gauura...bine acolo-m pămînt/şi lom...ŭ ligan cu tutun după noi acolō/stropitoarea cu apâ/facin gaūră punē firū/şi-i dăm puţin [ɛ] nă ţărînă alătur/ş dup-aea rămîne aşa ô gă^{u}urică şi-i picăm apă la fiecare cuib/la fiicare plantâ-m parte ^{i}i să pune apă la rădăcină/ca să să prindă// şi iel... ţi [k] ai iimpresi^{e}a c-a muri^{t}/doo trei zile ê aşa ziş că n-am făcu nim^{i}ic//dar dup-aea îş rev^{i}ine//aşa este burûian-asta tutunu//îj revine//

şi după ĉe s-a prinz bine/încêpem să-l ĉocănin cu sapîli/să-i ...să i rupen scoarţa să z^{î}ĉe/poate treĉe vro ploa^{i}e ş să formează ^{o} scuarţă//săpăm/îi ī rupen scuarţ-aea/-i mai frăĝezēm pămîntu/ş să...faĉe//la a do^{o}a sapă/a tre^{e}a sapă e-o dăm mai rapid/câ sâ măreşte iel//ş-aşteptăm la urmă la el/îl facem rîndur^{i} aşa cu sapele/dupâ [ɛ] fiecare după cum să priĉêpe/după cum este şi ter^{i}enu//şī/aşteptăn la ^{i}el/să-i dea vîrfu lûi/fluarea/după ĉe-i dă floarea/cul^{i}eĝem dă jos/să zîĉe poala dă jos/...fo^{i}ile-alea galbenele//î să numeşte dă [k] cam dă trei uor^{i} să ^{i}intri-n iel să-l culeĝ//pă la jumătate/ j la urmă ziz vîrfurîli//^{şi}...le punen la ^{u}uscat//asta e/ê migăloase de !//asta ^{i}e miga^{l}a mare/culese/căiatē/îşîrate/puse la ^{u}uscat î/la ûrmă le păpuşîm/le facim ziz gîşte/după gîşte balot/dup-aea să predia lā stat//

---

[1] Se adresează fetiţei.

[Aceeaşi]

mumulíța plói̯i

cînd‿î i̯erám miĉ/copíi̯i̯/nu plóa̯//şî ne̯-a-n̦vâțá‿ş‿pă noi̯... părínți/j‿d-ăşte̯a mai̯ bătrî́n̦i/"voi̯ sîntés‿copí^{i}/mai̯ duĉéțî-vă ĵî‿voi̯ ş‿făĉéz‿mumulíța pl^{u}ói̯i/şî jelî́țâ-vă/da să plî́nĝe̯z‿mái̯că/ca să v^{y}í^{i}e plo̯áe̯a"//şi ne̯-ăm dus/pă vále/ave̯ám ũ‿fráte̯ mai̯ mi̯ic/... ş-am ple̯cá‿pă vále/am̦‿făcút mumulíța plói̯i/cu lumî́năr^{i}/cu dă tóa̯te/cu floriĉ^{i}él^{i}e/cu ^{u}òr^{î}ĉé/...am jĕlî́t-o şî‿noi̯ cum ne̯-am priĉepú^{t}‿"să [ɛ] dăşkíză portíțîli/să cúrgă plo^{i}íțîli/pă tóa̯te drúmur^{î}li pă tóa̯te potéĉîli..." [!]//ĉe ne̯-am priĉepú‿şî‿noi̯ ac^{u}ólo/j‿dup-áe̯a e̯-an‿da^{d}‿drúmu pă ápă/j‿ni^{j}‿n-am apucá‿sâ sos^{i}és [k] sâ u̯r^{g}‿de̯álu du pă vále̯a...clăi̯íți^{i}[1]/să venim acásă/că a venít u^{n}‿nor dă plu̯áe/ş‿pîn-acáz/ne̯-a făcúd‿li̯u̯árcă !//şi tòz‿veĉíni şî bábile̯-àle̯a...nu mai̯ pute̯áu̯/ne‿ése rîzî́nd înai̯ínte/ş^{î}‿ne prîméşte şî mămíca/ĉe "àvusărăz‿noróg‿mái̯că"/ĉí‿"că vă plou̯ó" ĉe [!]//"^{s}‿să fácă úi̯te bucátili/s‿să fácă i̯arba dă vyíte/să fácă..."//

ásta ^{u}o reţín câ‿ĕr^{e}an̦‿copíl şî...//

[Aceeaşi]

păcálă-n̦‿sátu lui̯

a fost odátă ũ‿u̯om carē...să ţîne̯á meréu̯‿u să păcăle̯ască lúme̯a//lúme̯a atún̦j‿văzî́n̦‿că ī‿păcăléşte meréu̯/i̯-a puz‿númîli păcálă//i̯el/ş̌-a cumpărá‿ş-^{i}el o viţĕlúşă/şi i̯el nú să duĉá cu e̯a/îi̯ dăte̯á drúmu în‿ī...ĉeri^{e}ál^{î}li u̯ámen^{î}lor//atúnĉ u̯ameni...i̯-ā prin̦z‿viţelúşa şî i̯-a tăi̯át-o/şî...cárne̯a a lo̯át-o ei̯/şî pi̯éle̯a e̯-a arun̦cát-o-m‿bătătúrâ//atún̦ş‿păcálă a lo̯a^{t}‿pi̯él^{e}a şī a plecá‿cu e̯a la tîrg//

---

[1] Nume topic.

170

a mērs el ĉé a mer^{s}/şî l-a prinz nuáptea pă drum//ĉé să fácă el ?//^{u}únde să găzduęáscă ?//atúnĉ i a dat [ɛ] d-^{u}o cásă unde nu eręá...unde nu eręá bărbátu femęe-acásă/şî iel/a zis s-o găzduęáscă şî pă el//atúnĉ î femé^{i}a i-a zis să să...să să cúlĉē îm pá^{i}e//şî cînd a venít...ia/atúnş făcúsē prăjîtúr^{i} i/făcúse [k] tăęáse um p^{u}orc/şi cî [ɛ] a veni p^{u}ópa la ęa//şî ca să...nu-l vázá bărbáten [k] bărbátul iei/l-ā...l-a băgát într-un cufăr//şî păcálă văzúse tó^{d} d-ac^{u}ólo/ĉé ă [ɛ] ĉe să făcúse-n cásă//

atúnĉ î uómu/cînd a vení^{t}/î a întrebá nevásta ĉé să mănînĉe?//atúnj nevástă i-a spus...că să...să-i fácă um pui dă mămăligă/ş să-ntin[ɛ]gă ş-iel î ^{u}ustur^{u}ói//şî...atúnĉ ^{u}ómu l-a kemá ş^{i} pă păcálă să...mănînĉe ş-^{i}el la másă//da păcálă...nu vręa să mănînĉe//să...să tod gîndęá ^{i}el la ţuică/să gîndęá lā sarmále/lā p^{u}orc/şî atúnĉ i iel î dátē cu ĉumágū...îm piéle//şî pû [k]se uréka la ęa//mai dáte încă o dátă/^{u}ómū d-aĉí...zîse/

"dă ĉe dai mă păcálă [k] măi uómule în...îm piel^{e}-aęa aşá ?"//

"păi ásta nú e piéle/e proōróc"//

"şî ĉé spúne mă uómule ?"//

"spúnĕ că dacă ca^{u}ţ^{i} in cupt^{u}ór/găséşt^{i} um p^{u}or fript"//

cîn să dúse ^{u}ómu/aşá éste//mai dáte încă o dátă dî ia//

^{u}ómu zise ęar/

"ĉé mai spúne mă ?"//

"mai spúnĕ să cauţ^{i}...după sóbă că găséşt^{i} v^{y}in şî cu ţuică"//

atûş ómu căută şî găsí//mai dătú ^{u}o dátă/şî d-a [ɛ] d-aĉí [ɛ] zise...iár ^{u}ómu/

"dă ĉe dai mă î ęa ?"//

iel zise că...să să [ɛ] să ca^{u}ute în cúfăru dă su pat/şî să va [ɛ] să vázâ ĉi-i acólo//cîn căută/pópa acólo//atúnş pópa a-nĉepú să fúgă/şî nú l-a mai prîs//

atúnĉ/u̯ómu/ĉé să fácă ?//să-i̯ cúmpere pi̯éle̯a//păcálă ĉerú ĉin̦ş‿pũj‿dă gálben^{i}//îi̯ dătú u̯omù/ş‿plecá acásă//nevásta ca să̄ [k] nevásta s-a lo̯a‿după el/şî e̥-a mai̯ dat încă ĉin̦ş^{i}‿punĝ//ş-a făcút păcálă zéĉe pun^{i}//venínd‿i̯èl acásă/şi̯-a...şi̯-a făcú‿cásă/ b^{u}oi̯/tot...ĉe-i̯ trébŭe u̯ómului̯//u̯ámĕni văzînd aşā...că...cum şi̯-a făcú‿păcálă‿atîta avére/l-á [k] veníră la el să-l întrébe ...cúm a făcút ^{i}el atîtā avére ?//i̯el îi̯ spúse că pă pi̯èle̯-ăe̯ă/ dā...dâ e̥-a dát-ō după [k] dâ la vi [ɛ] viţica lui̯//atúnĉ/u̯amîni tăe̯árâ toz‿viţélli/şî plecáră cu...pi̯éili la tîrg//ş^{î}‿cîn‿coló n-au̯ lo̯a^{d}‿nić um‿ban !/pă ^{i}éle//

şî atúnĉ‿i u̯amîni/fiincă e̥-a păcălít/a zis să-l...sâ să dúcă să-l arúnĉe în dúnăre//l-au̯ băgát î‿sac/şî au̯ lo̯at o frîngii̯e ca...ca să înĉérĉe dúnăre̯a unde ^{i}e mai̯ adîncă//au̯ încercát într-un‿l^{u}oc/^{i}er^{e}á pre̯a mică//au̯ înĝercát î‿^{î}al‿loc/acólo nij‿ n-au̯ dá‿dă fun‿cu frîngia//şî u̯am^{î}ne̯-au̯ zis...că"să nú-l aruncăm aiĉa că dúnăre̯a n-áre fun/şî n-ó‿sâ‿să-néĉe"//şî l-au̯ arũ [k] şî cîm‿păcálă ér^{e}á î‿sac/a trecú‿p-ac^{u}olo ũn‿văcár cũ nîşte vaĉ //a[ɛ] atúnĉ‿î...văcáru-ăla a zis/

"ĉé‿ié mă cu tínĕ/^{u}omule̯-ái ?"

i̯el a zis că [ɛ] "vre̯au̯ să̄ [k] u̯amĕni vre̯a sâ mă fácă...pă minĕ...p^{u}ópă/şî i̯o nu‿vre̯áu̯"//şî atúnĉ^{i}/văcáru/l-a dăzle̯gá^{t}‿pă ^{i}el/şî s-a băgá‿văcárũ‿sac/şî...păcál-a plecá‿cu văĉîli/şî le̯-a băgát în‿casâ//atúnĉ u̯amîni au̯ lu̯at sácu şî l-au̯ arúncat...l-au̯ aruncát în dúnăre//cîn‿veníră acásâ/păcálă ^{i}er^{e}á-n ĉ^{e}ardác/şî cúrte̯a era plínă cu vaĉ//atúnĉ i̯ei̯...îl întrebáră/

"măi̯ păcálă/dă únde̯-ai̯ lu̯at at^{î}te̯a vaĉ ?"//

"i̯o le̯-an‿lu̯a‿d-ac^{u}olo/dă úndē m-aţ aruncat în dúnăre"//

atúnş‿t^{u}oţ^{i}/repîde/au̯ fuĝit să sĕ‿arúnĉe̯-n dúnăre//cîn‿s-au̯ aruncát/nū...n-au̯ ma‿eşî‿nić‿únu dîn dúnăre//ş-aşá păcálă e̥-a

172

păcălí‿pă toț^{i}//

vóịcu me ^{i}ilíẹ
ú̃sprăză̑ĉe an^{i}

ț̂ícа-ŋ‿cásâ

ñoị fáĉem uṇ‿ĉẹrc/cú‿um‿băs/șî‿um‿băz‿maị mic așá//șî noị îl numím țî́ca-ŋ‿cásâ//șî̄ îị dăm așá cu ĉumágu/șî̄...cáre-l prindẹ lă...la cîmp/ịă súta//o‿sútă dă púŋcte//șî̄ dacă daị așá șî̄... ți-l arúŋcă șî-l înemeréșt^{i} așá/șî-l daị‿in...dăpárte/númer^{i} cî́te púŋcte aị: un ĉumác‿púŋctu//

[Și cel care are mai multe puncte ce face ?]

î̦l jucám pînā nu maị...ne pláĉe//

[Același]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Să ne spui ce ai făcut ieri toată ziua,dar ia-o așa de ieri dimineață și pe urmă ce ai făcut astăzi .]

ịer^{i} dă dî́mnẹáță cîm‿m-ā̆‿sculát/mị-ā̆ [ɛ] mị-am arā̆já·gọzdánu/ș-am plẹcá‿la șcụálą̆//la șcụálă/î̄‿recráțị-ă‿jucá‿mingî^{i}e/...la dóoșpe cînd am ajúņs acásă am mî́ŋcát/an‿da‿vitî́lẹ-afáră șî̄.../apóị m-an‿dus să ca^{u}ud‿várză//acólo aṃ‿sta^{t}‿pînă aprọápe pą̆ la treị//

cînd aṃ‿venít acásă/máma veníse dă [ɛ] veníse/șî̄...șî̄ aco^{lo} [k] șî̄ veníse și túșă...túșa [k] ^{u}o túșă d-a nọástră pă la noị//apóị a vení‿tátă...cu cărúța/șî̄ nẹ-an‿dus pă̄ [ɛ] dial să loŋ‿coĉén^{i}//șî̄ aṃ‿fo‿ș-io acólo/șî̄...ị-am ajutá‿să-ŋcárĉẹ cărúța/șî ...aṃ‿ven^{i}t acásă/din noụ/și tata a lọát-o...cu cărúța p-acólŏ pặ la rọtăréşţⁱ[1]//

[Şi astăzi ?]

ástăsⁱ cîm m-an̦ sculá dă dímnẹáţă /am mîn̦cát/mi̯-an̦ lu̯a gózdá-nu/ş-am plẹcá la şcu̯ălă//la şcu̯ălă jucái̯ mingîe/...şî acúm la dóọşpe veníⁱ aⁱíĉ//

[Acelaşi]

798. MERENII DE JOS

(com.Mereni, jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: BM

túrtă dă mălái̯

ĉernẹám mălái̯u/în̦ copáⁱe/pă úrmă fi̯erbẹám ápă//făĉᵉán terĉ/sûpţirⁱél/şî-l tọrnám în̦ copáⁱe şî-l mesticán̦ cū...făcălẹ́ţu/nu cū mîna/că ála ⁱerᵉá arzíntẹ//şⁱ pŏ́ úrmă o frămîntán̦/ş-o punẹám pă cărpătᵘórⁱ/ş-o băgán̦ la ţest//aşá să ziĉᵉá m...túrtă dă mălái̯//ă făĉᵉá úi̯te cît pérn-àsta[2] dă máre//mûn̦cá ĉín̦ şáse ín̦şⁱ/şi mai̯ d [ɛ] mai̯ dă múltẹ ᵘórⁱ//

górge maríⁱa
şàpteşàpte dă anⁱ

tutúnu

tutúnu-l î pregătéşte îm̦ félu următᵘor î//d-ẹgzémplu...îl ă ...dă cu primăvară...fac niştē răsádurⁱ aşá/î cîtẹ-o grădiⁿíţă

---

[1] Cătun al satului Talpa-Bîscoveni.

[2] Indică perna pe care este aşezat microfonul.

174

mícă/şi fac‿î răsád [k] răzoráşe/şi vínē...ⁱe un‿speĉiᵉalisᵗ‿care să ocúpă cu késtile-ástea‿al tutúnului/î...víne şî‿le dă sămînţă/după‿áea-l...îl‿î...l-ûntreţíne-aşá cu udátū/îl sámănă îl [k] şi-l întreţíne cu udátu/pînă să [k] ajúnĝe ⁱel dă...să fáĉe m [ɛ] măriĉél//după ĉe s-a făcúᵈ‿máre/-l ǰum [ɛ] îl júmule/şi...să dúĉe şî-l planteáză//planteáză la o distánţ-aşá [ɛ] nu po‿să spun/dă cîd...la o distánţă dā doozeǰⁱ‿dă ĉentimétri/cam aşá ĉeváşîlea...//îl planteáză/şî‿la úrmă-i aplícă săpătúrⁱ/mai múlte săpătúrⁱ/că şi petrínde/ⁱe petʳenţiᵘós iel la ásfel.../trébe să-i aplíĉe mai múlte săpătúrⁱ la tutún/şi-l‿î...după áea/dacă-l sápă/îl lásă [ɛ] să măréşte/l-ádună/dîn [k] dacă l-adúnă/-l [k] víne-acasă cu legătúră m...dă tutún‿î/l-înşíră pă şíre/şi l-întínde pā...ĝerĝéfurⁱ//ⁱē nişte ĝerĝéfur făcúte-aşá dă...dă scîndură/şi...tin [k] întínde cîte tréi‿pátru ĉin‿şíre p-un‿û ĝerĝév‿dîn ăla//dîpă áea s-a uscát‿î...iel‿î/...tutúnu/şî‿dácă să usúcă-l‿î...strînĝe şi-l fáĉe gúle//cînd ajún [k] după áea‿aşteáptă lā...aşteáptă ca să-l‿î...să-l fácă păpúşⁱ/sau‿ᵘaguma nu mai să ᵘobiǰnuⁱéşte să mai fácă păpúşⁱ/dăcîtᶜ l-aléĝe pă...calitắţⁱ aşá pă...pă culórⁱ/ [ɛ] cu róşu/gálben‿î/gálben‿lamúios/şi-l dúĉe la...reĝiⁱe//

ǰárcă de petráke
pátruzeşîdòi [de ani]

lúpu

m-an‿dus aíĉa să lᵘom niştē...privíţe dă aláu/îm‿pădúre la noi//şî ierᵉan‿c-um‿veĉín/cîn‿ne-an‿dus...[1]//şi...ă...ne-an‿dus să lom nişte privíţe dă aláu/şi io avéam un‿î...un‿unk al miou/care‿erᵉa ĉobán//şi ⁱerᵉa-n pădúre-ast [k] într-o pădúre-aíĉᵉ-aşa m...veĉínă cu sátu nóstru/în‿crîng/aşá i să [k] áre denumírea/

---

[1] Informatorul îşi întrerupe povestirea pentru că este strigat de soţie.

críngu/păștea ^{u}oili p-acólo/și...cîn aúd/"ū^{i}/lúpu lúpu lúpu"/și [ɛ] nŏe-an stát așá ĉuĉuliș puțín pă víne/și l-am și văzút/l-am văzút/a trecú^{t} pîm fáța noástră lúpu...//s-à dús/nú s-a pus î própt lă la n^{u}oi/că...^{i}éra zíua/númai dac-ar fi fos tim^{b} dă iárnă/să-ntîmplá/c-atúnĉ i...^{i}ei cînd e tim^{b} dă iárnă/să-nf^{i}íĝe la ^{u}om ŭ iárna/da...sigur că da/da vára...nu prea că...ĉírculă mai múltă lúme noáptea/zíua//

[Același]

cása

dómle la noi aíĉ așá kar ieu u am ă...făcút cása/în ánul^{î} o mié no súte șaijé [k] șaizéĉ//șî/da/șaizéĉ//ă...an tăea salcîm du pă răzuáre//șî am făcút part^{i}//î...după aeă am^{î} curățat î nuiéli că [ɛ] nuiéli că [ɛ] nuiéli ásta sau u/crăĉíli dâ la salcîm^{î} /le-am^{î} curățát/péntru...ngrădít //că atúnĉ^{e}a nú prea să ^{u}obijnuiá cu cărămidă din ásta cînd î...//și dac-an curățá nuiéli/mi-am ă...mi-an strîns to^{d} materi^{e}álu/căpri^{u}óri/blánă/dŭ pă la depózit/dŭ pă unde putean să...procúr/șî...ai să tomn^{i}ím î... lemnáru//mă duĉ^{e}ám/tomnean lemnárū/mă-nțeleĝ^{e}án cu ^{i}el cît î̃ luă/de ! cît cî...credeá ș-el că c^{u}óstă...lúcru lui...//mi-o ridicá/i bătean nuiélli/iel î...îj vedeá dă...îmv [ɛ] dă-mvăliș i/o ridicá-m part^{i}/o căpri^{u}orea/îi bătea p^{u}ódina/asteriala pă sus/și io mă ocupám dă...dă-ngrădít//^{d}pă ĉ^{e}-o terminám î/...așteptan să vínă cît^{e}-o sărbătoáre dîn ásta/că ātúnĉ^{e}a nu să.../î ^{î}al fel nu p^{u}oț^{i} să faĉ o cásă/númai...tim^{b} dă sărbătuáre/că...să dug î lúmea la treábă//și...ierea cît-o sărbătoárē...d-egzémplū sfíntu gorge/ [ɛ] sfíntu dumitru/sau mai știu io [ɛ] sărbăt^{u}or^{i} dîn ástea religioáse/și...ànunțam...zéĉe...căruțaș^{i}/"băi i uíte mi-adúș șî

176

míe trei̯ pátru cărúțe dă pămî́nt/vi^{i} bă să mi̯-adúș‿ șî‿míe trei̯ pátru cărúțé‿dă pămînt ?"/la‿áltū/la áltu/ș^{î}‿le zî́ĉ^{e}ám așá la zéĉe căruțáș//mi̯-aduĉ^{e}áu̯ cîde trei̯ pátru cărúțe/pînă făĉ^{e}ám la ...ĉî́zej^{i}‿dă cărúțe dă pămî́nt//întin [k] l-aduĉ^{e}ám pă bătătúră// dûpă áe̯a/ásta‿e cu ^{u}o zi mai̯ naínte pîn-a vi [k] pîn-a fī zi [k] sărbătóare̯a/ca s-anúnț lúme//și i̯o am [k] plecám‿î șî‿mi̯-änunțám i̯ár‿î...dóozeĉ/tréi̯zej^{i}‿dă u̯ámen^{i}‿i/nevástă-me̯a să dúĉ^{e}á ș-anunțá ș-e̯a feméi̯‿i to^{d}‿du pă lîme̯-ásta/"veníz‿la clácâ"//șī..."păi̯ venim"//vene̯ám la clácă/m-apucán^{dî}‿tăi̯ám ș-i̯o^{u} ca...u̯ómu̯-acólo... ba um‿mi̯el/d^{u}oi̯/păsắr^{i}‿i/făĉ^{e}ám pîi̯ne...//și-l udám/pămî́ntu/îl‿î călcán‿cu piĉu̯árlī/și cu b^{u}ó^{i}i-l călcám//după áe̯a dûpă ĉe-l călcám/îl făĉ^{e}ám noi̯‿il‿î fermentám așá bine/ne̯-apucám...să plasáu̯ [ɛ] să istaláu̯ cîte doi̯ bărbáț^{i} la cî́t-um‿peréte/ș^{î}‿feméili-nĉepe̯áu̯ să cáre mototóale//căráu̯ mototóal^{î}lī/umple̯ám peréți cum să spúne pî‿lî́ngâ [k] băgám mototóale pîn‿gard/șî umple̯ám‿î peréți-i̯ complectám/după áe̯ā...termi̯nám cása/după ĉé‿termînán‿cása le̯ dam mása șî‿lor ca...de ! dup-atîta múncă/méritā ș^{î}‿ei̯//cît^{e}-o țúi̯c-acólō/mîncárē/v^{i}in‿î//plecáu̯ u̯ámeni acásă...//

[Și pe urmă, sus ?]

șî sus‿î/^{u}o-mvăle̯ám^{î} cu fi̯er//dácă‿er^{e}a fi̯er/sau̯ țiglă...//

[Același]

p^{u}órcu

p^{u}órcu cînd îl‿e̯áu̯ dă mik‿i̯ou̯ i̯-am îmvățát cū ^{u}opărít/mălái̯u̯/ câ‿mai̯ répede cre̯áște cu ^{u}opărít/măläi̯//șī îl cresc pînă să fáĉé‿ máre̯ númai̯ cu ^{u}opăre̯ălă/pîn‿să fáĉe̯ máre̯//le̯ mai̯ dăn‿și porúm^{p}/ care vre̯a să‿mănî́nĉe/da caré‿nu mănî́ncă porúmb/...dăĝ^{e}ába li-l dai̯ porúmb^{u}//și pă úrmă-l‿î...îl cre̯ștem pînă la crăĉ^{i}ún/pînă mai̯

^{i}e [ɛ] cîtevá zíle pînă-ŋ crăĉúŋ/ş^{î} p-órmă-l tăiém//şi mi-alég ĉe ^{i}éste dă/fáĉes kef[1]/dûpă ĉē fáĉem î...îl tá^{i}e/-l mai lăsám să să scúrę cîtevá zíle/ş^{î}...mai i [k] n^{u}oi i^{1} fáĉem a trę́a zi dă crăĉúŋ/că...îŋ zílelę-ástęā nu pręa nę ^{u}ocupăm noi dă el să-l fáĉem//ş^{î} mi-alég cárnęa care éste dă...dă cîrnáţ^{î}/cárnęa care e dă ...dă t^{u}óbă/că ^{u}opréz dîŋ căpăţînă/dî uréke/dîn î...î...d-aij[2] dú p la múr^{i}e/dîŋ f^{h}icáz/noi aş^{a} fáĉen tóba/pentru tóbă ástęa le ^{u}oprím//şi pă úrmă nę-apucăm dă topít//nę-alégem ă...că...múşku l-oprím/ş-aşá l-oprím múşku/múşki amîndói múşki//că mîŋcăm dîn ^{i}ei//io cárnę-ailántă ^{u}o top^{i}ésc/dacă...

[Şi acuma spune cum le faci pe fiecare.]

păi i [ɛ] să-nĉép aşá cu...fac întî^{i} i/topésc untúra/că ástęa le fáĉim cîrnáţi pă úrmă//topésc untúra/uo t^{u}oc/d-aĉiá o pui ş-o topés/pui im puţínă ápă ş-o topésc/că să nu să lipę́ască ştiz dă cuŋ [?] cu ápa//şî încépe s să topę́ască/ş p-órmă-m fac untúra/şi să topéş^{t}e/ş-o ba^{u} la borcán//la borcáne//pă úrmâ după ĉ^{e}-an top^{i}ít untúra/m-apúc şî-m fac î cîrnáţîi//^{în} toc cárnęă/şi aş^{î} [k] adúĉe şi io ustur^{u}óiu/máţîli n^{u}oi le rîcî^{i}im/nu le púnem î nérîcî^{i}ite/că nu ne pláĉe nérîcîiite cu pielę-äęä urîta pă ^{i}élę [!]// le-ntoárĉeŋ ş^{î} le rîcîim//şî púnem ustur^{u}ói/pipér/m^{i}irǫáse/... púnem...în iélę//sare/ş púnęm boęá dă ardéi/după gust//^{d} pă cum [ɛ] ai la gust/dacă ţ-ē...după cum ^{i}éste ei dă...şi dă săras/ş^{î} dă usturoęáz dă m...iúte//şî după ĉe ę-am făcút/îi púneŋ şi-i úmplem/îi úmpleŋ cū...cu pîlni^{e}ä/cu maşína...//^{d}a-ñáinte nu să úmplęā cu pîlni^{i}ä/băgá ^{u}omu ac^{u}olō...tuátă zîu-aęa să...b^{u}ojbocęá/ da acú a işi pîlni^{i}/faj répede/ cu pîlniä//ie mai b^{i}ínę-acúma/ĉe mai/bíne ę-acúma/nú mai ę ca-náintę//

[Şi maţele alea mai groase ?]

---

[1] Se adresează unui anchetator care a strănutat.

[2] Gest: de la gît.

178

ali̯ mai̯ groáse le fac cartab^{u}óș^{i}//noi̯ le fáĉen cartab^{u}óș^{i}// le úmple [k] le fac cu ^{u}oréz/cárne cu ^{u}oréz...și cu sáre/ș^{i} púnen și ĉ^{e}ápă//púnen și sáre tod așá după gust//și le púnen lā... la fi̯ert/șî le fi̯érben/ș^{i} pŏ úrmă le sco după ĉ^{e}-au̯ fi̯er le scoz dîn î...într-o távă ĉevá/și în tai̯ dîn i̯el d-acólo ș^{i} mîncăm// dî i̯éle//la fel ca pă tóbă//tóba to la fel o fáĉem//tóba ne-o [r] ^{u}o fáĉem cu...úni opréște sînĝe/mie nu-m pláĉe sînĝe dî la...dî la p^{u}orc//și le-amèsticăm le tocăn toáte mărúnte/înti^{i} le púne la fi̯er bucăț^{i} așá-ntréĝ/ș p-órmă lē púnem la...púnen dîn múre d-álea dâ la gî^{d} d-aíĉ^{e}a[1]/límbă/uréke/f^{i}icát .../púnem ă...rîníki[2]/t^{u}ot [ɛ] cárne d-ásta mai̯ grása așá/după cum vrei̯ să șoríĉ/ și le púnen toáte la fi̯er//j după ĉ^{e}-au̯ fi̯er puțín/dúpă cum ves^{i} că să fărîmă éle-așá um p^{i}ic/le pui̯ la [k] le púnem pă másă ș^{i} le tocăm//ș^{i} d-aĉí úmplem î...búrta//ș^{i} pŏ úrm-o púnem lā fi̯er^{d}/ núma um p^{i}i^{h} să fi̯árbă șî cu áea//d-aĉílea le dau̯ [k] ^{u}o dau̯ joz d-acólo/^{u}o eau̯ ș-o pui̯ într-o távă/șî pui̯ dasúpra ei̯ um fund//și să...să să pistos[ɛ]ĉ^{e}ásc-așa[3]/să...greutáte[4] dasúpra fúndului/ că...să pistoĉéște ea așá să...ndeásă/șî d-aĉílea ó atîrnăm sus// tai̯ dîn ea și mănínș^{i}/ĉe să faĉ//

[Și ăla mai mic ?]

î...fundăráu̯-ŏla//păi̯ noi̯ il fáĉen și p-ăla fundărău/că dacă úmplem mațe d-álea crețili lā...ă...care le úmplen cu ^{u}orés/cu ástea dă mîncăm/da álea le fáĉen t^{u}ot î...búrtă//tot cu...ca pă t^{u}óbă/o fáĉem//

[Și din cap și din picioare ce faci ?]

p^{h}iftíi̯//

---

[1] Gest.
[2] Termen sugerat de mama informatoarei care asistă la înregistrare.
[3] Bate din palme.
[4] Termen sugerat de mama informatoarei.

[Cum ?]

pⁱiftíili ?/le spălắm/le [r] le tocắm întíⁱ bucắţili/lē... spălắm/da nu le fáĉen͜ tọáte odátâ/că...pᵘós͜ să mănínĉ atîtẹā... ᵘodátâ ?//şī le púnem lā...p-órmă le spălắm/bⁱíne/le fịérben/le rîcîⁱím dă...pă şoríĉu-ọla c-árẹ murdăríe/le rîcîín͜ dă cîtẹvà ᵘor/că ⁱéle să-mọáe/dă ĉe le spelⁱ/d-áẹa să...să-mọáⁱẹ şᵘoríĉu ála// şi-l púnem la...le púnẹm pă úrmă la fịert/şî͜ le úmplem/le ţínen͜ socotẹálⁱa să le úmplem dă nóo ᵘorⁱ//c-aşá să úmplē pⁱíftiili//pui̯ cîte puţínă͜ ápă ca să séĉe áẹa/p-órmă ẹár le úmpli/pîn͜ le úmpli dă nóᵘo ᵘorⁱ/ca sî͜ să-nkéĝe ⁱéle bínẹ//şí͜ p-órmă le pui̯ lā...le dai̯ jós/şⁱ͜ pisézⁱ usturói̯/le pui̯ usturᵘói̯/şi le pui̯͜ in î...î͜ străkínⁱ//î͜ străkínⁱ/noi̯ le púnem mai̯ mult în͜ străkínⁱ/că ⁱe mai̯ [k] i̯a mai̯ mult/î͜ străⁱkínⁱ//şī...le dúĉem la răcọárẹ//şî͜ lẹ púnẹm acólo/şⁱ͜ p-órmă cîn͜ s-au̯ înkịgát ⁱélẹ/mîncắm dîn ⁱélẹ//

cîrnu vasilíca
pátruşpàtru dă anⁱ

o cápră avẹá trei̯ i̯ezⁱ

o cápră avrẹá [k] avẹá trei̯ i̯ezⁱ/şi i̯a a blecát după -[k] lẹ-a spus să-nkíză úşa/ş-i̯a͜ a plecáᵈ͜ după mîncárẹ//şî lẹ-a spus dacă vínị ĉinẹva/să nu dẹa drúmu la úşă//şi...în moméntu cînd i̯a a plecát/a venít ŭ͜ lup/ˢ͜ s-a prefăcút în cápră//şī...fra [ɛ] frátele ĉel mⁱic a zis ca să nu dẹa fratéle ĉel máre/a zis să͜ nu.dẹa drúmu la úşă//şi frátẹle ĉel mic s-a pitít...după sᵘóbă/şi ĉel márē s-a pịtít în [k] sup [k] ĉel mai̯ mijlóĉiu̯ s-a pitít sub álbiⁱe/i̯ar ĉel máre s-a...a dăşkís úşa şⁱ͜ s-a da͜ după úşă//şî lúpu /cîn͜ a venít/a găsíᵈ pă ĉel márẹ dúpă úşâ͜ şi...l-a mîncát/şi pă ĉel miɣ͜ l-a găsít [k] şi pă ĉel mijlóĉⁱu̯ l-a găsít...sub

180

álbiⁱe̥//i̯ar pă ĉel miᵍ‿nu l-a găsít//cînd‿î a vení‿cápra/ş-a văzút că [ɛ] nu ma‿ⁱe púi i̯ei̯/i̯a a spus că-i̯‿i víne‿e̯ā [k] i vínē i̯a de şágă lúpului̯//şî într-o zi l-a kémá‿pă lu‿a făcút o gru̯ápḁ̆/ş-a pus fog‿dădăs [k] dedă [k] în‿gru̯ápḁ̆/şî a kẹmá‿pă lup/şî‿l-a pus [k] a pus un‿scáum‿pe márĝinea gro[ɛ]opʰí şî‿l-a pus la másḁ̆//şî cînd‿î i̯el mînca/i̯-a făcú‿vînt în‿groápḁ̆//

şi i̯el ā zis "aolò"/a-nĉépu‿să váite//

ş-i̯a‿a ziz/"lásă că t [k] şî tu mi̯-ai̯ mînca‿púi/să-ţ‿î viu̯ ş-i̯o dă şag[ɛ]gă ţiⁱe"//

járcă pe iliⁱe̥
trei̯şpe anⁱ

799. DRĂCŞENEI

(jud. Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MT

ásta a fos‿pórtu atúnĉⁱ

[Cum se îmbrăcau mai demult oamenii ?]

păi̯ atúnĉᵉa u̯amîni să-mbrăcá cū [k] avẹáu̯ ⁱizméne/cū mu̯áţe/cu flōrⁱ‿i cu cămáşili lungⁱ i̯ár cu mu̯áţe şî cu flᵘorⁱ/...noi̯‿î fⁱétile̥-avẹá fúste-ŋ‿clínⁱ/şᵘórţurⁱ în‿fáţḁ̆/blūze̥/sau̯ şî rᵘókii̯ cuŋ‿să zîĉe̥/acúma-i̯ alt‿î port...//flanéle̥ dă lînă/las‿că ş-acú‿ē flanⁱéle dă lînă/...scurtéi̯ĉⁱ/...fétîli tu̯ámna/la núntă-j‿lu̯a scurtéi̯/brᵘobu̯áde/ĉìzmulíţⁱe pă [ɛ] pînă suˢ/şàrábⁱ‿dă lînă...//ásta a fos‿pórtu atúnĉⁱ//

likéri̯ea dumítru gavrílḁ̆
şaptezăşîşáse născútă pă ᵘo mí̯e
opᵗ‿súte nòozeşîşáse̥

ᵘómu mieu a fos‿călușárⁱ

[Cum se făcea călușul pe aici ?]

cún‿să făĉá ? úite şî ᵘómu mieu a fos‿călușárⁱ//úite.../şî tátá‿al miéu a fos‿călușár/tátá‿al mieu a jucá‿șáisprĕzèĉe anⁱ [!]//dā ᵘómu mieu a júcá‿nú‿ştú‿vro doi anⁱ sau trei anⁱ nú‿ştú‿cît a jucát [!]//cún‿să fácă ?//îş‿fáĉe uopⁱiní/cu zangaralé... să súne/...a [k] ă adicá‿uopiincîli uopiinĉ/d-aĉí făĉᵉá pínten ⁱ/dâ fier/cū dóᵘo urék/şî coléa[2] cu cui/în‿cápu lor/şî íĉa[3] punéa frᵉo şápte‿òpᵈ‿durîle/ca să súne//lo legá bíne dă piiĉére cu sfᵘōrⁱ/ᶜᵘ‿pàntalónⁱ/în‿cămáşă/d-aĉí să legáu cú‿batíste//cú‿batíste şî‿cu béte/aşá-m‿piez[4]/àşá şî‿cu bétile şî‿cu batísta/înĉíngᵉá cu béte/şî-ş punéa ᵘusturóiu la brîu/să‿dúĉᵉá sîmbătă sárā/işᵉá la ⁱizláz/cu steágu cu lăutárî cu tᵘoţⁱ/şî-l săreáu// să punéā puód/săréa‿ăla píste-ăla/ála píste-ăla/ăla písté‿ála/dă trei ᵘorⁱ//d-aĉí lúmea treĉᵉá/călușári/ş-éi le da cu steágu în‿cap//lā călușár//àşá//şî‿p-órm-úki venéa sîmbătă sára/trăĝiá la cîrĉⁱumă/cîrĉⁱumáriu-i tomnéa p-ăştéa//le da c [k] ᵘo vádră dă ţúică sau dóo dă viin/mása dă sîmbătă sára ierea‿á cîrĉⁱumarûlui/d-aĉí dă...dumínică/ş-o făĉᵉá‿éi că‿căpătá pîn‿sat/aᵈícă nú căpătá/să duĉᵉá umblá pîn‿sat cu călúşu/şî-i da/caré mălái/care uou/care lápté/cáre brînză/cáre...àşá/venéau cu trăístile plíne//şî/dúpă ĉe făĉⁱá dă mîncáre mîncáu/ⁱişᵉáu/în‿strádă/înĉepéa să juaĉe călúşu/şî...dî‿la uórā...a trei sau...mai la dóo plecá pîn‿sat//şî tuátă lúmea să ţînéa şîr [!]//mer [k] vĕnéa la cásâ la

---

[1] Intervine soţul, care asistă la înregistrare, şi spune că şi tatăl informatoarei a fost căluşar.

[2] Descrie, prin gesturi, pintenul.

[3] Indică, prin gest, locul în care se fixează rotiţele, pe pinten.

[4] Gest: încrucişate peste piept.

u̯om/ĭi̯‿prime̯á/pune̯á glódu dă sáre îm‿bătătúră/pune̯á şî mútu pisíca/c-ave̯á şî mútu pisícă/ŭ‿i̯épure făcút cu cu̯árne/pus într-o prăjínă/ᵘumfláᵈ‿bínẹ/ĉᵉa că-i̯ pisícâ//şî o-n̯fiĝᵉá cólo-m‿pàmînt/băgá lémnu ascuţît/şî ᵘo púne̯á acólo ş‿d-aĉí-nĉepe̯á căluşari̯ să ju̯áĉe//ĉepe̯á lăutári̯ să cínte şî-l c [k] lăŭtárî [k] ăşte̯a călușári dau̯ ᵘocᵘól//dă dóo‿tréi̯ orⁱ/d-aĉí sta pă loc/ş-înĉepe̯á să ju̯áĉe//să bátă dîm‿piĉóri̯//aşá făĉᵉá [!]//

[Aceeaşi]

tutúnu

[Care e lucrul la tutun ?]

dej‿la tutún//la orá‿actu̯ală//dómle la... [ɛ] plánta‿ádică tutúnu carĕ să numéşte/încépe dă la príma...epócă/să faĉe răzu̯áre...într-un‿terén aşă/mă rog/în‿cúrte̯a ómului̯ acólo únde... créde el/îl sápă frumós aşá-l‿î măruntéşte/pĕ ᵘúrmă...cátă [ɛ] bĕligár şî-i̯ púnᵉ-áşá ca dă dóo déĝete un‿strat/...şî dup-áe̯a tréĉe şî-l sámănă//şî...dúpă ĉe l-á‿sămănát/încépe să-l u̯úde//cu stropitoáre dîn áste̯-aşá dúblă‿zîs//dupĕ ĉé ⁱel a răsărít/ple̯ágă‿nîşte burⁱenⁱ ĉevá pîn el/încépe să-l priveáscă‿ádică dă burⁱé-ni-ále̯a ca să rămînă...númai̯ firⁱle dă tutún//

dúpă ĉe s-ă ʳidicát um‿pic aşá cum să spui̯‿ⁱó cam...dă vro [ɛ] şápte ĉentimétri̯-aşá/cam ĉínş‿şápte [ɛ] ĉentimétrî/şî véde că el s-ă făcúd‿bun dă...plantát/tréĉe la plantát//la plantát... totⁱ...cum îl plánte̯ază/i̯au̯ sfor dîn áste̯-aşă/cum să spun e̯ó cam ...doozéj‿dă métri̯ áre lunĝíme//sfu̯ără tód dă cáre să-n̯şíră... fóile tutúnului̯/cîn‿să faĉe‿el dă-n̯şîrát//şî pă sfu̯ár-ae̯a p-acᵘó-lo/să faĉe nîşte sémne pă e̯a//adică únde̯-ar vení să aⁱbĕ désitáte̯a fir dă...dă fir//dúpă ĉe l-a plantát/da tótuş cîn‿îl plánte̯ază/d-ezémplu/fáĉe...um pig dă gru̯áp-aşá...înaínte c-un̄ beţîşór.../şî dúpă áe̯a-l [k] imedi̯át púne f^{h}íru//şî-i̯ púne şî ápă//l-a astupát acoló e̯-a dat pămî́nt pâ lî́ngă fír-úla pâ lî́ngă rădăĉína lui̯/şî/l-a lăsát//dúpă ásta él víne şî să prínde//bunînţĕlés/nu să prínde el tótuş dă ái̯ ĉevá lípsă//^{u}únde éste lípsă/-l cîrpéşte e̯ar mai̯ tîrzíu únde véde că s-a uscát ^{g}áre nu s-a prins//pă órmă dúpă ĉē ^{i}el s-a prĩs/tréĉe la prăşî́t/îl prăş^{e}áză cu [r] cu sápa/dúpă áe̯a dúpă ĉe s-ā...cum să spun...s-a mai̯ rî́dicád máre el porn̆éşte şî-i̯ culéĝe po̯ála áe̯a/aşá să numéşte fóile dă jos/...le culéĝe/le-nşî́ră/şī d-ezémplu trei̯ zîle...aşá să spúne că să...ţîi̯ la ^{u}úmbră/să nu-l dai̯ la su̯áre//dúpă áe̯a tréĉe şî-l scu̯áte/şîréle-ále̯a-nşîráte la...su̯áre//tótuş tréb^{u}e să ái̯ gríjĕ să nu cádă roo pă ^{i}el/să nu-l príndă plo̯áe̯a să-l...bátă vî́ntu...//dúpă ĉe s-a termîná cu tótu dă l-ā...dă l-au̯ culés/s-a-nşîrát/î dúpă periu̯ád-ásta/kar acú ú^{i}te-n lúna lū...octómbr^{i}e/tréĉe la păpuşî́tu lui̯//deĉ e̯a şî́ru sau̯ balótu/cum să numéşte cîn é éle făcúte trei̯ pátru...şî́re/şî-l tráĝe du pă...şîr.../şî-l fáĉe păpúş aşá frumós şî-l le̯ágă...cu foi̯ dă porúmb//dúpă áe̯a tréĉe...la-mbalotátu lui̯ în néşte clejd^{i} dă făcút^{e}-aşá dîn néşte béţe/şî...pă órmă-l predá la...báza dă reĉépţie únde...tréb^{u}e predát//

[Băceanu Gheorghe, 36 de ani]

cun să fáĉe pî́ine̯a

[Ştii să ne spui cum se face pîinea ?]

cun să fáĉe pî́ine̯a//ávem túrte/făcútē dîn alu^{u}át/dacă nu avém túrte fáĉem cu drojdî́ie cumpăráta/ă ^{u}o frămîntăm/^{u}o lăsăm să dospe̯áscă puţín/dúpă áe̯a ^{u}o întíndem în tăv^{i}/^{u}o lăsăm din nou̯ i̯ar să cre̯áscă/aşá cît î crédem noi̯/ş-acú nú mai̯ ^{i}éste ^{g}a-nainte/

184

avẹám țást/rotúnd așá/ șî făĉ^eam pîi̯ne-ṇ țăst//acú avéṇ cuptór/cu pirostri^i așá cît î...cuptóru/ș^î diréct băgăṇ táyili-ṇ cuptór ș^î ...fáĉem mūlt û mai̯ ușór ca-nainte pîi̯ni̯//

[Dar știi cum se făcea țestul ?]

da//lu̯am pă [ɛ] lu̯am pămîn^d dă la gropării̯/cum să spúne pămîṇ rōșu/amesticáṇ cū báligă dă cal/...ș^î...^uo [k] îl mẹsticam...cu mîi̯nili sau̯ cu picu̯arîle/^i făĉ^eam vrav mai̯ mu̯lt așá/și făĉáṇ táste//făĉám um mu̯șurói̯ așá dă pămîṇt/șî-l așăzám pî [k] țástu pă mușuróiu̯-ăla ș-acoló să ^uuscá//l-îṇvăleaṇ cu foi̯ dă lipán [!]/ țața fir^ea știẹ[1]//șî...aștẹptám o săptămînă/dóo/cum er^eá șî tímpu/dă să uscá//ș^î tūp-aẹā...îi̯ dam î a [ɛ] ^uo dátă cîn^d îl întindẹám pă mușurói̯/băgám așá ũ fi̯ēr/șî-i̯ făĉám î...^uo gaúr-așá ca sâ băgăm piro [k] î vătrai̯u/să atîrnăm îṇ veriĝe...//acú nú mai̯ să obijnuéștẹ-așá/acú fáĉem la cuptu̯árẹ//^avéṇ cuptór ș^î fáĉeṇ la cuptu̯árẹ că sâ fáĉi mai̯ répede pîi̯nẹa//

tecuĉ^eánu eléna
am pátruzĕj dă an^î

cînipa

^iispré avẹám péticū dă cînipă//îṇ cápu v^yii/sau̯ îṇ cápū unẹ-avẹám î porúmbu...//ò sămănám/îṇflorẹá o lăsám s să cu̯ácă/șî î i̯ẹrẹá cînipa dă váră/ș^î cînipa dă tu̯amnă/culẹĝám îṇtîi̯ p-a dă váră/cîṇ să-ṇgălbenẹá ẹa așá/î ^uo lu̯am acásă/^uo frẹcám dă móțurilẹ-alẹa/ș^î dúp aẹa o băgám îṇ gîrlă//să lășá caṃ frẹo o^b zîlẹ//cam așá ĉeva//ob zîle șî o scotẹám/^uo spălám/să uscá/ș-o melițám/ cū mélița//ș^î d^úp-aẹa ^uo torĉ^eam//dă saĉ/dă saltéle/...dă ĉẹrgă/ înaintẹ n^uoi̯ î fétili kar în tímpu m^ieu̯ să da ĉérgă cîn...m-a^m măritát//ră̆ră ĉérgă nu mă lǫa [!] că trebŭęá s-o púnem [!] pă cáru dă...bóį/ca să adúĉeŋ grî́u/dâ la mașî́nă/dă la...//și p-a dă tǫámnă/ įár la fel ō culeĝᵉam cî́nt [k] în tųámnă dą să îŋgălbenęá șî/... o dam și la mașî́nă/áltili feméį ᵘo dărăĉá pîn dărác/éřᵉá dąrác ispré péntrū cî́nipâ//

---

[1] Se refera la o vecină care asistă la înregistrare.

[Și după ce o topeai ce făceai cu ea ? înainte de a o țese ?]

înaịnte d-a ᵘo țése da/ᵘo-ndrugám/î cînd ęă ᵘo melițám sâ făĉá așá spégmē...lūnĝⁱ/ᵘo dam pîn dărác/să scǫtęá ĉę să scotęá péntru urzálă/și rămî́nęá sâ pun péntru îndrugát//dă fírū carę-l bătęám//î ųrzár//dacă nŭ/îl î [k] ᵘo daŋ cu tótu la mașî́nă/șî să făĉá caⁱęre ca ș-ále dă lî́nă/...ș-o-ṇdrugám//șî dúp-ága ᵘo țesęám //făĉᵉam fęțe dâ mése/făĉám î...męsę ęar péntrū pî́įne/péntrū òrⁱĉé//kar acú įéų am acásă că aų fos țápĕne [!]//ba înaⁱínte/da [!] mį-aduséį amintę́/ [ɛ] ză purtáų și ⁱișménè/și cămáșⁱ.../dă cî́nipă//bătrî́ni nóștrį-āų purtát cămáș î/da [!] pă séĉętă//dă cî́nipâ//

[Și o torcea fiecare singură sau se adunau așa, și mai multe femei ?...]

da//da//nū/fiicáre îșⁱ tọrĉá lúcru įeį/sígur//

[Nu se făceau clăci sau... ?]

da/da fięcárē/da/furcăriⁱę//da fięcáre-șⁱ î îndrugā lúcru įeį//înaịnte să făĉá...da [!] f [k] clíc//cuŋ să spunęá cîn eręám įọ fátă máre [!]/să făĉᵉá clic/șî îṇdrugám la bumbác/îṇdrugám la cî́nipă/la lî́nă...//î ne strî́nĝᵉam tųátę-așà la cî́tę-ọ cásâ// ávęáŋ gázdâ//da//ba vára țî́ų mínte ⁱișám așá pă șanțⁱ/įar ne strî́nĝᵉaŋ și lucrám șî/...venęá băįéțį/...rîdęáŋ/cî́ṇtám...//

[Aceeași]

186

brînza

brînza să face-așa: dîn kagu carē... [k] m^ieii care-i tăiem are kagu lor/ī cînd îi tăiem mieii/au kagu lor//le punen cîte-o mînă doō dă sare/în kag/şî-l lăsăn să să usuce//ş tūpă aea cînd ī nu ie bun ca să-nkeg^i imedeat cu iel//ie bun la ū an dă zîle să ai kag//şî cu kagu-ăla-l punem într-um b^uorcan/îl stricorăm bine pîn î...într-um păsament/ş-înkegăm cu ^iel//la o vadră dă laptē/ să pune ca o lingură dă kag//şî dupa aea ō punem în sădilă/dūpă cē o înkegăm într-ō oală sau un tuc/sau cun să spune la noi într-ō [ɛ] cazan/cînd ea-ncepe să ^ii să ridice dasuprā zăru/atunc noi o mesticăm cu ^uo lingură/ş-o turnăm în sădilă//^uo lăsăm s să scure bine/...ş-o sărăm p-un capac/ş-o putem...^uo putem pune lā borcan/sau la putină/dūpă cum avem brînză dă multă//or o vindem/ or^i o mîncăm...

[Şi din zerul ăla ?...]

şî din zeru-ōla da/îl fierbe^m ma ales lā laptîli dă ua^ie/ă zăru ie mai gras/facem ī jîntiță//ûl fierben zăru da nū [ɛ] să-i dăn foc așa iū [ɛ] iute/îi ī lăsăm focu-așa potolit/mai ^uușor/şī el dacă fierbe-așa-ncet/încet/iesē un fel dă brînză iar pă dasupra//jîntiță-i spunem noi//^uunī o [k] şî p-aea...ō pune-n sădilă şî face urdă/ş-o punem în tigaea cu untură/alțī ^uo mănînc-așa/ dacă ^ie mai puțînel//kar noi acasă laptili dă ua^ie n-avem cine ştie cè c-avem uop[ɛ] t oi noo//şî mie-m place fuarte mult î/cînd î fierb jîntiț-aea îi pui nițel zahăr ş-o mănînc așa [!]//

[Aceeaşi]

săpúnu

ᵘ͡osî́nza pórcului̯/múltă lūmè...dacă áre săpún sau̯ vrea să cúmperē ĩ/mă rog ĩ/fiecáre cum să gospodăréşte/únii̯ ᵘ͡o topéşte/şî̃ i̯e fuárte búnă dă mîncáre//ş-álţi ᵘ͡o fáĉe săpún//şî áᵉ͡ă cáre nu ⁱ͡e búnă/ᵘ͡o strắnĝē ntr-un borcán ĩ sau̯ în ĉevá/şî ᵘ͡o bágâ la săpún//care nu sum búne álea du pă máţe/da//săpúⁿ//

[Şi săpunul cum se face ?]

săpúnū să ea cîte o lítră dă sódă la kílu dă untúră/şî dúpă áea să i̯a [k] să tuácă frumós/că i̯a víne ˢ să fáĉe glod aşá/să înkágâ//să zleⁱ͡éşte//şî ᵘ͡o tăi̯ém băcăţále frumós/ş-o punem în căldárea máre/...dă spălát//să topéşte bínè/s-aruncă sódă d-áea meréu̯ aşá pî́nă i̯él sâ fáĉe un fel dă pîsát/şî d-aĉí cum să potrivéşte/sâ fáĉe cu ápâ dă plóe/ cum să zî́ĉe/...şî́ cu sód-áea// pînă-l să-nkágă el să fⁱ͡érbe/să fáĉe/îl fi̯érbe dóo trèi̯ ᵘ͡óre//să puáte şî pắtru//da/după ĉē a văzút că...i̯a o mésticá/feméᵉ͡a care-l fáĉē/îl méstic-aşá cu un lⁱ͡emn/...şī cînd eá a văzút că rī́dică lémnu-aşá şî să i̯a cᵘ͡ódri̯-aşá/nū stă pă tot ĩ băţu/ă i̯a atúnĉ ĩ i̯e sigúră că s-a fⁱ͡ért//ⁱ͡ése bíne cu i̯el//şî mai̯ bujnéşte cî́ti̯-um pⁱ͡ic...leşîⁱ͡a...în săpún//să fáĉe cam zdrobolonţós aşá//dacă ea véde că i̯ése [ɛ] kar ĩ zdrobolonţós/ă zî́ĉe/"l-am tăi̯át/cutărí̯ţă/mariuárâ sau ū iuáná/l-a i̯é [k] mi să páre că i̯e tăi̯át"/şi-i̯ mai̯ púne ápâ dă pluáe//ca să-l mai̯ îndulĉᵉ͡ásĉă//şî̂...îl ĩ dă îl [k] îi̯ púne um pum dᵘ͡oi̯ dă sáre/ca să nu fácă pădúk/cun să spunea-nainte/ c-aşá i̯e obiĉéi̯u la săpún/şî şî sáre-aea pă i̯el ĩ l-întăréşte mai̯ bíne/...ʲ dúp-aea-l dă jós/şî tóma diminéaţa-l tăi̯ém// îl [k] lᵘ͡om o seĉére/şî uşór aşá să nu spárĝen căldárea/îl tăi̯ém pă jumátē/îl tăⁱ͡em şî códri búne-aşá/dor să nu ma avém nevóe cînd spălăm...//şî leşîea ᵘ͡o-ntrebuⁱ͡inţám//tót la spălát ĩ/cum am

188

eu̯‿ū tractoríst.../o-ṇtrebuínţéz lā ţu̯alẹ́li cáre lẹ murdăréştẹ//

[Şi aia care rămîne dedesubt ?]

da/borogín-áẹa care rămî́nē/să lápădă/să‿ī lápădă-ṇtr-o gru̯ápă/ca să n-ápùĉe pắsărîli/să n-ápùĉē pᵘórc pă bătătúrạ...//

[Aceeaşi]

800. MOŞTENI

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, BM, RP;transcriere: MM

în nóᵘo súte şápte

în nóᵘo súte şápte/i̯érẹám mărîĉél i̯o/flăcăi̯ándru̯-aşá/nu flăcắu̯ bun/da flăcăi̯ándru/cuṇ‿să-s‿spui̯/ştii̯án‿tot//şi...a venít... ᵘúnu nu mai̯ ţî́u̯ mínte cum îi̯ zîĉá dómnule/...nu mai̯ mi̯-adúc amínte/da úi̯te cînd‿î n-am nevói̯e să vorbés‿să povestésc/my-adúc amínte//i̯erẹá c-un‿î măgărúş/uṇ‿cal d-áşti̯a míĉi/măgár cum îi̯ [r] îi̯ spúnen‿noi̯ provérbu/cu ĉerĉéi̯/cu mărĝéle/cu [ɛ] cu lúcrur d-ástẹa mʸişⁱ/‿şî úndē...strigá pîṇ‿sat/unde găsẹá ọ́amen mai̯ mulz‿mai̯ bătrî́nⁱ mai̯ sẹriᵘós/le da cîtẹ-o cárte//şi ĉitẹá pă‿ẹa/şî‿spunẹá/"îṇ‿cutáre zi/das‿peste boi̯érⁱ/făĉéţ aşá/driĝéţ aşá"//şi ...într-o nọ́aptẹ-a dat peste boi̯érⁱ/ắi̯a mai̯ bătrî́ni/nimíg‿dă zis// boi̯éri̯-a fuĝít/a sîmţít//şî lẹ-a jĕfui̯ít pînă la scọ́arţă/nu lẹ-a mai̯ lăsá‿nimíc//ş-ápăi̯ pâ úrmă a venít...dîn nou̯ armáta/şî‿lẹ-an‿dus porúmbu-ndărắd‿lẹ-an‿duz‿grî́ᵘu// [...]

[Ce-aţi făcut acolo ?]

cum zic/n-au̯úz ĉ-aṇ‿făcút ?//cînd‿î s-a dus acọló la boi̯érⁱ/ úni̯-a dat foc/álţi̯-a stiṇs/lẹ-a lu̯a‿grî́ᵘu/a lu̯a‿porúmbu/a lu̯a‿

vítilẹ/-a lu̯at [k] a-mpărțít tᵘot ĉ-a găsît acólo//pă úrmă lẹ-a dat înapói̯/i̯ar tọáte//

alecsándru beşlẹágă
şàptezeşîşáse [de ani]

focu̯-a̋i̯iĉ a fost

focu̯-a̋i̯iĉ a fost/în̯‿cúrtⁱe dă la...băi̯átu̯-ásta/dín̯colo/viza-ví̯//că noi̯ sîntém ai̯íĉa verⁱ toțⁱ//toțⁱ/úi̯ťe şî cu băẹátu̯-ásta cu.../dă la sťad‿d-aĉílẹa cu...contábilᵘ/sîntem tós‿toz‿nẹam// avẹá trei̯ copíi̯//şî copi̯ii dac-avẹá/doi̯ copʰíi̯ a veni‿dîn̯‿sat/tő‿nẹámurⁱ d-áˡe lᵘor//şî aĉílẹa/...vic-ásta[1] avẹá o sóră/sórŭ-sa i̯e măritată la bucuréşⁱ/sórŭ-sa i̯erẹá miᶜşọár-aşa//acú mái̯că-sa ...a veni‿ş-a lípⁱit/ş-a scu [k] înai̯íntẹ-avẹán̯‿saltéle dă pái̯ẹ/nu i̯e ca acúma/dorméze fel dă fel dă.../ş-a scuturá‿saltélili/ş-a băgá‿álte pái̯ẽ‿i̯éle//şî̂‿pái̯il-élẹa/um‿purcói̯ dă pái̯ẹ lẹ-a pus în neştⁱe gluĝ aşá că cocénⁱ/că tăi̯án̯‿cocéni/-n[ɛ]áẹa şî-i̯ făcán̯‿stógurⁱ aşᵃ//şî̂ i̯a s-a dus/şî̂‿a [r] a da‿fóc cu copíi̯i éi̯a/cu băi̯éți̯-éi̯a/ş-a băgád‿doi̯ dovléĉ acoˡo//şî dûn dovléĉ/a veni‿ş-a ars//a ars tót‿tot tot în̯‿cúrte la i̯el//la dᵘoi̯ frațⁱ/da la ásta n-a‿ars/úi̯te úne-i̯ vic-ai̯íĉa n-a ars/avẹá şíra dă paⁱe/nu i̯-o distánță/d-iş‿pînă coˡo[2]/atîta i̯e/da n-a arz‿niĉ um‿pⁱic//da la i̯ii̯ á‿ars tu̯ot/to‿nọtrẹțu̯/cásili n-a ars/da nọtrẹțu̯-a ars//

[Erați acasă ?]

da ! acásă i̯ẹrẹám//i̯ẹrẹán‿tọámn-acú venísen‿dă la cocénⁱ/tăi̯ásen̯‿la cocénⁱ şî̂‿venís//an̯‿sări‿tọátă lúmẹa cu ápă/cu butọái̯e/cu pómpe/cu ái̯a ş-a stin̯s//a veni‿şí pompii̯érⁱ//

---

[1] Se referă la informatorul Gudana P.Victor.

[2] Gest: cam de 1-1,5o m.

190

[Dar pîn-a stins...]

pîn-a stin̦s/s-a ars//pîn-a víni‿s-a ars tᵘot//

mărgărita gudána

șáptezèĉⁱ șî ᵘopt [de ani]

ne duĉám cu vʸítili

ne duĉám îm‿pădúre cu vʸítili/cu váĉili șî cu cái̯i̯//ᵘoi̯ nu băgán̦/dăcîd‿p-áste̯a lⁱ‿băgám//ș-ave̯á un tufán/l-aplecásen‿noi̯ copⁱíi̯i̯/l-aplecásem ĩ‿jos tufánù/n-áve̯a ĉin̦‿să-l‿e̯a/șî ne urcán̦‿cîte ĉin̦‿șáse pă tufánu̯-ăla//șî tufánu̯-ăla...vene̯á șî nē ardicã‿sus șî i̯ár nⁱe da jos/ne̯-ardicá sus șⁱ‿i̯ár nⁱe dã‿jos/ș-o fátă săráca‿a căzúd‿du p [r] dă pă i̯el//ardicáse-n̦‿sus/șî̂‿cîn‿a căzút/și̯-a rub‿míjlocu//a mai̯ trăi̯ít i̯a ĉ-a mai̯ trăi̯í/fo doi̯‿anⁱ/ș-a murít//du pă tufánu̯-ăla căzútă//

[Erați acolo ?]

păi̯ i̯erán̦‿cu i̯ă cu toți̯-acoló//

[Și ce i-ați făcut ?]

am̦‿venít acásă/[k] an‿trimés acásă/ș-a vinᵗ‿ș-a lu̯at-o cu căruța/a dus-o̯-acásă/șî n-á mai̯ putú‿săráca/miljócu rupt/nu mai̯ pûte̯á să̯ mai̯ me̯árgă̯//păi̯ nⁱebúnⁱ!...da !//

[Dar n-ați pierdut vitele niciodată ?]

am pʰi̯erdút o ᵈátă pórĉi cuco̯ánă//

[Cum vi s-a-ntîmplat ?]

phíʰî ĉ-am păți̯‿cu pórĉi̯ !//ave̯án‿noi̯ op‿porĉⁱ//șî noi̯ nai̯mte nu le dan̦‿să mânînce̯/pórĉi-i̯ duĉám pă úne treieram/îi̯ duĉám [r] îi̯ duĉám pă porumbíște/cîn‿tăi̯án̦‿coĉéni//ave̯a băe̯átu̯-ăsta/vícă‿ásta/tá-su̯-ave̯á doi̯sprezèĉe̯/noi̯ ave̯ám ᵘopt//ș-ásta i̯ar [k] veĉínu̯-ăsta ai̯íj/ne̯ámu̯-ăsta al nóstu/ave̯á șapte//șî̂‿ne dᵘĉám/

i̯o avę́am ᵘunu̯-așá ĉud‿dă cu̯ádă/șî nⁱégru/șî-n̯călicám pă i̯el//pă pᵘorc//șᶦ̂‿mă dúĉám pă porumbíște/șî...îi̯ dan‿drúmu în̯‿cab‿la porumbíștę//șî noi̯ dacă s-a pus frigu̯-acú to̯ámna/nę-an̯‿culcát//dacă nę-an̯‿culcá‿la [r] la o glúgă dă coĉénⁱ/s-a dus pórĉi//ĉe să mai̯ fáĉem ?//an‿țipát/am̯‿făcút/pórĉi !//acásă nú ne ᵈᵘĉen̯‿fără pórĉ//nę-an‿dus coco̯ánă/șᶦ̂‿i̯-an̯‿găsít...túmai̯ la răduléștⁱ//

[Departe ?]

i̯e dăpárte răduléști/nú-i̯ apro̯ápe dă noi̯/i̯ę dăpárte//an̯‿găsí‿porĉi̯-acoló/am̯‿vení‿no̯ápte̯a la dóoșpⁱe cu i̯ei̯ acásᶷ//părínți pă dă rîn̯‿să văi̯tá că uni̯-om fhí/șî noi̯ ne văi̯itán‿dă porĉ [!]//

[Și îi luase cineva ?]

nū !//plecásără i̯ei̯//plecásără pă porumbíștę-așá/dăpă porúm/‿dăpă dovléĉ/ș‿plecásără i̯ei̯ p-acólo//

[Aceeași]

vắru-mi̯ó‿ăla

fáta care l-a lu̯a‿pă văru-myǫ‿ăla/că i̯el mi̯-erá văr/i̯a/tá-su̯-avę́a cazán/tát-al i̯ei̯/șî de ! să mai̯ sîmțę́a mai̯ bínę//șî văru-mi̯ó‿ăla avę́a mă-sa rămăsése văduvă/copíi̯ mai̯ múlț//ș-a lu̯át-o/a fuĝí‿cu i̯a/fără să știi̯e tá-su̯//

[De unde a luat-o ?]

dă pă drum/dă la o núntă//șî pă ᵘúrmă dacă‿á lu̯at-o/a făcú‿șᶦ i̯ei̯ dimine̯ața plocᵘón să trime̯áță rakíu̯u pînă-n‿ziu̯ă dîn no̯áptę//ăla cîn‿a ajún̯z‿la tát-al feti/a da‿cú‿i̯ele d-a zvîrlíta/a spart o̯ále/a da‿cu tăvili d-a zvîrlita/carę-a mai̯ putú‿să fúgă cu i̯elę-a mai̯ fuĝít/care nu lę-a...//a vení‿șᶦ̂‿i̯ei̯ acás/-a mîn̯cát/a băúu̯t/șᶦ̂‿l-a lăsát//e ! la fo...pátru lun a primít-o/a kemát-o la pátru lun i̯él a kemát-o//ș-acúma i̯e feríĉe dă mama i̯ei̯ cu-

192

co̯ánă/!//^{a} avú‿f^{h}i-so cazán nai̯ínte/i̯-a da‿tá-so cazán//ş-ár^{i}e o cásă/la asfált acólo̯ n-áre nimín^{i} cásă ca a lúi̯//ş-áre-n̦‿cásă... ĉe poftéşt^{i}/ĉe poftéşt^{i} áre-n̦‿cásă/aşá dă bíne ĉ-a [k] trăi̯éş-te̯-acúş//

[Vezi, şi-a dat de-a azvîrlita.]

ş-atún̦j‿da cu i̯éle d-a zvîrlíta//ái̯a i̯e !//i̯a ĉa că nu i̯e băi̯átu bun/ş^{i}‿cîn‿băi̯átu̯-a căzú‿mai̯ bun//da a murít//

[Aceeaşi]

o cásă

príma dátă cîn...să con̦strui̯á o cásă/tăi̯ám salcími/...vene̯á meserii̯áşu şi-i̯ aran̦já/îş^{i} ĉople̯á bulumáĉi/că la noi̯ să fáĉe dîm‿pai̯ántă/cun̦‿să spúne/nú dă cărămídă//vene̯á meserii̯áşu şi̯-aran̦já bulumáĉi tot/a dóo̯a zi a tréi̯a zī/...cîn̦‿ziĉe̯á i̯el că-n ziu̯a cutáre trébui̯ să...^{u}o ridíĉe̯/-adică să...^{u}o con̦strui̯ască/kemá‿şapte ob‿zéĉe...u̯amen^{i}/prii̯étin^{i} sau̯ ĉe‿eré̯a/ş^{i}‿ne̯-apucám pîn...//meserii̯áşu-ş‿î trasá...cum̦‿vre̯ăi̯ s-o con̦strui̯éşt^{i}//făĉá grop^{i}/în̦gropá bulumáĉi/dupa̯‿aĉéi̯a sose̯á la grin̦z sus/la călcătór^{i} únde să făĉá/treĉá la acoperiş sus/o-n̦vele̯á//dup-aĉéi̯a/...după ĉ-o-n̦vele̯á ^{u}ómu/kemá i̯ar făĉá clác/-aduĉá pămînt/cu cărúţe cu ále̯a/ş^{i}... s-apucá...^{u}udá pămîntu/-l făĉá şî-l băgá-n̦‿gardu̯-ăla dă nui̯á aşá/ cum i̯e ş-ácuma//dup-aĉéi̯a...o-n̦vele̯á cu f^{h}i̯er sau̯ cu ţíglă/cu ĉ-ave̯á/pă úrmă lu̯a...îş con̦strui̯á/să dúĉá la meserii̯áş/comandá uş/ferestre/că nú pre̯a i̯ere̯á d-a gatá‿atúnĉ înai̯ínte̯//dup-aĉéi̯a... ^{u}o ten̦cui̯á/sau̯ o stropi̯á cu var acúma/cum a işît modélu̯-ăsta/... cu ĉimént/cu...nisib‿dă var//dup-aĉéi̯a‿áltu/duşuméle/lumină-n i̯a dacă i̯ere̯á/fáĉe sóbili/dă teracótă sau̯ d-àsteláŋte dacă nu i̯e//

gudána pe̯ victor
pátruzĕşitrei̯ dă an^{i}

ásta mi̯-e meserí̯a

i̯erⁱ am foz la ĉeapeᵘu pionéru moşténⁱ/sun dă şápte anⁱ la zi̯u̯otehníe/cu căruţa//car trifói̯ la ᵘoi̯/grăᵘúnţe pentru mi̯ei̯/avém pentru ecspórt o sútă ĉínzej de mi̯ei̯/dúp-aĉéi̯a le curăţím le púnem ápă/avém î sai̯vánu lor î acólo/avém ápă/pómpă cum să spúne/vínē...síngură ápa//canalizărⁱ//dup-aĉéea am venít acás la másă/după ĉ-am veníᵈ la másă/m-ã ᵈᵘs pă la vidíli̯/dă la vidíle-am venít ear înapói̯ acásă/m-am dus i̯ar acólo/le-am lu̯a trifói̯/le-am dat/...dup-aĉéi̯a am fos la şedínţă dă consíli̯u/pentru a da coĉéni lă oameni care munĉéşte la zíle-múncă/...şă dup-aĉéea am venít acásă/pă la óra ᵘopt/...am foz la televizór/am văzút un film//

[Şi azi ?]

ástăzⁱ i̯ar am foz la ĉeapéu̯/tot ca şī în zíu̯a trecútă/ásta mi̯-e meserí̯a/-n fiecáre diminéaţă trébui̯e să mă du să i̯au grăúnţe/să ridíᵍ dă la magazíe/trifói̯ dîm párcu dă furáje//dup-aĉéea fáĉem curăţénie/le púnem ápă/şî venim i̯ar/veníi̯ dă la...d-acólo pă la óra n [ɛ] noᵘo/ş-am fos pîn la vidíli i̯ar dă şkimbái̯ o butélie/dup-aĉéi̯a veníi̯ acásă//acú i̯ar să pleg la deal la...la coĉénⁱ la .../ne dă coĉénⁱ la zíle-múncă//

[Acelaşi]

aşá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun

pîn-acú ĉa că nu să-nsoáră [fiul subiectului]//

i̯o maⁱ i̯cám "ʰai̯ mái̯că-nsoáră-te"/că i̯o am foz bolnávă/am avú şáse operáţii̯/şî...mi̯-e greu̯ şî míi̯e/să spelⁱ/să cîrpéştⁱ/te úş şî la colectív/să...faş toáte tréburle o mînă síngură/...fetíţa ai̯a a fos cu şcoála/mícă/nu ştíⁱe ĉe să-m fácă//şi zic "însoá-

---

1 C A P = Cooperativa agricolă de producţie.

194

ră-te !"//

"nū mă-ŋsór mámă pînă la armátă"//

şî‿dă cîŋ‿s-a cunoscú‿cu fáta‿ásta/o fi fos‿să fíi̯e/n-o fi... /ca ắla/că s-a văzú‿şi i̯a a vru‿să-l‿e̯a/şî...i̯el pă i̯a/ş‿m-am pomení‿c-a venít într-o se̯áră dă la servíj‿d-acólo dă la...grădinárⁱ lucrá i̯el acú pă ᵘúrmă/ş-a da‿p-acólo pă la‿e̯a/

ziĉe "mámă"/zíĉe "i̯o mă-ŋsór"//

"fuj‿mă d-aĉí ! că úi̯te aŋ‿cása nespoi̯ítă"/i̯erá crăpáte/şⁱ‿i̯o venítă dă la colectív/to̯áte ále̯a tărăi̯veníte//

zíĉe "zắu mă-ŋsór !"//

"mă tu i̯ej‿nebún ?/pîn-acú ĉai̯ că nu te-ŋsórⁱ/ş-acú că te-ŋsórⁱ ?//n-avéŋ‿şⁱ‿noi̯ dă nic únilⁱ făcúte̯-acúmᵃ"//

"eʰe ! mă-ŋsór"//

dácă tá-so̯-a zis/"lásă-l sî‿să-ŋso̯áre ! dácă i̯-a vení‿lui̯ acú sî‿să-ŋso̯áre ĉe să/po‿să-l dau̯ înapói̯ ?/nu-l dau̯"//

şî‿s-a-ŋsurát//a venít ş-a lu̯a‿pă tá-so-ntr-o se̯áră/şî‿pă nenícă-so pétre băe̯átu/ásta care-i̯ nepoţél/ᵈ-avéŋ‿fetíţa a lui̯ ai̯íĉa/că i̯e ş [k] crescú‿şî dă míne/cînd...a fost perio̯áda dă pái̯şpe anⁱ/so̯ácră-me̯a a murít/că i̯el d-un an dă zíle a rămáz‿mititél dă má-sa şî dă tá-su//şî cît a trăi̯íᵗ‿so̯ácră-me̯a‿ái̯a l-a milíd/dacă cumnátu-mi̯o ásta mai̯ máre̯li ca bărtátî-mi̯eu̯/a lu̯át o mocáŋcă/a ţinút pátru nevéste şî‿cu mocáŋca ásta ĉinĉ//ásta i̯e re̯á dă tod/dă doi̯ an dă zîle cu míne nu vorbéşte//şî‿dac-a lu̯ad‿mocáŋc-ásta/a mai̯ stătút i̯el un an dă zíle̯-aşá cu kíu̯ cu vai̯/munĉá şî‿i̯el cu ᵘóili/ĉe lu̯a du pă oi̯/îj‿lu̯a i̯ei̯ avútu/nu-l îmbrăcá/nu-l îŋcălţá//cîn‿a vení‿frun [k] frodátă...i̯ergá... băi̯eţélu-mi̯o ásta márli dă pátru anⁱ dă zîle̯/a vení‿la noi̯/l-a kemá‿vícă/ⁱĉe să fáĉen‿ne̯şte cocénⁱ//şî‿l-a kemát /i̯-a ajutát a făcú‿cocéni/la úrmă zíĉe/...[k] vícă nu ştiu̯ pînă únde̯-a plecá/

şî̂‿iel a rămás//i-am‿făcút io mîncáre/-am mîncá/‿ĉe "ōleo ţăţícă" zîĉe/"n-am mai mîncá‿mîncárē...búnă" zíĉe/"dă cîn‿a murí‿máma// că " ĉe "ásta/mocánc-ásta" zîĉe/"un‿fel dă mîncáre ştii-atît// únu-s‿púne pî̂‿másă/p-ăla să-l mănînĉ"//şî zîĉe/...iérea iárnă/ "sîn‿şî̂‿io cu piĉoárli goále"/zîĉe "-n ĉízme/i-an‿ĉerú‿şî̂‿io să-m ia ĉoráb‿şî n-a vrut"//ş‿s-a pus p-um‿plîns/şî plînĝá/şî plînĝá/ şî miie mí s-a făcú‿mil-aşá/şî/

"de ! mă pétre" zic/"ĉe să-s‿fac io dacă ?"//

d-aĉí a venít bărbátu-mio ásta dîn‿sat/şî-i povestés‿şî lui/ iel a plecá‿băieţélu//i-an‿da‿să mănînĉe/a mai stătú‿cu mine/ mi-a spus tot/ş-a plecát//şî‿cîn‿víne bărbátu-myo/îi povestii şî lui/ⁱimediát a plecád‿după iel/ĉe "stai că mă duc io după iel să vedém"//a plecá‿şî l-a găsíd‿la coperatívă//

"ĉe‿e mă ?"/

"uite-aşá/uite-aşá"/

ⁱĉe "ĉe-i spusăşî̂ ţáţî-ti ?"/

ⁱĉe "da"//ĉe "n-am únde să mă duc/c-acú aş plecá"//

ĉe "mă dacă vréi"/zîĉe "víno la míne !//că io te ţiu//dacă ía nu-z‿dă nij‿d-o peréĝ‿dă ĉoráb"/zîĉe "víno la míne"//a lua‿sărmánu/ziĝ [k] ásta al meu l-a-nvăţád/ᶻîĉe "dú-te şî întîi"/ĉe "dacă şti únde-i áre báni/şi ia-ţ ĉorápî̂/númai ca să-i faĉ rîc-aşá"//

ş-a vení‿şî̂‿şi-a luat/ĉe "ie-n‿cutiia mésî"/a luad‿dîn‿cutiia mési báni/şî̂‿s-a dus şî̂‿a lua‿ĉorápî̂/şî̂‿la úrmă cînᵈ a veníᵗ/să vez/să te ţii să nu te rupî̂ !//l-a bătút/l-a lua‿la goánă/aşá gol cum iérea/a vení‿la míne/ş-am pus álbiia şî̂‿l-an‿scăldát/ i-an‿dat cămăj‿d-a lu bărbátî-myo/ĉorápî̂/ⁱizméne/tᵘot//şî... l-an‿scăldá‿ca pă copʰílu mⁱeu/ş-am îngrijíd‿dă iel ca şî̂‿cópilu mⁱeu//o bomboánă dac-o-aveám/lúi ᵘo dam//şî...aşá a merz‿mai

196

dăpárte/d-aĉí s-a duz‿bărbátû-mi̯eu̯/că avẹám pămîntu nóstru șî făĉáṇ‿sorẹáță múltă/făĉám ulẹ́i̯ la bucuréș‿cît-um‿butói̯ dă ulẹ́i̯// ș^î‿l-a vîndút/șî...i̯-a lu̯a‿șî lui̯ hái̯ne/i̯-a lu̯a‿șî lui̯ baltón/ fulár/ĉízme tọáte álọa//și-i̯ părẹá ș^î‿lui̯ bíne/că‿i̯erẹá flăcău̯/ băi̯ețél dă ĉíṇșpe an^i//șî îm‿periu̯ád-ásta/sîn‿mulțumítă dă i̯el ș-acúma/că i̯el dîn țățícă-ṇcólo nu mă scọáte/sau̯ să-ṃ‿vorbẹáscă‿ o vórbă greșítă/sau̯ șî cîn‿i̯erá la míne/copíi̯i mei̯ tód‿mai̯ îm^i zíĉe cît-o...ĉevá așá/mă respínĝe/da i̯el apsolút/c-õ...cuvín‿nu m-a respíṇs//ș-așá țîu̯ la i̯el/tót ca ș^î‿la copíi̯i mei̯/parc-ar fi foz‿rupt dîṇ‿súfletu mi̯eu̯/c-așá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun//

gudána alecsăndrina
pátruzeși^u‿unu dă an^i

săpúnu

să fáĉe săpúnu/i̯ei̯ sódă/cîntărést^i...depándă dâpă cît vrei̯// faj‿dóoșpe kilográme/pui̯ dóo kíle dă...dă sódă/la șáse/la uṇ‿kil dă...//șî după ĉe pui̯ dóoșpe kíle d-ái̯a/le tai̯ îṇ‿căldáre/topé [k] îṇcălzést^i ápă șî ^uo topést^i/sódă pui̯ sódă-ntr-ũ...vaz‿mai̯ tarẹ-așá să nu să topẹáscă/pui̯ cîte puțín-așá/pui̯.../dacă faĉ o dátă dor ^uo u̯álă dă...dă ápă la sod-ái̯a//o u̯álă dă ápă/la uṇ‿kil dă sódă topést așá-n tọátă ápa‿ái̯a/sod-ái̯a//șî-l faĉ așá o dátă/ ...îi̯ púne sóda o dátă/prăjăște-nti̯i̯ untúr-ái̯a pînă să topéștẹ-așá/dă înĉépe să rumenẹáscă/ș^î‿la úrmă-i̯ púne sódă/îl dă jos și-i̯ púne sódă//colẹá colẹá/^așá în trei̯‿pátru lócur^i//șî víne sod-ái̯a șî-l táie pă ^uuntúra‿ái̯a//îl mai̯ lásă pîṇ‿să mai̯ răĉéște nițél/ș^î‿i̯ár îl púne pă pirostríi̯/și-i̯ dă foc cîte nițél cîte nițél/șî víne și să-ntăréște/să faĉẹ-așá/pîṇ‿să véde fúndu la căldáre//șî după ái̯a/cînd‿î s-ā‿ṇtărít i̯el așá/dă să véde fúndu la căldáre/avém ápă dă plọái̯e͜ áltă căldárẹ-alătúrⁱ/încălzítă i̯ár pă pirostríi̯//şî-i̯ potoléşⁱ͜ fócu dă supt i̯él/şî͜ i̯ei̯ cᵘ͜ ọála ápă cáldă/şî-i̯ púi̯ aşá la o tọártă/cîte niţél//d-acî́-i̯ mai̯ piş͜ şî colẹá i̯ar niţél/îi̯ piş͜ şî dî́ŋcolo i̯ar niţél/mai̯ îŋcólo i̯ar niţél/ pînă cîn͜ încépe i̯el să să.../[k] să nu să úmfle//dă-ncépe dă să-mọái̯e//d-ací i̯ei̯ cu ọála/şî-i̯ pui̯ meréu̯...pînă să úmple/sî͜ fáce căldárẹa plínă//îi̯ pui̯ o vádră şî͜ cevá dă ápă/şî-l mai̯ fi̯erbʸ/ îl fi̯erbʸ/i̯ar îi̯ pui̯ foc şî-l fi̯erbʸ/şî-ncépe s-arúnc-aşá la mijlóc nişte vrej͜ d-ái̯a róşii̯ẹ//cînd a aruŋcát o dátă dă dóo orⁱ vréce d-ái̯a/să fii̯ sígur că i̯e bun//

[Aceeaşi]

pri̯étinu myeu̯

i̯el i̯erẹá pri̯étinu myeu̯/carẹ-a plecát acúma-n armátă/marin unu/ai̯ící-şạ//vorbi̯ám ai̯ící-şa/aşá d-aprọápe/ca băi̯átu/vorbéş/ "tu ui̯tẹ-aşá aşạ"/i̯el i̯erᵉá mai̯ máre ca minẹ//

"bă"/íce "ricúle úi̯te"/stam ai̯iş͜ tómai̯ îŋ͜ cámer-ásta/"bă"/íce "ricúle"/íce "i̯o vrẹáu̯ să mă-ŋsór"/ aşá mai̯ ţărănéştẹ-ai̯icá//

şi i̯o i̯-ă͜ ᶻîᶻ͜ "marínẹ-ŋsọárî-te/trẹába ta dacă vrei̯ tu"//

pí͜ íce "mă tu nu te-ŋsórⁱ mă ?"/

zig͜ "no mă/i̯o" zi͜ "să fac armáta/şî͜ p-órmă" zic "să mă-ŋsór"//

"bă" ⁱce "i̯o mă-ŋsór"//

a cunoscú͜ fáta͜ ásta dî͜ la merénⁱ[1] aşá/s-a-ntîlnit o ᵈátă cu i̯a/a vorbíd͜ dă fro dóo orⁱ/a venít ai̯ij͜ la áldo ~~mai̯că~~-ˢᵃ/lẹ-a spuz͜ "mámă ui̯tẹ-aşá aŋ͜ găsít o fat-acoˡᵒ"//

"i̯a mă să ne dúcem !"//

nẹ-ă͜ úz͜ la maşînă şi nẹ-an͜ ᵈuᶻ͜ la merénⁱ acólo ˡᵃ i̯a//aŋ͜ vor-

---

[1] Sat vecin.

198

bít acólo cu álde tái̯că-su/s-a înțelés//gáta ! fáta vre̯a ˢ‿să mărite/i̯el la fel s-o e̯a/

"mámă ! mi̯e-m pláĉe dă fat-ásta/n-ó mai̯ las"/i̯-iĉá marín lu tánti drína//și...s-a ᵈus acólo-șa la merénⁱ//

p-órmă...a veńit înapói̯/"i̯a ʰai̯ mă/vrei̯ s-o i̯ei̯ ?"/

"vri̯au̯ !"//

e bíne !//a trecút o săptămînă/p-órmă i̯ar s-a‿us acólo-șa/i̯-a ajutá‿la ne̯ște coĉénⁱ/i̯-a adús o mașínă dă nisíp acólo la áldo tái̯că-său̯//și...într-o sîmbătă se̯ára/astᵃ...s-a ᵈus acólo-șa/și a lu̯at-o pă‿e̯a/a‿adús-o ai̯iʲ‿la noi̯ la moșténⁱ//

gogolán aurelii̯án [18 ani]

cîn‿m-an‿dus i̯o cu vițéi̯i

cîn‿m-an‿dus i̯o cu vițéi̯i/a trei̯a zi/a-nĉepút vițéi̯i să sáră-n̯‿sus/șî a rub‿grățîi̯ili/a rup‿to̯ate ále̯a p-acólo/ș-am plecátᵗ‿cu ⁱei̯ pă vále//și i̯erá un̯‿cîi̯ne/șî cînd i̯erá [k] cînd a fost cîi̯nilu̯-ăla/i̯o m-an̯‿sperii̯áᵗ/ĉan̯‿că ĉ-o fi ?//șî‿la ᵘúrmă/o̯ameni̯-ăi̯a iĉe "i̯e cîi̯ne"//șî un̯‿c [k] cîi̯nilu̯-ăla...toțⁱ ăi̯a dă la vaĉⁱ rîde̯á la cîinⁱ/le pune̯á tărăb‿dă...dă co̯áde/șî fuĝá cîi̯ni dă rupe̯á pămîntu//șî la ᵘúrmă/o̯ameni̯-ăi̯a ziĉe: "tu nu vez că i̯e cîi̯ne ?"/nu mai̯ m-an̯‿sperii̯át i̯eu̯//la úrmă ne̯-an‿dus/noi̯ ne̯-an‿dus tomai̯ pînă la frăsine̯an̯ca¹/ș-acólo-șà/mă păcăle̯á ũ‿om/

ziĉē/..."tu știi̯ că ai̯íĉi-șà i̯e un‿î [r] i̯éste un [r] um‿pom care árē pére marⁱ ?"//

șⁱ‿i̯eu̯ cîn‿am̯‿văzuᵗ/zic "ha [k] mă ducⁱ acólo ?"/

șî‿u̯omu̯-ăla ĉe "h̯ai̯ că te duc"//

cînd [r] cîn‿m-an‿dus/îl tăi̯áse pomu̯-ăla//la úrmă i̯eu̯...am̯‿văzút o ráță sălbátică//i̯erá la ráțe sălbátiĉē ! to̯áte...berzⁱ/

---

¹ Localitate vecină.

to̯áte ále̯a i̯erᵉá p-acólo//şî am ⁱintrát i̯o cu o̯mu̯-ăla/omu̯-ăla a ⁱintrát ĩ‿ápă cu pantalón̯‿cu tot/şî cînd a [r] a făcút aşá¹/n-a putú‿să prin̯ză ráţa sălbátică//la urm-a văzút um‿pui̯/i̯o fugấn‿după i̯el pĩ‿ápă/cu băţu/făcấm/"i̯ĕtă-l-ai̯/ui̯tĕ-l ai̯ícâ !"//la úrmă i̯eu̯ am plecát...cu ᵘomu̯-ăla/şi după ĉe...omu̯-ăla a văzút o ráţă şî cîn̯‿s-a dus/i̯-a pus aşá.../a căzút‿ĩ/[k] a pus aşá mîi̯nili pă...ráţă/ş-a prin̯s-o//se̯ára cîn̯‿s-a duz‿la...nevástă-să/zíĉe "ĉ-ai̯ făcú‿tu mă ? dă únde‿e ?" ĉe "tu unde̯-ai̯ fos‿tu dă ai̯ tu ráţa ásta ?"//

zíĉe/"élică ! am̯‿fos‿tómai̯ la călúgăru²"//

la úrmă zíĉe/"păi̯ dă ĉ-ai̯ fos‿tu p-acólo ?"/

zic "am̯‿fos‿şᶧ‿i̯o p-acólo-şà"/

ĉe "nu cumvá ai̯ tu fo amure̯ázá ?"//

la úrmă ⁱĉe/"nu am niĉ úna"/şî...ĉe "nu mă ! i̯éste ráţă sălbática"//

i̯o am̯‿vorbʸi‿cu ᵘomu̯-ăla/zic/"ne̯a górge/dacă nu mi̯-adúş‿şî mii̯e dĩ‿ráţă/să şti să nu mai̯ vii̯ la viţéi̯"//

la úrmă/...zíĉē "ţi̯-am adúz‿dĩ‿ráţă"//am mîncát i̯o cu ne̯a górge...dĩ‿ráţă/şî la úrmă/cîn‿ne̯-an‿dus acólo-şà-n de̯al/ăi̯a fi̯ersése lápte/făĉá acólo-şà//

şî...i̯o făĉán/"ne̯a górge/ʰai̯ bre mai̯ dîn timᵖ/să mérĝem/să mă du‿şᶧ‿i̯o acásă"//

ne̯a górge zíĉe "nu mer‿să te duc acásă"//

şᶧ‿la úrmă i̯eu̯...m-ã [k] ne̯-an‿dus cu viţéi̯i/ş-am plecá‿pă jos//vene̯án‿dimine̯áţa pă jos/plecán̯‿se̯ára pă jos//şî...i̯eu̯ cîn̯‿vene̯án‿dimine̯áţa/cîn‿ĩ am urcát în de̯al/văz ũ‿i̯épure//şᶧ‿i̯erá păsăriş‿p-acólo-şa...pă jos pă lîn̯gă i̯épure.../cîn̯‿văz i̯o i̯épur-

---

[1] Gest: a întins amîndouă mîinile ca să prindă raţa.

[2] Localitate apropiată.

li̯-ắla/n-áve̯an nimíca/ș-an̯ găsî́t un̯ fʰi̯er//și am înĉepú/"i̯épurle̯ bă ! i̯épurle̯ !"/și nu i̯erá niĉ ũ ᵘom//și la úrmă/cîn mă duséi̯ i̯o acólo/zic "ne̯a ĝórĝe/am̯ văzút ũ i̯épure"//

ĉe "cum l-ai̯ văzúᵗ tu mă ?"//

zîc "úi̯te̯-a ìșî dîm porúmb/a ⁱișît...dîm porúmb"//

la úrmă/...văcári̯-éi̯a s-au̯ dus î să...prín̯ză i̯épurⁱ cū... cî́i̯ni//cîn̯ s-a dus cu [k] ca să prín̯ză i̯épurⁱ/a prín̯s ũ i̯épur mititél//zic "în das și mi̯i̯-acúm !"//și la úrmă nu mai̯ mi̯-a dîn i̯el//

zam̯fír ĝe i̯iu̯ána
dói̯sprezeĉe anⁱ

8o1. VÎRTOAPELE DE SUS [WLAD, 453]

(com.Vîrtoape,jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT;transcriere: MM

grî́i̯u

spusắrăn̯ că î́l sămănăm/grî́i̯u/ [ɛ] an̯ spus/că-l sămănăm/... primăvára-l...îl pigulín dă pălămʸídă/dă nigínă/...un̯ fel dă nigínă-i zîĉe̯//și dup-áe̯a...îl î...tăe̯ám se̯cára/care-l lăsán dă sămî́nță/erá...crește niște fʰíre can nálte̯-așa/și le retezán̯ să nu i̯ásă/ⁱe ca cúile̯ dă opⁱínćⁱ așá/măriĉéle̯//și dîp-áe̯a...să cocá grî́u/îl tăi̯ám/îl legám/...îl făcam măgărețe așá cun̯ să zîĉe la țară/măgărețe/și după măgărețe/plecám la...strî́n̯s/grîu//îl strîngám/...o arⁱe/-l făcán̯ la o márgîne la ũ izláz/îl făcán̯ șíră/după ĉe-l făcán̯ șíră/...ne făcán cátă/...zéĉe dóozej dă o̯ámenⁱ sau̯ zéĉe̯/cît pute̯ám/aduĉám o mașínă/și-l trei̯erám//álți-l treⁱe̯ră dî pă cîmp/l-aduĉá/da noi̯ îs spui̯ cum a foz la noi̯ aíćⁱ//

şî...îl trei̯e̯rám/aducấm bo̯ábile̯-acásă/noi̯/...d-acî́ cărám páile̯-acás/le făcấn‿şîră/şî d-ácî dán‿grîu la ţilíndru/péntru sămînţát// îl curăţán‿dă murdăli̯e//şi...l-împi̯etrám/cu neşte pi̯átră vînătă sau̯...maⁱ‿i̯erá şî àlcevá/neşte pi̯átră ácră/nú‿ş‿cum îi̯ zî́ce̯/pi̯átră vînătă/ásă/şî-l sĕmănám/îl împi̯etrám/şî-l sĕmănám/...şî-l lăsám în‿ştirᵉa lu dumnezău̯//i̯erᵉá to̯ámná‿ásta/în noi̯émvre̯-acú/în de̯cémbrie//şî ásta i̯erá//

[Dar n-ai apucat dumneata mai demult, cînd nu erau batoze ?]

da ! dā !//am şai̯zĕşîcinj‿dă anⁱ/dā/batózā/cu batóze̯-an‿treⁱerát//

[Şi mai înainte ?]

cu vapo̯áre dă foc//[1]

[Cu alea cum se treiera ?]

ále̯a băgá foc în el/ápă/îi̯ făcấm presiúne̯a la grad/şi făcᵉá presiúne/la grád mergấ/un cas úi̯te ca ála[2]/şî vene̯á gradu̯-ála la cin/la şáse/la cît o fhí venit/şî mergá şî băgá foc în el/ápă/şî cu batózᵉa//cure̯á/lúngă/şî distánţă dă fro cinj‿métri/şasé/batóza‿dă vapór//şi să-ⁿvîrte̯á cure̯áu̯a/şî mergᵉá şî‿băgá pai̯ē-n ⁱel/ave̯á focárⁱ/ave̯á coşárⁱ/dă băgā la coş...grîu̯u/znópʰi/...da//

[Dar mai demult, cînd nu erau nici astea ?]

păi̯ mai̯ dămúl‿ne spúne̯a jî‿noo̯ părínţi/da însă no̯/n-ám‿văzút aşá/că făcá ariᵘoi̯ dă cai̯//îl pune̯á auz...la un‿cîm‿mătúră bʸíne/băt [ɛ] şî făcá ariu̯oi̯/şî-ntinde̯á grîu̯u/şî legá cálu d-um‿băţ/d-un‿lemⁿ/îl pune̯á la mijlóc/şî‿legá cái dă i̯el/şî-nvîrte̯á//învîrte̯á ro̯átă//şî-l lu̯a/şî-l săm [k] îl‿î băte̯á/d-acî-l lu̯a şî scuturá páile şî‿le dᵃde̯a la o párte/d-acî mătură grîu̯-ála dă-l zobyísĕ cái/şî‿făcá purcói̯/şî-l lu̯á‿şî-l vînturá//că nu i̯erᵉá niş‿ţilíndru//

---

[1] Îi sugerează un informator ocazional.

[2] Gest: arată ceasul de pe masă.

202

că oț [ɛ] a^{s}‿fi auzî‿dă țilíndre/nu e̯-a foz‿niș‿țilíndre/șî-l vîntura/șî-l băgá la magazie̯//așá ne spune̯á părínți mie̯i̯//

bái̯cu re ilíe
șái̯zeșîĉìnĉ^{i} [de ani]

vyíi̯e

faĉ ogór...adînc/cu pátru boi̯ să-l dăsfundés^{i}‿pă pămínt/șî după ĉe-l dăsfundés^{i}‿pă pămînt/âl laș^{i}/te du^{s}‿șî tai̯ v^{y}íi̯e/d-o rásă bun-așá/sau̯ mai̯ știu̯‿ĉè poț^{i}/șî dup-áe̯a...îi̯ tai̯ bée/micșoáre-așa //șî/ pleĉ^{i} ^{u}or cu plúgu/^{u}or faĉ^{i}...grop^{h}//cu cazmáe̯a//da noi̯ párte pîn noi̯ mai̯ mul^{d}‿mérĝen‿cu plúgu/p-aiĉ//să púne rîn‿mai̯ bun șî...faj‿lúcru mai̯ bun//băgăm plúgu adînc la dóozĕj‿dă ĉintimétri așá/dă adînc/șî pleĉ^{i}/șî pui̯ bra [k] la trei̯ brázde...pui̯...víe̯a/lărĝíme̯a/...lărĝíme̯a//și‿lunĝíme̯a/șî lărĝíme̯a așá v^{y}in//ș-o pui̯ culcátă/pă áe̯a/șî dai̯ pămîn‿pă e̯a/brázda o azvîrli ĉei̯lánta/șî noi̯ îl bátem‿cu p^{h}icoárîli/pă [ɛ] pămînt/la v^{i}í^{i}e/la béțil-éle̯a//șî primăvára...l-îngropăm/o tăi̯ém/du pă loc/primăvára o-ng [ɛ] ātúnĉ o-ngropăm/fáĉem mușuroáe pă e̯a/șî primăvára...dă/né^{d}ĉen‿ș-o săpăm dă nóo ^{u}or^{i}//pă sad//dă lăstăráș așá mititél dă cólo/șî-l veden‿șî‿noi̯/șî-l mai̯ dăsfáĉem/îl mai̯ dăm/îl mai̯...socotím/șî dă un‿lăstăraj‿mic//șî d-aĉí ple̯ácă máre/máre/máre‿máre/că kar am i̯o răsád acu-n‿grădínă d-așá[2]//șî să fáĉe măriĉél/șî primăvára/...al dói̯le̯a an...^{u}o retéz^{i}//dă la pămînt//s^{ă}‿fácă turpína jos//șî...dă/...fáĉe trupína jos/șî dă/șî ple̯ácă cu ũ‿lăstár frumós așá...lăstăr^{i} șî mai̯ mulț^{i}/șî frumós//șî dûp-áe̯a/...aruncă și cu puțín‿strúgur^{i}//nu mulț^{i}//doi̯ trei̯/strúgur^{i}//aruncă dă mîncáre//ș-al tréi̯le̯a an/arúncă mai̯ mulț^{i}//al pătrĕle̯a an/mái̯ mulț^{i}/arúncă//ș-așá să fáĉe recólta/șî fáĉe vin/

---

[1] Gest: cam de 20 de cm.

[2] Gest: de cca 25 de cm înălțime.

[Şi la cules cum e ?]

la culés/cîn‿să coáĉe bíne/strúguri/s-a cob‿bíne nu ştu ĉe/é dulĉⁱ/s [ɛ] în‿sectémbre¹/cîn‿să púne-albʸína pă el//dă̄...stup// o lom/şî-l culéĝem/la lin/...la noi̯ nu i̯e storcătoáre/cum...àcú a devení‿şî la noi̯ la...gospodăríe²/da pîn-acú n-ávеam//intrắm cu phícéríle/-n i̯éle/să spálă bíne nu ştu ĉe/íntră cu pʰiĉéríle-n i̯el nu ştu ĉe/îl pistosáză/...púnem ũ‿ʰîrdắu̯ la lin/...acólo cúră pîn‿strecurătoáre//cúră-n îrdắu̯/şî dîn îrdắu̯ îl lom şî-ˡ‿dúĉem la bútíe//...îm‿pímniţă//şî/...prăştína...cáre rămîne a [ɛ] dă áea/ o lom ş-o púnem îm‿bazín sau̯ în pútinⁱ//şî-m‿pútinⁱ...o ţínem şápte‿ób‿zîle/dóozej‿dă zîle/şî lúna şî dóo/mérĝe pă cum ne dă rînᵈ‿la cazán//ne dúĉen‿cu ea la cazán/o băgắn‿să fi̯árbă/şî fáĉen‿ ţui̯câ//álta dă...o vádră/álta dă dóo/álta nu dă neám/pă cum ⁱe... márfa//şî áea‿á făcú/şî vínu i̯ése vʸin...bun//

[Dar acolo la cazan la ţuică cum e ?]

la cazán‿la ţui̯că avém un‿cazán...dă îro zéĉe dóozĕj‿dă védre//poaᵗ‿să fíe şî mai̯ mic şî mai̯ máre/dă dóoj‿dă védre îl púnem//árⁱe...un‿cuptórⁱ/ş‿pă cuptóru-alá‿aşăzá‿cazánu/şî/d-aĉí un‿capác/dăsúpra luí/al cazánului/să nu răsúfle//să fi̯árbă/şî o ţávă sus...dă mérĝe dá‿la capác la ᵘo pútină/să mérĝe pîmptr-o pútină/care mérĝe lā cazán/să vi̯íe réĉe ápá [k] ţúi̯ca/ábur-eea d-acólo/şi...să fáĉe ţui̯că//

[Acelaşi]

óili

i̯árna...le dam foráj/ĉe ne pregăteám...vára//le luam coĉénⁱ/

---

[1] Îi sugerează un vecin care asistă la înregistrare.

[2] Cooperativa agricolă de producţie, care mai demult se numea gospodăria agricolă colectivă.

204

dă la cîmp/şi le dam în iezle/şî mînca-n obor//le faĉem un obor mⁱic aşă/patrat/şî ĩ iezle le dam acolo lor//şi...troc pentru grăunţe/dă le dan şi-n [ɛ] puţine grăunţe-acolo/dîn cît avea omu/ altu le da/altu nu le da/însă noi le dam//şî/...venea marte/înĉepea să peteĉască zăpada/la cîmp/că nainte nu să făĉa ogoarile dă toamnă ca acu//nainte să făĉa primăvara//le dam la miriştii/ oili//creştea o băluşcă/creştea o iarbă/în fʰine...să-mplimba la cîmp//ĉe mai ?//le dam puţin...să mănînĉe//pînă venea timpu dă... avean şî noi um petec dă izlaz/acolo/unde le dam...le duĉan şî noi/zîsăi...al sfatuluⁱ/ai primării/care ne da drumu cîn vrea ⁱel//acolo la izlazu-ăla//şî le duĉam acolo la izlaz//şî păşteau la iarbă//pînă cînd venea miriştili dă tăiam grîu// [...]

[Şi vara ce făceaţi cu ele ?]

cu oili ?//

[Da.]

le tundeam/dan lîna la maşînă/după ĉe-n dan lîna la maşînă/o torĉa muierea/făĉa păturⁱ/făĉă pantalonⁱ/dimii încă/dimi să zîĉa/ făĉam neşte dimiⁱ largⁱ/făĉa/şî le da la abălarⁱ/...era ũ abălarⁱ care le da la pⁱiuă/şî le-ngroşa//şî le nigrea/şî făĉan dimʸiⁱ//şî pantalonⁱ//şî păturⁱ/dîn lînă/...ᵘoⁱilor//ĉarapʰ...//

[Şi cu oile ce făceaţi ?]

ᵘoili le mai tăiam/le vindeam/că nu putean să le ţînen toate/care bătrînea/care nu/le ţînea//

[Dar vara unde le ţineaţi ?]

la cîmp//le duĉan la izlaz/vă spusei/le duĉan la izlaz/aveam ĉⁱoban/şî le duĉen la izlaz/şî le păşunea acolo/ş seara veneau acas/şⁱ să traĝe uaea fʰiecare să trăĝa a casă...lui//la tîrla iei unde...şĕdeam//

[Acelaşi]

lúpu

cînd i̯e i̯árna gre̯a rắu̯/dă n-au̯ i̯ei̯ unde să să dúcă/ĉe să mănî́nĉe/buvnéşte̯-n̦‿sat//şi/aúde dû́pă clópote/dúpă mirós/áre ş^{i}‿i̯ei̯ um‿m^{y}irós/lúpu//şî/să tráĝe acólo//şî ĉe fáĉe lúpu ?//lúpu cîn^{d}‿víne/...ţi lé‿omo̯áră//ş^{i}‿i̯el‿e̯a úna/ş^{î}‿ple̯ácâ//şi î̦nsă ţî le omo̯áră to̯áte//şî ţî le lásă mo̯árte/şi ^{i}el i̯a úna şî‿ple̯ácă//şî d-aĉí după ĉe mănî̦́ncá/dacă sîm‿mai̯ mult^{i}/le i̯a to̯áte/dacă nu [k] i̯e únu doi̯/i̯a o o̯áe dóo/şî réstu le omo̯áră//ş^{i}‿ţi le láse mo̯árte //carē scápă/scápă/care nu/că să spérie ş^{i}‿i̯éle/să fácă/...

[Spune, cum ai văzut **prima** dată lupul ?]

príma dátă l-am̦‿văzút i̯árna/cînd mi̯-a lu̯a‿kár nóo ^{u}o u̯áe d-aíĉ^{i}/i̯erám...să zîc aşá sŏ fhí avú‿zéĉe ĉí̦nspreĉe an^{i}//şî‿cîn̦‿s-a-ntîmplá‿tre̯ab-ásta ?//lá‿sfî̀ntu‿górge//m̦‿mai̯//i̯erá trifói̯u... máre/luĉérna//să sco̯álă bi̯étu tátă-mi̯o d-íĉ^{i}/á‿auzî́‿clópotile̯// bóilor//cîn̦‿să sco̯álă/"^{h}e̯ ! frun̦‿cî́i̯ne/sau̯ mai̯ ştîu̯ ĉe"//cîn̦‿să sco̯álă táta/...oili‿íşite dî̃‿^{u}obór//"vălḗ ! păi̯ ĉé̦-i̯ cu óil-éste̯a d-aí^{ĉ} ?"//cîn̦‿să dúĉe/aij‿dăvále la noi̯ ^{a}‿auzî́ pr̥ ! pr̥ !/"mă da ĉe̦ lo foc mă ?"//i̯el [r] i̯el rode̯á cu o̯áse cu tot/lúpu//"băi̯ tátă/i̯a sculáz‿mă̦ !"/...măm [ɛ] bi̯éti mámi/nevéstî-si/"i̯a sculás‿tátă/că nóo ne̯-a lu̯at lúpu óile"//cîn‿ne sculám/ave̯ám um‿păr/mắre ca pă míne dă gro̦s/aíĉa-i̯ fro...tréi̯zĕş‿pátruz^{î}j‿dă métri dă cása d-aíĉ//cîn‿mă duc/i̯el cu brî́nĝili pă o̯ái̯e/ò‿mî̦ncá//ş-ála ronţăe̯á dă‿ĉ^{e}ai̯ că a lu̯a‿foc/o cásă dă brad aşá dă‿dá‿dă ronţăe̯á/ lî mî̦ncá cu o̯ase cu tot//ş-atún̦j‿l-am̦‿văzú‿ş-i̯o pă lup//ote̯-aşá i̯éste [1]/c-o co̯ádă lúngă/şî gálben//aşá e cúm‿pă códru/vî́năt aşá-n̦‿gálben//dîpă códru să skímbă lúpu/pi̯éle̯a [k] î páru lui̯//

[Acelaşi]

---

[1] Gest: cam de 1 m înălţime.

206

to̯ámna să făĉá núnţili̯

dácă s-ave̯áu̯ bíne...băi̯éţi...şi...cu fáta/cum să áre ş-acú/...bíne/dacă nu.../

"míe-m pláĉe dă fáta lu cutárẹ"//tá-său̯/í‿spune̯á lu fíu-său̯/"míe-m pláĉe dă fáta lu cutáre//vre̯ai̯ tátă s-o i [k] lom îŋ‿căsătoríẹ ?"//

"băi̯ tátă"/că aşá/că pa dî́ŋcoló‿/pă d-ái̯^{l}ánṭa párte/că...po̯áte nu treĉá băi̯á^{tu}//

îŋ‿f^{h}íne l-aduĉá la cunoştínţă/şî...s-á‿us‿s-o i̯ạ//

"e ! să mérĝem îŋ‿cásă tátạ"//să duĉáu̯ îŋ‿cásă la i [k] u̯om/acoló únde‿^{z}íĉá tá-său̯/...să-nţeleĝáu̯/cu tátă-său̯/...ĉé-i̯ dă/...féti/înáinte̅...ĉe̯re̯á pămî́nt/pămî́nt/...ţo̯ále ca ţo̯ále/pămî́nt/"dă-m pămî́nt !"//nú‿erà mób^{i}ile ca acúma/să f^{h}íe/îi̯ lu̯a o̯^{ŋ}‿cúfăr şî...cutárẹ//

e ! "şî ĉé pămî́nt îi̯ dai̯ ?"

"um‿pogón/dóo"/că la noi̯ pogo̯ane să zî́ĉẹ/nu şti̯u la dúmne̯avo̯ástră cuŋ‿s-o zî́ĉe/da la noi̯ pogo̯áne/la áltru...părţili [ɛ] tra^{n}silváni‿iŋcólo să‿^{î}ĉe i̯úgăre/la noi̯ să zî́ĉe pogo̯áne//é lla álţi să z^{î}ĉe trăsúr^{i}//la noi̯ să zî́ĉe pogo̯áne//

"cît îi̯ dai̯ ?"

"um‿pogón dó^{u}o"/

"da !" ástẹ//ne-ŋţeleĝám noi̯ o̯ámeni//i̯o ca bărbát//

îŋsă/nevástă-me̯a/...ca so̯ácră máre/să-nţeleĝá dîn... [ɛ] păt̯ur^{i}/ĉe-i̯ dă la núntă cî́rpe̅/proso̯ápè/...ásta-i̯ nevástă-me̯a/dă fáĉe//é‿! îŋ‿f^{h}ínẹ/să-nţeleĝáu̯/"ásta-i̯ dai̯ şî gáta"//s-au̯ înţeléz‿nu ştu ĉe/e ! "cúm fáĉem ?//fáĉeŋ‿log^{u}óndă ? sáu̯‿cu núntă ?"//náinte să făĉ [k] le lu̯a cu nunţ/nu să mai̯ făĉá logóndil-éste̯ạ/z^{î}ĉá că mănî́ŋcă dăĝ^{e}ába/şî ple̯ácă/şî...nu ştu ĉe//

"gáta ! púnem núnta"/

"púnem"//

să duĉá după lăutár^{i}/pùnẹá núnta/...tọámna să făĉá núnțili/ ca ș-ácu//cîn‿da dă băutúr^{i}//pùnẹá núnta nu ștu ĉe/ē ! "cúm o faĉem ? o lon‿cu núntă ?"//că naínte să lụa cu núntă/nu erá ca acú/ s-o fáĉen‿la ũ‿loc// [!]o lụa cu núntă//făĉá núnta șî lā mirẹásă/ ș-aíĉ//avẹá mesén^{i} ș-àcoló ș-aíĉ^{i}//la [ɛ] ĝínerẹ//o lọa/...trimẹtá jumáte lăutár^{i} acoló/jumátẹ-aíĉ^{i}/...la ĝínere/...să duĉáu/ kemá ălá meséni luị/...sō [ɛ] sócru máre meséni luị/ăl mic al... al fétei‿i-ăl mic/ș-ạl...băịátuluị‿i-ăl márẹ//dặpă ĉe-ị kemá/ plăl[ɛ]tuịá lăutári nu șt^{i}u ĉe/sîmbătă sára er^{e}á la...fiecáre la trẹába luị//cu lăutári șî cu meséni//șî sócru mic/șî sócru márẹ// dîp-aẹa/duminică/dă la dóosprezéĉe...să duĉá lụa țọálili dă la ...mirẹásă/lẹ-aduĉá la ĝínerẹ-acás/cu cărúțe/cu clópote/la caị/ cu...bríșt^{i}/cărúț^{i} d-ástẹa cu caị//lẹ-aduĉá acás/dîpă ĉe lẹ-aduĉá/...venẹá dínçolo cu meséni dâ la...mirẹásă/la ĝínerẹ//să spărĝá núnta d-acólo/s-a termenát/să mutá la ĝínerẹ//venẹá/să duĉá la cununiị/să cununá/...la bisérică/venẹá/acás/dă la bisérică/da dárurlẹ//ĉé dárur^{i} ?//cîrpịli/ pro sọapili/núnuluị/sócruluị/cumnáților cun‿să-nțeleĝ^{i}áu/ieị acólo/le da cîrpe prosọápe/nu ștu ĉe/le da/dûpă ĉe lẹ da/treĉáu la másă/șĕdẹáu/le cîntá lăutári/șî mînçáu/și...nu ^{i}erá mésili cum sîn [ɛ] nọị stăm la más-acụ//ásta s-a-nĉepú^{t}...tîrzîụ înçọáĉẹ//șĕdẹá pă coĉén^{i}/ca la pọmánă// tát-al mịeụ pă coĉén^{i} a făcút-o//tát-al mịeụ//ca la pománă//șî‿băgá várză/vez acú...acú nu maị‿izistă várză nij‿la pomán-aprọápe/da la v [k] núntă//șî fasúle bặgá/ă...tăẹá ọáịe/acú nu ma‿izistă ọaịe/nu ma‿izistă/acú izistă...porc‿î/vițăl‿î/gîște/rațe //și...da...dárurlẹ//pă la dòosprezéĉe...nọáptẹa/únu dó^{o}/da... dárurlẹ//ĉé dárur^{i} da ?//lo da la mes^{i}én^{i}/care elá la másă/cáre vrẹa cîrpă/cáre vrẹā pros^{u}ọp/la mes^{i}én^{i}/nu...la nun șî‿la aẹa/ care vrẹạ/să ẹạ/să dẹa ban^{i} la másă//álți lụa/álți nu lụa/da mai̯ mul‿lu̯a/că i [ɛ] dacă i-l atîrná dă gît/nu putẹá să-i̯ zî́că „nu mi-l da !"/şî ᵘómu da tó‿ĉe ştiẹ́a//şî...d-âcí dup-áẹạ...da dárurlẹ/bánị//da cū...ĉinj‿lẹi̯/...cu pátru lẹí/...núnu da um‿pᵘol/ᵒ-àşá i̯erẹá tímpụ//da um‿pᵘol//şî ẹ́a erẹá...//

[Acelaşi]

cî́nipa

la porúmb o punẹám/n-ávẹam loc separát de ! aşá//şî-l mai̯ lăsá aşá...işá porúmbu/ái̯a/şî d-âcí să dúĉa şî i̯ar‿î̄ l-ará/ş-ọ́ sămăná/şî rằsărẹá cî́nipa să făĉắ cî́nipă de ! márẹ//unde erᵉá lócu bun să făĉá...máre/unde nu i̯erᵉa/rămînẹá mai̯ mică//ş-o cul [k] s-alẹĝá ẹ́a...cî́nipă dă váră-i̯ zîĉá/s-alẹĝá a dă váră dĩ‿i̯á/...ş-o culẹĝám nainte p-ái̯a dă várā/...şî ọ făĉám mînúşⁱ/o lẹgám pă dóo trei̯ lócur/şî‿ne‿ᵈĉan‿cu ẹa la gî́rlă/o topi̯ám/...şî d-âcílẹa venẹán‿cu ẹa/o uscám/o spălám cî́nd ọ scotẹán‿dîn‿gî́rlă/o spălám bíne/sî̂‿făĉá álbă frumọásă/şî venẹam...şî o meliţám//o bătẹá cu topóru/ [ɛ] pîzdăriilẹ-álẹa/le dá/şî̂‿d-âcí o trăĝᵉam îm‿melíţă//şî după ĉ-o meliţám/o da-n dărác//sâ‿facă cái̯re să tọárcă//o dărăĉᵉám/în dărac/sî̂‿făĉá cai̯ere/cî́lţi-i̯ punẹá dopárte/i̯ar ĉe s-alẹĝá...urîţă/ái̯a búna o torĉám în‿fúrcă/...ş-o făĉám...urzálă dă pátur/dă ĉerj/dă saltélẹ/dă...d-ástẹa//şî zgrében-éi̯a care s-alẹĝá/bătẹam î̃‿i̯ei̯ de !/i̯ar în ástẹa//în páturlⁱ-éstẹa/-n saltélẹ/î̃‿álẹa//

ş-aşá să făĉá la...cî́nipa//d-âcílẹa vẹnẹá tọámna//tọámnà culẹĝám p-ẹ́a dă tọámnă//ẹ́a [ɛ] o lăsan‿să fácă sămî́nţă/şî‿să cọácă sămî́nţa//ş-o culẹĝam p-ẹ́a dă tọamnă/şî tót‿aşá o făĉám mînúş/o [ɛ] ntindẹám la sọáre/să uscá/mînúşili cu sămî́nţa/d-âcí o lụam ş-o bătẹám/sămî́nţa/...o alẹĝám dĩ‿i̯a/şî pă i̯a o duĉám i̯ar la gî́rlă//

marí̯a ^{i}i^{u}ón lázăr
șàptezeșî̄ĉínĉ [de ani]

boranĝíc

i̯e̯r^{e}á sămî́nță/tod... [ɛ] căcátă dâ̦...gîndáj‿de ! dă̄ ále̯a/dă flútur d-ắe̯a//șî-i̯ lu̯a/și-i̯ pune̯á șî-i̯ în̦vii̯á/șî dacă-i̯ în̦vii̯á/ îi̯ cre̦ște̯á cu frún̦ză//

[VIII] dă dud//[1]

[VII] dă dud//șî să făĉá măr^{i}//șî d-aĉí să-n̦văle̯á/la șas‿ săptămî́n^{i}‿ii̯ să-n̦văle̯á/să făĉ^{e}á gogóș^{î}/

[VIII] i̯ei̯ atî́‿dure̯ázǎ/șás^{e}‿săptămî́n^{i}//

[VII] șî̄ după ĉe să-n̦văle̯á/să̦ duĉá cu i̯e̦i̯ la...cáre știi̯á dă trăĝá la duláp/boranĝíc//

[VIII] îi̯ pune̯á...îi̯ pune̯á pă áste̯a/pă [ɛ] p-un̦‿znob‿dă coĉén^{i}/să sui̯á...

[VII] păi̯ să sui̯á pă coĉén^{i}/dā...

[VIII] acoló urzá i̯ei̯/acoló urzá//

[VII] acoló urzá//

[VIII] d-aĉí i̯-aleĝ^{i}áu̯/dîn áe̯a le lu̯a șî le̯-aleĝá afā́ră/ frumóz‿nu ștu ĉe/le pune̯á să uscá gogóșîli/dúpă ĉe să uscá/să duĉá cu éle la dulăpăre̯ásă//le púne áe̯a-ntr-o ápă șî le tráĝe̦ așá frumós/șî le fáĉe kílipe/șî̦...^{î}n̦‿fíne i̯o am̦‿văzút/că i̯o̯-am văzút...

[VII] păi̯ i̯-áuz/păi̯ ĉe știe u̯ómu/știe...șî feméi̯a/áste̯a le ștíe to^{s}‿/păi̯ ^{u}ómu n-a trăí‿cu feméi̯a ? n-a făcú‿șî feméi̯a lui̯/nu ștíe ĉe e̯-a făcút ?//ștíe șî ómu//

---

[1] În textul informatoarei Lazăr I.Maria [= VII] intervine Baicu R.Ilie [= VIII].

210

[VIII] arā̆jază/púse pă [k] púne pă...pă ţăv^{i}/şî l-aléĝe-aşá giuóĉil-élea/şî le-aléĝe núma pă ắla frumós/

[VII] aléĝe núma boranĝíg bun de ! dă fáĉe cîrpile-ále̯a care-ţ spusăi̯ i̯o//şî-ñainte aşá să purtá/cum i̯er^{e}ám ástea bătrîníli/nū vede̯ái̯ cu bàzmá-ŋ cap//să legá cu tulpáne d-ástea négrîli/şî pă úrmă pune̯á cîrpă//

[Ace aşi]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

m-aŋ sculá dă i̯er dă diminе̯áţă [!]/să-s spui̯ [!]/şî m-am apucá să s [ɛ] să spoím//da//şî cu bă̆i̯átu-ọla care-l văzúş/ave̯ám o plít-acólọ-ŋ cásă/şi i̯a i̯ere̯á făcútă că să árdeŋ rumegúş//şî d-aĉíle̯a acú an-ósta n-am mai̯ lu̯a rumegúş//ş-aŋ lăsát-o dă lémne//şî m-am pus cu băe̯átu/ş-am î spárt-o/şî i̯-am pus úşă ^{i}ilíe[1]/că n-áve̯a úşă//am pus úşă la plítă coló/...^{a}m făcú ĉórbă/am rîcíi^{t} cărăm^{i}ída/am aşăzát-ọ am pús-ọ/aŋ regulát-o//d-aĉía am tencu^{i}ít-o/tót eu̯ cū i̯el/şî...am băgá^{t} roc şî s-a uscá^{t}/şî d-aĉía ne-am apucá ş-am da cu var [!]/ş-aŋ spoít-ọ [!]/pîn-ase̯ără//an da cu var/d-aĉi an da cu pămînt/ ʾe !//

az dă diminе̯áţă mă sculái̯/strîŋséi̯ ş^{i} i̯o rúfili dû p-acoló/la áe̯a/şî le spălái̯/...ş^{i} tamán cîŋ veníră...i̯er^{e}ám...spălám//şî le-ntiŋsăi̯/şî d-aĉi veníi̯ încoáĉe//şî termenárăm [!]//

[Aceeaşi]

pórcu

tăi̯ém pórcu/adícă e crăĉúnu cum ar f^{h}i mîi̯ne/şî ástâz tăi̯ém pórcu/sau̯ mî́i̯ne sau̯ c-o zî mai̯ naínte//îl tăi̯ém [...][1] îl tăi̯ém adícă cum e o zî dóo sau̯ mai̯ naínte/îl tăi̯ém/îl ĉopăţî́m/adícă-l pîrlím frumós/cu pái̯e c-aşá să fáĉe la noi̯//îl pîrlím/îl spălắm bʸíne/-l curăţî́m/îl rî́cîi̯e ǫámeni̯-ắi̯a cu cuţî́tu/noi̯ tu̯rnăm ápă fi̯ártă să să spéle/pă úrmă şî réĉe/...îl tăi̯ém/îl ĉopăţî́m/îl púnem aşá p-o másă/p-o másă/pă dóo/dûpă...scǫáte pⁱiĉǫárîli/scǫáte căpăţî́n-ằǫa/pă úrmă máţîli/ĉ-áre̯ i̯el/ [ɛ] ficáte/tot//lē spălắm máţîli/le curăţî́m/şî cárnǫa o i̯a ş-o întínde i̯ár pă ĉevá p-o másă/şi-ⁱ dă sáre/...alêĝē tǫáte ắlǫa/cǫástili/ǫásili/tót to tò/şî ắlǫa le púne...grăsímǫ-ắǫa o púne separátă/péĉii̯-ằi̯a/c-aşá să zî́ĉe la noi̯ péĉie/múşk-ei̯a cuŋ să zîc/separáte/piĉǫárili/căpăţî́na/le dă sáre//şî le ţînem o zî/dóo să-ş i̯a sáre şti/şᶦ pă úrmă le topʰím/c-aşá să fáĉe la noi̯/le topʰím//le...topʰím pă foc/şî untúr-ằǫa/că să strícă s-o ţîi̯ aşá/fáĉe şî şúncă//ī máţil-élǫa le umplém făĉéŋ cîrnás/c-aşá să zî́ĉe cîrnáţᶦ/tób-ằǫa [k] búrt-aǫa ó făĉén tobă/

---

[1] Se adresează informatorului Baicu R.Ilie.

[Cum faci toba ?]

tóba ?//o făĉém aşá/lom cárne/şoríĉᶦ/zgîrĉⁱurᶦ/ĉe e mai̯ bun şti mai̯.../să nu fⁱíe grăsímǫ-aşá/fʰicáte dă lā...négr-ǫla cum îi̯ zî́ĉe de.../dîn tǫáte cîte ĉevá/lom//mai̯ mul şoriş şî grăsíme şî zgîrĉⁱurᶦ aşá//tocắŋ cárnǫa la...o tocắŋ cu bárda/nu cū.../avém maşînᶦ/da e mai̯ búnă cu bárda//áre mai̯ gust la noi̯//să fʰíe mai̯ márǫ//şâ le tocắŋ/le făĉém púnem pipér/púnem î dîn tǫáte cîte ĉevá/nu oréz/nu púneŋ că nu să púne//o fǫái̯e dă dáfie/ĉe trébuǫ-aşá dă.../ş-o umpléᵐ búrt-ằǫa/şᶦ pă úrmă o fi̯érbem pă foc/îŋ căldáre/-ŋ cratíţă/-n ĉǫ-ằvém//le fi̯erbém bⁱínǫ-acoló/pă úrmă o dăŋ joz d-acólo/după ĉ-a fi̯ert/ş-o púnem ǫar p-o măsúţă/-i̯ púnem o greutáte pă ǫa aşá/să fʰíe greu̯/să să fácă ǫa/să să preséze/i̯o vă spui̯ să nu vă supăráţᶦ/că i̯o vă spui̯ [!]//şî-l făĉém așá/púnen̦ greutáte pă e̯a/șî șáde̯ o zî dóo̯/cu greutáte̯-àe̯a/ dă să fáĉe e̯a/dă nu ma áre ápẵ i̯a/ști șî̦...//pă úrmă o lon̦ ș-o-n̦făș̦urắm bíne c-o hîrtíe alb-așá frumós șî̦/o legắm c-o áță ș-o atîrnắm așá dă̦.../să ste̯a atîrnátă să n-o mînínĉe ĉinevá/fo pisícă ĉevá/să nu s-agáțe dă e̯a[!]//șî tăén dîn i̯a așá bucắțăli șî̦...mîn̦căn dimine̯áța/dimine̯áța/că la sî̦rvíj nu ne dúĉem noi̯/ i̯árna//i̯árna stăn̦ șî mîn̦cắm//

---

[1] Textul este întrerupt de cineva care intră în cameră.

nedéle̯a maríi̯a
pátrușàpte̯ [de ani]

802. DRĂGĂNEȘTI DE VEDE [ALR I,896]

(jud. Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

porúmbu

să fáĉe ^{u}ogóru/dúpă ^{u}ogór să...púne/cum să pune̯á la noi̯ cu... cu plúgu/cu páru/ñai̯ínte/nu [...]șî dúpă brázdă/pune̯ám la trei̯ brázde cu páru/porúmb//dîp-ai̯a/i̯ar dácă nu erá cu páru/pune̯án̦ cu tulérca//púne̯am o...țávă lun̦g-așá/între trúpiță coló ș^{i}...únu turná bu̯ábe șî curĝe̯á porúmbu̯//tot ca cu páru/ști cînd pune̯ám cu páru̯//ș$^{\hat{i}}$ mái̯ bun i̯ere̯á ála [...]da//dúpă ĉe l-am pus/l-an̦ grăpát ...s-a termenáʼ cú i̯el//

[Și după ce răsare ce-i faceți ?]

dúpă ĉe să fáĉe/la...dóo săptămî́n dácă i̯e căldúră/la dóo săptămî́n^{i} i̯el gáta s-a... [ɛ] a răsărít/a trei̯a săptămî́nă sau̯ o lúnă/ la sáp$^{\hat{i}}$//dácă-l laș^{i} la do^{u}o foi̯/la trei̯ foi̯/i̯el îmbătrî́ne̦ște ș^{i} dă și măṷure̯áța áe̯a//dácă dă măure̯áța/i̯árba/de să kitéște plói̯ili șî...tréĉe pe̯ste porúmb/șî rămî́i̯ fără porúmb//da dácă-l̦ l-ei̯ dă mig‿la sápă/să fáĉe porúmbu príma̯...príma calitáte̯//dăp-áe̯a/... dúpă ĉe-l sapⁱ a-ntî́i̯a/a dóu̯a/ⁱíntri i̯ár al dói̯ile̯a cu sápẵ‿i̯el ...şi-l răréştⁱ/laşⁱ núma ĉe-ţ pláĉe dĩ‿i̯el//şi rămî́ne porúmb pî́nă la...tóamnă//la tóamnă îl culéĝ//...da/îl culéĝ/îl...or că-l duj‿la pătúle/dácă ai̯ pătúle/dácă nu/la şíră/sau̯ sup‿şoprón... dácă-l laşⁱ în‿cîmp/să fáĉe̯ bălegár//

doríla i ángel
şai̯zăşⁱ şáse [de ani]

o cásă

o cásă...înái̯inte o făĉe̯án‿dă gard//făĉe̯ám...avé̯ã‿salcî́m//mă dĉam la grădínă/tăi̯ám tos‿salcî́mi...d-acoló/îi̯ lăsám dă pátru métri fíi̯eĉe salcî́m/dúpă pátru métri/...ē/tắi̯a‿şî crenĝíli/[...] păi̯ ĉe ne mai̯ trébe̯-acu̯ ?/pai̯ántâ//ne dĉam îm‿pădúre/cumpărám/făĉá cî́te̯-o grămádă/o cumpărám/o plăte̯ám/şⁱ‿pai̯entám cása̯//dîp-ái̯a/ lu̯am pămî́nt//dă únde ?/dîm‿vále/dă la gî́rlă//dă cáre pămî́nt ?/pămî́n‿d-ăla...gálben//ăla cînd îl lipéştⁱ/acólo rămî́ne//lipe̯ám/făĉám o grămádă/băgám bói̯i/îl călcá/presărám pái̯e/dúpă pái̯e...îl lu̯am cu sápe̯le̯//to̯rnám ápă/dúpă cum...să făcá‿el dă bun//dup-áe̯a l‿lu̯am şⁱ...îl băgám în‿gard//să făĉe̯á un‿gard//băgám/lipe̯ám/tot şⁱ dúpă cum ⁱintrá la o cásă dă nóᵘo métri/sau̯ dă zéĉe métri̯// dup-ái̯a o lăsám/...căpriᵘore̯álă...la cásă...pus şî́ţă/sau̯ stuf/sau̯ ...dă ĉe̯-a avú‿ᵘomu/dă ĉe-l da putére̯a//dúpă...i̯ere̯á el dă...bogát mai̯ pregătí‿mai̯ bíne/mai̯ cu ştínţă mai̯ búnă/pune̯á şî fi̯er/bà‿pune̯á şî şíţă/ba‿pune̯á şî ţíglă/dúpă cum ave̯á ᵘomu banⁱ//

[Acelaşi]

214

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯er^{i} dă dimineáță/m-ã‿sculát/...c-a venĭ‿dă la colectív s^{ă}‿ea pái̯il^{i}/că soții̯a o‿am la...grădínă//să dă pái̯ili/da/să dă pái̯ili dă la...colectív//

"păi̯ cíte i̯ai̯ ?"/

"pă‿ne dă ș^{i}‿nóo trei̯ fur...furcoái̯ẹ"//

"păi̯ ĉe-i̯ fáĉem...păi̯ cărúță" zîc/..."ne dă ?"

"păi̯ n-árẹ/că i̯e b^{u}ói̯i ^{u}osteníț"//

"e ! bínẹ//păi̯ sã-jugám vácă"/că i̯eu̯ am vácă// am ĩjugá‿váca la un troc/acólo/la un goĉ mic/nẹ-am dus la...c-atîta i̯éra pái̯e ...cam d-un ĝo [k] goĉ//ș-am pus bétili̯-așa[1] ș-ã‿lu̯at dóo tărj‿d-acásă/ș‿lẹ-am adús acás//dîp-áẹa/m-am dus ș‿mi̯-ã‿lu̯at i̯ó dă‿la víi̯e...néște bur^{î}i̯án care-l am//

[Și astăzi ?]

ástăzĭ fuséi̯ cu vácạ...pă la víi̯e/mă ui̯tái̯ ș^{i}‿i̯o p-acólo/c^{î}‿am ș-i̯éu̯ zéĉe árii̯ dă víi̯e//mă úi̯tái̯ p-acólo...dătei̯ ^{u}ocól/o păscúi̯/ pă lîngă răzu̯áre p-acoló/șî...am plecát acásă//veníi̯ acásă ș^{î}‿mă kemáráz‿dumnẹavoástră//

[Același]

[Cînepa]

o sămăná/o greblá/...i/i̯ cîn‿răsăreá/să făĉẹá cu̯apt-așá/aleĝá p-á dă váră... dă váră/dîntr-á dă tu̯ámnă//a dă tọámnă făĉá o sămînță...ș-a dă váră numã-flọrẹá/sã‿făĉá gálbenă áẹa ș-o aleĝá șî o [ɛ] ne duĉám la topít//o topẹá...p-órmă‿áẹa/cîn‿să coĉẹá ș-áẹa dă tọámnă/...o zmúlĝẹá șî p-ái̯a/o punẹá i̯ară/de ! séparat... și-o bătẹá/și-i̯ lu̯a sămînța‿áẹa//áẹa o țînẹá ^{u}o săptămînă‿ápă/

---

[1] Gest: încrucișate.

ş-a dă váră núma trei̯ sē [k] trei̯ zíle̯...da//ş pă úrmă ō...o pisá//o pisá cu topóru [..]o zbiĉulá/şi̯-o da la méliţă...ş-o meliţá/o făĉá fui̯ór frumós/şi púne̯á/aldátă púne̯á sáĉī/pǔ́ne̯á préşurⁱ/pǔ́ne̯á ōrĉé//făĉá un̦‿fʰir...ca dă ⁱin//

mícu pásca
şai̯zăşidói̯ [de ani]

gîndáĉi

gîndáĉi/...au̯ sămînţa‿áe̯a mărúnta...ş-o púne la-n̦vii̯át/ō le̯ag-o púne la căldúră/în̦vii̯ázá/...şi...púne froi̯i̯ţe așá miẑ‿dă [ɛ] áste̯a/dă dud/cînd îi̯ dă frũzuliţa‿ae̯a mícă//şi dîn ĉe/dîn ĉe-i̯ aléĝe/să măréşte/să măréşte/să măréşte/...şi cresc/şi-i̯ curăţéşte/-i̯‿ī i̯a d-acoló şi-i̯ mútă p-áltă másâ/cîn̦‿să-mūlţăşte-i̯ i̯a/şi-i̯ púne pă pátur pā mése/pă stín̦gii̯/pă áste̯a/pă blănⁱ...ş‿să fac așá¹ dă marⁱ//fag‿marⁱ şⁱ‿pă úrmă/cînd înĉép ⁱei̯ dă să fag‿marⁱ/dă-nĉépe să me̯árgă la ᵘurzit/înĉépe să pléĉe‿ei̯ cîte únu/cîte doi̯ să me̯árgă/şi fag‿mătáse/faᵍ‿gogóşⁱ/să úrcă toţⁱ sus//púne cocénⁱ/lé púne pái̯e legáte̯-așá mânúkurⁱ/mânúkurⁱ/le púne cîte̯-o ...mătúră d-áste̯a dă grădínă/cáre cres‿pîn̦‿grădin-așa şi să úrcă-n̦‿sus/şi fag‿néşte gogóş frumu̯áse//așá frumóşⁱ ĉe sînt...fag‿mătáse//

[şi cu gogoşile ce se făcea ?]

păi̯ gogóşili le trăĝá/cî‿i̯erá ᵘurzătu̯áre̯-atúnĉa/da‿acú i̯o̯‿nű ştiu̯ únde le mai̯ dúĉe//

[Aceeaşi]

---

¹Gest: cît degetul.

216

grî́u̯u

ave̯ám plúgu nóstru/şi rălițám/şi spărĝám întî́i̯ pă rî́nd/...şî p-alắtur rămî́ne̯á nearát pă [ɛ] pă rî́ndu̯-ăla rămî́ne̯á arát/ş-alắtur rămî́ne̯á nearát//ş‿sămănám/făĉám cu néşte var grî́u̯u/-l sămănám/ş‿dan‿c-o grápă dă lemn péste‿el [!]//acúma nú-i̯ aşá//^{a}cu s-a mai̯...deştepá‿ lúme̯a s-a mai̯...ţîvilizát/s-a mai̯...ştii̯ínţa s-a suíit// acúma arắm cu tractóru/băgắm díscurli/făĉém grî́u̯u cu do̯cto̯rii̯e/ maşînắrii̯a-l...l‿sámănă...// [...]

[Şi după ce-l semănaţi ce faceţi ?]

túpă ĉe-l sămănắm...ĉe̯ să-i̯ făĉém ^{î}i‿dăm cu azotát...ş-atî́t[...]

[Şi pe urmă ?]

păi̯...îl lăsắm dă să cu̯áĉe/ş‿cî́n‿să co̯áĉe/băgắm combínă‿i̯el/ ^{tu}pă combínă-i̯ lu̯ăm bu̯ábil^{i}‿le duĉém...unde̯-avém contráctu/ni-l predắm la stat/réstu mérĝe la magazíi̯e̯ la gospodắrii̯e//[...]

[Dar mai înainte cum se treiera grîul ?]

înai̯ínte...spúne̯á ắi̯ bătrî́n‿că să trei̯erá cu cáii̯//spúne̯á ăl bătrî́n că...bî́tă-mi̯u/că făĉá grî́u̯u/făĉá árii̯e jos ş^{î}...băgá cáii̯ pă‿el şî gone̯á cáii̯ pă‿el/pî́nă cî́nd îl p^{h}isá/şî d-aĉíle̯a-l...îl vî́nturá ş^{î}...i̯erá mai̯ înapoe̯áț^{i} atúẑ‿nu-ş [ɛ] puté̯a să ştíi̯e ĉē ştíi̯e ắşte̯a acúşic ắşte̯a//ăi̯ bătrî́n^{i}...a fost ca i̯ei̯/şi̯-acúma ştíi̯nţa z-a suíit//^{d}‿ĉe mérĝe să súi̯e//

matéi̯ dumítru
pátrujdoi̯ [de ani]

am i̯eu̯ o nepu̯átă

am i̯eu̯ o nepu̯átă/...nepótu̯-adică frátili lu bărbátî-mi̯o áre um‿băieţắl/...şi úite-au̯ făcúd‿doi̯ an^{i} acú dă cî́nd s-au̯ căsătorit/şi părinţî feti nu...nu s-au̯ împăcat niĉ acu/ş-a spus că nij nu să-mpacă pîn la moarte// [...]şi i̯a-i̯ spune-n gura mare :

"tăticule/dacă ăsta mi̯-a plăcut//..n-ai̯ nimic cu mine"//

i̯-a vîndud mobila/i̯-a vîndut toate ţoallī/în fine-a dăzbrăcat-o/a prins-o pă stradă/ş-a dăzbrăcat-o a lăsat-o-n furău̯//

[...] i̯-a kemat într-ũ rînd/că "să veniţ/că să ne-mpăcăm" [...] "să veniţ că să ne-mpăcăm"//aeu cumnatî-mea/ĉe-a zîs ?

"hai̯ mă...radule"/lu bărbatî-su/"hai̯ să...merĝem să ne-mpăcăm"/şî c-un cumnat al sori lu bărbatî-mieu..."hai̯ nea niculę/hai̯ şî matale //poate nu ştii̯/ĉine ştii̯e ĉe să-ntîmplă//s-au̯ dus şi i̯ei̯ ca...dîpă obiĉei̯ cu un kilogram douu̯ dă vin/făcusă şî i̯a nişte prăjituri̯-acolo şî...s-a dus//cîn s-a dus/i̯-a primit i̯ei̯ dă bunavoi̯e ştii̯..."hai̯ i̯intraţ"...a-ntins şî i̯ei̯ masa acolo/a spălat pahare/în fine...a puz masa/s-au̯ liniştit/...au̯ puz vin îm pahare...cîn să dea noroc/i̯ei̯ n-au̯ vrut să dea noroc...la păhar //cumnatî-mea ĉe-a zîs ?

"ai̯ cuscre/nu ardiĉ paharu ?ne pusăşî să pune vin/şî...dumneata "ĉe" n-ardiĉ paharu ?/hai̯ cuscră/nu ardiĉ paharu ?"

n-au̯ răspuns nimig/nimic//"dumneastră"... sĉe "puteţ să i̯eşîţ/şî fata rămîne"//

acu fata cînd a auuzît/a-nĉepu să ţipe//

ĉe "nu rămîi̯ tăticule...kar dacă mă dăspui̯ îm pielea goală/ş nu rămîi̯//nu rămîi̯ dă fane/odată cu capu"//

"rămîi̯ !"//

"nu rămîi̯ !"//

"bat ţăruş ai̯iĉ îm mijlocu casi/şî te leg ca pă porc/şî lui̯" ĉe "nu te mai̯ dau̯"//

ĉe-a făcut ?/a i̯eşid băi̯atu//a i̯eşîd băeatu cu ta-su/cu mă-sa/cu...cumnatî-mieu/au̯ plecat//au̯ plecat acas-a oprit-o/s-a termenat//i̯a a fos ţîpînd cît a...luat casa că..."nu mă laz dă i̯el odátă cu cápu̯"//a plecát/...şî dimineáţā la ĉínĉ/dămúlt aşá/cum i̯erá [ɛ] pî̂‿la crăĉún aşá/s-a-ntîmplát...dimineáţā la ᵘ̂óra ĉínĉ/ s-a pomenít cu i̯a/ ĉocănín‿la úşă//s-a...furişát/a [k] i̯-a minţî́‿ că să dúĉe la veĉéu̯/şî...a sărít pest-un‿gard/ş‿s-ã-furişá‿ş-a vínt//a ĉocăníᵈ‿la úşă/

"măi̯ fáne/măi̯ fáne/dăşkíde úşa"//

sĉe "da cáre i̯éştⁱ tu-n tímpu ăsta‿acú ?"//cî̂‿i̯erá...ĉínĉ i̯árna i̯e...dămúlt//ĉe "cáre i̯éştⁱ acólo ?"//

"ʰãi̯ dăşkíde úşa/că "ĉe "i̯éu̯ sînt/domníca"//

ĉé‿"cînd am‿văzút-o moáşă...am rămás aşá //« da bíne fetíţo » ĉe"«cum ai̯ scăpát ?»"

"ei̯ cum/úi̯te ĉe‿e : tătícu să gătẹá să pléĉe la ᵘ̂oráş/nénẹa" zî́ĉē "i̯erẹá culcát cu ţáţa"/cu cumnátî-sa "şi mămíca" zî́ĉe... "túmai̯ dădẹá/nu-ş‿ĉe dădẹá afáră ĉevá" zî́ĉe "şⁱ‿i̯o m-am‿fî́cú‿că mă dug‿la veĉéu̯//şî" zî́ĉẹ "-am lu̯át-o pă lîngă cásă/binişór"/ sĉî "ş‿m-am ui̯tát pî‿ferẹástă/să vedém dácă...sâ mai̯ văd în‿cásă tᵘ̂oţⁱ/ca să pod"zî́ĉe "să am timp/să sai̯ péste...ᵘ̂ulúcă//ş-ã‿sărít péste ᵘ̂ulúcă" ĉe "şî...am‿vínt//acu nú mai̯ mă duc/kar dácă spúne că să-mpácă...ᵘ̂órĉ-ar spúnẹ" ĉe "şî nu mai̯ mă duc"//

şî nu s-a mai̯ duz‿níĉ pî́nã‿zî́u̯a dă az//ş-úi̯tẹ-au̯ făcú‿doi̯ anⁱ//

matéi̯ alecsándra
pátruştrei̯ [de ani]

a fúĝi‿cu‿i̯el dîm‿bîlĉⁱ

[Sora mea] s-a duz‿la bîlĉⁱ...şi noi̯ o aşteptá‿să vin-acás// i̯eu̯ ştii̯án‿că i̯e cu băẹátu̯-ála/să-mplimbá cu ⁱ̂el pîm‿bîlĉⁱ/şi... i̯eu̯ am‿venít síngur-acás/cu níşte féte//cîn‿am‿venít acás/tătícu/

"úne-i̯ mă/sór-ta ?"/...

"ã‿lăsát-o-m‿bîlj"/nú‿i̯-ã‿spus că i̯e cu băe̯átu̯-ăla/că mă lu̯a pă míne la bătái̯e/că i̯eu̯ știu̯ dă e̯a//șî...noi̯ așteptám/ĉe mai̯/să vin-acás//pĩ‿la úu̯spreĉe no̯ápte̯a‿á‿așteptát tăticú‿să víi̯e acásă̯//șⁱ‿dac-a văzú‿că nu víne...așteptá la cuperatívă/cáre treĉá-ntrebá:

"bă/pă fíi̯e-me̯a n-az‿văzút-o ?"

"n-ám văzút-o !"//

pĩ‿la úrmă ne̯-a spus um‿veĉín d-acólo:

ĉe "n-o mai̯ așteptá că...kár cu mínẽ‿rátă[1] s-a suíi‿ș-a plecá‿la gu̯ála[2] c-um‿băe̯át/a fuĝít"//

șî...tăticu i̯-a foz‿mult pîn-a‿au̯uzí‿șⁱ‿s-a dus ca s-o i̯a și...ĉẽ ?/mai̯ a vrut să víne-n̄apói̯ cu tăticu̯ ?//

mórtu marii̯éta
șáptispreĉe anⁱ

álbă-ca-zăpáda

a fost odátă o împărăte̯ásă/și [k] cáre vroi̯á ca să ái̯bă o fetíță//i̯a într-o zi dă i̯árnă/cose̯á//cosínd/i̯a s-a-nțăpát într-un déĝet și a picá‿pă zăpádă/trei̯ picătúrⁱ de sînĝe//și i̯a a zis:

"aχ do̯ámne/aj‿vre̯a să am o fetíță...álbă ca zăpáda/și róșii̯e-n obrájⁱ ca sînĝele meu̯//și párul să-i̯ fíi̯e álb/ [k] să-i̯ fíi̯e négru ca abanósul mⁱeu̯"//i̯a dimine̯áța/cînd s-a trezít/a văzút lîngă i̯a o fátă álbă ca zăpáda/și róșii̯e-n obrájⁱ ca sînĝele‿ei̯//împărăte̯ása/n-á mai̯ durát mult/și-a murit...//ei̯/șĩ împărá-

---

[1] RATA - prescurtare pentru vechea denumire a Întreprinderii de transport în comun.

[2] Numele unei localități învecinate.

220

tul̯ s-a ĩsurá‿şi̯-a lu̯at a̋ltă-mpărăte̯ásă/şi împărăte̯ása‿aĉée̯a ave̯á necáz pă álbă-ca-zăpáda//într-o̯ zí/a venít um‿pădurár la i̯ei̯/şi i̯a e̯-a zîs:

"pădurárĕ/să i̯ei̯ tu fáta aĉásta/şi s-o duĉⁱ în pădúre/şi s-o-n̯puştⁱ/şi să-i̯ i̯ei̯ ficáţi [ɛ] ficáţi şi i̯ínima"//

i̯el/păduráru i̯-a răspúns că bíne//i̯el a lu̯at-o şi a dus-o-m‿pădúre/şi i̯a i̯-a zis:

"pădurárĕ/fíi̯e-z‿mílă de míne/şi nu mă omorî́"//

în tímpu aĉéla a trecút un porc mistréţ//i̯el l-a-mpuşcát/şi i̯-a lu̯at ficáţi şi i̯ínima/precúm zisăsă împărăte̯ása/şⁱ‿i̯-a‿adús acásă//ēi̯/fáta ā mers/a mers/pîn-a dat d-o cásă/acólo [r] acólo a i̯intrát înău̯úntru/şi̯-a văzút o másă încărcátă cu mîncărurⁱ//i̯a a gustát din ĉórbă/din friptúră/din vin/din mîncáre/şi s-a dus şi s-a culcát într-um‿pătúţ// [...]

dimine̯áţa cîn‿s-a sculát e̯a/i̯-au̯ spus pitíĉi:

"fátă frumo̯ásă/vrei̯ să stai̯ ai̯íj‿la noi̯/să ne fáĉⁱ mîncáre şi curăţéni̯e ?"/şi i̯a a zis că vre̯a//

aşá//dimine̯áţa cînd au̯ plecá‿pitíĉi/fáta a făcúd‿mîncáre/a făcút curăţéni̯e/şi i̯a şăde̯á la fere̯ástră//atúnĉⁱ‿ⁱ-împărăte̯ása s-a dus la oglínda fermecátă/şi i̯-a zis:

"oglíndă oglĩjo̯áră/ĉíne-i̯ mai̯ frumo̯ásă din ţáră ?"

"frumo̯ásă i̯eşⁱ‿crăi̯ásă/ca zíu̯a lumino̯ásă/dar cólo-n munţⁱ stă álbă-ca-zăpáda la ĉei̯ şapte pitíĉⁱ"//

i̯a cînd a‿au̯zít aşá ~~s-a~~ necăjít/s-a îmbrăcát într-o blúză rúptă/o fústă rúptă/şi̯-a lu̯at o trai̯ístă la spináre/şi̯-a plecát c-um‿pi̯áptăn//şi i̯a a mers/pîn-a dá‿de cása piţíĉilor/şi̯-a-nĉepút ca să spúnă că "hai̯ la pi̯eptenⁱ dă vînzáre/hai̯ la pi̯éptenⁱ de vĩzáre "// [...]

dínu pau̯ula
zéĉe [ani]

803. LĂCENI

(com.Orbeasca, jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, BM, VN, RP; transcriere: BM

m-a călcát o mașî́nă pă piĉére

m-a călcát o mașî́nă pă piĉére//

[Cum s-a întîmplat ?]

úịte cum a fost//am ịncărcát-o dă pịátrạ/...șî cînd a plecád‿mașî́na d-acoló dạ la lócu distănát cáre l-am...l-am ịncărcát pịátrà/ịo am‿da‿pă párteạ dreáptạ/șî‿șofịéru-ṇ‿stî́ṇga//ịel merĝá cu mașî́na//cînd am apucád‿dā...să m-apúg‿dā...am a [ɛ] trî́nti‿mî́na pă clánța úșiị/...[illegible]-am avúᵈ‿d-ásta/dă ĉe să mă sprijin/că ịérẹá ᵘoblónu-nalṭ// [illegible]-a dat úșa pă spáte cu míne/ș-aṇ‿căzú‿cu piĉérili sub ru[illegible]tạ//[illegible]u ruáta dînnaⁱ̂ínte/a̋ dî pă úrmă m-a priṇs//m-a călcát...pă piĉére//a venít p-ásta[1]/l-a lụát așá[2]/ș-ásta[3]‿a scăpát pî́ntrē ruátilẹ-álẹa‿amîndóo//î̂ásta[1] ị-a stroșî́t aíĉa nițăl ᵘósu nóduluị/șî ásta[3] dor l-a zdrobⁱít//dăcî́t a...

[De la genunchi în jos ?]

pă țurlóị/dăcî́t l-a zdrobⁱít așá//ásta[1]-n̄egríse dă tot//m-a lụa‿șofịéru șî m-a duz‿la...spʰitál/la...colectína/...la curbụratórⁱ acoló/...șî m-a băgát în ịips//la î̂ásta[1] [ɛ] mị-a băgá‿p-ástā‿ịips//șî-n ĉĩ [ɛ] șî-n ĉișpⁱ̂e zíle...l-a făcúd‿bínẹ//[...]

[Cum adică la curburator ?]

la curboʳatórⁱ ?//aṇ‿stat acoló/m-a paṇsát‿î î̂ásta/adícă doctoru/șî veneáṇ‿la dormitᵘ̂órⁱ/că n-ávẹa loc îṇ‿spʰitál dă [ɛ] míne //șî ẹo merĝám în ĉumág așá...șkopătî́nd//ș-a vení‿sărắĉi [k] să-

---

[1] Gest: piciorul stîng.

[2] Gest: transversal.

[3] Gest: piciorul drept.

222

rácu şî m-a făcú^{d} bine duámnă//m-a făcú b^{i}ine dóctoru//şofiéru/ şofiéru m-a dus//a văzút iel că ^{i}e greşálă/nîĉ io n-am avú preténție//

i-ã spus: "dómle ^{u}o f^{h}i să mor aşá/sau ĉine şti^{i}e cum/n-am nîĉ o preténțe"//

"e ! dacă ^{i}e vórba că n-ai nîĉ o preténție/mă prîvéşte pă míne"//

ş^{î}...m-a dus sărácu/m-a duz la...dóctor...//venea cu maşîna dî [ɛ] unde dăscărcá piatra/...şî mă lua şî mă duĉá lă dormitór iárâ//la ĉĩ zile/la ĉĩ zile mă duĉám dă...//

bádea re ştefán
şaptej dă an^{i}

[Din istoria satului]

comîn-ásta lăĉén^{i}/i să traĝe [r] i să traĝe númili dă...dîn lăĉánca/dîn...únu porumbeánu/...imíl [k] sócru lu imíl petréscu //ã alúĝea á foz moşîea ásta lăĉ^{e}ánca//şi cîn s-a...împărțît atúnĉ^{e}a ĉoc^{u}o^{i}i/dă únde ş pînă únde/i-a da númili dă lăĉ^{e}ánca// pentru că a^{i}íĉa la n^{u}oi a fos ca [k] lócu cam/ştii ?/pădin^{u}os// ş^{î} d-aĝa s-a [k] i-a puz númili dă lăĉén^{i} [k] lăĉeánca//adícă p-a^{i}íĉa/pă unde éste comîna noástră/sátu a^{i}íĉ^{e}a/a foz mlăştin^{i}/ ápe//cînd a veni şî i-a-mpropietări^{d} dî lă alicsándru ^{i}iuon cúzea/dă i-a strîns pă iei la ũ loc/a găsí dă cuv^{y}iință boiériu/ porumbeánu-ăla bătrînu/nu imil petréscu/porumbeánu//a găsi^{d} dă cuv^{y}iință că să...lócu-ăsta rắu/să propietăreáscă p-ăştea... uámeni de !//ş-a apucát a^{i}íĉ^{e}a jápca ásta aíĉ aşa//

[Acelaşi]

porúmbu

porúmbu la noi̯ ina^{i}ínte să punẹá cu plúgu//avẹám plúgu cu doi̯ b^{u}oi̯/...mă duĉ^{e}án și...brăzdám...//și la úrmă un copiláș ca ăla așá[1]/mai̯ mărićél/punẹá bu̯ábe dîn traístă//la pas/la paz/la pas/punẹá bu̯ábe dîn tra̯ístă//i̯ár mai̯ mă duĉám dă dóo ^{u}or^{i}/ști/ ca să-i̯ fag rîndu dă múncă de !/să bag ráliţa//sau̯ plásu//i̯ár mai̯ mă duĉán dă dóo or/ș-a trẹẹa brázdă i̯ár punẹám bu̯ábe//ca să fáĉe rîndurli dă múncă//așá să punẹá du̯ámnă porúmbu̯-atúnĉ//

[Și după ce se punea ?]

după ĉé să punẹá/ne duĉán și-l prășám dă dóo ^{u}or^{i}/...îl prășám dă dóo ^{u}or^{i}/și la úrmă avẹám um fel dă plug ca ráliţa//cu dóo cormén^{i}//cu dóo cormén^{i}//băgám...bó^{i}i cu...cu ráliţ-aẹa pî ia/și făĉ^{e}á [r] făĉ^{e}á cu̯áma porúmbului̯ așá[2]/și i̯er rămînẹá [r] rămînẹá/ști/așá-m piĉére//s făĉá porúmb ș-ála//

[Și pe urmă ?]

pă úrmă venẹá tu̯ámna/l- aculeĝ^{e}ám//ē/tăi̯án coĉéni/-i̯ legám/ îi̯ aduĉ^{e}ám acásă//la úrmă ne punẹán și...spărĝ^{e}ă rînđurli cu plúgu/și sămănám dăsúpra/dădăsúpt/ș^{î}...să făĉ^{e}á grîu̯//

[Același]

grîu

grîu̯-așá-l munĉ^{e}ám/...dûpă porumb^{y}iștie//dacă lu̯án coĉéni/ băgán grîu̯//punẹám...bó^{i}i pă [k] ádică plúgu pă aẹa/ș^{î} spărĝ^{e}ă rîndurlẹ-álẹa/ș^{î} d-aĉí băgán grăp^{h}ili̯//după ĉe-l sămănám/cu mîna/ că cu mîna-l sĕmănám//făĉ^{e}á/ș^{î}...vara să făĉ^{e}á p-atîta grîu[3]// ierẹá mai̯ greu̯ de !/nu i̯e ca acú//

---

[1] De cca 1o ani.

[2] Gest: înaltă de cca 2o de cm.

[3] Gest: înalt de cca 1 m.

224

[Cum îl seceraţi ?]

îl secêraŋ‿cu mína//cu mîna dụámnă//cu mína-l secêrám//ĉĩj^{i}‿mi̯ dâ métri patráţ^{i}/îi̯ măsurám ụíte númai̯ cu púmnụ-aşá‿ẹa//da//ĉĩj^{i}‿mi dă métri la pog^{u}ón//după ĉe-l secêrám/îl făĉ^{e}aŋ‿clăi̯//ē/aşteptám o săptămînă/dóo/să făĉ^{e}á ĉéte/căráŋ‿grîu/făĉ^{e}ám şîr^{i}//d-aĉílẹa...încêpẹá tre^{i}ẹrátu//intrám zéĉe dóoj‿dă ụámen^{i} lā tre^{i}ẹrát/ĉĩ‿şáse cáre la znob^{i}‿dă lụa grîu dă-l duĉ^{e}á la maşînạ//i̯ár trei̯ pátru dă...la bụábe/dă venẹá cu b‿ábili acásă la ^{u}om//e/vez^{i} ^{i}ẹrẹá...lúcru ştii̯ ?...// [...]

[Cu caii cum se treiera ?]

n-am apucá‿cu cái//cu ca^{i}i s-a [ɛ] tre^{i}ẹrát//acoló a fos‿caŋ‿criză dă maşîn/n-a prẹa‿avúd‿maşîn^{i}/că a^{i}íĉ‿in dobróĝ^{e}a‿a foz‿múltẹ//acoló cu cá^{i}i/...bătẹá um‿par a^{i}íĉ^{e}a/venẹá cu grî^{u}u/şî-l întindẹá p-o ári^{i}e/...şî la úrmă punẹá trei̯ cai̯...pă ari^{u}ói̯/şî [ɛ] îi̯ lụa la bătái̯e cu b^{y}íĉu/şî merĝ^{e}á pă [r] pă sp^{h}íĉilẹ-álẹa/pă grîụ-ăla/şî-l bătẹá cu piĉérili/cá^{i}i//la úrmă săltá ilẹ-alẹa cu fúrĉili/şî d-aĉílẹa-l da la vînt/îl vînturá//

[Acelaşi]

ví^{i}a

ví^{i}a cînd o punẹám/^{u}o punẹáŋ‿cu plúgu//merĝáŋ‿dă dóo ^{u}or cu plúgu/gol aşá/ş-a trẹi̯a/înf^{i}iĝam viţa-ŋ‿cụástili brázdi//ş^{î}‿la úrmă venẹá plúgu ş-o-mvălẹá/adícă v^{i}íţ-aẹa‿acólo pă ş...pă brazdă/...şî la úrmă după ĉe termenáŋ‿dă pus/venẹám şî bătẹám//ásta erẹá víţa‿ẹa[1]//înfíptă/pă cụástil-élẹa//bătẹám pămîntụ-aşá cu piĉérili/pî‿língă i̯a ca să...păpuşáscă/şî la úrmă...venẹáŋ‿ş-o retezám/îi̯ tăi̯ám un nod dóo/şî lăsám nódu joz‿la pămînt/d-aĉí-i̯ punẹám s^{i}emn//

---

[1] Foloseşte un creion pentru explicaţii.

ș^{î} la úrmă făĉ^{e}ám mușuruáie//ș-o lăsám...pîn-apruápe dă...águstu/știi ? așá//șî prin águstu/sau șî pri͠ iúlie/înĉepeán s-o dăzgropán/că plecá lăstáriu//plecá lăstáriu-afárâ//^{u}o dam la ^{u}o párte/ș^{î} plecá lăstáru//șî...merĝá u͠ ^{u}an/nú făĉá strúgur^{i}//al dóilea făĉ^{e}á niște stropitúr-așá puțín//al tréilea an/ișá pă rod//al tréilea an//așá să făĉ^{e}á atúnĉ//

[Și cînd ieșea pe rod ?]

cînd ișá pă rod/făĉá strúgur frum^{u}óș^{i}/...merĝ^{e}á la un sfer ĉímeș^{i}/șaizéĉ/cum [k] după cum ie șî tímpu-adică//dúmneavuástră nu vedéț^{i} ?/dacă nu ie tímpu/nu mérĝe/făĉ^{e}á șáizeș^{i}/șáptej dă lítri [k] védre/ișá//

[Același]

am fuĝít

mi-a plăcu^{d} mí^{i}e/i-a plăcú șî lui/ș-am plecát/șî părínți nu m-a prim^{i}ít [!]//spui drept//că táta núma pă míne m-avéa//șî pă băeátu cáre-l luásăm ^{i}erá sărác//șî noi ĉe ie drept ^{i}eream mai .../ca un c^{u}óp^{i}il la părínte//iéream mai/știi ?//șî nu mă prim^{y}iá că dă ĉe l-an lu^{u}át ^{i}eu p-ála săráĉu//ș^{î} mí^{i}e mi-a plăcút//șî dumnezău n-a vru să fáĉe véz^{i}/să fáĉen cásă/să tră^{i}ín șî noi cum trăiéște lúmea//ș^{î} l-a lua^{d} dumnezău//

[Și cum v-ați împăcat cu părinții ?]

a venít cu s [k] sócrî-miou a vení la iel/la tát-al mieu/ș^{î} ...s-a-mpăcá^{t} cu iel/ș^{î} d-aĉí am vení șî io/ș^{î} da am mai luat io fo dóo pálme/tréi//da n-a foz ním^{i}ic [!]/an răbdát//

[Ați luat ?]

an lu^{u}á^{t} pálmă//dă la ^{u}o bábă bătrînă/că mă...ieu m-a crescút [ɛ] táta pă míne/a murít máma meă/ș-an rămáz mícă dă ^{u}opt lun^{i} //șî m-a crescút o bábă//ĉa că dă ĉe n-am ascultát-o șî io pă

226

ẹa//i̯o ĉe i̯-ã zîs ?/"dacă mi̯-a foz drag/şî táta n-a vru să-l láse [ɛ] să-l l-ẹau̯"/spui̯ că sîntém núma noi̯ a^{i}íĉ//n-a vru tát-al mi̯eu̯ să mă láse să-l ẹau̯/soţîẹ-àsta/ş-am fuĝí cu i̯el//dă-i̯ !/ tráĝe-i̯ ! [!]//mi̯-au̯ da fo dóo pálme/da n-a foz nim^{i}íc//rîdẹan̯ la ẹa//şî nẹ-am împăcá mîn̯cá-tẹ-äş//

sọáre bádẹa [77 de ani]

cî́nipa

mámă/mámă/păi̯ ĉinẹ-a avú cî́nipa mẹa mamă ?/c-avẹám ũ l^{u}oc/ şî-l făĉ^{e}á adî́n̯c/s fáĉe adî́n̯c primăvàra/şî-l sámen^{i}/ş^{î} să făĉ^{e}á dă nij nu te vedẹái̯ dĩ i̯a//făĉ^{e}án̯ cî́nipă dă [r] dă ...//

[Şi după ce o semănaţi ?]

^{u}o sămănam/şî cĩ răsărẹá/ş-o păzẹán̯ dă ĉor^{i}/să n-o mănînĉe/ că venẹá ĉórli pă i̯éle/şî mî́n̯cá//ş-o sămănám ş-o făĉ^{e}ám/cî́nipă ...//^{u}o lu̯an̯ şî ^{u}o [ɛ] lu̯am p-á dă vára/că ^{i}íşa á dă vara... na^{i}íntẹ//i̯ése c-o flọárẹ-aşá na^{i}íntẹ/şî a dă tu̯ámna fáĉe măĉulii̯ aşá//sămî́nţa//ş-o băgán̯ ş^{î} să top^{h}i̯á/ş-o meliţá/şî făĉán̯ căm^{î}áş pă noi̯ mái̯că/că nú i̯erẹá atúnĉ//vă spui̯ că nú i̯erá//făĉ^{e}ám izméne cop^{h}iilor//

[După ce o meliţaţi ?]

^{u}o t^{u}orĉ^{e}ám/o dărăĉ^{e}án̯/ş-o torĉ^{e}ám/ş^{î} făĉ^{e}ám...cămáş^{i}// [...]

[După ce o torceaţi, ce făceaţi ?]

^{u}o urzẹám/pă gard/ş-o punẹám pă sul/ş-o ţesẹám/ş-o t [k] o f^{h}i̯erbẹam pă foc cu săpún/să să-mu̯á^{i}e/să nu-i̯ ru̯ază piĉérili̯//şî umblá cu i̯ei̯ la cîmp//ástá a foz dă dămúlt [!]/păi̯ aşá/spui̯ ĉe a fost//

[Aceeaşi]

la grădinăríⁱe

la grădinăríⁱe príma dátą̆ [r] príma dátă să fáĉe pátur cálde //să fáĉe un̯ stra dă ᵘóbzăjⁱ dă ĉentimétri dă bălegár...vʸiu̯/cum să spúne/cun̯ să scu̯áte ⁱel dă la vʸíte//să...prese̯ază dă u̯ámen̯/ să cálcă cu piĉu̯árli...//dûp-ái̯a i̯el să fermente̯áză şî-ş prínde căldúrⁱ//atúnĉa să púne ŭ strá dă zéĉe ĉentimétri dă pămînt/mraníță cum îi̯ spúnem noi̯/...şi să fáĉe semănáre̯a semínțele//dûp-áe̯a să púne ĝᵉámurⁱ/piste ⁱel ca să-i̯ țíⁱe cald...//răsár/i̯e-ngrijitórⁱ acoló cáre le-ngrijéşte/le-acópere nu̯ápte̯a cu rogojínⁱ/le stropéşte cu ápă cînd e nevói̯e//dîp-aĉéᵉa răsáre/să fáĉe la un î [ɛ]mărime dă...zéĉe/cíşpe ĉentimétri-nălțime//atúnĉᵉa imedi̯á tréĉe la repⁱicát/le repícă/...adică le jumu̯ále/le mai̯ răréşte d-acóˡᵒ dă únde ⁱe ⁱéle/şi le plante̯ază în álte páturⁱ cáre le spúne ᵘolandéze//ş-acólo ⁱéste tót cu bălegár/şî tót cu pămînt/da áre suprafáță mai̯ máre dă ái̯er//şi înălțime dă la ĝᵉam pînă la ⁱéle/că i̯éle vin mai̯ márⁱ//ş-acoló le ținem pînă cînd îm̯florésc//cîn încépe să-m̯florésc/atúnĉᵉa mérĝem pă terén/şⁱ să plante̯áză//să plante̯áză la gropʰ/să fáĉe grop cu cazmáu̯a sau̯ hîrléțu/aşá cum vorbíi̯ cu domnişu̯ára/şi...dîp-áe̯a...mérĝe ápa dă pă ⁱéle/şⁱ...le údă tot/le şi írigă ᵘodátą̆//ca să le preséze pămîntu la rădăĉínă să nu cum̯vá să ái̯bă fo [ɛ] fel dă bu̯álă//

án̯ca re tudor
pátruzĕşfdᵘoi̯ [de ani]

tutúnu

tutúnu príma dátą̆ să fáĉe răzu̯áre//dă zéĉe/doozăj dă métri lungîme/c-um‿métru//să s^{i}émănă/să fáĉe príma dátă rĕzór/dup-áça să bătătoréşte puţín dîn‿cá^{u}uza viermúşilor/mă rog...ríme/cum le spúnem noi//îl bătăturím puţín/dîp-áça...îl sémănă...ĉinevásîle dîm‿pártea ĉeapéului[1]/cáre‿éste...cu tutúnu/îl seámănă/dîp-áça-i púne ũ‿stra‿dă băligár dă dói ĉentimétri/...şi atîta//p-órmă-nĉépe udátu//şi-l ^{u}údă meréu/şi cu-ngrăşĕmínte kímic//ş^{i}...răsáre// a răsărít/a făcú‿stáju dă ĉízăj‿dă zíle/imediát mérĝe la plantát //îl plantează pă terén...//să fáĉe un...acoló cîn‿am mers cu răsádu/cum îl púnem noi în‿cóşur^{i}/sau în‿lăz^{i}/răsádu//acoló pă terén să fáĉe...^{u}o gropíţă/cáre să púne ápă/şi să púne puţín... podmól dîn ásta cum îi spúnem/mîl/şi să...dea pă ^{i}el acólo pîm‿mîlu-óla/ca să-ş príndă rădăĉínili-m‿mîl/ca să...áibă rezisténţă-m‿pămînt/pînă cînd îş‿ea mérsu să pornească mai dăpárte// dîp-áça prăşîlă//dóo prăşîle//dîp-áça/cum îi spúnem noi/îi fáĉem un‿fel dă şănţuléţ aşa/noi i spúnem rălițătúră...//cu sápa//după cîtevá zíle dîpă...rălițătúra cáre-o fáĉem/înĉépĕ‿să [ɛ] recoltátu la cîtevá f^{u}oi/cáre le áre mai...cuápte-acoló/joz‿la pămînt//

[Cum le zice ?]

álea nu le ţin mínte cum le zíĉe//nói pă limbáju nóstru spúnen‿căţéi//dar‿î téhnic nu‿cunósc//că ĉe că álea-i lovéşte tod‿mérsu//că dacă ^{i}i le rúpem p-álea/la úrmă ş-ia mérsu//dîp-áça mérĝe recoltátu în‿contínu cînt^{î}...cît mérĝe/ĉí‿şase f^{u}oi/dă‿la pămînt înĉépe să să coácă/să dea-n‿gálben/gáta/le recoltăm//îi spúnem puálă/mijlóc/vîrf//áste trei rec^{u}ólte să ia dî p[ɛ]dî pă‿um‿f^{h}ir//şî...dúp-áça mérĝe la uscát/îl fáĉem păpúş^{i}/dú pă şíre// întîi‿il fáĉen‿şíre/p-órmă-l fáĉem păpúş^{i}//dîpă ĉe-l fáĉem păpúş^{i}/ il fáĉem pakéz^{i}‿mar^{i} aşa/şî-l predám la ĉeapéu aĉí la noi//

[Acelaşi]

---

[1] CAP = cooperativă agricolă de producţie.

[Porcul]

úi̯te ĉe-i̯ dăn̦ să mănínĉe//îi̯ dăm porúmb/îi̯ dăm tărî́ţe/...îi̯ dăm mălái̯/...dî́pă cum e cázu/dă n-ai̯ mălái̯/i dai̯ tărî́ţe/dă n-ai̯ tărî́ţe/-i̯ dai̯ mălái̯/sau̯ porúmb//pînă să fáĉe máre//dúpă ĉe s-a făcú máre/a vení zíu̯a lui̯ dă tăi̯át/îl tăi̯ém/îl pîrlím/îl î rî́cî́i̯e cu cuţítu-aşá/cum să spúne la ţáră/şî-l tái̯e//îi̯ lu̯om untúra/îi̯ lu̯om máţele/i le fáĉen cîrnáţ cu cárne//i fáĉem aşá//

[Cum îi faceţi ?]

eu maşína/da...úni îi̯ to̯ác-aşà cū/zis cu satî́ru//ĉícă ⁱe mai̯ gusto̯ásă la satî́r/ca la maşî́nă//îi̯ to̯ácă cu satî́ru/şî p-órmă e̯-améstică cárne̯a cu miru̯áse/cu ĉe sắ púne la e̯a//şî́ p-órmă-i̯ fáĉe prim maşî́nă//cîrnáţi//şî́ căpăţî́na i̯-o fáĉem paĉéle/i̯-o fi̯érbem cu várză/picu̯árli tod la fel//ş-ásta-i̯ fáĉem/untúra ᵘo topⁱím//múşki îi̯ mai̯ topⁱín/că dácă ⁱe căldúră/víne şî să...prinde mirós/u̯ásele tod la fel//dac-ar fʰi un [ɛ] dă i̯e un ĝer aşá/le mai̯ laşⁱ aşá/că le ᵘopăréşⁱ cîn le pui̯ la gătít//da ziĉe dacă i̯e cald víne şî prínde miró̯s/şî nu mai̯ e búnă/s-o mai̯ gătéştⁱ atúnĉ//

[Dar din celelalte maţe ce faceţi ?]

şî máţile̯-alilánte̯/da/ále̯a mai̯ gru̯ásî́li să spúne/ĉe că le úmplem aşá la crăĉún atúnĉa cu puţínă cárne/ca să ştĩ şî noi̯ atúnĉ ᵘo̯biĉéⁱu/că ⁱe crăĉúnu//fáĉem puţine perişu̯áre/umplém um măţişór d-ăla/doᵘo/şî le púnen la fi̯ert//şî búrta i̯-o fáĉen cartabúş//

[Cum ?]

cum ?//îi̯ lu̯om fⁱicáţ-ăĝa négri/dîn urék/şᵘoríĉ/grăsime/şi ⁱi le ᵘopărim bine/i le rî́cîⁱim urekúşîle̯-ále̯a bine/i le púnen la fi̯ert/să fi̯érbe/ş la úrmă le tocăm bine/mărúm pă másă/îi̯ púnem miro̯áse/ardéi̯/sáre/şî úmplem burtánu zis//îl cu̯ásem acoló

230

únde‿e rupt/şî-l púneŋ‿la fi̯ert//şî-l fi̯érbem acoló/pînă cîŋ‿crédem noi̯ că s-a fi̯ert//ş‿p-órmă-l lu̯om/îl púneŋ‿la te̯áscă/tescuⁱím bíne/îl îmfăşurăm într-ũ‿ziⁱár/şî-l púnẽ‿sus//să púne [k] să spúne cartabúş//

[Dar ăla mai mic ?]

fundărắu zis//dá/ş-ắla să úmple/ş-ắla to‿cu acêᵉaş pregătíre// [...]

[Ai spus că faceți pacele din cap.]

piftíi̯//nú/pⁱíftii̯ aŋ‿spus//pⁱíftii̯/dîm‿piĉu̯áre şî dîŋ‿căpățînă/şî dîŋ‿căpățînă mai̯ i baş‿şî cu várză/cum să spúne aşá/că‿e grásă//

[La ce spuneți pacele ?]

la căpățîna dă mi̯el//şî dă u̯áⁱe//şî dă vⁱițél//

[La porc nu, că ai spus pacele la început ?]

pu̯áte c-aŋ‿greşít/pu̯áte-aŋ‿greşít//da aŋ‿greşít//

[Cum faceți pacelele ?]

cúŋ‿să‿le fáĉem//dîpă ĉe tăⁱém mⁱélu/îi̯ tai̯ capătu-òla cũ lîna lui̯ zis//şᶤ pă úrmă ó‿pui̯ la pîrlít/o pîrléjᶤ‿bíne...//cu cuțítu coló‿o rícîi̯ aşá frumós să fíⁱe pi̯éle̯a frumo̯ásă/pŏ‿úrm-o pui̯ la ᵘopărít/o‿opăréştᶤ/dúpă ĉᵉ-o‿opăréştᶤ/ o pui̯ la fi̯ert/o fi̯er‿bíne pînă să dăsfáĉe e̯a/îi̯ toĉ usturᵘói̯/sáre/şᶤ‿pŏ‿úrm-o pregătéştᶤ‿ş-o pui̯ la másă//

buzícă ána
pàtrujdói̯ [de ani]

tai̯că-me̯o s-a prăpădít

tái̯că-me̯o s-a prăpădít al mi̯ou̯//da/zis...

[Cum s-a întîmplat ?]

cún‿să să-ntímple/ⁱerẹá şî bătrî́i̯u̯ór ...cî́nd a murít/da‿a murí‿ ş-aşá dắ‿o bu̯álă/cum să spúi̯‿?/in neştíre//a zăcút trei̯ lun dă zílẹ-aşá-n neştíre//

[Cum ?]

aşá ui̯tē/...a căzúd‿la bu̯álă//şî̂‿nu mai̯ ştiᵉá/az‿văzú‿ca ᵘómu bolnáv/şáde liniştít acoló/cînd áre nevóⁱe dă ápă/ĉére ápă/să-şî úde súfletu//da ⁱel nu ĉerẹá nimíca//nu ĉerẹá mî́ncáre/nu ĉerẹá ápă/nu ĉerẹá àpsolú‿nimícạ//dăcî́‿stătẹá‿acoló aşá/şî strigá lă... soţî́ⁱe//strigá-ntr-úna tárẹ-aşá/fără ruşîne că...//nu-i̯ mai̯‿erẹá ruşîne sau̯...//ş-avẹá ᵘo párte dă trup/mu̯àlẹ-aşá/pⁱiĉóru/mî́na/ ᵘo párte dă trup/stî́nga//şî i̯erẹá réĉe-ntodáuna//gáţă/gáţâ//gáţă/ cîm‿punẹái̯ mî́na pă piĉóru lui̯/i̯erẹá gáţâ//fro trei̯ lun dă zílẹ-a [k] cînd a intrát într-a pátra/s-a prăpădít//strigá la mai̯că-mẹa zî́ĉe/"fai̯ dumítră !/nu vⁱi aíşî‿să m-aᵘúzî ?//nu mă vesî‿că sîn‿ síngur ?/mă laşî să mᵘor ?"/aşá-n neştíre/táre//i̯o cîm‿mă duĉán‿ şî‿i̯o p-acoló/cîn‿venẹán‿dî la dẹal/că...mai̯ mă duĉᵉám...îm‿ fiⁱẹcáre zi/da i̯erẹá tímpu múnĉi/şî nu i̯erẹá...că să stai̯ meréu̯ meréu̯ acoló/şî...mai̯ mă duĉán‿cît-o zi la múncă/mă duĉán‿sẹára p-acoló/i-auzẹán‿glásu dî pă drum//zik "i̯-áuzî tai̯că-mẹo săracu/ cun‿strígă-n neştíre"//şî‿dor‿erẹá tátă/cînd îl ştiⁱám aşa/i̯erẹá ...ca şî minẹ-acúma/ca şî tu̯ată lúmẹa//normál/sănătᵘós//şî munĉá/ c-a munĉí‿la boi̯ér/pînă n-a mai̯ putút//nẹ-am mirá‿şî noi̯ dă ĉe să fi fost aşá i̯el/în‿félu̯-ola//

[Aceeaşi]

[Înmormîntarea]

cînd i̯e bolnáv îl...te duĉ acólo nẹámurli-l vezî//buneu̯ară cum avem‿veĉínu dă lî́ngă noi̯ d-aĉílẹa//i̯e săracu/vai̯ de...i̯el cum éste//

întréb meréu/"ĉe mai faj^{i} néne sávuke ?"//

"ĉe să fa^{g} nícă ?/fac tot aşá"//

áre um fel dă cánĉer/nu ştiu cum//dóctoru e-a spus că n-ar fi cánĉer//da dúpă cum să véde búba că să mănîncă/noi bănuím că d-áça áre să fí^{i}e//ş-ásta úite l-întrebám...ĉe mai fáĉe/pînă-n ĉásu dă să dúĉe/săráĉu//că dă am putéa/cum i-ã spus/"néa sávule dac-aş putéa/io ţ-aj lua buála néne/să nu te mai văz în kínu-ŏsta cum eşt^{î}"//că parc-aşá ie un om fuárte cunsăcáde//un om/iel nu ie ambiţiuós/iel nu ie răutăĉós//ş^{î} d-áçä-l vedém/pînă cîn să [k] i să scurteázá zílli săráĉu//cîn i să scurteázá/ĉe să-i mai fáĉem ?//îl plîngem/îl văicărim/ne-a^{u}olím pă iel//l-an dus acoló la lócu lui//c-àlĉevá ĉe să-i fáĉem//v^{i}íne-acásă/îi fáĉe...cápu dă ţărînă/mănîncă tuátē...lúmea cáre-a foz la mor/rebedénii/veĉín/mă rog ĉíne-a fos cu lumînáre-acólo...//dîp-aĉé^{e}a...pleácă lúmea acásă/şi míine să spúne ţ [k] îi fáĉe dă trei zíle//şí dă trei săptămîn^{i}//a tréia zi dupá ĉe-l îmormînteázá//dúpă ĉe i-a făcú p-ála/i-a făcú feméea acoló cum a putút/a kemá pă ĉíne-a vrut/după putérea cáre-a făcút pomána/a mîncát-o şi p-áça/a terminát...//acúma tóma lā şáse săptămîn^{i}/şi dă jumătátea dă an//iár a făcút femeia atúnĉ/i fáĉe ţuále/îi fáĉe iar...pománă acoló/iár kámă neámurli/frum veĉín acoléa//la úrmă tómai la ánu-i fáĉe// ş-aşá s^{î} fáĉe//

[Cum e capul de ţărînă ?]

cúm e cápu/-i fáĉ^{e}-äşá un î...colág máre/zis o fòrm-aşá[1]/ p-órmă-i fáĉe únsprezeĉe cap^{h} [k] únsprezeĉe coláĉ/la fórm-àça márea/ş p-órmă-i fáĉe p^{i}itişoáre/ş-ăla să numéşte cápu de ţărínă //ş-áça e//ş^{î} p-órmă pitişoárilí le-mpărţáşte pí lā veĉín/pí la neámur/pí la cop^{i}ii/cáre le fáĉe//iar coláĉ-eça únsprezeĉe şí...

---

[1] Gest: rotundă, cu un diametru de cca 2o de cm.

fórm-aęa máręa/căpețél-úla zis/le lásă̦ dă le-mpărțéște la bisérică̦//cîn̦ să̦ dúĉe cu ⁱel îm bisérică̦//púnę-aeoló p-o másă-m bisérică/dúpă ĉe-l fîrșáște dă ĉití/înĉépe să-i̯ împărțęáscă̦ la copⁱíi̯//ș-ásta ⁱe cápu dă țărína̦//

[Aceeași]

a murí și mám-máręa męa

a fost î dă̦ dimineáță̦/i̯a a foz lă sorǫái̯că/lă [r] la flṷáręa sṷárlui̯ să tái̯e//șî la dóo/i̯a sta meréṷ/bęa ápă șî sta jos//șî cînd î a plecát acásă̦/i̯a mereṷ să pripęá la sṷáre/că...șădęá la úmbră/șî...tot venęá ia sṷáre meréṷ//șî a sta [k] i̯a șădęá la sṷáre/să pripęá//șî sęára a venít î fáta i̯ei̯/c-áre dǫar ᵘo fátă ș-um băęát/pă tái̯cî-mi̯u șî pă...sóra lu teticu//șî sęára cînd î s-a culcát/i̯a n-á vru să mănínĉe/șî...a murít//da nu nę-a spus că mṷáre/saṷ...//nij n-a foz bolnávă̦//a foz dă ĉîzĕșpátru dă anⁱ//

[Păi ce spunea ?]

ĉe că "nú mănînc/că m [k] nu mi̯-e fṷámę"//

noi̯...i̯ęręá ᵘo núnt-aⁱícă sa/șî noę-am foz la ęa//șî sęára cînd am venít î/nę-a spus că nu vręa să mănínĉe/că nu i̯-ę fṷáme/că mîncáse dăvrémę//șⁱ n-a vru să mănînĉé/șⁱ s-a culcát//șî d-aĉílęa cîn [k] sęára cînd...a vrud mămițíca să puⁱe niște ĉórbă la áⁱer/afáră̦/șî a zîs că [k] a venít în cásă̦/șî a spus că mṷárē...i̯a/

mi̯-a zîz "mṷáre mămíca"//

préda o mariᵉa
zéĉe anⁱ

804. MAVRODIN

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: GG

a vru‿să mă cálĉe cărúța

am lu̯at o păréke̯ dă boi̯/...dîm‿bîlĉ//mi̯-a murít um‿bou̯/ș‿n-am putú‿s^{î}‿mai̯ ar/am făcú‿clácă ș-am arát ști porúmbu/cu álț^{i} u̯ámen^{i}//ș‿la bîlj‿la rusáli̯ mi̯-ã‿lu̯a‿boi̯/ș‿m-ã‿s sâ sap porúmbu// cînd m-an‿dus acólo̯/-am puz‿bói̯i la prășîto̯áre/...nu știi̯ám melícu bói̯ilor/obiĉéi̯u lor//...^{tu}pă ĉe̯-an‿termenát/i̯-am îjugá‿la car/s-a suí̯it soțíi̯a-ŋ‿cărúță/cu copíii̯/ș-i̯ó‿do̯ar ã‿stat așá‿șuléț/ș‿cîn‿am aruŋcád‿b^{y}ícu̯-așá péste ^{i}ei̯/...nic ĉái̯i nu fuĝá ca i̯éi̯...ca bói̯i/i̯eu̯ mă ^{du}ĉã‿ș‿sĉam/"^{h}ò ^{h}ó/^{h}ò‿^{h}ó !"/i̯ei̯ mái̯ rău̯ fuĝá//ș-ã‿sări‿dîŋ‿cărúță/dîm‿fúga‿ái̯a/...ș-a vru‿să mă cálĉe cărúța//șî mí‿i̯-a ^{u}oprít un om//șî mi̯-a sărít proțá^{bu}‿dîŋ‿cărúță/sápil^{i}/le̯-am a^{du}‿pă ^{u}úrmă//ș‿cînd i̯-am oprí‿bói‿ui̯te̯-așá[1] să băte̯á i̯inimã‿i̯ei̯//boi̯ cu năráv/cu melíc//m-an‿dus îndărắt cu i̯ei̯ dă căpăstru/să...a^{cu}ma nú‿m-ã‿suí̯it îŋ‿car/că nu mai̯ pute̯ám/am mers cu̯-ei̯ dă căpăstru̯//ș-i̯-an‿țînú‿pînă vínere̯-alálta/și...m-ã‿z‿la tîrg și i̯-am‿vîndú‿ș-ã‿scăpá‿dă i̯ei̯//

rádu zurbalíc
șaptezeșúnu [de ani]

cîŋ‿cu revólta‿áe̯a

să vă povestéz‿dă cîŋ‿s-a-nceput//ẹ ! noi̯ i̯eráŋ ca...cop^{i}ii̯/ca féte//am a^{u}uzît clópotili dă la bisérică trăgînd/ș‿cînd am...

---

[1] Gest, indicînd cu mîna bătăile puternice ale inimii.

rúpt-o dă fúgă/úi̯te̯-ai̯íĉa la sal [k] la soșe̯áu̯a dă víne dîspre nenĉuléștⁱ[1]/șⁱ dîspre buzắș[1]/să-ntîlne̯á buzắști̯u ș cu...cu nenĉuléști̯u//...șî strigá că să i̯asă șî mavrodinu̯-afáră/să me̯árgă la boi̯érⁱ//pînă ne̯-an duz noi̯ la boi̯érⁱ/...șî dăte̯ásără foc/șî a i̯ișî șî mavrodinéni că ĉa că ple̯ácă dâ iĉ i̯ncoló să...//șî...a da fᵘoc/rupe̯á ĉarșáfurlⁱ le̯-arun̯cá pă ĝam/noi̯ ca cophíi̯/că dă cît oⁱ fi fost/fuĝán dăpă...matipolón̯/că să fáĉen̯ cîrpe dă mî́nă̯/să dă la băi̯étⁱ//șî/...a da foc/ș-a [ɛ] i̯o m-ă...ui̯tám ca...p-acólo̯//am văzú pă cumnátă-me̯a/nevásta lu fráti-miu̯/scosásă o mașî́nă dă cusúd dîm̯ foc/ș m-an duz la e̯a:

"mă leliță/ĉe fajⁱ mă̯ ?"

"ai̯ bi̯a"/sĉe "s-o luᵘom !"//

"fuj mă/d-aĉíle̯a mă/nu vez mă/că ⁱe șî ársă̯ ?//ĉé fáĉen̯ cu i̯a̯ ?" da !//

i̯eu̯ mai̯ m-an dus/mai̯ m-am m̯plimbát/i̯a-i̯ da ᵘocól meréu̯//m-an dus i̯ár la i̯a//

"ai̯ bi̯a" ĉe "s-o lᵘom"//

"ʰăi̯ fa/dacă zîș tu că i̯ej mai̯ máre//ᵃrdícă-mi̯-o mi̯e la spⁱináre̯"//

mi̯-a ardicát-o mi̯e la spináre̯/ș-am plecá cu i̯a acásᵃ...ĉe [!] ...//m-an dus cu i̯a acás/am pus-o pă prísp-acu̯ló/nu i̯ere̯á... táta acásă/nu i̯erᵉa máma acás/i̯erᵉa toțⁱ la...răvuli̯uții̯-acólo̯/ĕre̯á...ĉe să cunóștⁱ ?/furnigár/trei̯ comî́nⁱ...//șî...cînd a venít táta/

"mă tátă ĉ-as făcú mă/ĉ-as făcú voi̯ ?"

"am̯ făcút-o/am făcút-o̯"//

așᵃ//dăpă...dăpă trei̯ zîle/a veniᵗ căruță dă lă cúrte̯/dă la boⁱérⁱ/șî st.[2]..șî...strigá că ĉe ĉe̯-a lu̯ad dă la boi̯érⁱ să de̯a-ndărắt/că nu ⁱi să faĉe nimic//a lu̯a táta mașîna/ș-a dus-o-n̯

---

[1] Sate învecinate cu Mavrodin.

[2] Intră cineva în cameră, distrăgînd atenția povestitoarei.

236

căruțậ/...ei̯/an‿dát-ọ//ĉe să vezⁱ la ᵘúrmậ ? dăpă trei̯ zîle...a venít a̋l‿jandárⁱ/și ne̯-a luu̯át/și ne̯-a bătū́t/că ĉíne̯-a mai̯ fost?//

"fă putés‿să ne ᵘomorī́ț/că trei̯ comī́nⁱ/ĉe să cuno̯áștem noi̯ ?" //trei̯ comī́nⁱ//ne̯-a bătúd‿dă...//te pune̯á jos/ș-únu te ține̯á dă cap/ș-únu dă piĉére̯/ș-únu da cî́t pute̯á/...da//ne̯-a bătú‿se̯ára/șî‿ne̯-a dad‿drúmᵘ//dimine̯áța i̯ár ne̯-a luu̯át//...și i̯ár ne̯-a luᵘá‿la bătái̯e̯//luu̯ásă șî-n̯kisásă șî̋ pă táta/...da pă i̯el nu l-a bătút//

"vă dug‿la túrnu"[1]//

táta cînd a‿au̯uzî́/că i̯erá u̯ámeni-n̯kișⁱ î̃‿a̋ltă ᵘodáⁱe/și noi̯ î̃‿a̋ltă ᵘodáⁱe/táta cînd a‿au̯uzî́d‿dî̃‿ᵘodàe̯-áe̯a/că ne mútă ne dúĉe la túrnu/...

"dómle jandárⁱ !/nu le mai̯ báteț/că mă duᶜ‿să i̯au̯ o mașî́nậ"//

"măi̯ móșule‿e̯ai̯ mașî́nă ?"

"i̯au̯"//

a venít acás/i̯-a dad‿drúmu/ș-a venⁱt acás/s-a duz‿la ŭ‿rumî́n care vîndúsă un̯‿cal/știi̯á c-áre banⁱ//...la mārin̯‿gáne̯a//

"măi̯ măríne/dă-m mă...șápte op‿polⁱ/mă duc să‿e̯au̯ o mașî́nâ"//

"păi̯ bíne mă i̯iu̯áne/să-z‿dau̯/da tu dă úne-m̦‿faj‿banⁱ ?//

"pă‿am pátru cai̯/dîm‿pátru ț-aléĝ ᵘúnu șî...ĉe̯-o să-s‿mai̯ fac acú ?/că i̯eu̯ báni nu po să ți-i̯ fag‿da...să-ț i̯ai̯ cal dă...dácă vre̯ai̯/dácă nu s-aștépt să-l vî̦nz"//

i̯-a dat ăla ᵘop polⁱ/ș‿s-a dus și i̯-a lu̯a‿mașî́nă/ș-a vent acásă/ș-atū́nⁱ‿ne̯-a da‿și noᵘo drúmu̯//ᵃșá‿am pățî́t-ọ//

ne̯ága dumítra
ᵘobzắj‿dă anⁱ

---

[1] Turnu-Măgurele.

drăgái̯că

ʰēi̯ ⁱéra ᵘobicẽi̯ măi̯culíță//făcá...pátru fétȩ//să făcá únu drăgán/șî trei̯ drăgắi̯ĉ/îmbrăcáte...frumóz‿de/șî ắla...băi̯ețắște șî i̯el/să-ņfășurá cu o drăgái̯că pâ ⁱiĉ[1]/șî jucá/...jucá/cîņ‿le cîntá lăụutári/șî jucá//...bătȩá așá dîm‿pálmȩ[2]/"ʰái̯‿drăgái̯că"/ai̯lántă "să‿sărim"/ai̯lántă ĉe [k] "că‿știi̯‿i̯árnȩ"/ai̯lántă" ĉè‿pățî́m"/"cù‿mălái̯"/ai̯lántă "dà‿rîjnicọáră"/ai̯láltă...zîcá tọáte cîtȩ-o vórbă/...jucá//

[Spuneți toate vorbele.]

cu mălái̯ dă rîjnicọáră
cu péștè dă undîcọáră
cu ápă dîn donicọáră
cu ápă/ai̯ilántȩ...dîn donicọárî//
zîcá dor o vórbă/dor o vórbă... ʾei̯/da‿eu̯ lᵉ mai̯ țî́u̯ mintᵉ ?//

[Aceeași]

porúmbu

noi̯ primắvára plecám...făcám ogọárⁱlà//dă tọámna s‿făcá ogọáre/ da puțínȩ//le făcám dă primăvàra cu plúgu/...cu boi̯/álți cu doi̯/álți cu pátru/álți cu ĉĩj/dȩpă cum avȩá ᵘómu...víte//făcám ogọárⁱli/dûpă ĉe făcám ogọárⁱlȩ dûpă...o săptămî́nă doᵘo/plecá‿la bụábe/la sămănát//îl punȩám după plug//...la trei̯ brázdȩ//...după plug//dúpă‿àȩa să grăpá/...dîn nou̯/dîpă cîdva tin...cîteva zíle/o săptămî́nă să grăpá‿ȩar dîn nou̯/...cînd începȩá să i̯ásă/să răsáră/i̯erᵉá tímpur carⁱ‿nu răsărȩáu̯...la timp/i̯erȩá tímpu‿caré răsărȩá prȩa tîrzíu̯/ș-atúș‿trebuȩá să-l grăpéze ᵘómu ᵘo dátă/dă dòo‿ᵘór/dúpă ĉe‿venȩá o búră dă plọái̯e dă...să u [ɛ] pămî́ntu cᵘ‿puțínă ume̯zálă/-l grăpá/şĭ după grápă începe̯á să răsáră dîn nou̯//dup-áe̯a/ dúpă do^{u}o trei̯ săptămîn‿dă zíle-l lu̯ã‿la prášilă/îl prăşe̯ám/...cu prăşitórli/dam cu prăşitór^{li}‿/şi-l lu̯am cu sápa/şi-l prăşe̯ám şi... l̥‿ţine̯ám...i̯ar un do^{u}o săptămîn‿dă zíle/ş^{î}‿pe...pă tímpur^{i}/să băgá rálíţã‿i̯el cũ‿să spúne prăşitórli cu rálíţa/ şî-l rălíţám//... îl muşuroe̯ám//rălíţát/...dup-áe̯a merĝã‿la rărít...cun̯‿să mérĝe ş-acúma/...ş‿să prăşe̯á ^{u}o dátă/sau̯ dă dou̯‿ór^{i} pă tímpurle̯-ăle̯a/... depă cum ave̯á ómũ‿putínţă//o párte dĩ‿i̯e̯i̯...nu-l prăşá dălóc/că n-áve̯a ^{u}ómu cu ĉe/n-áve̯ai̯ víte/n-áve̯a...pă tímpurle̯-a^{l}e̯a‿atúnĉ// álţi îl prăşe̯a/álţi nu/...şi la ^{u}úrmă rămîne̯ám la...//

---

[1] Gest: pe la brîu.

[2] Bate din palme, ritmat.

după ástā plecáu̯ u̯améni la séĉere/la recoltátu grîu̯ului̯//recoltán̯‿grîu̯u/...îl tre^{i}erám/îl...aduĉá acásă/...dup-ái̯a‿aşteptám ...la culésu porúmbului̯//culésu porúmbului̯/flo̯áre̯a su̯ár^{î}lui̯/...mă rog i̯erá bumbác/...to̯ámna//să culeĝá porúmbu/să...sămănám grîu̯u la fel...//

groşe̯ánu ştefán
pátruşpátru dă ani̯

bumbácu

bumbácu-l pune̯á mai̯‿ī...ca ^{u}ómu să fácă tre̯ába mai̯ répede/-l pune̯ám cū prăşito̯áre̯a//...cu prăş^{i}to̯áre̯a sau̯ cu tulérca/cu...áe̯a //făĉá ^{u}ómu ^{u}o pîlnii̯e/o pune̯ã‿^{u}úrma plugului̯/şî pune̯á sămînţa pă pîlnii̯e/^{u}únu merĝá cũ‿sămînţa/ş-áltu cu boi̯i//şî pune̯á sămínţa şī i̯intrá supt [k] ĩ‿spatéli‿plugului̯ dădăsúpt//...la plúg//dădăsúptū plúgului̯/şī...pămîntũ‿^{u}úrmă vene̯á şî l-în̯vele̯á/sămînţa//şî cînd începe̯á să răsái̯e/-l‿ī...îl răre̯ám/...dup-áe̯a merĝá la culés.../

[**De unde se ştia că-i de cules ?**]

păi̯ în̯flore̯a/făĉá núĉile̯-ále̯a/făĉá núĉili/dup-áe̯a-n̯flore̯á/

cînd‿ī [ɛ] vátă‿ịel/cîņ‿váta să cọĉá/crăpá núcạ‿áẹa și ịișá vátă‿sus//șî dup-áẹa‿atúnĉa să cunoștẹá că trébuịē...trebúịe recoltát ...cîņ‿crăpá núĉili//

[Și cum se recolta ?]

mergĝă‿șî lụam‿ī...s-apucá cu mîna recoltátu bumbácu/váta caré‿ịer^ea-n ī îņ‿cápu núĉi/să-l...să trăĝá dîn núcă dẹ-acólo//cînd ịerá cọáptă bíne/să zmulĝá cu mîna//ș-o punẹá ^u ómu saụ feméịa-ņ‿coș saụ îm‿pọálă/și dup-áẹa ó‿punẹá la saĉ/șî ọ-aduĉá acás^â//acásă-ị scotẹá sămînța dîn ịel/...maị tîrzíụ cîņ‿să coĉá [r] să coĉá sămînță‿ịel bíne/îị scotẹá sămînța dĩ‿ịel/șî-l lucrá//să d^uĉá ...îl duĉá la mașínă/ịerá mașin‿dă...dîntr-ástẹa dă lînă/și băgá și bumbác//șî-l da la mașínă șî-l îndrugá cu fúsu/cum îndrúgá femeíli-n trecút/îl făĉá scúle/géme/dup-áẹa-l vopsẹá/-l băgá la războị/îl țesẹá/făĉá cămáșă/macáte/mă rog/ĉe avẹá nevóịe dîn ịel//

[Același]

aṃ‿foz‿dă mic copíl púsă dûpă ^u oị ĉọbănọáịcă

îņ‿copilăríịe/să spun așá-n máre/ịeụ aṃ‿foz‿dă mic copíl púsă dûpă ^u oị/ĉọbănọáịcă//șî...am stătút/după ^u oị/múltă vréme//cîn‿avẹám vro șaptĕ anișór prima nọápte care an‿dọrmit cu óịili pă cîmp/maị ^i eráņ‿cu doị továrăș^i/ș^i‿tọátă nọáptẹa‿áịa-ņcălecám p-um‿măgár/mă‿dam jos/mă trîntẹá măgáru/ca să n-adórm//ịár îņcălẹcám p-um‿măgár/ịáră mă dam jos/ca să n-adórm/să pịerz ^u óịili//diminẹáța...mă duc și‿ịo/mă trezésc cú‿^u óịlị/"ē" zic "trẹába búnă/am ịéșit ĩ‿ziụă/dă nu mị-a mîņcá‿lúpu ụáẹa" [!!]//

[Se mai întîmpla să vină lupul ?]

să-ntîmplá/sigur că da/c^î‿ịerá‿la o distánță dă dóịșpe

240

trei̯şpe kilometri dă comînă//între comîna no̯astră ş comûna lăĉen^{i} //dup-aĉei̯a/bunicu m^{i}eu̯/i̯era un om fo̯arte cunsăcade//ne duĉem ^{u}o dată la alecsandrii̯a şi vinden cîteva putin dă brînză/şi spune ziĉe/

"măi̯ marii̯o tete/i̯a să-ţ^{i} i̯au̯ un flui̯er"//şi-m^{i} i̯a un flui̯er/şi-nĉep/mamă dragă/şi astăz zi-i̯/mîi̯ne zi-^{i}/poi̯mîi̯ne zi-i̯/că-nvăţai̯ să cînt cu flui̯eru//ş^{i} to̯ată no̯apte̯a/asta mi̯-era meserii̯a//cîntam/...pînă dimine̯aţă dă mă dure̯au̯ fălĉili...ca să nu adorm[!]//

pă parcurs/m-am făcu^{d} mai̯ mărişo̯ară/mă duĉe̯a la şco̯ală//pă timpurle̯-ale̯a să ştis şi d^{u}mne̯astră/lume̯a i̯era mul mai̯ înapoi̯ată //ĉe spune̯a tat-al m^{i}eu̯ ?/"ave şai̯zăj dă ^{u}oi̯//avem doi̯ boi̯/avem do^{u}o vaĉ/te duş^{i} tată cu ^{u}oi̯ili̯"//

mii̯ mi̯-era drag ca copil/aş fi-nvăţa ş^{i} i̯eu̯ şco̯ală/nu ?//ş^{i} lu̯am duminica ^{u}oi̯il^{i} la doi̯ trei̯ tovarăş^{i}/ca să-m i̯a şi mii̯e cît^{e}-um prînz/cîd vene̯am i̯eu̯/o după ami̯ază/sau̯ o dă...dimine̯aţă la şco̯ală//să-m i̯a ^{u}oi̯ili/să pot să-nvăţ[ɛ] şi i̯o în cursu săptămîni̯//mă duĉam şi cu...mîncare̯a-n trai̯stă/şî cu cărţile̯-n trai̯istă//înţelej^{i} dumne̯ata ?//ş^{i} d-acolo dă la cîmp/încălicam pă măgar^{i}/şî fuĝam pînă dăvale la sat/ca să [k] mă ui̯ta la ĉi̯as: "^{h}ai̯ băi̯eţ^{i}/zău̯/te rog frumos/vede-n dă ^{u}oi̯/că trebui̯e să mă duc/că i̯intră profesori la...clasă"//ş^{i} vene̯am pînă-m marĝine̯a satului̯ călare pă măgar cît pute̯am/aco̯lo lăsam măgaru/-l Łăgam în ĉimitir c^{î} i̯era i̯arbă/şî vene̯am p-urmă la şco̯ală//şî-nvăţam ş^{i} i̯eu̯ în rînd cu copii̯i /pînă la ora de//ş-aşa am furat...carte̯a//nu ca acu cum ţinem noi̯ copi^{i}i noştri/dă nu ştie nimic pîn la vîrsta dă şai̯şprăzeĉe an^{i}/numa carte/...şi carte̯//fo̯arte̯-adevărat că ^{i}e fu̯arte bine să ştı^{i} carte/nu ?//

dup-aĉe^{e}a/a trĕcut...cîzvai̯ an dă zîle/mă făcui̯ şi i̯o dă şai̯sprăzeĉe an^{i}/şi mă trezesc că-m^{i} v^{y}in cătător^{i} in casă/să mă căs^{â}torés^{c}//

cîn am venít cu ^{u}oi̯ili/cu trái̯sta dă gît/îņcălțátă cu ^{u}opkíņcúțili-m pic^{i}oare/áșá cum i̯erám dă la cîmp/plínă dă praf/î spúne zíĉe "uíte/a vení că sâ te căsătóreșt^{i}"//

i̯o-i̯ spun zî "da ĉe/i̯o st om dă căsătoríd ?"

da táta care zíĉá că b [k] sóțu mi̯o acúm avéá pămînt/pă vrémurl-ĕléă//"i̯á-l-ăi̯ táta că ^{i}e băi̯ád bun !/băi̯ád venid la mínte"/bărbátu-^{m}i̯o î vîrstă/mai̯ máre ca miné cu vro șápte an^{i}/sigúr/erá om venid la mínte//ió ĉe drácu știám ?//nimíc/...apróape//

am [ɛ] pus trăi̯stișóara acólo/m-a^{n} dus și i̯o m-an skimbád/m-am ...curățít ca fiecare om/^{t}p-áea am plecá ș^{î} m-an căs^{î}torít cu sóțu meó//diminéáță ĉe făĉeam fételo^{r} ?//àm plîns toátă diminéáța//"drácu m-a pus pă míne să mă căsătorésc ?//dătéi̯ ^{u}óili pă... coástă/ișî̯ dîn fátă nevástă" zic//áșá zisăi̯ ^{io}//șî/î sfîrșít/ástăs plîn^{j}/mîi̯ne plînș^{i}/sigur că m-am obișnui̯ít după...cîdvà tim^{b}/nu ?...ș^{î} cu căzniĉíi̯a/ĉe i̯erá sâ mai̯ fac ?//da tótuș/gîndu mi̯-erá la uoi̯/să știț//ástîz^{i} am vîrsta dă pátruzășiunu dă an^{i}/șî vă spun sinĉer/c-așá uíte cîn văd o túrmă dă oi̯/sfîrîi̯e súfletu-m míne//z^{î}c "doam^{n}e să mă văd și i̯o-m miljocu lor"//

tîrcólea mari̯a
pátruzeșinu [de ani]

^{u}osîza ^{u}o fáĉe săpún

[Ce se face din osînză ?]

cu să priĉépe//dă fap să ști^{s} și dumneavoastră/májoritátea oamen^{i}lor la noi̯ ^{u}osîza ^{u}o fáĉe săpún//

[Cum se face săpunul ? Știți ?]

săpúnu ? cun să nu știu ?//să prăjăște să...cîntărește...

242

ᵘuntúra tǫátă cîtă cantitátȩ-ar fi/şi la kilográmu dă‿sódă/să púne ĉiņş‿kilográme dă untúrạ//să‿prăjăşte untúra...bíne/s‿fíe pătrúņsă/ȋn‿untúra‿àȩa prăjítă/adún pelín/saṷ adúņ‿càlofír̄/o buruı̯ánă care mirǫásȩ-aşá frumós/aşá spirtós/saṷ mă rog/búsuı̯óg‿vérde/şî puı̯ acólo-n grăsìmȩa‿áȩa/úne vine şi să...pătrúndȩ-acúma ȋn grăsìmȩ-äȩa...plántilȩ-ástȩa//şî‿lásă un mirós/plăcút în‿â... grăsíme//dup-aĉéᵉa/înĉépⁱ/să fáĉe leşíⁱe dă... ĉeĉé‿saṷ dă lémne-ntr-o căldáre d-o párte/într-áltă párte/sĕ púne...ı̯e căldárȩa care ı̯e cu săpúnu zis/cu grăsímȩa//şi/puı̯ cu măsúră: puⁱ‿o ṷálă-ntíı̯ dă...leşíı̯e/ca să nu daı̯ săpúnu-m‿foc să-l daı̯ peste cap cu sóda//dup-aĉéı̯a puı̯ ş-ó‿ṷálă dă sódă//aı̯ umplút [ɛ] să numéşte ...príma umplutúră/nu ?//āşá//dup-aĉéȩa/aı̯ fı̯ért/...puı̯ o ṷálă saṷ dóo/vez dăpă cum aı̯ cantitátē/dacă‿aı̯ o căldáre máre bunînțelés că baĝⁱ...dóo ṷále dîntr-álȩa/dóo‿ǫale dîntr-ă [k] dîn... ĉéáı̯lantă/nu ?/dîņ‿sódạ//ı̯ar dacă aı̯ maı̯ puțínā/puı̯ úna d-áȩa úna d-áȩa/dăpă cantitáte//la ĉiņş‿kilográme durȩá [k] mérĝe doᵘo... ṷále dă leşí [k] úna dă leşíe/ş-úna dă sódạ//

ĕ ! orcúm/...cŭ [k] s-à‿fı̯ért/p-órmă săpúnu/să scáde/sî‿fíe uscát/scăzút dăfinitív//ᵗp-aĉéⁱa l-úmpli ȋņcă o dátā//ı̯ár‿l-aı̯ scăzút//ȩarậ maı̯ úmplí o daᵗă/ş-a treȩa ǫáră/începe săpúnu şi scǫáte...nişte ᵘojdíı̯ uscátȩ-aşá dă la fúndu căldărí//ş-atúnĉa ĉé‿spúnem noı̯: "ē" zîĉe/"ĉere săpúnu sárȩ//aı̯ să-ı̯ púneņ sárȩ"//şi sárȩa/o púnem icsáᵗ‿tót...lā kilográmelȩ grăsími/înțeléǰ dumⁿȩatá ?//dacă aı̯...ĉísprezeĉe kilǫgráme/toᵈ la áste ĉiņsprezeĉe kilogràme dă‿grăsíme/puı̯ zéĉe púm búnⁱ dă sárȩ-aşà la ⁱélȩ//ca sî‿fie săpúnu...să-l întărȩáscă şî‿sî‿să fácă bún//sî‿fácă...dacă nu ı̯e fı̯ért/nu fáĉe niş‿clăbúc//dacă ı̯e tăı̯áᵗ‿dîņ‿sódă/ı̯ară nu s [k] nu curățáşte rúfa cum trébuı̯e/nu ?//şî aşá sâ‿fáĉe şî săpúnu//

[Şi după ce-ai pus sare, cînd ştii că e gata ?]

după ĉe‿äı̯ pus sáre/-l mésteĉ contínuu//şi cîņ‿s-a topít sárȩa dắfinitív/săpúnu dăpă ĉe ^{e}-ai̯ pus sáre-nĉépe să̯ să...forméze după făcăléțu̯-òla să [ɛ] mérĝe ro̯átă̯//mérĝe ru̯átă-șà/tot într-o párte/zič că i̯e mînát cu mîna/așá să̯ dă//șî înĉépe s^{î} să formez~~ă~~ șá zdrobonés pă dasúp~~ra~~/^{astea}/și sígur că p-órmă-l...^{u}umplem bine bíne/căldáre̯a plină/șî-l dă jos//ásta l-ã fi̯ert pînă la ^{u}óra únu sau̯ dóo dup-ami̯áză dă dimine̯áță/șî l-am da jós//șî mî́ne dă dimine̯áță îl tăi̯ém//dacă săpúnu̯-a i̯eșî bun dă nu áre...gă^{u}ur pĩ i̯el/îl ă...lăsăm așá/népremenit//i̯ar dacă n-a i̯eșît bun/dă védem noi̯ c-ar mae̯-ave̯á rămás ĩ i̯el ĉevá...dîn ă...să zîĉem așá/dîn plántile̯-àle̯a care s-a puz/dîn...calofír-o̯la/sau̯ dîm pelínu̯-o̯la á mai̯ rămás ĉevá víne s [k] ăi̯a pĩ [ɛ] săpún/îl tăi̯ém dîn nou̯/șî-l premením//púnem númai̯ ~~mu~~ma áe̯a...dă la săpún/fără pósc^{u}órnit-áe̯a/áe̯a o zvîrlím/și-l premenin cū...záma àe̯a curátă̯//ș-a dó^{u}a o̯áre/i̯ese limpede ș săpúnu/sígur că da̯//

[Aceeași]

mămăligúța

[Mămăliga cum o faceți ?]

mămăligúța ?//ùi̯tăț^{i} cum o mai̯ făĉém și pă mămăligúță//cùrățâm vásu bíne/púnem așá cu aprocsimáție...cam cîț^{i} inș^{i} știm noi̯ can cît să [ɛ] mîncăm noi̯//pátru kilográme/trei̯ kilográme/dăpă greu̯utáte̯a familii̯/^{dî}pă mémbri famili cîț^{i} ai̯ în cásă̯//dă ápă/dûpă ái̯a cum ? fuĝím púnen căldáre̯a pă pirostrii̯/luóm dă cólo cîtevà surĉelúșe-m bráțe/fuĝím cólo̯-aprindem fócu/ăi̯ dăm fog la mămăligă/la i̯uțálă cu un foc o fáĉem vára/da ĉe ne fáĉem i̯arna/că suflăm îm foc ?//

bátem pîsát/...âl fi̯erbém/îi̯ púnem sáre șî-l f^{h}i̯erbém pînă cîn îi̯ p^{i}ére spúma//dă dasúpra pîsátului̯//că ^{zî}ĉe dac-a pi̯eri^{t}

244

spúma dâ dasúpra pîsátuluį s-a fįert...cun trébuįe//dup-acêęa púnem mălái/ș-o maį f^{i}erbém...ĉírca cîtevaį minútę-acólo/ĉinį mi-núte/cît įéste șásĕ/și...aį s-o mestecám//ș-o mestecám//dácă e feméa maį mélă nițăl/îį dădęá cu vo treį făcăléță ș-o ^{l}ásă maį ^{cu} cocolǫáșẽ įa//įar dacă îz daį sęáma/o mésteș ca să įásă...mă-măligúța búnă/ĉe "să įásă ca ũ săpũ/zlaį"/ajá zicêm noį//"să įa-să zlaį" ^{zi}ĉe/"ca un săpún"//dacă nu ĉé "aį s^{î} fáĉem o mămăligúță maį mǫále"/să mîncăn cun z^{îĉ}em noį la țáră cu n^{i}țícă brînză/cu dóuă treį ^{u}oușǫáre/saų fáĉem um puį frip pă grătár/...répede/ĉe "aį ^{c}-àcú trag įeų fúlĝi" ĉe "la um puį//ș^{î} l-arúnc pă grătár// să-^{l} mîncăm cu mămăligă cáldă"//

ș-àșá $\overset{z}{s}$ă fáĉe mămăliga//

[Aceeași]

un țăst

[Un țest cum se face ?]

un țăst ? adúș pămînt/dă la cîmp/...dûpă ĉ-äį adús pămînt maį mult/adún^{i} báligă dă cal/...nisíp/...șî țéstili să cálcă dă nóo ^{u}or^{i}//fáră să stęa feméęa jos/că ĉé că dácă stă feméįlę jos crápă țéstilę/-aį pomenít àstą ?[!]//așá e/ĉe spun eų dumitále/ ĉe "să nu stęa feméęa jos/că crápă țéstili"[!]//ș dûpă ĉę-äį... călcát pămîntu dă nóo ųor^{i}/...îl calĉ^{i}...o dátă-l strînĝ įar tot grămádă la miljóc/įár îl eį la călcát/įār l-aį term^{i}ná dă călcát/ įār îl strînj grămádă įár îl calĉ^{i}//pînă să fáĉe o...pástă/cum să făcá odátă ĝipsurlę-àlęa dă să ĝipsuįáų ĝęámurli/așá să fáĉe pămînt^{u}-olą//^{tu}p-ąęa fáĉem mușurǫa^{i}e/șî pă mușurųáilę-alę-acólo/ ...ticlu^{i}im noį căĉúla ąęa așá cum ne priĉepém//îį făcem j^{î} noį țastá ąęa/ e ! ḫaį cu ^{i}el în jos pǫálęlę-àlęa/...cătăm un lem maį drepᵗ/ăi̯ dăn̦‿gáură/şi gáta ţéstu//

[Aceeaşi]

núma trăznắi̯ făĉe̯ám

i̯eu̯/cînd i̯erán̦‿la vírsta me̯a dă...dói̯sprezèĉe anⁱ/şi‿i̯erám acólo pă cîmp cu ᵘoi̯ili/am mers o̦‿dátă şi...màjoritáte̯a ᵘói̯lor dîn̦‿cómîna no̯ástră/la...co̦mîna [k] la orásu̯-alecsándrii̯a/pă grîne sus//acólo pă grîne/ĉe s-a întîmplát ?/au̯ venít ắşti̯a şi ne̯-au̯ pîndít/că noi̯ le păscúsăm grînili cu ᵘói̯ili no̯ástre//şi ne̯-au̯ pîndí‿şi ne̯-am trezit cu vro dói̯sprezéĉe ⁱĭşⁱ călắr‿pă cai̯/cù‿topo̯áre-m‿mînă/"vă‿tăi̯ém/ᵘói̯lⁱ‿la ᵘobór"/nu ştiu ĉe...// toz‿băi̯éţi care i̯erau̯ majoritáte̯a bărbáţⁱ/vro ĉin̦sprezeĉe şai̯sprezeĉe bărbáţⁱ/au̯ fuĝít/párte̯a bărbăte̯áscⁱ//în̦‿skímb i̯eu̯ şî c-ᵘo áltă fátă/ am rămás î‿ᵘoi̯//acólo//şi̯-a venít/ne̯-au̯ îjurá/ ne̯-au̯ bîrfí/ne̯-au̯ strîn̦s ᵘói̯ili to̯áte̯/să ni lⁱ‿i̯a la...alecsándrie̯a la ᵘobór//une̯-ave̯á şi preᵘótu nóstru dîn̦‿comînă pátruzei̯ dă ᵘoi̯/ca să vii̯e şi pópa să scápe ᵘói̯ili//şi-l mai̯ púne şî pă pópă în̦‿go̯ánă şî-l fugăréşte ắi̯a călắrⁱ[!] cu topo̯árîli-m‿mînă/ pópa tudorică [!][1]//

dûp-aĉée̯a/...ĉe̯-am̦‿făcút ?//am mers ⁱeu̯ aşte̯amăd‿dîpă i̯ei̯ o bucátă búnă/că ĉei̯lánţⁱ au̯ lu̯át-o-ñai̯ínte/şi̯-a lăsát acúma pîndári/trei̯ ⁱĭşⁱ cu noi̯//doi̯ a trecút în...fáţa ᵘói̯ilor/şî únu̯-a rămás în̦‿spáte̯//da mérĝă‿şî tót îl prîve̯ám aşá dă la o distánţă pⁱ-ásta dîn̦‿spáte//şî mai̯ merg/mai̯ mer‿mai̯ merg după gîndu care-l pornisắm/ĉi̦rca ᵘo sútă dă metrⁱ//şi‿mă dau̯ aşá cu doi̯ paşⁱ înapói̯/şi‿cîn‿i̯-atín̦g ᵘo stîn̦gă lu ắla-n ĉᵉáfă/î‿l-an‿dat peste cap /ş-a-nĉepú‿sâ bele̯ască ᵘoki//ş-ă‿rúpt ᵘói̯ili-n doᵘo ş lᵉ-ă s[2]

---

[1] Se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.

[2] Subiectul fluieră prelung.

246

așá ᵘo dátă/ã‿zⁱz‿"băi̯ét !" i̯ei̯ au̯ începút să flúi̯ere șⁱ‿ⁱei̯ ăla ...strigá la u̯ái̯a cutáre "ne̯a béla"/ălláнd‿"nᵉa ...ᵘoi̯íța"/ai̯lálta "na..."ĩ‿sfîrșit//au̯ începút ᵘói̯li bᵉe̯/bᵉe̯/s-a duz‿drácu/s-a rupt ariu̯ói̯/am‿fugi‿cu tóți/ș-ăi̯a s-a-ntórs înapói̯/ĉe să ne mai príză ?/c-ã‿scăpát ᵘói̯li//dîntre cáre ne̯-a dus tímpu/ș-a lu̯at pă ...továrășu̯-ósta/l-a băgát în‿spitál/a stătút vro dóosprezăĉe zíle‿spⁱitál/ahá să mă báĝe la-nkisoáre//táta m-a lu̯a‿la go̯ánă d-acás: "să te duj‿drácu dă la cása me̯a/că nu ma‿ai̯ tre̯ábă să mai̯ stai̯ ai̯íĉ"//

p-úrmă i̯eu̯ ĉe să fac ?/mă dug‿la véri ăi̯a ai̯ mei̯ care fusásăm cu ⁱei̯ cu̯-ói̯li//

"măi̯ băi̯éțⁱ/i̯eu̯ v-ã‿scăpá‿pă voi̯/da ĉe-i̯ fáĉem ?//hai̯ cu tóți la pópa/că pópa áre banⁱ/să de̯a banⁱ/să-l sco̯átem p-ăla dĩ‿spitál"//ne̯-an‿dus cu tóți la pópa/și...îi̯ spúnem/

"părínte" zic "ui̯tát așá/așá/ĉe-i̯ făĉém acúma ? ᵘóili n-am plătiᵈ‿glo̯ába/dă ĉe-i̯ fáĉen‿cu̯-ásta cu spitálu̯ ?"//

pópa sărácu vrîn‿nevrînd/"lásă măi̯ tátă că...merg‿i̯eu̯ acólo șî plătés‿spitálu/ș-ai̯ să scab/nu ști̯u ĉe"//

ām scăpád‿dă bíne dă rău̯/că m-an‿dus ș-a plăti‿pópa‿acólo spitálu...//da ĉe te fajⁱla ᵘúrmă că după ae̯a n-am‿foz‿mulțumítă cu atîta//

a venít tímpu pepenⁱlor//ș‿ne̯-an‿dus la lăĉenárⁱ/am trĕcúd‿dîncolo télormánu/să furăm pépenⁱ//ș‿cîn‿ne̯-am întórs înapói̯/telormánu vene̯á máre̯//noi̯ trecúsăm pă la ũ‿loc o̯arecáre úne i̯erá lócu...de‿erá ápa mică/da acú dácă ne̯-a pus ăi̯a-n‿go̯ánă șî‿ne̯-a fugărít/am scăpát într-o bâlto̯agă dă ápă/pînă la sub‿bráțe̯/-am i̯eșî‿șu̯áreĉe dîncóle̯a//șî ĉeilánțⁱ...băi̯és‿tóțⁱ/ș-a prins doi̯ dîntre i̯ei̯/dă i̯-a bătú‿bine zdrávăn/ș‿ne̯-a spus pă toțⁱ//p-úrmă ne̯-ã‿judecát trei̯ an‿dă zîle...ne̯-am judecát cu comúna lăĉenⁱ/

ahá să fáĉem şî-ŋkisoáre/ş^{i}‿după trei̯ an dă zîle/uŋe-am plăti‿cîz^{i}vá bănúţ^{i} gráş^{i}...//

ĉe făĉeám ?/cîn‿venea̯ tímpu proĉésului̯ să nu mai̯ mă bátă táta/mă duĉeá‿la véde/şî furám ĉi‿şáse gîşte/mă ^{du}ĉá‿ş‿le vindeáŋ/c-aveám un...aveám un‿î...fotográf î‿alecsándrii̯a/cum mă duĉeám dim^{i}neáţa/dămúlt/dor băteá‿la úşă şi ^{i}intrám‿diréct//^{i}i le dam cu préţu jumătáte/dá‿luu̯ám báni̯//şî plăteá‿la avocát/ca să po‿să scáp/să nú‿mai̯ mă bátă táta//...ş‿să zícă că kéltui̯e ban‿pentru míne//dădeám báni ^{u}ómului̯ [k] gîştili/luu̯ám bănúţi/-i̯ băgám îm‿buzunár/diréğ‿la avucát//

"dómnu avucát/mîi̯ne am proĉés^{u}"//

"păi̯ mai̯ mi̯-adúş‿şî mii̯e dóo găi̯in^{i}"//

astălántă dimineáţă ĉé‿să fag ?/m-an‿da‿nătri/fuĝ^{i} î‿stînga/fuĝ în dreápta/nimíc//seára pă scápătu soár^{î}lui̯/ĉe crez^{i} că ^{i}er^{e}a ?//aveám noi̯ o cumătră care sta aproápe dă noi̯//ş-aveá un‿cîrd dă ráţe//ş^{i}‿cîn‿am ajúŋs în tírla ^{u}oi̯lor că noi̯ aveám oi̯ múlte/-aveám vro trei̯...trócur‿puse-aşá la rînd//i̯imedii̯át á‿lu̯at/ş-á‿răsturnát un troc d-ăla d-al ^{u}oi̯ilor/peste dóo ráţe//vine beáta femée şî-ntreábă pă mama:

"ţáţă leáno/n-o f^{i}i la dumneatá nişte ráţe/ui̯táţi̯-aşá aş^{a}"//

"n-ăm‿văzút tudoriţo maic^{â}/vino dă vez^{i} î‿ráţili méle/că nu ^{i}e niĉ o ráţă"//

ĉe zî^{z}‿dumneatá ca s-a...trecú‿şî máma şî ţáţa tudoríţa pă‿l^{î}ngă trócu cu ráţe-ascúŋse/da n-á‿auuzît//

dimineáţa dămúlt/mă scol şi-i̯ spui̯ lu máma:

"mámă mă duc să cúmpăr sáre pentru ^{u}oi̯"//

"du-te mámă"//

pui̯ măgáru la dru̯ágă/şî...îm‿pun ráţili-ŋ sac/ş‿dă-i̯ drúmu la nea sándu fotográfu/ca să-i̯ dug‿ráţili/că áltfel nu [!] nu mai̯ avé̯am roz‿dă tre̯ábă//m-ã‿sculá‿cu nu̯ápte̯a-ŋ‿cap [!]şî m-an‿dus acólo̯//m-am întórs înapói̯/c-aşá i̯e copilu prost fără mínte//ĉe crédez‿dumne̯avu̯ástă c-am cumpărát e̯o dîn toz‿báni̯-èᵉa ?//mi̯-ã‿lu̯at o‿ᵘo̯álă care̯-am umplút-o cu nuĉ şî róşcove̯//...ş-am vení‿cu i̯a‿acásă/mi̯-ã‿lu̯a‿şi i̯o o pĕréḱe‿dă şoséte-m‿piĉo̯áre/şî nu şti̯u̯ ĉe̯-am mai̯ făcút/că s-a alés práfu dă ráţilī cumétri//aşá că [!] núma trăznăi̯ făĉe̯ám//

tot tímpu/...cît am̯‿foz‿dûpă ᵘoi̯/trec ᵘo dátă ş-ave̯ám o feméⁱe súrdă̯/pă ţáţa stáŋca[1]/înţeléĝ ?[!]/şi-i̯ spun "búnă dimine̯áţa túşe stáŋco !"

"búnă dimine̯áţa !"//

"dă-m şi míi̯e te rog níşte prúne"/i̯eu̯ cu dro̯ága cu măgári/şⁱ‿cu dúbili cu lápte...vene̯án‿dă la tîrlă̯//

da ĉé spúne ? "nu-z‿dau̯ că-n‿trébui̯e să fac ţúi̯că[2] !"/cî‿i̯a ⁱerá súrdă săráca̯//

"trébe să faş‿ţúi̯că ?"

"da !"//

da i̯eu̯ îŋ‿gîndu mⁱeu̯ "bíne fíre̯-ai̯ a drácu/că ţi le i̯au̯ i̯eu̯ la no̯ápte to̯áte̯//lăᶻâ‿că la no̯ápte te prăjésc i̯eu̯"//

vⁱiu̯ acásă/mă duc înapói̯ la tîrlă/şi spun la băi̯éţi̯-ăi̯a/zîĝ‿"mă băi̯éţⁱ !"//

"ĉe‿e ?" zíĉe

"în no̯ápte̯-ásta mérĝẽ‿lă mícu flóre̯a"/aşá-i̯ spune̯á soţului̯//

"mérĝẽ‿la micu flóre̯a"//

"păi̯ dă ĉe̯ ?"

"să-i̯ frîngem to̯áte crăĉílⁱ la prunⁱ"//

"păi̯ cum ⁱintrăm ?"//

---

[1] Subiectul se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.

[2] Ridică tonul şi sacadează cuvintele încercînd s-o imite pe baba surdă.

"dáțî-m mi̯íe că ung acúma doi̯ porúmᵇ cu ᵘuntúră/șî-i̯ duc i̯eu̯ la cî́i̯ne/șî stau̯ i̯eu̯ acoló la...p-úrmă la cápu lor/că cî́i̯nilⁱ línĝe la porúmbu̯-ólá cu untúră//șî voi̯ îi̯ frî́nĝeț crắĉile̯-așá cu tótu/le lu̯ắ la spináre"//

ne̯-an dus pátru ⁱíșⁱ/și ne̯-am dus cũ spune̯ám noi̯ odátă pă vrémur ĉe "ʰai̯ la sfértur ⁱ"/sus/pă cîmp/ș-acólo an stắtuᵈ jos/ám pigulít to̯áte̯ prúnili/ám ᵘumplú sácu/l-am pus în dro̯ágắ/ș-am plecá la tî́rli̯//dimine̯áța astălántă/mă rentórc înapói̯//túșa stánca me̯a i̯eșî́tă-m po̯ártắ//

"mắi̯că !/am fos pro̯ástă că nu ț-an da prúne i̯erⁱ/că i̯á úi̯te mái̯c-ai̯ drácu ũ ᵘográda me̯á/cúm mi̯-a rup to̯áte prúnili/mi̯-a frî́n crắĉili cu tótu̯[1] !"//

"bíne ț-a făcút !//vezⁱ" zic/"dágă n-ai̯ vru să-n dai̯ șⁱ mí̯o mî́nă ?/ți le̯-a lu̯a cu tótu̯-acu̯//ᵃșa" zic "ai̯ pi̯erdút túșĕ stánco"//

"fír-ar al drácu mái̯că !"//

și ástâzⁱ abi̯á că mă gî́ndéz/d-ái̯a mi s-o fi dărî́má boșógi/că númai̯ búne̯-am făcút/cî́t am foz după ᵘoi̯ [!]//stau̯ cî́todátă șî zic "do̯ámne/d-ái̯a m-o fʰ i-mbolnăvít/că pre̯a...múlte réle̯-am făcút"//
púi̯i-i̯ furán ~~d-e~~-n fúga-n ĉimitír//dî́pă cruĉ ĉel mai̯ bíne să prinde̯á-n ĉimitír púi̯i//nú știu̯/să vî́rá pă la lilii̯ác po̯áte dai̯ p-álá pac !/dor îl picái̯ drácu-n cap//la i̯uțálă să ᶠurá d-acólo dî́n ...ĉimitír//așá că zî́g "nu mai̯ zig nímic acúma/m-am făcút i̯eu̯ sfî́ntă/da...după ĉ-am căzút în lac/ĉe să mai̯ zic ?" [!]//

[Aceeași]

---

[1] Ridică tonul și vorbește sacadat încercînd s-o imite pe baba surdă.

805. TOPORU

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: MM

[Din viaţa subiectului]

am fost acasă...am dormi j^{i} noi̯ ca o̯ame̯ni/ [soţia] s-a sculad dă dimine̯aţa dămul cum să scu̯ală ţărani/ne̯-am spălat am făcu bai̯e să zîĉem/am făcu pîi̯ne/şî s-a bolnăvit /cum s-a bolnăvi ^{s}ĉe c-o do̯are la burtă "mor şî mor şî mor"//şî gata/duminecă am fost cu i̯a la doctor i̯era un doctor ai̯iĉa/unde e căminu-ăsta acuma/i̯-am făcut o ijecţii̯e/duminecă i̯era asta/ş sîmbătă s-a bolnăvi/sîmbătă/duminecă i̯-am făcut o ijecţii̯e ş-a mai̯ trecu lun^{i} şî marţ^{i} a murit//asta a fost/mo̯arte dă gramni repede//şi...am îndurat/n-am ...n-am păţi nimic/că zîĉa multă lume/"mă" că "fume̯ază/apucă-te dă fumat c-o să..."//am...nu m-ă apuca că nu pute̯am s^{î} fumez/ş^{i} n-am avu nimig bodaproste̯//

[Copiii unde erau ?]

copii̯i/fetili măritate şî băi̯atu armată tată/i̯e ĉinzeşîdoi̯ băi̯atu şî lo̯at...ĉinzeşiu̯unu lo̯at înai̯inte/^{ie}ra un an lo̯at/ave̯a un an/plecase pă doi̯ cînd a murit/încă nij^{i} nu i̯-a da drumu... băi̯atului̯ s-o̯ vază pă mă-sa//l-am aşteptat şi-n ĉimitir/pu̯ate un...un ĉas doo/că...să vii̯e trenu dînspre...timişu̯ara c-a foz la timişu̯ara/vine trenu la patru şî nu şti̯u ĉe//şî n-a vini/daca n-a ve̯ni/a venit omu dă la gară/l-am trimes cu caru la gară/am văzu că n-a veni ^{am} băgat-o-m pămînt/$^{s-a}$ termena^{t}//şî pă ^{u}urmă fo doo lun dă zîle în scrii̯a...fii̯-mi̯o dîn armată "tată mamă/ştiz dă mine că z^{î}n sănătos"/mă-sa-m pămînt/ş^{i} i̯el nu ştii̯a// [...]singur singurel an stat un an dă zîle pîn s-a libera fii̯-mi̯o acas/îi̯ scrii̯am/"ĉe-i̯ fac tată ? i̯o stau̯ ai̯iĉ ?"//

„^{bi}ne tátă/cum oi̯ putę́a pîn-oi̯ véni i̯o"//

şi bodapróstę-a veni‿fi̯i̯i̯-mi̯u̯...s-a căsători‿şi i̯el ş^{i}...//

[Şi acuma staţi împreună ?]

da ! da !//

[S-a căsătorit repede după ce a venit ?]

a mai̯ sta‿tátă/a mai̯ stat fun an doi̯...a mai̯ stat/că...ắla că-i̯ aşá/că ai̯lántă că-i̯ ai̯mínter^{i}/ca fi̯íecare om cînd.../or pă ĉíne-s‿pláĉe nu-i̯ pláĉi̯/pă ĉíne...îi̯ plaj‿nu-s‿pláĉe aşá că...am mers mult cu̯-el/acúma ştis‿şi dúmnęástră că...nu stęţ copíi̯ d-éi̯a miş^{i}//aşá că...acú acúma s-a făcú‿s-a termenát s [ɛ] sîntém bine̜/trăi̯ím bin^{e}//trăi̯ím bíne [ɛ] i̯o nu [r] nu mînii̯ pă dúmnezéu̯ ca cum z^{î}ĉe bába‿áęa că nu [ɛ]/trăi̯éz‿bíne̜//

[A luat femeie cum trebuie ?]

i̯e fęméi̯e cunsăcáde / i̯e fęméi̯e cunsăcáde̜/ne-nţeléĝem/i̯éste ...dă fro tréi̯spreĉe an^{i} pái̯spreĉe căsătorís‿şî nu.../nu ne̜-am ĉertát/trăi̯ím bine̜//ne fáĉe̜ să mîncắ‿ş^{î} noi̯ acoló/gospodărí̯i̯a cási/^{d}é ! cun‿să ţîne̜ cása//fi̯i̯ecáre-ş fáĉe...trę́abă/că nu [k] n-o să [ɛ] dácă.../i̯o aşá le spui̯: "pă ĉe ne ĉertám m^{ă} ? n-ávem [r] n-ávem pă ĉé ne ĉertá"//

tănáse strói̯e
şàptezeşiúnu [de ani]

[Bordei; casă]

săpá-m‿pămînt o grǫápă...să zic trei̯ métri/făĉá...dóo încăpér^{i}/trei̯ făĉá gîrlíj^{i}...ũ...într-un‿loc ún^{i} să numi̯á la foc... într-ũ‿loc un‿să numi̯á-n‿cas//şî-l săpá/d-aĉí-l mărtăĉę́a ui̯tę-aşá^{2}/şî-nvălę́a cu pá^{i}e/cu coĉén^{i}/cu pămînt or.../ş^{î}‿trăi̯áu̯...

---

[1] Se referă la o informatoare ocazională.

[2] Gest: subiectul arată cum se puneau căpriorii, în formă de "v" întors.

o̯améni/trăi̯áu̯ fo̯árte rău̯ atúnĉa// [...]

[Care încăpere se numea foc ?]

príma i̯erá gîrlíĝⁱ/ş-al dói̯le̯a să numi̯á foc...ş-a tréi̯le̯a locui̯ínţa ómului̯// ᵛᵉdéţ/...nu să pute̯á să íntre...búzna dă la... d-afáră...un̥ să ste̯a acólo̩ că nu [k] d-afáră mai̯ vene̯á zăpádă/ mai̯ vene̯á şî ápă/că dacă i̯erá-m pămînt.../aşá că d-ái̯a făĉá áste̯a tatái̯e// [...]

i̯o am̥ făcú cásă/da am plătít/védéţ/după dulgér/cum [r] cum ar fí/ĉíne nu şti̯i̯e cárte̯/i̯o nu ştiu̯ cárte//

"tatái̯e...vre̯au̯ să fac o ĉérére̯"

"te cóstă/tatái̯e/ĉínĉ zéĉe/únu... [ɛ] "//

ai̯íĉa-i̯ sócote̯álă//şî mă duĉá şî toᵍme̯ám/"vre̯au̯ sî fac cásă̩" //mă dᵘĉám la méşterⁱ/

"vre̯au̯ să fac"/

"cum faş cása ?"/

"ᵘ fac c-o odái̯e sau̯ cu dóo sau̯ cu nóo" cu cît vre̯am i̯o/"cu atît cu̯-atît/cît cóstă ?"//

făĉá socote̯ála...cu criᵘónu/cu̯ [k] "te cost-atît"/să ʰotărá//

mă sumete̯ám/în̥ con̥vené̯a...plăte̯ám şî făĉám/nu.../mă retrăĝám că "n-am/nu poĉ"//ş-ásta-i̯ sócote̯aˡᵃ//aşá că cása să fáĉe pă... putínţa [ɛ] pă...pútinţa ómului̯//dácă po̯áte ómu/sâ facî cásă mai̯ máre...şî mai̯ frumo̯ásă şî mai̯ cu-n̥căperⁱ fáĉe/nu.../fáĉe mai̯ mícă dᵘpă cum pu̯áte i̯el//

[Şi cum o făceau ? Ce puneau întîi ?]

pune̯áu̯...băte̯áu̯ bulúmáĉⁱ/băte̯áu̯ bulúmáĉ/pă că [k] dasúpra bulumáĉlor pune̯áu̯ o călcăto̯áre̯-aşá[1]/

[Şi-ntre ei ?]

între i̯ei̯ vedém la ᵘúrmă/pune̯á o călcăto̯áre...d-aĉíle̯a dî pă călcăto̯áre pune̯á popíĉe/pă dăsúpra popíĉelor álĉeva/álte...áltă călcătǫáre/şî d-acílęa...căprę́orę́ală/a^{s}á/dúpă ĉę-a căpriorít-o... báte capáĉe...dúpă capáĉe fi̯ér//aşá.../pă úrmă/víne la-ŋgrĕdęálă/ îŋgrĕdęálă...cum ar fhi piĉérilę...scáu̯nu-ălu̯ęa[1]/bătęa-ŋgrĕdęálă/ ui̯tę-aşá[2]/cam...cam aşá[2] /î...şîp^{c}ă dă şip^{c}ă-ŋgrădęálă dă-ŋgrădęálă/ş^{i} d-aĉí băgá pămî́nt//să făĉá tatái̯e//

---

[1] Gest: orizontal.

[Acelaşi]

ręvulúţii̯a

ręvulúţii̯a a fost acú primăvára/şî i̯o m-aŋ căsătorít tǫámna/ la vinerę̑a máre//şî...ĉe strígă ^{u}unú că să...i̯asă lúmę-afár dîn sat că...nu ştiu̯ ĉíne vyínę/am auzí da n-am văzút i̯o//şî nuoi̯ am ^{i}işít acólęa unde şáde jandárį/-az vă^{zu} la cólţu-ăla acólęa ? nu i̯erę́a cása ái̯a a lu dícă ĉobánu máre/i̯erę́a álta mai̯ mic^{ă}//ş-acolęá unde-a murí mortu-óla[ɛ]i̯erę́a i̯ar o cásă mai̯ mícă/acolęá a murí săráĉu/ [ɛ] la dęal dă lā dóctoriţă/dă la caísu-ăla//şî cînd işîm acólǫ lúme múltă/ǫámen^{i} mulţ/feméi̯/cop^{y}íi̯/să ne ui̯tă la armátă/că venęá armáta//cîn sosęá armáta cavălérii̯a/ǫameni toţ^{i} acoló/la şanţu-ăla acoló să ui̯tá//sosęá armáta/ţiu̯ mínte úi̯te ca acú mă ui̯^{d} la i̯ei̯ acúma/da i̯erán dă noosprezéĉe an^{i}/i̯o//şi "ĉe e"/băi̯éţę-ăi̯a-i̯ sălutáră acóló déte búnă zíu̯a "ĉe-i̯ ai̯íĉa ?"

"i̯e bínę"//

armáta tót cavalérii̯a s-a duz nai̯ínte pîn-ai̯íj la sfat/a venít/pă sosę́a bágă dă sęámă/dă la...d-acóló dă la dóctor/dă la... ái̯a a venít pîn-ai̯íĉ^{i}/la sfat/c-ai̯íĉęa i̯erę́a sfátu//

a venít ai̯íĉa a-ntrebá că "i̯e bíne"

"i̯e bíne"/

s-a-ñapoi̯át armáta-ndărắt/ş-a mers pîn-acoló la pódu dă fi̯er/ ştiţ acúma ? e !/la pódu dă f^{h}i̯er a lu̯at-o la stî́nga/s să ^{d}că pă sosȩ́a nai̯ínte la drăgănéștⁱ un̟‿s‿să dúcă/nu știu̯//ș-atî́ta lȩ-a foz‿d-a ajún̟s i̯ei̯ pîn-acoló/pă dȩ́alu̯-ăla...pî́n̟‿la vyíi̯e coló/șî ǫ́ameni dă la noi̯ dă șădȩá vórbă [?] /a da‿dósu pă dȩal/la stávăr/ii̯ ĉa stávăr lu ţîcói̯[1]/ș-a-nĉȩpú‿să dȩa foc acólǫ//ș-a da‿foc/p-álţi i̯-a-mpușcá‿p-álţii̯.../nú mai̯ știu̯ álĉeᵛᵃ/pîn-ai̯íĉa știu̯//

---

[1] Gest.

[2] Gest: la distanţă de aproximativ 3o de cm.

marița tîrnovȩ́anu [82de ani]

am̟‿fost la cîmp

i̯erⁱ dă diminȩáţă...am̟‿fost la cîmp...la săpát porúmb//d-acoló-m‿porúmb i̯erá o năbușálă...prăpắd máre/ne venȩá cum să scăpắm mai̯ répede//ȩ̄ ! nȩ-am mutád‿d-acoló la niște reĉín...am săpá‿și reĉínu/...ápă cáldă la noi̯/kíu̯ și vai̯/...fîntî́nⁱ nu prȩa avȩ́am pă cîmp/cam rarⁱ/șî a trecú‿tímpu/s-a‿apropii̯á‿pᵃ̆‿la dou̯-așá șⁱ‿am venít acásᵃ̆//p-orm-am avút puţínă trȩ́abă p-aĉí pă la sfat/ᵃⁿ̟‿scos um bilét/a sosí‿sȩára//i̯ár sȩára nȩ-a anunţá‿la plan...pentru ástăzⁱ/șî...dîn nou̯ la sápă i̯ar/sápă la porúmb/prășî́t//și fusérăm șî ástăzⁱ...cî́teva óre/că nȩ-am duz‿mai̯ [k] mul‿mai̯ dă diminȩaţă ca să fíi̯e mai̯ răcǫáre/î̃‿álfel nu mai̯ pos‿să stai̯ în i̯el/dȩ-adăpóst/cald răú̯//kar cînd veníi̯ la sfat/atúnĉa venisem dă la...sápă dă coló//

alecsándru mănắi̯ilă

tréi̯zeșiᵘ‿opt [de ani]

mai̯ am avú‿șⁱ‿i̯o úna

mai̯ am avú‿șⁱ‿i̯o úna șⁱ‿i̯e căsᵃ̆torítă//a găsit um‿băi̯at munĉitór la fábrică la bucuréștⁱ/munĉéștȩ-acoló ș-a lu̯at-o șî pă i̯a tot cu i̯el/nu ști̯u la ĉe ^{u}uzínă munĉéșt^{e} la...pă la vulcánu//

---

[1] Nume de persoană.

[El e de-aici ?]

nu/i̯e dîn răzmiréșt^{i}[1] //

[Cum s-au cunoscut ?]

am i̯o acoló nęște ún̦k d-ai̯ méi̯/fraz‿d-ai̯ lu táta d-ai̯ mámi/și a vęni‿d-acoló/i̯e mai̯ máre și băi̯átu/că zig‿"vez^{i} ? cum i̯a máma i̯a și fáta"//fáta áre óptîșpe an^{i} plęácă că nóoșpę [k] a plecá‿pă nóoșpe/...și i̯el áre dóozeșipátru//zi‿"vez^{i}/cum vínę tręába.."/ și m-an‿gîndíd/‿"dǫámne cum am trăi̯ít i̯o cu tát-al ei̯/cu...cu bărbátu-miu̯"/an‿trăi̯i‿fu̯árte bíne/úi̯te az regrét așá dă mul‿dúpă i̯el/îl plîng tǫátă zíu̯a-l plîng/ș-a foz‿máre/ bătrîn fáță dă min^{e}// și am zîs/"lásă mámă/i̯á-l-ăi̯ că áre mínte mai̯ múltă"/că i̯éu̯ an‿cău̯tát să i̯au̯ așá și úi̯te n-an‿trăi̯i‿bíne cu i̯el să știț/că... i̯eręá cu óki-n̦cólo șî-n̦cólo/ắști̯a mai̯ míĉi nu̯-áre míntę-atît ca ắi̯a//i̯el o i̯ubéște așá dă mult pă i̯a/îi̯ tînără-i̯ mai̯...//și ^{a}-n̦văță‿și i̯a op‿clásę/-am dus-o ș^{i}‿i̯o pă la...școálă așá‿a-n̦văța‿la...^{s}‿să dúcă la școála‿ái̯a dă...mu̯áșă/nu ști̯u cum îi̯ spunęá la alicsándrii̯a//și...a răuu̯șíd‿da n-á avú‿lócur^{i} nu ști̯u cum acólo/ dác^{î}‿s-a găsî‿cu băi̯átu̯-ásta am dat-o dúpă i̯el//și̯-acú ĉe că-i̯ dă servíĉ^{i} acoló la...únde‿e i̯el/da//

mari̯a papói̯
pátruzeșipátru [de ani]

murătór^{i}

cu várza‿așá i̯e cum spúse baba[2]/le fáĉęm așá cu...la cotó-ru̯-ăla ai̯íĉa púnem sáre o așezăm rîndur^{i} și i̯ar áld‿rînd dĕ... várză i̯ár un rîn‿dă sáre dîn ái̯a cu...sárę-așá/dúpă ái̯a o úmplem cu ápă/ș-ásta/așá-m̄ [k] fáĉem noi̯ la murád‿várza//áltă...ástelante murătórⁱ dîn ástẹa ᵃmistecătúră/cu mórcov cu...dîn ástẹa verzitúrī árdei̯/le fácem î lẹ-așezám frumóz le spălám lẹ-așezăm la borcán sau̯ putinícă cẹ-avém/fácem ápă călduță...șî le púnem î/cun să spui̯...sáre cu ᵘoṷ dîn ăla/șî púnem peste i̯éle/căldúță ca dă pî́i̯ne...ápa/ca să să fácă gálbenẹ puțín știț cînd î să acréște//șî sárẹ-aẹa le ține tarⁱ dacă fácen cu oṷ dă stă ᵘoᵘu dasúpra//ș-atúnĉa i̯éle i̯ése fṷárte búne/și primăvára pos folosí/ așá cum le fácem noi̯ la țáră//acúm...în áltă párte nu mai̯ știu̯ cum o mai̯ fi//și...dîn ástẹa.../buli̯ón púnem la sticlă/dácă nu tăi̯ém rósii̯ dîn ástẹa cu árdei̯ cu pătrŭjăl șî-l băgăm î sticle/și le púnē la sticle áltili lé fi̯érbē/dacă nu púne saliĉilád dîn ăla peste i̯el/l-amestecám frumós și le băgăn la sticlă/ș-atúnĉa nu mai̯ fi̯érbe ca sî sáră dópurili//dă múlte cáre-l fi̯érbe-n...căldàr-ai̯a cu pai̯-așá dă...să nu sáră dópurli/știț ?//da i̯o obijnui̯éz mai̯ muld buli̯ón/că nu poĉ să mănî́n cu saliĉilád dîn ăla/ că-m fáĉe răṷ la stomác/ș-așá că...fac buli̯ón mai̯ mult//

---

[1] Comună vecină.

[2] Se referă la informatoarea Tîrnoveanu Marița, anchetată anterior.

róșii̯ cu cọádă pun/pui̯ ŭ rînd dă víță ŭ rînᵈ dă róșii̯ dîn álẹa cu cṷádẹ-așà búne tarⁱ ca să nu să...stríĉe/și cu sáre/le púnen sáre peste i̯éle//

[Și stau roșiile ?]

da ! púnem ŭ rînᵈ dă róșii̯ cu frúnze p-ormă prẹsărăm sáre pẹste i̯éle/și i̯elẹ-atúnĉa-i̯ lásă o zẹámă dă la i̯éle d-acoló cu sárẹa și cu zẹáma lor//șî sádẹ-așá dă bíne/le tai̯ șî faĉ salátă dîn i̯éle/cîn vrei̯/sŭ fọárte búne//

[Aceeași]

ave̯ám tîrl-afáră

i̯eu̯ i̯ere̯ám ai̯íĉa/...ave̯ám cása p-ai̯íĉa/^{a}cú stăm tọ́mnai̯ la sátu nou̯[1] unde-i̯ magazínu̯-ằla stau̯ acólọ/ş^{i}‿^{i}ẹre̯ám ai̯íĉa-n sátu vék să spúne̯-ai̯íĉ//şi i̯erám apro̯ápe dă ĉimitír/ĉimitíru̯-ave̯á fo̯árte mulz‿dîn ắi̯a/lilíi̯ej‿már^{i}/şi i̯erá cam în márĝina satulúe̯-acoló/spre gáră i̯éste ĉimitíru//ị́ntră tímpu̯-ắsta noi̯ ave̯ám tîrl-afáră ...şī i̯erá o sai̯á dîn ále̯a dă să băgá ói̯li̯//acú táta...ş-a lu̯at cojóg‿dîn ále̯a mai̯ sta ş^{î}‿p-afáră pă lî́ŋgă i̯éle/că i̯ere̯á să fácă m^{i}éi̯i ştíţ să féte dîn...m^{i}éi̯-ằi̯a să fácă...//víne lúpu [!]/î͂‿loc‿î/da noi̯ bíne c-aŋ‿zis/"tátă" zic "dă [k] bíne că nu te̯-a lu̯a‿pă matá" zic/"că i̯ere̯ái̯ îmbrăcá‿c^{u}‿cojócu pă dos/aşá" zic "te lu̯a/z^{î}ĉá că i̯éşt^{i} o u̯ai̯e" [!]//

şi s-a dus/a lu̯at u̯áe̯a...şî táta a rămás culcát acoló p-um [k] neşte znób‿dă coĉén^{i} ş-a lu̯at o̯áe̯a d-acọ́ló dîn tî́rlă a aruŋcát-o̯-aşá[2] după gît...ş‿s-a dus cu i̯a...în ĉimitíri̯-acólọ//şî s-a aşezát//noi̯ atúnĉa víne táta şi ne spúne/ne spúne [k] îi̯ spúne mámi/da noi̯ cop^{y}íi̯/

"ĉe i̯e ĉe i̯éste ? ĉe ?"//

"ei̯ ! nu i̯e/uŋ‿cî́i̯ne i̯a úi̯te-te ne̯-a lu̯at o o̯ái̯e"/nu vre̯a să ne spúi̯e că i̯e lup/"uŋ‿cî́i̯ne ne̯-a lu̯at o o̯ái̯e"//

"a nái̯bī"...^{h}abár ave̯ám noi̯/crede̯áŋ‿că i̯e cî́i̯ne//

s-a dus cu i̯a-n ĉimitír s-a aşezát frumós ş-o mîŋcá ácoló//şî noi̯ nu i̯ẹ́ran‿dăpárte/da táta ĉe "ḩai̯ n̥napói̯" ĉe/"că cî́i̯nili̯-ắsta" zî́ĉe "fáĉe réle" ĉe "ne múşcă"//i̯el ştii̯á că i̯e lup/da nú‿nẹ spúne̯a nóo că ne ere̯á frícă//ş-aşá că...ásta i̯e/i̯el cînd o i̯a să ştiţ ş-o arúŋcă după gît şî să dúĉe cu i̯a/nu ca s-o dúcă tîríş sau̯ mai̯ ştiu̯ i̯o cum//

[Aceeaşi]

---

[1] Se referă la partea mai nouă a comunei Toporu.

[2] Gest.

i̯-a priŋs pîŋ‿la úrmă

ui̯te̯-acú i̯e lăsá‿la noi̯ ᵘúnu kár péntru...prostíi̯/i̯e lăsát cu nevástă-sa//i̯a [k] i̯el lucrá îŋ‿gáră la báză/da cre‿că n-o să s-au̯údă.../i̯el lucre̯ază la báză-ŋ‿gáră șⁱ i̯a acásă...ave̯a tot ĉe vre̯a/că bărbátu i̯e̯i̯ i̯e bíne la báză‿acoló/î...nu a lu șéfu dă báză/după șăfu dă báză i̯éste/magaziᵘonér nu știu̯ ĉe i̯e i̯el//ș-ave̯á acásă stúpī...víi̯e ᵃcúm ave̯á buto̯ái̯e cu vin...víte cu lápte̯-ave̯á știț/tot ĉe vre̯a i̯a/n-áve̯a copil/niĉ uŋ‿copíl/ nu făĉá copíi̯//acú ĉe i̯-a venít i̯ei̯ îm‿mínte̯a i̯ei̯/ca să să-nhai̯téze cu‿únu cáre i̯e pă la frezăríi̯-acólo la...colț//s-a-nhăi̯tát cu ăla...ș-ástăzⁱ așá mîi̯ne̯-așá/pînă...bărbátu-so i̯-a spus ĉinevá d-acólo "úi̯te lenúța ĉe fáĉe/i̯a úi̯te...s-a-nhăi̯tát cū...ăsta dă la frezăríi̯e/cáre s-a mutát acúma"/c-a făcú‿frezăríi̯-acoló-ŋ‿colț/că i̯eu̯ kár acoló stau̯ unde i̯e ĉecu̯[1]-ăla//șⁱ‿i̯el a spus-o/a tăcú‿dîŋ‿gúră i̯el/ĉe "ĕ !" ĉe "ę ! lúme̯a vorbéște múlte" știi̯/i̯el//ĉe să fácă i̯el ? să dúĉe la ũ‿alᵈ‿veĉín...peste drum ș‿să pitéște̯-acólo/s-a făcú‿că ple̯ácă la gáră/ș-a venít înapoi̯ pă áltă párte//s-a băgát acoló la ăla-ŋ‿cásă/ăla ʰabár a avúd‿dă ĉe șî cum i̯e/

ĉe "tai̯‿dîŋ‿gúră să nu spui̯ nimíc"//

i̯a...fo̯árte frumós...gáta ăla i̯-a făcú‿semn d-acoló...că nu i̯e dăpárte dă frezăríi̯e/i̯-a făcút să să duc-acoló unde să duĉáu̯ i̯ei̯//lîŋgă mo̯áră i̯-o feméi̯e șî ĉe cⁱ‿să duĉá‿acoló/așá spúne i̯el//șî așá i̯éste/i̯-a priŋs pîŋ‿la úrmă//i̯-a lu̯a‿fo̯arte frumós dîra șⁱ‿s-a dus acólo la...i̯ei̯/șî i̯-a priŋs// [ɛ] nu le̯-a făcú‿nimíca/nii̯‿lui̯ niĉ i̯ei̯//a veni‿frumós acásă și i̯-a spus/"tu... ĉe-z‿lipséște ? ai̯ ĉevá lípsur îŋ‿cásă/n-ai̯ dă ajúnz‿n-ai̯ nu știu̯ ĉe ?"/

---

[1] C E C = Casa de economii și consemnațiuni.

n-a mai̯ zîz‿nimíca i̯a/că ĉe i̯ere̯á să mai̯ zícă cînd i̯a i̯ere̯á prínsă...//fo̯árte frumós i̯-a dat...a-mpărţît/"ĉe-i̯ al tău̯ ĉe-i̯ al meu̯"/şî n-á vru‿să şî le i̯a/i̯a n-a lu̯a‿nimic/le̯-a lăsát acoló că i̯a créde tot c-o priméşte/ştiţ ?//ş-a plecát/i̯a//

i̯-a spus/"i̯o pă tíne nu te mai̯ poş‿suferí-n‿casă nić um‿pic" i̯el/...i̯-a spus i̯ei̯/"dacă tu me̯-ai̯ cărát miére mi̯-ai̯ cărá‿vínu me̯-ai̯ cărát tot dîn‿cásă/să mănînş‿cu i̯ei̯.../păi̯ ʰai̯ să fáĉi̯ să mai̯ ziĉⁱ că..." vórba lui̯/"să faĉⁱ aşá ĉevá da nu-s‿cărá cása-n‿loc să-z‿de̯a tu-i̯ dái̯ lui̯/acú cum tu-l i̯ubéş‿fo̯árte mult pă i̯el ...şi i̯el véde că i̯eştⁱ pro̯ástă ĉe ⁱĉe «cáră cása mi̯-o dă mii̯e»"//

şî i̯el săracu munĉá i̯árna/vára pă la gáră...ca să strîngă pentru acás//şî s-au̯ dăspărţít//

[Aceeaşi]

806. TELEORMANU̯

(com.Mîrzăneşti, jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: GG

lúpu ne̯-a pîndít

[S-a-ntîmplat să vină lupii la oi ?]

ĕʰeʰé !/tái̯că n-am pomenít//am pomenít dăr‿î...nu n-a [k] am‿văzút/cîn‿s-a repezít/i̯erán‿c-ũ‿ᵘom bătrîn/şⁱ‿i̯o să zic că i̯ere̯ám ᵗă fo pái̯şpe anⁱ/dacă n-oi̯ hi foz‿mai̯ mult/...ş‿m-an‿dus îm‿pădúre̯a‿ásta la noi̯...cu ᵘómu ăla/...ş‿le̯-am băgát ᵘoi̯ili-m‿pădúre//ş‿cîn‿să i̯eşím pă se̯ar-aşá/...la drum să i̯işím dîn ásta/dîm‿pădúre/ăla mai̯ bătrînu/[k] i̯eu̯ mai̯ la mijlócu ᵘói̯ilor/şî ăla-n‿co̯ádă/...cînd a venít lúpu ne̯-a pîndít/cîn‿s-a repezít/ăla mai̯...ᵘómu/bătrînu ăla ˢ-a repezít acólo cînd a fuĝít ói̯li [r] cînd a fuĝít

260

ói̯ili/...o prin̟sése pă u̯ái̯e/o-ŋgîtuíi̯se-ái̯ĉ la gît//o-ŋgîtuíi̯se/...an̟‿luᵘát-o̯-aşá/a veni‿lúpu [k] a fuĝí‿lúpu/ˢ-a repezí‿şî cî́i̯ni̯/ã‿scós-o ş-am plecát//ã‿i̯işî‿la i̯eriş îŋcólo//

gavrílă rádu
ᵘóbzeşî́ĉinĉ [de ani]

să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă

să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă/undẹ-au̯uzẹá dă̄ cîtẹ-o fátă mai̯ ...că i̯e úna siŋgură la părin̟s/‿că i̯e văzútă/că-i̯ aşá/..."ḫai̯ să trimétẽ‿la ẹa/că...s-o luu̯óm noi̯ dă soţíi̯e" nu aşá ?//venẹá/sócri su̯ácra/ĝínerli...fapt că...făcúsem cunoştínţă cu i̯el/da venẹá ái̯a bătrî́ni să vázā cum i̯e fáta şî cum să prezíntă i̯a/să vázā ţes i̯eu̯ ĩ‿răzbói̯/ştiu̯ să scoz‿válu sau̯ nu !//i̯eu̯ atúnĉ kar avẹ̃á‿răzbói̯ în̟‿cás/şî ţesẹám ţesẹám dă zor/ţesẹám şⁱ‿i̯ei̯ să ui̯tá/să ui̯tá la mî́ne şⁱ‿i̯eu̯ ziĉám/"e ! să nu...i̯eu̯ am să ui̯t tindéi̯ka nepúsă cu vórbili̯-ástẹa"//trebúi̯e să muţⁱ tindéka la pî́n̟ză coló//c-a mai̯ fost úna‿aşa/cî́nd i̯-a vení‿peţitóri/i̯a‿a ui̯tá‿să mai̯ múte tindéka‿au̯úzⁱ ?//ă ţesú‿cu tindéka á̋ ţesút/a ţesút ã-şîrát//da ắla a zis/

"avẹám o i̯ápă ş-o strigám: pᵗrẹó̋ tindéka/pᵗró tindéka !"/tot ca să priĉápă fáta//i̯a n-a priĉepúd‿dălóc//ắlẹo/ã-şîrát i̯a la pî́n̟ză ã-şîrá‿cît a sta‿peţitóri//i̯ei̯ a i̯işî‿d-acólo ş-a zis/

"noi̯ n-o luu̯óm p-ásta/cⁱ‿i̯a dacⁱ‿i̯erẹá fátă dăştẹáptă/nũ-şîrá tindéka pă sul/şî-j‿da sẹáma s-o...õ-figá-m‿pî́n̟ză"//

ziĉe..."ĉe să-i̯ fáĉem noi̯ ?/ba o s-o luu̯óm"//

„n-ó̋ luᵘóm"/a zis bătrî́ni/"nó̋ luᵘóm"//

i̯-a spus mă-sa ĉe "să ştii̯ că nu fáĉim nimic/că úi̯te tindéka undẹ-ai̯ lăsát-o̯//ḫai̯ să tăi̯ém pî́n̟za‿asta d-aĉí că pọáte..."//

"i̯étă ẹa !/să tai̯ pî́n̟za i̯eu̯ s-o arz ? cî́te băşínⁱ an‿tras i̯eu̯ pînă cînd an‿ţesút-o !//fír-ar ai̯ i̯áca cui̯ să fíi̯e !/cîte pîrţurⁱ an‿tras să dau̯ cu vătála şⁱ‿să ţes//dúcă-să i̯áca cui̯ să să dúcă !"...fáta a zis/"nu/nu-m trébui̯e sâ mai̯ vyíi̯e/nu !"//

s-au̯ dus ǫámeni/n-a mai̯ vení‿nij‿ĝínerⁱli/n-a mai̯ vení‿s-a termená‿cu i̯a/cu pî̃za...ᵃ‿termenát//

la úrmă i̯eu̯ vă spuséi̯ cu pî́n̯za mẹa/merĝá strúnă şî ţesẹám/dă fápᵗ‿că-m plăĉá ĝínerli cî̃‿m-aŋ‿căsătoríd‿dă dóᵘozeşidoi̯ dă anⁱ/ máre c-atît m-avẹá máma p-a dîntîi̯/

ĉa "lásă mámă s‿te ţiu̯ tréi̯zej‿dă anⁱ/trei̯zej‿dă anⁱ c-atîta am/nú mă-ndúr să te dau̯"//

a ţinút táte núnta pî̀nă la únsprezéĉe nọáptẹa a ţinú‿núnta nu-i̯ da drúmu//nẹ-aŋ‿cununát pă la mi̯ézu nópţi-m‿biséricạ/şî da la vyin/şî scotẹá cu...cu védrilⁱ‿la lúme/că nu să-ndurá ca să mă dẹa...nú//cînd am plecá‿plî́nĝá...párcă plî́nĝe dîpă mort/aşá plî́nĝá dă mine//

dóbra drái̯ne dín̯că
şáptezeşⁱşápte dă anⁱ

cînd a fost d-a fuĝít lúmẹa

a fost acás la părínţⁱ/ş-a zis părínţi/áre să vʸíi̯e ũ‿zgómot/ "să ştiţ că va [k] vʸíne ũ‿zgómot"//

"ĉe zgómot ?"

"vyíne studénţi//studénţi/mérĝe la boi̯érⁱ...ca să dẹa foc/şî ne i̯a şî pă noi̯...împreu̯ună"//

tátẹ-al meu̯ zíse [k] veníră la úşạ/au̯uzírăm dú‿du‿du‿dú/i̯eu̯ i̯intrái̯ în‿cásạ//dẵ ᵘúşă/bū ! bū ! bu !/la úşă/nẹ-a crăpát úşa/ úşạ/táblii̯...dîn afárᵃ̆//ⁱişî táte/

"ĉe ?"

262

"hai să mérĝem/...să mérgẽ la boiérⁱ [r] mérĝẽ la boiérⁱ/ foc !"/foc vorb-áęa/foc în tătărime dat...cum a zis ăla/pîn țáră aruncát//foc !/să-mbrácă biétu táte/să ᶠăcú/plecá cu iei acoló// noi țipám p-acoló/că să duc la muárte/să dęa foc//s-a dus acoló/ a spart úșîli/magaziiili...//lę-a spart/a iintrát a luuá grîu/i-a dat focᶜ/i-a dat foc la grîu/a da la magaziię foc/ĉe să vezⁱ ?/ã lua șⁱ ieu o úșã spáte/m-an dus șⁱ ieu/ã luat o úșã spáte/fũĝam cu ia acás//cĩ mă văzú mắma/...sărắca/

"ĉę-ai făcút cu ia dă ĉę-ai luát-ō ?/că ne dúĉe șî ne lęágă/ ne omoáră//să vezⁱ cum árę să-i bátă la úrmă/să vezⁱ"//

ieu mă duc/duc úșa să o duc pă gîrlă/o iau la [k] iár la spináre/aveám ũ zăbún frumós/c-așá să purtá atũj dă tarpidán/l-am făcú praf cu uúșa áia//mă duc ș la [k] o arúnk [!][1] în gîrlă//"na dú-te úșă...dăcît să ne bátă pă noi sâ ne umoáre"/...ˢᵘⁿᵗ álți care știi asistá să vázǎ cáre dă foc/cáre púne mîna/care...a văzút//am aruncát-u-acólo//să potolí biátă máma//iar/iu iár mă duséi/nu-m̄ venęá să stau//vyiu c-o mătură dă măturát/pliná dă miére/dă miére mătura áęa venisem cu-ea acásă/să ținęá miérea după minⁱ//

máma/"dă únde-o mai luaș fa ?!"

"ᵒ luai dă la dómnu eane dă coló/nu trebuie să măturăm ?"

"oleó !/arúnc-õ sóbă mam-arúnc-õ sóbă" [ɛ] n cuptór/c-așá să zîĉá atũș sóbă..."arúnc-õ sóbă mámă să árză/...fir-ar a naibi dă mătură"//

vezⁱ ?/táte-al mieu/dacă s-a dus táte n-á pus mîna/...nu l-a văzú niminⁱ c-a pus mîna táte//nú/a stătút táte ș să...pă únde-o fhi putú ș-iel/iel n-a dat/niș foc n-a pus niș mă [k] ca să ĉocăne să dęa ușⁱ sau nú/șî pă táte nú l-a luat să-l bátă...nú/iel a scăpá dîn tot sátu/pă táte nú l-a luat că șî nu l-a văzút/c-avęá álţi carē pîndẹá să vázā cáre dĩ sat púne mînạ şî dă foc//şî tátẹ-a scâpád nebătūt//şĩ zîĉá máma/

---

[1] Rîsul subiectului a fost provocat de asistență.

"vezⁱ ?/dacă ţinẹáị aịᵃ úşa áịa fir-ar al năịbi ş cu áẹᵃ/venẹá úịte şî ne controlá p-aịîĉa/şî te luụá şî te bătẹá/că ịo te spunẹam pă tíne"//

că-ị lunĝá jos/îị punẹá şî-ị bătẹá acoló-ị bătẹa-ị bătẹá-ị bătẹá/pînă cînd îị lăsá mᵘōrţⁱ...îị lăsá morţⁱ/aşá am aụuzîd da n-am fost să-ị văz/da aşá am aụuzi pă ĉíne ị-a lụat//ị-a fost întĩzînd şⁱ foz bătînd acoló/şî la úrmă...s-a potolí fōcu/s-a potolít//a ars tot/a da şî la pătúle/şî la grîụ ş la tot tot tot//

[Aceeaşi]

s-a-ntîmplát o nenoroĉire

zîĉám că nú ịaụ băịá neliberát...nu/pînă nu ş-o faĉẹ-armáta//ş dácă/ş n-am avú noróc/...n-am avút/ã rămás cu doị copʰíị// s-a-ntîmplát o nenoroĉíre şî l-a-mpuşcát...stînd într-o cámeră/cũ sîntém noị/liberát/dad drúmu acásă/să víịe/...să termẹnáse cu războịu ştiị ? să termenásẹ/ş-a fost ịarnạ/ş-a fost tōţⁱ adunáţⁱ úịte camarázi-ntr-o cámeră//ş-a fos spunînd ịel/...c-a fost ũ ᵘom d-aịîĉa dîm pịelẹa máre[1] /a fost acólo ş-a fost ascultîn/

zîĉe "ịeụ"/a fos spunîn la camarázị-ăịláltⁱ "am o fátă ş-um băịát//fáta mị-e ĉa maị máre/şî băịátu mị-e ĉe maị mĩc/şî sper să mă duc ş-ịeụ acás/c-acú m-ã liberát"//ş-ịel a lụat ũ rîvorvér/dă la ọ refuĝịịát/l-a cumpărát/să vʸịịe cu ịel acás//mọártẹa ş-a cumpărát-ọ//n-á ştiụút únde áre-ncărcătūra/...a foz d-álẹa aụutomátîli/şî ᵈacă ştiţ a fost aşá-m pịez spre buzunár/şî cînd a... cînd a da să-l...l-á clănţăni/l-á clănţăni cu ăẹa/l-á clănţăni

---

[1] Numele vechi al satului Teleormanu era Pielea.

261

cu̯-ăe̯a/nu s-a putú să...//cîn̥ să-l/să-l slobo̯áde sî̂ bágĝe̯-ai̯íĉi-ṣa-m buzunár/drept la máţe l-a...s-a slobozít în̄ máţili lui̯/ș...a trăi̯íd doo̯șpátru dă u̯áre̯/cum i̯e d-acú [k] dă dise̯áră pînă mî́i̯ni dimine̯áţă//ș-a povestít i̯el tot/că i̯e dîm pi̯éle̯a/șî i̯e...dumítru pópa/ș-áre doi̯ copiláș/le̯-a spus la ái̯a ca să ştíi̯e/ştii̯ ?//ő́f șî noi̯ trăĝám nădéjde că v^yíne/că v^yíne/pune̯ám cop^híi̯i/"rugáţî-vâ mámă/rugáţî-vă să v^yíi̯e șî tát-to"//șî cînd au̯uzín̥ că-i̯ v^yíne ^iistráctu că pópa dumítru s-a-mpușcát/sín̥gur/...sin̥gurél/da//

[Aceeași]

cínipa

să pune̯á așá: arái̯/te dúĉe̯ai̯ o sămănái̯/o grăpái̯/pă úrmă i̯a să făĉá/s-aleĝá áe̯a dă vára dĩ áe̯a dă to̯ámnă//o culeĝe̯ái̯ întî́i̯ p-ái̯a/o băgái̯ la ápă s să tope̯áscă//o top^hi̯ám/vene̯ám acás//o tocám/o pune̯á să ^uuscá/bíne ca să f^híi̯e s-o pos s-o toĉ^i/cū tocătóru/sau̯ cu săcúre̯a sau̯...c^u cáre ĉe̯-ave̯á//o tocám/ne canone̯ám/la úrmă ave̯ám úitĕ-o...să numi̯á...noi̯ ziĉám î la carē ave̯á-n̥fundătúr^i/șî p-o în̥fundătúră d-a^e̯a/o méli [k] o...dam uitĕ-așá cu fui̯o̯árle̯-ále̯a pă i̯a//dam dám/pînă să fărîmá pîzdării̯a áe̯a dă nu mai̯ i̯erá dălóg dălóc//la úrmă treĉá la mélița cu i̯a//mélița o tocá mărū́ mărū́/mărū́ mărúnt/trăĝe̯ám dîn î fui̯ór/mélița...merĝá/co̯ále̯a curá jos pîzdării̯a/o dam pă e̯a/o făĉám dă nu ma ave̯á nić o pîzdării̯e-n e̯ā fui̯ór frumós//le̯ făĉám bine colác/făĉan̥ colaj dă cînipă mar^i lîn̥gă noi̯/la ^uurmă dúpă ĉe̯-o termenám/lu̯am dăracu̯/...dăracu cu fui̯óru/tráĝe-i̯ tráĝe-i̯/pute̯ái̯ nú pute̯ái̯/tráĝe-i̯ cu [ɛ] cu̯-ăla c^u fui̯óru cît to̯áte zíl^ili să traj^i cu mîna̯//făĉe̯án̥ cai̯er...dup-a^e̯a//la úrmă/^tupă ĉe termenám/pune̯ám îm̥ fúrcă̯...cai̯eru̯...să

---

[1] Gest cu mîna, arătînd cum lovește fuiorul de lemn pentru a înlătura puzderia de pe el.

toárĉem/fáĉem saĉⁱ/să fáĉe͜ saltéle/să fáĉem î...ba áre lúcrurⁱ feméi̯ili şî dîm͜ páturⁱ cáre͜ éste dă cînipă/lucráte dă mînă/şî dă trᵘon am̯͜ văzút aláltăi̯erⁱ la o bábă cáre s-a prăpădít...lucrátă dă mînă/cu bumbác amesticát//

[Aceeaşi]

mălái̯

pîă !/mălálⁱĕ n-am mai̯ făcú͜ ş-aş mîn̯că/şî n-arᵉ͜ ĉinⁱ͜ să mi-l fácă...//créde-mă că nu-l nimerę́am dúlĉe n̄ęam//i̯e o cúscră a nǫástră/cîn͜ ţi̯-o fáĉe mălái̯u̯ nu poĉ sî͜ te sáturⁱ dă i̯el bre//parcă-i̯ púne zahăr în i̯el//

[Cum se face mălaiul ?]

cum ? îl fhérbⁱ pîsátu̯-ăla [k] fʰi̯erⁱ͜ mălái̯u̯/améstiĉ͜ i făi̯ina coló nu [k] mălái̯u-n̯͜ copái̯e/pui̯ dăsúpra mălái̯ului̯ făi̯ínă/ĉernⁱ/ da nú múltă rău̯/...ca doi̯ pumnⁱ//la ᵘúrmă/pîsátu-l fhérbⁱ pînă pʰi̯ére spúmà/să rǫşăştę i̯el pă foc/îl pui̯ arzíntę-acúma cîn̯͜ vyíi̯ la copái̯e/tornⁱ pîsátu/în͜ î copái̯e şî úi̯tę-aşá[1] cᵘ͜ făcăléţu̯/ui̯tę-aşá/núma͜ aşá[1] cu făcăléţu͜ ui̯te/numa͜ aşá/núma͜ aşą...ᶜᵘ͜ făcăléţu̯/améstiĉ tot͜ tot͜ tot͜ tót/la úrmă-l mai̯ i̯ei̯ ş-aşá/îl mai̯ dai̯ ş-aşá[1]/pînă cîn̯͜ să fáĉe i̯el/dă-l pos͜ să-l dai̯ d-a dúra/...mălái̯u ăla̯/pînă cînd/...la úrmă-l͜ ⁱei̯/d-acoló/îl pui̯ îm̯͜ vas care-l coĉⁱ/l-în̯văléjⁱ͜ bíne să nu răĉáscă i̯el că nu mai̯ i̯e dúlĉe/da ᵘungⁱ vásu̯-ăla care-l pui̯/l̥͜ ungⁱ/că să lipéşte dacă nu-l ungⁱ/l̥͜ ᵘun̯jⁱ bíne/şî pui̯ mălái̯/aşá nu mai̯ úmbli la i̯el să tă̯ mai̯ murdăréşⁱ͜ la ᵘúrmă/la ᵘúrmă dor faĉ făi̯ínă/şî-l pui̯...cum îl pui̯/nu mai̯ pui̯ déĝetilⁱ͜ şî-l spoi̯éşⁱ͜ cu făi̯ínă pă dăsúpra să fhii̯e frumós/că să nu-l laşⁱ aşá/mălái̯u mălái̯...sémplu̯/da dácă i̯e şi i̯el spoⁱít cu...

---

[1] Gest: mestecă mălaiul în toate direcţiile.

fă̯i̯ína‿ái̯a/parc-ar f^{h}i o ázimă dă píi̯ne//şî mănîn̂c şî bei̯ la ápă̄ ...créde-mă dácă nu//

[Aceeaşi]

bumbác

púnḙam‿î...trei̯ pogoánĕ/...pátru̯-adică dóo ^{h}ectáre punḙám dă bumbác/...v^{e}nḙá‿şî făĉám ^{u}ogóru dă tóamna [k] dă vára cu tractóru/...d-aĉí dup-ái̯a-l pregătḙám îl grăpám/ş‿dup-áḙa punḙán‿cū ...cu plúgu̯/-adică álţi punḙá cu sămănătórili/dă‿noi̯ îl punḙán‿cu plúgu̯//şî...dup-áḙa/după ĉe-l punḙám/după ĉe răsărḙá/îl lu̯ā‿la sápă/dĕpínde după [k] dă trei̯ or^{i}/dă pátru ^{u}or^{i}/^{tu}pă cum i̯erá tímpu dă...ploi̯ós//ş‿pă úrmă- nĉépḙam să-l rărím/ba cu...ba-l... şî-l cîrnḙám/...îi̯ rupḙám‿î vîrfur^{i}li ca să nu ma i̯ fácă ái̯a gogóş^{i} múlte/că dácă făĉá gugóş múlte venḙá şî-l apucá l-apú^{g}a i̯árna̯/nĕ...necópt//ş‿p-úrmă ^{i}intrám î‿i̯el şî-l adunám/pă categorii̯/categorii̯a-ntîi̯a/categorii̯a á‿dóu̯a/a trei̯a...

[Dar de unde ştiaţi cînd să-l adunaţi ?]

păi̯ înĉepḙá să plĕznḙáscă gogóşili...plĕ́znḙa gogóşîli/d-aĉí l-adunám//lu̯an‿gogu̯aşa cu mîna/ş^{î}...şî-l lu̯ám‿î dîn‿cut-aşá dîn‿cutí-l‿lu̯am [r] l‿lu̯am//ş^{i}‿p-úrmă-l băgán‿lă cámeră răcoroás^{î}‿ca să nu să-nĉízá/ba-l dam şî la su̯áre/...dam şî puţín la su̯áre ca să nū...să [k] că i̯erá pî‿i̯el cînd l-adunắ/l-adunám şî mai̯ trîndáv/mai̯ ^{u}ud/şî l-adunám/îl punḙám la su̯áre de-l‿î ^{u}uscám niţél/j‿d-aĉí-l băgám la cámeră//ş‿dup-áḙa-l duĉḙám la...únde să primḙá i̯el//

mánḙa catríş
pátruştrei̯ [de ani]

aŋ‿găs^{î}t-o trîntítă

[Mama a murit demult ?]

dămúlt/áre...ĉī́şpe an^{i}/în ĉī̀zeş^{i}ĉínĉ//

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯tă̱ tot aşá stîn‿dă vórbă/i̯erám i̯eu̯ ş‿cu soţíi̯a...şî/tímpu dîpă másă/ásta/i̯-a spus‿î/

ĉe "tu pînă cînd mai̯ cos i̯eu̯" ĉe "cămáj ‿d-áste̯a"/ĉe "să̄...tí‿duş‿să faĉ‿ī mîŋcáre/pentru copíi̯ dă dise̯áră/să mîŋcắm şî noi̯"//

ĉe "şî..."//

stîn‿dă vórbă/i̯eu̯ tamán ĉã‿să...am néşte sorg pus cum‿íĉem noi̯ tătár/nai̯ínte să pune̯á/ş^{î}...l-a pus p-ắla şī...dacă l-a pus‿î/m-an‿dus să-l rícîi̯/că făĉá [k] îl rícîi̯á‿ş‿p-ắla-i̯ lu̯am sămînţa/îl tăi̯ám pă cadigoríi̯ aşá cît i̯erá dā máre/dă-l‿î făĉán‿tot aşá c-uŋ‿fel dă balót/şî-l duĉá‿ş‿p-ála//şî rîcîi̯índ i̯o‿acólo/ au̯úz ^{că} mă kámă soţíi̯a/

ĉe "vin că vín‿îŋcoáĉ"‿ĉícă..."mămíca" ĉe "^{i}e căzútă" ĉe//

cîn‿m-am dus acólo/aŋ‿găs^{î}t-o trîntítă/căzútă jos//strígă la‿e̯a/strígă/ĉe să mai̯...strîĝ ?//ş-a durát fō...săptămî́nă‿dă zíle//aŋ‿kemát/...dacă am trei̯ fraz‿la bucuréşt^{i}/i̯-am anunţá‿p-ắi̯a‿a veni‿cu dóctoru d-acólo dă la bucuréşt^{i}/a venít/...făcút ^{i}ijécţii̯-a căzút în nē...nesimţíre//

[Acelaşi]

cása

să-ntîmplă/úi̯te cum i̯e cása‿ásta/ásta d-ai̯íĉ i̯e făcútă dă...pai̯ántă/cúm zíĉem noi̯//

[Cum e făcută ?]

fáĉeŋ gropĭ/...dă ᵘóbzèĉ dă ĉentiméntrẹ-adînĉíme/dăpínde dă cum ⁱe şî pămîntụ/dacă ⁱe pămîntu maị slab/mérĝe maị i ma adîŋc/ ĩ jos/mérĝe ş la um métru//ş dup-áịa vinⁱ şî-ị îŋgrop [k] fáĉeŋ grópili/îŋgropăm pári/bulumáĉ/ᶜúm ziĉem noị/şî dup-áịa venĩ şî-ị púnem ᵗᵘpă ĉe-ị îŋgropă/îị púnem grizili/după grizⁱ îị báte şî fáĉe căpriᵘorẹála/după căpriᵘorẹálă õ-vălím ᵘor cu ţiglă/ᵘor cu fịer/...j dup-áịa-nĉépem cu lipitụ/d-o lipím//ᵘudăm pămîntu/... ᵗᵘpă ĉe-l udăm faj [k] băgăm páịe-n ịel ca să să léĝe...cu páịe/ pă ᵘúrmă fáĉem cocolụáşe/şⁱ băgăm cocólọáşe prîŋ gard/...şî dăm dóᵘo lipitúrⁱ/úna ị-o dăm maị îŋ grọásă/ş p-a dóụa ị-ũ dăm maị i suptíre//ş pă úrmă/dăpínde/úni ᵘo...téŋcuịe cu pămînt/alţị-o téŋcuⁱe cu var ş cu ĉiment pă dînáụ [k] pă dînafáră/d-aĉilē víne şî-ị fáĉe ĉubucărẹála pă sus/...pă sus/d-aĉí víne ş-o...stropéşte/dā difeŕⁱte culórī...vérde/crená/cu/cum le pláĉẹ//d-aĉí să fáĉe j dă cărămídă/...cũm ⁱe ásta ịe făcútă dă paịéntẹ//

dă cărămidă víne şî fáĉe şanţ tot aşá la adînĉíme dă... treizèjⁱ/dă pátruj dă ĉentimétrị-adînĉíme/larg dă dóụuzèj dă... ĉentimétrị/treịzèĉ/...víne şî-ị tọárnă ĉíment//túpă ĉímentụ-ăl-adiᶜă după ĉe-l tọárnă/víne şî-l î...dúpă ĉe să-ŋkágă/ᵈᵘpă-o săptămînă dóo dă zíle/víne şî-l î fáĉe vez/...ⁱĉepe cu zidu/cũ cărămida/...tot aşá pînă...cîd vrẹa s-ọ fácă dă...naltă dă...//ş p-úrmă tot aşa/vă spuseị îş fáĉe cărămi [k] púne grizⁱ/púne...//

[Acelaşi]

veniị cu fáta

[Ce-aţi făcut azi ?]

ástăz ĉe să ?/ástăz mă pomeníị cū...ástăz c-un î ᵘom/..."mă catríşe/bă catríşẹ !"//

zíc "ĉíne̯-ú‿mai̯ fʰi mă"/zic//cín‿î́ únu-i̯ zíĉem ne̯a ilíi̯e ĉernát//

"ĉe mă ne̯a‿ílíi̯e ?"/

ĉe "únde ai̯ fáta ?"/ĉe//

zíc "fáta o am la grădínă"//

"păi̯" ĉe "o kámă pín‿la școálă" ĉe//

"păi̯ pentru ĉe ?"/

ĉe "nú ști̯u" ĉe/

cî̃‿mă ᵈᵘséi̯ aĉíi̯a/găsíi̯ pă doámna míra...afáră/

zic "búnă zíu̯a doámnă"/

"búnă zíu̯a"//

zic "de ĉe kémă fáta‿ai̯íĉa ?"/

zíĉe...ĉe "nú ști̯u" ĉe-"ntre̯ábă prĕșădíntili"//

ᵗʳᵉbái̯ președíntili/..."továrᵃ̆ș‿prejădⁱínte-așá‿așá"//

ĉe "dú-te dúpă...după e̯a" ĉe//

"păi̯" zⁱc "i̯e tómna la mărzăneș‿fáta" zic..."la grădínă"//

"dú-te după e̯a/ș‿spúne-i̯ să víi̯e-ncoáĉ"/ĉe//

mă dᵘséi̯ d-acólo/și acólo găsíi̯ tecniĉii̯ánu cáre sunt lă róșii/acólo ⁱe/fáta me̯a i̯e la róșii/...pentrū semînțiérᶦ adică pentru dă i̯a...pîn-acúma n-au̯ avút...cu ĉeapéu̯u ásta//vⁱne și púne róșiili/ș‿tup-ái̯a víne și [ɛ] lē i̯ā polénu cum/...i̯a știi̯e mai̯ binᶦ‿să spúi̯e...spúne/și...mă dúséi̯ acólo șᶦ‿nú vru să ᵘo... s-o-nvoi̯ásca//

ĉe "fără bon noi̯ nu...!"//

d-aĉí găsíi̯ [k] veníi̯ ai̯íĉa și-i̯ spuséi̯ i̯ar továrîșu̯ președínte/mérse dómnu iu̯ón/jan cᵘ‿motoĉicléta cu...míne/fuséi̯ și fuséi̯ acólo‿la i̯el/și veníi̯ cu fáta cu motoĉigléta//

[Același]

---

¹C A P = Cooperativa agricolă de producție.

270

sîntém la róşii̯ acúşa

sîntém la róşii̯ acúşa [la CAP] noi̯ acúşa [ɛ] róşii̯ care sînt‿î...sîn‿dó^{u}o sói̯ur^{i}/mámă ş^{î}‿tátă/dă la tat-adunăm floricĉélili ále̯a/le lu̯ắm‿î...^{t}-ále̯a/stamínili̯-ále̯a gálbe̯nili/le púnem la ^{u}uscát/ş^{î}‿cum ^{i}e mî́i̯ne dă dimine̯áţă ne dúĉem mai̯ dîn tímp/la şápte-n-ĉépē‿lúcru̯/ne dúĉem dă la ĉínĉ/pîn‿n̥‿dó^{u}o‿^{u}óre le báte̯m//să fáĉe prāf/le púnem îm‿p^{i}péte d-ále̯a miĉíli/n^{e}‿d^{u}ĉḗ‿acólo pă rîŋ‿c^{î}n‿ajúnĝe̯m la rî́ndurle̯-ále̯a/róşii̯ dă s^{u}ói̯ mámă/să i̯a...ále̯a/stamínile̯-ále̯a/ş^{î}‿cu...o frū́zu̯ [k] le lu̯ắm stamínili/rămî́ne pistílu̯-ă-la mícu/[k] pistílu̯-ăla súpţirélu/şî-i̯ rúpem o foi̯íţă să să cunoáscă cîn‿v^{y}íne contrólu că ^{i}e castráte̯//şî pistílu̯-ăla-l púnem îm‿praf/îm‿práfu̯-ăla-l băgắm m̥‿praf/şî să numéşte róşii̯ polenizáte̯//

máne̯a i̯ulíca
^{u}óptisprezéĉe [ani]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

i̯er^{i}/cîn‿m-ã‿sculád‿de dimine̯áţă/a murít‿î o bábă acólo la noi̯/şi mi̯-a dad‿míi̯e ápele să i̯i le car//şi m-ã [k] trébui̯e să te scol‿dă dimine̯áţă/pînă nu răsáre su̯árele/ca să-i̯ car ápe̯li//şi m-ã‿śculád‿de dimine̯áţă/am‿î cărát ápili/la úrmă mi le̯-am‿î mi̯-am dus cánili̯-acólo-n odái̯e/şi mi̯-ã‿lu̯a^{d}‿nui̯elúşili/le̯-am [k] am în̟semnát ápili cu nişte crestúşur^{i}/şi le̯-am dus şí pă‿ele la loc//la úrmă/m-am spălát pe ^{u}ok/la úrmă am mîŋcát/după ĉe am mîŋcát m-ã‿jucá‿puţín/şi la úrm-am ajutát-o pē [ɛ] măi̯íca me̯a/la mîŋcáre//după ĉe am ajutát-o/i̯a făĉá [k] o pusése [ɛ] pusése mîŋcáre̯a la foc/şi i̯eu̯ mă jucám//după ĉe a făcút mîŋcáre̯a/a veni‿

şi mămíca de la cîmp/şi tătícu/şi am mîŋcát//după ĉe am mîŋcát/an̦‿sta‿puţín/m-aŋ‿culcát/după ĉe m-am‿î...m-aŋ‿sculát/m-ã‿spălát pe ᵘok/la úrmă m-am dus şī [k] la drum/că la noi̯ la [ɛ] acólo pe ʰúliţă/se strîŋg feméi̯ la drum//cînd i̯e sărbătọáre/vine fără lúcru şi šáde la vórbă/cînd‿ī nu i̯e sărbătọáre/víne cu lúcru//şi m-an‿dus şᶦ‿i̯eu̯ acólo şi şădẹ́am//m-am dus la úrmă/c-avém ũ‿i̯épure/m-an‿dus şi spunẹá o feméi̯e c-áre şi i̯a ũ‿i̯épure/şi zíĉe "mănîŋcă coĉénᶦ/...sféclă"/şi m-an‿dus i̯o şi̯-ã‿lu̯at i̯épurᶦli nóstru dă cásă/şᶦ‿l-an‿dus acólo//m-a muşcád‿dă...dă dêĝet/da nú să cunọáşte//şi la úrmă/m-an‿dus cu i̯el îndărắt acólo-ŋ‿cúşcă/şᶦ‿m-an‿dus i̯ár la drum//am mai̯ sta‿puţín/şi̯-a vení‿sẹára//la ᵘúrmă m-an‿dus i̯ár d-am mîŋcát/[k] m-ã‿spălát pă mîi̯nᶦ/la ᵘúrm-am mîŋcát/am sta‿puţín la televizór/şᶦ‿la úrmă m-aŋ‿culcát//

diminẹáţa i̯ár m-ã‿sculát/aŋ‿cărát ápele/şī mă duséşem az dă diminẹáţă la grădínă/acólo la noi̯/că mi̯-a spus tátă-máre că...să tencui̯ască cása cū var/...şi m-an‿dus ca sâ-i̯ ajút//şi...cînd ã‿stat i̯eu̯ acólo/a veníd‿dómnu i̯iu̯ón/şi mi̯-a spus/ca să víu̯ ai̯íj‿la şcọálă//i̯eu̯ m-an‿dus cu mămíca acásă/m-ã‿spălát/m-am îmbrăcát/şi-am‿venít ai̯íĉ//

kiriĉẹ́anu i eléna
úŋsprezeĉe anᶦ

carᶦ ápili

după ĉe mu̯áre mórtu/ạ feméi̯a carē i̯ē acólo cū...bába sau̯ cu ĉe i̯e/cúmpără dóo cánẹ/...nu d-álẹa micíli/d-álẹa márᶦli̯//şī după ĉe mu̯áre mórtu dă să dúĉe cu ⁱel pă drum să-l dúcă la gru̯ápă/fáta carē i̯-a spus feméi̯a ca să cáre ápẹli/să dúĉe [k] îi̯ dă cánili álte feméi̯ carẹ-a rîmás acólo/îi̯ dă cánili/dacă áre fîntînă-n

^{u}obór să dúĉe și scǫáte ápă/dúĉe la mort ^{u}o dátă/ápă/cu amîndóo‿cánili/dúĉe șí la un‿veĉín/șí dúĉe șí la‿ęa//la ^{u}úrmă lásă cánili la‿ęa//la úrmă după ĉē plęácă cū mórtu/îl dúĉe la grǫápă/tu stai̯ //și în‿fii̯ecáre diminęáță/lúnęa/márțęa/mi̯ércuręa/car‿cîtē pátru ápe/șí jói̯a șí sîmbăta/car‿cîte șáse ápe/și duminica nu car‿niĉ o ápă/^{i}ești liberă duminica//

șī la úrmă cînd fáĉe șáse săptămîn^{i}/car^{i} ápīli și diminęáța‿ái̯a/la ^{u}úrmă te duș^{i}‿cū ápa‿acólo la m [k] únde muríse mórtu/și ...la ^{u}úrmă ī fáĉe pománă/te duĉ^{i}-acólo/îz‿dă și ții̯-o cánă din‿carē [k] cu carę-ai̯ cărát ápili/îz‿dă o cánă d-ái̯a mai̯ mica/și la ^{u}úrmă îz‿dă...dacă car‿trei̯ ápe-z‿dă ĉizáj^{i}‿dă lei̯/dacā car‿tríi̯ ápe-z‿dă mai̯ puțín/după cum....spui̯.

[Ce înseamnă trei sau patru ape ?]

dacā duĉ‿i/avém cîte dó^{u}o cáne/și duș^{i}‿la un‿veĉín/trébúi̯e să duj‿dă dóu̯o‿^{u}or‿ca să-i̯ úmpli gălęáta...dă dó^{u}o ^{u}or/și la noi̯ tod‿dă dó^{u}o ^{u}or^{i}/și să fáĉe dă pátru ^{u}or^{i}//

[Aceeași]

807. ȚIGĂNEȘTI [ALR I, 900]

(jud. Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

ánu nóu̯u‿s^{u}te șápte

úi̯te cum s-a-ntîmplát: i̯erá um‿propii̯etár ai̯íĉa/vizaví ai̯íĉa/piste rîu̯//șî fii̯índ propii̯etáru̯-acólęà...șî să-ntîmplē‿zíu̯-áęa c^{i}‿sâ-i̯ vii̯e ũ [k] níștę vagǫáne cu boi̯ dă la crai̯óva/câ‿d-acólo i̯erá/nu i̯erá d-ai̯íĉ// [...] i̯el a mer‿la gár^{i}//dac-a merz‿

la gáră/știi̯án‿câ-i̯ acólo̯//dac-am mers acól‿la gáră/dă-i̯ bătái̯e[1]/ dă-l cu...púne-l jos/dói̯ am omorît acól‿s-a termⁱnát//dúpă ĉe̯-an‿termínát/...am̯‿vení/vére s-a kitít propii̯etári care̯-a [ɛ] fᵘost/ s-a-mbrăcát î̃‿hái̯ni militári̯ ș-a vinít ș‿s-a pus cu bătăi̯li pă noi̯//...bătái̯ĕ ĉe ! ne̯-a lu̯a‿ș‿ne̯-a dus la‿ale̯csándrⁱᵃ‿ne̯-a băgát îm‿béĉur‿cú‿ápâ/șî‿dúpă ĉe ne̯-a lu̯a‿d-acólo/ne̯-a dúz‿la túrnú-măguréle/ne̯-a-ŋkís acólo/îm̯‿fíne/pede̯ápsă/ĉa mai̯ marî̯‿pede̯áps-an‿traz// [...]

s-a puz‿jandármi pă noi̯...pîn‿to̯áte părțîlⁱ‿dă ne̯-a [r] ne̯-a zăpăĉít//i̯ere̯á um‿propii̯etár ai̯íĉe̯a...cap[2]/ave̯á cúrte̯-ai̯íĉ [...] șî i̯eu̯ atúnĉa dă cîteva zíle/cîntám c-un̯‿flúi̯er...ș-am formát un‿cíntec:

fo̯ái̯e vérde trei̯ foi̯ láte/
ánu nóu̯u‿sᵘte șápte/
dắ la mic și pî̃‿la máre/
s-a făcú‿revóltă‿țarᵃ̆/
pă ĉi̯ocói̯ să ți-i̯ ᵘomo̯áre̯//

cîntînd i̯eu̯ se̯ára/cînd ⁱișe̯ám/la [k] cî̃‿să potole̯áu̯ cu̯-ăi̯a/ i̯el ascultá//

"mă !"/ĉe "púnez‿mîna p-ăla mă//a lu cutáre [...]omorîțî-l mă/c-ăla...cît sînĝe răŭ îm‿fáĉe mi̯e"/sĉe propii̯etáru̯-ásta cap// și i̯eu̯ n-áve̯am/că cînd i̯erá dă mă căutá/mă pite̯ám pîm‿pod/î̃‿áe̯a/ nú mă găse̯á i̯ei̯ pă minⁱ//da cînd a fos‿ș-a fost/a vínd‿la famili̯a me̯a ș-a sfătui̯ít-o/"spúne pă fíi̯-to úne i̯e/că "ĉe "te...te i̯au̯ pă tíne̯‿lócu lui̯"//

ș-a trebi̯ít /m-a lu̯a‿la go̯ánă părínțî "dú-te șî‿te duĉ acoló/ ĉe ți̯-o fáĉe/ți̯-o fáĉe"//

ș-am plecát/plecínd/...trăĝá c-um‿pistól dupǎ minⁱ‿únu dîn trîi̯zăj‿musĉél/dî̃‿nú pute̯á sắ‿mă love̯áscă/péntru că săre̯ám dă i̯iẑ‿dîŋcolo/dă coló dîŋcolo̩ şî...dac-am̩‿văzū‿mai̯ bine̩ m-am predát ...la primărí̯i̯e̩//[m-am] predá‿la primărí̯i̯e̩/m-am dú‿ş‿m-a legát şî m-a şî̋ nai̯intát la alicsándri̯i̯a//

---

[1] Gest: bate cu pumnii în masă.

[2] Numele proprietarului.

trífu túdo̩r
ᵘobzăşdòi̯ dă‿anⁱ

cum m-aŋ‿căsătorít

ʾe !...cîn‿a vení‿tímpu dă căsătorí̯i̯-atúnĉa to̩ámna/m-aŋ‿c [k] ã ‿lu̯at o soţí̯i̯e dă la brînĉénⁱ[1] //la noi̯ ai̯íĉa la ţáră/...sâ mai̯ fúĝe şⁱ‿cu i̯éle̩-aşá//ş-am̩‿făcút o cărúţă [k] nú̋/cărúţa i̯erá‿ã‿me̩a//aveám cái̯i mei̯/cărúţa me̩a/şî i̯eu̯ ave̩ám vórbă pă [k] cu ĉinevá sâ să dúcă la i̯a‿acás/să-i̯ spúi̯e/cą̆ păríntâ nu vre̩a s-o̩ mai̯ de̩a în áltă comúnă/sĉa că să fí̯i̯e acólo-ŋ‿comúnă//şi i̯eu̯ am trimás pă ĉinevá:

"dú-te şî spúne-i̯ diseárâ câ‿i̯eu̯ ã‿să viu̯ cu cărúţa cᵘ‿băi̯é̩ţ/ cu továrăj‿d-ai̯ mei̯//i̯a dácă i̯ése la pu̯ártą̆/voi̯ púne‿mîna pă i̯a la pu̯ártą̆/ş-o aruŋcăm îŋ‿cărúţă/şî sbúg-o !//mă-sa să rămî́i̯ĕ plîŋgîn‿ş‿cu tá-su/ĉe̩-o vre̩a să fácą̆"//

ne dúĉem cu cărúţa...am trecút întî́i̯ îŋcólo cą̆ sta la strádă i̯a nu sta [ɛ] cúm i̯-ai̯íĉa sfátu//an‿trecú‿cu cărúţa dăvále̩ şⁱ‿ne̩-am întórs înapói̯/ş-am oprí‿cărúţa niţél mai̯ dăpárte̩ dâ‿cása lor/câ şáde de̩-ai̯íĉ îŋcoló pă stîŋga/ş‿d-acoló-ŋco̩áĉe/pă dre̩áptą̆//trimesărăm pă ĉinevá/o făméi̯e:

"i̯a dú-te dă vezⁱ dᵘmne̩atá că...dă bărbáţⁱ hai̯/să téme/da dă făméi̯e nú̋"//

s-a dus/ş-a văzút ĉe i̯e la drum acoló...mă-sa ş pⁱ‿tá-su̩...// le̩-ã‿spuz‿la ắi̯a:

---

[1] Comună în jud.Teleorman.

"mă/bág‿dă se̯ámă/dáțî-vă joz‿doi̯ ⁱișⁱ/șî aț́áț-o/únu d-o mî́nă/ ș-únᵘ‿d-o mî́nă/arúnc‿cᵘ‿i̯a-n‿cărúță/ș‿dă-i̯ drúmu la cai̯"//

așá am‿făcút//ne̯-am apropii̯á‿cú‿căruța‿acólo/ș‿cîn‿să...opre̯ás-câ căruța-n dréptu acoló/bâgáră se̯áma alde tá-su/

"ĉe i̯e cú‿căruța‿aᵉa ?"

"ĉíne știi̯e/o fi...ĉíne știi̯e ĉe i̯e ?"

gáta/ăe̯a víne pă lî́ngă ᵘulúcⁱ‿î ᵘúmbr-acoló/ĉe "púne mî́na ș-o ațe̯ázâ"/și̯-o aruncáră-n‿căruță/șî dă-i̯ drúmu//

"áole̯o"/mă-sa s-atî́rnă să vii̯e la căruță...cîn‿dă biĉe la cai̯ și̯-a zburát cái̯i cu noi̯/s-a termⁱnát//am‿vint/am i̯intrá‿cú‿i̯a-n‿căsătorii̯e ᵃm făcút...an‿trăi̯i‿fu̯árte bíne/m-am avú‿bíne cu i̯a//

[Același]

[Vița de vie]

tăi̯ám‿vița dă tu̯ámna/...cî‿n-a i̯ișit múlte vii̯/atúnĉa i̯ere̯á pre̯á puțíne...ne ᵈĉan‿to̯ámna/șî‿tăi̯ám viță dîn..d-acólᵒ‿dîn tulpínă/dîn...rădăĉínă/vene̯ám acásă ș-o făĉám așá[1] crî́mpei̯e//șî‿făĉám gro̯ápă-m‿pămî́‿ș-u‿băgám îm‿pămî́n//dag‿băgám îm pămî́nt/vene̯á primăvára//cî́nd vene̯á primăvára/lócu l-ave̯ám prepará‿dă to̯ámna...l-ave̯ám prepará dă to̯ámna/așá cum trébui̯‿să fii̯e măruntél//ș-apói̯ ne duĉá‿la cîmp acólo/ș-ave̯ám frî́ngii̯e...frî́ngii̯e dă...dă cî́nipă făcútă//ș-u-ntinde̯ám...d-a lúngu lócului̯/i̯erá lung lócu-așá/pune̯ám frî́ngii̯a‿așá//și pune̯ám/la fii̯eșcáre ásta i̯erá/métru/ai̯íĉa-i̯[2] pune̯ám semn la fúnii̯i/ai̯íĉa-i̯[3] pune̯á‿al‿semn//șî dácă-ntinde̯ám‿fúnii̯a/vene̯ám cu sițila/ave̯ám o ha̯e̯a...făcútă cu dóo craĉ așá/ș-ave̯á fi̯er/jos acólo...șî pune̯ám piĉóru pâ‿e̯a/și băgám sidíla/

---

[1] Gest.

[2] Gest: la cca 1 m distanță.

[3] Gest.

276

u băgám alătur‿la sémnu ăla‿acoló-m‿pămî́nt//

și venęá únũ‿úrma męa/cu bráțu cu víță púsă-ŋ‿căldáręa cu... cu băligár dă boį/pútred/cu cápitili băgátę-acoló îŋ‿gălęátă/și vî̱nęá șⁱ‿băgá [k] trăĝęám sidila și băgá vʸíța ăla‿acólo/venęá áltu dĩ‿úrm-al tréįilęa/că‿erám treį îșⁱ cáre.../venęá...săpá [...]o-ŋgropá/și venęá ăla cu fụárfeca ș-o tăį́á dă la pămî́nt...tăį́á dă la pămî́nt...atî́ta¹/și venęá áltu cu sápa ș-u-ŋgrọpá/îį făĉá mușuróį jos//dúpă cî́dva timp/venęá și įișęá lăstáru pĩ...pĩ‿mușuróįu ăla//n-ő dăzvălęáį/įișęá įel dîm‿pămî́nt siŋgur d-acólo// dácă įișęá/l̥‿lăsáį dâ creștęá/s‿făĉá márę//înĉįpęáį să...dăpărtéz‿ puțín pămî́ntu și-l lasáį//al dóįilęa an nọ̋ da rod/al tréįlęa an da rod//da fụárte bine...al tréįilęa an/da al dóįilęa an dăcî́t ĉevá/ĉevá stropítă//da//șį-ástą//

[Același]

núnta

núnta să-nĉepęá dă sî́mbăță/venęá/să strî́nĝá lúmę-aįíĉa kemá fétili/...féte lā...cúm îį zⁱĉá pă tímpurⁱ/lā betęálă/așá-į zíĉá //și venęá aįíĉa fétili/venęá náși cu vol/cu betęálă/gerlántă ĉe s-adúĉá la mirę́as//șⁱ‿punęá/jucá o fată-ntî́į/jucá vólu la mirę́asă...făĉá ʰóră pă bătătúră/da/îŋ‿cúrte//și jucá...vólu-ntî́į la mirę́asă...acólo/pă úrmă gătęá mirę́asa cu įel//să-nĉepęá și...sî́mbătă sęára įerá la mirę́asă-ŋspre duminícă...făĉá másă/...și pă úrmă/duminícă sęára făĉá la ĝinere/cîn‿lụá mirę́asa/duminícă d-aįíz‿dă venęá cu núnta//venęá cu trăsúrⁱ multę-acú nú maį‿ⁱeste că... dácâ nu maį įe caį ca-ñaįínte//acú vine cụ-o mașínă cu...ĉe pọáte ụómụ-acólo și plęácą//

calintína cărúță [64 de ani]

---

¹Gest.

bumbácu

faĉ cu ᵘ̑o sápă mic-așá-ŋgústă/dı̋re așá/șî pui̯ pă dı́r-aᵉᵃ/șî-l ı̂ṇvălı́ŋ‿cu mı́nạ [...]șî lᵘ̑om o grébl̆ă/șî-i̯ dăŋ‿cu grebl-așá pă dạsúpra//ș-i̯el dacă plóo/cı̂ṇ‿să-ŋcălzéște pămı̂ntu/să púne//dácă plóᵘ̑o/i̯ése-l săpăm/îl rărim...că să nű fíi̯e des//îl‿î rărim și-l‿ ı̄...îl săpăm/că dácă nu-l sap‿dă fáĉe i̯árbă‿i̯el/nu fáĉem...bumbác //nij‿n-am puz‿bŭmbác acú [!] ĉe să mai̯ fac cu i̯el/dácă sîm‿bătrı́nă ?/mai̯ am nițél d-ăla dă an...mai̯ i̯au̯ șⁱ‿i̯eu̯ sâ mai̯ îndrúg/să nu stau̯//

[Și după ce-l răriți, ce-i faceți ?]

îl săpăm/șı̄ acúma [ɛ] s-a dăspicát/adúnă lúmẹa bumbácu/vátạ// l-adúnă/víne cîte nițĕl/cît-o...uŋ‿coșuléz‿d-ălẹ-așá-m‿mînă/cîte nițĕl l-adúnă//cîᵈe puțı́n//șⁱ‿l-adúnă dă...pátru/ĉinĉ orⁱ/să dăspícă merẹ́u̯/cî‿să dăspícă pă rînd așá cît-um‿bobóc/cît-um‿bobóc// ș‿p-úrmă cînd să cŭléĝe vʸiịli/să dă drúmu dă mérĝe vʸíte/dácạ ma‿ áre gogóșⁱ ı̃‿i̯el/îl‿ı̄ scọátẹ-așá/zmulĉe dı̃‿rădăĉínă...șî-l lẹágă kíte/kíte/púne pă cîțị-uŋ‿gard la grădín-așá...înfʰíĝe și cînd‿ [ie]se sọárli/să dăspʰícă//să dăspʰícă/șî-l adúnⁱ/váta‿ái̯a//

[Și pe urmă ce mai faceți ?]

șı̄-l púne...púne bíne/cînd ẹa dă-l‿ı̄‿ḷ‿lucrẹ́ază/scos‿sîmburi ắẹa cu mîna/cîte nițĕl/cîtẹ-om‿mînúk pă zi așạ//scos‿ș‿pă úrmă-l báte cū neşte sîrme/vʸíne țigáni cu sîrme legátẹ-așá cîte...ĉinĉ sîrme/cîte șápte [...]d-aĉí l-îndrúgă//îndrúĝ/dácă vrei̯ gros‿ı̂/ supțíre/cum‿vrei̯//

[Aceeași]

mămălíga

mămălíga/púnem ápă/spălắm într-um̦‿vas/şi pui̯ ápă...dóo kilográme/trei̯/cáre cîd‿vre̯a s‿fácâ mămălígă dă múltă în...//şi fhérbe ápa niţél/pînă-nĉépe s‿fácă bolboróĉ aşá pă dăsúpra/şi-i̯ pui̯ um‿pumn dă mălái̯/sau̯ doi̯/cît e mămălíga dâ máre//şî-l me̯stíŝ/‿şi-l fherb^{i}‿i pîsátu̯-ăla b^{y}íne̯-aşá ca fo jumáta‿dă ^{u}óră//şî d-aĉí-i̯ pui̯ i̯ar um‿pumn dă mălái̯/mai̯ fhérbe niţél/ş-o méstiĉ pă úrmă̯// méstiẑ‿mămălíga/ş‿să fáĉe búnă aşá//văd că...álţi fáĉe̯ [k] f^{h}érbe ápa/ş-o fáĉe̯ odát-aşa ca la moldóva/la noi̯ nú/la noi̯ ai̯íĉ aşá să fáĉe la ţáră: f^{h}érb^{i} întî́i̯ ápa//

[Aceeaşi]

mă simţe̯ám...bolnávă

príma dátă/...mă simţe̯ám...bolnávă/şî mul‿mul‿mă dúre̯á capu̯/ îm̦‿vene̯á ameţe̯álă//d^{î}‿la ameţe̯ál-ásta într-o búnă zi/am plecá‿la cîmb/la sápă/cúm îs‿spune̯ám//víne un [k] bărbátu-m^{i}eu̯ i̯erá militár/v^{i}íne un alt‿î om/zíĉe [k] víne tătícu la cápu̯-ăla/că nú să vede̯á‿aşá/zíĉe:

"n-áu̯uz tu vasî́lco"/zî́ĉe "a veni‿tícu lu barón dă la‿álde petrícă"/zî́ĉe̯-"a veni‿trei̯şpe zíle̯"//

"e ! tot i̯el vení" zic/"nu putú să víi̯e petríc-al nóstru" zic/că i̯er^{e}am dăcît i̯eu̯ la múncă zic/"a venít tot ắşte̯a/că i̯e o grămád‿dă ^{i}íş^{i}"//i̯eu̯ atî́ta‿am zis/şi i̯eu̯ cred că n-ám̦‿foz‿nicodátă/ca să zig "băi̯ sun‿re̯a şî sînt‿î // ei̯ grozáv/am avút o búrtă lárgă" zic /"cît ũ‿sac d-ăla maréle" zic//pîn̦‿la cap n-am mai̯ putút să mai̯ ţiu̯ sápa în mînă//mă-ntîlnii̯ cu sócru pă rînd aşá/ ĉe "ĉe ai̯ tu vasî́lco"/zî́ĉe "de i̯ej‿gálben-aşá ?"//

"tătícule/nu mai̯ poĉⁱ//îm̯‿víne-o ametẹálă șⁱ‿mă dọáre cápu/dă nú mai̯ pot"//stătúi̯ ĩ‿sap-așá/vení tăticu și mă fărî́mă/mă frămă dă...după ĉáf-ai̯íĉi-șa//

zic "úi̯te/párcă‿licâi̯e așá pigórⁱle-ástẹa dă su̯áre/ca cum i̯e tímpu" zic "lă seĉere"//

zíĉe: ..."păi̯ de ĉe ?"

"păi̯ tăticulẹ"-atî́ta ziséi̯ cînd îl văzúi̯ șⁱ‿i̯eu̯ pă tícu la capu̯-ăla zisẹ́i̯ "u̯ali̯ú/árde-l-ar fócu̯//tot ăștẹa veniră//nu"/... mai̯ întrebái̯/zic "ĉinẹ-a mai̯ vení‿dă la noi̯ dĩ‿sat"/cî‿i̯erá dóu̯ujdói̯ de ĩșⁱ la carácal aĉílẹa//șĩ‿spúse/zic "c-a venít cu ũșpe ĩșⁱ și̯-a mai̯ rămáz" zic‿î "ᵘũșpẹ-acolᵒ"//și pĩ‿la‿cáp/cînd am ajũz‿la cap/ã‿lăsát sápa jos/și̯-am i̯iși‿la cap//și m-an‿duz‿la butói̯/ã‿scos ápâ-n̯‿gălẹátă/și̯-am înĉepú‿să mă spăl pă ᵘok//dácă m-ã‿spălát pă ok/parcă-m̯‿venisă...vedére/cum să spun ?//d-aĉílẹa ...să bag mî́na-n̯‿gălẹátă/că mă durẹá/fi̯erbẹá/simțẹám i̯o că fi̯érbe ĉevá în mî́na mẹa//am băgát-o-n ápă/ᵃm̯‿văzú‿că-m...fáĉe bínẹ//i̯ar dîn nou̯/i̯ár am băgát-o//cît an̯‿stat i̯eu̯ puțín acólo la cap/îm̯‿făĉẹá bíne//d-aĉílẹa dîn nou̯ am tras-o/șⁱ‿să mă duc să i̯au̯ sápa să sap/n-am mai̯ putú‿să i̯au̯ sápa-m‿mî́nă// [...] am venít acásă... m-apucái̯ să le spui̯// [...]

zic "i̯a úi̯te-te" zic "ĉe am i̯eu̯ la mî́na ásta/ĉe mi s-a-ntîmplát !"

"óleu̯"/înĉepú ș‿feméi̯a‿ásta/"dọámne"/și vení/dắte dósu̯-acásă ai̯íĉa/și zî́ĉe "tudoráke ʰai̯"/zî́ĉe "că vasilca maríți s-o vez‿l-álde niculái̯ẹ" ĉe/"cum i̯e mî́na i̯ei̯"...ĉe "nu cumvá o fisclintít-o ?"//

vení i̯el/ᵘómu...pă scáu̯un̯‿la pu̯artî//înĉepú sâ mă fărî́me/că ...i̯e dă sclintẹálă//mă fărî́mă/mă fărî́mă/m-a lẹgát//

"ei̯/ai̯íĉi-șa i̯éste la-n̯kiⁱetúră"/zî́ĉẹ//"ei̯/ĉíne știi̯‿cum ai̯

280

săpát ?"//

acúma ĉe ziĉĕ mă [ɛ] mămica/soácra și cŭ mătúșa...ziĉe:

"dú-te la cápre/vez că s-a-ncurcát"/avẹám cîte dóo cápre// noi̯ dóọ/ái̯a dóọ/ái̯a dó^{u}o/șáse cápite//ĉe "dú-te să nu să-nfășure pă vále" ziĉe//

am plecát i̯o//m-an‿dus pă vále/cîn‿am‿venít/am‿vení‿plîngîn‿mi să-ñigrís-așá dégetili pîn-ai̯íĉ//veníi̯ acásă/i̯ei̯ înca tó‿nu plecáse dă la noi̯ dă la puárt^{î}//zic‿î/înĉepúi̯ să plîng//plînĝẹám ca copíii̯-ai̯ míĉi cîn‿să dúĉe/ș^{i}‿cîn‿víne//"mă/ĉẹ-a avút‿î...și-a rub‿mína/ĉevá/dă țip-așá ?"//ĉe "dăzlẹágă-te/că nu-i̯ bíne//nu-i̯ sclintítă mína‿ásta/ĉé ^{i}éste"//

i̯erá dóctoru la despensár ai̯íĉ//în‿fínẹ-am plẹcá‿la dóctór// m-an‿duz‿la dóctor/...

"măi̯/ĉẹ-ai̯ făcú‿măi̯"/zîĉe//

"dón‿doc^{tor}/úi̯te" m-apucái̯ și-i̯ spui̯//

"să zîĉ‿bódaprostẹa/că n-a rămás pîn‿cap//éste ca un‿fel dă paralizíi̯e la tínẹ"//

i̯izínă vasíl^{i}ca
trei̯șápte dă an^{i}

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯er^{i} m-an‿duz‿la cîmp/zig "la gospodăríi̯e nu mai̯ îm‿daz‿vói̯e"/zi^{g} "mă duc ș^{i}‿i̯o la cîmp"//avém niște bumbác//m-an‿dus ș-an‿culéz‿bumbácu/...váta dîn i̯el a d-acólo/d-aĉílẹa‿am tăi̯át‿î...bétẹli cu...gogóșili-n i̯el/că ^{i}íntră uói̯ili și ni-l mănîncă/ zic "că víne tăticu/că s-a duz‿la o séră ai̯íĉ lă brînĉen^{i}/și dácă víne dă la séră‿ái̯a/să víi̯e la deál" zic/"dăpă míne"/zic/"ca să lu^{u}ám bumbácu"^{1}//dẹ-aĉílẹa ã‿stătút/ã‿stătú‿n-á vení‿tăticu/ș^{i}‿i̯o am

---

¹Gest.

plecát acás/am̯‿venít cu bumbácu...cu un̯‿cărúĉór d-álẹa...d-o butelíi̯e̯//şi̯-am̯‿venít ^{a}cásă ş^{i}‿l-ã‿lăsát//să dúcă tătícu̯-asẹáră/ a viní‿cam tîrzíu̯ dă lā sérą d-acólo cu u̯ámeni̯/să dúcă az^{i}/a-nĉepú‿plọáẹa‿az-nọápte/ş^{i}‿nu s-a mai̯ dus [!]//

şî az‿dă dimineáţă/înĉepú plọái̯a/stătúrăm/ş‿să [k] mai̯ stătú plọáẹa/zíĉe "^{h}ai̯ la róşii̯ să lē culéĝem/ca să le lu^{u}ắ‿sămínţa"/ că pentru gospodării̯i̯//şi ne ^{d}sérăm ş^{i}‿culesárẵ‿róşili/lẹ-am stors dă sămînţă/ş^{i}...d-aĉílẹa zíĉe "avéz‿vói̯e" zíĉe/"să scọáteţ‿aráĉi ắi̯ą"//

"da"/zic "i̯o nú scoţ aráĉi/să víi̯e tătícu cu mămíca ş‿să scọáţă"//zic"pă sẹáră"/ ^{zic} "să dúĉe ^{i}ei̯ amîndói̯ şi-i̯ scọáte"//

[Aceeaşi]

s-au̯ lu̯at amîndói̯

a fost o veĉínă dẹ-ai̯íĉ^{i}//i̯a‿a i̯éşi‿la hóră şi̯-a-ntrẹbát-o tọáte fétele că "cutărițo fuĝ^{i} i̯-áu̯uz^{i} cu cutăríţą"//

da i̯a zíĉe "nú"/íĉe "ĉé vórbă-i̯ ái̯a ?/nú fug i̯eu̯/nú mă duc/ nú mă mărít !"/fáĉe//

"lásâ" z^{i}ĉẹ/"c-ạm au̯uzí‿noi̯ că te măríţ^{i}"//

"nú mă mărít !"//

şi sẹára/cînd a foz‿mai̯ pă sẹáră/au̯ [k] s-au̯ lu̯at amîndói̯/ ba pă tren/pă şosẹá/şi̯-au̯ plecát acásă la i̯el//ş-ále mái̯că-sa dac-a venít tọvárâşa i̯ei̯ acásâ/s-a dus acás/şi̯-a-ntrebát "unde‿éste tánţa/sau̯ stéla ?"/cúm a kemát-o/

"nú éste/n-á vení‿cu míne"//

"păi̯ únde‿éste ?"

"nú/nu ştiu̯ !//i̯-ã‿lăsád"/zíĉe "s-au̯ dus pe vále/únde s-au̯ duz‿nú ştiu̯"//

şī...aṷ plecát i̯ei̯/s-a dus acásă la ĝínere//

ologĝẹ́anu stéla [18 ani]

808. CERVENIA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: CB

túrta furnigî́lilor

[Cînd se face turta furnicilor ?]

cîṇ‿să fáĉe ? cîṇ‿să lásă sec/...dă pᵘóstu páştilúi̯//jòi̯-áẹạ //ai̯‿ínţeléᶻ‿dúmnẹatá ?//duminícă să lásă sec/şî joi̯ ⁱe túrta furnigî́lilor//

[Cum se face ?]

cum să fáĉe ?//să púne o cᵘocọáĉē dă pî́i̯nē/aşá/úi̯tẹ-áşa[1] /ặ‿dă dă jōs/şī...d-aĉí pui̯ brî́ṇză/cu ᵘọṷ/aşá‿ámesticátă/şî pă úrmă i̯ár faĉ o cocọáĉᵉ-aşá//ş-o pui̯ i̯ár‿ī [ɛ] piste álẹa//ínainte făĉáṇ‿şî‿ p-àẹá‿tót în ţes‿că nu ⁱerẹá aragáz//da acú lẹ fáĉem ĩ‿aragáᶻ‿da naínte tót în ţez‿le făĉám//

mai̯ méstică i̯áṇcule-ṇ‿vàrz-áẹạ ![2]

[Am mesticat.][3]

şi̯-aşá/aşá să fáĉẹ//ai̯‿ínţeléᶻ‿dúmnẹatá ?//şî te duĉⁱ/ṷo i̯ei̯/ şî i̯ei̯ cṷopíi̯i̯ ş‿te duş‿s-o mănî́ṇˢ‿pă băligár//

[E ! dacă vrei.][3]

dacặ‿vréi̯//dacă vrei̯/aşá să vorgéˢᵗᵉ//să fáĉe pă...dréᵇ‿vekímẹ-/aşá să făĉá/părínţi mi̯ei̯ aşá făĉá//te duĉái̯/pặ băligár/că să dúcă furnígili la băligár/să nu fácă...să nu víie-ŋ ca^{să}//

---

[1] Cît un lat de palmă.

[2] Se adresează soţului.

[3] Replica aparţine soţului informatoarei.

[Aici în curte, sau mai departe ?]

îŋ cúrte/nú/ŋ cúrtea noástră//că dác-aveáŋ víte strînĝeám mạjărea dă băligár//aveám uoi/aveáŋ cai/aveám b^{u}oi/vaĉ^{i}//

[Ce strîngeai ?]

ī bălịgár//băligár dạ la víte/bàligā...mă...

[Aveam vite atuncea !][1]

aveáŋ v^{i}íte şī strînĝám májărea dă băligár/ş ne suiám acoló/ frînĝám pîịnea şî ^{u}o mîŋcám acoló/pă băligár// [...]strînĝ^{e}ám băligáru grămádă//şî pă úrmă l-întindeām/aşá frumuós.../şî-l driguiáŋ cu...uói/cu buói/cu cái/şî-l făĉ^{e}am uŋ fel dă t^{u}ór//^{n}ţelé^{j} dumneātá ?//şî ō [k] tór-óla...dăpă ĉe să uscá/îl sc^{u}oteám aşá frumuós cu sápā/...ştii ?//şî îl făĉáŋ grămez^{i}/şî să uscá//şî iel cuoĉám pîịne//

[Acolo ?]

dá//în tóru óla//m băligár-ola/nú ^{i}erea ca acuşîca să...îl l-ea să-l fácā [ɛ] pîŋ soláre ş pă dă rîn^{d}//şî îl strîn [k] făĉ^{e}ám şî c^{u}oĉám pîịneā iel//făĉáŋ şîre dă tuor//da//şî-l puneám pă fuoc/...şî să ardeá/şî jărátic-óla băgám pîịnea/şî ó...făĉám pîịne d-ăstea//ázimă-i zic^{e}am//da//

rúse nicúla
şaizeşîĉinj^{i} dă an^{i}

săpún

[Vrei să ne spui, cu grăsimea aia mai rea...]

o fac săpún^{u}//o fa^{c} săpún//

[Ştii să faci ?]

---

[1] Intervenţia aparţine soţului informatoarei.

284

da//

[Cum se face ?]

păi̯ !//o i̯ei̯ [ɛ] d-atúnĉa dacă vrei̯/ò‿topéșt^{i}//ș-o pui̯‿intr-um‿b^{u}orcán//ș-ácu primăvàra cînd éste verdeáța/...^{u}o i̯ei̯/^{u}o pui̯‿iŋ‿căldáre/îi̯ pui̯ fro [k] dúpă ĉ^{e}-o pui̯‿iŋ‿căldáre-așá șî caŋ‿să-m̄oàé‿ea/îi̯ pui̯ fo dóo trei̯ ti̯uj^{i}/dă ápă/dă ploá^{i}e/dă leșî́i̯é/‿așá să zíĉē...leșî́i̯e/fără sódă//șî sódă...cît să púne ? cre^{z}‿dumneatá.../puțînă s^{u}òd-așá...îi̯ pui̯/lā...la untúr-acólo//că i̯a ma‿áre cîte-o jumáră/mai̯ pui̯ untúră d-aéa strî́nsa/dă pă coló/dă pŏ‿coló/șî-i̯ pui̯ puțínă.../înțelé^{j}‿dumneatá ?//ă‿sòd-aéa víne șî tá^{i}e pă...cárne-aéa//șî-l fi̯érbem/șî-l umplém/...l-umplém...dă fo [ɛ] dóō...trei̯ u̯or^{i}/cu ápă/dă ploá^{i}e//șî d-aĉí-i̯ púneŋ‿cî́te nițícă...s^{u}ódă/púnem într-o căldáre mícă...cîte nițícă su̯ódă.../ stai̯ bă ! stai̯ bă nícă bă ![1]//șî d-aĉílea-i̯ [ɛ] púnem ápă d-aéa/ mai̯‿îl umpléŋ‿cu sódă d-aéa/cu dóo ti̯uj^{i}‿d-aéa/șî púnē‿șî d-aéa ...ī [ɛ] puțínă/pînă cînd l-úmplem bíne șî i̯el fi̯érbe/șî d-aĉílea-nĉépe să-ŋgroáșe/șî-i̯ púneŋ‿la uŋ‿kil dă sa [k] dă...untúră/ ...zéĉe kíle dă untúră/îi̯ púnem așá.../cum să-^{s}‿spui̯‿eo dumitále/ úm‿pumnișór așá mai̯ mig/dă sáre//la ō...o ocá dă untúră/àșá cu [k] uíte-așá[2]/um‿pumnișór așá/dă sáre//ai̯‿înțelé^{z}‿dumneatá ?//șî să-ŋkágă i̯el/sā [k] fáĉe/-i̯ púneŋ‿sàre-aéa/păi̯ vez^{i} cînd îi̯ púne^{n}‿sàre-ă/víne ș‿să limpezéște/șî să limpĕzéște/șî i̯ése vérde/șî să fáĉe săpún^{u}//așá să fáĉe//

[Și pe urmă-l lași acolo, în căldare ?]

îl laș^{i}‿iŋ‿căldáre/șî dimineáța te scol^{i}/și-l tai̯/...șî...îl [ɛ] îl mai̯‿ī scur^{i}‿ī/vréĉa‿aea bíne/șî-l dumíĉ^{i} i̯ar/fí^{i}e [k] îl pui̯‿ī...leșî́ea pă f^{u}oc/...pui̯ leșî́ea pă f^{u}oc/ca să...ă leșî́ea/pă foc‿î/ca să víne să-ŋcă^{l}zeáscă/șî d-aĉí dum^{i}íĉ^{i} săpúnu/șî-l pui̯ acoló/șî ése ca ŭ‿fel dă premeneálă//^{ai}‿nțelés ?//îsĉe "am premeni‿săpúnu" ziĉe "i̯-a işî‿bún acū..."//dacă ves‿că ^{i}ˆe mai̯ táre... mai̯ púnem‿î ápă d-ae̯a şî lî‿mai̯ îmui̯ém/dacă nu/-i̯ mai̯ púnen‿sódă/ dacă ^{i}ˆe mai̯ mu̯álē.../áe̯a/dacă-i̯ mai̯ trébue sáre/dă nu să brobone̯áză i̯el dăsupra-nţele^{j}‿dumne̯atá ?îi̯ mai̯ púnem‿î sāre/...ş-aşá-i̯ făĉen‿şî săpúnu̯//da// [...]

---

[1] Se adresează unui nepoțel.

[2] Gest.

[Dar dacă se-ntîmplă să nu iasă bun de prima oară, nu-l mai...]

îi̯ mai̯ pui̯ so^{dă}//

[Şi-l mai fierbi a doua oară ?]

ei̯ ! l̥‿mai̯ f^{h}er^{b}‿niţél/da nú-l mai̯ f^{h}erb^{i} kar cun‿l-ai̯ fi̯er/‿nū...//că i̯el fi̯értu-i̯ i̯éste/j‿dacă nu ^{i}ˆéste.../îi̯ mai̯ pui̯ niţică tăríme/dacă ^{i}ˆéste pre̯a táre...cum‿vă spuséi^{u}/mai̯ pu^{i} niţícă vréĉe/niţícă...[1]//şî aşá să fáĉe// [...]

[Şi ca să miroasă frumos, ce-i mai pui ?]

ui̯te pelín‿î/vetríĉē/aşá să zíĉe ai̯ văzú‿la‿áe̯a‿aşá vérde̯ā../ îm...ae̯a/vètríĉe/pèlin‿î.../î [ɛ] i̯izmă d-áe̯a dă be̯a [k] dă [ɛ] ízmā/aşá...să zíĉe...//aşá//d-ásta-i̯ púnem/i̯o d-ásta-i̯ pui̯/şî ve^{r}de̯áţă/şî...crín/şî ^{u}ˆórĉe i̯-am pus ca.../nī^{j}‿nu n̠-a plăcú‿kar vérde̯-aşá/àşá mai̯ pu̯otrivít//

[Aceeaşi]

mo̯áre u̯ómu

mo̯áre u̯ómu/...şî-l‿îmbrácă/îi̯‿fáĉē úi̯tē.../îl‿înţíņĝe cu [ɛ] ĉe̯áră úi̯te pă la déşte/pă la úngii̯ pă c^{u}oló/ [ɛ] ĉíc-aşá-i̯ obiĉéu̯/‿de !//îi̯ fáĉē...e ! păi̯ nu ştii̯ tu/că nu te bag^{i}//dā úni o̯amen^{i} ştie to̯áte ále̯a//[2]

[Dumneata le ştii...]

păi̯ şi i̯ó an‿ştiút/că am‿văzú‿ştii̯/da niĉ i̯o nu mă bag//ni^{j}‿

---

[1] Informatoarea se întrerupe din cauza intrării unei vecine în cameră.

[2] Se adresează soţului.

286

nu pui̯ mî́na pă mort//

[Spune, cum se face mai departe...]

şî pŏ‿úrmă...[ɛ]l̥‿spắlă/-l pi̯áptănă/îl‿ī.../l-îmbrácŏ/şî-l púnē...acólo//şî po‿úrmă-i̯ fáĉe cáp^{c}/îi̯ fáĉe dă cu̯ócă/ştii̯ ? î̂i̯ fáĉe un̄...níşte coláĉ aşá ú̯nsprezèĉe c^{u}oláĉ^{i}‿ī/ [ɛ] níşte [ɛ] c^{u}oláĉ i̯ar‿ī prescúrā.../cáp‿ī/nu ştu cum̄/áe̯a/ĉe̯-i̯ fáĉe̯ i̯ar p-ắe̯a/fáĉe ú̯nsprezèĉe pomnéţ^{i}/...aşá să zíĉe/pomné^{t}/...ē !...fáĉe cu̯olívă/-i̯ fáĉē...ái̯a şî-l‿î.../aşá-i̯ fáĉe̯//

[Şi capul cînd se face, chiar cînd...]

kár cîn̦‿să‿ĉe cu i̯el la.../atún̦ş‿să fáĉe cît e m^{u}órtu/-i̯ fáĉe capu̯-óla/^{s}‿să‿ĉé‿cú‿el la bisérică/şî-l‿l-e̯ā pópa/ş‿coláĉi-i̯‿împărţéşte la lú^{me}//şî pu̯omnéţili to^{d}‿la lúme̯ le̯-mpărţéşte//da//[...]

[Şi pe urmă ?]

şî d-áĉi víne̯-acásă/fáĉe dă mîn̦cáre/...fáĉe dă mîn̦cáre[1]/dă la to̯átă-lúme̯ā...să mănî́n̦ĉe şī...ple̯á^{că}//pŏ‿úrmă-i̯ fáĉe p^{u}ománă...

[Cîte pomeni îi face ?]

să fáĉe̯ p^{u}omén^{i}/il pu̯ò̯menéşte dă trei̯ zíle/îl po̯menéşte dă nóo zílē/îl pu̯òmenéşte dă trei̯ săptămî́n/d-áĉi dă şáse-i̯ fáĉe p-ái̯a máre̯a/fáĉe cápete/ĉin̦/şáse/cápete/cît ē...

[După cum poate omul][2]

după cum po̯áte/dăpă cum̄...á^{r}e//îi̯ fáĉe/víne̯ p^{u}ópa/...i̯a pópa coláĉ-èe̯a mári/p-ắe̯a mic‿ii̯ dā...la lúme...//pă^{i}‿aşá fáĉe/aşá să fáĉe ^{de} !//şī...ásta [r] ásta să fáĉe̯//

[Aceeaşi]

---

[1] Repetarea se datorează intrării cuiva în casă.

[2] Replica aparţine soţului informatoarei.

grî́u

grî́u să...prègătéşte tot aşắ[1] /dupắ culésu p^{u}orúmbuluį/fǫárte frumós/atụ́n^{ş} să trécê la o arătúrạ.../scǫáte...cocênẹ-afáră bùn-înţelés ásta/s trécê la o ąrătúră búnă/să discúįe/fǫárte biné/s pregătéşte...prẹgătéşté pátu ĝerminatív/aşá să spúne/fǫárte biné/ fǫárte coréc^{t}/m̦ f^{i}ine bíne/să áęa/să...sámene unįfór^{m}/s sámene bíne/şī bágă [ę] sèmănătǫárẹa/séu dòoɉnóo[2]/^{s} sámănă fǫártē...bínē/ în ī...rîndur^{i} frumǫáse/la ǫ-adînĉime de vrō...şápte ob zéĉe ĉentimétri/c-acúma nu greşésc aíĉa nū...nu maį mẹ-adúc amínte/am vro pátru an [!] ş c-am plecá ^{de}-ácólo şî [!] le cam uįt/nu ^{i}į cázú să le uį^{t}...//şī...să púne/primăvàra/şī... [ɛ] įárna să maį controlẹ́ază/să vádă putérẹa dē ă.../dac-aų degêrá/dacă s-aų stricá^{t} şī...//şi dúpă...prìmăvára...vínẹ fǫárte frumo^{s}...[3] şī după áęā víne şi-į tráĝe o grápă/ştis primăvàra//cu o grápă cū... grápā reglábilă//aşá să spúne/ǫ grápă într-un agregát/ca d-aį-ĉį-şă... [ɛ] aprǫápe cît ţîne cúrtẹa nǫástră aşá [ɛ] nu cúrtẹa tǫátă/zis aíĉį-şá d-aiş^{i} pînă-ŋ cásă/pînă únē... [ɛ] búcătăria//^{a}şa dă lung/púne o grápă fǫárte búnă/mérĝe p-uŋ hectár odátă...// ḑúp-áęa să lásă şî să...fertilizẹ́ază/-į maį dă prìmăvára cū o... urée//urée saų azó de amónių//şî pregătirẹa grîuluį/grîu acúma ...kar acúma éstē...perįǫáda dă-l aşteptăm/ca să-l tăįẹm/să-l recoltăm/^{ş} să-l ī...adúcẹm îm magaziẹ//...ásta éste//

[Şi după ce-l aduci ?]

[ɛ] párte-l dúcē ^{l}a...bázā/o párte ne opréşte nóo că nu-l maį dă...

[Da de treierat, cum se treieră ?]

---

[1] Ca şi porumbul, despre care povestise mai înainte.

[2] S O -29 = marcă de semănătoare.

[3] Se întrerupe din cauza unui copil care intră în cameră.

cū...acúma a venit...glóri^{i}a [1] ásta ĉe dóisprezèĉe [1]/combína ĉe dóisprezèĉe/înainte [ɛ] c^{u}ombína zis/ĉe únu [1] şî ĉe trei [1]/să [k] nú mai să treieră cu mîna/^{cum} să treierá înainte//sęĉera ma [k] ádică seĉerám cū...sĕmănătó [k] seĉerătó^{r} dintr-áleą...e tráse dĕ boi/ ştiţ ?//şī după ĉē l-arûncá venęá cu nişte mîin să-mvîrtęá áşà/dădęá jos aşá/polǫáĝē aşá să spunęá/polǫáĝę//să-mvîrtęá mîinilę-áleą şî-l dădęá jos//trei aşăzá a pátra dădęá jos//şi-l lǫam/şî-l legám în znop^{i}//î^{l} făĉán clắi/dîpă clăi...ī[ɛ]ne făĉám ĉęátă dă... şápte òb zéĉe/depínde cîd grîu credęám noi...că putém să púnem în cáre//ne făĉám o ĉ^{e}átă de şępte ^{u}òb zéĉe.../ [ɛ] fàmíli^{i}//"^{d}mnęátă ai dă...ai atîta grîu//ñoi ca să fáĉen fáţă lā maşîna dă trẹier/ ca-n tímp-ọlā ri [ɛ] ridicán tó du pă árie/d^{e}-acólo/áşá să spunęá/ dî la maşîna dă tre^{i}e^{r}//páie/grîu/plęávă/tot/să duĉá-n cúrte odátă//to^{d} cū cáe erá/...cárelę-á^{stęa}//şi d [k] cîte trei bu [k] persǫáne dă fiicárē...cár/adícă famíli//luai şî trei persǫáne dumínică//afár dă ăla care úmblă cu ateláju//şî...treiera^{n} cu tóțe-acólo-n ĉátă/aduĉ^{e}ám.../care cădęá-ntîi dădęá o vádră dă ^{vin} sau dă [!]ţuícă [!] acólo [!] dădęán c-aşá iera óbiĉeiu nóstru...//ē ! şî d-aĉílęa...să mai făĉęá şi únele trébur^{i} şi... [ɛ] d-egzém^{plu} făĉ^{e}á ĉęáta//ca f^{i}iiecàre uom/dúp-atîta múncă/s pregătęá ş-o másă//ş să punęá o másă ^{d}-áęā/acólo/tăiá um bobóc/o raţ-/acólo/um pui dĕ găină/să făĉ^{e}á o ĉórbă/o mîncáre ^{s}.../pregătęá/mîncá fǫárte frúmo^{s}/ş plecá acásă/depínde/dúpă cum să-nţelęĝá/úni nu/úni da//ásta ^{i}er^{e}á la o...mica-nţelęĝerea între ^{ǫámeni}//

rúse flórea

pàtruzeşíunu [de ani]

---

[1] C-12, C-1, C-3 = mărci de combine.

viịà

pregătéj^{i} lócu fo̯árte adîn̯c/să știț [ɛ]//să prĕgătéște lòcu-adîn̯c/...p lă ĝenu^{k} cé mai n̯co̯à-n̯có^{lo} [ɛ] ărătúră/ĉe̯a mai bună arătúră//cum ?//

[Patruzeci de centimetri][1]

dă/așá să pregătéște/după care alég^{i} viịà/noi̯ nu púnem dintr-ásta altoítă/noi̯ púnem î ^{u}obijnuítă/d-a $^{no̯ástră}$//șî să... noi̯ o̯ tăi̯ém dîn̯ víță/jo̯árde//anumíte jo̯árde mai̯...búne/ĉe̯ vrem să púnem: zái̯băr/terásă.../î zái̯băr bălán/știț/că-i̯ anumítē sóiụrĭ /^{d}în̯ care noi̯ le pregătím//stai̯ ! f^{i}i cumínte petrícă ![2]//

șî...púnem î...d-acîl^{e}a...u̯o [k] dúpă ásta/...să púne c-un î...c-^{u}o sidílă/așá...spune̯ám noi̯/știț ?//c-un u...fi̯er/așá[3] dă ae̯a/ș-aiĉ așà-i̯ pune̯ám un î lemn/știs ca să pútem s-apăsắm așá cu nịște cráĉe cú picóru/...șî pune̯ám [r] pune̯ám [k] n̯tinde̯ám sfo̯ára fo̯árte frumós/ca să [ɛ] f^{i}i^{i}e drep^{t}//^{că} ácolo să púne pentru tòde̯aúna/nu să púne pent^{r}u un an//să f^{h}ii̯e drep șî...pune̯ám așá la rînd/îi̯ pune̯án șî cîte̯-o cánă cu ápă/după cáre...î terminán că púsu/să î prășá/dă ĉin̯ șase or^{i} pă váră/pentru ca să porne̯ásca frumós/...știț ?//așá să...^{s}ă spúne/sad//dupặ carē...al tréi̯le̯a an/al du [k] al dóile̯a an arun̯cá...^{i}el cît^{e}-un̯ strúgure̯-ai șî col^{e}a//al tréile̯a an intrá pă rod/așá/bin^{i}e/ș-al pátrule̯a ècstra^{ordinár}//fo̯a^{rte} bíne/după care...noi̯ o-n̯grijám în̯ f^{i}ii̯cáre primăvàră/c-așá éste/primăvàra să...tai̯e...jo̯árdili/să lásă anumíte jo̯árde...care crédem că...ar da ro̯áde $^{mai̯}$ búne/șî ...^{u}o săpắm fo̯ártē frumós/o stropím/care vor//nu să stropéște... //nu vor toț^{i}//bíne ! fi^{i}ecàre...cú médiu lui̯//

---

[1] Replica aparține unui informator ocazional care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează unui copil.

[3] Gest: lung de cca 70 de cm.

290

şī...tọámna...o culégêm/vẹním acásă ş-o stọá^{r}ĉem în ĝẹácur^{i}// tot în ĝẹác//nu avém présą//şî ō...driguí^{n} cu piĉọárélẹ-aşą́/în jgá^{b}//

[Ce-i faceţi ?]

ō stọárĉem/aşá-i spu^{nem} noi//ş-o driguín cu piĉọárẹlẹ-aşā.../ şî după aĉéẹā...îl púnem în butóẹ-aşá/zis ácólo/fiérbe/să fáĉe vin/şî **bem**/că ĉe bun ar fi acú^{m} [!]//

[Acelaşi]

la grădínă la soláre

[**Ziceai că lucrezi la grădină ?**]

da/lucré^{z} la grădínă la soláre .../

[Acolo ce aveţi ?]

avén róşii în solárẹ/am fos tọátă ẹárna la răsádur^{i}/am pu [k] făcú răsádur^{i}/şî lẹ-am repicát/în solárẹ-acólo pă...pă cîmp/adică la colectí^{v}/a^{m} fo^{z} la ĉeapé[1]/şī pă úrmă lẹ-an repicá^{t}/şî lẹ-am dus în solárẹ/lẹ-am pus şî pă cîmp//n-o^{s} fi fos p-acólo uíte ?să venís să vedés ĉe róşi frumọásẹ-avém ?//da spuséi/sîntém o mînă dă ọámen^{i} şî p [k] aşá pă cî să pọáte/áẹa e lú [k] un lúcru migál//nu-i ca s te repéz^{i} cu sápa să.../cum e la cîmp acú/lẹ-an dus an săpát...doó ectáre dă pépen^{i}/am venít acásă şî dăvremé//da acóló nu po s te repéz^{i}//că trébue să puẹ-arácu/trébui să copiléj róşiẹa/trébui s-o léj^{i} ş s-o dai la arág bine/să f^{i}iẹ legătúr-aşăzátă/să nu f^{i}ie cu róşiẹa/că să pătẹáză/ş pă úrmă nu ma ^{i}ẹ.../ dacă să pătẹáză/să să...fréĉe dă arác...//ş-únd^{e}-o aşáz^{i} ō... arînjéş^{i} ş pă ẹa ca lúmẹa/o copiléşt^{i}-o cîrnéşt^{i}/i ru vîrfu/...să să cọácą//aşá le fáĉem//

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producţie.

[Daᵓ nu s-au copt încă .]

dá/la solárᵉ‿s-a cop/‿şî́ pă terén/aŋ‿culés ieʳⁱ/da//s-a copt’ // p [k] o párte pă i̯éle s-a copt/o párte dĩ‿i̯éle...nu s-a copt’ //i̯e după cum i̯e púsè//că nẹ-a-ntîrziá‿şî ploí̯lẹ-ástẹa/că plóilī...// úte kár acú a plọ̯át/cîmpu n-a făcú‿nimí/pînă ástăzⁱ//da noi̯ îŋ‿gʳădín-aŋ‿făcút/că̄...ne dúĉeⁿ/‿că e [k] dacă fáĉeᵐ‿pátuʳⁱli.../la ástẹa putéŋ‿să mérĝem pîntre‿éle/am pus aráĉ/am legát/acú a legá‿şî róşîẹä...//

[Daᵓ spune, dacă vrei, iarna cum pregătiţi, ce faceţi...?]

i̯árna să...dăstúpă grópili‿úi̯tẹ-acú care sum‿púse.../să dăstupắm/băligáʳ-ola pútredu care éste/mắ‿puném băligár vi̯íu̯.../i púnem pămî́nt/dóoʲ‿dă ĉentimétri dă pămî́nt/şī cu băligár/cu braníţạ/c-aşá-i̯ zíĉẹm noi̯/ş‿p-óʳmă rẹpicắm róşili [k] sămănắm róşîlẹ-ᵍacóló//

cᵘólẹa ĝorĝéta
pàtʳuştréi̯ dă anⁱ

pícă purĉẹáọa

ne alóĝem mai̯ mulsⁱ‿copíi̯/şápte opt‿ī/depínde de cîs‿sîntém/lom pi̯eᵗ [ɛ] lum pi̯etrọ́ae/aşezắm trei̯ úna [k] únu peste áltu/şî lîŋgă ĉéle trei̯ púnem un‿î...pi̯etrói̯ care se numéşte páĉe//ă... noi̯ p [k] tráĝem o líni̯e/de unde să dăm//cînd‿î se pícă purĉẹ́ạ/ĉèiláltⁱ ẹau̯ pⁱetrọáⁱele répede/şi fug//dacă l-atínĝe...tréĉē... copílu care l-a picát/tréĉe la purĉẹá//ạ...cîn‿se întî́mplă sā... píĉe páĉe/ş [k] cu̯opíi̯i [ɛ] treᵍ‿la loc/că-nsẹámnă că i̯e páĉe/nú‿ma‿áre vᵘói̯ẹ să-i̯‿i lovẹ́ască ĉéilàlsⁱ‿pe‿ᵉel//dacă‿eⁱ pⁱetrói̯u-n timp ĉe n-au̯ [ɛ] n-au̯ [k] nu au̯ daᵗ‿tu̯oţⁱ/atúnĉẹa [ɛ] trejⁱ‿la purĉẹ́ā/aştéps‿să dẹa toţⁱ kě... [ɛ] trej‿la loc/cînd‿î...cînd a

292

picá^{t}‿pácê^{e}a//saṷ a picát pu^{r}ĉélílẹ/cîm‿p^{u}o^{s}‿să ^{i}ēẹ...piátra șî să fug^{î}//

[Și cîți sînteți care jucați ?]

șáse/șápte//

[Da' purceaua cum e ?]

ịéstē...formátă‿din treị pịétre...

[A, aia-i purceaua !]

da/púse úna peste áltą//șî‿lîŋgă ẹa‿éste al‿pịetróị maị m^{i}īc/ cáre-ṇsẹámnă...páĉẹ//dacā...píĉ^{e}-aĉél...pịetróị...îṇsẹámnă că ẹ páĉe/șî ĉèilálts‿po^{d}‿lụá pịétrele/care n-áụ picá‿purĉ^{e}áọą//

rotáru iụonél
tréịsprezèĉe an^{i}

809. PIETROȘANI [ALR I, 922]
(jud. Teleorman)
Culegere: 1973; CB,MT,MV; transcriere: CB

púnem porúm^{bu}

primăvàra faĉem og^{u}ór//príma arătúră og^{u}ór//îị spunḗm [k] așá-ị spúnem: arătúra dînti og^{u}ór//àșá//a dọ́ọa...după ĉe l-am arát/îị dăŋ‿cu grápą//^{s}‿maị fărîme búlgări/pămîntu să‿z‿maị preséze/să nú‿între vîntu-n ịel să ^{z}să usúĉẹ//àșą//d-aĉī...după áẹa... víne tímpu púsu^{luị}//la tímpu púsu^{l}uị [ɛ] ịárā^{s}‿pornịŋ‿cu plúgu/șî púnem porúm^{bu}//î‿moldóva nú-l púnẹ/cum îl púnẹ^{m}‿noị pă rînd//îl sámănǎ//^{h}așa am văzú^{t}//sămănat ...tọámna/împrăștiẹa^{t}//așą//șî săpá^{u} așá [ɛ] ^{u}ō pụostáță [ɛ] zis...cum ziĉem noị po^{g} [k] um‿pụog^{u}ón dă lā cap/șî merĝ^{e}a/șî p-ăla-l lăsá cólo/p-ăla lăsá cólo/care i să pārẹa maị bun//ọr la noẹ-aịĉẹa...ĩ‿al^{t}‿fel să lú [ɛ] să lucrẹa^{ză}//

púnem pă ún‿rîn^{d}/şî pă rîn^{d}‿mérĝeṇ‿cu sápa/îį daį cu sápa/ cîrăréşt^{i}‿i.../burúįeníli [ɛ]plivéşt^{i}/júmul^{i} [ɛ] to^{t}...//ş-ásta-į// dúpă įa^{s}ta...dub [k] zis‿î...dú [k] ástă‿įéste după ĉ^{ə}-a răsărít/ búnînţélés/práşa/sápa...//îį făĉẹám [k] înáinte să punẹ́a...īį fă-ĉ^{e}am‿î...práşa-ntiį fără.../că naíntẹ-atuṇş‿pă [r] pă tímpurlẹ-a-lẹa nu ^{i}erẹ́ā...prăşîtór^{i} cum įe [k] a įeşît acúma/cultivatuáre să ziĉe^{m}‿/cum e ástẹa cu...//ē^{i} ! să-^{n}fiinţáse prăşîto^{r}‿d-ástẹa dā le trăĝá boįi/saų cîtį-uṇ‿cal//ţînẹá^{i}‿dă cọárnili‿luį ca dă plug// āşá//acū...s-a modificát//după áẹa noį avẹám rári^{ţă}/carẹ-o ţių/ ş-àcú ẹ-atîrnátă-ṇ‿coşár la pătúl//rạriţă a [k] cărăráṇ‿cu ẹa pîntre rîn^{d}/ca să tá^{i}e burúįeṇli şî pămîntu-l maį da...pî‿^{l}îṇgă ...cuįb/pî‿lîṇgă [ɛ] fįirli‿dă porúm^{b}//nè‿duĉẹan/ne-ntorĉẹán/ne duĉẹán‿ne-ntorĉẹa^{m}‿pînă...//ş‿după ĉe să cărăra/...um‿pogóṇ‿cît cred^{e}aṇ‿că puteṇ‿să săpăm d^{u}oį uámen^{i} saų t^{r}eį ọámẹn^{i}‿intr-o zi .../d-aĉi-l‿loáṇ‿cu sa^{pa}//dan‿dîṇcoló‿^{j}‿dîṇcolo/ş‿trăĝám pî‿lîṇgă‿el/dîṇcoló‿^{j}‿dîṇcolo/şî strîṇĝ^{e}am...pămînt [ɛ] pî lîṇgă cu^{ib}//undẹ‿^{i}era burúįen^{i} le maį şî burúẹaṇ‿sigur/^{că} nú‿lăsám să...facă stu^{f}‿pî lîṇgă porúm‿că.../n-ávẹa nîĉ^{i}‿un ros^{t}‿atu^{n}ĉa.../burúįen^{i}-lẹ-ălẹa... [ɛ] trăĝ^{e}ă...séva pămîntul^{u}į...ṇ‿lo^{c}‿s-o trágă...f^{i}iru dă poru^{mb}//ş-àşá...vórb-áẹa l-aşteptaṇ‿să cọácă după ĉe termenáṇ‿cu sápą//s-a culi [k] să cuọĉẹ́a/culeĝ^{e}ám//

[Cum ?]

jupuẹán‿dă f^{u}oẹ-aşá/rupẹaṇ‿ştįuletíli/ş‿l-aruṇcám [ɛ] pă lo^{c}/ grămez^{i}//noẹ-aşa spunẹm: "aruṇcă la aruṇcătúră" zîĉe/"porum^{bu}"// făĉẹaṇ‿grăme^{z}‿grămez‿grămez^{i}/cî^{t}‿putẹá‿să...munĉim într-o zi// sẹara pă cîmp...[1]îṇcărca^{ŋ}‿caru cú‿poru^{mb}/^{s}‿plecaṇ‿cú‿įe^{l}‿aca^{să}// dacă ma^{e}-avẹám pă ĉinevá...rămînẹá acoló/...d^{u}ormįa acoló la cîmp/ tăẹa cuọĉeni ĉe culiĝām ziọa/tăẹá coĉeni/-į legám/îį şî gluĝẹam/ súl‿îm picĉọarẹ-aşá//įo cîṇ‿venẹam acasă/...dam‿boį‿la ápă/luam mîṇcáre/^{j}‿mă duĉám înapoį/cî^{n}d erẹá doo ĉasur pîṇ lá zió‿eraṇ şî‿

---

[1] Işi drege glasul.

294

ẹó acólọ//ş-acólo...nẹ-apucán dă trẹ́abă//

flórẹa sin
şàpteşáptẹ [de ani]

pî́i̯nẹa

[Pîinea cum o faceţi ?]

frămîntátă-n căpistérẹ//^cu alọá^t plămădít/plămădéşt^i alṷátu/ am plămădît asẹáră alṷọ́atu/cu túrtẹ...dă mái̯a/ş-am frămîntát-o/ s-a dospíd/^d pă ĉe s-a dospít am întíns-o-/am ars cúptorú/ş-am băgát-o la cuptór//

[Da' turtele cum le faci ?]

tó dîn cócă dîm pî́i̯nẹ//cócă dîm pî́i̯ne/^u ọ frămî́ns^i cu mălái̯//cu mălái̯ şi̯ láş^i s s-acrẹáscă/ş la ú^rmă le-ntí^nzi//ş să usúcă//şî le ţíi̯ [ɛ] uscáte-n trái̯stă pînă cînd î...le térmẹn^i//fáĉ áltili ...i̯ár tó dîm pî́i̯nẹa//că naínte să făĉ^eá...lăsá...alṷát//şî ştíi̯ gínō[1]...nu [k] s făĉá pî́i̯nẹa ácră //nu i̯erá...nu i̯érẹa ^bună//^s făĉá pî́i̯nẹa ácră// [ɛ] s făĉ^ea pî́i̯nẹa/şî dîm pî́i̯nẹ-ạẹa lăsá...púţină c^uóc-așá un cocó^lọj dă cọ́că//şî cînd îi̯ venẹá tímpu dă mai̯ făĉá la trei̯ pátru ĉin zíle ẹar pî́i̯ne/îl punẹá ş să mui̯á în ápă cáldă/şî frămîntá cu i̯el//níc^i nū [r] nu făcám bine//acúma cînd a i̯şít î...

[Cu turtele-astea e mai bine...]

cu túrtilẹ-astẹa-i̯ mai̯ bínẹ//şì cu drójdi^ie să fáce i̯ar/^cu drójdie//ḍa...nu po^s să ^mai̯ faş cu drójdiẹ că...drọjdia nu ţinẹa/ dăcît...o zi doo åcólo şî să strícă//

[O faci la cuptor pîinea ?]

ḍa/la cuptór//

[Şi la altceva se mai coace...?]

---

[1] Se adresează unei învăţătoare din sat, care asistă la înregistrare.

la sóbă//i̯árnă//

[Iarna, la sobă.]

şî la maşî́nⁱ //la ţéstᶜ//

[La ţest se face ?]

la ţest//nu mai̯ sun ţéstę-acúma/mai̯ rár ĉínę-o mai̯ avęá ţest în sat//

[Da ?]

ⁿda//lă [k] mai̯ rar ĉíne mai̯ áre ţéstį în satᶜ //tócmai̯ in teléorman aíş să mai̯.../şî mai̯ ⁱe şî́ p-aíş pă la noi̯...

[Dar dumneavoastră aici vă ţineţi de Vlaşca ? că zici că-n Teleorman...]

[ɛ] dă téleorman acúma/ⁱeʳám dă vláşca//

[Mai demult eraţi de Vlaşca ?]

vláşca/vláşca ⁱeręám//şî téleormànū...i̯ei ī...i̯ereá ţestárię̯a àęa múlta la i̯ei acóló erę́a//acólo i̯erę́a//

[Ai avut ţest ?]

am avútᶜ //am avútᶜ //

[Făcut de dumneata ?]

dă/da/da/păi̯ cum ?//

[Cum îl făceai ?]

cum îl făĉęám ? úi̯te făĉám [ɛ] pămî́ntu muşuru̯ói̯/şî făĉám pămî́n cu plę̯ávă/şî́ punęán dă jur împrejúr/pînă făĉám ŭ mormán aşá[1]//ş bă úrmă lu̯am nîşte pápură/o-ndoęám bíne/ş-o vîrám aşá[2]/ca să-i̯ faᶜ...loc/dă băgad lémnu//cînd îl băgai̯ cólō...dă să uscá/tʳᵉbęá să baj lémnu/s-atî́rnę-n veríĝⁱe/îl ă...lăsá ca să-l árzⁱ/c-aşá n-ái̯ cum să-l...n-ávęai̯ cum să-l ᵃʳᶻ//sta acóló pîn să uscá le-ntorĉęái̯/le răzuęái̯/le lipʰi̯ái̯/şî...făĉái̯ pî́i̯nę//

deácu necúla
şáptezèşişápte dă an la tu̯ámnă

---

[1] Gest.
[2] Gest.

296

săpúnu

[Cum faci săpunul ?]

săpúnu-l fac în̦ félu următ^{u}ór: pun şî topésc...grăsimea/^{u}o dăşărt în̦ căldáre/întîi̯ cîntărésc ...//pátru ki̯logrâme dă̄...grăsimē la un̦ ki̯logrâm dă sódă//deĉ^{i} i̯o în̦ căldárea mea cam dóosprezeĉe kilográmẹ pun/înṣă mai̯ pun̦ şî trèi̯sprezéĉe dă grăsíme lā... pátru dă [k] la trei̯ dă sódă/ştiţ^{i} ? mai̯ dau̯ un̦ ki̯logrâm pă dasúpră//şī pun̦ grăsîmeá-n̦ căldáre/fi̯érbe bíne pînă să topéşte/dup-aĉeea-i̯ curăţ^{s} pelín̦ vérde/arúnc...şî fi̯er bíne/şi...înĉép şî fac... fag leşíi̯e-^{n}tr-o căldáre dă dóo védre/s [k] adícă-n̦călzésc o căldáre dă ápă/ş-arún̦c ō fărâj dóo dă c^{u}oĉén^{i} bătúţ^{i} ī...aşá vii̯/arş^{i}/vii̯ i̯-arún̦c în̦ căldáre/s să stin̦g-acoló/pó úrmă-i̯ scot/las ápa s s-aşéẓẹ/o scurg în al vas în̦ care pun şī topés sódą//dacă e sóda fulĝ^{i}/^{d}în aĉéẹa fulj la pakéte/i̯o to^{r}n peste săpún/...cît^{e}-um pâg dăn ă sódă/cu púnga şî tórn̦ cu u̯ala ápă şî méstic//şī aşá proĉedéz pînă...términ̦ sọda care ştiü i̯o că tre s-o pun//şî sóda şî ápa caré am avút-o/înṣă dacă ^{i}e sódă dîn ástă...glod... [ɛ] ^{u}o dizólv într-ō...căldăruş-alắtur/pun o táblă p fúndu căldărúşî/că sọda găuréşte...vásu/şî...pun [k] i̯au̯ cu ún ibríc sau̯ cu o oálă dîn ī...ápa cu...sódă/şî tórn în̦ săpún ş-améstic fi̯erbe ĉe f^{i}erbe şî i̯árăş to^{r}n/şî méstic tot tímpu să nu să umflẹ/să nu dea pă răscoále//şî pun aşá pîn-am termină^{t}...toátă solúţie-ásta carē ...am...ap-ásta care-am dizolvát eo sóda//şî după ĉe-am terminát/îl mai̯ fi̯er puţín/îi̯ pun um pumn dă sáre/î^{l} spăl frumós pă dasúpra/torn ap-aşá şî-l spăl/îl méstic şî-l dau̯ jos//şî mai̯ mă duc ī mai̯ la un̦ [ɛ] sfer dă or-aşá/şî-l mai̯ méstic o dátă să nu rămînă umflát/să easă dă mărĝin^{i} mai̯ sus şî dă mijlo mai̯...//şî i̯ese pelínu alb/frum^{u}os/cînd áre pelínu...vérde i̯ése şî vérde...//şî... aşá faĉem noi̯...//

steliána mutulígă
pắtruzeşîtrei̯ [de ani]

aşá să...petrég‿núnţile̯-acu̯ma

dă mi̯ércur dă joi̯ la noi̯‿încépē...pregătíre̯a pentrú‿o núntă/dăjá mai̯ dîn timp încépē m^{i}ire̯ása să-ş^{i} [ɛ] cománde o rókii̯e/să-ş cáute um‿pantóf sau̯...ĉē-i̯...trébue̯/ĝinerli un‿cu̯ostúm şi i̯el dacă nu áre bún/ọ cămáşă álbă/dacă árē/mă rog‿ī/lē-mbrácă ş‿p-á-le̯a/dacă‿sîn‿búnẹ/curáte//şī...dă joi̯ încépē..pregătíre̯a/dă mi̯ércur dă joi̯ încépen‿să fáĉen‿c^{u}ozonácu/sau̯‿ó prăjitúră/ĉe vren‿să mai̯ fáĉem acólo/po‿úrmă-nĉépe cu córtū.../tái̯e o vítă/la noi̯ nu pre̯a să tá^{i}e víte/porĉ^{i}/...să mai̯ tàe̯-acúma to̯am [k] cînd i̯e tó̯amnă/acúma primăvára să tái̯e m^{i}ei̯//şī vára nu pre̯a să fac... nuns‿la noi̯//primăvára şî‿tó̯am^{na}//şī...víner^{i} po‿úrmă-nĉépe/joi̯ şî víner^{i} şî pî́i̯ne/acúmā...să mai̯ fáĉe la férmă/avém şî noi̯ aíĉ o brutărí^{i}e/şî dăm la brutărí^{i}e/da...áltă lúme mai̯ fáĉe̯-acásă/fáĉe jói̯ şî víne^{r}‿pî́i̯ne̯a//po‿úrmă încépe s‿fácă...fripturá.../o fáĉe víner sau̯ sî́mbătă.../o sco̯áte réĉe.../cozonácu cun‿vă spúsei̯ îl fáĉe mai̯ náinte/şī...sîmbătă dă dimíne̯aţă/dacă‿áre..pórcu tăe̯á^{t}‿sau̯...p^{î}ásăr^{i}/dacă nu táe por^{c}/tá^{i}e pásăr^{i}/încépe să...tái̯e pásăr să le cúreţe dă sî́mbătă//să fíi̯e gáta pentru...//po̯a‿să‿fácă ş‿fripúra dă sî́mbătă.../pentru ĉi̯órbă rămî́nẹ pentru...dùminică dă dimíne̯aţă fáĉe...ĉi̯órba...//la noi̯‿i...sî́mbătă după ami̯ázā ...încépē un om să e̯ā...i̯a o plóscă-^{m}‿mî́nă/cu̯-o batístă legátă la plóscă...

[Aşa, spune tot obiceiul.]

da//şī...lā domnişo̯áre/sau̯ lā...cum să spū‿lā [ɛ] bòi̯ér^{i}/lā o̯ámẹn^{i} aşá [ɛ] să fák‿invitắţii̯//kár la famíli^{i}/care sî^{n}‿mai̯ tinér^{e}-aşá mai̯...bínẹ/să fák‿invitắţii̯/nu-i̯ kámă cu plósca//^{d}a la ţăran/lā ắşte̯alált^{s}‿să kámă cu plósca//ş-atúnĉ‿i ọm-ọ̀sta cu [ɛ] plóscā ple̯ácă şî dā...care...i̯e dă kéma‿cu plósca-i̯ kámă cu plósca/le dă să bẹa vin dîm ploscă şî...îi̯ pofteşte lă..."nẹa cutare vă i̯nvită la nuntă"/la fică sau̯ la...fiu̯/la ĉe a [k] care ĉe are nunta/şî spunē ziọa sau̯ sẹara/cînd îi̯ pofteşte la...la nuntă/la masă//şî carē ^{i}e cu i̯nvităţii̯/scrie pă i̯nvitaţi^{i}ẹ la ĉe ^{u}oră să-i̯ i̯nvite la...cununii̯e/sau̯ mă ro^{g} dă diminẹaţă/dî la ora zeĉe/cî^{n}d începe nunta/că la noi̯ la zeĉe/să-nĉepe nunta//ş să duĉe şî kamă nẹamur/prieten tot ĉe are//ş po urmă...duminică diminẹaţă vin̯ lăutari̯/la noo/la zeĉe/...şî...să duc prima dată la branişte/lă ...fratele dă mînă/că la noi̯ aşa să numeşte//şî acolō...i̯a o sticlă cu ţui̯că.../pune un c^{u}oş...mare/cu doo toarte/ş [k] acum aşa să faĉe/şî pune pă el o faţă dă masă/ş-acolo pune ploconu/ş-o tavă cu mîn̯care/cu̯-o [ɛ] pasăre/friptură/sau̯...pŏ orez/pă varză/mă roc ĉẹvă...pasăre/sau̯ carne dacă...are carne/ş-acolo să duĉe la [ɛ] frate dă mînă/aşẹază o masă/şî i̯el/cu cîzva i̯nvitaţ^{i} acolo/mănîn̯că/bẹa/şî ẹa fratele dă mînă vinē acasă//cînd a venit acasă...dîn nou̯ ẹa al plocon/şî plẹacă la naş^{i}//fratele dă mînă atun̯ş să duĉe.../lă...fratele dă mînă să duĉe ĝinerle//şî la [k] pŏ urmă fratele dă mînă să duĉe să ẹa naşa//la noi̯ intîi̯ să ẹa naşa//şî naş [k] i̯a tot aşa um ploc^{u}on^{u}/pus în coş/o...sticlă cu vin/o [k] o sticlă cu ţui̯că/o ploscă cu vi̯in/şî plẹacă la naşa//acolo să duĉe ẹar pune...masa/...sau̯ nu/m pare că să duĉe numa cu̯-ō...stic^{î}lă cu ţui̯că/să ẹa naşa/nu̯ ?[1]/ş-a doọa oară să duĉe cu ploconu//da/numa că stic^{î}la cu ţui̯că-ntîi̯//da//da/i̯e multă lume care-i̯ i̯a cu totu//şî cînd i̯a şî naşa şî naşu u̯odată.../îi̯ i̯a p-amîndoi̯ să duĉe cu ploconu/da cînd i̯a numai̯ ī naşa/^{că} aşa mai̯ sînt obiĉei̯u^{r}/i̯a numa naşa să duĉe numa cu sticla cu ţui̯că//serveşte şî naşa o farfurii̯e cu cozonac pă masă/şî să-mbracă.../îş ẹa cu ĉe pregăteşte...cu ĉē îmbracă mirẹasa/î naşa la noi̯ cumpără vo̯álu/ge̯rlánta/bete̯ála/şî florⁱ pentrú...mesénⁱ/pentrū féte/ bă̯ie̯ţⁱ/pentru i̯nvitáţⁱ adúĉe flórile náşa̯//şî víne cu cutiili cu ásta/şî frátele dă mînă adúĉe oglínᵈᵃ//şî vin şî pregătéşte [k] le̯ágă mire̯ása/şî dúpă áe̯ā...mire̯ása-i̯ dă ū prosóp..náşî//şî le i̯nvítă [k] i̯nvítă náşa la másă/servéşte o fripturá/o farfúriⁱe cu cᵘozonác/şî dup-áe̯a să dúĉe şî dúĉe nàş-acásă/i̯ár frátele de mînă cū...sau̯ nu !//să dúĉe că [k] fratéle dă mînă să ᵈúĉe ş ĉinevá cu plocónu̯//dacă i̯a şî náşu//ş-atúnĉⁱ...dúĉe...vin lăutárⁱ/cu náşa// şi în úrmă ĝínerli/i̯a şi i̯el o sticlă cu ţúi̯că/şî ple̯ácă cu féte şî cu bă̯ie̯ţⁱ/cu tinerétu/şi e̯ [k] să e̯a şî náşu̯//ş-atúnş să duc şî púne̯ másă lā...meséni cu ca [k] care s-au̯ dus cu plocᵘónu/şî pă ĉíne̯-a i̯nvitá şî náşi/pun o másă cu mîncáre̯//şî la féte şî bă̯ie̯ţ le púne o más-afáră/c-ō farfúrie dóo dă cᵘozoná/cu cîtevá pahárе dă vin/îi̯ servéşte şî dup-áe̯a să-mbrácă...náşa náşu/şī... îş e̯au̯ lumînările/şî vin lā.../ple̯ácă cu tóţi cu [ɛ] lúme mai̯ múltă/şî vin lā míre/lā...mire̯ásă/únde-i̯ núnt-acásă//

---

[1] Se adresează învăţătoarei care asistă la înregistrare.

dup-áe̯ā...treg la másă//atúnĉⁱ i...acásă s-a pregătít o ĉi̯órbă/o mîncărícă/ş cᵘozᵘonác/după másă//pun servésc...mása/după ĉe s-a termená mîncáre̯a...la noi̯ să mai̯ fáĉe şî skⁱimb//

[Cum ?]

decⁱ i púne ĝínerli o sútă dă lei̯ pă másă/şī...mire̯ása um prosóp//şî skímbă: cînd î súta la únu/cîn la áltu/pînă rămîne prosópū lā...ĝínere şî súta la mire̯ásă//şî dup-aĉée̯ā...să dă cîtᵉ-um prosóp ş lā...naşⁱ//şī...mai̯ víne şī mámă braniştiúlui̯/máma frátelui̯ dă mînă/cu brádu/să-l vîndă//ásá să zîĉe la noi̯: să vîndă brádu//şî-i̯ ĉére lū...spúne lu náşu că víne nu ştⁱu dă unde/ dă dăpárte cū/ᵈ la braşóv/sau̯ mai̯ ştiu̯ şî i̯o dă únde/dîn ĉe ţărⁱ/ cu brádu//víne dă dăpárte/şî ĉére trei̯zej dă mii̯/sau̯ nu ştiu cîᵗ/ şi-i̯ dă un trei̯ lei̯/sau̯ un trei̯zej dă lei̯/náşu-acólo cîd vre̯a/ásá că o glúmă//şī...dupắ aẹa să ridícă dă ^{l}a másă tọátă lúmẹa/mai̯ jọácă ĉẹ mai̯ jọácă/şī...i̯a lumînắrli şî.../plẹácă cú tọátă núnta la biséricặ//acoló să duc să [ɛ] cunúnă/să plímbă pă şosẹá/să dug la fotográf dacă au̯ timp/şi dup-aĉéẹa vin acásă şî fac...o h^{u}órặ //n̥nainte d-a fáĉẹ hórā/vin̄ şî stă pă scáune/să spéle pă mî̂i̯n^{i}// nu ?[1] //şî mirẹásā o priméşte/cînd...ajúnĝe mi^{r}ẹása la pọártă/ ^{i}ése sọácra/c^{u}-ō cánặ cu ápă/şî cu̯-o pîi̯ne cu ^{d}óo bucá^{z} dă zahắr pă pî́i̯ne//şî priméştē...mirẹásặ//şī...mérĝē până-n̥ fáţa cási/acólo s-aşẹáză pátru scáune/pă care stă [k] pă dóo stă náşi/pă únū stā sócru/şî pă únu stā...táta lu frátilẹ dă mî^{nă}//şī le tọárnă mi^{r}ẹása dî̦n ápă să spálă pă mî̂i̯n^{i}/^{l}e dă un̥ şervét...mai̯ mig dă să ştẹerg/şî dupặ áẹa le púpă mîna/şî le dă cîtẹ-un̥ şervét.../sau̯ cîti̯-um prosóp.../mai̯ mi^{g}/mai̯ máre/după cum vrẹa/pŏ úmăr//şī după ĉẹ-au̯ termi̦nát/îi̯ i̯a un̥ lăutár şi-i̯ bágă-n̥ cu̯ort//pă naş^{i}/pă sócru̦/pă brániş [k] pă táta lu bránişte/şî pă mirẹásă o ẹa cu túrta cu pîi̯n^{i}e/şî víne şī [ɛ] mọé... dé̂getū...dă-n zahắr/şî fáĉe crúĉ^{i} lā...uş^{i} pî̂n̥ cásă//víne ŭ [k] íntră un̥ lăutár cu ẹa pîn̥ cásă să fácă crúĉ^{i}/pă la uş^{i}//şî după ĉẹ-au̯ terminát/i̯es să fácă hórặ//lăutáru dî̂n̥ cásă ése cu̦ cóşu cu dáru^{r}/şī ĉel dî̂n̥ cu̯ort cu náşī i̯ése cū...náşi lā...la hór-/afáră/la c^{u}ón̥ĉ^{i}//la noi̯ aşá să numéştē...hòr-ásta cu̯ónĉ^{i}/să dă dárurli//ş-acólo jọácă...in̥vitaţ^{i}/jọácă şî nein̥vitáţ/ţineréd/mai̯ múltă lúme/şī dă dáru^{r}/la náş^{i} lā...náşă/la náj la.../şî la copíi̯/dacă áu̯/şī...la nẹámur^{i} apropi̯ẹáte/şî la nẹámur care áre dă şî la...nẹámu^{r} mai̯ dăpartáte /la mesén^{i}/mă ro^{c}/prosọápē.../furóur/féţe dă másă/care ĉē...áre// şî la naş^{i}...pròsọápe/pijamále/cămắş^{i} cusúte să dădẹá la nu̯oi̯/i̯o cămắş^{i} cusútẹ-am da^{t}/c-aşá erá/acúma...să dau̯ mai̯ mul pi̯jamálẹ// prosọápe cumpăráte/nu ma i̯ ştergáre lúnĝ^{i}/dă b^{u}oránĝi cum dăţẹam noi̯...//

---

[1] Se adresează aceleiaşi învăţătoare.

șî...după ástă áu̯ terminát/intrắ-n̯ c^{u}ort//náșa-ș strînĝe... dárurli ĉe̯-ā lu̯át/...mái̯ jo̯ácă/mai̯ rămî́n̯ lăutar^{e}-afáră/șî mai̯ jo̯ácă/care vre̯a/dacă vre̯a șî nášî să mai̯ jo̯áĉe/dacă sî^{m} mai̯ in i̯etáte...întră la másă/-i̯ mái̯ servéște cu ĉevá ș pă i̯ei̯ acólo/c^{u}-o friptúră/c-un̯ c^{u}ozoná^{c}/șî după ásta nași ple̯àc-acásă//^{i}e̯ se̯ară șî v^{i}in acásă s-adúcă șî ei̯ dárurli/șî...să...îi̯ e̯-adúĉe e̯ar cu ploc^{u}ón//cu lăutár^{i}/cu ploc^{u}ón^{u}//vin îj lásă șî ei̯ dárurle̯-acasă/îș e̯a ban/șî...cadóur ĉe dă șî e̯i̯ pă másă/că la noi̯...să dă... cadóur^{i}/să dă bán^{i}...//șî...stă ^{u}o ^{u}óră/sau̯ dó^{u}ō/la másă la naș^{i}/cîntă lău̯tári/mănî́n̯că/be̯a/șî după áe̯a ple̯ácă la ze̯ĉē...ple̯ácă-nnapói̯/să dug la nú^{ntă}//acólo să strî́n^{g} se̯ára me̯sén^{i} mai̯ mult/tineretu să dúĉe zio̯á/dā o̯āmen-éște̯a mai̯ in i̯etáte̯-așá mai̯ mul^{t}... se̯ára să duc/o̯ameni mai̯ serióș^{i} așá/se̯ára la másă să du^{c}//șî acólō după ĉe s-au̯ duz náși înĉépe să púnă țu̯ica la másā.../să mai̯ púne șî mezélur^{i} i.../brî́n̯ză/măzline/salámur^{i}/sau̯...cartabóșu^{r} dîn áste̯a pregătite dă e̯i̯ dac-au̯ tăe̯á porc/...po úrmă să púne̯ ĉ^{i}órba/...să púne mî^{n}care̯/sarmále/piláf/care ĉ^{e}-a pregătit/... dup-aĉée̯a să púne friptúră/...după friptúrā...vine un̯ lăutár cu o farfuríi̯e/c^{u}-o felí^{i}e̯ dă pî́^{i}ne cu sáre/și-n̄ĉepe să bátă-n̯ farfuríi̯e/să bátă-m másă la naș^{i} că...a veni perĉeptóru/adícā a veni să strî́n̯gă dáru^{r}li...pă másă//ș-atun̯ș^{i} primu nașu dă//ĉe să dă... cî́d vre̯a să de̯a: o mie dă lei̯/cam o mii̯e dă lei̯ să dă acúma.../nu să mai̯ discútă alfél/șî cadóu^{r}/un̯ servíj dă másă/sau̯ u...tacîmur/sau̯ u...o rokí^{i}e mirésī/capót care ĉ^{e}-a lu̯at//ș p-o^{r}mă după naș încépe sócri.../înĉép ne̯amur^{i} frat^{i}/ [ε] ne̯amur mai̯ apropie̯áte/șî p-órmă restú/mesenilor//șî după ĉe s-a strî́n^{z} báni/ii̯ númără nașu/îi̯ dă mirésī/púpă mîna mire̯asa la...naș/po úrmă la toz me̯seni...^{d}într-o párte și-n álta/șî dup-aĉée̯a să servéște șî cozonácu̯//^{ș} pŏ úrmă care vre̯a mai̯ stă/pînă la zio/care nū...ple̯acă/nașū îl cam apúcă zíe̯a/dă múlte or^{i}//stă să pleĉe toátă lúme̯a/ș

302

tre^{be} să...stẹa pîn̦ la ziúo//şî care mai vrẹa...mai̯ fáĉe şî lun títu̯oru̯//la noẹ-aşá să numéştẹ//

[Cum e titorul ?]

lun pă̆ lă...zéĉe/ú^{n}şpe/dóoşpe/după ĉe să [ɛ] dăştẹáptă/că sígur/dacă să cúlcă tîrzíu̯ să scọálă mai̯...tîrzíu̯/să dúĉe dîn nou̯ i̯ar/vin̦ lăŭtári/să ^{d}ĉe dîn nou̯ c-u̯n̦ lăutár doi̯/şî ẹa náşi̯//şî frátele dă mînă/şî mai̯ fáĉe şî lun pînă sẹára//púne másă dîn nou̯/cu mîn̦cárẹa/ĉẹ-a rămás/cú...băutúră/cu ástẹa/şî petréc pînă sẹára//şî sẹára...care vrẹa ẹa o vádră cu v^{i}in̦/care nu stíclili plíne/plos ĉe au̯/şî plẹácă şî plímbă pă şosẹá şî kíu^{i}e.../tọátă şosẹáọå.../pînă s-a-n̦serát//dúĉe náşu ácásă/dúĉe frátele dă mînă...//ş-aşá că la noi̯ aşá să...petrég núnţilẹ-acúma//

[Aceeaşi]

n-a^{m} mai̯ vru să plec sîn̦gură

[La Bucureşti ai fostde mult ?]

ī...vară trecútă//

[Îmi povesteşti şi mie cum a fost acolo ? Ce-ai văzut, ce ţi-a plăcut...]

nu mi̯-a plăcú^{t}/pentru că [ɛ] i̯eu̯ ọ trebuẹá să plec sín̦gură cu tram̦vái̯u/şi-ntr-o zi...ā...s [k] frátelē lū...ta [k] tátălui̯ meu̯/ā...a fos cū soţí^{e}a şi... [ɛ] m-ă suit într-un ál tram̦vái̯/şi m-an duz la cápă^{t}/şî ẹo n-ám mai̯ ştiú dă unde să ẹau̯ dẹ-acó^{lo}//şi am întrebát o femé^{i}e dú pe stradă care mătura//şī m-a suit într-un tram̦vai̯ şī am mai̯ mer^{z} dóo stáţii̯ şi m-ā...coborîd lă...ă stáţiẹa spitálului̯ númăru noọ//

d-acólō...î^{nt} [k] tot într-o zī venẹán dẹ lă...o mătúş-a mẹa şi...ā...un om î carē.../i̯erẹá în tran̦vái̯ î.../cînd am ajún̦^{z} la stáție̯‿unde să mai̯ dáu̯ jos/n-a mai̯ vru‿să-n‿de̯a vóe/șī...acólō...în̦casatoáre̯ā...ă...i̯-a ziz‿"dă-i̯ dómⁿúle drúmu lā...copíl/de ĉe nu-i̯ dae̯ vóe̯ ?"//șī atúnĉᵉ̯ā ᵐi̯-ada‿drúmu da tótuj‿nū în‿dăde̯á drúmū/mă ține̯á dă mînă//și n-ám mai̯ plecát//am plecá‿cū mătúșa me̯a și̦.../n-aᵐ‿mai̯ vru‿să plec sîn̦gură̦//

so̯áre stéla̦
dói̯sprezèĉe anⁱ

81o. ZIMNICEA [ALR II, 899]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: MT

lúpu̯-a rămás în̦‿sánie̯

advocátu̯-ăsta[1] a-mpușcá‿șî el un̦‿lup//nu mai̯ împușcáse luᵖ‿pîn-atúnĉᵉ̯a//și ere̯á sánie̯a lui̯/io̯ [ɛ] ⁱere̯án̦‿cu sánie̯a/și ere̯á a lui̯/ĉe mai̯ !//șî-n̦‿spúne̯: "șoi̯méne" zîĉe..."lúpu-l púnem în sánie̯"//

"dómnu i̯ordănéscu/nú-l punem.../nu-l púne că ne omu̯áră cai̯"/

"ĉe̯-o fʰi i̯o răspún̦z"

"dómnu i̯o [ɛ] nu pot suⁱí în̦‿sánie̯ cū lúpu" că...la cai̯ le miru̯áse...//

"îl púnem"//

a lu̯á‿lúpu/...șî l-a trîntít cu cápu afáră/șî́‿cu córpu-n̦‿sánie̯//șⁱ‿cîn̦‿s-a ui̯tát cái‿înapói̯/și cînd a rúpt-o să fúgă/am arun̦cá‿ʰăț̦urile̯/a fuĝit și‿s-a izbíd‿d-o salĉie máre/ș-a trecút pîn hámurⁱ/...cái̯/a rupᵗ‿hámurile̯/hățurile̯/șî sánie̯-a făcút-o praf//am pus-o-n áltă sánie̯ d-am adús-o‿acásă̦//șî́‿cai̯ mi̯-a vení‿

---

[1] Se referă la un cunoscut al său, pe care l-a amintit mai înainte.

304

síngur^{i}//le̯-am adunát cu brátu/ș‿l^{e}-am pus în áltă sánie/...diminẹáța m-an‿dus la i̯el:

"te duș‿la mái̯stor/dai̯ órdin să-s‿fácă sánie̯ cum a fost a dumitále/hámurile̯‿le duj‿la curelár să ți le fácă cum a fost ale̯a"//
și‿kar...

[Și dumneata cum ai scăpat ?]

an̦‿sărít//păi̯ n-am putút să mai̯ potolés‿cái/

[Și lupul ?]

lúpu̯-a rămás în̦‿sánie̯/l-an‿du‿la [!] áltă sánie̯//l-an̦‿lu̯at în áltă sánie/că nu să pute̯á//

șoi̯me̯ánu paraskív [zis] flescán
șái̯zeșîșase [de ani]

cîte nu să-ntîmplă

[Dar altă dată cu caii n-ai mai avut vreun necaz ?]

dá !/am avút//am plecát la snop^{i}/la cărát/...i̯ere̯á ^{u}o sărbătu̯áre/nu me̯-adúc amínte ĉe sărbătu̯áre ^{i}ere̯á/i̯er^{e}án̦‿cu pátru cai̯ la cărúță//și să mă duc că ere̯á sărbătu̯áre să v^{i}iu̯ acásă și i̯o/să mă dug‿la féte că‿ére̯ám...flăcău̯//

în̦‿spúne frátele mi̯eu̯ zíĉe: "dú-te și táie néște porúm^{b}‿sămănát/ca să ái̯be cái"/^{s}ĉe/"pînă vi̯i dă la féte/să mănînĉe"//

m-an‿dus ș-am tăi̯át porúm^{b}‿sămănát/am úmplút cărúța/...venínd/i̯ere̯á porúmbu máre̯-atúnĉ^{e}a/...nu să vede̯á ^{u}ómu dî‿i̯el//în̦‿fáța cáilor un̦‿cîi̯ne gone̯á ŭ‿i̯épure̯//cînd a văzút cái c-a trecút cîi̯nele pîn̦‿fáța ^{lor}/a rúpt-o dă fúgă/ăi̯a dînáinte/că la noi̯ să purtá înáinte pátru cai̯ la cărúță/nói̯‿i spune̯án̦‿la ăi̯a dîn̦‿lănțúșur^{i}/ăe̯a dîn̦‿fáță//cum ere̯á la túnur^{i} pă tímpur^{i} dac-az‿văzút/sau̯ lă forgo̯áne/áșa să‿purtá la noi̯//n-am putú‿să-i̯ mai̯ țiu pă ^{î}ăi̯a dîn fáță î ^{h}ățur^{i}/că-i̯ treĝe̯á p-ắi̯a cáre i̯ére̯á dă la ru̯átă/i̯ó‿ere̯án̦‿călắre pă únu/şî‿s-a-mpi̯edicát ắla cáre i̯ére̯á pé [k] i̯o călắre pă ^{i}el//ș-a căzú‿cu míne̯//ș^{î}‿míe mi̯-a rămás piĉ^{u}óru stî́n̦g în̦‿scára șéi/...ș^{î}‿m-a dus tîrî́ș...pu̯áte ^{u}o sútă ĉín̦zej‿dă métri/...şî mi̯-a scăpá‿piĉ^{u}óru d-acólo/şî cái...dus cu cărúța//în̦‿rupsése mî́i̯nili/ p-aíĉ^{e}a^{1} frúnte̯a.../

[Şi piciorul a scăpat întreg ?]

da !/piĉ^{u}óru̯-a scăpát în^{treg}//a scăpát !//cî́te nu să-ntî́mplă//

[Acelaşi]

ș-^{u}odát-am plecát într-o i̯árnă

ș-^{u}odát-am plecát într-o i̯árnă...tot cu aĉéș‿cai̯ care mi s-a speri̯á‿cu lúpu/...să mă du‿s-adúc ^{u}o sánie̯ dă lémne dîm‿báltă//ș-aíș‿pă strád-àsta i̯ére̯á un̦‿f^{h}i̯erár//ave̯ám un̦‿cal care̯ nu sufére̯a ca să-l potcovésc//îi̯ i̯ére̯á frícă dă ĉocănítu...nicovéli̯//fără să-n‿dau̯ cu se̯áma că trec pă‿lî́n̦gă f^{h}i̯erắri^{e}a țigánului̯ p-acóle̯a‿așá//țigánu lucrá‿înăúntru̯//cînd a auzít ĉocănínd în nicoválă/a rupt-o dă fúgă cu míne/n-áve̯am‿ă coș^{ĉ}‿ug la sánie̯/-ave̯ám dor néște scî́ndur^{i} care stam pă ^{i}éle/că acoló pune̯án̦‿lémne//ținî́nd‿dă‿^{h}ățur^{i}//mi s-a dăsfăcú‿scî́ndurile̯ ș-an̦‿scăpát între ople̯ni sánii//şî m-a dus tîrî́ș pî́nă mi s-a făcút/atún̦ș‿purtám nădrắĝ^{i}/așá ere̯á la noi̯ la țáră/mi s-a rub‿nădrắĝi/dumne̯alór ĉére să le spui̯ cum i̯ére̯á pă tímpur^{i}/ș^{î}‿cum ai̯ pățít/da !^{2}//că‿mi s-au̯ rub‿nădrắĝi/ismána/tot /şî s-au̯ oprít în ne̯ște bulúma^{ĉ}/tot așá băgás‿cu pi̯épți.../ș-am venít acásă trențắros//da dîn nóu̯/...dîn nou̯ m-am îmbrăcát/şî to^{d}‿m-am‿dus la lémne...

[Tot te-ai dus la lemne...]

păi̯ nu i̯-am i̯ertát/nu i̯-am i̯ertát/n-an̦‿vru‿să-i̯ i̯ert...

---

[1] Gest.

[2] Se adresează soției care asistă la înregistrare.

306

[Să-și facă datoria...]

da !/

[Dar atunci la fete te-ai mai dus ?]

lā...ma‿i̯erá dă fétę-atúnĉ ?/cîn‿m-ā...nu mai̯ eu [k] mă cunoștę̯á nimę́nę̯a că mă dusése tîríș pîm‿praf șî̂‿cu sî́nĝę̯l-ăla/nu mai̯ mă cunoștę̯á nimínę̯a că.../m-a arun̯cát în̯‿cărû́ță nește u̯ámenⁱ/ șí‿nú‿m-au̯ cunoscú‿niminⁱ ĉíne sînt//dăcî́‿dăpă cai̯//

[Același]

dă ánu nou̯

[De Anul nou, ce făceau fetele ca să vadă cu cine se mărită?]

ā !/da !/zî́ĉę̯á să...pu̯i̯ ᵘoglín̯zⁱ//strî́nĝᵉá nóo ᵘoglín̯zⁱ/m-a feríd‿dumnezéu̯ ᵘo dat-am făcút-o și n-ám mai̯ vruᵗ‿să mai̯ a [k]/ a vru‿să plezne̯ásc̆ă fi̯ére̯a dîm‿mínę//

a spuz‿zíĉe "s-așēzăm nóo ᵘoglín̯zⁱ în̯‿cásă"/ⁱę cum !/și dóo lumînárⁱ/dă la núntă/carę să cunúnă ĉín̯stít/...ᶜᵘʳᵃᵗ//apríndę úna...púnę-ntr-o pártę/úna-ntr-o párte/șí‿în̯șîruę ᵘoglín̯zili... la rî́nd//șí‿la ᵘóra doóspę să íntri dăspletítă/în̯‿cămáșă/ș-íntri-ntre ᵘoglín̯zⁱ/să stę̯a jos/s‿să úi̯tē la răsărit/că véde pă ĉíne i̯a//cî́nd am văzút i̯o așá líniștę/nu să simțę̯á nimí/‿"du̯ámne!" mi̯-a venít rău̯/ș-am ișít afáră/zic "i̯ó‿aiș‿nu íntru"//să vedę̯á ᵘoglíndíli úna‿álta/úna‿álta...lumínă/șí‿mi̯-a fos‿frícă să íntru //atî́t/ș-atît în̯‿vi̯áță n-am mai̯ făcút//da au̯zę̯ám lúmę̯a că fáĉę-așa//

áltili zíĉᵉa.../avę̯á gárdur /i̯erá ulúcă//

"nu̯áptę-ásta să lumáră pári la gard "[!]/

"e cum !"/

"úi̯tę-așá !/dandaratílę ui̯tę dă colę̯á: zéĉę/nóo/op/șápte/

şasẹ/ĉinş/pátru/trei̯/dóo/únu̯"/şî-l legá/fíru‿dă busui̯óg...la pár-ŏlà/şi‿nu mai̯ vorbẹá/plecá şi‿să culcá/^{s}ĉ^{e}á că nu̯áptẹa visẹáză pă ĉínẹ i̯a [!]/ne rîdém noi̯ acúma dă tímpurilẹ-ălẹa care erẹá/ cum putẹá să crẹáză‿aşá ĉevá ?/...nu̯ ştiu̯ zắu̯//

[Şi cum îl cunoştea după par ?]

zîĉẹá că áre párū nódur^{i}/cîte nódur^{i} árẹ/atîtẹa cumnátẹ [!]/ dácă páru i̯er^{e}á...niţél mai̯ adús: "vai̯ ! da ĉe cọcoşát árẹ să f^{h}íẹ/ş-áre ş-átîtẹa cumnátẹ [!]"//

[Dar cu cumnatele nu se înţelegea bine ?]

dā !/şî‿ă să zîĉẹá că cîte rídur^{i} árẹ pă frúnte /atîtẹa cumnáte áre i̯a//da cum putẹá să crẹáz-aşá ĉevá ? nu ştŭ‿zắu̯ lúmẹ-atúnĉ/dẹ//

şoi̯mẹánu pétra
şai̯zeşîşāpte [de ani]

túrta furnígilor

[Se face pe aici, în joia paştelui, o turtă, care se mănîncă afară...?]

túrta furnígilor/dúpă lăsátu séculu̯i/

[După...]

a dóu̯a zi după lăsátu séculi/zîĉe "ĉíne áre furníĝ‿in‿cúrte sau̯ în‿cásă/ca să scápe dă i̯éle/fáĉe ^{u}o turtişu̯áră cu brînză/ş-o mănî́ncă afáră pă gru̯ápa cási"/şi pi̯ére furníĝile dîn‿cásă tọáte/ [!]//

[Şi chiar aşa e ?]

nu ştu ! dacă i/nu ştŭ‿dacă-m‿víne să crez c-ar f^{h}i aşá/ĉe să cáte furniga d-aiş/s‿să dúcă afáră ca s-apúĉe şi‿ẹa dîn turt-áẹa aco^{l}ó ?/nú‿ştu//

[Aceeaşi]

308

ródu pămîntŭ́lui̯[1]

[VII] ródu pămîntŭ́lui̯/sĉ^{e}á c-áre ródu pămîntului̯ în...grădi̋nă/ş-arátă ródu/care i̯ẹ-ŋcărcát

[VIII]care arátă tu̯áte recóltili/aţ auzít ?/

[VII] áre dóosprĕzèĉe flor^{ɨ} zíĉē/dóọşpẹ căpúş̌ d-álẹa dóoşpe lun^{ɨ}...

[VIII]áre şi drúgă dă porúmb/áre şî strúgure

[VII] spig‿dă grîu̯

[VIII]áre şî spig‿dă grîu̯/şî dă ^{u}ő̂rz/şî dă ^{u}ô̆váz/şî...să véde cáre ^{i}éstē búnă/că sĉe gă: drúga dă porûm‿dacă i̯e ma̋re/plínă dē vi̯áţă̦/s‿fáĉe porúmb//dácă strúgurlẹ i̯e bun/tod‿la fel aşá plin dă vi̯áţă/ĉe că să fáĉe vin mult/...

[VII] úi̯tẹ‿ánu̯-òsta n-am̦‿văzú‿curcubéu̯/aldátă vedẹáŋ‿curcubéu̯ pă ĉ^{i}er/anu̯-ósta nu prẹa am̦‿văzú‿curcubéu̯/az‿văzú‿după plọáẹ/făĉ^{e}á aşá ^{u}o dúŋgă/gálben/róşu/da !

[VIII]gálben/róşu/albástru/puţín da i̯e vr^{e}o...

[VII] şi zîĉ^{e}ái̯ i̯e vínu ăla róşu‿/ăla gálbenu i̯erá gríu/ş-ăla vérdẹle porűmbu/

[L-aţi văzut p-ăla cum arată ?][2]

[VII] ródu ?/n [ɛ] n-am văzút/

[Păi îl am eu, l-am avut eu.][2]

[VII] îŋ‿grădínă ? zo ?/úi̯tẹ-am i̯mbătrîni‿ş^{î}‿nu l-am̦‿văzút/ am auzí‿c-a avú‿síţa lu ca̋lotă/da nu l-am̦‿văzút/nu ştu//... [...]

[VIII]dácă nu să fáĉē vin‿î/nu i̯e bun strúgurl-ăla//

[Aceiaşi]

---

[1] Am transcris un dialog al celor doi soţi, indicînd prin sigle cui aparţin replicile; menţionăm că unele fragmente nu au putut fi transcrise deoarece cei doi informatori vorbeau simultan.

[2] Intervine una dintre fiicele celor doi informatori, care asistă la înregistrare.

la bumbác

[Se punea şi bumbac ?]

şi bùmbác a fost /da !//

[Dar bumbacul cum se pune ?]

la bumbác să sápă i̯egzát cum să sápă şi sfécla//aşá am săpát‿î adíġă noi̯ cînᵈ‿erẹám.../n-ávẹam atîtẹa cunoştínţẹ-atúnĉᵉa/...da !/să púne/să făĉᵉá cu ŭ‿lemn/c-aşá făĉᵉam noi̯ atúnĉᵉa/că nú erẹáu̯ vórbá‿aĉéẹā mecanizárẹa dezvoltátă kar aşá ca sā ajúngă în tu̯áte diréctiili/şî...în álte părţⁱ/únde erẹá mecanizárẹa să putẹá fáĉē...mecánic ĩ‿álᵗ‿fel/însă la noi̯ áiĉᵉa nu erẹá dẹ-ajuns atúnĉᵉa dẹocandátă/cum ştim cu tóţi că atúnĉⁱ ẹa...aᵇẹá începúse să i̯a amplo̯áre‿ē pártẹa téʰnică şi tu̯átē...da !/şi̯-aşá cā.../punẹáŋ‿făĉᵉam uŋ‿lémn/şi cu lemu̯-óla tîrám după plug...lémnu/şî‿venẹá tîrîş aşá dâpă plug/şi punẹám sûmburi dă bumbác pā i̯el/şi la úrmă dăţẹám cu̯-o grápă dă mărăĉínⁱ/i‿eşᵉa-i̯ spunẹán‿noi̯/ᵘo grápă dă mărăĉínⁱ/şi dăţẹám cu gráp-àẹa dă mărăĉínⁱ pă [k] pe d [ɛ] dasúpra/şî acoperẹá cu pămînt/şî‿éi̯ răsărẹá//

după ĉe‿éi̯ răsărẹá/la órmă m[ɛ]merĝẹáŋ‿şî-l săpám ᵘuşór aşá cu ᵘo sápă ᵘuşór‿ᵘuşòr îl săpám/cînd sĕ mai̯ rídicá/la úrmă-l săpám ⁱẹgzát ca şi pă sféclă da !/îl săpám//îl rărẹám unde erẹá mai̯ des/îl lăsám‿î tot aşá la cuíburⁱ/la o distánţă dă treízej‿dă ĉentimétri̯-aşá-l lăsám/şî făĉᵉa g[ɛ]căpúşⁱ/înflorẹá/cînd înflorẹá/ne duĉᵉám şī l-a[ɛ]dunám d-agoló-şᵉa/merĝᵉáŋ‿cu famíliᵉa/

[Cum îl adunaţi ?]

cu mîna l-adunám//a adunát şi cū...la stat‿î...aduná-n tímpu̯-òla atúnĉᵉa eⁱ‿avẹá maşínă/d-aduná aíĉᵉā...la iasè¹‿aduná cu maşînili//avẹá maşînă dă adunát/şi cu maşina aduná...la stat/făcúse...

[Şi după ce îl adunaţi se preda sau îl lucrau oamenii?]

---

1 I A S = Întreprindere Agricolă de Stat.

îl predám státului̯//

[Nu-l torceau ...?]

ă...să mai̯ lucrá și dă familie̯-adícă/cásnic/ācásă/să mai̯ lucrá//anumíte lúcrur^{i} dî͜ i̯e^{l}/péntrū...um͜ prosóp/péntru anumite lúcrur^{i} dîn ástea...cásniĉe care trebu^{eáu}//da majoridátea ĉe mai̯ !/să predá státului̯/la stat//predám tot//ĉe l-adunám/îl predám státului̯//

stănĉói̯ mihái̯
pátruzej͜ de an^{i}

fac săpún

[Ce se face din untura de la porc, pe care nu o folosești la mîncare ?]

le strîng să le fac săpún//

[Ai făcut și săpun ?]

dā !//

[Cum faci săpunul ?]

ăla-l púnem la f^{h}i̯ert/cu ápă/...depíndē ^{u}o óră/dóo/^{d}úpă cît vrei̯ să-l f^{h}íerbi̯/stă [k] púnu/șî͜ la órmă-nĉepeám și-i̯ púnem... sódă//púnem cîte nițícă/cîte nițígă/^{i}el dîn ĉe-i̯ pui̯ sódă vine și͜ să͜ îngrúașă/dîn ĉe-i̯ pui̯ sódă víne și͜ să-ngrúașă/p-órmă s-aléĝe el dă i̯ése dăsúpra alb//ș^{î}͜ dúpă aĉéi̯a͜ îl͜ lăsám șî dă-n͜ fi̯ert/ș-arúncă͜ ă ó͜ lĕși^{i}e roșii̯e la miljóc/șî-l dăm joz͜ dă pă pirostrí^{i}e/șî-l mai̯ mestecăm ca fro jumá͜ dă ^{u}óră/șî͜ dup-aĉéea-l lăsăm/șî... dăm diminéața͜ afáră//

[Dar ca să aibă miros nu-i pui...?]

pelín îi̯ punem dac-avém/daca n-ávem/...dă un͜ să-i̯ púnem ?//

[Și pe urmă, cum îl dai afară ? Poți să-l scoți ?]

nu ! î̆l tăi̯ém cu cuțítu//códri̯//tăi̯ém docamdátă ŭ‿codriţél mai̯ mᶦicúţ aşá/cam plín [?]/şî după‿acẹ́ẹă tăi̯ém făşíịlẹ-aşá-ntréj/ şî-l dăm afáră/şî după áẹă tăi̯ém códri̯/né‿ése ĉíṇşpe‿ă/tréi̯şpe‿ă/ pái̯şpe/dăpă cum faş‿códru/mai̯ máre/mai̯ mic//

[Dar dacă se-ntîmplă să nu se facă bun, ce-i faci ?]

a dóu̯a zi îl punémi şî‿î̆l mai̯ p [ɛ] premením//îi mai̯ punem vre-ĉe/j‿dácă mai̯ áre nevói̯e dà sódă/-i̯ mai̯ púnem puţină sódă/ şî...îl dăm în‿fʰi̯ert/ş‿după aĉéea-l lăsăm i̯ar dîn nou̯ să răcᵉască/-l mai mestecăm să nu i̯ásă...găuri̯ pîn i̯el/

[Dar vrecea ce e ?]

vrécᵉa i̯éste ápa carẹ-o puném/şî...murdăríᵉa carẹ-o are-n‿î [ɛ]untúra carẹ-o oprím noi̯//depíndẹ/ọprím jumári̯/ᵘoprim du pă búrtă/mai̯ áre...cîtē...ĉevâşîlẹa aşá/dă la mîṇcăruri̯/dă la prăjăli̯/şî s-aléĝe la...fund ŭ‿fel dă morogín-aşá/

[Și din moroghină mai pui pe urmă ?]

îi̯ puném núma ĉe e mai̯ frûmọásă/mai̯ róşiẹ [ɛ] vrécᵉa/şî ĉe e murdáră/ᵘo aruṇcăm//áẹa la ĉe s-ó‿mai̯ púnem ? că...//

vizitíu ᵘotilíᵉa
tréi̯şásẹ dă ani̯

s-a petrecút timpurîli

[Înainte să te căsătorești, de Anul nou, nu vă adunați fetele... ?]

ā ! nẹ-adunám sẹ́ara/punẹám ᵘoglíṇzi̯ [!]//punẹám ó‿oglíndă-m‿pártẹ-aĉéi̯a/úna-m‿pártẹ-ăĉẹ́asta/şī noi̯ venẹám la dóoşpe nụ́aptẹ/ dăsĉíṇse c-avẹám cămáji̯‿luṇş/cum purtăm ş-acúma/cu‿fótă/cu şórţ/ ne dăsĉíṇgᵉam/né‿dăspletẹám/intrám îṇ‿cámeră şî... pă mutéşte/şî

Informatoarea mimează o convorbire șoptită.

312

ne dădẹám între ᵘoglin̦zⁱ așá lā...ᵘoglín̦zilẹ ⁱerẹá așá distánță/ șî șĕdẹám aíĉᵉa ín ĝenúke/șî ne uịtám șî-ŋcólo șî-ŋcólo șî-ŋcólo șî-ŋcólo/[1]î !/ni să părẹá/vedẹám ĉe vedẹám acoló [!]/că a văzút cutăríța p-a lū...cutáre/că...ar fʰí fost ắla de ![ɛ] /bănuịám noị așá că ne plăĉᵉá dă ịel//ș-acólo...ĉe să vezⁱ că să-l lom p-ắla//

cînd a fos să ne căsătorím/cam ĉẹ-am̦ văzút/áịa s-a picát//vedẹám un̦ cîm̦ vérde/...ᵘói/...ĉobánⁱ/cîịnⁱ/...àl mịéu̯ a fos ĉobán dă mⁱi copʰíl/la áẹa a fost meseriịáș/la aìlánta...care cum î zăreám acólọ//noị sⁱĉᵉán̦ că nú vedém bíne/da...bănuịála s-a cam legát [!]//ⁿlumărám parⁱ/la gard/ínaínte erẹá gard/nu ịerẹá ca acúmā betón...la pu̯ártă//ávẹán̦ gard împletít cu parⁱ/lu̯am dandarátili și lumărám pári̯/numărám dă la ᵘúnu.../dă la nóo pîn̦ lā únu//șî legám fir róșu cu busúịóc/șî diminẹáța ne duĉᵉán̦ șî vedẹám/cîte nódurⁱ áre/dacă áre cu̯ájĕ/dacă n-áre/dacă avẹá cu̯áje erẹá bogát/dacă n-ávẹa cu̯ájĕ ịerẹá sărác [!]/ș-așá că.../

[Și dacă avea noduri ?]

dac-avẹá nódurⁱ/avẹá fraẓ mūlțⁱ//dacă n-ávẹa nódurⁱ n-ávẹa fráțⁱ.../

[Și cum e mai bine, să-l iei cu frați...?]

ē !/cu fras că să ai rúde/dacă n-áre frat/ịeșⁱ stréịn [!]/áșa că...s-a petrecút timpuríli//

[Aceeași]

---

[1] Gest.

811. NUCET

(jud.Dîmbovița)

Culegere: 1970; CB, RP, MV; transcriere: CB

cása dă bîrgin^{i}

dă cî știu io/să făĉá cása dă...lémne/dă bîrgin^{i}//^{d}é ezémplu .../alegeai lócu aiĉa unde-aveai ^{că}minu/te ^{d}uĉá^{i} la pădúre/cumpărai lémnili/f^{i}iie la métru cub/f^{i}iie dacă aveai matále că [k] pădúre sau zăvói/tăeai dă la...propietátea dumneatá/le-aduĉeai/dácă er^{e}ai dă meserie le ĉ^{i}óplẹai matále/dacă nu luai méșter^{i}/... plăteai/te togmeai cu ómu cît îț ia dă clădíre/cîd [k] ^{cu}m o făĉeai dă lúngă/dă uob métri/dă șase métri/dă ĉinș métri/...cîte parále plăteai/ĉioplea^{i} lémnele/^{u}o ardicá/o-mveleai/...dăp-aea uo lățuiái/...cu laț^{i}/dăp-aea...luai dóo trei feméi/sau doi trei uamen^{i}...//făĉeam pămînt aduĉeam pămîn cu cărúța/fiie că făĉan groápă-n cúrte/îl călcam/puneam și pae [ɛ] peste iel pă dasúpra le...amestica^{m}/ș^{i} băgam â laț^{i}/ făĉá ca^{sa}//dăp-aea tâmpláru/cu tâmplăriie/-i puneam tîmplăriea/ĝeamur^{i}//^{d}ăp-aea sobáru/cu sóba/ ^{s} fácă sóba//toámna/...te mutai î ia//sau...la doi an^{i}/sau la trei an^{i}/e^{i} ! cum aveai nevóe//a mea ásta cása care-am avút-o io aiĉa dă príma dátă/a sta^{d} vro pátru an^{i} dă zile/pústiie//am făcút-o până cîn să ple^{g} milita^{r}//m^{y}i-a făcút-^{u}o táta aiĉa tót așá avean noi frîle/aveam um fráte/ăla care-a fos^{d}/la școála ^{dă} agricu^{l}túră/...ereá méșter bun/știiá să facă ruáte/cărutăriie d-as^{ta}//dăp-aea a intrá^{d} la servíș/cîn a mai îmbătrînít/...^{d}ă nu mai puteá să mai p^{i}is^{t}uosească la nódur^{i}/să mai tae/să mai ĉiopleas^{că}//ș^{i} cu el am...tăea^{d} lémne dî la pădúre/le-am ĉioplít/am aridicát-o pînă cîn să ple^{g} militár/...a stat timp dă doi an^{i} dă zile cît am făcút armáta io síngură/mvelítă núma//ardicátă așa-n

314

stîlp^{i}/împaịențiț^{i}...//dúpă ĉ-am venía^{d} dĩ ịarmátă/am mai stat un an dă zíle...dúpă armátă și ịo/șĩ dăp-ạẹa m-an căsătorí cu feméẹ-ásta...[1]/am lățuịít-o.../am făcút-o...am trăit în ẹa paịșpe an^{i}//timp dă paịșpe an^{i}/am strînz ban^{i}/cu o vácă/c-un vițél/cutáre/cu grîụ/cu porúmb/că făĉẹám/am vîndút ș-am stricát-o...//

petre de pópa

șaịzeșinóo dă an^{i} la aprilíi

an logodít

avẹám și ịo băịéț^{i} dăstuị că.../nú ịerẹam nìĉ așá...urîtă/ niș săracă/lipită/știị/ịerẹam așá potrivită//și ^{d}întré toțị.../a ajúns...muóșu ósta-l mịeụ/să-l ẹaụ ịo pă ịel/răụ ásta/ụotrăv^{y}ítu ásta [!]//știị ịerẹá și ịel avúț^{i}/ịel și ịo^{u}/adică ne potrivịám/ avẹám și-únu și-áltu sitụáțiịe//și an logodít.../părínți mịeị/ịo am avú tátă v^{y}itreg/n-am avú tátă bun//tat-a^{l} mịeụ a murit//și am crescú cu tátă v^{i}itreg/și...bunica mẹa a trăịit pînă cînd am făcút ẹo copiịi mar^{i}...//mámă...mamị méle/a tră^{i}i^{d} vro ụobzeșĩdóị dă an^{i}/^{a} trăịit//și ịa nu prẹa vrẹa/că ụomụ-ósta al mịeụ ^{i}erẹá cam î...//adică ịo-nșir î...sĩ^{n} [k] m permitás să vorbịésc ịo toáte ástẹa ?

[Da chiar te rog !]

[!] ịerẹá cam muịerátic ț^{i} [k] ụomu ósta-l mịeụ știị/și ịa nu vrẹa/bunica aẹa//zíĉe "măịcă/maịcă ! lásă-l ^{î}ncolo" zíĉe "că ăștẹa mu^{i}eractíĉi nu prẹa áre m^{i}ilă dă feméẹ-așá"//

da ịo ĉe é drept/îm pláĉa dă ịel//ịerẹá frumós/nú jucá/nú dansá ịel/nicodátă n-a dansát/că nu știịe/nu pụáte/nu știụ/nu ẹ-a plăcút...// e^{h} ! și cun spuị/ịe^{l} maị avẹá ș^{i}-o f... [k] ụō...

---

[1] Soția informatorului asistă la înregistrare.

^{u}o gaĝ^{i}oaică//trăea cu aea/cu‿gaĝioaic-aea//şi‿aea [ɛ] să lăudă/către lume-aşa vorbia/că îl‿iau io/da‿nū mă lasă cu ~~casă/îm~~‿faĉe ĉe-m‿faĉe miie/m‿pune capu//şi‿cîn^{d}‿auzea bunicā/atî^{t} [k] ţînea‿aşa mul‿la mine/ziĉe "nū-l‿loa maică/nū-l‿loa/lāsă că ai tu bă^{i}eţ^{i}"//

şi‿ziua cînd a logodit/ca să vă spui/să vă povestes/că poate şi rîdeţ^{i}/cîn‿a fos‿să logodesc/iel to^{d}‿venea mereu/şī...ia nu-l vrea dăl^{u}oc/da mi^{i}ē...dracu/uoki dă fată ē...ie drac//ĉe fak‿io ? înaiintē...ierea lumeā.../mai‿ingrămădit-aşa//avea cuoş aşā[1] la bucătăriie/supt um‿pătul^{u}/nu ştiu dac-az‿văzu^{d}/nu cre‿s-o fhi văzut/şi su‿cuoşu‿ŏla pilostrii/ca cum e alea‿ali melē‿uobuor//ş-acolō fierbeam‿ĩ‿uală dă pămînt.../ĉorbă/tăeasem o raţă/şi mămăliguţa fierbea în‿tuĉ/pă p^{h}ilostriile-ĕlea.../ai văzu‿cum‿e pilostrii^{li}/le-ai văzut ? ĩ‿uobuor colo la min^{e} ?

[Da, da.]

aş^{a}//şi‿io cum fac ? iau‿ū mămăliguţa s-o‿rost^{u}orn/s-ō răst^{u}or‿pă masă/pă fund/ş-am da‿peste uală/aea dă lā [k] dă lîngă p^{h}irostriie/şi-am‿vărsat uala cu ĉorbă/...ierea...colo aşa une să vărsasē [ɛ] bătuse un ou/^{u}ou/pătrujelu/neşte ĉorbă grasă dă raţă/şi-an‿dat cu vîrfu cu... [k] fundu ĉauonului/peste uală//ş^{i}-an‿dat-o-aşa[2] uală/şi‿s-a du^{z} zeamă/ş-a rămas bucăţ^{i}/şi zeamă puţină//ĉe faĉe bunica ? ca să [k] to‿să nu-l l-eau/să-m‿facă ia m^{i}iie/...să duĉe/că ^{i}el ^{i}erea-n‿casă/şi-l‿ea dă mînă/şi-l aduĉe să vază uala [!] uite să-l întrebaţ^{i}/că nu minţ//că le povestes‿şi la nepuatele-ĕstea/şî rîde alea dă să ^{u}omuară//şi iel î.../io cîn‿l-ā văzu/spui dr^{e}ept/adică nu mi-erea frică că nu mai vrea să mai mă ea/da mi-a fos^{t}‿ruşine tare/că de ! dacă [ɛ] ieream şi‿io [k] am greşit/ĉe mai.../am greşit/am [k] n‿lo‿să sal^{t}‿şî‿io mai...pă sus ĉea^{u}e^{nu}/l-am...lăsa mai jo^{s}/şi-an‿da peste uală//

---

[1] Gest circular pentru a sugera forma coşului.

[2] Aplecată într-o parte.

316

"^{i}óte maịcă/ziș^{i} că să ^{u}ō...ịeị tu în căsătorịịe fát-ásta/nu vez^{i} că nu ^{i}e búnă dă nim^{i}ica ? uịte ĉẹ-a făcút !"//

ẹa tot ca sā [r] să fúgă ịél/că să nu-l ẹa^{u} ịo/c-avẹá ịel p-aẹa//și ĉa că nu trăịéz bíne/șĩ așá a fost ! a fost uriĉós//da aẹa a murít/n-a trăí mul^{t}/să măritáse și ẹa/și a murí^{d}/dă vro dóozej dă án^{i} ^{i}i muártă//

și cîn védẹ ịel/înĉépe să rîză/ĉa că "ĉē/ę/nú e nim^{i}ica bre"/ĉe "a grẹșí^{t} și ẹa/ĉe matále n-aị greșí^{d} nimíca-m viáță ?"//

"lăsă maịcă/să nū maị [ɛ] ^{h}aị să nú maị faĉẹm/că nū faj nim^{i}ica cu fáta ásta a noástră/^{i}e...cuorcuonít-/a foz núma ^{u}úna/a fost așá/a f^{u}ost încoló..."//

ịel niș n-a vru să m [k] s-ō ásculte//dăcît a așteptá rezultátu dă la míne//și venisē/erẹá uórā vro...zéĉe/úņșpe/și n-ávẹa [ɛ] lōútar^{i}/c-atúnĉ^{i}...cîn logodẹám.../vrẹa fétili/adícă nú toáte/să logodẹáscă cu lă^{u}utár^{i}/să să distrezè...p^{u}opóru care venẹá la...s-asiste la logón^{dă}/așá să ziĉe...pă tímpur^{i}/așa să zîĉá/ș-acúma/da nū maị fáĉe acúma ^{așa}//și s-a dus tómaị într-un sat/vrō tre^{i} pátru kil^{u}ométri după lăutár^{i}//că nu maị găsẹá/pîn-atúnĉā...ș^{i} făcuse ruos^{t}/áltu cînta la horă/altu la núntă/áltū la...//

^{i}erẹá tuámnă/sectémbrẹ//pă ziua dă...[k] lā uọ... [ɛ] staị/la cît ām avút eō núnta//pă la vrō dóuozeșinóo sectémbrẹ/...am avú núnta//șĩ s-a duz după lăutár^{i}/și-a vení cu lăútarị//și bunica mẹā.../tòt așa-ņ spunẹá mereú/tăẹáse curĉ^{i}/^{vó} șapte uop cúrĉ^{i}/fă^{cu} [k] ca un fel dă núntă//a kemá nẹámur^{i}/că ei avẹá nẹamur^{i} múlte mu^{lte}//cînd a pus mîncarẹa la foc/ĩ uale d-árlẹa m [k] d-álẹa márili/to^{d} mi-a spúz ziĉe/

"bágă dă sẹámă.../că n-áre să fhiịe b^{i}ine dă tíne"/parcă a avút uo gúră așá//ziĉe "uịti ! tuátă mîncarẹa ásta/dacă tu nu maị vreị/noi uo-mpărțim mîịne la toátă lúmẹa/să zică bo^{d}aproste//

şi-ntorĉém.../ntorĉém/să nu mai fáĉe^{m} "//

da io zic "au [k] pă ĉé... [ɛ] zíĉe lúmea că n-am mai vrut io/ zíĉe că n-a mai vrut ^{i}él^{u}"/şî mă ruşîná^{m}/...mi-ereá ruşîne//am făcút înnaínte/ĉé ma^{i}//

"te du^{j} la huóră ! şi dacă áea/muiérea a lui/mai zíĉe ĉevá-şîlea/te mai îmbuoldéşte/mai zíĉe ĉevá/v^{y}íno acásâ/şi...cînd o veni şi-ō...ntrá/le [k] sáu le trimétem vórbă să nu mai v^{y}iie/ sáu cînd o veni ^{i}i-ntoárĉem înnapói dă la poártă"//

da io an zis"păi...rîde lúmea dă míne/fátă ĉe sînt ^{i}eu/...să refúz pă băeátu lu doclitéanu[1]/băeá frumuós/b^{u}ogát/cu cásă cu..."/

aveám áltă cásă/nu ásta//n-ám ascultá la buníca//şí a foz^{d} rău/şi rău ie şi ástăz^{i}//a fost ũ uom iúte-aşá/iúte.../prea n [k] preá nervuós iel/prea nervuós/ambițuós aşá/pîrțăguóz/ ĝeluós !//

p^{u}ópa anica

şaizeşunu dă an^{i}

am făcu nuntă

núnta să fâĉá în douo părț^{i}//...să-nĉepeá dă sîmbătă seára// veneá băeți cu brádu/sîmbătă seára/la m^{y}ireásâ//patru bă^{e}éț^{i}/le puneá [k] veneá cu...lúcrur^{i}li mirési//veneá doi.../țîneá dă cuóşu cū.../lúcrurli feme [k] ale mirési/tuáte puse-n cuóş/ca să găteáscă dimineáță/lū... [k] duminică dă dimineáță//t^{o}átă-mbrăcă-míntea m^{i}irési//afár dă pantóf^{h}//pantóf^{i} nu-i tremeteá//pantóf^{i}i i-aduĉeá...dúminică călțunáru//aşeá iereá pă timpu miéu//...mai vorbiésc/sau scriț^{i} ?

[Nu, spune, spune !]

şi ē...eun spuím/a veni băeți cu brádu/ieu am lua fluárea dîn coș/únu avéa [k] doi avéa ploc^uón//...șí cŭ brádu-m mînă/mi [k] mi-a pus brád îm poártă/miie/mirési//și...duoi ținéa dă cuóșu cŭ ...mbrăcămintea mea//pátru bă^iéț^i//le-am puz batístě/cu lăutár^i a venít/așá ^iereá pă tímpu-ŏla/le-am puz batiste la tuoț^i/la úrm-ă lua și io únu dîntre iei/și m-an dus pîm vecín^i/cu lăutári/ să ^invi și io vecíni/p-acoleá/pâ lîngă [k] p-apropiiére-adícă/ așá...să făcéa atúnĉ/ș-an lua^t floárea dâ cuoș/iereám...cu capu guol/pieptănátă și io frumó^s/șâ...am pus-o p-aíĉ ^1/floárea care mă/gătéam zíua/mireása/ădícă dă mă gătean cu ea//ș-așá să făĉá// și a stát [ɛ] și iei a jucát/a mai veni și álte féte/alț^i băiéț^i a făcú huoră-m bătătúră/că acúma-n sectémbrie a făcú núnta/...și p-órmă...a plecatără acás/s-a dus și lă^utári acás...//și dîn... [k] duminică dă dimineáță la uoră...șase/șápte/eam așá/iar...dîn nou a veni^d/lă^utári...la míne/ș-o peréke la iél//m-an găti^d/m-a găti neșțe féte și pă mine/m-a-mbrăcá/m-ă...aranját/și m-an dus/ cu pl^uocuón la nașu care m-a botezát//aș^eá ereá pă tímpur^i//și după aceă...am jucát ápa/...la trei púțur^i/iar c-um băeát//am luat î... [k] a făcút um busuióc așá lăutári.../legá cu f^hire róși/cu betealá/așá ereá atúnș^i/șî mirésile-aveá betealá/da acú nij n-am mai văzú betealá/dăcî fluáre.../floriĉícă d-a^ea//șî...am ^fo [k] an loát o găleát-așă...curátă/frumoásă/nóo/n cumpărase mamă/^am pus ápă-n ia/dă la puț/dă [r] dă la n^uói/și c-un șervét/am băgá pă... toárta găléți/ș-an loat eŏ d-o párte/și băeatu-ăla cu mamă șî cu tátă/...d-o párte//și am jucá la trei púțur^i//o [k] mă duĉá la puț.../umpleá băeatu-ŏla cu ápă/io o vărsám/...dan cu piĉóru.../ dă trei uor^i//an dat o dat-așá/o dat-așá/o dat-așá ^2/ș^i-atît//dă trei ^uor^i/că cum faș^i crúĉa//șî la trei púțur^i//și jucam la f^iifecáre puț/...cú găleata plín-așá cu ápă/întîi o vărsan/ș^i

---

[1] Porecla socrului informatoarei.

---

1 Gest: la frunte.

2 Gest: în trei direcții.

p-ŏrmă ọ úmpleám/şi mergân cu ea plínă//la trei púţur^{i}//ş-ám... terminát/am venít înnapói aeás^{â}...//şî dup-aşa mi-a trimez brád/brádu care ne cununăn cu ^{i}ii/dă la ĝinere/...iar/...a veni băéţii ...cú brādu.../a mîncát/a băú^{t}/ş^{i} s-a dus înapuói/ş-a veni cu núnta//núnta a fost...cu eărúţè/şi eu cai călár^{i}/nóo cai//...nóō bă^{i}és^{i} cū...[k] adică uopt/şî cu ĝíner^{i}li nó^{u}ọ//aşá a foz^{s} núnta mẹa//la f^{i}iiecáre băiá^{t}/...cal/i-am pus şervét/...şî lu ĝinere/şî lā cărúţe/m pártẹa drẹáptă/aşá să punẹá pă tímpur^{i}/aşá erá/aşá am făcút io núntă//ş-atúnĉ^{e}ā cîn^{d} a veni núntà/um băẹát î...cárē ştiiá/iẹrẹá néştē...[ɛ]cum să spui/hobiĉẹ^{i}e dā ĉitẹá pă o cárte uorăţiili//şî spunẹā pă ^{u}orăţilẹ-álẹa.../şír-te mărgărite/"ā venít/împărátu să...ia floriĉícā...dă la dumnẹavọástrā/şi s-o dúcă la-mpărát în grădínă/am veni^{d}"[ɛ] nu ş cun spunẹá/"pă...[k] peste nó^{u}o [ɛ] măi/peste nó^{u}o văi"/nu ştiu cun tot spunẹá/"să...venin cu tîrnăcuápe dă arĝín^{t}/să scotém floriĉíca dîm pămínt/s-o [ɛ] luuón cu rědăĉínă/s-o înfiĝén la-mpărát în grădínă//...că ai nu rodéşte/nu-nfloréşte/niş^{i} pămîntului nu-i priméştẹ"//aşá spunẹá ^{u}orăţi^{i}le-àlẹa//

şí a zís álẹa/p-órmă a intrát î.../ [k] s-a da^{t} şi ĝinerli joz dă pă ca^{l}/şedẹá aşā/toţ^{i} îm faţa cási/rînd aşá/...ăẹa călári [ɛ] nuntáş^{i}/áşa le spúne la ăẹa/şi iei mergâ-nnaintẹā...a núnţi/înaiínte toţ^{i}/núma ĝinerli merĝẹá pă língă cărúţā...cu núnu//dá ăilánş^{i} t^{u}oţ^{i} înna^{i}íntẹ-aşá/...î rînd aşá frum^{u}ós/aşá erẹá.../pînă mai...tîrziu s-a făcú nunţ^{i} aşá//acú a ieşí^{d} dă f [k] mérĝe pă jos...la bisérică/nu mai fáĉe niş cu cărúţe//dacă ie n-al sa^{t}/^{u}or cu maşína/ór cu cărúţe/da dacă ^{i}e dîn sa^{d} d-acolẹá.../merĝẹ-^{aşa}//

şi-ām...aşá am făcūt ... [1]//a vení^{d}...núntā/a vení călţunáru/cu pantóf^{i}ii.../i-am pus şervé dă gît .../cusút aşa frumuós cu fl^{u}ór^{i}/călţunărẹasa mi-a adúz batícu/dă [r] dă mirẹásă...// e !

---

[1] Pauza se datoreşte intrării unui vecin în cameră.

ș^{i}-am făcu nuntă/și [ɛ] pînă la ānū/mai avẹam doo lun^{i}...să-mplin^{e}esc...anu/am făcu pă gẹo^{r}gẹ/băẹatu-ăl marẹ//cînd erẹan dă ^{u}optîsprezeĉe an^{i}/am făcu băẹatu//dă șapteșp^{i}e m-am măritat [!]//[...]

și cînd ā făcu^{t} p-ălălantū.../avẹan doozej dă an^{i}/p-ăla care l-am dă șade la calẹa fierată//spune pă buletin/doozej dă an^{i}//și p-ŏrmă pă vi^{c}torița/ș-incă altu și ăla mi-a murit ăl dîn urmă// ..to^{d} băẹat//patru cop^{i}ii-am făcut//hai/ĉe mai mă-ntreb^{i} ?//

[După ce veneați de la cununie, cît mai ținea nunta ?]

s-a puz masă în sẹara aẹa la ĝinere/^{l}a ĝinere/d-acol^{u}o dă la noi d-acăsă/m-a lọa^{d}/nẹ-ā du^{z} la biserică/nẹ-an cununăt/m biserică/cu lumînăr^{i}/cu nașa/cu nașu/ũ frate d-al lui/nẹ-a cununat//ăl mai marẹ//și pă urmă sẹara nu mai m-an dus înnap^{u}oi/la mama mẹa// n-avẹan ĉe mai căta la ^{ea}/a foz masa la ĝinere//și ā [ɛ] puz masă cu dar/a scoz ban^{i}/...și lun^{i}/să pune iar masă//iar așa.../care n-am [k] putu^{t} să vie duminică sẹară/lun^{i}//așa să faĉe/ș-acuma tot așa să faĉe/da//și iar masă cu dar/și lun^{i}/mai pă la [ɛ] trei așa/pă la patru/sẹara/înspre sẹară a^{d}ică lun^{i}.../pă sẹară//

[Și luni e obiceiul să-i ia pe socri ca să-i plimbe ?]

ā...nu !//mai faĉe cîte ĉineva așa câte ĉeva//trimete la na [r] la naș^{i}/...cu ĉinstẹa m^{i}iresi/pl^{u}ocuon/și la socru/la mama miresi/iar/cu ĉinstẹa/cū...tot cu pluocuon^{u}/tot cu lăutar^{i}/cîteva femei kiu^{i}i/"hi ! hi ! hi ! hi !" cu funde roși^{i}/cu sticle/cu.../ ca la țară [!]//

[Aceeași]

să spui dâspre gîndac^{i}

cînd erẹam io tînără/...mă ocupan dă crescătoriiă.../a viermilor dă mătase/noi i spunen la țară gîndac^{i}//oprẹam perei^{g} dă anu trecút/o gogọáșe/un͜ gogoșár.../bărbátụ-adícă/șī-i̯ punẹám p-un͜ zi^{i}ár/și i̯ei̯ să călcá/flutúri/îmflutúra/să călcá.../și fắc^{e}a sămînță/pă hîrtii̯e//și i̯ō...o păstrám pentru ánu viitór/la lo^{g} bún/un^{d}e nu erẹá căldúră/niș͜ prẹa rĉce.../și după áẹā...lọám sămînța͜ áẹa/primăvára/ș^{i}-o punẹā͜ la căldúră/și-mvii̯á/cîn͜ încẹpẹá frúnza la dud să...să crẹáscă/să dẹá//și-i̯ creștẹá^{m}/îi̯ primenẹám/îi̯ curățẹám îi̯.../până cín͜ să făĉẹá...la sómnū...lụor dī [r] dân úrmă/dă tot//ș-atúnĉ^{e}ā.../îi̯ [ɛ] rărẹám/fụárte mult îi̯ rărẹa^{m}//și mîncắ/și plecá/la urcát//și dîn͜ ī... [k] cîn^{t} sī [r] cîn^{t} să ^{u}úrĉe/le punẹám...túfe dă la zăvói̯^{u}/c^{u}óčen͜ dă p^{u}orúm^{b}/pái̯e/^{i}i-mvelẹan͜ cu páe/cu hîrtii̯/cu...ĉe avẹám i̯o în͜ cásă//și le lăsám͜ î...ụo săptămînă/și pă úrmă le ardicám așá sūs^{u}/dă unde er^{e}a.../și le culeĝẹám/la trei̯ zile dăpă ĉe le ardicám/le culeĝẹám/și lē...lụon͜ cu tụótu//și p-órmă le curățám/dîn͜ scáma áẹa/a l^{u}or/ș^{î} lăsan͜ gogụáșa símplă//și dup-áẹā/ne duĉẹám lā... [k] aleĝẹám i̯ar perék pentru ánu trecút/să am sămînță/și făĉẹám î.../de ezémplu noi̯ [ɛ] atúnĉa nu știi̯ám/cu [k] până cī să lụon͜ dă lā stațiụúne cutii̯.../lụám nọi̯ așā...deĝetár d-ăla/dacă creștẹái̯ do^{u}ọ deĝetáre d-ălẹa pline dă sămînță/făĉẹi̯ ĉínșpe kilográme dă...gog^{u}óș^{i}/...dacă trăi̯á/bùnunțeléz͜ dă nu le stricai̯ lor...creșterẹa//n-avẹa áer pọáte/sa^{u}͜ n-avẹā.../sau̯ le dedẹái̯ frúnză crúdă/mai̯ ști^{u}͜ i̯o/că...le stricai̯ dîn ĉevá și...nú [r] nú tẹ-ajutá//

[Frunză udă, moale][1]

și/dacă ne trebuẹá ban^{i}͜ ī.../le vindẹám/g^{u}og^{u}oșili̯/ni le plătẹa fọárte bíne// [ɛ] la târgóviște ne duĉan͜ cu éle//dacă nú/ntrebuințan͜ noi̯/^{b}oranĝicu dîn gogóș^{i}//ne duĉám la feme^{i}e/și-i̯ plătẹám/și nē...[k] ni le trăĝẹá//punẹā g^{u}og^{u}óșili-n apă fi̯ártă/și i̯ele dă ápă fi̯ártă/^{uiti} mĕsticá așa[2] c-o măturică/în i̯ele//și să ardicá așá/dă la f^{h}iieeáre goguașă eît-o áță//muá [k] kár muașa‿ásta du peste drum‿făĉ^{e}á așá/și-ó‿vedeán‿ș-eo//și áea‿aveá roátă/cum î am io p-ásta dă tors/îmvîrtí [k] să-mvîrteá așá dúpă ea/să-mvîrteá//iereá mul‿până prindeá f^{h}íru/dă lā atîtea gogóș^{i}/dă la ê [k] șapte o^{b}‿gogóș^{i}/cum‿vreai să-l traj‿dă gros//șí‿să-mvîrteá dîn ápa‿áea/și ia cu mîna/cu mîna/mere^{u}/vedeá că... [k] pînă rămîneá viérmilī...în ápă/mort //...dăjá muríse iel în‿goguașă dā.../mureá atúnĉa ĩ... [k] în ápa áea fiártă/dacă ereá v^{y}īu...//și dī [k] meréu puneá//vedeá că să term^{i}ină/să goléște/puneá iar cîte-o mînușíță ia/și fócu merĝá dădăsúp^{t}/su‿ligán//liganu aveá un‿cordenaș așá dă...dă pămînt /...făcút așá/dă cărăm^{i}idă cu pămín/lip^{i}it așá/să nú răsúfle/ști eā...o dogoreá pă...babă/cîn...tră [r] trăĝ^{e}a//și áea-mvîrteá meréu femeé-a^{ea}/stăpîna care‿e alį gogóșilor/îmvîrteá dă manivéla‿a^{ea}/...roáta‿áea/și iel înșirá/-nșirá/și cîn‿să făĉeá așá cît...știiá ea/^{u}o scoteá/și puneá áltă ruátă//și p-áea o da la soáre/sâ‿să usúĉe nițél ca să poá‿s-o scuáță//că...roáta‿áea ereá la un‿capăt mai‿ī...mai látă/și la úmu mai îngústă/ști^{i} ca să...poá‿să o scuátă/să scuáță...borangîcu dîn a^{lea}//și-l scoteá/-l legá frumó^{s}‿la [ɛ] jumáte/la úrmă-l dă^{dea}/că ea... .[ɛ]să-mvîrteá așá cum ē...nú e [k] nu șt^{i}u eun‿să spui io/cum‿e b^{u}ob^{i}inile-álea/...nū cum‿e pap^{h}iuóta-nșirá^{d}‿drept așá// [ɛ] ia să dădeá așá/și să puneá-m‿piezíș așá[1] /cruĉișátă/ [ɛ] să făĉ^{e}a foa^{r}te frumós//și dîn‿î borangîcu-óla/făĉeam urzeálă dă...făĉeā‿ștófă...//băteam lînă//urzeām/și‿băteán‿lînă//făĉeam‿fáță dă plăpămă.../făĉeam‿î ștófă...bărbătească să fácă haină/pantalon^{i}...//da tot cu lînă întrebuințám//ĉine vrea băteá...e^{u}otón^{u}/urzeá mătásé și bătea e^{u}otón^{u}...//ș-așa că...^{i}ereá f [k] dă fel^{u}os gîndáĉi/dacă aveái noro^{c}‿să-s‿trăeáscă//

---

[1] Intervenția aparține soțului informatoarei, care a asistat la înregistrare.

[2] Gest circular.

[Aceeași]

---

[1] Gest.

am̦ fûgi^{t} cu i̯el

i̯eu̯ am vorbí cu ^{i}el/pînă să pleĉe ĩ armát/-am...dis [k] atúnĉa l-an̦ cunoscú^{t} príma dátă/şi̯ dúp-aẹa/nẹ-am mai̯ ĉertát/ĉ^{e}an̦ că ĉe să vorbés númai̯ cu ^{u}únu ?/şi̯...am̦ vorbí cu mai̯ múlţ^{i}/şi i̯eu̯ dejá nú mai̯ vorbẹán̦ cu i̯el//cîn̦ s-a liberát/i̯ár nẹ-am împăcát//şi pă úrmă.../s-a liberát â...îm̦ február^{i}ẹ/ánu̯-ăsta-n̦ fẹbruári^{i}e/şī dup-áẹa...a intrát în̦ şcọála dă miliţíẹ//am̦ vorbí^{t} cît am̦ vorbí/şi i̯ár nẹ-am certá^{t}/n-am mai̯ vfut//şi cînd [k] dúpă ĉē á fost în̦ şcọála dă milíţi^{i}e [ɛ]ca [k] aşá ca la vro lúnă/lẹ-a dat o permísi^{i}e dă şápte zílẹ/în áu̯gust//şi ^{i}el a vení la mine/sẹára a vení cú ăla[1] dă op şi dóozéj^{i} dîn bucuréşt^{i}/şi cínd [k] s-a dus acásă la ^{i}el/a mîn̦cát/şi dúp-aẹ-a vení la mine/ẹo dejá mă culcásem/că ^{i}erá nóo jumáte zéĉe ĉẹásu̯//şi m [k] a i̯eşí mămica că l-a auzít/i̯o n-am auzí^{t} cîn^{d} a strigá la pu̯ártă [!]//şi m-a sculá mămica/ẹo n-am̦ vrú să mă scol/an̦ zis că "ĉẹ caútă la mine/ĉẹ mai̯ vorbésc i̯o cu ^{i}el ? ĉē [!] ĉe ăsta i̯e nebū la ca^{b}/víne la mi̯ézu nópţi la mine?"[!]//şi pă minẹ i̯ár m-a lọá sómnu/că ^{i}erán̦ somnorọás^{ă}/mămícā aşteptá să [!] să mă scol [!]//^{i}el şedẹá la pu̯ártă//cîn^{d} mămicā.../şádi̯ i̯a ĉe şádẹ/zíĉe "hái̯ floríco nu te sc^{u}ol^{i} ? că şáde ruşíne/úi̯te stă la pọártă.../bárin dacă nu vorbéş cu i̯el/i̯eş^{i} la pọártă/-i̯ spui̯ dọ^{u}ă trei̯ vórbe şî vii̯ n̦nap^{u}ói̯"//^{d}ác-án̦ văzú^{t} m-an̦ sculát//m-an duz la pu̯ártă.../i̯erẹá ^{i}el//i̯o ni^{j} n-ā [k] nij búnă sẹára nu i̯-an da^{t}/nij nimic [!]//an̦ s că ĉé caútă la minẹ la ^{u}óra-ásta ? ĉē/la mine i̯ē hu̯otél/sau̯ ^{i}e [!] álĉevá/că dacă mă véde ĉinevá la pọártă/c-aşá ^{i}e la noi̯ a^{i}ij/dacă te véde nọáptẹa tîrziú la pọártă/...discútă gă gáta/fata lu cutáre.../nú ma ^{i}e [!] fátă/şi̯...aşá ẹ-a^{i}ij la no^{i}//şi dup-áẹa i̯el a zis că/nú vrẹa să stẹa la pu̯ártă/vrẹa să íntre-n̦ casă//

---

[1] Se referă la tren.

324

i̯o zi^c "cún‿să íntri-n‿cás^ă/că ^{i}e táta‿acásă şi mă báte/la ^{u}óra‿ástą"//

şi‿táta nu eręá acásą [!]//dac-a văzút i̯el așá/a lọát-o-nna^{i}ínte//şĭ n-ám mai̯ avút încuotrọ́/putęán‿să-i̯ zic "întuá^{r}cę-^{t}e înnapói̯" ? nú i̯-am mai̯ zis/şi m-a [k] am ntrát î‿áltă cámeră cu ^{i}el/ca să nu vádă.../că nú i̯e táta‿acáz/dădęám i̯o^u dă ruşinę-apăi̯ [!]//şi̯-an‿stat în‿cámera ái̯a/a^n‿discutá^d/nę-ám împăcá^d‿la úrmă/nă [= nu]/nú nę-am mai̯ cêrtát [!]//şĭ am discutá^t‿cę-an‿discutá^t/şi‿la úrm-a plecá^d/zi^c‿"hai̯ dú-te şi tu acásă că‿e tîrziu̯//cîne véde lumínă la óra‿ásta‿acúmă.../pă úrmă mîi̯ne m^{i}i̯-auúd álte [!] vórbe"//

şĭ dup-ác̣ęa/a plecát acásă/şi mę-a spu^z‿zîce "mîi̯ne pă la trei̯ vin pă la tíne"//

ē ! i̯ö m-an‿gîndí^d‿zi^c "ăsta ęa [k] ^{u}ór^i că ^{i}e nebún/^{u}ór că vręa să fácă cevá [!]"//zi^c‿"cîn‿a mai̯ venít i̯el la [!] nimi̯áza [!] máre la minę/să mai̯ vínă ş-acúma ? [!]"//

i̯o ã‿zis că mínte/nú i̯-an‿spuz‿mămíki/că dacă-i̯ spunęán‿şi nu venęá/apăi̯‿i...mi̯-er^{e}á mii̯e ruşine/n^u‿mai̯ mă lăsá la úrmă să mai̯ vorbé^{sc}//şi nú i̯-an‿spus//dā a^{i}ij‿la noi̯ i̯e dă ^{u}obicêi̯ ī... să strînge lúmęa la puártă zíọa/şi lucrắm//şi-n‿zíua ^{ęa} to^{g}mai̯‿i̯ęręán‿la pọártă/la o vecínă acolęa/şĭ i̯el mai̯ áre um‿fráte pă lángă míne p-aicêa-n‿sál^{ci}[1] //şi a da‿pă la frá [k]/i̯o l-am‿văzú‿cîn^d‿a vení‿pă drum//şĭ femeílę-álęa mă-ntrebá pă mine/adică nú pă míne/să-ntrebă...^{i}éle-ntre ^{i}éle/că cîn-o fi milíţęanu̯-ăla dă víne pă drum/că n-á ştiú^t‿c-a intrát în‿şcọálă//şi i̯o n-ám‿vru^t‿să spun [!] imedí^{i}a/că i̯o l-an‿cunoscút [!]//şi la u^{r}mă‿^{d}ac-a^m‿văzú‿că nu-l cunọaşte nic^i‿úna/an‿spus i̯ö^u/zi^g‿"brē ! nú ^{i}e marín a lu nęa górge [!] buturúgă ?"

zîcé "é/fhir-ai̯ a fóculuí̯ să fi/îl cunoscúş^i [!]"//

---

[1] Cătun al comunei Nucet.

zi^{g} "da cún să nu-l cunós ?!c-am vorbít atî́ [ɛ] atî́ta timp cu iel/și acú să nu-l cunó^{sc} ?"//și...cî́nd â...a venít/a da^{t} pă la frátele lui/și io n-ă [k] da ĉo n-ám mai spuz la feméile-álea că mai m-am împăcá^{t} cu ^{i}el//am spus că ĉē.../că mi-erá rú [k] frícă/zi^{g} "dácă n-o vení la míne/și io le spun c-a venít aseáră/rămî́n dă rușíne [!]"//a^{j}á mă gîndeám io/zi "cúm ? să v^{i}íie iel la nimiézu-ăl máre la míni ? cî́n a mai venít ?"//

și la uúrmă.../îl văd c-o ea-nspre míne/da io nú m-an deplasá^{d}du pă scá^{u}un/an sta^{t} tót acoló/habár n-aveám/nij nū mă uitán să văd că vyíne sau/ca să nu zícă [!] femé^{i}ile-álea [!]//

și feme^{i}ile-álea l-a văzú c-o ea-ncuáĉe/da iele zíĉe "nú cumvà víne la tíne ?"

zi^{c} "păi ĉe cáută la míne ? ĉe vorbéște cu míne ?//mai știs că vorbés cu ie^{l} ?"

zíĉe "păi da ún^{d}e să dúĉe iel încoá la vále ? că n-áre ún^{d}e să dúĉe"//

și cî́n^{d} a ajuns pî́n dréptu nóstru/a da^{d} búnă zíua la feméile-álea/nu știu ĉe-a mai zis iel/și m-a kemá pă míne/atúnĉa m-an du^{z}/da pî́n-atún^{j} nú m-an dus/că...mi-ereá rușíne//dacă mă vedeá feméile-álea că plec/ar fi zis/că uíte pleácă/că nu v^{i}íne ăla la ea/sau...mă rog/ĉíne ^{știe}//ș^{i}-atúnĉa m-am dus//

m-an dus acásă/an stat [!] dă vuórbă/a stá^{d} dă v^{u}órbă și cu máma/făĉă niște țúică/i-an da să bea ^{u}o ĉașcă dă [!] țúică...//și dup-aceá iel me-a zis că să mă du^{c} pă línie cu ^{i}el/și m-am dus pă la...máma mămíki/pă la máma máre//cî́n am...da^{t} [k] treĉám pî́n dréptu lui//și cî́nd ā^{n} trecú^{t} pî́n dréptu lui/iel a zis că să dau pă la ^{i}el/io n-àm vrút/și iereá lúme la puártă/c-așa ^{i}e la noi aíĉă/lúme...mai alés că ^{i}erá și váră...//și ierá lúme la puártă p-acoló pă [!] pă lî́ngă ie^{l}...//

iel "haj [ɛ] la mine/nimi^{g}/merj pă la mine/[!]nimic"//

mi-a foz rușine/că m [ɛ] m^{y}i-a făcut așa vîn^{t} să intru-n curte/^{j} mi-a foz rușine-apăi/am intra^{d} nițel/hai că n-oi muri/cê/ iintru nițel/ș-apoi ple^{c}/cê... [!]//cîn am intra^{d} ^{i}erea și maică-sa/și taică-su/și suro...[ɛ] sur...lu [ɛ] sur^{u}orili lu taică-su/^{i}era mulț^{i} acolo-n curte//nu știu [!] cê făcuse ei/că ierau mulț^{i}//cîn^{d} am intrat acolo/mă făcusem...r^{u}oșiie/$^{și\ mi}$-era o rușine !/zi^{g} "doamne/cê^{e}-an [!] căutat io [!] aicâ"//

ē/am intra^{t} și io acolo/an dat săru mîna/nu știu ĉ-am mai zis/ și zi^{c} "hai să mergên/gata !" n-am [r] n-an stat/dăcî^{d} nițel//pă drum ne-am ntîlni^{t}.../cîn^{d} am pleca^{d}/ne-am întîlni^{t} cu fratele lui/cu nași-su...//

și nași-su l-a-ntreba zîĉe "te-ai însura^{d} mă ?"

da ^{i}el zîĉe "da/m-am însurat ! [!]"

zice "să vă fi^{i}e dă bine [!]"//

m^{i}i^{i}e m^{y}i-a veni să rîd/și i-an spus

"dă unde/cê.../ascul^{z} lă ăsta [!]? ĉe vorbește ^{i}el/iel ar vorbi multe/da ^{da}că s-ar faĉe [!] ĉ-a^{r} vorbi iel... [!]"//

și la urmă ne-an dus pă la mămaia/^{i}ei n... [ɛ] ne-a zis că să ne-aștepte la bufet/și...ĉe io m-am dus la bufe^{t} ? ĉe că^{u}utam io la bufet ?//cîn^{d} am venit înnap^{u}oi/am dat iar pă lă maică-sa// a^{tunj} nu ^{i}era dăcî^{d} maică-sa și cu taică-su/și cū ^{u}o s^{u}oră d-a lu taică-^{su}//ī...sora lu taică-su cîn ne-a văzut/a erezu că... [!] că am fugi de-atunĉe [ɛ] seara/că iera uop și ĉeva/^{i}era-ntuneri^{c} cîn an trecu noi//mămica m-aștepta acasă [!]/și m-am dus pă la noo jumate/c-am mai stat acolō.../dă v^{u}orbă/și dup-aça am ple [k] cît am mai stat ço...acasă cu iel/a veni și tata dă lā serviĉ^{i}/ cu-ăla dă zeĉe//tata știia că nu mai vorbes cu ^{i}el/s-a mira cîn l-a văzut în casă [!]//pă urm-a scos și tata un kilogram dă țuică/

și...a puz zahăr în ia...//iel n-a vru să bea/da tata a tras/tot kilogramu-ăla dă țuică//să p^{i}il^{i}ise/să făcusē.../iel n-a vru s-o bea dăloc// [!] și l-auuḍ [ɛ] nie^{i}-una nic alta/l-au^{d} dă colo-sa/a stat/a stat/a...bă^{u}ut o cașcă doo/și...la urmă l-au^{d} zice "bre!// uite ce e/ieu am v^{u}orbi cu florica/mi^{i}e-m place dă ia.../ne-am mai certat/că n-a vrut ea să mai vorbească cu mine/mă rog//a vru să mai vorbească și cu alz băiez/nu numai cu mine..."//zice "uite/ ieu am venit aica/și vreau s-o eau/mi-o da [ɛ] mi-o daț^{i} sau nu mi-o daț^{i} ? [!]"//

mi^{i}e mi-a veni să rí^{d}/mi-er^{e}a și rușine/mi-erea rușine dă tata miie//zic "ie uți mă/cun să vorbească [!] ^{î}astă... [!]"//

și...tata zice "nu ț-o dau/că nu sîn gata"//

ie [k] iera gata/da...ce era/tata a zis că..."^{i}eșt^{i} în șcuala-cum/io vreau s-o dău cu nuntă..."//

și tata m-a-ntreba pă mine/zice "tu vrei să-l l-ei așa/fără nuntă ? uite n-are ni^{ș} școala făcută"/

zi^{c} "cun să-l l-eau așa ?! ce/asculz la ^{i}el ce vorbește iel"/ io nu-i spuneam/ce mi-era rușine/cun să-i spui io lu tata că-l l-eău/mi-era rușine dă...//

și...a vo^{r}b^{i}it ei la u^{r}mă/iö i-an lăsa să vorbească iei/n-am mai avut [!]//și iel face [k] marin le zica mereu...//zice "bre uitați-vă bine la ea/că n-o mai vedeț^{i}"//ce "uitați-vă bine la ea că n-o mai vede [!]"//

tata rîdea/^{a} crezu că ce/asta-i î [!]/vorbește-așa//cîn^{d} am ieșit afară/iera [k] să făcuse doospe noapt^{ea}//cîn am ^{i}eșit afară/io nu găsean niște papuc^{i}/ai naibi [!]/și-am ntrebat-o pă mama/zi^{c} "bre unde ^{i}e papucii-eia ?"

da ia zice "e^{i} ! ce-ăi cu papuc^{ei}a ? uite ia și tu p-ăilal^{ț} "//

zîc "ē ! núvi‿iau p-ăęa/că‿^{i}é‿urî́ț^{i}"//zic "úndę‿ie papúĉi‿ĕílalț^{i} [!]?"//

şî ęa zî́ĉe‿"ó^{i}‿nà ! ia-i p-ắęa/ĉē/te duș‿pî́n‿la pǫártă/ĉíne te véde ?//^{i}ę-ntunéri^{c}/ĉín‿te véde la puártą ?"//

zi^{g}‿"nu ! io vręá^{u} să-i‿iau p-ắęa"//

an‿lǫa‿şî plóvŏru pă míne/ierám îmbrăcátă/că dacă fusésem pă línie şí/n-ám mai lǫa‿pantóf^{h}i/că...p-ó^{r}mă...mă vedęá mámą//an‿lǫa‿papúĉi‿èia/şi‿cîn‿am işí‿la puártă/ĉę-ám mai sta‿la pǫártă ? // [!]am lǫát-o [!]din‿loc [!]/că nu ^{i}erá depá^{r}tę/io stau mai aĉí/şi ai ^{văzút}/în d^{r}éptu căminului cùlturá^{l}/n-am sta‿depártę [!] //şí‿dúp-áęa nę-an‿duz‿la ^{i}el acás^{ă}//iel‿ă l^{u}osése kéia dĕ devréme dî̃‿áltă cameră [!]//am intrát ac^{u}ólo/că nú nę-an‿du^{z}‿la părínți lui atún^{ş}‿sęárą//da probábil c-a ştiuút/a ştí^{u}u‿dă sęára/ lę-a spus iel/şī...//ę ! nę-an‿dus ac^{u}ólǫ/ [!] nę-an‿culcá^{d}/diminęáța [!] cîn‿nę-an‿sculát [!]/ [ɛ] părínțî lui făĉá níşte țúică //ẽ ! m-an‿sculá‿diminęáța/m-ắn‿du^{z}‿lę-an‿da‿"săru‿mîna mămícă/ săru‿mîna [!] tătícu^{le}" [!]// [!] mi-ér^{e}a o ruşíne/da cu iél ! [!]/ mi-erá o ruşíne !/şi dup-áęa m-a^{m}‿învățá^{d}/m-a^{m}‿obijnuí^{d}/nu mai mę-a fost/...nú‿mai mi-a foz‿ruş^{ine}//

buturúgă me florica
şaptîsprezèĉe an^{i}

812. GHEBOAIA

(com.Finta, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB , MV; transcriere: CB

[Vase din lut]

péntru străkin^{i} o lom întî́i//[ɛ]încépęm cu‿udátu pămîntului în ţaro//î̯l udắm bíne.../pînă să-mu̯ái̯e dă po^{s} să-l î...faĉ um fel dă...cum po̯a să spun i̯o să mă-nţelegéţ^{i}/...um fel de...pàstilínă/ca u̯ [ɛ] ca un fel dă pastilínă aşa şî/^{d}úpă ĉ^{e}-àjúnĝe-n fé-l-òla/-l trecém prin malaesór/dă dóo u̯or^{i}/du̯pă ĉe l-an trecú de dóo ^{u}or pă^{n} malacsór/î̯l...púnem pă ō...scîndură lắtă/cum ar fi ş-àiĉi-şa¹/şî-l lu̯om la călcát cu piĉórŭ înca dă pátru u̯or^{i}//ca s să-ndésè/să putém trăĝē...la mînā...strắkina propi̯u-^{zisă}// d-acolṓ.../^{du}pă ĉẹ-am tras strákina în [k] cînd [ɛ] faĉẹm ^{u}o sútă/ dóo súte/cît fáĉe^{m} noi̯/...strînĝem pîn la pátru súte/dîpă ĉ-am strîns pîn la pátru súte/dăm î rîjniţā dă frecát vopsélili cáre trébe să le vărs [ɛ] anúme-n [k] anumită vŏpsẹá cáre vŏpsīm rîndu̯-òla atúnĉ^{i}/álbă/négru/róşu/mă rog//şi dăm î rîjniţă/dûpă ĉé am frecát î rîjniţă/îi̯ dăm pă i̯elẹ//dúpă ĉẹ-an da pă i̯éle...

[Da' cu ce dai pe ele ?]

cu...vopsẹáọa cáre...[ɛ] cáde să eî [k] să faĉẹm atúnĉ/în ziu̯-áẹa/cîn dăm pă ^{i}élẹ//pă pátru súte/sau̯ ĉín súte/cîtẹ-avém de [r] de vopsít//du̯pă áẹa/dúpă ĉẹ-an dat/...trecén lā [ɛ] flu̯árẹ// îi̯ faĉem flọárẹa/înăúnt^{r}u̯//álţī...

[Cum ?]

cū aĉéle ştampílẹ cáre vi lẹ-am arătát//îi̯ dăm întí úna mai̯ máre/dup-áẹa álta mai̯ mijloĉíi̯e/^{j} dup-áẹa úna mică de t^{u}ot...în fun^{d}//dup-ai̯á-i̯ d [k] faĉén frúnză...pe dă lắtur^{i}//du̯pă ĉẹ-an termi̯ná cu flọárẹa/le púnen la uscá^{d} definitív// [ɛ] sigu^{r}/dupắ ĉé am...terminá cu e^{l}e de uscá definitív/lē...púnem bíne undevá/ pînă víne rîn [ɛ] de cu̯aĉẹre/sau̯ dĕ[ɛ]de [r] de árs îi̯ zîĉen noi̯// şī lẹ cărắn la cuptór/lē árdem întîi̯ u̯o dátă/du̯pă ĉe lẹ-am ars o dátă/le scọátem/le dăn cu zmalţ/zmánţu-ntîi̯ să rîjneşte/să fáĉ^{e}-un fel dă likíd/şî dup-áẹa să...i̯a şî să dă pă i̯éle//pă strắkinli cáre lẹ-am ars dejá u̯o dátă//dup-áẹa din néu̯ le băgắm

---

¹Gest: indică podeaua camerei.

330

în‿ī...cuptór/şî́ le árdem a dóu̯a u̯áră//şî a dóo̯a o̯áră víne dă s [k] prínde zmálţu cáre să védẹ//ca^m [k] la strákină cam atît aş avẹá de spus//

[Da' cînd lucrezi strachina, pe ce-o pui ?]

pẹ́ táler//aşá-i̯ zîĉe álŭe̯a/táler//ā...pă [k] la mínă//la fu̯órmă/îi̯ zîĉẹ u̯ála//acū...cáre vă interẹsẹázạ‿dîntr-amîndóo nú şti̯u//

[Amîndouă ne interesează :]

mă rọg//cam ástẹa‿ar fi la străkin^i//

[Şi ca să-i dai smalţul cum faci ? Torni pe ea...]

n̄u ! nu ! i̯e cu lingura/bas^i‿cu lingura-ntr-un‿ligán...máre/şî [ɛ] dúpă ĉe ves^i‿că s-a făcu‿lā groşîmẹa carē [ɛ] trebŭe să fi^ie/înĉe^p‿să dai̯ pă strákinạ//ş‿to‿dái̯/to‿dái̯/pînă termín^i la to̯átẹ//as [k] aşá să proĉedẹază//

[Da' ca să faci o cană sau un borcan...?]

aíĉ i̯ẹ mai̯ cọmplicát [!]//trébẹ um‿pămînt‿î spéĉii̯ál aíĉẹ-şa/adús dîn‿ī...[ɛ]ai^j‿la noi̯ să obi^jn^i ú^ieş^te ş‿s-adúĉe du pă gîrlă //îṇsă ĉél mai̯ bum‿pămînt ^iéstē‿dẹ-acólō‿dă únde s-adúĉe pentrū ...ĉẹramica/sóbe dă...terac^uotă/an‿găsít ĉel mai̯ bun/cáre-i̯ pent^ru...în‿speĉii̯ál pentru urĉ^io̯áre//să menţíne mai̯ bín^ie/să tráĝe mai̯ bíne/şî mai̯ bun e şí la foc//i̯élē să tráĝẹ la fel ca şî strákina/cu deosẹ́bire că‿^iéle să tráĝe îṇ‿sus.../să fáĉē.../cu̯ádili să fáĉe apárte/...o̯ále verb^iim//şî... [ɛ] îṇfloratu víne sau̯ [k] vopsítu víne tot ca şî strákina/şî-nflorátu la [k] dẹ-asemónẹa/tot ca şî strákina cîn îi̯ dăm flórile/dăcît că strákịná‿víne-năuúnt^ru/i̯éle víne-n burtă//cạm ásta//là‿fél să cáră [k] ástẹa să [ɛ] bágă álfél îṇ‿cuptó^r/nú‿şî́‿mai̯ bágă că...strákiṇă ...//să púne-n‿ī...piĉu̯áre.../ş-aşá úna peste álta/pînă să úmple cuptóru//dă...străkin^i íntră tréi̯ mii̯ la...cupt^uor/u̯ale nú íntră dăcît o míi̯e la cuptór//ş‿cam ást-ar fi şî cū u̯ália//cu urĉu̯arᶦ̂lī víne tùrnáte/nu víne̜...făcúte dîm‿mînă//fáĉe úni şî́ dîᵐ‿mî́nă/da fáĉe̜ dîn dóo bucắşⁱ/mii̯e nu-m pláĉe-n̦‿fèl-óla/şî̦ fác...àşá dî́ᵐ...cúm az [ɛ] văzú‿fᵘórmā.../â...fréc...în rî́jniţă...ī...likíd/um̦‿fel dă likíd/dim‿pămîntu eáre...torn/şî...dúpă ĉe̜-am scọs cî́te urĉọáre vre̜au̯ să torn‿ă/sau̯ cî́te pu̯oˢ‿să torn în zìu̯-áe̜a/ă̦ atî́ta líkíd frec în‿î...rî́jniţă// [ɛ] şî dúp-áe̜a i̯au̯ la turnáᵗ// [ɛ] pui̯ fórmi/‿le leᵍ‿şî̦...zéĉe/ĉínşpe/cît po‿să s [k] toʳn în̦‿zío̯-àe̜a‿atúnĉⁱ/...şī...le...îⁿ‿tórn ĩ...i̯éle//dúpă ĉe le̜-am umplút/i̯éle‿víne şî să lipi̯éştè.../ă...cun̦‿sạ spun e̜o.../ [ɛ] líkídū [ɛ] ástа/fᵘórma ⁱe dē i̯ipsoz//şî likídu d [k] fiⁱin‿turnát în̦‿fórm-acólo/ⁱéle víne treptá‿treptá‿să lipéşte dă păréţi fu̯órmi//cînd a ajún̦s.../avém o pî́lniⁱe dasúpra/de ! to/‿la fórmă/şi cînd a ajún̦s ...la grosíme̜a cáre̜-avém nevóe/înĉercăm‿î...cu cuţítu̯/-adícă... grosíme̜a/dac-a ajún̦s/víne̲m̲ şî réstu dă likíd/î̦l răsturnắm//şî rămînē...gáura urĉórului̯‿inăúntru̯//ş‿cam áste̜a éste̜//

[Adică la-nceput torni, cum ar veni, plin...]

dă plin̦‿că [k] ca cum ar f [k] ca cum ai̯ tuʳná ápă-n̦‿găle̜áta/i̯ezáct//i̯e̜zág‿víne̜//şī dup-áe̜a...treptá‿treptá/lipíndū-să [ɛ] líkídu dē...fu̯órmă/ca să-s‿ajún̦gă grosíme̜a cáre‿● neĉesár/víne şi scáde//diⁿ‿momén‿ĉe scáde/tór‿meréu̯/dĩ‿momén‿ĉe̜ scáde/torⁿ‿meréu̯...în‿ī...în e̜a/pîn-ajúnĝe la grosî́me̜a cáre ai̯ nevóⁱe//dúpă‿ĉe ai̯...grosî́me̜a cắ...

[Grosimea de perete !]

da//dúpă ĉe ai̯ grosíme̜a dă păréte/o răstᵘórnⁱ/în̄ [r] în̦‿vásu-n̦‿cáre̜-ai̯ turnát//răsturnî́nd-o̦‿o laşⁱ ca un...ĉín̦jⁱ‿minútē .../aşá cu gúra-n̦‿jos ca să scúrgă bíne/dup-áᵉá‿o-ntórĉ‿inap [k] în̦ [k] cū gúra-n̦‿sus/şî̦‿le lāşⁱ...cam o jumá‿de zi/ca s‿să-ntăre̜ască//dúpă ĉe să-ntăréşte-nĉépⁱ să le scᵘoţ/să le cúmţⁱ//éle víne ş̌‿să cúrăţă̦//

332

[Şi înăuntru sînt cu smalţ ?]

nu//[k] d̯a !//ásteạ-i̯ şî́ cu a [k] şî-n̦s [k] şî-năúntru ẓmanţ//

[Şi la urcioare ?]

dá/núma la urĉ^{i}oá^{re}//dá/şî u̯álilī tot cū [k] tot smălţuite şî-năú^{ntru}//[...]ĉevá mai̯ supţí^{r}e víne ca-n afáră//pent^{r}u că... înăúnt^{r}u nu-i̯ nẹvó^{i}ẹ kár gros aşá/dăcît i nevóe‿ca să nu íntrĕ ápa-m‿păréţī...urĉórúlui̯//

[Şi la astea pe care le ai în mînă cum le zici ?]

şukáşẹ//

[La ce le foloseşti ?]

ást^{e}a cîn̦‿fa^{c}‿cu mîná//le folosés‿că fa^{c}‿cu mînă.../i̯-aproápe ^{i}eza^{c}‿ca şî cu...fu̯órma//ş‿pentru áẹa le am a‿tẹa lucráte-^{n}‿fél-osta/rotúnde//álte şukáşẹ nu sunt aşá/sun^{t}...[ɛ]aşá[1] cu c^{u}olţ//cum lucreáză u̯ameni în̦‿sat//însă‿io mi̯-am dreșat ^{u}oki̯ pă fu̯órmă/şî‿nu mai̯ îm‿vínẹ sî‿mai̯ fac aşá ca or^{i}ĉecárẹ/...cu [r] cu cu̯o^{l}ţ//

[Şi la asta cu care faci buza străchinii cum îi spui ?]

[...]ála/pu̯orlóg//porlóg//

[Cu ăla cum faci ?]

cu ălă.../l-apú^{c}‿cu mîna dîntr-un̦‿cap/cu mîná‿dîntr-un̦‿cap/ şî...[2] şî-l trag aşá[3]//şî i̯a să-n̦vîrtéşte/şî-n̦vîrtíndu-să.../víne să [r] să curăţéşte ai^{s}‿să rotun̦jéşte/frumós//

[La buză.]

da//la...$\overset{s}{z}$lai̯‿i zicem noi//

[Slai îi zici la...]

la...toátă párte̯-ásta//d-íĉ^{i} pîn-aíĉ^{i}[4]/...îi̯ zíĉe $\overset{s}{z}$lai̯//aşa-n‿

---

[1] Gest.
[2] Începe să arate cum lucrează cu "porlogul"
[3] Gest.
[4] Toată partea de sus, rotundă, a străchinii.

ĭ...în... [ɛ] ĉevá necunoscútâ ziĉẹm bűzili străkíni/c-așá să-nțelẹ́gẹ/dar noi̯ [ɛ] meșteșugărẹ́ștẹ-așá-i̯ ^{z}iĉẹ́m...slái̯//

[Și la oale zici slai ?]

nu ! n̄úma la străkín̦‿să ziĉe zlai̯//

coman i^{u}ón

șaptezèĉ [de ani]

femẹ́ẹa-nnășțẹá̧

[Dumneata, cînd ai născut copiii, i-ai născut ca acuma, la dispensar ?]

nụ̧//

[Da' cum era obiceiul ?]

acásą̆//

[Singură ?]

nu/cū‿mọáșą̆//mọáșă d̦-ástẹa dā̆ sat́//nú i̯erẹ́ā [ɛ] prẹā‿rár cîn^{t}‿să i^{g}zistá o mọáșā̆/așá la dóo trei̯ comîn^{i}//avẹ́am o mọáșă la mărĉéșt^{i}//ș-acoló la mărĉéșt^{i}‿ī.../ĉē "ne duĉén̦‿la mọáșā̆"/să zî́ĉá mọașa plā̆́și//ấșa să zî́ĉa/a plắși//cînd‿ī [ɛ] pînă să dûĉ^{e}a/femẹ́ẹa-nnășțẹá̧//pînă s-o adúcă pă ẹa cụ [k] d-acólo cụ̧ cărú^{ta}//înășțẹá̧//înă^{s}[ɛ]țẹám acoló/-m punẹá ursitọ́r^{i}lī...

[Cum ?]

la trei̯ zíli̯//la trei̯ [ɛ] ser^{i}/ne punẹā́ ursitór^{li}//ne punẹá o másă colẹá jos/^{u}ór ō másą̆ d-ástẹa [ɛ] már^{i}li̯...//pŭ́nẹa trei̯ pîi̯niș̦ọárẹ-așā̆́/o sticā̧́lā̆ cu vin/úna cu țui̯că/punẹā́ fasóle/zắcăr‿î/grî́ụ̆/puorűmb̦/...un‿cri^{u}ón/o cárte/ca să i̯ásă...scriitór//șî diminẹ́ața le lọa mọáșa șî plecą́//șai̯ze^{s}‿șaptej̆‿dă lēi̯.../că dé/mọáșā [ɛ] lọa mezérili/i̯á i̯erẹ́ā cū...//

[Și ursitorile le-a auzit cineva ?]

334

dă ! ĉinę să lę-aúză ? dumnezéu̯ !//

[Nu stătea să le-asculte.]

pă dā/ĉinę să lę-ascúl^{te} ? şî ĉíne [ɛ] vęnęá ca să-n̦ spúe mii̯ę?!
//áęa-i̯ o păr^{e}e^{re}//[ɛ] o părére/ĉé i.../a văzú ĉini̯vá...pă ĉinivá ?

[Credeam c-ai auzit din bătrîni...]

ą ! dîm bătrín^{i} ī.../ĉé ^{i}ĉe că..."a ursát ī"...ĉe "trei̯ ursitór^{i}"//şî ĉę-"a ursát ī...un̦ cop^{i}il că cîn̦ s-o fáĉe dă pátru an̦ să dúcă să sai̯e-m put^{î}"//şî [ɛ] kar aşá a fost//ă a ţînút ī...
î mi̯ntē māmă-sa/şî la puţ a [ɛ] făcút acoperíş/ca să nū...să dúcă//şî i̯el tot a muri pă...acoperíş-òla//tót a fo^{s} ĉevá//ursát
...//dă ĉé zíĉe/cîn̦ să-mbolnăvi̯ęşte/u̯or ī dă mǫarè/ĉé ^{i}ĉe: atît a fost ^{i}el ursá să trăęa^{scă}//

[Da' cînd se-mbolnăveau copiii, te duceai la doctor, sau ştiai dumneata ce să le faci ?]

ĕ ! nú ne ĉan̦ la dóftor/că nu pręā să...i^{g}zistá aşá [ɛ] ^{n} comín^{i}//i̯eręá pą lā tîrg^{u}ovişte/la bucşan^{i}/lā...nu p [k] la
ploi̯éj nú [ɛ] ne duĉęám//íi̯ [r] îi̯ trăĝęám ā.../îi̯ [ɛ] băgam în̦ ţui̯că într-un ĉarşaf alb̦ î/şî-i̯ în̦făşu̯rám acoló ŭ [ɛ] ăla ud/îi̯
în̦făşu̯rám/şî áęa/ca să le i̯ā căldúr^{î}li̯//în̦cólo...ĉé ^{i}ęręá să le fa^{ĉem} ?//

andréi̯ gorgíţą
şai̯zeşaptę [de ani]

áre putére fermecătǫaręa

n-á vrú s-o ma^{i} ęa/şi̯-a bătú jog dă ęā/şî n-a vru^{t} s-o ma^{e} ęa//şi la ^{u}rmā i̯eī s-ā căsătorí cu álta/şî áęa a umblá pîn̦ férmęĉe//î...múlte te mănîn̦că/multe care ştíi̯ę [ɛ] să-s fa^{că}//i̯e múlte cáre [k] úịtẹ un [k] um‿băẹát aiĉa-ŋ‿cîmp.../a lọat o fátă.../şî‿n-ā...vru^{t}‿să stea cu ịẹl/ọr n-á ţûnút-o/şî l-ā [k] ị-a făcút‿â...î‿áltă comînă/şî l-a o^{morît}//

[Are putere aşa, de la depărtare ?!]

áre/árẹ/árẹ//áre că [ɛ] dumnẹzéụ s-a lăpădát‿î dă fèrmecătọare//s-a dat îŋ‿látur^{i}/c-áre maị putére ịẹ́lẹ.../ca dumnezé^{u}//da/păị dă ĉé zíĉē.../o fermecătọáre á‿fost aşā.../şî.../ [ɛ] trecút pă drum//ş-a zis‿â...

"bábo/dă únde‿eşt^{i} ?"//

^{ş}ĉé‿"máịcă/s‿ā [ɛ] " n-a s [k] vru‿să spúịe dă úne sîn//da‿áẹa‿á fos‿fermecătọáre//ş-a zis‿şĉē...ĉe [ɛ] "stá-ţị-ar cálụ ! ...dîm‿mer^{s} !"//

şi ị-a stá‿cálu dîm‿mers//dácă a zis la úrmă "babo ! ĉe mị-aị făcú^{t} ?" [r][1] ĉe "ĉé mị-aị făcút ?"//

^{ş}ĉe "dă ĉe m-aị...m-aị‿ī...m-aị‿i supărát ?"//

^{ş}‿la úrmă ị-a zi^{z}‿ziĉe "mérĝi-ţẹ-ar cálụ !"//şî‿ị-a mers cálụ//d-áẹa vez^{i} [ɛ] áre putére fermecătọárẹa/că ịa ştị^{i}e ĉevá//

[Sînt şi femei care să ia laptele de vacă ?]

ịés^{te}//

[Este ?!]

ịés^{te}//

[Vasăzică nu e minciună !]

nū/ịe^{ste}//ă ịéste/da nú ^{i}e buŋ‿láptịli/fáĉe gérm^{i}//

[Āla luat.]

da/ála lọat//nu ^{i}e ca láptilī váĉị//fáĉe ĝermị/-avẹám noị un‿ā vèĉin aĉílẹa.../^{i}iri [k] lọa láptịli dă la vaĉ^{i}//şî lọā [k] păị dé/ĉe ştiịá ịẹl^{i}//păị avẹám o veĉíná‿aĉî.../ĉa că má-sa ēị .../ịa ịerẹá dîŋ‿crívă^{z}[2]‿d-alătur^{i}/peste pădu^{re}/ĉē "máma mẹa" [ɛ]ĉe "nū creştẹá va^{că}"//ĉe "să duĉẹá-ŋ‿grajd^{î}//şî-ŋ‿grajd aco-

---

[1] Atenţia informatoarei este distrasă de zgomotul unui avion.

[2] Din partea de nord-est a satului.

336

lṓ/lo̜a um‿băţ^{î}.../cu craĉ^{i}//să‿ĉa la gríndă/sús/...cáre-^{i}‿pùs-aşá/ai̯ văz‿la grajd̦//"şî́‿făĉá ĉe «bắs‿cu craĉ^{i} ! unt şî́‿lápte să te faĉ^{i}»"//

ş̌-aşá dă vez^{i}‿ī.../fermecăto̜áre̜a áre putére̜//

[Aceeaşi]

să fáĉe strigói̯

[Am auzit că dacă moare un om şi trece pisica pe deasupra...]

să fáĉe strigói̯//

[Ai auzit şi asta ?]

da//să fáĉe [k] ai̯ văzú^{t}‿cîn̄^{d}‿mo̜árte mórtu̜//nú treŝ‿flo̜áre̜à ...peste i̯el//o treĉ ^{u}ór pặ lā piĉo̜áre/^{u}or pặ la...cap/sâ-l treĉ‿im‿párte̜-ái̯lànta//dā un‿â [ɛ] u̯om̄.../l-as‿kemá‿dumne̜avo̜ástră‿acî́lẹ̀a//úmu cu̯ostícā‿î...ópre̜a/dâ pă líni^{i}i̯‿dîn̦co̜á//

[Mi-aduc aminte, da.]

şī s-a dus cu străkin^{i}/că‿fáĉe străkin^{i} d-áste̜a/-n̦cọló lā...//şi̯-acoló-n[ɛ]tr-o comî́nă ĉe "măi̯‿ī vére/cáre mă primi^{s}‿şî́‿pă mi̯nẹ să du̯órm ?"//

"măi̯ nénē/úi̯ti-te dormi" ĉe "cas [k] să dorm^{i}"‿íĉe-"n̦‿cás-àsta/că i̯e sín̦gură/nu e nimíne̜ā/stai̯ acî́/fă-^{s}z‿mîn̦cáre/mănîn̦că/cúlcă-te"//

cîn‿acoló/no̜ápte̜a/pî́‿la m^{i}ezú‿nópţi/s-a pomení‿c-o feméẹ/s-a pomení‿cu feméẹa une̜-a-n̦călicá‿pă ^{i}ẹl îm‿pa^{d}/d^{î}ắ-i̯ ! zbrînĉéşte-l! trîntéşte-l dîm‿pát !//şī l-a dá‿joz‿dîm‿pát//î‿a plecát ómu̜ !//^{a}‿plecát[ɛ]că dîn̦‿cáuz-ásta/că̄ i̯-a fos‿frícă/şî dă̄...s-a duz‿la u̯óm-òla şi l-a sculát:"măi̯‿nène/i̯a vẹnís‿mă-n̦co̜áĉe ! ĉé ^{i}éste̜-aíĉa la dumne̜avo̜a^{stră} ?"//ĉé "ui̯te ĉé‿am păţít"/

"măi̯‿ī úŋkule" ĉē..."an̦‿crezú‿că/úi̯te ĉe e dẹ‿s-a-ntîmplát"/

ĉe "mi̯-a muríd‿nevá^{sta}//și s-ā [ɛ] făcú‿strigu̯ói̯"//

ĉa că i̯íntrā/úi̯tę-atîta[1] dacă i̯e o gáură/íntră pîn‿gáur-áęa‿aşá/şi íntră tót în‿cásă//şi-i̯ canúnęa/ĉa că tǫátă nǫá^{ptęa}/i canúnęa//

şî s-a dus‿î/ĉícă‿la bisérică/ş-a dăzgropát-o/...şî a lu̯at um‿par/şî‿ę-a bătút aşā‿i̯ínimă//c-a zis că ínima n-á fos‿mǫártă//acúmā...o f^{i}i probléme/^{u}or o f^{i}ī...//

[Aceeași]

i̯ése árse frumós cu lúĉu

avém o rǫátă făcútă dă...lem^{n}.../ai̯ĉa sus[2] tot aşá úna mică/...dau̯ dîm‿piĉó^{r}/şî dîn mînă lucréz^{î}//

[Şi pămînt de unde iei ?]

dî‿la gîrlă//

[De care ? că nu-i totuna...]

nu//pămîn^{d}‿l-adúĉe gîrla//nişte pămîn‿clis^{u}ós//şî l‿lem d-acólō/l‿puném p-un‿fund/îl bătén‿cu piĉu̯ár^{i}li.../îl strînĝém búlgăr^{e}-aşá/şî lucrám şî-^{l}‿puném pă...fúndu-ăl-acólo//şî‿mîna ne mérĝe ş^{î}‿le făĉém//

[Şi pe urmă ?]

pă úrmă le [ɛ] l^{u}on‿dū [k] cu mîna d-ai̯ĉa/le puném pă dǫágă/p-o [ɛ] blánă//le dăn‿la sǫáre/să usúcă/le strînĝen‿tu̯oc/...aşá dă zéĉe/şî...avém o rîjniță‿dă pi̯átră/ęar pi̯átră pă pi̯átră/băgăm nişte pămîn‿dîn ăla rǫşu dî‿lā şcǫa [k] dî‿lā [ɛ] pădúre/î^{l}‿rîjním să fáĉe ca láptili‿bătú/şî‿le dăm pă élę//dupá ĉe lę-am‿dat eu ástă/...avém nişte húmă dîn áęā...ádusă du pâ‿la depozíte/...şī ^{u}o dăn‿tot pîn rîjnit-áę-aşá cum vă spun/ş‿nę-apúcăn‿ş‿lę-nconde^{e}ém

---

[1] Gest.

[2] Gest cu o mînă peste cealaltă pentru a sugera poziția roții mici față de cea mare.

338

//să fáĉe cum i̯ẹ álẹa d-acólọ[1] //cúm i̯e borcáne$^{lẹ-alẹa}$//[...]

şî...pă úrmă lu̯om smalţ/plumb/...îl fáĉem/îl ardém pă fog/ binẹ/pîn̦ să fa^{ĉ}e tot ca láptẹlẹ bătú/ş pŏ u^{r}mă să fáĉe ca pra^{fu} //şî-l băgắn̦ la m^{u}ot^{u}ór/şî le dắn̦ şî să dă lúĉi̯ú ọla pă élẹ// ş-aşá că s-a termḗná cu străki^{nli}//

[Dar nu le şi arzi ?]

da/la cuptór/păi̯ da álẹa [k] ásta-i̯ últimă [ɛ]matéri^{i}al cáre-l dăm pă ^{ele}/ş pă úrmă i̯ése la ^{cu}ptór//băgắn̦ la cuptu̯ór/băgắn dóo m^{i}ii̯ dădăsúp^{t}/dóo mi^{i} dasúp^{ra}//să fáĉe pátru mi^{i}//álẹa dădăsúpt...mérĝe b^{i}ínẹ/să termínă [ɛ] i̯ése árse/frumós/cu lúĉu/ în̦să ai̯lánte dasúpra/lẹ mai̯ bag o dá^{tă}//şî ^{i}ése ş-álẹa cu lúĉi̯u//

[Şi cuptor are fiecare...]

nu ! la mine áre sócrî-mi̯u//n-am mai̯ făcú noi̯//şî le cărăm acó^{lo}//

[Cum e făcut cuptorul ?]

i̯éstē...în̦grădít cu păr^{i}/...zidí^{t} cu cărămidă crúdă/áşá/ş-acoló făcúz^{i}ziz niştẹ buburúj^{i} to^{d} dă cărăm^{i}idă/pátrū kiminéţ^{i}/aşá[2] ...mérĝẹ//ş-á făcú^{t} pátru g^{u}ur^{i}/ş băgắn̦ lémne pă éle//trei̯ lémne-n trei̯ părţ^{i}//mérĝe únu pă miljóc/únu-ntr-o párte ş-únŭ-ntr-o párte/la cîte pátrū...gúrli̯...cáre-i̯ lăsá^{te}//^{ş} [ɛ]i̯ése ^{do}gọáre/ ^{i}ése fog dîn i̯éle/ş pă úrmă ne ui̯tắn̦ la un ĉercătór acólo pă[ɛ] pă cupt^{u}ór/dacă vedén̦ că s-a luĉít şî să véde flọárẹa.../nu-i̯ mai̯ băgắn̦ foc //

[Cînd o încondeiezi, nu se vede floarea ?]

nu să véde/păi̯ dacă-i̯ dau̯ cu materii̯ál-óla nu să véde/ [ɛ]să véde núma dîn̦ foc//dacă-i̯ dau̯ fu̯oc/i̯élē...să árde[ɛ] smánţu du pă ^{i}élẹ-aşá să spúne/ş pă úrmă ^{i}ése flọárẹa dasúpra//

---

[1] Gest: arată nişte oale în vitrina unui dulap.
[2] Gest cu mîna: înalt de cca 75 cm.

[Da'de ce se-ntîmplă cîteodată să iasă apa prin cîte una ?]

pă^{i} dacă nu-i̯ ársă b^{i}ine.../

[Nu-i arsă bine.]

nu-i̯ ársă b^{i}i̯^{ne}//

[Cînd pui apă-n ea, parcă se pătează pe deasupra.]

dî́n‿cáuză că nu-e̯‿ársă b^{i}ínę//

[Din ars vasăzică.]

da//i̯ése şî́‿i̯é^{l}é‿după ars//le baş^{i}‿foc/súnă mai̯ b^{i}íne/şî i̯e á^{r}se mai̯ bíne/i̯‿n-áre cun‿să trẹácă ápą//dacă dâ [k] lẹ-a minţit fọcu/dă ezémplu n-a işî‿fócu binẹ-n i̯éle/i̯éle‿ése nelămuri^{te}// sî^{n}‿nelămuríte/şî dîn áẹā să-ntî́mplă dắ‿tréĉe ápą//

preda eléna [35 de ani]

dîm‿p^{u}orc aşá să fáĉę

ta^{i}e pórcu-n‿ziụa dă‿aju^{n}//îl la^{s}‿şî‿i̯o la sáre/la saramúnă‿acọló/ş-i̯a saramúră.../sẹara mă du^{c}‿ş-i̯o şî sc^{u}os‿cárne/şî pentru-mpărţî́t/fa^{c}‿şî́‿i̯ou̯ [ɛ] cartab^{u}óş/cum să zíĉ-acọlọ/mpărţe^{s}‿şî́‿i̯o ŭ‿cartab^{u}óş/réstu-n‿fa^{c}‿şî i̯o sarmálē/perişọárē.../lè săptămî́nă m^{i}i̯-l topi̯ésc/dúpă ĉe tréĉe tọáte sărbătór^{i}li/m^{i}i̯-l ba^{g}‿la untúră/...bucăţélē/cîrnáţ^{i}/...măruntái̯elẹ/ọáse/ástẹa/ĉe lẹ-a-fúm/...le pui̯ la fum/mer‿dîn i̯éle pînă [ɛ] ^{u}o lúnă/dóo/cît am... dîn i̯éle/pŏ‿úrmă úmblu la cazán/şî...dîm p^{u}orc aşá să fáĉẹ//

[Da' cîrnaţii cum îi faci ?]

păi̯ cîrnáţi.../to^{c}‿cárne/bag pipér/...ō [ɛ] fọai̯e dă dafi^{i}ẹ-acọlo/am maşînă care-i̯ úmplu/bag máţu pă [ɛ] pîlniọar-^{aẹa}‿acoló/şî ...îi̯ um^{plu}//

340

[Şi cartaboşii ?]

păi̯ in̯ cartabó^{ş} tót aşá mé^{rĝe}: mirọásē.../ [ɛ] ĉẹápă.../u̯oréẓ/ [ɛ] bui̯á/dacă avén/dacă nu ọ́ fărîmă dă bulión...//ş pun̯ la fier/ să fi̯érbe/şî-l dau̯ cú ustúró^{i} şî.../i̯au̯ d-acoló dîn i̯el şî... n̯călzéz la copí/şî́ le dau̯ să mănî́nĉẹ//

[Umpli şi burta porcului ?]

îm búrta pórculúi̯ fac tőbă//

[Faci ?]

fac tóbą/da//cú uréke/cū şoriĉ/cū...f^{i}icát/cu grăsimẹ/cu zlăbiĉúne/ó úmplu̯-acoló/^{o} pui̯ la présă/...du̯pă ạẹă...u̯o scu̯oţ/o pui̯ la fum/şî...pot ẹar să tai̯ dî́ i̯a/ş-ó...dau̯ la copii̯ să mănînĉe/mî́n̯căm şî noi̯/dau̯ bărbátulúi̯ la servíĉ...// [...]

[Afară de tobă, mai faci şi...aia mai mică...]

păi̯ şî trái̯s^{ta}//

[Şi traista o faci.]

ş trái̯sta zísă...dî́ la p^{u}orc//àlẹ-amîndóọ-aşá mérĝẹ//

[Şi din cap şi din picioare ?]

piftí^{i}e/...să faĉe...

[Cum ?]

ạẹa tó^{t} aşá/u̯o s [k] u͡o...tai̯/^{u}ō spar^{c} căpăţîna-n dóo/-i̯ scot cré^{i}eri d-acoló.../o pui̯ la fi̯ert/îi̯ sc^{u}oţ ọásele care-i̯ tọáte/pŏ ú^{r}mă o pui̯ la fi̯ert/pûnă scáde ẹa bíne/ó mai̯ úmplu ó dátă/i̯ár scáde/ş-o mai̯ úmplu o dátă/pă úrmă...[1] o dau̯ în̯ sus/îi̯ sco^{d} bucăţélé le pui̯ în̯ străkínă/ẹ-adáugạ usturói̯u/ş-o ẹau̯ la vîntura^{t}//^{u}o pun/şî pînă diminẹáţá să-n̯ka^{gă}//^{s} faĉe piftíẹ// [...]

[Şi cu grăsimea mai murdară ce faci ?]

ó pui̯ la ósî^{s}n̯ză/...^{ş} fac săpún//

[Faci săpun.]

fa^{c} săpún//

---

[1] Îşi drege glasul.

[Știi să faci săpun ?]

păị‿îl fácʿ !//

[Da ?]

^{n}da//

[Te întreb pentru că cineva mi-a spus că i-l face soacră-sa.]

păị cum $\overset{z}{s}$ạ mi-l fácă sọác^{r}/mí‿l-á‿fắcú‿şî‿miịe sọácrî-mịa ũ‿án//că n-aṇ‿ştiút/aṇ‿foz‿mícă/d^{u}oị/dā‿am ĉìṇşpe‿án dă căsătoríịe/ş‿trebé‿să ştiụ să-l fac ịó//

[Şi cum îl faci ?]

în‿top^{i}é^{s}c osîṇza cîn‿topịésc untúra/lă‿du^{c}‿şî-l puị la foc acólo/fịérbè/l‿las să fịárbă/l-úmplu cu ápă obiǰnuítă/cu [ɛ] leşí^{e}è/dă nóọ ụor^{i}//la nóo ^{u}or^{i}‿încép^{i} să puị cítē...ūm‿p^{i}ig‿dă sódă//mergẹ...//îl fịerb ịọ^{u}/îị maị puị sódă/ịar îl fịerb^{i}/ịar îị puị sódă ẹar.../pînă să fáĉẹ‿ịel//dacă să fịérbe şî‿el/îl fac într-o strákin-aşạ/bíne/şî ịél nu ma‿áre áţe/niĉ^{i}-um‿pịic//îl daụ ù^{i}tẹ-aşá d-a dúrạ[1]//îị bag sáre/-l daụ joz‿du pă f^{u}ocʿ/şî-l las s‿să răĉáscạ‿cum ịe...pînă mîịne dă diminẹáţă/mîịne dă diminẹáţă... l-an‿da‿j^{u}os/l-am [k] s-a răĉít/l-an‿tăẹát/l-an‿tocát a dọụa ọa-rè/şî l-am pus...să ziĉe la noị/dă‿dat...îṇ‿crób//

[Cum ?]

dă dat îṇ‿cróḅ//l-an‿dat îṇ‿croḅ//vínẹ-a dọ̋ọa ọáre/şi‿ịel s-a-ntări‿bịíne şî s-a legát...fọárte bíne/dă po‿să-l taị croz^{i}//fa^{c}‿cro^{z}‿şî...mịị-l puị sus^{î}//

[Aceeaşi]

prima dátă fuĝítă ş-a dóọa ọáre núnţă

[Te-ai măritat cu nuntă sau fugită ?]

príma dátă fuĝítă ş-a dóọa ọare núnţă//întîị aṇ‿fuĝi^{t}//am...

---

[1] Gest.

342

m-ă‿avú‿dra^{g}‿cu i̯el/şî̯ l-am̦‿lu̯át/şî́‿l-a dóo lun dă zílē...ā́m puz‿núntą//

[Cum se face aici o nuntă ?]

i̯ō spui̯ şî́‿d-a mea cum am̦‿făcút-o/şî́‿dî la míne-ncóa tót aşá‿am pomenít [!]//

ẹ.../i̯o am̦‿fos‿cu străkini̯-atúnĉa la soácră-mea...nẹ-am mutát ai̯ĉa/şî́‿nẹ-an‿dus cu străkín^{i}//soácră-mea...la sápă ĉ-a ^{z}i^{z}‿"mă i̯uáne/hai̯ să cúnunăn̦‿c^{u}opii̯-èştea/dac-ó‿adúĉe şî‿ei̯...niscai̯ grî́u̯ du p-acoló"/că‿erán‿duş^{i} cu tót cu váse d-ás^{tea}//"să le faĉen̦‿şî‿noi̯ nú^{ntă}"//

am̦‿vení‿d-ac^{u}ólo.../soacrî́-mea bucúroasă//am̦‿făcút‿ī...treábă‿cu străkín^{li}/am adús...trèi̯zeşiĉínj^{i}‿dă dúble dă grî́u̯.../am adús ĉínj^{i}‿dúble dă fasólè/şî zéĉe dúble dă porú^{mb}//cînd a^{n}‿vẹnit acáz/bucurós oamẹni̯/

"hai̯/c-an‿togmí‿şî́‿noi̯ nún^{ta}//

"păi̯ cum ?"//

"úi̯tẹ-aşá/am̦‿vorbí‿cu tá^{i}că-tọ..."/éra tăticu pădurár atúnĉa şî.../"nẹ-an̦‿gî́ndi‿să‿vă fáĉe^{m}‿núntă"//

"b^{i}íné‿mămícă"//

"às^{i}‿făcú‿treabă ?"

"am̦‿făcút"//

cînd‿ī.../nẹ-an‿du^{z}‿la lăutár^{i}/am togmít lăutári.../ş-am̦‿făcú‿núntă//

ĉé‿^{z}să făĉen̦‿la nún^{tă} ?//àn‿tăeat u^{m}‿pu̯orc/ş-am tăeá^{d}‿do^{u}o u̯oi̯//ī‿maţili dî la u̯oi̯ am̦‿fắcú‿cîrnáţ^{i}/...^{am} făcút‿ī niştẹ cîrnáţ^{i}/şî cū...cárnea dă la p^{u}or‿şî-n‿d-îi̯a dî‿la oá^{i}e ĉẹ‿s-a adăugá^{t}.../ş-am̦‿făcú‿dú [k] cîrnáţ^{i}/sọs aşá cu cîrnáţ^{i}/am̦‿făcú‿sarmálè/ş-am̦‿făcú‿fripturá cu castraveĉór^{i}//

ā́‿merz‿núntă...dă dumínică pînă marţ^{i}//án‿făcú‿nu^{ntă}//sîmbătă̄ sẹár-am̯‿făcú‿la minẹ şî̄‿i̯o brád̯/másă/cu mái̯că-mẹa/cū...surór^{i}-li/m-a ajutát acoló tọáte cárẹ-a fos/‿cu lúme/dîn̯‿sát/cu féte/cu kiui̯él/cū...

[Da' cum chiuie ?]

[!] kíu^{i}ẹ-aşá: "hị̄ ! hị̄ ! hị̄ !" [!]

şî‿ă̄...pă u̯^{r}m-an̯‿venít ái̯‿la sọácrạ-mẹa̯/...áiş‿tod‿núntă frumọásă/‿m-am̯‿făcú‿mi̯rẹásă şi i̯ĕu̯/ [am] plecá‿pă drun̯‿la cununíi̯ẹ .../cu lúmẹa dîmpreúnạ/cu nấşu/cu nấşa/cū...níşte plóş^{s}ĉ‿in mînă/ cū...d-álẹa mar^{i}li^{1}/‿cu curélẹ-aşá/să spun/fáĉe la noi̯ áiĉi-şa̯// gătí‿te şî.../nẹ-án‿dú^{z}‿la bisérică/nẹ-an̯‿cunúnat/am̯‿venít acásă .../sẹár-a intrá^{t}...lúmẹa la másạ//ş-an̯‿scos trèi̯zeşîĉín̯j‿dă mii̯ dă lei̯.../şî dooşĉín̯j^{i}‿dă dúble dă bucátẹ//

[Dac-a fost mireasa urîtă...!!]

àşá [!] ^{d}într-un̯‿cîrd [!] ş-áşá‿an̯‿făcu^{t}‿şî núntạ//

[Şi la apă se merge aicea ?]

da/sạ‿mérĝẹ//

[Cînd mergeţi ?]

[ɛ] dimineạţa̯//dimineạţa̯//

[Duminică.]

dumínigă^{c} dă diminẹáţa/nẹ-an̯‿sculát întī.../am lu̯at‿ă̄.../m-an̯‿făcúd‿mi̯rẹásă/‿an̯‿jucá‿c-um‿băẹát ápa.../ş̆‿pă úrmạ nẹ-am̄...dúz‿la bise^{rică}//

[Da' băiatul cu care joci apa cine e ?]

îl‿l-ẹau̯...

[Neam ?...]

nu//îl‿l-ẹau̯ dîm‿pártẹa mẹa̯/...băẹátu cu ápa/şî ĝíne^{r}li tre‿să-ş ẹa i̯el‿ī...băẹát ca să mẹa^{r}gạ cu brádu̯//pentrú‿cạ‿ẹó am̯‿făcú‿şĕrvétu şî‿tre‿să-l dau̯ cui̯ vrẹau̯ i̯eu̯/i̯ar i̯el a găti‿brádu să i-l dẹa cui̯ vrẹa i̯el//

---

[1] Gest: înalte de cca 5o cm.

344

[Și-i dai un şervet la băiatul cu apa...]

da/şî la ắl cu brádu-i̯ $^{dau̯}$//mérĝe şărvét îm‿brā^{d}/şărvéd‿la ắla cū...cu á^{pa}//

[Cui trebuie să-i mai dai ?]

pă^{i}‿i dau̯ lu nášu/náşi/şî lā o̯ámenī naşulúi̯ cáre áre preténţi̯//lu nášu mi̯ḗu̯ cáre m-a botezát/...náşi méle.../la ắştea le dau̯ şărvéte//ai̯ nášului̯/cîţ^{i} áre pretenţ^{i}e/la tóz^{i}‿le dau̯//i̯ó‿am avú‿dòozeşîdóo dă şărvé^{te}//şî...dîntr-únu tó‿nu mi s-a‿aju^{ns}//

[S-a supărat ?]

s-a súpărát únu/da an‿lo̯a‿dî lā ^{î}áltu cáre‿ere̯á mai̯ ne̯ám cu míne/şi‿i l-an‿da‿lu ăla/ca să-i̯ împác [!] ş-al mi̯o mai̯...în‿crede̯á/dā strĕínu nú-n‿crede̯á//

[Şi pînă marţi ce-a mai fost ?]

lun^{i}...s-a făcú‿tot/izá‿ca dumíni^{că}//tot cū...jócur/cu kiu^{i}e^{l}/tot cu mî^{n}cáre búnă/to‿cu...//marţ...a fost alergătór^{i}li̯/...să spú^{ne}//mai̯ víne tos‿şî mars/pînă‿pî‿la...trei̯ no̯ápte̯a//ş-am petrecú‿núnta//

[Aceeaşi]

ā...plecá‿cú‿él într-o se̯áră

[Pe-aici la ce vîrstă se mărită fetele ?]

hm !/únele s-au̯ măritá‿şi‿lā...şai̯sprezèĉe an^{i}/únele şî la óptisprezèĉe.../cum i̯e mai̯ i̯uţ^{i} [!]

[Şi care-s mai iuţi, mai aşteaptă voia părinţilor ?]

ę ! mai̯ aşte̯áptă !/ [ɛ] dă‿ecsémplu să-m‿vii̯e mii̯é‿únu pă plac acú/mai̯ aşté‿pă m̄ [k] că-ntré‿pă mica ş‿pă ticú [!] mă‿e̯au̯ după‿^{i}el/ĉ-o fi...áe̯a ó fi//ĉe s-o-ntîmplá‿ái̯á‿s-o-ntîmplá//

[Au fugit multe ?]

áoleu̯ ! dăstúle ! [!] î^{n}că...

[Şi iese cu supărare sau se-mpacă ?]

ā/i̯ése/^{i}ese ş^{î} ‿cu supăráre/mai̯ ^{ş} ‿să-mpágă/da mai̯ múlte cu supărárĕ//

[A fost vreo întîmplare aşa mai de pomină ?]

da//...[1] dá‿a f^{u}ost//ă fátă d-aij‿dî‿la noi̯‿ī...kar dă...dă ĉíns [k] dă şai̯sprĕzeĉe an‿s-a mărita/mariúţa[2]//a lo̊át-o i̯ē [k] părínţi lū [k] i̯ei̯/nú‿şti^{e}à că discútă cu bă$^{eát-ola}$//şî ā...plecá‿cú‿él într-o seáră/fără să ştii̯é‿ábsolu‿nímen^{i}//cîn‿víne dimineáţ-aca^{z}/"àolio̯ s-a m [ɛ] s-a măritá‿mariţá‿s-a măritá/^{u}ūnd-o f^{h}í ? pă ĉíne-a loat ?"//cîn‿au^{d}‿ĉícă:

"p-a lu nicolá^{i}e bodégă"//

"àoleu̯ ! pă ĉíné‿a luát !"//

tái̯cî-so săreá-n‿sus cî^{d}‿drácu:

"cum ? pî-ăla/i̯e^{u}‿uom înstări/să-l i̯ă pă prost^{u}-óla ! cum"?//

lún^{i}‿s-a-ntîmplá‿treáb-àsta/marţ^{i} "mă duc sŏ‿o eau̯//mă du‿s-o eau̯ d-acólo/cun‿s-o las i̯o acólo ?!"//

s [=s-a dus] acólo/ea săracá‿făĉeá...lā ing^{liţă}/...cu su̯a$^{crî-sa}$//

"búnă zioa"

"búnă zioa"//

"ĉe-i̯ mariuţo cu tine-aiĉ^{i} ?"//

"ĉe să fi^{i}e ticulè ? ui̯tē...p-àiĉ^{i}"//i̯-a fos^{t}...frícă... fe^{ti}//

"îmbrácă-te şi‿imediá‿merĝ aca^{să} !"//

i̯é^{r}eá ş-o ploái̯ĕ/burniţá aşá//

"Iuliu ! păi̯ cun‿sâ mă-mbrák‿i̯o acú ? cun‿să merg‿i̯ō acáză‿acúma doamne feréşte ?! am‿venit aiş/cun‿să‿mai̯ mă dúc aca^{să} ?"//

"dácă nu te-mbrac^{i}..." i̯e [k] ma^{i}‿ieréa ş-un‿cop [ɛ]//"ţine g coleá..." îi zicá la un [k] că a plecá‿mai̯ mulţ^{i} oamen^{i}/ştiţ^{i}//

---

[1] Pauză lungă,informatoarea încercînd să-şi amintească întîmplarea.
[2] Se adresează gazdelor care asistă la înregistrare.

346

"ţinē"/avẹá un̦‿flanér pắ‿e^1/"ţíne flanérŭ/co‿^{i}o‿o‿ẹau̯‿în̦‿cî̦rcă/şî merg [k] mă duc acásă cu‿ẹa"//

dă kíu̯ dă vāi̯‿ī/a plecá‿fáta‿acáz//vínẹ-acásā/mă-ntîlnés‿cú‿ẹa/

"ĉẹ făcúş̌ fắi̯ mari^{uţă} ?"//

"de fă nicúlino ĉe să fac ! ú^{i}tẹ [ɛ] păţí^i belẹáọa"//

"fă dú-te-napu̯ói̯ !//...dū́-te-ñap^{u}ói̯/că...acú nu ma^i‿e^j‿niş‿cu fétili/nu ma‿é‿niş‿cu feméili//d-àcáz‿nu-z‿víné să stai̯/la ḫórā nu te mai̯ bágă ni^j‿dracu-n̦‿sẹámă//dú-tẹ-acólo/n-ai̯ ĉe fácẹ! tú ai̯ făcút-o/tú tráĝ-ọ !"//

"lásă-i̯ aşá fă ! ţi̯-arạt i̯o că fúg‿i̯o/^{i}imedi^{e}át !"//

i̯-a mai̯ lăsát.../j^{u}oi̯ sẹára//i̯e^{r}ẹá cu nişte ĉoráb^i‿rups^i/cu nişte gumár^i/umblá p-acásă‿ī/númai̯ dînadín̦^{s}‿şti/să nū báĝe i̯ẹi̯ dă sẹámă că fúg//i̯el áre un̦‿frátẹ-aĉí la tractọáre//ĉé vorbi̯éşte i̯el ? dă vícu̯^{1}//

"măi̯ mátule ! fii̯ atén‿cắ‿ástă-sẹáră mă păz [k] îm [ɛ] îm păzéj‿drúmu/şî i̯o viu̯ şî mérĝem"//

ē...^{2}cîn̦d...aşá mai̯‿i...cîn‿vene [k] cîn̦‿víné‿ọaméni‿dî‿la servíş^i/pî la şáse [k] pî́‿la şáse jumáte/tá^t-so ş̌‿cu...áre mámă v^{i}itregă‿ẹa//vîneá d^î‿la servíĉ^i//

"ún‿te duş‿fă^i‿mariúţọ ?"//

"ā mă du^c‿şi i̯eu̯‿ū̂...la coperatívă"//i̯ă i̯erẹá cu‿únc-o fátă d-aĉíleạ//şti/să nu báĝe dă sẹạ^{mă}//"mă duc şi i̯ó [k] mă dū^c/pîn̦‿la coperati^{vă}"//

"^{h}ai̯ dú-tẹ !"//

i̯ă fát-aẹa‿a dus-o pînă la...pîn-acólo la terén̦‿la nōi̯.../ a [k] mátu̯-a aşteptát-o/a ple^{cát} //cîn^d [ɛ] vínẹ-acásă‿unde-i̯

---

[1] Se adresează gazdelor.

[2] Pauză datorată unei intervenţii a gazdei.

mariúța ?//mariúță nij‿la drácu ! àcólo să dusésẹ//și̯-acúmă... s-a-mpăcát//pă‿ĉé ^{i}ˆerẹá să mai̯ fácă̯ ?//

vlad niculína
^{u}ˆóptisprezèĉé‿an^{i}

813. BOLOVANI

(com.Cornățel, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972;   CB, MV; transcriere: CB

și-nĉépe să píĉe spírtu̯

să...caútă [ɛ] pom^{i} tíner^{i}/m^{i}iĉ^{i}/...îi̯‿î...cùrățéș‿frum^{u}ós/ca să n-ái̯bă [ɛ] múlte [ɛ] víne și...cráĉ^{i}/múltẹ/să nū...//să fáĉẹ grọápă/...să moĉîrléște vínili/^{s}‿să...plàntẹáză//dúpă‿ái̯a-i̯ fărî [k] feréșt^{i} dă...dă i̯árnă/dă...i̯épur^{i}/să nu-i̯‿i...mănínĉe cu̯ája//s-àu̯‿făcu‿már^{i}...^{t}‿șápte‿òpt‿án/ńĉépe să dẹa rọáde//dup-áẹa... strínĉ^{i}...rọádili/s-au̯ copt/le stríńĝ^{i}.../^{l}e pú^{i}‿lă...pútină/la o...zăcătọáre/...să...fèrmentẹáză/...duj‿la cazán/...tórn^{i}‿în‿cazán‿î.../faș‿fócu/...și-nĉépe să...píĉē...spírtu̯//și...lás^{i} dă cúrĝẹ/pînă...nu ma^{i}‿^{i}ése búnă//o gúșt^{i}.../și vés^{i}‿cum‿î...vré^{i}‿s-o scu̯óz^{i}/mai̯‿i...búnă/mai̯‿i...rẹá/...^{t}p-áẹa o pui̯ la vási̯/o păstrés^{i} sau̯‿u.../consúm^{i} dî‿ẹa//[...]fáĉẹm kéfur^{i}/núnț^{i}//

[Şi-i zici spirt la aia tare de la început...]

da/a^{e}a tárẹa e fọárte búnă...//

[E bună, da' nu poţi s-o iei numai p-aia.]

nu pos‿s-o e^{i}‿núma p-áẹa ^{g}că.../fáș^{i}‿prẹa ^{b}puțínă și.../pŏ‿úrmă ...fáĉe șî/rău̯ la stomá^{c}//

[Dar la aia care curge la sfîrşit cum îi zici ?]

îi̯ spúne cu̯ádă//

348

[Da' cazanul cum e făcut, nea Ilie ?]

acúma e spècîᵉálē...cazánili̯//

[Înainte cum erau făcute ?]

ìnnaintẹ́‿ⁱerᵉá...făcútẹ...d̦in‿ī arámà//cazán din arámą/cu... u̯o ţẹávă/sau̯ [ɛ] dőo sau̯ trei̯//şī...să dăsfă̦ĉẹá la fii̯ẹcàrē... şkimbáre//ástēzⁱ‿ī...nú sā...şkímbă//daẹ...árē...ᵘorẹfíĉⁱu dă scúrĝere/şi dă...turnát//dai̯ drúmu...la ori̯fíĉⁱ/jos/dă...cúrĝerē.../ [ɛ] borḫótu vék/şi dasûprā...ált ori̯fíǰ‿dă pui̯‿i...borḫód‿nou̯//şī...ca să nú să lipẹáscą jos/i̯ẹ.../árẹ ō...i̯elíĉē/pă fúndu cazánlui̯ /dă-n̦vîrtéştⁱ[1] /...şī...acᵘólō.../în̦făşurînd acᵘólo/meréu̯/să...améstîcă...borhót în...în̦continúŏ/să nu să lipẹáscą//

círstẹa ilíi̯e
şái̯ştrei̯ de anⁱ

cărúţa

[Să ne spui, dacă vrei, cu tot amănuntul, cum se face o căruţă. Cu ce începi ?]

la...rọ́ate//întîi̯‿i croi̯m căpăţîni̯li̯/lē...fáĉẹm rọtúnde la strun̦g/dupặ‿aĉéẹa lē...sc [k] găurín̦‿cu burgíu̯/... [ɛ] şî̦ [ɛ] lē [r] le scobín̦‿cú‿dăltili̯//a dóọa [ɛ] fáză vínē spíţili lucráte// [ɛ] d̦upặ‿mări̯mẹa scóbuʳlor cáre [ɛ] sunt făcútẹ́‿lā...căpăţínⁱ/ [ɛ] lucrăm şî́ là‿spíţe//le mᵘontăm spíţili̯/lẹ́‿batẹm la căpăţîna/şî́‿dupặ‿aĉéẹa urmẹáză obézili//sau̯‿u/dacă ⁱe núma dîntr-o sin̦gură obádą/cᵘoláĉⁱ/sá‿numèştẹ́‿aᵉą//

[Şi colacii cum se fac ?]

ᵍcoláĉi sunᵗ‿făcúᶻ‿dă fábricą//ⁿda//noi̯ númai̯‿i găurím/şi-i̯‿introdúĉem pă rọá [ɛ] pă rọáte//...ùrmẹáză pă úmą... [ɛ] loi̯ítre/

---

[1] Gest circular.

saṷ drícu^{r}/le̯-o maĭ spúne şî [ɛ] în limbáju nóstru̯/...ă cuodírle/ ştélur^{i}//...în faţă víne ũ ştel.../aşá să numéşte-n ă...limbáju meseriii̯/ş p-ómă víne [ɛ] vîrtéju dasúpra/cu ţu^{i}én^{i}/plus [ɛ] ştélu dînapói̯//dî la noi̯ dî lă...lemnăriie [ɛ] pleácă cărúţa la f^{i}erár// ş-acólo-ş fáce ei̯ meseriea-n [ɛ] félu lor ăea [ɛ] feŕári̯//

[Din cît ai lucrat dumneata, ţii minte vreo comandă mai deosebită ?]

maĭ de^{u}osebít an făcút .../cînd éream la tîrgovîştea.../o căruţă...lă...ţigán^{i} din ăeā cuţitár^{i}//aşá să numeá ie^{i} [ɛ] argîntár^{i}//şî ă...ierea în ĉínĉ^{i} carîmp^{i}/luc^{r}átă//drícu^{r}li//şî spetéze dóozeşîpátru//[...]

[Carîmbii de la loitre erau aşa[1] ?]

àşá/dîn ĉinj^{i} bucăţ^{i}//

[Din cinci, unul peste altul ?]

da/da/únu péste áltu/dîn ĉinj bucăţ^{i}/şî spetézîli...iár dése/ da//aşá le purtá/fără să maĭ puie scuárţē-năuntru/saŭ coş//

[Da' acuma s-a mai schimbat felul de lucru faţă de cum ştiai dumneata mai demult ?]

da/ [ɛ]s-a skimbát//înaínte...î lucrám cărúţe cu lòĉ^{i}//aşá să numeá//acúma-n [k] toáte cărúţîli-s núma pă ţuén^{i}//î ^{u}últimu timp/s-a modernizát/...dî lă... [ɛ] războí incoá/ [ɛ] májor^{i}tatea cărúţe sun^{t}...pă càuĉúcur^{i}//fáĉem númă...carosăriea sus/ş p-ó^{r}mă ...să monteáză càuĉúcuri//dă la maşín^{i}/dă lă...fóstē...ateláje dî lă armátă kar//

[Da' de ce s-a schimbat ? E mai uşor de făcut aşa cum se face acuma ?]

maĭ uşór dă făcút ^{i}e/áli d-acúma cu...ţu^{i}én^{i}//

[Da ?]

da/ie maĭ sémple/şî maĭ solíde/...dăcît áli...cu lòĉ^{i}//áli cu l^{i}oj^{i}‿/dacă să rupe̯á o li̯ócă/pă úmă pă [ɛ] cîmp/să lăsá cărúţa-ntr-o párte‿/nū...//

---

[1] Gest al anchetatorului: cu degetele în poziţie paralelă.

[Şi putea omul să şi-o repare singur ?]

[ɛ] pute̯á‿aşá/în félu lui̯ sémplu/dā...// [ɛ] ĉetăţéni‿înáinte timp/ave̯áu̯/la i̯ei̯/cîn^{d}...plecá la drum/undevá cu cărúţa/ave̯á bárdă/ave̯á firăstrắu̯/ave̯ā́/le purtá-n‿cărúţă//pînă să i̯ásă cărúţili cu fi̯er/la u̯ósii̯/i̯er^{e}áu̯/bătrîni nóşt^{r}ī... [ɛ] purtá [ɛ] cărúţĕ cū u̯ósi dă lem^{n}//ş-atúnĉa dacă să duĉ^{e}á‿pădúre undẹvá ca să...i̯a lémne/ĉevá/şi să [k] i să rupe̯á...^{u}ósie̯a/i̯e^{r}e̯á nevói‿dă ọ făĉe̯á‿ el pă lọc acólo//

[Stan Aurel, 63 de ani]

[Istoricul satului]

[Satul dumneavoastră e vechi ?]

la o míẹ‿op‿súte şai̯zĕşîpátru/cîn‿s-a făcút împròpitărírire dî‿ la cúza/...ā...i̯ẹre̯á/după spúsa bătrînilo^{r}‿mei̯.../că şi i̯ẹi̯ i̯é^{r}áu̯ născú^{s}‿tot aiĉ^{e}a/cîtẹvá casẹ//şi‿i̯ [ɛ] undi‿i crîngáşi[1]‿ástăz^{i}/ mọára‿nóo[1]...aiŝa/la mọára nóọ‿ere̯á próp^{i}u-ziz‿mai̯ mulţ^{i} ọámen^{i}// că‿aiŝe̯ā nu pute̯á să facă‿ọámẹni/ [ɛ] că‿ere̯áu̯‿u clăcáş^{i}//şă-ş fácă cāse/şî [ɛ] úndẹ vre̯a bọéru să-l pri̯me̯ască să‿fácŏ‿o cásă-l prime̯á/da [ɛ] că nū...nu-i̯ făĉá [ɛ] zili‿dă cla^{c}‿cáre-i̯ trebé‿/îl‿ lọa [k] îl porne̯á dî‿pă moşî^{i}e//^{t}pă‿ĉẹ́‿s-á‿făcút împròpitări^{r}e̯á/‿ ei̯ au̯ fos‿pátru pròpii̯ẹtár^{i}//ắşte̯a cárẹ-a făcút împropitărírire [k] un‿s-a făcút împropitărire̯a//ş-un‿gre^{c}‿mai̯...şmékẹr/ş-a ret^{r}áz‿ moşîẹ-acó^{lo}/la morár-ola//şî‿ẹ-a porní‿pă toţ^{i} încu̯áĉé‿la no^{i}// d-á^{e}a‿éste/vedéţ^{i} ?//că sunt sáte/cárē ^{az}‿văzút/şosélīlī sûn‿ drépte/sunt ālinii̯átẹ//la noi̯ po‿úndẹ-oi̯ mérĝe/núma‿aşá-n‿şoşéli̯//

---

[1] Numele unor sate apropiate.

e/d-atúnĉ a fos‿cum s-ar spúne drum.../drum dîntrè moşîi//[ɛ] drun‿dă‿hotár//că în úrmŏ/pŏ‿úrmă‿dúpă‿ĉ-a f^{ăc}út împròpităr^{r}i^{r}ea/ s-ā mu^{l}ţi^{t} [ɛ] lúmea/s-a...//şî cum între [k] púnez‿dúmn^{e}avoást^{r}ătrebările-ástea.../aveám un unk/profesór dă istóree/şî cîn‿şî cînd veneá şî [ɛ] mă-ntrebá/tot aşá/cum.../deşî‿ereá mai máre ca mine//cúm ereá obicêiur^{i}li‿la noi la nunţ^{i} ? la [ɛ] mai bătrîn/cum ereá obicêiu/cum éste obicêiur^{i}le-acúma ? cum ^{e}//e/obicê^{i}u s-a skimbát/acū [k] atúnĉ^{i} ^{i}erà‿úna/atū [k] cúma ^{i}éste ^{ásta}//

[Da' numele de Bolovani ştii cumva de unde vine ?]

da//iel nú a fost ō dénumir^{i}e//c-aiĉ^{i} ieréa moşîea floreásc/a f^{u}oz‿m^{u}oşîeā...pantazī...//şî... [ɛ] făcîn‿ăştea împr^{u}òpieţăririle-aicā/s-a făcud‿la noi aiĉ^{i}/a fos‿ĉel mai rŏu pămîn‿care-a fost împrejúr//veneáu‿ū ĉetăţéni/ş‿să-ntîlneáu‿ū iei/că nu se mutáse u [k] ş‿cu cásili//ĉé "únde-ai f^{u}ost ástăz^{i} bă vére ?"

ĉe "an‿foz‿mă la păcătós-olá‿^{d}ă pămîn/la b^{u}olování‿ee-ai drácu !"//

florea ge i^{i}uon

şaptezèşîpátru [de ani]

brînza

[Cum faci brînza ?]

brînza ?//dac-o-nke^{c}‿p-a dă [k] ş‿p-ăl dă seará/îi dau‿ū/o las/o [k] încălzéz‿niţél pă plită/puţin aşá ca [ɛ] ^{în}cròpu dă pîine/uşurél aşá şti să fie/ş‿pă‿úrmă tor‿p-ălălantu//p-ăl d [k] care-o mul^{g}‿dă...dimineáţa//şî‿mésti^{g}‿bine pī‿ie^{l}/şi pui dóo trei lingur dă ka^{g}/cu^{m} mi-l ea/kágu dă.../ş‿pă úrmă...o láz‿dă să-^{n}kágă/ş‿p-o^{r}mă més [k] ca vrō...uoră/o jumá dă ^{u}ór-aşa/şî‿mésti^{g}‿bine pîn ia/ş‿pŏ‿úrmă s-alêĝe zer dăsúpra/ş‿po‿úrmă...o torn//ş‿fac' felii dă b^{rînză}//

[Altceva din lapte se mai face ?]

ĉé să fácă͡ mamă ? să͡ mai̯ fáĉe u̯ún^{t}/să͡ mai̯ fáĉē...lápte bătút/ [ɛ] báten̥͡ grós așá ști cū,../prin̯s//

[Ăla cum se face ?]

l̥͡ punén̯͡ să prin̯ză/îl pu [k] fi̯erbém/únŭ p-ăl dă sẹára/ș͡ p-ăl dă dimin̯ẹáța-l punem͡ î̯...piste ^{i}el//șî͡ lăsăn̯͡ să prin̯ză/și-l [ɛ] dăn̯͡ cu tẹēlu/că͡ n̯ainte͡ erẹá putinéi̯/dă bătẹ́m/ạcúma va [k] avém télur^{i}//șî͡ lē...púnem îm͡ p^{i}imniță/la réĉe șî.../lọm d-acólo/șî͡ mîn̯^{căm}//

[Și untul ?]

șî͡ úntu-l bătém așá-n stíclạ//în stíc^{l}ă/înaint-erẹá tígve//

[Cum ?]

înáint-erẹá tígve/dă bătẹám [ɛ]úntu̯//^{a}cúmă͡ avém stíc^{l}ẹ/d-alẹa náltilẹ-așá cu...// [...]

[Da' din ce era făcută tigva asta ?]

dîn͡ î...pă͡ címp//dî [r] dî... [ɛ] ḑîn͡ cúrte/dî/avẹan̯͡ sămîn-țur^{i}/și punẹám/ș făĉaẹ-așá/tígve/frumọáse/s [k] înnáltẹ-așá//cụ .../erẹá͡ așá știi̯͡ i...borbocátạ/ș p-ó^{r}mạ͡ ^{i}erẹá cu [!]//^{d}mnẹa-vọást^{r}ă͡ áz͡ văzūt ? as͡ pọmenit ? [!]//

zaharí^{i}a marí^{i}a
șai̯zeșîpatru̯ [de ani]

dăscîn͡ dă dăó^{k}

[Numai cînd te mușcă șarpele e bun descîntecul, sau poți să te lecuiești și de altele cu descîntec ?][1]

ḑă//ḑă dăók...//

[Da ?]

---

[1] Anchetatorul se referă la un descîntec de șarpe, povestit anterior de informatoare.

ḍạ//

[Cum se face ?]

dácă.../còpi^{i}i cîn‿să dăọá^{ke}//cáre ştịẹ dîm‿bătrî́n^{i}e/să dăscínte‿dă...dă^{u}ók‿i.../îị tréĉẹ/c^{u}op^{i}ilú/dacă‿e dă^{u}okát//cop^{i}ịlū-n-ĉẹpẹ să plî́ngă/să fréĉe la nās.../cînd e dăokát//şi‿dăscî́n‿dă dăó^{k}/şi-ị tréĉe c^{u}op^{i}i^{lu}//dácă‿^{i}e dă dăók//kĕ áre‿eị/úni ạşá sîngịli dúlĉé‿eị aşá/dă să dăọá^{ke}//

[Dumneata nu ştii ?]

ḍă ḍă^{u}ók ?

[Da.]

ẹ ! maị ştiụ ş-ẹo vō‿cîteva vórbe [!]//

[Da cum zici ?]

[!] păị da ĉé/ştiţ^{i} ?

[Păi dac-am şti, nu te-am întreba.]

păị [r] păị nu uịtáţ^{i} ?//că ịo úịt acúm^{a} !//

[Pe la oraş nu se mai ştie...]

nu ?!//^{h}hm̥ !...maị ştiụ ş-ẹo dắ‿pạ lā...bătrîna/dá cịn̄...trắẹā...//

"fă ! ạscultás‿cọlẹá !"

zi‿"ĉé e ?" zi[ɛ]/

"bắgáz‿la ur^{e}éke/cŏ‿úịte‿e bíne să ştiţ^{i} !"[!]

petrî́ĉícă m^{i}icá/unde p^{i}icá/să dăspícă/să dăspíĉe ^{u}ókí/ĉìnẹ-a‿dăokắ‿pă cutárẹ !//d-ŏ‿f^{h}i dă fạtắ‿ma [k] d-o f^{i}i dăoká‿dă fatạ máre/să cáză cosíţilí/ş‿să rămî́ịẹ ká^{lă}//$^{d-ŏ}$‿fi dăoká‿dă ^{u}ōm.../dă f [k] băịắt/dă kó [k] dă femée tî̋nără ş [k] crápe...ţî̋ţilí//s‿cázá c^{u}osíţílí//să plî́ngă [ɛ] prúnc [k] dă fátặ‿máre//dă femée tî̋nărặ/s‿cúrgă láptili/să plî́ngă pur [k] să...plî́ngă prúncú‿dă fọámẹ//să rĕmî́ịe curát/luminát/ca stẹáọa dîn ĉér/ca róọa dîn‿cî^{m}/máịca dómnuluị/să lásé‿maị curắ‿dúpă cum a ^{fost}//ịo sîn^{t}‿cutắre/cu dăscî̋nticu/şî máịca dómnúlúị cu lẹắcụ//lẹag‿dă la míne/ş‿dă là‿

354

máịca dómnŭ$^{lui̯}$ să fíe//

[Aceeași]

porú^{m}bŭ

porú^{m}bŭ.../cárĕ/d-e^{g}zémplu i̯o ^{i}erám...agricultór‿î/normál/ av^{e}ám...cai̯ și plug/tòdaúna/ne-ntovărăș^{e}ám...doi̯ ínș^{i}/^{a}dícă... d^{u}oi̯ u̯ámen/dîn‿sat/u̯or [ɛ] avẹá únu/u̯ór du̯oi̯ cai̯/șí‿arán‿cu.../p [k] ór cu pátru/^{u}ór cu trei̯//făĉ^{e}am ogu̯árĕ dă tu̯ámnă/...^{s}...primăvàra...le arám i̯ar/$\overset{c}{g}$ă nu ^{i}erau̯ díscur^{i} ca acúmă/núma să...discui̯/sau̯ cáre rămînẹá...nèarát/îl ạrám primăvárạ...//să punẹá cŭ ...pìĉ^{i}óru̯/cu călcîi̯u/primăvára/...sau̯ cáre avẹá cît-o mașínă/[ɛ] ást^{e}-a ^{i}eșí‿mai̯‿incọáĉe/mașínili cu dọ^{u}o țev^{i}/așá cŭ.../t^{u}od‿manuálĕ/trásẹ dă cai̯...//pò‿úrmạ...îl grăpán/cu grápă dă...lemn/dăpă‿ásta [ɛ] să mărẹá puțín/îl prăș^{e}án‿cu prășîtọárẹa dă...dă fi̯er/tod‿manu̯^{o}álạ...//șî...îl lọam la sápă/^{l}a.../sápă...^{vor}ba ălúẹa/c [k] to^{t}...manu̯ọá^{lă}//șî-i̯ făĉ^{e}am șî príma/ș-a dọọă...prașílă/și cu ásta rămînẹá...pentru culés//ĕ...îl cùleĝẹám/îl aduĉ^{e}ám...acásă/cu f^{u}oi̯ cu tod/nu să lọa ca acúma/curățát/...îl depozitám undevá/cînd avẹám timp^{i}/îl curățám/ásta-n‿spèĉi̯ál să făĉá mai̯ mul^{t} ...nọáptẹa//că zi̯ua nú avẹán‿timp/că trebú^{e}á să culéĝem áltu/dă‿la...cîm^{p}//ìl‿curățám‿î/po‿úrmă...înumărám...tírnili/cu̯óșu^{r}li/cum să spuné‿$\overset{g}{a}$cúm/...cîte‿erẹáu̯ șî.../le depozitám...îm‿pătúl//dăpă‿aẹá/cîn‿să uscá b^{i}ine-l.../cùrăța^{m}‿ș.../ĉan‿cu ^{i}el la...mọáră șî .../ásta devenẹá...mălái̯/și...mămăligá/cun‿să ^{spune}//

costantin ne costantin

trei̯zeșîtrei̯ [de ani]

[Casa]

[Vrei să ne spui cum ţi-ai făcut dumneata casa ?]

cum să fácă ?//príma ^{d}átă/ā fu̯óst ī.../cámerlę-ástę-au̯ fos făcútē/a^{d}ică̦ nū...făcúte/instalátę-aşā...//[ɛ]am dărîmát pă a^{e}a véka/şi am făcú t^{u}ot pă...aĉéęaş i^{n}stalátie.../şī cámer-ásta dī fun^{d} [1]/am făcút-o-atún^{j}/rēĉént/kar în şa^{i}zeşîĉínc^{i}//am ^{m}útat-o dîn áltă párte/n-a rămáz nimig dī^{n}...dîn ęa normál/dăcî^{t}...cîzvá stîlp^{h}i-aşá/erá pútrez^{i}/cáre...a f^{u}os pútrez^{i}/i-am înlocuí^{t} pă t^{u}oţ^{i}//tălpili a fos fo̯árte búne/^{g}că...făcúte dîn lémne/dîn láţ^{i}//la noi nu pręā...dă rezultátę-aşá dă cărămídă/să fí^{i}e cărămídă pręa bū́nă/dă présă ^{c}ă.../pămîntu rár//şī dī ásta an făcút-o dā...láţ^{i} î/şi pămînt în laţ^{i}//

am...turnát^{c} .../am ridicát-o príma dátă...sus/pă nîşte pietre pătrátĕ/făcúte dîm betón/...dîpă áęa e-am.../turná dă mine/árcao̯ă/pă margîne/am pus cu̯ofrág^{i}/scîndúr^{i}/án lo̯a scîndur^{i}/dă la taván/dă la...lăstăręálă/rămáz dă la sarĉ^{e}ag şi...//ieu̯ i-an turnát...betónu/...^{t}pă ĉé e-an turnát^{c} betónu/am...adi^{g}că.../príma dát-am învelít-o//ă am ridicát-o/pă ĉē...a^{n} ridicát-o sus pă...piétre/dîpă áęa...ā şî-nvelit-ō.../ám ávu nîşte u̯ámen d-aiĉa ^{g}cáre.../.únu iu̯o^{n} şárpē/...áşa-i spúne lui.../şī mi-à căpriorít-o/dîn nou/mę-ā...învelít-o/ş dăp-áęa după ĉ-a-nvelít-o/an tu^{r}nát...arcáo̯a dădăsúpt/cá nu cunvá să plóo/...după áĉęe-am úmplu cámer^{i}li dă .../cun să spúne dā...pămînt uscát/ca să nū...trágă cunvá/...^{ş} după áęa i-am bătút láţi/dúpă ĉ-an termíná cū...láţi/cú lăţuitū ...cási/ám băgá pămînt^{c} //în ę//àm ţinút-o o lúnă dă zíle/^{t}p-o lúnă dă zíle.../am te^{n}cuít-o pī^{n} năúnt^{ru}//după áęa.../a^{m} mai lăsát-o vro dóo săptămîn dă zíle/să usúĉe ş tencuęála dînăúntru/ş-am ...tencúit-o...pă dînafáră//

[Acelaşi]

---

[1] Gest: arată spre o cameră vecină cu cea în care se face înregistrarea.

i̯o nij‿n-an̯‿făcú‿núntă

[Nunta] să̩-ncépe dē [ɛ] dumínică diminę́ață̆/nú ma‿ē cum ^{i}e-ra-ñaintē/d‿sîmbă̩tă sę́ara/să trímetę́a bra^{d}‿lā/fátā/la [ɛ] nún/acúma nú să̩ mai̯‿ī...//trîmétē...la óra [k] pî̯‿la óra zéĉe lā...nūn/ şî mirę́asă̩/brad̩//băi̯éţi cū...brádu̯//dup-aĉę́ęa...víne brádu/dan̯sę́ază la mirę́asă/dan̯sę́ază la nún/i̯a o gustáre/dup-aĉę́ęa plę́acă/vìnę-aca^{să}//şî víne/şî‿la u^{r}m‿să dúĉe la nun//şi i̯a núnu//vínę-acásă/-l [ɛ] bágă la másă/la úrmă‿víne şî‿ęa mírę́asa/ş‿plę́acă la cùnúni^{i}i̯//

[Şi de-acolo ?]

ş‿d-acólo vínę-acásă̩‿ęáră/şî púne másă/pînă diminę́ața//tǫátă nǫ́aptęa//

[Numai la ginere ?]

la ĝínere//

[La mireasă nu e masă !]

nu//nu//nū /nu nu !//

[Numai la ginere !]

^{n}da//dumínică de zí.../i̯éstē...másă lā...mirę́ası̩//da duminícă̩ nǫáptęa/...pînă lun diminę́ața la ĝínęre//

[Şi cînd te-ai măritat dumneata, aşa ai făcut nunta sau altfel ?]

i̯o nij‿n-an̯‿făcú‿núntă ! [!] fără núntă ęo ! [!] an̯‿făcú‿núntă mai̯ tîrzíu̯//

[Păi cum aşa ?]

pęi̯ [!] n-ān̯‿făcu‿núntă [!]//

[De ce ? Ai fugit ?]

nū/n-an̯‿fuĝít//n-ān̯‿fuĝí/nu̯//da n-an̯‿făcù‿núntă̩//

[Şi la apă nu merge ?]

dā/dumínica diminę́ața/mi̯rę́asa după ĉe să-mbrácă/cu mūzica/-i̯ cíntă [ɛ] cíntecu mirési̯/j‿dup-aĉée̯a ple̯ácă‿să‿jo̯áĉe ápa//^{t}pă‿ĉe̯-á jucát ápa/mérĝe̯/cu fe̋te/cu băi̯e̋ț^{i}/cu feme̋i̯/cu bărba̋ț^{i}/jo̯ácă/ki̯ue/ cíntă pă drúm̄...//și‿jo̯ácă ápă‿la trei̯‿i...pűțur^{i}/așá cum să spúne la nói̯/ș‿dûp-aĉée̯a să̯-ntórc înnap^{u}ói̯/și‿vine̯-acásă̯//

[Cu cine se duce mireasa ?]

c-un bă̯e̯át//

[C-un băiat ?]

c-úm‿bă̯e̯á^{t}//

[Da' băiatul ăsta cum îl alege ?]

bă̯i̯atū ? pă‿cáre vre̯ā/u̯ór din pártea ĝinerlui̯/^{u}or dim‿pártea mirési/cárĕ vre̯a//u̯ő̋r un‿veĉín...apropii̯át//cáre̯-l vre̯a mire̯ása/să-l e̯a//și i̯a u̯ō.../nainte să lu̯a dőniță/sau̯ ^{u}o̯ găle̯ată/da acúma să‿e̯a um‿borcán dĕ sticlă/-i̯ le̯ágă‿ū̃[ɛ]șervét/c-așā/áles cu fl^{u}ōr^{i}/...și ține mi̯re̯ása d-o párte/și ĝine^{r}li d-o párte/și mérĝé‿și jo̯ácă̯//

[Cu ginerele ?!]

nú/cū...um‿bă̯e̯át/am̄ greșít//cu bă̯i̯át-óla cáre-l aléĝē mire̯á^{sa}//

[Și după nuntă, la o săptămînă se mai duce la părinții miresii ?]

dá//să dúĉe cu ploc^{u}on//să dúĉe cu plocón‿și lun^{i}/după nűntă/víne cu plocón‿la mire̯á^{să}//pátru sau̯‿u [ɛ] du̯oi̯ inș/cîd‿vre̯a i̯ei̯ să [ɛ] porne̯ască/dă la ĝine̯re//víne cu plocón‿la mire̯ásă/le púne șervéte/jo̯ácă/ki̯uē.../ș‿p-órmă ^{z}‿duc înap^{u}ói̯//și la o săptămînă/...să du [k] víne și‿la mire̯ásă//víne cu ploc^{u}on//^{l}a o săptămînă̯//

[O să fii soacră mare !]

nu/mai̯ tîrzíu̯/că‿e mic //i̯e m^{i}ic al mi̯ĕu̯//

[Nu e obiceiul p-aici să se facă luni, așa, glume cu soacra mare ...?]

358

dă/le púnẽ‿rọ́abă/le púne călárẹ pă măgắr^{i} [!]//

[Poate-ţi aduci aminte de-o nuntă mai de curînd.]

le púne călárẹ pî măgár/da/úịtẹ‿mị-amintéz‿dă ánu trecút/a avút aíĉi-şà ō...u^{n}‿nẹám/d-al nóstru/şī.../à‿pús-o călárẹ pă doị caị/şî tógma‿eráụ nişte ţigá^{n}/nişte zlătár^{i}/şi a lọat ^{u}ō...şápcă/saụ‿ọ́ pălăríịe/d-àẹ-aşá rúptă/şị‿ẹ-a pús-o-ņ‿cap aşá/şi [ɛ] a urcát-ọ sus pă caị/şî‿ẹa nú ştíẹá să mẹárgă călárẹ !//

cóman ịọ́anạ [38 de ani]

un mort mọárè

d-ẹgzémplū un mort mọárè/ş‿dúpă ĉ-á murít‿î/kamă pátru iņ^{s}/‿saụ treị íņş dī‿vèĉín^{i}/saụ‿ū/ọ rúdă/rúdă‿aprọpíịátă/-ī [ɛ] bág-acólo-ntr-ō...álbiịẹ máre/-l spálă/dúpă ĉe l-a spălát/îl skímbă dă háịnẹ/-ị dă háịnẹ búne/curáte/n^{u}oị/îl aşẹázā-n̄ cụòşĉ^{i}úg//şî dúpă ĉe l-aşẹázā în‿c^{u}oşĉúg/îl ţínẹ...d^{u}ó^{u}o/saụ treị‿zílẹ-ac^{u}ólo/îị fáĉe [ɛ] bat^{i}íste/pomnéţ^{i}/cọláĉ^{i}/colívă/îl jéluị-acụólo/îl plînĝē...//dácă‿e maị tînăr/îị púne g^{u}órniş^{t}/saụ dácă‿e maị bătrí^{n}/nu-ị púne/saụ...dácă áre pụosibilitáte-ị púne şî g^{u}órnij/‿dácă nu/nú/...l‿dúĉe la bisérịcă//ẹ-à‿^{z}lují^{t} [ɛ] p^{u}óp-acụólo/ş‿l-a dus.../l-a băgát în...grọá^{pă}//

[Şi după aia ?]

ş‿dúpă áẹā/trebúị să-ị fácă pománă//vínẹ-acásă tōţ^{i}/i fáĉe pọmána‿ţărîni/aşá să spúne/pomána ţărîni//ş‿la treị zílẹ-ị fáĉe pománă ẹár//pománă‿dă treị zíle//dûpă nóo zíle/-ị fáĉẹ áltă pománă/pománă‿dă nóo zílẹ/dûpă şásẹ săptămîn^{i} áltă pománă//şî la u^{r}mă/dúpă şásē‿săptămîn^{i}/îị maị fáĉe la şáse lun^{i}//şî dúpă şáse lun^{i}/la un á^{n}/de zílẹ//

[Şi care-i mai mare dintre pomeni ?]

[ɛ]dă anu//

[De anu.]

dă anu/da//

[Și pînă la șase săptămîni...?]

pînă la șase săptămîn^{i}/îl tămî^{i}e mortu//pune ō babă/sau ^{u}o femeie carē crede iei/și-l tămîie//să duĉe-n fiecare dimineață/cu jăr/d-acasă/și pune tămîie-ac^{u}olo-ntr-o oală dă pămîn/să duĉe/și-l tămî^{i}ē/îl ocolește/dă trei ^{u}or^{i}/la m^{u}ormînt//șase săptămîn^{i}//și-i cară și apă...//

[Cum ?]

apa pune un c^{u}opil/...și cară apa șa^{s} [k] șapte săptămîn^{i} i cară apa//trebui șase/da-i cară șapte/că pune ș duminiĉili/duminiĉi^{li} nu să cară apa//și cară șapte săptămîn^{i} āpă/ș după ĉe a cărat apa/să duĉe lă...gîrlă/cū e [k] un î [ɛ] lemn/așa/tăead/ziz răboj.../și cu uō [ɛ]zglăveajă dă...dovleac/ș-acolo punē lumînăr^{i}/și lemnu ăla//și-i dă drumu/pă apă//și faĉe/da nu ș^{t}iu dă cîte or^{i} eu.../găleata/cu apă//nu mi-amintez dă cîte or^{i}/nu știu//că n-am fo^{z} niĉeodată//

[Nu te-a pus cînd erai copil !]

n [ɛ] nu știu/n-ān făcu niĉeodat-așa ĉevā//și la urmă vine-acasă//și-i dă o găleată dă apă [ɛ]/c^{u}opilului care e-a cărat apa/și-i dă un c^{u}oș/^{u}o farfuriie/cū mîncare-n ea/cu um prosop/o batistă...//și-i și plătește/-i dă și ban^{i}//^{i} dă/ĉinzăj dă lei/^{u}o sută/după posibilitate//

[Și cît e mortul în casă, e obiceiul ca oglinda s-o...?]

da//cît e mortu-n casă/o[ɛ]glinda o acoperă//sau/nū...ai voe să te piepten^{i}/sau s te uit^{i} în oglindă//ĉică nu e bine//

[Și cum, stai nepieptănată ?]

păi s [k] mai stai și nepieptănată//mai intri [ɛ] pîn casă/mai

360

fuș̌/te mai̯ pi̯éptă^{n}/nu stai̯ [!] kár așá/ĉufulítă [!]//

[Pe-aici e obiceiul să-nchidă pisica ?]

dā/da/pisíca să nú‿trẹácă peste mor/^{g}‿că ĉícă‿^{s}‿fáĉe stirigọ́i̯ mọ́rtu̯//

[Aceeași]

ĉíper vitẹázu lúmi

a f^{u}ost‿ọdátă un‿ī împărát/carẹ-avẹá trei̯ fétẹ//și‿ī...aĉést împărát...le plă [k] îi̯ plặĉá de fételẹ-aĉést^{e}a fọárte mult// [ɛ] le ŭbẹā mult/î‿le lọa ĉē.../dûpă dorínța l^{u}or//și‿î...într-o zi cînd‿ī împăratu murí [k] a murít/atúnĉ^{i}‿ī...ī...nevástă-sà...la împăra^{t}/ [ɛ] s-a dus într-ūn alt sát/úndẹ-acolō...īn‿sátul aĉéla/únde muríse împărátu/nū i̯er^{e}á bisérică//și s-a dus‿ī...la suró^{r}i-le i̯éi̯//și acóló‿i̯erẹá bisérică/și dûpă ĉē...a lọat pe împărát/lẹ-a spus‿ī...fételo^{r}/ca să stẹa acásă să fácă mîncáre//cîn‿s-o-ntọáĉē...mai̯că-sa/să...le g [k] să găsẹáscă‿mîncárẹa făcútă//după ĉe s-a dus‿ī...mai̯că-sà/fételor/s-a dus cū împărátul/și l-a-ngropát acólo//și după [k] cînd a venít/éi̯ n-áu̯ mai̯ găsi‿fétele//ă i̯e^{i} atú [k] àtúnĉ a-nĉepú‿să plîngă/c [k] dă fétele‿ei̯//și lúma di̯ pîn‿sát/i̯-a spus că a^{u} veni‿trei̯ négur^{i}/de pe...trei̯ văi̯/și‿lẹ-au̯ ū...lọát//atúnĉ^{i}‿i‿î...ẹā îngrijọrátă/a mai̯ [k] a lọa‿mătúra/ș-ā mai̯ mătură‿prin cásă//și pe jọs/măturînd/a găsit ūn bob de ĉîpĕr//atúnĉ^{i}‿ī i̯a l-a lọat/și‿l-a pus pē mașînă//ă‿i̯el‿î a sări‿j^{u}os/din no^{u}/ș-atúnĉā l-a lọa/și‿l-a băgát în‿gúră//și măturúnd i̯ā mereu̯.../a-ngițit‿ī.../a-ngițít...bóbul de ĉiper//și‿ī a rămás grẹa//și‿i pē úrmă/cînd‿î a v [k] ā...cînd‿ī.../i̯a stătẹá în pa^{t}/a venit‿ī...a bătú‿la úșă doi̯ bătrín^{i}//i̯erẹá dumnẹzéu̯ cu sfîntul pét^{r}e//a spus‿î/a bătú‿la úșă/ă‿feméẹ-a‿eși/și i̯-a spus că‿dacă vrẹa să-i̯ găzduẹáscă și pă‿éi̯//să...stẹa‿aco^{lo}//ā [k] femé̜e̜-a zis că...îi̯ găzdu^{i}éștę//i̯-a pŭ [k] i̯-ă [k] lę-á‿făcút um‿pat/lę-a aște^{r}nú^{t}/șī i̯-a lăsá‿s‿să cúlĉ-acóló//după‿ĉē...s-a culcá/diminę́ațā.../femé^{e}ā/a născút un‿ī...prunc//șī atúnĉ^{i}‿i/ĉęi̯ doi̯ bătrî́n^{i}/s-au̯‿ū hotărî́‿că să-l‿î...botézē...i̯é^{i}//șī i̯-au̯ pus númele/ĉípĕr vitęázu lúmi//șī‿î...i̯ei̯‿î atúnĉ^{i}/după ĉe i̯-au̯ pu^{z}‿númele/dumnęzę́u̯ i̯-a da‿dárū/ca să [ɛ] fí^{i}e ș‿ĉél mai̯ puté^{r}nī^{c}/șí ĉel mai̯ frumu̯ós/dû pă lúme...//șī i̯-a l [k] i̯-a dăruit ū...um‿buzdugán/un‿cal/...ū‿cal/șī...ō sábii̯e//i̯ar‿î sfî́ntu pétre tó‿la fel//i̯-a dăruít//ș-apu̯ói̯‿ī/cînd‿î...î i̯el plecá la hóră/cîn‿să făĉ^{e}á‿el ma [k] cîn‿s-a făcú‿mai̯ máre/a plecá‿la hóră/șī fetę́le [ɛ] cîn^{d}‿îl vędęáu̯/îi̯ spunęáu̯: "ă ĉíper ! î de [ɛ] deĝ^{e}ába că‿eș‿tu mai̯ frumós ca t^{u}o^{z}/dar ai̯ avú‿fe [k] ai̯ avút surór^{i} șî mai̯ frumǫásĕ ca tíne !"//atúnĉ i̯el cînd a auzít/s-a dus acásă/ș-a-ntre bát-o pă‿mai̯că-sa:

"mámă ! i̯o mai̯ am sur^{u}ór^{i} ?"

șī mai̯că-sā/nú/n-á vru‿să-i̯ spúnă//c-a zis că...dacă-i̯ spúne/i̯el să dúĉe după ^{i}éle/și pĕ úrmă-l pi̯érde șî‿pĕ‿él//șī pînă la úrmă...i̯a a spus ca să-i̯ dęa țî́ță/sub tálpa cási//șī [ɛ] i̯el a ^{r}idicát/cu deĝetu ĉel mic/tálpa cási/șî‿mái̯că-sa s-a băgá‿supt i̯á//sup‿tálpă//șī pă úrmă a spus:

"mámă ! a^{m}‿mai̯ avút‿î i̯eu̯ sur^{u}ór^{i} ?"//

șî‿mai̯că-sa ę-a spus:

"ai̯ mai̯ avú/drágul mámei̯ !//ai̯‿i trei̯ surór^{i}//ș-au̯ venit‿î trei̯ négur^{i}/de pe t^{r}ei̯ văi̯/șî‿lę-au̯‿ū...furát"//

hatúnĉ‿i i̯el s-a hotărî́t‿î/ș-a lǫa‿cálu/cale i-l dăruise dúmnezéu̯/sábii̯a/...ș-a plecát în‿căutár^{e}a aĉéstor‿ī ^{s}zméi̯//ca să ...cîștíĝe fetelę//[...]

nițáke i̯on

dói̯sprezeĉé‿an^{i}

814. TEȚCOIU

(com.Mătăsari, jud. Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: CB

cása

o cásă/cîn̟‿să-ncépe [ɛ] s-o fácă/ómu̯.../întî́i̯ i to̯árnă arcáo̯a // [ɛ]ba nu/întî́i̯ nu/să vorbím‿áșa: întî́i̯ ᵘómu̯ fáĉe cărămídă̯//faĉe cărămⁱída̯//după ê-a făcú‿cărămⁱída/o áʳde/...cărămída//după ĉe‿á ars cărămídā/s-a arắn̟já‿tot/încépe să...adúcă/să vorbe̯ască cū zidáru̯/cu ắște̯a/să fácă cása//dúpă ĉ-a vorbí‿cu zidáru̯ șî cū ắsta cū/nu‿ștⁱu‿ĉé/cu tî̀mpláru̯/cu...tót ála/toᵈ‿zidáru/tot ásta/că[ɛ] i̯él știⁱé‿șî tîmplării̯a/-i̯ știi̯e și zidărie̯a//àtúnĉa să dúĉe ᵘómu și ș-e̯a materii̯ál/toᵈ/gátá/nú‿știu ĉe//și to̯árnă arcáo̯a//arcá dîn̟‿jur împrejū́r/ș‿cîzᵈ‿métri̯ vre̯a s-o fácă...u̯ómu/după cum‿â ...vre̯a s-o fácă dă máre/șî dă...áșa/dă lárgă/dă nu ștu ĉe//dúpă ĉe s-ā [k] a turnát arcáo̯a/nu ștⁱu ĉe/atúnĉᵉa...sā...ᵗpă ĉe [k] îl între̯ábă pă zidár/"pă ĉe vi [k] zi...vi̯í că s-a făcút arcáu̯ă/e búnă dă făcút cása//începút"//atúnĉa vínē...șī‿î...pregătéște ᵘómu/o̯ámen̟ⁱ/tod‿gáta/nu ștⁱu ĉe/șî-ncépe[ɛ]să fácă cása//încépe să...zide̯ásĉă‿dă júr împrejúr...//după ĉᵉ-a ˢzidít-ō...încépe să-i̯ púē...să p [k] căpriu̯ore̯álā/nu ștⁱu ĉe/ˢ‿să [ɛ] fácă căpriu̯órⁱ/să-i̯ fácă áște̯a//după ĉᵉ-a [ɛ] făcút-o/a-n̟velí [k] o-n̟veléștè/cᵘù‿táblă/cù‿cartóⁿ/cu ĉe áre ᵘómu/...în tì̀mpu̯-óla//ᵖă úrmă după‿áᵉā/...ʾā/dăpă ĉe a-n̟ [k] făcút-ō/â‿acoperít-o/nu ștu ĉe/áște̯a//încépe[ɛ] să[ɛ]ten̟ [k] încépe să-i̯ bátă...pu̯ódină/îi̯ [k] încépe să-i̯ bátă taván/încépe cu tencui̯ā́lă/pîn‿năᵘúntru/ [ɛ] téncuⁱé‿u̯o cámeră/mai̯ téncuⁱe ūna/dacă áre ómu pu̯osibilitáte/pă úrmă/dúpă‿áe̯a...[ɛ]bágă lumínā.../nu ștⁱu ĉe/și̯-arîn̟je̯ázā to̯átă ásta//șî‿

mai tîrziu/bine/că să mai face...uo cameră/doo/care mai rămîne dă tencui/dă făcud nu șt ce//pă urmă după [ɛ] aça [ɛ] la puosibilitate/la un an/duoi dă zile.../puate uomu ca să...s-o facă/s-o termene/și să...termene și p-afară dă...înți [k] afară/uo tencuie/peste tot.../după cea tencuit-o/frumoz/nu știu ce/începe ș-o stropeștē/o stropește/o face frumoasă/ca cum e...casa mea//

[Chiar frumoasă !]

da/așea//șî [ɛ] pă urmă [ɛ]...

[Da' cînd erai dumneata tînăr, cum se făceau casele ?]

ă/cînd eream iō mai tînăr așa/cun să făcea casili pă timpu-~~ola~~ tunca/să făcea așea: ă...uomu cînd avea...cărămidă/uo făcea dă cărămidă//cînd ā...nu avea cărămidă puosibilitatea d-a face... cu cărămidă/atuncea-ncepea uomu s-o facă die lați//dă lați//ē/pă urmă altă [ɛ]...pŏ urmă altă casă/...să făcea...să făcea dē [ɛ] dē gardî//

[Cum se făcea aia de lați, cum se făcea aia de gard ?]

aça dē...lați...să făcea așea: tūrna uomu arcă.../băga stîlphi/îi băgă arca.../pŏ urmă după aça o...paienta/punea grinzili/punea nu ștu ce/punea toate astea/po urmă-ncepea să-i bată lați//o căpriuorea//o făcea tot așea/nu ș ce/o...căpriuorea/uŏ... aranja...//p-ormă încĕpea să.../după cea căpriuorit-o/o-nvelea// cū tablă/cū șiță/cu ce-avea uomu-n timpu-ola//

[Da' mai mult cu ce se-nvelea ?]

[ɛ] mai mult ī...și cū...alți cu paie//și pă...timpu miou/ iacă știu [ɛ] uni cu paē/o-nvelea casa/...ūni cū șiță/...uni cu tablă/pune [k] mai i punea ș cu tablă//și pă urmă după ce-o făcea asta/uo...bătea lați/bătea asta/băga pămînt//pămînt în lațî/pŏ urmă dup-aça/după ce [k] lăsam...

[După pămînt ?]

pămîn [k] după pămînt [ɛ] să usca pămîntu/pă urmă o tencuea//

364

[Cu ce ?]

cu bu [k] cū...pàmî́nt/şî cu nisip//áşa eręá pă tímpur/aşá [ɛ] var mai̯ ī rár/aş^{e}a carḗ/^{nu} pręa făĉ^{e}á aş^{e}á/că de ! nu pręa eręá aşá [ɛ] posibilitátęa/dă asta//ó tençuęá/o făĉ^{e}á p-a [k] năúntru/ pŏ úrmą cînd avęá p^{u}osibilitáte i̯ár/^{u}o tençuęá şî p-afáră/c făĉ^{e}á/...şi zic^{e}ái̯ că i̯éste dá zíd//aşá dă făcútą bine//

[Asta era cea de laţi.]

da/ásta dă laţ^{i}//

[Şi de gard ?]

dă gard â tót aşá/să ridicā [ɛ] băgá stîlp^{i}/băgá áltă [ɛ] áltą dată aş^{e}a [ɛ]/ştiu̯ cā ^{la} noi̯ aş^{e}a erá/i băgá stîlp^{i}i-m pămî́nt// nu-n ţimént//îm pămî́nt//îi̯ băgá-m pămîntî/băgá/pă úrmą...băgá pămî́nt înăúntru/venęá pămî́ntu mai̯ sus aş^{e}á/...ē/cu sálă/cu sálă i̯ár aş^{e}á/tot...cu sálă/cum să făĉá pă tímpu^{r}...//şī atúnĉa [ɛ] înĉepęá să...înĉepęá să... [ɛ] lipęáscă// ʾą ăla/îl lipiá cu mîna/... pămî́ntu//pămî́nt...cū nisíp/cu ásta/pămî́nt/erá/bătęá/şi [ɛ] aruncá pă gard ą/pă gárdū/pă [ɛ] pă păréţ^{i}//pă păré^{t} [k] păréte făcú^{d} dă ... [ɛ] dă gárd aş^{e}á/dă...grădéle...//ē/pă úrmă-m pàrtę-ásta/-m pàrtę-ásta ^{1}/tó dă a^{e}a/şī p [k] c [k] tîmplărięá/ásta...ĝ^{i}urĝ^{i}uvéle/ástęa/le băgá t^{u}ot în ī.../îi̯ lăsá loc//lăsá loc între stîlp^{h} aşá/şî...băgá...//

[Şi gardul din ce-l făcea ?]

ă/gárdu i̯eręá dă... [ɛ] dă nui̯éle dă tufān î/dă...ştejār î/dă/ ásta/dă...cárpen/dă frásin/dă [ɛ] ulm/aşá/dę i̯ęręá...ástęa/nui̯ele//nui̯éle/că venęá...venęá atun^{ĉ} pă tímpurlę-àlęa dă undę ^{i}eręá pădúr^{i} mai̯ múlte/...venęa pîn sát/...cu cărúţili//cū...nui̯éle/făcúte/nui̯éle/şî...ĉé mai̯/făcái̯ a^{sta}//şi [ɛ] pă úrmă o făĉ^{e}á cása/ ^{u}o...făĉá dă sta oaménī i̯a//

[Da cînd o acoperea cu paie, atuncea cum făcea ca să stea

---

[1] Gest cu ambele mîini într-o parte şi alta.

paiele pe casă ?]

ă/cînd ă o ă [ε]coperea cu pa^{i}e/făcea aş^{e}a:bătea... [ε] o căpri^{u}orea/o făc^{e}a/pă urmă bătea nu mai bătea/ ă/asta/scîndură pă sus//băteau u nişte laţ^{î}//nişte laţi-aşa.../[ε]tot ă [ε] tot aş^{e}a la rînd aşea.../şi [ε]aice-şa la [ε]aice-şa la asta.../ă pă margine-aş^{e}a.../punea un î laţ^{î}/care ăla...iera găurit/aşa/nu şt^{i}u ce/cu găur^{i}/şî bătea...bătea nişte ţăruşei aşa[1]/şî ascuţiţ^{î} aica[2]/dă şedeau paili dă [ε] nu cădeau paili jos//aşa//ş-o-nvelea bine ^{s}.../să urca un om care ştiia bine să...mvelească/cu pae/cu nu ş^{t}u ce/ş-o-nvelea/şi pă urmă/dacă avea nişte...be [k] lemne-aş^{e}a/d-alea mai i supţir^{î}/ca pă mînă aş^{e}a/că nu le.../le lega aş^{e}a/şi le lăsa şi...//cuoşu ^{i}erea făcut...tot aşa/făcu^{d} dă...dă juos/dă jo^{z} d-acolo/şi-năuntru [ε] erea...aşa cu...cu cuoş [k] cu asta cu ...tindă/tind-acolo/şi ac [k] şa făca cuoş pă cuor [k] cu c^{u}orlată/cu c^{u}orlată d-ae-aşa dă.../to^{d} dă scîndură erea/făca şî...//făca/intra/cînd intra feme^{e}a dă făc^{e}a mîncare/făca acolo.../şi-n casă avea sobă uarbă//sobă oarbă/băga ^{u}omu paie/băga alea/nu ş^{ti}u ce/şî feme^{e}a...fierbea oalili lă...lă...gura sobi//acolo unde ^{i}erea că.../casă c-o tindă/c^{u}-o...o cameră/ş-o tindă//aşa erea asta//şi făca acolo/po urmă cuoşu merga pînă sus^{î}/nu stu ce/erea dă...cărămidă/şi casa să-nvălea toată bine aşa/da o-nvelea bine/dă aşa/dă nu p^{i}ica-năuntru/nu nîmica/...^{c}a să pice-m pod ac^{u}olo//

ĕē/mai ţîu minte î altă dată/...a^{m} văzut în altă pa^{r}te/fără ă.../fără c^{u}oş^{î}//fără coş [ε] casă tot aşa-nvelită cu pă^{e}e/cu astea/nu şt^{i}u ce/dă avea-năuntru-acolo/că io vedeam aş^{e}a: "bă"/ zi^{g} "da cu [k] ce ie la uamen-eştea" zi^{g} "dă are cas-ast-aşa?" zic...//mă ducan şî eo/mai pîn alte sate mai incoace [ε]/nu şt^{i}u ce [ε] //"c^{e}-are bă uamen-eştea" zi^{g} "bă/n-are cuoş/n-are nimi^{c}/ce

---

[1] Gest: cu un deget în palmă.
[2] Gest: indică vîrful degetului.

366

fáĉe bă oamen-èştea ?" zic/"aşá fáră c^{u}o^s"//zi^g "^{m}bă dacă...iél fáĉe fócu d-aiĉà"/ zic"dáçă să dúĉe acoló-m puod/nú ea fóc ?"// dā-ntrebám eo pă ĉinevá/zic î "mă !" zi^c "cúm să...cúm stă áştea"/ zi^g/"dă fáĉe fócu-ac^{u}óló"/.. zi^c "şî nū...nu [ɛ] ia fuóc acoló/-nă-úntru/ástea ?"//

ĉe "nú ia" zîĉe//"că áre [k] ma^e áre" zîĉe "niştē [ɛ] cărămídă"/zîĉé/"n-á avù puosibilitá^{te} să fácă cóşu-afáră-ncoló"//^{s}ĉe "şi pă úrmă [ɛ]" zîĉe "nú făcá c^{u}oş/aşá" zîĉe...^{1} "că ^{i}érea frícă că..." ^{s}ĉe [ɛ] "ploó pă cuoş/aşá p [k] cîn víne pluáea/şi să dúĉe toátă/^{h}áea"//ĉe "da aşá" zîĉe "e-nvelítă toátă/...aşá [ɛ] la rîn^d//şî zîĉe [!] "árē...înăúntru-acóló.../un ăla făcút aşá...dă zi" şi.../fúmu inş^{e}ă...fúmu inşea-m pod acól^o//şi işá pîm páe//[...]

[Da' cînd se făcea casa, era p-aici obiceiul să pună în arca ceva ca să aibă casa suflet ?]

nú//nú nu/nú//nú nu/ ᵓă nú//ca să aíb-aşá [ɛ]/núma lā...numa la căpriuoreá [k] nu/la căpri^{u}oreálă/cînd o căpri^{u}oreşte ^{u}ómu cása cînd o fáĉe/nu ^{j} ^{g}ĉe/atúnĉā ᵓă.../zîĉe/atúnĉa p^{u}úne-ăş^{e}a: un kilográm dă ţuică/ē !/dacă sun doi inş^i.../púnē...púne u [k] tót un kíl dă ţuică/î şi la coá [k] căpú [k] coámă [ɛ] îm párte-àea/ şî-m párte-ásta/nu şt^{i}u ĉe/la cásă/púnē un kilográm dă ţuică/aş^{e}á lā...úna/pă úrmă púnē un şărvét/să púne şĕrvéte la noi//şărvét aiĉa la càp-ósta/şărve^d la càp-óla/ē/o pîine-aiĉa/úna dîncolo/şi sîn [k] dacă sîn doi meseriéaş^i [ɛ] nu-i iş^{e}á ? ia ălā ó [k] úna/ ăla úna/da dacă ^{i}e únù/u^m meseriéaş/să púne un ştergár/un kíl dă ... [ɛ] un kíl dă ţuică/o pîine şi...ástea sunt î[...]//

iuón ze vasíle
şáptezèşîpatru [de ani]

---

[1] Îşi drege glasul.

sęmănắm tutúnu

príma dátą îl sęmănắm acásą//făcém răzǫá^{r}e/ca dă ĉęápă/púnem uņ strá^{d} dă băligár/ș-apǫį sęmănắm tutúnu cu nisíp//din ắla mărúntų/ca są nu cázą la uņ loc//î^{l} sęmănắm/șî po úrmă púnem ęár/ úņ stra dă băligắr//după ĉę-am pus ắla/-l udắm îņ fiįecare zí//șî diminęáța/și sęára/cúm ē tímpú dă cál^{d}//dúpă ĉē a-nĉépu să ęásă/-l plív^{i}i^{m}//îl pliví^{m}/și îl udắm/îl udắm/pîņ să fáĉe el/ àșá[1]/cam aș [k] títa dă márę[1]//și apǫį ī.../ne fáĉe locúrle/ discú^{r}ile/árā ą/cuolęctivu/și mérĝe^{n} șî-l înfíĝem//așắ[ɛ]tréįzéj^{i} dě ĉentimétri-ntrē rî [k] ņtrē fírę-așá/...mą [k] lățime/și cam atîta[2] lărĝímęā rîndurílor//șî le-ņfíĝem/dupā [k] dácă ^{i}e ū [k] séĉetă/udắm//și-ñáinte și-ñap^{u}ǫį//ș po úrmă l-înfíĝeņ cu ^{ĉ} [ɛ] cu ĉǫácą//áp^{u}oį/dúpă ĉe l-am terména dă-ņfįpt.../ s-agáță ^{i}el bíne dă pămînt/înĉépe^{n} să-l săpắm//îl săpắm dă dóo ^{u}or^{i}//dûpă ĉe să fáĉe cam atîta[3]/îl săpắņ d-a dórą//

àpǫį îl lăsắm î//cîn a-nĉépu să-ņgălbenęáscă fóili pă dădăsúpt/culéĝem ūn rînd//să spúne pǫál^{ă}//după pųàl-ąęą/îl maį lăsắm//įar ī înĉépę să-ņgălbęnęáscą//culéĝe^{m} m^{i}ișlo^{cu}//îl [k] venim acásă/îl înșirắm/șî dacă ^{i}e maį ī...crud așá/maį vérde el/nú ^{i}e gálben tót/îl maį băgắm pą lắ adăpųós^{t}//pîņ ș^{e}atră/pă la p^{u}olắ^{i}/ pă [k] ^{s} să maį îņgălbenęáscă//îl ținem o zi//^{dû}pă ĉe l-am uscát/l făĉé^{m} m^{u}ototǫálę/și-l urcắm în pųód//șî apǫį ī [ɛ]dă ųórdin s [k] dacā dă órdiņ să să maį [ɛ] păpușęáscă vára/są să dúcă maį spre tǫamnă-n āgust/îl î făĉém teá^{n}cur^{i}//făĉem lémnè/aș^{e}ă/ doo lèmnę-așá[4]/și únū aij la capetę[5]//ș-apǫį ī păpușím//așá[6]/

---

[1] Gest cu mîna: înalt de cca 15 cm.

[2] Gest: cca 60-70 cm.

[3] Gest: înalt de cca 50 cm.

[4] Gest cu brațele sugerînd poziția lemnelor: în lungime, unul lîngă altul.

[5] Gest.

[6] Gest imitativ.

púnem úna pisté áltą//şi-l păpuşím/îl fáĉem tẹáncurᵘ/şî-l dúĉen͜ là͜ regî̗i̯//îl dúĉem în...dóo repízii̯/trei̯ repíziⁱ/cum͜ û să úsúcă tutúnu dă répẹdẹ// [...]

[Da' care foaie e mai bună, aia de la poale sau aia de la vîrf ?]

nu/miǰlócu̯//miǰlócu i̯e mai̯ máre/i̯ mai̯ î...şi vîrfu i̯e táre// că alés tọámna cîn͜ nú ẹ-aşá plⁱoi̯ós/să usúcą gálbẹn/frumós//da pu̯álă maⁱ͜ ẹ plínǎ/dă ţărînă/dă norói̯/stropitúră din áẹa//

zanfír gergína̧
pátruşúnu̯ [de ani]

[Porcul]

[Cînd tai porcul, ce faci din el, cum îl împarţi ?]

ẹ/făĉém î...şúnčă/...făĉém͜ ă băᵍ [k] múšḱi/cu̯ástili/ástẹa͜ lẹ prăǰím//dacă e cáld/...tímpu̯-aşa dă nu ē [ɛ] nú͜ e răcoru̯ós/le púnen͜ la borcán//lẹ prăjím/şî͜ le púnen͜ la borcánẹ//i̯ar dacă nú/ cînd făĉem şúnca/mai̯ băgăm ş-o jumá dă mušḱ/...la ustur-ᵘoi̯/şi cu̯ástă/şî réstu/u̯ásē/şiră/ástẹā/le topⁱím//dacă nu ⁱeste tímpu aşá frigurós/ca͜ să͜ ţiⁱe//

[Cum faci şunca ?]

şúnčă ó͜ făĉém͜ î...nú fi̯ártą//nefẹárt-aşą/ó͜ púnem la saramúră/ ō tăi̯ém aşᵉa bucăˢ/ş-o púnem ntr-o cŏpi̯stérẹ//aşá/micúţă/pentrū aşá ĉevᵃ//púnem sáre pesté͜ ẹa/ş-o ţinem dóo săptămînᵘ//dă dóọ͜ săptămînⁱ/[ɛ]pisez usturói̯.../aşá cam ọ strákinᵃ//şî-m͜ fi̯erb ápă/ şi pui̯ peste ẹa//cu͜ usturói̯ cu tot/şî po͜ úrmă míi̯ne dă diminẹáţă/i̯ar mai̯ incălzésc áp-àẹa o dátą/şî mai̯ pui̯ peste͜ ẹa i̯ar//şî pă úrmă/după ĉᵉ-a staᵈ͜ dóo zile la usturọi̯/ᵘo scu̯átẹm/ᵘo dăm puţín͜ la vînt/şî púnem͜ î bòẹą//bóẹa dă ardéi̯͜ î/dacă [ɛ] pui̯ şi͜ î [ɛ] cui̯ le pláĉẹ/púne şi [ɛ] ardéi̯//da noi̯͜ i...púném numai̯ boẹą//că nú‿ne‿pláĉe noǫ-ardéi̯//ș^{i}-o scu̯átem/șî‿po‿úrmă o duĉen‿la fum// ĉíne áre cu̯óșur^{i} din ástęa/bătrîneșt^{i}//lę-agățăm așá pă áță/ le-nșirăm tǫáte/șî‿le púnem ac^{u}ólo [ɛ]/ĉíne nú bágă cărbún^{i}‿in‿cásă//în‿sóbe//núma^{i}‿ĉíne bágă lem^{ne}//ș‿le ținem...u̯o zi/^{u}o zi jumáte/cum i̯e fócu dă tárę//ș-apói̯ le lom//[...]

[Și altceva ce mai faci ?][1]

cîrnáț^{i}/fáĉem...//cîrnáți/tót așá/[ɛ]tocăm u̯ór pîm‿mașină/ u̯ór‿ă tocăm cu bárdą//máma nū fáĉe...tócas^{d}‿cu mașîna/că nu-i̯ pláĉę//t^{o}ácă dîm‿bárdă‿așá/mărún^{t}/ș‿p-ór^{m}ă púnem bǫęá dă ardéi̯/ usturói̯.../șî dácă i̯e tímpū réĉe/mai̯ lăsăm așá/pentrū/să mîncăm așá dî‿ii̯/sĕ-i̯ prĕjím//să-i̯ prăjím/bā friĝem/dā [ɛ] i̯árna nú‿pręa friĝem/că n-ávem undę-aiĉ^{i}//i prăjím//dacă nú ii̯ púnem/și-i̯ prăjím/și-i̯ púnen‿la‿borcá^{n}//și-i̯ lom d-acólo/dî‿i̯ei̯/cînd avém póftă [ɛ]...//

[Și din alea mai groase ?]

áleá‿să spúne máțe//^{s}‿să ùmple-atun^{j}/la crĕĉ^{i}ún//álea nu să púnē...pentru [ɛ] la borcán//făĉem atunj^{i}/búrta ó‿făĉem tóbă// búrtā șî trai̯^{sta}//mai̯ fáĉem c [k] ș‿cît-un máz‿d-ăla grósu/care [!] dacă ne ma^{i}‿rămîne cárne//áęā o fáĉem fi̯ártă//fi̯érben‿cárnea/ urei̯kii̯/limbā/ [ɛ] riniki/și grăsime/șî ș^{u}oríĉ^{i}...//șî dîm‿péĉ^{i}e/ din‿áęa slaba/ș‿le...tocăm așá/le f^{i}érbem/și-apoi̯ le tocă^{m}‿mărúnt//^{l}e tocăm mărún/le fáĉen‿cu pipér/cu boęá.../și fǫái̯e dă dafii̯ē/lę fi̯érben‿cu totū/cîn‿fi̯érben‿cárn^{ea}//șî apói̯ le băgăm în‿î búrta e [k]-n trai̯stă/...fi^{i}eșcáre/care cum îș^{i} fáĉe//și... p-ǫrmă.../ó‿púnen‿la fi̯ert//și-o fi̯erbem pînā intră ácu-așá‿i̯a[2]// după ĉē a fi̯ert așa bine/o lom‿u/púnem un‿fund/...sau̯ dóo/cîtę-avém/și o presăm așá/púnem al‿fun‿dasupra/ș‿púnen grĕútate pă ęa/ca să scúră toáte apa [k] t^{o}ată‿apa dî‿i^{la}//după‿ĉe s-a scurs/

---

[1] Întrebarea e completată de un gest al anchetatorului, sugerînd forma cîrnaților.

[2] Gest.

370

... e/o lom/o púnem într-o plásă ĉevá/şî ^{o} dăm afáră la ĝer//ş tăém de-acólo//şî mîncắm//

[Şi din cap şi din...]

din ca^{p} fáĉem p^{i}iftii//dîm picóare.../prímá ^{d}ată făĉém din căpăţînă/că [ɛ] picŭár^{i}li mai ţíne//ó tăiém/aşá bucắţ^{i}/ō dăm în... fiert/o spălắm bíne ĩ àp-aéa/ş-apói o spălắm î^{n} tréi pàtru ápe reĉ//dup-aĉéea o púnen la fier^{t}/di^{n} nou.../ş-o fiérbem pîn să rúpe cárne-ăşắ bíne//apói [ɛ] p^{i}isắm ustúrói.../şī c-um p^{i}ig dă sáre/şî púnem péste ea//lē amesticắm b^{i}íne pă toáté cu zeàm-áea/ şî le púne^{n} la farfurii/la străikín/cum să spúne la ţáră//şi le lăsắm pînă mîine dă dimíneáţắ//dacă p^{i}iftiea e fiártă/cárnea bíine/să fáĉe/dacă nu/nú să fáĉe/rămîne tót áp-aşá [!]/ş să-nkágă şî...// [...]di^{m} picŭáre/fáĉe^{m} mai tîrziu//dúpă crăĉún/dupắ ĉe s-a terménat [ɛ] sărbătór^{i}li/cu cárne/cú aea/făĉem cîte dóo picŭárē//tót aşá piftí^{i}i//le fiérbem/lē spălắm...//ear ŭasile-astea le topím//

[Cum ?]

lé topím în úntúră//úntúră/că nú ţíne/dacă-i [k] alés că-i cald/să-nvekéşte cárnea şi/cîn top^{i}ím untúra/le topín şî pă íele //şi le púnem d-a başca/-ntr-ŭ al^{d} borcán//separate-aş^{e}á//şî scŭátem d^{e}-acŭólo/ş fáĉem ĉórbă/după ĉe s términă cu cárnea/dă porc//

[Şi cu grăsimea mai murdară...]

le púnem lā...ĩ alĉevà/într-un vás/şî le fáĉem săpún^{u}//

[Ai făcut ?]

dá/făĉém/săpún în fí^{i}ecáre an//cîn [k] alés ^{z} î jumắr^{i} din alea/cáre nu ne pláĉē/[ɛ]cîn rămîne dă la top^{i}it untúră/rămîne la fúnd//mai mul zdróbur^{i}/şî le púnem într-ō oálă ĉevá/şi ^{u}osînză carē éstē dă la porc/dîn bùrt-áea/ĉe ^{i}e curátă o top^{i}im//réstu.../rămăşiţe o topim ĩ álĉevà/într-un vas/după ĉ^{e}-an términá cu untúra/ş-o púnem într-o oa^{lă}//ca să nu să striĉe pînă primăvàra//şi̯-o fáĉen̯‿săpún^{u}//acú an̯‿făcút-o̯ pînă-m‿paşt^{i}/săpúnu̯//

[Şi cum îl faci ?]

săpúnū/lom̯‿sódă...din áe̯a caústică/sódă dă săpún^{u}...//ấm lu̯a‿dóo kílẹ//şi avém...áre̯-ai̯ĉā/ĉinevá un tu^{j}‿din ăla már^{i}lí/dă... vro trei̯ védre/dacă nu mai̯ máre/şi [ɛ] toátă untúra/strînsúrili/ĉ^{e}-am avú/dă toátă ẹárna dă lā/mîncáre/dă undẹ-a rămás/le púnem acólo//púnem ŭm bobúlez dă sódā/din áe̯a/fáĉem leşí^{i}e/cū ĉenúşă/dacă fáĉem [ɛ] fáĉem leşí^{i}é bíne/dacă nu/ne ^{d}úĉen̯ la gîrlă//şi lom d-acólo ápă/...şi-l púne la fi̯ert//púne dă dimínẹaţa dû pă la ĉínĉ^{i}-ăşá.../şi cu bób-òla dă sódă/şî cū dóo ọále dă leşí^{i}e/şi fi̯érbē.../fi̯érbé el/pînă n-árē/ni [k] nu mai̯ rămînē nîĉ o spúmă//şi po‿ú^{r}mọ/pică cît-um‿pig‿dă s^{u}ódă/...şi s [k] şi e [k] leşîi̯e//şî-l f^{i}érbẹ-aşá-l fi̯érbē/pînă pî‿la dóoşpẹ//cînd îl véde că... să-n̯vîrtéşté i̯el cu băs‿cu tot/...toátă untúr-àẹá cu bắţu̯-aşá[1] să lẹárgă/şi i̯ese pŏ‿úrmă nişte leşí^{i}e dasúpra̯//pî la dóoşpẹ-aşá [ɛ]/ún̯şpē/cum îl pui̯/dă dimínẹáţă/şî cum baş‿foc//ş-ap^{u}ói̯‿i/dúpă ĉ-a‿eşí‿leşíẹ-a^{e}a/l̥‿dă j^{u}os//şi-l‿lásă/dákĕ‿e i̯árnă/-l‿lásă pînă sẹára̯//c‿sĕ-n̯kágă mai̯ répe^{de}//ẹar dácă e mai̯ cald̥/l̥‿lásă pînă diminẹáţa̯//d̥imíneaţa-l̄ s [k] îl tá^{i}e/şi la fund̥ rămîne toátă leşii̯-àẹá/murdăriẹá...să‿lásă la fund̥//i̯ar dácă e [k] nú ^{i}e tăi̯ad‿bine cu s^{u}ódă/i̯esē...to^{d}/númai̯ untúră/pînă-n̯‿fund̥//ş‿trebúē să-^{l}‿l-ẹā.../să-l dẹa‿^{e}ár din̯‿cr^{u}op//i̯ár din nou̯//să-l pú^{i}e la fi̯er/să-i̯ mai̯ trébe s^{u}ódă//

[Şi dacă a ieşit bine...]

dac-a işí‿bine/dădăsúpt/ai̯ĉā/îl tái̯e bucắţ^{i}/şi... [ɛ] vréĉ^{e}-àẹa/noi̯ vréĉe-i̯ spúnem//

[Cu asta mai faci ceva ?]

nu̯/^{i}e‿bún-aşa/dă spălát cîn^{d}‿ai̯ ĉẹvá/murdár/cum e la tractu̯are/cum ē blúze d-ástẹa/dă motorină/dă ĉ^{e}evá/la preşur^{i} cîm̄/pui̯‿

---

[1] Gest: mestecă în cazan.

372

așà cît^{i}-um pic așá/ tē mănî^{n}că la mîi̯n^{i}//da réstū o-ngropăm//ó punẹ́m așá/-ŋ cît-o ǫálă/pentru préșu^{r}/pentru...dă spălát//

[Cam cît îți iese ?]

păi̯ ī/nẹ-a eșît^{î} pái̯sprezèĉe bucắț^{i}//cam aș^{e}á/^{1}/ [ɛ] mărimẹ-àstạ//

[Și cum îi zici la o bucată de-aia de săpun ?]

crod//croz^{i}//^{s}ĉe-"am făcút î pái̯șpe croz^{i} dă săpún" [!]//

[Aceeași]

púne núnta

cúm ar fi doi̯ tiner^{i} să ẹa//să dúĉe/să cunúnă la sfāt/...de la sfa^{t} púne núnta//ádică vinẹ-ácásă/púne núnta//o ẹā/dacă vrẹa să fácă la ĝinere/își̯ ẹa ĝiner^{i}li toată răspúnderẹa//cu kèltui̯ala/i̯él tomnéște kélner/lăutárī.../î cúmpără țui̯ca/vinū.../pă úrmă rămînē [ɛ] dă mi̯zélur^{i}/ásteā/trep să ái̯bă um puorc/un vițél/...ca să faj^{i} núntă așá bogátă//și în [k] sîmbătà...v^{i}ínẹ și.../cūm ar fi în sîmbăta núnți/trebé s-adúș^{i} kélnerụ//să tá^{i}e vițelu/șī p^{u}orcu//șī el știẹ/să fácă sărmălúțē.../sau̯ fripturá/ĉe vrẹa să fácă dī i̯el//șī diminẹ́ața.../duminícă dă diminẹ́ață/dácā fáĉẹ núnta la ĝinẹre toată/să ^{d}úĉe și ẹa m^{i}irẹásā.../dă la ẹa d-acásă//cu lăutări/cu plọcuọn ī...//ș-o adúĉe la ĝinere//pă la dóoșpé o-adúĉe la ĝine^{re}//ẹar ĝiner^{i}li/să dúĉe șī anúnță.../îi̯ dă dă véstē núnului̯//la naș^{î}//apoi̯ vinẹ-acasă/víne șī mi̯rẹasa/șī cîn víne mi̯rẹása la ĝinere/po úrmă să dúĉe ĝiner^{i}li/i̯ár cu plocuọ́n/la nun//la naș^{î}//să-l l-ẹa//îl l-ẹa/íntră la másă cu brădén^{i}/cu t^{u}ot/...șī după ĉẹ-a i̯ntrá la másă/...i̯ése lúmẹa/jọácă/în cúrte/sau̯ únde áre terénu/și ī...mai̯ pă sẹár-așa/pắ lā pátru/la ĉinș^{i} cîn^{d} vrẹā ĝiner^{i}li/fáĉe nunẹásca//cu nașu/cū m^{i}irẹásā/fáĉe

---

^{1}Gest: cca 35 cm lungime.

nunẹásca/púnē cadóur^{i} ĉé‿áre/dácā vrẹa să púē [ɛ] la nunẹáscă/cum să púnẹ-aij^{i}‿la noi̯...

[Cum ?]

în hóră//în ḥóră să púnē/la nunẹáscă...p^{h}ijamàlē/ [ɛ] acú nú‿sî‿mai̯ púne şèrvéte/s-a demodát//féţe dă másă/la tọáte nẹámur^{i}li//ş-álẹ ĝiner^{u}lúi̯/ş-ále m^{i}i̯résì//i̯ar dácă nu/púne númai̯ la nun//núnului̯/núnā/i̯ar ĝíner^{i}lúi̯/şî mi̯résī/rói̯ke/batíc...//ş‿lā nun/p^{i}ijamálē/núnā/cu m^{i}i̯rẹása rói̯kẹ şî batíĉe la fel//şî apói̯ plẹácă la bis^{e}érică//dúpă ĉe plẹácă‿la biserică/să cunúnă/víne-ñapọi̯ acasă//dúĉe núnu i̯ar acásă/cu pl^{u}ocuón/...ş^{e}-apuói̯ îl‿l-ẹa înapó^{i}/dácă ^{i}e mai̯ dăpárte/nú mai̯ plẹácă d-acólọ/mai̯ stă‿acólo la nun/ĉe mai̯ stă/şí‿po‿úrmă víne-ndă [k] ñapói̯ cu ^{i}el/la ĝínerẹ//şî púne másá dă sẹáră//íntră tọátă lúmẹa la másă/nẹámurli/tọátă lúmẹā/la ĉínẹ-a fos‿cu plósca/cum să spúnẹ-ai̯^{j}‿la n^{u}oi̯//cu pl^{i}ósca úmblă dă sîmbătă/dă víner^{i}//cu pli̯ósca//şî...pŏ‿úrmă íntră la ma^{să}//sẹa^{ra}//şî...^{ş}‿să servéşte/brînză/róşii̯/cúm‿ẹ-acùma [ɛ]/îñai̯nte/po‿úrmă să púnẹ sărmăluţẹ/...fripturá/cu sos/sau̯...friptúră cu p^{i}iláf/sau̯‿ū...ĉé vrẹa ^{u}ómu/cum i̯e núnta dă bogátă//ş-àpoi̯ cozonácu̯//şi-nĉépẹ‿pŏ‿úrmă daru̯//

[Cum se face la dar ?]

la dar úmblẹ lăutáru̯//lăutáru şî ĝíner^{i}li/sócru/...dúpă‿^{i}el//şî-nĉépé‿să striĝẹ/care cum dă//alţî mai̯ promítē ĝiner^{i}l^{i}úi̯/şî mirésî...

[Nunul ia banii !][1]

nunú‿ẹa ban^{i}//lăutáru...ẹa báni/şi-i̯ dă núnului̯/şi núnu i dă ĝiner^{u}l^{i}úi̯//dacă‿áre keltuẹála númai̯‿i ĝíner^{i}li//i̯i̯ [ɛ] i̯e dăcîd‿ĝiner^{i}li ş‿cu tát-al ĝiner^{i}lúi̯//dácă nu/e ş-al féti/sócru [k] tát-al féti/dácă‿a keltui‿şi i̯el//şî scuátē...báni/t^{u}ot/ş-apói̯‿ínĉépé‿lúmẹa/i̯ésẹ-afáră/jọácă/pîn‿la zio//[...]

---

[1] Intervenţia aparţine unei vecine care asistă la înregistrare.

374

[Și la o săptămînă...]

la ọ́‿săptămínă/dumínica/să dúĉe cū pl^{i}ocọn‿la náși-su̯//cáre‿l-a cùnúnát//cu pl^{i}ocón//ĝíner^{i}li/mirẹ́asā.../dácă‿mai̯ vrẹa să̦ ma^{i}‿ẹa pă ĉìnevá dî̄‿fam^{i}íḻẹ̄/bíne/dácă nu/să‿ŭĉe númai̯ ăẹá‿tínerị//

[Aceeași]

815. BUTIMANU

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: MM

porúmbu

porúmbu...să făĉá u̯ogọáre mai̯ tîrzíu̯/cáre...aleĝám o...tarlá/cum ziĉá atúnĉa/tarlále/cum să ziĉá/ș-aleĝám o tarlá//e ! ásta‿a foz‿grîu̯/...ș-o lăsám pentru ánu să punẹ́m porúmb/nu mai̯ să punẹá grîu în‿grîu̯/ca cun‿să pune-acúma/nu ^{i}erá-ngrășămíntẹ/nu i̯erá nim^{ic}//șî ĉe ^{făĉá} ? aleĝán‿tarláu̯-ásta/s^{î}‿făĉá ogọáre mai̯ tîrzíu̯/pă tọ́amnă/pentru că...să punẹá acúma/mai̯ tîrzíu̯/primăvàra/nu să-nsămînțá ca cum.../ĉe erá dă-nsămînțá‿dă tọ́amna/să făĉá ogọáre pîn orzíștị/un‿să punẹá atúnĉ ^{u}orz/órzu dácă-l tăẹán‿că să tăẹá mai̯ dîn timp/șī făĉá ogọáre/șî punẹá grîu̯/ĩ‿orz/șî dă múlte or^{i} îm‿porumbíște/mai̯ mult...porumbíștẹa să lucrá atúnĉa/núma grîu̯ îm‿porumbíște/că-m‿porumbíște nu să făĉá bălăríi̯/nu ișá nimíc/îm‿porumbíști//că ști^{i}/lócu dacă să sápă̦/să munĉéște/nú‿ma‿éste/i‿i̯á piótu la buri^{i}án//nu mai̯ să fáĉe burii̯ánu ca îm‿miríști d-àstilánte/șî să punẹá grîu̯ îm‿porumbíștẹ//șî [ɛ] grîníștia/o făĉá ogọáre mai̯ tîrzíu̯/șî punẹá acușíca porúmb//

acúma/porúmbu să punẹá diferí^{d}‿după timp/etẹ-acúma nu e bun dă nimíc/^{i}e réĉe//kár dacă-l pui̯/îm‿pămînt/i̯el acólo șáde/că i̯el nu po̯a‿să pléĉe/pînă n-o ave̯á şápte ob‿gráde/dă căldúră pămîntu//da...noi̯ ĉe făĉám ?//ne‿^{dg}ĉam dac-am̦ făcút ogóru̯-acúma/mă dug‿la pămînt/unde̯-a fost ogòru̯-óla/şî‿dacă bag ^{mî}na niţél îm‿pămînt aşá/şî văs‿că-m în̦gáţă mîna/nu i̯e bun dă pus//că i̯el víne şî să strícă bo̯ábile̯-ále̯a dîn‿cáuza răĉéli//însă cu cît îl pui̯ mai̯ în‿căldúră/dacă lócu te̯-ajútă-n‿căldúră/ê ! i̯el ^{i}ése-ntr-o săptămînă dă zíle̯ dóo/îl vez^{i} afáră/şî ^{i}ése frumós/gras/da ăla care să púne î‿răĉálă/ése un‿fir f^{i}iráv/supţíre̯/...mérĝe gréu̯ ăla//da ăla care să púne mai̯ tîrziu̯ în‿căldúră/ăla i̯ese répede//dacă i̯ése répede/ăla...să munĉéşte şî fără buri^{i}án/că ăla-l úmple buri^{i}ánu/ş-ăla să munĉéşte şî fără buri^{i}án/să munĉéşte uşór//

[Şi cum se punea mai demult ?]

cu páru//

[Povesteşte-ne.]

àşa//u^{i}te̯-ave̯ám um‿par făcút aíĉa[1] supţíre/ş-aíĉ‿aşa[2] o gămălíe̯-aşá ş-ascuţítă/şî merĝán‿dăpă plug//la doi̯ paş^{i}/doi̯ păşiór^{i} mai̯ míĉ^{i}/cun̦‿să zíĉe/mai̯ míĉ^{i}//pune̯ám pásu/şî cîn‿arun̦cám p-ăsta/arun̦cán̦‿ş‿cú‿páru/şî‿pune̯ám trei̯ bo̯abē/pátru/după cum lu̯ai̯ dîm‿mînă [k] dîm‿po̯álă/trei̯/pátru̯/şî să făĉá porúmb^{î}//

[Dacă nu răsărea tot, ce-i făceai ?]

îl cîrpi̯ám/cun̦‿să zîĉá//ne dúĉam pă rînd/în diréçţii̯-asta[3]/că dacă ^{i}erá cui̯b ca-n dúmne̯ae̯i̯[4] şî cui̯b aíĉa/i̯o ştie̯án̦‿că aíĉa[5] trebúe să f^{i}íi̯e cu^{i}b/dă ĉe n-a işít ?//că^{u}utám cu mîna/şî dam dă bo̯ábe/dacă i̯erá bo̯ábele̯-n̦colţíte̯/că diféră dăpă pus^{î}/dacă-l pui̯ mai̯ adîn̦c sau̯ îl pui̯ mai̯ dăsúpra//şî dacă ^{i}erá bo̯ábile̯ stricáte/atúnĉa‿apó lo̯cui̯ám/cu álte bo̯ábe//dacă i̯erá bo̯ábele̯ búne/nu mai̯ locui̯ám/îl lăsám aşá/că trebúi̯a să i̯asă/că i̯erá în̦colţít/că i̯el ...da cólţu/să cuno̯áşte/că şti...dacă bo̯ábili/i̯ése̯ un̦‿colţuléţ^{î}//

---

[1] Gest: în capătul de jos.
[2] Gest: în capătul de sus.
[3] Gest.
[4] Arată spre una din anchetatoare.
[5] La mijlocul distanţei dintre informator şi anchetatoare.

376

că i̯el pînă nu-i̯ dă vína să să dúcă...îm‿pămínt/i̯el nú bușéște‿afáră//

[Și pe urmă ce lucrări mai făceai la porumb ?]

to̯átă lúme̯a lucrá-n‿félu lor//i̯o lucrám așá: dacă i̯el să făĉá așá[1]/mărîĉél dă...i̯erá [k] dă‿dăde̯á bine peste tod‿lócu/șî-nĉepe̯á să i̯ásă cîți̯-um‿buri^i̯án‿cole̯á/cole̯á/ave̯ám grápă dă fi̯er/șî‿pune̯ám‿cái dă grápa dă fi̯er/și-i̯ dan‿cu grápa/șî rupe̯ám șî co̯ájă/că ști prínde un‿fel dă co̯ájă/rupe̯ám șî co̯aj-áe̯a/rupe̯ám șî buri^i̯ánu//șî mai̯ durá încă o săptămînă dóo/pînă să ridicá el mai̯ așá[2]/ca să bag prășîto̯áre̯a/ști să nu-l învelésc/că amíntere̯a dacă băgai̯ prășîtórîli/vine̯á șî-l învele̯ái̯//da i̯el îl mai̯ păsue̯á grap-áe̯a//șî rupe̯ái̯ buri^i̯ánu/rupe̯ai̯ co̯aj-áe̯a/șî cîn‿să făĉá i̯el mai̯ mărîĉél așá[3]/băgái̯ prășîto̯áre̯a‿i̯el/șî-l săpám//îl săpám/cúi̯b nu-i̯ făĉám/da...dam burii̯ánu bine dă‿ă^la/dacă i̯erá um‿buri^i̯án la rădăĉínă i-l jumule̯ám//[...]

[Toamna ce făceați ?]

to̯ámna/la culés//să...vede̯ám noi̯ cînd i̯éste dă să co[ace] că i̯el...pă la octómbre/...nu ma‿i̯e ca acúma ca să púi sămînță dă pátru súte atîta/atúnĉa i̯erá o sămînță//șî..."cîn‿s-a cop‿porúmbu?"

"e^i̯ ! pî‿octómbre"/

"î‿octómbre"//

îĉe "tre̯ába porúmbulúi̯/cîn‿l-oi̯ azvîrli la grămadă/să să curéțe/atúnĉ^i i̯e bun dă culés"//dacă nu să curăță/însemne̯ază că i̯e crud// [...]

[Cum se culegea porumbul ?]

di̯féră//dacă te grăbe̯ái̯/...âl lu̯ai̯ cu foi̯//cu tótu//vene̯ái̯ acásă/-l făĉái̯ grămadă/șî în‿log‿no̯apte̯a să te mai̯ culĉ/te duĉái̯ acólo/mai̯ vene̯á veĉínu-ăla/mai̯ vene̯á veĉínu ăla/șî să făĉá clacă //șî vine̯á șî curățái̯ la...la porumb/daca i̯erá viia cule̯ásă/mai̯ le dai̯ cîti̯-um̄‿paḫár dóo vⁱin ăluí̯a/dacă nu/...rămî́ne̯á porúmb crud/înțeléjⁱ‿/niște...cáre ișá mai̯ tî́rziu̯ dîŋ‿cîrpⁱitúr-àe̯a/șⁱ‿ mai̯ rămî́ne̯á cîte̯ ĉevașî́le̯a‿așá//le fi̯erbe̯ái̯ p-ắla care i̯erá crúdu/le fi̯erbe̯á/i‿pune̯á ómu sáre pă el/mî́ŋcá ca la...furcắrii̯e cuṇ‿ s-ar fi ziz‿dîn nắinte//

---

[1] Cam de 10-15 cm.
[2] De 30 cm.
[3] De 40-50 cm.

i̯iᵘón dumítru [zis] mogói̯
mer‿pă șáptejdoi̯ dă anⁱ

grî́u̯u

dîm‿bătrî́nⁱ/cum îs‿spuséi̯ i̯o/să pune̯á grî́u̯u-ntre sîntămắrii̯// acúma/i̯e o sîntămắrii̯e pă ĉíŋspe/áu̯gust/șî úna i̯éste...pă op‿ sectémbre/dóo sîntămắri//zíĉe "ĉíne púne grî́u̯u-ntre sîntămắrii̯/ să-nrădắĉine̯ază bíne pînă i̯árna să-l apúĉe ĝéru"//că dacă i̯el i̯éste-ṇrădăĉinát bíne/i̯el víne șî-ṇfrắțește̯ /dîntr- um‿bop‿po̯áte-i̯ dă doozéĉ//víne șî să-ṇrădăĉíne̯ază bíne̯/șî i̯árna kar dacă nu i̯e zăpádă/ṇțeléĝ ?//i̯el i̯éste îṇrădăĉinád‿bíne-m‿pămî́nt/e ! i̯el nú mai̯ deĝéră//da dacă-l pui̯ tîrzíu̯/șî víne ĝer máre/nu ⁱe zăpádă ca să-l acópere/mai̯ deĝe̯ră/ma‿i̯e lípsă dî‿i̯el/da dîn ắla nú mai̯ po̯a‿să ái̯vă lípsă//

[Cum se semăna ?]

să semăná cu mî́na//

[Așa, povestește.]

cu mî́na//să semăná [k] boi̯éri semăná șî́ cu semănătó̯are̯a//da nóo̯ nu ne da mî́na să dăŋ‿cu semănăto̯áre̯a//i̯éi̯ băgá grî́u̯ mai̯ puțíṇ/cu semănăto̯áre̯a/noi̯ băgám nóozej‿dă kíle/șase dúble/cuṇ‿să zíĉeⁿ‿noi̯ băgáŋ‿cu mî́na/sem[ănam] cu mî́na//șî făcáŋ‿șî noi̯ grî́u̯ tót ca și i̯ei̯//îŋcă mai̯ dă múlte orⁱ/ⁱșá mai̯ bun al nóstru̯/ca al lor//că la ei̯ dacā...merĝá cū...vítă sau̯ cu ĉe merĝá pă loc/nú‿

378

mai̯ ţînẹá socotẹála pă undẹ-a mers rọat-ásta/ca să mẹárgă ş-àstălántă/ş^{î} dă múlte or^{i} rămînẹá gólur^{i}/...nu mergấ cu semănătọárẹa// primàvára ĉe i̯éra să mai̯ púi̯e în̯ grîu̯/acólọ ? éra să mai̯ pú^{i}e grîu̯ ? sau̯ să pú^{i}e porúmb aşá...rígle pă unde rămînẹá ?//da noi̯/ dan̯ cu mîna/şî semănám to^{d} lócu//

[Dar cu boabele de sămînţă ce făceaţi ?]

le împi̯etrám/lu̯am pi̯átră d-ásta vînăta/făĉán̯ cu̯ var/ş^{î} pi̯átră d-ásta solúţi̯ẹ/şî punẹám pă ĉevaşîlẹa afáră/p-o rogojînă pă ĉeváşîlẹa/şî...i̯ dan̯ cu mătura/nu erá stropitọáre/că...i̯erá mai̯ înapoi̯ád lúmẹa atúnĉa fáţă d-acuşîca// [...]

[Pe la sfîrşitul lui iunie ce-i făceaţi ?]

ẹ ! nu la sfîrşîtu lu i̯únie/pî̃ i̯u [k] ba pîn i̯únie/la ĉín̯spe doózèĉ i̯únie/vinẹá şî creştẹá nişte pălăm^{i}idă/burián //şî te ducái̯ şî jumulẹái̯ dîn...grîu̯/o scotẹái̯...la o márĝine dă răzór/o cărái̯ acásă/îl lăsái̯ curát/grîu̯//şî cînd ^{i}erá la tímpu lui̯/că i̯el întódauna pă doóşnòo...întîi̯ áu̯gust/i̯el să seĉerá/ásta care să punẹá...între sîntămări//

[Şi cum se făcea ?]

cu séĉi̯rẹa/cu mîna//cu̯ mîna/seĉerai̯/i̯ar cu séĉerẹa/îl făĉai̯ podlọág-aşá jos/âl lăsai̯ u̯o zi/...sau̯ kar dacă nu i̯erá căldúră rău̯/îl lăsái̯ şî doọ zilẹ/jos/dă să uscá...bine pai̯u/că dacă-l legái̯ dă-l strînĝ^{e}ai̯/venẹá ş^{î} să stricá/muĉezẹá la...la mijlóc//făĉán̯ legătúr^{i}/to^{d} dîn̯ grîu̯ aşá-ñodáte/púnẹan̯ jos/punẹám pă i̯éle/âl legán̯ cu mîna/punẹán̯ genúku ş^{î} strînĝám znópu bine/ca să nu...să risipi̯ască cînd îl duĉen̯ cu cărúţa la maşînă/...^{d}ĉan̯ la maşînă/-l tre^{i}erám/lu̯am pá^{i}ili/lu̯am bọábili// [...]

[Mai demult se treiera şi altfel ?]

cîn̯ s-a tre^{i}erá cu cai̯i nu ştiu̯//^{cî} s-a trẹi̯erát/cu cai̯i/i̯erá lipsă dă maşîn^{i}//e dămúlt rău̯//în̯să...a mai̯ trẹi̯erát şî mai̯ în̯cu̯áĉî/cîn̯ ştiu̯ i̯o//i̯erá ^{u}unu giţă stoi̯ca/sta aiĉ aşá/^{d}a erá un om zgîrĉít/ĉa cá să nu de̯a...grîu̯/că ne lu̯a oⁱím/știⁱ ?/șîn̦că ni̯-l tre̯erá//ᵘor plăte̯ái̯ îm‿banⁱ/or dai̯ oⁱím/â...zéĉe la sútă/...n̦țelégⁱ ? dacă treerái̯ zéĉe dúble/trebue̯á să dai̯ ᵘúnu/așá lu̯a atúnĉa ...pă tímp-òla...ăște̯a carę-ave̯áu̯ mașînⁱ dă treerát/zéĉe la sútă// în̦să ⁱắla nu pre̯a vre̯a/șî̦ făĉá árie acásă//

[Cum ?]

ói̯te un̦‿loc rotúnd așá[1]/i̯ndiferéntă dă...trei̯ métri/adícā așá/ trei̯ métri̯-așa/șáse sau̯ pátru/în̦‿fíne după cum̄ crede̯á el că áre grîu̯//șī...pune̯á znópi dă grîu̯/aduĉá grîu̯u/băgá ū̃‿lemn îm‿mijlóc‿u árię-àe̯a/așá să ziĉá árię/băgá ũ‿lemn îm‿mⁱijlóc acólọ/șî legá cái/doi̯ cai̯/cu fúnie̯a dă ắsta/șî cái legáțⁱ alắturⁱ/șî mîná cái/ șî-l dricue̯á cái cu piĉérîli//pă el//ē̦ ! i̯el îl săltá cu fúrca/ știⁱ ca să fíe to̯áte spⁱíĉili/băgáte/șî̦ pă úrmă...ⁱ‿lu̯a șî-l vîntúrá/ridicá cu lopáta/afáră̦/da i̯el pune̯á puțín/ști ave̯á puțín/șî nu vre̯a să‿să dúcă la mașînⁱ/"dⁱā-l în̦cólo !" ziĉe "mă du‿să dau̯ e̯o zéĉe la sútă̦"//p-ắla l-am pomẹní‿șⁱ‿i̯o carę-a [k] făĉá tre̯ab-asta/álți nu//ắ̦la erá ũ‿om zgîrĉít/ũ‿om iconóm//bețív/mai̯ ḅíne să-i̯ hí băᵘu‿báni/dăcî‿să de̯ā la oim//

[Același]

i̯erám șî̦ e̯o tînăr

vẹne̯ám p-aiș̦‿pă băne̯ása/pă un̦‿s-a făcú‿șose̯áu̯-ásta/i̯erám șî̦ e̯o tînăr de ! atúnĉⁱ/ca să spun că-i̯ ĉîn̦zej‿dă an dă cîm‿m-an̦‿ căsătorít//șī...i̯erá niște vⁱii̯/d-aĉíle̯a mai̯ îⁿăⁱínte/ [ɛ] i̯e ũ‿ șanț/erá o rigólă‿acólo dă niște...stufⁱíșⁱ//șî vine̯ám p-acólo síngur/i̯erá so̯árîli...să sfințe̯ásĉă//șî acólo mi̯-ése o...fetișcánă-năi̯ínte/tînắră așá/copilo̯ásă/tînắră̦//

---

[1] Gest: în formă de cerc.

[ɛ]"dă únde e^{j}‿néne ?"

"dắ‿la butimánu"//

"nu mă ^{i}ei̯ şî pă míne ?"

"ba te i̯au̯//únde‿mérĝ ?"

zîĉe "mer‿la buĉumén^{i}[1]/sîm‿profesǫára dă la buĉumén^{i}"//

"ba te i̯au̯"//

n-ávęam loitre pă cărúţă/^{i}erá núma scîndura/şî noi̯...punęám níşte drugán^{i} aşá/pă dă lắtur^{i} dă-i̯ lăsám/mai̯ uşúre pentru c^{ai}//

"ba te i̯au̯//ḫa [r] ^{h}ai̯ úrcă-te"/

s-a urcá‿lîŋgă míne//îṇ‿f^{h}íne/cîn‿am işît aĉílęa-ṇ‿şosęá/ştí s-a cam înserát aşá/s-a cam murĝít//d-ásta spui̯/că n-ar trebuí ca să vă spui̯/că m [k] e lúcru cam dă [!] ruşíne [!]/ę ! să s$^{pui̯}$//

ę ! da ^{i}erám tînăr/i̯o...vórba-ṇ‿sus/vórba-ṇ‿jos/gîndu drácului̯/ca să spun dre[!]^{pt}/şî mă dắdei̯ alắtur şî puséi̯ mîna/pă ęa/ da ęa să...trăĝá-ṇcólo/ [ɛ] i̯o mai̯...mă dam aşá mai̯ în [k] dăpă ęa/i̯a tot fuĝá//

e ! "astîmpăr-te néne !"//

m-astîmpărai̯ ęo//cînd...i̯a să mai̯ úi̯tă-ntr-o párte/ş^{i}‿i̯o-ntínd mîna mai̯ mult//cînd...b^{î}ăęát!/^{u}om//ę^{i} ! "^{h}ęi̯ ásta-i̯ drácu" zic/ "nu i kip^{î}"//îṇ‿fine/m-aṃ‿făcú‿că n-am băgá‿dă sęámă ^{nimic}/baríṇ‿ să íntru-m‿mogoşǫáęa/îṇ‿sat//mai̯ s-a^{u}uzęá cărúz‿dă la noi̯ mai̯ nă^{i}inte/i̯ó i̯ár mai̯ m-apropięám/zi^{c}‿să zícă...să nu baĝę dă sęámă/că zic...şi i̯erám pregătít aşá/stam...ţînîṇ‿zic/că trebúe să-ṃ‿fácă vîn‿dîṇ‿cărúţă/nu să pǫáte/că ásta-i̯ dăpă ban^{i}/ĉe mai̯/domnişǫár-aşá/i̯e^{r}a tînără/crud/ţî‿să păręa...ĉę ! nij‿nu-ţ^{i} îṇ[chipu]-ęai̯[2] álta //cum am ajúṇs îm‿mogoşǫáęa erá um‿puţ únde dam nǫi̯ ápă la cai̯/^{u}m‿pus‿c-o sálĉię//acólęa unde éstę peţişǫár-áęa/de la şcǫálă mai̯ încǫáĉę/i̯erá pă...stînga/um‿pus‿c-o sálĉię/-acólo da tǫátă lúmęa cai̯ la ápă//acólo ba^{c}‿cărúţa-ntre cărúţe la ǫámen^{i}/şî mă dau̯ jos/

---

[1] Sat vecin.

[2] Cuvîntul este fragmentat din cauză că subiectul înghite.

şî spui/"bă !"

"ĉe e ?"

"la míne-i ũ huoţ în cărúţă mă !"//

"cụm ?"[1]

"zắu ! ie un χcoţ în cărúţă"//

cînd aú [de] ắla/"ia mă să vedén şi eo"//

[ɛ] cînd...nẹ-apropiiém aşá dă ie̍l/că ierá/lunínă [!]/cîn nẹ-apropiém aşá dî iel/sáre joz dîn cărúţă/ş-o ẹa lā fúgă !/fúj

"dăpă iel mă ! dăpă iẹl"/şī s-a duz drácului [!]/nu l-am.../

io le povesté "cum mă ?"

"ùite-aşá/uitẹ-aşạ"/

"ptiu !"[2] fír-ar al drácului" ĉẹ/

că iel aşteptá pînă la túfili mogoşói/undẹ e...acuşíca/ dă-ntọárĉe maşîn-áẹa la mogoşọáẹạ/ş-acolẹá te puricá//"báni !"// "ióte da drácu pîm piéle" zic/ásta e ! [!] în loc să fhié femé- ẹ-al drácului [!]/să făĉá uom [!]/ŋaẹ-am pățít-o//

[Acelaşi]

croziˈ dă săpún

am avút-o tọpítă [untura]/dăpă ĉe [k] ca să nu să stríĉe/o pui ş-o topésc//şī...o pui pă fuóc/pui o ọálă dă leşíie/peste untúr-aẹa/şi-i dau foc//şî pui uitẹ-atîta[3] bolọvănáj dă sódă/sódă/d-áẹa caústạ/şi să s [k] fiérbe grọs/ca teréĉiu/núma fiérbe ca teréĉụ-aşạ//fierb/dacă-l pui la şáptè/la únşpie jumáte la doóşpe-l dau jos//că-i pui [k] înĉépi să-i tornî sụódă/înĉép să-i torn îi toirn îi torn îi torn/crátiţa ie cu s [ɛ] sódă lîngă mínē/topítă/cu ápă [k] cu leşíe/făĉém leşíe dă sẹára cu ápă fi̯ártă/ápă dă la lac/dă la gî́rlă/şi să fáĉe táre/şí cu sódă dă áe̯a/şi să fáĉe/şî torn^{i}/pînă cîn...^{i}el şáde dă nu mai̯ fi̯érbe//pă pirostríe-n̦‿căldáre máre/căldáre máre am/máre căldắr dő̋o căldắr^{i} am [k] trei̯ căldắr^{i} am//şī...fi̯érbe meréu̯/fi̯érbe meréu̯/şî p[ɛ] pui̯/am o cutí^{i}e d-ále̯a dă con̦sérve̯-aşá mícă/^{d}-ále̯a rotúnde/pű̋i̯ cî́te̯-o cutíe d-ále̯a/púi̯ cî́te̯-o cutíe d-ále̯a/şi să fắĉe/pînă cînd el şáde dîn̦‿lo^{g}/dă nu mai̯ fi̯érbe//s-aléĝe leşí^{e}a/-nĉépe...leşí^{i}a aşá/şī îi̯ pui̯ sáre/^{u}o mî́nă dă sáre la kilográm/cî́t ^{i}ei̯ aşá[1]/dă sáre/la săpún/adícă la áe̯a/şi pui̯ cî́t‿e/dac-am avúd‿dóoşpe kíle/dóoşp^{i}e mî́i̯n^{i} dă sáre/pui̯//şi pă ú̯rmă şáde-n̦‿loc/nú‿mai̯ fi̯érbe//şì‿pă‿úrmă-i̯ méste̯j^{i}‿bíne/méste̯j‿bíne ca să să topi̯áscă sáre̯a/ştí^{i} ? şi pă úrmă-l dai̯ jōs/că él nú‿mai̯ fi̯érbe/şáde jo^{s}//şī dûpă ĉē‿î îl dai̯ jos/mésteş‿şî pui̯ ápă reĉè/tő‿leşíe/tő‿leşíe̯//pui̯ ápă/ĩ‿i̯a/şi să aléĝe/şi pă úrmă-nĉépe s^{î}‿să dăzgrădinéze dî pă márĝine//şi-l laz‿dă lā...dóoşpe/pînă pâ la pátru sau̯...hāi̯ să zic/p^{î}‿la ĉínĉ^{i}/şáse/gáta l-an‿tăe̯át/ş-ai̯ văzút[2]/cum e ţiméntu//ş-aşa̯/să fáĉe săpúnu̯//într-o zi términ^{i} cu el/într-o z^{i}//

---

[1] Discuţia este redată în şoaptă.

[2] Informatorul scuipă.

[3] Gest: cît iei cu două mîini.

dumítru floáre̯a

şápteşùnu [de ani]

mi̯-er^{e}á ^{u}ókí la ^{î}ásta

[Cum te-ai cunuscut cu unchiaşul ?]

păi̯ dácă jucán̦‿lā ^{u}óră/şti/vine̯á şi i̯el d-aíĉa la ọră‿acólo la noi̯/că ^{i}érá...acólo i̯e [r] i̯erá lăutár//şî vine̯á la noi̯ acólo/...a venít şi...dacă jucán̦‿cu el/că i̯o [ɛ] nu mă-ntreĉá nij‿dráu̯cu dîn̦‿joc/şi el tó‿la fel/îi̯ dan̦‿flor^{i}/pune̯á la pălăríe/c-aşá ere̯á

---

[1] Gest: cît iei în mînă.

[2] Subiectul arătase mai înainte nişte bucăţi de săpun.

//ne da bombo̯áne/mîn̯cám/şi...n-ām intrát ca să ziş‿că cum intrá u̯úni̯li la odái̯e/nū !/nu aşá//a venít/zîĉe [k] a venít întí̯ áltu dă m-a lu̯at//dᵘp-áe̯a m-an‿dat cu el acᵘóle̯ā/...dă lîn̯gă ān [?]/ acóle̯a i̯erᵉá un̯‿cuptór/ şi m-an‿dat acóle̯a//că să víⁱe la mine/sⁱ̂‿ să-nţele̯ágă cu táta//

i̯o an̯‿zis: "nú mă mărit acúma"/că mi̯-erᵉá ᵘóki la ^îásta//i̯el ...tóma pă ĝᵉām/îm̯‿făĉá semn/...că să nu-i̯ [k] mă-nţeléᶜ‿cu ăla/ să nu zic să víe di̯se̯áră/ca să-nţele̯ágă cu táta//şî nu i̯-an‿dat în dă búnă/lu ăla/lu rádu//şi...^îásta/i̯erᵉá mars‿se̯ára/a veni‿ mars‿se̯ára/...ş-a mai̯ ve̯nit‿î...vinerⁱ se̯ára/şî duminícă se̯ára l-an̯‿şî lu̯at//l-an̯‿lu̯at/şi táta n-a ştiút//a venít/că máma-i̯ zîĉá aşá:

zîĉe "nu acú/la to̯ámnă"//máma nu vre̯a/ca eré̯a băgátă la o cúrte boⁱere̯áscă máma//şî‿cu táta/şî n-áve̯a ĉin̯‿să fácă rostu̯-a-cásă//şî i̯ōᵘ/că să stau̯ acásă/să nú mă mărít//da i̯o i̯ere̯ám dă doo̯şúnū‿dă anⁱ/cîn‿m-am măritát/dă doóşunu dă‿anⁱ//i̯ō am̯‿zis aşá ca e̯a//i̯el‿a şezú‿la po̯ártă dăp-un̯‿salcîm/i̯o‿am̯ făcú ‿focu că erá sobă o̯arbă/atuncᵉa/bágă dă se̯ámă că e ĉin̯zej‿dă anⁱ//ām făcú‿ fócu-n̯‿sobă/şî‿m-am încălţát/ave̯ám géte cu şiréte pîn-aicⁱ [1]/m-am în̯călţát/la fᵘoc/legătúra am̯‿făcút-o dăvremè/ĉ-an̯‿ştiút e̯o/şi pă úrmă am işi‿la po̯ártă/şi̯-an̯‿lăsá‿pă sóră-me̯a-n̯‿cásă/şi̯-um‿băe̯át/ în̯‿cásă//şi i̯-an̯‿lăsát în̯‿cásă/şî‿am plecát/ş-am ve̯nít péste locurⁱ/i̯erá un̯‿scrob d-an‿rub‿gétili pîm-acásă//dâ zăpádă//şi̯-àm‿ venít cu el acáᶻsă/cînd am̯‿venít/am̯‿veníᵗ‿pă dûpă grădinⁱ p-acólo/ cîm...mă dúĉe-ntr-un̯‿coşár/lîn̯gă cai̯/ca să nu víe táta călare d-acaᶻ‿d-acoló dă la cúrte̯a boⁱere̯áscă/ca ĉe̯a că víne táta//am̯‿ veni‿d-acólo númai̯ cu mîna-m‿buzunarⁱ/pă [k] avé̯a revorvél îm‿ buzunár/aşá i̯erᵉá atuncⁱ/să de̯a bo̯ála !//şi‿am̯‿venít acásă/ [!] i‿ erᵉá frícă că.../i̯erᵉá şî‿péste cîn/ĉan̯‿că [r] că zîĉe "ne ⁱése

---

[1] Gest: pînă la gleznă.

384

fro spurcăĉúne înaínte" zíĉe/i̯el aveá [ɛ] pă sémne̯-atúnĉe̯ā/cum i̯ere̯á de ! i̯o ştu ?//şī...am‿veni‿şî l-am‿lu̯at/ş-am‿veni‿cu i̯el acásă̦//

[Şi pe urmă v-aţi împăcat.]

şî pă úrmă̦ lā...pă la trei̯ săptămîn^{i}/ne̯-a trimez‿vórbă máma/ că să ven [k] ne duĉém//an̦‿lu̯at ún̦ki d-aiĉa ai̯ lui̯/cumnáţi/că áre surór^{i}/şī...ne̯-an‿dus o cărúţă cu grăţii̯/cũ‿cai̯/ave̯á nişte cai̯ frumóş^{i}/nişte cai̯ brej^{i}//ş^{i}‿ne̯-an‿dus acólo/...táta să um̦flá să de̯a [k] să-n̠‿de̯a-m‿míne//fráti-so únu mai̯ bătrîn/"gíţă ! stai̯ la lócu to^{u}"[1]/că nói̯ ne dusésem o $\overset{g}{c}$ărúţă dă o̯amen^{i}/cu mîn̦cáre/cu plocóane/cu cozonáş^{i}/cu bă^{u}utu^{r}ă/cu.../ásta//şi‿î...ne̯-an‿dus acólo/táta să um̦flá/ş^{i}‿p-órmă s-a p [r] s-a potolí‿táta/s-a potolít//şî pă ú^{r}mă am intrát în̦‿cásă/şî árde̯-o néi̯că cu bă^{u}utúra! //şi...l-an̦‿făcú‿pă táta le̯ásă/ [!] şī...ne̯-am împăcát//şi pă úrmă/m-an‿dus şî-n‿dăde̯á táta/i̯er^{e}á-n̦‿stáre să-n‿de̯a şî súfletu// pâi̯...ĉe̯-áve̯a ómu ?//i̯er^{e}á ^{u}om//da ĉa că să mai̯ stau̯/ca să [ɛ] le ţiu̯ róstu̯-acásă/ş^{i}‿i̯o n-ám mai̯ stat//n-am mai̯ st^{at}/da//

[Şi acolo la boier era greu.]

i̯e̯re̯á...plecátă coco̯ána.../er^{e}á m^{i}iúţa i zîĉá/la bucuréşt^{i}// o lăsá pă mamā...dă i̯er^{e}a la bucătăríi̯e/făĉá lā zlúĝile̯-ále̯a mîn̦cáre/táta ere̯á ca-n̦‿log‿dă lo̯gofát/...făĉă...p^{î}‿la magazie̯ le da grăúnţe̯ la cai̯/le făĉ^{e}á/ca atúnĉa/aşá i̯er^{e}á atúnĉa/i̯e an^{i}/bugă dă se̯ámă că ^{i}e ĉin̦zej‿dă an^{i}/áşa//şī...i̯o...mă speriásen̦‿cu tre̯ába síngură i̯o//ăi̯a i̯erá m^{i}iĉ^{i}/şî pî [k] a veni‿mama acásă̦/ că i̯a ẽ [k] o fi tăe̯át-o-n̦‿cap că plec/a venít acásă/cînd a venít acásă/...flo̯áre̯a nu‿e/s-a dus// [!]

şī...a [ɛ] găsi‿copii̯-éi̯a/"únde-i̯ maríţo ?"/ave̯ám o sóră/o kámă marie̯a/da-i̯ zîĉam maríţa/"únde-i̯ maríţo [ɛ] lél-ta ?"/că léle̯a-n̦‿zicá//

---

[1] Subiectul vorbeşte mai încet.

zíĉē/"mámă" zíĉe/"nu ma‿i̯éste"/zíĉe̯ "a plecát/únde/nú‿ştu/că nu ō...n-o mai̯ găsím"//

şi...n-ā mai̯ vení‿dăpă míne//şi i̯o am fost plecátă şî ástăz^{i}/ da i̯o n-ām mai̯ plecát înapói̯//ála mi̯-a foz‿drúmu/şî cu ăsta aŋ‿stat//mā́i̯ m-a bătút/m-a [k] aşá i̯erá la tineréţe/mai̯.../şî n-àm‿plecát/àşá//cînd i̯-a vení‿lui̯ ne̯bune̯ála/să mă dug‿la máma să-n‿de̯a zăblắu̯ dă cărúţă/zăblắu̯ d-ále̯a márile //me̯-a da‿cărúţa şî cái //şî m-an‿duz‿la bojore̯áŋca[1] /to̯ma la cătún/îŋcólo̯/şî aŋ‿lu̯a‿zăblắu̯/ mi̯-a dat...zéĉe m^{i}ii̯/c-aşá i̯er^{e}á cu mi̯íle̯-ále̯a/acúm [k] atúnĉe̯/ ştiu̯ i̯o cum ?//mi̯-a dat zéĉe mi/şî m-an‿du^{s}‿şi am lu̯a‿zăblắu̯ dă cărúţă/ş-am vení‿cu i̯el acás/cu cărúţa cu cái m-an‿dus//da ! cu máma/aŋ‿lu̯a‿pă máma îŋ‿cărúţă/şî m-an‿dus acoló‿la o femée/ş-aŋ‿lu̯a‿zăblắu̯/că i̯erá [k] le̯-ave̯á...făcúte̯/ş-aŋ‿lu̯a‿zăblắu̯//şî ála a fos‿că să duĉá dîpă ovắs to̯ma pă vlắşca-ŋcólo//şi...an‿termenát//

[Aceeaşi]

cínipa

îl ar^{i}/dă to̯amnă/pui̯ băligár/ş^{î}‿primăvára...âl ar^{i}/lócu/şî pă úrmă sémen^{i} cínipa/şī semănắŋ‿cínipa/şi ín/^{nu} númai̯ cínipă/ şi i̯in//ĉ^{e}-am pus !/ĉ^{i}-am avú‿să ţi̯-arắt i̯o ĉe am moso̯are dă cíni [k] dă in//şī...pă úrmă să făĉá...pînă-m‿pódină/apro̯ápe nu mai̯ pune̯ám băligár că prea creşte̯á mare/şî nu i̯e búnă tĕi̯o̯ásă‿aşá//şī...pune̯ám cínipă ş^{i}‿să făĉá cínipă/şi ^{i}ínu tó^{d}‿la fel// da !//

[Şi pe urmă, cînd creştea ...?]

fâĉám/să ţi̯-arắt/

---

[1] Sat vecin.

386

[Întîi povestește-ne.]

o melițám [k] ᵘò‿ducâm în̦‿gîrlă/o scoțe̯ám/că p-áe̯a dă to̯ámna o̯-aleĝᵉám/că i̯e dóo mîi̯nⁱ/úna dă [ɛ] dă primăváră [k] dă vár̦ă/ ș-úna dă i̯árnă [k] dă‿to̯ámnă//ș-áe̯a dă vára/i̯ése mai̯ în̦‿sus/ș-o alégⁱ/o [k] i̯ése dĩ [k] o brodéștⁱ ĩ‿úrmă dâ plo̯áe/ș-o i̯ei̯ la rînd așắ/șî fáșîm mânúșⁱ//și le̯-aléjⁱ‿/le̯-azvîr‿la márĝine//și rămîne áe̯a dă to̯ámna/áe̯a fáĉe sămînță//șĩ o dușⁱ‿ș-ọ bágⁱ în̦‿gîrlă/áe̯a‿é tim [k] în tímpu séĉiri/cînd e cald/ț-e dʳac‿să stai̯ în̦‿gîrlă/ști ?//și‿să [k] o lașⁱ acólō o săptămînā/șî să topⁱéș-te/pă úrmă mă duc ș-o scōț/ș-o spăl/o spelⁱ în̦‿gîrlă/stai̯ ĩ... gîrla víne dîn̦co̯áĉe șî stai̯ ĩ‿ápă/cole̯a‿așá/și...o spelⁱ/cắ‿e̯a să topⁱéște/ști ? o s [k] cínipa//șî pă uʳmă o dai̯ la márĝine/ și să fáĉe [k] o facⁱ așá[1]/ș‿pînă [ɛ] plej‿dă la gîrlă e̯a să mai̯ scúrĝe/ș-ọ adúĉ acásă//șî pă úrmă ọ melițám/ave̯ám melíță/ș-o melițám/șî să fáĉe fui̯o̯áre/...șî fui̯o̯árîle̯-ále̯a/le pune̯ám îm... în dărác/le dărăĉᵉám/...șî i̯ése...cínipă/fui̯o̯áre to̯árse//

[Și pe urmă ?]

șⁱ‿pă úrm-o torĉᵉám//torĉán‿to̯ată no̯ápte̯a//[2]

[Și ?]

torĉᵉám/șî făĉám/că n-áve̯a copⁱíi̯i̯/i̯ére̯a...în tímpu atúnĉa dă făĉám [k] le făĉám [ɛ] pantalónⁱ/făĉán̦‿cămắșⁱ rumînului̯ și izméne/da ! că n-áve̯am zău̯ ! îs‿spui̯ drept/i̯ere̯á [k] nu i̯erá américă ca acú/sau̯ pîn̦ză sau̯ áste̯a//făĉám cămáj‿dă tᵘort/țese̯ám no̯ápte̯ā.../i̯o zi‿că șî d-áe̯a n-oi̯ mai̯ véde zắᵘ !//țese̯ám no̯ápte̯ā/dă mă usturá aíĉi̯-șa/după ĉᵉáfă/ș-am̦‿făcút/am ĉarșav‿dă tᵘort/am [ɛ] féțe dă mése dóo dă tᵘort/am moso̯áre la grindă cu tor‿pă éle/ șĩ‿nu mai̯ văs‿să mai̯ țes acușîca//

[Aceeași]

---

[1] Gest: în formă conică.
[2] Subiectul este întrerupt de cineva care intră în cameră.

gîndáĉ^{i}

înti...opréi̯‿gog^{u}óș/fátă/î...gogóșîle̯-áie̯a i̯ése niște flúturⁱ/și flúturi̯-éi̯a̯/le pui̯ foi̯ dă nuc/și i̯ésẹ sămînța cā...ca méi̯u/mái̯ m^{i}ícă ca méi̯u/și alb-așá/pă fóili dă nuc//și f [k] ae̯a ...sămînț-áe̯a o rîcî̯ dă pă fóili dă nūc/și o pui̯...primăvárā/ într-o cîrpă/ș-o ți^{i} la căldúră//și-ṋvi^{i}ázá gîndáĉ^{i}//și‿să‿te‿potrivéș^{i}‿ca să de̯a múguru la dud/ca să...bárin‿să găséș^{i}‿foițe̯ d-ále̯a ca să le pui̯//pînă créște i̯ei̯ cu múguru̯-olà/să dăsfáĉē... să dăzvolte̯ază dúzi//și pă úrmă/adún^{i} frúnză și...lé‿pui̯ pă fúndur^{i}// [ɛ]creștẹám‿î...î‿odáe dîncolo/că i̯erá mai̯ máre/dam páturle̯-afáră/lăsám núma páturle goále/și creștẹám... [ɛ] m-am dus pă la butimánu¹ dúpă frunză/m-an‿dus la ũ‿om la ste̯re̯ánu¹/

"dă-ṋ‿și mie ne̯a mitică dúdu d^{u}mne̯atále !"//

"nú ți-l dau̯"/zíĉe "lásă-l‿î dúdu cum l-a lăsá‿dúmnezeu̯/cú‿cămáșa lui̯ acólo"/și n-a vru‿să-n‿de̯a frúnză/sẵ...să mo̯ară și gîndáĉî//

m-an‿dus tómai̯ dîncolo/m‿butimánu̯-ăl máre/ș-am adunà‿dă la ũ‿om/îi̯ zîĉá cîrste̯-al ĉúngi̯//și mi̯-a da^{t}‿săracu/nu știu cît i̯-an‿da‿p-un dud//și me̯-a da‿dud/că n-ávean‿duz^{i}/că nu pusése și socrî-me̯o duz^{i}//ș-am [k] mă duĉán‿dăpă frunză tómai̯ p-acólo/și creștẹám gîndáĉ^{i}//și le̯-am‿făcu^{d}‿la băi̯éț^{i}/am făcúd/an‿crescú‿gîndáĉ^{i}/să fáĉe dă-i̯ [k] fáĉe...le pui̯...cō [k] î‿ăște̯a coĉén^{i}/^{i}e ne̯ște bălări̯ pă cîmp cu ne̯ște ále̯a dĕ să face bukéte̯-așá²/ș^{i}‿cu ne̯ște rotițe̯-așá/ș^{i}‿le̯-adún^{i} dî pă cîmp/ș^{i}‿le [ɛ] le lej^{i}‿bukéte bukéte/ș^{i}‿le fáĉ^{i} uițe̯-așá³/și i̯ei̯ să úrcă pă ále̯a/și fáĉe gogóș^{i} le̯-adún^{i} núma dă dra^{g}/și pă coĉén^{i} d-ăști̯a dă b^{u}oi̯//faș^{i}‿coĉéni pakét așá...așá legáț^{i}/și i̯ei̯ să úrcă pă coĉén^{i}/și fáĉe gogóș^{i}//

---

[1] Informatoarea locuiește în cătunul numit Sterianu, al comunei Butimanu.

[2] Gest.

[3] Gest: ca niște măturici.

şî gogóşîle̯-ále̯a le̯-adúnⁱ/le laş pînă să co̯áĉe i̯éle/dă să [ɛ] isprăvéşte toz‿gîndáĉi/să úrcă toţⁱ//care e trîǹtórⁱ/cáde jos‿şi mo̯áre/nu ma‿i̯e//şi‿î g [ɛ] gogóşile̯-ále̯a/după ĉe să co̯áĉe̯ le laşⁱ apro̯ápe săptămîna/că‿p-órmă-n̯vi̯ţáză ése flúturⁱ dî̃‿éle//le laş cît ştiⁱ/dă ves‿că s-a-ntărít éle/că̄...să prínde...poiǰe̯álă/poijᵉálă/ásta e dă la dumnezéu̯/po‿să spui̯ că dúmne̯avo̯ástră n-os‿şti/cum să spui̯/da ves‿cum să...fáĉe şi el o cămăşue̯álă şⁱ‿să fáĉe gogo̯áşă táre//şî‿pă úrmă le̯-adún‿gogóşîle/şápte‿ob‿zèĉe kíle dă gogóşⁱ cîte̯-om făĉe̯á [k] cîte făĉe̯ám/şî te duĉ cu éle la o femée/cáre...tráĝe borangíc//şi le tórnī...to̯árnẵ‿ápă fi̯ártă/ş-áre ũ...aşá ca pămătúfu/şī mérĝe/şî fáĉe borangíc/şi tráĝe...p-o ro̯at-aşá/să fáĉe borangíc//aşá//şî făĉám şápte‿ob‿ro̯áte/zéĉe ro̯áte dă borangíc//şī urze̯ám bumbác/ş-am̯‿făcú‿cămáşⁱ/că tot în tímpu războ̯iulúi̯/le̯-am̯‿făcú‿cămáj‿la copí dā...dă să duĉe̯á la u̯óră/băi̯es‿c-ave̯án‿doi̯ băi̯éţ/únu ásta¹/ş-únu dă‿lá‿bucuréştⁱ/şî n-áve̯a cămáşⁱ săráĉi/că i̯erá tímpu prᵘost/i̯ere̯á războ̯i̯/şî le̯-am̯‿făcú‿cămáj‿dă borangíc/i̯-am̯‿făcú‿fétī...i făĉám şⁱ‿i̯ei̯/i̯-am̯‿făcú‿rᵘókíe/foi̯ ĩ‿jos/álbe/i̯-am̯‿făcút‿ī cămăşúţă cú‿brăţéle/că ō...ţese̯ám/ţese̯ám şî făĉám/îl‿ī...îl t [k] îl ⁱnălbi̯ám şî pă i̯el//dacă vre̯am să-l fi̯ērb/îl fi̯erbe̯ām/ş‿să făĉá mătăsós/mătáse/da ! şî făĉám la copⁱíi̯//

[Aceeaşi]

am̯‿fos‿pă bărăgánu

i̯eu̯ am̯‿fos‿pă bărăgánu/...la răcoltátu porúmbului̯/terminásen̯‿la noi̯ tre̯áb-àⁱiş‿şi ne̯-an‿dus̄...mai̯ mulţⁱ dă la noi̯ d-aiş‿pă...acólo/că...ave̯á dă recoltaᵗ‿porúmb/şⁱ‿n-ā înĉepúse ploi̯ şî nu ave̯á să-i̯ de̯a ájuto̯áre//şì‿ne̯-am‿dús acólo cu mai̯ mulţ o̯ámenⁱ dé‿

---

[1] Se referă la băiatul care locuieşte alături.

la noi̯/și noáptea únde să stai̯ în‿sat ? că acólo párcă ni să păreáu̯ niște oámenⁱ nu ștu cum așá/nu prea i̯eráu̯ primitórⁱ/ca sî‿te primeáscă să stai̯...ĉel puțín la adăpóst/nu alĉevá//și̯ ne-am dus îm‿márĝina sátulúi̯ acólo la cîmp//ne-am strîns toáte căruțîli grămád-acólo/am‿făcút ũ‿foc máre/am împi̯edicá‿cái/le-an‿da‿drúmu pă [k] să páscă și i̯ei̯ toátă noáptea acólo/noi̯...nij‿nu dormeáⁿ‿ca lúmea/niĝ...kín/cu óki dupā cai̯/că nu știeai̯ róstu trebu [k] nu cunoșteai̯ terⁱénu/vine ĉinevá șî‿ți̯-l‿ea d-aiĉa/șî.../șî pîn‿la úrmă kar așá s-a-ntîmplát//m-am ui̯tá‿pă la nóo zéĉe seára după i̯ei̯/i̯erá în apropiⁱérea noástră/ca d-aíĉⁱ la poártă/úne-i̯ mașína dumneaoástră/și...ne-a furá‿sómnu um‿pic//am aúzit că a nikezát un‿cal d-al meu̯/cum a nikezát/gáta am și sărít î‿sus/an‿strigá‿la oámeni̯-áea/"frațílor sculáș/că...cái nóști s-a dus"//cîn‿ne sculăm î‿sus/tețⁱ fuĝím...în toáte părțili/e-an‿găsí‿toțⁱ/împrăștiáțⁱ/ᵘúnu̯-aíĉ/áltu‿cólo/áltu‿colᵒ/ĉine știé pă unde/dușⁱ//al meu̯ găseᶻ‿númai̯ ᵘúnu/únu nu ma‿i̯erᵉá//șî‿să ducā...să dusése o distánț-așá ca vrō ĉin‿súte dă métri/dă la ăi̯lálțⁱ/și fuĝeá singur încólo/și nikezá//deĉⁱ âl luáse/și-ncă au alțⁱ/da nu i̯erá dă la noi̯ ⁱăea/și cálu nikezá după ăstâlalᵗᵘ/pentᵘ că erá obijnui‿cu ásta//și i̯o am luá‿p-ălâlált/m-am suí‿căláre pă i̯ĕl/a mai̯ vení‿vreo doi̯ oámenⁱ dúpă míne/că nu m-a lăsá‿singur/șⁱ‿i̯o am luá‿dirécția acólo pîm‿porúmburⁱ/pîn‿coĉénⁱ/pîn toáte álea/nij‿nu mae-am ținú‿cóntu că mi̯-e frícă/sau̯ mi̯-e urî/sau̯.../zic "ĉ-o fi să fiⁱe/tot ⁱéste/ĉe să‿mai̯ ? da să-m i̯a cálu" zic...//șⁱ‿cîm‿m-a văzú‿că m-am apropi̯eát o distánță la vro dóo súte dă métri/trei̯ dă i̯ei̯/ș-am strigá‿la cal/...atúnĉ i̯-a da‿drúmu calúlui̯/a vení‿cálu-ñapói̯ la míne/și ăea a-nĉepú‿să mă-njúre/și s-a dus/ș-a văzú‿dă treába lor//noi̯ am‿vení‿frumós/am prins cálu/l-am legá‿lîngă ălîlaltu/am venít acoló‿la căruțe/am pus cái la căruță/j‿ne-an‿dus în‿jumátea satuˡui̯/

390

ș-an̦‿stat pînă cîn̦‿s-a luminát acólo//

silíván alecsándru
pátruzeĉ^{i} și trei̯ [de ani]

la mormîntáre̦

ómu cînd e bo^{l}náv/dă să...prăpădéște el dă nu mai̯ i̯e.../mo̯áre/...îl scáldă dói̯‿trèi̯ o̯ámen^{i} sau̯ dóo‿trei̯ feméi̯/în̦‿fíne ĉe e/ párte bărbăte̯ască sau̯ párte femee̯ască/după ĉe-l scáldă l-așáză-m̄‿pat/și̦ îl îmbrácă/bíne/să jĕléște ómu [k] feméa pă i̯el și̦/ține dóo trei̯ zíle acásă/ș-ápĕi̯ ple̯ácă cu el la...gro̯ápă/la mormîntáre̦//

[Și pe urmă ce face ?]

víne̦-acásă/kámă dói̯‿trei̯ o̯ámen^{i} sau̯...cáre áre posibilitáte kámă mai̯ mulz^{i}‿la másă/fáĉe o másă ști î̃‿úrmă/mănî̦ncă ș-a plecát acásă fii̯ecáre/și̦...réstu care e famíli̯e̯a cási/a rămás...//

[Și la cîtva timp ce obiceiuri mai sînt ?]

da/să fáĉe pomén^{i}/la...trei̯ zíle/nóo zíle/trei̯ săptămîn^{i}‿ī/ trei̯ lun^{i}/șáse lun^{i}/s^{î}‿fáĉe pomén^{i} ști la...fiecáre așá...cît-un̦‿cap zlóbod/víne//

siliván maría
tréi̯zeșinoo [de ani]

816. MERENI

(com.Conţeşti, jud.Dîmboviţa)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: MV

opíņjⁱ‿dă i̯ápă

[Cînd erai copil, te-ncălţai cu opinci ?]

păi̯ da/avẹám opíņjⁱ‿dă i̯ápă-ŋcă/că̄ murẹá cît-uŋ‿cal şí‿făĉẹá ᵘopíņj̆‿dâ‿i̯ápă//

[De opinci de iapă n-am mai auzit !]

n-ai̯ aozíᵗ [!]//murẹá cît-o i̯ápă/să jupui̯á/să curăţá părù‿ála cu‿un ĝẹám/...şi la ụ́rmă̄ le...fŏĉẹáᵐ nişte cu̯ájâ‿dă̄...dă [r] dă tufán/şi le tăbăĉẹám/şī...cu cuţî́tu lu̯ă̄ [k] cu múka‿aşá le...cŭrăţẹám aşá/nu‿ş‿ĉé/ş-ō...c-ᵘo nojî́ţă ō m̥plẹtẹám/şī gáta o băgáņ‿la piĉór//

ápăi̯ mái̯‿iŋcọàĉe/mai̯‿intr-un timp/a i̯ẹ́şi‿pă la răcárⁱ p-acóˡᵒ pạ la bucuréjⁱ‿/neşte ᵘopínĉ făcúte cū... [ɛ] făcúte dă ᵘorăşénⁱ/ cu [r] cu neştẹ [k] cu doi̯ ĉúcurⁱ ᵘúnu róşu ş-únu albástru/şí‿cu nẹşte zăbălúţe gálbĕne care le avẹá unde [ɛ] le legá dă piĉór//

ẹ ! murẹá copíⁱi dăpă ⁱéle că‿erẹá frọ [k] o frụmụsăţĕ pentrụ-ei̯//

acúma nú ma‿e !//acúma s-a skimbáᵗ‿socotẹálā//áre...dóo‿trei̯ pĕréᵍ‿dă-ŋcălţămíntē/[ɛ] ḫai̯ne frumu̯ásă/nu‿ş‿ĉé...//pă timpụ-òla umblá copílu...legát cu cămáşa d-aíj‿dạ‿la spàte/d-aíʲ‿dă guleʳ/ cîņ‿să fácă trẹ̀aba-máre/i̯el‿î nu maẹ-avẹá nevói̯e mă-sa dă i̯el//că‿el...făĉá trẹ̀aba-márē/şi merĝᵉá/să tîrá pă jos‿î...//

neculái̯e gre vasíle
u̯obzéĉ [de ani]

392

a múri dăf^{h}ínitív !

[Cum s-a întîmplat de s-a îmbolnăvit cumnata dumitale ?]

i̯ă úi̯te cum s-a-ntîmplát//

^{u}o vecínă/zíĉe "ţáţă stáno" ^{zî}ĉe//"am ĩvopsí‿fhírilẹ-álẹa" ĉe//"să ves‿ĉe frumọ́asẹ-a prí̦ns"//zíĉē..."dac-ai̯ vrẹa" ĉe "să i̯ei̯ vó" [k]

"ā́olẹo màriu̯áră" ĉe

"ş-a rămáz‿vopsẹ́au̯a gru̯ásă̦"//

zíĉe "mariu̯áră/sâ‿n-o dai̯ mi̯íi̯e//c-am̦‿ş-i̯o nişte fhíre dă círpe" ĉe "să le bag acólọ"//

"să vyi s-o‿ei̯" ĉe/"că n-am în ĉe s-o ţiu̯"//

i̯a a lọa‿ligánu/s-a duz‿binişǒr/şî cu nepoţélu̯-da m^{i}icu după i̯a/...şî a vení‿cu ligánu//să dúcă ligánũ...magazíi̯ẹ/pe [k] la magazíẹa i̯ei̯/sĕ coborá cu brînĉili-ŋ‿jos aşá/avẹá prag//da nu s-a-mbọlnăví‿d-áẹa//cîn^{d}‿s-a rîdicá‿d-acólo d-a puz‿ligánu şî s-a rîdicát/i̯a s-a rîdicá‿mejlíi̯e d-acólo//

"títè^{i} !"//a strîgá‿pă títe că fắcá un‿gard acólẹa//"títe^{i}!"//

"ĉe făcúş fa ?" ĉe/"te lovyíş^{i} ?"//i̯el a zîs că s-a lov^{i}í‿dă ĉevá/că dọáră îm‿bună [ɛ] fhíre//

cînd/i̯a/meĉácănă/merĝẹá aşá//merĝ^{e}ā́...tod‿merĝẹá meréu̯ aşá/nū să stẹą jos//

"ĉe făcúş^{i} fa ? ĉe făcúş^{i} ?//te lovyíş^{i} ?"//

"nu/...nu m-ã‿lov^{it}"//ş-a mers aşá/înspre cásă/cu i̯ă//c^{în}‿a mers‿î s-a urcá‿pă scăr^{i}/i̯el‿î...s-o ajúte//s-o ajútẹ-aşá binişór/să íntre-ŋ‿cásă/i̯a ^{î}ĉē "pọ‿sâ merg/po‿să merg"//ştí/me [ɛ] mejlíi̯-aşá//

cînd a mers ẹa...s-a su^{i}ít îm‿pat/a ajutát-o să să súi̯e-m‿pat/i̯a dăfinitív/la úrm-a murí‿dăf^{h}ínitív !//n-ẹ mai̯ avút ĩ‿i̯a nić o-ŋcălzẹálă//cîñ a [k] s-a pus pă pat‿î/d-a stat pă pat‿î/

lungî́tă/mu̯ártă/dăcî́t ai̯i^{j}[1]‿mai̯ a fos‿cáldă//púlsur nu ma^{e}-avẹá/căldúr^{î}/nim^{i}ícᶜ !//nimíc//a strîgá‿la górge/la marioára/...a vení‿górge/...cîn‿a vení‿górge/adibui̯-o la púlsur^{i}/nimícᶜ !//

"títe/-i̯ mu̯ártă !"//

dăcî́t mai̯ erá cald-aíĉ /bătẹá aíĉ/îm‿p^{h}i̯ept//"ĉẹ să fac ^{cu} i̯a ?"//frécţi -^{u}o/frècţinẹáz-o/frècţi^{u}onẹáz-o/cu sp^{h}írt/...dă mama fócului̯//ór^{i}care venẹá^{m}/púnẹá mîna pă ẹá/ş-o frecţiọná/şî cu lumînăr^{i}li-m‿mî́nă//i̯-a ţinú‿lumînárẹa...î‿régulă/ĉe mai̯ !//şi górge cu mîna pă pă i̯a//pă mî́i̯nile i̯ei̯//dă ĉe merĝẹá/d-aẹa sîmţẹá că-i̯ v^{y}íne...încălzitúr^{i} în‿cárne//

ĉe "títe" ^{i}ĉe/"a-nĉepú‿să-ncălzẹáscă"//

lumînăr^{i}le nú le lăpădá//pîn-a-nĉepú‿la‿úrmă să să refácă//cum s-a-ncălzít/a-nĉepú‿să să refácă//să-nĉẹápă să vorbi̯ásc-aşá ...aşá d-abi̯á d-abẹá//

oltẹánu mariẹa
marii̯a mă kámă pă míne/dă‿spúne riţa
şai̯işţrei̯ [de ani]

am‿plecatără noi̯ amîndoi̯

núntă am făcút la úrmă după ĉe m-am‿î căsătorî́t/la...şáse an^{i}...dup-aĉéa‿am făcu‿núntă//docamdátă cînd‿î ă‿lọa^{t}‿prima‿^{d}at-atúş^{i}‿cînd am plecátără noi̯/n-ám plecátără cu-nţelẹ́gere/cu ştírẹa părinţî́lor ş-á‿ei̯ ş-ai̯ mei̯//àm‿plecátără noi̯ amîndói̯/din cápu n^{u}ós^{tru}//şi...là‿^{u}úrmă nẹ-am dus şi...la fo săptămî́nă/ş‿nẹ-am înţelesără...şí‿i̯o cu părínţi/m-ă‿^{d}uz‿la părínţ-i̯i acoló/ş...nẹ-am înţelés^{ără}//la‿úrmă//dúpă ĉe nẹ-am...lọat//da príma‿^{d}ată‿am‿fuĝitără‿aşá să spún^{e}‿la noi̯//am‿fuĝít//ĉ^{i}c-a fu^{ĝ}‿cu cutáre/ş...

---

[1] Gest: la baza gîtului.

[Cum e asta ? Spune-aşa, cum a fost...]

păi̯ d-egzémplu i̯o-am...di̯scutát cu i̯ă͜ se̯ára͜ ásta "do̯m^{l}e/úi̯te ásta/ásta..."//

"da"//

"să mai̯ ştín͜ dă părínţ^{i}/...noi̯/...ai̯ să plecám în...dî̦n͜ se̯ára͜ ástă"//i̯-am pus întreba^{re}/

ĉe "da"//sĉe "mérĝem"//^{ĉe} "da o să fácă gălăĝíé mami̯ca" sĉe/ "$^{u̯}$o să...ne ĉérte..."//

"dácă ne̯-ö ĉertá/vedém noi̯ la úrmă care-^{i} s^{i}tiu̯áţ^{ia}"//

ş-àşá am͜ făcút deja//am plecát amîndói̯//...dimine̯áţa...a şi venit...zis so̯ácrî-me̯a máma i̯e^{i}/ş-a fă^{cu}t...cum...devine vórba ũ͜ ḫalái̯ ĉe...nu să pute̯á-nţele̯ĝe//că nu să po̯áte/ că "trebú^{e}á să vii̯e tac-^{t}u dă la servíĉ"/că sócrú-me̯ó͜ ave̯á servíĉ//ĉe "trebe̯á să vi^{i}e tác-tu/să vi^{n}ím să ne-nţeleĝém ^{dî}͜ la-nĉepút/cutáre nú͜ ştú͜ ĉé"//că͜ ásta fă^{c}úse...c-aşá să-n[ɛ]tîmpl -aĉí: dac-a͜ apucá͜ dă s-a lu̯a͜ la͜ órmă víne şi-i̯ sco̯áte ş^{i}͜ măsélle dî̦n͜ gúră lu...tát-al féti/ sau̯... [...][1] //"$^{u̯}$o să ái̯bă preténţi̯a/să-i̯...dăm cutáre/^{s}ă-i̯ dăn͜ cutáre"//

tótuj^{i}͜ n-am͜ a...preténţile̯-áste̯a care s-a discútát/ĉe̯-a vru͜ să-i̯ de̯ä i̯-a dat/ĉe nu/...a rămás...î̦n͜ continu̯áre pentru...c$^{u̯}$onştínţa lor//ş^{î}͜ da i̯-a dat/mă rog//ánumíte trébur^{i}/lúcru^{r} care̯-a ...foz͜ dăruíte ş-a foz͜ d-ale͜ ei̯/i le̯-a dat//

andréi̯ le górĝe [zis] pepé$^{u̯}$u
tréi̯zeş^{î}nòo [de ani]

---

[1] Pasaj neinteligibil.

i̯erá primăváră

[Se întîmplă ca rîul Colentina să se reverse ?]

să revársă fǫártē máre/ⁱe fu̯árte periculǫásă/karî...ánu trecút...să vărsáse/dă n-ám‿putút să mai̯ merĝén‿la servíș/să mai̯ trecém//aíĉa la călugărén¹‿ la pᵘódu ăla acólo la [k] unde-i̯ coperativ-áęa/i̯erá péste șosᵉá//ne veníse o căruță dâ‿lă ĝeápe² care nu trĕĉá//și i̯erá primăvara/a̱ rúptu zĕpézi//ș‿nę-am suitără noi̯...fo ĉínșpe ĩșⁱ într-o căruță/i̯éra‿ápa/...avęáu̯ fum‿métru și ...zéĉę//adînĉíme/péste șosá/trecútă//ș‿cînd am ajús...în‿jumatęa ápei̯...peste șosęá‿acǫló să trĕĉem/cu cărúța/noi̯ în‿cărúță/a venⁱt un‿sloi̯ dă gáță/ș‿cîn‿s-a proptit róțili căruți/nę-a-mpins/mài̯‿mái̯ să‿ne báĝe-n...în firu ápę//am‿foz‿nevoitără am săritără jᵘos/ᶜᵃ căruța dejá ᵘo s [k] cîrmisă s-o báĝe-n‿firu ápę//șî n-erá fric‿că la úrmă...noi̯ scăpán‿cum‿scăpám/da érá...bíeți animálele/cai̯-ei̯a să-i̯ lașⁱ să.../că...a veni‿slói șî peste piĉǫárîî‿lᵘor săráĉi//èⁱ‿trîntise șî...pă i̯ei̯ ĩ‿ápă/i̯-am șaltá‿caⁱi sus/ș-am i̯eșîtără‿afáră/pin ápă//

ș-a ținút...ca fo sîptămînă ápa máre//n-am mai̯ putú‿ˢ‿mai̯ trĕĉe‿la...la servíĉ//ș-ã‿rămásără acásă//

[Același]

ã‿făcú‿șî săpún

[Săpun ai făcut ?]

ã‿făcú‿șî săpún//

[Atunci învață-mă și pe mine !]

[!] fac săpún dă vro pátru‿ĉinĉ anⁱ//o bunic-a męa venęá-n

---

[1] Sat al comunei Conțești, despărțit de Mereni prin rîul Colentina.

[2] CAP = Cooperativa agricolă de producție.

tot tímpu/máma lui̯ tătícu/venẹá în tot tímpu și-m̯‿făĉá săpúnu//și tot meréu̯ în̯‿spunẹá:

"i̯o‿^{u}o să mor//îm̯văţáţi-vă//îm̯văţáţi-vă/că̄ n-o să po‿să mai̯ vin̯‿să vă fac"//

zic "atún̯^{j}‿mămắícă-máre//úi̯tẹ ĉẹ i̯e//i̯eu̯ mî́i̯ne fa^{c}‿săpúnu/vii̯ la míne și̯ dăcî́^{t}‿stai̯‿in̯‿cásă//și i̯ou̯‿ûl pui̯ la fi̯ert/cîn [k] nǘma cînd i̯-oi̯ picá sọda‿atúnș‿te kém/dác-o fi nevó^{i}e/dacă nu să nú vi^{i}"//

șī m-am apucát/am pus túĉu pă f^{u}oc/cîn‿am...pus túĉu ac^{u}ólo/am pus‿î tu̯átă...slènina carẹ-am avút-o/și̯ ţinín̯‿c^{u}ont/că la fìecáre kilográm dă ùntúră/cît-o lítră dă sódă//și̯ cîn^{d}‿am pus-o-n‿î tuĉ pă fu̯oc/i̯-am pus um búlgărẹ-așá dă s^{u}ódă/așá ca mîna/șī o u̯ală dóo dă leșíi̯e//să‿fáĉe leșí^{i}e dă ĉenúșe//șī l-am̯‿fi̯er‿l-am̯‿fi̯ert /dóo‿^{u}óre și jumăta^{te}//ș^{i}‿după ĉe l-am fi̯ert/...da i̯el mai̯ fi̯erbẹá îi̯ mai̯ picắm cît-um‿p^{i}ig‿dă leșíi̯e/...i̯el dă ĉe fi̯erbẹá d-áẹa cît-um‿pic/și mesticătúră rapídă-n i̯el//nu̯ așá lăsát ui̯tări//și după ĉe l-am̯‿f^{i}er^{d}‿dóu̯o‿òre și jumătáte/am înĉepú‿să-i̯ p^{i}ic sóda//să tráĝe fócu t^{u}ot dă supt i̯el/rămîne...túĉu dă nij‿nu ziĉ c-a avút foc supt i̯el//și-nĉép^{t} să-i̯ pui̯‿i cît-un p^{i}ig‿dă sódă dacă ^{i}el vrẹa s‿să ^{u}úm̯fle/îl răcoréș^{t}‿c-um‿pig‿dā leșíi̯e...//

și tot așá păn̯‿la term̯i̯náre//șī dup-aĉéi̯a-nĉép^{t} să...îi̯ baĝ foc//putérnic//după ĉe i̯-ai̯ băgá‿foc dă l-a lu̯at flácăra pă tu̯áte părţi^{li}/i̯el dacă i̯éste tăi̯át/i̯el nu sâ‿má [k] nu să mai̯‿i ^{u}úm̯flă //dăcî́t stă dîm̯‿fi̯er^{t}/și trebúĕ să buvnẹáscă cum îi̯ spúnem noi̯‿i vréĉii̯a//cîn‿a i̯eși‿vréĉia dasúpra/^{zî}ĉe "gáta//àcū...i̯e re^{u}ușit" //îl dăm jos...ș‿să răĉéște/j‿dup-aĉéa-l tăi̯ém/^{du}pă pátru‿ĉinĉ óre //după ĉe s-a răĉít/că binenţe^{le}s/vásu-i̯ máre/care să fáĉe săpúnu-n ^{i}el//

[Și cum îl tai ?]

îl͜ î tăém așá/după cum ē lârĝimẹa vásului̯//[ɛ]príma dátă-n trei̯/șî dûp-aĉéa faĉem așá ō...croz^{i}//pọa͜ să ẹásă dûntr-un tuĉ așá dă lā [ɛ] volúmu lu vro ĉíṇ͜ șáse védre dă ápă/pọa͜ să ẹásă...pai̯șpe/ĉíṇșpe...croz^{i}/așá la...lărĝimẹa...túĉulu^{i}//

[Nicolae] paraskíva
trèi̯zeși^{u}ópt [de ani]

făĉáu̯ puntiu̯áre

făĉáu̯ puntiu̯áre//

[Cum ?]

da i̯o n-ám͜ făcút [!]//i̯érẹa

[Poate ai văzut la altele.]

da/i̯erẹáu̯/da ști i̯ a^{u}uzẹám//ă zíĉe "a sosí͜ bobotẹáză//ai̯ să fáĉem puntiu̯áre"//puntiu̯áre/spúne că să lọa crăĉ dă măr dúlĉe/ș͜ să făĉá așá ca o scăríță/și să-mbrăcá cu busui̯óc//și̯ î͜ jumătátẹa i̯e^{i}/să-nșirá covríĝ^{i}//sau̯ farfuríe cu gọgóș/să dúĉá ș-o punẹá... úndẹ-avẹá uṇ͜ loc ferít/să vádă dácă víne bă^{i}éți s-ō găsẹáscă/s-o mănínĉe//fíi̯e pă bucătăríe/fíi̯e-ntr-um͜ pom^{n} dacă i̯erá covríĝi î̃și-ráț pă... [ɛ] scăríța͜ áẹa/pă cúi̯u dă la jumătáte cuṇ͜ s-ar spúne// și dac-o găsá/z^{î}ĉe "ā"/^{s}ĉe "cutáre mẹ-a lọát-o"/dac-o găsẹá mîṇcátă//dacă n-o găsẹá mîṇcátă/z^{î}ĉẹ-"am pitít-o bíne//nu mi̯-a lọát-o nimen^{i}"//

și dă ánu͜ nóu̯ să punẹá busui̯óc//să púnẹa busui̯óc͜ î...lọa așá un bukéțel dă busui̯óc/și-l punẹá afáră p-ō...pòliĉọáră/sau̯ îṇ͜ vrum͜ pom undevá să cádă un pig͜ dă róo pe i̯a//și dácă busui̯ócū mbobọĉẹá/zicá "am noróc" [!]//dácă busui̯ócu nu-mflorẹá/... ^{s}ĉe "n-am͜ noròc//suṇ͜ sẹácă dă noróc"//

[Aceeași]

o-m̄ormîntáre

dă píldă‿a murí‿mᵘórtu //cînd e̯-apro̯ápe să mu̯áră/-i̯ púne o lumănáre-m‿mínă//zíĉe "să mu̯áră cu lumînáre"/-i̯ púnē tréi̯‿pàtru lumînắrⁱ în mína dre̯áptă//șī dúpă ĉe a murít/îi̯ púne ápă-ntr-o căldáre/pă fᵘóc/într-o căldáre mai̯ máre/și bágă núma ũ‿rîn‿dă lémne//spúne că mai̯ múlte nu/númā ĉe să fi̯érbe ápa‿àe̯a cu rîndu dă lémne/l-ūmcŭjo̯ár-așà fócu dă jùr‿împrejúr/ș‿după ĉe s-a‿arz‿lémnili/ă ăi̯ púnē...álbii̯a/așá să spúne o álbie máre̯-așá făcútă dîn lemn/și dácă i̯éste bărbát tréi̯‿pàtru bărbázⁱ/‿dacă i̯e feméé tréi̯‿pàtru feméi̯/u̯o dăzbrácă/ī dóo sau̯ trei̯...o̯ i̯a d-acólo dîn pat/o púne-n ⁱálbie/o spálă/și áltā i̯e [k] ái̯ă-i̯ separátă/cáre-i̯ tu̯árnă//i to̯árnă ápă//după ĉe ā spălát-o bíne/o ștérĝe/îl îmbrácă/cū ĉe-i̯ dă propi̯etári cási/...binențelés cămáșe frumu̯ásă/rókē/fústă álbă să spúne cu brodării̯-așá látă/...blúză/tai̯ór...// o-m̄brobodéște/cu batíᶜ‿sau̯ bazmalúță/dă [ɛ] depínde/după cum éstē mórtu: dácă-i̯ mai̯...tínăr/dácă e bătrînésc cu ĉèvá mai̯ înkís/ĉòráp îm‿piĉo̯áre/pantóf...//ș‿tup-aĉéa o așáză frumós îm‿pat//îi̯ púne míi̯nⁱli pă pi̯ept/îi̯ adúĉe dă la bisérică ste̯águ/i-l púne la pu̯ártă/féǰnicū/i-l púnē în dréptu cápului̯/să púne lumînắrⁱ îm‿féǰnic/...șî lúme̯a să dúĉe cu lumînáre//púne flórⁱ pă dînsu/și aprínde lumînắrⁱ în‿ĭ féǰnic...//șī-l ținē dă píldă dac-a murít în dimíne̯ața‿àsta/îl țíne ástăz to̯átă zíu̯a/și‿mîi̯ne//mîi̯ne pă la ...únu/pă la dóo/l-ĩ [k] ple̯ácă cu ⁱel la-mormîntáre//și cu cîți pré̯u̯oz‿vre̯a să-l îmormîntéze//cu doi̯/cu trei̯/cū mă roᵍ/după cum árē posibilitáte̯//cáre au̯ pòsibilitáte-i̯ púne și gorníștⁱ/mérĝe-ntr-o común-aíĉ în...apropi̯ére̯a no̯ástră/dă píldă-n‿sátu nóstru vre̯au̯ să spun//la coǰᵉásca cū‿s-ar zíĉᵉ//și d-acólo i̯ā gòrníștⁱ/și i̯-adúĉe/șī îi̯ cîntă//așá în paᵘúză//mai̯ cîntă/mai̯ stă..//

ş‿dup-aĉéᵉă víne o cărúţă/saụ maşínă/şị...îl‿î púne-ŋ‿coşĉúg/ şị plẹácă cu dînşu la bisérică//pópa-nainte/dáscălū/sᶦ‿fáĉe cᵘoş acólo cu colívă/cū pòmenéţⁱ...//normál éste pàtruzeşipátru/dā care aụ maị putére/-s maị înstăríţⁱ/atínĝe şᶦ‿la súta//dă pomenéţⁱ//şị mérĝe la bisérică cu ịel/îl bágă-n bisérică/şi-nĉépe preóţi să-ị slujẹáscă//şi după ĉē îị pă la terminárẹa slújbi/i să‿púne ō icọánă frumụásă cu doŋ‿cristós pă pịept/şi‿inĉép îndiị nẹámurᶦli/să-l sărúte//merg îị daụ aşá rọátă/şî mer‿să-ŋkínă/ púpă icọána/ş‿ᵗᵘp-aĉéă-ị sărᵘtă şi mîna mᵘórtuluị care vor//álţî maị ịi puŋ‿ş‿cît-uŋ‿leụ‿dóị/banⁱ la mᵘort/şⁱ‿cîn‿trec aşá îm‿fáţă/ⁱi să dă...pomenẹátă cum s-ar ziĉẹ//cu covríg/ş‿dúp-aĉéᵉa mérĝe lā...ᵈᵘpă ĉe términă ᵈă săʳutát/îl‿î scụáte pă morᵗ/şî-l dúĉe la grọápă//acólo-l aşáză frumós pă dóọ béte/îm‿fáţ-aşá şi în‿spáte/şị îl ţiŋ‿gropári bíne/-ị daụ drúmu-n‿î jᵘos/preᵘotū tọárnă vin pă ⁱel cu undălémn/ş‿lá‿órmă ịa cu sápa‿aşá dîn...drẹápta dîŋ‿stîŋga/şị...după ĉē preᵘotu a dat pămîm‿pă ịel/înĉépe sā... să-l îmormîntéze//să îị...púnă pămîm‿pă ịel/gropári//saụ îị fac pᵘod...//

ş‿dup-aĉéa vínẹ-acásă/víne şị preụotū/dă molíftă lā...mîŋcárẹa/lā vásᶦli carᶦ‿le áre/câ‿la pomána dă treị zíle să fáĉe núma treị...vásẹ: treị farfuríị/treị cănⁱ/treị líŋgurⁱ//ş‿túp-ạĉéịa contínō/la álte poménⁱ/cîd‿vrẹa să-ị ịa//

[Cîte pomeni se mai fac ?]

să fac şase//dă treị zilē/şase [k] nóᵘŏ zile/treị săptămî́/ şasē‿săptămî́/jumătátẹa dă aŋ/şî ánụ//ş‿la‿ánu i să púne şi stî́lp//

[Stîlpul unde-l pune ?]

[ɛ] i să fáĉe stîlpᶦ dă pịátră//şi‿i să púne lā mormînt//

[Şi pîn-atuncea ?]

áre o crúĉe//áre o crúĉe făcútă dîn lemn/cū númele lui̯/dîn ĉe zi/dîn ĉe lun-a deĉedát/în ĉe an...//şi stă cu crúĉe̯ā lā mormînt pînă i să púne stîlp//ş‿túp-aĉéᵉa/crúĉa o púne-n̦‿spáte/şī stî̯lpū‿fáţă̯//

[Şi, pînă la şase săptămîni, se mai duce la cimitir cineva cu...]

da !//după ĉe l-a mormîntát/să‿fáĉe o privigétoáre dîn‿ă ĉe̯áră dă cásă̯//şi spúne că-i̯ dă ápă să o cáre//şī dúĉē dă píldă féte dîn ástẹa[1] mai̯ mulᵗ‿să ᵘobijnui̯éşte//ā dúĉe ápă/la...trei̯ cásẹ//cîte dóọ căldărⁱ/àşá//şī după ĉe i̯-a cărát ápa‿àsta/-m̦‿fiecare dimine̯áţă tim‿dă şásⁱ‿săptămînⁱ/mérĝeră cu ápa lā...dă píldă núma la familii̯ búne cum s-ar ziĉe//să nú‿fii̯e văduvⁱ//sau̯‿u să fie d-a dóu̯a u̯áră//bărbá‿d-a dóu̯a u̯áră sau̯ feméé d-a dóu̯a u̯áră//núma cáse búne//după ĉe a dus ápa mérĝe la tămîi̯át...cu foc/...ş-aşá cᵘontină pîn̦‿la şásᵃ‿săptăn̦//la şásē‿săptămî̃‿îi̯ dăzle̯ágă ápa//să dúĉe lā [k] sᵃ‿fáĉe pomána dă şásé‿săptămînⁱ/ā stăpînu mu̯ortului̯...care-i̯ aparţine dîn familie̯-àᵉa/îi̯ cumpără gălẹ́ată/o róⁱke sau̯ ĉevá/ăi̯ dă o farfurie/ọ cánā/...cu lingură/mă rọg//banⁱ...//şī [k] dă-i̯ plătéşte fétii̯ care a cărát ápa̯//şi mérĝe la gîrlă cu cᵘóşu cu tu̯áte ástẹa-n ẹa//ş-acoló la gîrlă/arúncă pátruzăşⁱpàtru dă căldărⁱ...dă ápă-ntr-o párte dă mal/ş‿pàtruzeşⁱpátru-ntr-o párte//aşá-i̯ ᵘobiĉéi̯u//bìnenţeˡés că nú i̯a căldárẹa plínă/àşá/cît pọáte s-arúnĉe̯//şī mai̯ şi tréĉe péste...//şi̯ dăp-aĉéá să-ntọárĉe-napói̯ acásă/-i̯ dă...copilúlui̯ care̯-a cărát ápa tot ĉe i̯-a tîrguiit...ca ũ‿fel dă plátă/...şi̯ persọána respectívă care̯-a fos‿cu cᵘóşu/vine̯-acás/şⁱ‿continu̯o pomána̯//ş-ásta ⁱe tᵘot//

[Dar cum ai zis ? Că face o privighetoare ?]

---

[1] Arată spre fetiţele, în vîrstă de 8-9 ani, care asistă la înregistrare.

fáĉē ĉẹáră//dā cásă/ā să fáĉe o lumînáre/lụ́ŋgŏ/dă píld-aşá ca d-aíĉ îŋ‿cólţ-òla/ş‿dup-aĉéᵉa ᵘ̃ō...aşá¹ ᵘ̃o rotéşte//ùịtẹ-aşá¹// şi-ị dă şí aşá rọátă şi-ị dă şi peste ẹa...//víŋẹ-aşá [k] aşá² víne...lucrátă//şi áịá‿ị-o aprínde la cap cînd ịéste la bisérică //ị-o aprínde la cápu mórtuluị//ş-áẹa să núméşte privigetọáré//j‿ dă cíte‿ᵘor mérĝe la bisérică dă tămî́ịe/în tímpu cît‿î tămî́ịe/ privigetụárẹa-ị stă aprínsă la cápăt//şî dup-ạĉéa o ẹa la tămî-ẹát aşá n [k] pă márĝinẹā...mᵘormîntuluị//şī la şasᵉ‿săptămîn‿ să ịásă şî‿cu privigetụárẹa‿ársă//

[Aceeaşi]

să pun ọále

să pun ọále//nóo/sē ịaụ nóo‿ọále/şi suᵖ‿fiecàre ọálă/se pune uŋ‿cărbúnē/...uñ ban/...mărĝéle/oglíndă/pịéptăn/săpún/...

[şi dup-aia ?]

ş‿dup-áẹa sē...fétele ⁱ̃es afáră carē...pun ọálele/şî‿rămî́ne ĉíneva îŋ‿casă şí‿le-ṃvî́rte//skímbă fiecàre obịég‿dă [k] de sub ọálă//şᶦ‿dup-áẹa venim îŋ‿cásā/şî‿tráĝẹm cụ́t-o ọálă/fiecáre//şi fiecàre ĉē nimeréşte//dácă ịeị săpún...că ⁱ̃e curád/dacă ⁱ̃eị cărbúne că l-eị brunét/dacă ịe baŋ‿că ịe bogát/dacă ịe pịéptăn că ⁱ̃e fudúl şi oglíndă la fel/...dacă ịị mărĝéle că...dácă...ịẹ fáta caʳe tráĝe ọálă ᶻⁱ̂ĉe că ịa...băịátu...plî́ŋĝe cînd ịe ĝínere ...//

nẹácşu élena [zisă] núţi a lu jumáră
şáptîsprezèĉe némplinìţⁱ

---

[1] Gest: în formă de volută.
[2] Gest: înfăşurată ca lîna pe ghem.

817. ULIEȘTI

(jud. Dîmboviţa)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: CB

cásą̄ dă lem^{n}

[Vrei să ne spui cum se face o casă ?]

úi̯te cum să fáĉē: dîpă ĉ^{e}-am adús lémnili/dîm pădúrè/bunînţḗlés...lę-aŋ cumpărát...dî̯ lā...să [k] i̯er^{e}á cǫperatíve ^{î}naín^{ti}// şi am cumpărá lémni̯li.../aŋ cumpărát ^{u}o^{b} métri jumáte cúb^{i}/dă lémne//şî mi̯-aŋ făcút ęo o cás-aşă/cum îm plăĉą́ mii̯ĕ/pă tímpur^{i}lę-ăléą//am ā...făcút pi̯étre/... nū ca cum e ást^{e}a pā [ɛ] ásta/ cum să zîĉę pă temélię dā...dă ĉíme^{nt}//să găsęá mai̯ gréu̯ ĉiméntu̯-atúnĉ^{i}//şî am făcút î...pi̯étrè.../frumǫ́asę-aşá dă...dă ĉîmén^{t}/ ...şî la úrmă s-a tăplî́ [k] î ĉoplí^{t} tălp^{h}ili/...dîn tufán^{i} mai̯ rŏbúştę-aşá/mai̯ bún^{i}.../şī d-aĉílęā/...s-áu̯ da sc^{u}ŏbur.../dă dulgér^{i} búnînţęlés/s-á băgát în stîlp^{i}/s-a-mpă^{i}entát/jos aşá/[ɛ] dîntî́i̯//jǒs...//şī s-ā căpriǫrit/în fine s-ā făcú^{d} j^{u}os//jos aşá s-a ridicá [k] s-a fŏcút ęa/şi la úrmă cîn a fos^{t}...stîlpi/sau̯ u...prègăti tot^{i}/cu scóbur/cu tǫáte/fi^{i}ecáre la lócu lui̯/pă númerē.../trę́a^{b}ā...[ɛ]socotęálă-n fine tot^{i}/s-a aranjá to^{t}/şi în ziǫa cîn a fos ca să ridicáŋ cásà/atúnĉa să vedés frúmós//atúnĉą ...o ázmă dă pî́i̯ne frumǫásă/ca dă ploc^{u}ón/uŋ kil dă ţúi̯că/...búsui̯óc^{u}/floriĉéle.../lā [ɛ] lā [k] avęá [ɛ] dó^{u}o cápre/cum să spunęá/ sus/ridicáte/dóo kíle dă ţúi̯că/dóo ázme dă pî́i̯nē/legáte şervéte/ ...fûlfî́ęa ac^{u}olęá cā.../i̯er^{e}á ^{u}o p^{u}odǫabă márē/noi̯...tineri/şî́ ęo şî nevásta/m^{i}-eręá drag rắu̯/să ne fáĉe^{n} cásą nóo//şi...atúnĉā/ ...nę-am ĉínsti cu dulgéri/am făcú^{t}.../şí am ridicát cásą//

dắpă ĉe am văzút-o ridicátă/...cum să fắĉá pă tímpurlę-ălęā

…/îi̯ zîĉá cásă̦ dă lem^{n}//în̦…stîlp^{i}//aşá să zîĉá/cásă [ɛ] rîdicátă-n̦ stî^{l}p^{i}//şî pă tălp^{i}//d-acíle̦a…/am în̦velít-o̦…/cum ere̦á pă tímpurle̦-ále̦a/cu şíţ-am în̦velít-o̦/întî́i̯ i̯-a bătút asterí̯i̯ala/la úrm-am în̦velít-^{u}o…/cu şíţă…/dîpă ĉ-am în̦velít-o cu şîţă/…i̯-am î…i̯-am bătút…laţ^{i}//şî p-^{u}o̦ párte şî p-álta/pă [ɛ] p-amîndó^{u}o părţilí/şî pă dîn̦ăuntru/şî pă dînafáră̦//adícă ş pă parte̦-ásta ş pă din̦colo/dar láţi să nu să lóve̦ască únu cu áltu/drept în drept//să fí^{i}e…adícă…în̦ scăzămînt…únu áltu$^{e̦a}$//āşá̦//dîpă ĉe a^{m} [k] me̦-am şi lăţu^{i}ít-o frum^{u}ós/ne̦-am apucát…/ş-am băgá^{t} …pămîn̦ la laţ^{i}//da úi̯te cum: an̦ făcú cu ple̦ávă̦ múltă…/zòli^{t} pămîntu cū…cū cái̯i̯/binè/şi l-am lo̦a şî l-am băgá^{t} frumós/dăpă̦ ĉe s-a uscá^{t} pămîntù…/am adús nisí^{p} frumós/ş-am pu ş-am… ten̦cuít-o/aşá să spune̦á//am ten̦cuít-o frumu̯ós/şî pă dînăúntrū…/şî pă dînafáră/ş-an̦ făcút ^{u}o cásă̦ frumo̦ásă…/ĉe nu să e^{g}zistá !// mai̯ frumo̦ásă ca ásta//cum er$^{e̦}$a atúnĉ^{i}/^{u}o cásă frumo̦ásă̦/dă to dă to dă to^{t}/şî…cu lu̦cru mai̯ ī…p^{u}òtrîví^{t}//ásta er$^{e̦a}$//

[Cîte camere avea ?]

ave̦á aşá: d^{u}oo cámerè/ave̦á ũ an̦tréu̯ pă jumáte/şî bucătări̯i̯e/şî sálă̦//sála ^{i}er$^{e̦}$a dŏ u^{m} métru şî jumătáte…lăţíme/apro̦ápe dă̦ doi̯ métri lăţíme̦a̦//sála//vene̦á că ō [k] aşá ca un̦ salu̯ón/frumós//în̦ fíne/e̦a i̯ere̦á cásă frumo̦ásă̦//pă tímpurle̦-ále̦ā…pó să spun că ş-acúma i̯-ar fhí stătú^{d} bíne e̦a//

purcărúj de c^{u}o^{n}stantín
şáptezèj dắ an^{i}

tutúnu

să vedé^{z} dumne̦avo̦ástră cúm e cu tutúnu: săpám lócu dă to̦ám^{na}//adícă [ɛ] i̯ere̦á og^{u}ór dă to̦á^{mna}//prímăvára/…cîn̦ vene̦á ağéntu să ne da̯ sămî́nţa̯ dă...s-o semănắm/şî i̯ō mai̯ sămăná^{n}‿ş‿pî la álţi/ că mă pricêpe̯ám//lo̯án̯‿sămî́nţa/făĉ^{e}ắ‿răzo̯árili frúm^{u}os/lè‿greblán̯‿ frumós/le ĉē [k] băligáru-l ĉerne̯ám/frumu̯ós/să n-ái̯bă [ɛ] î̃‿i̯el nimíc.../adícą să n-ái̯bą [ɛ] pi̯étre sau̯‿ū...sau̯ béţe/sau̯ în̯‿f^{h}íne dă to̯átē ále̯ā/ştíţ^{i}...//să f^{i}íi̯e bă [ɛ] li̯gá^{r}‿r^{u}os/mărúnt//lo̯ắm [ɛ] frum^{u}ós/şî d-aĉíle̯a m-apucám/şî mi-l sămănám.../pune̯ám‿û̂...sămî́nţa [ɛ] bunî́nţelés/mi̯-^{o}‿da aĝéntu/ [ɛ] mi̯-o dắd^{e}á cu...cū...cu măsúrą//aşá//şī...o făĉán̯‿cu nisíp//amesticá^{m}‿bíne bíne/ave̯ám trei̯ răzo̯áre/dă tutún/făĉ^{e}am în trei̯‿ị...în trei̯...ĉenáĉe dă... [ɛ] n̯‿ trei̯ străkín^{i}/cum să zíĉe/pă ţărănéşte̯//o amesticám bíne‿bíne/şî mi̯-o lu̯án̯‿la semăná^{t}//dîpă ĉ-o sĕmăná^{n}‿frum^{u}ós/sămî́nţa/...da nū/ că stắi̯/că nú ē núma‿atî́^{t}//sămănán̯‿sămî́nţa/băte̯ám frumós...întî́i̯/ ... cu ĉevá uşurél băte̯ám aşắ lócu/sĕmănát/la úrmă d-aĉíle̯a presărắm...bălegáru[1]...aşá cắm...cam d-un ĉentimétru po̯a‿să fíe/nu groz‿rŏ^{u}/da niş‿pre̯a puţín//aşá să s-astúpe t^{u}ot‿ī...to^{d}‿lócu/to‿ răzóru//aşá//d-aĉíle̯a-l lo̯am şi-l udám//îl udám//şī...dácă răsăre̯á/tutúnu/...îl plivi̯ám dą burui̯én^{i}/bùnînţelés...dă trei̯‿pàtru‿ ór/dă cîte o̯r ĉerge̯á/ca să fí^{i}ē...plív^{i}ít//îl plivi̯ám/frumó^{z}s/dąpă ĉē...să făĉá máre.../l^{u}ócu ^{i}ere̯á pregătít/i̯ere̯á făcút ogór dă to̯ámna.../îl‿ī.../ne duĉ^{e}ám/aco̯lō.../pregăte̯ám şî lócu bíne//pute̯á să mai̯ fí^{i}e şî búlgăr/d-ăe̯a már^{i}//şī nú ma‿er^{e}á vórba/ca acúma/că bagá discúr^{i}li sau̯...//múki^{i}a sápi !/şî traĝe-i̯ tátă ! şî-l făĉắm.../frumós/mắsă-l făĉán̯/ca dă ĉ^{e}ápą//şî la úrmă/d-aĉíle̯a... dimine̯áţa z̯mulĝắm răsádu.../îl‿ī...făĉán̯‿coló frumós/îl‿ī...îl tunde̯ám/îl rĕpicám frumós.../răsádu/şī lo̯am‿ū̂...plantát^{u}orū [ɛ] să zî́ĉá ĉo̯ágą//făcútă dă [k] aşá e [ɛ] dă... [k] aşá să spúne̯a// şî ne̯-apucám/pă sfo̯ară/cu sémne/frumós/cum ne dā...aĝéntu...măsúra dā...să fíe distắnţili şi-ntre rî́ndur^{i}/şī...între fíre/şi ne̯-apucán̯ și...//dacă bunînțelés ave̯ám̄ noróc.../ca să...pl^{u}óuŏ.../bíne/dă unde nú/pune̯ám [ɛ] cu ápă//^{i}ere̯á mai̯ gre^{u}//întinde̯án̯ sfo̯ára/lo̯ám̄ páru/dă porúmb/c-ave̯ám̄...cu care pune̯á lá porúm^{b}/șî făcán̯ sémnĕ/udám/șî la úrmă di̯pă ĉe să [ɛ] zvînta ápa.../înĉe̯pe̯án̯ să [ɛ] plantăm//șî pune̯ám așá cu p^{u}ostáța/cu p^{u}ostáța/pînă-n̯ke̯gám lócu̯//dác-ave̯ám noróc î̯/dacă plo̯á.../î^{l} pune̯ám mai̯ répede//da să vedéz dúmne̯avo̯ástră că nu iș^{e}á bun ăla cáre pune̯ám pă.../iișe̯á mai̯ bíne cáre-l pune̯ám ī...care-^{l} pune̯am pă séĉ^{ită}//să ve^{d}é^{z} dúmne̯avo̯ástră că ásta/să băte̯á lócu mai̯ rŏ^{u}//să băte̯á lócu dă p^{i}iĉo̯á^{re}//tot căl cín^{d} péste i̯el așá merḙŏ.../că să i̯ai̯...răsád/sau̯...ca să muț^{i} sfo̯ára sau̯...//da cîn ī...î̯l pune̯ám pă séĉită/și ^{d}acă la úrmă plo̯á.../i̯ere̯ám lá sigur că l-am̄ prin̯s/tutúnu̯//númā o burișo̯áră dă plo̯á^{i}e dacă i̯ē [k] dăde̯á/gáta//la úrmă dăpă ásta/cín̯ să făĉá tutúnū.../bunînțe̯lés^{z} .../î̯l săpám dă do^{u}o [k] dă trei̯ u̯or^{i} î̯l săpám//ī^{l} [ɛ] mae̯-alés e̯o/că e̯o nu lăsam̄ să ai̯bă niș^{i} fír dă dă [ɛ] burîe̯án//ca mi̯ne-n̄.../i̯o nú mă láu^{d}//putés să vă interesá^{s} și la álți//că i̯ō [k] nu făĉá ū...u̯ō [ɛ]^{u}o líni^{i}e [ɛ] nu lu̯a ban^{i} cí^{d} lu̯am i̯o la re̯ĝí^{i}e̯//dă ĉe ? că e̯o î̯l mûnĉam bíne//făĉá^{m} mai̯ bine ca tot^{i}//lo̯a ūnu [ɛ] șáptḙ ^{u}op súte/i̯o lu̯am șáse mii̯/șápte mii̯//an̯ lo̯a și pátruze̯j dă mii̯/șî plu^{s} prémi̯u am lu̯át//așá/da munĉám/la i̯el/l̥ făĉám...//și să vedéț cum//ca să mérĝem înaénte/cu tre̯ába/cum ī...vorbirá^{m}//

---

[1] Atenţia informatorului este distrasă de mişcarea din cameră.

cín^{d} să făĉá tutúnu.../ca să culéĝem din ^{i}el/dăpă ĉe terménan̯ cu...prașíli cu to^{t}/e !-nĉe̯pe̯á să să [ɛ] păle̯ásca dă lā [ɛ] po̯ále dădă [ɛ] súpt//șî-nĉe̯pe̯ám să e̯au̯ cîtē o foíță/do^{u}o/cîte dóo trei̯ foíțe̯-așá/dăpă cum̄ vede̯ám că e̯ i̯el păli^{t}// ʾē//la úrmă d-aĉíle̯a urmá [k] i̯șá flo̯áre̯a bíne//tre^{b}u^{e}á să-l...să-i̯ rup [k] să-l ...sá zicá cîrnésc//la u̯rmă să-i̯ rup șî [k] făĉá cu̯op^{i}il/să-l c^{u}opilés/ca să cu̯ácă bine//la úrmă d-aĉíle̯a di̯pă ásta.../i̯intrám ĩ‿i̯el mai̯‿i...străjni^{c}/şî culeĝ^{e}ám//culeĝám̄/avḙā́ [ɛ] magazí^{i}e̯/făcútă.../búnā/dă tutún/gergéfur.../avḙám/ásta ^{i}erḙám̄...îm̧‿făcúsem/am munĉí‿zéĉe an^{i} núma pentru magazí^{i}e/î^{n}‿făcúsẹ^{m}‿magazí^{i}e//şī...gergéfur^{i}/...lu̯ásem...//şī le dam̄ la uscát.../afáră/avḙáŋ‿cọrlắţ^{i} frumọásẹ-/acólo/araŋ̧ját acoló/şī...tutúnu mi̯ọu̯ să făĉá núma dă calitá^{te}//şī la ăi̯lánţi-^{l} făĉá númā.../númā tutún.../párcă [ɛ] mi̯-erá m [k] párcă‿erá [ɛ] aşá/purtá^{d}‿/nu erḙā́ [ɛ]//mă-ntrebá şí la rẹĝí^{i}ē.../mă-ntrebā́ [ɛ] ispéctọru/şẹ́fi/to^{t}/că cúm aŋ̧‿fạcút i̯o ?//cúm l-am̄ uscát ? cúm l-an‿d^{u}ospít ?//nú-l ţinḙám mult i̯o la dọspḙálă//dacă mă cr^{g}édeţ^{i}//i̯o nu ţînḙán‿tutúnu la dọspḙá^{lă}//

[Şi la dospeală unde-l ţii ?]

la d^{u}ospḙálă/noi̯‿ī făĉán‿d^{u}ospítu [ɛ] în̄ magazíẹ//to^{t}‿pă gergéfu úne‿erḙá pus/dă cîn‿îl înşîrám/dă-l înşîrám şîre/îl‿punḙám pă gergéfu^{r}//şî-l ţînḙám̄.../i̯ō mạcsim u̯o zi/şî-l şî daŋ̧‿la sọáre/nu-l lăsáŋ‿ca să să-ŋgălbenḙáske-năúntru/că la úrmă n̄ú să mai̯ făĉá frumós//îl dam‿îl dam/a dọ́ọa zi/îl dam lā...la sọárẹ//şî ^{i}el dîn prima dátă/ă...cîştîgá u̯o fáţ-aşá cam verzúi̯e//şi la úrmă d-aĉílḙa cîŋ̧‿sọárili-ī...îl vedḙá bine pă el mai̯ mult/îl făĉá gálben şi frumós//şî cū...şî cu grăsime-n [k] adică cu lúĉu i̯el//ásta e/şī...an‿termenát acú şî cū ás^{ta}// [...]

[Da' cum era cu păpuşitul tutunului ?]

cu păpuşitu úi̯te cuŋ̧‿să făĉá: trebúḙa să‿ei̯ f^{u}oili [k] să ei̯ [k] dăsfá^{ş}‿şîru dă tutún/cum l-ai̯ împăr [k] făcút/trebúḙa să-l‿ei̯ pă calitắţ^{i}//cáre dă rósū-ŋkis/cáre‿erḙá dă rósu dăşkís/cáre erḙá dă...gálben/cáre ^{i}erḙá dă...dă négru/cáre‿erḙá dă furdá [ɛ]/dă tọáte calitắţ^{i}/vro op‿calitắţ^{i}//nu mă ui̯tám númai̯ că să f^{i}íi̯e fọáḙa gálbẹnă//da să fíi̯e şi dă gros//aşá fọá^{e}a [ɛ] cum erḙá‿el aşá/şi pă [ɛ] grosîmḙa f^{u}ói̯i/şi pă [ɛ] cum lucá ḙa [ɛ] şi...şî pă aşa pă...şî pă grăsimḙa i̯ei̯/şî pă [ɛ] cọlọárẹ‿ei̯//áşa//atúnĉa...ăl lọam/şî să fí^{i}e...să să lovḙáscă f^{u}oili cît‿úna ş-a^{lta}//nú pune̯ám o...fo̯áe mai̯ lúngă/în păpúşă/ş-o fo̯áe mai̯ scúrtă//sau̯ o fo̯áe mai̯ ne̯ágră/ş-o fo̯áe mai̯ gálbenă//sau̯...//úi̯te-l...făĉám așa ...pă ^{i}egzáct//

[Acelaşi]

p^{u}orúmbu

am̄...plugári^{d}‿dă mi‿copíl//cu táta/cu părínţi m̄ [k] cu támă-mi̯ŭ‿ăla vítregu/băgám îm‿plúg//cu pátru vítę/-adícă ínçă cu alt om.../băgá táta-m‿plu^{g}/şī i̯ō^{u}...mîna^{m}‿bói la plu/cî^{n}d ere̯á^{m}‿ mai̯ mi^{g}‿dă t^{u}ot//şī d-aĉí cīnd m-an‿făcú‿máre/mi̯-ave̯ám‿vitíli̯ méle/cái̯i m^{i}ei̯ sa^{u}‿b^{u}ói mi̯ei̯/c-am avú^{t}.../într-ū̄...tim^{p} [k] în‿ cítę-un timp şī cái̯/şi boi̯/în‿fíne/şī úi̯te cum să făĉá:

d-egzémplū/dacă pune̯ám pă brázdă p^{u}orúmbu/...dă múlte‿or dacă rămîne̯ā lócu^{r}li înai̯nte timp/ere̯á şī mái̯ ploínte ca acú//to̯ámna nu să pute̯á/din‿cáuză că...ere̯á ploínte m̄[ɛ]múltă ráu̯//ploi̯ múlte/ca cum a mai̯ fo^{s}‿ş-acú as [ɛ] āstă-to̯ámnă/la n^{u}oi̯//şī...dacă nu să pute̯á/rămîne̯á lócu^{r}li/...şī d-aĉîle̯a [ɛ] zîĉán‿că-l punem pă brázdă//primăvára dac-avęm timp/mă duĉá^{n}‿şī-l făĉám ogór^{u}//şī la úrmă-l pune̯ám/îl făĉán‿cîrlán^{i}//făĉam‿ī/d-egzémplū.../mutám̄ másà...plúgului̯.../şī d-aĉí^{l}e̯a merĝám [ɛ] u̯o dátă/în‿lo^{c}‿ să fa^{c}‿trei̯ brázde [ɛ]ca cum pui̯ pă brázdă/făĉám̄...rîndu şi[ɛ] îl şí pune̯ám//ave̯ám om ĩ‿úrmă cáre-l pune̯á/şi i̯o făĉán‿cu plúgu//făĉán‿cîrlán^{i}//şī ála să numi̯á porúm^{p}‿pă cîrlán^{i}//cu páru pune̯ám/trái̯sta cu bu̯ábe/cum să [k] érā...pă tìmpurlę-ále̯a/pă şto [k] şóldu stîng aíĉ/im‿pàrtę-ásta[1]/şī cu páru/-^{m}‿mîna dre̯áptă/şi[ɛ]lu̯am bo̯ábe/în [ɛ] p^{u}o^{r}úmb acole̯á‿ave̯ám şi fasóle/ave̯án‿şī dovléĉ^{i}/sămînţă/şī...căutám̄ du cólo aşá/şi [ɛ] mîna ásta[2] ere̯á

---

[1] Gest.
[2] Gest: mîna dreaptă.

408

ᵘobijnuítă//i̯a socote̯á şî bu̯ábili‿cîte/şī úne s-arúŋᶜ‿fasóle sau̯ ....dovle̯áĉ [k] dovle̯ácu̯//ca să cádă şī...şî fasóle/să cádă şi dovléŝ/să cáḑă şî trei̯ bo̯ábe dắ porúmb...//dacă vre̯am să-l pui̯ mai̯ dᵉes.../adícă...ca cum [ɛ] să púne cu maşína/pune̯áⁿ‿cîte̯-um‿bob/cîte dóo/cîte únu/cîte doᵘo/da-l pune̯ám mai̯ des// [ɛ] făĉáᵐ‿mai̯[ɛ]múltă tre̯ab-aşa̯//prodúcţie mai̯ máre să făĉa̯//şi[ɛ] la úrmă mi-r‿rărĕám e̯o//da dacā.../mulţ îl pune̯á cîte trei̯ bo̯ábe/cîte trei̯ bo̯ábe/şî la cîte ụ̄...la cîte um‿paş/să zîĉe̯/cît aruŋcáŋ‿cu páru//dă vedésᶻ‿dúmne̯avo̯ástră cum ere̯á tre̯ába/şi mîna şi piĉóru u̯obijnui̯ít/dacă dáŋ‿cu páru/mîn-ásta ⁱere̯á gáta/şî [ɛ] bo̯ábîli dᶦ‿íĉa‿aşá dă sus/drept î...fúndu grᵘópⁱi‿acᵘole̯á căde̯á/la úrmă d-aĉí cu piĉóru...drept/gátā¹/dam pămîntu peste‿el/şî mînă-nainte̯//şī aşá să făĉᵉá//

[Și semănai deodată, şi porumbul, şi fasolea şi...]

şīgu[r]//ᶠasᵘóle̯a şî [k] dacă vre̯am să sⁱemăn fasule...din áea olo̯ágă/c-aşá-i̯ spune̯á/nu‿urcătu̯áre/áe̯a‿urcăto̯áre̯a nu să p [k] áe̯a să [ɛ] pune̯á la cui̯b//şi ĉálàltă ᵘolo̯ága să pune̯á la ùrmă.../dăpă ĉe̯ pune̯ám porúmbù//...pînă u̯or să răsáⁱe pᵘorúmbū/că să vede̯á únē [ɛ] dĕde̯aŋ cu piĉóru.../sau̯ la úrmă dăpă ĉe răsăre̯á porᵐumbū.../pune̯ám pîntre cᵘui̯bur fasóle olo̯áᵍᵃ//să făĉá/şî ásta să.../ⁱere̯á mai̯ văráticā//să zmulĝᵉá şî mai̯ dîⁿ‿timp/să cu̯oĉá/şi̯ ᵘo zmulĝám şî.../o̯ bătĕám‿ū̂.../făĉᵉám...//ĕ /şî pᵘorúmbū/...î... îl [k] dacă să făĉá mai̯ máre-l prăşᵉám.../dŏ‿dóo trei̯ orⁱ/dă cîte or ĉe̯re̯á/că ⁱe múltē.../ere̯á múlte̯ lócur [ɛ]burĭeno̯áse/rău̯/mburienáte/ş‿treᵇue̯á ca să...să-l fáĉe̯m ca sā...ca să putém să...men [k] ᵘopţínem recólte mai̯‿î...mai̯ bogáte̯//

[Acelaşi]

---

¹ Gest: se ridică şi imită mişcarea piciorului cînd îngropa boabele.

cî̋nipă

[Ai lucrat cînepă ?]

àọlẹ̯ó ! păi̯ cúm‿dràcu̯ !

[Vrei să ne spui care era toată treaba la cînepă ?]

lā [ɛ] la cî̋nipă ! o arám/o grăpám/n̄e duĉ^{e}án̦‿şî culeĝám p-a dă váră/ó‿băgán̦‿la gî́rlă/^{u}o l [k] meliţám/o trăĝ^{e}ám pîn dărác/o... căerẹ̯a̋m/pînă vẹ̯nẹ̯á...ş-ái̯lànt㠖/áelantă cu sămî́nţă‿ẹ̯ar/ne duĉám o culeĝ^{e}ám/o făĉán̦‿glúgằ/o ţînẹ̯ám trei̯ zî́le sau̯ nóo zî́lē...^{d}pă‿cum avẹ̯á ĉi̯orkí̯na dă máre/dacă ^{i}er^{e}á ĉi̯orkí̯nọ̯ásă ó‿ţînẹ̯á^{m}‿mai̯ mult//ò-ntindẹ̯ám pă gárd‿ī/...pặ bătătúrặ ó‿pún^{en}/că făĉám múltă/făĉán̦‿cîte dóo trei̯ súte/dă mînú^{j}/dă cî́ni^{pă}//š-o d̦uĉán‿tot aşá la gî́rlă/n-ó lăsán̦‿^{z}să să strî́n̦gă ş-áẹ̯ạ ş-a̋ẹ̯ạ/că...dacă‿erẹ̯á múltă.../şi cîn‿o...topi̯ám p-áẹ̯a/o făĉ^{e}a̋m pînă să făĉá àstặlántă//după áẹ̯ạ ne duĉ^{e}án‿dûpă ĉē u̯o făĉ^{e}án̦‿şî p-a dă tọ̯a̋mnă/o că^{i}erẹ̯ám̄/la i̯uţ^{e}álă [...]//

[Da' cînepa asta albă, frumoasă, cum o făceai să fie albă...?]

o coĉám//o coĉán̦‿cū súdă//sau̯ cu mălái̯/cîn̄...//punẹ̯ám ũ‿rîn‿dă mălái̯‿ī...ĩ [ɛ]într-ũ‿ulé̯i i̯a/i̯erẹ̯á ọ [ɛ]ulé̯i/aşá/patrá‿/făcú‿nadíz‿dă u̯om//şî punẹ̯ám u^{n}‿rîn‿dă mălái̯/űnu dā...dā...clúcā [k] dă cluĉ^{i}//un rîn‿dă mălà^{e}-únu şi [ɛ]cînd u̯o scu̯otẹ̯án̦/le sc^{u}otẹ̯án̦‿le ţînẹ̯án̄...tot aşá/fro nóo zî́lĕ//şî ne duĉán̦‿cọlẹ̯á la pîrî́u̯/şî ^{u}o ^{d}am̄...fì^{i}ecárē...clúcặ ^{u}o dam aşá pĩ‿ápă/şî‿d-aĉílẹ̯a le lu̯ã‿la spălá‿cu săpún/ş‿cu á^{pă}//şî‿le punẹ̯á‿la ĝér.../i̯a̋rna/ş‿să făĉá cā...ca şî bumbá^{cu}//

āndréi̯ marí^{e}a
şàptezéĉ^{i} [de ani]

410

ụóţi/ụó̋ţi !

ắẹa cáre ụoţắ/naíntē.../şī...ịe^{r}ẹá^{u} toţ^{i}‿d-ō...cum $\overset{z}{\text{să}}$ spuị ? dā...ụo uniré/şi-ŋgropá [banii]/şî cîn^{d}‿ī îị scụotẹá ^{i}eị‿i.../ trebúẹá să f^{i}iịe t^{u}oţ^{i}//da dacă [ɛ]ịerẹá únu murẹá/ắịlaŋ^{z}‿nu putẹá să-ị scụa^{ţă}//cîn‿să ducá la ịeị ịerẹa ụ̃.../únū.../îị zîcá catánu/la nọị//dă cîte ^{u}o^{r}‿dā...ī [ɛ]sā dúcă la ịeị/bolnăviá//úịte/ ắşá‿érẹā ịeị‿i...juráţ^{i}/"pînă n-om‿fi toţ^{i}/să nu să ẹạ"//vez únū [ɛ]muríse dī‿ịẹị şī...nū‿putẹá să...cîŋ‿să duĉ^{e}ắ/b^{u}olnăviá//

[Dar pe-aicea erau hoţi ?]

a fụō^{z}‿dămult//în cásă...sọácră-mi/d-aiĉ‿aşā.../a furá‿dă ẹ-ā [ɛ] lụa^{t}...tọáte áleạ//sálbă dă la gî^{d}/nu ẹ-a lăsád‿nimig/nimig‿ nimi^{g}‿nimi^{g}/dăcît‿ī...ástẹa cîn...//vez^{i} a avút uŋ‿căţăl/şi ^{i}élẹ-a f^{u}os‿culcátē...sála-ŋkísă/ca cum e ástạ//şī...ịeị cînd ā v [k] işî/cu legătúrilī.../d-iĉ‿aşa.../a[ɛ]călca^{t}‿căţắlu//şî‿căţălú:‿ám‿am‿am‿am‿am‿am ! ş-a lụat-o-^{n}spre sọácră-mẹa//da socrî-mịo a fost aiĉá î [ɛ] cásă cu...cu al‿băẹát//şî[ɛ]a simţît út^{i}e/putẹá să-l ụomọárẹ-a lọa‿to^{d}‿dîŋ‿ladă.../şî putẹá să-l omọáre.../că nu ştiẹá nimínẹa//şi sọácră-mẹa cîŋ‿s-a dus căţălu/s-a dus şî pă ụóki ịeị ş-a [ɛ] călcá‿zîĉe "f^{i}írẹ-aị al ẹáca cuị să fiị !" c-aşá‿vẹá dă obiĉẹị//l-a lọa‿şî l-a aruŋca^{t}//şî...dácă[ɛ] a simţît-o pă ẹa că‿a zîs aşá.../"ẹa [r] ịa staị mă/firẹ-a^{i}‿al ẹáca cuị ! să vedén/dă ĉē/dă ĉe [ɛ] faş‿tu aşá kelălăị tu"//

cîn^{t}...ịésĕ.../î‿să scọálă d-iĉ‿a^{j}á şî púne mîna‿aiĉ‿aşà.../ uşîli la păréte//cîŋ‿vịine-ŋ‿cásă/cade pă...pă áẹ-a lăzi/pă plẹópa lăzi/răzmát-aşá dă...dă [ɛ]margînẹa patulúị...//

"îụ ! ḫîụ ! îụ ! ḫîụ !"

să scọálă şî s^{u}ócrî-mịo/şî băeţel^{u}-óla/caré‿l-avẹa...//

"ụóţi/ụó̋ţi !"//

ụ́ịtẹ-a fost...cụolẹ́a așá/ùndē.../bulumàc^{u}-ṓlă [ɛ]nu erẹ́a-ŋkís‿î/ ịerẹ́a nîște zárzăr/ș-ăc^{u}olẹa [ɛ] a legá‿cái.../ș-a-ŋcărcát‿ī... sắĉi/șî ẹ-a pus pă cāl/șî mî́nă !/a auzî́‿tropănínd îŋcọ́a//^{c}în‿s-a sculát‿ī/ịerẹ́a uŋ‿sîrb aĉí úne ^{i}éstē [ɛ]acúmā [ɛ]ástẹa dă...grădinăríịe...//ịeị a zîz‿zî́ĉe

"e ! să dúĉe" zî́ĉe "băẹ́atu lū [ɛ]ịenáke/^{s}ă dúĉe că ^{i}e fáta bolnávẹ"/-āvẹ́a ọ fetíță/^{d}‿vro șáse an^{i}//ĉe "să dúĉe" ^{s}ĉe" ē/bag sámă că ^{i}e aníca bụolnávă/^{s}ă‿dúĉe la pụópa/la croitọ́r[2]/să-l‿l-ẹa să [ɛ] ọ-m̄părtășáscă"//

cîn‿ē ịéị/s-a v [k] dus cū...cu lî́na/șî cū țọ́ale/avẹ́a țọ́ale sọ́acră-mẹā...//ẹa nu prẹa să dúĉă/nu-ị ịerẹ́a dra^{e}‿să dúcā...la lăutár//ș-avẹ́a țọ́alē.../ne [r] ne [r] ne [ɛ]soc^{u}otíte//șî tọ́ate/ tọ́ate toate/dacă nū... [ɛ] călcá cățắlu/lụa șî păturíme/c-avẹ́a lă [ɛ]amîndóo **capẹțịli/c-atúnĉa e^{r}ā...pátur dî cụoló pînă cụoló**[3]// ș-avẹ́a c^{u}olo ládă/aij̆‿ládă//cu țụ́ale șî cụolụ̄ó/șî lad-á^{e}a ș-ástạ// a lọa‿to‿to‿tot //tót//

[Aceeași]

núnta

[Vrei să ne spui cum te-ai cunoscut cu soțul, cum v-ați luat, cum ați făcut nuntă...]

ḍa !//nẹ-à^{n}‿cunoscút‿ī...pă treịzeĉ áụgust/ánu ^{u}o miịe nóo‿sū́te șàpteześiunu.../șaptejdòị/pardó^{n}//șī...am‿vorb^{i}ít‿ī.../cîṇ‿venẹ́a‿e^{l}‿dạ la servíș^{t}/că făĉ^{e}ā.../ịer^{e}á la i^{u}oneșt aịĉ aprọ́ape dă găéșt^{i}/venẹ́a sẹ́ara/...bā la dóo săptămî́ṇ/că ^{i}er^{e}á trimis pîn depă^{r}tă^{r}/pî‿la drîṇcova/tîrgu-jịụ/ș-așá maị depárte/priṇ‿scrisōr^{i}/ prin‿ī...[ɛ]ī‿sẹár-așă/la fịlm/la bál...//da^{r} ịel dă obiĉéị nu prẹa [!] mérĝe la ba^{l}/că él nu‿știe să‿daṇseze [!]//șī...mă‿^{d}ucâ^{n}‿

---

[1] Gest.
[2] Croitori, comună apropiată.
[3] Gest.

412

la bal‿ī/i̯o [ɛ] dan̯sám/i̯e[1]‿să ui̯tắ/ [!] cînd i̯o dan̯sám...//şī.. pă dọ́oze^j‿decếmbrē...nẹ-am [ɛ] căsătu̯orít//şī...

[Şi ai făcut nuntă ?]

nú‿an̯‿fạcú/nẹ-am lu̯a[ɛ]t cu vórbă búnạ//ş-am̯‿fạcút‿ī...acùm‿un‿án‿núntă//ástạ-tọámnă pă ᵘ̑opt octómbre//

[Cum se face pe-aici o nuntă ?]

da//noi̯ am făcút-ọ̄...cînd i̯erá inundáţiilẹ-ắlẹa/pŏ‿opt octómbrẹ//

şi̯-am‿ū̄...cā‿ī...fii̯ecàre/cu necáz/am umblát...dîpă lẽ́mne/să fácem bu̯óltā/să să súrpe şi pᵘodú‿dí‿la croitórⁱ/cîn‿an [ɛ] vru‿să trecến̯‿cu ⁱ̑ele//şī...an̯‿făcút‿o la cămin[2]//aǐ‿lā noi̯// n-am făcú‿fedeléş cā n-ávẹam cum să mai̯ fácem.../kĕ‿ĕrā́ tímpu rău̯...//şí‿am făcú‿zíọa//ắ veníᵈ‿lăutári la u̯op/m-am‿ī̆mbrăcát i̯ō mirẹása/-ntíi̯ i̯él s-a-mbrăcá‿dă s-a dus [ɛ] că...fii̯ecárẽ/prin̯‿saᵗ/să cîn̯stẹáscă lúmẹa/dúpă cᵉ-a venít el m-am‿ī...îmbrăcát ẹo/ am plecá la udátᶜ[3]... /am̯‿vení‿dạ la udátᶜ.../aᵘ‿plecá‿să ẹa núnu .../à‿lọa‿núnu/şi lā óra trei̯‿ī/că dac-a fos‿tímpu urît am̯‿vru‿să púnem másạ//ş-ā‿ī...cîd a vení‿rúdilí‿méle d-acóló‿dĕ la un̯gurénⁱ/pînă úna‿áltā...s-a făcūᵗ‿şáse/ş‿s-a pus...tọátă mása sẹárạ//ş-ăi̯‿i̯au‿ū...cum să fáce la noi̯ obicéi̯ū/...la nunẹáscă s-a rup‿pî́i̯nẹa mirési‿in̯‿capᶜ/s-a‿arun̯cáᵗ‿ca să ắrun [k] să mănínce fétili/să să mărite mai̯ répede.../dā ![4]//şi apᵘọi̯...am̯‿fo‿la bi̯sérică/nẹ-an̯‿cununátᶜ/am̯‿vení‿dă‿ˡa biserică/şī nẹ-an‿duz‿diréğ‿la cămín//şī...am̯‿fo la cămⁱ̑in/s-à‿puz‿másā/dupā darurⁱ‿ī ...a fost‿ī...núnu/a lọaᵈ‿báni/şî aşa mai̯ dĕpártẹ//á‿strînz‿báni̯/-am dat‿î unẹ-am̯‿fost împrumutáţⁱ/undē...avẹan‿datorii̯/şī d-acîlẹa după cē s-à‿termína‿núntā [ɛ] s-ā dăzlegá [k] m-a dăzlegá‿pă míne la cap/adică mi s-a lọa‿flọárẹá‿dú‿pă caᵖ/ş-am duz‿núnu apói̯ acásă.../şi cu ásta s-a te^{r}miná‿tǫátă núnta//

---

[1] Îi sugerează bunica informatoarei, Andrei Maria.

[2] Căminul cultural.

[3] Pauză mai lungă cauzată de copilul informatoarei.

[4] Răspunde unei vecine care intră în casă.

ionéscu maríe̯a
^{u}óptisp^{r}ezèĉe an^{i}

818. ZIDURILE [ALR I, 75o]

(com.Odobeşti, jud.Dîmboviţa)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: MV

càrtóf^{h}í

càrtóf^{h}i cîn‿îi̯ púnem îm‿pămûṇt/...tot pîm‿mártie/...să fhíi̯e lócu...ogór/dă tu̯ámna/băligărít/...ş^{î}‿cartófi‿avém...ĉine‿vre̯á !/ îi̯ bágă-ŋ‿ca^{z}‿la căldúră//ii̯ alége...s-ái̯bă u̯ókur^{i}...frumo̯áse... dă sămî́nţă/şi-i̯ bágă-ŋ‿cásă//dă pă‿februáre-i̯ bágă//...ca să-i̯ púi̯e...îŋcolţíz^{i}‿bíne//i̯o am pus c^{u}‿c^{u}óţu...atî́t[1] !//am‿făcú‿şanţ cu...sápa/şánţ/...la u̯m‿métru...ũ‿şan^{z}‿dă áltu/...lărĝíme/ş-am pus...cartófu̯-aşá[2] /bi^{n}işór cu mî́na/...la o distánţă dă...dóoze^{j}‿d^{î}‿ĉentimétri únu dă‿áltu/un [ɛ] un ádică uŋ‿cartóv‿dă áltu//ăi̯ mai̯ tăi̯ém/bùnînţelés/cáre-i̯ már^{i} îi̯ mai̯ tăi̯ém//dup-aĉé^{e}a‿an‿tras pămî́nt...pă şánţu̯-òla/şî pắntrē...că‿e la un métru...rîn‿dă rînd/ pî́ntre‿ei̯ a‿mai̯ pus ŭ‿rîn‿dă porúmb//i̯o aşá-i̯ pui̯/dă cî̀zva‿áni̯//

po‿úrmă-i̯ săpắm/dă dó^{u}o‿^{u}ór^{i}/...á‿^{e}-a [aia e a] cartóful^{u}/îl sab‿dă dó‿^{u}or/şî-l mai̯ scos‿tu̯ámna//şî cu el la oráş [!]/la bucuréşt^{i} [!]//

i̯iu̯oníţă re i̯on ĩ‿spúne
polécra su̯áre‿spúne [!]
şai̯zĕşĉínĉ [de ani]

---

[1] Gest: cît degetul arătător.
[2] Gest.

sorọai̯că

punẹá u̯ámẹni//punẹá...tot ómu pă...márĝinẹa...lóculŭ‿lui̯/pă răzu̯áre cum îi̯ spunẹá‿atúnĉa/punẹă‿rînd: şî p-o párte şî‿pă áltą/

[Ş-aia trebuie şi ea îngrijită ?]

da/i̯o sap‿ca pă porúmb/...după sápă... [k] o sab‿dă dó‿u̯ori̯ ca porúmbu/după sápă...tu̯ámna cînd i̯e...în‿tímpu culésului̯ porúmbului̯/...pîn-atúnş‿să cu̯áĉe şî‿ẹa//ş‿fáĉe pălárie máre/un ĉerc aşá máre¹/care sunt...búne//şî o tăẹém/pălăría‿aşá²/béţile rămîne pă loc//venim acásă cu ẹá/...ş-acásă o bătẹám//c-un ĉumág/didẹám aşá³ în‿cápu bu̯ábẹlor/...cu ĉumágu/şî cădẹá bu̯ábelẹ-aẹa... tu̯átẹ//cădẹá//pălării‿lẹa lẹ-azvîrlẹám încó [k] le feloseám/fiie la foc fiie...cînd iérá mai̯ verzi̯ le mînca şî...váca...//

Dup-aĉéa vănturán‿sămînţa/ne dúĉan‿cu ẹa la fábrica...dă ulei̯/acoló o băgá la u‿uruitór...ş-o cojá...cu̯ájea‿aea ntr-o parte iẹşá/şi mi̯éjî singuri̯ într-o párte//şî mi̯éji-ẹi̯a-i̯ băgá la un‿cu̯optór//cáre-i̯ ardẹá fog‿dădăsúp/ca cînd faĉ la cazánu‿dă ţúi̯că //tót cazán i̯ẹrẹa/ş-ála//îi̯ băgá mi̯éji-ẹi̯a‿acoló/şi să-mvărtẹá meréu...u‿fi̯er/păm‿mi̯éji‿ẹi̯a/ca să nu să lipească dă fúndu... cazánlu‿aea//până să prăjẹá//să prăjẹá bine/mirọsẹá...frumós// după ĉe‿să prăjea/îi̯ scotẹa‿afáră/şî-i̯ băgá-ntr-ō...ntr-on‿cazá‿rotúnd/i‿băgá acólo/...avẹá‿nişte pláĉ care venẹá...cît cazánu/ficsẹ-aşá/...parc-ar fi‿fos‿nişte garnitúri̯ ca să...nu fii̯e mai̯ ...miĉ dăcît cazánu-ŏla//şî punẹá...o cuofă d-álẹa dă mi̯ej/...punẹá áltă plácă/neşte pláĉ...grọásẹ-aşa şî gréle/...pănă umplẹa cazánu pănă sus//p-ormă băgá...i da vînt‿pă nişte... [ɛ] dóuo fi̯áre care merĝá aşa⁴/la o présă//şi...o présă dă sus/venẹá...o greuotáte/ş-apăsá/apăsá/apăsá/...şî curĝẹá uléi̯u pă dădăsúpt/...

---

¹ Gest circular.
² Gest imitativ: retează.
³ Gest imitativ: bate.
⁴ Gest.

curĝe̯á pă̯‿zgáb//‿şí zgábu‿ȍla/i̯erá cu‿un̯‿cap lă̯sát ĩ‿jos/care curĝe̯á-n...vásu ómului̯ aco^{lo} únde...//

aşá sắ‿faĉắ...ulei̯u//

[Acelaşi]

proĉéstu

[...] care i̯á a venît o femée/..."pu̯nẹ-mă néne i̯u̯áne pă míne mártoră̯/că i̯eu̯ şti̯u dă pórcu dúmitále cú‿s-a-ntîmplát"//

ş-am pus-o mártọr//

"cum îz‿ziĉe ţí̯i̯e ?"/

"în̟‿ziĉe vasíle de flọárẹa"//

"bi̟ne"//

cum a auzî́‿veĉíni c-am pús-o mártọră/s-a‿^{d}uz‿la ẹa acásă ş-a plătit-o-m‿ban^{i}[1]/a plătít-o/ca să júre acólo îm̟‿favọárẹa...a lor//da !//cî‿s-a pre^{zen}tá‿la júdi̯cátă primã-făţişạ ...îm̟făţişáre/...că trei̯á să vi̯i̯-a dó^{u}o‿ọáre/pri^{m}‿m̥făţişáré‿nú s-ascúltă mártoru̯/dá‿^{e}a‿a ve^{n}í‿prima/...atúnĉã comísi̯a n-o f^{h}í ştiú‿că... m̥ ! că i̯e prima-m̥făţişáre/i̯a cun̟‿ṣ-a auzí‿númilẹ-acólo/a işî́t îm̟‿fáţa lor aco^{lo}‿la másă/...^{la} comísi̯a dă judicát-aco^{lo}/

"to^{v}a^{r}şe preşĕdínte i̯o nú‿ş^{t}u nimi^{g}‿dă pórcu̯-ȍst^{u}ẹa//porcu‿ȍsta venẹá dîntr-un̯‿cîmb‿dîn̯cu̯á î́i̯ spúne ĝẹagírtu/...nevásta lui̯‿i̯ẹ^{r}a...bȍlávă...n-á‿avu‿gríjă̯ dă p^{u}orc...la o veĉínă/şî că ọame^{n}‿éştẹa n-á fọst acásă//a f^{u}ost...femẹ́-àsta la grădínă/şî fhii̯-sọ́‿a fost cu váĉili/pă báltă̯"//

dá‿ẹo cînd am auzî́t aşá/^{u}ódat-an̟‿strigát tárẹ-acólo: "mártor minĉinós !"/cî́t am putút‿ẹo//"tẹ-a plătit îm‿bán^{i}[1] ?"//

atúnĉa/preşĕdintili/a kemat-o pă ẹa "staí̯‿in̯‿fáţa nọast-aíĉ/

---

[1] Subiectul tuşeşte.

şi júră dûpă míne"//

ş-a pus ş-a jurát//ş-a rămás..îm̟‿favo̯áre̯a lor//ş^{î}‿m-ã‿lipsít// i̯ei̯ a spus/comísia:

^{zi}ĉe "naintéz^{i} proĉéstu lã...//i̯a ve̯a ri amendátă cu ĉ͂í‿sute dă lei̯/că a mi̯nţí [k] a jurá^{t}‿falş/şi...înaintéz^{i} proĉés^{t}u la tri̯bu̯nál"//

şī̂/...mi̯-erá că ş-ácolo...púne ál^{d}‿màrtor/plătít/nū̦ cîştigá nimíc//áşà m-an̟‿lipsî́t//

[Porcul ţi l-a omorît ?]

da//am apucá‿dă l-an̟‿tăi̯át//da...ĉ̌ĕ folós !//

şī̂...dumnezéu̯ nu do͡árme//că cu ĉe măsúră măso̯ára/cu̯-áe̯a pri̯méşte̯//cum a cumpă^{r}á‿şí‿e̯a um‿purĉél^{u}...m^{i}ig‿dă pátru súte̯-acúma/ n-á‿stat trei̯ u̯óre-n ...în tî́rlă unde l-a [r] l-a băgát//şi... ş-a făcú ^{l}oc ş-a fuĝít/ş-a ieşî́/şî[1] /dús‿a‿fost//

o vac-a păscút-o p-aĉí pŏ bǒlţile̯-áste̯a/...ĉe̯-a făcút‿â/cúm a venít acásă/a legát-o lung//...noi̯ săpám în̟‿grădin-aco^{l}ó//ş-aúz o^{d}átă...zb^{i}erî́n̟‿rău̯ váca//i̯eu̯/crede̯án‿kĕ-i̯ a me̯a//mă duc/ répede fu^{g}‿d-acóló/v^{y}iu̯ l-a me̯a mă ui̯t/váca...s-a şî sperí̯a‿dă mi̯ne/..."ei̯" zî^{g}‿"nu-i̯ a me̯a"//cîn‿mă ui̯^{d}‿la i̯ei̯ aĉía pe̯ste gard/ váca ^{l}or...aiĉ avém o co̯ástă//cu cápu aşá-n̟‿cu̯ástă[2] /şî cu piĉo̯a-r^{i}l^{i}‿^{d}ĩ‿^{u}urmă...pă de̯ál//şî făcútă/strî́să ĝem aşá/cu bórta‿aşá‿ sus/şi i̯a strûsă.../s-ã-făşurá‿cu frî́ngii̯a/după gî^{d}/după p^{i}i̯ĉu̯ór/ şî zbi̯erá acoló//

i̯o ã‿strigát aĉí la‿^{n}íşte veĉín̟‿să.../că i̯ei̯ nu‿i̯erà/ira [k] i̯er^{e}a la sápă//ã‿strigá‿să dúcă să...dăpă i̯éi̯ acóló/şi s-a du^{s}‿ şī̂...n-a mai̯ trăi̯it/dăcî́t pînă no͡ápte̯a//ş-a tăi̯át-o//

[Acelaşi]

---

[1] Fluieră a pagubă.

[2] Gest: îşi lipeşte obrazul de umăr.

am înnăscút

pă ĝícă l-am înnăscú‿cîn‿avẹám ᵉetátẹa dă dóojdòi̯ dă̦ anⁱ//

[Şi l-ai născut la dispensar, ca acuma ?]

nō ! acásă̦ !//

[Cum se făcea ?]

èhéⁱ ! i̯erẹá o femée úi̯tẹ-o vecîn-ací//ă‿zîs că mʸi̯-a işí‿ búba la ⁱinimă̦//kem pă léi̯ea stánĉᵉa/c-asá o kemá//în‿dăscîntă áẹa/

fácê "àō ! fʰír-ai̯ a nebunéli ! [...] tu ai̯ să-ñaştⁱ"//

èrẹá un‿iring ! mámă sta în‿cása‿àsta/şi‿i̯o-n‿cáz-áẹa¹ //cása ...véke a părí [k] ā mămĕⁱki ş-a lu tătíᶜᵘ//ş-ăi̯a trâĝe dă mi̯ne/ "fă !"/...maẹ-a veni‿şi sî [k] sóru-mẹ-ăᵉă//

"dú-te/lẹáno/dă fă fócu lél-ti !// [ɛ] lel-ta-nnáşte !"//

am înnăscú//cása‿am făcút-o mai̯ anevói̯e//şi m-am [ɛ] pînă... pînă‿ˡa‿dóọşpe am‿â...termená‿tot// [...]

[Şi, pe urmă, se pune aicea la trei zile...?]

dā ! să punẹá//punẹá tre [ɛ] trei̯ stícle/şî trei̯ pîi̯nⁱ/ápăi̯ ĉẹápă/apói̯...care ĉe vrẹá//cărţⁱ/ca să-m̦vẹţē...//i̯o rîdẹám d-um ...dă o fátă vyitregă a mámi‿élẹa//ĉẹa că să púi̯ē să...o kámă pă fátă²/să púi̯e să ríză dă băẹatu mi̯eu̯‿u [ɛ] să îm̦véţe şi álte meseri̯//da úi̯te-l ăl táe cápu dă tọáte//

i̯iu̯ána vlad [k] i̯oána ke vladⁱ̂
şáptezéj‿de anⁱ‿născútă pă nóọ‿súte doi̯

avẹám ţest

[Pîinea se cocea în cuptor ? sau în...]

---

[1] Arată spre casa bătrînească din curte.

[2] Cineva strigase de afară.

418

ave̯ám țest//

[Aveați țest ?]

dā//ave̯àn͜ țés͜/şī cărpătór̆/şi͜ î u̯o coĉe̯ám în țest//făĉán͜ túrtă i̯ar͜ î dᵘospii̯tă/ş-o coĉám în țest//

[Cum făceai turta ?]

dĕ ! [ɛ] pune̯ám͜ â mălái̯u-l ĉerne̯ám/şi pă úrmă pûne̯ám ápă fʰi̯ártā/şi sáre/şi po u̯rmă mestẹcám pune̯ám făi̯i̯nă/mái̯ nițéle tăríțe/şⁱ-o lăsā́͜ să dospe̯ásᶜᵃ̆//ş̆-ápăi̯ pune̯ám foi̯ dă nuc/ş-o pune̯ám pă...cărpătór̆//şî înĉepe̯á [k] cîn [ɛ] la úrmă/o lăsám̄...cîᵗ͜ ştiⁱám i̯eu̯/la͜ ŭrmă dam fog͜ la țest//ş-o coĉe̯ám în țest//

[Țestul era de fier sau de pămînt ?]

dă pămî́nt !//

[Şi cine-l făcea ?]

nő̆i̯͜ il făĉe̯ám !

[Cum ?]

bⁱî̋ne !//ū̆i̯te făĉe̯ám um͜ muşurói̯ aşa¹ dă pămîn͜/şî lu̯ám͜ î húmă/şî cu [k] mai̯ pune̯ám şī...i̯árbă/şî́-l călcẹám dă nóᵘọ u̯orⁱ//ne găse̯ám mai̯ múlte//şi i̯ar͜ ăl͜ lu̯àm/ş-i̯ár͜ ăl͜ lu̯àm...//ş̆-àpŏ́i̯ pă mọşurói̯ îl turte̯ám atúnĉ/şî-l lăsám fo dóo zíle//şi-i̯ băgám͜ â îi̯ făĉán͜ gáu̯ură/ca să baᵍ͜ gáᵘură/să...cîn͜ l-ŏ́i̯ púne...țéstu/pune̯ám o cărămídă ⁱíĉ una͜ aiê/şi țéstu̯-áiĉ//şi-l pune̯ám pă cărămii̯zⁱ//şî la u̯rmă/cu cărpătóru/băgám pîine̯a/şî ridicám͜ â țéstu cu bᶦ̂áțu/şi dan͜ cărămizilⁱ͜ la ᵘo párte/şi eū [k] lăsám țéstu pă pî́i̯ne/şi pă úrmă pune̯ám fócu pă lîngă͜ e̯a//să ŝi mînce̯át͜ ă túrtă şi pî́i̯ne aᵗᵘⁿĉ//şi̋ pîi̯ne̯a búnă/şi̋ túrta búnă//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest. În continuare, informatoarea îşi însoțeşte textul de pantomimă.

făĉé săp^{u}ún

úi̯te cum îl făĉém: pun^{i}ém î ĉenúșa/șī o ĉerném pă ĉenúșă/ș̆-o punén cú ápă căldúță/sau̯ réĉe/cum vréi̯//șî o lăsắm așá/cam fŏ... pátru ĉin zíle//și mai̯ mèsticắm ĩ i̯a...//și după ĉé vedém noi̯ că s-a făcút [ɛ] leșíi̯-áe̯a/că ziĉem că-i̯ leșíi̯e/luón s^{u}ódă/dă săpún// s^{u}ódă/ca^{u}ústică//și punem â grăsíme̯a-n tuĉ/șī puném um búlgăr dă s^{u}ódă/acoló așá/șî la úrmă merĝ-așá fhérbînd/c^{î} după ĉe fhérbe i̯el bíne și să-ngróașă/înĉép^{i} să pui̯ s [k] áe̯a/súda//și-i̯ pui̯ sódă/-i̯ pui̯ leșíi̯e/-i̯ pui̯ sóda i̯-ai̯ pu^{z} leșíi̯e/pînă să...să fi̯érbe i̯el și să i̯a du pă tuĉ așá să mérĝe că.../nu mai̯ rămîne pă fîcắlé^{z}/nu mai̯ rămîne nimíca//șī-l dă jos și gáta//púnē sáre și gáta// ásta-i̯ să^{pún}//

[Și-l tai chiar atuncea ?]

n^{u}o !

[Da' cînd ?]

cum e dimine̯áța//dacă-l dăm az^{i}/mî́i̯ne dă dimine̯áță-l tăi̯^{em}// àșá-l tăi̯ém//

[Și ce rămîne dedesupt ?]

rămî́ne ũ fel dă...cum să spun eu̯ că rămûne ?//ũ fel dă...

[Rămîne ceva ?]

dā/rămûne//

[Vrece.][1]

[Vrece se zice pe aici ?]

da/vréĉe să zíĉe/da ^{i}eu̯ ziĉe̯án că să... [ɛ] 'ĕ ! nu ! vréĉe ! da ! vréĉi̯e rămîne//

[Da' ce ziceai ?]

nū în dam se̯áma cam cun să fhíi̯e să fhíi̯e pòtriv^{y}ít/un lúcru potri^{v}yí/da àșá/cum a zis co̯ána...//

---

[1] Preoteasa, care asistă la înregistrare, sugerează termenul.

420

[Vrecea o arunci ?]

mai̯ o ᵘ̂oprí̃‿șí p-áe̯a//

[Și ce faci cu ea ?]

ști ĉe făĉén̨‿cu e̯a ?//úi̯te̯ cîn‿e aeú vára/dácă vrei̯ să spelⁱ̆ ũ‿aragáz/sau̯ u̯ále dă [ɛ] dă fᵘ̂óc așá/dó̯ vátră/să faĉḗ dă ziș‿c-acú le-i̯ cumpăráᵈ‿dîn...dîm‿pʰi̯áță//așá...//

fhérbⁱ̆ àpa‿áe̯a/pui̯ nițícă vrêĉie d-áe̯a/și le moi̯ acólõ‿u̯àl-áe̯a/și la úrmă cĩ‿le̯-öi̯ sco̯áte d-acoló așá le scōțⁱ̆/frumu̯áse̯...//ș‿să spálă tót tot tod/nu rămîne nimíca//

[Și dacă nu ți-a ieșit bine săpunul ?]

îl dăm‿î...îl dăm‿î i̯ar în̨‿crop//îl dăm în̨‿crop//îl tᵘ̂ocắm/to‿săpúnu/și vréĉii̯-àᵉ̂a n-o l [k] n-o arun̨c^îăm/pînă nu ves‿că ⁱ̂e săpúnu bᵘ̂un//șī dacā nu e săpúnu bun/i̯ar îl tu̯oș/pă tu̯ot/îl tᵘ̂óĉ‿așà bucăți̯éle/și-l [k] i̯ar îl pui̯ pă fᵘ̂oᶜ/i̯ár îl‿ei̯ la fi̯ert/... dácă-i̯ mai̯ trebûe sú̯dă/dácă-i̯ mai̯ trébûe leșíi̯e/ásta‿e̯//și gáta/să dréĝe//

parașkíᵛ‿me parașkíva [zisă] kíța
dă pàtrușĉín̨jⁱ̆‿dă anⁱ̆

s-a măritát aĉíle̯a într-ũ‿sad‿veĉín

úi̯tē...ásta du pă...ásta mai̯ micā a me̯a/care e̯o [k] s-a măritát aĉíle̯a într-ũ‿sad‿veĉín/tod‿vene̯a um‿băi̯át pă la noi̯//i̯ere̯ā dă la vlășĉen[1]ⁱ̆ //și̯/că ĉe̯-o fhi azⁱ̆/că ĉe̯-o fhi mîi̯ne/cu băi̯átu ăsta/...pînă într-o dátă i̯-a spus‿î lu sóțu mio că vre̯a să i̯a fata//și noi̯ ĉe̯-ã‿zis ? că să n-ő dăm !//că ⁱ̂e în alt sat/șī că să fhíi̯e dîn‿â saᵈ‿dă la noi̯/...șī pînă-ntr-o bună‿zí ne̯-am pomeni‿fără e̯a// [!]

ĉé mai̯/s-a-ntîmplát cā ⁱ̂ere̯á și sóțū acás/i̯ere̯a dumínică//â‿

---

[1] Sat învecinat (com.Potlogi, jud.Dîmbovița).

fos‿şi i̯ōᵘ.../ⁱereá o núntă [r] o núntă la noi̯‿in‿sat//şi cînd‿â venín‿dă la núntă/ [ɛ] vyíne şī bărbátî-mẹo/vʸíu̯ şi i̯oᵘ/vyíne şi băẹ́atu/că trăi̯á/şī cîn‿să vʸíi̯e şi fáta dă ŭ‿să mai̯ fhíi̯e ? că să dusése//şi/să dúse bărbátî-néu̯ pă dẹal /sā-ntu̯árse-napói̯ acíleạ la cᵘoperatívă/să-ntu̯árse-napᵘói̯/întrebá/ĉé‿să‿mai̯...!//n-am au̯uzí‿ niş‿cu ĉíne/nişⁱ.../ĉé‿mai̯ ! an‿sta‿noi̯ tọátă nọáptẹ-aşá în... tr-ō gríj-aşá/ĉ-o ŝī...//cînd/diminẹ́aţa am auzít: că a lọát um‿ băi̯át dîn‿vlăşĉénⁱ/şi că...a plecá‿cu i̯el în nọáptẹ-aᵉa/ş...//pî‿ la úrmă/bărbátu-mẹo s-a duz‿la gáră//şi s-a-ntîlní‿cu ĝíneri-mio acólọ-aşá//şī...ĉe să mai̯/...a zîs că să vyíi̯e la noi̯/să ne-mpăcám/noi̯ ĉe‿ereá să‿mai̯ făĉém: nẹ-am împăcá/şi gáta//

[Aceeaşi]

lun‿dă diminẹ́aţă

[Luni, după nuntă, se mai face ceva ?]

da !//să púne i̯ar másă//i̯ar.../dā...vyíne núnu/lúme/şi...púne másă//

[Nu mai vine la părinţii fetei ? Cu...]

dácă e fáta [!] că mi̯-e şi ruşíne să spui̯ !//dacă ⁱe fáta măritát-atúnĉⁱ/şi i̯e fáta cumínte/ca să o [r] s-o spui̯ aşá pă larᵍ/ ĉẹ mái̯ că

[Spune, cum e obiceiul pe-aicea .][1]

păi̯ aşa‿é !//şi dacă ⁱe fátā...adică dacă-i̯ măritát-atúnĉ/şi a fos‿cumínte/ă vyíne cu rakíu̯ róşu̯//că n-am dăcî‿să spui̯ aşá[2] / pâi̯ ĉé să fac !//

[Dac-aşa e !]

da !//şi ca să ûnţelés/ca să ştíi̯e lúmẹa că a fosᵗ...cumínte/

---

[1] Anchetatoarea vorbeşte paralel cu informatoarea.

[2] Se adresează preotesei.

şi...//cu plocuon/cu...bucuri^{i}e/ĉe mai/aşa//şi dacă nu e/...gata//

[Tace !]

taĉe//

[Ori face ceva...rîs de ea ?]

nu/nu la noi nu s-a pomenit//nu s-a pomeni^{t}//înaiinte/să vorbia lumea/că le duĉeá în copăi cu ĉenuşă//da ! [1] ei/le punea în copăi cu ĉenuşă//punea o copa^{i}e mare/d-aste dă spălá cum s^{î} spun î/ş-o punea acoló aşá ş-o că [k] o trăg^{e}a cu patru b^{u}oi//

[Da' ce, ea sta ?]

ĕ^{i} ! sta !//^{u}o^{r} să duĉá la părinţ şi-i spunea/"mai in dai doo pogoane"/cum ierea-na^{i}inte/cu poguane/"mai in dai...^{î}avere/mai in dai..."/uor o punea pă dinţi dă grapă//o punea [k] punea grapa cu dinţi-n sus/şi o punea pă dinţ-iia acolo//

[Şi cum sta ea acolo ?]

e/cum sta ?//ĉe mae//da aşa e dă mult//da s-a-ntîmplá la noi in sat/treburle-as^{tea}//

[Ai apucat ? Ai văzut ?]

n-am apucat//n-ă văzut//mi-a spus şi miie soacră-mea aşă bătrîn/da...n-am pomeni/n-am văzu/n-am [r] n-am văzu/ĉe mai !//aşa rîs/că mai rîde dă ele/că mai faĉe/da asta nu/n-am văzu^{t}//

[Da' cu socrii se face p-aicea luni ceva ?]

stai să vă spui io ĉe-am păţi la bucureşt^{i} !//am făcu nuntă la bucureş^{t}/şi gată/ĉe mai/să ne suie roabă ! [!]//lun^{i}/cîn am venit [k] cîn am işi^{d} dă la salon/c-am făcu nunta la bucureşt^{i}/cu fata a mare//şi/tot î spunea miie mereu tuată săptămîna//şi ĉē/n-aveam [k] aveam fo treişĉinj dă an^{i} atunĉ cîn ier^{e}am...dă prima dată soacră ma^{re}//şi/tot în spunea miie dă roabă//mai in da aşa/î spunea "ē lasă/că să ves ĉ-ei să păţej^{i} lun cu ruaba !"//da io zicẹan‿că tot o fhí mincûnă/tot o fhí glúmă ^{zic}...//

---

[1] Sublinierea informatoarei şi explicaţiile ei sînt provocate de mimica anchetatoarei, exprimînd uimirea.

cîn‿işin‿şi noi̯ dă la saló^{n}/cu tọátă núnta/d-acoló aşá/áltu... mai̯ bẹat/áltu mai̯ trẹaz/áltu mai̯ somnorós/ált^{u} dẹ ! lun‿dă diminẹáţă/ĉẹ‿ma^{i} !//v^{y}íne dîn...ọámeni núnţi d-acolò/vyíne únii̯...aşá pă furíş//avẹá rọába pitítă//cîn‿a^{n}‿trecú‿noi̯ p-acolẹá/zŏu̯ cọána pre^{u}otẹá^{să} !//cîn‿an‿trecú‿p-acolẹá/hopà[1] ! a puz‿mîna pă noi̯/púne pă...ĉẹ‿să‿pui̯ pátru ĩş^{i}‿intr-o rọábă bre ? s-a ru [ɛ] s-a ru‿rọába [!]//da !//

[Dar care patru ?]

păi̯ s^{u}ócri/adícă tat [k] táta şi máma‿al[ɛ] băi̯átuli̯/şi n^{u}oi̯/şi‿io şi cu bărbát^{î}-mẹo//

[Toţi patru ?]

tu̯os‿pátru//şĭ núna/că s-o sui̯e pă clos^{e}ét/da !/s-o súi̯e pă closé/zău̯ cọána pre^{u}utẹása !/şĭ pă sọácră mi̯ică/s-o súi̯e să jọáĉe ĝambaráu̯a‿acoló aşá [!]//zău̯ úi̯te/mie mi̯-a foz‿ruşine cîn‿am venít acásă şi s-a‿auzí‿vòrb-ástă‿sat//ca să híu̯ drẹáptă/a zis că...ĉe să adícă d-ái̯a mi̯-a făcút aşá/că pu̯áte n-a fos‿fáta mẹa [!] cumínte//

şĭ ĉerẹá acoló aşá: "cî^{d}‿dai̯ să te dau̯ jos ? cît ?"//...da/ că zíĉá că...cîd‿dăn‿să ne dẹa joz‿dă...//da pă mine n-a apucát// cîn‿a puz‿mîna pă mine/şĭ s-a ru^{b}‿şi ru̯ába/şĭ p-íĉ ţ-e drúmu !

[!]//s-a ru^{b}‿ru̯ába/s-a ru^{b}‿[ɛ] mîi̯nọáĝili̯-àlẹa‿amîndó^{u}ọ//ĉẹ mai̯ ! //cúscră-mẹa i̯er^{e}á o feméе grọásă şi mărúnt-aşá//apŏi̯ marin/apăi̯‿i bărbáti̯-so/pátru ĩş^{i}‿intr-o rọábă ĉe‿era să-m...//cît [k] şi pă sus să nẹ-o şi dus/şi tó‿să rupẹá//

[Aceeaşi]

---

[1] Bate din palme.

424

dac-avẹá lẹac să sculá

[Cînd era copilul mic, era obiceiul să nu-l laşi singur ? Cum era ?]

ştiⁱ̑ cum ịerẹá ?//zicấị că să nū laşᵻ copⁱ̑ílu cā să-ị puị dacă plejᵻ‿d-acásă saụ plejᵻ‿dắ‿lîŋgạ́ ịel să-ị puị ĉevá fhér la cap ca sā...fíe táre/sạ fhíẹ...cạ să nu să spérie...//

şi să dă [k] dacā să bolnăvịá copilu niţél/gáta/să te duşᵻ‿cu ⁱ̑el să-ị dăscíŋzᵻ‿dă cuị/să-ị fajᵻ‿dā...că áre spurcăĉúnᵻ/cā ịe dă mùma-pădúri/cā...cu ắsᵗᵉ̣ᵃ//

[Cum era de cui, cum de spurcăciuni şi cum de muma-pădurii ?]

dacă erẹá dă spurcăĉúnᵻ/númaị băịéţị//ádică şi fétili !//le ịẹá nẹ́şte búbe-ŋ‿cap//búbe îŋ‿cap/saụ‿u aşá şi pă ịeị...//şī să duĉá şi le dăscîntá/dă spurcăĉúnlẹ-ástẹạ/şi le treĉẹá//şi dā [r] dă cuị/númaị băịéţi// [ɛ] acólo la ịeị...între piĉọáre/ĉẹ́ maⁱ̑/la bọ́aşe acoló aşá/ĉẹ-avẹá/cā...înnegrẹá dă ţipát//şị care ị-apucá nú maị scăpạ́//ụorᵻ sọ-ị şi făcú‿dă ĉē...//dā aşá‿auzẹā́‿şi‿ịo pă sọácrâ-mẹa/n-ā‿văzút/îị punẹá aşa cū pⁱ̑icụárⁱlĩ‿sus/şī bătẹá uŋ‿ cuị aşá/între pⁱ̑icụarlẹ lor/şi nu ştu ĉe zicẹá [ɛ] cîtẹ-ó femẹ́e d-ástẹa bătrînạ́//şi dac-avẹá lẹac/să sculá//da !//şi dă mùma-pădúri ţipaᵘ̑ tọátă nọaptẹạ//da/şi ịo ā‿făcú‿fetiţi méle dă prìma‿ dátă/carẹ-am avút-o//

[Cu ce i-a descîntat ?]

ca să fhíụ drẹáptă cu o fọárfecạ//îị dăscîntá cụ-ọ fụárfẹcă aşá cîn‿î sfinţẹá sọárlẹ//ị-a dăscîntá‿dă treị ụorᵻ şi gatạ//

[Aceeaşi]

819. BREZOAIA

(Com.Brezoaele, jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: CB

am scăpát în‿genúké

mi‿s-a rúp/‿şí cărúţa//

[Cum ?]

s-ām [k] dus [k] f^{u}ost încărcá^{t}‿cu várză/şi-m‿pădúre-ņ‿rîịọá-să/s-a rẹtezát cuịu dî‿lă ịinima cărúţị//ş^{e}-am̄...stát acólọ.../ş-a vénit^{î}...un úņk/...a vení^{c}‿‿căruţa gụálă ^{d}ă la bucuré^{ş}/şị-am dăscărcá^{d}‿várza/dîņ‿cărúţă.../mẹa-ņ‿cărúţa luị/şí‿ẹ-an‿da‿p-áẹá‿rúpta luị/şi [ɛ] m-an‿dus ẹo cu áẹa búnạ la búcuréşt//

al^{d}‿dátă m-an‿dus^{î}...la múnte//să ẹaụ níşte lémne//şi nú cunọştẹán‿drúmu//şị-avẹám un ọm.../dî la noị dîņ‿sá/d-aic^{i}/cáre ^{i}erẹá nainte/şi ^{i}el... ịerẹá cam băút//ş‿cînd aņ‿coborît^{î}...dăvále/ịo n-áņ‿cunoscú‿drúmū.../cum éste p-acólo^{b}//ş-am văzú/că ^{i}erẹá nọáptẹa//aņ‿văzú‿că‿caị v^{i}ín^{i}ẹ répẹdè/...dăvále//ş-aņ‿sărí‿dîņ‿cărú^{t}ă‿répidé/aņ‿ca [k] lọat cáẹ-alătur^{î}/şî mergînd aşă.../am scăpát îņ‿genúké/aņ‿căzút îņ‿genúke/şi m-a lụat cálu cu...cu picọru/m-a isi [k] b^{i}iḍ îņ‿spinaré/şi m-a băgát între caị//ş-ẹo m-am agăţá‿dă ụoịştẹa cărúţi/...ş-am mérs ca fro zéĉe métrị/da cînd‿î...am căzút/ịo aņ‿strigá^{d}‿la únu/zic "saị silică !" la ăla caré‿e^{re}a naintẹa mẹa//ş‿cînd‿î [ɛ] ịo aņ‿s [k] mer^{s}‿cam [k] fro zéĉe métri/ĉe‿m-aņ‿gîndí^{d} ? zig "mă dúĉe caị-ņ‿fro rîpă-n ĉeváşîlẹá/...ş-acú" zi^{g} "maị biné‿să-n‿daụ drúmū [ɛ] dea lúngu/pîntre cărúţă/să trẹácă...cărúţa pă să [k] pîntre rọátili cărúţî"// şí‿cînd a sosí^{t}‿éla/s-a pu^{z}‿naintẹa cáilo^{r}/ş-a vẹni‿rụáta/ş‿s-a proptí^{t}‿în‿cụásta mẹá//şi ^{i}erẹá cărúţa-ņcărcátă c-o miịe doo‿súte‿

426

dĕ kíle dă lémne//ş-am avút un cal ~~așá~~ dă bún/că...s-a pus cá^i-n cur/şi m [ɛ] m-an tra^z ~~binișór/am~~ íşi dă ɔu roátă/ş-am işít [ɛ] pă lînga piêér^i lí calulúi/şi...àm scăpá d-acólo//

íene te dumítru
sàpte^j dói [de ani]

[Porumbul ; grîul]

la noi porúmbū [ɛ] /ară... ^cu plúgu/un om ará cu plúgu/şî la trei brázde/punéa unú porúmb/cu páru//áre um par/şi luå boábili-n traístă/şí punéa//la duoi paş...//cui^b dă cuib//punéá ĉin şase boábe-n î [ɛ] în...cuib/că d [k] ca să răsá^ee//întodáuna lăsá că [k] mai mult/ca să răsae//şi dúpă ĉe să făĉá porúmbū...márè/înnainte n-ávea níĉ^i...prăşituór^i/...cum sunt acú/sau rărít^i//venéa ş^i-l săpá la rîn^d/cū...cu sápa//munĉá ómu şi săpá tot...po^rúmbú//îi făĉá cuib la porúmb/îl plivíá lî [k] dă pri^m [k] dă la príma dátă/dă la...príma...práşă//îl plivíá/-i lăsá/trei/pátru/depándă cum...i să păreá ^uómului/ca să...să-l láse-n cuib//şi dúpă ĉe să făĉ^ea máre/să făĉá ^bp-aşá[1] dă máre/îl loa la sápă d-a dora//ş-apăi îl...làsá pînă toámna/pîn la culés//îl culeĝeá...//la noi in álte părţ^i.../ştiu/că cum am f^uo şi io/pîm moldóva/pă.../rupeá porúmbu cu fuoi cu tot//la noi il...cúrăţă curát//da cînd îl culéĝe dîn cîm^b/l-adúĉe curát//îl bágă-m pătúl şi.../tèrmínă cu iel//

[Şi cu ăia de pe cîmp ce faci ?]

^gcuoĉéni ?//cuoĉéni-i tăĝám dă...pă cîmp/îi legám/făĉeám ^sznop^i/şi-i aduĉeám acásă/-i făĉám...glúĝ^i/már^i/péntru v^yite/ca să dăm ^hrană la vi^te//

[Şi grîul ?]

---

[1] Gest: înalt de cca 1 m.

grî́u̯u.../nói̯ u̯ámeni[ɛ]/majoritátẹa ọamínilọr/cáre ^{i}erẹám/... bo^{i}éri mai̯ făĉá și alfel//bo^{i}éri ará lócur^{i}li mai̯ naínte/...semăná grî́u̯u/și da cu grápa dă fi̯er//da‿ai̯ noșt^{r}i [ɛ]majoritátẹa venẹá șī...îl săm [k] îl sẹmăná-nti grî́u̯u/și la ú^{r}mă ará/grăpá lócu cu grápă dă l^{i}emn/și-l‿lăsá așá//că n-ávẹa t^{u}oț^{i} posibilitắz^{i}‿dă grăb‿dă fi̯er//grăb‿dă fi̯e^{r}/dacắ‿erẹá...dóo trei̯ grăb/dă fi̯er/în‿sat//în comúnă//

[Pe urmă ?]

cîn‿creștẹá/dă să făĉá máre/dă să...cọĉá grî́u/-l tăẹán‿cu... seĉíra//

[Și ?]

îl tăẹám‿cu seĉíra/îl‿legám/îl făĉ^{e}án‿^{z}nop^{i}/îl făĉ^{e}án‿clăí/ș‿cîn‿venẹá tímpu/să ne duĉem lá [k] dă/avẹám p^{u}o^{s}ibitá‿dă va [k]/venẹá mașína/cîn^{d}‿venẹá mașína//în‿sat//că venẹá mașínă/dă-s‿făĉá o ár^{e}e/la cî́mp/úndé‿ierẹá [ɛ] pátru‿ĉinș^{i}‿pogọáne dă grî́u̯/la un‿lọc/aduĉá mașínă‿ac^{u}ólo/și naínte ^{i}erẹá mașínă/cu vapu̯áre//nú erá cū...motór//și băgá paē în‿vapór/încălzẹá vapó^{r}u și.../mérĝẹa **mașína//treeram grî́u/-l [ɛ] punẹá ómu-n‿sac/sau̯ dacă n-ávẹa sac.../** îl punẹá-n‿căruță/p-u̯o pătu̯ră/pă ĉeva/și-l aduĉ^{e}a acásă//și‿după ĉē [ɛ] l-aduĉ^{e}á acásă ^{u}omu/și‿avẹá nevóe/făĉẹá făină/la mu̯ară/da să făĉá faínă nẹágră/nú ca acúma//...ca să o maĉíné‿lă...lă‿luc/

[Dar mai înainte, cînd nu erau nici vapoare, cum se treiera ?]

încă la noi̯ n-ám pomenít/da-n áltă pártē/ [ɛ] îl făĉá cu cái̯//

[Știi cum se făcea ?]

dă//punẹá grî́u̯u...culcád‿jos/cam dă fro jumá dă mẹtrū.../dă gros așá/ș-avẹá un țăruj‿bătu^{d} la m [k] am‿văzút î^{m}‿moldóva ẹo// avẹá ū‿țărúș...bătút în‿miljóc/și lọa d^{u}oi̯ cai̯// [ɛ] legáț^{i} alătur^{i}//și-i̯ lọa la rîn^{d}/și cai să-mvîrtẹá dúpă țărúș//și‿dupắ ĉe să-m [k] îmvîrtindú-sē meréu̯ după țărúș/venẹá și să...să strî́ngă

428

ţărûşu/pînă cîn̦ venea la ţăruş^{t}//şî la urmă/după ĉe isprăvea.../dă-n̦vîrtit aşa.../pă ţăruş-o^{s} dă să-m [k] frîngi^{e}a tuată/frîngi^{e}a pă ţăruş/îi̯ lua...înapoi.../dă să dăsfăşura frîngiia du pă ţăru^{ş}/şî merĝ^{e}a dă să [k] merĝa ca^{i}i şi.../îl bătea aşa/toată ziua/pînă cî^{n} [ɛ] ^{c}înd este//după ĉe-l lua ^{i}ei [ɛ] bine-aşa/dă-l bătea/că dacă e bătu^{d}/dă n-a mai rămas...buabe pă...pă spic/lua cu furcă/şi scutura paili toate/şi le da la o pa^{r}te/şi grî^{u}u-l lua/...şi-l s [k] î^{l} strînĝa depa^{r}te/ş-avea nişte ĉ^{i}urur^{i}/...dă mîn-aşa făcute/şi [ɛ] da-n ĉ^{i}ur-ola/şi cădea pleava/t^{u}o^{t} ĉe erea acuolo/şî rămînea bobu [r] bobu cura^{t}//

[Acelaşi]

asta erea petreĉe^{rea}

[Cum petreceau tinerii mai demult, de sărbători ?]

petreĉa foarte bine/erea frumos//da//venea şi să...duĉ^{e}a la horă/...şi jucă...toată ziua ^{l}ă la [k] juca la horă ac^{u}olo/pînă colo [k] juca do [k] o uoră/doo/şi le d^{e}dea repau^{s}/şi la u^{r}mă/aiĉa la noi/aveam...o grădină mare//care nu er^{e}ă...cultivată cu nimik//şi după ĉe...da repaus/cît î tim^{p} [ɛ] să stea repaus/pleca băeţi cu fetili/să plimba p-ac^{u}ol^{u}o fro uoră şi.../mai vorbea băeatu/care-avea şi el î...drag dă fată/vorbia cu ea s [k] pin grădină p-acolo/dă găsea şî/venea la u^{r}mă la horă/şi-nĉepea şi juca ear//juca pînă seara/pînă sfinţea soar^{i}li//asta erea petreĉe^{rea}//da lî [k] bă^{i}eţi/tineri/dar î...nainte vreme la noi/...sîmbătă seara.../cînd erea/...ierea lăutari/după ĉe cînta la bă^{i}eţ^{i}.../şi să termena h^{u}ora/rămînea uamen-eştea tineri/la cîrĉimă//mai bea ac^{u}olo [ɛ]/^{d}pă ĉe bea să scula [ɛ]/d-ac^{g}uolea dî la masă/ei să duĉa şi juca/că erea femei tine^{r}e/cu uamen^{i}/cu du

[k] /mai̯ jucá/şi-şⁱ petrecâ pînă pî la zéĉe/únşpe nọáptea//

[Dar la Crăciun care erau obiceiurile ?]

păi̯ la crăĉún.../ [ɛ] pînă-n ánu nọ́u̯ ū.../plecá copíii/cu plugușóru//

[Şi înainte de Crăciun ?]

înaínte dă crăĉúⁿ/nu era niĉⁱ-un ọbiĉeⁱ//nu//

[Colindatul.][1]

cum ? ă cuọlindéţea//da/ástă erea/cᵘolindátu//în ajúnu crăĉúnului.../venea cuopⁱiⁱi şī/că ş-acúma éste tot aşá//să sculá diminéaţa cᵘopiⁱi/ş-o lọa dī lā un cab dă...dă sat//şī...plecá tᵘoˢ/să strînĝeá tosⁱ cópiī/carē puteau să dúcă şi...//stau̯ uamini la puártă/şi le dă covrij la fⁱiecáre//ş-acúma tot aşa/şī... pînăn ī...pînă ī a [ɛ] în ajúnu crăĉúnᵘlúi//ş-apói̯ dă...pînă [ɛ] ánu nᵘọu.../plecá copⁱii cu pluguşuárⁱli//venea cu vasílca/venea dă.../cînta/copíⁱi/p-acᵘolo/oameni şi...//vénea d-ăştea [ɛ] /aveam ţiganⁱ d-ăştea/în sat//şi iei̯ i...făĉá o păpúşă dă...dă cîrpe/ᵘo cᵘoseá/ş-o punea-n cuoş.../ş-o căpăţînă dă pᵘorc/ [ɛ] o jumá dă căpă/ş-o puneá acólo/şi cîntai̯ i.../la fiⁱecáre...gᵘospodár//şi-i̯ da cárne/mălái̯ i/ban/ĉé vrea să lé [r] să le dea şi lor//venea cū...cu ásta cum să spun ī/cu guárna [ɛ] /gọrnişti dă ...cînta/lăutári...//să [k] lăutári să ᵗĉᵉa mai̯ mul/la care-l kemá vasíle//

[Şi pe urmă, în ziua de Sf.Ion sau de Bobotează mai era vreun obicei ?]

la sfîntu iuón//în zioa dă bobotează/...seára/să strîngá copⁱiii...la cîrĉimă/flăcăii/şī băeţi//şi...făĉí ../cum să spun ī.../iordánu//făĉea o prăjină máre/o-nfăşurá cu béte/...ş cū [k] lua d [k] c-aveá fétili/nainte vréme fetili/făĉá béte/dă-nciņs/şi da carē [k] dă care băeát aveá ea drag/îi̯ da dă purtá bétili//

---

[1] Intervine soţia informatorului.

430

ş-um băga dacă vorbía cu doo fetē/sau aveá bete d la doo tre^{e} fete/să-nĉingá cu e^{l}e/da la áea caré er^{e}a mai drag/să-nĉingá cu éle pă dasúpra/şi la àlilánte l^{e} lăsá ǹuma un ca^{p} dă [!] dă béte/dă să vedea//da/şī.../făĉá steàgu-óla/puneá neşte bazmálē.../în steag ae^{u}ole/l-îmbrăcá cu brád/şī-l ţîneá-n.../pă úliţă/-l purtá pátru inş^{i}//pă úliţă//ş-ĕiláns^{i}/plecá pîn cáse//dă-l ior^{d}ăneá pă om/l-ardicá-n sus//dă doo trei uor^{i} in sus/îl iordăneá//

[Pe care fete le prinde, le scaldă.][1]

şī pă cáre féte le prindeám/le scăldám//să fai foz ĝéru cî^{d} dă máre/le duĉ^{e}an la puţ/şī le turnan cîte trei găle^{z} dă ápă-n cap//

[Acelaşi]

o eau şi dă lun^{i} dă diminéaţa

[Vrei să ne spui ce-ai făcut ieri toată ziua şi astăzi ? Da' o iei, aşa, de ieri dimineaţă.]

o eau şi dă lun^{i} dă diminéaţă/dacă vre^{t}/dă cînd am începú^{t}...

[De cînd vrei dumneata !]

da/lun^{i} dă diminéaţă/ne-an duz ^{l}a un vecin cáre/că n^{u}oi i.../acúma aíĉa la no^{i} la brezoáili.../găsim um plug/cu doi cai/...să ne áre//şī ĕ...ne strînĝe^{m} mai múlţi/ne-an ^{s}trîn^{s} ĉinş^{i} fam^{i}ili^{i}//noi la un loc/ca să fim...zéĉe/únsprézèĉe oámen^{i}//că ne trébe únsprezèĉe uámen/duóişpe/nóo/depándă cum...la [ɛ] pus dă cartó^{v} dúpă um plug//ş-am pu^{z} la un vecin aĉílea [ɛ] /cáre é vecin [ɛ] piste drum d-aĉí/i-am pus p-ai lui i...lún/márţi-am pus.../la áltu/seára/dupá ĉe-am ^{i}isprăvíd/vă spun/după ĉ^{e}-am isprăvitără...dă pus.../a loát al [k] veĉínu cáre a f^{u}os...cu cartófi/a luat un‿kíl dă ţúịcă/şᵉ-am băŭ‿şi noị cîtę-o ţúịcă/ca să [ɛ] putén‿rezistá la múncă//

---

[1] Intervenţia aceleiaşi.

a dᵘóọa zi dă diminę̂áţă/nę-án‿dús.../la alt óm/a avúd‿gunᵘóị/băligár dă...dă vⁱíte/pă lóc/am întíŋᶻ‿băligáru dă diminę̂áţă/şi la úrmă/ᵗpă ĉe l-am întínz/l-am [ɛ] risipí‿pă lóc/am încépu‿cu plúgu/şę-am aráᵗ/pînă‿cînd an‿termęná‿şi...p-al‿luị//la úʳmă/-n‿ziụ-aịlántă/următụáre/tot aşá/la tᵘósⁱ‿pînă...ástăzⁱ.../am avút ū...tọvárăş/tó‿d-al nóstrụ//ca să [ɛ] púĕ cartófⁱ//şi n-á găsí‿plúg‿ịĕl//că plúgu cáre l-am avúᵈ‿nᵘóị.../l-am dátără.../s-a duz‿la álţi/că nu [ɛ] nú‿ᵐị-a spus ála că‿ără şi ịĕl//ş-acumá ˡ-aşteptán/că áre plug maị tîrziụ/după másă//să-ị púnen‿şi‿p-aị luị//ş‿termịnăn/cu cartófi dă pus//

[Acelaşi]

[Zarzavaturi]

múnca cartófúluị...ˡe-ŋ‿félu următọr: d-ezémplu.../la sînpiétru/cîn‿să scụátę/saụ tọámna/ţi-aị oprít‿ī...dă sămînţă/un terén acụólᵘo/îị adúĉᵉ-acásă/l-adúnⁱ‿i...în‿cᵘóşurⁱ/ᵗp-aĉéęa-ị laşⁱ pînă tọámna/ĉiné‿arę beĉⁱ/i bágă-m‿beĉ/ĉine nú/-ị bagă-m‿pămînt/în‿grọápă/...şi primăvára-ị scụáteᵐ/pîn‿februárⁱe/pî la ĉínşpe februáre/încépe ịarovizátu/aşá púnem noị//da tótuj‿nú e bíne/că créşte cᵘóltu máre/să rúpe/...şi nú e bíne/kar cu cᵘóltu máre//îị púnem‿la lăzⁱ/şi-ị băgăm în‿cámęră lă... [ɛ] căldúră/şi dú [k] cîn‿să fáĉe la o mărime ọáre/dă ne convⁱínę nọọ-aşá ródu/dup-aĉéᵉa-ị treĉém‿ˡă réĉe//ş‿cîn a sosí‿tímpu/dă să-ncălzᵉéşte/priịélniᶜ/atúnĉ ịésen‿la semănát//la [ɛ] recᵘoltátu cartᵘófúlúị//o recoltăm/dup-aĉéᵉa-l prăşim ęáră/dă dọọ ụórⁱ/mérĝem ęar la reᶜ [k] la scụoz/dă-ị scụátem/fiⁱe la noị/fⁱiịe la ĉeápe[1]/şi ęaʳ‿rămînē...p^{u}orțiunea/eară pentru sămînță//ș-~~așa facem~~ în c^{u}ontinuare

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

[Și altceva ce se mai seamănă ?]

după aceea/după recoltatu zar [ɛ] cartofului/s [k] o parte să pune castraveĉ^{i}er^{i} dă toamnă la noi/și o parte varză//

[Varza cum se pune ?]

varză.../e-n felu următor: acuma/prin î...la zeĉ^{e}-/aprile/ĉinșpe/mă ro^{g}/după cum pune fiieșcare om/dă să silește//faĉem î ...brazde-/aven teren dă brazde/-l săpăm b^{i}ine cu cazma^{s}oå/-l mărunțim/simînăm răsadu/și dup-aĉeea/merĝem la udat//pînă crește ^{i}el la o maturitate//dup-aĉeea trebe să-l mai lăsăm n^{u}oi.../ca frō ĉirca trei săptămîn^{i}/neudat/ca să v^{i}ină f^{h}iru/s să-ntărească așa/eum să spune-^{n} limbaju nostru/să-mbătrînea^{scă}//puțin//și... pî lā...zeĉe/iule/înĉepen și sădim varza//

[Cum ?]

arăm/l^{u}ocu/îl grăpăm/și...trebe la varză.../doo persuane// d-ezemplu o persuană ca să...facă urmă cu p^{i}iĉoru/să semene-așa răsadu/și altă merĝe-n spatili lui/dă-nfiĝe cu unfigătoarea//și ...cîn sosește timpu ^{i}ei atun^{j}/dă-^{š} șkimbă fuaea/să mărește puțin foaea/ca palma/atun^{j} merĝen la prășit//o prășim/dă doo uor^{i}/ ^{j} dup-aĉeeă...o lăsăm așa//cînd ea s-a făcud varza/dă ne convine/ ĉe s-a c^{u}opt/o culeĝen de-ac^{u}olo/o-ncărcăm la mașin^{i}/și merĝen cu ea pă piață//

pentru sămînță/ne-aleĝem ĉe ne placĉe noo//în doo f^{u}oițe/trei/ ș-o jumu^{lim}/ș-o aduĉem.../acasă/ș^{i}-o-ngropăm//dă tuamna//ș-acu primăvara/iei i crește dîn inima aea.../o curățim frum^{u}os/^{u}o udăm/o-ngrijim/...și ia crește mare/și pleacă niște crăĉ^{i}//și din crăĉile-alea vine și-nflorește//ș faĉe teacă/boabe/și ea cînd s-a-ngălbini/dă ea a dat î useat/atunĉa noi o l^{u}om de-ac^{u}olo/ș-o púnem îm p^{u}ed ûndevá că [ɛ]/o̦‿mănî́ncă păsăr^{i}li dac-o lă^{săm}//și-l bátem frumós/îl [k] răsádu/...îl cérnem‿cu sita/frum^{u}o^{z}/dă nisib/ dă to̦ată murdărie̦a și.../ni-l púnem într-o púngă și/únde l-am puz‿ dă to̦ámna/nu umblăm la ^{i}el pînă primăvára//

[Și pe urmă ?]

iară din ăla [ɛ] /s-avém pentru ánu v^{i}i^{i}it^{u}or//ș-așá din an î‿ an/noi trebúe să ne‿re̦co̦ltăm noi...răsádu//ca și cart^{u}ófu/din an î‿ an/ca și castravétili/și p^{u}orúmbu/și grîu...//

[Ai spus că faceți răsaduri de varză; în ce le semănați primăvara ?]

primăvára ?//

[Da.]

ă/to^{t}‿pă terén/îm pămî́nt//î‿a^{i}er líber//fácem brázde//d-ùm‿ métru d^{u}ooșcî́nc^{1}‿i/lățimea/și d-ezémplu/dă lúngă po̦a‿să hiie j‿ dă zéce/j‿dă dóoze^{j}/j‿dă tréizej‿dă métri//ș-aco̦lo se̦mănăm/noi la métru/știm/o lingură//ce‿^{z}ic ? "am tréze^{j}‿dă paș/trebe̦ să dau‿ u...dóozej‿dă lingur[1]"//cum‿vre^{i}/áltu mai des/áltu mai rar...//

și‿iel créște-așá/stuf^{uri}[1]/știi/des//ca‿și‿ia^{rba}//

[Și o brazdă d-asta cum o pregătești ?]

uo săpăm b^{i}ine cu‿cazmao̦a/...luom pămî́ntu/-l fáce^{m} muormán/ și după aceea cu sápa//din nou/iar la tocát/și lățim așá frumós/ cu grébla /...l lățim/o‿arănjăm‿frum^{u}os/ca p-o másă/neted/...báten‿cu lopáta[2] bine/pămîntu/dup-aceea-l udăm/brazda/pămîntu/și dup-aceea luom și-l‿î.../suflăm pă.../îl‿î se̦mănăm/pă brázdă//că știț[1]/udăm brazda/ca să nu fúgă buabili/únde̦-a picát/ca să cáză e̦a locál//să nu f^{h}i^{i}e dés//și‿după ae̦a lom nisip/púnem péste iel/ îl învelin‿cu nisip/și udăm brazda iar di^{n}‿nou și.../mergem acásă//

mari^{n}‿nicula^{i}e
pátruștrei [de ani]

---

[1] Gest.

[2] Bate cu palma în masă.

434

b^{u}orĉ^{e}águ

[Ce nutrețuri semănați mai demult pentru cai, pentru vite ?]

méi̯ dă brágă/...odátă-ñáinte/să punẹá...mătur^{i}/...trifúo̯i/ cum îi̯ spúnẹ^{m} n^{u}oi̯ ī.../borĉẹág/...òvăẓ...//

[Cum se lucrau astea ?]

ā/d-ezémplu.../dacă vrẹan̯ să puném borĉẹág/...mai̯ ^{i}erẹá cît-un tractór/din álẹa cu r^{u}oț^{i}//már^{i}li̯//^{ș} mai̯ venẹá//dacē áveai̯ p^{u}osibilí^{t}áte/să l-apú și p-ăla/dacă nu/mai̯ te ajutái̯/únu cu áltu/-n trei̯ cai̯/îm pátru cai̯/la [k] /făĉái̯ og^{u}ór dă tuámnă...//că álẹa să semăná/b^{u}orĉẹagu/dă primăvára//și...primăvára/te duĉ^{e}ái̯ .../băgái̯ o grápă dă fi̯er/dedẹái̯ bíne cu grápa dă fi̯er/j dup-aĉéẹa semănai̯ b^{u}orĉẹagu amestḭcá cu ^{u}ovás//^{t}pă ĉe-l semănái̯/mai̯ băgá^{i} ẹar grápa dă fi̯er/și-i̯ dedẹá^{i} cu grápa dă lem^{n}//

[Și ?]

șî dup-aĉéẹā/mai̯ merĝái̯ la ^{i}el cînd îl c^{u}oțẹái̯//dácă să făĉ^{e}á//

[Cum se cosea, cum...?]

cu cuásą//

[Spune-ne tot ce făceai cu el acolo, pe cîmp !]

șî dup-aĉéẹa merĝái̯/il cuosẹái̯/cu cuasa/manuál/că ^{i}erẹá manuál/trebúẹá să-l cuoséș^{t}/îl lăsái̯ trei̯ pátru zile/te duĉ^{e}ái̯ întorĉ^{e}ái̯ brazda/frumuós/că b^{u}orĉ^{e}águ nú trebúẹá să-l lași̯ mult//puțín mai̯ călûu̯/și după aĉéẹa-l făcái̯ cuopíis^{i}/pă loc//și-l lăsaẹ-acolō.../zéĉe/zile/ĉínsprezeĉe zile/dúpă cum permitá timpu̯//ca să cuacą̆ i̯el bine/j dup-aĉéẹa l-aduĉái̯ acásă/și-l fą̆cái̯ ī...cuop^{i}ítă márē/ĉíne áre fînár/îl băgá-n̯ fînár...//șî-nĉepẹái̯ după aẹā/alimente lā...vácă/la cá^{l}/la ua^{i}e.../d-e^{g}zémplu ĉẹ [ɛ] vít-avẹá ómu̯//

[Același]

ne̯-a suprins p-áltu rûu̯

[Nu s-a-ntîmplat vreodată să se înece cineva pe-acolo, pe la Olt ?][1]

bā dá/a fuóst//a fe^{z} múlte cazur^{i}//kar noi̯ odátă/ne̯-am du^{z} la péște/ș^{e}-am lu̯a cărúța/și ne̯-a suprins p-áltu rûu̯ [ɛ] ^{u}óltu máre/și ne̯-a lo̯a cái/cu cărúța/cu tótu-n î...u̯olt//da am avút un.../camará^{d} bun/un so̯ldá/un to̯várăș/cáre știi̯á-ñotu//i̯ere̯á du pă la brăila i̯el//și [ɛ] s-aru^{n}cát i̯ute apă/ș-a tăe̯át î...șle̯áur^{i}li la cai̯/că le̯-am avú dă cure̯á/^{e}-a dăsfăcú dă la gî^{t}/ș^{e}-a scăpá caii̯//a iși^{d} la márgînă/j dup-aĉe̯e̯a cărúț-an găsit-o a tre̯e̯a zi̯//găsit un șt^{i}i̯ într-o sálĉe/și áltū.../din fáță.../scau [k] ro̯átili din spáte/le̯-an găsi^{t}...^{u}opríte p-u̯o se̯cătúră/tó lā o...sálĉe/máre//tótu^{j} noi̯ ne̯-an dus îngrî [ɛ] ngrijorás^{i}/și ne̯-a spus comandá ave̯á u^{n}...căpi̯tán...//^{ĉe} "m i̯ ! s-a-ntîmplá/s-a-ntîmplát/e bine c-a scăpá cai//dáți̯-o drácu/dă cărúță !" ^{z}íĉe̯ "că...//ĉé să fa^{j} ! ^{i}e bine̯ că n-az muri nij^{i} voi̯/da ál dátă" ziĉe "să nú mai̯ vă duĉes^{i} cu cărúța la péște̯ !"//

ș-a tre̯e̯a zi/cîn ā [k]ne̯-an dus cu cărúța-ñdărăt/... ^{z}îĉe "ai̯! mo̯ntáți̯-o șī/dă az^{i} inco̯lo̯"/ziĉe/"să nu mai̯ [ɛ] aúd únu că.../ple̯ácă úndeva/fără bíle dă vóe dî mîna me̯a̯ !"//

ș ne̯-a dublát/santinelili la pu̯ártă/și nú ma^{e}-ave̯ám pă únde să e̯șim//d̯a totuși̯/cînd ave̯am nevó^{i}e/să ne̯ cumpărăm ĉe̯vă/sau̯ să .../m vene̯á o̯ rúdă/și-i̯ spune̯an co̯ncrét/să nu-l mințim/imediá^{t} spúne: "măi̯/du-te do̯o̯șpatru/sau̯ patrușó^{b} dă u̯ore"/

dacă-i̯ spune̯ám/"am tre̯abă/tová^{r}ușu căp^{i}i̯tán.../pàtrușuo^{b} dă u̯óre̯"//

"bíne̯ ! -z^{i} mai̯ dau̯ u dóuăj dă u̯ore dî la míne/da núma să-n spui̯/să nú mai̯ plecáț^{i}... [ɛ] la apáța[2] să beț^{i}/[...]să nú mai̯ vă duĉéz‿la péşte/că ^{i}e pèriculu̯ós/vă duĉéţ^{i}‿in̯‿comúnă/voi̯ mînuíţ^{i} ....trébur^{i}/...vẹdéz^{i}‿b^{i}inẹ-/aíĉi-şa/-i̯ mai̯ mul‿muniţē.../să nu vă púnă ĉineva la cále/să-i̯ das‿tr^{u}otíl/sau̯‿u cartúşē/avéz^{i}‿gríjĕ..."// [...]

---

[1] Informatorul povestise înainte despre perioada stagiului militar, în Ardeal, aproape de Olt.

[2] Localitate în Ardeal.

[Acelaşi]

v^{y}íẹā

v^{y}íẹā.../dacă vrei̯ să pui̯ dă príma dátă víi̯e/urmăréş^{t}/pă ĉínẹ áre un̯‿su̯oi̯ bun/dă tọá^{m}nă/trebúe să úmbli pîn̯‿v^{y}í^{i}//mă du^{c}‿şí la cutáre/să vă şi la cutáre/să vă‿şi la cutárẹ//că tótu^{j}/dacă‿vrei̯ să munĉéş^{i}/să pi̯erz un teren dă pămîn̯/şi tímpu/să-nţelége că-s‿trébẹ şî.../sạ dai̯ dẹ ũ‿randamén‿bún/ọ v^{y}íi̯e dă sọ́i̯//^{că} nú trébe‿să mai̯‿ī s [ɛ] stai̯ cu imprésẹa/cum erẹá ananàs-óla/záibăru/áẹa nú‿mai̯‿mérĝe//şî dup-aĉéẹa/dă tu̯ámna/vorbi̯ai̯ cu ĉetăţẹánu̯//cînd‿ī ^{u}o‿tundeá//d-o curăţa/cạ mulţ^{i} ^{u}o-n̯gropá//şi lu̯am‿ī...ĉẹoáĉe/noi̯‿ii̯ spúne^{m}/béţe/din álẹa/dă víi̯ẹ/ĉ^{i}ọáĉẹ/cîte-n‿trebúẹ/şápte súte/o mii̯ẹ dă bucạ́ţ^{i}...//şi‿fáĉ^{i} o [k] făĉá^{i}‿un̯‿c [k] şanţ^{i}/s‿fáĉẹ şanţ/le pun raré/dup-aĉé^{e}a pămîn̯/ş‿punẹám ápă/lẹ-n̯gropá^{m}//^{ş}‿atún̯^{ş}‿să spunẹá că‿le púnẹm la...mustăĉít//şi le lăsám ac^{u}ólo d^{u}óẹ-an dă zíle//şi i̯ă crẹştẹá lăstári̯//cá să nu mai̯ pi̯erz^{i}‿încă du̯oẹ-án^{i}...//terénu//crẹştẹá lăstári̯/-l...tăẹái̯ frum^{u}ó^{s}‿şí‿prímu‿u̯án/al dòilẹa‿án/ş-al tréilẹa an/tọámna//o-n̯gropái̯/ţi̯-o sădẹái̯ b^{i}íne/ọ-n̯gropái̯/...şî...făĉẹ‿ẹa/puţin aşá/^{c}‿dac-avẹái̯ pentru un̯‿cu̯opíi̯l du̯oi̯/dă gustáre/cîn^{d}‿o punẹái̯/ treẹā...//dup-aĉẹẹ-/al patrulẹa an/înĉepẹá să-ş dẹa ródu̯//şi núma aşá//

[Şi de cînd era pe rod, ce-i făceai de primăvara ?]

vi̯íẹa/primăvara/trebuẹá să fină/a [k] tọámnă/trebuẹá arátă/bíne//îngrijítă//curăţítă//v^{i}íi̯a/dacă nu-i̯ pui̯ ş‿puţín‿gunọ́i̯ dă grajd^{i}/i mai dă cù azó dă am^{u}óniu...//și-i săpá [ɛ] pămîntu b^{i}ine/la cazmá/s^{e}-o cùrățeá//primăvára/dup-acéeá/baș^{i} plugù/frumuós/pîntre rîndur^{i}//șī...pă rîndu dă v^{i}íie/ūndé éste/atúnĉ^{e}a/i manuál cū sápa//trebūe s-o sa^{b} bine//s-o curățéșt^{i}//după ĉ-o curéț^{i}//

și după ĉ-ai curățát-o/uor ^{u}ō...leș^{i} pă ará^{c}/uór pă s^{î}írmă//și v^{y}íia ca să [k] ear s [k] cun să spun/ca să ai v^{i}íie/trebé s stai permanént/în ea//cù stropitu/cu curățitu-n ea/să n-o laš...//trebe legátă la timp/pînă să-nflorească/că dacă-nflorește-atún/s-o leĝ^{i}/să scutură toátă floáre-aea/strúgu^{r}li/și l-ai pierdút...//

[Și pe urmă, cînd se coc strugurii ?]

š cîn să coc strúguri/pŏ úrmă-nĉépem lá...culés^{î}//să culége-n láz^{i}/in cuóșur^{i}/s-adúĉé acásă/să [ɛ] púne la...zdrobit^{u}ór/...îm butoáe.../cîn să fermenteáză/...atúnĉa/ĉe fíi^{i}e ș [k] ĉetățeánu-ș^{i} traĝe vínu//șī-m butói/la noi nū éstē st^{u}orcător/máre/cum.../ ștíț^{s}^{i}/storcătóru-ñainte/p-o párte curĝ^{e}a vinu/ș p-o pártē... c^{u}ójili// [ɛ] ĉetățeánu traĝe-n butoá^{i}e/mai mul^{t} ca să fermentéze ea/să-ș^{i} ea putére șī cuójile-alea/ca să [ɛ] scuátă și țuícă//că la țărán/áre nevóe dă țúică//la noe-aiĉa/kar ^{d}acă víii seara obosíd la bufét/vrei să bei i/găséș^{i} conég dă [k] c^{u}oniág dă șaizeșîpatru dă lēi/găséș^{t}...férnet/găséj vuódcă.../soviiética.../...îs dă lik^{u}or...^{i}indiean/dă șaize și ĉevá dă lei/pă cî^{n} n^{u}ōi.../dacă munĉés^{c}/...noo ne trebe țuícă/p^{u}opulară.../d-a nuástră/c^{u}olectivístă/din aea dă treijd^{u}oi dă lei//trei le^{i} ĉinzeaca/trei lei doóšcinĉ^{i}//

[Țuica cum se făcea ?]

țuica/dup-aĉéeā/după ĉe trăĝ^{e}ai viinu/ș fermentá/merĝ^{e}ai cu ea la cazán/^{m}ai lăsái puuțin v^{i}in/știi/să nú f^{h}iiē kar vîrtoásă//cuójili gruáse//și vărsam în cazán acuólo/-i dedeam f^{u}óc/ș prin abur^{i}-eea/p-o párte curĝ^{e}a țuica și.../o loam/^{j} merĝ^{e}am acásă//

álțị-acúma/nú prẹa maị ẹ...ụobịịjnuíț^i așạ́//^t pă ce tráĝe vínu/ ẹa zácăr/púnẹ-m bụásc-áẹạ.../cu dr^uójde dă bére/cum prepáră ịeị ac^uólo/și fáĉe pújⁱ dă vín//ĉe "să vịi la míne/sá-z dáụ uṇ vin" zíĉe/"n-áị trẹábă !" ^ziĉẹ//

[Ce face ?]

púș//așá-ị spúne//ál v^iín//da/tráĝe v^iínu naturál/dîṇ strúgurè/pentru ^iél//și nẹámurli lúị dă-l bẹạ//ș pŏ úrmă/dî [k] cuṃ l-a tras ìmedẹa^t/ịa o sútă dă kíle dă zácăr șị.../cît...púne ịĕl îm butọáịé//după cum ịe butọáịlị//

[În vin pune ?]

î nu ! îm bụáscă//

[În boască !]

dạ//ș púne drójd^ié dă bérẹ-ac^uólo/să fermentẹáză b^iíne/... bíné/fọárte bíne/cu ĉé maị pun eị/^j dup-aĉéẹa-l tráĝe ș p-ạlā... în...butụóị//ș víndè...//

[Și cum îi zice la ăla ?]

p^uuș^i//așá-ị spúné eị//dacă-ị cu zácăr/dọámnă !// [...]

[Dar nu se deosebește vinul natural de cel cu drojdie ?]

nú ! că ē pă [k] /puțín așá e [k] ar f^h i [k] ịe băut^uọ́r//că ăla naturálu vịíne puțin acrișụọ́r//da ăsta dă zácăr/e dulĉẹág/șî știț^i/ịẹl árẹ-arụóma/tó dă strúgure/dîṇ cụójilẹ-á^lẹa/dîm bụásc-áẹa/c s-a fermentá cu tụótụ//ịẹ dulĉẹág/da tótușⁱ pŏ úrmă-s fáĉẹ răụ//

[Același]

făĉ^eám pétre

[Vara, cînd nu ploua multă vreme, era vreun obicei ...?]

dā/făĉ^eám pétre/...făĉ^eán cît-um pétrẹ-așá/^uor dă pămînt/^uọr dă ĉẹáră/şî-l púnẹam ṇ‿nişte cutíį aşá/punẹáņ‿flōrⁱ/şi-nĉepẹáņ‿şî cîntắm/ş‿plecắm...d-acóˡō‿dắ‿la noį sus/saų maį ḑăpártẹ/pîņ‿la gîrlă/şi-l dịdẹam pă gîrlă/intrá úna-ņ‿gîrlă/alţⁱ bắᵉéţⁱ/că ⁱ^e-rẹám cu băⁱéţⁱ//lẹ-aruņcá pă ápă/ne scăldắ/cînd işẹám ī̄.../venẹám aíĉ/intrám îņ‿sa/ne duĉᵉam lẹẹárc-acásă/aruņca tosⁱ‿cū [ɛ] găléţⁱ/cu ápō...pă nųoį...//ş‿ẹar ĉîn‿nū.../plọẹá/...furám fă-căleţū la femeį gravide ! //ĉaņ‿că plᵘóo//

[Cum ?]

cáre‿erẹá gravidắ/ḻe duĉáņ‿j‿le fuʳáṃ‿făcăléţų//şi-l dẹdẹam pă gîrlă/cu icuánă cū...//

éne ilíņca

pàtrujdòį [de ani]

cu‿úņkul meų

[Vrei să ne spui cum a fost cînd te-ai dus prima dată la unchiul tău, la Bucureşti ?]

ĉîn‿aņ‿fos‿prima dátă/aņ‿lā [k] lọat.../am fᵘoz‿lā...ī̄...bunica mẹā/...ī̄ pă líņẹā biséʳiĉī/şi [ɛ] aiĉā...ī̄...aᵐ‿mîņcá‿ĉēva/ cu‿úņkul meų/şi a maį fᵘost‿ī̄.../ī̄ um‿băẹát‿ī̄/dîņ [r] dîņ‿clása şáptẹa//şī...aįĉẹ-am aştepta ʳata/după ĉ-am‿î [ɛ] ple [k] /după‿ĉᵉ-aᵐ‿mîņcat‿ī̄.../ā [k] m-an‿dus că [k] să văd ẹo cît e ĉᵉasu/ şį-aņ‿lųa‿rátạ//am‿ī̄...fᵘost‿ī̄/şī...miįe dă obiĉéį‿ī̄.../ī̄‿faĉe răų ⁿ‿maşină/şī...avẹám ū...ū̯ [k] nişte cărţⁱ/păcăliĉⁱ//şi m-aⁿ‿jucáᵗ/cū băẹat-òlā[ɛ]în‿ī̄...

[În maşină.]

în maşină//după ĉ-am a ʲuⁿ‿la bucureʲᵘ/nẹ-an‿da jųos/ī̄... úņkū/kar ẹrẹā...în [ɛ] /acᵘolẹa//şī‿m-an‿da jųos‿ī̄/cîn‿nẹ-a văzū‿

RATA = Autobuz al Întreprinderii de transport auto în vechea ei denumire.

110

úņkú-n ī̦.../ī...nę-a săruta/‿şî‿la ų́rmă/am pleca̋t‿ī̦/la el acasą́//
cîn‿nę-a văzu̇t‿ī...tántẹ yíţā/nę-a da‿dulĉęaţā/şī...ĕr^{e}a pe lā...
ọ [k] am ajú^{n}s acó^{l}ō.../pîn-am ajú^{n}s acasắ/‿erę́a ų́ora treį//apų́oį‿
ì...aņ‿stat/după ĉę-a [k] maį m-am odíhnit‿ī.../v^{r}o jum [ɛ] ju^{m}
[k] vrō jumătatḗ‿de ^{u}óră/aņ‿stat‿ī̦.../m-an‿dus pe stradà/ā ṃ‿
pǫártă.../şī aņ‿văzú‿nį̦şte cųop^{h}íį/carḗ‿se jucá cu minĝ^{e}a//įo
m-an‿du^{s}‿şī.../lę-aņ‿ĉerú‿vóe/ [ɛ]şi aņ‿spus‿î/dacă mŏ priméşte
ş‿pĕ mine//^{i}eį atúnĉ‿i m-aų primí‿şī/nę-aņ‿jucát f^{u}ódbal/o jumă-
tá^{t}ḗ‿de ųóră//úņkul meų‿ī̦.../dispe^{r}á^{d}/nu ştiá undẹ sîņ/şī...mă
căutá/şi... [ɛ] àtúnĉ^{i}‿ī įel,..mă véde pe stradă/şi a[k] şī [ɛ]
į-aņ‿zis ca să vių/şi į-aņ‿spus cạ să.../ą̄ că maį avém uņ‿gųol
de da/‿şi gáta//şi vyin//

vasíle tímon
am dóįsprḗzèĉe an^{i}

82o. CREVEDIA

(jud.Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: MM

am fost la focşán^{i}

am fost la focşán^{i}/cú‿cărúţa dăpă v^{l}in// [...] şî băęátu
cáre-į acúma įḗl mį-a spus/că įel s-a duz‿dă maį múlte ^{u}or^{i}//
mį-a spu^{s}‿ĉḗ "tătícule să n-ő ^{i}eį înáinte/să rămîį la úrmą//şî
únde să-ņserę́ază" zî‿"să st [k] să trăĝéţ...la o párte/să măį
stas‿s^{î}‿să odínęa//dăpă dóoşpe" zíĉe/"nǫ́ptęa/putés‿să plecáţ//
că atúnĉ înĉetę́ază maşínili//dăpă dóoşpe nǫ́ptęą//ş^{i}‿po‿să"/dă
únde/ǫámeni...ca ómu/ĉe "să mérĝem maį répede"//am oprít într-uņ‿

lo͜n-a vru͜ să stẹa/am plecát//cînd în tímpụ-ắḷa/ắ͜ venít o mașínă cu dóo remórĉ/mẹ-a omorî̂t un͜ cal//am avú͜ noró͜ máre că...am fost i̯o-ŋ [r] în î...în͜ cărûță/că dacă i̯erám pă jos pọáte mă omorá ș^{î}͜ pă míne//un [k] veĉínu ăl carẹ-a fo^{z}͜ na^{i}íntẹ i̯-a rupt ^{u}ósẹa/la căruță/míi̯e mẹ-a scos și ĉércurîli͜ la rọátẹ/lẹ-a aruŋcá^{t}͜ tọma-ŋ-cólo/-m͜ pártẹ-aẹa/dẹ-abẹá lẹ-aŋ͜ găz^{i}͜ diminẹáța//

[Și ce ați făcut ?]

ĉe/am stat pă lo^{c}͜ pîn-a dres căruța/șî͜ la úrmă am plecá͜ cu vínu/că nu nẹ-a vărsá͜ vínụ/n-a răsturná͜ cărûțilị//

[Și ai plecat cu un cal.]

ăm...am avút áltu...un továrăș trei̯ cai̯/ș-am pus uŋ͜ cal//am͜ vení͜ pe la bucuréșt^{i}//

niculái̯e alecsándru

șáptezeĉ [de ani]

mormîntáre

îl îmormîntám/îl făĉám͜ î ai̯íĉa͜ acásă vi̯nẹá p^{u}ópa/îi̯ făĉám͜ î ...vásẹ//lụam͜ váse/lụam͜ î batiste/pominéță-i̯ făĉám͜ î/l-împîŋzẹám/ șî...făĉám pománă/strî̀ngẹaŋ͜ lúme/după ĉe vinẹán͜ dî la-mormîntárẹ/ după ĉe-l îmormîntám//

[Și la cît timp îi făcea pomeni ?]

pomén^{i} ? păi̯͜ i făĉá...dă sîmbăt-ásta...îi̯ făĉá căpițél ziĉá// dă ái̯lantă sî́mbătă cu vási̯//lụam váse/dóozej͜ dă váse/ĉíŋșpe/cáre cît putẹá//șî făĉám cu p^{u}ópa/i̯ar cu lúme acás//

[Și pe urmă ce pomeni îi mai făcea ?]

păi̯ făĉá...dă...pîŋ͜ la nóo cápetẹ//căpẹțélē/făĉá șî c [k] o dátă căpițélẹ/-o dátă...cu váse/o dátă căpițélẹ/-o dátă cu vásẹ/ pînă făĉá nóọ//dă la nóo rămînẹá că...â͜ fáĉe dă jumátẹa dă an//

442

to [k] că‿atúņ^{s}‿făĉá pománă şî́ mai̯ máre//dă [k] pă la úrmă...făĉá la ánu/şî̋ mai̯ márẹ//îi̯ punẹá stîlṕ /şi făĉám‿^{î} pomán-atúnĉa şî̋ mai̯ máre la ánu//da !// [...]

[Îi căra şi apă ?]

păi̯ dā ! acú cîņ‿făĉam căpiţélu dîntîi̯ acú/príma dăpā...ĉe-l îmormîntám az^{i}/úi̯te kar mî́i̯nẹ i̯e sîmbătą́//îi̯ făĉáņ‿căpiţél/şî mî́i̯ne dan‿drúmu la ápă/la tămîi̯át/îl tămîẹá o feméẹ-acólo/plătẹám //şi dan‿drúmu-i̯ lā.../îi̯ dam ápa la...cop^{i}ii̯/d-o...cărá/sau̯ şî la feméi̯ vắduvẹ//îi̯ cărá ápa/şáse săptămî́n^{i}//la úrm-o dăzl^{i}egám/ ápa//ne dúĉaņ la puţ^{i}/şi [k] sau̯ la gî́rlă dacă i̯er^{e}ám aprọ́ape dă gî́rlă//scòtẹám pátruzeşipàtru dă găl^{i}éz‿dă ápą//şî la úrmă didẹáņ‿ drúmu la răbój pă gî́rlą//îi̯ făĉáņ‿răbój/punẹáņ‿lumînăr^{i}//

[Cum era răbojul ?]

i̯e ŭ‿lemn tăẹát aşá cu crestéze/pátruzeşipàtru dă crestézẹ/ că dam pátruzeşîpàtru dă găl^{i}éz‿dă ápą//

[Şi la fată îi daţi ceva ?]

îi̯ dām/păi̯ cum ? păi̯‿i daņ‿la fátă...bàzmá/îi̯ dam [ɛ] ĉíņj‿léi̯/ cuņ‿să ziĉá atúnĉa/ăi̯ acúma-i̯ dă trèi̯zéĉ//da !//îi̯ daņ‿ĉiņj‿lei̯/ îi̯ dam bazmá/ā vas şi‿i̯ei̯/şi la ái̯a care îl tămî́i̯á i̯ar/ş-avẹám şî̋ mártor/

"i̯èj‿mártor că...a cărát‿î marióara ápa ?"//

á^{e}a ziĉá "sî̋nt"/

"i̯èj‿mártor c-a cărá^{t}...marióara ápa ?"

"sînt"/

"i̯eş‿mártor că a cărát ápa ?"

"sînt"/

şi-i̯ didẹám şî̋ mártorului̯...uņ‿leu̯ acólọ//ĉe să mai̯ faĉ^{i} ?//

lícă mária [82 de ani]

mi s-a-ntîmplá‿şi mí̯ę

mă duĉᵉáṇ‿cū...la ᵘo núntă/ne duĉám/la uṇ‿fráte̜-al mi̯éu̯/ ş-acólō ne̜-a íşit‿î...cuṇ‿să zíĉe/dacă...la túfili mogoşói̯i̯[1] /pá-tru...jépʰ/şî cu níşte gǫáĉe !//şi zíĉe...â i̯erᵉáṇ‿cu mai̯ múlţᶤ îṇ‿cărúţă/că i̯eráṇ‿şî cu lắutári//i̯erᵉáṇ‿cu lăutári/i̯o/bărbátū/ copʰíi̯i̯/ave̜áṇ‿şi̯-ő fátă/mi sᶤ‿páre cᶤ‿tu i̯érai̯ mítọ ?[2] tu i̯erᵉái̯? //ca să-ṃ‿vázǎ dắ ăl dặm‿bráţe/să fac tre̜ábă şᶤ‿i̯o la núntặ// şî mi̯-a işíᵈ‿/da i̯o şti ĉ-am zis ?//i̯o aşá̋ am ziˢ‿/ţiu̯ mínte ş-àcú/ şî nǫápte̜a-m...vis//

i̯-aṇ‿ziz‿lăᵘutárului̯/i̯erᵉá ŭ‿lăutárᶤ...zig‿"ne̜a [r] ne̜a ⁱiᵘón ! să dăşḱídẽ‿fócu̯"/

"haᵉ ! lásă néi̯că/că sîṇ‿cu mîna pă cᵘocu̯óş"/

ş̌-acólo a rămás/acólǫ-a rămáz‿/n-á̋ sări‿şǎ́nţu/a rămásără‿aşá cu gǫáĉili/...n-a mai̯ trecútᶜ/da !// [...]

[Şi la alţii le ieşeau în faţă ?]

păi̯ da ! păi̯ le ĩşa/dā ! da//le ĩşá//

[Aceeaşi]

cîte am pătími‿ş-an‿tras

păi̯ au̯uze̜áṇ‿şᶤ‿i̯o dă ʰai̯dúĉ//e ! umblá cu ĝǫáĉili/ziĉá:

"la víne̜re̜a máre/
dáu̯‿u [k] voi̯níĉi dau̯ dăvále
cu ĝǫáĉili la spʰínáre"/

că să scuturá frúṇza//aşá̋ ziĉá sócru mi̯éu̯//acú ziĉę-la băgá [k] punĕm biĉíli-ṇ‿cúi̯e/kiriĝíi púne biĉíli-ṇ‿cúⁱe la víne̜re̜a máʳᵉ"/ da//

---

[1] Mogoşoaia, comună pe şoseaua Bucureşti-Crevedia.
[2] Se adresează fiicei care asistă la înregistrare.

444

[Dar nu ai auzit vreo întîmplare cu haiduci ?]

n-am auzí‿mînca-o-ar/oi hí auzit/cîte nu ştiiá sócru mieu/da nu mai ştiu să mai spui//e ! dacă sî [k] ca cînticu-ăla/

cîte am pătimi‿ş-an‿tras/
şi to‿sîn‿frumᵘos şi gras//

cîte crez/cu dóisprezeĉe copʰii/şⁱ‿iel la războᵘi/şi múncă şî.../ păi punẹám bre !/să punẹá...nú iere‿mése d-ástẹa/că nu iérᵉam boiérⁱ ca acú//jᵘoz/d-álẹa//io avẹám dóo mése/...într-o var-ã‿rup‿pⁱicérilⁱ‿la dóo mése cu mămălíĝili//atît[1] trînteam o mămăligă//ş-avẹán‿sî cuptór/făcám dóoşpĉe...pîinⁱ...în‿cuptór//pâi... ierᵉa zolẹálă máre bre !//

[Aceeaşi]

cînipa

[Să ne spui tot lucrul cînepii, tot, tot, tot !]

păi tot/şi ierⁱ e-am povestit//

[Cui ?]

la dumnizeu ! útⁱe la copii-ĕştiẹa/la o tînără/că şadie ...[2]/

dac-ai şti mamă traiú mieu/
n-ai mai duormi noaptẹa rău//

păi am măritá‿pátru féte/le-an‿da‿pátru zăbláⁱe dă cărúţă/să faĉe lⁱezne un‿zăbláu ? le-am da‿cîte pátru plă [k] cîte dóo plápimⁱ/ᵘop‿plápʰimⁱ/ş-avẹan‿şⁱ‿io dóo ie zéĉe plápimⁱ//ĉe‿crez c-am munĉit aşá ? àvẹam núnⁱ/ [ɛ] avẹám fétili cu...sócri/cămáşe dă sócru/cămáşe dă soacră/cămáşe dă nun/cămáşe dă ĝinere/...dă pînză/d-as[ta] să faĉe pînză//uíte ş-asta[3]//pînză dă cásă/nu dă áẹa dă la prăvăliie//ş-aşá le făcán/cú‿cusătúrⁱ//

şî cínipa/să-s‿spui//dă la príma dat-an‿spuˢ‿şi ierⁱ//uo semănám/la cîmp/...dăpă ĉ-o semănan̦‿să ťăĉá...pînă la sfîntu ^ilíę/ o punęám acúma dûpă páşte/la sfîntu ^ilíe o culeĝám/ [ɛ] că s-aleĝęá dă váră/...úna rămînęá dă tǫámnă//şî o culeĝám/o duĉán̦‿la gîrlă/să tophá/şî o aduĉám acásă/o[1]...avęám méliţă/d-o meliţám//dăpă ĉe o meliţám/punęám‿î dărác/ş-o dărăĉám//tǫárĉ-o/la ^úrmă/dăpă ĉ-o torĉám/â...s-o dęápăn̦/s-o ^urzésc/s-o...năvădés/s-o ţes...//i̯ęręá...cáre‿^ęręá dă pîn̦ză să ťăĉá pîn̦ză/^o c^oĉám//o coĉám//o coĉá...máma męa/da acú nú să mai̯ faĉę-aşá/că...àcú dă tǫámn-an̦‿cob‿la o ťhícă/la áęa dă la bucureşti//an̦‿ťhért-o p-áştia numa-ndátă//cū álbă[2]/cū săpún/cū vréĉe/s-a făcu‿cum i̯éste tulpánu̯-ăla dîn̦‿gard[3]//da atúnĉa‿ó punęá máma męa/şi i̯o o punęám /în̦‿c^oji‿dă la bu̯oi̯/c^óşu dă...că...la boi̯ avęá coji/dă aduĉá pái̯ę/dîn̦‿grădínă//şi punęa ũ‿rîn‿dă...pái̯ę/ũ‿rîn‿dă tu̯ort moroi̯ít în ĉenúşe//ápăi̯ la úrmă turná trei̯ zilẽ‿i̯el/herbęá...leşíę-a^ea pă fu̯oc//şi turná/o lu̯a dĩ‿álbii̯e/şî i̯ár o duĉá pă foc/i̯ár o fhérbęa/...i̯ár o turná...//şi-aşá-l coĉá máma męa// [...] ş-aşá făĉán̦ la cînipă//tu̯òrĉan‿tǫátă nǫáptęa//mn-a tors‿î şî la televizór[4] mai̯ dă^unăsęáră//ş-a zîs că mai̯ vʸíne-n dóo săptămîni/i̯ęręá la şezătu̯áre fetíli̯-ástęa/la şezătǫáre/şi torĉęá/şî...îm plăĉá şi mii̯ę/c-aşá să torĉá...mai̯ nai̯ínte vréme/la minę-aş [k] torĉám acás feméi̯le//am munĉí‿mul‿bre//

---

[1] Gest: cît cuprinde cu braţele.
[2] Subiectul se scarpină în cap şi se strîmbă dispreţuitor.
[3] Arată ia cu care e îmbrăcată.

[Aceeaşi]

creştęám borangíc

creştęám borangíc/vyermi dă mătásę/ehé !//

[Cum ?]

---

[1] Informatoarea bate în masă.

[2] Alba, numele unui detergent.

[3] Subiectul arată spre rufele albe întinse la uscat.

[4] Se referă la o emisiune folclorică văzută la televizor.

úi̯te-i̯ puneán̯ colo[1] şi-n̯vyii̯á/...şî dăpă ĉe-n̯v^{i}ii̯á/â le puneán̯ frún̯ză dă dud^{î}//şi-i̯ creşteám/îi̯ întindeám pă pat/îi̯ primineám/şi...le dam̯ frún̯ză/şî făĉám la borangî^{c}/şi ĉe-ntindeám!// le̯-am̯ făcú la ắşti̯a/la tréi̯/â ắsta/şi ĝámănu̯-ălălán̯/şi ắsta[2] d-ai̯iĉa/ásta nu i̯e ĝámăn̯ cu ăst/i̯ẽ áltu loc ála//hái̯ne̯/le făĉám î...borangîcu-l suĉám/la úrmă-l îndo̯eám îl răsuĉám îl f^{h}erbeám/ ...şî-l urzeán̯/şi băteán̯ lînă/şi făĉám cum i̯e ĝ^{e}ámu̯-ăla[3] péticu̯/da !//şi le făĉám hái̯ne̯/că...n-ăveam ĉe să le mai̯ fac//i̯o aşá i̯-am ţinút//

[Dar la viermi ce le dădeai să mănînce, cum îi creşteai ?]

frún̯ză dă dud//pâi̯ întindeám pă pa^{d} dacă...dîn̯ zî [k] dóo zîle-i̯ întindeám şî ^{î}ăstălántu/că să făĉá mar^{i}/să...multe̯a//şî le dan̯ frún̯ză şi-i̯ primeneám/şi i̯ár mai̯ întindeám áltu pat/ş^{i} ^{a}pă^{i} la úrmă la şase săptămîn^{i} să urcá/făĉá gogóş^{i}//şi le duĉán̯ dă le̯ trăĝá femeili/aveá ruátâ/aveá...şî ţeseám/da !//

[Aceeaşi]

ave̯ám putinei̯

[Laptele] i̯o-l f^{h}erbeám cu căldáre̯a/că ĉe ^{i}erá să dau̯ dói̯sprezéĉe ?[4]//puneán̯ căldáre̯a coló[5]/că áltu...

ziĉá "nu mănîn̯c î dîn̯ farfurii̯e"/da nú farfurii̯/ĉenác//áltu "să-n dai̯ în̯ cánă"/

áltu "să-n dai̯ dumicát"/áltu "să-n dai̯"/

"ui̯te coló/i̯a cum îs plaĉe"//îl fi̯erbeám ş-acólo-l puneám//şî áltădátă puneán̯ la prin̯s/şi băteám putinéi̯u/aveám putinéi̯//băteám putinéi̯u/şî scoteám ^{u}unt /dă/şi le dan̯ da cu [k] păi̯ ĉe-i̯ ţîneám ?//

---

[1] Gest: pe sobă, lîngă horn.
[2] Se referă la informatorul Lică Dobre în casa căruia se face înregistrarea.
[3] De 1/1,50 m.
[4] Se referă la faptul că erau douăsprezece persoane în casă.
[5] Gest: într-un colţ.

[Brînză făceai ?]

da ! făĉᵉán̦‿şî brî́ză//

[Cum ?]

în̦kegátă cu kág/ [ɛ] avẹám kág dă la vyiţél//şi făĉám un kág/ â şí fhártă//şî fi̯ártă/n̦kegám [k] să-n̦kegá láptili/şi-l...punẹám îápă fʰi̯ártẵ‿i̯el//făĉán̦‿şî fi̯ártă//

[Aceeaşi]

să lăsá sec

úti̯-acúma/dă mî́i̯ne-ntr-o săptămî́nă s [k] dă dumínică/să lásă sⁱeg‿dă...ă...cárnⁱe ziĉám//ĉíne mai̯ poste [k] mai̯ mî́n̦cá dúlĉe ?// nū ! săptămîn-ái̯lantă zî́ĉá săptămî́na brî́n̦zi/mî́n̦cam‿péşte/mî́n̦cam‿lápte/mî́n̦cám brî́n̦ză/mî́n̦cám ᵘoᵘo...//şî álẹa dă dumínică sẹ́ara dă pói̯min̦ⁱe...le dán̦‿la ţigánⁱ//şi la‿ármă.../dăpă ĉe să lăsá/la săptămî́na să lăsá şî́ dă brî́n̦ză/sec/şî dán̦‿şî́ p-alⁱlánte la ţigánⁱ lunⁱ//

[Şi ce obiceiuri erau ?]

ĉe ! eⁱ !//dumínica‿áẹa dî‿la brî́n̦ză să duĉá cu lùmînărⁱ/cu lumî́nărⁱ d-ástẹa álbẹ-aşá dă sparmaţéᵗ/cu portocále/cu covríĝ/şî nú cu portocálẹ-atúnĉa/acú/...cū ᵘoṷ//şî cu rakíṷ//la nạşa/mă duĉám acolọ//saṷ vinẹá fhíca la minẹ/saṷ mă dúĉán̦‿la táta/la máma ...//cu lūmînărⁱ şî cu ᵘoᵘo şîcu ţúi̯că//că ţúi̯ca i̯e búnă/ţúi̯că/ĉ-aj‿bẹa acú niţícă ! n-ai̯ fă[1]/să pui̯ şi tu o ţúi̯că ?//

[Băieţii nu umblau prin sat ?]

ba dā !//strî́ga "sitíri mòrā ! "...zíĉa/să dúĉa dăválẹ//únu mai̯ în di̯ál/únu mai̯ ĩ‿válẹ/strigá...flăcăi̯/cáre...nu aşá toţ flăcăi s [k] mai̯ măgárⁱ//că ziĉá porcării̯/la féte/şî la băi̯éz‿zi-

---

[1] Se adresează norei.

448

cá să...însọáre cu...tínere cu...cu bătríne//șⁱ‿pă...pă féte cu bătrî́nⁱ/îi̯ strigá//

[Și făceau și un foc ?]

fᵘoc/ē ! í‿zicá diu̯órniță/c-atúnĉa i̯ęrá păcúră/cu diu̯órniță/ ungá căruța/ș-o punęá-ntr-o béldii̯e și-i̯ da fu̯oc/acólo/șî s-aduná totⁱ/dăvále//

[Aceeași]

an‿lăsá‿ᵘoi̯le

s-a dus într-un‿zăvói̯ máre/și̯ acólo-șà i̯erᵉá porúm‿máre//și óilę-a intráᵗ/ș-a mîncát fasóle//cîn‿nę-an‿duˢ‿și noi̯ să le dădén‿d-acólo/a vení‿páznicu//"fútu-vă/drégu-vă/fʰír-ar máma vọástră‿a cutăruęa"/...s-a lu̯a‿dăpă noi̯/an‿lăsá‿ᵘói̯le/ș-am‿fuĝíᵈ‿la părínᵗ/

cînd am‿vení‿la părinț/"únde-i̯ ᵘóilẹ ?"

"ni lę-a lu̯a‿la ᵘobór"/

"ĉin‿lę-a lu̯a‿la obór ?"

"páznicu"//

"și voi̯ ĉ-as‿făcú‿?"

"am‿fuĝít//ș-acúma lę-a duz‿la obór"//

s-a dus táta cu máma/ș-a dat...banⁱ acólo/o sútă dóo/cît o și daᵈ‿nu mai̯ țiu̯ mínte//lę-a lu̯ad‿d-acóló/lę-a adús acásă//lę-am înkíz‿la obór//dimineața nę-an‿sculát/i̯ár am plecát cu ⁱéle// școala nu mai̯ nę-an‿dus/că nu ne duĉán‿la școálă//

dumítru rucsándra
ĉinzeșîpátru [de ani]

i̯éle

spúne că i̯éle sîn‿mai̯ múlte în tímpu lu...doọsp^{i}ẹ nọáptẹa/și trecệră pă sus/și cíntă cu vi^{u}órile/cu țambál^{i}lẹ/ș^{i}‿să dúĉe la dẹ́al ai̯íĉa lā gîrlă/ș-acólo să oprésc/și-acólo ~~joacă face~~ o másă máre și jọác-acólo/și ómu cáre să dúĉe și dă pĩ‿i [k] màs-áẹa acólo úndẹ-a jucát éle/spúne că-l poĉéşte.../âl muțéşte/...în tímpur^{i}/ da acúma n-am mai̯ a^{u}úzit//

[Aceeaşi]

cu cób^{y}ilița mă duĉẹ́am

punẹ́am o gălẹ́ată într-o párte şi͡‿úna într-o párte/ş̌-avẹ́am un‿ lemn îndoít aşá/ş̌-avẹ́an‿cúi̯‿la‿cap/cúi̯‿la‿cap/şi dóo gălés‿pă cobílițạ//şi óō...cóşu cu ^{u}óo într-o mînă//şi mă duĉán‿la bucureş^{i}‿ pă jos/că nu i̯ér^{e}a maşín^{i}//pă joz‿mă duĉám/pă joz‿venẹ́am//plecán‿ dă diminẹ́ață dĕ lā pátru/şi lā nóo/nóo ǰumáte i̯ér^{e}an‿la bucuréşt^{i} //da mă duĉán‿la ne [r] nẹ́amur^{i}/nu mă duĉán‿la álți strein^{i}//mă‿ ^{d}ĉàn‿la mătúşĕ/la unk/la ver^{i}...// [...]

[Şi nu-ți era urît singură ?]

nu mă duĉán‿singură//mă duĉán‿cu sọácră-mẹa//mai̯ ^{i}ér^{e}a şi-álte feméi̯/ne-ŋcîrduẹ́am aşá cîte...trei̯‿pátru feméi̯// [...]

da ĉ-am pățít o dátă/venẹ́an‿dă...p-acólo pă la túfili mogoşói//nẹ-a ĩşi‿doi̯ inş^{i} înaínte//noi̯ i̯erán‿şáse feméi̯//álta i̯érẹa mai̯...bătrîọ́ară -ntre noi̯//

da i̯o zic "mămícă" zic/"să ştii̯" zi‿"că ắştẹa" zic/"cîn‿nẹ-o védẹ-acúma"/zig‿"dạ i̯ése dîm‿pădúre"/zic "i̯ése" zic/"şi ne‿ ^{i}ése naíntẹa nọástrạ"/

da ẹa ^{i}ĉe "vez dă trẹ́abă/sándo/că nu i̯ése"//

450

"e̋‿ai̯ să vez matále" zi^{c}//"dacă nu pui̯ cóbilíț-ásta pă i̯el^{u}"//

n-am apropíi̯a‿să merg...zéĉe paș//c-a ișít înai̯íntęa nǫástră//"stas‿fă ! ĉ-ávet^{i} aíĉa ? báni sau̯ viáța"//

álta cáre i̯erę́a d-o sęámă cu míne/...^{i}ĉe "strígă fă pă mițícă"//

"hái̯ mă mai̯ répede" zic/"dă‿ĉ-éi̯ rămás acólo" zi^{c}/‿"tu nú‿vez că nę-a ișí"‿zic/..."h̯u̯óți nainte ?"//

cînd a venít/fúĝ^{i} ei̯ încólo/fúĝ^{i} încólo/fuș‿sí noi̯//am‿fuĝí‿ pînă nę-am aprop^{i}íi̯a‿dă sat//

"o^{u} !" ĉe "s [k] f^{h}ír-aț^{i} așá și-ncólo" zíĉe/"as‿scăpá‿dă noi̯/da púnem noi̯ mîna pă voi̯"//

[Aceeași]

tǫámna să punęá grîu̯u

arám lócu/c^{î}‿tǫámna să punęá grîu̯u/îl púnęam îm‿porumbíștii̯e/că nu putęán‿să punem grîu tot în grîníștii̯e//arám lócu̯ de porúmb/și-l‿î semănám/îl dădęam dădăsúpt/sub brazdă/ș^{i}‿la úrmă-l‿î...îl grăpán‿cu grápa dă fi̯er//ș^{i}‿cînd ^{i}eș^{e}a primăvára-l plivęám/^{și}‿mai̯ băgán‿grápa dă fi̯ar i̯ar î‿i̯el să rúpă scǫárța/dacă i̯erá scǫárță prę́a táre/și...îl‿î lăsám pînă-n tímpu seĉerátului̯//lá‿úrmă-l seĉerám/îl legám/îl făĉám clăi̯...și l-aduĉán‿cú‿căruțili lă mașína dă treerát/să treerá cu mașiníle/avęám mașin^{i} aíĉa la.../ș^{i}‿pă la boi̯ér mai̯ i̯erau̯ mașín^{i}/da noi̯ treerám la...dómnu nęágu zis/ș^{i}‿la urm -avęă...mai̯ avęá mașin^{i} ^{di}‿venęá du pîn álte párț^{i}/d^{u} pă lă pŏi̯enár^{i}[1] /și né‿băgá mașin^{i} mai̯ múltę-aiĉ//lá‿úrmă lu̯am bǫábele/dădęam o^{i}im/c-atúnĉa să dădęá o^{i}im la grîu̯/încărcam pai̯ele ș^{i}‿

---

[1] Sat al comunei Ulmi, jud.Ilfov.

le̯-adúĉam acásă//

lícă dóbre
pátruzĕşîtrèi̯ [de ani]

cînd erám noi̯ féte

[De Anul nou] cînd erám noi̯ féte/ne strînĝám to̯áte-ntr-o cásă/acólo fii̯ecáre c-um‿prii̯éten/atúnş‿să spune̯á gaĝíg/nu [ɛ] acú să spúne prii̯éten/vene̯á/făĉá g^{u}og^{u}óş/făĉá...lu̯a vin/ţúi̯că/... prăjá cárne/pune̯á...ca fétili/pune̯á o̯ále...//pune̯á aşá...o̯álili/mi̯-adúc amínte/c-am apucá‿dîn késtii̯le̯-áste̯a/nóo̯ u̯ále//pune̯á mărĝá/^{u}oglíndă/pi̯éptine/păr̄/pîi̯ne/^{i}inél‿î...//şi dacă trăĝái̯ ·inélu z^{î}ĉá că i̯e tras ca pî̃‿inél/dacă lu̯ái̯ pîi̯ne̯a z^{î}ĉá că i̯e bogád‿dacă lu̯ái̯ pi̯éptene/z^{î}ĉá că i̯e [!] colţád‿dacă lu̯ái̯‿î páru/nu şti̯u ĉe mai̯ ziĉá//ōglínda ĉa că-i̯ frumós//şi tótuş^{i} aşá să...pĕrindáu̯/jucá cărţ^{i}/jucáu̯...glúme/házur^{i}...//

[Altceva mai făceau ?]

noi̯ nu ştim/n-am‿făcúd‿da álte féte poveste̯áu̯/cā să dăspletésc/ [!] să dăspo̯áe/să dúĉe î̃‿oglíndă la dóoşpe̯ no̯ápte̯a/ĉícă pî̃‿oglíndă s-ar véde...perso̯ána respectívă cáre o e̯a/da n [r] nu am‿făcú^{d}‿dă ĉe̯ să spun ? álte féte poveste̯a/^{h}ai̯ mă că fáĉem//sau̯ să pui̯ busui̯óg supt cap/...cîn‿vene̯á pópa cu botézu dă-nti márte/că aşá să víne şî acú/îz‿lăsá dascălu ştie únde i̯e féte mar^{i}/lăsá cît-o fărímă dă busui̯ó^{g}‿să pui̯ su^{p}‿cap/cî [k] no̯ápte̯a cân‿dorm^{i}/să visez^{i} pă ĉine‿ei̯//

lícă ^{i}eléna
trei̯şpátru [de ani]

821. CREVEDIA MARE

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; VN, MV; transcriere: MV

ĉetátea fétii̯

ĉetátea fétii̯/dĕpă cum am auzí‿şi i̯o dă la bătrî́nu mi̯eu̯/povestítă dă bătrî́nu m^{i}eu̯ dă la bătrî́nu lúi̯/nu ştíu̯/că nimín^{i} nu egzístă/...d-atúnĉa dă la négru vódă...//eheh͡é ! i̯e pátru súte şî ĉevá dă an^{i} !...//ş-am întrebá‿tatá^{i}e...bătrî́n^{i}/máma me̯a a murí‿dă nóu̯ăzeş^{î}pátru dă an^{i}//ş-am întrebát-o "mámă"/...adícă s-o i̯au̯ dă la-nĉepút//ca să devíu̯ a^{i}ij‿la cuvî́ntu̯-ăsta//fínçă m-ai̯ întrebá‿matále dă tre̯ába‿ásta//

zíĉe că...pă tímpu lu n^{e}égru vódă/dă l-am avú^{d}‿noi̯ domnitóru munténiii̯/[1] în tímpu ăla atúnĉa nu a fos‿ca ástă^{s}‿să dau̯ drúmu la televizór/la rádi̯o/s-aúz dî‿amérika/s-aú^{z}‿dîn‿cutáre//sau̯ trén/să me̯árgă să plímbe țáră/nu‿ştu‿ĉé/sau̯ maşî́nă/bárim dă áste̯a nu mai̯ discutăm nimíc//áste̯a acúmă te ^{u}omo̯áră pă...pă şose̯á//i̯el atúnĉa merĝe̯á...ă locuínța lue̯-a fost aíĉa la córbi ĉúnĝ/córbi már^{i}[2] //

[A lui Negru Vodă ?]

da//palátu lui̯ únde ^{i}e despensáru̯-ŏla/ástă^{z}‿la córbi ĉúnĝ//acólo-a fos‿palátu lui̯//únde‿e despĕsáru az^{i}//şi i̯el‿î locui̯á [k] d-acolō/dă únde locúe̯a/tre^{b}i̯á să me̯árgă la cápu judéţului̯ la ...ĝúrĝu/la dúnăre zis/la bulgár//şí‿i̯el n-áve̯a cu ĉe să călătore̯áscă/şî páza...aĉéstei̯ țár^{i} o făĉá prin‿ĉíne ?//púne̯a^{u} doi̯ o̯amén^{i}.../făĉá ũ [ɛ] um‿pămî́n‿măre̯-aşà cî́t cása ásta o măgură zis/dă pămî́nt/îl strî́nĝá acólo moşurói̯/şî‿ála să nume̯á post/dă sta acólo doi̯ u̯ámen/cá să opsérve...ĉe să míşcă//numắru únu̯ să socote̯á la ĝúrĝu/dói̯ la vlaşî́n/dói̯ la pangắl/trei̯/...scrí^{i} matále acoló ĉevá ?[1] //

---

[1] Informatorul îşi drege glasul.

[2] Localităţi învecinate, din jud.Dîmboviţa.

[Unde ai spus ? N-am înţeles bine !]

ĝúrĝu̯/vláşînu/pángălu/...venę́a-n̡coáĉę-aşá...//ē^{h}...pángălu̯[2]//dă la pángăl venę́á la rúşîi̯ arsán[3]/ clejá^{n}/...măgur^{i} aşá/...bucşá^{n}/crĕvĕdii̯a/...avém măgur^{i}/dómle/dă pămîn/care...să numéşte//şī^{d} la crevédia/merĝá pînă la córbii̯ ĉunĝ continu̯áre//ĉe făĉá?/dácă mişcá bulgáru̯-acoló ĉevá/ca să trę́ácă dûnăręa...să ^{i}íntre péste négru vódă-n̡cǫá/póstu númăru ^{u}únu...nu̯-ávęa telef^{u}ón cum ^{i}e as^{t}ă^{z} s-anúnţe prin telefón//aprîndę́a/...într-o prăjínă lúngă/spunę́á bătrînu̯/nişte [ɛ] pá^{i}e/sau̯ u mă rog î un stuv dă tréstie/dă ástęa/şî-nĉepę́á să fácă semnál aşá[4]//cu vu̯lvǫárea ăęa//semnalizá//póstu doi̯ prind^{e}ă//făĉá şî póstu doi̯ tót aşá[4]//trei̯/aşteptá şî i̯él/să vază ĉé e/şî-nai̯ntá meréu̯ pînă la...domnitóru négru vódă//cîn vedę́a...domnitóru négru vódă semnál^{i}lę-ástęa/^{n}călicá pă cal şî plecá acoló//"mă !" zîĉe/"ĉe ó fi acoló ? la dúnăre"//^{c}-atū^{j} nu ęrę́á telefón să zícă "aló^{u} !...ĉé este ?"/cutáre/nu ştu ĉe.../nimic !//^{n}călicá cálu şî plecá//

mergînd i̯el pă drúmu̯-ăsta/pă nęájlovu ásta/a găsit o fat-aiĉa-m pădúręa asán/peste nęájl^{ov}//cum o fi fost/nú ştiu̯/zînă dîm povéşt^{i}/nu ştiu/a^{u}uzit i̯éste...n-am văzút...//trecîn p-aĉilęa i̯el văzîn pă fátă/fata tînără !.../s-a legá dă fátă//ş-a lu̯át-o pă fátă/d-aiij dîn pădúr^{i}e/că atúnĉa lúmęa aşá a fost/unde găsę́á cîtę-o poeniţă/...strămoşi noşti acólo s-adăpostę́á !//nu iezistá ...sát ca ástăz^{i}/sau̯ şosęa ca ástą//nō !//cum să vă spun ^{i}eu̯ dum^{n}ęavǫastă/...cum ar fi la múnte/da s-a mai̯ ĉivilizá ş-acoló//cîte o casă ĉine şti^{i}e und^{i}e lăpădát-acoló//aşá a fos pă tímpurlę-álęa//şi i̯el/văzîn^{t} p-aiĉa pă fátă/fata i-a plácu dă ęa/fată curátă cum o fi fost/a lǫát-o ş-a adús-o aiĉa/în dęalų-óstą//şî să zî́ĉe că...ar fi voz...palátu féti̯-acólo/ĉetátęa féti̯/d-áęa a rămaz‿númili‿dă ĉetátęa féti//da ĉe o fi acólo nú ştim nimìnęa/n-am poméni‿nimínęa/^{că} i̯o sînt...vorb-á^{ęa} dă şáptezej‿dă an^{i}/am întrebá‿pă máma n-a poméni‿nimíc//dę-atū̃‿ş^{î}‿pîn-acú i̯e...pátru vęacur^{i} dă lúme/ĉinĉ// [...]

---

[1] Anchetatoarea nota numele localităţilor.

[2] Informatorul face pauze, aşteptînd ca anchetatoarea să termine de scris.

[3] Denumirea actuală a localităţii: Milcovăţul.

[4] Face semne cu braţul întins deasupra capului.

d-acoló/...ĉę-a făcú‿nègru‿vódă ? mergînd‿el aşá/fáta a fos‿şi i̯a-ndrăgostită c-um‿băęat/...ĉ-o fi fos‿pă tímpu‿ăla atúnĉa/ca fiecàre fátă de !/ca fiecàre băi̯át...//

văzî́m‿băi̯átu că i-a lųá‿pă fátă/...s-a supărá‿băęatų !//că/să-l omųáre pă négru‿vòdă cînd o treĉe...spre ĝúrĝu//acú^{ma}/...ĉíne l-ā-văţá‿şî pă băi̯át/"bă" zî́ĉe.../"nu po‿să-l omór^{i}/că ăla" zî́ĉe "i̯e domnitóru...ţắri/al mųnténii̯/nú‿po‿să-^{l} omór‿tu pă domnitóru munténii̯ pă nègru‿vódą"//povestęa bătrî́ni/dē.../ásta-i̯ auzită şî dă mi̯ne/nu văzútą/a^{u}uzítą/dă la bătrî́n^{i}/..."da" ^{sî}ĉe "să te baş‿slúgă la i̯ĕl/...şî"/...[1] acù nu şt^{i}u/să vă spun...adăváru ?...

[Spune cum ai auzit şi dumneata !]

pĕi̯ de ! cum am auzî́‿şî i̯ǫų/aşá vă spun/da...dumnęavǫás^{t}ă pǫáte vă-nkipuiţ că...vă spui̯ i̯o dĩ...//

ĉe "te baş‿slúgă la i̯el/şî cînd ǫ da cálu să să pişè/să lej‿sulácu cállui̯ cu ǫ-áţă/...să-l strî̂n^{ĝ}‿bíne/ş^{î}‿cînd o plecá i̯el călare pă cal"/ĉe "să cázá calu cu i̯ĕl să-l omųáre cálu să nu mai̯ báĝe nimin^{i} dă sęamă/că l-a omorî́d‿rádu/saų stan/saų cutáre//să-l omǫáră cálu/ĉe «l-a omorî́‿cálu pă domnitóru...négru vódą»"//

băi̯átu aşá a făcút//^{s}-a băgá‿slúgą//cînd a...văzú‿cálu că-i̯ aşá/gata l-a strî́nş cu áţă[2]/ha^{e}/cĩ‿să pleĉe nègru‿vódă/...^{n}călicá‿pă cal a mers um‿pétic/a căzú‿cálų//nú l-a apucá‿pă négru vódă ca să...l-omǫáre pă i̯ĕl//ş‿^{c}ăzù cálu̯-aşá/ăla‿a căzút a [ɛ] ĉe ! párcă da cu túnu să...//ĉé să ái̯bă cálu ? ĉe.../ǫ fi fo^{s}‿şî pă tímpurlę-álęa dóctor ĉ-o fi fost/coŋsúltă aşá p-ăla‿aşá.../ţ[1] ! cálu...bun îŋcólo/nu putęá s...uri̯na p^{i}işátului̯ nu merĝá//măi̯ ĉe să ái̯bă ? ^{ĉe}/pînă cîŋ‿véd^{i}e cálu că i̯e legát cu áţă//ē ! cîn‿a văzú‿cálu că l-a...i̯ę legá‿cu áţă/s-a-ntórz‿napu̯ói̯/la palát/acoló/ş-a strîŋs tǫáte slúĝili/...ĉę-a fost/îŋ‿cúrtęa palátu^{lui}//dî la purcár şî‿la canĉĕlár^{i}e//şî...lę-a pus întrebáręa‿ásta:

---

[1] Informatorul face o pauză lungă.
[2] Informatorul vorbeşte în şoaptă.

zîĉē "ĉíne ^{i}e dîŋ‿córbi mar^{i} ? să tręác-a^{i}íĉa/ĉíne‿i̯e dîŋ‿córbi^{i} ĉunĝ/să tręác-aìĉ"//la stîŋga la dręápta//

a trecút/ăęa‿aşá/ăęa la dręápta/ăęa la stîŋgá/ē !//

ş-a pus întrebáręa‿ásta: "ĉínę-a legá...sulácu cállui̯ cu áţă?"//

ăla "nu şti̯u..."//

"e ! nú ştiz‿nimín^{i} !//nu vă fag‿nimíc/nu nimíg‿dăcît vă întréb şi i̯o/ĉínę-a făcú‿tręába‿ástą"//

"nú‿ştu̯ !"//ăla "nu ^{ştu}"/ăla "nu ^{ştu}"//

atúnĉ a dat órdìn/c-aşá i̯eręá pă tímpurlę-álęa/ş-a venít uŋ‿călîú̯/nu şt^{i}u dumnęavǫást^{r}ă dac-aţ apucát istǫrii̯a véke/cum să numi̯á ŋna^{i}ínte călîi̯/aşá le spunęá//a...dat órdi̯n ş-a venít uŋ‿călî^{u}/şî ę-a spus aşę: "la...îăşti̯a/la bráţu stîŋg le tai̯ [k] la córbi ĉuŋj‿le tai̯ bráţu stîŋg/ş‿la córbi mar^{i} le tai̯ bráţu drep^{t}//

şî aĉéste sáte d-atúnĉa-^{z}‿rămáse...cu númilę-ăsta/pronúmile‿ăsta: córbi ĉuŋ‿şî córbi mar^{i}//

rádu i̯ispás
şaptezéĉ [de ani]

---

[1] Sunet aspirat, exprimînd nedumerirea.

mi̯-a rămás..p^{u}olécra așá

pronúmili mi̯eu̯ i̯e ^{i}ispás//númẹli rádu/pronúme...ispás//așá// da...că mi̯-a zis ĉiturán/ăsta ^{i}e polócră dă...sat aíĉa//

[De unde ? De ce ?]

i̯erám m̄íc/cop^{i}iland^{ru}...dă fre̯o zéĉe an^{i}//și i̯ere̯án‿cu vitilẹ la cîmp așă...//ș-ave̯ám um‿puț aíĉa pă cîmp/...ca să dăm vitịli șî noi̯ l-ápă să nu mai̯ venịn‿cú‿i̯éle la gîrl-aíĉa că i̯ere̯ám dăpárte/ere̯ám îm‿párte̯a‿ásta aíĉa/ave̯ám um‿puț acoló într-o va^{le}//cîn‿nẹ-am duz‿la puț acoló/ē^{i} ! găle̯áta dă la puz‿zis ĉítura cum îi̯ spúnem noi̯...pă romînéște/n-ávẹa fund//spártă//cînd am... tras ápă/cúrĝá tu̯átă ápa//"ĉé să faĉem mă" zig "la vaĉ"//am plecá‿cu éle la...gîrlă‿aíĉa/lẹ-an‿dat ápă la vaĉ/nẹ-am întórz‿napói̯ tot acoló/ș-an‿lăsát váĉile pă álț^{i} copí^{i}/ș-am venít acásă/ș-ã‿lu̯at ũ‿fund/i̯eu̯/dă la dóniță cum îi̯ spune̯ám ^{î}nai̯ínte...acú i̯e găle̯ătă//îna^{i}ínte i̯ere̯á dóniță/^{i}ere̯á bu̯ótă d-áe̯a vă spuse^{i} du^{m}ne̯avo̯ast^{r}ă.../le țîu̯ ș-ástăz^{i}/...ș-ã‿lu̯a‿fúndu ăla dă la dóniță/șî m-an‿dus cu i̯ĕl acoló c-um‿briĉág‿care l-ave̯ám/șî‿i̯o/...rîg‿rîg/rîg‿rî^{g}/șî am [k] l-am pus fúndu‿óla...l-ã‿strîz [k] an‿lo̯á^{t}‿ĉocănélú‿d-acásă/am da^{t}‿ĉércu jos/^{e}-am băgá‿fúndu-óla dă dóniță acoló/ș-am scos ápă//cînd a venít o̯ameni dă la plug dâ la de̯al care‿ere̯á acoló/a văzu̯t...ĉítura‿a^{e}a...búnă !//

"ĉínẹ-a făcút-o mă" a-ntrebát/"ĉínẹ-a dre^{z}‿bă"/ĉe‿"ẹ-a pus fúnd^{î} ?"//

ĉe "rádu [illegible] ș ilíi̯e ^{i}ispas^{u}"//táta îl kemá ilịe//

"ō !" ĉe "băi̯átu‿ăla mă a făcút ásta ?"

"da !"/

"e/să-i̯ spunez‿rádu ĉiturán"//

[!] mi̯-a rămás...p^{u}olécra așá/dă rádu ĉiturán//

[Același]

erę́a scrintít ắla

cái̯ tód‿dă la táta...am îm̯văţát [să-i lecuiesc]/şî...îi̯ lăsám sî́nĝe d-ái̯ĵ[1]‿dîṇ vî́nă dacă-l durę́á piĉóru̯//sau̯ a venî́‿şî şi̯-a scrintíḍ‿vâna/piĉóru adícạ/nu-i̯ lăsám sî́nĝe//erę́á scrintít ắla//ála venę́ám şî/...îl legám d-ăsta zdrávănu/c^{u}-o făşî́i̯e dă téi̯ sau̯‿ọ́ sfu̯áră/îl strîngám bíne vî́na la ăsta cáre nu-l durę́á/şî rămînę́á ăsta...care-l durę́á//priĉép^{i} ? să-^{j}‿lase gre^{u}utátęa córpului̯ p-ắsta cáre-l dọárę//

v^{i}íne um‿băi̯á‿dă la bucşán^{i}[2] /opréşte la pọárt-aíĉ la míne/...
^{b}"măi̯ nęa rádule/...dă-te mai̯ îṇcọáĉe"//

am i̯eşî́d‿la ^{i}el/"ĉę‿i̯e mă ?"/

avę́á o cîrlánă dă doi̯ án^{i} phŏ ! frúmọásă răṷ !//

"ĉe fag‿néne" zî́ĉe "la cîrlána ásta/că/...zéĉe mi dă lei̯"
z^{i}ĉe "ui̯tę-aṇ‿keltuit/pă‿la dóctor^{i}/~~pă~~ lă...//nu po‿s-o lécui̯"//

dibúi̯ i̯o^{u} cîrlána/piĉóru dîṇ‿fáţă//o i̯áu̯ pă vî́na márę-áşa cu déştu/^{o} trăséi̯ ^{fru}mós/cîm‿pui̯ múna...déştu ăsta márli la... vî́na ei̯...aíĉa...cam s [k] dădăsúpt[3] /odátă făcú cîrlána[4] să cáză pęste mínę !//

"măi̯ iu̯onícă" zic‿î..."ai̯ curę́á la pantalọṇ ?"

zî́ĉe "am nénę"//

"dacă n-ai̯" zi^{g} ‿"mă duc să i̯au̯...dă la méne" ^{z}ic "o făşî́e dă tei̯"//

ã‿lu̯á‿curę́au̯a lui̯/^{dă} la pantalón^{i}/i̯-am strî́ṇs p-ăla zdrávănu/bínę-ṇ‿curę́á/şi i̯-am arătád‿dęálŭ‿ásta/zi^{g} ‿"vez^{i} dęalu̯-ásta ? să mi-l faj‿válę !//púne biĉu pă ę́a/...să-l faj‿dęál^{u}-ŏsta vále/să nu ^{i}egzíste...dęal ĩ‿fáţa ^{i}e^{i}//dácă [k] şĩ mai̯ i̯e îṇcă um‿măi̯dan pînă-ṇ‿golăşăi̯[5] //acoló la cápu golăşă^{i}ilor" zic "la sat/

---

[1] Gest.
[2] Comună apropiată.
[3] Duce mîna la suptioară.
[4] Se frînge de mijloc, lăsîndu-se într-o parte.
[5] Sat al comunei Crevedia, acum numit Dealu.

458

ᵘopréștⁱ...cîrlána/u̯o dăzlég̑/i̯i̯‿i̯ei̯ curéa̯u̯a/șí‿dacă...i̯i̯a̋ mai̯ ško̯ápătă/te-ntórĉ‿înnapói̯ să...î̃‿scoț óki mie̯"//

așá a făcút ómu̯//hū ! cîm‿m-a [!] m-am ûntîlní/cu i̯el/ĉé mai̯! socote̯álă ma̋re ! cînd an‿trecút e̯o p-acólo‿å pus ᵘóki pâ m

"ne̯a rádule/nu" că "vin înçu̯áĉe ! vⁱin/să te ĉinstésc/că ásta...pute̯ám să kéltui̯ să vî̃s‿șí i̯ápa/șí tot n-o făĉám bine̯"//

a scăpát ómu !//

[Același]

neĝ

an‿dăzlegát o cî́rpă cu bo̯ábe̯//pŏ‿o momî́i̯e arunçát-acoló//

ˢ-am găsít acoló.../an‿zis că i̯e ba̋nⁱ‿in‿cîrpa‿ae̯a/nú‿știàm/ⁱe-re̯am [ɛ] mai̯ mic//șí m-am pomeni‿cu dégetu ăsta¹/...plin dă neĝ// mărûns‿toțⁱ//i̯-am [k] mai̯‿i rupe̯an‿cu dínți/-i̯ mai̯...să le scoz‿rădăĉín-àᵉa//nu s-a putúᵗ//într-o duminică/m-a-mvățát șí pă mine...máma/

ziĉē "cûn‿te̯-oi̯ sculá" ziĉe "mái̯că/să...tⁱe duĉ...pă șanțu‿óla" ziĉe "dăvále̯-aⁱĉa/că po̯åte găséștⁱ ũ‿u̯os părăsit"//duminiᵍcă dă dimine̯áță//"șí ziĉe̯-așá: «cum s-a părăsit ósu‿ŏsta/să păráse̯ască șí neĝi mei̯»"//

m-aᵐ‿mĩjî́‿cu ósu ăla‿așá²//ș-a perít//

[Același]

sfînta

ũ‿lucrū...adică văzút/...núma álb ca cum i̯este ᵘo mi̯ere̯ásă//

șí nâltă/pʰŏ ! ⁱnáltă și dă...cît ⁱe scára‿áe̯a//șí să lunĝá/dă

---

1 Gest: arătătorul.

2 Gest: freacă locul bolnav.

ĉe te ui̯tái̯ la e̯a d-áe̯a ţi să păre̯á că...să fáĉe náltă//

ŭ‿văr al mi̯eu̯ aiĉá/...um‿văr al mi̯eu̯ aĉíle̯a ín...cúrte̯a ásta care i̯erᵉám o cúrte cum...nu cu a [k] cum i̯e cása‿ásta acúma/vení‿şi i̯el dă la clic cu ald‿bă̯i̯át/...s-a oprít továrăş-ăla‿al lui̯ să íntre în‿cúrte/şi/stîn‿dă vórbă la pu̯ártă acóle̯a/un‿căţél...pîntre ⁱei̯/căţél ca pi̯sica//

"măi̯ tudóre" zîĉe/..."mă‿al cui̯‿ⁱe căţélu ásta ?"//

"lásă-l vére" zîĉe "că-i̯ al mi̯eu̯/górge//lásă vére górge că ⁱe căţélu"

"mă !" zîĉe "să nu mă múşĉe"/

zîĉe "nú te muşcă/n-ai̯ niĉ o te̯ámă" ˢĉē "-i̯...căţélu mi̯eu̯" zíĉe/"e mic"//

a vorbí‿ĉᵉ-a vorbít‿ei̯ ca băi̯éţi acóle̯a/ş-a plecát acásă//i̯erá o distánţă dă fre̯o sútă dă métri//cînd a sosít la cumnátă-me̯-ósta care îl am i̯eu̯ sóra...bábe̯ méle/care̯-a murít acúma...ᵘn an/acoló în‿lócu‿óla ⁱi̯şá...sfînta ásta în...în tu̯óte sérli/...tódau̯u̯na//nu̯áptḙa// [...] ia s-a mutá‿d-acoló/ave̯á o...o bucătáriⁱe̯...cu faţáda‿aşá/...nu cum i̯e ásta‿a me̯a aşá făcútă/faţáda‿aşá/şî să urcá pă bucătăriⁱ-ăᵉᵃ/sus acoló//vărî-mi̯o ásta cînd a veniᵈ‿dâ cóló-ncu̯áĉe/...i̯el cu gîndu că ştie̯á/şî tu̯ată lúme̯a vórbe̯á că acoló în‿lócu‿óla i̯esē aşá/şî fáĉe̯-aşá/şî...[1] //cînᵈ/ i̯el a apărút î‿ᵘúliţ-áe̯a dîm‿măi̯dánu‿óla acóle̯a/...dac-os‿fi băgá‿dă se̯ámă fáĉe‿o úliţă la dre̯ápta//acóle̯a/...cî‿s-a ui̯tát ⁱel/a pus ᵘóki pă e̯a//ⁱeʳá pă bucătări‿ᵉă sus acoló//năltă//ĉé să fácă !/s-a oprít în loᶜ/a zis să să-ntu̯árcă-nnapói̯ la...továrăşu̯-óla‿al lui̯/továrăşᵘ-óla‿ave̯á o sᵘóră fátă máre/ĉe s-a gîndít i̯el/zíĉe "rîde̯ fáta‿áe̯a dă mi̯ne" zíĉe/"i̯eu̯ flăcắu̯/şî... mi̯-e urî‿să mă duc acásă"//ĉe "i̯á să mer‿naⁱínte !"//ş-a plecáᵈ‿náinte̯//cojócū dă u̯ai̯e/a pus [k] a dat pă‿lîngă gárdu dîn dre̯apta ş-a pus cojócu̯-aşá[1]/...ca să n-o vázǎ//pîn-a trecú‿dă...dă e̯a acoló//după ĉé‿a trecú‿dîn dréptu̯-òla/a retezát-o dă fúgă...d-àcólo dîn mă̆i̯dán-òla şî pîn-ái̯ĉa acásă//cînd a venít acásă/ᵘúşa cási-n̥cui̯átă//cu...un băţ acólo cum̥‿vă spunéam...mai̯ adinéaᵘu̯rⁱ/cu fúsu/cu cutáre...//cĩ‿s-a repezít ĩ‿úşě/a sări‿şî ᵘúşa d-aij‿dîn ţîţînă dîm‿bàlamále/că nu i̯erá bàlamálle ca ástăzⁱ/...ⁱere̯ā ...d-ále̯a ţigănéştíli// [ɛ]s-a dus tóᵍma-m̥‿fúndu tízi pă vátr-acolé̯a/būᶠ|i̯el a íntrát în̥‿cásă şî...a căzút îm‿pat//i̯a a venì‿dăpă i̯el pîn-ái̯ĉa la po̯ártă//şî‿la po̯ártă l-a strigát:

---

[1] Îşi drege glasul.

"górge/górge/górge"//n-á‿răspŭs//"bíne górge" íĉe "an̥‿să te făk‿i̯o pă tíne"//a zis e̯a d-acoló//

şi i̯el/aşá a rămás//ĩ‿şáse săptămínⁱ s-a aflá‿mort//n-a mai̯ di̯scutát/cu nimínⁱ nimíc/cu nimíc//dăcît mă-sa ne povestéa/...

[Și el n-a mai vorbit de-atuncea ?]

[2]s-a termenád/dăcît atîte̯a a putú‿să-i̯ spúi̯e mă-si/cîtevá cuvínte/că "úi̯te-aşá/úi̯te-aşá//mámă" zíĉe "sfînta"//

[Acelaşi]

ˢ-a pomení‿cu i̯édu...lîngâ i̯el

tát-al m i̯eu̯/pă tímpu lui̯ cînd a fos‿şî i̯el tînăr/...să numi̯á isprămniĉél/de/pă moşíi̯-aíĉa la boi̯ér/că avéam şî noi̯ um‿boi̯ér aⁱíĉa//şî într-o no̯ápte/cam îl stricá u̯ámenⁱ d-ăşte̯a dă míne̯a cu cái la i̯árbă//ş-într-o no̯ápte púne şáu̯a pă i̯ápă/şî ple̯ácă...pă málu gîrli/să vázǎ pă care prínde-m̥‿fîn acoló cu cai̯//mergînd i̯el pă málu gîrli/să poméneştⁱe...îm‿pu̯ála lúe̯-ai̯ĉa[3]/i̯el călare pă i̯ápă/pă şá acólo/să poméneşte c-ŭ‿i̯ed//i̯ed dă cápră//pus îm‿po̯ála lui̯//a sărid/dă úndé-a venít/...nú‿ştu̯//ˢ-a pomení‿cu i̯edu...lîngâ i̯el acoló-m‿pǫa^{lă}//

---

[1] Gest: îşi ascunde faţa în cojoc.
[2] Fluieră a pagubă.
[3] Gest.

da táta/táta...cam...i̯e^{r}á un om cǫrajó^{s}‿șī...da kár răí^{lo}/ "mă" ^{zî}ĉe/"da drácu i̯ej‿mă ? sau̯...drácu tę-adúse-m‿pǫála męa ? ĉę-ai̯ mai̯ fii̯ șî tu ?"//

l-a mai̯ mîngîí̯a/l-a mai̯ făcút/...a mers cu i̯el frę̄ō dóo‿sùte dă métri/așá îm‿pǫálă/ș‿cînd a cîntá‿cocóși/nu l-a mai̯ văzút//a șí sărit în‿gîrlă/ĩ‿ápă//țîșt^{i} ! i̯el pă málu gîrli cu i̯ápa mergîn‿cu cálu/^{u}odátă țîșt^{i} ! s-a dus ĩ‿ápă//

atúnș‿tata ĉe "dú-te i̯aca‿cui̯" ^{zî}ĉe "că ásta...murę̃a‿șî nu ...nu te mai̯...vedęám"//

șî dús a f^{u}ost//

[Același]

áęa avęá zmeu̯

[De zmeu s-a auzit pe aici ?]

avęá o femée/...am a^{u}uzít//avęá o fĕmée kár/cît a foz‿v^{y}i̯áța‿ei̯ núma amărît-a fost//i̯a n-am văzút-o dăscúlță/nij‿la sécere cîn‿sĕĉerá la grîu̯//ș-îmbrăcátă cu scurtei̯ca cu cojǫácă/scurtei̯că cum să zíĉ^{e}á atúnĉa cu cojǫácă/șî...să...să mai̯‿încînĝá șî cu o sfǫǫră p-aíĉa[1] că...șî spunęá că mu̯áre dă frig//ș-áęa avęá zmeu̯//

^{î}l lăsá pă cu̯oș...la mi̯ézu n^{u}ǫpți/șî să duĉá acǫló...peste i̯a-^{m}‿pát acoló/ș-ǫ...^{s}motoĉá/o...d^{o}ámne feréștę-acólo...ĉ-o fi făcút//

[Și n-are ce să-i facă ? N-are cum să scape ?]

n-áre cun‿să scápę//pînă...a trăi̯‿feméęa/pîn-a murit/t^{u}ot în‿félu ăstą//

[Era măritată ?]

măritátă/avęá bărbát//da n-a‿avú‿copii̯/n-a‿avú‿nimic/bărbát a

---

[1] Gest: peste mijloc.

462

avút//ş-a muri‿feméęa/tᵘ̑ót‿aşà amărî́tă̄/cŭ́m‿a fost o vyáță-ntręágă̦//

i̯a...lúmęa nu l-a fos‿văzî́n/‿da ęa l-a foz‿văzî́nd [1]//

i̯a-l vedę́a//

"măi̯ nẹdélęo mă !" [2]//i̯a vorbę́á rĕ́pedẹ//"^măi̯^ nẹdélęo ^mă̂^ ! úi̯te

ᵇmă/i̯ár a veni‿drácu̯-òla ^mă^ !"//

"ū́nde i̯e femée ? nu i̯e nimínęa feméi̯e/úi̯te i̯eᵘ̑ sĩ̄..."//

"mă̄/úi̯te-te mă bíne mă/că úi̯te mă ᶦ̂ăsta‿e mă !//úi̯te-l mă

ácî//i̯e úi̯te mă ĉe-m̦‿fáĉe/mă perpeléşte/mă ^fa^..."//

pă cárnęa‿ei̯ núma...péte/...vinețę́ală‿aşá...//

[Acelaşi]

dă apucát

[Cînd erau copiii dumitale mici, te duceai cu ei la doctor cînd se-mbolnăveau ?]

nu̦ mă du^ĉám^//

[Dar ce făceai ?]

le dăscîntám̦//

[Le descîntai dumneata ?]

mă duĉᵉ̑á‿la bábă̦/la áltă bábă̦//avę́am pă mătùş-ásta/dăscîntám

...să ziĉá dă apucát//

[Cum ?]

cum ?//ziĉá aşá: [...] [3]

tu-n̦cleştátule/-mbeznátule/ĉéz̦nicule/ŭ́rîtule/-ntîmpⁱ̑inátulẹ//

pă la tǫáte cásili umblái̯//să să prín̦ză dăscî́ntecu mi̯ou̯ cun̦‿să

prínde salĉíi̯a/dă tǫáte rămurelˡi/dă tǫáte nodurelˡẹ/dă tǫate...

---

[1] Replica aparţine informatoarei Ispas Rada.

[2] Vorbeşte repezit şi neclar.

[3] Informatoarea începe de cîteva ori descîntecul, înainte de a şi-l aminti întreg.

lăstăréli̯li̯//așá să să prínză dăscîntecu mi̯eo̯//"dă ĉé plînj ? dă té te ᵘolăcăi̯éştⁱ ?"//"păi̯ cú să nu plîng ? cú să nu mă olăcăᵉésc ?//c-a venít...nĉeţátu/ĉéznicu/urîtu/-ntîmpʰinátu/-ncleştátu/...şî m-a" [!]

[Nu te rîde !][1]

mai̯ mă rîᵈ !

ş-am ven...[k] "a venít încleştát/întîmpʰinátu/sîngili mi l-a sorbít/cárnea mi̯-a zdrobⁱit-o"/..."taj dîn gúră/nu mai̯ te ᵘolăcăⁱi/nu mai̯ te zdrobí/că...i̯eu̯ cu límba tᵉ-oi̯ dăscîntá/cu unᵈ dă vácă ne [k] tᵉ-oi̯ unĝeá/cu tămîi̯e te-oi̯ tămîi̯á/cu usturói̯u te-oi̯ usturuéa"//şî leácu să fhíi̯e dă la sfînta marîi̯a/sîntămărîi̯a/...dú-te unde cocój nu cîntă/únde [ɛ]acoló i̯e mése-ntínse/flăcîi̯ aprínse//

ş-așá ziĉeá/așá ne dăscîntá la cophí atúnş/ĉe i̯ereá ca acúma/să te duş cu i̯eˡ hai̯da să-mbolnăveşte/te-ş cu-el la dóctor//

ispás ráda [7o de ani]

dă dău̯ók

păsărícă álbă codálbă/...zburá dîn crácă-n crácă/lápteli picá pă piátră//să crápe u̯óki strigu̯ái̯ĉélor/ş-ai̯ strigói̯ului̯/ş-ai̯ dău̯oketórîlor//d-o fʰí dău̯okáᵈ dă vîn/să deá pă su pămînt//d-ŏ fʰí dău̯oká dă su̯áre/ᶻ deá pă suᵇ máre//d-o fi dă fátă máre/să-i̯ crépe cosíţiliⁱ/dᵉ-o fʰí dă rumîn/să-i̯ crépe...boáşᶦˡᶦ/să-i̯ cúrgă pʰişátu/să rîză to sátu//dă o fhi dă feméⁱe/să-i̯ crápe ţîţiliⁱ/să-i̯ moáră copʰílu dă foáme//să rămîi̯e curáᵈ/lumináat/ca ĉéᵉa ĉe-a născú/ca mă-sa cîn l-a făcú/ca áuru curá/ca argîntu stricorát//

așá să ziĉe dă dău̯ók//

---

[1] Intervine nora informatoarei, Ispas Zoia.

464

[Și ce-i făcea ?]

úi̯t̯e-i̯ făĉe̯á așá[1] cole̯á așá/îi̯ dăseîntá/și zîĉe̯á așá:"cîz‿lúp^{h}‿i̯n‿sat/atîd‿dău̯ók‿în‿cap//cîz^{i}‿lup‿i̯n‿sat/atî^{d}‿dău̯ók în‿cap"/dă trei̯ u̯or^{i}//șî/i‿zîĉă cop^{h}íl$^{ui̯}$: "ha^{i}/mútă-te mai̯ cólo !"//ĉe̯a că-i̯ tréĉe//îi̯ treĉá !//

[Aceeași]

la mînicăto̯áre

[S-a auzit aici de femei care iau laptele de la vite ?]

[...] la mînicătóare/-i̯ zíĉe la mînicăto̯áre//ca cum i̯e ástăz^{i} i̯e mînicătuáre̯a/șî‿mîi̯ne i̯e sfîntu górge̯//i̯éle fáĉe...no̯ápte̯a/întúnde grîu̯u/...în̦cálecă pă sūl/să dúĉe șî-ntúnde grí^{u}u așá/șî i̯ā láptili dă la vāĉ/dă la pisī́j/dă la ĉē/șî le púne la áltă vácă/la a i̯ei/sau̯ la ĉíne știi̯e la a cui̯//șî noi̯ făĉe̯ám de ! așá...puneám noi̯...șî noi̯ la vaĉîli nu̯ástre/lé‿legám tei̯ liștear/în‿cu̯árne/șî zîĉ^{e}ám așá:

"fernecă [k] fermecătu̯árli și lă^{u}utu̯árli...să i̯a [ɛ] mîzga téi̯ilui̯/...ș-amărăĉúne̯a pelínului̯//șî m^{i}irósu ^{u}usturói̯ului̯"//fermecătu̯árli cînd o veni/așá pune̯á bătrîneli/dā i̯o am mai̯ pus acu̯ ? [k] súlu lîn̦gă vácă//dā i̯o n-am mai̯ pus acúma/bgátă máma‿așá făĉá so̯ácră-me̯a/da...acúma ĉíne $^{mai̯}$//

[Aceeași]

noi̯ știm pă băbéște

dacă...cái̯i mérĝe șî...mer^{ĝ}‿cu i̯ei̯ la tre̯ábă/și după ĉe vi d-acólo și i̯e cálu...îmf^{h}i̯erbîntá‿si‿i̯el du pă drum/^{u}ómu nú‿

---

[1] Gest: cruce cu degetul, pe frunte.

ţìne cont/şi să dúĉe şi-i̯ dă gră^{u}únţe/sau̯ ápă/...dĕ‿egzémplu/ápă/şi cálu be̯a sărácu cu p^{u}óftă//...şi i̯el ^{du}pă ĉē a băú‿cu póftă/ā‿véni‿ş-odátă a răĉít/complect/ca şi ^{u}ómu//dac-a bă^{u}ú‿şi a fost munĉí^{t}‿/ş-a băut ápă transpirá^{t}‿sau̯.../imedi̯át//şî ^{r}ămíne ^{u}odátă ţápăn//şî dă piĉo̯áre/j‿dă...//^{ĉ}épe să-l‿l-e̯a cu frig//d-egzémplu dacă e răĉí^{d}‿la stomác/î̯i̯ lăsám sînĝe̯/i̯o...le las sînĝe d-aí^{j}/d‿la ĉèru‿gúri//...am ō...simĉe̯á micúţ-aşá făcútā...speĉiálă pentru...aşá ĉevá/î^{i}‿i̯a^{u} [k] îi̯ bág‿mîna‿aiĉa la gúră/-i̯ sco^{d}‿límba‿afáră/i̯-o apúc/şî...înţép cu áe̯a/...sús‿aì^{j}‿la ĉèru‿gúri//al tréi̯le̯a crestúş ^{c}ă...áre şi‿el crestúşur^{i} ca şi ^{u}ómu/ca şi...pórcu/ca şi ^{u}órĉe animál//şi-l las şî cúrĝe sînĝe cît ştiu̯ i̯ou̯/şi p-^{u}órmă...î̯l...î̯l búĉumă ^{u}ómu bíne/pă spináre/pă...piĉo̯áre/îl‿î púne la cărúţă dacă ^{i}e cázu şî ple̯ácă cú‿el/sau̯ víne cu‿el puz‿la căr^{u}ţă şî-l încălzéşte pîn-aí^{j}‿la mi̯ne/să dúĉe-napói̯ cu ^{i}el/să‿^{d}ĉe acásă/-l búĉumă bíne/...îl fre̯ácă bíne cu páe cu...//p-órmă púne̯-o pătúră pă el şi fáĉe ábur cu ápă//cu ápă/cu porúm‿fi̯ert/sau̯ dacă n-áre porúm^{b}/sau̯ ^{u}ovás/sau̯ grîu̯ ĉé‿are/...fi̯érbe pă f^{u}oc/şî skímbă/şî púne în trái̯stă dă‿sag‿dîn ăsta//ca să víi̯e[1] trái̯sta ştiţ strînsă pă nas//p-aíĉa pă...násu lui̯/să ^{i}íntre áburu ăla t^{u}ot înă^{u}úntrũ‿i̯el ca să să-ncălze̯ásca/ştis ?/şî-j‿revíne pă parcúrs/îj‿revíne//încét încét/îj‿revíne//

şí lā piĉo̯áre/cîn‿nu mai̯ mérĝe i̯el/dă...şko̯ápătă dă piĉo̯áre/cúm a vent òmu‿óla alálţăer^{i} se̯áră la mi̯ne̯-aíĉ/t^{u}ot cu áe̯a-i̯/dacă i̯el víne-mfi̯erbîntát...cálu la piĉo̯áre/...víne şi...íntră cóle̯a-n cúrte [ɛ] a intrát únki-me̯ó‿ăsta-n‿cúrte/i̯-am...lo̯át nu [k] um‿p^{h}íg‿dă ápă într-o cánă/şi cu ĉocánu şi cu...simĉ^{e}áu̯-àe̯a/c-aşá-i̯ spui̯ i̯o simĉe̯á/şi mă duc acólo/şî la piĉóru respectív unde i̯éste ũflătúra lui̯/dă-i̯...ca^{u}uze̯áză lui̯/acólo spăl frum^{u}ós a^{co}‿cu ápă/şi i̯ése vîna prinĉipálă//d-egzémplu cum i̯e la mînă/

---

[1] Informatorul se strînge de nas cu amîndouă mîinile, indicînd poziţia traistei.

•466

lā noi̯/sau̯ lā picĉoare/mă rog//ş-àcólo pui̯...àe̯-aşá d-a lúŋgu̯// ş^{î} cîn an da cu ĉocánu/...ca cînd îi̯ i̯ei̯ gîtu la gă^{i}in/-aşá curĝe sînĝili//dacă l-ã lov^{i}i bine-m̧ vína ae̯a ni^{j} n-ai̯ timp să te scol^{i}/vine sînĝili peste míne/grămadă ![!]//l̥ la^{s} şi cúrĝe cî ştiu̯ i̯ou̯/i̯ar/acólo/şi pă órmă/...fac o...o hîrti^{u}úţă sau̯ o foáe dă porúm^{b} ĉeváşîle̯a/aşa lātă frum^{u}ós/şî pui̯ în drèptu ắla/şi dup-àĉé^{e}a lég/cu tei̯ sau̯ cu sfoáră//îl le^{g} la picĉoare frumu̯ós/ca să să ^{u}opre̯ască sînĝili//^{s} după áe̯a-i̯ dau̯ drúmu/"dú-te vére cu ^{i}el...unde vrei̯"//îi̯ mai̯ ca^{u}uze̯áză lui̯ dó^{u}o trei̯ zile pînă-j revíne//i̯el dîŋ cáu̯za grăúnţilor/víne şi mî [k] cî a mîŋcá grăúnţe dîn ále̯a/víne şi.../de egzémplu grîu̯//grîu i̯e c^{u}ocós i̯el/şî dac-a mîŋcát/víne şi să-ŋgroşe̯ază sînĝili pre̯a táre/ş^{i} nu poá să mai̯ p^{u}ompéze pă vínili̯ lui̯ respectíve//şî dîŋ ĝáu̯za àe̯a/îi̯ i̯ă picĉoári^{li}//şi-i̯ las sînĝili ắla respectiv/i̯el dăpă...cîtevá zile îj revíne normál la lócu lui̯//...mérĝe şî sînĝili cu vitéza respectív-a lui̯ care éste...//

ş-ásta e //

[Şi la cai şi la boi ?]

b^{u}ói̯i/la picĉoare nú să lásă/cum i̯e...să lásă la cai̯//bói să lásă la límbă/la uréke/la nas...//ne̯a marin căcănáru ăsta care̯-a^{s} foz ^{d}ne̯avu̯ástră la i̯el/ştii̯á să láse/la...vaĉ/la áste̯a//cînd să ...sîngere̯ază/cum îi̯ spúnem no^{i}/sau̯ i̯e răĉítă/víne şi-i̯ lásă sînĝe//da la cai̯/i̯o...la cai̯ am apucá dă la...táta/dá la bătrînu̯// ĉe ştiu̯ şi i̯o fac/ĉe nu/nú mi̯-aparţíne dă mi̯ne/dú-te la dóctor!// doctoru-i̯ àlĉeva/la noi̯ i̯e àlĉevá...// noi̯ ştim pă băbéşte i̯ei̯ ştii̯e-m mediĉínă//

ispás costandin
pàtruzeşidói̯ [de ani]

a avú‿búbă la búrtă

i̯eré̯a ^{i}i̯uonél mic^{î}//ş-am venít cu i̯el/... [1] am...foz‿la ţáţa mari̯uára la sanatór/i̯eré̯a bŏlávă//ş^{î}‿ne̯-an‿dus cú‿el i̯ere̯a-m‿plápumă//am vení‿cu i̯el n-a avú‿băi̯átu nimi̯íc/a rîs/am venít acásă/l-am...pus îm‿pat/g^{u}ongăne̯á băe̯átu/rîde̯á/...u̯odátă a̯-nĉepú‿să plîngă//şi‿ţipă !...ţipá să mu̯ară/-mvineţíse//ĉe ziserăm noi̯ ? "ĉé să ái̯bă/ĉé să ái̯bă//ai̯ la f^{h}ína"//a foz‿băe̯átu-ncălzit/l-am dăsfăcu^{d}‿dîn plápumă/s-a gîndăĉí‿băe̯átu/şī...a-ngeţát/a făcú‿búbă la búrtă/aşá-i̯ ziĉe̯am/búbă la búrtă//

m-an‿dus an‿strigá‿pă fhínă/e^{r}a ō fèmeé bătrîn-aiĉa peste stradă la noi̯/"fhínă/fhínă"/

a i̯eşí‿fhína‿afară/"ĉe mai̯^{că} ?"/

"ui̯te băi̯átu"

"^{h}ai̯ mai̯că că merg"//

a vení‿femée̯a/i̯-a dăscîntát/cum i̯-a dăs [k] s-a apucá‿să dăscînte fe̯mée̯a/gáta cop^{i}ilu s-a potolít//n-á mai̯ avú‿copilú nimíc/s-a gîndăĉít/a rîs/a spus/ş‿n-a mai̯ avú‿băe̯átu nimic !//ş^{i}‿i̯-a trecú‿băi̯átu^{lui}//ş-a‿avu‿búbă la búrtă//aşá-i̯ spune̯a//

[Ştii cum i-a descîntat ?]

păi̯ aşá i̯-a dăscîntát[2]:

búbă álbă/búbă ne̯ágră/letine̯ască ovrei̯ască nemţe̯ască porĉ^{e}ască//búbă dîn răvărsátu zor^{î}l^{or} dîn cîntátu cocóş^{ului}//búbă dă no̯ápte̯a/búbă dă ziu̯a/...i̯eu̯ te miş/tu te mişĉ/i̯eu̯ te scos/tu te scoţ^{i}//îm‿pămî‿să ^{i}intri/-m‿pămîn‿s^{î}‿te risipéş^{i}//pămîntu e dúlĉe ca mi̯ere̯a/cárne̯a lu cutáre i̯e‿amáră ca fher^{ea}//

cum îl kemá pă i̯el acolo//

ispas ĉe zoi̯a [zisă] joi̯a
pàtruzéĉ [de ani]

---

[1] În timpul înregistrării soacrei ei, informatoarea Ispas Zoia începe, în mod spontan, să povestească. Anchetatoarea apropie microfonul de ea, ceea ce determină o scurtă pauză în text, fără a-i influenţa însă spontaneitatea.

[2] Descîntecul e rostit de informatoarea Ispas Rada.

făĉẽ‿săpún

tophím untúra/lu̯om phátră súdă ca^{u}ústică/ş^{î}‿făĉẽ‿săpún//

[Cum ?]

cum îl făĉém ?/punẽ‿şọ [k] ^{u}untúra pă fu̯óc^{î}/aşá să spúne/pă phirostríi̯e/-ŋ‿căldárẹa márẹ/ş‿p-órmă făĉẽ‿leşíi̯e/cu ĉenúşă/şî cu ápă/să limpezéşt [k] ^{u}o făĉẽ‿dă ástăs/ca s‿să‿fácă pînă míi̯ne să-i̯ i̯ásă tăríi̯a ĉe [ɛ] ĉenúşi̯//şi pă úrmă/punẽm...peste ọntúră/punẽ‿şî‿leşíi̯e d-ạẹa/punẽ‿şi p^{h}i̯átră/púnẽ‿ş^{î}‿leşie şi p^{h}i̯átră/pînă să potriveşte i̯el aşá dă...să véde/înĉépe să cólocotẹáscă/şi i̯ése ^{u}o...vréĉ/-aşá-i̯ spúnẹ//i̯ése vréĉa dasúpra/ş‿cîn‿dă vréĉa dasúpra/dã‿săpúnũ j^{u}ós//îi̯ púnem ápă r^{e}éĉe/şî-l dă‿jos//ş^{î}‿să fáĉe săpúnu̯//

[Şi pe fundul cazanului ?...]

pă fúndu cazánului̯ rămînē trọşíi̯e d-ạẹ̯a//rămîne trọşíi̯e/ş^{i}‿dimineạţa-l tă^{i}ém cu s^{e}éĉẹrẹa/făĉém zéĉe croz^{i}/...îi̯ spălăm frumu̯ós/...îi̯ punem lîŋgă sóbă să să scrugă s^{î}‿să zvîntéze/ş^{î}‿p-ormă-l punem îm‿p^{u}ọd//şî-l ţinem îm‿p^{u}od pînă...

[Şi ca să miroasă frumos ce-i mai pui ?]

pelín//punem pelín vérdẹ//lom pelín d-acúma dă vára/şî-l púnem sus ş‿să usúcă/ş...c^{u}olō‿leşíi̯ẹ punem şî pelín/ş‿să fáĉe şî v^{e}érde i̯el frum^{u}ós aşá/şi mirọáse şî frum^{os}//

[Şi cu troşia aia ce faci ?]

tròşîi̯-äẹä...o mai̯ lăpădăm/mai̯ púnem îŋ‿cîte ĉevăşîlẹa‿aşá să‿spălăm pr^{e}éşur^{i}/să spălăm aşạ...ĉevá d-ástẹa aşá mai̯...vek/mai̯...//înáinte lúmẹa kar spălá rúfe cu ẹa/că erẹá dă pĩză dă‿ástẹa ş^{î}‿să spălá/da acúma cum i̯e ástẹa nai̯lone ástẹa nu po‿să mai̯ spel^{i} cu i̯a că...le tae/lē...nú să mai̯ fáĉe frumu̯áse//acú tre‿să făĉeŋ‿cu perlán[1]/trébi să făĉem cu...//

[Aceeaşi]

---

[1] Numele unui detergent.

múnca la tutún

[Să-mi spui care e munca la tutun.]

cáre‿e múnca la tutún ?//s-a dăsprimăvărát/în márte/cũ‿s-a dăsprimăvărá/ş‿s-a zvîntá‿pămîntu-n‿grădínă/înkíden‿grădiníţă/cù‿c^{u}oĉén^{i} dă tutún/cù‿c^{u}oĉén^{i} dă porúmb/cu ĉē...pu̯áte ^{u}ómu̯//fáĉem răzu̯áre/săpắm răzu̯áre/ş^{î}‿lē făĉém frumu̯áse/cu gréblă/frúmós aşá/cu márĝîne/...şi sămắnăn‿tutún^{u}//púnem tu̯túnu ^{u}ór cu nisíp/^{u}ór cu ĉenúşă//ameş[k]sticắm o ĉe̯áşcă dă tutún‿â/dúpă cît‿e răzóru/ĉinj‿métri/şáse métri...//şi-l sămănắm//să [k] punémũ‿rîn‿dă băligár^{i}/pă răzóru care-l fáĉem pă pămînt/sămắnăn‿tutúnu/puném áltu rînd dă băligár pe̯ste sămínţa dă tutún/...şî‿dup-áe̯a/îl ^{u}udắm//şi dă cînd înĉépen‿să-l udắm/pînă íe̯se...pînă să fáĉe‿să-l púnem îm‿pămín^{t}//îl udắm în tu̯áte diminéţili//cum ne̯-an‿sculá‿dimine̯áţā/întîi̯ tutúnu-l udắm/ /ş^{î}‿p-órmă ne̯-apucắm dă álte trebúr^{i}//şi‿să fáĉe tu̯túnu máre/arắm lócurli la de̯ál/le grăpắm/le făĉém...búne dă pus tutúnu /culeĝém dimine̯áţa/ne sculắm/udắm răsádu/ş^{î}‿culeĝém ....răsád^{u}//îl puném în‿c^{u}óşur^{i}/şî‿plecắm cu i̯el la de̯ắl//şi la de̯ắl/înĉépen‿să-l înfiĝém //avén‿sfo̯áră/la dòoşĉínj‿dă ĉentimétri la dòoşĉí^{j}‿dă ĉemi [k]timétri/púse sémne//şi-l înfhiĝém//îl ^{u}ud^{î}ắm/...acoló pă l^{u}oc/...şî dup-ae̯a la săptămîna/...mácsîm dacă mérĝe o săptămínă dóo/ş-înĉépen‿să-l săpắm//că imedi̯a^{d}‿dă burîi̯anu-n i̯el//ş-ăsta‿aşá i̯éste//şî-l săp^{î}ắm/^{u}o dátă/-l săpắm a dòu̯a‿u̯áre/şî dup-ái̯a/înĉépen‿să-l polím//aşá să spúne//îl p^{u}olím îl l^{u}om príma dátă...rîndu dă j^{u}os/să e̯a mai̯ anevóe//al dóile̯a rîn/p-órmă să e̯a mai̯ répede/nú mai̯ să e̯a aşá.../să-nnálţă tutúnu/ş ...//îl culeĝ^{e}ém/venín‿cu i̯el acásă/îl înşîrắm/îl púnem pă gergéf/^{t}up-áe̯a să ^{u}usúcă/după ĉe să usúcă pă gergéfur^{i}/...îl strînĝém//îl făĉém [k] punén‿cîte pátru şîre cîte pátru şîre/şî-l făĉém m^{u}otoţól//...^{t}pă ĉe-l făĉém motot^{u}ól/...ş‿să termínă tutúnu pînă..

470

tǫámna/îl lăsăm...dă să usúcă tó‿să termínă dă pă lᵘoc/şî acúm nę-apucăm să-l păpuşîm//n̥ainte-l făĉęám păpúşⁱ//îl legám/da‿acú nu să mai̯ faĉe păpúşⁱ/nu să mai̯ lęágă/dăcît îl pastelím//îl întindém aşá frumᵘós/îl púnem la tęan̦c cum i̯e ásta d-aij‿dă‿la noi̯ dĩ‿sálă/şî-l duĉem la depózit//la depózíᵈ‿ni-l cîntărᵉéşte/ ş...avém să dăn̦‿la dóoşĉin̦j‿dă árii̯/cîte trei̯ súte pátruzèşîĉĩj‿ dă kilográmę//la dòoşĉĩj‿dă árii̯//şᶦ‿ne faĉe socotęála/dac-avém depăşîre/dă am trei̯ súte ş-atîtᵉa dă kilográme/şi i̯o depăşáș‿pátru súte sau̯ i̯au̯ mai̯ mult/îm‿dă mii̯ę báni̯//îm‿párte cu guspodăríą //jumáte gospodăría jumáte i̯eu̯//

[Aceeaşi]

nę-a furá‿cálu

nę-a furá‿cálu//caré făĉᵉá táta póşta cu ⁱel//

[Cum ?]

a fost acólo unde şáde tát-al miöᵘ/şáde-n̦‿cápu sátuluⁱ aíĉ în̦spre bucuréştⁱ//ş-àcolo-şá i̯éstē ũ‿lac/máre/àşa//ş-acoló i̯erę́a i̯arbą́//o poⁱeníţă cu i̯árb-aşá/i̯erę́a um‿păr máre/púţu alăturęa acolęa/...ş-a vení‿táta sęára cu pᵘóşta/şᶦ‿l-a priponít/cũ‿să priponęau̯ caⁱi-náintę//l-à‿priponít acólo/s-a sculá‿diminęáţă/n-a găsít i̯apą́//acólo//à‿telefonát/à‿cătát pîm‿pădúrⁱ/şi...n-a mai̯ găsít-o//

la‿un‿timp/mai̯ tîrziu̯ aşá/fro [k] peste fro cîzvá anⁱ/venęau̯ cu tutún...du pîm‿párţilę-àstęa/du pîn tîntáva/du pîm‿párţilę-àstelánte mai̯ dă dăpárte/venęá cu tutún aiʲ‿la depᵘóziᵈ‿la noi̯//şî/ venín̦‿cu tutún acólo cu cărúţă/a-ñţepení‿cu cărúţa cu tutún într-ũ‿şan̦ţ//i̯apa nu vroęá să męárgą́//dă-i̯ bătaⁱe/dă-i̯‿i sucᵉálă/ dă-i̯ îm̦vîrtęálă/nimík‿i̯apa//primáru d-aiʲ‿dă la noi̯ dîn̦‿comúnă/

a trecú‿p-acoló//pă unde mîná i̯el càlu̯-ŏla pắ‿la dep^{u}o^{zit}//a vení‿répede la táta/şi i̯-a spus:

"măi̯‿i...pîrvule"/aşá-i̯ ^{i}ĉeá lui̯ pă polo̯ácră/îl kámă lisándru şi i̯-a zis pîrvu lui̯//^{sî}ĉe "măi̯ pîrvule" ^{zî}ĉe/"tu ştii̯ că i̯ápa ta" zîĉe "i̯e-ŋ‿común-aiĉ ?"/după fro cîzvà an^{i}//

"cum mă nénẹ ?"//

cînd a a^{u}uzi‿táta/s-a dus acoló//cînd a zis "a^{u}uríco !"//cînd a‿s "auríco"/i̯ápa‿a-nĉepút: hõ ![1] să riŋkézẹ//ĉe să fácā ? ăla nú vrẹa s-^{u}o dẹa/că‿el a cumpărát-ọ//a vení‿primáru dîŋ‿comúnă/secretáru tos‿care i̯erẹá atúnĉa/

ĉ^{e} "cúm să fáĉem noi̯ ş‿ĉe să fáĉem ?//ii̯apa nu ţ-o mai̯ dăm"// i̯-a spuz‿lu ^{u}omū‿ŏla//"dă undẹ-ai̯ cumpărát-o ?"

"ui̯te dă‿la nişte ţig^{î}án^{i}"/

p-orm-au̯...a‿anunţá‿ţigáni ăi̯a‿a spus c-a loát-o dă la álţi/...şi nu s-a aflát//

zíĉe "cum să fáĉem noi̯ ?" zíĉe "úi̯te ĉe‿e/néne" zíĉe//"i̯ápa"/ i̯-a spus primáru//"noi̯ mérĝem cu i̯ápa-n ĉéntru primăríi"//aíĉ unde‿^{i}e sfátu populár//şi noi̯ şẹdém pă línia bucureşt^{i}lor//"noi̯‿i dăm drúmu la i̯ápă d-aíĉ//şî dácă i̯ápā nu s-abátē la ^{u}om îŋ‿cúrte/să ştii̯ că nu i̯e i̯ápa lui̯//dacă i̯ápa s-abáte" zîĉe/"atúŋ să şti că i̯ápa ţ-o lom"//

şî i̯-a da‿drúmu kar dą la sfátu populár/ş-a mers i̯ápa-ntr-uŋ‿tra^{p}‿ş-într-o rîŋkezẹálă/pînă la noi̯ la poártă//la noi̯ la poártă a stătút în loc/a riŋkezát uŋ‿riŋkéz máre/ş-a intrá‿drép‿pă úşa coşarúlui̯//ş-atúnĉ i̯ápa nu i̯-a mai̯ dát-o//

[Aceeaşi]

---

[1] Imită nechezatul calului.

. MILITARI [ALR I, 934]

(municipiul Bucureşti)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: MM

făĉán‿transpórturⁱ

după ĉ-am terminát clásili primáre/am intrát alắtur dă tát-al meu̯/la múnca cîmpului̯/ᶜⁱ̂ tát-al meu̯ i̯erá agricultór//ş-ar‿dus...múnca mai̯ dăpártẹ pî̋nă la armátă//la armátă‿am plecád‿militár/în ánul o mii̯ẹ nóo sûte dooşáse/şî-n dóozeşob‿m-am liberát//

ş-atúnĉa...táta zíĉe/..."mă̄ să fáĉem o cărúţă cu cai̯/să mai̯ pleşⁱ‿şí tu să mai̯ cîştíĝ um‿ban/p-ai̯iş‿p-acólo"//

ᵃᵐ făcút o cărúţă cu doi̯ cai̯/un‿camiu̯ón/ş-am plecát p-ai̯ş‿pă la gára dĕ nᵘord//acólo să făĉẹá trasportur/cű lémne/că̋rămídă/ni̋sip/dí̋feríte matẹrii̯àle/că să constrúi̯á mult pă márĝinẹa ᵘorá-şului̯//şi merĝá́n‿şⁱ‿făĉán‿transpórturⁱ//cîştigán‿şⁱ‿ⁱᵒ...aşá în‿límita posibi‿adícă să putẹá trăi̯á [k] să putẹá trăi̯i binişòr/binişòr/ca ş-acúma//i̯ejⁱ‿niţél mai̯ vrénic/şi mai̯‿ī ndămînátic/mai̯ dăscurcăréţ/pos‿să trăi̯éştⁱ/dacă i̯ejⁱ‿mai̯ lénesⁱ/...tē mai̯ codéş‿te laş/...nu prẹa cîştíĝⁱ//"ᵉⁱ lásă că mă du‿mî́i̯ne/ástăz nu mai̯ mă duc !"//ĉa că nu să pu̯átẹ/trébẹ să te duj‿zi de zi/ca să poşⁱ‿cîştigá i̯egzisténţa zi̋lnică//

pă ᵘúrmă táta a foz‿bolnáv/a fost în nóo sûte tréi̯spe la o compánii̯e/au̯ trecút îm‿bulgárii̯a p-acő̋lo...nişte revolúţii̯ nu ştu ĉe/s-a-mbolnăvit ş-a fost...ma̋i̯ tot tímpu bolnăviĉóz‿d-atúnĉⁱ//şî noi̯ am‿fost ĉinş‿fraţⁱ şi trei̯ féte/şi noi̯ tos‿copíii̯/cîn‿nẹ-am‿făcú‿marⁱ/toţⁱ am căuutá‿să plecám la trẹábă/să-l ajutăm pă táta/c-avẹá copii̯ mulţⁱ//l-am ajutát/pî̋nă-n‿límita posibiˡi-tắţⁱ/p-ôʳᵐă m-am înşurát/mai̯ m-ã‿retrás am mai̯ stat vrun an dă zíle/pî́ [1]íngă táta//p-órmă zic [ɛ]zic "să-m̯ fac șⁱ̯ i̯o cásă"//cása dî́nsulu̯ e áe̯a [1]/zi "să fac șⁱ̯ i̯o o cásă cóle̯a așá" zi ᶜ/"să fiu̯ mai̯ apro̯ápe dă dumne̯ata"//

"dā !//să-s fáĉⁱ̯ !"//

[am] făcút i̯o cas-ai̯íĉa/mai̯ vene̯á pă la mino, mai̯ să duĉ p-órmă au̯ căzúd bolnáv rău̯/

"tátă" zic î "dumne̯atá...i̯eș cam bolnáv/nu să po... mérĝeŋ să faș și míi̯e ácte pă locu̯-ăsta únde̯-am făcu cásă/să-m dai̯ și míi̯e la cîmp acólo...vo trei̯ pátru mii̯ dă métri"//

me̯-a datᵘ̯//zíĉe "să adúĉⁱ̯ o mașínă/vii̯ și mă i̯ei̯ și mérĝeŋ la tribunálᵘ̯/fáĉem ácte"//

me̯-a făcút ácte//am trecút acó că i̯-am plătít/ᵈa nú i̯-am plătít//dî́nsu̯-a fost întrebát/

"ai̯ primí báni móșule ?"//

"am primít în întreĝíme to̯átă súma"//

ātî́ta//hă ! hai̯ să mérĝeŋ la cîrĉúmă/cu advocátu/cu̯-ăi̯a//am plecát acólo la...o prăvălíⁱ̯e/ne̯-an ĉínstit acólo/an lu̯a mașína ș-am venít acásă înapói̯//

a mai̯ trăíi̯ vo pátru ĉínĉ anⁱ̯ șⁱ̯ ...a murít/s-a prăpădít// dúpă ái̯a și máma la fel după vro cî́zva anⁱ̯//...în órĉe caz/... acúma au̯ murít/acúma au̯ murít/acúm...ᵘóptispĉe anⁱ̯ dóoj dă anⁱ̯// ș-am rămáz noi̯ toț/și ne̯-an dăscurcá ș-am crescú toțⁱ̯//am ō...[k] ũ fráte stă-m párte̯a áe̯a[2]/cáre-i̯ dúpă minⁱ̯/i̯o sîm prímu/ăla-i̯ după míne/am áltu cáre stă acólo/rămás în̯ cása bătrî́ne̯ască/am únu-i̯ ai̯íĉa/ș-únu mai̯ ĩ fund acólo/tos ĉínĉ fras sî́ntem ai̯íĉⁱ̯//o sóră i̯e la rósu[3]/căsătorită/úna-i̯ ai̯íĉa/s-a lăsá cu bărbát-su/ș-a rămás c-un̯ copíl dă vro doi̯ anⁱ̯/ăla a plecát ș-a rămás/ūna s-a-mbolnăvít...i̯e bolnávă dă nervⁱ̯...și-i̯ la spitálu unificát/ ...la balamúc cum s-ar spúne/acólo i̯é//i̯e d-un an dă zíle/nu să mai̯ fáĉe bíne//a trimés o scriso̯áre̯ să ne‿ᵈĉem s-o lom//am mai̯ adús-o noi̯/ai̯íĉa nu să ᵘocúpă să fácă mişcắrⁱ/să fácă cîte ĉevá/ măcár să spéle‿e̯a/niĉ atî́d‿nu fáĉe//ş-atúnĉa noi̯ an̯‿spus/"ai̯íĉa te lăsắm pîn‿te̯-oi̯ fáĉe bíne"//

---

[1] Gest: arată spre casa vecină, din dreapta.
[2] Gest: arată spre casa din stînga.
[3] Comună în apropierea capitalei.

[Are familie ?]

păi̯‿i...noi̯ sîntén̯‿cu toz/n-áre [ɛ] a fos‿căsătorítă şⁱ‿s-a lăsá‿cu bărbát-su/j‿d-atúnĉa...s-a-mbolnăví‿şi nú s-a mai̯ putú‿fáĉe bíne//

am un̯‿fráte mai̯ mic cáre stă î‿fund acólo/a fos‿căsătorítᶜ/ şⁱ‿s-a lăsá‿cu feméa/cu nevásta/cu doi̯ copíi̯/s-a-n̯surát i̯éste pă/...pi̯eptănárⁱ¹ p-acólo/pă márĝine̯a‿ai̯lántă a bucuréştului̯/ş-a lăsát p-ásta cu doi̯ copíi̯/şi-i̯ dă pénsi̯e alimentáră/nevásî-sa lucre̯áză lá [k] pâ la sfátu populár/curii̯éră p-acólo/şi po̯a‿să trăi̯áscă/să dăscúrcă//ū [k] i̯-àmîndóo fetíţe/úna i̯éste clása ĉínĉa úna-i̯ a pátra/şⁱ‿să dăscúrcă şⁱ‿trăi̯éşte şⁱ‿i̯ei̯ dă az pă mî́i̯ne/aşắ...vorb-ái̯a/modést/nu kar bíne/da...să dăscúrcă// [...]

[Cu camionul mergeaţi numai prin Bucureşti sau făceaţi şi prin judeţ drumuri ?]

nu făĉám//númai̯ îm‿bucuréştⁱ//afáră nu convéne̯a să mérĝem/nu i̯ére̯a ca acúma cauĉúcurⁱ/şosélⁱle̯-aşá búne ca acúma/i̯ére̯a grṓpⁱ/ i̯éra noro̯ái̯e/i̯érᵉa ⁱimposíbil să treĉ/să merĝ pînă la ĉorogî́rla²/ că i̯e zéĉe kilométri/nú să púte̯a//merĝái̯/da merĝái̯ kinuⁱít/gréu̯/ trebúe̯a să te duĉ o zi-ntre̯ắgă/să te duş/să vii̯//nu convéne̯a/că nu púte̯a să plăte̯áscă o̯ámeni...atî́ţi̯a banⁱ//tót [k] to̯áte trasporturl‿le făĉám ai̯íĉ/álte transpórturⁱ nu făĉám//i̯éra cărămídă/ nisíp/pămî́nt//făĉá cî́ţi̯-un om cásă dă pămî́nt/púne̯a scî́ndurⁱ aşá/ băgá pămîn‿p-acólo/-l băte̯á//

marin velícu

úi̯te̯-acú întru-n̯‿şai̯şpatru dă anⁱ

---

[1] Numele unei străzi din Bucureşti.
[2] Comună lîngă Bucureşti.

cása mẹa

ásta-i̯ cása mẹa/ásta/făcútă dă mínẹ//m-an͜ duz͜ la pădúre la mogoşọáẹa/am adúz͜ nui̯éle/crăj͜ dîn álẹa lun̥j͜ dă trei̯ métri/şi pátru/ş-am͜ â avút în fund în̥͜ curtẹ-ai̯íĉa salcîmᵗ/am tăi̯át ş-am pus un̥͜ stîlp/doi̯ trei̯/ai̯íĉa lîn̥gă úşĕ pátru/ĉinĉ/şáse la colţ ai̯íĉ/şi-n̥͜ continuᵘárẹ-aşá dă jur împrejúr/şᵗ͜ pᵉ-órm-am înĉepú͜ să-mpletím cu ásta//aşá i̯erẹá atúnĉẹa//ĉe "să fáĉe mai̯ répede"/zícē "şi/ástẹa sun̥͜ călduroáse/şi sunt búne/şi" [ɛ] "ai̯/bíne/ásà fáĉem"//

táta zíĉe "da da"/zíĉe "-i̯ búne ástẹa/că úi̯te ş-a mẹa" zíĉe͜ "e d-atíţi̯a anᵗ"//

"bíne !"//aşá am̥͜ făcúᵈ//

a venít un dulgér mẹ-a făcút acoperíşu̥-acólo/an̥͜ cumpărá͜ tábla͜ am în̥velít-o//am̥͜ făcú͜ tîmplării̯a/am pus tîmplării̯a/bulgărit-o/am spoi̯ít-o/an̥͜ cărá͜ pămînt/am bătút pă ẹa//nevásta͜ a netezit-o̥-aşá cu mîna//p-órmă͜ am spoi̯ít an͜ da͜ cu var/pẹ-oʳmă-i̯ tráĝen̥͜ şi noi̯ cu rol aşá//ᶻĉen̥͜ că s [r] síten̥͜ şi noi̯ în̥͜ cas-ai̯íĉa/i̯e cu tapét pus ai̯íĉa [!]//

[Deci vine împletită şi pe urmă bulgăritul cum vine ?]

úi̯te doa/ásta i̯ē stîlpᶦ //víne o [r] o crán̥gă băgátă p-ai̯ş͜ scoásă p-ai̯íş͜ dúsă p-ai̯íĉ/întoársă pă dín̥coa/dus-aşá/ᶦntoárs-aşá/dúsă dă la cápăt pĩ͜ la cápăt/ca să͜ fíi̯e dîntr-o bucátă să͜ fíi̯e mai̯ táre//

[Şi pămîntul unde vine ?]

pămîntu...să fáĉe cu pái̯e/călcát bíne/frămîntát/să fáĉe bolovánᵗ aşá...aşá...mắi̯ máre/o...ō̥ bucátă mai̯ máre/îl͜ l-ei̯ şî-l lovéştᵗ aşá//cînd îl lovéştᵗ aşá/i̯el tréĉe pîntre ástẹa/pîntre grădéllẹ-ástẹa/că ástẹa cam aşá sunt/cam aşá sunt împletítẹ//şî ásta d-ai̯íĉᵗ i̯ése puţin în̥cólo/dᵉ-ai̯iʲ͜ dă dín̥colo să lẹágă cu̥-ásta şi fáĉe príză͜ aşá/şᵗ͜ s-a făcút o bucátă//

---

¹Explicaţiile care urmează sînt completate prin gesturi.

476

[Dai şi de pe o parte şi de pe alta.]

da ! da//ca să să príndă//ş-atúnĉa vením cu áltu şi-l netezím //dúpă ĉe-ñetezím/spárĝeŋ‿cărămízⁱ/clo̯áţe míĉⁱ şi fáĉem alicării̯-aşá/o-mpuşcắm aşá/dắ‿băgắm îm‿pămînt//băgînd î‿pămînt/nu-i̯ mai̯ pui̯ tréstii̯e sau̯ rápiz‿d-ásta sîrmă/ca să teŋcui̯éştⁱ/teŋcui̯éĵⁱ‿ diréct pă‿el cu ĉimént//adícă afárą/...faţáda//

interi̯u̯óru l-aŋ‿făcút aşá: dúpă ĉe s-a uscát/an‿da‿cu var/o dátă dă dó‿orⁱ/pîn-a prins‿s-a făcú‿frumós//ş-aşá s-a construít pă tímpu...pîn o mii̯e nóo súte dooşĉínĵ‿dooşáse//

[Acelaşi]

pune̯ám porúmb

tu̯amn-acúma arám lócu/-l făĉám ogᵘór//la primăvàră dacă-m permite̯á tímpu să-l mai̯ fac o dátă ogór/şi trăĝáŋ‿cu boro̯ána pă i̯él/nú boro̯ánă dă fi̯er/o grápă dă lémn/o scîndură...dă...o [k] pune̯ám dóo scîndurⁱ dă cîte doozéĉⁱ lată úna/lîŋgă álta să făĉá dă pátruzéĉⁱ//pune̯áŋ‿la cápete ũ‿lemn curmezíşⁱ/la cápătu̯-ásta ᵘúnu/pă márĝine dă tᵘot/ca să le príndă p-áste̯a bíne/ũ‿lem‿mai̯ gros//pune̯ám cái̯i dă i̯a şi mă sui̯ám sus pă‿e̯a/şi stam îm‿pico̯áre pă‿e̯a/şi̯ ţine̯ám dă háţurli cái̯lor/şi conducám pînă cîn‿neteze̯ám peste tᵘot lócu//după ĉe-ñeteze̯ám/...peste trèi̯‿pátru zíle/să mai̯ băte̯á niţél/da ş-o plo̯áe/atúnĉa merĝám...cu porúmb şi pune̯ám// ave̯ám raríţă/...dă lémn/numai̯ gúra i̯erá dă fi̯er/fi̯eru-ŋ‿fáţă acólo/ăla care spărĝe̯á pămîntu//raríţa ui̯te̯-aşá i̯erᵉa/uíte la fel cum îi̯ ásta‿aşá[1] /ásta i̯erᵉa fi̯eru merĝá năínte/pă márĝine a [k] ui̯te̯-aşá áre/nişte uréi̯ᵍ‿dă lemn/nişte plăcúţe/care dă pămîntu la o párte/şi̯ fáĉe ᵘo cărare//pă cărare̯-ái̯a noi̯ pune̯ám porúmb//

---

[1] Gest: cu amîndoua mîinile arată cum era făcută rariţa.

avę́am...avę́am un͜ şorţ /punę́am îm͜ pǫ́ală/aşá cun͜ să spunę́a/lu̯am d-acólo porúmb/i̯erám ai̯íĉ la cápu lócu̯/punę́am ai̯íĉⁱ/dam aşá cu piĉóru/punę́am pămîntu cu piĉó̋ru̯/ui̯tę-aşá[1]/aşá făĉam ᵘo dátă/ş-a dóǫa u̯áră i̯á̋r turnám ai̯íĉa/i̯á̋r îi̯ dan͜ cu piĉóru l-acoperę́aⁿ͜ cu piĉó̋ru l-acoperę́am//

după ĉe terminám ásta/răsărę́a porúmbu/...după ĉe răsărę́a porúmbu/ajunĝᵉá ca să i̯ásă dîn͜ căráre...la suprafáţa...şánţulu̯-ásta care-l făĉám/după áę̯a/merĝán͜ cu grápa͜ ásta dă lemn/netezę́ám/frumós/mai̯ călcá cái̯i pă cîti̯-un͜ fir/da/...noi̯ cîm͜ punę́am punę́an͜ cîte trei̯ pátru bǫábe/atîta/tre̋i̯͜ pátru/tre̋i̯͜ pátru tréi̯͜ pátru//

cînd͜ î îl dam la grápă/pǫáte mai̯ călcá cálu pă cîte únu/nu călcá pă tᵘot//cîte ᵘunu scăpá/"bū̋n !/ăstá a rămáz͜ bun"//după ĉe-l terminán͜ dă grăpát/îl lăsán͜ dóo͜ trei̯ zíle/după dóo͜ trei̯ zílę-acúma ⁱintrám cu ráriţa şi spărĝᵉám dę́alurlę-álę̯a şi venę́a pămîntu lî́ngă porúmb/adícă i̯erá ma͜ ᵘuşór dă săpát//dacă te ᵈîĉai̯ cu sápa să-l sap͜ i̯erá mai̯ greu̯/da dácă mă dᵘĉám cu ráriţa/ᵘun ᵘom síngur făĉá um͜ pogᵘón/îl săpá//i̯o cu nevásta ne duĉám amîndᵘói̯/ínti-l cărărám/dan͜ cu ráriţa dă lēmn/dúpă ái̯a...nu durá dóo óre/îl făĉám//după͜ ái̯a lăsán͜ cái̯i la cărúţă/mînçáu̯/şⁱ͜ i̯o cu nevásta mă duĉám//pî cîti̯-un͜ loc ráriţa l-acoperę́a/venę́a pămîn͜ mai̯ mult//îl dăsfăĉᵉám şi punę́am pămîn͜ pă lî́ngă i̯el//p-álte lócur nú̋ mai̯ dădę́an͜ cu sápa/dam únde nu i̯erę́a tras pămînt//

după dóo săptămînⁱ porúmbu să făĉá atît[2]//i̯o atúnĉa mă duĉán͜ cu nevásta dîn nou̯/într-o zi dă diminę́aţă pînă sę́ara-ⁿ͜ lúna lu i̯unii̯e i̯úlii̯e/îl îngropám/atúnĉa-i̯ făĉám muşurói̯ máre/ca dacă víne vrun vînt...putèrnic şî plǫá̋i̯e/să slăbéşte pămîntu şî-l dă-ntr-o párte/-l cúlcă//noi̯ făĉám muşurói̯ máre/că să͜ pǫa͜ să stę-m͜ piĉǫáre//şi pă fii̯ecarē cui̯b/unde i̯erᵉá trei̯ pátru fíre/

---

[1] Gest.

[2] Gest: de 40 cm.

lăsám dóo/nu le lăsán‿tọáte/că dacă le lăsán‿tọáte/făĉá porúmb/da făĉá mic așá//dacă i̯erā mai̯ puțíne fíre/făĉá ştuléte mai̯ máre/şi făĉá fìi̯ecáre fir cîte únu doi̯ şî trei̯/făĉá doi̯ mai̯ mar^{i}/únu mai̯ mic/doi̯ mai̯ mar^{i} űnu mai̯ mic//şi d-ái̯a/că punẹám un dúblu dă porúmb/nic̑ un dúblu nu punẹám/zéĉe dóospe kíle/că dúblu áre pái̯spe kilográme/punẹam ásta și scotẹám cîtẹ-o căruță plínă/adică o mí̯e/ o mí̯e ĉín‿súte dă kilográme/...la pog^{u}ón//

[Același]

cu cami^{u}ónu

plecán‿cu cami^{u}ónu după trẹábă//

găsẹa^{n}‿cîte ún^{u} "hop !/bă néne i̯a opréşte !//bă" ziĉe "an‿dă duș‿și i̯o o sóbă d-ai̯ĉ pînă-n‿cutáre lo^{c}"//

"păi̯ s-o duc" zic "că/tőt sîn‿liber/n-am ĉe să fac"//

"cîtẹ paralẹ ?"//

i̯el...dòozéĉ^{i}/i̯o trei̯zéĉ^{i}/pîn-ajunĝẹán‿lā...dòozéj^{i}‿dòoşĉínĉ^{i} //m‿da báni plecám/mă duĉám cu̯-ómu/-i̯ duĉán‿sóba/

"da" ĉe "mi̯-ajús‿s-o du‿ș^{i}‿pînă-n‿cásă/ [ɛ] s-o du‿pînă-n‿cásă"//

"dā dómnu^{le} ! ^{h}ai̯^{d} !"//punẹám mîna/duĉám pînă‿acólo/-m da báni "mulțumésc"/

"să trăi̯éș^{i}"/plecám//

în drum mă-ngî [k] mă-ntîlnẹán‿cu̯-áltu//

ăla ziĉe "dóm^{nu}le" ziĉe "am‿um‿butói̯/dă lu̯a‿să-l du‿pînă în/ ...la cotroĉén^{i}/că i̯erẹá cotroĉéni̯-ai̯íĉa aprọápẹ//

"mérgen‿dómnu^{l}e !/păi̯ dă un‿l-ai̯ lu̯at ?"//

"păi̯" íĉe "dă la nẹa ^{i}iu̯ón"/că i̯erá cáse puțíne p-ai̯í^{s}/"dă la nẹa ^{i}iu̯o"/

"ʰăi̯ să mérjeᵐ "//

mergấm/sui̯ám butói̯u sus/plecám//duĉám/...lu̯am báni plecám mai̯ dăpárte//mă-ntorĉám/că treĉám p-ai̯íĉa/...ásta-i̯ spune̯á [k] acúma-i̯ spúne bulevárdu armáti/atúnĉa-i̯ spune̯á...șose̯áu̯a ĉòrogîrli... sau̯ bolentín/așá-i̯ spune̯á//plecám p-ai̯íĉa/mă duĉám pînă la palátu pionérloʳ/atúnĉa-i̯ spune̯á palátu cotroĉénⁱ//coboráŋ jᵘos la cotroĉénⁱ acólo...i̯erᵉá trafic mai̯ máre/i̯erá uŋ fel dă pi̯ețișoáră acoló/i̯erᵉá mai̯ populát//

mai̯ găsáŋ cîte ᵘúnu/ziĉe "dómⁿule" ziĉe/"am șⁱ i̯o dă lu̯a trei̯ sajⁱ dă ĉiment"/că i̯erá un depózit dă...dă vărări̯e acólo/var/ĉiment/asᵗᵃ/"am șⁱ i̯o vo trei̯ pátru sajⁱ dă ĉiment să-i̯ dug d-ai̯íĉa îŋ grozăvéștⁱ"//

lu̯am p-ắi̯a/mă dúĉam acólo//d-acólo plecám/mă dúĉam pă la reĝíi̯e/pă la hérdan[1] p-acólo/únde e hérdan acúma//

[Același]

așá am pățit

Îⁱntr-un an/nu mai̯ mi̯-adúc amínte ĉe an a fi/ave̯ám uŋ cumnád dă váră//și sta ai̯íĉ îŋ spátili cási méle//ave̯á um pogᵘón dă cîm [k] dă loc la cîmp/ĉíŋjⁱ mii̯ dă métri//șⁱ i̯el víne la míne/-ave̯á nevói̯e dă banⁱ/

"băⁱ cumnáte" ziĉe/"dacă s-ar pute̯á"/ĉe "să-m dai̯ báni d-acúma pentru la ánu pă lᵘoc/ca să ți-l îŋkirii̯éz dumitále"//

"bíne mă !//cîte parále ?" túra-vúra/

"o míi̯e dă lei̯"//

"o míi̯e să-z dau̯/ʰai̯ !//da-i̯ cam mul" zic/"d-acúma pînă la ánu//ắsta ar costá mai̯ i̯eftin dacă îl îŋkirii̯éz d-acú pentru la ánu/i̯o ştiu̯ pîn̯‿la ánu ĉe s-o mai̯ întîmplá ?"//

---

[1] Fabrica de pîine, fostă "Herdan".

în̯‿fíne/i̯erá cam amărît/şi i̯o ĉe zic "^{h}ai̯ să-i̯ dau̯ !"//i̯-an‿dat ^{u}o mii̯e dă lei̯/arénda lócului̯/că i̯erẹá-m‿plan cu noi̯ acoló/că i̯erẹám‿ver^{i}...cu nevásta lui̯/şi i̯erẹá-m‿plánu lócului̯ nostru̯/-a lu buníĉu//

că i̯el îm‿primăvară vi̋nde lócu//i̯o m-am duz‿l-am arát ş$^{\hat{i}}$‿mă pomenés‿cu propi̯etáru cáre cumpără̋se lócu//

"măi̯" ĉe "dómnu^{l}e" ziĉe/"dumnẹatá nu mai̯ sẹámen^{i} pă loc/l-ai̯ arát îs‿plătésc arătúra/da" ziĉe "lócu l-a vîndú‿propii̯etáru şi i̯ő sînt acú propii̯etáru lócului̯//j‿dacă te...tẹ-aj‿rugá să fii̯ drăgúţ/să nu mai̯ ajúnjem s-avém scandál"//

"bíne dómnu^{le} !/mii̯e-m plătéşt^{i} arătúra"/nu ştiu̯/o sútă dóo dă lei̯ nu ştiu̯ cît a fost/mi̯-a dat cu̯-ásta m-am împăcát//

viu̯ la ásta "bă să-n‿dai̯ báni" zic/"^{că} văz că lócu l-ai̯ vîndút/ála nu mă lásă să íntru pă l^{u}oc"//i̯o m-am înţele̋s cu ^{u}omu̯-ála/acúma s$^{\hat{i}}$‿mă-nţelég şi̋ cu ásta//dacă văd că nu vrẹa să înţelẹágă ş^{i}‿nu vrẹa să-n‿dẹa báni/i̯o plec ai̯íĉa să formáse [k] nu mai̯ i̯erá jandár/veníse un̯‿comisarii̯át^{u}/comisár^{i}//

"mă băi̯átule ! dácă nu-m dai̯ báni/i̯o mă dug‿la...comisáru̯-ásta ai̯íĉa ş^{i}‿să fac o reclamáţii̯ẹ/în‿dai̯ báni dacă nū...ai̯ vîndú‿lócu"//

"n-am de únde să ţi-i̯ dau̯/şi nu ţi-i̯ mai̯ dau̯"//

"binẹ !" - atúnĉa i̯ou̯ i̯es şi plec//căm‿plec îm i̯ése-n̯‿cále/că dă ĉe mă dug‿la comisarii̯á^{t}/

"păi̯ mă duc/ca să fac ş^{i}‿i̯o dreptátẹa" zic "că/íntre noi̯ nu ne putém împăcá/să vedém mai̯ dăpárte"//

să repéde la minẹ//i̯o atúnĉa/...drep‿să spun i̯o i̯erám mai̯ tînăr/pac ! şi-i̯ dau̯ úna/cîn‿i̯-an‿dat úna/a căzú j^{u}os^{u}//dac-a căzú‿jos/i̯-am mai̯ da‿vro cîtevá//atúnĉ apáre o cumnátă d-a lui̯ gravidă//p-ái̯a nij‿n-am pus mî́na/ái̯a s-a trîntí‿j^{u}os/a spus c-am lovít-o/şí nu mai̯ pu̯áte "aole̯ó ! aol"[1] //s-a dus ásta la dóctoru leĝíst‿ î/i̯-a spus ălúi̯a/

"ōu̯ ! păi̯ dacă te̯-a loví^{d}"‿zíĉe̯/"să pu̯áte ? z‿dau̯ un ĉertificá‿medicál"//

după trei̯ zíle̯-a vení‿şi m-a lu̯at comisári̯-éşte̯a şi m-a duz‿la prefectúra capitáli//în̟‿vi̯áţa me̯a n-am̟‿fost/ái̯a príma dátă ş^{i}‿d-atúnş^{i}‿pîn-acúma niĉodátă// [...]m-am dus acólo/cîm‿m-am duz‿la...prefectúră/m-a lu̯a‿d-ástă-se̯áră pînă mî́i̯ne dă dimine̯áţă//dimine̯áţa la şápte víne toţ^{i} comisári/tóţi̯-ăi̯a acólo/mă bágă-ntr-o sálă‿acólo/ásta veníse c-un ĉomág/c-um‿băţ máre/nű ĉomág/i̯erá um‿băţ gros cáre nu-l pute̯ái̯ ţíne-m‿mînă să lovéş^{i}‿pă ĉinevá cu i̯el^{u}/plin dă sî́nĝe/nu ştiu̯ ĉe/

zíĉe "űi̯te cu̯-ásta l-a omorî́t/îl cuno̯áşteţ pă tîlháru̯-ásta"/ zíĉe/"îl mai̯ avés‿pă undevá îl/ĉíne-l cuno̯áşte c-a mai̯ făcút vrun scandál pă undevá ?" zíĉe "ui̯te̯-a vru^{t}‿să omo̯áre omu̯-ásta cu páru̯-ăsta"//

e !//nu m-a cunoscú‿nimén^{i}//după ái̯a/táta s-a duz‿la tribunál ş-a vorbít c-un advocát/şi̯ m-a porní‿la tribunál//la tribunál advocátu nu ştiu̯ cum a făcút/nu ştiu̯ cum a-ntrebui̯inţát trúcurli l^{u}or/...că "-mpăcáţi-vă mă/dă-te drácu mă" zíĉe/"nu sîntéz‿ne̯ámur^{i} mă/să pu̯áte"/ zíĉe/"să vă băgáz‿la puşcări̯e únu pă áltu" zíĉe/"dî‿lúcru dă nimíca ?"//

ắsta...i̯eré̯a olte̯án/hoţ/zî́ĉe "păi̯ dacă mai̯ în‿dă ĉevá" zíĉe/ "că i̯o an̟‿suferít"/ĉe "că mi̯-a spar‿cápu/nu ştiu̯ ĉe" zíĉe/"să mai̯ în‿de̯a ĉevá" zíĉe//

a trebuí̯i‿să-i̯ mai̯ dau̯ o míi̯e dă lei̯ ş-un̟‿sag‿dă porúmb/ c-alfél nu să pute̯á//i̯-am mai̯ da^{t}‿şi ái̯a//după ĉ-am terminát cu ásta/să dúĉe advocátu la preşedínte şi-i̯ spúne/"dómnűle preşedin-

---

[1] Subiectul tuşeşte.

482

te/păi̯ s-au̯ împăcá‿că sîn‿neámurⁱ/dă-i̯ drácu" zíĉe//s-akítă proĉésu și zíĉe/"s‿să duc-acásă să-j‿vázĕ dă treába lor"//ș-așá am pățit//

[Același]

am‿văzút um‿pui̯ dă lup

ai̯íĉa-n‿ī/cum mérĝes‿cu tramvái̯u înspre ᵘoráș/pe dreápta/nu știu̯ dacă ști matá úne-i̯ căminu‿u...al‿î conféçți̯iei̯ tricotáje/cămínu-i̯ puțin mai̯ încoá de fábrică//acólo i̯erá depózitu de-a... de munițíi̯/de armátă/știi̯ i̯erá armát-acólo/șī i̯ei̯ sígur că̄...acólo i̯erá númai̯ cazárma/însă ⁱintrá ai̯íĉ îm‿pirotignii̯e/ș-ai̯íĉ îm‿pirotignii̯e i̯erá̄ î magazíi̯li cu munițíi̯e//șⁱ‿pe-acólo pîntre magazíi̯ a găsí‿ș-um‿pui̯ dă lup//șī-l legáse cu ĉevá de gît/ș‿cîn‿treĉán‿la servíĉ/c-an‿făcú‿servíĉ ai̯íĉ la conféçți̯e/la conféçți̯a tricotájᵉ/da atúnĉa-i̯ spuneá conféçți̯a armáti/nu...cum îi̯ spune-acúma//și ne duĉam toátă lúmea și ne uitán‿la i̯el//

[Și ce i-a făcut ?]

nu știu̯ ĉe i̯-a făcút/nu știm ĉe i̯-a făcút//șī kár ai̯íĉ în‿spátele/nu știu̯ dac-aț observát aíĉ i̯e o grădiniță/vizaví dă noi̯/grădiniță dă copíi̯/ai̯íĉⁱ în‿spátili grădiníți i̯arășⁱ a fost lup//uite-așá dē.../pentru că i̯erᵉa grădinili̯-ástea aproápe/botánica/ai̯íĉ úne-i̯ férm-asta une-a fost férmă...i̯erá pomⁱ foárte mulțⁱ/și jos și n‿toáte părțíle-acóló/ș-aveá i̯ei̯ un‿s-ascúndă//ei̯ dă úne veneá lupu-ai̯íĉⁱ ?//așá de...de-aproápe de...de zgómod‿de tramvái̯e de.../bine c-atúnjⁱ‿nij‿nu i̯erá tramvái̯ îm‿militárⁱ//

tudóse eléna

șai̯zeșișápte [de ani]

823. UIEŞTI

(com.Bucşani, jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

[Viermi de mătase]

atúncâ...cînd aŋ‿crescút‿î/ne da sămínţă/...tót‿î dă la statⁱ̂ ne da/da atúnş‿să...o [k] îl trăĝám noi̯[1]//sămínţa o cumpărám//şî l̲-ei̯‿î creştẹá micúţⁱ‿i/i‿premenẹám‿î/lè‿dám̦‿frúnză/lè‿lăsán‿ĝámu dăşkís să nu fíⁱē...ştii̯ năbuşíţⁱ/că ĉícă dacă i̯ẹ́ⁱ să năbuşésc‿î/mór/íntră mólimā̆‿i̯ei̯//şi i̯-am̦‿făcú‿marⁱ/dûpă ĉe i̯-am̦‿făcú‿marⁱ‿i/lẹ-am pus‿î frúnză la urcát/frúnză dă túfă/dă...coĉán//s-a urcát/a făcú‿gogóş/lẹ-aŋ‿culés/lẹ-aŋ‿curăţá‿frumós/şi m-ạn‿duz‿lā o feméⁱe care trăĝᵉá//ai̯á‿avẹá uŋ‿ligán/ [ɛ]făcút uŋ‿cuptór/acoló pă cuptór-òla făcút cît íntră ligánu//şi dădăsub‿băgá fᵘoc/şi-ŋ‿ligán-òla i̯erᵉá ápă fi̯ártă/şî punẹá gogóşⁱ//ş-avẹá ᵘo ruátă//şⁱ‿i̯a avẹá o măturícă/şî făĉá aşá[2] cu i̯a//pă...ŋ‿gogóşilẹ-alẹa/şî lua fⁱíru//şi-l prindẹá/şi-l legá dă rọát-àẹa//şī pă míne mă punẹá şī-l învîrtẹám//şi venẹá pă rọat-áẹa şí‿să trî [ɛ]trăĝá pînă rămînẹá singur gîndácu gol în ápă//ş-ạtúnĉa o luám̦‿frumós/o legá/şi făĉăm...trei̯‿pátrū...ĉinj‿rọátẹ/áltă‿dátă făĉán‿şí‿cîte zéĉe ...//ş-ạşá i̯-am̦‿făcút//

nidélẹa ⁱecaterína
şai̯zéĉⁱ [de ani]

în nọáptẹa dă ánu noụ

în nọáptẹa dă ánu noụ să strîngá şapte‿ob‿zéĉe fete/şi băi̯éţⁱ şi ịele ^{zî}ĉe "^{h}aị să ne jucăn̦ şî noị/să vedẹn̦/să trăĝen̦ şî noị i"...cu ^{i}inelu/cu pịeptenili/cū periịa/cū cuţit ī/cu ^{u}os î...// şî punẹa/pă masă: a^{i}iĉ os/aiş cuţit/aiĉā oglind/-aiĉ^{i} î u [k] inelu/aiĉ^{i} i peri^{i}e/...şî le punẹaụ aşa/şi lẹ-astupa//şi dūp-aẹa ...alta ō lega la ok/şi d-aĉi o dăzlẹga/ĉẹ-"acu traĝẹ !"//cînd ō...punẹa să tragă/şî cîn trăĝa/or trăĝa dîm...osu/ĉi că "ă !" s [k] eị să punẹaụ şî bătẹaụ toz dîm palme//"ăhăhă ! l-aị lụa c^{u}olţat/l-aị lụat"/...or dacă trăĝa peria "l-aị lụat păros î/l-aị lụat û"/cărbunili ĉa "l-aị lụa niegru/urît î"//numa cîn trăĝa in^{e}elu şi ^{u}oglinda/ịera bucuroş toţ^{i}/ziĉe "l-aị lụat"/ziĉe "cu [k] frumos" ziĉe//^{i}inelu ^{zîĉ}/"tras pî ^{i}inel"/aşa să ziĉa//

---

[1] Subliniază acest lucru, pentru că informatoarea care a vorbit înainte a afirmat că acum femeile nu mai trag borangicul.

[2] Gest: trăgea pe măturică mişcînd-o în toate părţile.

d-aĉilẹa dûpă ĉē...ne jucam î aşa-m pịepţen^{i}/ne punẹam...punẹan̦ cărbun^{i} pā vatră/şî punẹam...păr dă p^{u}orc//doo fhire dă păr dă porc/le punẹam aşa pă.../măturam̦ frumos vatra/ş-o punẹam aşa un̦ fir iş ş-unu iĉ^{i}[1]//dacă venẹa firụ-ăla...dă păr/şi să încîrliga ăla cu ăla/ziĉe "e !" ziĉe "ịo p-ăsta-l l-ẹaụ/ịo p-ăsta-l ẹaụ/ịo mă mărit acụ"//

ịar d-aĉilẹa ne uịtam î ^{u}oglinz^{i}[1]/c-aşa să ziĉa/punẹa o oglindă-n̦ faţă ş-una-m̄...în̦ spate//şi ti [k] ţinẹaị ^{u}oki f^{i}ics aşa oglinzilẹ-alẹa/şî venẹa ^{u}oglinz la rîn̦ la rîn̦ la rînd aşa/şî vedẹāị um băẹa dăparte//ziĉe "āolẹo !" zîĉe "prẹa dăparte é roz"/ ziĉe "nu mă mărit acuma"//ş-aşa făĉam//

[Şi cu parii ?]

ş^{î} ^{cu} parī tod la fel/şi m̄ [ɛ]bou//parī...te duĉaị i la par^{i} //şî număraị pari//noo par^{i}//şî parụ-ăla-l legaị//la v^{y}ită/...te duĉaị şi daị cu p^{i}iĉoru//"di la anu ! di la doị ! di lā treị"/ şti-n̄umăraị pîn̦ la noọ//dacă ịel nu să scula/...nu te mărịtaị/ staị pă loc//ịar dacă ịel să scula/atunĉ^{i}...ziĉaị că ĉe "mă mărit acumā anụ-ăstạ/în tọamn-astạ"//ş-aşa ịerẹa//[...]

---

[1] Gest: alăturate.

[Dar nu puneau și busuioc afară ?]

da ! fắcấ punț^{i}//

[Cum ?]

legắ așá[1]/...cun͜ să vă spui̯ ? úi̯te așá/neşte béțe/punẹ́a busui̯óc/punẹ́ā betẹálă/ûl fắcấ/băgá flutúr^{i}/cum să zî...i̯erá naínte flutúr^{i} d-ắi̯a micî dă punẹ́a pă fóte//îi̯ punẹ́a pă f^{i}íru dă betẹálă/şî fắcấ ĉucuráș așá frumóș/și-i̯ legá așá la á^{e}a/să dúĉâ ș-ō urcá sus pă cásă//sau̯ o punẹ́a-ntr-um͜ pom//și băéți ședẹ́au̯ p^{h}itíț^{i}//noi̯ dûpă ĉe le rēgulám/le fắcám "^{h}ai̯di tu o pui̯ sus pă cásă"/sau̯ "i̯o o pui̯ îm͜ pómŭ͜ ásta"//i̯ei̯ ședẹ́a p^{i}itiz/zîĉe "lásă-le mă" zíĉe/"că i̯élẹ-acú íntră-ŋ͜ cásâ"//șî venẹ́au̯ i̯ei̯ pă furíș/și le furá//punẹ́ā áltu scára/și lụá͜ a^{e}a dă pă cásă/ăla o lụa dîm͜ pom...//ș-așá fắcáu̯//

[Dar dacă nu le luau băieții ?]

dacă nu le lụá/șî să dúĉâ la ẹa șî să ui̯tá/zíĉe "àólică !" ^{z}ĉe "nij͜ r^{o}áọa n-ā căzú͜ pă i̯a" zíĉe/"nu mai̯ mă mărít/...nu mai̯ mă mărít"//

[Dacă erau...?]

dacă i̯erẹ́a údă dă r^{u}á^{u}o/ma͜ avẹ́a um͜ p^{h}ig͜ dă nădéjde/^{zî}ĉá că nu la ánu/la ánu-ắlắlántu [!]//

[Aceeași]

așá-i̯ ^{u}óki féti

[Pe moșu' cum l-ai luat ? cum l-ai cunoscut ?]

pă móșū.../i̯el m-a cunoscú͜ pă mine/că ī [k] móșu̯-a mai̯ fost însurát//și i̯o umblán͜ cu sóra lui̯//și i̯o venẹ́am la sórā lui̯/dă plecán͜ la u̯óră//acū părínți lui̯ mă vedẹ́a/pă míne zice/"măi̯" zíĉe/"da ĉe să fíi̯e"/zíĉe "ĉ-ar f^{h}í mă dacă noi̯ an͜ lụa fat-ástạ ?"//

---

[1] Gest: în buchet.

că i̯ei̯ i̯i vedẹán/că i̯o cūm‿mă duĉán‿la i̯ei̯ îŋ‿cásă/...avẹá paháre d-ástẹa dă cîtẹ-o lítră/şi i̯ei̯ avẹáu̯ vʸin/şi scotẹá/şî pînă să plecáŋ‿la ᵘ̑óră/ne da vi̯in/îm‿pahárîlẹ-álẹạ//da i̯ō...ruşinọásă/zî‿ "cuŋ‿să bẹau̯ i̯ō o lítră dă vⁱ̑in odátâ ? um‿pahár d-ástẹa márîli̯"/ şi i̯o nú ştiẹáŋ‿că ei̯ dā ca să mă príndă pă míne//i̯eu̯/...zig‿ "nu-l i̯au̯/că" zic "ĉe ! i pahráru máre"/

dar‿î...tát-al lui̯ zîĉá/să punẹá aşá cu spátelẽ‿úşe/zîĉe "nū vă dau̯ drúmu pînă ĉe nu bes‿pahárîli"//

i̯eu̯ ruşînọásă...l-aŋ‿lu̯at//l-am băút o dátạ/dă dóo ᵘ̑orⁱ/"măi̯ da ĉe să fie cu míne/dă tot i̯ei̯ mie-n‿dă vi̯in ?"//i̯el tot îl vedẹám la u̯óră/venẹá/da dẹ ! i̯o [ɛ] domnişọárạ/i̯el‿î...bărbát/cạ mai̯ ţînúse//îl vedẹám că lu̯a cîtẹ-uŋ‿fⁱ̑ir dă rozétă/şi mi̯-azvîrlẹá aşá[1] în‿î fáţă/i̯o întorĉáŋ‿capū/îŋcólo/că mi̯-erá ruşine zic/"nú‿ e flạcău̯"//c-aşá ⁱ̑erᵉ̑a o [k] dă obⁱ̑iĉei̯ //şi‿î azⁱ aşá/mîi̯ńẹ-aşá/pîn-am băgád‿dă sẹámă i̯eu̯//dac-am băgá‿dă sẹámă/nu mai̯ m-an‿ dus//la sóra lui̯//zig‿"nu mai̯ mă duc/ĉe" zic i̯o "áre ei̯ fuŋ‿scop/ ĉē ? să-n‿dẹa mie meréu̯ meréu̯ vⁱ̑in/dă cîte orⁱ mă duc ? în casạ ?"//pînă la úrmā...mă pomenésc...că-n‿ī...mă visī...mă vizitẹázā sóra lui̯ a mai̯ máre/şi-i̯ spúne la părínţi mi̯ei̯ că să mă ĉáră pă mine cu frátelẹ ei̯ îŋ‿căsătoríẹ//şi i̯eu̯ dodátă i̯-aŋ‿spus că nu să pọáte//i̯o domnişọáră/i̯o nu po‿să-l‿l-ẹau̯ pă i̯ĕl//i̯o n-am‿vorbⁱ̑i‿cu i̯el/că dūpă cum i̯e şî mai̯ máre ca mine/şi...zic "i̯ō...n-am‿fetít"/c-aşá să zîĉá/"n-am‿fetí‿cu i̯el/n-aŋ‿jucá‿cu i̯el/nu..."/ĉẹ ? mie mi̯-erẹá gîndu dăpă care‿î vorbẹáŋ‿cu i̯ei̯‿i̯eu̯ //i̯el zîmbi̯a dă rîs/i̯el şẹdẹá ca motánu [!]//o fⁱ̑i zis i̯el "stai̯ că tẹ-apūk‿i̯eu̯"//şi‿â...i̯o n-am‿vrut//i̯el nimic//an‿dechisără/ părínţi mⁱ̑ei̯ vrẹạ//

"nu" că "să l-ẹi̯"/

i̯o că "nu l-ẹau̯".../

---

[1] Gest.

dăpă cum̄ am̦‿văzút i̯o că s-a-n̦f^{n}íp‿pă̄...părínţi-m‿míne̩/i̯o am̦‿fuĝít//în‿î sátū...în^{î} comînā bucşán^{i}/la o rud-a me̯a acoló/d-àcoló a vení‿máma me̯a după míne/şi mi̯-a spus/"nu merĝ^{i} acásă/să şti că te omór cu bătáe̯a//tu să faş‿ca míne̩ !//că i̯ō [k] tu i̯eşt^{i} a mai̯ máre/dĩ...féte/şi vre̯au̯ să te dau̯ ĩ‿sa‿să te an̦‿ş^{i}‿i̯o pă tíne" zíĉe /"la o vréme dă [ɛ] nèput^{i}ínţă/şī cîn‿om̄ bătrîní şî noi̯/să āvén̦‿şî noi̯" zíĉe̩ "un̦‿sprijin"//

i̯o am încêpú‿să plîn̦g/ş-an̦‿spus că nū..."nu-l‿l-e̯au̯/că nu-n̦‿con̦víne/nu să lip^{e}éşte dă mín^{i}e şî gáta !/nū ! nu poĉ^{i} să-l‿l-e̯au̯"//

i̯el cîn‿vene̯á/dacă a vení‿şî s-a-nţelés/acú vă spui̯‿i izá‿cun̦‿s-a-ntîmplát//i̯el vene̯á bi̯et la míne se̯ára/cî [k] dăpă ĉe ne̯-am înţelés/şi i̯o spălám/mă găse̯á uni^{u}ór^{i} spălînd/şi i̯o spălan̦‿şi i̯el vene̯á...şî m-apucá dă nas/m-apucá dă bárbă/şi i̯o...întorĉán̦‿cápu şi-i̯ spune̯ám: "bágă dă se̯ámă" zic/"că i̯o cînd oi̯ plecá/i̯o nu i̯es după tíne//că míi‿mi̯-e [ɛ] ruşîne táre dă frátili m^{y}i̯o"/şi i̯o dă únde că mie nu-n̦‿con̦vene̯á şti/nu-m plăĉá dă i̯el//şi i̯o ca să nu priĉápă i̯el/i̯o-i̯ spune̯án̦‿că nū...nu vre̯a frátili miu̯ /"m^{y}i̯-e ruşíne dă frátili mi̯eu̯" zic//"cum să viu̯ i̯o d-afáră ?/să te petréc pă tíne/şi i̯o să viu̯ în̦‿cásă/mi̯-e ruşíne dă frátele mi̯eu̯ ăl máre" zi̯c/"nu !"//i̯el...nú-nţeleĝá/tăĉá dîn̦‿gúră cam motán//cînd işá afáră/lăsá úşa dăşkísă/şi pă ásta/şî pă a d-afáră/lăsá şi duváru/că...acoló lā frátile̩ mi̯eu̯ as‿fost acú un an[1]//ăla mi̯-e fráte//lăsá şî duváru dăşk^{h}ís/úşil^{i} dăşhíse/la peréte//

máma me̯a ĉe ^{zî}ĉá/"nú i̯éş fá după i̯el ?/nu i̯éş^{i} ?"//

"nu ţi̯-an̦‿spus că nu i̯e̩s ?//nu i̯es şi gáta ! nu i̯es"//

după ĉe i̯e̩l plecá/mă lu̯a máma la bătáie̩//şi mă băte̯á/şi mă băte̯á/şi mă băte̯á/...şi̯ pînă cînd ātúnĉa am̦‿făcú‿ca máma/n-am avú‿dăcí‿să-l‿l-e̯au̯//

---

[1] Se referă la anchetatoarea pentru NAIR.

488

la fō trei̯ săptămî́nⁱ am avú‿logóndă/ş-am̦‿făcú‿logónda/şi l-an̦‿lu̯at//şi ú̯iţe-an‿trắiᵗ‿pîn-acuşíca cu i̯el//a fos‿fo̯árte bᵘⁿ //da aşá-i̯ ᵘóki féti//cînd i̯e fátă/...îs‿fúĝe ᵘóki dûpă...álţî// i̯el i̯ero̯á kár şi ruşinᵘós‿î/i̯ero̯ā...de ! níĉ i̯el nu-ndrăzno̯á la míne/că i̯o i̯erᵉán‿domnişo̯áră şi i̯el‿î...însurát/şi̯ şedo̯á şi i̯el retrás//da tótuş...mai̯‿ī...mai̯ făĉá cîto̯-ō nácodă/ma‿arun̦cá cîto̯-o flo̯áre-m‿míne//

[Aceeaşi]

víne ursitóríli dă-l urso̯ázǎ

înaínte nu să duĉá să náscă lā spitál/şi-nāşto̯áu̯ acás̯ă//şi i̯éle cînd‿î...lⁱē găso̯á zábăru dă zis dă náştere/...crízile-alo̯á/ îi̯‿ī...să văitá/"àoli̯ó ! mă do̯árē mⁱijlócu/mă do̯árē..." ziz‿búrta/ĉe ziĉá mo̯áşa: "taj‿mái̯că/c-o să...o să najⁱ‿mámă/ţi̯-a veni‿tímpu să naştⁱ"//atúnĉⁱ/cînd‿î îz‿veno̯á zábăr-óla ca să...să naştⁱ/şedo̯ái̯...că nu te mai̯ puno̯á.../álta care [ɛ] cum i̯erá i̯a dă...înăşto̯á-m‿pat/álta năşto̯á jos//şi-l lu̯a atúnĉa mo̯áşa/îi̯ tăi̯á burícū/îl spălá frumós/îl în̦făşá/...şi í-l puno̯á-m‿pat/lîngă máma lui̯//

[Femeii ce-i făcea ?]

feméi/o trăĝá frumós/o-ncínĝo̯á c-um‿brî́u̯/şi...îi̯ da acoló um‿pⁱig‿dă ţúi̯că fi̯ártă/...c-aşá i̯erᵉá dă ᵘobⁱicéi̯/ĉí‿că să fie şⁱ‿i̯a ĉe că s-a canuní‿mult//ş-aşá-i̯ făĉá//

[Şi pe urmă, la trei zile ?]

la trei̯ zílē...zis ursitórîli//făĉă...trei̯ pî́inⁱ/ápăi̯ tăi̯á o pásăre/lu̯ā vin/lu̯a ţúi̯că/puno̯á [ɛ]trei̯ ĉépe/puno̯á‿acoló sáre pă pî́inⁱe/şi o puno̯á pă más̯ă//şi le-n̦velo̯á//puno̯á banⁱ/şáizeĉⁱ dă lei̯‿i/pátruj‿dă lei̯/dăpă cum‿î avo̯á i̯a...posibilitáte ómu//şi le-n̦vele̯á//şī͜ î vene̯á la dóoşpⁱe no̯ápte̯a/mo̯áşa/c-aşá zíĉe̯ că la dóoşpⁱe no̯ápte̯a víne ursitóŕili dă-l urse̯ază la ĝᵉam//la dóoşphe no̯ápte̯a vene̯á mo̯áşa cu cămăşúţă/cu tiki̯o̯áră/cu ĉerĉeři̯ór mic/cu cîrpúţe curáte/şi-i̯ aduĉá/şī i pune̯á bă̦i̯atului̯...mo̯áşa dîm͜ banī care i̯erá puşⁱ pă pî́i̯ne/şi-i̯ pune̯á şī lui̯ acólo un dóozej͜ dă lei̯/un̦͜ zéĉe lei̯/cîd͜ vre̯a mo̯áşa să-i̯ púi̯è pă frúnte/şi-j͜ lu̯a mo̯áşa plocónu/şî plecá//aşá i̯erá obiĉéi̯u̯//

[Se zicea că vin ursitorile ?]

da ! ĉa că víne să-l urséze//ápăi̯͜ i bī [k] la bⁱíne/ápăi̯ la răŭ̯//zíĉe că atúnĉa spúne că ⁱe trei̯ ursitᵘórⁱ//úna îi̯ spúne: că "te urséz să fⁱī ʰárnic/bogát în̦͜ vi̯áţă"//álta "să i̯ei̯ feméi̯ā frumo̯ásă/s-o i̯ei̯͜ i...vrénică s-o i̯ei̯"//áltā îl urse̯ază ᵘor că "moi̯ [k] morᵗ împuşcát"/ᵘor că-"ñecát͜ î"/or͜ î.../d-ái̯a zíĉe/íĉe "cutáre" zíĉ-"a murit...să̦rácu" zíĉe "l-a călcá͜ maşîna/păi̯" ĉe̯-"aşá a fost ursát"//áltu că zíĉ-"a sărit îm͜ puţ/...înnecát"//

[Dar s-a auzit de cineva aşa ?]

ne̯-a spus͜ ī bătrî́nu/...táta lu tát-al mi̯éu̯/că a fost înaintē/un͜ ī...dă la múnte/cu m̄ [ɛ] gaz/saŭ̯...c-aşá i̯erá înaínte cărúţe cu gaz//cu poşî́rcă/cū mére/cu áşte̯a/vene̯áu̯ cu cărúţili pîn̦͜ sat//şi cînd͜ î a fost...întîmplătòr͜ ī/la ū͜ ᵘom a tras cărúţa͜ ácólo/i̯el a mas afár/...ómu̯-ăsta/la cărúţă/n-a intrát în̦͜ cásă//ş-a fost [k] c-a zis că nu-l cúlcă-n̦͜ cas/că i̯e feméa lăúză//şi i̯el a auzit͜ ī la doóşpⁱe no̯ápte̯a/c-a venít trei̯ feméi̯/la ĝam//şî͜ cum l-a ursát pă i̯el//álta l-a ursát că să ş-e̯a feméi̯a frumo̯ásă/sā fie bogătáş/să fie vrénic/ʰárnic//ā...álta l-a ū...ursát să fiⁱe núma bon̦láv/să fiē...să-ş͜ e̯a femée urî́tă/să fie puturo̯ásă/şî amărî́t//şî áe̯a dă pă úrmă/a tréia ursito̯áre/l-a ursát...să mo̯áră cînd o a [ɛ] o fi núnta lui̯/...áre să mo̯áră-m͜ puţ/îñecátᵘ//a auzít omu̯-òla//da ĉ-a zis óm-òla ?//"măi̯͜ ī...vére/cînd oi̯ fa-

490

ĉe núntă cù‿băi̯átu/dúmnẹată să-n‿trimés‿şi mie/tiligrámă/ápăi̯ scrisọáre/i̯eu̯ îz‿dau̯ adrésa/să viu̯ şi‿i̯o la núntă băẹátului̯ dumⁱitálẹ"//

cînd a véni‿la núntă...lui̯ a trimés...ş-a făcút omu̯-ăsta núntă cu i̯el/ne povestẹá tát-al nóstru/şⁱ‿cînd a venít/ᵘòmu̯-ásta a fost aténtⁱ/nu lẹ-a spuz/dălóc//a fost atént//à‿traz‿nunẹásca/à‿fóz‿lă cununíi̯e/s-a cununá/cînd a véni‿dă la cununíi̯e/ĉ-a zis? zíĉe "miẹ să-n‿daţî neşte lánţurⁱ/şi neşte lácăte"//i̯el s-a dus/a fost pu̯ d-ástẹă...americánẹ/cum‿să zíĉe/d-ástẹa míĉili//a astupát púţu cū...c-a avút‿ū úşe/făcútă/a astupát/a [k] l-a legá‿cu lanţ/i̯-a pus lácăt/

şi pă‿ĉe "dă ĉe fáĉⁱ aşá ?"

zíĉe "nu" zíĉe/"că băi̯átu dumitále cînd o vení acú dă la cununíi̯e/i̯el deréptᵘ...îm‿puţᵘ/că" zíĉe "aşá l-a ursát ursitórli dă lă...cîn‿s-a născút el/să mọáră...la núnta lui̯ îm‿puţ îñecát"//

zíĉe "cum ?"

zíĉe "uⁱtẹ-aşá bⁱínẹ"//

şi i̯ei̯ a fost toţⁱ aténţⁱ/cînd a véni‿dă la cununíe/a lăsá‿n [ɛ] pă nun/pă náşi-so de ! pă toţⁱ‿i/mirẹása/şi i̯el a rupt-o dă fúgă/derépt pă puţ//a sărít‿î cu piĉọaríli pă puţ//cînd a sărít acólo/acólọ-a fost...i̯el‿î de ! puţu̯-astupát//i̯el s-a culcá‿jos pă puţ/ş-acoló a murít//acoló a murit i̯el//

şi d-áẹa să zíĉe că îl ursẹáză ursitóríli//cum ai̯ să morⁱ//ápăi̯ fi̯ [ɛ] fie că-mpuşcát/fie că îñecát/fie că...călcá‿dă maşínă/...ᵘor ᵘomorî‿dă ĉinevá.../da !//

[Aceeaşi]

ĉică să faĉe strigoi

pisíca/dacă mórtu mǫárę/pisíca s-o înkízⁱ//așa̯ o bag̯ supt un coșⁱ/sau̯ te duș‿ș-o bag̑ⁱ într-o cámer-acoló înkisà/să nu-i̯ dai̯ drúmu/că pisíca ĉícă sáre peste i̯el//și nu i̯e bine//șî floríli/ ...cînd‿î le pui̯ pă mort/ai̯ văzú‿s [k] că le dai̯ așá pă lā piĉére sau̯ p-ıș[1]‿pă la cap//să nu treș‿peste i̯el/că ĉícă nu i̯e bine/ ĉícă să fáĉe strigói̯/lā șásę săptămîn‿să fáĉe strigói̯//

[Da' cum adică ?]

ĉícă să fáĉę [k] să scǫálă dîm‿mormínt/[ɛ]kar acoló-m‿mormínt/țipă/...și strígă pă ĉélui̯ care ā făcú‿fápt-ola//îl strigā... îm‿pămînt acoló/-ŋ‿grǫáp-áșa//d-áșa să zíĉe că să fáĉe strigói̯//

[S-a întîmplat chiar aici la dumneavoastră ?]

s-a-ntîmplát înainte//înainte/prímū mort care s-a-ŋgropát‿î în‿ī ĉimitír/cîn‿s-a făcu‿kí...ne͡-a da‿ĉimitír/ș-a murít...prímu mort/...à‿zbi̯erát șásę săptămînⁱ îm‿pămînt//...da !//ș-ála ĉícă-i̯ strigói̯//da !//că prímu mᵘort/care mǫárⁱe/și-l îŋgrǫápă [ɛ] prímu-n‿î...ⁿ‿ĉimitír/ăla-l îŋgrǫap-acú să mă i̯ertás/zis îm‿popóu̯/ așá-l îŋgrǫápă/nu-l îŋgrǫápā drept//ști culcát cu fáță...așá/îl ...îl îŋgrǫap-așá-m‿popóu̯/stînd așa//

[Așa e obiceiul ?]

da !//ĉíca care mǫáre-ntii̯‿i și-l îm [ɛ]îŋgrǫápă de ! întii̯ în ĉimitír//și ála ĉícă strígă/strígă pă ĉélui̯ carē...i̯-ā...a pîși‿peste i̯elᵘ//da ! șî la cîdva tim‿mǫáre și ăla/că-l strígă i̯elî//așá a fos‿tímpurli înainte/înaintę-așá a fost/acúma nu ma‿ i̯e// [...] am auzí‿șî noi̯/dā părínți părínților/dă‿¹a buniĉî//ne povestę́a șî nóo sę́ara cîn‿șędę́am/cu [k] dă copíi̯/că ne erᵉa drag/ ...ne culcám lîngă i̯ei̯/și i̯ei̯ ne povestę́a//șî d-áșa ținem șî noi̯ minte//ca cum ne fáĉę-acū nepoțélili méle cîm‿mă duc/ᶜâ ĉícă

---

[1] Gest.

492

"puṇ‿l^{e} [k] spúne-m' mámă și mie mamárço/um‿bázmu̯"//și...i povestéșt^{i}//

[Aceeași]

lúpi a fost

țin mínte că i̯erám odátă la nęájlo^{v}/că mi̯-aduserăs‿tot du^{m}nęavǫástr-amínte/că nu po‿să mai̯ țin mínte d-atúṇș‿tǫátę cí^{te}/eráṇ‿la nęájlovu...ĉobán acólo...cu óile-m pădúre/dintrę care-ntr-o nǫápte a venít.../nu i̯erám dăcí‿singuru i̯o//țin mínte că mi s-a-mbuluĉít u̯óilę/-a vení‿grămádă acólo-ṇ‿stînă/și...dúpă ĉe...am ișít afáră/dę-acólęa din covi̯ltír/înĉepúse cíňi să úrle//am intrá^{t}‿ș^{i}‿i̯o înapói̯/am stiṇs [!] lámpa/ș^{i}...felináru l-am da‿mic/ș-am intrát acólo//ĉ-o fí [!] făcú‿/nu știu̯//la zío cînd a venít...propietáru adic-al meu̯ care i̯er^{e}á dă...trai̯án a lu adám/mă întręábă: zíĉe "măi̯ băi̯átule"/ĉe..."ĉę-ăi̯ făcút az-nǫápte/ĉe e cu ^{u}óilę-ástęa aíĉ ?"//

"păi̯ știu̯ i̯eu̯ ?"//ásta știu̯ mínte că i̯-aṇ‿spu^{s}/și íĉe că ar fi lu̯at atúnĉa.../nu știi̯u cîte oi̯ îṇ‿spunęá c-a lu̯at//i̯o nu po‿să țin mínte/da știu̯ că mę-a spus că ę-a lu̯a‿din ^{u}oi̯//

[Dar o fi fost hoți sau cine ?]

hoz‿n-a...lúpu̯ [ɛ] lúpi a fost//lúpi/că urlá ai̯ nái̯bi cîi̯n^{i} dă-i̯ găsęá nebunęála//

[Dumneata ai văzut vreodată lupul ?]

da‿am văzú^{t}//

[Povestește-ne cum a fost.]

cîṇ...mă duĉám lă...nęájlov/la stínă/văḍ...îṇ‿fáța męā aṇ‿zis că i̯e cíi̯ne//cînḍ aṇ‿văzú‿tótuș^{i} i̯o cam mă-ṇf^{i}iorám/mă-ṇfiorám puțín/că i̯e...nu i̯é i̯el kar așá/da t [ɛ] puțínă fii̯álă áre

---

[1] Se adresează gazdei.

ómu dă.../ș-i̯ó‿i̯erán̥‿și mai̯ puștán//și dacă l-am̥‿văzút/...ᶤerá roșcát așá/...urékile țăpure/și̯ i‿stielẹá ᵘóki/să ui̯tá la...la mínẹ//dac-am̥‿văzút/a trecút pă língă míne la o distánță ca să zic așá cam̥‿fō.../ca la mașína dumnẹaᵛo̯astră nițel mai̯ încólo/ᶤérá/cínd a trecú‿dă míne//m-am ui̯tá‿după i̯el/ș-an̥‿lu̯at-o fo̯árte frumós/ș-am plecát/și̯ mi̯-am̥‿văzú‿dă trẹábă/da nu mi̯-a făcú‿nimic/nimí‿nu mẹ-a făcút//fricu [k] frícă tot avẹám/avẹám [!] frícă/da nū...nu mẹ-a făcú‿nimíca//

stoi̯cán trai̯án
trẹ́i̯zeșișàsẹ [de ani]

[Porcul]

cínd e să-l tăi̯ẹ́m la crăcún/ken̥‿șᶤ‿i̯e pă nẹa sándu[1] că i̯e mai̯ bătrín/că sóțu mi̯eu̯ nú‿táe porĉᶤ/și mi-l tái̯e și‿mié//i̯él știe de ! cum...îl ĉòpățẹ́ște i̯el acoló/cum știi̯e i̯el/i așăz și i̯o mușki-n̥‿cᵘoș/să să scúră/-l las șᶤ‿i̯o să scúre/șᶤ la dóo‿trei̯ zile mi-l ridí‿pă...cúlme...//cínd e să topésc/[ɛ] múșki mi-i̯ tai̯ șᶤ‿i̯o și mi-i̯ prăjés‿și mi-i̯ pui̯ la o̯álă/...căpățína la fel/cáre-i̯ grásă mi̯-o topés‿și fac untúră dín ẹa/picĉo̯aríli le fac mîncáre [!]/șira la fel...//

[Din picioare ce faci ?]

fac piftíi̯/fag...paĉéle cum să zíĉe la noi̯ aíĉᶤ//

[Cum se face piftia ?]

tai̯ bine picĉóru mi-l faᵍ‿bucáz‿bucắțᶤ/și mi-l ᵘopărésᶜ‿cu ápă fi̯ártă/și mi-l pui̯ pă foc//și fʰi̯erbe pínă cade o̯asili du pă...du pă cárnẹ//ș-atunĉ‿cínd ā...căzút așá cárnẹa dū‿pă o̯ase/mi-l las așá un‿pic și‿să mai̯ răcẹ́ște/-m pisẹ́z usturói̯/și-m pui̯ în‿i̯a și mi-l víntur așá...dă cíte or crez ᶤeu̯ așá/și mi-l pui̯ la străkínᶤ//și-l pui̯ la răĉálă și‿să faĉe piftíẹ//

---

[1] Se referă la un informator, în casa căruia s-a făcut înregistrarea.

[Și pacelele cum le faci ?]

șî pacélêle tod‿la fel/d-acólo dîn̄ bucắțile̯-ále̯a care le̯-am̦‿ fʰi̯erᵈ‿dă pⁱiftíi̯/mi̯-alég‿i̯o care‿e mai̯ bune̯-așá/șî mi le...îm pisḗz usturᵘói̯/șî mi-i̯ pui̯ în̄ fàrfurii̯ acoló/șî-m̦‿fa‿mămălígă/ șî mînćăm/cu usturói̯//

dúmitru ǵe flo̯áre̯a
trei̯șásă [de ani]

824. MIHĂILEȘTI [ALR I, 932]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1967; GG, BM, RP; transcriere: GG

soțî́i̯a dî́ntî́i̯ mí̯-a murít

úi̯te s-a-nțepát într-o gréblă...ducî́ndu-mă la di̯al la...la boi̯érⁱ/la mắturⁱ/i̯é́rá kár cu míne//ave̯ám um‿băi̯át/ádícă bắe̯átu cáre-l am máre/i̯érá cam dă vrō...să zíc așá/fro zéĉe anⁱ/cam așá dă zéĉe anⁱ/că i̯era-ŋ‿clása pátra/șⁱ‿m-ã‿us‿să îŋcărcắm burúi̯án știi̯ îŋ‿cărᵘță/ca să-l adúĉem péntru acás//ásta i̯erá-m‿particulár/știi̯ pînă...în trei̯zeșinòo/...da//și̯-acólo la di̯al/sígur că̄ i̯o i̯eráŋ‿cam bolnáv‿ī/cam răĉíse̯m puțín/și i̯a [ɛ] mă cam cocole̯á/știi̯...tot ca să...fíi̯e mai̯ bíne/ști̯i /și-n tímpu̯-ásta i̯a mă ĉere̯á-ŋ‿cărúță/știi̯ i̯o așezám la burúi̯án șⁱ‿i̯a-n̦‿rîdicá/în‿da dă jos cu fúrca//băi̯átu l-ave̯á cu grébla ĩ‿úrmă/ca să strî́ŋgă‿úrma purcói̯ului̯/ști‿ca să fácă curățéni̯e/sî‿nu rămî́i̯e...//șⁱ‿i̯el șezîŋ‿ca uŋ‿copíl/pînă să̦-ŋcárĉe mắ-sa bure̯án pîn̦‿să ⁿᵘ‿ș‿ĉe/i̯el șede̯á cu grébla știi̯ așắ...rezemát ca cum șáde ĉobánu în ĉomág așá/n̥ai̯ínte̯a ói̯lor/ș‿cu grébla cu dínțĩ‿sus...gréblă dă fʰi̯er//

ş†‿i̯a cînd a vení‿cu fúrca cu bure̯án d†̂‿la purcói̯ s†̂‿mi-l azvîrle míi̯e/n-a opservát c†̂‿i̯e grébla înai̯ínte̯a i̯ei̯/ ş-a călcá‿drept cu piĉóru-n‿ī...ş‿cu greu̯utáte-m‿mînă/sigur că...a i̯intrát dínţi grébli/ai̯íĉ între déştīli piĉóruluĭ/kár între déşte//ş†‿i̯a cînd ā/s-a-nţepát/...atúnĉ† a şí căzú‿jos//

ĉe "aolᵉó"/sĉe "m-an [r] m-an‿topít"/zíĉe "m-an‿dus"//

ş-a-nĉepú‿să cam vorbe̯ască băe̯átūlui̯ ştii̯/să-l...să-l zăcărăje̯ască pă băi̯át/că "mînĉá-te̯-ar búba"/nu ştu ĉe//în‿fine/i̯eu̯ dîn‿cărᵘţă dă coló zic/

"fă"/zic "úi̯te ĉe‿e socote̯ála/te̯-ai̯ înţăpá‿răŭ"/c†̂‿i̯erá sîngili/sā făcúse sîngele kár ş†‿pă pămînt/zic "rúpe ĉevá o tre̯ánţă...şi-ŭvălúi̯-ti bíne la piĉór" [...]//

şī la ob‿zíle/cum îs‿spui̯/tot aşá/ne ᵈĉam să culéĝem níşte róşii̯ dă la di̯al dă la víi̯e/...să vindicáse/nu mai̯ ave̯á nimíc// cînd‿î o au̯úz pă‿e̯a/zîĉe "fănícă"/zîĉē ...[k] ba nu/no̯ápte̯a// [...]cĭ‿m-an‿dăşteptát i̯o dáspre z [k] adícă la zíu̯ă/p†̂‿la... mne̯áţa cînd...p†̂‿la ĉínĉ aşá/i̯a/cum îs‿spuséi̯/mă cam ţine̯á dă răŭ pă mine ştii̯/să nu munĉésc aşá răŭ/...şî mă scol/mă simţí că mă scol/i̯a să sculáse dî mai̯ dînai̯íntē/mulsése váca/dídese la porc‿î/ş†‿tamán‿î fi̯erbe̯á nişte lápte la copíi̯/ave̯ám băi̯átu ş†‿ fáta/bîi̯átu ᵈ‿zéĉe an†/şi fáta dă ĉinĉ án†//în tímpu ásta vʸíne la míne-acólo î ᵘodái̯e-ŋ‿cámeră/ş‿mă-ntre̯ábă/

ĉe "te̯-ai̯ sculá‿fănícă ?"

zig "m-ā‿sculát"//

"hai̯/că" zíĉe "ţi-am fʰi̯erᵈ‿lápte/da tu ştii̯ ĉevá ? mii̯‿mi s-a scurtá‿límba"//

da i̯eu̯ zic‿î/"po̯áte că ai̯ gîlĉ...nu cumvá să ai̯ gîlĉ ?"//

"ei̯"/zîĉe "nu m-ar dure̯á ?"//şî strînĝe̯á aşá[1] să..."m-ar dure̯á" ˢĉe "m-ar du"...da i̯eu̯ vede̯án‿că vorbéşte cu límba scúrtă/

---

[1] Gest cu mîna la gît.

496

ști̯ cam limbútă//

zic "tód‿gîlĉ ai̯" [•••]

zîĉe "nu po‿sᵗ‿mai̯ îŋgíț" atîta mi̯-a spus//șî-n‿tímpu ăsta... m-a lu̯a‿pă míne dă gît/s-a‿atîrná‿dă gîtu meu̯/"nu po‿sᵗ‿mai̯ îŋgíț"/ști̯/"ʒ-ásta-i̯ mo̯árte̯a me̯a"//

"fă"/zig‿"nú i̯e mu̯árte̯a ta" zic "fă//morⁱ ? i̯eu̯ sîm‿bolnáv șî tu ímblⁱ‿pîn dóctor‿cu míne/șî mi̯e nᵘ‿mai̯ mi̯-e frícă că mor/ șî tu ți̯-e frícă că morⁱ"//i̯eu̯ o-ŋcurajám/ști̯/căutám s-o-ŋcurajéz//i̯á...ști̯á/párcă ști̯á șî...feméi̯e máre [ɛ] cu simț//zîĉē "să am" [k] p-acole̯á/i̯eu̯ îŋ‿cúrte̯-ave̯ā‿șî pă fráti-mi̯o//n-áve̯a copíi̯/ști̯/i̯éra mai̯ bătrîn ca/ma‿máre ca míne/om dă fro/a murít/s-a prăpădít//au̯údē cumnátî-me̯a‿ásta șî víne-acólo/sór-me̯a píste drum...víne ș-ái̯a/o vecínă píste drum/ō túșă d-a i̯ei̯/víne ș-ái̯a/le̯ána lu dîrlíc îŋ‿fíne-a veni‿múlte/s-a strîŋs cása s-a-mplú‿dă feméi̯//ᵃm băgát-o-ŋ‿cas//"mo̯ártea me̯a/ĉásu mⁱeu̯"/atîtá spune̯á: "mo̯ártea me̯a/ĉásu meu̯"//îŋ‿fíne-n tímpu ásta feméi̯ili...[k] am trimez‿băi̯átu/să ḱéme ș‿pă so̯ácră-me̯a...d-acás// [•••] dimíne̯áța cînd i̯e tímpu/ști̯ ca să plej‿la oráș...p‿la trei̯ așá//plecám la ...la oráș cu róșii̯/...mă dăștépt ști̯/mă dăștépt ⁱeu̯ șî... o-ntréb pă‿e̯a/i̯a i̯erá dăzbrăcátă/îŋ‿cămáșⁱ/într-o cămáșă dă no̯ápte dicoltátă/...șî dăspletítă șî...c-așá‿a apúcat-o...zbătîndu-se tamaŋ‿ca péștili/zic

"stáno"/zic "ți̯-e mai̯ greu̯ ? i̯eu̯ mai̯ mă duc cu róșii̯ ?"

zîĉē "dú-te" zîĉe "că fíŋcă le̯-ai̯ adunát"/sĉe "dú-te da" zîĉe "c-acúma i̯e dăspre zíu̯ă și po̯áte că să fáĉe zíu̯ă și..."/ⁱi‿i̯erá frícă no̯apte̯a i̯ei̯/ști̯//

so̯ácră-me̯a sĉe: "fănícă" zⁱĉe-"a plecá‿drúmu"//

zic..."văz ș‿i̯eu̯" că...s-au̯uze̯á cărⁱțe cîm‿plecá//ș-am plecát//

m̥‿plecá‿m-an‿dᵘz‿la bucuréștᵻ am̦‿vîndú‿róși̯/ [...] pînă pă la opt așá lẹ-an‿termínát/ș‿m-am întórs‿napói̯...acás// [...]cînd ajúŋg acásă/n-ám mai̯ dăsfăcút i̯ápa șî m-an‿duz‿drẹpt la i̯a acólõ‿sálă/ úndẹ-o lăsásim//i̯éra culcátă/i̯erá cam...înțepenítă/adícā i̯erá înŋcadrátă dă durérᵻ/știi̯ dă críze/nu putẹá s‿sâ mai̯ întọárcă nĉ în drẹápta/nĉ îŋ‿stíŋga/nĉ...dăcît cᵘ‿fáța-ŋ‿sus//

ș-atúnĉa i̯eu̯ zic "ĉe faĉ stáno ?"

zⁱĉe "s-a dus stána ta" zⁱĉe//

îŋ‿fínẹ// [ɛ] cîn‿am [k] i̯es afáră dîn...dîŋ‿cásă/ș-acolẹá uñ ...úŋg‿d-al i̯ei̯ cáre-i̯ din fáța cási méle/ᵘŋ‿frátẹ d-a lu tá-su/ și c-uŋ‿cumnád‿d-al meu̯ cu néi̯ca rádu i̯erá‿acolẹá/știi̯/

zic "ĉe i̯e dómle/ĉẹ-a făcúᵗ ?"//

"ei̯" ᶻⁱĉe "vení dóctoru"/c-avẹám dóctor ai̯íĉa la..."vení dóctorᵘ/și găsí că sĉe "-i̯ tetános"/la ob‿zíle ș-a făcút i̯eféctu//

antón ștefán
șai̯zeșpátru [de ani]

ásta ⁱe săpúnu

i̯éu fac săpúnu//

[Cum îl faceți ?]

ⁱítẹ-așá-l făĉém: îl [k] pui̯ ᵘuntúra pă foc/...șî pui̯ trẹi̯ u̯ále dă ápă píste ᵘuntúră/și pă úrmă să topéște bíne ᵘuntúra/și pui̯ trei̯ u̯ále dă sódă [k] ápă dă sódă/píste săpún acólo și fʰi̯erb/ îl fhérb/pînă scáde‿el dă s‿fáĉe ca mămălíga/ca cartófu̯-așá//și pă úrmă/îl fhérb bíni/șî-l ᵘúmplu/și i̯ar [r] i̯ár îl mai̯...mai̯ pui̯ fo dóu̯u‿u̯ále dẹ-ápă șᵻ‿i̯ár îl fhérb//și pă úrmă i̯ar îl fhérb pînă mai̯ scáde/și-l úmplu/și-l dau̯ jos//ásta i̯e săpúnu//

manoláke ráda
șáptejdoi̯ [de ani]

498

víi̯a

víi̯a așá să [r] așá să púne/âșá vres‿să mă-ntrebáțⁱ/să tái̯e niște cu̯árde/cam p-așá dă marⁱ...úni ᵘór‿le púne la butăĉít/cum să spúne/úni ᵘorⁱ le púne diréct //le tái̯e primàvára șⁱ‿p-úrma să ᵈᵘĉe̯ ș‿le púne la...m̦‿pămínt//îi̯ fáĉe gru̯ápă/dácă áre și băligár/îi̯ púne șⁱ‿puțín băligár/ș-o las-acólo̩//dácă tímpu i̯e vára/ i̯e bun/dă ploi̯ mai̯ dése̯-așá/i̯a să prínde/n̦tr-un an dă zíle să prínde/tu̯ámna-n̦semne̯ázá//...și i̯a să lucre̯ázá-n áltfel...ái̯a máre̯a/care‿éste pă rod//primăvára să tái̯e/și i̯a frumós/ĉe ⁱe ᵘuscătúrle dă joz‿rămíne ĉe ⁱéste...álea sănătu̯ásile/dúpă ĉe̯-a terminá‿cu tăi̯átu/înĉépe ómu și-i̯ púne aráĉⁱ//ᵗᵘpă ĉe-i̯ púne aráĉ o bágă/după legát o‿e̯a la sápă/...ș-o sápă dă dóo ᵘor/dă trei̯ ᵘorⁱ pă váră//cînd înĉépe s‿să cu̯ácă strúguri/să dúĉe și-șⁱ i̯a dă unde̯-a munĉít [...] să dúĉe și-și̯ culéĝe dă unde̯-a munĉít//to̯ámna cîn̦‿să cu̯áĉe bine/înĉépe culésu/fii̯ecáre om unde...la lócu lui̯//culéĝe/o adúĉe̯-acásă/o púne-m‿butói̯/o...pise̯áz-așá/și i̯ése must//

[Cu ce o pisează ?]

cu pisălóg d-ála//ba áre te̯asc/o dă pĩ‿lin/ [r] o dă pĩ‿lin ...álți pĩ‿lin/álți pîn...pîn‿te̯asc/pîn̦‿sac/mai̯ múlte félurⁱ//

[Cum adică ?]

păi̯ únᵘ cáre áre sac/o stricoárĕ pîn̦‿sac/o púne-ntr-ũ‿sac/ șⁱ‿să úrcă ᵘómu cu picu̯árli pă i̯a/și-nde̯ás-acólo/ǰo̯ácă pă sàcu̯-ăla/și i̯a cúrĝe pîntr-ũ‿li [k] să dúĉe-n̦‿căldáre-n̦‿vas-acólo̩//j‿ din̦‿căldáre̯a‿aᵉa̩ o‿e̯a ș-o púne-m‿butói̯/mústu//

[Și prin lin cum este ?]

păi̯ ála i̯éste//șáde ᵘomũ‿lin acólo cu sac cu tot și cúrĝe p-acóle̯a//șⁱ‿cáre áre te̯asc dîn ásta/áre un te̯asc așá rotúnd/cu

---

¹Gest: cca 50 cm.

níște manivéle/și púne-n i̯el acólo așá-i̯ tot ca um‿butói̯/și-l strî́nĝe la manivéle/și-l îndęásă-l îndęásă pînă[ɛ]cúrĝe...// ásta-i̯ la tęasc//pă dóᵘo felúr‿să fáĉę/pă tęas‿și pă sac//

i̯iu̯oníță túdor
pátruzeșî̀trèi̯ [de ani]

mămăligúța

mămăligúța/...puném/fʰi̯érbem ápa/ĉérnem mălái̯u... [r] ĉérnem mălái̯u/púném la foc/făĉém ápa-n‿cólcote/făĉém térĉu/și dăpă‿aĉéi̯a o lăsám cam zéĉe/dòᵘozéj‿dă minúte/fʰi̯érbe/...o lᵘom la mestęcát/și o fáĉem cum vrem/șî‿mai̯ mu̯ále/șî‿mai̯ táre/...potrivítă//șî o púnem pă másă/pă capác/șî̄ u̯‿mîŋcám cu mîŋcáre care trébui̯e să...ĉę-avém pă másą//

manolái̯ke sófii̯a
patruzéĉi̯ [de ani]

la sărbătórⁱ

la sărbătór‿dă crăĉún/kar în sęára dă crăĉúŋ‿spúne [k] víne la colindéțe/tos‿copíi̯i/fétele/púnem mére/făĉém pomișórⁱ frumós/pă másă/víne copíi̯i/i̯i-mpărțím/le dăm pomișo̯ári...i̯a !/ĉe le lom/mére/pére/...ĉe ai̯ să le dai̯ la copíi̯/la úrmă...a-ntî́i̯a zi dă crăĉún ne dúĉem la ei̯/la fʰin/le dúĉem cî̀ti̯-u̯m‿batic sau̯ basmá/c-așá i̯e la noi̯ ai̯íĉi-șą/să le dúĉem/la úrmă ne púne la másă/mîŋcám/kefui̯ím/șî prima zi/ș-a dóu̯a zi//ę/dă ánu nóu̯/la noi̯ ai̯íĉi-șa fétile să strî́ŋg to̯áte/șî să spúne furcăríi̯e// [!] să púne/să fac piftíi̯ dim̄ căpățî́na pórcului̯/și púne farfuríi̯‿așá știi̯

500

...f^{h}iiecáre cu farfuríie/ĉe că să spúne púntă [k] púnte//să dúĉe ş să púne la puţ/cu mărĝéle/cu iinél/că ieu să v^{y}isáz pă cutáre că mă căsătorésc cu iel/în f^{h}ínē dă ánu nou/fétili aşá are şî băiéţi: să strînĝe la furcăríie/ba ^{h}áidi la cămín la...să fáĉe serátă/înaínte să spuneá bal/"mérĝẽ la bal/seára dă ánu nou mérĝem cu toţ^{i} împreuúnă la bal"/şădeáu pîn la dó^{u}o trei dăspre ziuă/veneáu acásă/kefuiáu n fíne/ierá tot o bucuríie//

[Aceeaşi]

ásta făĉém mereu

[ieri] ne-ã sculá dă dimineáţă la ^{u}óra pátru/m-ã sculá dă dimineáţă/m-an dus am rîni la víte/am múlz váca/am dús lápte la lăptár/la úrmă am venít acásă/ã lua mása/şi ne-am aşăzát la păpuşî la tutún...pînă seára//am mîncátără//úite kar adineáură mîncárăm ş-ástăz/şi iar mîncăm p^{î} lă ob nó^{u}o nuáptea/că sîntém îngrăb^{y}íţ cu tutúnu ásta/că să-l duĉém lă reĝíie//şî...deĉ că ásta făĉém meréu//

[Aceeaşi]

tutúnu

primăvára/în márte/la dóuzăşĉínĉ márt^{i}e/îl sămînţám [tutunul] //dă la sămînţá^{t}/îl sămănám/şî-l udám dă dóu ^{u}ór^{i} pă zi//şî/dacă-l udám/să fáĉe răsádu ca...cun să spui io...toitănél aşá/şî ne dúĉem la cîmp/cu căruţa/cu butoáie/cu tulúmbă/cu găléţ^{i}/ară lócu/şî punem//^{u}únu fáĉe cu páru/^{u}únu înf^{h}íĝe f^{h}íre/^{u}únu údă/únu...învelêşte/şî punem cîţi-um ĉíric/mái puţín/cît putém să punem pă zi//şi punem ũ...um pogón/în fo pátru ĉi zíle//şî/...la úrmă dacă să fáĉe mái̯ mărîĉél pest-o săptămî́nă/băgắm prăşîto̯áre̯a/îl săpắm/îl răr [k] îl copilím aşá/dă doᵘo trei̯ ᵘorⁱ//şî/la úrmă-l lăsắm/ş‿să fáĉe tutúnū...mărîĉél aşá//ş‿ne̯-apucắ‿şî-l polím/dắm‿foi̯ jos dă pă fʰír//

şî...dắpă ĉe-l polím/ne dúĉẽ‿şî̂‿l-adunắm//azⁱ o postáţă/mî́i̯ne o postáţă/pî́nă îl lᵘom dă la cápu ásta/şi ne-ntu̯árĉem pă pártea ĉe̯áilantă/şî terminắm cu pu̯ála//la úrmă/la o săptămî́nă/înĉépem şi lᵘom míjlocu//cîn‿să ᵘusúcă şi míjlocu/mai̯ lᵘom î́ncă ũ‿rînd dă míjloc//dắpă ĉe lom mijlócu/rămî́ne/cum spúnem vî́rfu̯...să ᵘusúcă/şi-nĉépẽ‿la vî́rf//şî-l strî́nĝem pî́nă nu mai̯ rămî́ne/dor...foiĉíca‿ái̯a míca dă...nu mai̯ i̯e búnă dă nimíc//şî făĉém cîti̯-o míi̯e dă şî́re/cîti̯-o míi̯e doᵘo súte/l-adúĉem acásă/îl urcắm îm‿pod/şî...acúma tu̯ámna/dacă terminắn‿tre̯ába dă la cîmp/ne̯-aşẽzắ‿şî-l păpuşî́m//îl păpuşî́m/îl balotắm/şi-l dúĉem la reĝíi̯e//

[Aceeaşi]

825. COMANA

(jud.Ilfov)

Culegere: 1973; CB,. MM, MT; transcriere: MM

aşá să-ntîmplá

venín‿dă la bucuréştⁱ‿i/auzé̯an‿şî i̯o úni că...i̯-a atacáᵗ‿p-acólo pâ lā...ântrē...ĝuléştⁱ cum îi̯ ziĉᵉ-acúma tréi̯zej‿deĉémbrie şî jîláva/i̯erá o pădurîĉé̯-acólo dă sálĉie//şi işáu̯...acólō la múltă lúme le işá-ñáinte̯//vene̯á o̯ámenⁱ dă la bucuréş‿şî ştie̯á cā...s-a fost ómu cu cărúţa cu pépenⁱ/cu diferíte prodúse dă vî́nzáre/şî ştiá că áre banⁱ//şî să sui̯á în‿cărúţă/ [ɛ] cîte̯odátā...

502

să miloĝá/

"bă néne/i̯á-mă şî‿pă míne pînă̆ la tréi̯zej‿decémbrie sau̯ pîn‿la călugărénⁱ/că sîn‿dîn‿călugărénⁱ/şî i̯á-mă şî‿pă míne-n‿căruţă dacă vrei̯"/

ómu şĉa "súi-te mă cólea"//

şî i̯el să sui̯á/...pînă găseá moméntu/ā‿î́l ispiteá-ntii̯ dîn‿vórbe/că ᵃşá/că pă dî́ncoˡᵒ/că "cu ĉe ai̯ foz‿néne la bucuréşᵗ ?"/

"păi̯ am‿foˢ‿şî́‿cu pépenⁱ"/

"cum i̯-ai̯ dat ? cît e bucáta ?"/nu ştu ĉe/...şî după ⁱ̂áea...i̯-árunca...fōn ţol ĉevá-n‿cab/dacă nu vrea să-l omoáre/ştiⁱ ?/şî-l pungăşá dă...banⁱ îm‿buzunáre şî ástea/şî săreá dîn‿căruţă şî-l lăsá pă om//ĉe i̯erᵉa să mai̯ fágă ómu dûp [ɛ] îi̯ mai̯ dădúse şî cîzvá pumne-acólo-n‿cap/şî-nvelít cu...ţólu-ăla-n‿cap/pă ĉin‿să ma‿iei̯ ?//

începeá ómu: "àoleu̯ ! u̯oţi mă !"/...ᵘoţi !//aşá să-ntîmplá//

pétre górge zis górgē al leáni̯
şáptezeşî...dă anⁱ

pépeni

în‿speĉiál să puneá pépenⁱ într-un‿loc unde-l spărĝᵉai̯ atúncⁱ/acólo sᵃ‿făĉá pépenⁱ bíne/şî noi̯ aíĉa avî́n‿pădúrile-ástea/...dă múlte orⁱ am spar‿pîm‿pădúre/că i̯erá pă úne lócurⁱ pădúre rare//şî ᵘocólū silviʰ‿hotărî́se ca pă únde‿é pădúrea rárá/să áre/să-l munĉáscă ũ‿an doi̯ pă pămî́nt/şᶦ‿pă úrmă să-l plantéze//tot ómu dacă io spre egzémplu îˡ‿spărĝám prima dátă ō...sfer‿dă pogón/...puteám să-l munĉésc trei̯ anⁱ dă zile pîn [ɛ] şî cu plantáţia//primu an îl spărĝám/şî nu puneám nimíca//atúnş‿puneám pépenⁱ//ˢ‿să făĉá foárte bíne pépeni la ţélină//

şî i̯ei̯ să sámănă dă ᵘobiĉéi̯ pépeni pâ‿lā...dòoştréi̯ aprilíe/...d-atúnĉⁱ încólo i̯ę//ân...mă duĉám acólo dupā...dă múlte orⁱ îl arám dă tǫámna pă locⁱ//şⁱ‿mă dúĉám atúnĉa cu sápa/şî făĉám̄ pămîntu mărúnt unde punęáŋ‿cúi̯bu/şî punęám semínţilę-acólo/le-n̦velęám/...răsărę̆á pépeni/şⁱ‿ne‿ᵈĉam îi̯ săpám/îi̯ mai̯ săpám o dátă/înc-o dátă/dă trei̯ ᵘorⁱ‿ii̯ sĕpám//dub-aĉéęa...înĉepęám să...recoltắm//

mai̯ încǫáĉę mai̯ tîrzíu̯/işíse un‿soi dă pépenⁱ [ɛ] turkestánⁱ le spunęá//gálbenⁱ//da micúţⁱ/úi̯tę-aşa[1]//ăęa i̯eráu̯ mai̯ pretenţióşⁱ/éi̯a-i̯ punęái̯‿i...încolţíţⁱ/cu băligár/la fiⁱecáre cui̯b...merĝáŋ‿cu căldáręa cu băligár d-ăsta putrédu/şī únu făĉá cu sápa cúi̯bu/punęám doi̯ pumnⁱ dă...băligár acólo/şⁱ‿p-órmă i̯-amesticáŋ‿cū pămînt-óla/şⁱ‿punęám pă urmă sămînţa încolţită/dam pămînt-òla peste i̯el cu băligár cu ásta şⁱ...în trei̯ zíle i̯erᵉá avárá//ăęa işáu̯...la i̯úlie i̯erá gáta copţⁱ//

[Acelaşi]

să făĉá hóră

în‿fiecàrę duminícă sau̯ sărbătǫáre sau̯ cînd i̯eręá...zilili̅...sărbătóríli dă páşte trei̯ zíle/zíˡle dă crăĉún trei̯ zíle/ă...băi̯éţī...flăcắi că a [ɛ] aşá să zíĉá flăcái̯ şî féte marⁱ//lā i̯etátęa dă şáişpe anⁱ/...să prindęá la hóră/ziĉē..."mă prinş dă páşte la hóră"/fétili/tréi̯‿pàtru ĉinş‿féte/dîn fiecàre an să prindęá trei̯‿pàtru ĉinş‿féte/tréi̯‿pàtru ĉinĵ‿băi̯éş/carę-ajunĝá la ⁱetátęa ắęa/ştiⁱ ?//să pregătęá şi i̯a-ş făĉá...î rókie/-ş făĉắ...ca dă sărbătǫárę//mai̯ alése ca dă múncă//şî merĝá îm‿príma zi dă páşte/în [k] dă ᵘobiĉéi̯ la páşte-n toţⁱ áni să prindęá...féte şî băi̯éz‿la ʰóră//şî jucá [ɛ] doi̯ anⁱ/trei̯ anⁱ/după cum̄...îi̯ i̯erá lui̯ sǫárta/sau̯ după cum ş-o făĉá i̯el adícă//dacă vręa să-n̦căsắtorę̆ască mai̯ dă tî́năr/pîn [k] înaínte dă armátă/álţi zíĉe "nu ! mă căsâtoréz‿dúpă armátă/dă ĉe să las i̯o...feméa doi̯ anⁱ/trei̯ anⁱ dă zíle cît stau̯ i̯o milítár/i̯a acásă/i̯o...îi̯ duc‿î dóru/i̯a míⁱe/mai̯ bíne după armátă̦"//şî să strînĝá la hóră dumínica/i̯éra dói̯‿trèi̯ băi̯és‿ care i̯eʳáu̯ mai̯ numíţⁱ în̟‿sat/...să zíĉá garánţⁱ//togme̯á lăutári/ care cîntā́ cu ánu/spre egzémplu ᵘ̑or da uŋ‿coşⁱ dă porúm̟‿fiecáre fátă/fiecáre flăcắu̯/sau̯ um‿pol/...

---

[1] Gest: cît pumnul.

[Mălai.][1]

ĕ ! bíne/mălái̯ la pátru dumínij‿la pátru dumíniş‿plecá cu căruţā́/şî strînĝá cîte doi̯ saj‿dă mălái̯ lăutári//la pátrū.../da fìecáré‿cîti̯-un ĉur dă mălái̯/să prevede̯á acólo că făĉá contrác‿cu i̯ei̯//

"cîn̟z‿dâ la-ntíi̯...aprílie pîn̟‿la-nti aprílie la ánu//cît în‿ ĉerⁱ ?"

"atî́t"//

să togme̯á/şᶦ̂ gáta ! respectá contráctu/şî flăcắi trebúe̯á//şî ...merĝá dumínica sărbătóríle la hor-acólō/în ĉentru̯-aíĉa la noi̯/ pînă [ɛ] la un timp unde ⁱe căminu̯-acúma i̯érá un loc líber/acólo sᶦ̂‿ făĉá hóra/dacă s-a făcú‿cămínu/pă úrmă sᶦ̂‿făĉá kár în ĉentru̯-aĉì unde...să-ŋcrucîşe̯ázá drúmurle̯-áste̯a//

[Acelaşi]

am lu̯at-o cu-nţeléĝe̯re

am lu̯at-o cu-nţeléĝe̯re/nu că [ɛ] cînd‿î s-a prin̟s i̯a la ʰóră/ am‿ĉerút-o şî i̯o-ŋ‿grădínă/că c [k] la hóră după ĉe jucá cîtevá horⁱ/"ʰai̯ îŋ‿grădínă cu féte !"//i̯eu̯ ĉere̯ám p-áe̯a/ắla p-áe̯a/ắla p-áe̯a/i̯eu̯ mă...o lu̯am pă nevástă-me̯a spre egzémplu/ş-o d [k] mă duĉáŋ‿cu e̯a-ŋ‿grădínă/şî áltu priéten al meu̯ lo̯a p-áe̯a care ziĉám i̯o/ș-acólo...i̯-o dam lui̯ p-ásta/șî i̯el mie mi̯-o da p-áe̯a//șî stam̄ dă vorb-acólo/...i̯o mai̯ cóle̯a/áltu mai̯ cólo/áltu mai̯ cólo/rezimáz‿dă cîti̯-um‿pom așá/discutám//ca fáta cu flăcắu//șî după aĉée̯a.../cîn̦‿s-a prin̦s i̯a la u̯óră/...prima dátă cum s-a prin̦z‿la ^{u}~or/-an‿ĉerút-o-n̦‿grădín̦ă//ș-am ĉerút-o/ș-a vení/ș-am discutá^{t}/ș-an̦‿spus că "ui̯te i̯o vre̯au̯ să te i̯au̯/în̦‿căsătorie/s [ɛ] spúne-i̯ mă-ti/ves‿ĉe ziĉe/"... șî mamă i̯ei̯ în̦surase ūm‿băi̯át//un̦‿fráte̯-al‿ḽei̯/mai̯ máre ca e̯a//

---

[1] Intervine soţia informatorului, care asistă la înregistrare.

ș-a spu^{z}‿ziĉē.../a dóo̯a dumínică cînd an̦‿sta‿cu e̯a/"ĉe ți̯-a spuz‿mă-ta ?"

"me̯-a spus în̦‿félu următór/că" ziĉe "nű po̯áte să mă mărite/c-ā în̦surá^{t}‿pă fráti-mi̯o//șî nu po̯a‿să fácă dóo nunț^{i} într-un an//dacă vrei̯ să stai̯/la ánu viitór"//

ș-an̦‿spus "stáu̯ ! la ánu viitór"/ș-an̦‿stat/șî pînă la ánu cîn^{d}‿s-o i̯au̯ am stat cu e̯a/să nume̯ā amure̯áza me̯á//nu mai̯...dacă ĉinevá vre̯a să...aveá póftă să ste̯a cu e̯a/vene̯á șî spune̯á/

z^{î}ĉe "-n‿dai̯ mă vóe să stau̯ și‿i̯o cū frusina ?"/

"stai̯ w̄ă !"//

[Da' înțelegerea cum se făcea ?]

păi̯...am trimés pă máma me̯a/pă cîzvá dĩ‿rúdili méle/la i̯ei̯ acólo cînd ã‿hotărît într-o se̯áră/să vázá...ne̯-o dă/nu ne̯-o dā/...

i̯-an‿trimez‿vórbă/"ne primiț^{i} ?"

"vă primim"//

e ! ș-a strîn̦‿șî so̯ácrâ-me̯a acólō...doi̯ trei̯ ai̯ i̯éi̯/^{șî}‿ne̯-a^{n}‿dus acólo̯/-a discutát/...

"făi̯ petrō"/c-așá a kemát-o pă mamā...pă so̯ácrâ-me̯a//pétra̦//șî‿pă máma me̯a le̯ána//"făi̯ pétro" zíĉe/"tu știi̯ dă ĉe̯-am̦‿veni^{d}?"

"dă ĉe̯-ai̯ venít‿ī le̯áno ?"

"fă ! i̯o am băe̯a^{t}/tu ai̯...fátă" zíĉe/"șî ut^{i}e/vren̦‿să...am̦‿

fos‿pîn-acúma priétene/nu ști̯u ĉe/a^{ć}úma...ne dai̯ pă frusína ?"//

"v-o dau̯"//

"e ! ĉe-i̯ dai̯ ?"//

"păi̯ í‿dau̯ um‿pogón dă pămînt/îi̯ dau̯ o vácă/și̯ țǫále/cum i̯erá p-atúnĉa...^{u}o ládă dîn ál ęā ...dă pus‿î...fústili cum avęá și i̯a atúnĉa/cî i̯erá fúste/nu i̯erá ru̯ókii̯//núma la...cîn^{d}‿i̯erá mirę́asă să...^{cu} r^{u}óke dă mirę́asă sắ‿făĉá//și̯ trei̯ plăpun[k]m^{ț}‿i/ ... zăbláu̯ cum să zíĉa atúnĉa [ɛ] dă cărúță/că...nǫę-avęám nevóe...cărúța ^{i}erá cu toc/^{câ} așá dā cărám bǫábili dă grîu̯ dă la árii̯e/și̯ avęám nevóe să așternem ũ‿zăbláu̯ în‿cărúță/ști ?//"îi̯ dau̯ zăbláu̯/îi̯ dau̯ macát/îi̯ dau̯ cutáre/-i̯ dau̯ cutáre"/...și̯ dup-aĉę́ęa am‿ficsát/

"cîn‿fáĉem‿î vórba ?"

"în‿zíu̯a cutárę"//

nę-an‿dus atúnș‿cu lăutár^{i} acólo/an‿strîn‿și̯ noi̯ mai̯ mulț^{i} ǫámen^{i} d-ai̯ nóștri/și i̯ei̯ a...à‿pús o mas-acólo-n...cúrte la i̯ei̯/nę-an‿dus cu mîncáręa nǫastr-acólo/cu lăutári/...àm‿mîncát/am băút/pă úrmă...după ąęá"ai̯ să fáĉes‿skímbu" zíĉē/náșu care m-a cununát/în‿cápu mesi̯-acólo/cu plósca cu vin//"e ! hai̯ să fáĉem skímbu//i̯a să vedém fíne ! ĉe pui̯ aíĉa sā ne dęa cumătra pă frusína ? ĉę [k] cu cît [k] cu ĉ-e plătęșt^{i} ?"//e ! punęám um‿pol acólo/e hîrtíe d-un..."hē ! nu să pǫátę !"//ē ! pă‿ęrmă mai̯ punęám ĉevá/l‿răsuĉám așá și-l punęám în‿gúra plóști/că‿ĉa că să fíe/că...i̯a-i̯ punęá un‿ștergár acólo/știi̯ ?//zíĉe "e [k] pă‿i̯e mai̯ márę-al fíni" zíĉe/"fă cît al fíni̯"//^{s}‿făĉám așā glúme d-ástęa/...pînă cînd‿î ajunĝám.../lā skim^{p}‿cîn‿a fost‿ī...i̯-am‿î... mințít-o cu ąęa/cu ąęa/pă úrmă/cînd a foz‿la úrmă i̯-am pus un‿galwen/...cum erá gálben máre p-atúnĉ//"ē !" atúnĉa a-nĉepú‿tǫátă lúmęa/"hàhā ! păi̯ acúma" z^{î}ĉe "tę-a-ntrecút/ā ! fínă ĉe/ĉe fac^{i} ?"//de ! iereá áur ălr/ier^{e}á...//

şî‿dup-acêia am‿ficsá‿núnta/...ş-am‿făcú^{t}‿la o...dóo stămîn^{i} nu ştu cî^{d}‿după...núntă cu...bántă mai máre dă lăutár^{i}//

[Acelaşi]

grî^{u}u

avéam boi/ne dúĉam semănám/după áia arám/băgám sămînţa sub brázdă/ă dupǟ ĉē arám/grăpam‿î lócu/ca să...să nu-i rămînă s [k] niĉ um‿pig‿dă bob dă sămînţǟ afáră//şi ca să áibă şi umezeálă//ă de egzémplu arám dóo br [k] grápe p-o párte/noi aşá spuneán‿şi dóo p-ò párte//şi p-órmă grăpám/ca să nū grăpăm la termináre/ca să sǟ...sǟ usúĉe lócu//deĉ^{i}...arám dóo grápe p-ó‿párte/dóo‿p-o párte/şi îl grăpám/imeddiát//căutám sǟ...ne sculăm dă múlt^{i}/ca sǟ nu ne prindă căldúra/cu bói/..tim^{b}‿dă várǟ.../ş^{i}-arám..pînă la...răsăreá soarîle-aşá arám/o grápă p-o párte/úna p-o párte// adícă fro z [k] ĉin‿şàse métri...într-o párte/ĉin‿şàse métri aşá áre/grápa atîta áre/ĉin‿şàse métri/da noi i‿ziĉem grápă//dúpă áia/...răsăreá grîu/vedeám că răsáre grî^{u}u/îl‿î pliveám dă pălăm^{i}idă/noi aşá-i...pălămidă//şī álte buruien^{i}//carē-i‿i făĉau úmbră lui şī îl...l-încurcá/...créşterea normál-a grîului//după ĉe...pliveám/ă...grîu să-ñălţá/dă fapt...la ĝenúk aşá şi...îi da spícu//după ĉē îi da spicū/odátă cu grîu mai răsăreá şî nişte nigínă//şi iárăş^{i} îi...căutám şi...â...nigínă şî cît-un‿î spic dă secáră/şi merĝám şî cu séĉerea tăiám‿ī spiĉile-alea dă secáră şî dă nigínă/că...să fie grîu curát/să nu...la tre^{i}erát‿î... s-amestecá cu nigínă şî cu...şî nu vrean‿să fi^{i}e dăcî‿núma grîu//

dùpă‿áea seĉeran‿cu mîna//seĉerám/făĉám poloáĝe/aşá să numeá/ ...poloáĝe/şī pă úrmă-l făĉám î‿znop^{i}/puneám în‿znop^{i}/sî făĉan‿

legătúră to^{d}‿dîn‿ā...dîn grîu̯//și legán grí^{u}u...tót cu grîu̯//îl‿ī...alegâm grîu care ier^{e}á ĉel mai̯ nalt/și făĉám legătúr^{i}//îl dăspărțeám...zéĉe‿ĉínșpe fíre-ntr-o párte/zéĉe‿ĉínșpe-ntr-o párte/și-l înodám la [k] cu spi^{g}‿la spic//șî să făĉá...o legătúră máre/^{s}‿dup-áea legám în‿znop^{i}//după ĉe î^{l}‿legám în‿znop^{i}/...ne uitám noi̯ la grîu carē iéste...mai̯ căliu̯/mai̯ ^{u}úmed/și-l puneám...îl băteám [k] îl puneám în‿cap/cu spiĉíli-n‿sus să...să...să usúĉe bíne//după áea dacă ni să păreá nóo că tod‿ma‿ie iel așá úmed/îl făĉám ĉínĉ^{i}ur^{i}/adícă ĉin^{j}‿znop^{i}/ĉin‿znop^{i}/puneám așá//așá să puneá spi^{g}‿la spic/și...să uscá mai̯ répede//iar carē‿ereá uscát/îl făĉan‿clăi̯//și-l lăsám în‿clăi̯ dă să coĉá-n‿clăi̯ așá...ĉin‿șase zile/după áea îl cărám lā ș [k] mașina dă treerát//la mașina dă treerát acólo unde să [k] le puneă...dé‿le iereá batóza/...ă...âl făĉám șiră grí^{u}u//făĉám șíră máre//că pînă ĉín‿ne-o vení rîndu să nu-l‿î...să nu-l pló^{u}o/c-atúnĉa îi̯...durá o lúnă dóo/ária//și dup-acéia...ne dan‿cótili către stat/dacă aveán‿cóte/sau̯ z[ɛ]du pă árie//

^{i}enáke tănáse
treizeșinóo dă an^{i}

^{u}o cásă

^{u}o cásă cū...dîm‿paiántă...ă...să fáĉe numai̯ dîn lem‿dă salcîm/...sau̯ gîrniță//un‿lem‿dîm‿pădúre...carē ține la pămînt//noi̯ cînd‿ī...puneám‿furĉile-álea/alegâm patru furĉ^{i} mai̯ groáse/la pátru colțur^{i}//și le ĉopleám/...de la pămînt în‿sus/iar dé‿lā...dâ cît ținea groápa nu lē...nu le ĉopleám/le lăsám așā rotúnde/groáse//în‿skimb...le ardeám pă foc/le pîrleám//pîrlíndu-le ...țíne mai mul lā pămînt//după áia mai̯ mergá șî lemn‿ī.../după puneám fur...ile-alea patru/...mai̯ mergấ și le... mai̯ supțíre/

şi...şi mai̯ să zic aşá mai̯ strîmb^{î}//să púne pă gǫ́ana lui̯/şi să pǫ́atē...să pǫ́atē fáĉe o cásă cu lémnē...dăcît fúrĉili să fí^{i}e mai̯ grǫáse la c [ɛ] lā...la cólţur^{i}//pŏ órmă p [ɛ] după ĉe ā...pun̨ um astę́ā...dâ la fúrĉ^{i} punę́am şî álte lémnē care să...dîn...sărắĉíe să făĉá/că trebuę́ă să fáĉem núma dîn lem bun/da dácă n-àvę́am/pŏi̯ í punę́am şî dắ ástęa mai̯...mai̯ slábę-aşà/mai̯ strîmbe//după áęa să făĉā...â punę́am niştē...ă...cum le spunę́am noi̯ i...prăjín^{i}/pentru să bulgărím//bătę́am intercalát/nu le bătę́ām úna şî [k] lé bătę́am úna mai̯ sus/úna mai̯ jo^{s}/ştíţ^{i} ? ca să nu fíi̯ē...drept în drept// după ái̯a...bulgărę́am/...făĉám clácă/...într-o sărbătǫárę/-alęĝán sărbătǫárę-aşá/şi strîngâm nęámur^{i}/şî veĉín^{i}/...ă...săpam acolo pămîntu/-l udán dă sęára/îl frămîntan cu bói/...ă punę́am plęávă/ pai̯e aşá mărunţite/ca sā...să leĝe/să făĉá o...un fel î...cum să spun i̯o^{u}...um pă...s-alęĝá um pămîn clisós/şi punę́am pae/frămîntîn cu pa^{i}e/i̯el î cápătă o priză/să fáĉ-aşa o priză//dúp-áęa făĉán cocolǫáşe/tăęán cu sapá aşă pămîntu/şi-^{l} făĉán cocolǫáşe/şi-l î ...îl punę́am acólo-ntre prăjinilę-áęa/...apăsám bine/únu apăsā cu mîna bíne/pînă să făĉá i̯el acólo făĉá o priză/bătătorę́am bine// şî-ntr-ō...conác aşá cum i spunę́am noi̯/adică pîn la dóosprezeĉe/ cu dóozeş trei̯zej dă ǫámen^{i}/i̯erę́á cása...gáta//dacă [ɛ] avę́am şi lúme mai̯ mult-aşa/punę́am şi pămînt îm pod/că să púne pămînt îm pod//

[Acelaşi]

cínipa

cínipā o semănám//şī i̯a vára s-alęĝá/alta dă tǫámnă/álta dă vară//p-áęa dă vára...nu-avę́a măĉ^{i}úcă d^{e}-áęa/sămînţă zis//şî p-áęa o zmulĝ^{e}ám dîn i̯a/ǫ-alęĝ^{e}án du pîn ai̯lánta/ş-o făĉam...zîĉam mînúş^{i} ii̯ spunę́am no^{i}//ş-o făĉam mînúş^{i}/o făĉam un cleşte

510

márⁱe/ş-o duĉám la rîu̯/ş-o topi̯ám//şi ᵒ lăsám ob‿zílⁱe/zéĉe zilé‿ dúpă cum erá vára dă cald//şi ástălàltă dă to̯ámnă/o jumule̯ám cîn‿ să...cînd ⁱerᵉá apro̯ápe dă culésu porúmbului̯//cîn‿vede̯ám noi̯ c-a-nĉepút‿î fíru dă cînepă să îngălbine̯ască//ş-o jumule̯ám/o făĉám i̯arăşⁱ...aşá...mînúşⁱ/ş-o lu̯am acásă/o pune̯ám supt un‿î...o pune̯ám aşá în‿crúĉⁱ/...ále̯a...mînúşili/ca să...să co̯ácă sămînţa// ş-o lu̯am...o lăsám ob‿zilē...ĉin‿zilē/cît crede̯ám noi̯//şi la úrmă o lu̯am/o pune̯ám la so̯áre/în‿gard/o-nfiĝám pîn‿garᵈ/...o lu̯am ş-o frecám p-un‿coş/...şi cănepa sā aleĝá sămînţa//şî după áe̯a...o lu̯an‿ş-o duĉám la rîu̯/ş-o topi̯ám//ᵈpă ĉe să tope̯á/ᵘo...lu̯am a [k] o spălám î‿rîu̯/o duĉám/o uscám/ş-a-nĉepū [ɛ] înĉepe̯an‿s-o meliţám //s-o zbiĉulăm/noi̯ aşá-i̯ spune̯ám/s-o zbiĉulăm//o zbiĉulám/la úrmă o dam pîn dărác/...o dărăĉᵉám/o făĉᵉám‿fui̯o̯áre ş-o torĉám//ásta am‿făcú‿kár i̯o/...să ştiˢ‿toᵗ‿ĉe vă spun//că ştiu̯ că i̯o-am făcúᵗ //că ne pune̯á máma/ca...i̯o i̯erám mai̯ máre dîn‿copí/şi mă pune̯á să fak‿i̯o/şî kar‿â dăde̯ám la dăraᶜ/mai̯ mă-nţepan‿şî‿pîn dăra‿cu mîi̯nili/că nu ştián‿s-o dau̯ bíne/şi m-a-nvăţá‿ş-am‿făcút//

[Dacă aveaţi mai multă cînepă, nu vă adunaţi...?]

la noi̯ nu să făĉá clácă/nu !/nu/nu la noⁱ/noi̯ o torĉám noi̯// făĉam‿fui̯áre múlte şⁱ‿torĉám//cu máma cu buníca/torĉᵉám/to̯ată i̯árna torĉám/şⁱ...ţese̯ám préşurⁱ/ţese̯ám...zăblaⁱe/ţese̯ám...to‿ĉe ne trebui̯á//

arséne élena

pátruzeşidòi̯ [de ani]

gîndácⁱ

lu̯am sămînţa/lu̯am de lā...i̯era náinte le spune̯á la.../nū‿ştu cum náiba să zⁱĉá acoˡᵒ/...i̯erᵉá un aĝént agricol la noi̯/ne̯a gor [ɛ] ne̯ā górge calótă/ne da sămînţa//o lu̯am sămînţa/ş-o purtám în‿

sîn//° purtám legátă î sîn/gimotóc așá//și-n dóo trèi zile ĉiṇ zíle-ṇvi^{i}á gîndáĉi//și îi punẹám p-o farfurie/într-o cîrpă/p-o círpă/i̯o vă spun cum ^{i}éste/și înĉepẹá gîndáĉi să miște/ierau̯ négri ...dîn príma ^{d}átă//și lu̯am cît-o frunzuliță m^{i}ică dă mur/și le-o punẹám pă farfurie/iei s-agățá dă ẹa/noi o lu̯an ș-o punẹám pă un capác/...și pînă-ṇvi^{i}a tọátă sămînța//la ú^{r}mă lu̯an gîndáĉi și-i punẹám pă másă//că culeĝám frunze d-álẹa míĉ^{i}/...cîn^{d} le vedẹán c-a-nĉepū...múgurli dă mur să mugurẹáscă/noi punẹám gîndáĉi/că știán c-atúnj trebūe să...să-i punen gîndáĉi la-ṇviịát/ca să măn^{î}nĉe și frúnză d-áẹá mai crúda/că ierau̯ miș^{i} și nu putẹá s-o mănínĉe p-áẹa crúda [?]//și punẹam gîndáĉi pă...p-ọ m [ɛ]pă másă/și lé dădẹám frunzulițe d-álẹa míĉ^{i}//la trei pátru zile-^{i} șkimbám strátu/lu̯am â...punẹám iar frúnze curáte/și le lu̯an/le punẹám p-áltu/ș-ásta-l șkimbám/frecám masa cu pelín/ĉerẹá ie^{i} ca să... spúne ca să fie gîndáĉi sănătoș^{i} //frecám masa cu pelín/și...mutám gîndáĉi-n áltă párte/pînă să făcá mar^{i}/la úmă-i punẹám îm pátur^{i}//șapte óp paturi ĉinș^{i}/cîte făĉá^{m}/dúpă cum avẹám sămînța d multă//și făcám î.../la úrmă cîn să mărẹau̯ iei/la o lúnă/la...ĉin săptămî^{n}/dúpă cum erá sămînța/...și să urcá^{u}//punẹán túfe dă... lu̯am túfe dîm rădúré/le punẹám să úsĉe éle/^{le} punẹán ș^{î} să uscá// și punẹám pâ lîngă perétẹ-așá/...făcám așá ca ọ...ca un cuịb//și ie^{i} înĉepẹá să úrĉe pă álẹa//și înĉepẹá să urcá/și urzẹá acólo gogóș/făĉá gogóș^{i}/...și la úrmă lē...dúpă ĉe vedẹán c^{î} s-a urcá t^{u}oț^{i}/scotẹám tọátă mizéria d-acólo dîn...undẹ-au̯ fost ^{i}ei/strátu lor/o aruncám/și săltám â álẹa...cúịburlẹ-a^{l}ẹá care vă spun io/le săltán lîngă perétẹ-așá/ca să urzẹáscă ie^{i} mai bine s-o țẹásă pă gogọáșă//la úrmă dúpâ ĉe s-a ṇtărí gogóșile bíne/...le culeĝám/... dă...dîn crăĉ^{i}/la úmă le culeĝán dă [k] are o pịeliț-așá/cămășuẹal-áẹá a lor/...o [k] le curățám și dă áẹa/și lē...le lu̯am le duĉám la o feméé care le trăĝá//^{s} făcám borangí^{c}/și făcám ștergáre/...

512

fețe dă mésē/ĉarĉáfur^{i}‿i/to‿ĉe ne trebúe̯a̯//

[Aceeaşi]

o núntă

la noi̯‿i i̯erá obiĉéi̯u să fácă [k] să-nţele̯ágă fáta cu băe̯átu/ şi la...[1] şi̅ să-nţĕleĝá fáta cu băi̯átu/şi deĉíde̯á o zi̅ cîn̦‿să fácă núnta//al [k] mai̯ naínte/i̯eu̯ nu mai̯...n-am apucá‿dîn tímpurle̯-a$^{le̯a}$ d-atúnĉ^{i}//făĉá logóndă/...sîmbătă se̯ára făĉá logóndă̦/la fát-acásâ̦//d̦up-aĉée̯a dumínică...făĉá brádu tó^{d}‿la fátă̦//după másă plecá cu mire̯ása lā bisérică//făĉáu̯ cununíe̯a/şi̅‿la úrmă vene̯á înapói̯ la ĝínere//şi̅ să‿aşezá mása/şi făĉá...núnta ziz‿după másă la băe̯át//d̦úpă másă pă‿la pátru ĉin̦‿şase̯-aşá vene̯á máma lu mire̯ásă şi da dárur^{i} ĩ‿hóră̦//ştergáre/cămắş^{i}‿i̅/to^{t}‿ĉe̯-ave̯á/...dárur la nun^{tă}/şi̅ se̯árā să aşezá mása i̯áráj‿din nou̯/şi să dăde̯á dárū...báni dă másă se̯ára̦//

[Și pe urmă, a doua zi ?]

şi̯-a dóo̯a zi mai̯ făĉá cîte̯odátă...cum să zbúne la noi̯ [!]/a dóo̯a zi după núntă mai̯ petreĉáu̯/...rúdili lu ĝínere cu rúdili‿lu mire̯ása făĉáu̯ i̯ar la ĝíneré‿sau̯ la mire̯ásă/să‿duĉáu̯ dâ cólo pînă cólo pă stradă/

[Cum făceau ?]

kíui̯á [!]/jucá/...ĉe să fácă ?//

[Era obiceiul să se îmbrace aşa, cu măşti ?]

dā să...poĉá-n‿to‿félu/să mîn̦já cu...pā̦ ŕáţă/îş pune̯á mắşt^{i}‿i/me̯rĝá călare pă cît-un̦‿cal slab‿î/...îi̯ pune̯á p-o grápă/îi̯... fel dă fel dă d-áste̯a̯//

[Pe cine, pe socri ?]

---

[1] Informatoarea este întreruptă de cineva care intră în cameră.

pă sócri/í‿punę́a la júg/i...la ráriță/lā grápă/la tǫ́ate álęa//

[Și, pe urmă, la o săptămînă se duceau...]

la o săptămî́nă să dúĉă i̯áră̦ș lā máma lu mirę́asa i̯ar//da să dúĉă dǫ́ar ĝínerli cu mirę́asa/așá-i̯ la noi̯/nu ștu-n áltă pártę//[...]

[Dar cînd se dădeau ștergarele ?]

păi̯ v-an̦‿spus//

[Atuncea cînd venea mama...?]

da/cîn̦‿venę́a máma lu mirę́asă/atúnĉa lé‿dădę́a/pá‿la ĉin̦^s/pá‿la șáse sę́ara...așá i̯e la noi̯ obiĉé^i u//făĉá hóră máre/jucá nun [k] hóra nunę́asca/și‿înĉepę́a máma lu mirę́asă să le púnă...ștérgáre la gîd‿la...naș^t/la ĝínere/la...to‿ĉę-a...ĉíne vrę́a să le dę́a//

[Aceeași]

șî́ i̯o știu̯ să fac săpún

untúra dû‿pă mațe noi̯ ō făĉen̦‿săpún//

[Cum ?]

o făĉém‿î...după ĉe am tăę́a‿pórcu/lom‿î tǫátă untúr^e-àęă/zis noi̯‿ī adunăm...zîĉem rămășița du pă mațe//o strîngen‿tǫátă-ntr-ō gălę́ată sau̯ într-o cójniță/...îi̯ dăm um‿picuret [k] i̯o așá-i̯ dau̯/um‿piculéz‿dă sáre/și lā...o săptămî́nă‿o lúnă dóo/cînd am timp/o fac săpún//vres‿să vă spun și săpúnu ?[1] //da !//șî́ i̯o știu̯ să fac săpún//i̯au̯ ^u untúra/o toc...ásta care v-an̦‿spus/ș-o pun într-o găldá [k] căldáre//acolo-n̦‿fúndu la căldárę-àęa pun o u̯a-lắ dă vre [ɛ] dă leșíę//leșíęa o făĉen‿dîn‿ī ĉenúșă//și aruncăn̦‿ș-o mî́nă dă coĉén^i d-ăi̯ā...coĉén dă la porúmbú‿curățat/îl ardém/ș-aruncăn̦‿coĉén-ei̯á‿acóló/spúne ca sắ‿facă leșia mai̯ táre//șî la

---

[1] Anchetatoarea dă din cap afirmativ.

514

urmă pui o oală dă...dă asta dă...leşie-n fundu lā căldare/ca să nu să arză pînă să topeşte untura/şī topesc untura bine/...şī în timpu cînd o topesc î pi^{c} cît-um pic dă leşie//dup-aĉe^{i}a o dau j^{u}os/o las să mai răĉască puţin/şî-nĉep să-i pui vre^{ĉ} [k] aia leşie//cît-o oală/cîte doo/pun pă fo^{g} mai fierbe/...fierb în doo trei ape cu leşi^{i}e/săpunu//după aĉeea înĉep să-i pun soda//şi-i pun sodă cî [ɛ] i-o cîntăresc înti/cîtă sodă atîta...o litră dă sodă la un kilogram dă untură//şî dup-aĉeia pui soda//şî î^{l} mai fier şî cu sodă...într-o apă doo/şī la urmă-l dau jos//pui s cînd îl dau jos pui sare//spune ca s^{î} s-aleagă bine//şî pui sare şî-^{l} mesteş/şī umplu...căldarea să fie plină/şi-l la^{s} sī să răĉască//ş-a doua zi dă dimineaţă-l tai//

[Aceeaşi]

una care mi-a spus-o veĉinu

ştiu una care mi-a spus-o veĉinu de-aiĉ^{i}//îm^{i} spunea cînd â iera dînsū...f [ɛ] niş flăcău şī nij^{i} bătrîn nu era/ă s-a dus ă ...pentru că ^{i}ecsista um pop-aiĉ în sat/carē avea pămînt//şī munĉa pe pămîntu...la popă//ă iel ă...l-a trimis î popa cu cai la păscut//şī noapt^{e}a a venit î lupu [k] lupi la cai//şi...i-a mîncat cai//i-a sfîşiiat//şī cînd a veni popa dimineaţa ş-a văzu cai mînca^{ţi}/...a spus că îl leagă cū fiare de piĉoare//ca să-l mănînĉe şi pe el lupi cum a mîncat pe cai//şī noaptea l-a lega^{t} cu lacăte de piĉoare/cu fiare/...şi l-a lăsat acolo//şī â cîn a veni noapt^{e}a lupi/iel â a avut un î cuţitaş la ^{i}el/şi...a dat aşa-n lup/cu cuţitu/şi i-a izgonit//şī cînd â s-a rupt lanţu/c-a tras cu piĉoru-a...făcut/a [ɛ] a tăeat cu cuţitu lanţu/şī îi rămăsese...lanţu de piĉor/şi cu lacătu//şi cîn s-a duz la...ă...în sat sâ...fúgă/a [ɛ] s-a...l-a apucá^{t}‿noáptȩa prin̯‿sat//şi̅ sátu nu erá cunoscút/într-un̯‿sat...mai̯ din apropiére//a ajún̯z‿la o băbúţă la o cásă/şi‿ă...acólō...i̯-a ĉerú‿găzduíre să-l...stȩa pînă diminȩáţa//şi̅ băbúţa a spus că să se dúcă la zéĉe cáse ă̄ de la cása i̯ei̯/şi găséştȩ-acólo o bábă bătrínă de tot//şi̅ să se dúcă/şi s-o adúcă lā i̯a//acásă//şi̅ cînd‿î a ajúns/a mers ş-a găsí‿cása‿àȩa//ă...bába...bătrînă/a spus că nu poáte să meárgă//i̯ę descúlţă/n-áre [k] şi i̯erá i̯árna/n-áre cu ĉe să se-ncálţę//ă atúnĉ^{i}‿î móşu-ăl [k] aĉésta l-ā...a lu̯at-o în‿î cîrcă/şi‿ă...a mers//pînă ...să ajúngă la cása bábi ĉelei̯láltę/a obosít//şi a văzút un̯‿fel dē ĉerc négru/şi i̯el a crezú‿că ^{i}e pămînt/n-a ştiú‿că acólo e puţ//şi̅ cînd a pus-o jos pe bábă/i̯-a da‿drúmu-m‿puţ//şi atúnĉ^{i}‿i [!] ă i̯él a văzú‿că nu ma‿e bába/bába a-ncepú‿să s^{t}...stríĝe dîm‿puz‿d-acólo pînâ să cádă joz//şi i̯el a lu̯at-o la fúgă şî nu s-a mai̯ duz‿nij^{i}‿la bába ai̯lántă/ca să îi̯ spúnă ĉe s-a întîmplá/şi̯ a venít acásă//

udrȩa ioána [12 ani]

826. GHIMPAȚI [ALR I, 928]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: GG

víi̯a

să ará bíne/...să púne pă sfoáră zis/cu cazmáu̯a fáĉem un şan̯z‿bun/ş-o púnem în pămînt//şi̅ púnem şî cu ápă/batȩm p-órmă dúpă ĉe púnem‿î...ásta/cun̯‿să zíĉe víţa/o bátem bíne ca să nu i̯a [k] i̯intré áier la i̯a//púnem‿cu ápă ş^{i}...da pă sfoáră//uni púne ş‿cu rálíţa/da nu prȩa bínę//mai̯ bíni i̯ésę-aşá/î‿acăzămînt/pui̯ aşá frumós//...dúpă ásta o luom la sápă//térmen dă trei an^{i}/primăvára primul an/dúpă çe-o púnem/o tăiém dă...dîn fáță/ca să-i dea lăstár mai bine/știi/...că dácă o lăsăm așá cu flușturu-ála/nu dă rezultáte búne//șî dúpă ásta/o l^{u}om la sápă în trei rîndur/ trei sápe/lasă línia ! trei rîndur dă sápă//o săpăm primăvára ^{u}o dátă/mái...tîrzi^{u}/cîn dă iár buriiánu/n-o lăsăm îm burián/că ie mică/și dác-o coprinde buri^{i}ánu/s-a zis cu iá/...cu viia//ș-a tréia uáre/ne vedén dă treábă//

și doi an^{i} dă zile n^{u} ne dă nimic//al tréilea an dă un fel dă stropitúră/adică çevá strúgur^{i}//da al pátrulea an/i-adevărat î producătoare/ça mai búnă//ș-o adúçem acás frumós/ș-o púne la... zăcătór^{i}/dac-avém pútin^{i}/o stropím/o pisăm nițél/ș p-úrm-o púnem î sac/ne púnen cu piçér^{i}li pă ia [!!]//ș-ásta ie toátă/domșoáră//

vlădunică florea [75 de ani]

la sîmpiétru m-am măritát

[Cum te-ai măritat atît de tînără ?]

i-óite...minte că n-aveám// am lăsát o sóră mai máre ca míne/ ...doi an^{i} a șezút î úrma mea//mi-a dad drúmu//am iișî la páște la ^{u}óră/șî...la sîmpiétru m-am măritát//poftim !//nu știiám nij mămăligă să fac//cîn făcám o mămăligă mare/...

"mar^{î}nică/ia vyin ia !"//da/a ținú mul la míne că...//zic î "mă !"/z^{i}c "ieu nu po să méstic mămăliga ásta/kamă pă mă-ta'[2] [!]//

da...iel s^{î} d^{u}çá/"mămícă !/ia v^{y}ino coáçe dă sai iica/că ieu mă duc cu ráda în cutáre loc !"

"cúm !?"

---

[1] Subiectul se adresează unui copil.

[2] Fraza este rostită șoptit.

ş^{î}‿lăsám pă mă-sa/că i̯éu̯ îi̯ spune̯án‿că nú poĉ/şî nu pute̯ám/un ĉir făĉám i̯eu̯ acóle̯a//pâi̯ la máma i̯ere̯ám ^{u}opt/ĉîş‿féte̯-am̟‿fost/m-a puz‿máma să lipésc ?/m-a pus máma să fag‿mămăligă/sau̯ dă mîn̯cáre ?/àole^{u} !//...făĉá máma/..."mă/mai̯că rádă/dă ĉe te mă-riţ tu ? că tu nu ştii̯ nimíca/fa"//

"da n-o să mă púi̯e b^{y}i̯a" zic "ă̆ă..ridíc pămîntu c^{u}‿cúru͂‿sus/^{h}ai̯ ?//au̯úz mă/zic "nu mă lásă"...i̯el vene̯á la gard...s^{î}c "mă mar^{î}nícă/nu mă lásă părínţi/...că/ĉíne ştíi̯e/mă púneţ^{i} acọló la greu̯//m-a luu̯á/mîn̯cá-v-ar mái̯ca/ş‿m-ã‿z la séĉere/dă la re̯ĝíi̯e//ă^{u}oléu̯/máma me̯a !/le spui̯ meréu̯ la ăşte̯a/şî meréu̯ şî la mui̯ér^{i}/cînd i̯ez‿vára-n drum//m-ã‿s la séĉer^{i}/ĉe să séĉer i̯eu̯ ?//cînd am̟‿văzút pátru pogo̯áne [!] la...la o tarlá dă..."au̯/ĉe-i̯ fac marînică ?/că mii̯e" zic/"în‿cáde gre̯áţă"//dă...zbîrĉĩi̯ă ş^{î}‿i̯o acóle̯a/dă bíne/dă rău̯/nu li̯-er^{e}a nădéjde̯a-m‿míne// [...]dac-a văzút i̯el/a seĉerád‿dă bíne dă rău̯ ále pátru pogu̯áne//ei̯ !/mai̯ ave̯á i̯íĉa do^{u} la [ɛ] i̯ár în‿cle̯áta‿ásta//a pus maşína/a văzút ^{i}el c-a pus maşína [k] că nu-i̯ fag‿niĉ o tre̯ábă//şi̯-aşá făĉám măi̯culíţă/nu i̯ere̯ám búnă nij‿dă...păi̯ dă ĉíşpe an^{i} ?...cophíl...drácu^{lui}//to̯ámna‿am̟‿făcú‿núnta//i̯u...d-ái̯a le spui̯ la.../ş-ăşte̯a ríde/...la táta i̯ere̯á um‿pat aşá máre/şî la fere̯ástă o...[k] únu dă fo...aşa...tótuş m^{i}ic//e/credéţi-mă/că n-am ajun̟s să-l...tai̯ ş^{i}‿i̯o vîrfu brádu̯/^{m}-ã‿sui̯ít îm‿pátu ála mícu̯/ca s-ajúng şi i̯eu̯//zău̯/fáta‿ásta[1] i̯e-ñáltă/da i̯eu̯ ĉe drácu i̯ere̯ám ?o...cótcă !//

ráda i̯iván [68 de ani]

casîli̯

casîli̯‿la noi̯ să lucre̯ază...din pai̯ántă/...din cărămidă/...şî din‿cîlpiĉ/[...]din pămînt presát//cása me̯a i̯éste făcútă din pa-

---

[1] Se referă la o fată care asistă la înregistrare.

518

i̯ántă//príma‿ᵈátă mi̯-am făcút şkíţa cási/cum trebúi̯e s-o fáĉem// an̦‿stad‿dă vórbă cu soţii̯a/cu părínţi...cum trebᵘe sî‿fáĉem o cásă şî s-o fáĉen̦‿şî noi̯...să fii̯e mai̯ modᶦél/po‿să spun şî mai̯ frumu̯ásᵃ// [...]da/pínă sî‿fac cása/cu doi̯ trei̯ anᶦ înai̯ínte/mai̯ îm‿procurásem/o ᵈát-am făcút‿î tîmplării̯a/cu doi̯ an‿trei̯ înai̯ínte mi̯-am̦‿făcút rosᵗ‿ca să po‿să...i̯au̯ um‿métru dă con̦strúcţi̯e dă lemn/doi̯/ca sâ‿po‿sâ‿fac fáţă să fac cása/şi dupa‿aĉéi̯aş/mai̯ mi̯-am̦‿făcú‿roz‿dă fʰi̯er/c-ave̯án̦‿cása veᶦke/cáre mă gînde̯án̦‿că dácă stric cása véᶦke şᶦ‿vre̯au̯ sâ‿fac áltă cásă din nou̯/po̯áte n-áre̦ sâ-mᶦ ajúngă fi̯éru /sau̯ ĉéi̯a.ĉe i̯e neĉesár//dúpă ĉe mi̯-am̦‿făcút tot [r] tot áste̯a/am dărîmát cása véᶦke [...]şî dupa‿aĉéi̯aş am înĉepú‿lúcru cási//la lúcru cási la noi̯ dim‿pai̯ántă/cînd înĉépe‿lúcru/să kámă cîzva ĉetăţénᶦ ca să ne de̯a ᵘo mînă d-ajutór să...puté‿s-o rîdicám cása//dúpă ĉe̯-ã‿rîdicá‿cása/am înĉepút ...acoperişul̦ ĩ‿sus/an̦‿kemád‿meştíru dᶦ‿mi̯-a-n̦velít-o/dúpă-n̦velít i̯-am bătú‿nui̯élᶦle/dúpă nui̯éle̯-am înĉepú‿să adúc pămînt cu cári [k] cu cáru cu bói̯i/la noi̯ să‿mai̯ ajútă şî pîntre ĉetăţénᶦ ne mai̯ ajútă ca s-adúĉem/pămîntu/bunînţălés//în tímpu cînd i̯erã‿líberᶦ/dă nu mergã‿la cîmp//

şi după ĉéᶦa...dup-aĉéi̯aş/în tímpu véri am kemát un méşter d-ai̯íĉ/un zidár/dă mi̯-a...cum îi̯ spúnem noi̯/ne̯-a ten̦cui̯ít-o pîn năúuntru cu pămînt//ş-ásta a fos‿prímun‿an//şᶦ‿după al dói̯le̯a an/am mai̯ stat o páu̯ză/ca să po‿sâ mai̯ îm̦‿fag‿roz‿dă...capitál/că n-áve̯am finánţă// [...]dupa‿aĉéi̯aş al dói̯le̯a an/l-am terminá‿şᶦ‿p-afáră//acú i̯ár ã‿zis/să mai̯...să-i̯ mai̯ dau̯ páu̯ză/ca să n-o termín//al tréi̯le̯a an/ĉe̯-am mai̯ lu̯a‿şᶦ‿noi̯ de̯ pă şíre dă la...dă la tutún/de la mún̦ca cîmpului̯...an̦‿găzᶦ‿dă cuvii̯ínţă/zic "ai̯ să terminám/să-i̯ dă‿şᶦ‿cu vopsítu"//şî ásta a fost al tréi̯lea an cáre sunt acúma/ş-an‿terminá‿cása//

ţigănílă ĉe ştefán
trei̯işópt [de ani]

bumbác

i̯el áre nişte semínţe ca [ɛ] ĉevá mai̯ miĉ ca bǫábili dă... dă strúgurⁱ/...nimíg‿dă zis/strúgurⁱ d-ắşti̯a d-ai̯ nóştri/nu d-ắi̯a altoi̯íţⁱ//şī îl púne-n pămínt/prìmăvára/dácă nu mẵ-şắl dîn mai̯/...mai̯ sau̯ i̯úni̯e/ĉe mai̯/mái̯ i̯éste lúna lui̯/şî-l púne/şⁱ p-órmă ră [k] resáre/fáĉe nişte frũzulíţe úi̯te ca...ʰálęa dă muşcáte/şî să nal [k] atîta‿aşá[1] sî‿fáĉe dă nalt//şî la fii̯ecáre lăstáre/că i̯el să-mbrácă dă lăstárⁱ/îm̦floréşte o flǫáre crémă/la míjloc cu puţín grená/şi la míjlog‿dă tot [ɛ] ca un̦‿fulg aşá alb//şî dîn ắla/îi̯ cáde flórⁱlę-álęa/ş‿fáĉe gogóşⁱ//gogóşili le fáĉe ca...cum̦‿să vă spun i̯o/ca zmokínile/nu lę-az‿văzú/în̦‿sfîrşít cā lămî́i̯a...i̯éste plecătúra a...a ắstui̯a/a bumbácului̯//da//şi pă úrmă/tǫámna/pîn̦‿culésu víi̯ilor/să dăspⁱícă/să dăsfáĉę/párcâ i̯éste felíi̯ dă pépene/şî bumbácu cam sáre ş-áşa-n̦‿sus um‿pic/să ᵘúm̦flă ştiţ aşá/aşá-i̯ dă frumós/ā ! i̯e frumóz‿rău̯ !//da/în̦‿speĉęál dácă-i̯ vórba ca să bátă ş-ũ‿sǫárę-aşá/şi i̯el i̯éste...mătăsós aşá/táre-i̯ frumós !//ai̯íĉa-n̦‿călinęásca[2] múld/bumbác să...cultívă... ş-ácum//

[Şi cum se culege ?]

aşá/îl scoţⁱ dîn álęa/cá să scǫáte síngur dîn álęa care să dăspícă ca cútili dă pépene/să scǫáte ui̯tę-aşá/frumós aşá lúng/şⁱ‿pă úrmă se făcúse ai̯íĉa la noi̯...făĉá/majoritátęa tos‿ţărani avęám [k] avęáu̯ d-ástęa...maşínⁱ dă scos sămînţa// [...]

[Şi pe urmă îl mai daţi la maşină ?]

da/da/trebui̯á dat la maşínă//să trắgă la maşínă ca şî lîna//

ĉîmpoi̯éru au̯uríca

pátruzeşipátru [de ani]

---

[1] Gest: cca 50 cm.

[2] Localitate învecinată.

520

a murít máma

a murít máma acú...acúm un an la dó^{u}ozèĉ şi tréi̯ áu̯gust/... cum vă spuséi̯/şî nezăcútă/nenimíc//[...] se̯ára/cînd am vení‿joi̯ se̯ára dă la lémne/zíĉe "au̯urico să nū"/ne̯-a oprít în drum/zíĉe "te̯ duĉ acásă cu pétre/şî nu daz‿lémnili jos/să v^{y}íi̯/că" zíĉe̯-"a foz‿băi̯éţi la dig la péşte/ş-a prin̦s péşte̯//şî am ĉórbă dă péşte/ş-am prăjít/să-l púnem ĩ‿usturói̯" zi^{i}ĉe̯-"am̦‿făcú‿mămălíga"/ĉe "úi̯te̯-oi̯ fi̯érbĕ pă foc/să vii̯ la..."//

cumnátî-mi̯u ălā/ne̯-a‿apucát o plo̯ái̯e p-ai̯íĉ pîn di̯álu covácului/ş‿n-a mai̯ vru‿sĉe "nu las au̯urico/i̯e bói̯i năduşîz‿nu-i̯ las îm‿plo̯ái̯e"//sĉe "destúl îi̯ plou̯ó pă drúm/ş-aşá" ĉe/"nu po‿să-i̯ las acólo cît õ‿sta/kar un zéĉe minúte dou̯uzéz‿zíĉe/"bóu̯u i̯e-nāduşît/şi nu-l las ca să-l plóu̯o̯"//

şi i̯el şi̯-a lu̯at...domnişo̯ară...bói̯i/ş-a plecát acás/ş^{î}‿i̯o m-an‿duz‿la‿e̯a am mîn̦cát i̯eu̯ cu i̯a/ş^{î}‿cu băi̯eţáşu̯-ăla‿a m^{i}ieu̯// ăla már^{i}li/i̯er^{e}á plecát...băi̯átu/că i̯er^{e}a băi̯át dă şaptişpe an^{i}/da/plecá c^{u}‿álz^{i}‿băi̯éţ^{i}//şî i̯a făcá:

"să-i̯ ^{u}oprís/să-i̯ ^{u}opríz‿lui̯ i̯i^{u}onícă/să-i̯ opríț péşte d-ăsta prăjîtu/că" zîĉe-"n̦‿spúse că «mámă/úi̯te p-ăşti̯a-i̯ prăjás/‿p-ăşte̯a faŝ‿córbă/că» zíĉe «víne álde mămica ş‿să mîn̦cá»"//[...]

şî pă úrmă...cum crez că...am plecá‿domnişo̯ară la tutún/cam cîn̦‿să-n̦gîná zíu̯a cu no̯ápte̯a‿aşá um‿pic şti/în̦‿sfîrşí‿pînẵ‿ziu̯//ş‿cînd am plecá‿dă la tutún/i̯a/[k] cĩ‿m-an‿dus acólo domnişo̯ară/am̦‿vení‿dă la tutún/am căutát-o/i̯eu̯ pă i̯a/úi̯te să vă spúnă toz‿vecíni ăşte̯a//[...]şî pă úrmă cînd am̦‿venid‿domnişo̯ár-am [k] a vení‿ş-un̦‿văr al m^{i}eu̯ după mine̯-acás/"au̯urico !"

"ĉe mă ?"

"fa" zíĉe "ásta bătrîna únde ^{i}éste/că" zîĉe "i̯e ^{u}úşîli-n̦cui̯éte şî" zíĉe̯ "i̯a nu-i̯ acásă"//zîĉe "i̯e plápuma căzútă dîm‿pat/únde du̯árme‿e̯a"/ĉe "únde dormiá i̯iu̯ón tot așá"/ĉe "i̯e căzúte ále̯a/... úndẹ-o fi ?"//

"ángele"/zíc "únde drác-o f^{i}i̯" zic/"s-o f^{h}i mărităt"/i̯eu̯... //zău̯/că i̯eu̯ știi̯ mai̯ glume̯ám așă//zig‿"dácă nú‿s-o f^{h}i mărităt/ ángéle máma"//ála să púse pă rîs//

p-úrm-ã‿strigát pă la verișo̯ár-a me̯a‿aĉíle̯a aĉí la‿álde le̯a lúța/le̯a lúța/"nu i̯e au̯uríco !"//pă la țáța ráda/"nu-i̯"//pă la o veĉín-acọ́l‿le̯a míța/"nu-i̯ au̯uríco"//

da mă-sa lú‿pópa:

"făi̯ au̯urico"/zíĉe/"i̯eu̯ pă lisándra n-am văz^{u}t-o dă ástăz^{î}"//

"da" zíc "únde drácu̯-o mai̯ fi dúsă/co̯ánă máre" zic//"úi̯tẹ-a lăsád"‿zic "șî úșili dășkíse/șî" zic "úndẹ-o f^{h}i dúsă ?"/i̯eu̯//șî pă úrmă/domnișo̯áră/la zăĉe jumátẹ-am‿veni‿dă la tutún/șî pînă la únu șî jumătáte n-am găsít-o mo̯ártă//n-ám găsít-o//

poștáșu/...șî veĉíni ái̯a d-acole̯á dĩ‿spáte/"nu să po̯áte/că" zíĉe "le̯a lisándra i̯éstẹ-acásă/că" ^{zî}ĉe "vorb^{i}ii̯ i̯eu cu i̯a/íi̯ dîdéi̯ zi^{i}áru tău̯ auuríco"// la nó^{u}o șî jumătáte i̯-a da‿zi^{i}áru ála șî la zéĉe jumătátẹ-am‿venit i̯eu̯ dă la tutún//pă úrmă/domnișo̯áră/ la únu șî jumătáte f^{i}ics/zic "mă duc să...mă du‿s-o mai̯ cáu̯u‿ș^{î}‿ pă la‿álde sorî́-me̯a áe̯a c^{u}‿cáre vre̯ã‿să mă dug‿la lémne/ că" zic "po̯áte ĉe sá mai̯ çă/s-o f^{h}i lu̯át-o p-áltă párte/ș‿s-a duz‿la ái̯a"//mă ^{d}sei̯ acólo:

"făi̯ colúnō !"/că i̯eu̯ așá-i̯ zig‿la o sór-a me̯a ái̯a máre/"máma nú-i̯ ?"

"nu-i̯ au̯uríco !"//

da áu̯uli̯u !/o mai̯ cău̯utái̯ ș^{î}‿pîn‿grădínă...încólo/că zic "să n-o găsés‿mo̯ártă"...i̯éu̯//cîm‿mă dug‿domnișu̯árilor...șî veníi̯ dă la i̯ei̯ du pă de̯al d-acólo/i̯érá o căldúră/mă-mbrăcasẹm cu o rokíță suptíre/că zic să mă dug‿la lémne/la únu șî jumătátẹ//cîn‿

522

vyiu̯ domnișo̯áră/acólõ‿spátili unei̯ cáse/ᵃcole̯á îm‿bătătúră/úi̯te trîntít-așá[1] domnișo̯áră/jos/úi̯te trîntít-așá/pʰicu̯árli únu peste áltu/úi̯te puse așá domnișu̯áră/ș-an‿găsít-o mu̯ártă//

[Aceeași]

núntă

la núntă/sîmbătă si̯ára să dúĉe...la flori̯/fáĉe flórili/dă pînă să fácă flórili jo̯ácă băi̯éți-acólo într-o cámeră/sau̯ afáră dácă-i̯ acoperít/ și jo̯ác-acólo ĩ‿ᵘóră/dansẹáză/pă úrmă cînd pă la dóᵘsprezèĉe nu̯áptẹa/ pă la ᵘúnu/pă la dóᵘo/víne o feméi̯e cu so̯ácră-márẹa/víne cu...másu/ adúĉe o pî́i̯ne/...ă vin/o strakínă/ᵃdúĉe õ..busui̯óc/ca să fácă niște florⁱ așá miĉ în néște áță róși̯e ᶜᵘ‿álbă/s-o fácă să [ɛ] fáĉe busui̯óc așá...cum să spúi̯/cum se spúne la...fáĉẹ-așá/ca să dẹa la mesénⁱ/așá busui̯óc/bukéțele míĉⁱ/fáĉe múlte/să dẹa la mesénⁱ ca să...cun‿să spúne c-a i̯eșít fátă și i̯a//dacă nu/nu i̯i să fáĉe nimíca//și...după ĉe să...i̯a pî́i̯nẹa ái̯a ș-o tái̯e/ș-o dă la féte/ la băi̯és‿s-o mănî́nĉe/...și întínĝe cu pî́i̯ne în vin/mănî́n̯că și fétili și băi̯éți/șⁱ‿p-úrmă i̯a [ɛ] fáĉe dóᵘo...dă busui̯óg‿dóᵘo gẹmoto̯áĉẹ-așá/dóo bukéte/și lẽ jo̯ácă/le fáĉe le-nfășúră bíne cu ața-șa frumo̯áse le fáĉe să fíi̯e rotúnde și jo̯ácă băi̯éți/doi̯ băi̯ézⁱ‿jo̯ácⁱ‿cu dóo féte//ᵈᵘpă ĉe ᵘobosésc [r] ᵘobosésc băi̯éți-ăẹa/mai̯ i̯a și áltⁱ băi̯éțⁱ și jo̯ácă cu álte féte//și pă úrmă/după ĉẽ jo̯ác-acólo cît vrẹa băi̯éți/o‿óră/dóᵘo cîd‿vrẹa/ca să jo̯ác[ɛ]ĉe toz‿băi̯éți șⁱ‿to̯áte fételi/pă úrmă...să termínă/i̯a mása d-acólo dóᵘo feméi̯ și jo̯ácă mása/cu tot cu vin acólo/cu ĉẹ-a rămás/cu busui̯ócu̯-ăla/cu ĉurélu/așá-i̯ spunẹá zíĉe un ĉurél care púne flórilẹ-alẹa‿acólo/...busui̯ócu//șⁱ‿plẹácă cu ⁱel și p-úrmă după ĉe să termínă dă jucát‿î și i̯a mása d-acólo/le púne ĉíne áre/de/ĉíne...

---

[1] Gest: cu fața în jos.

le púnẹ-acólo pă...adúĉe álte dó^{u}o mese/dacă sunt féte/băịéz^{i} mulţ^{i}/adúĉe dó^{u}o treị sticle dă vin/dóo kilográme dă vin treị/ álţi carē ịe maị bogát maị púne maị mult acólo vin/ca sâ să sáture/şī cartóv^{i} dacă ịē cartóf^{i} prăjíţī/...mîņcáre/pîịne/şi mănîņc-acólo/bẹa cît-um paĥár dă vin ş^{i} plẹácă băịéţi acásă/şi féte//diminẹáţa pă la noụ-aşá/...víne féte băịéţ^{i}/cum î lẹ-a ziz duminica le ziĉe la féte ş^{i} la băịéţ^{i}/cîn áre ịa/ástăz^{i} ar f^{h}i duminică/şi duminic-áre ịa núnta/şî le ziĉe să viịe şi sẹára şi diminẹáţa/saụ numaị diminẹáţa fáta şi băẹátu//şi diminẹáţa...vinē féte băịéţ^{i}/fáĉe...gătéşte mirẹása/plẹácă pî sat/aşá să ziĉe la noị/plẹácă pî sat pă sosẹá/şi p^{î} la um puţ/opréştẹ-acólo/fáĉe o ^{u}óră/jọácă şi jiner^{i}li puţín/ş^{i} p-úrmă să ^{d}ĉe şi ịa ápă dă la puţ/şi ịar ^{i}întră ^{u}óră/púne gălẹáta-m mijlocu ^{u}óri şi înĉépe să jọáĉe ş^{i} ịel niţél/ş^{i} p-órmă-nĉépe să vérse dă treị ^{u}ór^{i}//şi lăụtári să repéde ca să ịa báni dă jos [...]//p-úrmă dácă vrẹa s^{â} maị mẹárgă/ịár maị mérĝe ịar la um puţ/la dó^{u}o treị púţur^{i}/la cîd vrẹa//p-úrmă să-napoịáză şi...sâ ^{du}ĉẹ-acásă/fáĉe brádu/la brad ịa o pîịne/adúĉe ịar o másă/...flóri/hîrtiị d-álẹa róşiị/albástre/móve/cum vrẹa ómu//ş^{i} púnẹ-acólo o pîịne/^{u}o găụréştẹ-aşá/îị fáĉe gáụră la mijloc/ş-o púne-n [ɛ] în brad/ş^{i} p-órmă púne ş-uņ şărvét acólo/^{a}şá după obiĉéị/şi şărvétu-l ẹa...l ẹa frátili dă mînă//şi cînd/sẹára cîņ să termină víne...ca să...jọáĉe flórile/aşá/flórile álẹa dă care le ţíne [k] lumînărîli/aşá le spúne ...lumînărîli/...le jọácă la...la prágu uşị-acolọ-afáră//

pătráşcu ịilẹána [18 ani]

827. STOENEȘTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972: CB, MT, MV; transcriere: MV

o pastrámă

o u̯áe ^{u}únẹ^{u}òr̥^{i} u̯o tai̯//şĭ ĭ‿scoț^{i} tu̯átẹ u̯ósîli//în̦‿cárnẹ//tu̯áte u̯ásili̯/lẹ-aléĝ$^{z\,i}$//tăt [?] cu cuțítu/...pă cápeți̯li...cu̯ásti̯lor/ şî tái̯...i̯éste ũ‿fel dă zgîrĉ^{i}//^{ş}‿p-órmă pă cu̯ástẹli‿că cu̯ásteli̯-aşá víne[1]//fac aşá/p-aíĉ[2]//dúpă ĉ-an‿tăi̯át p-aíĉa ásta[3]//crăp pîǹnău̯úntru/áre o pojǵíță...aìĉ‿aşá/^{a}şá-i̯ fa^{g}‿la tọátẹ cu̯ástẹlẹ/ şî cîn ẹ-am făcút aşá[4]/s-a jupu^{i}í‿tọáte/pínă la şîr^{i}//la şîr/cîn‿am ajún̦^{z}‿la şîr/...[5]cu cuțítu frumós/pînă cîn̦‿scot tu̯átă cárnẹa dă pă ẹa//rămîne şkiléti^{li}/u̯ási̯li şkilétẹ^{li} p-órmâ//după áẹa/^{l}a pútină//la saramúră//saramúră bunîĉică táre/trei̯ zílẹ-acoló/...ş^{î} dup-áẹa/scọásă la su̯áre//şî bunînțẹlè^{s}‿s-o mai̯ ápere‿dă múştẹ//să nu să...vii̯e músca la ẹa//s‿să usúĉẹ//ş^{î}‿după áẹa/merĝá la mîn̦cáre//

cămăráşu i‿dóbre, îm‿paranțéză bícă
[poreclit] dínă
şai̯zéĉ^{i}[de ani]

i̯o sînt înnăscúd‿dă u̯áe

u̯áẹa prinde gălbẹază...pri^{m}ă^{v}ara di‿ro^{u}o//nu că u̯o mănîn̦că pă gălbẹază//din roo//^{i}esti ápă pă i̯árbă/şi i̯a mănîn̦că ^{s}‿príndi ũ...

---

[1] Depărtează degetele de la mînă.
[2] Gest: de-a lungul degetelor.
[3] Gest: la rădăcina degetelor.
[4] Gest: trage puternic.
[5] Gest: taie pe lîngă os.

ũ fel dă gîndac/înă^{u}untru/ĉe fel dă gîndac ala ?//u^{i}te vine... lată ca asta[1] să zîĉem așa//ș-are un ĉoc ascuțit//șî ni să întinde așa să lățește/ni să strînĝe...//i̯a//și i̯a n^{u} șade-n altă part/-ûm ficat//pă vinili ficaților//cînd a ajuŋ^{z} la fi̯ere/atît i̯-a trĕbuit oi̯i//trei̯ patru dacă indră fi̯ere/gata ș-a murit//da//

cumpără/ [ɛ] duĉe tata...aiĉa ^{1}ā[2] ...cum să spun [ɛ] ĉe comûn-aiĉ îm partea asta-ŋcuaĉe/șî vine cu vo doo[ɛ]dooșĉinj dă uoi̯ d-acolo//șî dîn ^{d}ouășĉiŋj dă uoi̯ numa una siŋgur-a mai̯ rămas//care cum făta murea...//șî treĉ^{e}a pîn ea//ma [k] ^{î}apă pîn ea/zeamă șî ...murea//mi̯elu...n-avea ĉe să mai̯ sugă la i̯a/...ũ [k] siŋgură una a scăpat at^{ît}//șî aea.../mi̯-a fătat îm păduri̯ cîn^{d}...la siŋgureaŋca acolo/...cum e azi̯ an tus-o/șî mîini̯ dĕ dimineață găsesc um mi̯el...pî uoi̯/crud mic//și n-avea sca^{u}on lă uĝer nu nimic !//ĉine știa că fată ?/i̯a a făta^{t} fără scaon fără nimica//ĉe uaie sâ fie ? ĉe uai să fie ? cînd i̯au samă pîn ^{i}ĉele/...aea care rămăsăse//nu scauŋ la ea/nu nimic//

[Cum cunoști oaia că are să fete ? Cum adică "scaun" ?]

uĝeru/lasă ^{u}uĝeru//lasă ș-i̯a...ũ uĝe^{r}/așa să z^{î}ĉe sca^{u}on//lasă ^{u}uĝer/șî...dup-aea-i̯ vine și i̯ei̯ colastră/...laptele ^{u}uĝeru ăla/ca să sugă m^{i}elu/să arănească mi̯elu//șî...care este stearpă/... ^{bun}înțeles/o cuno^{s} șî p-aea cîn o c^{aut}/...cum vă spusei̯/că dor i̯o sînt înnăscud dă uae//i̯o le ca^{u}ut...pă uoi̯//sub burtă/aiĉ^{i}//pînă s^{u}s//fac așa[3] și pică la mînă//mi̯elu//dacă are m^{i}el/dacă nu.../^{nu} i̯esti̯//mult mă kamă p-aĉilea/dă le caut uoili dă m^{i}el//le-ā spuz: "^{g}ata/astā...nu ești//peste doo săptămîn dă zile să mă kem^{i}"//și î...cîŋ simt ĉeva...dă nu-s sigur atunĉe i̯ou/...pică duar așa ĉeva/puțin/ca o măculie dă [ɛ] cui̯ așa[4]//"e/

---

[1] Arată o floare din țesătura feței de masă.
[2] Își drege glasul.
[3] Gest, cu palmele în sus: pipăie ușor.
[4] Arată vîrful degetului.

526

în dóo săptămî́ṇ‿dă‿zíle...mai̯ créşti i̯el"//da//şî‿la dóu̯ă săptămî́n‿dă zíle/dau̯...mai̯ bíne̯ dî i̯el/pícă mái̯‿bìne la mî́ră‿atúnĉ^{i}//àtŭ‿îi̯ spun om$^{ului̯}$: "i̯e gáta.../áre m$^{i̯élu}$ "// [...]

[Şi ce alte boli mai au oile ?]

răsfúg/

[Cum e ?]

ála...ála răsfúgu̯-àla i̯éste...tréĉe pî́n e̯a//să zî́ĉe că...să cufuréşte cum ^{sâ}‿zíĉĕm noi̯/să cufurĕ́şte ^{i}ĉe̯/răsfúg^{u}//i̯o le scăpám ...le mai̯ arte̯ám...aíĉ^{i}[1] /înă^{u}úntru/la o...la o [ɛ] uréke-nnă^{u}úntru̯-aíĉa/c-ŭ‿fi̯ér^{i}/ŭ‿fi̯er găsít^{î}//adícă ^{b}uniu̯àri̯ găsésc um‿fi̯er a^{g}o^{lo}//l-e̯au̯ sî-l bag î‿foc/sə̃-roşáşte ĉevá/şi...arz^{i} a^{i}íĉa /şî-ṇ‿vî́rfu cu̯ádi̯//şî‿mai̯ scăpá dî́n éle/^{da}//

[Şi alte boli ?]

şî c^{u}m‿îs‿spûi̯ [ɛ]dĕ gălbe̯áză/i̯ei̯ gogóş^{i}/medicaménte̯/c-un...líkíd/în ^{i}éle//i̯o am cléşte̯/...făcút înadî́s/care̯-i̯ bag...,i̯au̯ gogu̯áş-àe̯a...în‿cléştĕ/ăi̯ casc gúra u̯ói şî trag[2] ...límba afáră/^{a}dícă‿u̯omu...ţínĕ u̯a^{e}a/şi i̯eu̯ cu [ɛ]áe̯a cu cléştili...^{i}i-l bag...pă gî́t/aíĉ^{i}//î‿i-l trec dinçolo dă nod/dă nódu̯-ŏla/îi̯ trag límba afáră/şi‿i-l bag...péste nódu̯-òla/că e̯a cî́n tráĉe límba/...o-ngíte o...//de dóo ^{u}or^{i}//i̯o^{u} la ale̯ méle le̯-an‿dă cî́te̯-o dátă/că‿éram sigur că nū...nu mai̯ mu̯áre/că...dăstúl...úna//că le̯ cam zăpă éşte şî pă ^{i}éle/le pásă//dácă i̯éstē medicaméntile̯-àle̯a líkídu̯-ăla pre̯a táre/...ă...ăi̯ [k] le pásă/dóo‿trei̯ zíle gove̯éşte̯//da//

[Dar scapă !]

scápă !//scápă !//î ăste̯a şî îjécţi/le fáĉe şi ijécţii̯//adícă...níşte práfur^{i}//le fáĉe [ɛ] lé‿dă níşte̯ práfur^{i} i̯ar/îṇ‿log‿dă áe̯a/ṇ...//şi ^{î}ástă-tu̯ámnă le̯-a făcút ijécţii̯//i̯ése̯ medicaméntē!

---

[1] Gest: la lobul urechii.

[2] Se trage de limbă.

...în tọt tímpu//

[Dar cum îi zice, cînd se tot învîrtește ?]

a˒ cápii̯e ?

[Da.]

cápii̯e/dá/am scăpát și dă capí^{i}e/da//î dacă i̯éstē dẹ i̯-am băga^{d}‿dẹ sẹámă rȅpedẹ/bănîu̯árẹ cum az...a p^{i}ignít-o/...dacă nu-i̯ tímpu trecút ...să-mvîrtéște-m‿pártẹa‿ásta[1] /ádícă àșa/îi̯ tai̯ uréka d-aíc^{i}[2] //și i̯-o-ngróp acólẹa i̯imedẹát//aẹ-ã‿scăpát-ọ//da dacă tréĉẹ...tim‿mai̯ mul^{t}‿și nu i̯-am băgá‿dĕ sẹámă/nu prẹa mai̯ scapă//mi s-a-ntîmplá‿și mí^{i}e ásta//dạ‿am scăpát cîteva d^{în}...așạ//

[Același]

a^{e}a măgură să zîĉẹ că i̯éste dîn trei̯ pọále dă pămînt

ăstă măgură să z^{î}ĉe că i̯éstẹ dă cîn^{t}‿cu jîdọvi/^{a}dică-ñai̯ínte vréme nu̯ am fo^{z}‿noi̯/a fo^{z}‿jîdovii̯//cînd s-a^{u} i̯ivít ai̯ nóștrẹ-atunĉạ cînd [ɛ] ai̯ nóștri/d-ai [k] s-a iscát...țărînimẹa ásta/u̯amînimẹa ásta‿a nọástă//a fost înaintẹ-a foz‿jîdovi//să zîĉe că măgura‿ásta-i̯ dîn trei̯ pọále dă pămînt//

[Cum ?]

dîn trei̯ pọále dă pămînt//adícă trei̯ pọále dă pămînt/...púse acolo la ũ‿loc/și s-a făcút o măgură//

uŋ‿cọpíl...al jîdovilor/bunău̯ară mă găsí pă míne/...ărînd/... cu doi̯ boi̯ la plug//și m-a lu̯at îm‿pu̯álă cu tótu//cu căruță/cu boi̯/cu tot/și...m-a dus la mái̯că-sẹ//

ĉĕ "uit^{î}‿mamă" ĉẹ‿"ĉe găsí‿io"/ĉẹ "găsii̯ niște gîndăĉei̯"// adícă...tot a [k] tod‿dîm‿bătrîn^{i} ásta éstẹ//zîĉe.../"he^{i} !" ĉẹ// "dú-i̯ acoló dă úne i̯-ei̯ lu̯a/mái̯că" íĉe/"că...^{î}ăștia rămîne și‿noi̯ perím"//

---

[1] Gest: spre dreapta.
[2] Gest: urechea stîngă.

ș-i̯a r [k] i̯-a lu̯at îm‿po̯álă și i̯-a dus...l-a dus̄ acólo i̯ar/cá unde-l luáse̦/ș^{i}‿l-a lăsát...ómŭ‿să-j‿vázä dă tre̯ábu^{ri}/să̦-ș ‿"hāi̯/ că" ĉe "noi̯ perím"//

șî s-a săpát în măgura‿ásta aíĉ^{i}//s-a găsít/cuțíte dā...d̦ă cremene//s-a găsi‿fél dă fel dă u̯ése/...fel dă fel dă ĉóbur^{i} dă u̯ále/...în măgura‿ásta//cuptọáre̦/în mágur-àe̯a‿agọ́lọ//

[La Tangîru ?][1]

da/aí^{c}/la măgur-ást-aíĉ/^{la} taŋgîrụ-aíĉ//i̯e o măgură d̦ácă i̯eș^{i} aĉíle̯a/î̄‿spáte terenu̯-éle̯a sĕ véde//că̦-i̯ măgură máre̯-áe̯a//ș-a^{e}a măgură să ziĉe̦ că̦ i̯éste dîn trei̯ po̯ále dă pămînt//

[Același]

i̯eu̯ am‿fos‿cam sudui̯ítă dă táta

[Ai învățat carte ?]

n-ām îm̦văța‿mámă/c-àtuns̄^{i}le̯a să dúĉa cu vyītili/...te p^{u}orne̯á la mūŋcă/^{i}eu̯ am̦‿fos‿cam...sudui̯ítă dă táta/că n-á‿avù‿băi̯éț^{i}/șî m-a puz‿la plūg/să ar cu b^{u}ó^{i}i...//i̯eráŋ‿ca băi̯á^{d}‿la táta̦//

[Erai a mai mare ?]

i̯ere̯ám mai̯ máre̦//ș-așá că i̯eu̯...trebūi̯á să̦ fac...la cîmp/muŋcă/ca um‿băi̯át/așá mă ține̯á táta pă mini̯/ca um‿băi̯át/să-i̯ fac... múŋca/să mer‿cu plúgu/să mă dúcă cu u̯ói̯ili-m‿pădin^{i}/pìm‿pădūr^{i}/ că n-áve̯a pă ĉíne̦//

[Și nu ți-era urît, ca fată ?]

ùrî́d‿mi̯-e̯re̯á !/că stam și‿i̯o núma cu băi̯éț^{i}/...șî...niș‿no̯áp-te̯a nu dọrmi̯ám dă frícă.../ca fáta̦//că ui̯tái̯...că-z‿víne ĉinevá piste tíne̦//șî băgáŋ‿cápu-ŋ‿c^{u}ojóc /ca cū‿să ziĉe̯á-náinti̯/șî stām acoló gimu^{i}ítă̦-ŋ‿c^{u}ojóc/să n-áuz nij‿glas ! dă băi̯éț^{i}/că̦ tot frică mi̯-era//că dacă i̯erea pustii̯etăţⁱ !//

---

[1] Cunoscută stațiune neolitică.

merĝᵉam pă o pădină mare cu o apă frumu̯asă acolo/şî dăm oili la roată la apă...acolo/şî mă trăĝean cît colo dă băi̯ezⁱ/băi̯eţi stău̯ grămadă...//îş cîntau̯/îş fluⁱerau̯/...îş cînta cu cavalili/cu fluierile-acolo/şî i̯o stăn singurică/pustiⁱi̯ !/că mi̯-erea frică//

[De băieţi ţi-era frică, dar singură prin pădurea nu-ţi era frică ?]

umblam tot cu fete/umblam tot cu fete şî pîm pădure/nu cu băi̯eţⁱ//cu fete umblam//p-acolo/pîm pădure//

[Şi nu ţi s-a-ntîmplat noaptea ceva, să-ţi fie frică ?]

mamă/treĉea lupu pî lîngă mine//pî lîngă mine !//mestecam într-o zi mămăliga/pă fᵘocᶜ/pă pⁱirostrii̯/c-aşa să făĉa/în ş [k] marẑinea păduri/piste-un şănţulⁱeţ/acolea//mestecîn mămăliga/auz "hău̯ ! hău̯ !"//cîn mă ui̯tai̯ şi i̯eu̯ la dreapta/lupu straversa şanţu̯//apăi̯ mă [k] mîi̯nili mi s-a moi̯atᶜ !/cîn mesticam mămăliga văzîn lupu//

ⁱintrai̯ îm pădure/...ĉe să vezⁱ ?//frică mi̯-era/da trebᵘi̯a să merᵍ nainte/să pasc oili/...să mănînĉe/că venea seara/gu i̯ele/şî mă ĉerta...stăpînu//

[Nu stăteai şi noaptea în pădure.]

nu stam//la surlă//stam la surlă//sta la surlă acolo/mînegam/ne băgam în cojoaĉe/cu capu p-o buturugă//timpurⁱ grele-am petrecut//ĉe erai̯ să facⁱ ? c-aşa i̯erea atunĉ/nu i̯era ca acu//acu lumea i̯e trăⁱită bⁱiⁿᵉ/faţă dă pă timpurⁱ/cum a petrecut//[...]

[Te-ai măritat tînără ?]

nu m-am măritat tînără !//la fo ᵘoptîşpⁱe anⁱ/atuⁿ m-am măritat//da ĉe să vezⁱ ?//nu mai̯ [k] zîĉam că nu mai̯ mă văs căsătorită/să scapᶜ/dă u̯oi̯/cîn fîrşam treaba-n cîmp/tata mă pornea cu ᵘoⁱili//ploua/bătea vi̯iscol/cu spig dă zăpadă...//i̯eu̯ i̯eream încălțată/cu ĉe să fhiu încălțată ?//țeșea mama obyele/ob^{y}iele//fășuram obiala pă phiĉor/ș-apăi al doilea tîrsînă făcută ca sfoara dîn păr dă capră/șî mă-nĉinĝeam b^{i}ine piste piĉor/băgam piĉoru ^{u}op^{i}inĉă/loan cojocu pă mine/ș-al doilea imurlucu/șî cu gulgu [k] gluguș în cap //așa !//toată ziua stam îm băț/...că joz nu puteai că ^{i}erea apă//tremurai pînă...te făĉei vargâ/...așa să numește/~~m~~ vinețeai//cîm veneam sear-acasă să mă culc/...mi-era piĉer^{i}li vinete p-aiș pî la vînă/ca la berbecu ăla care...care-l oprește dî la ^{u}oi/să nu mîrleasc^{ă}/așa ierea !//mi-arcuia p^{i}iĉer^{î}li !/da domle/așa ieream/zău !//

cămărașu iiuana, iiuana cămărașu iliie
contingentu do^{u}oșnoo , sînt în șaiișase [de ani]

la horă

fetele la horă/aveam neștē fuste maică lunĝ/șî larĝ//șî cămăș...drepte cu doo rîndur^{i}/...c-așa să purta//iii/cu mînica lunĝă.../zuvelcă dănaiinte/...încă^{l}țată...cū tîrlij^{i} d-aștea dă...făcuț^{i} î iigliță/î iigliță făcuț^{i}//îi loam îm piĉere dă lînă/ș^{î} pleca la horă cu iei//acolo la horă/ierea băieț^{i}...dă juca nu ca acumîlea//acu nu știi dragostea fata cu băeatu//nu știe ca pă timpur^{i}//da maică ! spui ce e dă ^{spus}//

[De ce ?]

dă ĉe ? păi să găsește ĉine știe^{i}e cînd ?//pă^{i} atunș cîn merĝa la uoră/măi frate/...iera ^{u}o horă mare și striga băieți uora ..."ĉē-i la stînga ĉe-i la dreapta !"[1] //uoră ĉea mai frumuasă ierea !//atunș te tîra dă mînică venea băiatu să pleș^{i} cu iel în grădină/^{a}șa să zica în grădină//

"hai cu mine !"

---

[1] Pronunță ritmat, pe tonul înalt al strigăturii.

"dá nu‿mérg !"//

trăĝẹá pînă cîn‿îz‿rupẹá...ţọála du pă tíni/ca s‿te duş‿cu i̯el în‿grădínă/să vorbéşt^{i}//te duĉẹái̯/ĉé-ai̯ să fac^{i} ! acó^{lo}//

ş-aşá c-aşá i̯erẹá bă^{i}ẹţi-na^{i}íntẹ/venẹá cu băţ în mî́nă//^{g}u băţu cu mu̯ácă la cap//şî cu còdii̯ dă máre/îm‿mî́nă venẹáu̯//fétili...

[Cum ?]

codíi̯ dă márẹ/-aşá să zíĉă//

[Cum erau alea ?]

o codíi̯e márẹ lúŋgă...crescút-aşă ş^{î}‿cu biĉ^{i} la cap acólo//

ā̀şá//

[Venea la horă cu ea ?]

vẹnẹá la u̯óră cu ẹa//ĉel mai̯ fudúl băẹát/avẹá ọ codí^{i}e dă márẹ/...îm‿mî́nă//vènẹám acólo...fétili/cáre cum avẹáu̯ şi i̯éli̯//álta‿avẹá mbrăcămíntẹ-aşá/álta o avẹá aşá/dápă‿cum putẹá părínţi sŏ i̯-o fácă/şî i̯ẹi̯//

[Și care erau mai bogate aveau la gît...]

ē/care i̯erẹá mai̯ bogáte avẹá/galben^{i}//

[Avea galbeni ?]

avẹá gálbeŋ^{i}/la gî́t/zéĉe/dói̯sprăzeĉe/ĉísprîzèĉe/...dā/áv^{e}ă//da noi̯ mai̯ săráĉile/n-ávẹam//ş^{î}‿ne gătẹáŋ‿cu ĉe avẹá//şî punẹá şî‿noẹ-o flọáre-ŋ‿cap şî‿ne duĉă şî‿noẹ-acó^{lo}//şî vorbi̯áŋ‿cu toz‿băi̯éţi//că nu i̯erẹám..pricopsíte/n-ávẹaŋ‿gálbeŋ la gî́t/să ne ţínem mar^{i}//noi̯/...p-ásta o ştiám/p-ásta/câ să vorbẹáscă băi̯éţi cu noi̯//ĉ-ávem/dă ĉe să stăm pă márĝinè ?//că mai̯ frumós i̯erẹa cîn‿te duĉẹái̯ în‿grădínă cu băi̯eţi ca cîn‿să stai̯...să nu te báĝe nimínẹa tẹ-áfli în[ɛ]în‿sẹámă !//pŏi̯ nu i̯éra‿aşá ? ĉé‿mai̯ ![!]//

[Aceeași]

532

la mort

úi̯te mái̯că cum‿e obiĉéi̯u/la mort//i̯e/pă mo̯árte//să-i̯ i̯ásă sufleț^iélu//te du‿șî‿kem‿pă p^uópa/l-împărtășéște/îl spovedéște șî pă i̯el/ș-a da‿sfîrșîtu/l-îmbrácⁱ/cu ĉe ai̯//l-așăzⁱ îm‿pat/ț-ei̯ u̯ála cu tămấi̯e/șî ți-l tămấi̯/al cási̯/ți-l tămấi̯ acólo/șî-nĉépe lúme să vyíi̯e cu florⁱ//să jălẹ́ască/cáre ĉe dọr áre/pă súfletu [3]lui̯ acoló//să să...vái̯ite/că i̯-a i̯eșî‿súfletu//

mî́i̯ne diminẹ́ață după ĉe‿ä muri‿dă a muri‿dă azⁱ/dac-a muri‿dă azⁱ/mî́i̯ne dîminẹ́ață plẹácă la grọápă//cu ĉe plẹácă la grọápă? //plẹácă dóo feméi̯ trei̯/șî șáse u̯ámenⁱ//să dúĉẹ-acólò pă dẹal/îi̯ fáĉe grọápa/îi̯ i̯a măsúră mórtului̯ d-acásă/c-o tré^istî́i̯e/cît‿e mórtu//să dúĉe cu tré^istii̯-á^ea-m‿mîn-acólo/șî-i̯ măsúră locu-óla/ șî-i̯ tămî́i̯e grọápa i̯ar/^d-al dói̯lẹa/șî-nĉépe să fácă ọámeni... grọápa dă-mormîntárẹ/acólọ//

v^yínẹ-acásă/ș‿s-apúcă să-i̯ fácă trónu//trónu//ĉe-i̯ fáĉe după ĉe fáĉe trónu ? àcú s-a făcú‿trónu//

"sîntéz‿gáta cu tọáte ?" ne-ntrebắm/"sîntez‿gáta cu tọáte?"//

"sîntèm"//

îi̯ făĉém...pátruzèș^îpátru dă pomnéț^iⁱ/mórtului̯//că zíĉe că mórtu cîm‿plẹácă/i̯e pátruzeșpàtru dă vămⁱ/așá să spúne cắrțili/ noi̯ dîm‿bătrî́nⁱ/spúnem așá//pátruzeș^îpàtru dă pomnéț^ⁱ/tréĉe patruzeșpàtru dă vămⁱ/tréĉe...váma/ș^î‿dai̯ pomnẹ́ata‿ái̯a/tréĉe váma/ ș^î‿dai̯ pomnẹát-àẹa//m^uórtu áre dă dẹștⁱ...o părălúță/...dă deștⁱ púsă//ș^î‿dácă nu áre ^uō pomnẹ́ată d-álẹa/zíĉẹ că nu-l trẹ́ĉẹ váma//șî/să púne șî-i̯ tái̯e ĉ^ică...ăla d-acóló‿dă la deștⁱ/șî trẹ́ĉe váma//șî să dúĉẹ//

îi̯ făĉem pî́ză pă u̯ok/șî lui̯/ca cun‿să-mpîzéște/îi̯ i̯ä șî lui̯ străkínⁱ/...să púne stră^ikínă pă...pă tron afáră/găi̯ínă/o spẹlă pă piĉére ș-o púne acólo/cáre mai̯...dă i̯i să‿mai̯ găsește/îj‿dă şî ṷáe dă pománă mámă/că ^{i}e t^{u}ot a luị...//

ş-a veni‿tímpu/víne pop^{h}//şî l-ẹa/să dúĉe cu ịel şî-l mormîntẹáză//vyínẹ-acásă d-acoló/ş^{î}‿púne lúmẹa la másă/cáre ĉe árẹ-acólo/ĉe pọa‿să-ş fácă/ĉe-l dúĉe putérẹă/şî pă ịel//şî mănîncă lúmẹa/dăzlẹágă p^{u}ópa la cápu mési/...ş-a lṷa‿ş-a plecát^{c}//le‿dă la femẹị ştergá [k] basméle/şî‿la ọamen^{i}/ştĕrgárị//lẹ-atîrnă dă mînă//la femẹị basmélili/ş^{î}‿la ọamen^{i} dă sp^{h}inare...ştergarị^{li}//cîţ^{i} éstẹ/cîţ^{i} éstẹ-acólo//ş-aşá să

[La toţi cîţi vine ?]

cîz^{î}‿víne/mámă/cîz^{i}‿vyíne//tos‿cîz^{i}‿v^{y}íne le dă//nu plẹácă niĉ únu $^{d-acólo}$//şî-ị púne la másă/şî mănîncă/ş-a termená‿mámă cu mórtu//

[Şi pe urmă, şase săptămîni...?]

îị fáĉe cap^{c}//aşá să luméşte ca la ţáră//cab‿dă treị zílẹ//cab‿dă ţărînă pînă să pléĉe cu mórtu/zîĉẹ cab‿de ţărînă//la treị săptămîn^{i}/îị fáĉẹ ịar cap//aşá să zíĉe la ţáră//la şas^{î}‿săptămîn/îị dăslẹágă ápẹli/cu găléţ^{i}/şî luị ácoló/şî-ị dă rîn‿dă ţṷále şî‿luị dă pománă/cárẹ árẹ/...cáre n-áre...ĉe să-ị dă ?//dăpă cum a avút/aşá i să dă//

la treị lun^{i}/ịar îị fáĉe cápu dă treị lun^{i}//la şáse lun^{i}/ịar îị fáĉẹ cap^{u}‿dă şasẹ lun^{i}//la nọŭă lun^{i}/ịar îị fáĉẹ//şî la ánu/îl termínă//dă an/zîĉe că-ị dăzlẹágă sărinda^{rili}//îị ịa másă/îị ịa lámbă/îị ịa o ^{i}iconiţă/^{i}i-mbrácă masa aiĉ^{e}a...ịar uíte ca cînd...am fi aĉílẹa cu ásta[1]/îị ịa acoló pă másă...ĉe pofteşte ṷómu/să-ị puịe: lingurị/străkin^{i}/furculiţe şî luị/cum a ịeşît acumîlẹa/în‿sfrîşî^{t}‿ĉe áre ṷómu//gălẹátă cu ápă/îị dă ştergár...tot aşá...ṷómuluị/rogojînă/pérnă/p^{î}ătură/îị dă/la şáse săptămîn‿cîn^{d}‿i să dĕzlẹá [k] la...la ánu/la ánu am minţit aiĉ/la ánu//şî s-a termenát//

[Aceeaşi]

---

[1] Arată faţa de masă.

534

dacă strígă la ĝe̯am

úi̯té/kár dă v^{y}íne la ĝe̯ám/no̯ápte̯ä/prèsupúne͜ stăm ai̯íĉa... ş-am adurmitắră/to̯átẹ//dacă sᴗrígă la ge̯am: "i̯iu̯ánà !"/c-aşá m-i lúm^{ili}/"^{i}iu̯ánà !"/să nu zic..."ĉé"/să zic "au̯úz"//ĉe "dómnu sặ͜ tẹ-a^{u}úză"//cặ͜ dacă ziş͜ "ĉe"/"ĉe̯áră s^{â}͜ te ıaĉ"//zíĉe că ^{î}înĝeri/ ^{î}înĝeri zíĉe că ^{faĉe}//te strígă înĝeri/...afáră//da o f^{i}i aşá mam^{î}/n-o fi/^{nu} ^{ştu}//

[Aceeaşi]

i̯ere̯á fo̯árte áspru boi̯éru

boi̯éru ástă i̯ere̯á um͜ bo^{i}ér fu̯ártē áspru//înjurá şi drăcui̯á şi firii̯á dă dă...să ^{h}îţîná pămîntu//nu ^{i}egzistá u̯om să cláĉe pă moşía lui̯ cu͜ ŭ͜ animál sau̯ ĉevaşîle̯a//

şi merĝám͜ la boi̯ér//là͜ bọi̯ér dacă merĝám îm da şî͜ mii̯e dóo... ā dóo pogu̯áne sau̯ tréi̯ pogu̯ánē dă...să pun porúmb acóló͜ la boi̯ér/ ...tre̯á să-i̯ fáĉem finitív^{î}//să-i̯ arắm/s^{ä}͜ făĉém finitívur^{i}//adică finitívù/îi̯ munĉám...lui̯ ave̯á ^{u}o párte dá͜ o͜ pà^{r}te//o párte dă moşí^{i}e ş-o opre̯á pentru el/áste̯a ere̯á finitívurli̯//íi̯ le sămănám/ íi̯ arám/íi̯ seĉerám^{u}/péntru că...în͜ da şí mie de͜ e^{g}zémplu la...ă ...pămînt aco^{lo}͜ să munĉésc//...finitívurli̯//múncă pîn͜ cúrte ĉe ave̯á nevó^{i}e anunţá toţ^{i}͜ i...îmv^{u}oi̯it^{u}óri/c-aşá să numi̯áu̯/îmv^{u}oii̯t^{u}ór^{i}//toţ^{i} îmv^{u}o^{i}it^{u}óri care îm [k] ave̯á lócur^{i}͜ imvoíte la...la b [ɛ] la boi̯ér/munĉe̯á prin cúrtē/î seĉerá/şi să luā...dómnē...din pátru ^{u}úna//dim͜ pátru úna//se̯-aduĉá porúmbu-n͜ cúrte̯a boi̯érului̯/ ş-àcólo să făĉá/pátru grămez^{i}//lu̯a boi̯éru trei̯/i̯ar noi̯ lúam úna// aşá i̯erá//finitívu finitív//

nu ave̯ai̯ vói̯e să͜ ai̯ [ɛ] flo̯áre̯a-so̯ár^{u}lui̯/un fir dă flo̯áre̯a-~~so̯ar~~

lui̯ în...porúmb̥/câ i̯ẹrẹá nenoroĉíre máre//da//i̯ẹrẹá fọárte áspru boi̯éru//

[Și ce făcea dacă găsea cîte-un fir de floarea-soarelui ?]

în̦jurá/drăcui̯á/ [ɛ] ba ne [k] şî pă noi̯ ne-n̦jurá/că ĉe cátă soría [k] flọárẹa-sọárlui̯ acoló că͡ nu trébui̯ să fíi̯-acoló/îm͡ porúmb̥ să fíe numa fíru lui̯ sín̦gur// [...]

şi cîn͡ cu refórm-agrár-atúnĉa/kar i̯erám cu u̯ói̯ili//îm͡ pátruzeşîĉìnĉ^{i}/rĕamintés͡ preĉíz͡ dă bíne/au̯ ō [ɛ] lẹ́͡ pusése-n̦͡ vedére la boi̯ér^{i}: únde vrẹa să-ş oprẹáscă o sútă dă pogu̯áne/ĉin̦zéj^{i}͡ dă ^{h}ectáre//mòşíi̯a boi̯érlū͡ i̯erá dă...o sútă dă i̯e^{ctare}/dă dóo súte dă pogu̯ánè//ş-à͡ spúz͡ zíĉe: "ĩ͡ u̯opré^{z}͡ la cápătu dăspre...comúnă"// ş-atúnĉa cîn^{d}͡ a mers refórma ca să-mpărţ^{e}ască pămîntu la ĉei̯ caré͡ erau̯ în drept/ă fróntu plugárlor i̯erá//i̯erá prĕşĕ́dinte... i̯iu̯on̦͡ sitáru//prĕşedíntele fróntului̯ plugár//erẹá ũ͡ u̯om fu̯árte revoluţ^{e}onár/aĉést om//îm͡ privínţa...boi̯érilor//aĉésta ^{u}om/în pátruzeşîĉìnĉ/am [k] a strigát//boi̯éru cîn͡ a...primăvára/cîn͡ ā strigát toț îm̦vọitóri sĕ-i̯ mergé͡ sắ͡ sămắnă^{m}͡ u̯ovăzu/dă primăvara pentru...animálili boi̯ér^{u}lui̯/s-a͡ s cu-m̦v^{u}oi̯it^{u}óri/şi nu a mai̯ sămănát unde...a căzú͡ dă con̦vénţi̯e cu fróntu plugárlor ca să ş-o [k] -l reţínă//ş-a spū^{s}͡ că "ĉé͡ îm pásă mie dă͡ ắşțẹa ?//^{h}eu̯ mă duc că͡ i̯e moşíi̯a mẹa/mă duc unde vrẹau̯"//ş͡ s-a mūtát în̦͡ cápătu ĉél^{î}lál^{d}͡ dă dín̦coḷo//

atúnĉ^{i}͡ u̯ameni̅ împre^{u}ună cu ^{i}iu̯on̦͡ sitárū/prèşedíntele fróntului̯ plugár/a spus: "fráţilor/ ʾai̯ că boi̯éru vrẹa s^{î}͡ ne i̯a moşíi̯ă//noi̯ am luptát/...şi vrẽ͡ să luptắm/^{s}͡ să ter^{m}né͡ o^{d}ată cu i̯ẹi̯"//

ş-åu̯ plecát toț cîrd^{î}...únu͡ dûpă áltu/cu tópọare/cu fur^{j}͡ dă fi̯er/cu ĉòmeĝe-m͡ mînă/care cum a͡ avút//bo^{i}éru cu árma la i̯el !//pátruzeşîdó^{u}o dă cartúşẹ-a găsí͡ la boi̯ér//...árma púsă-n̦ cărúţẹ̆ //şî cĩ͡ s-a dus peste͡ ei̯͡ ī/ásta i [ɛ] preşedíntli frón^{tulu} plugá^{r}

536

i̯u̯ó sitáru...s-a dus prìma‿átă/şi‿l-a-ntrębát:

"boi̯érule/cîn^{d}‿am...vorbít o v^{u}órbă că să te [k] rămî́i̯ la capătu déspre comúnă/dấ‿ĉe [k] ĉé caut ấi^{j}/vrei̯ z^{î}‿n-ei̯ moşîi̯a ?"//

ĉę "i̯éste a mę̨́a/şi fạc ĉe vrę̨au̯ cu i̯ä//...tu să i̯ej‿du pă moşia mę̨́a//că dă nu te cúrăţ"//

dar a foz‿la distánţă dă vrō...zéĉe métri dă cărúţă/undę i̯-a‿avút árma//ş-atúnĉa/au̯uzínd ásta/i̯u̯ón‿sitáru...cuvîntu ásta/a trîntít o mọácă-ŋ‿cap/cum i̯erá pă tímpur^{i} cu mọáĉe/...i̯-a trîntít ùna-ŋ‿cáp/şî p-orm-a tăbărî́‿pă i̯el//şi i̯-a lu̯á‿la bătái̯e pă toţ înu̯oit^{u}óri//

[Era şi cu învoitorii ?]

şî́ cu-mv^{u}oit^{u}óri/că ş-ăę̨a să cam opunę̨́a//mai̯ áprig‿î i̯erá ^{u}únu rádu násta/care‿erę̨́a mî́na drę̨ápt-a boi̯ér^{u}lui̯//şi p-ăla‿a vru‿să-l prindă bine/ş^{î}‿nu l-a prins//a-ŋcălicá‿pă i̯ápă ş-a fuĝít//

şi i̯-au̯ bătúd‿bíne/şi pă bo^{i}ér/l-a lu̯át...ă...ĝinerli adimistrătorúlui̯/l-a lu̯át/ş-a veni‿cu-el la cúrtę//ş^{î}‿dă la cúrtē/l-a lu̯at cu maşîna/avînd dóctoru...car‿l-avę̨ám îŋ‿comúna...atúnĉ îm‿pátruşij^{i}...nu̯ ma‿reţin bine cum îi̯ spúne/tótuş^{i} i̯e la u̯ozum[1] aĉéz‿dóctor//l-a lu^{u}át/i̯-a făcút ^{i}ijácţii̯/şi‿l-a trimés la bucurés^{i}‿repede//spre salvárę̨a lui̯//a boi̯érului̯//şî moşia cum a spus// prę̨şedin^{tli} fron^{tu} plugárlor//

între tímpu̯-ásta/ne [k] băi̯átu adimistrator^{u}lui̯/túdor îl kemá/i̯éste d-o sę̨ámă cu mine/a repezí‿fu [k] ũ‿furcu̯ói̯...îŋ‿cápătu lu prę̨şedintili fróntu‿plugár^{î}//în tîmplă/ş-a^{i}íĉ[2] în vîna ĉéfi̯ // domle/ş-aşá dă táre ĉ-a fost/c-à‿măsurá‿moşîi̯a boi̯érului̯/tu̯átă dą la cab‿la cap//"fraţ^{i}lor/veniţ îŋcoáĉe toţ aĉéi̯ carę-au‿luptát/şî‿luptăm/pentru partíd/...hai̯ s-o-mpărţim !"//

[Aşa cu capul spart ?]

---

[1] Uzunu, comună învecinată.

[2] Gest.

așa cum a foz domnu inĝiner//[1]

ș-a măsura moșiia dă la cab la cap//care cît a avu dreptu// iel binințeles...i^{r}a cu uamen^{i} d-ai...partidu^{lu}/d-a^{i} frond^{lu} plugarlor//

și spunea: "le dai...cîte-atît/la fi^{i}icare/ves^{i} cîț uamen^{i} ai și le dai la fi^{i}icare pămînt/că toț^{i} au dreptur^{i}/toț^{i} muncêște pentru partid"//

ș-a-mpă^{r}ți moșia ș^{i}-a plecat//

atun^{ĝ} leĝi^{u}unea dă jandarm^{i} dă la călugăren^{i}/...l-a-nkis// l-a arestat//cu acêst om ma erea ș^{i}-unu petre tăgan//care tot pentru partid lupta//s-a duz repede la...la ĝurĝu/la partid/ ș-atunĉ/ĉe l-a trimez d-acol^{o} ?/l-a trimes...d-acolo:

"te duĉ^{i} la jandaru dîn comună și-m...îm vii cu ^{i}el dezermat [k] dezarmat//adică-i iei armătura șî vi^{i} cu ia mi [k] la mine"//

ș-așa i-a făcut/domle//a întra^{t} peste ei/peste jandarm^{i} în... îm p^{u}ost/șî i-a smuls arma șî pistolu dîm mînă car l-a avut//s-a ^{d}us șî la ...la partid//le-a ^{d}at înapoi nu ș ĉe-o fi făcut acolo-aș^{e}a/ș-a vini leĝiiune dă jan^{d}a^{r} ș^{i} l-a arestat//pă iuon ăsta a sîtaru^{lui}//^{ș} l-a ținut o noapte//iera calotă/la ĝurĝu unu calotă ierea/omu partidulu^{i} al frontu plugar^{î}lor/nu rețin bine funcția care-a avut-o/da ăsta a fost/calot-ăsta/ierea spre ezemplu cum ar f^{h}i acuma...președintili județului/așa iera atunĉ//și/ ^{h}ăsta a ven^{i}t/ [ɛ] a veni^{t} peste leĝiunea dă jandarm^{i}/și a spus:

"dacă nu le daz drumu/...skimbăm foaea"//

și le-a da drumu domle !//

a ven^{i}t acasă/...dă la călugăren^{i}/pă lunc-asta p-aiĉa/n-a mai înemeri să mai vină//a căzut/una alta/ș ĉe-a ven^{i}t acasă//ca după...patrușob dă uore/s-a duz la [ɛ] cîn l-a-mțepa pă el/l-a ^{du}z la doctor/la doctor-ăs^{ta}//și-n loc să-i facă îjecția cum trĕbui̯e/i̯-a băgat apă͜ silingă/p-acêeaj͜ ga^{u}ură unde...aicâ la tîmplă/unde intrase//în͜ gaur-aea d-aicâ dîn...dĭ͜ urma furcî//şî ...s-a...ĭfectat !//dor l-a dus acolo/...a mîna͜ cai̯-avea doi̯ cai̯ ...bun^{i}/roi̯bi̯/pinteno^{j}/frum^{u}oş^{i}/i^{u}on ăsta sitaru/...ş-o brişcă/o căruţă frumuasă făcută/e^{r}a ^{u}om cu ambiţie să-ş poarte cai̯i//^{u}om sărak͜ erea/i̯el//fără nij͜ brazdâ dă pămînt//dar a fost om revoluţ^{e}onar i̯el//ş-atunca...a mînat cai̯i...cît a ^{i}işî͜ pă puartă//s-a urcat pă leagân/ş-at^{î}ta a putu͜ să ţii̯e/ş-a căzu͜ pă spate//şî l-a ...lungit...pă...p-o pătură-n căruţă/ş^{î}͜ l-a...dus...la gurgu/şî pînă dimineaţa...a şi murit//da//

---

[1] Cu termenul "inginer", informatorul se adresează anchetatorului.

tablă me andrei̯
sun͜ de patruzeşîpatru dă an^{i}

ĭ͜ felu ăsta i̯este cu v^{y}i̯i̯ili

de egzemplu/vreau̯ să plantez vi̯iţă//i̯au̯ v^{i}iţă dă...coarde dă primăvara cîn͜ să ta^{e}e dîn͜ â altă vii̯e/şi... [ɛ] ...ō plantez îm͜ pămînt//o pun îm͜ pămînt//cu sapa/sau̯ cu ^{u}o vergâ aşa/^{u}o ţepuşă să spune la noi̯//şi unu cu apă//am͜ făcut-o muşuroa^{i}e/tim^{b}͜ dă [ɛ] doe-an^{i} dă zile să sapă şi i̯ă /să pun rîndur^{i}/cu sfuara//distanţă viţă dă viţă/...pe rînd vorbesc/...ă i̯este la un metru//un metru şi rînd înd^{r}e rînd//să͜ sapă/dă doo͜ trei̯ ^{u}or^{i} binenţe^{l}es/dă cît i̯este nevoi̯e s^{î}͜ n^{u}͜ ma͜ ai̯bă bur^{u}en^{i}/în doi̯ an͜ dă zile//al trei̯lea an face stropitură să spun^{î}͜ la noi̯/strugur^{i} foarte puţin^{i}//al patr^{î}lea an/^{s}ă dă pă producţie//o͜ săpăm/o arăcim/o legăm şî noi̯/ o tă^{i}em binenţeles cum să ta^{i}e la vii̯e/...şi toamna/cĭ͜ struguri͜ i̯e dă cules/să cule [k] să coc [ɛ] struguri/binenţe^{l}es să fii̯e copţ^{i} bine/nu cruz^{i} aşa/că dacă să aculeg [k] s-aculege vii̯a crudă/i̯ese şi vinu acru//să las͜ să cuacă bine/să͜ culege/în͜ c^{u}oşur^{i}/şi-m͜ pútinⁱ//la noi̯ sî‿spúnᵉ...bútu̯aie din ástea/putinⁱ să spun‿la noi̯// și să pistoĉéște-acólo cu‿un‿lemn//sau̯ cu súlu/noe-avē‿súlur dâ‿ la răzbu̯áe din ástea/și...cu súlu-óla‿ásă să...pistoĉéșt-acoló/ adúĉe acásă/àven‿línurⁱ/în‿sac/...sac rar țesút ispré pentru víie/...să‿cálcă cu picóarîle//

[Cînd aduci strugurii, în ce-i pui ?]

îi̯ culeĝém în‿cᵘóșurⁱ/ˢ‿după‿áia-i̯ punem îm‿pútină// [...] bùtu̯áⁱili sûm‿butu̯áe/i̯ar pútinⁱli sum‿pútinⁱ//

[Dar în butoaie ce se pune ?]

vyínu//să vă spun cum...pîn la...pîn‿la púsū vinúlui̯ îm‿butói̯//

să adúĉe acásă/să cálcă/într-o [k] avém un‿lin speĉiál făcút/ și...ă luóm dim‿pútinᵃ‿d-acólo cu găléata/și únu sus în lin/pă care cálcă//îl cálcă cu picóarîle//să pun-un‿sac acólo/să strînĝé‿sácu biní‿la gúră/și p-órmă l-ea la jucát cu picóarîle//și i̯ése mustⁱ//mústu/se toárnă-m‿butói̯//să cúrăsᵉște butói̯u binențeˡés cu pelinīță/să ᵘopărește vāsu/príma‿ᵈdată să s [k] curățéște cu ápă reĉe/după aĉéa... [ɜ] pentru că butói̯u-are și-el‿î... niște pᵘorⁱ//...cu ápă reĉe//după aéa/cu ápă cáldă//după ápă caldâ/sî‿toárnă ápă reĉe din nou//să cuʳățește bine/cu pelinĭță/în ápa fi̯ártă cîn‿o fi̯erbém în‿căldăr d-o turnăm îm‿butói̯/să púne pelínĭță//ca să-i̯ déa mirᵘósū‿ăla frumᵘós//și/...curățít cu ápă reĉe/să...púnĕ cu gúrā‿jos/ᶜᵘ predúfū‿jos pă une să toárnă vʸinu/ să scurĝe bine ap-aéa/să rîdícă‿sus/și dup-aĉéa s-a zvîntád‿bine butói̯u o zi‿dou-acoló la...într-o...noi̯‿i spunem...ă...un‿grajd/înntr-un‿grajd acólo/unde-avém ispré butu̯áiile//și...acólo/ să tu̯árnă mústu-ăla//î‿i̯ĕl//și-ncépe să fi̯árbă//fⁱérbe-acólo... trei̯‿patru‿ĉin‿zíle//fi̯érbe bine/-avem‿gríjă‿dî‿i̯el să nᵘ‿dea pă răscoáˡᵉ/că dă și pă răscoále/dácă-i̯ umplút butói̯u bine/ˢâ‿

540

dă pă răscọále/...s-à fi̯ért acólo trei̯ pátru ĉin̯ zíle cît fi̯érbe/ dúp-aĉéᵊa mai̯ sfîrî́ i̯el ĩ vro săptămînă dă zíle/mai̯ sfîrî́i̯e acọ́lo//să púne predúfu/şᶦ să lásă i̯áră ᵛro săptămîn nu úmblĩ i̯el dălóc//dup-aĉéa/să scọáte vᶦin şᶦ să bẹa//

ĩ félu ásta i̯éste cu vʸii̯ili/la noi̯// [...]

pelínu să spúne că să i̯a-n nọáptẹa dă sfîntu ilíi̯e//şĩ să ţíne-acolō/dîn nọáptẹa sfîntū ilié pîn-acú la vyin//şi se [ɛ] bágă-m butói̯u cu vʸin acọlo/trei̯ patru fʰirᶦe dā pelín/să lásă acólo... pînă cîn încépe să putʳĕᶻẹáscă puţin/şi-l scọáte afáră/nu-l lásă că să amărắşte prẹa rău vyínu/s fáĉe prẹá amărúi̯ vyínu//binenţéˡés că vi̯ínu pelín i̯e fu̯árte bun//

[Acelaşi]

la hóră

să vă spun ĩ cum ẹrá...cum i̯erà-naᶦínte//

i̯ō...aşá să spúnē la noi̯ am jucá la hóră...în ă...patruzèĉ şĩ...am jucát îm pàtruzeşîpatru la u̯óră i̯eu̯// [...]¹ am jucá la hóră/atúnĉa...să purtá cămắşᶦ cu mînica lárgă/cămăş lúnĝe cusúte/cămásᵊ lúngă/şĩ cum să spúnẹa ˡa noi̯/la ţáră/i̯izmẹ́ne/cusúte...jos aᶦiʲ la piĉór//cusúte/izméne cămắş pînă [k] brîne rᵘóşii̯/cu béte pestẹ i̯éle/avẹan codíi̯ dă márẹ cū biĉ cu fi̯işcă la i̯éle/pànglicúţă la...ˡa bíĉe/...ĩ batíste din ástẹa cusúte àvẹau̯ fetilĩ...//şi...merĝán cu féte-n grădínă/c-aşá să spunᵉā atúnĉẹa...la noi̯//merĝám în grădínă cu fétẹlẹ/şi...spre egzémplu̯-avẹá bàtístă/i̯inᵉél/purtáᵘ inéle fétili la noi̯//acúm numai̯ ĩ ĉéle căsătorite pu̯ártă ˡinᵉélᵏ//atúnĉẹlẹa...purtá fétele ˡinéle/şi mă ᵗĉẹ́ā vorbi̯án cu féte în grădínă/...la hóră/cîn merĝá la hẹra de [k] spre eᵍzémplu-n co[k]m mijlocu satului//şĩ merĝam în cutẹ-o cúrte ˡa ĉinevásîlẹa/

---

¹Se întrerupe ca să-şi aprindă o ţigară, oferită de anchetator.

în glug/glug^{i}le dă coĉén^{i}/noi me^{r}ĝam acólo fiecáre cu fáta//stān dă vórbă acoló/şi...îi luám în^{i}élu/dă e^{g}zém^{b}lu dîn deĝét/ástîz duminícă//şī/la săptămînă/îi dădăm inélu-napói/şî-n da piéptenele//că să purtá piéptene/fét^{i}li cu piéptĕne-n cap/aíĉa^{1}//cápu g^{u}ol/párte pi iéle/áltili...aveáu bazmálē din ástea négre cu flōr^{i}/...şi-n dădeá piéptinílī//ĉe^{e}ălàltă duminică-i dam piéptenlé-napói şi-n da batístă//batístă măre-aşà cît mînica cămáşî//tot cusúte-aşá cu flor^{i} pă iéle ùna álta nu ş^{tu} ĉé/ [ɛ] ie^{r}á ş^{î} cu flutur^{i}//cămă [k] cúsúte cu flútur^{i}/frumuáse//aveáu şi mănúş^{i}/cusúte/frumuós/úna álta/ [ɛ] şī me$^{r\hat{g}}$an la hóră//ieráu ş^{e}-átunĉ^{e}a...géte cū...gulimástic/cun să spuneá-nā^{i}ínte/géte ^{cu} gulimástic ierá//ĉízme/foárte puţín^{i} aveáu/care ereáu oámen^{i} înstăríţ^{i}/...purtáu ĉízme flăcăii//şî...â...aveám brîu cúm an spus róşu/aveám brîu ˀalbástrū/brîu vérdē/cămăş^{i} cusútē cu mînică lárgă cîte tréi pàtru cămăş^{i} aveám fiiecàre flăcău le skimbám aşá pă duminíĉ^{i}/că merĝám/duminíca ásta io loam o cămáşĕ/ĉélalt-o cămáşă/...pălăriil le-avean cu fulĝ/...lu^{u}ám fulj dâ lā...dî la curĉ^{i} dîn ástea fulĝ ˀalb^{i}/şî puneám la pălării fulĝ/gàroafe din ástea flor^{i} din ástea púnean la pălării/la brîu/batíste puneám/...purtám véstē/

[Ce fel ?]

véste dîn ástea/véste cum au costúm^{i}li dă ástăz/na !/véste/[...]
párte pîn noi...aveám codí dĕ máre/párte pîn noi aveám beţe/jucán cu băţū horâ/...^{a}şá ierá pă tímpur^{i}//

[Cum era asta ?]

jucán cu băţu-m mînă//aveám beţe cu merişoáre făcútē lā meseria la tîmplár^{i} din ăştia/beţ^{î}şoáre scúrte//jucan cu baţu-m mînă//beţ^{î}şoárlé ierea...cu fl^{u}or^{i} făcúte pă iéle...//

[Şi băieţii care n-aveau cizme, ce purtau ?]

purtáu pántof^{i}/ [k] ásta/géte cū gùlimástric/uopiinĉ/

---

1. Gest.

542

[Se mai purtau ?]

dá/u̯opínĉ// [ɛ] dă múlte u̯or^{i} vĕnẹám... [ɛ] la noi̯ să...să-nĉepẹá hóra lă...óra dou̯ăspre^{z}èĉe//si i̯ẹrám cu vítili dus după burẹán/la di̯al/vára vorb^{e}ésc^{î}//şi̯...venẹám tómna spre‿e^{g}zémplu cúm ár fi‿^{a}c^{u}ma pă la pátru/pă la ĉínĉ//ş^{i}‿ca să fug répede la u̯óră/în‿lọam dăcî‿síngur cămáşa/...pă mine dă múlte u̯or^{i}/şi cu pàntalóni care mă găsẹám aşá de abá/purtám pantalón‿dă dimíi̯e//şî cu ^{u}opínĉili//ĩ‿lu̯an‿codíi̯a-m‿mînă ş‿pălăríi̯a-ŋ‿cáp/vára//şi fuj^{i}‿la...la hóră//strìgám hóră/júcám/vorbi̯án‿cu féte...//aşá erẹá//

[Acelaşi]

i̯eu̯ am jucá‿şi-ŋ‿călúş

i̯eu̯ am jucá‿şi-ŋ‿călúş ca să vă spun drept [!]// [...]

[Cum vă strîngeaţi ? Cum vă adunaţi ?]

nẹ-adunám prima dátă la únu acasă/şi făĉẹam repetíţie la joc //...între noi̯ toţ să numẹá ũ‿vătáf//toţ^{i} aĉéşti̯a jucám după... după dirijárẹa‿aĉéstui̯ vătáf//la cománda lui̯//în tímpu jócului̯/vătáfu să urcá pă ĉọmẹ́ĝẹ//şî-l ţinẹá...doi̯‿îş^{i}//únu să pitẹá dîn noi̯/şi at^{u}n‿mútu venẹá şî-l pedepsẹá pă vătáf//pă...vătáfu prima‿^{d}ată-l pedepsẹá pă mut/îl punẹá/nu-l găsẹá pă ĉèllántu pitítu/care s-ascundẹá/...îl punẹá să jọáĉe...vătáfu pă mut/în lócu̯-ól^{u}ẹa//şî jucá mútu/ş‿p-o^{r}mă-l pedepsẹá//pă...mut//că dă ĉe [k] mútu pă ...vătáf//dă ĉe l-a pus să ju̯áĉẹ//că acúma/ăla i̯işá//jucînd mútu în hóră/să‿fáĉă că‿nu-l vẹde//şî jucá ĉe júca ş-o^{d}ată i̯ar îi̯ lu̯a‿^{l}a númăr^{î}//acúma-l lu̯a pă vătáv‿dă scurt: "m-ai̯ pus ^{t}u pă mine să joc/cînd ăsta‿a fost aiĉ‿aşá ?"//şî-l urcá pă béţe//şi venẹá şi ...îi̯ dam/unu din noi̯/îl lu̯am pă vătáf pă béţe d^{u}oi̯/şî únu-i̯ daŋ‿cu béţi^{li}//

"cíte-i̯ dăm ?"//

ĉe spúne̯a/"să-i̯ dăm ^{u}o sútă dă ĉoméĝe//pă piĉóare-l/[k] pă tắlp^{h}"//

ş^{î}‿noi̯ îl ţ^{î}ne̯ám pă béţe sus//noi̯ ne făĉán‿că dă^{m}‿aşá cú/... lu̯án‿tu̯áte ĉoméĝe^{le} şî[...][1] p- í^{ĝ}a//ăla zb^{i}erá/"ha̯u̯ăle̯ōu̯ !" făĉá/"áu̯ŏle̯ò !//i̯ártă-mă mútule"//

mútu zîĉá: "mài̯‿dắ-i̯ ! să-i̯ de̯a o sútă !"//

dăpă áe̯ā/făĉe̯ám noi̯ figú^{r}a că-i̯ dam acolé̯a/

"nú mai̯ fac !"/îi̯ spúne̯a "nú mái̯ fac/i̯ártă-^{mă} că ála !"//

şi îi̯ spúne̯a mútu că..."mai̯ fá^{j} ?"

"nu mai̯ fac"//i̯-arắta dîn...dîn déĝet că nu mai̯ fáĉe//

şi-l lăsá j^{u}os//dùp-áe̯a-nĉepe̯ám...jócu i̯ár// [...]

[Se spunea pe aici că se ia din căluş ?]

da/să spúne [ɛ]/ui̯tát^{i} cum i̯ér^{e}á: în tímpu jóculu̯i/î...dacă să treĉá pîn...î pîn‿î...ĩ‿hóra nu̯ástră care jucăm‿nói̯/nu i̯e bíne sî‿treş‿pĩ‿h^{u}óră//

[De ce ?]

pentru că... [ɛ] să-mbolnăvéşt^{e}e//dă-ntr-o bóală ùna‿álta u̯arecáre/şî p-órmă dacă ^{i}el...dă~~s-a~~-mbolnăv^{i}ít/sîntém obligás^{i}‿tóţ^{i} ắştea să ne strînĝém/care sî...care suntém/să ne făĉém i̯ár căluşár‿la l^{u}oc/...să formắ‿χ^{u}óra/şî pă i̯el să-l púnem ĩ...mijlocu hóre-acó^{lo} unde jucắm nói̯//

cún‿să fáĉe ? cum să fáĉe săritúra peste ũ‿u̯om ?/car‿l-a lu̯a‿dîn‿călúş//ádică să spúne lu̯ad‿dîn‿călúş/bóala dă...bol [k] zî^{ẑ}e luá^{d}‿dîn‿călúş/ũ‿u̯obiĉéi̯/^{i}ĉe "l-a lu̯a‿dîn‿călúş sărácu"zíĉe// s-à-mbolnăvít táre/i̯-à‿lu̯át o mînă/um‿piĉór/ma^{i}‿şti‿^{i}o‿ĉé/...a‿^{d}at puţín în paralize̯álâ//formăm din nou̯ χ^{u}óra/căluşári...la fel/şi jucắm//şî-n tímpu jóculùi̯/nu-z^{i}‿vorb^{i}ím nić‿únu//dăcî‿jucắm prin sémne̯-aşá//ádică nu zîĉém "^{h}àrăi̯şá"/mutéşte//sémnu dă

---

[1] Cuvînt neclar.

"árăi̯șa" îl făĉém pîn ĉomég̑e̯//după‿ái̯a/tot în semnálu...al vătáfului̯/ne-n̯șîruím únu cîte únu/...șî sărím cît^{i}e únu/șî ó lu̯ó‿la fúgă...fii̯ecáre-n tu̯áte părțili//mutéște̯//dă trei̯ u̯ori făĉ^{e}á să-rîtúra‿ástă//ádică...o lom‿fiecáre...în to̯áte părțilí la príma săritúră/dup-áe̯a ne̯-adunám//la semnálu...al vătáfulú^{i}/da cú‿u̯óki după vătáf/toț^{i}//i̯är ne̯-adunám/i̯ar jucám/i̯ar o l^{u}om...mutéște... săritúra//dă trei̯ u̯ori [ɛ] să sáre//

kar acúm doe̯-an^{i} o feméе din...d-âcíle̯a d^{î}‿la noi̯ zis tàngî-ru/tot apar̦țín^{e}‿dó‿dă comúna stoi̯néșt^{i}/sátu taŋgîru/...bu̯ólnávă//ș-a vení‿s-a rugá‿dă noi̯/că ne plătéște/núma să sărí‿ș^{î}‿noi̯ pes-té‿e̯a//ș-ã‿^{in}trat într-o cúrtè/ș-am jucát//nu ne̯-a cînta^{d} lău̯u-táru/nu nimicắle̯a//dăcît lăutáru...a cîntát nu cu...pă cu̯árdă/^{cu} [k] a-ntors i̯inu̯ers...arcúșu̯//șî făĉá așá^{1} /lăutáru/cu a [k] nú cu arcúșu/i̯ĩvers/cu lèmn-ŏla a lu arcúșului̯//șî noi̯/u̯óki la...la lăutár/și lá‿vătàf//ș-àm‿jucát/ș-am sărít-o//dă trei̯ u̯ori//dómle/s-a făcú‿mai̯ bíne̯/nu ma‿i̯erá cum i̯ére̯a/da...tótuș...// [...]

[Cînd se termină călușul ?]

la termẽnárē...mérĝem de egzémplu la un.../am term^{i}nát...călúșu astăz^{i} d-ezém‿duminică//am jucát/și ástă se̯áră să termínă călúșu̯//báni care s-au̯ strĩs toț^{i}/báni/să numără báni/...și se̯á-ra/...faĉem últimu joc...care i̯éste/și...trîntím ste̯águ ju̯os//ádică am jucát/toț^{i}/dă termnát [k] sparĝere̯a călúșului̯/púneŋ gă-le̯áta cu v^{i}in în m^{i}iljócu... χ^{u}óri no̯ástre̯-acólo/jucăm t^{u}oț bi-ne/și după ĉe ã‿jucát bine/la o troznitúră a vătáfului̯/s-a aruŋ-cát s-a trîntít ste̯águ j^{u}os//s-a trîntí‿ste̯águ j^{u}os/am pus șî noi̯ bețili j^{u}os toț^{i}/...ș-an‿trecú‿pă lîŋgă găle̯áta cu vin//ș-am începú‿să b^{e}em//și dûp-aĉée̯a...am zis: "cîd‿bem ?" "pî‿la ziu̯ă"//șî to̯ată no̯apte̯-ä^{e}ä/núma bem//și ĉe rămîne dîm‿báni care i̯-aŋ‿strîŋs/îi̯ împărțím//ĉe nu/dacă i̯éste dă-mpărț^{t}i//dacă nu/äi̯ bem

---

[1] Gest.

toț^{ĭ}//că ásta nu ^{i}éste pentru ban^{ĭ}/ásta éste...obiĉéi̯u//plăĉéręa/ drắgostęa//și s^{î}‿nu lăsắm ^{u}obiĉéi̯urli//

[Același]

fasúle [și] ĉórbă

[Ce mîncare știi să faci ?]

să prăjắsc/să fac cartóf^{h}ī prăjî́ț^{ĭ}/..fasúle s-o fi̯erb/s-o zlii̯ésc...//

[Cum faci fasolea ?]

o pun‿ī ĩ‿u̯álă/o alég/pun ápă peste ęa/o spăl/o pun...pe foc/ și d-acólęa-i̯ pun dupắ ĉe dã...să f^{h}i̯érbe/-i̯ pun ĉęápă/r^{u}óșîi̯/și [ɛ]prăjắs‿ĉęápa/cu r^{u}óșili/cu bulión acóló...dacă nu i̯e róși^{i}/șî pun în‿ī...fasúle//șî dácă vręa s-o zlii̯ésc/n-o mai̯ prăjắsc//și i̯au̯ fas [ɛ] fasúlęa ș-o bất/i scot‿î zęáma ș-o bat//cu lingura//șî ...gáta am‿făcú‿fasúlęa zlii̯ită//

[Ciorbă știi să faci ?]

da//

[Ia spune, cum faci ciorba ?]

ĉó^{r}ba/tai̯...um‿pui̯ dă porumbi̯él sau̯ ĉe i̯éste/^{îl} ĉopắțesc/îl ...piĉérili/^{î}áripili/i̯inima/mațilī i le lapắd/dî i̯i [k] p^{h}ipota o ba^{c}‿șî ^{u}o sparg/ș‿p-órmă le [k] o spăl ș-o pun la foc// [ɛ] f^{h}i̯érbe/pun‿î́ róșii̯ili/pun‿î...^{u}oréz sau̯ f^{h}idắ/șî p-ọrmă am pus‿î ĉápa/ prăjî́tă/ș-am‿făcút ĉórba//

stérpu ĉe eléna
ū́șpe an^{ĭ}

828. RADOVANU [ALR I, 954; WLAD, 464]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1968; BM, VN, MV; transcriere: MM

să treerá cu cái̯i̯

vine̯á şî să pune̯á...snópi dă grîu̯ îm‿picu̯áre̯-aşá/rîn‿rînd/şî̂ să băte̯á um‿par îm‿miʲlócᵘ/îm‿miʲlócu ắrii̯-ăi̯a/o făĉá pă ári̯e o săpá cu...ápă şî cu pái̯e/pune̯á [k] o băte̯á bíne/şî̂‿p-órmă aduĉá grîu̯u//ave̯á o fúni̯e/pune̯á um‿par ⁱnaltu-m‿miljócᵘ/şî-nĉepe̯á cu cái̯i hăi̯ hă‿hăi̯ împrejúr hăi̯ ! hăi̯‿hăⁱ ![!!]//şî băte̯á băte̯á pînă cîn‿pă úrmă vine̯á şî-ntorĉá grîu̯u i̯ară o̯améni cu fúrĉile/şî̂‿i̯ár îi̯ lu̯a la bătái̯e//şî̂‿după ĉe...îl scuturá/nú tógma bine̯-aşá/că ĉe să.../şi vine̯á pă ᵘúrmă şî da pái̯le̯-ále̯a afáră/şî strînĝᵉá grîu̯u la şte̯ájâr ai̯íĉa la páru̯-ăla/şî îl...îl lu̯a cu lopéţili̯ şî-l vînturá//şî̂...rămîne̯á grîu̯ mult în...îm‿pái̯e/în...//lúcrurⁱ...vek//hai̯ ne̯-a veni‿maşînile/dac-a-nĉepú‿să vii̯e maşînile/trei̯erá u̯ámeni/şî̂ hái̯da hái̯da !//i̯áca că ástăzⁱ...a veni‿combai̯inele̯-áste̯a/şî̂‿mă ui̯tám/ave̯ám grîu̯ pă lîngă vi̯i̯a únde am acoló/ş-a veni‿combai̯inile/-a lu̯a‿ş-a rămás pái̯ile//"mă" zîc/"ĉe le fáĉe ăşti̯a la pái̯le̯-áste̯a ?"/şî̂‿cîn‿a veni‿maşîna‿ai̯a dă-mpaketád‿balóţⁱ/[!] le̯-adunáşî̂ le̯-a făcút/"mă" zîg/"máre méşterⁱ/mă" zic//

agápii̯e me filipᵘ
şáptezeşîşáse [de ani]

vi̯i̯a

vi̯i̯a care̯-o ave̯ám noi̯ i̯ere̯a...indiĝénă//ş-a venit şî̂/spune̯á bătrîni nóşti/c-ascultám şi̯‿i̯o atúnĉa da/că o...ᵘo strică filocséra/s-a uscát//ne̯şte germúj‿la rădăĉina i̯ei̯/ş-a uscát-o̯//şî̂‿pă úrmă‿

a venít vⁱíță...d-ásta cáre-i̯ acúma/hibrídă/s-a-ncepút să púi̯e/ ș-atúnĉ am pus șî̂ i̯o i̯ar...hibrídᵘ/șî...să fáĉe ũ hi̯ [k] nú [ɛ] ca ástẹa nóbil/da...să știi̯ că-i̯ bunᵘ//

[Cum pui via ?]

ā...úni o púne cu cazmáu̯a/sápă grọápă dă...ĉin̦ʲ zéĉe ĉentimétri/îm pămíntᵘ/ál̦ți o punẹá c-un tîrnăcóp așá-n jos îm pămînt/ punẹá acoló bătẹá bine pămîntu/șĩ ánu dîntii̯ îi̯ fáĉe mușuróii̯ᵘ/al dói̯lẹa an ī...o tái̯e c [r] capu̯-ăla care i̯ése dîm pămîntu̯-ăla/ dîm mușurói̯u̯-ăla acólo/o ĉepui̯éște/șî ᵘo.../al tréi̯lẹa an̦ fáĉe strúgurʲ//șî-ncépe să rodẹáscă pă úrmă//

[Și pe urmă ce mai faci cu strugurii ?]

dacă culéĝem strúguri/ne dúĉem acólo cu cóșurle/cu cărúța/-i̯ púnem acólo...vinim acásă/șî an̦ făcút o cutíi̯-așá/línu-i̯ zícᵘ/șî-i̯ púi̯ᵘ ĩ línu̯-ăla acoló/îi̯ mustím bine-acólo șî-i̯ púnemu-n̦ línu̯-ăla/ șî cúrĝe núma frúntẹa//șî...púnẽ la butọái̯e//

[Același]

spunẹá bătrîni nóștri

spunẹá bătrîni nóștri/că cînd i̯erẹá túrĉi/cîn̦ vinẹá túrĉi fuĝá la pădúre/toțʲ/șî̂ dacă te prindẹá túrcu...în̦ casă/ᵘor te bătẹá/pă ᵘúrmă pînă dormẹá/îi̯ plimbái̯ calu pă bătătúră/șî...i̯el să culcá în̦ cásă/șî̂ dă frícă bi̯étu ᵘom...//șî cu cúza/cum̦ vă spuséi̯ᵘ ...dac-a venít/bătrîni nóștri ne spunẹá cum a [k] s-a uníd romînii̯a cu...moldóva/s-a formát țara mai̯ máre/ș...pᵉ-órmă s-au̯úde că ar fʰi vinítă...brătii̯éni s-adúcă um prin̦s străi̯ín//șî l-a adús pă ...régile cárol întíi̯...prin̦z dĩ hóhseleolérn/cum îi̯ spúne//șî l-a adús p-ăla rége-n țară/șî...pă cúza zíĉe că l-a puz d-a i̯iscălítᵘ...pă spinárẹa lui̯ că abdig-adica plẹácă dîn țară//a plecát/

548

şi̯-a lu̯at soţíi̯a şi a plecá dîn ţáră/şî a rămáz régile conducătóru ţării̯ romîneşti//așá că şî régile cárol întîi̯ p-órm-a veñít războ̯i̯u/şî spuneá-n ⁱistóri̯e/zîĉe "síre"/adícă réĝe "treji dúnărea pă unde vo̯i̯éşti/sup ĉe condi̯uţi̯uúni/víno-n grábă/cáu̯za creştínă-i̯ pi̯erdútă"/a ziz rúşi lu réĝile cárol//şî i̯el a trecú cu armáta la vⁱidin/ş-a tras túrĉi o bomb-acoló/şî i̯el a salutát-o réĝile cárol/"úi̯te-ásta-i̯ múzica ĉe-m pláĉe"/ş-a trecút cu armáta şî réĝile/la plévna unde s-a-ŋconjurát acoló//şî spúne cártea i̯istóri̯a că i̯-a-ŋconjurát trei̯ luni dă zíle//şî spuneá um bătrîn al nóstru d-ai̯ij dîn sat/că"măi̯ tái̯că ĉ-am păţi noi̯ acoló/ploúa/şî i̯o-nĉiŋ" zîĉe "cu ĉentúra acólo/m putrezise" zîĉe "p-ai̯íĉa¹ cămáşa" zîĉe "că plou̯á-ntrúna/şî noi̯ stam înconjuráz ...//şî ʰozmán páşa-ntr-o búnă diminéaţă a vru să spárgă fróntu/şî n-á putú" zîĉe/"ş-a predát sábi̯a" zîĉe/"únui̯ colonél romîn"//

[Asta ţi-a povestit un bătrîn.]

ē ! ᵈa//spuneá bătrînu-ásta...stáncu díncă-i̯ zîĉá lui̯/cîn am plecá noi̯ la războ̯i/ne-a ⁱişî nai̯ínte ş-a-nĉepú să plîngă/"nu ştiz voi̯ únde vă dúĉez măi̯ tái̯ĉă//ĉ-am păţi noi̯ pă şaptezeşşàpte !"/şî plîngᵉá...bătrînu//

[Acelaşi]

casa

aduĉám meşteru/cáre...ascuţeá pári/pari groşi/şî după ĉe ascuţeá pári/s-aduná doozeşi trei̯zej dă u̯amini la...urzeálă așá-i̯ zîĉea//şî cu meşteru care i̯ereá togmitᵘ...vineá şî băteá pári la rînd/puneá cosoroaba/şî ziu-ai̯a atît lucrá/urzeála//şî pă úrmă ᵘómu cu cîzvá u̯ameni ai̯ lúi̯/şî dîn casă/băteá pai̯énte/pînă cînd...făĉá toátă casa-m pai̯énte//şî după pai̯énte...aduĉá

---

¹Gest: peste mijloc.

pămî́nt^{u}...îl călcá cu ápă/îl ^{u}udá bíne/l-amesticá cu pá^{i}e/şî zis^{u}...făĉá cocolǫáşẹ-aşá dă pămînt...şî́-l aduĉá şî álţi bulgărẹa/ îl băgá pî́nte pai̯éntẹlẹ-álẹa//şî după ó săptămînă/...i̯ér^{e}a cald vára/să ^{u}uscá/ş^{î} p-órmă-nĉepẹá cu lip^{h}i̯ála//i̯e al pămîntu-l...îl aduĉá/pămî́n dă...lip^{i}it aşá-i̯ ziĉá/ăla i̯erá.../ş-ăl...să ^{u}uscá lip^{h}i̯ál-ai̯a/vinẹá l̥ lipi̯á a dóǫa ųáră/l̥ lipi̯á a trei̯a ǫáră/pînă cîn...credẹá că i̯e bun dă dat cu var//netezẹá bine şî venẹá şî da cu var/punẹá uşíle feréstẹle/ş^{î} să formá cása//şî cu tréstii̯a/ aduĉẹá un...méşter care ştii̯á să bátă.../punẹá znop^{h}/şi-i̯ legá cu sî́rmă/şî lųa cu ăla...ş^{î} bătẹá tréstii̯a/că dacă i̯e [k] o baţ^{i} aşá/rămî́ne núma búturi̯-éi̯a afáră/să [k] pǫátẹ-az văzút^{u}/rămîne uņ fel dă...şindrilă/a^{j}a-i̯ ziĉám noi̯/rămî́nẹá/şî ųō bătẹá pînă sus ş^{î} pă úrmă acólo sus îi̯ bătẹá um... [k] lăsá d-un métru şi ĉeva/îi̯ legá znopşór^{i} miĉ^{i}/şi-i̯ punẹá um pléter aşá-i̯ ziĉá/şi-i̯ bătẹá ş^{î} p-ăi̯a/ş-o aranjá/şî ţinẹá cîte trei̯ze^{j} dă an^{i}/dac-o-ņvelẹá...i̯erá méşteru bun şî tréstii̯a búnă//

[Pleterul cum era ?]

pléteru i̯erẹá znopşór^{i} miĉ/mai̯ groş^{i} áşá ca mîna...şî legáţ^{i} cu...sî́rmă...o distánţ-aşá dă doozej dă ĉentimétri d^{î} la búture/ şi-i̯ împletẹá sus^{u}...pă vî́rfu la tréstii̯a caré i̯e^{r}a bătútă î sus aşá/ai̯a o bătẹá/o bătẹa ş^{î} p-órmă o-ntorĉá ş^{î} p-aẹa/ş^{î} cu pléteru-ála cu tótu...venẹá şî...să formá cása...ņvelítă cu tréstii̯e solzéştẹ/-aşá-i̯ ziĉá//

[Acelaşi]

[Din viaţa subiectului]

mi̯-a işî́t o cárne-ņ sp^{i}inare ui̯tẹ-atî́t [1] /şî-ņ zíųa dă nălţáre-aņ foz la bucuréşt/ş^{î} my-a tăi̯át-o/ş-ã răgnit/că nu my-a făcu să mi̯-amorțẹ́ască/că dacă tréĉe dă șáptezej‿dă anⁱ/nu-z‿mai̯ fáĉẹ// ș-an̯‿zbi̯erád‿d-an̯‿zis i̯e cápu mi̯eu̯ dătunát//ș-éte mă du̯árẹ//i̯e vindecátă/da mă dọáre năuu̯ntru//da !//am suferínță/cînd i̯e nọáptẹa nu mai̯ poĉᵘ//ĉe să mai̯ ?/mai̯ i̯e zîle mámă !//

---

[1] Gest: cît pumnul.

[Bătrînețea e mai grea.]

ai̯ ! să nu-mbătrîniz‿mînca-v-ar mái̯cạ !//să his‿sănătọásẹ/șî̂‿ să nu-mbătrînițⁱ !//

[Să murim de tinere ?]

păi̯ să nu muriț/d-ái̯a zic/să his‿sănătọáse șî̂‿să...nu-mbătrîniț/să hiț așá...//[...]

máma a râmás cu nóo copⁱii̯ văduvă/ș-a dat șⁱ‿i̯a fo...șase la șcọálă/ș-ăi̯lánțⁱ nu nẹ-a dátu̯/n-ávẹa cu ĉe//lu̯am o bazmá dóc‿trei̯ ín̯se/că i̯erẹám șase féte/o lu̯am dă ⁱîșam șî̂‿noi̯ pînă la ápă-n̯-cólo/că i̯erẹá săracă/lúmẹa atúnĉ i̯erẹá săracă răŭ//

[Cum a rămas văduvă mama ?]

táta/dă ĉe [k] avẹá doi̯ cai̯ bunⁱ/noi̯ am̯‿fost tóz‿miĉⁱ//șî s-a dus píste ápă să i̯a um‿butói̯ dă la un negustórᵘ/șî̂‿cîn̯‿s-a-ntórs/a fost gáță pă árĝeșu̯-ăsta/dacă l-o...știi//șî cînd a trecú‿pă árĝeșᵘ/a trecút întîi̯ um‿butói̯ dă vin/șî-n úrma la ăla‿a trecút și i̯el//s-a scọfundát cái̯i șⁱ‿i̯el a râmás cu sánii̯a pă.. șî̂‿cái̯i s-a scọfundáᵗ‿șî̂‿s-a dús pă sub gáță//ș-a râmáz‿dî‿ái̯a...bᵘolnáv//s-a bolnăgíd‿dă foc cu nóo copʰíi̯ șî să n-ái̯bă víte/... pămîn‿n-avẹa//

dumitra bogátu
șáptezeșinóo [de ani]

cîn‿a fost să nasc

úna [o fată] dă pă ᵘurm-acú/p-ái̯a o am la bucureștⁱ/am născút-o ...la un̯‿sat încọá/că pămîntu nẹ-a fos‿la obisléști[1]/ș-a vrú‿s-o nasc pă cîmp//"mî́nă móșule !" mai̯ i̯er^{e}á dă sat așá...mai̯ i̯ere̯á să zic ca la școálă mái̯ dăpárte̯//cop^{i}ílu s-a...apro̯ápe să i̯iv^{y}íse co̯ásta̯//a mîná‿móșu/ș-a dad‿dúmnezéu̯/d-abi̯á m-an‿da^{d}‿joz‿ la o cásă/ș-am născútu-n‿cásă//^{h}ai̯ [k] născú‿cop^{h}ílu/cîn‿a fost să nas^{c}‿cása nu s-a mai̯ putút/am îngețád‿dă jos‿d-acólo/am pus ș^{î}‿i̯o ĉ-am avút în‿cărúță/o tro̯áșă/o...//vine̯á cása piste míne/ ș-an‿strîns tot ĉopóru dă cătúnu̯-ăla//āșá !//șî a dad‿dumnezéu̯ s-a pus cu căldúră pă míne/i̯ere̯á pă la séĉere̯/încălze̯á cojo̯áĉ-afáră/cu guno̯ái̯e/încălze̯á cojo̯áĉe/mă [k] pune̯á pă míne̯// a da‿dumnezéu̯ ș^{î}‿m-a-nvii̯á‿ș-am născú‿cas-áe̯a//dacă nu i̯ere̯á s-o naz‿muréan‿cu cas-áe̯a acólo//e ! ș-așá am pățít^{u}//

---

[1] Obilești - fostul nume al unui sat învecinat.

[În casă de om străin ai născut, nu-l cunoşteai.]

ĉe să cunóz‿dómle/feméi̯a da țî́ță la cop^{h}íl pă príspă/móșu̯-a intrá‿cu cărúța/i̯o m-an‿da‿joz‿dîn‿cărúță/șî fuj‿năŭúntru/i̯ere̯á úșa dășkísă acólo/

da feméi̯-ái̯a zíĉe: "da ĉe cau̯ [k] ĉe vrei̯ feméi̯e ?/dâpă ĉe úmbli̯ ?"//

"da" zic "ĉe nu mă vez^{i} ?"//

feméi̯a‿atúnĉa și̯-a re̯vini‿șî i̯a//"au̯ ! păi̯" zíĉe "únde că n-am pat în‿cásă ?"/crescúse gîndáĉ/ș^{i}‿i̯ere̯á páturle date̯-afár// zíĉe "n-ai̯ făr‿dăcî́d‿jos"//ș-am așternúd‿jos/ș-am născút acólo/a venít o byátă bábă/știi̯á nu știi̯á/m-a moșî‿ș^{î}‿i̯a acólo//ș-așá am pățít// [...]

[La trei zile după naștere ce făceați, cum era ?]

cum i̯ere̯á ?/úi̯te...mása ásta/făĉá túrta mo̯áșî‿acólo/pune̯á o strákină cu făi̯ínă/o farfurii̯e/pune̯á báni mo̯áși̯-acólo/pă farfurii̯-ái̯a/ș^{î}‿pune̯á acólo/ĉa că i̯e ursitóríle̯/noi̯ așá-i̯ spune̯ám/că i̯e ursitóríle dă-l urse̯ázá pă ^{u}om//e ! șî pune̯á acólo//dimine̯áța lu̯a mu̯áșa...ș‿lu̯a făi̯ína/-j‿lu̯a túrta/-j‿lu̯a șî plecá/țúi̯ca ĉe-i̯ pune̯ái̯/că-i̯ pune̯ái̯ ş-ő sticlă dă băŭutúră̦/şî̂ plecá bába//aşá i̯ere̯á atúnĉ/da acú mai̯ faĉe̯-aşá ?/nu mai̯ fáĉe/nu !//

[Şi pînă botezai copilul, îl lăsai singur în casă ?]

îl mai̯ lăsái̯/îl mai̯ lăsái̯/ĉe-i̯ făĉá ?//pune̯áŋ‿cuţítu la pat^{u}/ púne̯am mătură/ ʾe ! ĉe fel dă ^{u}obiĉéi̯ ?/ĉe-i̯ făĉá mătur-àe̯a/-l păze̯á ?// e ! i̯ite̯-aşá/aşá i̯ere̯á atúnĉ/da acúma nu mai̯ i̯e aşá//acú ...i̯e álfel dă lúme/atúnĉ i̯ere̯á ál^{fel}/ş-aşá mai̯că//

[Numai mătura şi cuţitul le puneai ?]

acú [k] aşá mai̯că//

[De ce ?]

e ! ziĉáŋ‿că să nu vyi̯e...f^{h}íŋcă i̯e nebotezát/i̯e mic^{u}/să nu gíi̯e/...noi̯ aşá zîĉáŋ‿să nu gíi̯e ĉaz‿răŭ piste cop^{h}íl acólo[!]//

[Aceeaşi]

dóo féte my-a murit^{u}

dóo féte my-a murit^{u}//úna...a zăcút amîndóo/de ! úna nij‿dóo săptămîn^{i} în trei̯ zíle/şî úna...^{u}o săptămînă̦/că n-áve̯aŋ‿dóctor// ş-a muri‿cu zíle̯//şî nu my-a muri‿dă nim^{i}ig/dă dăŭók^{u}//ave̯ám uŋ‿cumnát/cîn^{d}‿vine̯á/ui̯te̯-aşá le‿ere̯á dă roscot [ɛ] gólu [?] //i̯ere̯á úna dă pátru an^{i}/şî ^{u}úna ne̯-a muríd‿dă... [ɛ] du̯oi̯ an^{i}/ş^{i}‿i̯el dă drágu lor/ui̯te̯-a [ɛ] mi̯-a dă^{u}oká‿fétile/ş-a muríd/dă dă^{u}o^{g}‿mai̯că//

[Şi n-ai avut ce să le faci.]

da mi̯-a da‿míi̯e-ŋ‿gîŋ‿că să f^{h}íi̯e dă^{u}ók^{u} ?/n-am avút^{u}/că nu i̯ere̯á dóctor îŋ‿comînă/nu i̯ere̯á ni^{mic}//da/acú i̯e lúme̯a s-a dăştep-tád‿mai̯că/nu mai̯ mo̯áre cop^{h}íi̯ la noi̯/d-ăi̯a dă-i̯ naşte/n-am mai̯ văzút^{u}/să mă crez^{i} !//ĉe le̯-o fáĉe nu ^{ştiu}/să púne cu ^{i}ijécţii̯ d-ále̯a/le dă/...ĉe le fáĉe/că nu mai̯ mo̯áre//

[Se şi nasc mai puţini.]

e ! a mai̯ înĉepú͜ să mai̯ îndeşáscą̆/nu ştiu̯ dă ĉe/s-a mai̯ îndeşî́t acú//ĉ-a făcú͜ tímpurl-éstę̣a/că...i̯e fú͜ an dacă n-o hi du̯oi̯/le vez...că fáĉe la copíi̯ !//

[Aceeaşi]

cî́nipa

primăvára...punęán̦ [k] cîn͜ punęám porúmbu/punęán̦͜ şî cî́nipa/o sęmănám acólo/um͜ pétec ĉ-avęám//să făĉ^{e}á cî́nipa/cǫálęa dâpă séĉere...s^{â}͜ făĉá cî́nipa ui̯tę-aşá^{1}/vinęá şī...în̦͜ cî́nip-ái̯a/[k] îi̯ spunęá la cî́nip-ái̯a că să fáĉe şî văráticã͜ i̯a/^{i}işá úna/-n̦florę́a aşá dă i̯ęręá...în̦florítă/şî álta mai̯ pă supt i̯a/ái̯a făĉá sămî́nţă//ş-ái̯a i̯ęręá... [k] ^{i}işá mai̯ nai̯ínte/ş^{î}͜ ne͜ ^{d}ĉęán̦͜ ş-o adunám p-ái̯a pă dasúpra aşá/făĉám mînúş^{i}/ş-ái̯a-i̯ ziĉám cî́nipă văráticą̆/c-o culęĝám mai̯ nai̯ínti̯//şî...ái̯lántă/să coĉá sămî́nţa͜ ái̯a/ş-o adunã/͜ş-o bătęám/ş^{î}͜ o duĉán̦͜ la lac^{u}/la ũ͜ lac acólo unde avęam lac^{u}/ş-o băgám ĩ͜ lac^{u}/o ţî́nęam/ţinęám p-ái̯a mai̯...văratic-ái̯a cáre-s͜ spui̯/o ţînęán̦͜ fo trei̯ zílę//ş-o scotęám/o spălám b^{y}íne/o̯-aduĉám acásă/^{u}o uscám/şî...ne punęam pă i̯a ş-o meliţám...cu méliţă//o meliţám/cînd avęám...tim^{b}͜ dă i̯a/o zbiĉulám/o dam pîm͜ méliţă/o dărăĉám/o făĉán̦͜ cai̯ere/ş^{î}͜ cîn͜ nę-astîmpărám/ca cum i̯e timpu̯-acú/torĉęám/ş^{î}͜ fă [k] torĉám in d-ăla/cî́nipă d-aęa//ş-aşa-i̯ făĉam//

[Aceeaşi]

táta lu tatái̯a

táta lu tatái̯a a fost în͜ î...într-o pădúre cu tatái̯a să tái̯e lémne//noi̯ îl numim moş ráţă/pă...táta lu tatái̯a/şi...a fost în pădúre/acólo a lăsát͜ î cái̯i/a tăi̯át͜ î [k] s-a dus ca să tái̯e

---

[1] Gest: cam de 1 m.

lémne//a lăsá‿cái̯i/a legád‿dă cărúţă cái̯i/şi au̯ plecát//în‿sfîrşit/cîn‿au̯ [r] au̯ ajúns la vro...ᵘopt métri/au̯ au̯uzít‿î/avẹáu̯ şi̯-úm‿mînz/l-au̯ lu̯at/au̯ vru‿ca să-l lasẹ-acásă/da nu s-a...putút să-l lasẹ-acásă/s-a ţinút meréu̯ după sánii̯e//şī a au̯uzí‿mînzu la vro ob‿métri ca s [ɛ] rînkezá mînzu//s-a-ntórs tatái̯a.../

ĉe "i̯-áu̯uz tátă !"//

ĉe/"nu i̯e nimíc/ţi s-a părú‿ţíi̯e dă frícă"//

mérĝe ĉe [k] i̯ar mérĝe/ĉe/"au̯úz tátă ! meréu̯ rînkázǎ"//

zíĉe "ē ! ţi s-a părútᵘ"//

a mai̯ mers/cîn‿a au̯uzí‿s-a-ntors/avẹá furcói̯u topóru/tot/ i̯erá pusẹ-acólo/topóru şī tîrnacópu lẹ-avẹáu̯ îm‿mînă//s-au̯ dus acólo/şī cîn‿au̯ văzút [ɛ] au̯ văzút‿î...mînzu i̯erá julíd‿dă um‿piĉór/i̯era piĉóru aprọápe...rupt//s-au̯ alergát [k] au̯ alergát‿î lúpi/dar nu au̯ putú‿să-i̯ prindă//pe úrmă a lu̯at sanii̯a/şī cu tọáte că s-au̯ kinui̯ít fọárte mulᵗ‿ca să mẹárgă pîntre pómi dîn pădúre/au̯ [r] au̯ lu̯a‿sanii̯a/şi̯-au̯ plecát‿î únde şi̯-au̯ alés un‿log‿de tăi̯át lémne/şi au̯ tăi̯át/cîn‿a văzút [k] a lăsát mîncarẹa/mîncárẹa pe care ᵘo avẹá/a lăsát-o în codírlă//atúnĉ...lúpu nu se [r] se mulţumíse cu atît/s-a ᵘurcát‿î [k] a‿au̯uzít...a‿au̯uzít‿î zdrăngănínd‿î...álde tatái̯a‿a au̯uzíd‿zdrăngănínd codírla//s-au̯ dus acólo şī pe lup l-au̯ prins‿î cum i̯erá cu...lábele din fáţă i̯eráu̯ sus pă...codírlă/ca să mănînĉe mîncáre//şi a lu̯at‿î furcói̯u şi i̯i l-a înfípt în búrtă//pẹ-órmă l-a omorît şî l-a pus în‿cărúţă [k] în‿sánii̯e/în dricu dă la sánii̯ẹ//au̯ tăi̯á‿lémne/şi au̯...în‿sfîrşít au̯ plecát acásă//cîn‿au̯ venít acásă/prim‿pădúre/li s-a au̯uzít‿î...fojnet/s-a au̯uzít un‿î murmur aşá de lupᵗ//

moi̯‿ráţă a zis: ĉe "ai̯ să mérĝem mai̯ répede că...şi ţín-te bíne din‿cod [k] ţín-te bine în sánii̯e/să nu cazᵗ !"//avẹáu̯ o i̯ápă/îl numẹá tăfălúg pe...cálu/şi pe i̯ápă o numẹá maríţica//au̯ plecát/și i̯-a spus/"țin-te bine ! că...fug táre cu cái̯i"//au̯ [k] i̯-a dad‿vre̯o trei̯ pátru bíĉe la cai̯/și̯-a-nĉepú‿cái̯i să fúgă//în tim^{p}‿ĉ-a zvîgnít cái̯i/î tatái̯a a căzú‿diŋ‿cărúță/au̯ [k] a căzút cu gítu și a ^{i}intrát‿î cu gîtu apro̯ápe jumătáte în‿î [ɛ] în zăpádă/se scufundá//atúnĉ lúpi pe care i̯eráu̯ î͂‿úrmă/pe tatái̯a l-au̯ lu̯at‿î [r] l-a lu̯at [k] i̯-a sfîși̯i̯át puțină cárne dîn‿î [ɛ] dim‿ búrtă//

acúma/s-a da‿jos cu furcói̯u și lúpi toț să ține̯áu̯ la colț// au̯ lu̯at‿î [k] l-au̯ lu̯a‿pe [k] l-a lu̯a^{t}‿pe tatái̯a și l-a sui̯ít în cărúță [k] în sáni̯e/l-a legát acólo că-i̯ i̯erá.../nu mai̯ ș^{t} [k] nu mai̯ i̯erá îŋ‿fíre/l-a legát cu fúni̯a dă lémne d-acólo/și̯-a venít acásă// [...]

pînă-ntr-o zi s-au̯ lu̯a‿la ĉártă//acúm dacă s-au̯ lu̯a‿la ĉártă/ zíĉe "copíi̯i mei̯"/a spus tatái̯a/"copíi̯i mei̯ n-áre ĉe cău̯utá la tíne [k] la matále și nij^{i}‿matále să nu mai̯ vii̯ la míne̯"//gáta ! n-a mai̯...vorbít//i̯ar álde mămíca...să duĉe̯á acólo/că i̯eráu̯ copíi̯/ca și nói̯/cum nu ținem nói̯ con^{t}/nu putéŋ‿să stăm ĉertáț^{i} an^{i} întrég^{i}//și se duĉá acólo/și i̯éi̯ nu i̯eráu̯ aventíșt^{i} a [k] adventíșt^{i} álde...máma-bătrînă//și...în vréme̯a dă [k] îŋ‿crăĉún așá/a tăi̯á‿pórcul/și i̯-a dat/álde mămíca s-a dus atúnĉe̯a/î kar îŋ‿zíu̯-aĉéi̯a/și...al [k] máma-bătrîna făĉá...făĉá prăjáni̯e... frigá bucățéle//acúm dacă mămíca să duĉá cu...álde tánti viorica ne̯a iu̯ón/să duĉáu̯ acólo/le dăde̯áu̯ șoríș‿ș^{î}‿le spune̯á că i̯éste cre̯ástă dă cocóș//să duĉá/vine̯á acásă cu cre̯as [k] cu...șoríĉu și...

tatái̯a "ĉe‿e ?/ĉíne v-a dat-o ?"//

"ne̯-a dat-o mamái̯a"//

ĉe "păi̯ ĉe-i̯ ásta ?"/

"cre̯ástă dă cocój/matále ști cît ^{i}e dă bună ?!"//

556

ĉe "i̯a să văd șî i̯o !"//cîn...mușcá/îi̯ i̯erá scîrbă/nu să obi̯nuíse//i̯-a bătút/i̯-a bătút/și nú să mai̯ duĉá//atúnĉ máma-bătrîna să ținẹá tod dă rélẹ//ca să...să dúcă la i̯a/că moj rátă plecásă la lúcru/la colectív [k] la ĉeapẹá[1]/și...vinẹá sẹára/i̯ar î mámei̯-bătrîne-i̯ i̯erá urît...să stẹa síŋgură//le kemá/făĉá...băgá óọo în sóbă șî le coĉá/și ca să víně álde mămica la i̯a ca să stẹa să-i̯ [k] nu-i̯ fi̯íi̯e urît síŋgură/coĉá/zíĉe "veníț astă-sẹáră că vă fac î coĉ [k] coc óọo în sóbă"//

cîn auzẹá álde mămíca/"ĉe mai̯ ?/mérĝem acólo"//și-n fíi̯ecare sẹáră așá le păcălẹá//

morárŭ ĝe zaharíi̯a
únsprezeĉe anĭ

829. DRĂGĂNEȘTI-VLAȘCA [ALR I, 926]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

[Treieratul cu cai]

i̯erá...lézne și cu cái̯i [de treierát]//úi̯tẹ-avẹái̯ ũ loc așá/...în ĉẹrcoferénță dă...dóozăẑ dă métri/să bătẹá um par ai̯íĉa[2]-m mijloc/să legá pátru cai̯ la rînd/c-o fúnii̯e lúŋgă/să băgá grîŭu î ári̯a ạẹa/în ĉircoferénța ásta/znóp lîŋgă znop...și băgá cái̯i i̯a//și-i̯ luu̯á așá la-mplimbáre pă...pă znópi ăẹa...pátru cai̯/únu lîŋgă áltu//îi̯ împlimbá așá/pînă cîn să strîngá fúni̯a tọátă pă páru ăla...ș-ajungá cái̯i la páru ăla//pă úrmă-i̯ întorĉá/aminterĭ//punẹa p-ásta dî i̯íĉ[3] la márĝine/și p-ăllántu-l punẹá i̯ĉ/și-i̯ luu̯á pă stî́nga‿așá/ca s‿să dăsfáșure fúnii̯a/ĉe ^{i}erá-mfăşurátă/să dăsfăşurá tóată fúnii̯a/cît i̯erá dă lúngă/pînă înĉepe̯á s‿să strî́ngă i̯ar/și i̯ár vone̯á/să strînĝe̯á pînă la...páru̯-ăla//i̯ár întorĉá cái̯i/i̯ár îm‿pártea‿ásta/i̯ár să dăsfăşurá//ș-așá că trei̯erá/pînă cînd^{î} făĉá pái̯ili̯-ále̯a zob/șî grî́u̯u cădeá la fun‿/șî pái̯i^{li} dăsúpra//mai̯ i̯intrá lúme̯a și le mai̯ răfăĉá cu fúrĉili/ca să...s‿să bátă tod‿grî́u̯u pînă jos//șî dăpă ĉe să băte̯á vráfu ála/să pune̯á cu lopéţili/trăĝá grî́u̯u la o párte/ș‿l-aruncá‿sus cu lopáta/șî-l vînturá//așá i̯erá//

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producție.

[2] Gest.

[3] Gest.

radu kíru
óbzăẑ‿dă an^{i}

s-a bolnăv^{y}í‿dă fócu băi̯éţilor

[Soţul] s-a bolnăv^{y}í‿dă fócu băi̯éţilor/că dácă ne̯-a murí‿băi̯éţi̯-amîndói̯ la razbói̯/...doi̯ am avú‿ș-amîndói̯ a múrit//ave̯am‿î nișce cai̯ și noi̯ atúnĉ/cum i̯ere̯á/acú mai̯ rar cáre mai̯ áre//să dĉá cu cái̯i-m‿pădúre/la i̯árbă/șî...i̯eu̯ îi̯ ^{s}ĉam:

"bíne/mă górge/tū"/zic "mai̯ mult ai̯ plîns tu ca míne mă/dă băi̯éz^{i}"‿zic/"dă ĉe tu așá ?" zic//

"ei̯ mui̯ére"/núma l-au̯uze̯ái̯//"păi̯/tu te duĉ la ápă/...te duĉ la um‿péște/te găséșt^{i} c^{u}‿feméi̯a‿ái̯a/cu̯-ái̯a/mai̯ rîz‿/mai̯ spui̯/mai̯ ascúlz‿la áltu mai̯...da i̯eu̯"/ĉe "mă duc cu cái̯i ș^{î}‿tóată zíu̯a" zíĉe/"mă pui̯ pă gîndur^{i}/mă [r] mă pui̯ pă brînĝ‿așá/ș‿tuátă zíu̯a mă gîndés‿că dácă nóu̯u ne̯-a murí‿băi̯éţi amîndói̯/ĉe̯-om mai̯ fáĉe?"

ĉícă l-a găsí‿dóctori cū crei̯eri túrbur^{i}//...da//șî nú făĉá álĉeva//nū mă băte̯á [...] nu zicá nimíg‿/nu nimíg‿/dăcît plecá d-acás//ánu dĩ‿ úrmă plecá d-acás...áe̯a‿e//plecá d-acás//dácâ mă vede̯á că i̯au̯ um por^{g}‿d-íĉa/să-l duc în‿cúrte dî́ncolo/trăĝá o

558

sore̯áță d-ále̯a vék/ș-o lu̯a-m‿mînă ș‿plecá//că i̯el să ᵈĉe la bucureșt ͥ//nu-ș mai̯ da se̯áma//plecá/cu púșca s‿ʰi dad‿dăpă i̯el... nu [r] nu-l prínde̯a//éi̯...ã‿șăzt așá/ã‿șăzt așá...amărăĉúne/am vorbít ᶜᵘ‿toț ͥ ășți̯a mári/cu pópa-i̯ spune̯ám:

"părínte/ĉe fac ? să dúĉe pă undevá să-ñe̯ácă/fáĉe/ĉe să mai̯ fac ?"//

"túșă ánco vez ͥ dă i̯el/că dácă să dúĉe undevá ș ͥ‿să pi̯érde/ sau̯ ĉíne ști̯i̯e cum/îl cálcă fo mașínă ᵘor/tod‿dumne̯atá răspúnz ͥ ...că n-ai̯ văz‿dă i̯el"//

am văzú‿dă i̯el ũ‿an dă zíle̯-așá/dă...dă mă speri̯i̯ásim dă cap //n-áve̯ã‿sâ mă du‿nicîi̯i̯ír ͥ//venise...la ũ‿lăsád‿dă sec/acú cîn‿să lásă seg‿dă crăĉún/veníse fata‿ásta dumítra la míne/și făĉám niște mîncáre/nu ști̯u ĉe făĉám acólo ș‿noi̯/să lăsắ‿sec cu tóți̯//i̯el i̯eși dîn‿caz‿dă cólo/să dúse pîn‿cúrte-ncólo/vení/...mai̯ șezú în‿ cásă/i̯ár i̯eși...afar...ș‿să déte̯-acole̯á-ntr-un‿colț/i̯erá-n dănai̯ínte̯a cási înkís cu níște sore̯áță//

da i̯eu̯ zig‿"dumítro"/zîc "i̯a‿úi̯te cum îi̯ trémură mîi̯nil‿lu tát-to" zic//

cînd să súi̯i pă príspă...l‿văzúi̯ așá/c-odátă s-aplécă așa... dé‿ ͥîc/cîn‿să súi̯i pă príspă/pîn‿la úș-acólo//da i̯eu̯/mă repezíi̯ p-aco‿pă lîngă sore̯áța áe̯a..i̯úte i̯úte i̯út ͥ...da trecá ũ‿ᵘom pă líni̯e/zic î:

"fʰí-țe̯-ar pisica‿a nai̯bi"/da i̯o dînadíns/că-l văzúi̯ i̯eu̯ că s-aplécă ᵘodátă//"f ͥ-țe̯-ar pisica‿a nái̯bi"/zig‿"dă-o nái̯bi-ncó- lo"//nu pisică nᵘ‿nimíc//cîn‿să hí [r] să hí i̯intrá‿la foc/că i̯ére̯a cam‿î...jos prágu/căde̯á...acólo//l-ã‿lu̯ád‿dă mînă binișór/ ș-am mers în‿cás/îl dătéi̯/stătú pă pat/...dácă stătú pă pat acó- lo/déte dumítra/făcúse niștē biscui̯íz‿d-ăi̯a/nu ști̯u ĉe șî-i̯ dau̯ fo doi̯ trei̯ îm‿mîn-așa șî...să ui̯tă așa la i̯éi̯/...întínse mína... ndărắt//nú i̯-a mîncát//mi-i̯ déte-ndărắt//púse capᵘ‿pă căpătîi̯ şi̯-aşá[ɛ]a fos‿cu cápu pus pă căpătî́i̯//nú s-a mai̯ sculád‿d-atúnĉ// a zăcút pátru zíle̯//nᵘ‿s-a...n-a mai̯ mî́n̦cad‿nu/dăcî́t î́i̯ dam ap-aşá/şⁱ‿cî́te nițél vʸin cu...cu lín̦gura‿aşá da nᵘ...la pátru zíle s-a‿aflát mort//

án̦ca i̯órgu máreş
şápteşĉínĉ [de ani]

cî́nipă

să...sámână sămî́nța‿acólo/lásă ũ‿log‿la porúmb acólo/şî sámână sămî́nța/d-aĉí ã‿săpát-o cu sápili/că...n-a pus-o dă cî́nd a pus porúmbu cu plúgu/...ã‿săpát-o cu sápili̯-aşá/d-am în̦vălit-o̦//ş‿s-a făcú‿níşte cî́nip-aşá dă frumu̯ásᵃ//şî am adunát-o/...am adunát-o d-acoló/şi̯-am venít cu i̯a/ş-am pus-o dâ s-a ⁱizgorî́‿cu sămî́nța ái̯a/o ții̯ trei̯ zíle púse̯-aşá grămádᶦ/mînúş mînúşᶦ//d-aĉí am întíns-o/şⁱ-a stat o zi dóo pî́n̦‿s-a uscát/şî...am bătút-o/şi̯-an‿dús-o la gî́rlă/ᵃm băgát-o-n̦‿gî́rlă//şî‿stă-n̦‿gî́rlă o săptămî́nă ş-o zi//d-aĉí ã‿scos-o dî̂n̦‿gî́rl-am...lucrát-o am...

[Cum ați lucrat-o ?]

ã‿scos-o dî̂n̦‿gî̂rlă/ã‿spălát-o şi̯-ã‿scós-o dî̂n̦‿gî̂rl-am veni‿cu i̯a acás/s-a ᵘuscát//d-aĉí am pʰisát-o...pă lémne̯-aşá cu săcúre̯a/cũ múkii̯a‿adic-aşá//după ĉe̯-am pʰisát-o/ã‿zbiĉulát-o d-ũ‿lemn aşá/d-aĉí an‿tras-o-m‿melíță ş-ai̯a i̯e gáta̯//pă úrmă s-o dărăĉím/s-o fáĉen̦‿cái̯ere//aşá zíĉem noi̯ de...cái̯ere̯//şî după ĉe̯-om̦ fáĉe̯-o cai̯ere...la i̯árnă cîn‿õ‿şáde̯a/ toárĉẽ ş noi̯ cî́te nițic-acólo dă ...pătúră/dă...áță/dă ⁱíțe/dă ĉe se găséşte//

[Aceeaşi]

ţigánu la vî́nătọ̯áre

ţigánu s-a dus cu rumî́nu//l-a lu̯a‿rumî́nu şí pă i̯el...şi/

"bắ" zíĉe "aí̯ púşcă ?"/zíĉẹ

"aí̯ rumî́nico/să merg ş‿i̯o cu tínẹ"

"hái̯de mắ/să mérĝ"//ᵃcúma/dácă i̯e la pázắ/la pázắ/s-a termẹnát//s-a dus rumî́nu cu i̯el/i̯-a fắcu‿loc acoló/

"bắ"/zíĉe "stai̯ ací"/zíĉe "úi̯te că o să víi̯e...i̯e cólnic colẹ́a/cólnic şi-m‿párteạ‿ásta/líniịa i̯e-m‿fáţa ta/şi i̯ei̯" zíĉe "trébui̯e să i̯ásă i̯épuri şi"...zíĉe "vez că i̯el cîn‿i̯ése" zíĉē "nú fúĝe /cîn‿a i̯eşíd‿la líniịe/sáu̯ la cólnic i̯el şáde/zíĉe "şi...să báte//dă cu piĉóru şi şáde în...în piĉu̯árẹ-aşa/să úi̯tă şî-ncoló şi...tu cî́n‿l-ai̯ văzút...atū" zíĉe "cîn...să bátẹ‿i̯el/atúnŝ‿să tráĝ ĩ‿i̯el"//romî́nu zíĉe "úi̯te/mă du‿ş‿i̯eu̯ coló aşá" zíĉe "i̯eu̯ nú mă dug‿mai̯ dăpártẹ/úi̯tē coló aşá" zíĉe "sun‿ş‿i̯o aĉí"// fíi̯ecáre dácā şáde la pázắ...să nu stẹ́a la-m‿párteạ ái̯a că-l vẹde...tráĝe coló/să-l împúşte p-ắla//fíi̯ecáre să dă ca să ái̯bă láturli/ [ɛ] adică ca să pọ́ată să trágă cu...púşcạ//ˢ-a duz‿rumî́nu/s-a aşăzát/şáde...ᵃ‿fost împurĝínd//cîn‿au̯úde póc !/

zíĉe "mă"/zíĉe "al drácu ţigánu" zíĉe "a i̯eşít" íĉẹ//"cam înfundát"/ĉe "l-a lu̯at ásta"//acú rumî́nu zⁱĉe/"mă duc"/zíĉe "ţigánu" zíĉe "te pomenéj" zⁱĉe "ĉíne ştíi̯e ĉe-i̯...cîn‿mă duc" sĉe "tot ĩ‿lócu-ắla"//

"ĉe-l făcúş ?"

"ĉe să fag‿romî́nico ?"/ĉe "am tras să fíi̯e tras/cîn‿o vení dor să cázắ"//

"păi̯ bíne mă" zíĉe/"dácă dor [!] i̯eu̯" zíĉe [!!!] "i̯eu̯ zíĉan‿că" zíĉe "tu l-ai̯ împuşcát"

"da dă ĉe ?/am tras să fíi̯e tras/cîn‿o vení dor să cázắ"//

gorĝe i ĉocîrlán
pàtruzĕşipatru [de ani]

la náșu

la náșu cînd s-a dus țigánu/adícă náșu a‿avút‿î...a avút‿î u̯ámenⁱ cu zíu̯a/

"hai̯ bă fʰíne și tu !"

"lásă nașúle/că merg i̯eu̯ mî́i̯ne să...pucát [= s-a apucát] țigánu/dă diminea̯ță/zor pă u̯ámenⁱ/că a fost adícă rumî́nⁱ/și țigánu síngur acólo/dă-i̯/sucéște-n [k] la sécere dă...//

ĉe "țíne doámne zíu̯a máre/să munĉéz‿la náșu táre"//ᵃ‿foz‿dî́nd țigánu/...ăi̯a‿ai̯lánțî a ui̯tát/rumî́ni cáre-a foz‿zî́ĉe "mă" zî́ĉe "al drácu/ásta i̯e fínă-so/ne né‿omoáră țigánu"//țigánu dac-a văzút/s-a...ridicá‿su̯árli mai̯ sus/

ĉe "ĝiá su̯áre ĝi̯a/n-ascultá la vórba mea̯"//adícă că...să [!] să scápete mai̯ répede/să n-ascúlte la vórba lui̯/c-a zis să ții̯e zíu̯a máre [!!!]//

[Același]

víi̯a

víi̯a să lucrá...deĉⁱ/s-o lom dă primăvára//primăvára după ĉe să lu̯a zăpáda/plecáu̯...cáre-avea̯ víi̯e/să dúĉa și̯-o tăi̯á cu fu̯arfeca/cum să spúne/să cúrăță dă uscătúră/cum să priĉepea̯ fii̯ecáre-acólo//dup-aĉéi̯a și̯-o legá/îi̯ punea̯ arácⁱ/o legá/ș‿la úrmă o săpá//atúș‿să obijnui̯á ca s-o stropească/cum‿să stropéște-acú péntru mánă/nu știu ĉe ?/ásta nu prea̯ știi̯ám noi̯ înai̯ínte că... o să sosín‿la tímpurle-ástea̯//după ĉe să coĉea̯/plecá la‿aculéz‿ la víi̯e//șî-nĉepea̯ acólo să...venea̯ veĉínu/mai̯ s-ajúta únu cu-altu...venea̯ seára cu...pútin-acás/îș storĉá strúguri̯-acólo șⁱ... îi̯ punea̯-m‿butói̯//

[Și din resturi ce se făcea ?]

ĉe rămî́neau̯ din...ĉé-i̯ áşa/să dúĉă la cazán/şi din̯‿cu̯ádili̯-á-cun̯‿să spúne/tescovínă/făĉá ţúi̯că//

mărgărít ne i̯iu̯ón
tréi̯zeĉ şi opt [de ani]

mălái̯u

mălái̯u/tot aşá-l fáĉem/cum faĉ mămălíga/aşá-l faĉ: f^{h}erb^{i} ínti térĉu/şî d-áĉi‿dăpă ĉe f^{h}erb^{i} térĉu/pui̯ mălái̯u ăla cáre-l ai̯ acólo-n̯‿copăi̯iţa‿ai̯a mícă//dăpă ĉe l-ai̯ pus acólo-n̯‿copăi̯iţa‿ai̯a mícă/îl i̯ai̯ la mestíca‿c^{u}‿făcăléţu/...că te árde...térĉu ăla/dacă la mî́nă/dácă pui̯ acólo că-i̯ arzínte//şi-l méstiĉ cu ăla pî́n‿să-ntăréşte‿el//dácă să-ntăréşte/îl i̯ei̯ cu mî́na/şî-l frămî́nţ//ş^{i}‿dăpă ĉe-l frămî́nţ acoló/vii̯ şi-l pui̯‿ī în távă//şi-l laş‿acoló-n távă/în tăviţa‿áşa‿acoló/pî́nă să mai̯ dospéşte‿el niţél//ş^{i}‿p^{i}-úrmă-l i̯ei̯ şi-l baĝ în̯‿cuptóraş//şi s-a copt//da//

vasilíca bălţátu
pàtruzeş^{i}şáse [de ani]

o núntă

úi̯te o núntă/strî́nĝ^{i} apróape d-ũ‿an dă zíle ş^{i}‿mai̯ bíne...strî́nẑ‿dă núntă/ca să ai̯ atúnĉ^{i}//strî́nĝ măzlíne/strî́nĝ‿ī păsắr^{i}/strî́nĝ ^{u}órĉe...ĉe să trébui̯e la o núntă tóate ál^{e}a//şî sî́mbătă s^{e}ára/...nú să-nĉépe núnta dă s^{e}ára‿ai̯íẑ‿la noi̯/să-nĉépe dimineá-ţa dă mult//dimineá^{t}a dă mult/să dúĉe náşa la...la miréas-acoló/îi̯ púne vólu pă cap/ş^{i}‿după ĉe-i̯ púne vólu-acolo pă cap/víne-napói̯ acásă...i̯ar náşa/şi dimineá [k] pleácă băi̯éţi i̯ar la brad acoló/d^{u}pă ĉe fáĉe brádu cu mireása acólo/o-mbrácă ş^{i}‿pă‿ea acoló cu rókii̯e noᵘo/frumu̯ásă șⁱ‿i̯a acólo cum o áre/șⁱ‿dăpă ĉe o-mbrac-acólo/să strînĝe meséni pă la pátru sau̯ la...trei̯ cît‿î cred ⁱei̯ cînd i̯e núnta‿atúnĉⁱ/cîn‿să-nĉépe̯/ș-o ține núnta pînă pă la dóoșpe no̯áptea̯//álți o ține pîn‿la ziu̯ă/álțî o ține̯ pîn‿la doᵘoșpe/și̯-așá că... ᵗᵘpă putére̯/dúpă cum o áre̯...núnta//

[Aceeași]

m-a mușcát um‿porc

i̯eu̯...i̯erám acásă/șⁱ‿să mă dug‿lă...mătúșa me̯a//i̯á făcúse niște pîi̯ne/cum obijnui̯éz [r] obijnui̯ésc țăráni la țáră/să nu cúmpere pîi̯ne/șⁱ‿să fácă i̯ei̯//m-an‿dᵘs acólo...vîndúse niște purĉei̯ dă la o purĉe̯á ș‿mai̯ rămăséseră fo doi̯/trei̯//i̯o cîn‿am‿văzt-o/i̯erám mic/am înĉepú‿să plîng//i̯a cîn‿a văzᵘt/m-a puz‿jᵘos/și̯-a -nĉepú‿să mă múște//ñoróc am avút că túșa/a i̯eși‿répede dîn‿cásă/șⁱ‿máma‿a veniᵗ‿cu‿üm băț/i̯-a da‿pă cap/m-a lu̯at îm‿brațe/și̯-a fuĝi‿la dispensár//

Ĉocîrlán i̯iu̯on

únspreĉe anⁱ

am colindát

i̯erá fo doᵘo trei̯ zíle pînâ să...fii̯e crăĉunu și i̯erá noroi̯//noi̯:

"bắ/mai̯ merĝem mă ?"//și...cînd atúnĉ apro̯ápe cu̯-o zi/a dat o ninsu̯áre//noi̯ bucurosⁱ/cîntám p-acólo/jŭcám/"bă merĝem"//á... veni‿și se̯ára‿ai̯a//ne̯-am pregătid‿ne̯-ă lu̯at niște trăi̯ste̯-așa/ni le̯-am puz‿dă gît/cu băț îm‿mînă fii̯ecáre/ne‿erá frícă dă cîin‿ne̯-ān‿dus//cîn‿am ⁱintrá‿la cu [k] la un om cam d-ai̯ij‿mai̯ cólo

564

dăpárte dă noi̯/lumína stíŋsă/úșa-ŋcui̯átă/cî́i̯n‿zlóboz/noi̯/"bă ^{h}ai̯ afáră"/nu mai̯ înimere̯ám pu̯árta/am i̯intrát/am căzút peste [k] únu péste áltũ‿zăpádă/și...pă únu l-a mușcát cî́i̯nili//[...]

[Și ce-ați mai făcut ?]

am...colindát cam pînă pă‿la zéĉe/ș-aɱ‿vení‿ș‿noi̯ acás//

[Același]

830. BĂNEASA [WLAD,458]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MV; transcriere: MV

ave̯ám bordéi̯ îm‿pămî́nt

noi̯/...stăte̯ám acoló pă cîmp/aco^{lo} n̥‿délta[1] dunărí‿/acúma s-a-ndigú^{i}i/‿s-a făcú^{d}/‿nú‿ma‿e‿se^{c}/atúnș erá...cî́m‿dă i̯árbă/délta dúnări//șí‿i̯erá păduríță/pădúre máre//să fă [k] să ^{u}opre̯á i [k] șî́ dă fîn/făĉám șî fîn/șî ásta/foráj pentru víte//strînĝáɱ‿fîn acólo nọ-l a^{du}ĉám acásă//î́l ține̯ám acólo//

ave̯ám bordéi̯ îm‿pămî́nt/bùnînțelés/îɱvălít/ș^{î}‿pus tót pămî́m‿ pă i̯el//ș-ave̯ám o sóbă ú̯i̯‿ca ast-așá/...înăúntru/da...mai̯ mícă/...cam...ĉobăne̯áscă//șî...ș-ó tĕrásă mícă/ála-i̯ spune̯áŋ‿gîrli̯u bordéi̯ului̯//tăe̯á‿lémne dîm‿pădúre șî băgám îŋ‿gîrlíĝ^{i}//șî... le̯-ave̯ám uscáte̯-acólo//cáre‿cum vene̯á/că eráŋ‿doi̯‿trei̯ ĩș^{i}/dácă‿e̯o vene̯án‿dă la u̯oi̯/vene̯áŋ‿c-um‿braz‿dă lémne dîm‿pădúre//vene̯á ălántu/ș^{i}-éla la fel//șî i̯ernám acólo//ave̯ám păsărí‿le̯-acoló// aduĉám d-acásă păsăr^{i}/găi̯ín^{i}...//șî ave̯ám adăpo̯áste făcúte̯//sai̯ván așá dă u̯oi̯ aplecătór îɱvălít cu tréști^{i}e̯/...pentru adăp^{u}óst/cînd înĉepe̯á u̯óile̯ să féte/le-ŋkide̯ám îŋ‿faț-așá/tot cu gard...

---

[1] Se referă, de fapt, la balta Dunării.

bun dés/de tréstie/apro̯ápe că dacă i̯erá u̯óⁱile dése să făĉá cald //şi̯ [k] áḙa care le băgan̯ la fătát//că te cunoşte̯á//şi i̯ernám acólo//ş-àcoló ne̯-aduĉá [ɛ] mălái̯/ne̯-aduĉᵉá...àtúnĉa nu pre̯a i̯ere̯á brutări múlte̯-aşa̯/mai̯ mulᵗ cú mămăligă ne̯-an̯ χrănit//ş-ave̯ám mîn̯cáre mai̯ múltă ca á̯ḙa d-acásă//àcólo//

[De la oi.]

nú núma dă la u̯oi̯ !//ave̯án̯ găⁱínⁱ/ʰave̯am porĉ/ave̯ám...to ĉe vre̯am//acoló o̯uá/vene̯á d-acoló dă j lo̯a ᵘouli//păsărⁱ dacă vre̯a să [ɛ]ş-i̯a p-acásă pentru tăi̯át vene̯á tót îm báltă/că acáză nú sta/să duĉᵉá la muŋcă/şî...//la noi̯ i̯éle [k] noi̯ nú le dan̯ să mănîĉe̯ //i̯éle singure să hrăne̯á-ŋ cîmp//găse̯á gîjⁱgănii̯/găse̯á i̯árbă cîtă vre̯ä/...se̯ára vene̯á şⁱ [ɛ] şⁱ să băgá ĩ sai̯vanile̯-áḙa/că... ave̯ă lemne puse̯-aşa̯/ [ɛ]to̯t ca grinzⁱ aşá//ş-àcólo să culcá/...i̯ele să culcá/i̯éle sĕ sculá/i̯éle plecá//

[Ştiau să vie înapoi ?]

ú ! să duĉᵉá...ca la sfat/şî mai̯ dăpárte-ŋ cîmp !//singure/vene̯á-napói̯//

[Şi nu vi le mîncau vulpile ?]

nú̯/nu le mîn̯cá//

ş-acóló stam...i̯árna/...i̯árna mai̯ ne vene̯á cîte ᵘχóz dă lup/ne mai̯ înĉercá/...dă múlte or ne mai̯ lu̯a cîte̯-o o̯ai̯e [!]/

[L-ai văzut ?]

ē ! núma únu̯ ?!//...ᵃşá petreĉám agó[1]o̯//

[Şi nu ţi-era frică de el ?]

ĉé să ne fii̯e frică do̯amnă/că...ave̯ám neşte...cîi̯nⁱ mai̯ marⁱ ca i̯èi̯//dacă-i̯ [k] l-àpucá dâ...îl gone̯áu̯ cîd d-aiʲ la gostínu̯//nu-i̯ mai̯ auze̯ám pă i̯ei̯ lătrînd/atîta-l duĉá dă dăpárte̯//da totuşⁱ/i̯eráu̯ timpurⁱ rele/i̯erᵉá zăpézⁱ mai̯ marⁱ/...mai̯ naⁱínte/i̯erá visco̯le marⁱ/ş-atúnj vene̯áu̯//să măi̯ băgá şî cîi̯ni pă la adăpo̯aste/pîn ásta/da i̯ei̯...tótuj vene̯á//ş-atunşᵉa noi̯ ţîne̯am u̯oi̯le la

---

[1] Localitate învecinată.

566

stî́nă//le dĕdẹ́am fîn dă mî́ŋca/álți̯-avẹá [k] cînd începẹá sạ‿sĕ petecá̂scă zăpáda/plecáŋ‿cu éle-ŋ‿cîmp//àșá//șî le daŋ‿rọ́ată le mai̯ daŋ‿sẹ́ara/da diminẹ́ața tọ́ată i̯árna/-ŋ‿fìecáre diminẹ́ață‿le daŋ‿gră^{u}únțe la u̯oi̯// [..]dan‿diminẹ́ața grăúnțe/și p-órmă le dam fîn//

ĉorói̯u áŋgel
șàptezeșîtréi̯ [de ani]

cî́rtița

cî́rtița/dac-o scoz‿ví̯e/...o priŋz^{i}//ș-o priŋz^{i} cu mî́i̯nilĕ‿la spáte[1] //...ș-o apúj‿dă gît/așá-ntre dés^{te}[2] //d-áicâ o ții̯ dĕ la cọ́ad-așạ́/cu̯-ámîndòu̯ă mî́i̯n^{i}le știi̯ ? ca să nu te zgî́ri̯e cu lăbúțilẹ-àlẹ //cu mî́na drẹ́aptă o strî́ŋj‿bíne d-aíĉa dă gît/pînă mọ́arẹ//...ș-ọ lápez^{i}//șî‿știs‿că i̯ése la ọ́amen^{i}...niște húi̯mẹ-așạ́/pạ la sipsiu̯ór^{i}/pî‿la...ás^{ta}//e ! víne la míne/șî dacạ [ɛ] tót cu mî́i̯^{n}‿la spátẹ-așá...îi̯ strî́ŋg...ásta/î u̯o dátă dă do^{u}-ór^{i}/șî dă-napọ́i̯//

[Același]

cînd péștili ișá la bătá^{i}e

cînd péștili ișá la bătá^{i}e/...nu mai̯ avẹ̀ă‿vó^{i}e sạ ținéŋ‿clópụtu la u̯oi̯//că péște^{le} nu să pọ́atĕ báte la‿ápă máre/să báte la‿ápă mícạ//că nu i̯erá māre/la noi̯//la noi̯‿i̯erẹ̀a‿báltâ//ș^{î}‿te duĉ^{e}ái̯...^{u}o sútă dó^{u}o‿s^{u}te dă métri/d-abi̯á-z‿venẹáapa pîŋ‿la brîu̯// dácă te duĉái̯ în lárgu [ɛ]bắlțî/atúnĉạ...putẹ́ai̯ să găsẹ́șt^{i} ápă máre/d-um‿métru jumáte/dă doi̯...//și i̯e^{l}‿nú să bătẹá la ápa máre péşte^{le}/i̯el işá la mai̯dán/ [ɛ]că͜ i̯erá burûi̯én^{ĭ}/i̯er^{e}à͜ tréstie/i̯eręá...fîn d-ásta/...şi i̯el să...frecá pĩ...p-acólo/ş-acólo-j͜ lepădá i̯icrâlę//îm͜ burûi̯én^{ĭ}//

---

[1] Gest.
[2] Gest: între degetul arătător și cel mijlociu.

[Şi ce le strica clopotul ?]

súnetu/...îi̯ dĕpăzá [?]//auzęá troŋcănínd/şi mai̯ cu sęámă pă ápă/súnetu să dúĉe dăpárte/fǫárte dăpárte//

[Şi prindeaţi peşte cînd venea la bătaie ?]

ba bíne că nú !//atúĉa [!] i̯erà͜ mǫártęa lui̯ !// [...] [1]

[Cu ce prindeaţi crapul ?]

avęám...álęa le spunęáŋ͜ cúĉ^{ĭ}//făcút-aşă [2] : o vez^{ĭ} aşá/îmbrăcátă cũ...cu plásă/pă joz͜ î plása priŋsă dă cápetilé͜ ástęa dă lémne/o sfǫáră búnă grǫásă/şî plása...cusútă dă i̯élę//şî dasúpra plắşi/aíĉ^{e}ą/lăsát aşă: cam cît͜ este...pérna͜ àsta//tăęátă plása/ca să po͜ să ba^{j}͜ mîna după i̯el/să-l...să l-ei̯//şî-i̯ punęá o cųádă lúŋgă supţîrică/^{d}͜ fîşăr/dă brad/d^{î}...sau̯ dă sâ^{l}/că͜ lă [k] atúnĉ i̯erá pădúre/sálĉie la noi̯/şi i̯erá uşúre cîn͜ nu ^{i}erá uscátą//şî stai̯...nemişcát//ş^{î}͜ cîŋ͜ venęá îŋspre tíne/că-i̯ vedęái̯/că să bătęáu̯/făĉáu̯ aruŋcá ápa͜ aşą [3] : păc ! [4] cu i̯ą//apăsái̯ bíne şî͜ ţinęái̯ dă cųád-aşa apăsá^{t}͜ pînă să sui̯á͜ acólo//acólo te punęái̯ cu brînĉili pă cúcă/şî-l prindęi̯/...ş-avęá^{i} o sforiĉícă ca dégetų-aşą [5]// i̯-o băgái̯ p-aíĉ [5] pă urék/^{s}͜ scotęái̯ pă dîŋcǫáĉe [6]/şî...i͜ dădęái̯ drúmũ͜ ^{î}ápą//la bălăĉęála lu ála/atúŋş͜ prîndęái̯ mai̯ bínę//...ála bălăĉęá şî vînęá álţî// [...]

într-uŋ͜ sfer dă ųoră mă ^{du}ĉáŋ͜ şî-m͜ făĉám pentru tîrlă péşte cîd͜ vręą^{m}/ca să mîŋcăm sęára/că...nú͜ putęáŋ͜ să mîŋcăm brîŋză şî lap^{te}//ş^{î}͜ prindęám péş^{te}//péştele er^{e}͜ legúma nǫastrą//cîn͜ ni să urá cu péşte/mai̯ prindęám o gă^{i}íną.../mai̯ mîŋcă͜ şî gă^{i}íną/...mai̯ u̯óᵘo fi̯érte/ere̯á jîrfă dă mîncáre//

---

[1] Soţia informatorului întrerupe discuţia.
[2] Informatorul îşi însoţeşte descrierea de gesturi.
[3] Gest: în sus.
[4] Gest imitativ: trîntea cuca cu putere.
[5] Gest.
[6] Gest: pe cealaltă parte.

[Acelaşi]

[Cum a salvat o fată de la înec]

[Cum s-a-ntîmplat cu fata aceea ?]

cu͜ fáta/...să vă povestésᶜ//i̯ése într-o dumíni̯că//s-a-ntîmplá͜ cu e̯a//i̯o i̯erám cam să spui̯...dóᵘosprĕzeĉe trei̯ santinélă//ᵃdică [ɛ]mí̯i̯e cînd i̯erá͜ santinélă͜ spune̯á şáv͜ dă͜ cártⁱ/...pă vas//erán͜ la pontón/la galáţⁱ//traşⁱ/acostáţⁱ acólo//plecásem dă la şco̯ală dă mecánĉⁱ elecⁱtriĉiⁱ^enⁱ/...că...lipse̯á un͜ soldád͜ dă la vedéta mai̯ór fiéne númăru͜ únu/ş-i̯o m-an͜ dus fokíst/acólo//şi͜ de n-am avú͜ speĉialitáte̯a dă fokíst/da...u̯n soldát vek acólo/îm͜ pátru zile... l-am mîncát ! l-an͜ lăsát în úrma me̯a !//mai̯ bíne-an͜ dat fócurⁱle ca i̯el ⁱeu̯/la căldáre//

ş͜ cîn͜ mi-a veni͜ rîndu-n duminic-ae̯a/...de la dóoşpe la trei̯/ ...grăniĉéri se-mplimbáu̯//da ⁱera dăpárte grăniĉér dă grăniĉér// i̯ar i̯eu̯ i̯erám m͜ pᵘortᶜ //i̯ei̯ făĉe̯á şase͜ u̯ore/noi̯ făĉe̯an͜ trei̯͜ u̯óre//

o fát-a veni͜ ş͜ s-a-mplimbátᶜ //s-a dus aşá la vale s-a dus/ ᵛo dóu͜ ste dă métri trei̯//ᵃpro̯ápe n-o mai̯ vede̯ám//da χabár ave̯ám i̯o dă i̯a/ĉe să-mplimbá//da o fátă bine/voi̯nică/şi supţiri-că cam cum͜ e dînsa͜ aşá¹ //da-náltă/...apro̯ápe la-nălţíme̯a me̯a/că [ɛ] i̯o cînd am prins-o în ápă/am prins-o dîn͜ spáte//şî-s [k] a venit înapói̯//ş-a trĕcú͜ dă grăniĉér/grăniĉéru a trĕcú͜ dă mine-ncó-lo s-a ᶻ la vále/...şi i̯a a urcát î͜ súsu grăniĉérᵘlui̯//cîn͜ a văzút p-ăla că să dăpărte̯ază-ncólo pă grăniĉér/a vent în dréptu mi̯eu̯/aiĉa un͜ să termi̯ná pontᵘonu...nóstru/...vásu nóstru trecá dă pontᵘon/da era ancorát în...cu ancorá fáţă/şî ⁱera legaᵗ͜ şî la

---

¹ Arată spre una din studentele care participă la înregistrare.

mal cu...párîme dĕ...dă babále/dĕn...//avḙám babále la kéu̯//

cum a trĕcú‿d-acólo/...a vení‿pă p^{u}ont^{u}ón aíĉa la jumátḙa pontónlúi̯ /ş^{î}‿túmbă‿^{î}ápă !//erḙá-n‿tímpul vérí/norócu‿ei̯//că i̯ó‿i̯erám núma cu...ō...o blúzuliţă d-álḙa...màrinăreş‿ştíi̯/fără gúler cu...fără mî́i̯neĉ/şî pantalón^{i}...kilóţ^{i} aşá scurţ^{i}/şî cu‿o suflíi̯e ...dă gî́t/cáre dam onóru dacă vĕnḙá ofiţéri//cî́nd‿ḙa‿a sărít/i̯o am sărít...dû pă vás...la ḙa/că ^{i}erḙá aprḙápe//cî́nd ă‿sărít/i̯ou̯ am sărít mái̯ în úrmă...dă i̯a//şi‿i̯á‿a venít drépt la míne//la distánţă cî́t‿e d-aíĉa-m‿păréte dă kéu̯//m-ã‿luptá‿cu ḙa pẵ‿la kéu̯// şî m-ã‿lăsát puţín în scúrsul ápei̯/ca s-ajún^{g}‿la níşte scăr^{i}/ c-acólo dîn‿î...doóşĉin̯j‿dă métri‿doóşĉĩj‿dă métri sun̯‿scăr^{i} care...ple^{j}‿dă la kéu̯/...dĕ la ápă pî́nă sús//ş-am prín̯s-o dă spáte/ dā dacă mă prindḙá dă mî́i̯n^{i}/...àmî́ndói̯ ne-necám//am prín̯s-o dă spáte cu mî́na stî́n̯gă...de păr/^{d}-aíĉa/ám în̯comá‿bíne părũ‿i̯a/i̯a da‿cu mî́i̯n^{i}le/^{dă}jába/că i̯o am înotát vîrtós în̯‿spátili i̯éi̯/ş-am i̯eşî́d‿dréb‿la kéu̯//dréb‿la scăr^{i}//cî́n‿m-am urcá‿pă scăr^{i}/míe mi̯-a venít ap-aíĉ[1] /...u̯óki i̯-am văzút//ã‿văzú‿cu u̯óki/da ápa mi̯-era‿ái^{ĉ}[1]//atúnĉa ḙa s-a opintít să-j‿dḙa drúmú‿pă spáte//şî n-a‿putút/ că i̯o am o [k] fós‿pă scăr^{i}/cu piĉóar^{î}li//am împín̯s-o bíne ş-am ...prín̯s trḙápt-a dóu̯a//ş-am i̯eşî́‿cu ápa aíĉ[2]//àtúnĉa am prín̯s-o-m‿bráţe cu̯-amî́ndóu̯ă mî́i̯n^{i}li/ş-am ^{i}eşí‿cu ḙa-m‿bráţe//

nu i̯erḙá nimín^{i} în dréptu nóstu cî́nd a sărít i̯a‿^{î}ápă//şî cî́t m-ã‿luptá‿cu ḙă/s-a strî́n̯s atî́ta lúmē!.../i̯o nu ştu dă únde drácu̯-a venít// [...]

şî mi̯-a făcú‿şî mí^{i}e dréb‿recompén̯să/o biĉicletă ş‿trei̯‿s^{u}te dă léi̯//trei̯‿ste dă léi̯ i̯-am primít//da biĉiclóta n-ám‿mái̯ văz^{u}t-o !//

[Acelaşi]

---

[1] Gest: pînă sub ochi.
[2] Gest: pînă la piept.

570

șárpili

m-am culcát odátă la un‿tufán.../ám adorm^{i}it//și‿uo^{i}ili păștẹá că‿are acî [k] avẹá acîua^{i}ẹ//"e" zi^{g} "nú‿s-a-ntòrs/să stau și‿ió acî"//am ad^{u}orm^{i}ít//...cîn‿m-an‿dășteptát/...văz la cápu mie^{u}‿o...móvil-atíta máre[1]/"dóamne" zi^{c}/"da ĉé ar ^{f}hí ásta" zic//"nú‿cumvẹa" zi "veni frō vácă ĉevá/b^{y}i^{u}oltă/să băligá" io somnoroásă/"să băligă língă minẹ/-ací la cápu mieo ?"//cîn‿mă dăspĕticîi io așá mai ară/u‿șárpẹ !//mărẹ-așá[1] drágu m^{i}eo pînă ù^{i}tẹ-așá dă gros[1]//și niègrú/și atíta ierá[1] o m^{u}óvi^{lă}/ùitẹ-așá/țiu mínte ca ...cîn^{d} mă ui^{d} la iel acúș//hii[2] ! ^{o}l^{e}ó șárpili ! ș-io síngur-ier^{eam} ![3]//uo^{i}ili únde ?//fúĝ încoló/fúĝ în [k] a foz‿o [ɛ] acîuaẹa: tránca tránca tran^{c}//cîn‿mă duc/le găsésc în fîn/că opriséră... trágerẹa...poligónu ^{u}oprẹá dă fîn‿la noi a^{i}íca/pîntrū...avẹá... buoi/cai la...pòlig^{u}ón acóllo//șî ^{u}oprẹá dă fîn//am‿fugí/lẹ-an‿găsít îm‿fîn l-én‿dat afáră/sătúle/ș...an‿luát-o spre cásă cu‿élẹ//

[Nu ți-a făcut nimica șarpele ?]

nimiic !//úite nimica/că ĉică șárpele te mușcă//nú‿m-a mușcat//așá dă máre iẹrẹá/și șădẹá n^{e}egru‿uite-ncuolic^{i}/uitẹ-așa s^{î}‿fă^{c}[4]‿//n-áuz^{i}/că cîn‿m-ã‿sculát an‿zis că ie fo báligă dă v^{i}ițá/la cápu mio//

năstáse ráda

șaizeșiuópt [de ani]

a găsi‿comoară

a găsít únu dă lā...frásin[5]/auzẹám părínți miei//iel a fost

---

[1] Gest.

[2] Pronunță șoptit și aspirat.

[3] Vorbește foarte încet, pe un ton misterios.

[4] Gest.

[5] Comună învecinată.

...ĉe‿e mamică ?[1]//şī i̯el ar f^{h}i zis ā [ɛ] a foz‿niţél nú‿pre̯a a fost însurát//a‿avút i̯el ĉ^{i}evá defécʼt//dā a foz‿la plug/căj‿naínte pune̯á^{i} pátru cái̯ la plug/îna^{i}intáş^{i}/aşá...ārà‿lúme̯a//

"măi̯‿tàtă/^{u}opréşte c-aiĉa e comu̯ară"//^{a}‿fŏ^{z}‿mergîn‿pă drum/ ..."tát-aiĉa ^{i}e cọmu̯á"//

"măi̯ da lásă-mă/fhír-ar al fóculu^{i} !"/a...drăcuít/"al e̯aca‿cùi̯"/că..."mai̯ lásă-mă cu cọmu̯ára !/ĉé vórbă mae̯-ăi̯ şí‿tu cú‿comu̯árạ ?"//

"măi̯ tátă/ú^{i}te mă...s-a oprí‿plúgu/aíĉa i̯e cọmo̯áră"/cînd a arát/cînd áe̯ạ...//

a găsí‿como̯áră !//părele̯a lui̯ a fost...dă cînd a zis i̯el aşá că "como̯árạ"/şi tot a găsít-o//

[Aceeaşi]

cînd m-ã‿apucát să fac o cásă

dómle i̯o cînd m-ã‿apucát să fac o cásă/mi̯-am strîs ş-i̯o nişte ban^{i}//nú‿ave̯àm//am av [k] ave̯ám o vácă/búnă//am vîndút-o//după ásta/ave̯an‿şí nişte u̯oi̯//le̯-am‿vîndú‿şí‿p-àle̯a//ş-an‿st^{r}îns i̯o î‿júru lu fro zéĉe mi dă le^{i}//ş-ave̯ám i̯ó‿um‿priéten/cu nişte cai̯ bun^{i}/cúm‿ave̯an‿şi‿i̯o...acum‿fro do^{u}ọzej‿dă an^{i}/şi‿i̯-ã‿spúz/

"bă" zig/"vre̯au̯ s‿fac ş‿i̯o‿o cásă"//

"bíne ^{mă} !"//

"da...mérş‿cu mine să‿cúmpăr şi‿i̯o ...príma dátă să-m‿i̯au̯ ţíglă pentru cásă"/acu^{m}a‿ã‿fher//

"merg mă"//

"ai̯ preténţe s^{î}‿plătesc ?"

"n-am n^{i}ĉ o prete^{n}‿că m^{i}-eş‿priétenu mi̯ö^{u}"//

---

[1] Copilul pe care îl ține în brațe tușește.

572

^{ş}‿ne̯-am merz‿la ĝurĝu̯/îm‿pu̯ort//ne̯-ă^{z}‿‿la ĝurĝu-m‿port/ş-am lu̯a^{t}‿ţigla//am lu̯at o mii̯e şapte sute dă ţigle//pă doo căruţe/şî‿n-am putu‿s-o lu̯om toată//ne̯-a mai̯ rămaz‿la ĉineva/^{a}m dus-o la ĉineva-n‿curte//ş^{i}-ă‿sp^{u}‿"mai̯ v^{i}iu̯ mîi̯ne i̯ar cu căruţa mä/şî‿^{i}au̯ restu̯"//dup-asta m-ă‿s acasă//am‿adus-o̯-acasă/am aşăzat-o frumos/am intrat în‿casă/am bă^{u}ut/am mînc̯at/l-am respecta^{t}‿pă...u̯omu/că n-a‿vru să-m i̯a ban^{i}/...ş-a plecat//

a dou̯a‿zi m-an‿^{du}s ş-an‿lu̯a‿şî restu/după asta m-an‿du‿la un naş al mi̯ö/ş-ă‿zî^{s}‿"naşule !//vre̯a^{u}‿să‿fac şî i̯o‿o casă"//

"da !//fine̯/te̯-ajut"//

zi^{g}‿"nu/să nu‿m-ajuţ^{i} cu nic un‿ban/c-am strîs i̯o ĉeva ban^{i}//ui̯te̯-atît am da‿pă ţiglă/şî mai̯ am//ui̯te"..../zic "merĝen‿la ũ... brigadier^{i}/care [ɛ]" zic "ă‿vorbi‿cu i̯ĕl/şî‿me̯-a sp^{u}s că me̯-a scoz‿bu̯on/să cumpăr şî‿i̯o şaptezeşĉinj‿dă bucăţ dă lemne/dă isenţă tare/să‿fac^{casa}"//

"mă ţe̯-a promis ?"

"mi̯-a promis"//

"ţe̯-a scoz‿bonu ?"

[ɛ] zig‿"nu‿şti̯u/da merĝem acolo//la canton îm‿pădure̯"//

cîn^{d}‿n^{e}-ă‿s acolo/"domle/gata/ţe̯-am scoz‿bu̯on/poftim bu̯on"/mi̯-a dat bu̯onu/am cumpărat lemnili/...t^{u}ot‿aşa/n-am‿putu‿să le lom/pă do^{u}o căruţe̯//ma^{e}‿m-ă‿us i̯ar a dou̯a‿zi ş-am mai̯ lu̯at un rest//

după asta/în‿trebue̯a...griz^{i} şî‿căpriu̯or^{i}//ĉ^{i}e fac ?//hai̯ lemne dî pă^{ru} [= pădure] i̯-ă‿lu̯at/ţigle̯-ă‿loat/da...căpriu̯or^{i} şî grindă//an‿găsit o ĉetăţe̯ancă/dă la comuna frasinu/dî‿la sat [k] comună e/şî me̯-a spuz:

"do^{m}le i̯o mă mu^{d}‿la bucureşt^{i}/şî...am nişte mat^{rial} şî vre̯au̯ să-l vînd"//

"do̯ámnă şí‿i̯o ásta ca^{u}ot"//

m-an‿dús//cu [r] cu táta-mpre^{u}úna/cu cărúţa...cî́n‿ā‿fo^{z}‿lā... a^{e}a‿a lu táke[1]/şî le̯-an‿găsít acásă/mi le̯-a arătát/"àste̯a-^{z}‿dóm-le/atîta te cóstă"//nu mai̯ ştiu̯ i [k] valo̯áre̯a lor atúncă/ş‿tót‿aşá dă dó‿u̯or m-an‿d^{u}s şí‿le̯-am lu̯at//

dúpă ástă/am togmít méşteri/la cásă//plus în afáră dă méşter^{i}/care‿ere̯á...meseri̯áşu̯/mae̯-am avút fro zéĉe u̯amen^{i}//ş-ā‿făcú‿grop^{h}/îngro̯ápă cóle̯a/fă aşá/cît vrei̯/cîte cámere/nú‿ştú ĉé/-n discúţi^{i}...

"at^{î}te̯a dom^{le}"//

"bun !"//

àm‿făcút cása/am urzít-o cum să zíĉe/me̯-a căpriu̯orít-o/m-a-ntrébă‿cu ĉe o-mvélés^{c}/ca sâ vádă ĉe fel dă căpriu̯ór^{i} dacă i̯é‿putérniĉ [k] dácă i̯e cu ţíglă să fíe mai̯ gróş^{i}/dacă i̯éstē cu táblă...pu̯áte s^{î}‿fíe mai̯ uşór^{i}/

"dóm^{l}e"/zic "ţíglă am"//

"bun"//

şî́pcă pentru ţíglă ^{ca} să pùe̯-aşá pă căpriu̯ór^{i}/^{a}m‿avú‿şî p-ăe̯a/...ş-am...făcút-o/am îmvelit-o/da n-ā‿lipit-o//cū‿să spúne̯//

acúma ĉé-n‿trebúe̯ă ?//şî avé̯am şî‿o̯àmen‿acólo//u̯améni car-e̯-am avút/^{a}m‿^{a}vú‿n^{u}ma prietén/şî veĉín^{i}/şî rúde şî naş^{i}//ş-ā‿lipít-o//àcoló am‿făcút o clácă/...ma^{re}//àm‿tăe̯át do^{u}ăzej‿dĕ gî́ş-te/fro zéĉe dă vedre dă vin/fo trei̯ védre dă ţui̯că/...că u̯ameni‿nu mi̯-a pretins ban^{i}/a zis... [ɛ] clácă//aşá cum am mers ş-i̯ó la‿álţi^{i}//múzică/le̯-a cîntát/a băút‿o̯am^{e}ni/după ĉe̯-am^{î}...lip^{i}i‿cása/...^{l}e̯-am da‿la o̯amen^{i}/a mî́ncát/a băú/le̯-a cîntá‿mu̯zica/a jucát/ca la...ca la núntă//ca la χ^{u}óră sau̯ ca la núntă//

după ĉe̯-ăn‿ter^{mi}ná‿şî‿cu ásta/acú ĉe să-i̯ fac ?/că-m‿trebúe̯à‿^{u}úş^{i}/ferést^{r}e/ĝe̯amur^{i}//am mer^{z}‿la un tîmplár aiĉ în‿co̯múnă/l-am întrebát:

---

[1] Se adresează tatălui său, prezent la înregistrare.

574

"vi^{i} să-m‿ei̯ şî mii̯‿măsúră/cît [ɛ] te cóstă"/zig‿

"dom^{le}/u̯ob‿mii̯//u̯ob‿mi‿dă lei̯"//

"p^{u}óftim !//àrvúnă dó^{u}ă mi^{i}/şî mi̯-o faĉ"//

mi̯-a făcút/a vení‿mi̯-a aşăzát ^{u}úşîli/le̯-am puz‿la cásă/...

după ásta m-àn̯‿ĉín̯sti‿cu u̯ómu/după ásta‿a plecát u̯ómu̯-acásă/... acúma-m trebu̯eá...ĝ^{e}ámur^{i}/à‿trecút p-àíĉa ĉinevá cu căruţa/

e̯-ã‿^{z}/"púne şî^{i}‿mié^{l}a tîmplări‿àe̯a toátă-n dra [?]//cîd‿mă c^{u}óstă ?/poftim/atîz‿ban^{i}"/i̯-an‿dat ómului̯...n^{u} pre̯a să-m^{i} amintés‿preĉís cîz^{i}‿ban^{i}...//

e acúma ĉé mai̯ m‿treb^{ia} ? îm^{i} tre^{bu}i̯a um‿méşter ca s-o...s-o tencu̯eáscă/cu‿să spúne//àm‿tencu^{i}ít-o/la...tavánó/t^{u}ot/...ş‿după ásta urmá/ca să îi̯ d^{e}ă soţia cu bidine̯áo̯a cu var/sau̯ cu rólu/mă rog/mă róg în̯‿sfîrşît/...şî după ást-an̯‿rămá^{s}‿să [k] mi̯-ã‿făcút sóbe/am kemát meşter^{i}/mi̯-ã‿f^{î}cú‿sóbe/c^{u}óşur^{i}...//şî urmá să ^{u}o [ɛ] mobiléz i̯o//ş-am mobilát-o şi‿i̯o...cum am putút//c-um‿pad‿mai̯ modérn/sau̯ c-um‿pat...mai̯ ţărănésc...//

ĉoróiu lu^{i}is
pàtruzeşîdoi̯[de ani]

clácă

vene̯á femée̯a care vroe̯á să fácă clácă/şi [le][1] kemá/nu să spune̯á ĩvitá//le kemá/pă...dáda/pă léle̯a/sau̯ pă cum o kemá//şî strînge̯á cam̯‿fro dou̯ăzéj‿dă feméi̯/dou̯ăzéş‿trei̯^{z}‿cît‿ave̯á nevói̯e//..."ĉé-ndrugăm în̯‿se̯ar-astá ?"//lînă/sau̯ bumbác/sau̯...t^{u}ort//şî să strînĝá acólo umple̯áu̯ páturli/că‿ez^{i}stá rogojînă pă vreme̯-a^{e}ă/şî vorbe̯á acólo ĉe vorbe̯á‿eă/şî-ndrugá pînă pă la doóşpe noáptea//

---

[1] Scurtă întrerupere din motive tehnice.

noi̯ réstu așá...i̯ere̯ám flŏcăi̯ándri/stam acolo-n tíndă/...i̯erbe̯ám pîsát/scòte̯ám vi̯in/...ș^{î}‿noi̯ acól^{o}//șî‿dup [ɛ] după ást^{e}a/cî‿să‿te^{m}ná cláca cam pă la ^{u}únu nu̯áptà/lo̯am fìi̯ecáre: áltu pă máma o co̯nducấ acásă/...áltu-j‿lu̯a pă s^{u}óra lui̯/o condúcâ acás e^{r}e̯á domnișu̯áră/...áltu i̯erä...vene̯á și‿i̯el acólo că-i̯ plăcấ cîntán‿cu flu^{i}eru cólo-n tíndă jucám acólọ...//făcấm‿fócu la s^{u}óbă/cu pái̯e...//áltu [k] făcấm noi̯...făț [k] frămîntá i̯éle pîi̯ [k] ái̯a cóca/ șî‿făcầm‿nói̯ túrtili̯//acólo pă vátrą//

"mă i̯ẹ gáta túr^{d}li ?"

"gátą !"//

"adúcez‿ai"//

pu̯ne̯ám acólo ^{j}‿noi̯ cît-un te̯áng‿dă túrte̯-ajá‿^{s}‿spune̯á...serve̯á túrte̯-acólo...feméili/...așá procedám//

[Același]

după ĉé‿nàște femé̯ea[1]

după ĉé‿nàște feméa lā...náște/dupá trei̯ zíle-i̯ fáĉe ursitór^{î}li//i púnē...trei̯ cocój‿dă pîi̯ne/...ĉe au̯ trei̯ ĉépe/...acólo ...un‿kíl dóu̯ŏ dă vin‿ī/dóo‿trèi̯ bucăz‿dă záhăr‿ī/îi̯‿púne...o cămășúță îmbrácă cop^{h}ílu că e mic.../îl‿îmbrácă ș‿pă‿él cu cămășúță/c-o rokíță/-i̯ púne tikíi̯e nóo-n‿cap‿î/șî...izmenúțe-i̯...fáĉe pă i̯el șî-l îmbrácă/...ș-așá să fáĉe [!] ursitórî//

[Dar acuma, cînd nu mai naște acasă...se mai face ?]

la noi̯ să‿mai̯ dúĉe la spitál/care vre̯á și îi̯ fáĉe/îi̯ dúĉe d-acásă pîi̯ne̯-așà/îi̯ dúĉē...și-i̯ fáĉe̯-acó^{lo}//da//șî‿la spitál/care vre̯a să fácă//

[Se numește ploconul moașei.][2]

---

[1] Informatoarea graseiază.
[2] Intervine informatorul Cioroiu Anghel.

576

[Și îl ia moașa ?]

mǫáșa/da//mǫáșa//

[Și la moașă se mai duce peste an, vreodată ?]

nu/[k] să dúĉe/la ánu noṷ//[...] sá‿ĉe la ànu‿n^{u}óṷ/cu...távă/ acoló cu dóo‿trèi̯ kíle dă vin/dóṷŏ kíle̯/-așá lu^{u}ám//jū [ɛ] o jumá‿ dă kil dă țúi̯că/píi̯ne/...ò‿távă legátă și‿i̯a...frumós/ș‿cu copilu-m‿bráțe/u̯or că te duĉá...bărbátu/u̯or că te‿^{t}ĉa [ɛ] cu...rúdă/cu [ɛ]sǫácră/cu̯ mámă/te‿ĉá^{i} la mu̯áșă//àcólo stai̯...că făĉá șî mu̯áșa/ făĉ^{e}á...u̯ală cu ĉ^{u}órbă/sau̯ căldărúșă/șî‿pune̯á ĉórbă dă la i̯a/ș‿ dăp-ai̯a pune̯á friptúră//...púne̯á friptúră dă la feméi̯/care...^{u}o táv-acólo dóo/cu cît că...să consumá//șî réstu-i̯ rămîne̯á mǫáșei̯/ dac-ave̯á mai̯ mulz//dacă n-ave̯ā...//

[Și după ce mînca ?][1]

după ĉe mînca/-i̯ pune̯á covrígu-n‿cap/șî da d-a grínda//dă !// ăl înkiná lā...la icǫánă/șî-l da d-a grínda//cu covrígu-n‿cap/șî ți-l da-n bráțe/..."să-ț trăi̯ască !"/îi̯ pupái̯ mîna mǫáșe^{i}/șî lu̯ai̯ copílu șî...plecái̯ acás ! //

ĉorói̯u ne stanca
pàtruzĕșîpátru [de ani]

i̯éne

^{d}‿ezémplu nu plou̯á//trei̯ pa [k] o săptămî́nă sau̯...o lúnă//^{nu}‿ ó‿săptămî́nă/o lúnă/do^{u}ŏ nu plou̯á//șî‿ne st^{r}îngám múlte féte/șî... ne dúĉam dĕvále//șî făĉám un‿om//îi̯ făĉám mî^{i}ni .../îi̯ făĉám tot// îi̯‿făĉám așá...tron/to^{d}‿din ^{h}ʒumă/șî-l pune̯ám aco^{lo}/né‿ĉan‿cu flor^{i} d-acásă/...șî...îl pune̯ám pă o...p-o blánă/p-o scîndúră/ș^{î}‿né‿^{d}ĉan‿ cu ^{i}el pă rîu̯//șî-l dătám pă rîu̯//șî-l jăl^{e}ám pîn-acóló‿la rîu̯/ș‿

---

[1] Intervine informatorul Cioroiu Anghel.

p-órᵐ‿ne‿ĉam acáᶻ‿la úna din féte/ș‿făĉám î...îi̯ făĉám prînzu/lu i̯éne//áduĉám‿fʰiecáre d-acásă ĉᵉ-àvẹám/fⁱ̀iecáre/șî‿făĉᵉám acólo//șî‿mînĉám la i̯a/da[1]...//șî‿p-óʳmă pă sẹáʳă-nĉepẹá plọaᵉᵃ//

[Și cum îl jeleați ?]

i̯éne/ⁱéne/zgaroⁱéne/
dășkíde portíțili
să i̯ásă ploⁱițilī...//
nu mai̯ țin míntẹ-așá bíne//

ĉorói̯u páu̯la
óptișpe anⁱ

831. GREACA

(jud.Ilfov)

Culegere:1972; CB, MT, MV; transcriere: VN

ăla i̯erá pórtu atúnĉ

[Cum se purtau fetele atuncea, cum era portul ?]

ẹ ! cum ⁱerá pórtu atúnĉă...ĉóra‿pînă ai̯íĉă...[2]/mî́nica strînsă ai̯íĉ/nu cum i̯e ástăzⁱ/nú vă supăráz‿vă rog să vă crédeț/nú vă supărățⁱ.../pórtu dă ástăz la noi̯...nu-i̯ [r] nú-i̯ frumᵘos/nu-i̯ plăcúᵈ‿nicăírⁱ/nicărúi̯ nimănúi̯/dréb‿vă spun... [...]

[Cum erau îmbrăcate femeile ?]

îmbrăcátẹ cu fústili pînă jos/cadinᵗsọále/fústă care le [r] le țesẹá.../în‿î...în‿răzbói̯//avẹá răzbói̯ în‿cásă/țesẹá în [k] la arnićuri̯/bumbăĉél/cutáre/cutárē...bumbácurⁱ/ba făĉá șî fúste dă lî́nă/lî́nă tọársă supțíre/ș-o băgá în răzbói̯/ș-o țesᵉá/făĉá fústă grọásă pentru i̯árnă/arnij‿dîn ăla albástru/...i̯éle îș‿cosá femeili/

---

[1] Cineva din asistență sugerase, prin gesturi, acțiunea de a mînca.
[2] Gest: pînă la genunchi.

578

îș‿cosá fúste/i̯éle...sîn̯gure/nu i̯erá nevói̯e dă croit^{u}ọr/dẵ...cutáre/...or acúma i̯e... [...]

[Scurteică nu se purta ?]

scurtéi̯că bíne/scurtéi̯că pînă jos așá[1] /tót pînă jōs/dá//scurtéi̯că mā́rẹ/lā́rgă cu niște vulp^{i}/gálben^{i}/că-z‿dă vúlpe kár//ridicá în̯‿sus/dá/scurtéi̯ĉ/scurtéi̯j‿dă sus pînă jos//să purtá/da‚d-ásta dá//sắ‿purtá/că‿el să cumpărá dắ‿la ọlténițạ//șî kár pā...kár máma zîĉ^{e}ẹ:

"o să-m i̯au̯ ǭ scurtéi̯că"/

da táta dî cólo zîĉe "mai̯ bíne să-ț‿au̯ un̯‿zăbún d-éla/várga lu călín//bumbăĉít//zăbún bumbăĉít pěste tot că"sĉẹ-"ála-i̯...ține mai̯ bíne dă cald"//várga lu călín/așá spunẹá/pen^{tru} că i̯erã‿vărĝ așá: așá niște vărĝ așá[2] /ș-așá‿ș-așà//mắ‿rog...ála i̯erá pórtu atúnĉ//

[De ce a lui Călin ?]

nu ștu cum îi̯ dĕ [ɛ] lui̯ îi̯ dăveníse i spusése lui̯...la zăbúnelẹ-ástẹa/númẹl-ăsta/că...c‿ĉică várga lu călín//așá-i̯ dădúsĕ un...un númẹ/várga lu călín//

[Dar bărbații cum se îmbrăcau ?]

bărbáți...kár și i̯o m-am [k] am purtát așá ĉevá//^{u}opínĉ/u̯obi̯éle dă lînă/tîrsînă...peste piĉór/pantalón d-ạl‿abá/sau̯ nădrág/mai̯ cu s^{e}ámă/po‿să spun: còj^{u}óc/șî flanẹá...de abá peste cojóc//căĉúlă-n̯‿cap/șî tartán la gîd̠‿așá dă-n̯făşurán̯‿gîtu//tim‿dă i̯árnă//

mánta ii constàntin

șaptezeșîșáse an^{i} împliniz^{i}‿la únșpẹ i̯úlie

---

[1] Gest.

[2] Gest.

[Obiceiuri la sărbători]

[De Lăsata secului era vreun obicei ?]

dă lăsáta séculuį maį cu sámă vẹnẹám...ne duĉám lă...naș/cu plocọáne cu gă^{i}ină fríptă/ne duĉán͜ c-ọ plóscă dă vin/c-atúnĉa vínu-l duĉá la plóscă//sîĉá că...îį maį bun dîm͜ plóscă ca dîn͜ sticlă saụ ca dîm͜ pahár//și kár așá ịéstẹ[!]//ne duĉá la nașu/lă sócrū...lā tátă lă mă rog/așá dîn̄...toț^{i}/într-o sẹáră dá [r] dă [r] da rọátă la toț^{i}//presupúnẹm ịọụ/dacă mă duĉám la táta/dă la táta mă duĉám la sócru/dă la sócru mă ^{d}ĉán͜ la náșu/dắ͜ la náșu vinẹám túma la ziụâ álbâ//vẹnẹán͜ cū...vórbá͜ ălúịa cu pártẹa într-o căĉúlă[!]/cum ịe cîntárẹ-aẹa ?!/"dă la bẹat cîrĉumă viụ"[!] áẹ-ẹ// așá ^{i}era/c-așá erá atúnĉa/-n tímpu ăla//^{u}omū...avẹá o butíe dă vin acólo/scotẹá dă vin d-ăla búnu/și...cum erá batrîni pă tímpur^{i}/nú cum am ịo mustăț acúma/maį mar^{i}/nu maį punẹá-m͜ paháre/saụ în͜ sticlă/bẹá/dá cu ọála la rînd/batrînu îl vedẹáį că...dăį͜ dăį͜ dàį͜ dă^{1} dĩ͜ ụálă/ĉẹ rămînẹá pă á^{la}/și-l vedẹáį p-órmă...^{2}[!] lĕ͜ le suĉá și p-álẹa dă pămîn [!]eį ! așá ịerá atúnĉa lumẹa-n̄napoịátă//

[De Crăciun se colinda ?]

dá cūm nu !/dă cŏ [k] dă crăĉún gáta/să făĉá cîrdur^{i}/băịéț^{i} ...și cu fetẹ-amestecáț î...așá dă lă...zéĉe ĉinșpẹ-an^{i} în͜ sus͜ î/...erá treį͜ pàtru băịés/treį͜ pátru féte/colindaụ băiéți cū...cu bolindéz͜ d-ăla dă...făcút așá dăn̄...dă nuịéle frùmós/fétile cu basmálili/și͜ colindá//să strînĝá sẹára acólo la...unde credẹá ^{i}eį la un͜ loc/făĉá acólo un͜ fel dă pilav͜ î/tăițéį cutáre...mînĉă ... mă rŏg/să jucá/măį...cutáre/maį úna maį álta/maį jucá/maį cîntá/ẹ́ ! și͜ pă la doọspe/únu nọáptẹa-ncólo plecá la colindát: "búnă diminẹáța la moș ajún" [!]/maį cîntáụ: "búnă diminẹáța la moș ajún/ne daz^{i}͜ ne daț^{i}/or nu ne daț^{i}"/ [!] obiĉéịur^{i}/

---

[1] Gest.

[2] Imită sorbitul din oală.

580

[Dar cum era bolindețul făcut ?]

un̯‿lemnișór așá ui̯tí[1]...j^{u}os/și găurít[2] /cú cu un̯‿spițélnig‿mic //așá//cîtevá gă^{u}urⁱ/cîn̯‿șase găurⁱ/și p-órmă băgáte niște nui̯e-le/niște nui̯éle supțírⁱ așá//niște mlădíțe/curățîte álbe/l-aducâ așá frùm^{u}ós așá[3] /i̯erá așá dă nalt[4] //și‿bâe̯átu cîn̯‿căpătá cólo co-vrígu dîn̯‿casă/da drúmu pă...pă nui̯elúșⁱ l-èle̯a/și vine̯á cu i̯el încărcát așá plin//cîn̯‿să umple̯á pînă sus/îl gî [k] îl ducâ așá pă braț/kár i̯o an‿dus așá pă braț

[Nuielele nu erau legate ?]

nui̯élle ai̯icâ ave̯á o brățară/mică/și dăsfăcâ númai̯ ū...și i̯ār pune̯á brățára la loc/dim‿mers//strigînd pîn [r] pîn̯‿sat: "bú-nă dimine̯ața la moș ajún"/ásta i̯erá...acúma văd că...nu pre̯a ma‿i̯-așá/ĩ...má‿ⁱe‿má‿ⁱe/da nú má‿i̯e//

[Același]

ș-a plecá‿copii̯i mai̯că

[Ce spuneai de copii...]

dă cop^{h}íi̯ ?//m-an‿duz‿la dĭal//dacă ne̯-an̯‿z‿la di̯al/să rări-țăn̯‿la porúmb//dác-an̯‿răríța‿la porúm/nicu̯-a fos‿legá^{d}‿dă ru̯ață//ca să nu să dúcă/că‿erá porúmbu mare̯/să nu să pi̯árză//ș-ăllàntu șede̯á pă lîngă i̯el//ce̯-a făcú^{t} ăllántu/l-a dăznodát//d-acólo//ș-a plecá‿copii̯i mai̯că/dăcî‿dóo cărărⁱ/an‿traz‿la porúm^{b}//acúma dacă ae̯a...cîn‿ne ducên̯‿la ca^{b}/nú mai̯ găsín̯‿copii̯/nu mai̯ găsin‿ni-mic//à‿lu̯at-o i̯el p-o linii̯e/i̯o p-o linii̯e/cáută/pînă nu̯ápte̯a an‿cătát/i̯erá pînă la pátru//la pátru an̯‿gini/ș-a-ncepú‿să plîng acole̯a la cărúță/c-am pi̯erdú‿copii̯i/zcâi̯ că-i̯ poátē...îi̯ mănînce lúpi ŗă copí/pă copíi̯//cînd acóle̯a auz ĝo͝ niște mee̯/i̯erá niște mei̯ p-așá /aús͜ sforăínd acólo/"băi̯ mítule" zic "mă !"/că pă bărbatú-^{mi} mítu-l kemá//"măi̯ mítule" zic//"mă ĉe faĉem mă"/^{zic} "i̯éte-m͜ méi̯u-ăla cóle̯a"/că...i̯erá méi̯u dˆes//cîn͜ să dúĉe̯-acólo/ i̯el únu pisti áltu/culcáţ acólo mái̯că-^{m}͜ me^{e}//copíi̯i//ă...durmí̯a^{-m}͜ me^{i}//și noi̯ am umblá͜ toátă zíu̯a/n-am munĉít în͜ zíu̯a͜ ae̯a dă_lóc/să cătán͜ copíi̯...//să cătán͜ copíi̯ !//

---

[1] Gest: de 5o-6o de cm.
[2] Gest: de jur împrejur.
[3] Gest: curbat.
[4] Gest: circa 4o cm.

túrcu marí^{i}ạ
u̯obzéĉ [de ani]

ca-m͜ povéste̯

[Ziceai că ai găsit o dată un copil pă cîmp !][1]

dá//...ne̯-an͜ dus͜ î...bărbáti-me̯o i̯erá me̯litár/și͜ i̯o m-an͜ dus să rărițés͜ porúmbu/cum să rărițá cū...bóii̯//an͜ lo̯a͜ ș-e̯o...ū ^{u}om/strí̯in/că noi̯ ^{i}erám săráĉ^{i}/și ne̯-a [k] să-n͜ rărițéze porúmbu//i̯erám tînără/i̯o n-ávean͜ copíi̯ atúnĉ^{i}//cînd aúz "āoléo/āoléo"// āoléo o gúră dă copíl//ĉe să fíi̯e ?/"ă !" zic "i̯e copíl/măi̯ néne maríne !//ála-i̯ copíl"//

"pi ĉe să cáte fa ! acúma porúmburli már^{i}"/vérd^{e}e așá pă lîn/le legăná//dá a lu cocóș[2] //cînd...o fáță//așá puștáná că.../mai̯ mícă c^{a}͜ a^{sta}[3]/așá...dă nu pre̯a știi̯a͜ e̯a...să să dăscúrĉe pîm͜ porúmbur^{i}/că i̯erá porúmbū^{r}li să te mănînĉe lúpii̯//már^{i}/vérz^{i}//frumoáse/după séĉiră//aū...m-an͜ duz͜ la e̯a

"ĉe̯ i̯e mă ?"/

"m-a pi̯er [k] lăsá͜ mămíca la clái̯a dă gríu̯/m-a uitá͜ mămíca"/

---

[1] Informatoarea asistase la povestirea informatoarei Turcu Maria, ceea ce i-a amintit de întîmplarea de mai jos.

[2] Confirmă spusele unui subiect ocazional.

[3] Arată spre o fetiță din cameră.

áẹa avẹá un‿cîr‿dă copii̯//avẹá vo ṣápte‿ọp‿copii̯/ṣi ẹa a ui̯tát númăru la copii̯//să vázá cîs‿copii̯ ma‿árẹ//

"vái̯ !" da noi̯ "i̯a úi̯tẹ mamă/tîmpită/nu ṣti^{i}‿e‿ẹa/ẹa númăru la copíi̯ !/da únde i̯éste mihaéla/da unde i̯e anișọára/da unde i̯e mariána/da unde-i̯...únu únu...i̯a ! nu-i̯ númăru la copíi̯"//^{h}an‿ rămás trăznită/aúz^{i} așă.../cu tọáte că ṣ-i̯o i̯erám tînără că... ĉẹ-ávẹam‿fọ ṣáptiṣpẹ/óptîṣpẹ-an^{i}/că la ṣáptiṣpẹ-an^{i} m-am măritát//

cînd ẹa plînĝá dạ să omorá/că úndẹ-i̯ mămica i̯ẹi̯/"stăi̯ cu mămica/că te duc//a cúi̯ i̯eṣt^{i} ?"/

"a lu cocoș"//

"ṣ-ăla [ɛ] úndẹ-a fos ?"

"la seĉire/ṣî noi̯ an‿dormi‿la clái̯e/ṣî nẹ-a lăsát acólọ"//

ṣi s-a dus/a vinít i̯ẹi̯ la săt/ṣi nu ṣi-a adús amínte dă cop^{h}íi̯//cîn‿túma pă urmâ/dúpa o ụoră/copilu i̯erá la noi̯/l-am oprít acólo/la porúmb/ṣi i̯ei̯ a veni‿la sat/ṣi pă‿órmă ṣi-a adús amínte/ c-a-nnumărá‿copiii̯/cîs‿copii̯ árẹ/da povéste aúz^{i}/ca-m‿povéstẹ//

bivoláru catalína
ṣáiṣtrei̯ [de ani]

la pescúit

vénẹá dimínẹața...plecá‿la pescuít/i̯erám...^{u}organi^{zăți}/i̯erá nĕvọadẹ́le-ntinsẹ pă pélii̯/așá să numẹa...pélii̯/niṣte pár^{i} dîn ă^{e}a ...care să usu[ɛ]ca...să uscá nevódu//dacă l-încărcám/dói̯ṣpẹ ^{i}inj‿la nevód//...ṣî i̯erá dói̯sprăzeĉe ^{i}inṣ...pátru nĕvọade plecám cu...^{u}ob‿bărĉ//la pescuít//^{u}ob‿bărĉ//^{uob}‿bărĉ/^{t}p-aĉéẹa întindẹám/nevódu/l-aruncan‿dîm‿bárcă//dim‿bárcă l-arunca^{m}‿ṣî... înkidẹan‿suprafáț-ásta dă...doĉj‿dă mii̯ dă métri pạtráț^{i}/dup-aĉéẹa tre [k] trăĝám la [k] i̯ar îm‿bárcă/

[La suprafață, ca să știi unde-i năvodul...]

i̯erá plúte//plúte dă...plútă/ē un fel d-așá i̯erá î/așá să numéște/ș-așá e și i̯a/náinte dîn î fábrică tot ca plúta//um fel dă ...î...lemn care p^{l}uteáște/și ține ^{u}órĉe greutáte/^{bin}înțelés//ș strîngám/aveám urmátiĉ^{i}/carē...de strîngá péștili/dă la pátru nevoáde/la o toánă încărcám o mii̯e/dóo mii̯/dăpă cum...dădeám pisti i̯ĕl//...î dûp-aĉéea ī [ɛ] ișám la pu^{n}ctu dă pescări^{i}e//acólo-^{l} predán la [k] îl cîntăreám/erá ağéntu dă pescări^{i}e care-l lua-m primíre/i̯el d-acólo...venea...î...dă la bucuréști/i̯erá pă coperatíve/organizá^{z}/veneá șî-l ridicá/îl dućá pă peáță//

[În afară de năvoade, se mai pescuia cu ceva ?]

cū...mrej^{i}/cū...vîrj^{i}/să pesc^{u} [k] vîrșîli i̯éstē...un fel dē ...cun să i̯splic i̯o/ca să vă i̯splíg dum^{neavoa}stră/un fel dă capcánă așá/cum să ziĉē...îi̯...ca să-l minte pă i̯ei̯ dă...[k] așá la [k] vîrșa i̯éste [k] -áre dóo cámere//íntră i̯ē síngure/într-o cámeră/péștili//șî dac-a íntra^{t} într-o cámĕră/a^{e}a-i̯ mai̯ largă și...pî napói̯ nu ma^{i} po să ieș/șî cîn a ^{i}intrát înt^{r}-a dóua cameră/nu mai̯ áre încótro să mai̯ i̯ásă/șî rămîne-acólo/péștili//șî d-acólea víne pescáru care-l ea șî-l î...ridícă-m bárcă/îl dășártă-m barcă/i̯ár o púne la loc/șî mîi̯ne i̯ár îl cátă/núma ^{d}în dimineáță-n dimineáță să vína/cu ví^{r}șili//dup-aĉéea vína cu sé^{t}ĉili// [...]

[Cum e făcută ?]

e dîn relón/pă trei̯ i...pă trei̯ plăș/únele mai̯ lar [k] mai̯ mar^{i}/ș-áltile mái̯ mái̯[ɛ]mai̯...mai̯ dése ca să...pă trei̯ tot așá/pă trei̯ cámere//că ^{i}el víne într-o cámeră íntră/âi̯ arát ai̯ićá[1]/as^{t}a íntră pîn ásta/^{i}ĕl îi̯ [k] dacă íntră în ásta/nu mai̯ árē...dă scăpáre știi̯...acólo ves crab dă dóoj dă kíle/dă zéĉe kíle/cît o íntra acól^{o}/pos să prinz^{i} ū mii̯e/dóo mii̯ dă kíle la...o toánă

---

[1] Arată un năvod care se găsește în cameră.

584

d-á^{ea}//aíĉa deprínde dắ...dibắĉíe/cum ^{i}e pescáru dibáĉ atît.../

[Și mai ziceai...]

şi să maị pọáte vîná cu prostovólu//

[Cum ?]

ắla l-eị‿i...áre zéĉe kíle plumb//şî l-eị l-arúnĉ[1] /puị la samandúr^{i}/uṇ‿cocọlój‿dă mămălíg-aşă/şî péştili víne şî mirọáẓe/şî să strînĝẹ-acólo uṇ‿zéĉe kíle/dó^{u}ăz‿[!] dă kíle/şî l-arúnĉ pă sémnụ-ŏla acólo/áẹa s‿fáĉe cu plúta//şî l-arúṇş‿pă sémnụ-ó^{la}/şî-l strînĝ acólo/şî ịel mănîṇc-acólo/lắ mămălíg-aẹạ//ş^{î}‿cîṇ‿l-arúnĉ/ş-ắ^{l}a să strînĝe siṇgur/cîn l-a s [k] îm‿moméntu cîṇ‿l-a [k] strînĝ/ịel s-adúnă jos că...siṇgur ^{i}el/nu maị‿iị [ɛ] dă vóịe să maị ịásă/şî l-arîdíĉ aşá[2] ^{o}dátă-ṇ‿sus//ắşa să vînẹáză ş‿cu prostovólu/

[Și ziceai de vîrşi !]

^{m}da/vîrş/maị [...]vîrşîle să púne talián aşá/dạ//^{pu}ne talịán şî lị cáuţ^{i} lă furtúnă l-împínĝe/pă ịĕl/^{iĕl} îl dă dă gárdụ-ola/şî árẹ treị‿ī...dóo cámerẹ-aşạ/ịel mérĝe pă lîngă [ɛ] gárdụ-ola/şî pînă íntră într-o cámeră/p-ó^{r}mă cîn‿a íntrá^{t}/nu maị áre vrẹo scăpárẹ//pọa‿să fíịe prẹa máre să rúpă/acólo nú maị ịésẹ//napóị//

^{d}p-aĉéẹa sâ maị fáĉe şî...să...maị pescuịám la o púĵnă/aşá să numẹá aịíĉa//ca-ṇ‿déltă//tot ắẹa a vení‿du pîṇ‿déltă/dîp-aịíş/ş-aṃ‿vînát aịíj‿lă păru[3] //făĉám la vō...pátru‿ĉínĉ kilométri/îṇkidẹám/cu plása/gard//şî-l lọaṇ‿la bătáịẹ/săptămîn^{i} întréĝ/pînă-l strînĝám tot//^{ş}‿cîn‿strînĝám...zéĉe vagọáne/dóoj‿dă vagọáne dă péştẹ-acólọ/îl strînĝám/dîṇ‿cornáĉ-eịa/únde ^{i}erá ş [ɛ] stuf/dă nu putẹám să...îl pesc^{u}ím dăcî^{d}‿núma cu bărş‿şî.../la bătáịe/îl bătẹ́an‿contínu pî́n‿l-adunám așá lā...ca la ᵘobór//

---

[1] Gest.

[2] Gest.

[3] Topic.

drăgíĉẹánu mịhaịl
pátrușase d-anⁱ

cî́nipa

cî́nipa.../să púnẹ să.../îl sapă pămî́ntu/să sẹámănă cî́nipa/ịése/să cọáĉe/să fáĉe ș-ịa cî [ɛ]te [k] obijnúin‿dă să...cọáĉe ș-ịa/ᵘor‿ne‿ᵈĉẹ́n‿ș-o culeĝᵉém/făĉém munúkurⁱ/ne‿ᵈĉẹn‿cu ẹa la băltă/o băgăn‿să topẹ́ască/o țínem zéĉe dóoșpe zíle...bunînțélez‿după cum...erá ọátă/o țínẹam zéĉe zile p-aẹa...dă vară/p-aịlántă dóoșpe zíle//o scotẹám dẹ-acólo/o spălám bíne/né‿ĉẹn‿ș-o melițám/făĉém‿fuịọáre/o torĉém/băgăm préșurⁱ/dî́‿ịéle/ˢ-álta ?/ásta-ị cú‿cî́nipa//

[Cum o duceai la baltă ?]

păị o duĉém cu cărúța/o băgăm îm‿báltă/făĉém un‿crẹștⁱ așá máre/cu béțe/o băgăn‿jⁱos acólo lá‿apă/punem pămî́nt peste n [k] ẹa/ca sâ topẹ́ască/să nú...că dacâ n-áre nimícă pă‿ẹa/ịése dasúpra//ș-o țínen‿la pămî́nt acólo/zéĉe/dóoșpe zílé/dúpă cun‿să topéște ẹa/o scotém d-acólo șí/venim acásă cu ẹa/o melițăm/la-ᵘmă‿o torĉém...

[Cum se meliță ?]

ịe fuịóru márẹ-așá/șí dáị cu ịa acólo/avém o melíță d-áẹa/o prăjî́nă d-áẹa dă lemn acólo/ș-o melițăm așá...

ịistráte ẹe gergína
pátrușase [de ani]

586

a fost odátă̦ o cápră

a fost odátă̦/o cápră/caré‿avẹá trei̯ i̯ezⁱ//şi i̯a într-o zi/a kemá‿pă i̯eziş^uóri du pe afáră/şi a spus să şẹázăi în cásă/că i̯a să dúĉe îm‿pădúre/să le adúcă dẹ-ale mîncári//i̯e [ɛ] i̯ezişóri̯ a spuz‿ "dá mămúco !"//şi cápra l^e-a spus trā [k] să trágă zăvóru după i̯a//cápra şi̯-a lọat un‿coşuléţ/ş^i-a plecát îm‿pădúrẹ//i̯ezişóri au̯ tra^z‿zăvóru/cápra a mers a mers pîn^ă a ajúnz îm‿pădúre//ắ...cumắtru lup/dujmáni [k] dujmánu cáprei̯ ş^i-a óilor/au̯ stat pitít dupe cásă/la um‿pom//ş-a ascultá‿tot ĉe lẹ-a spus cápra//şi i̯el...a spus că[1] ...s-a duz‿la ^uúşă/şi a spus:

trei̯ i̯ezⁱ/cucui̯ézⁱ/
úşa mámi dăscui̯éţⁱ/
că máma v-adúĉe vó[1]
lápte-m [ɛ] búze
strop dĕ sáre în‿spináre/
mălắi̯aş în‿călcắi̯a^ş

i̯édu ĉel máre a spus: "ái̯des‿să dĕşkidém"//

i̯édu ĉel mic a spus: "nú dèşkidém/că nu i̯e mămúca ásta//mămúca áre glásu mai̯ supţírẹ"//

atúnş‿cumătru lūp/^uoţ cum ^iérá i̯el/s-a dus şi [k] la un‿fi̯erár/şi şi̯-a ascuţít dínţi//şi cîn‿a vení^t‿să-l strígă [k] ắ‿strigát:

"trei̯ i̯ezⁱ/cucui̯ézⁱ/
úşa mámi descui̯é^t/
că máma v-adúĉe vó
frúnze-m‿búze
lápte-n‿ţîţe

---

[1] Subiectul îşi drege glasul.

dro^{p} de sáre pe spináre
mălăi̯áș îŋ călcăi̯áș"/

i̯édu ĉel máre a spus/"ái̯de c-acúma...nić acúma nu i̯e mămíca? //acúma i̯e mámica"//a [k] i̯el a zis: "să dèskidém úșa !"// ĉel mic a spus: "nū că mămica nu áre glásu [ɛ] atî de supțíre"// pă úrmă úrs^{u} [k] lúpul cîn a auzît/s-a dus și și̯-a ascuțit i̯ár dínți//și acúma i̯erá potrivít//a venì ș-a strigá^{t}:

"trei̯ i̯es^{i}/cùcui̯e^{zi}/
úșa mámi dàscui̯e^{s}
că máma v-adúĉe vo^{uă}
lápte-m búze
drob de sare/îŋ spiná^{re}
mălăi̯áș^{i} îŋ călcăi̯áș^{i}"//

acúmă...i̯édu ĉel máre a spus: "ái̯des să dèskidém"// și i̯édu ĉel mic a spus că "nú deskidém că ásta nu-i̯ mămúca"// i̯édu ĉel mic s-a băgát îŋ cuptór/ĉel mijloĉiu̯ s-a vîrît sup copái̯e/ĉel máre a dèskís úșa/șî s-a da după úșă//cîn^{d} a intrá^{t} cumătru lūp/cîn a văzút că nu i̯e nimena/ [ɛ] ĉel dupe úșă l-a văzú^{t}/ și l-a îngițít//pă órmă/dac-a văzút că nu mai̯ i̯éste nić un zgomót/s-a așezát pe copái̯e/și ĉel î...mijloĉiu̯ n-a mai̯ putú să mai̯ duréze/șī l-a durú/ș-ā...strigát//că i̯el nu mai̯ poaté să mai̯ șádă//șī cumătrū...lup a zis că "i̯a víno la nășicu să te púpe nășicu pă tine"//și ^{l}-a-ngițít șî pĕ i̯el//p-órmă a mai̯ stat i̯el ĉe-a mai̯ stat/s-a uitá prin cáse/a pus căpățînele/amîndóo la feréas[ɛ]tră/cu rî [k] cū dínți rînjiț^{i}/șī...a mai̯ sta ĉe-a mai̯ stat/s-a uitá prin casă/ș-a zis/"hái̯di să plec că/dac-o [ɛ] mă prinde cápra ai̯íć/p^{e}-o^{r}mă ĉe me-o fáĉe ?//și a plecát//ĉel mic cum...a plecát cumătru lūp/a i̯ișit afáră//și cîn a văzút î pe fráți lui̯ doi̯/care i̯-a mîncát/a-nĉepú să plîngă șî i̯el//și capra

588

atúnĉ venẹá și ẹa//și cîn‿a văzút‿î i̯ézi doi̯ la ĝẹam/ziĉẹá că i̯a úi̯te copiláși̯-ei̯ rîde de bucurię//și ă‿mers/a mers pînă a ajúņs acápră [k] ăcásă cápra/și̯-a strigát:

trei̯ i̯es^i/cucui̯éz^i
úșa mámi dèscui̯é/
că máma v-adúĉe vọu̯ă
lápte-ņ‿vîn [?]
drop de sáre pe spiná^re
mălăi̯áș^i în călcăi̯áș^i/

i̯édu ĉel mic cîn^î‿a văzút-o pe mái̯că-sa/diréct î...brațele i̯ei̯ s-a ^uoprít//ș-a-nĉepú‿să-i̯ povestẹáscă/cuņ‿s-a întîmplát//pă úrmă cápra a-nĉepú‿să-l plîņ^g[k] să plîņgă/l-a mîņgîi̯át pe ĉel mic/și...p-órmă s-a dus îm‿pădúrę//și l-a găsí‿pe cumătru lup/cîņ‿stătẹá pe um‿buști^i̯án//și‿l-a-ntrebá‿că.../dacă știi̯e i̯el câ... l-a văzút ĉine i̯-a mîņcát‿î i̯ezișóri/i̯ei̯//și...și cumătru lu^p i̯-a spus că i̯el nu știe ĉine i̯-a mîņcát/că i̯ol a sta^t‿totdẹaúna acoálẹa//și...pă‿o^rmă a zis/cápra/că să-l [k] îl kéme și pă i̯el lâ...pománá//și‿i...l-a kemá^t‿pē...cumătru lup/a pregătít sarmále/nu știu̯ ĉe mai̯ a pregătít/a făcút o grọápă máre cu jărátẹc în ẹa/și a pus o rogojînă dẹasúpra//și i̯-a făcút uņ‿scăunél de ĉẹáră/ș-o măsúță mícă dĕ‿ĉ^eáră/și l-a kemá^t‿pe cumătru lup/și pe úrmă i̯-a spus câ i̯el șade pe scăunélu aĉéla//ș-a stat pe scăunél/cînt‿și cînd/s-a topít scăunélu și măsúța//ș-a căzút cu fúndu-ņ‿jărátic/îņ‿grọáp-aẹa márę//p^ă‿úrmă cápra de bucurí^i̯e a dat cu p^eétre-n i̯el/î...a dat múlte pi̯étre/și ẹa l-a omorît//pē‿úrmă cápra a rămás fericítă dọar c-un i̯ezișór mic//și a rămás așá//

bénĝe vasilicą
zéĉę-an^i

ⁱéne

noi̯ lu̯ăm o scîndură/lᵘom pămînt‿î...gálben or‿î...dé care avém/şi...îl udăn‿cu puţínă ápă//pă scîndura ạ́ẹa/făĉém un‿rotúnᵈ/ care să...zîĉém că éste cápul/pe úrmă...îi̯ făĉém trúpuˡ/î...din/ tőt dim‿pămînt/âi̯ făĉén‿noi̯ dóo mînúţe care i le puném pă pi̯épt/ aşá cum mọáre ŭ [k] lúmẹa/şi pă úrmă-i̯ făĉém dóo piĉọáre/şi îl înconjurăm cu florⁱ/i făĉém o coroniţă/care i̯-o puném pe cap//óki/ násu/...gúra/din muşcáte i făĉen‿gúra/óki din‿î...î...albăstréle/ uneórⁱ dim‿margaréte d-álẹa miĉ/şi...pă úrmă...încépen‿să-l plîngém/

ⁱéne/éne/căloi̯éne/[1]
dă mámă keiţilé/
să descúi̯ lădiţilé/

[Şi pe urmă ce mai faceţi ?]

pᵃ̆ oʳmă ne duĉén‿la fîntînă cu [ɛ] i̯el/şî-i̯ dădém drúmu în‿î... rîu̯/în ápă//

[Aceeaşi]

832. CHIRNOGI [WLAD, 465]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MV; transcriere: BM

ásta éste cu víᵉa

vazícă dac-o víţă o [k] altoítă vrei̯ s-ō pui̯ [k] altoi̯éştⁱ/ i̯ei̯ sălbáticu/şî̯ ᵈacă vrei̯ s-o pui̯ că i̯a să‿altoi̯éşte în dóo‿trei̯ félur/şî-m‿pátru//ˢă‿altoi̯éşte/-m‿vérde i̯e-ntr-um‿fel/áltu

---

[1] Versurile sînt rostite aproape cîntat.

590

ⁱeste-n î...la fᵘorţă i̯e-ntr-um fel/altoi̯eştⁱ im pămînt i̯e al fel/ ş-aşa că să altoi̯eşte-m vro doo trei̯ felurⁱ//dej daca pui̯ la fᵘorţă/ⁱii̯ sălbaticu/l-altoi̯eştⁱ/şî-l pui̯ la rumeguşᵘ//şî la rumeguş o bag intr-o cameră d-asta/ş-o forţezⁱ cu fᵘocu//ca să i̯asă/ ştii̯ ?//şî la ᵘo săptămînă doo trei̯ patru/ᵘo scutur d-acolo-şa dă la altoi̯/că i̯ā aşa i̯e altoi̯u¹ /formează nişte vine//şⁱ pŏ urmă tai̯ vinile-alea cu fuarfica/şî ᵘo-mveleştⁱ i̯arⁱ/i̯ar îi̯ dai̯ apă/i̯ar o baj lā căldur-acolo-şa//ş-acolo dacă vesⁱ că s-a forţa prea tare/ ᵘo mai̯ laşⁱ cu fᵘocu/să sⁱ [ɛ] meargă mai̯ incet/că mai̯ ăi̯ tim pînă cînd o fi dă.../vezⁱ nu s-a cam curăţaᵈ bruma//şî pică brumă peste ea ş-o [ɛ] strică//dec/mai̯ stai̯ că o [k] pă ea ᵘo pui̯ pî lā... vō şapte ob zece mai̯ incolo//să-ncălzeşte pămîntu bine//ş-atunc o i̯ei̯ ş-o pui̯ la groapă//faj groapă cu cazmaoa/sau̯ cu priboi̯u/ da mai̯ sigur ⁱeşᵗ cu cazmaoa//o bajⁱ la pămîntᵘ/ş-ai̯ făcud muşuroi̯ acolo-şa [ɛ] /ş-ai̯ pus-o pă...pămînt-acolo//şî yo trei̯ anⁱ dă zili̯/aşteptⁱ/pînă mănînc un strugure//dă ˡa ea//dej dî la hibrizᵘ/ ᵐai̯ mănînc/anu-osta ᵘo pui̯/al doi̯lea an ñ-o lepăda i̯a toată/da aproape că leapădă pî i̯a aşa cîte ō corpiniţ-aşa/da nu i̯e bun//da a altoⁱita dă//aea/şî dacă dîpă trei̯ an dă zile/leapădă ş-aea/îi̯ laşⁱ puţinⁱ//al patrulea an/tot aşa mai̯ puţin/i̯aʳ pă la cinc anⁱ/ îi̯ dai̯ drumu pă rᵘodᵘ//să rodească ct-o vrea ea/că s-a mai̯ întăritᵘ//ş-asta este cu viᵉa//ᵘo stropej la timp...// [...]

[Şi în ce se culegea ?]

în căruţă//alţî-m putinⁱ/alţî-n căruţă/i̯ō aveam o muşama//bună/şî puneam paⁱintele//şⁱ culegᵉam ᵘo sud dă vedre/ᵘodată//că... aea e strugur marⁱ//şî te dᵘcᵉai̯ trei̯ patru inşⁱ/ᵘo-ncărcai̯ dă strugurⁱ/şⁱ cîn vineăi̯ sear-acaz dă musteai̯/umpleăi̯ um butoi̯ d-o stă dă vedre//

[Dar cum musteai ?]

---

¹ Gest: suprapune două degete.

în̯ hîrdắu̯//ș p-orm răsturnái̯ la tăĉⁱtoáre//șî p-órmă trăĝᵉái̯ pă ĉepᵘ//șî-l pún̯eai̯ la butói̯ᵘ//șî boásca rămún̯ea-n tăĉitoáre/dej mústu-l pun̯eái̯ lā...

[Și cu ce musteai ?]

cū...mustitorú zîsᵗ//um băz d-ăla dă vișăn ca mîna dắ grosᵘ/ ș-aveá nęște crac așá[1]/ajá//șî...făĉᵉai̯ așá/î îrcắu̯//p-orm pun̯eái̯ la tăĉituáre//

[Nu se călca cu picioarele ?]

s-a călcát/an̯ călcá șî cu piĉuárle/da cum nu ?/an̯ călcá șî cu piĉuárle//an̯ călcá cîn ereá sócrî-miu̯/călcán̯ cu [k] ven̯eá gorgé cóman̯ șî-n̯ lua vínu/călcán̯ cu piĉuárli/mă spălán̯ la piĉuáre/șî pún̯eamᵘ ū sacᵘ/șî-l călcam ū ᵘaea/ș pŏ úrmă-l luai̯//sigur[2]/în̯ cᵘorítă/am șî cᵘorítă ș-acuma o țîu̯ /

[Dar corita cum e făcută ?]

dă lemn//dă lemn/o cᵘorit-așá can̯ cît ⁱe úș-asta[3]/mai̯ stímᵖtă ca úșa/șî mai̯ lùn̯gulíță nîțⁱél/șî dă adînc-așá[4] ⁱereá//șî dă cápu̯-ósta-l țîn̯eám mai̯ î sus așá/șî să scurĝᵉá vínu-acólo//șî sá-cu irᵉá aiĉ așá//șî pui̯ căruț-acólea așá/pún̯ea o găleát-aij lā capᵘ/lā sacᵘ/la gurâ/aveám un ĉⁱepᵘ//dă pun̯eamū [ɛ]că daca n-aveái̯ ĉepᵘ/să strînĝᵉá sácu șî curĝᵉá [ɛ]foloștínă d-aea jᵘosᵘ//da ᵈaca pun̯eai̯ ĉépu̯-așá pă márn̯ea sáculúi̯ așá/vín̯ea așá șî...țîn̯eá ș-ăla șî da drumú lā...găleátă jos//șî vínu vŏ spuséi̯/curĝᵉá dăválę-acólo-șá/șî prăștiná o pun̯eai̯ la boáscâ//p-órmă mústu-l loai̯ șî-l pún̯eai̯ im butói̯ᵘ//ásta ireá//

[Și din butoi îl mai trăgeai sau îl lăsai acolo ?]

îl lâsái̯ pînâ [k] bíne dacă ⁱereá [k] aveái̯ vⁱin mul șî nu púteai̯ să-l vinsⁱ tuámnă/pîm̯ febroáre-așá-l făĉᵉái̯ pritócᵘ//sígur/

---

[1] Însoțește expunerea cu gesturi explicative.

[2] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

[3] Gest: indică ușa încăperii.

[4] Gest: de cca 75 de cm.

făĉ^{e}ai̯ pritóc^{u}//că daca nu-l făĉ^{e}ai̯ pritóc/să stricá//ş^{î} dîpă ĉe-l făĉ^{e}ái̯ pritóc atun^{s} primăvàra/cînd areá pă la vii̯ i̯ar dă înĉepeá vi^{e}a să dea/să plîngâ/îl loveai̯ dîn nou/a doua oare/ăeă aveá lucs^{u} máre//dacă nu-l făĉ^{e}ai̯ pitóc/kar i̯eu̯ am păţit-o// într-ũ ^{u}an/an negliját^{u}//nu l-am făcú pritóc^{u}//ş dacă n-am făcú pritóc^{u}/s-a stricá fo do^{u}o ste ^{dă} védre dă vin//dej nú să stricá i̯el/nú i̯ereá stricá dălóc^{u}//aveá tot parfúmu-òla/aveá t^{u}ot î aróm-aea/dés cîn îl scoteai̯/şî-l pûneai̯ im pahár/înnegreá cum ^{i}e [ɛ] valíz-aea[1] //^{n}da//cum e valíz-aea-ñegrea//

státe haralámbie constandín [zis] c^{u}odícă
mavródin

şaizĕşîĉinĉ [de ani]

băteạn la gráti^{i}e

[Porumbul] îl băteán la gráti^{i}e/la maşînâ/şî cu gráti^{i}a băteám//

[Cu gratia cum era ?]

gráti^{e}a ûit-ereá ^{u}o gráti^{i}e dă vro trei̯ uámen^{i} cîn intrám// aţe-avú^{d} gratie nú ?[2] //áşa//i̯ó am bătút într-o zi la górge no [ɛ] nó^{u}o kíle dă porúm^{p}//i̯eréa ^{u}o gráti^{i}e/cam úte [ɛ] cam d-aĉílea şî pînâ-m perétel-ăla[3] //şî dă lúngă/d-aĉílea pînă cólo-şà[3] //ş ne punéan trei̯ inj la grátie-aiĉ-ăşa cu ĉomágu//únu la mijóc^{u}/ ş-únu-ntr-o párte/únu-nt^{r}-o párte//deĉ ăla dîm párte-àsta[3] ş-ăla dîm párte-àsta[3] /da amîndói̯ ^{u}odátă//ş-i̯o d-aíĉ^{e}a[3] síngur^{u}//pentru că nu puteán să dăm ^{u}odátă grăma^{d}ă [ɛ] că ne picán dracu la béţe-agólo únde-aea/şî amîndói̯ da ^{u}odátă/şî i̯o d-aíĉ^{e}a únu síngur// áşa//şî punéan cîte zéĉe/ş-ăla dă suz d-acoló puneá meréu//

---

[1] Gest.

[2] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

[3] Gest.

ş-áştẹa [ɛ]pisălẹ́a/bătẹ́a//după ĉe să bătẹ́a/cᵘoĉéni-i̯ dan̯‿jᵘos/ áltu bătẹ́a/alᵗ/

"e/cît am‿bătᵘ ?"/

"e/cît [ɛ] s-a făcú"‿sĉe "i̯a̋ nu mai̯ báte mă !"/

gáta/an‿da‿cu [k] la ᵘo̯ párte/şi‿i̯ar [k] bătẹ́a vî́ntu/adiᵉ́a vî́ntu//cu lopáta¹//fr̄ !/îl curăţẹ́ai̯ dă-l...ĉẹ̄/a dóu̯a zi/a tréi̯a lu-n̯cărcái̯ şî-l duĉᵉái̯ la...negustór/daca vrẹ́ai̯ să-l duj/daca nű/ ţû-l urcái̯ la magazíⁱe şî-l duĉᵉái̯ cîn̯‿vrẹai̯//

[Acelaşi]

i̯e fo̯a̋rte rău̯ fără cárte̯

[Şcoală ai făcut ?]

ẹ̄/n-am̯‿vru‿sắ mă ducᵘ//ást-am avút-o i̯ō[ɛ]supărárẹ/că daca ştiᵉám şî cárte/ⁱerẹám̯‿fo̯a̋rte bíne/da...//n-ám̯‿vrutᵘ//

mamă/"a̋i̯ fa sî‿te dujⁱ‿la şco̯ală̯"//

"nű mă ducᵘ//nu mă du‿că ń-e frícă"/

vezⁱ/îm i̯erá frícă dòmlẹ-aşá să...//înaⁱínte i̯o nű i̯erẹ́am aşá să mă duc/să văs‿ĉevá/sau̯.../că ne ba̋te/că.../şî n-ám̯‿vrutᵘ//ş-a yínitᵘ/îm̯văţătọárẹa la noi̯ acásạ/

şî‿cînd a yínitᵘ/máma zíĉẹ̄: "ai̯ fa iu̯ánă ! s‿te duĉ"//

"nű mă ducᵘ/nu mă dug/nu mă duc"//yíne-m̯văţătọárẹa că‿erá-n̯scriirⁱ/te-n̯scríẹ-acásậ//ĉᵉ-ám̯‿făcuᵗ ?/m-am băgá‿su‿pa̋tᵘ/dă frícạ [!]//

"fă iu̯ánă i̯e̋şⁱ afáră mamă/i̯e̋şⁱ afáră" zíĉe "că.../yíne şî ne amendẹază̯/ne dă [k] trebúe să dai̯ banⁱ"//

ĉè‿fáĉẹ mamạ//să dúĉe/i̯a ᵘo túrtă/i̯a ᵘo gạínă fríptă/íi̯ dúĉe-m̯văţătọárei̯/ᵘo stíclă dă vʸin̯/şî m-a şterz‿d-acoló//nú mai̯ m-an‿duz‿la şco̯ală//ş-uíte ástăzⁱ i̯ē [ɛ]i̯e fo̯a̋rte rău̯ să ştiⁱ

---

[1] Informatorul se ridică şi imită aruncatul grîului cu lopata.

594

fără cárte//

náca iu̯ána

șai̯zeșîpàtru dă ani̯

bumbác [și] in

[Cum se lucra bumbacul ?]

là sápă-l săpám/să făĉ^eá máre/îl culeĝ^eám dă trei̯ pátru u̯ori̯/că i̯el sâ-mfloréștē/dă múlte ^uori̯ imflor^iéște/șĭ l-adunắn/dă trei̯ pátrŭ or l-adunắm/pînă să termená i̯el//și pă u̯rmă l-aduĉ^eán/ș-avu̯ám fábricâ//dă-l dam lā képtini̯//îl dam la darácu̯/șĭ...ūl torĉ^eám/îl făĉ^eá cūm e lîna/cáre o dai̯ la darácu̯/frumo̯ásâ//tò̯rĉ^eám/válur^i avu̯ám/válur^i avu̯ám/dă bumbácu̯//făĉ^eán cămắș^i/izméne...//că-m [ɛ] bári̯m dă t[ɛ] ĉé vre̯an/ĉe vre̯ắ/șervéte/ĉe vre̯ám^u//dó to̯áte ále̯a făĉ^eám/ [ɛ] ^iínu/cînipa//

[Și inul cum îl lucrai ?]

^iínù/-l jumule̯án d-acoló/-l băte̯ám /

[Dar de cînd îl puneai pe loc ?]

nú-l pune̯ám n^uoi̯//

[Dar cine îl punea ?]

b^uoi̯éri-l pune̯á//da/șĭ ne dĉ^eán și făĉ^eám avăi̯étu̯//acoló dacă ne dĉ^ean la [k] ai̯ vă̯zú că v-an spusu̯/că vine̯á șĭ ne da.../în log d-um p^uogón în da dó^uo p^uogu̯áne/șĭ níe-n da un sf^iert/d^uoi̯ pași̯//dĭ ^îăi̯a d^uoi̯ pași̯ făĉ^eán cîte trei̯ pátru...sút^ie dă múnuș/ĉé/^uo dátă ĉin súte//șase súte-am făcút o dátă/kar ^iere̯ắi̯ dus la războ^uoi̯^u[1] //șase súte dă mînuj dă ^iin//dú-te și bágă-lē ^îápă/topéște-l/sco̯áte-l d-ac^uolo/șĭ-ntinde-l/usucắ-l/ș pă úrmă-l băte̯ám//stan to̯átă no̯apte̯a/și băte̯ám pă băț^u//póc pòc pác pa^c pá/băte̯ám pă băț^u//șî-l făĉ^eám frumós/nu-l melițám [?]//dan la melíță/pă ụ́rmă-l torĉ^{e}ám/îl coĉ^{e}ám la f^{u}oc/punẹán dă-l hé[illegible]ẹam/cu s^{u}ót̠ă/cu vréĉie d-ásta dă săpún/şî-l făĉ^{e}ám a̋lp̠ᶜ/cum e bumbácu să făĉ^{e}á dă frum^{u}ós^{u}//ţesẹám/păi̯ n-am ĉarşávur ?/n-am...şervéte dă...dă in ?//

---

[1] Se adresează soţului, care asistă la înregistrare.

[Aceeaşi]

a̋n̨ crescú şî gîndáĉ

v^{y}íne şi i̯ése măruntẹ́i̯ ca furnícạ//

[Din gogoşi.][1]

pă.../dîn̨ goguáşĕ...i̯ése ^{i}ei̯ pă úrmă/da pă úrmă dacă ^{i}ei̯ cresc/i̯ó am puz gog^{u}óşile ş-a işî́t^{u}//flúturi//flúturi a căcátᶜ sămî́nţạ//sămî́nţ-an ţînút-o tréi̯ pátru zile la căldúrạ//şi i̯éi̯ a işî́t^{u}//şî̋ a işî́ p-o ^{h}îrtiúţạ//n^{i}égri[2]/frum^{u}óş^{i}/cum e...ástẹa...^{u}onízilẹ-ástẹ-ale bọa^{li}//dac-a işî́d/lẹ-am pus frúnzạ//şi ^{i}i̯i̯ a crĕscú dîn̨ zi î̃ zi/^{d}în̨ zi î̃ zi/i̯o ẹ-am prec[ɛ]menít^{u}/îi̯ priminẹám/punẹám áltă îrti^{i}ẹ mai̯ búnă/mai̯ curátă/pă úrmă...pî̃ să făĉ^{e}á...dă umplẹán trei̯ pátru pátur^{i}//dă gîndáĉ^{i}//să făĉ^{e}á mar/frum^{u}óş^{i}//pîn̨ lă ĉin̨ săptămî́n^{i}//dî la ĉin̨ săptămî́n̨ să [k] înĉepẹá să úrĉẹ//şî să urcá/îi̯ lụan̨ gogóşîle la...^{u}ọ săptămî́nă aşá i lụan̨ gogóşili/că să-ntărẹáscă binẹ/le lụan trăĝ^{e}ám...púnẹam în̨ căldáre/fi̯erbẹám ápa/ş^{î} trăĝ^{e}ám gogóş dŏ borángiᶜ frum^{u}ós^{u}//i̯erẹá şî̋ rụáte/i̯erẹá şî rụáte d-ástẹa dă dan̨ la rụátă/da ẹo nu mai̯/avẹám pă sọácri-mẹ-áẹa bătrî́nà/sọácri-mẹä: "i̯a lásă máică să le [ɛ]trağ i̯ĕu̯ frum^{u}os"//ş-ûm punẹá căldarẹá pă foc/fi̯erbẹá ápa/punẹá gogóşîli/ş^{î} trăĝ^{e}á nişte borangig dă zîĉ^{e}ái̯ că i̯e sfọ̋ară dă frumós^{u}//

[Şi ce-i făcea ca să nu se încurce ?]

---

[1] Intervenţia soţului informatoarei.

[2] Cuvîntul este silabisit.

596

păi̯ făĉeam așa pă...pă o îrtiie/îl puneam/ierea uo îrtiuță/ și̯ să făĉea așa frumoasă/trăsură-i̯ [ε] spuneam/trăsură//șû pŏ urmă-l diepănam//puneam malai̯ pă i̯el/pă [!] ai̯a/puneam malai̯/șî r [ε]trăgean̯ lă ruodan/pă țeavă//șî să făĉea frumuos dă nu mai̯ ...//p-ormă-l rŏsuĉea//dă-i̯ la rosuĉeală/pă urmă țeseam/ puneam peșkire ș-alegean toată ziulica/la peșkire//ș-an̯ făcu peșkire/și̯ făĉeam î muațe//dă cînd m-am prăsitu/an țiesutu/da//

[Aceeași]

soacrî-me-asta multe știea

[E adevărat că șarpele suge de la vacă ?]

am auzi șî i̯o pă soacri-meä//ș-aveam vacă/șî vacā...ierea umflată la ugeru//umflată mușcată//

"mai̯că" ziĉē/"uar dă șarpe i̯e/sau̯ dă năvăstui̯că"//

ști c-aveam șiră dă paie//și ișa dîm pae d-acolo...năvăstui̯că//știți/i̯este niștē...alea ruoșii̯ așa/niște m...ligiuoi̯ ruoșii̯ așa/șî...alea sî spunea că alea suĝe vaca//năvăstui̯ĉile-àlea//șî fărma[ε]fărma socrî-meo șîra dă paie/ș-an̯ găsit acolo năvăstui̯ĉi/șî diuorĭ d-ăĝä/diuorĭ/care e dă pui̯/dă mănîncă pui//àm omorît fo trei̯ pàtru...diuor d-ăĝä/pui̯-ei̯a dă diuoru//șî năvăstui̯ca...//șî dac-o gonești...pă năvăstui̯că/pă urmă vyine șî mai̯ [r] mai̯ rău̯ îs faĉe//ĉică mai̯ rău̯//punea...punea soacri-meä/punea furca//cū...inu /cu lînă/punea furc-acolo la pai//șî ĉică daca vede furc-aĝä care tuorj dîn̯ furcă/zîĉe "nu mai̯ s-apropie năvăstui̯ca acolo"//da[!]//[...]

șî...punea săraca/păi̯ pŏ urmă cînd ereä...vaca/dă aveam î... aveam uo vacă bună/f [k] dă lapte bună...[1] /săraca/soacrî-me-asta multe știea zău̯/vinea...șî în̯ ziua dă sfîntu gorge/spunea că v^{y}ínē/nişte...d-ástęā...cum le zîĉ^{e}am dųámne ?/dā...fermec [ɛ] fermecătǫárę/"v^{y}íne fermecătǫáręä" sĉe/"máįcă-ņ ziųa [k] nǫáptęa dă sfîntu górgę/şî" zîĉe "férmįcă váca dă-į įa láptili"//acúma ĉé făĉ^{e}á săráca sǫácri-męä/ņkidęám váca/încuįám/punęám lácăt^{u}/ş punęáņ şî pă nînăúntru...încuįá//"să-ņcuįém máįcă/că" zíĉe "yíne fermecătǫárea"/şî ĉe ęręá fermecătǫáręa ?/^{i}ęręá feméī/făcútă/ dăspuįátă/şî cū...vătráįu dăpă ęä/cu pămătúf^{u} d-ăla dî lā...dîn ...c^{u}oĉ^{e}ám pîįnęa/dă dam...jăráticų-afáră/cū pămătúfu şî cu vătráįu//umblá dăspuįétę [1] //şî fermęcá [1] //ca să įa láptile [1] //să ęa láptile ^{d} la vácă [1] /să-l l-ęa įéle/să púįe să dúcă la įéle/lápte mult^{u}//şî făĉ^{e}á sǫácri-męa săráca/yinęá şî punęá [r] punęá ĉúru/ cu bǫábe dă cînipă/cu méį^{u}/punęám î...d-ăla dă măturám û...cum îį zîĉ^{e}ám dǫámne lā...dă măturáņ cu ^{i}el ?/să-l pú^{i}e z^{i}ĉe "máįcă/ să să-nţépē įel" zíĉe/"ca să nu tręácă pî įel/că nu tréĉe//nij bǫábelę-álęa dă méį^{u}/şî bǫábęlę-álęa įa nu pǫáte să fácă f [k] să férmeĉe/că le...că n-ǫ lásă bǫábelę-á^{l}ęa dă meį/că įa-nnúmără// şî" zîĉē/"álęa daca le puį/įa n-ap [k] nu pǫátę să maį férmįĉe" îĉe/"că î bǫábe múlte/şî n^{u}[ɛ]nú pǫáte să...áęa dă pă bǫábęlę-al^{ęa}"//aveám î

---

[1] Se întrerupe pentru că iese cineva din cameră.

[Tîrn ?]

tîrn//tîrn//tîrn dă măturám mamă/tîrnų-òla dă m [ɛ] ^{i}ęręá [ɛ] dă d-ásta...tîrn-ula ^{i}ęręá dă...mărăĉín^{i}/dă mărăĉin du pă dęal// ș-ûl punęá acolō ^{u}uşâ//nu-l găsęám umblá dăloc^{u}//

"uįte máįcă" z^{î}ĉe/"n-á yini/nú s-a apropi^{i}at"//

[Aceeaşi]

---

[1] Vorbeşte în şoaptă.

598

îm̦‿félu̯-ŏsta să pescue̯ä́

ⁱere̯á mai̯ múlte unélte/ave̯am níşte cóşur caré‿noi̯ le spune̯ám ᵘodoro̯ábe...//dăde̯án̦‿cu ále̯a.../dam aşá pă gíĉíte/că ⁱerá nu ⁱerᵉá/şî...cîm‿pune̯ä́i̯ odoróbu/i̯el...daca pune̯ám pă i̯el/urue̯ä́/ştiţⁱ/căutá ca să scápe/şᶦ̂‿nú mai̯ ave̯á únde//ş-atúnĉᵉá/îl lu̯am//

[Cum uruia ?]

păi̯‿i fuĝᵉá pîn àp-aşá/şî cîn̦‿fuĝᵉá i̯el pîn àp-aşá picá dă cᵘóşu̯-ŏla//dă ᵘodoróp/ć-aşá-i̯ spune̯ám noi̯//şî́‿băgám mî́na/şᶦ̂‿dacă ⁱerᵉá/îl lu̯an̦‿şî-l‿l-în̦şîrám pă...şîr/ave̯ám o súliţ-aşá dă fʰi̯er/şᶦ̂‿c-o áţă aşá la e̯ä/şᶦ̂...//

màe̯-ave̯án̦‿şî plásă făcútă...//dăde̯án̦‿cu plása/ave̯ám plăvʸ/caré‿ále̯a le pune̯ám númă‿ᶦ̂àp-aşá/şî...i̯el daca umblá/dăde̯á-m‿plávă//[...]

[Cum era făcută plava ?]

ⁱerᵉá ᵘo plásă făcútă pă.../să făĉᵉá d-egzémplu̯-ave̯ám ⁱígliţă/nú făĉᵉam nᵘoi̯/ⁱere̯á u̯amén dă meséríⁱe/pescárⁱ dîn ăşte̯a/care...ⁱerᵉá/ásta l-erá meseríᵉä//şᶦ̂‿făĉᵉá/ave̯á/d-egzémpˡu cum̦‿vre̯aⁱ să faĉ u̯óki dă deşⁱ/daca să făĉᵉá u̯óki mai̯ deşⁱ/să făĉᵉá pă cui̯/d-egzémpˡu cum e ţigári̯-ae̯ä[1]/á‿dúmne̯avo̯ástr/-aʲşá ca să [!] fíⁱe mai̯ strímᵖtă/să i̯a toᵗ‿péştele/adícă şᶦ̂‿p-ăla mărúnt/ş‿p-ăla mărún̦‿ş‿p-ăla máre//daca sᶦ̂‿făĉᵉá mai̯ ráră/făĉᵉam pă ĉevá mai̯ rar/p-o scîndur-aşá mai̯...//şî áe̯a...prinde̯ám núma péşte pă alés//únu ş-únu/nu [k] áe̯a nu lu̯a níj‿mai̯ máre/níj‿mai̯ mic/dăcîᵈ‿númai̯ care̯-ave̯á loc pă u̯ók-ee̯ä//ş-i̯el intrá pă ᵘók-ee̯ä/şî daca vre̯a să tre̯ácă/nu mai̯.../că i̯-apucá urékili̯/cum ⁱerᵉá péştele/j‿nu mai̯ pute̯á/să-n̦curcá şᶦ̂ [k] dă ᶦ̂árip ⁱile̯-àˡe̯a care le̯-ave̯á ⁱel.../şᶦ̂...p‿la un timp aşá cît crede̯am noi̯/le scᵘote̯ä́m//ᵈac-ave̯á péşte le scote̯án‿d-acólo/adunám péştele dîn i̯éle/ne băgám i̯ar în ápă...//

---

[1] Gest.

ş-îm̦ félu̯-ŏsta să pescuá//cu plása dădeám așá tᵘonéşte/merĝᵉán̯ cu [k] pîn ápâ...merĝᵉám pîn ápă şî.../merĝᵉám şápte ob zéĉe métri/o săltám în̯ sus/sau̯ işám la márĝine daca ⁱerá ápa mai̯... strímᵖtă//daca ⁱerá péşte l-adunán/daca nu ⁱerá/intrám i̯ar în ápă//

trifán̯ rícă

tréi̯zeşîşápte [de ani]

am̦ fuĝítᵘ

ē/am̦ fuĝítᵘ/după ⁱel//că nu mă dădeá părínţi̯//îm [ɛ] i̯ō...mama mea a fᵘoz moártă//a m [ɛ] a murít ⁱerᵉám dă ᵘopt anⁱ//şî i̯erán dóo surór noi̯//şî pă úrmă táta trebeá să căsătoreás/că n-ávea ĉin̯ să vádă dă noi̯//s-a căsătorí/ş-a lu̯at î...ᵘo feméⁱe cu dᵘoi̯ cᵘopíi̯//ş-aveá ᵘo fátă dă seámă cu mine/ş-um băⁱeţél mai̯ mic//şî sᵘóra mea mai̯ máre s-a măritát/ş-am̦ rămáz nᵘói̯ pŏ úrmă/féte marⁱ/cum̦ să zíĉe//şî dac-am rămáz nᵘoi̯ i.../î...fáta bábi a [k] i̯a ar fⁱi vru să-l ea p-âsta care l-ã lu̯at eo//şî i̯o trebúeá să rămún în̯ cás-acólo/c-așá ⁱereá/că dac-aveái̯ [ɛ] cᵘopíⁱ mai̯ puţín̯/şî d-egzémpu máma [k] ⁱereá avérea mámi/i̯o trebeá să rămíi̯ acólo/că sᵘór-mea să măritáse//şî...nicu/bărbáti-meo ásta/îi̯ plăĉᵉá dă míne/i̯ō...nu ştu/îm plăĉᵉá dă ⁱel că ereá f [k] așá dă frumᵘós/şî...ĉᵉa să-l l-eau/şî...mám -asta vitrega nú vrea să mă dea/că...ĉᵉa că cum să...să-l [k] s-o ea pă fáta ⁱei//şi i̯o atún̯j dac-am auzí că nu...vrea să mă dea/ám̦ vᵘorbíᵗ cu i̯el ᵘo săptămînă dóo la rînd așá/şî-ntr-o seár-am̄ zis că-n̯ seár-asta fuĝím amîdoi̯/kár dă costandín̯ şi ⁱeléna/dă dóoşunu mai̯ᵘ//am ă...ă fuĝít în noápte-așá//

d-egzémplu cúm am̦ fuĝít î/ám̦ vᵘorbí cu ⁱel/ş-úndẹ să traĝém//

nẹ-an duz la un nẹam al luịᵘ//ş-à venid lā minẹ-acásặ/ş-ẹọ-am işí la ịel la pụártặ/

şí ẹ-aṇ spuᶻ "nú maị mer/că dacắ mặ áflă táta mặ ᵘomọárặ"//

zíĉe "ᵘorĉᵉ-ar fi/trée să merşⁱ/că" zíĉe "mặ ştíⁱẹ părínţî d-acásặ/şî...să mă fag dă rîs ẹo ?"//

ş [k] "aị staị" zi "că merᶜ"//

şî...m-an duz m-am îmbrăcá/ṣ-am plecáᵗ cu ịel//şî̃ ᵘúrma mẹa táta/m-a cătát tot sátu/şî dácặ mă găsẹá/mă ᵘomorá//a zî́s că dă ĉᵉ-ám făcút aşá/nu trebẹá să fac şî/ịo aṃ făcú/cặ d-ắẹa aṃ fặcú/ cặ nu mă dặdẹá la ịel//şî...ᵃşa c-aṃ fuĝí cú ịel/părínţî n-ám fặcú bíne/da...tótuşⁱ.../aṃ fuĝí cu ịel ᵈᵃcă mị-a plăcú dă ⁱâsta//

[V-aţi împăcat cu părinţi ?]

da nu mị-a ẓis táta niĉ îṇ zíụa dă azⁱ di ĉe l-aṇ lụat//nu mị-a zis apsolú dăló că ịel/ịel vrẹá sặ mă dẹa/da îṇsă dacă mama vítrigă nu vrẹa/n-ávẹa ĉí sâ facá//

ịeléna dícu,d-áldă şoríĉᵘ

tréịşopt [de ani]

[Înmormîntarea]

îṇcălzéştⁱ o căldáre dă ápă la fᵘoc/ā...adúĉⁱ cᵘopáịà/puị tọátă áp-aịa ca să nu rămúịe-n ẹa/şî-l scalzⁱ bíne/kémⁱ/dacă ⁱe bărbát/kémⁱ doị bărbás treị şî-l scalz/dacă ⁱe feméⁱẹ/kémⁱ feméⁱe/îl scáldă bine...//şî...îm [k] l-îmbrácặ pă mᵘort acólo [ɛ] cu ĉe áre şi ⁱel maị buṇ/saụ d-egzémplu sặ progătéşte ⁱel ĉe áreạ .../şî l-îmbrácặ//şî după ĉe-l îmbrácă/l-aşázã-m pat acólo frumᵘós/şî...tămúịe príma dátặ ĉìnevá cu...fᵘoc acólo şî cu tămúịẹ/şî pă úrmă víne lúme cu florⁱ/şi-ị púne lûmînắrⁱ la cap/îị i... púne florⁱ il gătéşte.../şî̄ d-egzémpˡu dacặ mọáre zíụa/îl pẹzéşte tọátă nọáptẹa nu-l lásă siŋgur dŏlóc//îl pezéște...lúmẹa/șî̄ dimineáța să dúĉe/-i̯...fáĉe grọápă/-i̯‿ī...i̯a s [k] farfuri̯i̯/i i̯a îi̯ fáĉe crúĉe/-i̯ fáĉe grọápă.../cîn̯‿sắ‿ĉe la grọápă‿să dúĉe ĉinevá șî-i̯ tămúi̯ẹ grọapa/că ĉíc-așa ⁱ̯ẹ bíne/ca să nū...fácă grọápa netămui̯átą//dup-aĉẹ́ẹa vínē lúmẹa dą la grọápă d-acólọ-șà/le dă prosọápe la tọátă lúmẹa/le dă la ắẹa care vínẹ dă la grọápă le dă să mănînĉẹ...//ᵈp-aĉéᵉa víne pᵘópa șî-l [k] i̯a mᵘórtu.../șî lúmẹa care‿ẹ-a făcú‿grọáp-acólo-șà-l/l-ẹa dîn̯‿cásă/-l púnẹ pă pat/șî-l dúĉẹ la bisérică//patu̯-l bágă la biséric-aĉílẹa/șî̂‿d-aĉílẹa-l‿î dúĉe la ĉimitír//la ĉimitír îl bágă-n̯‿grọápă/-i̯ ĉitéște pᵘópa...//șî̂‿p-ọ́rmă víne lúmẹa‿acásă/púnẹ ᵘo másă máre frumọásă acólo/șî̂‿le dă la lúme să mănînĉe/p-ọ́rmᵃ‿plẹácă‿fiⁱecárẹ-ac [k] la cása lui̯/șî...rămûne...mᵘórtu [k] ắsta...lúmẹa carẹ árẹ... mai̯ máre fᵘoc/care ⁱ̯ẹ tînạr/cáre ⁱ̯ẹ bătrîn/după cum áre...greutățîlẹ//

[Și pe urmă pînă la șase săptămîni mai are vreo datorie ?]

ba dá/n̥ fʰiⁱecàre zi/pîn̯‿la șas‿săptămînⁱ îl tămúi̯e//îm̯‿fⁱiẹcàre zi/șî-m̯‿fiⁱecàre zī...i̯-adúĉe cîte trei̯ căldắr dă ápą/dúĉe pîm̯‿veĉínⁱ/d-egzémplu‿ẹo am puț aĉí/șî duᵍ‿la trei̯ casẹ/cîtẹ-o căldáre dă ápą/șî̂‿mă duc îm̯‿fiⁱecàre zi la tămui̯át/îi̯ fac ō... d-ásta/lumînắr șî...cum îi̯ spúnē‿la ásta ?.../privigetọárẹ/dă i̯-arzⁱ la cap acólọ//dîn ĉᵉár-așà/șî-i̯...árdem mᵘórtului̯ cît îi̯‿i...cît îl tămui̯ᵘ/șî̂‿pŏ ụ́rmo‿o stiŋg/și-m̯‿fiⁱecare diminẹaț-acásă/ᵘo strakínă cu ápă/i̯-o skimb îm̯‿fiⁱecàre zî//că ĉică súfletu luⁱ ā [k] nu plẹácă d-acásă...pînă la șas‿săptămînⁱ//și i̯el stắ‿ⁱap-aẹa‿acólọ//ș-o skimbⁱ‿im̯‿fiⁱecàre zi/arúnĉ ap-aẹa/ș‿pui̯ álta//

[Aceeași]

833. FRĂTEŞTI [ALR I, 940]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1969; VN, RP, MV; transcriere: CB

legáŋ‿călúşu sîmbătă‿seáră

să strînĝe op^{t}‿călușár^{i}/cáre ştiịé‿să jọáĉẹ bíne/uŋ‿stegár/şi cu mútu̯//ịeu̯/major^{î}tátẹa mūt aṃ‿foz^{d}‿la călúş//n-aŋ‿foz‿dăcî‿dóị‿an^{i} călușár/vo dóị‿an^{i} aṃ‿foz‿vătáf/şi réstu̯-aṃ‿foz‿mud‿la călúş//şi jucám/plecám̄/legáŋ‿călúşu sîmbătă‿seáră/ịeşám naíntẹa váĉilor/cîn‿venẹá váĉili dî la...păşúne/^{j}‿legám̄...níşte grîu̯ vérde cu [ɛ] aşá/grîu̯ vérde/că‿ịerá verzúị atu^{nj}/nu ^{i}éra copt/pelín vérde/usturu̯óị/o bazmá álbă/ca ũ‿drapél/şî-l legám înạíntẹa váĉilor//n-ávẹa vóịe să vorbẹáscă nímen^{i}/atúnş^{i}‿cîn^{t}‿să legá stẹágu/cîŋ‿să legá călúşu/dăcî^{d}‿númaị mútu/ịel...îị legá pă toţ^{i}/^{şi}‿ịeị ^{nu}ma: [...][1]/tocá usturóị ş‿cu pelín îŋ‿gúră//adică pentru ĉé‿e^{r}a ...tocátu usturóịu^{luị} ş-al pelínului ?: dreb^{d}‿jurămîn^{t}...că va îmţelégẹ-/aşá cum̄ tọácă usturó^{i}‿a^{l}a şî pelínu-ŋ‿gúră/aşá va ascultá şî‿ịel dă cuvîntu mútuluị/nu va ịeşî dă sup‿cuvîntu lúị níĉ^{i} um‿pic//să fácă álte prostíị/să dúcă să-m̄béte/sau̯ să dúcă să fácă álte prostíị/să fúre/să bátă pă áltu/sau̯ maị ştí^{u} ịo//n-ávẹa vóịe să dọárm-acás^{î}/ále treị pátru ĉiŋ‿zíle cît‿î jucá călúşu/n-ávẹa vó^{i}é‿să dọárm-acásă//únde dormẹá mútu dormẹá cu tóţî//ĉé mîŋcá mútu mîŋcá şî ịeị/ĉé bẹa mútu bẹa şî ịe^{i}//

dúpă treị pátru zíle/adícă jucám aşá: duminícă.../lún^{i}/márţ^{i}//mịércur^{i} făĉ^{e}ám páuză//joị jucám ịárăş^{i}/dúp^{ă}-másă/şi duminícă/...ĉíŋ‿zíle jucám...călúşu/şî términám//cîştigám şî‿noị acólọ... cîte dóo‿treị súte‿dă leị dă...persọánă/da...aduĉáŋ‿vum‿ban acásă ? tóz^{i}‿la băutúră merjẹá/făĉá^{n}‿şi‿noị cîte un ros^{t}: cúmpă^{r}áŋ‿

---

[1] Subiectul emite, cu gura închisă, sunete nazale, scurte, ritmice, grupate cîte trei.

cît^{i}-um miel/doi/aco^{lo}/trei cî^{d}...găsean dă cuvi^{i}inţă/pîine/băutură/da cu toţi laolal^{tă}//f^{i}iie la vătaf acas/fiie la cîte unu dîn călușar^{i}/fiie la mut acas/unde găsea ^{i}ei dă cuviinţă/ș-un^{d}e le plăĉa lor...//păi venea cîţi-un călūșar/şĉē:

"mutule/...am poftă să merĝ cu lăutar [k] merĝen cu lăutari cu...tot călușu/merĝen la mine-acasă/că sta^{u} la dispoziţie cū ^{u}orĉe vre^{i}"//

"da tată/merĝe^{n} cu tine ĉe.../or la mine or la tine pentru mine ^{i}e egal cu zero//apă/dacă am ^{î}apă să mă spăl/caldă/n-am nimic împotrivă"//că io^{u} sîm murdar atu^{n}/mă murdăre^{z} dă lapte/dă.../intru pĩ apă/mă ūd/la fel că [k] ieza cu porcu ie mutu//

[Dar ce face mutul la căluş ?]

iel ie comandantu/iel comandă călușu/şī ^{il} faĉe fel dă fel dă drăcovenii în timpu călușūlu^{i}//porneşte călușū să ^{z}oaĉe/şî iel umblă dăpă...drăcoveni^{i}: dăpă o^{u}o/bea o^{u}o.../ē faĉē...fel dă fel dă...glūme/fel dă fel dă jocur^{i}/afară dă căluș/ca să rîză lumea/să rîză poporu-aşa dă...glumele-ast^{e}a//

[E mai mare mutul decît vătaful ?]

mūtu-i mai mare ca toţ^{i}//iel îi comandă pă toţ^{i}//vătafu comandă numai jucătorii/însă mutu la rîndu lui i comandă pă...tos^{i}/peste to^{t}//mutu-i mai mare/ca toţ^{i}//

[Umblaţi numai pe aici sau şi prin sate vecine ?]

şi prin sate veĉīne-/am fo^{s} ş pĩ la oraş^{î}/an ^{j}ca şî la ora^{ş}//la oraj an juca^{t} ş pă...pă rămăşag/cu alte călușur^{i}//d-egzemplū ne-ntîlnean cū călușur dîn alte sate//şî aea avea pretenţie să joaĉe ei pă străz principale//noi aveam pretenţe să jucăm noi pă străz^{i} prinĉipale/ş^{î} merĝan cu toţi la miliţiie//toto^{d}ată merĝan cu autorizaţiie//să ne vizeze şî autorizaţia/şî miliţia spunea aşa:

604

"merĝes^{i} cu toţi pă [k] în ĉentru/ş-acolo jucas fiiecare cît-un căluş//care joacă ĉel mai frumos/ăla joacă străzili prinĉipale"//

"ĉine-asistă şî ĉine...?"

^{s}ĉe "noi miliţiia//noi vă numim^{î} care pă unde jucaţ^{i}"//

şî ne strîngan/cîte ĉin şase căluşur pă ĉentru/făĉan cîţi-un căluş acolo fiiecare/acolo fiiecare căta să-ş arate draĉi care mai dă carē.../să joaĉe cîd mai frumos//da io cu remuşu /io cū ...cu remuşu jucam/d-ā jucat întodauna lā...ĝ^{i}urĝu/cu re [k] frăteşt^{u} n-am foz nico^{d}a^{tă}//a fost imposibil să...să mă rămî^{i}e ĉineva vrodată ca sā...să joaĉe iei prinĉipalili/şi io să joc pă...pîn cartiiere//nu ! io an jucat întod^{e}auna pă...străzili prinĉipale/pă ĉentru ^{pă}...//aveam băieţ^{i} carē...ĉai că-i pă sîrmă nū.../şī...nu numa^{i} atît /...că ne punea să jucăm/şî gata/"că tu ai juca mai binē... [ɛ] joş^{i} p-aiiĉ^{ŝ}"//jucam şî noi între noi... pă stea^{g}: "mutulē//^{m}ăi nu ţinē//mutulē...dacă te rămîi/...îţ^{i} ea^{u} steagu/or eo ţiie/or tu miii//...şî doo s^{u}te dă lei"//

"gata băeatu^{le}"//

ş care rămûnea dă...juca străzili prinĉipale şî ĉentru/... bunînţeles cu care er^{e}a mai colţat/dă să...ţinea la co^{l}ţ^{t}/îl lăsa fără steag/ş pleca cū beldiea aea goală/^{cu} prăjin-aea/pleca cu ea goală//ş-io plecam cu bazmaua lui/cu usturoiu lui/pělinu lui/ i le luam io toate/ş le legan la al^{e} ^{mele}//şî...n-avea ĉē să facă/ [ɛ]îi luan şî doo s^{u}te dă lei/ier^{e}a miliţia la mijloc/care nu să putea să...să faĉen scan^{d}a^{l} s-ajunĝen la s^{c}an^{d}al/n-avean cum î.../iera pă-nţeleĝere//şî asta iera ale căluşu^{lui}...//

[Dar nu vorbeaţi doar atunci cînd făceaţi steagul?]

atît//

[Altfel aveaţi voie.]

---

[1] Numele unui sat vecin.

avẹaŋ voi̯é/sigur/vorbẹam//îŋsă atuŋşi cînd vorbẹaŋ/şi tot ĉe le vorbẹam i̯o atunĉi/în timpu cît să lega stẹagù/i̯ei̯ n-avẹa voe să depăşẹască...peste ĉẹ-am̄ discutat i̯o/peste ĉe lẹ-am̄ propus i̯o lo^r atunĉi//în timpu cît să lega stẹagu//n-avẹa vo^{i}é să depăşẹască//kar dac-ar fi vru^t să facă ĉeva/pînă nu venẹa să-m ĉ^{e}ară voi̯e/să-m spui̯i̯ mii̯e...că "vrẹau̯ să fac cutare lucru"/nu putẹa să facă//că ĉé se-ntîmpla ? dacă să ^{d}ĉa şî făĉa şi nū-ŋ spunẹą/...u̯or să moleşa dăfinītiv/cădẹa...d-a-m piĉọarēlẹ-aşa/să-mbolnăvẹá/^{u}or să podidẹa cu sîn^{g}e pă gură şi pă nas^î//

[Se jurau.]

păi̯ [ɛ] i̯era jurămînt/jurămînt//i̯o ziĉam acolo cū...cîte-ŋ lună şî-ŋ sọare//ş-^{i}era jurămîn^t/şi i̯ei̯ cîn toca usturoi̯ū ă^{la} şî... pelinu̯-ŏla-ŋ gură: [...][1]/i̯ẹi̯ aproba//ş ĉe spunẹa^m i̯ei̯ aproba/ş-aşa că dacă nu respecţi...î...jurămînţū.../pŏ^i o păţeşti//ş-am avut unu carē n-a vru să dẹa crezămînt...aĉestui̯ jurămîn^t//... fratili dobriţ-ēştiẹą[2]//ş-a juca/s-a dus sẹara...pîŋ sat/că n-avẹa vo^{i}é nij la fete să ducă/dacă er^{e}a flăcău̯//sau̯ dacă erẹă căsători^d/n-avẹa vo^{i}e ^{s} să culĉe cu femeẹá lui/absolu^t//n-avẹa voi̯ẹ/gata/unde dormi̯am ^{i}o dọrmẹa şi i̯el//şi i̯el a vru să-nĉerĉẹ/i̯erẹa flăcău̯ băgatu/ş s-a duz la ō...gagică şi i̯el//a vorbi cu ẹa acolọ/-a pupat-o/mă rog ā [k] cum erẹă...obiĉe^{i}ū...băi̯eţilor//şi n-a spuz nimănui̯ nimic/nişi vătafului̯ nişi mii̯ẹ//am plecad ziọa cu căluşu-ŋ sad//dă-i̯ încolo dă-i̯ încolō.../îl văzui̯ i̯ọ că-i̯ galben/şî mọălẹ-aşa...//ţ[3] ! îl întrẹabă vătafu:

"băi̯ tănase/ĉẹ-ăi̯ tu ^{mă} ?"//

"m[4] ! /n-am nimic//"

---

[1] Sunete nearticulate repetate ritmic.

[2] Se adresează gazdei şi se referă la o vecină.

[3] Transcriere aproximativă a unor sunete exprimînd nedumerirea.

[4] Transcriere aproximativă a unor sunete exprimînd ezitarea.

i̯el tótuș^{i} cătá să vádă...i̯-ádevărát sau̯‿ū i̯e númă superstíți̯i̯//tógma spre se̯áră...îl vé̯den‿că...dắ sî́nĝe șî‿pă gúră ș^{î}‿pă nas//șî mă kámă:

"mútule mor !"

"ĉe̯-ắi̯ făcú‿m^{ă} ?"//tótuj^{i}‿n-á vru‿să spúi̯e/"mă spúne ĉe̯-ắi̯ făcút ?"

^{ș}ĉe "am̯‿foz‿la floríc-ase̯áră"//

"pắi̯ bíne‿mă nenoroĉítulé/tu nu-z‿dai̯ se̯áma ?//nú ți̯-an̯‿spús ...cáre ^{i}e̯ tre̯aba ? șî doa^{r} ai̯ știu^{d}‿^{dă}stúl dă bíne j‿dắ‿lā... bătrî́n^{i}"...//

ĉe "am̯‿vru‿să-nĉérc"//

"pắi̯ úi̯te poftín‿că-nĉérș^{i}‿cu vi̯áța ta"//

an̯‿foz‿nevoí‿să dăzle^{c}‿călúșu ?! imediát pentrú‿^{i}el ?! că-l [k] dacă-l lăsám mure̯á//pî́n‿la dóoșpe no̯áptea să dúĉe̯á dracú$^{lui̯}$/ mure̯á//ã‿foz‿nevoí‿să dăzlé‿călúșū...péntru i̯él/ca să-l dăzlég pă i̯el/și din nou să-^{l}‿le^{g} la loc ?! [!] că nu să pút [k] că dacă-l lăsám mure̯á/

ș-ápo^{b}^{i} atúnĉ a spuz‿băe̯átu/șĉé "níĉ^{i}‿in‿călúj‿nú‿mai̯ joc.../ da" sĉe "j‿d-oi̯ mai̯‿ī..m-oi̯ păcắli‿vrodátắ‿să joc" șĉe "nú mai̯ fac prostie̯a" șĉe "cáre̯-am̯‿făcút-o"//^{ș}ĉe "n-am vru^{t}‿să dau̯ crezămî́n^{t}/c-an̯‿zis: «e̯ ! nu i̯e nimíca ástea̯»//e/da acú ám̯‿văzú‿cu okí că i̯e̯ lúcrur^{i} adevăráte̯"//

„p^{i} bíni‿mắ/^{d}a tú ai̯ văz^{t}‿ĉe-s‿toc i̯o acólo cū [...][1] bél^{d}ii̯-é̯a bî́ții̯e parcă bî́ții̯e toz^{i}‿dráĉi din‿lume̯-ás^{ta} ?//tu nu te gî́nde̯ai̯ la tre̯áb-ásta ?"//

șĉe "nu m-an̯‿gîndit"//

ș-ásta e//

[Și cînd se dezleagă călușul ?]

la termináre//de fab‿mi̯ércur se̯ára//să le̯ágă sî́mbătă se̯ará/

---

[1] Scurtă secvență neclară, din cauza debitului verbal foarte rapid.

z dăzlẹagă miercur^{i} sẹara//că...între pau^{s}ze nu pos să-i̯ ţii̯ to^{d} lega^{t}/că...f^{i}ii̯carẹ-are şî i̯el nevoili lui̯/corporale şî...sufletéşt^{i} ş^{î}...//^{nu} pos să-l ţii̯ pă ọm lega dîă...sîmbătă pînă sîmbătă/sau̯ pînă lun^{i}//așa că-ntrē pauzẹlẹ-astẹā.../^{în} finẹ jọi̯ şî duminică nu-l mai̯ legăm kar așa-ntărit/num-așā...provizori̯u cum s-ar ẑice//nu mai̯ i̯e kar întări ca dă la-nĉepu^{t}//

[Și pe urmă, cînd terminați, ce faceți cu steagul ?]

îl punem stẹagu dă un̯ l-ă lu̯at//usturọiū l̥ dăm pă la femẹile-astẹa care au̯ copii̯ mič^{i}/...pă cîtẹ-o sută dă grame dă ţui̯că/pă...cîd vrẹa femẹẹa să-z dẹa//^{că} ĉică-i̯ bun dă lẹac/dă frigur^{i}/dă... m̥ !//da astā pomenită dîm bătrîm/da i̯o nu şt^{iu}//

[Aici e obiceiul să-i joace călușul unui om care s-a îmbolnăvit pentru că a lucrat în Rusalii ?]

nū/nu//dacă ĉineva a jucat în călus/ș-a rămaz dă anu trecut .../s-a ĉertat i̯ei̯ în [ɛ]i̯ei̯ între i̯ei̯ [ɛ] mutu cu vătafu/şî...mutu lui̯ d-atunĉ^{i}.../carẹ-a fost atun^{j}/nu l-a dăzlega^{d}/^{j} l-a lăsat a^{j}ă/i̯el a rămaz bon̯lav.../acu an-ostîlaltu vine/fii̯e că la [k] vine la mine/fii̯e că să ^{d}uĉe la altu/să duĉe/şî...îl kamă/l̥ ẹa pă mut cu călus cu t^{u}ot/ca să-l dăzleĝe şî pă i̯el să-l dẹa ş^{î} pă ^{i}el.../ca să-j găsẹască lẹa^{g}cu/c-alfel nu-j găsẹşte lẹa^{cu}//pọa să ducă lā...ĉel mai̯ mare profesor doctor/nu-j găsẹşte lẹa^{cu}//fino-aiĉ^{i} i̯ẹ kestii̯ẹ dă jurămîn^{d}/nu estē.../ẹ mai̯ tare ca orĉe/şî ..doctoru n-are ĉē să-i̯ facă la jurămînt//

[Și poate intra oricine în căluș ?]

da/da da/ să s [k] bizu^{i}ē că pọa să jọaĉe/şî...ştii̯e să jọaĉē ...^{u}orĉine/orĉine//

[Dar de unde învață să joace ?]

bine/asta o ştii̯e dîn̯ copi^{l}/da dacă ştii̯e să jọaĉe sîrbă/ţigănẹască/brîu̯/...cun̯ să spune la noi̯ aica bun^{înţelez}/jocur d-as-

608

tea bătute ţărăneştⁱ/căluşu-i foarte uşorᵘ//mai uşor ca ᵘorĉe//dacă ştiie să joaĉe toate bătutile-astea ali noastre/care să joacă-n preajma noastr-aiĉⁱ/căluşu-i f¹oare la ureke...pentru iel//deşĭ are doozeşapte de figurⁱ/...un căluş...

[De la cine învaţă figurile ?]

dă la mutᵘ/dă la vătaf...//

[Se pregăteşte înainte ?]

sigur că da !/ˢᵉ pregăteşte cu...doo trei săptămînⁱ înainte//faĉe ᵈᵃ cîteva orⁱ repetiţiⁱa/joacă/să strînĝe duminică seara sau.../şĭ sîmbătă seara/ˢ strînĝe ᶻ duĉe la [k] ᶜᵘ lăutaʳ ĭ...curte-acolo/sau undi ⁱeste/şi joacăr-acolo/ᵈ cîte doo trei ᵘorⁱ/faĉe repetiţiie/antrenament/...totodată căˢ.../iĕ foarte greu ca să...să joĉⁱ în căluşᵘ...//

cuoscai şte marin [51 de ani]

cu cai an treierat şi ieu

punea un ştejăr acolo...în mijloc/cu o funiⁱe dă trei patru metri/şĭ...ⁱi-mvîrtea pă cai pînă să s [ɛ]strînĝă...funiea/dăpă ĉĕ...să strînĝa avea nişte mototoale[ɛ] acolo/cum să spun ? mototᵘol la capu funieⁱ/carĕ...îi bagă ĭ...ᵘoku-ola la cai/şĭ-i intorĉa pă parte-ailaⁿᵗᵃ//şĭ-nĉepea iar să-i ia lă...înmănat/şi să dăsfăşura.../funiia...//ˢᵃ dăsfăşuʳa/să-mvîrtea dîn nou/şĭ iar îi împvîrtea/pînă cînᵗ treⁱera//p-uʳmă luᵘa grîu lă...[k] paili lă ...scuturat/şĭ grîuŭ...rămînea...jos//da//spunea că-l strînĝa...bine/cŭ...ariia iera bătută/ĭ stropită cu apă/pămîntu-acolo bătuturid bine ca să nŭ...iintre boabili-m pămînᵗ/ˢ po urmă zîĉi că cînd bătea vîntu-l lua cu lopeţili şĭ-l arunca în sus/dă-l...îl uşura dă...paie/dă pleavă/cînᵈ rămînea mai i puţin/pă urmă îl

[r] îl lo̯a/^{z}duĉá la cîmp cu ^{i}el/îl vînturá//aşá cu cai̯ an treie̯rát şi i̯eu̯ într-un an/an tre^{i}erát/am avú^{d}...múltă mazăre//şî nú mi-a trei̯erát-ọ...ăştẹa cu maşînli̯//ş-am trei̯erát în cúrte//am făcú doóşpẹ kílẹ/am făcút[ɛ]múltă mázăre/trei̯erátă cú ca^{i}i//án trei̯erát-o/şî mă duĉám/încărcán cît^{e}-ọ...cărúţă búnă/şî mă duĉám îm vîrf^{i}/ĩ vîrfu de̯alúlui̯ c-acólọ bătẹá víntu mai̯ bíne/şî vînturám.../ám vînturát o săptămînă lā.../ásta am făcút-ō i̯eu̯/tót cu cai̯i̯//

i̯iu̯ón patentáşu
şáptezéĉ^{i} [de ani]

bordéi̯

îm bordéi̯ ĩ i̯erá...ca şî-n cásă jos acólo/dā...i̯er^{e}a-m pămînt//îl săpá-m pămînt/presupunén cîd vrẹa să-l fácă dă mare/dă...tréi̯ métri pă trei̯/sau̯ pátru pă pátru/făĉá ca şî cása dă mare/săpad d-un métru/mai̯ múl^{d} d-um métru-m pămînt/şî punẹá par^{i}...acóló/am văzút ĩ...bordé^{i}//púnẹá um par la cap^{u}-óla/únu la cap^{u}-ola/púnẹá ọ grindă...ţápănă búnă sus acólo punẹá/...căpriór^{i} d-ăẹa cum îi̯ ^{z}íĉem noi̯/mărtáj^{i} d-ăi̯a//după ăẹa punẹá tréstii̯e/...şî aruncá pămînt pă ^{i}él/l-îmvălẹá cú pămînt//ju̯os în cásă avẹá...pátu to^{d} dă pămînt/lăsát un... [ɛ] atît cît trebúẹá să fii̯e pátu /lasád nesăpát pămîntu/îl curăţẹá bine/-l lipi̯á/şî la már^{j}ginẹa pátului̯ ō blánă//că dacă venẹá ĉinevá să nu stẹa să dărîme[ɛ] márginẹā...pátului̯ dă pămînt/să stẹa pă blàn-ăẹa//

[Ai vorbit de mărtaci. La ce zici mărtaci ?]

la căpri^{u}orii̯.../noi̯ căpriór^{i} le ziĉem/da ăẹa [ɛ] la bọrdéi̯ atúnĉa la ^{z}íĉá mạrtáĉ^{i}/le spunẹá martá^{ĉ}//lemn lîngă lemn ac^{g}ólo/şî po u [r] po úrmă-n lungu i̯ei̯ punẹá...tresti^{i}e/ca să nu curē

610

...țărína dî [k] cárę-o punę́a pă bòrde^{i}/ [...]

[Și cu ce se-ncălzea bordeiul ?]

avę́a sōbe ca șî...^{a}gúma/șî...paíē.../strî̀nĝá și i̯ę́i̯ buri̯én^{i}/ ba [ɛ] adúná coĉén dû pă miríștẹ pă tímpurl-élęa/șî...îș strî̀nĝá ^{g}acoló dă făĉá fócu//

[Lumina pe unde intra ?]

avę́a un ĝemulę́ț mic în fūnd ^{g}acólō/pùțínă lumínă//pă tímpur^{i}/ ...am auzít c-a fos^{t} șî cu bășíĉi/d-álęa dă...dă p^{u}órc/sau̯ dă... bóu̯/dă ĉ-ö fí foz^{s}/bășíj^{i} marí/intínse bine/șî...s-a văzút puțínă lumínă pîn ęa/ [ɛ]^{că} ĉícă cî́tę-o bábă cáre nu prę́a vedę́a bínē/ mai̯ înțepá cu ácu să.../pîn ęa ca să...vii̯é lumínă mai̯ múltă//

[Același]

șî treĉá șî...cáru cu mirę́asa

venę́a să-nțeleĝ^{e}á/șî venę́a-ntr-o sęáră/acólo cū...dóo trei̯ ocá dă rakíu̯/acólo/ĉi [k] cu ĉẹ venę́a în fínè...//punę́a o plóscă joz/venę́a tát-al féti.../mama băi̯ [k] féti/tát-al băi̯átului̯/mama băi̯átului̯/punę́a vi [k] șî vẹnę́a-n cásà/punę́a o plóscă jos/ să-ŋkiná ĝiner^{î}li șî mirę́asa/șî luu̯á plosca dă jós: o lu̯á-ntî́i̯ ĝinerli/să duĉá și i̯-o da lu tás-su̯/^{a}dícă lu tát-al lui̯//pŏ úrmă/ ...să-ŋkiná șî mirę́asa/lu^{u}á plósca șî mă duĉán șî i̯-o dan lu tát-al m^{i}i̯u̯//făĉám [ɛ] dă dó^{u}o ^{u}ór^{i}//a trę́ęa oárē...în loc să i̯-o d [k] n-ọ mai̯ dam lu^{i}/ó dan lū socrî-mi̯u̯/zis//șî i̯el^{u}...o da lu sócrî-so/plósca//ásta i̯erá-nțelésu̯//să-nțeleĝ^{e}á/...dîn d-ástęa d [k] ĉe făĉ^{e}á: scurtéi̯că î.../ĉísmē/c-atúnĉ așá să făĉ^{e}á/...nunta dóo zíle//...nu ^{i}ęrę́a o zi cum i̯-acuma//dó^{u}ọ/ba șî trei̯ țínęa núnta...//

să termẹná cū plóscà//vẹnę́a la săptămî́na/făĉán logónda//...

venea cu pl^{u}ocon/...sîmbătă seara/aducam preuotu/ne cîtea logondă.../şî...să duca acasă/dimineaţa venea/le dan ştergare/iar venea cu plocon^{u}//le dan ştergare/şî pleca//rămînea treaba aproape dă nuntă//aproape dă nuntă/venea cu...într-o duminică/cîn ma^{i} ier^{e}a o săptămînă pînă-n nuntă/venea duminică//venea ear cu plocuon.../la mireasă/ginerli/da mireasa nu să duca acasă/...venea la mireasă/strîngăn cîzva băieţ^{i}/cîteva fete/fetili cîn venea/venea cu busuiocu-m mînă/...să făcen cunun^{i}/c-atunc aşa să făcea/...c^{u}oruane d-astea//...că trebuea la pocînzei/cîn venea trebuea să viie cu ^{i}ele pă cap/pocînzei/şî femeili/şî oameni...adică cine venea dîm partea miresi//

după aea venea nunta: venea sîmbătă seara/punea beteala miresi^{i}/sta sîmbătă seara [ɛ] la...mireasă acasă nunta/sta şî duminică pînă pă la do^{u}osprezece.../iar la mireasă/^{ş} pleca lă...cununiie.../ne cununam/şî ne ducan lă...acolo la ginere-acasă//făca masă tuată noaptea lun^{i}/lun nuaptea.../atunca...că...n-ar fi să vorbesc/să duca cu mireasa şî cu ginerli//aşa//dacă ^{i}erea tuate bune.../făca [k] să ^{d}ca şî făca [ɛ] domnu rădună ştii![1] făca um motot^{u}ol dă paii/mare-aşa/ştii/u ăla dă paie/şî-l punea-ntr-un lemn/într-ŭ arac lung aşa/^{um} băţ lung/îl lega/şî-i da foc//şi iş^{e}a lumea pă...toţ^{i} oameni/i [k] ^{a}dică care vrea/să iasă/d-ai miresi/bucătar^{i}/^{ş}-astea/iş^{e}a şî făca ^{u}oră pă bătătură şî kiuia dă luua satu-n sus/kă...ierea [k] aşa ierea la noi atunc^{i}/aşa//să...termina//...timp [k] sta pînă să...dă dimineaţă lun^{i}/lun dă dimineaţă/...cîn să spărg^{e}a masa/dimineaţa lun^{i}...venea toate feme^{i}ili cu pl^{u}ocuon...la mi [k] care fusese/că la noi nu [ɛ] atunc^{i}/nu ie^{r}ea să duca feme^{e}a ^{u}omu la nuntă//nu !/să ^{d}ca ^{u}omu singur^{u}//nu ^{i}erea vorba s să ducă...//dimineaţa ne ducam noi/femeili//dimineaţă venea şî ^{u}omu şî femeea//femeea venea cu turtă dă pîine pă mînă/acoló ĉẹ-avẹá şî ẹa[ɛ]măr ͜ î/ĉ^{e}-o fi avút ạcólo/şî venẹá cu túrta dă pî̯ne/şî ne dā...le da m^{i}irési̯//așà[1] fắĉan ͜ tẹan̯cu dă túrte dă...pî̯nẹ//că ī [k] k̆ît i̯er^{e}á la másă trebuẹá să vi̯e şî ͜ cu pl^{u}ocónu pă mînạ//şî ͜ ī...sta acoló lūn^{i}/să duĉắ dă la ĝinere ...frátili dă mînă.../să ^{d}ûĉá māma băi̯átului̯/sóră ĉẹ-avẹá/sau̯ cumnátạ ĉẹ-avẹá/sĕ duĉá lā...poc^{s}în̯zéi̯/la...mă-să...féti̯-acas^{ă}// d-acoló venẹá cu tóţi/cu pocîn̯zéi/pocîn̯zéi tós^{i} ͜ cu cûnûnili pă cap/ĉé mai̯//că le trimẹtẹá d-aiĉ^{e}a/lún/dă lā...mi [k] dă la ĝinerẹ/...tọáte cunúnili cáre să făcúsẹ/le trimetẹā ácoló//așá le ^{z}ĉă că...cunún/nu le ͜ zĉán̯ ͜ ca acúma corọne//şî venẹá d-acólo pocîn̯zéi̯i lūn^{i}/şî pŏ ͜ û^{r}mă făĉ^{e}á másă/dan ͜ dárur^{i}li ͜ u̯óră/ştergáre/ ĉẹ-avẹám/tọt ca ş-acúma/...dam ş-atúnĉ^{i}//

---

[1] Se adresează unui învăţător din sat, care asistă la înregistrare.

lun̯ ͜ sẹára spre marţ^{i} i̯ár făĉá másạ//da nu mai̯ kemá vecíni/núma bucătári/pocîn̯zéi̯i/ạstẹa.../ş ͜ făĉá másâ//...şî ţinẹá másā tọátă nọápt^{ea}/pînă márz^{i} ͜ dă diminẹáţâ//şî marţ^{i}/...mai̯ făĉá cu bucătar^{i} cum̯ ͜ fáĉe ş-acúmạ/ş ͜ terminám núntạ// [...]

[Dar mireasa se ducea la apă ?]

mirẹásà ? sígur/la brád !//

[Cînd ?]

duminícă/cîn^{t} ͜ să făĉá brádu/cŏ ͜ ui̯tái̯ să vă spui̯: duminíc^{î} ͜ cî ͜ să făĉá brádu la [...][2] să făĉá la mirẹás-acas brádu//luọá ọ [k] vádra cu ápă şî...punẹá mirẹasa un̯ ştergár/şî ͜ luuá cu frátili dă mînă/ş ͜ să duĉẹá...lă puţ/şî luuá ápă/şî punẹá vádră.../^{p}nẹa [k] scotẹá o másạ...acọlẹá/şî punẹá vádra pă másă/şî punẹá brádu cū ...rădăĉína în ͜ ī vádrâ//şi-l făĉ^{e}a cū ^{h}írtii/l-împu̯odobi̯á acọló ...brádu/cum ͜ ī...i̯erẹá/ạșá-[1] ͜ împodobẹạ//dupā ĉe-l făĉ^{e}a/i cîntá lăutári̯-acoló [ɛ] cíntecu mirési.../mai̯ plîngá şi̯-áltu/mai̯ plîngá şî mirẹása [!] c-așá i̯er^{e}á atúnĉ^{i}//şî pă úrmă...ap-áẹa/...o luuá şî i̯er^{e}á colăĉér^{i}/cū ͜ cái̯i/i̯erẹá băi̯és^{i} ͜ cu cái̯i veníţ^{i} ͜ ī.../colăĉérⁱ/ásạ să zîĉá//vḗnẹá dúpă núntă cínte șápté͜ ópt...cọlăĉérⁱ//șî tát-al miʳési le lụá basmále d-ástẹa míĉilį/d̦-ástᵉa...dă doį leį jŭmátẹ/...le lụá bazmále j͜ le púnẹá la caį/la toţⁱ...colăĉérį/le púnẹá basmále la caⁱ//șî...pŏ͜ ụ́rmă luᵘá vadr-ẹ́ạa cu ápă...frátili dă mînă/șî ⁱarụncá pă piĉérli͜ la caį-èẹā/arụncá ap-àea dîŋ͜ cî [k] dîŋ͜ vádră//șî dup [k] cîŋ͜ sĕ pléĉe mirẹása/...să sculá um͜ băẹáᵈ͜ dîntre ⁱẹį carē...știịá cárte/saų nu știᵘ ĉé/șî urá/ˢpuná ụurárẹa/ păį ástā...nu știu cum...o spúnẹą//aẹá ⁱe//

---

[1] Gest.

[2] Secvenţă neclară.

[Daʾcînd ai fost dumneata mireasă, cum erai îmbrăcată ?]

įéų ?

[Da.]

ʾā̦ų ! cum įe lățụásilẹ-acú// [!] avẹám niște fîste/să tîrá dăpă noį !//șî cu ĉⁱorab͜ dă lînă/că atúnĉa nú ⁱerẹá d-ășt ᵉa/... ș-avẹán͜ ĉⁱiorab͜ dă lîn ᵃ//șî-mbrăcátẹ/cu blúză/cu fîstă dî [k] fûstili pînă-m͜ pămîn͜ dă lungⁱ.../blúze d-ástẹā ... ᵃșă/c-atúnĉā la noį cam ișîse//avẹám kemeléţ/ᶜ-așa-ⁱ zîĉám [!]

[Cum ?]

[!] uŋ͜ ĉeʳg͜ dă fịer/îmbrăcát cụ-ō cîrpă/șî-l punẹám îŋ͜ cap/ șî͜ ne legá la cap/lūn͜ trebúẹá să ișîŋ͜ legátē...femeⁱéștē͜ ụoră/nú ișám/nu maį ișáŋ͜ ca acúma//punẹám un ĉerc îŋ͜ cap/făĉā...așa-į ᶻîĉáŋ/kemeléţⁱ /șî [!] il punẹám îŋ͜ cap/șî͜ ne legá p-aiĉ͜ eșé [2] / legá p-aiĉ așá [2] /șî pŏ͜ úrmă nẹ-a da ștergáre/ᵃvẹā͜ ștergáre frumụáse/alósẹ/punẹá [k] ne legá cu ștergáru/ne punẹá gerlánta p-aⁱiș pă cāp.../legáte cu ștergárⁱ/așá ⁱișᵉam î͜ ụorā//

[Și gherlanta din ce era făcută ?]

tót cum įé͜ acúma gịrlănțilį//da nu așá/făcútă gịrlántă așá .../maį drẹápt-așá//acū/a ișît͜ î.../da to͜ dă...bobóĉeį d-ăștẹa įerẹą/tot așa įeʳẹá și gịrlănţili//păį atúnĉā...ⁱerẹá be[ɛ]tẹ́ală/

---

[1] Se referă la bluza pe care o poartă.

[2] Gest: în jurul capului.

i̯e̯re̯ā.../pune̯ám cî́te̯-ọ̄...clái̯e de bete̯álă-ŋ‿cap//...ắve̯ám bete̯álă//

[Dar cînd vă întorceaţi de la biserică, cum veneaţi cu lumînările ?]

vene̯á lumînắri [k] vene̯ám cu lumînắrilì...stíṇse/nu ⁱere̯á niș‿ pomene̯a lă ză veníŋ‿cu i̯éle̯-apríṇse//

[De ce ?]

păi̯ dac-așá i̯erᵉa‿atúnčⁱ !

[Aşa era obiceiul ?]

da ! lumînắrili stíṇse//șî̆‿le̯-aprinde̯áṇ‿la úșâ//

[Cum ?]

cînd vene̯á cu i̯éle/dă vene̯áŋ‿cu núnta dă lā... [ɛ] bisérică/vene̯á cắrili/c-atúnĉa i̯ere̯á cáre cu cái̯/șî vene̯á cî́te dóọ trei̯ cáre dā...dăpă núntă//șî treĉá șī...cáru cu mⁱire̯ása/să opre̯ā́ îṇ‿ fáţă cọle̯á/șî să da mire̯ása jos/i̯ișá so̯ácra/prime̯á mire̯ása/șî ne daṇ‿jos/șî...stam̄ afáră/ș-aprinde̯á lumînắrⁱli/șî șĕde̯á núnu/ắve̯á scă [k] dóo scáune̯/ĉé ziᶜ ? pắne̯á pátru scaᵘune/că ⁱere̯á șî sócru șî so̯ácra//șăde̯á núnu/șăde̯á núna/su̯ócru/su̯ácra.../șî pŏ‿ᵘórmă luᵘá mire̯ása aī [k] îĭ̯ da d-acólo dîŋ‿cásă o cáncă cu ápă/șî̆‿ le turnā́ pă m̄ [k] ș‿ca să sĕ spéle pă mî̆i̯nⁱ/ľe daṇ‿ștergáre ș‿ le ștergấ/șî atúnĉa aprinde̯á lumînắrli/...cîṇ‿să spălá pă mî̆i̯nⁱ// cîṇ‿să ⁱíntre cu i̯éle-ŋ‿cásă/ i șe̯á o feméе/carē i̯ere̯á mai̯ búnă dă...jucā́/[ɜ] mai̯ [ɜ] i̯ére̯a únili dă.../ĉi lu̯a lumînắrli/șî lē jūcá/la ūșă-i̯...cîntá lăutári/șî jucá cu lumînắrli șî kiui̯á//șî p-órmă le da núnului̯...șî núni/dâpă ĉe le jucá/le da núnului̯ șî núni/șî cînᵈ‿intrá-ŋ‿cásă lē.../úⁱté le stingấ colṓ/dă prágu úșî //...núnu șî̆‿núna le stingấ/nú ĝinerli șî mire̯ása//ș-éste̯a ⁱere̯á cu lumînắrⁱli//[...]

[Şi la o săptămînă după nuntă, se duceau la părinţii fetei ?]

dá/să duĉᵉá cu plocu̯ón//să duĉᵉá e̯ar cu plocu̯on͜ ī...sócru/ .át-al băi̯átului̯/máma băi̯atului̯/...mire̯ása/ĝinerili/la i̯ertăĉi̯úne̯/-ase̯á ne ziĉᵉa//...la i̯ertăĉⁱúne//şî făĉá plocu̯ón/şî͜ ne duĉám fíi̯e ş͜ se̯ára/fíi̯e zio̯á/cînd͜ ī...ᵛre̯am//ˢ͜ duĉá acoló/mînca/be̯a/ˢî venе̯ám acásă//ş͜ pŏ͜ ormă/la săptămînă/...vene̯á şî tát-al féti.../ şî máma féti/i̯ar cu plocᵘon͜ lā...la mire̯ásă/că ĉa că nu i̯e̯ bine să vⁱi̯ĕ...máma féti şî tát-al féti pînă...nu vine cu plocu̯ónᵘ//

alicsándra şte̯ gimpăţe̯anu
ᵘo̯bzeşîunu [de ani]

mă kema mo̯áşă

d̦acă i̯ere̯ā...[ɛ]feméa-n̦săr̂cinată/mă kéma mo̯áşă/că͜ kar i̯eu̯ am͜ fos mo̯áşă//...an͜ fos͜ mo̯aşă/ĉe̯ mai̯ înco¹ᵒ/da//mă kéma femée̯ā../ presupúnem a fost͜ ī...nú rúdă/un͜ vecin sau̯͜ ū.../mă͜ ĉan͜ şî-n͜ capu satului̯/vòrb-ae̯a//vene̯á şî mă kema: "ai̯dī...tuşîcă..."/ᵘor ţaţă/ dádă/cum în͜ ziĉe̯a//"hai̯d ! că "zîĉe̯ "i̯e bolnávă cutărița/...să nască"//mă duĉᵉam acolu̯o/femée̯á͜ să văⁱita cā...femée̯á͜ la naştere/ ĉe̯ mai̯//mă͜ ĉam acoló/îm͜ făĉam obiĉei̯u/o pipii̯ám acoló/ca femée̯a/ cun͜ să ziĉe/şî stam pînă cîn͜ năşte̯a//năşte̯á/în͜ da fo̯arfeĉili/făĉám o aţă/-i̯ legám buricu/copʰilului̯/şî-l pune̯am îm͜ pat coló/pă úrmă-n...vòrb-ae̯ā [ɛ] ave̯ám grijă dă feméē.../cā...la naştere̯/ĉe mai̯//dacă...şî [= îşi] făĉá obiĉeⁱu/lăpăda casa/acoló/lu̯amŭ...o pune̯am îm͜ pat/o-nĉin̦ĝan͜ cu brîu̯/ave̯ám͜ ûm͜ brîu̯ lat ᵃˢᵃ/şî͜ o-nĉin̦ĝe̯ám/că la noi̯...i̯ere̯a muncă/ş͜ trebúe̯a ridicătúră/să rîdiĉ/nu i̯e că...acoló͜ la spitál//şî...u̯o-n̦ĉin̦ĝan͜ cu brîᵘu/po͜ ormŏ͜ pune̯á ápă pă foc şî...pûntru cu̯opⁱil/şî-l scăldám şî...//la trei̯ zili făĉám ursitorⁱ//puneam o masă/vene̯a se̯ára//la trei̯ zile̯/nu să sculá femée̯a dîm͜ pat trei̯ zile̯//nu să da jos//ş͜ copⁱilu lîngă i̯a/

616

adică copilu-n̦ cas-aco^{lo}//la trei̯ zile...//dormi̯a doo nopț^{i}//a tre^{e}a noapte...mă ducam d-aica/puneam şî frămîntam/moaşa frămînta pîi̯n^{ea}//mă ducan̦ ş^{i} frămîntamū...acolo mă [k] fai̯ină/ş^{i} făcam o turtă dă pîi̯ne/şî...^{îi} puneăn trei̯ cruc^{i}/c-aşa e^{r}a/făcam cruce cu cuţitu/ş-o băgam în̦ cuptor//ş să c^{u}oc^{e}a/şî pă urmă sea̯ra/puneam masa//femeea erea...ūi̯te cum i̯e dînsă[1]...dat-aşa/culcat-aica/şî masa ō punean̦ la picerili i̯ei̯//şî căldarea cu apă care ^{i}erea s [k] ca să s[ɛ]păl femeea/o băgan̦ su pat//...şî masa i̯erea pusă-m pat/ui̯tī[ɛ]lā picer^{i}li i̯ei̯//şi-i̯ puneān turta dă pîi̯ne.../puneam trei̯ fire dă busui̯oc/ui̯te cum ar fi ast^{e}a aşa[2]/...să v-arăt/...dă la-nceput^{î}/u^{i}ti:puneam aşa[3] trei̯ fire dă busui̯oc/la ale trei̯ cruc^{i}/şî pŏ urmă puneam într-un̦ loc puneam...sare/ş-o ĉaşcă cu apă/ş-o ĉaşcă cū...vi̯in/cu ţui̯că/cu ĉ^{e}-avea femeea//...doo//şî p [k] aduca femeea/că-^{i} i̯erea ruşîne/aducā...^{u}o sticlă cu v^{i}in/aduca o sticlă cu ţui̯că/aea i̯erea ali moaşî//dimineaţa le loa moaşa//şî...alea/şî o c^{e}ap^{ă}//îi̯ punean̦ şî c^{e}apă pă...pă turtă/punean ĉ^{e}apa cu sare//şî dimineaţa/mă sculan̦ cîn^{d} ^{i}erea ca fun c^{e}as pîn̦ la ziuŏ/şî-n̦călzeam apa/cu tot ī...atunc^{i} ī...dacă...s [k] puneam femeea să şază...trei̯ zile/nu şădea pă blana goală/şî să ^{d}ca şî luua pa^{i}ie//şî puneam pai̯e/...şî aşte^{r}neam ō...rogojînă/pătură/ce i̯erea atun/da rogojînă/c-atunca aşa i̯erea rogoj^{ni}//o...treanţă dă rogojînâ veke/şî le lu^{u}am acolo şî le băgan̦ la căldare/şî cū alea care i̯erea supt ea/încălzean̦ căldarea dă... [ɛ] s-o spăl//ş să-n̦călzea căldarea/dacă să-n̦călzea apa/aducam albii̯e/ş-o punea ş-o scăldam/...şî [ɛ] să spăla femeea/ ^{s}spăla/şî spălam [ɛ] întîi̯ cop^{i}ilu/p-ormŏ să spăla şî i̯a/o spălă ş^{i} pă i̯ă/şî să sui̯e-m pat/şî nu mai̯ avea...nu mai̯ i̯erea pă b... [ɛ]pă burii̯an/aşa zicam atunc^{i}//şî nu mai̯ şedea atun̦ş^{i} pă burii̯a^{n} //şî şădea-mbrăcată//c^{u} copilu lîngă ea...//^{s} dimineaţa/cîn mă scula^{m}/dă să lum^{i}ina/în lu^{u}ă sticla cu țuică/î^{n} luan sticla cu v^{i}in/turta dă...pîine/...rupeam şî miresi/...rupeam miresii...[ɛ] adică doam^{nă}/miresii/lăuuzi/îi rupean lăuuzi/să mănînce şî ia/... [r] să mănînce şî ia/... [ɛ] dîm pîine-aea//şî p [k] c^{e}apa/...i-o spărgeam/^{şî} punean sare ia/făcam aşa /şî ^{i}-o dan lă^{u}uzi s-o mănînce/că i-a iei [!] aea ^{i}e !//^{aşa} ie mamă şî cu naşterea//am fos/ d-am fos moaşă/ce mai !//[...]

---

[1] Se referă la o învăţătoare care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

[3] Gest.

[Şi la Anul nou cum era obiceiul ? Nu se mergea la moaşă ?]

păi cūm ? păi n-aveam casa plină ?//venea toate cu plocon ş cu cop^{i}ilu-m brațe//venea cu cop^{i}ilu/şi-n lu^{u}a or fîstă/adică material/materialu ^{u}or dă fîstă/or dă [ɛ] scurteicuță cun să zice/ ^{u}or dirimea-n cap/şî venea cu copilū/şî aduca acolō...ō turtă doo dă pîinē/kē puneam masa/cu toți/şî mîncam//şî...aduca o turtă doo dă pîin^{i}ē/o sticlă doo/trei/c^{u} v^{y}in acolo/ş cu țuică/şî ne-astrînga [k] să strînga...şapte opt inş^{i}/cîț^{i} aveam/nepoț^{i}/cî^{d} moşa^{m}// şî ^{s} strînga şî punea^{m} masa-m pat/şî mînca/şi io luan cop^{i}ilu/pînă nū...puneam masa/venean dă la biserică/şî-n lu^{u}an cop^{i}ilu/şi-i dam pă toz^{i} dă grindă//rîdicam în sus^{u}/^{1}^{îl} puneam aşa ^{2} şî-l uite aşa ^{2}/şi-i puneam acolo şî iō/atîrnam ş^{i} io rokiță/că...nū ^{i}erea să mă duc să-i...cū mîna goală//şi-i puneam ū^{i}te-aşa [ɛ] în cap / rokiță/...bombuane/...covric/ca atunc^{i}//şî-^{i} rîdicam aşa su^{s}// şî-i dan dă grindă/îi pica^{n} cū capu dă grin^{dă}/dă trei ^{i}or^{i}//şî pŏ urmă-i dam măsi^{i}.../în săruta mîna şî-i dan copilu-m bra^{țe}//

[Aceeaşi]

biată lisandra a căzut în kiropastie

cînd a intra^{d} nemți-a^{i}icea/pă noo sūte şaisprĕzĕce/a venit î ş-a trecud bulgari^{i}/tot a... [ɛ] trecu^{t} peste romînica/da/şi ī a

---

[1] Gest: îşi freacă palmele una de alta.

[2] Gest cu ambele mîini ridicate, arătînd poziția în care ținea copilul.

veni nemţị//şi căra paịe dă la arman/dă lă boịer^{î}//şî dă la oameni dîn sat/luua [k] le luua paili/ş-avea aiĉa presă/...dă paie/dă făĉa pakete/...kar aiĉa unde ^{i}e biserica/vale-aea/unde-i acuma cazanu dă rakiu//făcuse nişte şîr^{i} dă pakete dă paie/dĕ te uitai în susu lor^{u}//şî tot^{i} oameni care ierea în sat/ĉe erea oam^{ini}/numa femei ^{i}erea sărăĉili/numa la primărie ĉe oameni ie^{r}ea/da-ncolo ierea numă...femei//lo [k] puneam bo^{i}i la căruţă/că ne-a aduz boi dă iitapă/aşa le ...iĉa/d-ăea mîĉ^{i}/ai văzut/dacă ţi-aduĉ^{i} aminte// ăşa//luase ş ta^{c}-tu//şî luasen toz^{i} boi d-ăia//şî[ɛ] căram pakete d-acolo şî le duĉan ... gara/...ba la gară lă...aiĉa/ba la gară la ĝ^{i}urĝu/duĉam pakete//

şî-ntr-o zî/...ă da dumnezeu/ş-a făcu copiii...pă iene//aşa dă noroi cum spusei ieu[2]//şî...ierea...o fetiţă/p-aiĉ/aiĉi-aveam ...lă ^{î}ăsta[3]/că sîntem tot un neam/ş-avea...pă lisandră...micşoar-aşa//făcură copiii[ɛ]să spuii...domnu rădună[4]/ c-a fost//făcură copiii/ş-ă-nşîrui cop^{i}ii mulţ^{i}//ş-acolo unde făcuse pakete-/aşa ierea paili pă drum//ştiţ^{i} ierea numa paie//ş-a făcu copiii pă iene//ş s-a dus să-l îngroape-m pîrîu//şî...s-a făcut altu...popă/altu...cîntăreţ/altu...să-l...tămîie cu cădelniţa/^{cu} uala cu foc//şî ĉ-a făcut copiii că dă [ɛ]cît să...tămîie iei să ducă cu oala cu foc/a căz un tăĉ^{i}une-m paie/îm paile-ălea//şi iei s-a dus şî l-a aruncat î iapă/pă iene/ş-a pleca^{t} [...]//şî cîn^{d} sî...tăĉiunili ...a bătu^{d} niţel vînt/paili uscate/ă luoa foc !//cîn/ĉe sĕ mai stingă/că dac-a loa paili toate fo^{g}c/s-a-mbrăca şîra dă pakete/a ars...toate paketili/n-a rămaz dăloc/nu ?

[Şi cîteva zile a ars !][5]

a ars acolo//hi ! hi ! să-nnebunească nemţi^{i} !//noi ne-nkinan şî ^{z}îĉam: "bodaproste c-an scăpa dă cărat"//şî iei să-nnebunească

---

[1] Se adresează unui învăţător care asistă la înregistrare.
[2] Se referă la un text anterior, înregistrat dar netranscris.
[3] Arată spre curtea unui vecin.
[4] Se adresează aceluiaşi învăţător.
[5] Intervenţia aparţine învăţătorului.

némţi/şî mai múlte nú !//

"ĉíne ? ĉíne ? ĉíne ?" a arunca^{t} pă bịátă...lisándr-àsta//că ịá ş-încă dóo ínse carẹ-o fi fost acolo//nú şt^{i}u//a luuát-o bịátă mắ-sa săráca într-o nọápte/ş-a dus-o túma la dăịiţa^{1}/dă frícă//

a veni némţi mînca-tẹ-ar maịca dă fo pátru ĉinĉ^{i} uor^{i}//fo treị pàtru zilĉ la rînd a venit/să vază [ε] uọ-mpuşcá ịo zic/... ^{u}o omorá ĉe maị//nú ịe şî nú ịe/a venit/a căta^{t} pă la noị: "nú ịe maịcă/nu ^{i}e !//"

[Aceeaşi]

astẹä-ị tọate condiţiịilí la viịe

primu ọară...dăsfundéz pămîntu//dîpă ĉe dăsfundés pămîntu/la u^{r}mă...primăvàra o puị//îị puị ápă/îị fa [k] o muşuruịez^{i}/fa^{ş} moşuroị/şi...dîpă aẹă/o sap^{i}/nu maị puị nimicā ẹa/dacă vreị ca să ịasă viịa/să crẹască/dacă vreị ca să...nū...ịasă/atun nu...aị p [k] cam dăĝẹaba puị recọltă/zis álte plánte/că...nu maị puị viịe//viịă trebúe s se [k] fiịe singură ẹa/sẹamplă//ş-aị ī pus-ọ .../primăvàra ẹa a-ncepu să-ị dẹa muguru/ịar dacă ^{i}e plọaịe... plẹácă şi maị bine//sun viţe care sûn^{t}...pretenţiuáse/maị...să prinde vine maị greu...dă la ^{i}ele/cum ịe zaịbăru şî ^{pr}oducătọarẹa/as^{ta} ĉolé maị tar^{i}//da cúm ịe gamuaị-àsta/ásta mérĝè...ş-aşā la ma [k] şî la sécită/ịá să prinde maị bine//şî primu uan^{i}/cum îs spuseị/ō puị tot trẹabă socotẹală/moşuruịez^{i}/iị puị ápă/şi/... o sap^{i}//a-ncepu să.../îị daị o sapă/$^{-i}$ maị daị încă una/pînă la treị sapẹ//la u^{r}mă ánu [k] al doịlẹa an/...o taị/dă j^{u}os//...ca să prinză rădăcin^{z} ^{dẹa} voịe să mẹargă-n sus//o prin [k] o taị dă jos.../ş-atunĉ o...ịarî plẹacă lujăru//şî să faĉe...cam aşa^{2}/

---

[1] Nume topic.

[2] Gest: înaltă de aproximativ 1 m.

620

poáte pĭ i̯élé cáre áre fórţă dă áre víne/^{s} fáĉe şî mai̯ măr^{i}//al dóile̯a an/...i̯a atúnĉe̯a...înĉépe să fácă stropitúr^{i}/i laş^{i} aşá o jo̯árdă dóo̯/ş fáĉe stropitúr^{ă}/dacă̄...a plecá vinili̯ bine̯/cáre nu a plecát/ále̯a nij nu...dă nimí^{c}/...túmai̯ lă...la al tréi̯ile̯a an// ş du^{p}[k] la p[ɛ]la pátru an dă zile̯/atúnĉa víi̯a dă̄ randamént/ca să de̯a şî i̯a strúgur^{i}//da...noi̯ nú u̯o fáĉin kar aşá cum trébu^{i}e/ dă ^{g}ĉe ? : "c-aşá e" ĉe "^{i}e ómu lăsătór^{u}"//trebúe s-o stropéşt^{i}/ trébuĕ s-o ^{î}ngrijăşt^{i}/s-o cărnéşt^{i}/s-ō leĝ^{i}/s-o...//aráĉ^{i} trébū să ai̯ bun^{i}/că dacă n-ai̯ aráĉ^{i}/i̯a să cúlcă pă pămîn/ş-atún^{s} putrezéşte̯//[...]^{1} şî...ástĕă-i̯ to̯áte condíţiili la víi̯e kar dă cîn^{d} o pui̯ şi pînă cîn^{d}...o culéĝ^{i}/şî pînă cîn^{a} nu ţi s-a[k] dă cînd a pus/şî pînă dă s-a plantát i̯a.../şî pînă cîn ^{u}o rec^{u}oltéz^{i}//

[Şi după ce o culegi ?]

cînd o culéj^{i}/to̯ámna/i̯ĕi̯ i...ş-o culéĝ^{i} îm pútină/o...pistosés^{c} cu ō.../noi̯ avém súlur^{i} d-ástĕă dă la războ̯á^{i}e/...carē tése ...feméili şi.../dacă nú cū um băţ c-o fúrcă/care áre pátru... crăcáne̯-aşá//şî să pise̯ază.../dîpă áe̯a...lom̄...un sac/...dă lā coperatívă/ş-o băgăm în sac acólo/şî să [k] o s[ɛ]o storĉen cu sácu.../şî...cun să spúnē/noi̯ i spúnen drójdii̯e/prăştín-ae̯a/ prăştín-ae̯a o [k] rămúnĕ pútină/şi vínu îl punem̄ îm...butói̯//şî fi̯érbe̯-acólo...tin dă şásĕ şápte ob zíle/ş-atúnĉ^{i}...şáde//după ĉē ...a stat...pos să-i̯ pui̯...dópu̯/i̯ar dacă-l mai̯ mi^{j}şĉi...atúnĉ i̯ĕl îş fáĉe i̯ar ^{i}eféctu şî fi̯érbe dîn no^{u}//

gínea fe marín
pátruzeş şî şápte dă an^{i}

---

[1] Informatorul vorbeşte foarte repede şi şoptit, încît nu se poate transcrie secvenţa respectivă.

so̯ácra cu trei̯ nurórʲ

a fost odátă/ō...feméi̯e şī...avé̯a şi͜ ei̯ [k] şi i̯éle trei̯ băiéțʲ//şi băéț-èe̯a să dûcă în͜ fiécare zi lā...múnca lor/cu cărúțele̯//ş͜ femée̯ā stētéa acásă/şi le făcā mîncaʳᵉ//şī...um bǟe̯at erá mai̯ máre/áltu ⁱera mijlocîu̯/şī...mai̯ avé̯a únu mic//şī pîn͜ la úrmă i̯-a veniᵈ͜ vréme̯a lu ăla máre s͜ să-nso̯áre̯//şī...i̯-a spuz͜ mái̯că-sa/ca să-i̯ găsé̯ască...o mire̯ásă şi lui̯//şī a găsit-o/şī... pe úrmă/după ĉe a făcu͜ núnta/i̯-a spus so̯ácra...nuróri/că e̯ā áre un og͜ la spáte/şi cîn͜ do̯árme o véde/dā [ɛ] şi iei̯͜ i...to̯átă no̯ápte̯a-i̯ dă joz͜ din pᵘoᵈ...nişte...fulĝʲ.../ă...să tu̯ár [k] îi̯ dă... lînă ca să to̯árcă/şi̯ să fácă şi álte trebúrʲ//şʲ fáta a crezút/şī lucrá to̯átă no̯ápte̯a//şī dăspre zíᵘo a ajúns-o sómnu/şʲ-a adormí͜ şi i̯a//şi s-a sculá͜ so̯ácra/că dácă să culcá dă cu͜ se̯áră.../s-a sculát/şi cînd a văzút-o...pă e̯a dormín/a lo̯át-o la bătáⁱe//şī nuróra cînd s-a sculát/a-ncepút să o e̯a cu binişóruˡ/că...a zis c-a tors tot/şī͜ pă͜ úrmă s-a liniştit so̯ácra//şi am [k] lucrát e̯a într-úna pînă...a veniᵈ͜ vréme̯a lū ĉelălált/mişlocîu̯ să să-nso̯áre̯//i̯-a găsit şi lu ălîlált o mire̯ásă/şi...pe̯-amîndóo͜ le pune̯á la fel/să fácă treᵇᵉ [k] trebúrⁱ//şi m...i̯éle crede̯áᵘ//pînă s-a-nsurá͜ şi ălîláltu micu̯//cînd͜ ī...le̯-a s [k] i̯-a spus so̯acrā...lor că͜ m...áre un oᵍ͜ la spáte/şi să m [ɛ] mănînĉē...cîn͜ le éste fo̯áme mămăligă cu ĉe̯ápă/i̯a [ɛ] le̯-a spus lā...ĉelelálte cumnáte/cum să mănînĉe e̯ā mămăligă cū...ĉápă ?ĉe ?n-áre brînză/u̯oᵘo ?//şī...so̯ácra le s [k] le̯-a spus/dā...î că...ᵘoolele şi brînza/nú o mănîncă/că trebue s-o vîndă//şī͜ e̯a no̯ápte̯a s-a urcát îm͜ pod/ş-a lo̯ad͜ brînză.../ᵘoᵘō/dovléşʲ͜ să fácă plăĉínte/şi le̯-a spuz͜ lā...cumnátele͜ ei̯/ca să...ă nū...fácă [ɛ]gălăĝie-n͜ cásă/că pînă va to̯rĉá i̯éle/i̯a v [k] se va dúĉe şī va făĉá plăĉínte/va prinde pui̯ să... frígă/să fácă͜ mămăligă/şi̯ să sco̯átă vin//după ĉe a terminát...dē

622

...făcu^{d}‿mîncáre/le̯-a kemát şi pe cumnátele‿ei̯/să mănîn^{ĉe}//şi̯-a mînca‿dĕ le po [k] şi a băút/pîn-a‿adormít/că s-au̯ îmbătát//cînd‿^{s}z-a sculát soácra şi le̯-a văzút/a încépu‿să zbi̯ere pă bătătúră/ş-i̯éle s-a sculá^{t}//şi ca să nu mai̯ zícă soácra nimíc/fétili le̯-a spus c-au̯ venít ă cúscru i̯ei̯/şi au̯ văzút-o dormín^{d}//ş‿s-a necăjí‿soácra/că de ĉé n-a sculát-o ? că fételē [ε] î lĕ [k] au̯ păcălít-o/şi de [k] şi a zis că de ĉe n-au̯ sculát-o ? cum s-o vádă s [k] cúscru i̯ei̯‿i dormín^{d} ?//şi‿m̄...pe úrmă/ĉe s-a sfătuit i̯élo/ca să ...o omoáre pă soácră//şi úna...să-i̯ dea cu pipér la límbă/să‿nu mai̯ poátă să vorbeáscă/úna s-ō...trágă dĕ păr/şi‿m̄...úna dĕ piĉoáre//ş^{i}-aşa au̯ făcút: cîn‿s-au̯ dus în‿cásă/e̯-au̯ da‿cu pipér la límbă/şi n-a mai̯ putú^{t}‿să vorbeáscă/úna o dădea dă peréţ^{i}/una o trăgá dă păr/ş-ea‿a-ncépu‿să zácă soácra/şi cînd a venít‿î... bărbáţi lor acásă//^{i}éle le̯-au̯ i̯eşít înáinte/şi le̯-au̯ spus că...ā nu să símte bínē...ā...mái̯că-sa//şi i̯ei̯...ă pă úrmă s-au̯ dus fúga-n‿cásă/şi cînd au̯ întrebát-o că de ĉe ^{i}e bolnávă/i̯a...a spus/î lā áilà^{l}tă máre̯a o arătá‿la cap/la‿a mijloĉie la piĉoáre/şi‿î...la áilaltă mică lā límbă//pŏ‿úrmŏ/i̯ei̯ n-au̯ înţelés/ş-aea mică au̯ spus..."a^{u}uz^{i} mamica ĉe zíĉe/că...ă ástîlàltă máreā/...să fácă‿cásă la capu ^{i}ei̯/áilaltă mijloĉi̯ea la piĉoáre/şi...áilàltă să rămînă‿aíĉ^{i}‿in‿cás^{ă}"//şi i̯ei̯ au̯ crezú^{t}//pŏ‿úrmă cînd a murí^{t}‿suácra/ā [k] s-a da véste‿lúme că i̯a a murí‿feriĉítă/că‿a avú^{t}‿trei̯ nurór^{i}/şi m̄ au̯ av [k] au avú‿ĉine s-o jeleáscă//

patentáşu de gérgína

merg pă doi̯sprézéĉe [ani]

834. PUTINEIU [WLAD, 456]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; MT, MV; transcriere: MT

núnta

[Nunta cînd se începe pe aici ? Cum o faceţi ?]

cáre cum vrẹá sâ fácă//nù ie...fíncă ^{i}e dă fátă/nu [k] trebúẹa să fáĉem dùminícă dă diminẹáţă//ş-ăsta bătrîn i-a spuz lu/

"măi tátă/faş tu dumínică dă diminẹáţă//núnta plẹácă î áltă párte/că să ^{d}úĉe la gogoşár^{i}//cîn víne ^{u}ómu/cîm mănîncă/...cînd ie să...aşẹze ^{u}ómu pă mîncáre/plẹácă núnta"//

[VIII] plẹácă núnta/aşá ...[2]

[VII] "ş-atúnĉa nimi n-a folosît ^{u}ómu-o^{l}a dă mîncáre//zíua ie míică"/

[VIII] păi cum !

[VII] "ş-aşá că/să fáĉen sîmbătă sẹáră másă/şî dumínică dă diminẹáţă fáĉem iar [ɛ] ^{u}o măsúţ-acólẹa/şî..." plẹácă cu fáta/să ĉe la gogoşár^{i}/şî...să términă núnta la gogoşár^{i}//la ĝinere//la băẹát//

[Dar dacă sînt amîndoi din sat, atunci cum se face ?]

[VIII] tot aĉéẹaş^{i}//

[VII] t^{u}od aĉéẹa/dácă vrẹá să fácă dă sẹára/fáĉe dă sẹáră/ dácă nu fáĉe cum ie mî [k] dumínică dă diminẹá [k] cum ^{i}e míine/ az^{i} ^{i}e dumínicâ//víne dă dimệnẹáţă cū...ĝinerli cu...lăutári/... cu náşi/púne bedẹála miresi/fáĉe şî s^{u}ócru ^{u}o mas-ac^{u}ólo/stă pînă la doóspe/ş^{î} plẹácă/să ^{d}ĉe la bisérică/să cunúnă/să...ş^{î} să ĉe la băẹát acásă//şî băẹátu áre duminecă sẹáră-nspre lun^{i}//...másă//

---

[1] Comună la 8 km distanţă.

[2] Informatorul Călin Marin asistă la înregistrare şi intervine în discuţie. Am distins replicile celor doi informatori prin siglele respective: VII şi VIII (vezi lista informatorilor).

[Și acolo, ce se face ?]

[VII] másă/dă tu̯áte//[...]

[Dar cînd vin tinerii de la biserică ? Îi aşteaptă cineva... ?]

[VII] sígur/îi̯ priméşte̯/-aco̯ló cu lău [k] să dúĉe cu lăutári/ îi̯ priméşte su̯ácra/i̯ése cu plocᵘónu/prîméşte mire̯ása/...n̥ĉépe să-i̯ zícă [ɛ] lăutáru că "ţe̯-a adúz dărág dă cap/sî te dărăĉᵉáscă/ sî te pi̯éptene"/...că ĉícă a̱i̯ dúĉe nᵘóră ca să...o dărăĉáscă pă su̯ácră-sa/s-o bátâ//

[VIII] să-i̯ de̯a pă cap//

[VII] să-i̯ de̯a pă cap bătáe̩ [!]//

[Și cît ţine nunta ?]

păi̯ dacă să-nĉépe dumínică dă dimíne̯áţă/lunⁱ î fáĉe şí sócru acólo̩ cu bucătárî lui̯/...másă//cáre̩...cáre̩ vin̥ la másă...de !... bucătári̯//

[Și atunci cum se cheamă ?]

[VII] cun̥ le̩ ᶻíĉe mă ? /ⁱe zíu̯a bucătárilor lunⁱ ?

[VIII] dă...

[VII] zíu̯á alergătórilor//că ⁱei̯ núma ale̯árgă símbătă/sîm [k] dumínică dă dimíne̯áţă/dumínică tu̯átă zíu̯a/şî...dumínică se̯áră/şî lun̥ dă dimíne̯áţă ⁱe rîndu lᵘor/mănîn̥că şî i̯éi̯/atún̥ş să ĉin̥stéşte şi i̯ei̯ şí mănîn̥că ş-i̯ei̯//

[VIII]da/am̥ văzú că să pileşte/...c-a alergaᵈ dóo̩ zíle̩//

[VII] dúĉe branísĉile̯-acásă/...cáre-i̯ cavaléru dă ᵘonu̯áre/ cun̥ să ᶻíĉe̩//

[Braniște îi zice pe aici ?]

[VII] p-aⁱíĉᵉa branişte-i̯ ᶻíĉe//

[Cavalerul de onoare al cui ? Al ginerelui ?]

[VII] al ĝinerélui̯/da//

[Dar luni nu se fac glume cu socrii ?]

[VII] ē...nu faĉe !/faĉe uni/da uni nu faᶜᵉ//

[VIII] îl pune-n î...în aea-n̄.../zi-ŋ cᵘopae/-l mai tîrăşte cu măgaru/

[VII] noi cînᵈ aŋ făcut î p-a lu sande-al mieu/p-ăla dă la bucureştⁱ//cîn am făcu p-a lu sande/şti că ierea giţă/cucuana giţa ierea naşă//şî "să duĉen fratile dă mînă"//şᶦ-aveam ă... luase dă la ĝurĝu muzica/frati-miu cristak-o luase//şî cîn să duĉem fratili dă-mînă/[ɛ]lăutari aea ĉe sĉe ?

sĉe "ai mă"/ˢĉe "noi dûĉem fratile dă mînă/...cum îl duĉem noi" ? ˢĉe//"merĝe iel pă picuarlⁱ lūi ?/ᵘai să-i faĉem ᵘo trăsură"//

s-a dus ai mᵘorţi/ş-a lua rᵘotilili/ş-a legat doo rotile una dăpă alta/i-a pus acolo ᵘo ᵘuşă/ş-aveam ᵘo iapă blîndă/a pus iapă aea la căruţă/[k] lă...rŏtilile-alea/ş-aveam un nepᵘod dă la gogoşarⁱ/î...merĝa cu iapa dă căpăstru/şî...un [k] doo fire dă praz/lunʲ băgate la brîu//...mai ᵘoprea/mai da prazu la [k] pă la bᵘotu iepi să mănînĉe iapa [!]/şî braniştili şî cū sᵘocru/cu ăsta bătrînu al mieu/în rotile//şî cînt [k] mozica cînta-nainte/şî ăla cū calu dăpă...lăᵘutarⁱ//ş-an dus fratili dă mîn-acasă// ierea un rîs atunş/da nimeⁿ nu făcuse ca atunĉilea/că...ăştea ai nᵘoştʳi//ş-ⁱerea un rîs/ierea glume n-auzⁱ...//

[Dar altfel, ce se mai face ?]

[VIII] le pune-n cap

[VII] le pune-n cap/cînᵗ scuate mireasa uoră//le pune cîte-o puşcă dă...spinare/faĉe puşcă dîntr-un lemn dî aea/le faĉe lulea/un cᵘocᵉam bătut îl găureşte şî pune fᵘoc î ⁱel icᵉa [1]/şî pune nţⁱel gaz/şî pune şî i-o bagă-n gură sᵘocrului.../faĉem..

[VIII] îi pune un fir dă ardei/şică-i pune...

---

[1] Gest.

[VII] la su̯ácră-i̯ púne ardéi̯ [!]//

[VIII] sau̯ la su̯ácră//

[VII] la su̯ácră-i̯ púne ardéi̯/

[De ce ?]

[VII] fíncă ⁱe su̯ácră/i‿púne sálbă dă gît //

[VIII] s‿fíⁱe sálbă [!]//

[VII] sálbă//îⁱ pune ardéi̯//ba-i̯ púne şî‿ᵘuréke [!]// [...]şî ...şî‿uréke i̯-atîrnă cîte̯-un‿î ˆăla/cîte̯-o̯ ardéi̯/că ĉícă ⁱe ĉerĉeⁱ d-ăi̯a cáre bîţîi̯e-n urék//...pun dăn‿tᵘot félu̯//da mă mămăi̯e - aşá-i̯ tineréᵗᵉᵃ//

[Dar brad se face ?]

[VII] dā...

[Cînd se face ?]

[VII] dúminică dimíne̯áţă//dúĉe mire̯ása la ápă cu ĝinerîli/cu ĝinerli/cu băi̯eţⁱ/cu‿fétili/şî víne cu vádra cu ap-acásă/şî d-aĉíle̯a să strînĝe/fáĉe ʰᵘoră pă bătătúră/fáĉe cunúnili/le púne-m‿brad /îl e̯a ᵘo feméé‿bătrînă să‿ᵈĉe-l vínde lă...~~nu/în~~ cásă/

[Cum adică, îl vinde ?]

[VII] úi̯te i̯a brádu d-acoló/dácă e̯.../îl fáĉe cu cununⁱ/îl [k] cu áe̯a/şî-l púne coló afár//şî‿pă órmă/cînd ⁱe apru̯ápe să pléĉe̯ cu núnta/să dúĉe o feméⁱe//şî‿i̯a brádu//şî lăútaru mérĝe̯ nai̯nte/ şî femée̯a cū brádu dâpă e̯a/să ᵈúĉe coló:

"bíne v-an‿găs‿sănătojⁱ"/

"bíne̯-ai̯ vîni‿sănătu̯ásă"//

"ʰe/ĉé‿é fa ?/dă unᵈe̯-ai̯ veniᵗ‿cu...?"

"èeé mamă/dă úne vʸi‿i̯o !/tūᵍmà dă la múnte vyiu̯ cu brádu la spinàre"//

"şî‿acú ĉé‿vrei̯ să..."/

"úi̯te să mă‿g să-l vîn̦z/da ^{u}o să c [k] vă cu̯áste cam mult^{î}"//

[VIII] că víne cu ^{u}ob‿b^{u}ói̯/nu ștu cu biu̯ól^{i}

[VII] cu ^{u}o [k] b^{u}oi̯/cu b^{y}i̯óli/cu...cîte á^{l}e̯a tu̯áte//șî de̯-áĉi scu̯átē núnu báni/și-i̯ dă la bába‿áe̯a‿acó^{l}o tréi̯‿pàtru lei̯/șî i̯a cunúnili dîm‿brad/dóo le e̯a nášu/șî úna i̯-o dă la bránișțe//

[Dar cununile cum sînt făcute ?]

[VII] făcúte cu bișí^{u}óc așá//...că din áe̯a...cun̦‿să zîĉē/coru̯ánă//coru̯ánă//coru̯ánă ca ásta/da//cu bisí^{u}óc/cu fl^{u}ór^{i}/legáte cu fhír‿î r^{u}óșu șî alb^{î}//^{legáte}//așá să fá^{ĉe}//

[Dar ce face mireasa ca să se mărite și celelalte fete ? Împarte florile ?]

[VII] pî́i̯ne̯a...împárte//cîn^{d}‿îi̯ frînĝe túrta-n̦‿cap/văz că-nĉépe să‿ázvîrle mire̯ása...pî́i̯ne//adică nàșa azvî́rle//cîm‿ple̯ácă cu núnta/dă scu̯áte mire̯ása dîn̦‿cásă/î i̯ése cu e̯a pă bătătúră/șî i̯ése cu ^{u}o pî́i̯ne dîn̦‿cásă d-acoló o turtișu̯áră dă pî́i̯ne/șî i̯-ŏ‿ púne mirési-n̦‿cap/șî cu um‿paγár dă vyin//șî paγárŭ‿dă vyin fáĉe-aș^{e}á/i̯-ink̦ínă/...îm‿párte̯-ásta[1]/îm‿párte̯-ásta[2]/n̦tîi̯ la răsărít/d-áĉi la scăpătát/d-áĉi așá/d-áĉi așá/crúĉe/cu paγár-îlà dă vyin//și vársă pahár-îlà dă v^{y}in//șî‿p-órmă-i̯ frîn^{ĝ}e túrta/aiĉ‿în̦‿cap[3]/șî ^{u}o rúpe̯-așá/c^{u}ódri/șî-nĉépe s-azvîrle//ș-áe̯a‿apúcă/áe̯a‿apúcă...//așá íste lā...cîm‿ple̯ácă cu núnta//

róșu tudóra [74 de ani]

án̦‿crescù‿gîndáĉ

án̦‿crescù‿gîndáĉ fhír-ar ai̯ nắi̯bi/că...d-o fi ĉevá cîz‿gîndáĉ i̯-am omórî‿sâ‿mă tăbáre pă‿lúme̯-ae̯ántă [!]

---

[1] Gest: spre dreapta.
[2] Gest: spre stînga.
[3] Gest: în creștetul capului.

628

[Cum era cu gîndacii ?]

cum ịerẹá cu gîndáĉi ?//cîn‿aṇ‿lụat întiị și-ṇtiị d-am pus și ịo gîndáĉ^{i}/avẹã‿șî c^{u}opil mic//șî...tudór[1] plecá la cîmp/cạ ști[2] c-atúnĉ făĉá siŋgur la bụábe/lā ^{u}ogụáre/la‿áẹa...//acú ịo^{u} ...vyínē nevásta lu zaṃf^{h}ír//

[VIII] m̥bm/tudóra//

máma tudóra/să-ị dăscîṇ^{d} la vácă dă dă^{u}ók//

ziĉe/"n-áuz tu/míto/tu nú‿vreị fa ! să cúmper^{i} gîṇdáș ?/că ĉíne ști‿ĉe [k] dă cúmpără gîṇdáĉ"/

"aọlẹo/túșă duró/mị-adúș‿fa șî mí^{i}é‿uṇ‿deĝetár//ĉ-oị fáĉe ^{u}oị fáĉe/să mi-l adúĉ^{i}"//

ẹ̄/l-am ținút ịọ pitít dă nu-l știẹá túdor f^{u}o săptămî́nạ.../că să nu mă vázạ cụ-el/că mị-erẹá că mi-l lápădạ//cîṇd‿î/ [...][3] la săptămî́nạ/véde [ɛ] táva cu gîṇdáș‿pă sóbạ//

"ĉe trẹ́abă-ị ăsta mă pă sî [ɛ] ?"

[VIII] ã-viịatără//

"ĉé‿^{i}e pă sóba‿áẹá‿fă ?"

îṃviịásẹ/ịerẹá gogọ [k] albíse cápeti^{li}//

"haị mă" zi^{g}/"lásă-ị acólo/nișțe gîṇdáș"//

"fī-ți-ar gîndáĉi aị drạcu !//tú‿staị dă gîṇdáș‿fă ?//fă tu tẹ duș‿să sap^{i} v^{y}iẹa/^{u}or să staị dă gîṇda^{ș} ?"//

"lásă mă túdore//mă du^{g}‿la vyí^{i}e șî sap/șî la dóọșpe vyiụ acásă/daụ la puị/daụ șî la gîṇdáĉ/ș^{i}‿ịár mă du^{g}‿la vyiẹ"//

"trẹ́aba‿tá !/da să vedém o să faș‿ĉeva ?"//

așá aṃ‿făcút//aṇ‿crescú‿gîṇdáĉ/ẹ́ẹa așá/ûṇ‿deĝetár/atîțẹa am avút//s-a făcú mar^{i}/ [ɛ] șî nișțe gîṇdáĉ aị f^{î}cu [k] da kár n-am maị văzú‿gîṇdáș‿ca‿áẹa//uịțẹ-așá ịerẹá dă mar^{i}[4]/și‿nișțẹ-ăẹa vínẹț^{i}/párcă ịerá ș^{u}opîrlị/șî d-ăẹa-ṇvărgaț^{i}//cîṇ‿să făcúră eị dă suⁱit/făcui̯ i̯o fᵘo doᵘo ᵘuşⁱ/şî patu plin/trei̯//

---

[1] Informatoarea se referă la soțul ei.

[2] Informatoarea se adresează informatorului Marin Călin, care asistă la înregistrare.

[3] Își ceartă nepoata care se află în cameră.

[4] Gest.

cînd intrâ i̯el şi-i̯ vede: "åli̯o" ĉe/"dă nu te̯-o̯ mînca şî pă tine gîn^dac-ăştia"//

"ĉe mi̯-o faĉe/mi̯-o faĉe" !//

mi̯-am făcut //îi̯ premene̯am/îi̯ făĉᵉă/î fʰini̯//s-a urca gîndaĉi̯// am făcut ĉinş kilograme dă guşe̯...//ᵈîntr-un deĝetar/atît dă buni̯-ere̯a//ĉe sĕ fac/să-i̯ trag !//mă duᵍ la cucurduşu̯ae̯a/să mi-i̯ trag̯ă//neşte guşⁱ marⁱ/frumu̯ase/galbene/da cucurduşu̯ae̯a ᶻĉe:

"au̯ale̯o̯/dă unᵈe-i̯ fa tu sămînța asᵗᵃ ?"//

zic "fă/dă lā...cutare̯"//

"să ᵘopre̯ştⁱ"

"am ᵘopri zic//e̯-am tras/am făcut...trei̯ dulape dă boranĝig d-ale marⁱ//vene̯am cu i̯ele̯-acas/cîn le vede tudor ᶻĉe:

"u̯aᵉle̯u/frumu̯ase e̯ !//păi̯ să mai̯ pui̯ !"//

"păi̯ nu ziĉăi̯ tu că să nu mai̯ pui̯ ?"/

"să mai̯ pui̯/că i̯etă̯ bun ĉe ⁱe̯"//

pune şi anu̯-ăsta/pune şi anu̯-ŏstălantu/şî aşᵉă că-m îmbrăcan casa cu bᵘoranĝic //am avu trei̯ băi̯es/trei̯ rîndurⁱ dă hai̯ne/numa da [k] cu bo [k] urze̯ală̯ dă boranĝic/şî băta̯e̯a dă lînă̯// [...]

[Dar gîndacii cum îi opreşti de sămînţă ?]

perek//ⁱe...guşa care-i̯ gîndăĉu̯ai̯câ i̯e gîtuⁱită̯//şî care e gîndac/i̯este guşa dre̯aptâ̯//şî-n gă [k] ᵘopreşⁱ pereke̯//şî cacă sămînță̯//şî sămînț-ae̯a/...învie̯ază primăvara//primăvara-nvie̯ază̯//

[Și gîndacii dorm ?]

sigur că du̯arme̯//dagă ⁱe vᵘorba că...cîn du̯arme i̯ei̯/dă du̯arme somnu mătăsi/să-i̯ striĉ atunj dîn somⁿ/nimiᵍ nu mai̯ faş cu i̯ei̯// dă/nu mai̯ faj nimic cu ⁱei̯//

cîn cade ei̯ la somnu/îi̯ p [k] mănîncă...doo săptămîⁿ mănîncă una du̯armⁱe/doo mănⁱncă una du̯arme/şî cînd ⁱe apru̯ape̯ dă şas săptămîn^{i}/...mai ie ^{u}o săptămînă pînă sî urcă ei//duar^{me}//ș-atunĉ să nu-i striĉ^{i}//dîn somn//șî dûpă ĉe duarme ei somnu ăla/cîn să [ɛ] scuală ei dăpă somnu-ola/ie [ɛ] stratu lor numa p^{h}iei/...îj leapădă p^{i}eile dă pă iei// ʾoi ! șî să faĉe frumoș/șî mar^{i} atunș cîn să scuală dûpă somnu ola/atunĉa-i ei frumuoș^{i}/parcă e scruobiț^{i}/așa dă frumoș ieste//a^{u}oleo/păi io/să f^{h}ie ai fuga/mama lor io/nu le știam seama/dā...nu le ști^{i}e tuate seama șî la gîndaĉ// dă cîm pui ^{i}o gîndaĉ/mie nu mi-a muri gîndac//ș-auzeam pă cîte una:

"ao : f^{h}īr-ar de-a.../nū ma pui !/mi-a-mpuți casa/a murit"/ păi dacă nu-i îngrijeșt^{i}/muare !//dacă-i îngrijește/... si^{g}ur că...

[Aceeași]

turta furniĝinlor

[Se făcea pe aici o turtă care se mănîncă pe bălegar ?]

turta furniĝinlor ? [!] ăleo !/păi io nu mă treĉe an să n-o fac !/...da io nu văz furnigă la mine-n casă//

[Dar cum se face ?]

că unele [k] că z [k] spusei dă gîndaĉ/unile zĉ^{e}a că nu pune dîn cauză că-i încarcă furniĝin^{l}i/că să urcă furniĝinli la gîndaș șî-i mănîncă//io nu//la mine nu venea/...furnigă-n casă//

[Dar cum se făcea turta ?]

cun făĉ^{e}am ?.../făĉam o turtișuară/puneam brînză pă ea făcută...bătut cu ^{u}ou/brînza amestecată cu ^{u}ou/^{u}o-ntindeam așa bine pă...turta asta/d-aĉi făĉ^{e}am altă turtă/ș-o puneam peste aea/ș-o puneam într-^{u}o tavă/ș-o băgan la cupt^{u}or/ș-o c^{u}oĉ^{e}am/strîng^{e}am c^{u}opilași t^{u}oz veĉin^{i} dă p-aĉi/"hai pă băligar"//ne ^{d}ĉ^{e}am pă băligár/rupᵉan͜ túrta/la tos͜ cᵘopíi̯i̯/mî́nca cᵘopᵏiláși tᵘoț̆ⁱ/... ș-áe̯a ⁱerḙá túrta furnígiⁿlor//ú̯i̯tḙ-așá sᶦ͜ fáĉe mái̯că̯//

[Și cînd se face asta ?]

jói̯ în͜ săptămî́na brî́nzi̯//áre ș-ásta róstu i̯ei̯/nu să͜ fáĉe ᵘorícînd//atúnĉᵉa ᶻⁱĉe i̯ē...túrta furnígiⁿⁱlor//

[Aceeași]

cînd erḙám noi̯ féte marⁱ

cînd erḙám noi̯ féte marⁱ/ⁱerḙam͜ î acáˢ͜ șî i̯o acólo fată mare// șî...mătúram pă bătătúră i̯ó/pĩ͜ ᵘobᵘór p-acólo//kar la săptămîna brî́nzi̯//ácu i̯óᵘ/măturîm͜ p-acolḙá pă bătătúră/fĕméi̯lḙ vĕnḙá dă la ĉimitír//cîn͜ la míne-m͜ pu̯ártă/um͜ bráde dă mărăĉínⁱ/pus͜ î îm͜ pu̯ártă/brád...p [k] dă mărăĉínⁱ/...pus um͜ brádĕ/trei̯ ĉépḗ͜ ĩ͜ i̯el/ᵘo cu [ɛ] ᵘo cunúnă dă pái̯e/púsă tᵘot îm͜ brádu̯-óla͜ acoló...//șî sḙára făcúsen͜ șî noi̯/i̯oᵘ cu várᶦ-mḙa mița a l͜ stan diᵘorán.../făcúsen͜ șî nᵘoi̯/ș-avḙá mița pă frás-su̯ flăcău̯: "mă/na...te duș͜ să pui̯ la cutáre/la cutáre/la cutáre"/șî͜ noi̯ nu nḙ-așteptám c-o să ne púⁱe șî nóŏ álți̯//cîn͜ trecî́n͜ feméi̯lé͜ dă la ĉimitír:

"făi̯ míto !/fắi̯͜ mìto"//

"ĉe i̯e fa ?"/

"i̯a vʸin͜ fa-ncu̯á/ḙa"//

cînd i̯ez͜ la ⁱele acólo/"ĉe͜ e fa ?"//

"tu ai̯ văzú͜ ĉ-ai̯ îm͜ pu̯ártă ?

"ĉᵉ-an͜ fa ?"

cîn͜ să úi̯tă...brádu//"àᵒleó !...fʰir-ar ai̯ fᶦcu...//ĉíne fă mi l-o și pus ?!"//

"păi̯ i̯o știu ĉini̯ ?"//

îl i̯au̯ șî i̯o d-acólò/"i̯á͜ úi̯tŏ făi̯ mámă ĉe͜ e la míne-m͜ pu̯ártă!"/

632

"ei̯ de ! mámă/dacă i̯es‿fátă máre/aşá i̯e fétili//să te mări̯s/ să nu mai̯‿is‿púⁱe brad"//

vʸíne şî vár-me̯a miţa: "ai̯ fa/tu ai̯ găsî́t ĉevá la pu̯ártă ?"/

"e/aŋ‿găsí‿fa um‿bráde"//

"fă̄/ai̯ fîcuˡᵘ...mi̯-a pus şî míⁱe" ! [!] ᵘo verî́şu̯árâ‿a me̯a/ásta i̯e/

"ʰai̯ fa míţo/păi̯ ĉe zîĉᵉáⁱ tu/că ĉe făĉém noi̯ áltu nú‿ne fáĉe̯ nóo̯ ?"//că făcúseŋ‿şî́‿nᵘói̯/trîmeséseŋ‿şî‿noi̯/álţî băi̯éţⁱ/la álte féte̯/ş-ále̯a a făcú‿cu álţî ş-a trimézi‿la nᵘoi̯.../"vez‿făi̯ míţo!/ ĉᵉ-aŋ‿făcú/ni s-a făcú/vez tu.../cuŋ‿s-a-ntórz‿ru̯átạ ?!"//

[Aceeaşi]

la bᵘobîrnáĉ

să dug‿dă bᵘobîrn [ε] bîrnáĉ//

[Cîndse duce ?]

la crăĉún//la crăĉún//cîŋ‿să tái̯e pórĉi//

[VIII] da nú să duc féte marⁱ/că...le bágă pisói̯u-ṇ‿trắi̯stă//

[Cum aşa ?]

[VII] le...le bágă pisói̯u...da...

[VIII] le véde la ĝᵉaŋ‿coló/ˡa ĉíne-i̯ prî́nde písica/şⁱ‿i̯-o bágă-ṇ‿trái̯stă...da...da.../

[VII] mărî́né !...i̯o am păţî́t-o//zắu̯ **am pățit** !//şti ĉᵉ-aŋ‿făcút ?//i̯ere̯ám ă...nu i̯ere̯ám máre dă anⁱ/da i̯ere̯ám vᵘoi̯nică/şti ? şî́‿noi̯ ave̯ám ũ‿unk/ne duĉᵉá ăla sărácu̯//

"ʰai̯ că vă duc i̯o/fʰírᵉ-ar ai̯ drácu dă băés/să vʸíⁱe-ŋcu̯áj‿la míne̯/şⁱ‿vez ĉe le fak‿i̯o"//

şî́‿ne dúĉᵉáŋ‿cu i̯el/da nu ne s[ε] sta‿drept în dréptu ĝᵉamúli/ staŋ‿cam alắturⁱ cu ĝᵉámu̯//şî strigám acoló‿la bî́r [k] bobîrnáĉ// şî i̯-acó [k] o feméⁱe lîngă noi̯ acole̯á/o [k] ave̯á bărbáᵗ-su i̯ere̯á cojocár//și e̯a-ṇ‿zîsése mai̯ dînaínte̯:

"f^{h}ír-ai̯ tu jurátă/n-oi̯ veni/^{î}ţ f [k] bag pisói̯u-ṇ‿trai̯stă̦"//

da bi̯áta máma "fă !/dacă ţi l-o băgá/n-oi̯ f^{h}i pru̯ástă să nu-l‿l-éi̯//să-l i̯ei̯/că e̯a n-áre dăcît pisói̯u ăla"...// [...]

așá‿aṃ‿făcú/marine̯ !/mă‿c acolò/strig/

"mă/intráţ^{i}‿iṇ‿cásâ"//

intrắm îṇ‿cásâ//i̯a pisói̯u l-ave̯á pregătit//ē !...déte la tu̯á-te c^{u}olá^{ĉ}/îṇ‿déte și mí^{i}e//da...i̯o făcúi̯ cu ^{u}óku lā ái̯lalta dă lîŋgă mine/

"na și̯‿colácu nóu̯‿că "^{zî}‿șe [k] zîc "în‿dă pisica" zic/‿"șî... s-o bag̦ péste colác"...îṇtîi̯ ne̯-alesésem//cîm‿mă duc/

"niculá^{i}è !/miti-i̯ dáū p^{h}isói̯u̯"//

"dă-l încu̯á/ţaţă le̯áno !"//

i̯au̯ pisói̯u/mi-l bag îṇ‿trái̯stă/le̯g trái̯sta la gúră̦/și̯‿păzéște cu e̯a//

"făi̯ ! míto !/tu gluméșt^{i} ?"/

"nu ţaţă le̯áno !/ĉe-mpărţéșt^{i} i̯o capắt/nu...po‿să vii̯ dúpă míne/i̯o n-an nevòe/mi̯-ai̯ împărţít/i̯-al m^{i}eu̯"//

"făi̯ míto/făi̯‿míto".../

mita n-a mai̯ s-a-ntórs îndărắt//m-aṇ‿s acás cu pisói̯u/cînd‿mă ăc acás cu pisói̯u/máma‿s-ncépu‿să rîzî̦:

"ĉ-o̦i̯ făcú ma^{mă} ?"/

"mi̯-a da‿ţaţa le̯ána pisói̯u"//

"ș-acú ĉe dracu-i̯ fác^{i} ?"//

"taj‿dîṇ‿gúră"-i̯ ^{zî} !/"lás-o tu/lás-o s-o̦ mai̯ fher^{b} niţél" zic//"i̯-o dáu̯ i̯o/da las-o̦"//

ṃ-an dus ș^{î} l-aṃ băgát supt uṇ‿c^{u}óș/am pus o̦ greu̯otáte̦ pă c^{u}oș...//vyine ^{e}a dimine̯áţa:

"ţaţă stan̦co !"/

---

[1] Asistenţa rîde; secvenţă greu de transcris.

634

"ĉẹ́‿i̯ẹ fa ?"/

"fă !/ĉe t [k] i̯-a făcú‿míta la pi̯isᵘói̯ ?"//

"drácu ştíe ĉe i̯-a făcú‿că l-a lu̯at în̦‿sat"//

"àu̯ăle̯ọ́ !/mi̯-a dus pisᵘói̯u-n̦‿sat/‿nu mai̯‿im̦‿vʸínẹ pisói̯u-acás"//

"păi̯ pă tíne drácu te̯-a pus să-i̯ dai̯ pisᵘói̯u̯ ?"//

"păi̯" ᶻⁱĉe "glumés‿cu e̯a"//

"eⁱ şí‿e̯à‿a glumí‿cu tíne̯-acúma..."//

"hàu̯alⁱú/ĉe mai̯ fak̆‿i̯o/că mă-n̦júră niculáⁱe/dă nu mai̯ an̦‿trai̯ cu i̯el în̦‿cásâ//m-a drăcuí‿niculáẹ c-an̦‿rămás fără pisíĉᵃ//‹acúş fʰíre̯-ai̯ a drácu/să prin̦zⁱ tu şu̯áriĉ›"//ĉe̯a că [!] i̯-a zis bărbásu că să prin̦ză e̯a şu̯áriĉ... [!]/"‹ai̯ [!] da‿písica/tu să prin̦s‿şu̯áriĉ acúm›//ĉe să mai̯‿i fac i̯eu̯ ?"//

máma ⁱĉe "úi̯te ĉe i̯e/fă rost..."/

"păi̯ nu şáde/dă-ᵘo dráculŭi̯"‿ˢĉe/"al me̯o şĕde̯á"/

"ei̯ dàca‿şĕde̯á/la ĉe l-ai̯ dat ?!"//

"àọle̯ọ́/ĉe să mai̯ fac"//s-a dus i̯ar la niculáⁱe...

"ĉᵉ-ai̯ făcú‿fă ?"//

"s-ha dus drácu cu i̯ĕl în̦‿sat/l-a lăsát pîn̦‿sat"//

"tᵉe duj‿drácu să cáţⁱ pisói̯u/că tᵉe mănîn̦c/tᵉe ᵘomᵘór !" [!]//

s-a necăjít/s-a...ĉumărî́t/fŏ trei̯ zíle i l-an̦‿ţinút//

[VIII] da i l-ai̯ dat ?/

[VII] ⁱi l-an̦‿da‿pă óʳmâ//ĉe/...s-a dus i̯el síngur// [...]s-a dus síngur/păi̯ i̯ere̯á fo d [k] péste vᵘo dóọ cásẹ dă noi̯/i̯ere̯á veĉín acᵘole̯á//cîn̦‿la fᵘo trei̯ zíle/s-a dus pisᵘói̯u acásâ//n-á‿mai̯ venî́t e̯a/a vení‿bărbá-su̯:

"făi̯ mítọ/úndẹ-ai̯ dus tu pisói̯u fa ?"//

zi‿"măi̯ ne̯a niculáⁱĕ/nu l-an̦‿s nikérⁱ mă/l-an̦‿ţînú‿pitítî"/

ˢĉe "d-áe̯à‿a venî́t ⁱel acáz/‿dacă-l duĉá‿în̦‿sat nú mai̯ vẹne̯á"/

"păi̯" zic "ĉe/i̯ó‿i̯ere̯ám pru̯ástạ ca ţáţa le̯ána/să-l duc ûn̦‿sat ?/ĉe‿ⁱĉᵉá e̯a/că să-n‿de̯a míⁱẹ pisói̯u/i̯o...ĉe‿ˢĉᵉá că-l lápăd ?/l-an̦‿lu̯at úi̯tẹ"/

"bíne i̯-ai̯ făcút" ^{si}ĉe//"da" ĉe "an̦‿jurạ́t-o" ^{s}ĉe "şî́‿i̯o/ş-an̦‿drăcuít-^{u}o" ^{s}ĉe/"am pús-^{u}o" ^{s}ĉe "să príndă pisíc [k] ẹ́ẹa...şu̯ári$\hat{c}^{i}$ [!]"//

"bíne i̯-ai̯ făcú"‿zic//"păi̯ ẹa ĉe $^{i}\hat{c}^{e}$á/că i̯o glumés‿cu ẹa ?" zic//

ă^{i}...aş^{e}á am păţî́t-o şî p-ástạ//zắu̯ am păţî́t-o [!]//

[Aceeaşi]

^{i}erẹán‿t^{u}ot aşá cópil mic

cîn‿^{i}erẹán‿t^{u}ot aşá cópil...mic/m-au̯ lu̯at ũ‿un̦k/un̦‿văr a lu táta/să mă du^{g}‿la bîlş‿cu i̯ei̯/c-avẹá şi i̯el‿î ^{u}o fátă/tŏt mai̯ mícạ ca míne cu f^{u}o trẹ^{i}‿an^{i}//

^{s}ĉẹ "^{h}ai̯ să vă duǩ‿i̯o la bîl$\hat{c}^{i}$"//

"hai̯"!

i̯el avẹá ármă dă vînătu̯áre/sắ‿^{u}că să-ş^{i}‿inoi̯ácặ permísu̯//

nẹ-am dus/nẹ-a ^{sp}uz‿"voi̯" ^{s}ĉe "staţ aĉí la cărúţă/că" ^{i}ĉē "i̯o mă du^{c}/şî́‿cîn‿v^{y}iu̯ cū...permísu dă mi-l aran̦jéz/vă ẹau̯ şî vă duc pîm‿bîl$\hat{c}^{i}$"//

noi̯ n-ám‿ma‿avù‿răbdáre/că i̯erẹá...bîlĉu vizaví^{r}i...^{d}ă [k] ^{u}o stradắ‿atî́ta ne dăspărţẹá dă bîlĉ//şi nẹ-an‿^{d}s acọló/^{i}o strîn̦séşen̦‿şî i̯o dû p-acásă/mai̯‿im dătúse táta/mama/f^{u}o trei̯zej‿dă lei̯// să mă‿^{c}‿să cúmpăr ^{u}o mînĉē...d-ástẹa dă gum^{ă}//cîm‿m-an‿duz‿la ắla/"cît c^{u}o" [k] / m-a văzú‿că i̯erẹám mic/băi̯ád‿mic/

zic "cît‿c^{u}ostặ don̦le ^{u}o mînĉe d-ásta ?"//

i̯el mă văzú că ţinẹám aĉí.../"cîz^{i}‿ban^{i} ai̯ ?"/

zic/...am în̦tin̦z‿mîna‿aşá[1]/

---

[1] Gest: întinde mîna şi deschide pumnul ca şi cum ar arăta ceva ce a ţinut pînă atunci ascuns.

636

ˢĉe "dă-i̯ încu̯áĉę/că tos‿córstă"//şî mi̯-a lu̯a toz báni ! //mi̯-a da‿míņĝi̯ᵉa/şi̯-am pleᶜᵃᵗ//

cînd am vení‿la cărúţă/mai̯ m-a...beştelít úņki-mi̯-òla/că "dă ĉę-ai̯ fᵘos‿pros/ţi̯-a lu̯a‿tos‿báni/uņ‿să te mai̯ duĉ acúmă" ˢĉe/"te i̯a ắi̯a la bătái̯e"//

ăņ‿fíne/ḩai̯/nę-a dus i̯el/că nij‿nú‿mai̯ rămáseșe niĉ uņ‿franc/nę-an‿dus/nę-a da‿să mănîn [k] să mîņcắm/nę-a cumpărá‿níște pére/şî"ḩai̯ să plęcắm acásă"//

"ḩái̯di"//

pă drum/i̯el...ᵘom bătrîn/ᵘobosít/s-a culcát îņ‿cărúţă//i̯o cu ...várâ-mę-ắęa să mînắm...bóⁱi//cum drácu aņ‿ᶠăcú [!]/că mi̯-a căzú‿mínĉᵉa dîm‿buzunár/jᵘos pă la [k] pînțre șujléţⁱ//mi̯-a căzú‿jòs//

i̯o îi̯ spus [k] spui̯ várâ-mi ắléi̯a/zic "na bíĉu/şi ai̯ gríjĕ dă boi̯/că i̯o mă-ņtórc îņdărắᵗ‿să le...găséz‿minĉᵃ"//

ş-aņ‿lu̯át-o kar d-aíĉa/că ştiz‿dă úņde i̯e pă la pắdiní‿ắlęa/unᵈe i̯e mlăștín-ắęa/apru̯ápe pắnă...ĝúrĝu/m-an‿dus pă jᵘósęa/şî i̯ęrę́a um‿praf ui̯ᵗę-ắtîta/şi i̯o așá făĉᵉam pîm‿praf¹ //úņki-męu̯ cîņ‿s-a trezít/

"úņdę i̯e marin ?"/

"păi̯" ĉe "ui̯tę-a pi̯erdú‿mínĉa/şîⁱ‿s-a-ņtórs îņdărắt"

a oprít ắla bói/a dăjugát/a aşteptát să...să vʸí‿i̯o//şî cîņᵈ‿aņ‿venít/i̯erá‿ș-i̯o șkop/avęá [k] șkob‿la um‿piĉór/avęám ûņ‿dęșt‿î ᵘo búbă/şî șkopătáņ/şî‿ui̯tę-așà cᵘotęáņ‿șosęáu̯a/dîņ‿cap pínă-ņ‿cap/pînă la ĝúrĝu//drắĉⁱ/am mai̯ găsíᵗ‿mínĉa/că trĕĉᵉá cărúţe múltę//cînd aņ‿vent înapᵘói̯/să mă i̯a ắla şî‿la bătáe//dúpă ĉe că dătúsem báni...toz‿báni la mínĝe/niş‿cu mínĉa n-aᵐ‿venít acásă//

călín marin
pátrușșáse [de ani]

---

¹Se ridică şi merge tîrîndu-şi picioarele.

nu fúsésen‿nicô^{d}ată în‿tren

[Ziceai că bărbatul a făcut armata la Bucureşti. N-ai păţit nimic cînd te duceai pe la el ?]

n-ām păţit//^{sau} mă duc ^{u}odátă/ierá...aveá...pátru lun^{i}/cred/ pátru lun^{i} párcă/nu mai ţiu minte bine/cît aveá/kar dúpă bîlĉ iereá/pă şaptîşpe a lu^{ni}//hai să mă dug/nu fúsésen‿nicô^{d}ată în‿tren/dă cîn‿sînt//"doámne/cum ^{u}o mérĝe ?"/rîdeá suácrâ-mea/máma/dă míne/

^{i}ĉe..."fuj‿fa/că-i băgăm răsáre/c^{u}oĉén^{i}/bătús‿dă áea..." [!]//

da io "duámne/cum ^{u}om mérĝe"/zic/dácă nu fúsésem...vez^{i}/ierám máre/da‿^{d}ácă nu fúsésen‿şi‿io nicôdátă-n tren//χaidi^{z}/ne-an‿duz‿dă seára/am dormi‿la ĝúrĝu/şí‿cu ăştea míĉi/-i luásen‿şî pă iei/să-i váză tá-su//ne-an‿suit în‿tren/cînd‿î veneá pă lā şînili-a-lea dă‿éreá-nkiíitur^{i}/şî scîrţî^{e}á/"àoleó/nu s-o răsturná" [!]//să ríde tánti leána[1] zău aşá‿am păţit//"îi" zic/"à^{u}oleó/nu s-ŏ răsturná trénu ?"//iar mai...cînd urcám/acólo suz‿lā.../unde viine dealu‿óla suz‿dă ^{u}urĉ^{i}/...la frásin[2]/"àuoleó" zic/"cîn‿s-o da acú-ntr-^{u}o párte/să vez^{i}/ne duşém/dă ni^{ĵ}‿nu ne védem/dîn‿tren"// pă^{i}‿am mai mers ĉ^{e}-am mai mers/s-a fărîmá‿trénū !...l^{u}ocomotiva// ăn‿stát/aşteáptă/"aşá !" zic/"^{u}o^{d}ată mă sui‿şî‿io-n‿tren/şî s-a fărămát"// [!] ăn‿stát/ăn‿stát/a venit áltă locom^{u}otívă/şi‿ne-a luát//pă drum/...acólo/dácă nu ştieám únde să ne dúĉem/am întrebá‿şî noi‿cu‿c^{u}ópii-m‿bráţe...//áltū că "uíte/vă daţ aiĉ la gára dă n^{u}ord"/ne-an‿dat ac^{u}ólo/...sic /"hai să ne uităn‿şî‿noi/maică-^{mio}/s^{î}‿vedém"/că ^{zî}ĉ^{e}a că-i gará...ácoperită cū...sticlă/"^{h}ai să‿ne uităn‿şî‿n^{u}oi" [!]//décît am băgá‿cápu pă ^{u}uşă//úni ziĉe: "ĉe cătáţ [k] ĉe vreţ^{i}...dumneavuástră ?"//ĉé să mai spúnem că vrem/

---

[1] Informatoarea în casa căreia se face înregistrarea.

[2] Localitate în judeţul Ilfov.

638

am...fuĝít//hai̯ să cătám tramvái̯u/nu ştiẹ́am...únde să/tre^{e}á să ne [k] tranversắm în spáte/în fáţă/gắri/ca să lu̯om trénu tra [k] ắla tr^{u}olebúzu/să mérĝem lā...aeróp^{u}ór^{t} suz la bănẹásă//şî am...lu̯átă ẹar î trolebúzu/şî...ac^{u}ólo ẹar nẹ-a spus ĉinevá/ĉe "c^{u}obu̯orîţ^{i} aíĉ"//şî d-ac^{u}ólo am mai̯ mers cu̯-o maşínă...pàtruş^{u}ób/pînă la pădúre...sus/şi d-acólo nẹ-an da jos/şî am mers pă...jos/pînă lā unitátẹ//şî c^{u}opii-m bráţă/avẹám bagáj/nu vrẹá să mẹárgă pă jos/ ĉerẹá flor^{i}/gă i̯erẹá trandafír^{i} pă.../puş^{i} aş^{e}á pă márĝine/şî ĉĕrẹá flu̯or^{i}/zic "cîn nẹ-o prínde milíţi^{e}a/acúma am venít la bucuréş^{i} să ne ẹa şî milíţi^{e}a//ĉe ştí^{e}á ^{i}ei/că i̯erẹá^{u}/avẹá ũ an// ş-ásta a fos tu̯átă-ntîmplárẹa//

bătrînáke flu̯árẹa

[21 de ani]

835. MALU

(com. Vedea, jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MT, MV; transcriere: CB

gríu

[Spuneai că te-ai ocupat mai demult cu plugăria. Cum lucraţi? La grîu, de exemplu ...]

la grîu̯ ?//îl sĕmănám cu rălíţili/ralíţă dă lem^{n}//îl semănám întîi̯ pă porúm [k] făĉẹán lẹále//lumărán rîndurli dă p^{u}orumb^{i}/^{u}ob rîndur^{i}/ş făcám o lẹá/ducán sacú pă lóc/ş-înĉepẹán să-l [k] lọam mérticu dă gît//avẹám um mertig dé o dúblă/cu [k] ^{l} legán c-un ştrẹanc şî-^{l} pûnẹán dăpă gît//ş-înĉepẹán să sĕmănăm lẹáọă//la um pu̯ogón erẹá dóo lẹá^{le}//şaişpe rîndur^{i}//şî d-aĉí...îl ará^{m}//îl arám/...îl grăpán cu grápă d-álẹa dă lem^{n}/...ş-ásta e tòt//

[Asta era la porumb !]

la grîu̯ ! la grîu̯/îm‿poru^{m} [ɛ] m̥‿porumbíşte//

[A, în porumbişte-l puneaţi !]

m̥‿porumbíşte da̦//ñaínte cîn̦‿secerán̦‿grîu/...şi-l făĉán̦‿clăi̯// făĉám p^{i}iĉi̯ór dă tréi̯şpe znop^{ĭ}//dă tréi̯şpe znop^{ĭ}//o cláe̯-ave̯a dóozeşáse dă znop^{ĭ}//lā dóo^{z}éşáse dă zno^{p}‿să zîĉá dóo piĉére/d [k] o cláie̯//la um‿piĉ^{u}ór^{u}...ăm‿piĉór tréi̯şpe znop^{ĭ}//fă̦ĉ^{e}án̦‿clăi̯/ d-aĉí-i̯ cărám cu̯...cáru la şîre/la maşînă̦//făĉán̦‿şîrâ/...ĉătăţéni toţ^{i}//şîr^{i} mar^{i}//dă cîte ĉín̦‿şase cáre/dúpŏ‿cum ave̯á ómu grîu̯//şî d-aĉí ne făĉán‿ĉe̯átă̦//ne făĉán̦‿cîtē [ɛ] zéĉe/dói̯şpe̦ o̯ámen^{ĭ}/ca să me̯árgă tre̯ába [ɛ] la şîra dă páe‿erá‿álţi/la cúru maşîni cînd da páili̯ ^{i}ere̯á‿álţi/la tọbă cîm‿băgà‿álţi ere̯à‿álţi/ş-aşá că...cîn̦‿să termẹná ĉ^{e}ata/grîu să făĉá grămézî^{i}‿grĕméz^{ĭ}//al fii̯ecăruẹa başca//dăpă ĉe să terména ĉáta/înĉepe̯án̦ să dijmuím//adică: ne lu̯an̦‿grîu/şî dam oému...maşînistrul^{ui}//né‿cărán̦ grîu̯-ȧcásă/dupá‿a^{e}a ne cărám páili/le făĉán̦‿şîră̦/c-aşa să zîĉe: şîră...dă pa^{i}é/...cărám ple̯ava/că scote̯án̦ şî ple̯ávă d-áe̯a ^{d}ă...dă la bo̯abíli‿dă grîu̯/dă b^{u}oi̯//şî...termena^{m}//aşteptán‿to̯ámnā...//feméili şéde̯á acásă̦// aşteptán‿to̯ámna//to̯ámna/vene̯á to̯ámna/"să ne ĉen̦"/cîn̦‿spusei̯/"z ne‿ĉen̦‿să sămănăm"//culeĝe̯ám puorúmbu/tăe̯án̦‿cuoĉéni/îi̯‿făĉe̯án̦‿glúĝ^{ĭ}/ ...rîn‿dă g^{l}uj‿pă lo^{c}...//şî d-aĉíle̯ā înĉepe̯án̦‿să-i̯ cărăm//ş‿dacă-i̯ cărám/...liberán̦‿lócu//şî‿d-aĉí ne̯-apúcam să sĕmănăm/cun̦‿spusei̯//semănám/grăpám/péntrù...i̯ernátic//dacă termenán̦‿cu... cí^{m}pu/noi̯ băltăréţ-éşte̯a intrám îm‿báltă la nui̯éle̦//la pădúr^{ĭ}// băltăréţ-éşte̯a//la de̯al n-au̯ pădúr^{ĭ}//i [k] au̯ ş-áe̯a d-áe̯a dă... ştejár//şî tăe̯ám acólo nui̯éle/vene̯a^{n}‿cu nu^{i}éle/le curăţám/adică le dăscărcám în̦‿cúrte/le curăţá/ş-îngrăde̯án̦‿gardu/ĉe̯-ave̯ám duvá^{r}u dă pi̯átră ca acú ?//ave̯án̦‿gárdur dă nui̯éle//îngrădíte pă par^{ĭ}// tata-n̦grăde̯á şî‿i̯ō îi̯ dam nui̯ao̯á/dă dîn̦colo pînă dîn̦colo̦//d-aĉí-l^{e}a da zăpadă/da víscol//cîn‿da víscol...stan̦ la ernátic//

grama me ilie̦
sînt în̦‿şaptejdoi̯ dă an^{ĭ}

640

cîtȩ-am pățî^{t} !

dacă țe-aș ^{s}pune ȩo cîtȩ-am pățit șî n-am muri^{t} !//am doo operățiį//dă tre^{i} or^{i} ~~mi~~ s-a aprin^{z} lumînarȩa//^{u}o dată astă-toamnă/o dată am mînca niște ĉuperĉ/șî dîn ĉuperĉilȩ-alȩa nu įe toat^{i}e bunȩ//unili sîn negre/put^{r}ede/ș-aų micro^{bi} //ș-am veni dî ^{u}ostro^{f} șî...lȩ-an spus įō la copiį/an găsît o stie^{l}ă cu niște vim pă cuardă/ș-am îngiți fo doo-ngițitur dî^{n} vin//

"mă" zig "nîcodată n-am fost obosî^{d} dă cîte ^{u}or^{i} vių dî ^{u}ostro^{v} ca astă-sȩară" z^{ic}//

șî...derma [k] dormȩam acolo unde e ~~pat~~ acu cu femȩȩa//ȩa dormįa...si^{n}gură/șî įo cu nepot-osta marîli la un ca^{p}//atîta... șt^{i}u că m-an scula să bȩaų...nțîcă apă dă pă masă//cînd an căzu nu șt^{i}ų//că an căzut în cur lîngă ȩa/...șî ȩa a auzî zopotind//da...n-a știu ĉe/a-ntin^{z} mîna ^{s}ă mă scoale pă minȩ/că ĉe zopote^{s}/ șî n-a da dă mine ^{a}colo/ș-a da dă mine acolo-n drȩptu įeį//

"mă^{i} petrică ! mă^{i} petrică ! scual/că uįte tat-tu e căzut aiĉ^{i}"//

a veni/băįatu/d-aįĉa/dăscul/nor-mȩa//ĉe maį ! mort !//dîn caûza la ĉuperĉilȩ-alȩa//mį-a aprin^{s} ș-atunĉa o lumînare/d-alȩa ...căpătatilį//da//an stat/an stat/azȩa [k] auzȩam femȩȩa jălind įe^{u}: "ili^{i}e ! iliįe"//da nu [ɛ] nu știįam//șî dacă mį-an reveni m-a lȩa băȩatu ș-încă c-un...veĉin d-aĉį/dă m-a^{u} pus în pa^{t}//șî parcă tot aș fi d^{u}ormit//făĉa rău la stoma^{c}//șî mȩ-a veni să vomit/ș-an scă^{pat}//

[Noroc c-ai putut să vomiți ! Că altfel...]

da ! dă/dar...murȩam !//

a căzu du p-o glugă...//am alunȩca cu doo brațe ^{d}ă c^{u}oĉen^{i}/ ș-an veni pîn la lărĝimȩa gluĝi...cu ele tîrî^{s}/ș-a^{n} căzu cu coasta pă fįer^{i}//jos//a sări băȩatu să mă ȩa-m brațe dacă m-an sculat

641

ịn‿cur//aṇ‿stat acọ́lẹa şî m-aṇ‿sculá‿síngur ^{j}‿m-an‿dús ịn‿ca^{z} ^{d}‿‿ m-aṇ‿culcát//trắgi-mă nór-mẹa ! fărîmî-mă sẹ́ara ! f^{i}iẹcare sẹáră...//a-ṇĉepú‿c^{u}olectivú‿să bátă uṇ‿grajd//d-álẹa dĕ pămî́^{nt}//şî́‿ ne duĉáṇ‿^{j}‿noị să bátẹm acọ́lọ//m-an‿du‿ş-ẹo/^{u}o zi dóo treị/dă-ị! trắĝe-ị ! dă-ị/trắĝé/mị-a trecút !//da !//

[Leacụi dumitale văd că-i munca !!]

s-a pus sîṇĝili-m‿m^{i}işcárẹ//

ē ! aṇ‿scăpá‿dă ạ́ẹa//m-an‿dus cu nî́şte boị pă la cacaléț^{1} /... boị‿i...bătrî́n^{t}...s [k] boị tiner^{i} să ịaụ bătrî́n^{t}//făĉẹ́am o negustorịẹ//cu băẹ́atu/petrică ^{i}erẹá maị mic atu^{nĉ}//n-a^{m}‿făcù‿cu bọ́i//am mî́ṇca^{t}...nọáptẹa am dormí‿la un om aşa/ş-am mî́ṇcá‿nî́şte cárne stricátă de p^{u}orc/la un naş al mịĕu/m-aṇ‿cuọ^{n}stipát...şî dă áẹa//aṇ‿stat pîn-acú aşá la cacale^{s}‿şi ị-aṇ‿spuz‿băịátulúị "áịdi-ṇjúgă bói şî aị s [k] că nú‿să maị pọ́ate"//mîná băẹ́atu buói p-um‿pîrî́u/şî plîṇĝá-ṇ‿car//ịo nu putẹa^{n} să staụ nic‿iṇ‿cár/ niş^{i} pă jo^{s}‿să merg//tọt aşá‿mă omora^{m}//şî plîṇĝá şĉe "bárĕ^{n} nu fusérăm acásă"//ş-aṃ‿vénit acásă/ş-acî́ vecîṇ‿cu mine ịerẹá ọ mụáşă//a venít áẹa ^{j}‿mẹ-a făcú‿ clísmă/aṇ‿scăpá‿şî‿dă‿àẹa//^{da}//

opĕrắțiị bárĕm cum îs‿spuseị/ō...ịerniịẹ/ō-ṇcurcătúră dă máțĕ...//

ẹ ! mă caṇ‿súpăr într^{i}-ò‿duminică cu femẹ́ẹa să plec în sat// mă-ntîlnés‿cu fráti-miọ ălă dă undẹ-aị‿intrebá‿dúmnatá/...c-uñ ...ĝînerẹ́‿a lū...ún nep^{u}ót//venẹá cu bú [ɛ] but^{u}oịu cu drójdiịẹ/ să fácă rakíụ//

"aị să nẹ-ajús^{i}‿să dăm...butọ́ịụ-afáră‿dîm pi^{m}niță"/

"haị că mer^{g}"//

nẹ-an‿dus acọló/..."stăị să íntru ẹo s-aşăs‿scárạ"/fráti-m^{iu}// gáta ! cîm‿puị picóru‿pă scáră/zdúp şî‿^{e}o îm pívniță !// [!]

---

[1] Sat al comunei Putineiu.

^{h}an̦ căzut i̯ar...cu cu̯as^{t}a p-u̯o cutii̯e d-ale̯a dă...lemn/care̯-a^{d}ĉ^{e}a i̯el cu^{i}e c-a avu prăvălii̯e̯-nai^{nte}//m-an̦ sculat în̦ cur/an̦ stat ĉ^{e}-an̦ stat/fi̯er [k] sîngi̯li̯-m̦fierbîntat/...le̯-am ajutat/a da butoi̯u afară/ș-am̦ venit acasă//i̯ār trage-me̱ nor-me̯a ! i̯ār fărîmă^{mă}-n fii̯ecare se̯ară//îm̦ făĉ^{e}a frecție/dorme̯am...ac^{u}o̦le̯a pă prispă p-um pat//an̦ scăpa și dă ^{asta}//

[Multe ai mai tras !]

plec [ɛ] în̄ zi̯o̯a dă sîntă mării̯e̯/cu biĉicleta/să i̯au̯ nîște țîment //pă se̯a^{ră}//mergîn^{d} cu biĉicleta pă [r] pă cărare pă [r] pă dre̯apta/...adică pă dre̯apta ălu̯e̯a dă vene̯a d-acolo-n̦cu̯aĉe̯//i̯o i̯er^{e}am pă stîn̦ga zîs//mă-ntîlnes cu unu cu motoĉic^{l}eta pî la [ɛ] jumate̯ā...slobozi^{i}i-ntre malu și slobozi̯e̯a/...ī̯o să-l ocoles^{c}/ i̯el să mă ocole̯ască^{g}gă i̯ere̯a-n̦ viteză ne̯-an̦ zăpăĉit//m̄-a picat cu motoĉic^{l}etã ro̯ata dînainte̯/m-a aruncat în̦ șanț//i̯ar m-am p^{i}icat aiĉ//s-a sculat i̯el/m-a lu̯at îm brațe/"ol^{i}u" că "ĉe !" ^{e}-ere̯a frică că m-am omorît//că "ĉe̯-ai̯ ?" că [ɛ] "fa^{c} ĉinste" cu una alta/ ...i̯er^{e}a dîm ^{b}parapan[1] i̯el//

am pus ^{p}iĉoru ro̯ata biĉicleti ș-am îndreptat-o/șî m-an duz nainti̯//m-an du^{z} nainte la g^{i}urĝu̯//m-an ^{d}u^{z} la g^{i}urg^{i}u̯-an da treij dă̦ lei̯ la ũ atel^{i}er/șî mi̯-a ĉentrat-o/...an̦ lo̯a ținent/ș-am̦ venit a^{casâ}//i̯ar m-a mai̯ fărîma^{d} bi̯ată norî-me̯a/i̯ar/fărîmă $^{dă-i}$//cîte̯-am pățî^{t} !//

[Același]

gîndaĉi

gîndaĉi...îi̯ lu̯oam sămînță/primăvara̯//primăvara̯//

[De unde ?]

ōpre̯am noi̯ fii̯ecare dă la unu la altū/...ave̯a^{m} noi̯ sămînța noástră//dă gîndáș^{i}//că cûm punẹám dă [ɛ] făĉé [k] dă creștẹám viẹ́rmi/știi̯/fàĉa gúșîli//ș-aleĝ^{e}a^{m} noi̯...guș care n^{i}e plăĉẹá nó^{u}o/șî-i̯ îṇșîrám așá c-o ațișọ́ară/fără ca să răspúnd^{i}em gúșa/prẹa puțíne fíre/loọ́ă dîṇ gúșă/și...l^{i}è-ṇșîrám p-^{u}o áță/făĉẹáṇ cît^{i}-uṇ șîr așá[2]//șî n^{i}e duĉ^{e}am mámă/șî lụa^{m} buózių//ș-àtîrnám...șîr-óla dă guș^{i}/l-àtîrnám într-uṇ cui̯//aíĉa//út^{i}e/-l punẹám aíĉa zîĉem[3]//àșa//ș-aiĉa punẹám niște buózii̯ saụ niște hîrtiịe dădăsuṇ șî niște crăj^{i} din ^{i}elẹa dă b^{u}ózių/dacŏ cunọaștez b^{u}ozíu ĉẹ e mámă/șî le punẹám asúpra lor așá[4]/i-ṃvelẹa^{m}//dîṇ gúșile-ălẹa sădẹá trei̯ zíle//începẹáụ...să sudéze/puțín//gúșîli/...don dorèl!

---

[1] Numele (neoficial) al comunei Vedea (A(r)sachi).

dă ĉe mámă nu stạị ?//î...ṇĉepẹá să sudéze/șî iș^{e}aụ gîn [k] niște flútur^{i}//flútu ẹẹa/...să araṇjá frumós/să suịáụ pă frúnzile-álẹa/dă...b^{u}ózių/saụ dă hîrtie/ĉè-i̯ punẹám//ac^{u}olọ ịei̯...să unẹá^{u}...șî ịei̯/șî scotẹá niște sămînță...mărúntă márunt-așá/cuṇ să spuṇ/ca cum ar fi...gămăli^{e}a dă ac//áĉe [k] buóldurli/gămăliọárile-álẹa miĉ^{i}//așá [r] așá scotẹáụ...sămînță/[s] să dep^{u}ozitáụ/sămînț-àẹ-a lor pă...hîrtii̯-áẹa/sa^{u} pă buózių-o^{la}//ọ lăsám acọló...pînă să-ṇegrẹá//dă vedẹám noi̯ că s-a-ṇegri sămînța/dej gîndáĉi după ĉe...ș lăsáụ sămînța/ịei̯ murẹáụ//múrẹa//șî pŏ u^{r}mă după ĉe să c^{u}oĉ^{e}á sămînț-áẹ-ac^{u}oló/noẹ-a lọám/o curățám du pă hîrtie/sa^{u} du pă b^{u}ózių-óla ĉe ẹrẹá/ș-o curățam p-^{u}o hîrtiọară frumós/o-mpaketám/șî ne duĉáṇ ș-o punẹám într-o ọálă cu ĉenúșă//ọ ọálă//punẹám ĉenúșă/ș-o-ṇgropám ac^{u}o^{lo}//...sămînț-áẹa//șî primăvára...^{u}ò scotẹán d-acóló//o scotẹám/frumós/ș-û punẹám într-o farfuriịe// [ɛ] sămînț-áẹa//d-aĉílẹa sămînța/dacă-nĉepẹá timpu să să-ṇcălzẹáscă/...déș^{i} ișẹá niște furnigúțe miĉ^{i}//dîṇ sămînț-áẹa//kár la fél ca furnigúțili/furniĝ^{i}//

---

[1] Gest: în spirală.
[2] Gest: lung de cca 50 cm.
[3] Gest.
[4] Gest.
[5] Se adresează directorului școlii, care asistă la înregistrare.

644

ă noi̯ încêpẹám/după ĉe vedẹán c-a ^{i}eşí furnigúţilẹ-ắlẹă/ne duĉẹáṇ şi lŏọám múgur dă múr//múgur^{i}/...dă [ɛ] mur/şî l^{i}e punẹám acólo/lor//i̯ei̯ începẹáu̯ să mănîṇĉe//pă zii̯ ĉe treĉ^{e}a/treĉá o zi/ sau̯ treĉẹá do^{u}o/i̯ei̯ începẹáu̯ să crẹáscă/şî-nĉepẹáu̯ să fácă... vi̯ermişór mîĉ^{i}/ [ɛ] ṇĉepẹá s să albẹáscă//să să albẹáscă//ş-aşá-^{m} fiecàre zi/noi̯ i avẹáṇ gríjă dă i̯ei̯//dà le detẹám să mănîṇĉẹ-acólo frúṇză/d-aĉîlẹa dacă să mărẹá/şî să-mulţẹá/ş să úmplẹá farfurii̯-aşá cu i̯ei̯/...şû cu strát-òl-a^{l} lor dă frúṇză/care li-l punẹám/îl lụọám frumós/le punẹám frúṇză/că ^{i}ei̯ să mărẹáu̯//ă...lă [k] să făĉă...uṇ ĉentimétrụ-/acọlọ/júma dă ĉentiméntrụ-/aşá creştẹá treptá treptá//şî le punẹám î...fúṇză//şi i̯ei̯ să sui̯áu̯ tos^{i} pŏ frú^{n}ză să mănîṇĉe//noi̯ îi̯ lọọám...cu fruṇ [ɛ] zulíţa/ [ɛ] fii̯ecáre cu frúṇza/cu frúṇz-aşá/şi-i̯ premenẹám/atúṇş să spunẹá că-i̯ premenẹám//îi̯ punẹám în áltă farfurii̯ẹ/mai̯ márẹ/sau̯ ũ fund/dîn ál^{e}a dă.../uṇ capág dĕ ĉèva//şi-i̯ punẹám ac^{u}o^{lo}//acólo i̯ar îi̯ i hrănẹám pînă să...[1] să umplẹáu̯//fùnduléţ-òla ĉe-i̯ pu [ɛ] ĉe-i̯ punẹám ^{i}o pă capác-o^{la}//i că ē [k] să-mulţẹáu̯//să umplẹá//după ĉe să-mulţẹá dă vedẹáṇ că nu maẹ-áre loc ac^{u}ólọ...//deş aşá tr^{e}eptá treptá/pînă sá făĉẹa...dă nu avẹá dîṇ farfuriilẹ-álẹa [ɛ] doọ cîtẹ-avẹám/doo camerẹ ástẹa[2] l^{i}e umplẹám cu i̯ẹi̯//punẹám uş^{i}/u^{i} [k] punẹám şî ald î stra^{d} mai̯ jos/áltu mai̯ sus/...bŏgám pă j^{u}ọs/ ...peste tot umplẹám/numai̯ cu úş^{e}-aşá/şî pă i̯ei̯ i pun^{e}am//pînă să fáĉá vi̯ermī...mar^{i}[3] //d-acîlẹa noi̯ ii̯ cunoştẹám: la şase săptămîn/ trebuẹá să să...úrĉe//le detẹám trei̯ zíle/...le detẹáṇ frúṇză dă nu putẹám să-i̯ prididím cu mîṇcárẹa//aşá frúṇză ĉe le detẹáṇ lo^{r}// lì să-mụẹá să mă scúzaţ^{i}//li să-mui̯áu̯...gî [k] ṇĉepẹá să să-^{n}mọa^{i}e /...gîniiaţũ lọr/şî atúnĉa noi̯ ī cătám: "ai̯ ! acúm trebúe să l^{i}e púnem...mắturⁱ/să să súie"//nⁱe dúĉᵉám/cățám mắtur/tăvălúĉⁱ/făĉám znopuléz dă víță/ [ɛ] p-acólo/punẹám pă lî́ngă úșă/peste tot/ acᵘólo-așá/și iẹi începẹáu p [k] dăpă ĉe să săturáu/ẹi începẹáu și să urcáu//sus//pă mắtuʳ//acólo-ncẹpẹáu să urzẹáscă//să fácă guș́ⁱ//să fácă gogóșîli/...acólo/lē...lăsám pî́nă să cóĉᵉá bíne dă să suiáu tótⁱ/î́i lăsám acólo/ó săptămî́nă/dóo/cî́t credẹám noi așá/ d-aĉíẹā ncepẹán să le culéĝem...gúșîli după mắturⁱ//șî...lè strî́nĝám ntr-un coș/sau...în ĉᵉ-ávẹam noi acóló așá/lè ținẹám la sọáre fọ cî́teva zíle dă să cóĉá bíne/iárăși ne oprẹám dă sămî́nță// așá/la félu [ɛ] șî punẹám.../pentrú ca s-avém la ánu/iar//șî nè dúĉᵉám...là dulăpĉiọáică//cū gúșili//zéĉe/dóᵘozej dă kílⁱe/ cî́tẹ-avẹáᵐ//șî le trăĝẹám...cum ?

---

[1] Informatoarea tuşeşte şi-şi drege glasul.

[2] Gest: arată două camere la stînga şi la dreapta.

[3] Gest: cît degetul arătător.

[Unde vă duceați ?]

la dulăpĉiọáică//la duláp//la duláp/așá spunẹám noi/la dulăpĉiọáică//"ai să mérĝen cu gúșîli la duláp//să le tráĝem"//

nè dúĉᵉám fọárte frumós/...că kar sọácra mẹā/trăĝá guș́ⁱ//din ástẹa//șî...acᵘólo lè dúĉám/le băgám într-ū...ligáⁿ cu ápă fiártă/acólo ierẹá dulápu așězáᵗ/ca un ĉicric//șî tᵘot le mesticám/ cu-o legătúră dă ĉⁱumbru//lⁱē dățẹám afúnd acᵘólo/le dám/le dám// ș să-ntindẹá uíte: lé făĉám așá /ș să-ntindẹá/șî rămî́nẹáu fíre// le lóá fíre//déș le legám la duláp/începẹám frumós să-mvî́rtim la duláp/ș-aiĉā [ɛ] ĉinéⁱeʳẹá cu dulápū/toᵈ merẹó le-afundá/șî le [ɛ] culeĝẹá/nu lăsá gúrili s să súie lā dú... la scul/sus//șî făĉᵉám la...scúle dîn álẹa/...cî́te zéĉe doozéĉ//șî dîn borangic-óla ...lucrám ĉe vrẹáᵐ//dîn iel//ș-așá să termínă cu gîndáĉi maᵐă//

state fluárẹa
șaptezeșîtrèi dă anⁱ

---

[1] Gest, sugerînd cum le întindea.
[2] Informatoarea tușește.

646

a pîşí^{t} pisíca mọ́rtụ

[Mătuşă, cînd moare un om şi-l ţineţi în casă, ce faceţi cu pisica ?]

lě ascúndẹm//

[De ce ?]

lẹ-ascúndẹm că să nu trẹ́ácă mámā...dûpă i̯élẹ//^{s} să trẹ́ácă péste mor^{t}/nu cuṃvá să pîşáscă//şî ásta nú i̯e minĉ^{i}úna//i̯éste lúcrur^{i} adevăráte...késtịẹ-ásta//

[Da' de ce ?]

să faĉe strigọ́i̯//

[S-a-ntîmplat ?]

s-a-ntîmplát//s-a-ntîmplá^{t}//şî ĉîne ştí^{i}ē/késtịẹ-ásta/...dacă [ɛ] tréĉe pisíca/...níş^{i} să te gîndéş^{i} că nú !//úi̯te vínẹ...nọ́ptẹa/fáră să fí^{i}e ĉinẹvá//trọ́ŋcăṇe/...î́ ziş că [ɛ] úmblă ĉịne-vá/pûŋ cásă/pû^{m} pód/ [ɛ] úşîli ! zdrắŋgăṇe ! trọ́ŋcăṇe !//^{i}éste/ástā....ā fŏcút-ọ kár buníca mẹa//

[Cum ?]

[ɛ] a f^{u}ost...ĉinẹvá/şî n-a-ŋkís^{i}...un nẹ́am/al lór/acólo/ cum o f^{h}i f^{u}óstă/n-á-ŋkís^{i} pisíca ma^{mă}//dacă n-a-ŋkís pisíca/ cum o fí fŏcútă/ş-a pîşî́^{t} pisíca mọ́rtụ//şî l-a-ŋgropá/nu şt^{i}u ĉé/s-a trẹzít...ọdátă că trọ́ŋcănẹ-aşá cuṃ v-am povestít: uş^{i}/ ĝ^{e}ámu^{r}/nu şt^{i}u ĉé//ĉé să fíi̯e/ĉé să fíi̯i̯ !//nu să pọ́ate//şĉe "să fíi̯ẹ́" şĉe "c-a trecú pisíca peste...mort//şî n-am băgá dă sẹ́ámă/şî" ziĉe "úi̯te ĉe s-a-ntîmplát !"//

pă úrmă ĉẹ-a fŏcú^{d} după ásta ?//s-a dus mámă/şî i̯ei̯ trei̯ fúsẹ nọi̯//trei̯ fúsẹ nōi̯/ş-uṃ fui̯ór dă cînipă//şî te duş la mormînt-ọ́la/...acọlò/unde s-a-mormîntá^{t}...aĉél carē...a trecú pisíca pisté i̯el dă ştí^{i}e ĉetăţẹ́anu/şī-ŋgrọápă/...îŋfínĝe ũ fus ...la capă^{t}/ş-únŭ la piĉụ́are/ş-únŭ l-î^{m} fíĝe-m̄ míljocū...

mormîntului̯/şî-i̯ dă foc la fui̯ór-òla/dă cîn̦ipă//şî nu mai̯.../să stínĝe/nu s [k] nu mai̯ i̯égzistă/nu mai̯ trón̦cănè nimic//da//

[Aceeaşi]

[Casa]

[Vrei să ne spui cum se făcea mai demult o casă ?]

da//nú să turná ca acúm...betón̦ lă rădăĉínă zis/ţóclŭ cun̦ să spúne-acúmă própi̯u-zis/...şī să făĉ^{e}a cum vă spūséi̯: în̦gropá/făĉẹau̯ grop^i/în̦ rînd aşá cum se...clădéşte...zídu cási/...şī...în̦gropá lémnili/bătẹá cu máili pă dă látu^r/bine/îndorẹá pămîntu...cu...credẹáu̯ ei̯ aco^{l}o/după áẹā punẹáu̯ ū...călcătór^i...pă...cápetili lémnilor/le prindẹáu̯ un̦ cúi̯e/după áẹa punẹā...grín̦zili/în̦ curmezíş/...d-aĉī punẹá un bel pă mijloc/aşá să numẹā...lémn-òla^t pă mijlocu...grín̦zilor/...şī...punẹá pu̯opíĉ^i...pă...călcătórili care venẹáu̯ ûn̦ cápu salcîmiló^r dă...paẹántă/ştiţ^i ?//la zíd//pun^{e}au̯ p^{u}opíĉ^i/mai̯ nalţ^e-aşá dă...obzé^j dă ĉentimétri/...şī...după áẹā punẹáu̯ căpri^{u}óri/áiĉa lă...bél pă mijlo^c/cūm v-an̦ spus/pún^{e}au̯ níştē...lemne care să nu [ɛ] numẹáu̯ pu̯óp^i//aşá le spunẹá...//să punẹá [ɛ] únu-aiĉ^i/áltu ma inco^{l}o/-n̦ f^{i}ii̯e [= în fine] ...vr^{e}o trei̯ să púnẹau̯ ^{l}a o cámer-aşá/ştis ca să...f^{i}i^{i}e rezisten dûpă...în̦ cápetili lă...pòp^i-ẹẹa/să...punẹá cu̯áma//aşa să púnẹa/ca ş-acúma zis/^{c} ş-acúmă să fáĉe...to^d la fel/la noẹ-aiĉa/...şī în̦ fine/s-acopér^{e}a cū...dacă s-acopér^{e}a cu táblā...punẹá...capáĉe/...pestē...căpri^{u}ór^i/dacă s-acopẹrẹá cu ţíglă/punẹá şîpcă pă căpri̯u̯ór^i//şi şîpca viné mai̯ rárá ştiţ^i ? dîn [k] cît esté ţígla dă...maré/la distánţă...ţígle aşá//şi dîpă áẹā...pódu...pă...grín̦z^i/caré venẹáu̯ ûn̦ curmezíşu cámeri̯/punẹá [ɛ] grátii̯e/dă nui̯éle/-mpletítă cum să spúne/şi pestē grátié punẹá pōmînt//şi spoẹá//

648

pămínt úmed știț^{i} ? clar//lă peréț^{i}/după ĉe o-mvăleá zis că...să nu mai plóo-n cásă/cun s-ar spúne-așá [!]//ă dúpă ĉ^{e}-o-mvălea/ baskíiá/...paiánta care să-ngropá-m pămînt/cum v-an spuz ^{d}ă să bătea cu maéu/să baskíiá și p-o párte și pă ălta/cū...niștē... lémne dă sălĉie cun s-ar spúne//spártē/dac-a foz mai groáse/dacă nū/muiaoá cum a fost ea.../mai groșĉ^{i}oár-așá dă ĉírcă ĉins ĉentimétri sau...șī mai...supțíre/și tă tre^{i} ĉentimétri/le bătea... în cu^{i}e/ș ^{p}-o párte ș pă álta [ɛ] la [r] la paeántă/șī dupá aea făĉ^{e}áu u...un vraf/cum s-ar spúne/dă pămînt /afáră/căra pămîn^{t}/ îl ī...udá b^{i}íne/l călcá cu piĉuárilī/sau cu...animálīlī binențelés/...ĉe-ávean ac^{u}o^{l}ó/^{c}ún c^{r}ĕdeau dă cuviință...//șī...băgáu pá^{i}e/în pămînt-ola/iár îl călcá dīn nóu/știz dă-l [ɛ] fermentá bine/știț îl...amést^{i}cá cu páile-álea dă-l învîrtoșá um pic așá/-l îngroșá...//șī dup-aea făĉă...úni stau ac^{u}oló/áltu [k] únū tăeá cu sápa/pămînt-ól-acólo-așá frumós/álțī [ɛ] femei dīn ástea făĉ^{e}áu cocoloașe.../dacă știț^{i} cum fag gîndăĉé éea care să joácă [ɛ] doi c-o gógoaș-așá//șī le făĉ^{e}áu le cărau lă...^{le} transportáu lă...uámin^{i}/pî la spáte sau...pîn fáță/pă únde erau la...zidur^{i} acólo/șī lē...îndesá cu mîna pîn...pîntre baskíili care erau acolo/bătúte pă...paeántă/știs/^{s} p-o párte șī pă álta//șī dúpă aeā...uo [ɛ] téncueá frum^{u}ós/să spoeá cu var/...cîn să uscá binențelés/să spoeá cu var/...că nu er^{e}à ca acúma s-arúnĉē...să [ɛ] púnă...nisí^{p} pă ea/ĉimént ī.../s-o zugrăveáscă/sau mai știū io cum//atúnĉă...zit cum e ăsta ^{i}erá șī p-afáră șī pîn năúntru// așá és^{te}//i puneá ómu...tòcărieă.../feréstre p-acóló/uș^{i}...// ș-așá să...c^{u}o^{n}strúea ó cásă-nainte//

[Și acuma e la fel ca înainte, sau...?]

acúma nú ma éste la fel//acúmă.../cum ^{i}este la noe-aíĉ/in álte păr^{z} nu po să vorbesc/péntrū că...deja mai știu ș-eo cum iéste

---

¹Arată unul dintre pereții camerei.

pî‿álte^{l}părţ^{i}/înşă...vorbin‿d-aíĉ^{e}a/^{la} noí//locál//

î...aiĉă dòcandátă [ɛ] maę mul‿să fáĉē...cásili s [k] ádícă‿^{z} [k] maį mul‿să c^{u}o^{n}struíéz‿dîn‿î...kirpíĉ^{i}//noį‿i spúnen‿túlă// aşá-į s^{p}

[Cum ?]

túlă/...îį spúnem/túlă//înşă ştiu că să spúne şî kiripíĉ^{i}/ ştiţ^{i} ? înşă la no^{e}-aęĉă majoritátęa ǫamé^{nlo}‿spun túlă//aşá//şî tǫárnă...ĉîmént ... [ɛ] dă jùr‿împrejúr/caré‿să numéşte ţóclu/ própᶦu-zis/...şi după áęa pă ţóclu/...púné‿niştē...cartón din ăst-asfaltát /dîn ásta cu smǫálă/ca să nu [ɛ] trágă ^{i}ęgrasiįe dă jǫs/...ĉiméntu/...şį dup-á^{e}a-nĉépé‿şî zidéştē...túlă//pă...dă jur împrejú^{r}/ştiţ^{i}//la teméē...aĉé^{e}aş^{i}/dacî‿síngur dįferénţa íeste că...nu tǫárnă ţóclu jos/ĉimén^{t}...//şi în‿sús/...dă lā...zíd în‿sús/aĉéęaş...povéste ca şi...înáinte//

dáęa stan [zis] stélęa, ziz‿mǫácă pátruzèşī...únu [de ani]

s-a du^{z}‿după ălą

[Se mai întîmplă să fugă fetele... ?]

dā/fúĝę//

[Se-ntîmplă ?]

dą[1]//

[A fost vreuna, aşa,mai...?]

dā/s-ā ō [k] fuĝít únā/odátă cu ęa[2]/adícā...màį naíntē/... pîn‿să...mărite‿ęa/cū‿fo dóo săptămîn^{i}//s-a dus fáta la uó^{r}ă/ş‿ dį la óră á găsít únu/ş‿s-a suít în maşînă/ş‿s-a dus la...parapán‿la sǫácrî-^{sa}//ş-a fos‿tót o fátă la pări^{nt}ţ^{i}//

---

[1] Pronunţă aspirînd.

[2] Se referă la fiica ei, măritată de curînd.

650

[Da n-au vrut părinţii s-o dea, sau de ce ?]

nú/n-á vrut //a zis că să ştiie şî iéi/...şî să adúcă şî ea ū băiát...acuolō [ɛ] undę-a stat ia/că a foz númai ī...singură ęa //ş dacă ăla i-o fhi plăcútă.../s-a duz după ăla//

piiroi ielena [zisă] cuonţu
treizeşîşápte [de ani]

cu váca

[Vrei să ne spui, aşa, vreo întîmplare, de cînd erai mică şi te trimetea cu vaca...]

[!] cu vácag/că nu mă duĉean cu váca !

[Nu te duceai ?]

mă dúĉean ! că mi-erea frícă de tătícu/ai văzú că... [ɛ] să uită urît [!] mă dĉęan/cu váca/-i dan drumū pă...pă vále/p-acuolo/j mă dĉean cu ęa//ne ĉęan cu bói/ne jûcám...//făĉeam papáră-m puálili cămáşi//

[Cum ?]

uite/punęai b[k] pîine/brînz-acuolo/şî...i dáę-aşa[1] /abyá vorgim pă la grădínă: "ĉe mai [ɛ] ne jucám...pîm báltă dă..."/cu minĝiie/cu beęţe/cu...//făĉeam papáră-m poálili cămáşi//ácuma nu ma e copiii kě...cît e dă mititéi/...atîta-i dă...dă curáţ şī.../purtáţi-adícă//c-aşá e timpu//dā la nóę-atúnĉeă...ne lăsá aldă mămica-n cămáşî/ne legă cu-o áţă pă cămáşă/ş ne ĉeam îm báltă// [...]ne ĉeam [ɛ] p-uo...bált-aiĉa/nu ierea porúm/nu iérea nimic// iera núma cuopiii/númai...buói/váĉî//

[Şi p-acolo n-ai păţit nimic ? Să pierzi vaca, or să vezi un şarpe, să te sperii...]

---

[1] Gest: loveşte cu o mînă în cealaltă.

nú mi̯-e frícă dă i̯éle//

[Nu ţi-e frică ?]

nú mi̯-e frícă//

[Da' ai văzut ?]

**n-ám văzút //àcúma-m vàr-ástă.../ [ɛ] glumi̯án cu feméi̯ d-ástea dă la grădínă//şî i̯-erea frícă dă ḙo [k] dă ḙoáreçe¹//şî io n-an dă lúcrú î/prinsésem um puişór î dă ḙoáreçe/să pui̯ pă gî́tu lă...femèe-äḙa// [!] //şî po úrmă/dacă e-a fos frícă şi n-a^m mai̯ pu [k] n-á^m mai̯ î/i̯-án da drúmú//ş-ácúmá çé mă gîndíⁱ ḙo/să i̯au un lipí^g d-ăla//caré să lipéşte-aşá dă...dă ţoálă//şî-l îmvîrtésc aşá /şi i-l púi̯ aiĉ aşa²//măi̯ ! şî dacă nu s-a-mvîrtit ! că am pus ḙo ḙoáriĉili pă ḙa//io dam să i-l l-ḙáu/i̯a să zbḙtḙá aşá că.../i̯-am pus ḙo ḙoáriĉili/să-ntindḙá ḙá dă...dă áḙa/că... o speri̯ḙásen cu ḙoáriĉili//şî nú ⁱerḙà ḙoáriĉe/dăcît erḙá un lipⁱíc //

[Aceeaşi]

tḙátă ziḙa nu stai̯

[Să ne spui, dacă vrei, ce-ai făcut de ieri de dimineaţă şi pînă acum.]

[!] dă ier dă dimínḙaţă ?//

[Da.]

m-àn sculát /a^m mătura ş-^eo p-ai̯ĉa/àn tocát an da la ráţe/ la p^uor^c p^uorúmb/...[ɛ]mi̯-am pu ş-^uo-n trái̯stă/ş-a^m plecá la ^g[k] colectív//àc^uolo-adū róşii/adúne-ardéi̯ i/încárş la maşîn/là cărúţă/tḙátă ziḙa nu stai̯//vii̯ sḙàr-acásă/te spelⁱ/mănîncî/...te culĉî//

[Şi astăzi ?]

şî astăzⁱ...tót aşa//te scol dă dimínḙaţa/dai̯ la áḙa/dai̯ la

---

¹Gest.

²Gest: pe piept.

áẹą//

[Nu, da chiar azi ce-ai făcut.]

ástăz^{i} ? m-an s^{c}ulát /dă dimineáţă/avẹa^{m} nişte róşii/...^{mi} lẹ-am pus pă foc /...lẹ-am fiert /...^{s} pŏ úrmă lẹ-am pus în sticlĕ/şî fúj la grădínă ! să[ɛ]nu pierz...timpu [!]//ám veni d-ac^{u}ólo/am venit acásă/m-àn z la viie că [ɛ]loai niţéi strúgur^{i}...//

[Aceeaşi]

836. CIOCÎRLIA

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

ĉocîrlía

spúne că cîn^{d} a venít aij/d-a măsurád lócurle dă cásă/a zburát o ĉocîrlíe//dîm buruién^{i} dî íarbâ d-acólo/s-a su^{i}ít în su^{s} ş-a-nĉepú să cînte/şî cîn s-a dus acólo ş-a găsít/a găsí^{t} cuíbu iei acólo cu pui//ş-a spu ĉe "lā sátu-àsta" ĉe/"ĉocîrlía să-i ziĉâ"//adícā:în spunẹá şî mie-auzẹám pă bătrîn^{i}/p-álde táta bătrînu/p-ăia mári//p-ăia bătrîni//că d-aia i-a zis ĉocîrlía//

voiĉílă andréi

şaptẹzéĉ [de ani]

óili

iárna avẹámu...saẹáua l^{u}or dă ^{u}oi//^{u}oboráşu lor acólo/saẹáua lor acólo dă ^{u}oi/...le dam să mănînĉ-acólo/le-ngrijám^{u} cu bọábe/cū dă tọátẹ/àşa//şî pă ^{u}urmâ primăvára/ierá suátur^{i}//le ducán la mocán//le ducâṇ‿la mocán/cîtẹ oi̯ avẹái̯/punẹá pátru la láptẹ/ziș‿ să spui̯ tot^u/așá//punẹá pátru la láptẹ//dàc-avẹái̯ pátru ^uoi̯ cū mi̯el^u/lu̯u̯ái̯ ũ‿láptẹ/dac-avẹái̯ ^uopt/lu̯ái̯ doi̯/după cum [k] cîtẹ-avẹái̯ atî́z‿laps‿lu^uái̯//ș-așá i̯erá/cu óili//

^așa/vâcilī...i̯árna le i̯ernám/...șî prìmŏvára/la sfîntu górge le scotẹáṇ‿lā ĉ^io [k] lā văcár^u//să ducâ la izláz^u/la văcár//nē‿^dĉam diminẹáța o ducâm/sẹára ó‿aducâm acásă ș-o mulĝ^eam//

[Din lapte ce făceați ?]

făcâm brîṇzâ//

[Cum se făcea brînza ?]

să fâcâ brîṇza așa: i dam kag^u/o-ṇkegám/cu brî [k] cū kag^u/ brîṇza/ș-o lăsaṇ‿să scurĝá/ș-o tăi̯ám/făli^i/ș-o băgaṇ‿^la pútină// ș-așá-i̯ făcâm//

[Și cheagul din ce-l făceați ?]

kágu ? dă la pórcu//dacă tăi̯ám pórcu/...punẹam acólo uṇ‿kag^u/ toátẹ curátẹ/bunẹ-acólo/

[Dar se făcea din burta porcului.][1]

dîm... [ɛ] dîm‿búrta pórculi să făĉ^eą//șî-l tocáṃ‿frumós^u/ curát acolò/șî-l băgam/acolo/pùnẹam lapte piste i̯el/sárẹ/șî-l agățáṇ‿sus^u/lŭ-ṇfășuráṇ‿cu uṇ‿zi^eár frumós/l-agățáṇ‿sus//i̯el acolo să ^uuscá//șî pă úrmâ cînd ișá láptẹle la ^uoi̯/la vaĉ/luán‿ d-acólo/punẹa^mu ș^î/îṇkẹga^m/ș^î‿făcâm//

mari̯a gavrilâ

șaptẹzeșîd^uoi̯ [de ani]

nunta

să-nțeléĝa acólo cu părínți/...șā punẹá nunta/la dóo săptă-

---

[1] Intervenția unui informator ocazional.

654

mîn̦/la trei̯ săptămín^{i}/cînd^{u}...i̯erá i̯ei̯ gáta/ca s-ō fac/-atúnș fă-ĉá/și șădeá băi̯éț̦i logodíț^{i}//vinẹá dumínẹca/i̯erá sărbătór^{i}/i̯erá duminícâ/vinẹá și-i̯ lu^{u}á/...să duĉá amûndói̯ lā...lúmẹ/la jọg la...petreĉére/să-ntọrĉá napói̯u//fáta o lăsá acásă/băẹátu plecá acásâ//c-așá i̯erá//atúnĉ^{i}//ș-ap^{â} cîn̦ să făĉ^{e}á núnta făĉá/ō-nĉepẹá núnta dă vinír^{i}/adunấ//tăi̯á păsắrli/făĉấ tọátẹ/...c-ápi p-órmâ [ɛ]ț̦i-nẹá dă sîmbâtâ/núnta/ș^{î} pînă marț^{i}//

[Spune ce făcea în fiecare zi, pe rînd.]

pă rînd așá//făĉá așá: sîmbâtâ...i̯erá brádu m^{i}irési/sîmbâtâ//duminícâ...i̯erá núnta//tó^{d} la mirẹásâ//pă úrmă sẹára/sîmbâtâ sẹá-ra/i̯erá șî la băi̯át^{u}/rásu//atún̦ să bărgirẹá//i̯édẹ cun̦ să făĉ^{e}á: i făĉấ ^{u}obiĉíu/adunấ flâcắi̯ acólọ/tōt^{u}/lă^{u}utári cîntấ acólọ/șî lui̯ i făĉ^{e}á obiĉéi̯u ca cînd îl bărbiréști/àșa/ș-așá-i̯ spunẹá atún-ĉẹa/că spui̯ că să spui̯ pă bătrînéștẹ/āșá/să spunẹa ras atúnĉ/āșá/ș-ápi pă úrmâ dacă...luá m^{i}irẹása/dâ lā părínț^{i}/duminícâ cu nún-ta șî plẹcá cu núnta/acólọ rămînẹá cu...ĉe mai̯ avẹá ș^{i} i̯el acólo/să ĉin̦stẹá/bẹa/î úrmă/āșá//șî plecá//a^{i}íĉa făĉá...ĝinerica.../fă-ĉá duminícâ sẹára núntâ [k] ī...másâ/àșá//lun^{i} avẹá legátu mni-rẹása//adunấ fẹméi̯//ș-al dói̯lẹa/lun̦ sẹára făĉá i̯ár másâ//ș-o ter-mẹná pă núntâ marț^{i}//

[Aceeași]

ca să plo^{u}o așá făĉ$_{x}$i

i̯erá păparúda/la trei̯ săptămín^{i} dâpă pașt^{i}//s-adunấ^{u} cophi-lắși/tos că i̯erá cal b^{i}ínẹ/s-adunấ tos copilắși/ș^{î} să ^{u}udá//luá gălétịli cu ápâ/șî să udá//șî joi̯ dâpă páștī/nu a [k] nū mai̯ ará lúmẹa tọáță ziu̯a//șî vinẹá la dóoșpẹ-acásâ//tọátē șî fétẹ/șî ti-nírẹ/șî tọátẹ cu gălétịli cu ápâ//fuĝá...bătẹá cai̯ ș^{î} fúĝá pă stradă/că ịéle ăzvîrlẹá cu ápâ pă ịei/pă tọátẹ pắrțilẹ/carẹ cum vinẹá/vînẹá acásâ ᵘud/care cum vînẹá/vinẹá acásâ ᵘudᵘ//pă úrmâ úni sărẹá șⁱ ịei dîn cărúță/punẹá mîna pă ịélẹ/pă cáre...o știá ịel că-ị mai.../punẹá mîna pă ịa/alt [k] șî áltu cărá ápâ/șî-ị turná ắịa-n cap/adučá ápă [!] și-ị turná-n cap/ca sâ ploó/ắșá ca să plóᵘo așá făčẹá ! //

[Dar copiii făceau aşa din pămînt...?]

făčá ịénẹ/așá ⁱétẹ/dạ dă úndẹ știẹ dọámnẹ ? [!] n-ai crédẹ că-ị de la bucureștⁱ [!][1]//făčá ịéni//să dučá fétilị [k] copʰii pîn sat/aduná ᵘoᵘá/șâ făčá ịéne//și-ⁱ făčá acólọ coșčúgu/și-ị punẹá florⁱ/șâ-ị făčẹá fejnicu/dă pămîntᵘ/și-ⁱ făčẹá găurⁱ/și-ị punẹá lumînắrⁱ acólọ/...ș-aduná dî pîn sát óᵘâ/șî s-aduná la cîtẹ-o cásâ//ắșá//șⁱ le făčá feméịa mămăligâ/șî ịélẹ prăjá ᵘouli/hérbẹá ᵘóᵘâ/...înti dučá ịénilẹ/áltâ...áltâ dátạ să ᵈčạ șî-l îngropá-n grîu//ị-apri [k] î lâsá lumînắrⁱlẹ-aprinsẹ-acólọ/áltâ dátâ să dučá șî-l punẹá lă...îl dučᵉa la gîrlâ//șî punẹá o scîndurâ/șⁱ punẹá lumînắrⁱli pă scîndurâ/...în fejnicu-óla acólọ/și-ị da drumu pă ápâ/șî mérǧᵉa pă ápâ/șⁱ ịéle ardẹá dacâ ịerá liniștẹ//șⁱ ịéle árdẹá/șî [ɛ] ịel să dučá la fundᵘ/ịénilẹ/că dacă ịerá pămîntⁱ să lăsá la funᵈ că ịerá greu//da lumînắrⁱlẹ mérǧᵉa/ắșa//ș-așá făčạ/vinẹá acásă/cun spui/lẹ punẹá mása/mînčá/făčᵉa/ča câ-ị pomána lu ịénẹ//

șî ịrá fétẹ carẹ ịerá únili nilọásẹ/șî cîndu-l plînǧẹá "ịénẹ/ịénẹ/scaloịéne"/pei îl plînǧẹá că-l plînǧá cu lắcrin/ș-ọ mai védẹá ș-aịlántâ/ș-o trăǧá șî pă ẹa/ș-aịlántâ/șⁱ cîn...șⁱ vrẹa dumnezéu/șî da plọáịe//ịerá fétẹ marⁱ/če fắčá copʰii/da făčá șî fétẹ marⁱ//s-aduná fétilẹ marⁱ/șî făčẹá/da atúnča ⁱerá mai mul zbégᵘ/ [!] cînd îl dučá ịénẹle/cîn sâ-ntorčẹá/să zbeguẹá cu băịéți//

[Aceeaşi]

---

[1] Se adresează aceluiaşi informator ocazional.

gîndáĉi

gîndáĉi să crește̯á așá: pune̯án̯‿sămînța...și-n̯vⁱii̯á/și̯ dacă̄ în̯gii̯á gîndáĉi/i pune̯ám̯‿frumᵘós p-un̯‿fundulét̯ᵘ/le dam̯‿frún̯ză/puțínă/núma crúdâ/pînâ cînd începe̯á șⁱ‿i̯ei̯ sâ se̯ mai̯‿ī măre̯áscâ/... și̯ așá//la sâptămînă/...dacă̄ ști nu pre̯a mîn̯cá ei̯/cîte̯odátâ i̯erá mai̯‿ī frún̯za mai̯ pălítâ/mai̯‿áe̯a/șî nu pre̯a o̯ mîn̯cá//șⁱ‿dacă n-o mîn̯cá/ca sâ me̯árgâ pîn̯‿la sâptămína/ca sâ-i̯...primením/primene̯án̯‿la trei̯ zíle̯//și-ⁱ mutám pă al‿fundᵘ/adunám pⁱelínᵘ/mîn̯jám fúndu bíne̯ cu pelín/șî pă úrmâ pune̯ám gîndáĉī...pŏ funᵈ‿curát/șī... p-ále̯a ĉe‿î i̯erá [ɛ] îl ˢcote̯ám afárâ/-l dam afárâ/șî dúpă ále̯a-i̯ pune̯ám i̯árâ...frún̯zâ...prᵒáspâtâ//i̯ár dacâ făĉᵉá/le făĉám to‿la fel/pînâ să făĉe̯á marⁱ//cînd începe̯á i̯ei̯ să pléĉe̯/ave̯ám măturⁱ d-ále̯a dâ grădínâ/ne păstrá//șî‿cîn‿vede̯án̯‿că trébui̯ să pléĉe̯/ne pune̯ám șî-i̯...primi̯ne̯ám e̯ar dîn nóu̯/ca sâ nu s...pînâ s [k] ple̯ácâ i̯ei̯ tos/să nu fácă mizériⁱe̯ supt éi̯//și curățe̯ám e̯ar frumósᵘ/ pune̯ám to̯t așá pelím‿mul‿p-acólo̯ frumós/ca să niro̯ásâ bíne/șⁱ‿pune̯ám mătur d-ále̯a pă dă lăturⁱ/șⁱ‿ⁱei̯ să ᵘurcá acólo̯/șî‿făĉᵉá gogóșⁱ//dacă să-ntăre̯á gogóșîle̯/adunán̯‿gogóșili/șî ne duĉán̯‿cu̯ i̯éle̯ lă...care ⁱerá dă meserîe̯/d-ave̯á mașînâ//și făĉᵉám borangícu̯ /...ș-așá făĉámᵘ//

[Aceeași]

mî̯ălăi̯áșu̯

mai̯ nainte să făĉá mălăi̯áș/i̯éte̯ cun̯‿sⁱ[k] făĉá bătrîni nóștri mî̯ălăi̯áșu̯: hérbe̯a ápâ-n̯‿cólcâte̯/púne̯a mălái̯u-n̯‿căpistére̯//i púne̯a sáre̯/i púne̯a um‿prav‿dă făⁱínă‿acólo/-n i̯elᵘ/șî-l mestecá cu lín̯gura bíne/șî-l lăsă puțín dă să doská i̯el/dâ să...créște̯a niţél^{u}//ş^{î} p-órmâ ungî^{i}á t[ɛ]ávà/şî-l pune̯á-n távâ/şi-l băgá^{m} în sóbă/şî-l cocấ//

[Aceeaşi]

grî́^{u}u

după ĉe sā rẹcoltá porúmbu/să tăe̯á coĉéni/să liberā́...élibera lócu/vínẹa ş^{î} să făĉá arătúrâ//să ará/după care sā înṣămînţá grî́^{u}u cu mî́na//víne̯a şî-l dădẹá pîn împrăştiérẹ/cu mî́na//după áe̯a vínẹa şî dâdẹá cu boràna/^{u}ò dátâ sau̯ dă dó^{u}o ^{u}or^{i}/după cum erá cazu/şī...îl amesticá îm pămî́nt/ìnsâ...nu ^{i}erá o problémâ kar búnâ/ pentru cā̆...rămînẹá bolován^{i}/i̯erá ún^{i}li tọámnẹ cam ^{u}uscátẹ/în sfîrşî́t/şi rămînẹá bolọván^{i}/nu erá condíţi aşá ca acúma să bâĝẹ díscu/sau̯...//şī docamdátâ pentru tọámnă cam ásta erá//·primàvára i̯ar î...după ĉe-nĉepẹá să răsárâ grî́^{u}u/prindẹá un fel dă scrob aşá/ vẹnẹá şî băgá o boránă pă el acólọ/î́l mai̯ zlăbẹá puţín/ş-apấi̯ în sfîrşî́t s-a [r] s-aştẹptā́...ā seĉeráṭu//la séĉîrâ/...erá [k] álţi recoltá cu [k] îl ī seĉẹrá cu séĉi̯ra/cu mî́na//ắlţi îl séĉîra cu cu̯ása//álţī cu seĉẹrătórî́li/i̯erá şî p-atùnĉa...ĉinẹ-avẹá pămî́n^{d} mai̯ mult aşá/avẹá seĉẹrătór^{i}/avẹá posibilitắţ^{i}/i̯ar noi̯ ăştilánṭ^{i} majọritátẹa/nóozeşînòo la sútâ cum s-ar spúne/îl î lucrám cu mî́na/ cu cọása şî cu séĉẹrạ//dup-ái̯a/după ĉe-l î seĉerám/îl făĉám znop^{i}/ îl legám/ş^{i} să făĉá clắi̯/aşa-i̯ spunẹam noi̯/pū́nẹa cî́tẹ pái̯sprî́zeĉẹ znop^{i} într-ō...jumătátẹ/dóoşopt...dă znop^{i} într-o clái̯ẹ//

david niculáe

tréi̯zeşîòpt [de ani]

ástea sî̍ face la noi̯ acî́ la țară

să ĉérne fă̂ína/să plămădéște aluátu/cu túrtâ/sau̯ cū drójdie̯/ să frămî́ntâ după ĉe̯ créște drójdie̯a să frămî́ntâ cu...făína ĉernútâ/pă úrmă o púne̯m la mî́n-așá p-o másă/dup-aĉéi̯a/dū́pă ĉe créște̯ pă másâ/o púne̯m în fórme/sau̯ o púnem diréct în̯ fórme/acúma [ɛ] mai̯ naínte̯ cî́n [k] la máma o pune̯á di̯réc pă mas-așá/ș-ápăi̯ o pune̯á cu lopáta pă vátră/o făĉá acásâ̦ máma//da noi̯ acū́ma o púnem în̯ fórme/ o lắsăn̯ să cre̯áscâ/árdim cuptiᵘóru/băgắm kírostrii̯i̯/c-așá să spúne/în cuptiᵘór/dū́pă ĉē árde̯n cuptióru/ș-o puném pă kírostrí̂ lā rî́nd așá/pî́i̯ne̯a//dup-áe̯a o̦ scoáte̯m/șî̂...s-a făcú pî́i̯ne̯a// [...]

[Plăcinta cum se face ?]

plăĉínta să frămî́ntā foáe̯a cu lápte̯ dúlĉe̯/cu un ᵘóu̯/puțin zahắr/um prav dă copt/foáe̯a//pă úrmâ báte̯m ᵘóu-m̄ brî́nzâ/șî-ntíndim̯ foái̯e̯ supțíre̯-așá/púnem în távâ/punémm brî́nzâ cu ᵘóu̯/ápi i̯ár púne̯m foái̯e̯/...dup-aĉéi̯-árde̯n cuptiᵘóru/șî̂ le băgắm lā cuptiór// dă ^sâ coáĉe̯/și pă úrmâ̦ le scuáte̯m// [...]

[Dar din mălai ce faceţi ?]

dim mălái̯/mămăligâ//púne̯m mămâlíga la foc/mai̯ naî́nte̯ máma o făĉá lā kírostri/pă kírostrii̯ cu pái̯e̯//^da ^g acúma noi̯ o fáĉe̯m la aragáz//șî púni̯m ápa pă foc/púne̯m sáre-n i̯a/lăsắn̯ să fi̯árbâ̦/púne̯m puți̯n mălái̯ dasúprᵉa/lăsắn̯ să fi̯árbâ/dū́p-aĉéi̯a/cî́n̄ s-a dat în̯ fi̯ert/bâgắm...fáĉe̯m terĉ așá/câ i̯o așá o fac/dū́p-áe̯a o las sâ fe̯árbâ puțin cu terĉ-óla așá/ș-ápăi̯ ō...pui̯ mălái̯ ĩ i̯a/șî̂ la [k] mai̯ las puțín să fi̯árbâ/ș-ápâi̯ o méste̯c//

matáke̯ ĝorĝéta

trei̯zăşîşàse̯ [de ani]

s-a furát cái

s-a furát cái/kár şî lā naş-ásta a me̯a/cáre-i̯....d-ái̯a ᵊ-a murít un̯‿frátẹ cavalér/tot aşá‿a lu naş-ásta a me̯a/carẹ-a murít acúş//mai̯ naⁱ́ntẹ ave̯á cai̯ bunⁱ aíca-n̥‿comúnâ i̯ẹi̯//ş-a vinítū... i̯ei̯ şăde̯á în...la cásâ/şî cái i̯-ave̯á la grajd//ave̯á oblo̯ánẹ la ...cái̯ acólọ...//şî bă̯gátu̯-ăstā...frátịlẹ lu naş-ásta a me̯a‿a fost în̯‿sat/c-aşá să dúĉẹ bă̯i̯éţi se̯ára aíĉⁱ/da acúma nu pre̯a să mai̯ duĉ-aşa//da atú‿naíntẹ să dúĉă pîn̯‿sat/şăde̯á pînâ tîrzíu̯/pînâ pâ la zéĉẹ únşpẹ/ápâi̯ vine̯á acás//şi i̯el a fost pîn̯‿sat/cînd a venít acásā...a auzítu p-acólọ pⁱ‿la grajd‿î ĉocănínd aşá//să dúĉẹ la tái̯câ-su în̯‿cásă/şî-i̯ spúnẹ/"tátâ" zîĉē/"i̯a scọálâ/că nú‿ştu ĉẹ s-aúde acólo la grajd/la cai̯"//i̯el‿î a intrát pâ fere̯ástra la cai̯/a tăe̯át oblọ́nu/cu ĉe l-o fhi tăe̯át/ş-a dîskís úşa/cîn‿s-a dúsū bă̯i̯át-ósta la tái̯câ-su/ápăi̯ a eşî‿tái̯câ-su-afárâ//tómai̯ bínẹ/că n-a apucá‿să i̯asă cu cái/ştiţⁱ/do̯ar dăzlegásẹ cái să pléĉẹ cu ⁱei̯//şî lu bă̯gát ẹ-a fos‿fricâ d-atúnĉā/dâ cînd a văzút că ...i̯erá cu cái dâzlegaţⁱ/şti dâ la i̯ézlẹ/do̯ar să pléĉe cu i̯ei̯/pă úşâ//cîn‿a é [k]a strigá‿tái̯câ-su "hóţî ! hóţi !" s-ā alarmá‿lúme̯a/a işît afárā/ş-a lăsá‿cai ş-a fugít//şi bă̯gát-ûsta d-atúnĉa i̯-a fos‿fricâ/şⁱ‿s-a-mbọnlăvít/şî a zăcút/ş-ápăi̯ a murít//

[Aceeaşi]

mă̯lái̯u

i̯erám şasẹ fétẹ//ne duĉám‿î dóo-ntr-o pártẹ vine̯á/şî dóo-ntr-o pártẹ/şî...sau̯ ᵘopt//î [ɛ] î̃‿ᵘopt or în̯‿şasẹ/-n̥‿cîtẹ i̯erám//şî pátru s-adunâ la mijlóc to̯átẹ//ápâi̯ ne vorbe̯ám to̯átẹ-acólō/pă cáre s-o príndẹm//ştis‿că dacâ prinde̯ám úna dî‿áste̯a pátru carẹ

660

i̯erá însoțíte̯-așá mai̯ dăpárte̯/ᵃpâi̯ trebui̯á să víi̯e i̯éle̯ la mijlóc/ la mălái̯ᵘ//și alergán‿după úna/"pâ cáre̯ s-o príndem ? hai̯ s-o̯ príndem pă mariu̯ára/sau̯ pă...pă úna/ʰai̯ pă e̯a !"//ș-alergám după á̯e̯a pîn-o prinde̯ám to̯áte̯ áste̯a dîm‿mijlóc/cîte̯ pátru//o prinde̯án/ șî‿dup-acê̯i̯a vine̯á i̯éle lā mắlai̯ îm‿mijlóc/șí‿i̯șám noi̯ lā márĝine̯//dúp-acê̯i̯a éle i̯árâ cînd‿î s-aduná cîte pátrū/alergá i̯ar după úna dîn‿nói̯//pă cáre̯ ne prinde̯á/dacâ prinde̯á ᵘúnā.../noi̯ dacâ fuĝᵉám și ne̯-alăturám úna cu álta/ásta dûpă márĝine̯/că i̯erám perék așá știț/i̯erám dóo la un‿cap/și dóo la un‿cap/și trebúe̯á să mă prind i̯o cú‿ástā...și cu ái̯alta/dîn...dâ dincolo/sâ ne... dăm mîna amîndóo/dacâ dâde̯ám mîna/púte̯á sâ ne prindă la úrmă/dacă dâde̯ám noi̯ mîna//ș-apâi̯‿ī dacâ nu ne prinde̯á/intrá i̯éle̯ lā mălái̯ îm‿mii̯jlóc acólo/[!] dacâ prinde̯a úna dî‿á̯e̯a//

[Altceva vă mai jucați ?]

și ne júcám la mínĝe//făĉám um‿pergél așá rotúnd/pă mai̯dán aíĉa unde̯ i̯ésti̯ căminu̯-acúma la noi̯/i̯erá mai̯dán/log‿vacánt//fắĉám um‿pergél ru̯át-așa rotúnd/cîte̯ vre̯am sâ intrăm/zéĉe̯/dóo̯șpe̯/cîte féte̯ i̯erám/băi̯éțⁱ/ameste̯cás‿cu féte̯-așá/șî pune̯ám/lu̯am mínĝe̯a și ...ne-ñumâram acóló/to̯áte̯/care ișá/cáre̯ i̯erá lā...îm‿pîndâ înăᵘúntru/îm‿pergél/care ⁱerá pă márĝine/dúp-acê̯e̯a mplimbám minĝe̯a/dă la úna pîn‿la álta așă...ro̯átâ//dacâ prinde̯á mínĝᵉa/și love̯á p-á̯e̯a dî [k] úna dîm‿mii̯jlóc o love̯á á̯e̯a du pă márĝine/ apâi̯ treĉá toz‿dîm‿mijlóc pă márĝine̯/și intrá ắi̯a dú‿pă márĝine totⁱ înăúntru/îm‿mijlóc//ș-așa i̯erá mínĝia//

[Aceeași]

s-a-ñeĉát

um‿băe̯á‿tod‿dîn văcăre̯ásĉa ca să vă povestésc cu ăsta/a ve̯ni‿ sⁱ‿să scálde̯-aíĉa lā gîrlâ/munĉá pă sidiru[1]-aíĉa//cînd a veniᵗ‿

[1] Nume topic.

s^{î} să scáldę/ịel n-a̋ ştíu să-n̄ǫátę ştiţ ? ş^{î} s-a dūs/s-a dus/ş^{î} cúm a foz gîrlā...a zís că ịéstę mal aşá/dă undę ! că...cîn̦ s-a dus/s-a dus drept în̦ jos//şî ịel a işít o dátâ/şî maị a fos ĉinevá cu el/ş-a işít o dátă î̃ su^{z}/l-a zvîrlit ápa/ş-a strigá^{d} la ĉeịláltţ^{i}/"săris că mă-néc^{u}^{i} !" da ĉínę éra s^{î} să dúcă? că ş-ăịlalţị lę-a fos fricâ/n-ā...n-a-ndrăzni s^{î} să dúcâ//ş-apăị s-a du^{s} săracu/ s-a-r̃ecát/şî l-a găsit^{î}/a umblát dúpă ịel/ş^{î} l-a g [k] a adús scafándri şî l-a găsit//

ş-aíĉa la noị/un̄ băịá cu tractǫru/tot aşá dú pă lā cazóta^{1} mi sâ párę c-a foz băǫátu tractorist aíĉ^{i}//s-a dus aíĉa la grădina ĉeapéului^{2}/treĉá p-um pod dă ápâ aşá dîn partę-ásta treĉá-m partę-áǫa aşą//şî...cum s-a dus ịel cu tractóru/ş-a alunicá tractóru cu ịel cu tot în ápâ//ş^{î} cum l-o fi buşít nu ştu/s-a brodí ş-un î băǫá dâ la noị d-aíĉa un̦ şofér să scăldá//ş^{i}s-a du^{s} şî l-a apucád/da l-a scăpá/l-a apúcá dă pąr aşá/şî ştiţ ị-a alunícá păru dîn mînâ şî l-a scăpád la fund//ş^{î} ịel probábil c-a foz buşíd dă volánu la tractór//că dacâ ịerá şti^{s} să nu fí fóstū/maị îl ridicá ápa dasúpra şî-l [ɛ] putęá sâ-l apúĉę î ásta//

[Aceeaşi]

o cloşcâ

i fac î cuịbár çu pa^{i}ę/i pun̄ práfur^{i} acúma ca să nú maị fácâ pădu^{i}k/că acúma [!] dacă [!] ^{sâ} nu să fácą pădu^{k}//faĉe pădụị^{k} clóşca/şâ nu scǫátę niĉ um puị//pum práfur^{i} aşá pă fúndu la cutíę/úndę-ị fac cuịbáru/dúp-aĉéǫa-ị ī caut óulę...să fiịę maị prǫáspętę/să áịbâ părăuţâ/...arę ó^{u}u părăuţ-aşá/lę-alég/doozeşîĉinĉ/doozeşîşásę/după cîtę vreị sâ-ị puị//le puị acólo sǫára/că

---

[1] Nume topic.

[2] C A P - Cooperativa agricolă de producţie.

662

ásta nu să púne sărbătǫáre̯a/dâcît în̟‿zílẹ d-àstẹlálte̯/ca sā... i̯ése púi năzdrăván^{i}//şî [!] şi-i̯ púnĕ‿^{u}^óulẹ/dūp-âcé̯e̯a/púnẹn̥‿clóşca se̯ára pă éle̯/núma se̯ára sâ púne̯/că zíu̯a spūne̯ cấ‿ése púī...câ ése̯ ^{u}^óulẹ límpez^{i}/nu scǫáte pui̯ dacâ pui̯.../núma se̯ára să púnẹ// înáinte d-a‿aprínde lum^{y}ína/să nu-i̯ pui̯ cu lumínă/c-álfél nu mai̯ scǫátẹ clóşca/şáde̯ puiu̯-acólō...kíui̯e în...gău̯áĉẹ/şî nu ma‿^{i}^ése̯ [!]/sâ spúne̯ că l-ai̯ pus cu lumínâ/trébú‿să ţii̯ lámpa‿aprín̟sâ sau̯...bec ĉevá/pînă scǫátẹ clóşca//i̯ar dacâ-i̯ pui̯ /s-apúĉe dîn̟‿lun-àstâlaítâ/să nu ví^{i}^e̯ púi-ntr-o lúnâ/câ ése̯ lunátiĉ^{i}//şî la úrmâ trébú‿sâ-i̯ pui̯ pă fọc/s^{î}‿faş‿fócu cu pá^{i}^e̯/sâ-i̯ pui̯ în ĉur/ sâ-i̯ ĉern^{i} pă foc/ca să nu [!] i̯ásă lunátiĉ^{i}/că mu̯áre̯//

[Aceeaşi]

837. GRINDU [ALR I, 725]

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: CB

ásta-i̯ clacą

[Cum se făcea o clacă ?]

d-egzémplu ^{e}^ó‿ave̯ám nẹvóé‿să fa^{g} o clácă//nú girûe̯am‿eu̯‿u... múnca/şî...àpelám la anumis‿priétēn‿i/vecín/nu‿e̯-aşa/...şi dacă mă ştie̯á că nu pre̯a pot să fac fáţă/...m-àjutá//şî mà‿duĉ^{š}e̯ám:

"néne cutăricắ ! nene‿^{i}^u̯ané ! " sau̯‿u "nénē [k] ţáţă i̯u̯onícă!// dáţi-m^{i} şî míi̯ẹ/...fáta/dise̯ară.../să fac o clacą"//

"gáta mihái̯ ne^{nică}/ţi̯-ò‿dau̯ !" //

ş-àdunam şápte/ọb/‿zéĉe/ĉín̟şpe fete/...fắĉa‿ọ clácă/vine̯á băeţ^{e}-acōlo/aduĉán̟‿lăutár^{i}/...cîntắ...//i̯o an̟‿fŏcu‿dă vo trei̯‿

pàtru or^{i}//cîntá lăútarį/fétili/vésįl^{e}/-acốlọ.../

[Și cura porumb.][1]

curá pųorúm^{b}/curám...p^{o}ate...treįzèș pátruzęj dă [r] dă saĉ/ adícă...c^{u}ósu^{r}/dóo...treį [k] ò sútắ dòo dă cųóșur dă porúmb ûntr-ō nǫápte//făĉám ő trǫábă fųártē...búnă//ásta-į clácą//

sǫáre ge mihaį
șàișĉínĉ ^{i}ęgzáct

o núntă

[Cum se făcea mai demult o nuntă pe aici, la dumneavoastră?]

Păį o núntă/cúm făĉám o núntą ?//înĉepęám...să strîņjĕ ban^{i}// dă undé dă neúndé trebúęá să-į faĉ^{i}/trébúęa să-į fábriĉ/că...vinęá se^{p}[k] zîųa/la c^{u}opįil/să-į fa^{j} nún^{ta}//păį...cîn ő făĉá creștęám um p^{u}õrc^{u}/...cîn î nu [k] care nu-l cumpără...//ș trebuęá să fácą//ĉe să fa^{că} ?//e !//făĉám...lu^{u}áį acólo țuįcă/luaį băuturícą...//atunș te-àpucáį//să faĉ//tonáį lăutáriį/kĕ... įáștęa erá.../primu...țuįca/ș-apoį al dóįl^{eá} lăutári//ĉé crez^{i} dumnęatá ?//găsęáį nășú/umbláį dûpă įēl^{u}// ée !//ĉe să faĉ^{i} ?

[Și pe urmă ?]

șî pă úrmă...înĉepęáį să...faĉ^{i}...sarmále/să faĉ^{i}...

[Da' cum se-nțelegeau, așa, socrii între ei ?]

pi să-nțeleĝ [ɛ] ā/să-nțeleĝ^{e}á bre/să-nțeleĝá/așá/vorgá... întîį//

"măį i...cúscre ! noį trébe să fáĉęm p-ásta șî p-ásta"//

"fáĉęm!" zîĉe//maį dășkíde úșa ņțél oíță!că e...cald/șî múștē ! // ș pă úrmă/...înĉepęám//ș dacă vorgá acólọ:

"măį cúscre ! trébe să fáĉęm...p-ásta șî p-àsta"//

---

[1] Intervenția aparține gazdei.
[2] Se adresează unei fetițe.

664

"o fácen̯ cúscre !//

"cînd ?"

"pă ᶻiu̯a dă cutáre"//

şî...vorgá acoło/...să-nţelegᵉa/...ápăi̯ s-apucá//săptămîn-ásta//ba d-ō...//aşá erà-nai̯nte//făĉá lúmea bîscuⁱiⁱ//nu prea-i̯ u...cumpărá aşá//că mai̯ cumpărá/...dá-i̯ făĉá dă ᶜᵃˢᵃ//łunⁱ// marţⁱ/...ᵘò pîi̯ne/un̯ cozonác/ọ... ùna álta//ş tè-nţelegᵉae-acóló/ş meʳĝa núnta-naiⁿᵗᵉ//

[Care erau toate obiceiurile la o nuntă bătrînească, de sîmbătă seara pînă luni după nuntă ?]

ᵖ ĉé să făĉᵉa ?//ḑacă...cum îˢ spui̯ săptămîn-ástā...făĉam ᵈ-álī mîn̯cări/pînă sîmbăţă//sîmbăţă...pă timpū ósta/...tʳebeá să trimiten̯ la nunᵘ//rakíu//că...aveá preténţié//...núnu//ádunae-acólo/trîmetea̯i̯ pă cînē...credea̯i̯/pă...fáta ĉᵉa mai̯ máre/sau̯ pă băeátu ĉel mai̯ máre/îl trîmetea̯i̯ ᵍcu lăutáre-acolᵒ/...la nunᵘ...//acúma núnū-ş kámă şî ⁱel/oamini luí//[ɛ]că să-n implineáscâ niie voea/că ĉé ş ĉē..."sócru cū...cu fáta/a dát aiĉᵉa"/...sau̯ cu băeátu/..."n-a dá niie"/cu băeátu dă.../îi̯ dă acólo un dar: dóo vedʳe dă ţuícă/dóo dă yinu/ca să-i̯ adúne şî ⁱel oamenⁱ//acúma/ ...ăla şe-adúnă/...uómu/şe-adúnā/cîd dě muˡte neámurⁱ//

àşa//yiné dî la...nún d-acólo//călţunáru//

"ĉé ⁱerà acóló maic-/aveá oamenⁱ núnu ?"//

"aveá mămícâ !//aveā/atîţea inş/şai̯zēj dă căĉⁱulⁱ//aveá mămic-/aveá !"//

ápăi̯ noi̯...bucuróş/...că áre núnu uamenⁱ//

"ʰai̯ i ! ĉé să faĉem ? să faĉem atîtă mîn̯cáre/s-avém atîtā ....átîtea pîinⁱ/s-avˡém că...áre núnu átîţeā oamenⁱ/mai̯ yiné ʲdî la nuoi̯..."//àşa//ne-adunám acólo dumíníĉă seaʳᵃ//punim mîn̯cáre/că trebuea să stai̯/la oamenⁱ/acolo-n [k] ăᵐ fáţa oaminⁱloʳ treᵇᵉ să ai//puneae-acᵘolo mîⁿcárea/mîn̯că...//băutúrâ...//ăla[ɛ] "ádi̯-m̄ aíĉ un̦ kil dă vin/adû́-m̄ sîfón/ádu cutáre..."//îi̯ duĉ^{e}ae̯-acoló [ɛ] dîn̦ gros^{u}/duĉái̯//

"hái̯di̯ ! să dă dárurle̯-acúş"//

dăm î...cît...să pu̯áte̯ să de̯a/...acólo cî^{t}.../cît áre el dă gîn̦ să de̯a//...hái̯ să de̯a şî sócru atîta/hai̯ să de̯a şî sòcr-olólant atîta/ăi̯ màre̯-atîta/ăla nícu̯-atî^{ta}//şî...ş-adună...bằn^{e}ét//care cum̄ pute̯á să de̯a//cáre şi cum̄ dăde̯á//mesáşî cît^{e}-o sútă dă lei̯//e ! ne bucurá^{m}//dă strîn̂gèm ban^{i}/că am kéltui şî noi̯/ştii̯?//ş-aşá...d-acu̯ó^{lea}...începe̯á jócu//jucá...dă...rupe̯á-n̦călţămín$^{te̯a}$//tinerétu//care era dă joc^{u}//care era bătrîn săracu/...dăde̯á dáru/plecá acasă//"la culcáre moşu^{le} !"//aşá erà ápoi̯ atu^{nĉa}//

şî...lun^{i} dă dîmine̯áţă vẹne̯a^{e}-acá^{sâ}//să duĉá hii̯ecàre̯-acásă/vésel/petrecúd/jucát//ʾe ! "cît a strîn̦s cutăricằ la ma^{să} ?"//

"atîta...a strîn̦s"//

"bun^{u} ! n-á keltui de̯ĝa^{ba}"//

şî ásta éstē...továrăşîlor//

stoi̯ca marie̯a
şai̯zeşîunu [de ani]

^{u}úna a fuĝîtū

[Fetele dumitale s-au căsătorit cu înţelegere, sau a şi fugit vreuna ?]

^{u}úna a fuĝîtū//

[Da ?]

dā//care az^{i} e şî ş [k] şî dăspărţită...mă-sa lu băe̯at-ọsta[1]//a fuĝit//

[Cum a făcut ?]

---

[1] Se referă la un nepot, care se află în cameră.

666

cúm a făcú^{t}?

[Cum a fugit ?]

cúm a fugî́^{t} ? să-s spuí^{u} cum a fugî^{it}//

eă avéa d-a fáĉe cu bă^{e}àt^{u}-ósta//şî băeàtu-óstă [ɛ] deşî́ noi̯ ie^{r} ám...dăstúl dă...sărá^{c}^{i}/nţeléĝ^{i} ?//da şi ier erá mái̯ sărà^{c}// şi-i̯ spunéam aşá: "mámă !...nú mai̯ te-avéa [ɛ] cu băeát-òs^{ta} că ...nú-m pláĉe ! nū́ fáĉe dă noi̯ !"//ièrá sărá^{c}/tá^{re} ĉe mai̯ !//ea n-á ascultá^{t}//

s-a dus tá-sō^{u}...pă cîmp/a vení seára acásă//eo e^{r}á^{m}...cam bolnávă nu ştu cúm//

zîĉé "màriţo/púne-m mîn^{care}//púne-n tu mîn$^{care-acolo}$"//

á pus fáta...o pîíné/à pus fáta...ĉe-ám avùt acólo...//fără să ne gîndím noi̯ că...ne fáĉe ea bucá$^{t-àsta}$//

'á^{oleo} ! á plecà tás-su//á plecát/că trébuéa să dúcă noáptea/ ...cum î^{s} spui̯ la múncă că.../să-i̯ fáĉem már^{i} sĕ-i̯...putém ţî-ne//

seára ne duĉén la plán^{u}//ne kámă...şăfú dă ekípă la plan// zîĉē...

"ţáţă marió ! te du^{j} la ĉ^{i}ocăn la noá^{pte}"//

"măi̯ ī..." gligoráş îm páre kĕ ^{i}erá//"sîn cám bolnávă mă" zic^{u}..."să dúcă mariţa !"//

zíĉe "s [ɛ] să dúcă bre/dacă ştie să púe ea-n căruţă"//

"ḗ^{i} ! ò ma^{i} învaţă... conductoru-åcólo/ĉ-ò mai̯ fáĉe" zi^{k} "i̯o nu po să mă duc că-s ca^{m} bōl^{navă}"//

ŏ^{u} [eu] m-an culcát/kĕ ^{i}erám bōlnávă/în păreá ni^{j} nú mîncá^{sem}//iá s-a culcát...în cásă aíc^{i}/c-aşá e-an culcá pă toţ^{i}/... iou m-an culcát aíĉ/c-aşa mă cul cu...m^{u}oşu-aiĉa...//

acúmă...uo nepuátă d-a mea/verişoáră zis a ei̯/...a ştiu tot //îi̯ spui̯ şî ástăz^{i}/

"fā̦ !...tu ai̯ ştiút^{u} !"//

"úi̯te/po̯a să mă kárză dúmnezeu̯ ací/n-ān ştiú dădícă mário !
zōu̯ n-ą́n ştiú"/

"fă nú-z mai̯ da zău̯ ! c-ai̯ ştiù tót"//că...p-ă^{s}ta caré l-a
lu̯at ^{e}ă/éste văr al dói̯le̯a cu bărbás-su̯//i̯ei̯//şî i̯éle-amîndóule̯a
verişu̯áre//ş-a ştiù tót //

acúma i̯o mă...trînt^{d}ésc îm pat acólo/...stau̯ no̯ápte̯a...//zi^{c}
"s-ó hi duz marîţa la ĉocăn^{i}/ĉ^{i}-o fhi făcút ?"//tò^{d} bolnávă/ĉe
mai̯/^{i}erám răĉitā̦//nu ştu ĉe-ave̯ám//

yíne i̯a la míne/nepo̯át-ástą//

"dădícă marió ! dădícă marí^{i}o !"

"ĉé e ?" zic//

"ĉé faj ?" zîĉe "nú te-ai̯ z la ĉ^{i}ocăn^{i} ?"//

"nu m-an dú" zîc/"sîn cam bolnávă/-m páre că s-á z maríţa"//

"ahá ! să hí matále sănăto̯ásă ! maríţa-i̯ lā...ş-a lo̯a..."m -i̯
că să dúĉe ásta po undevá şî[1] //"e la ne̯a cu̯óste̯a ac^{u}ólo" zîĉe//

"^{f}ă ! tu ^{i}e^{j} nebúnă ?!"//

"e̯ă ! zău̯ dădícă má^{r}io !//maríţa l-a lo̯a pā gó̯rge !"//

"tu ! tu i̯eş pru̯ástă ?!"//da ĉé am mai̯ foz bŏlnávă ?!//m-an
sculá^{t}/...am încu̯e̯át úşîli p-aiĉa/şî m-an dus tūmai̯ la caratáse[2]
la...i̯el acólo şî i̯-an spu^{su}//

cîn s-a pomíni cu míne/"ĉe-i̯ cu tíne?//do̯ar am vinít acásă/
ĉé-i̯ cu tíne ?"//

zic "şe-a bătút maríţa méndrele"/zîc "acúma s-ā...îngrăşa^{d}"
zic/"a fuĝí dúpă...gór^{ge}"//

"à fuĝí dîpă górge/lás-o-åcólo !" zîĉe//"lás-o-åcóló ! nu-i̯
dăm nimica"/că do̯ar măritásem úna !//"şî că [k] cu to̯átili că
n-avém" zíĉe "da...o lăsăm a^{colo}"//

---

[1] Se referă la nepoţelul ei.
[2] Nume propriu.

668

i̯o plîngî/...că dî ĉe să fàc-aşá ? că dî ĉe "fă ! nú mai̯ plîngé/s-a dùs s-a dús//păi̯ ĉé vreì să-i̯ faĉ acúşa ?//ĉé vrèi̯ să-i̯ fáş ? s-à dúsu ! las-o-àcólo-şa"//

áoleō ! ĉéş să te faĉi ?//an vinit acásă ear îndărăt//àmărîtă ...focu//

à viní tímpu/să yii̯e piste nuoi̯/să o-mpăcám î/...ga dă obiĉei̯ná !//n-ām prinít-o//pŏ urmă víne gétu...sócrî-s-ósta//ou ie cùnsăcáde sócrî-su//da ea nú e buná//i̯á i̯é cálică răŭ//

"măi̯ cuscrúle !...că a făcút-o băéţi/ĉè să le fáĉem/i̯o n-an ştîútu"//

"ẹ ! n-ai̯ ştíu dúmneata/da mă-sa a ştiútu"//

"nū că n-à ştiut"//

hăi̯ că n-á ştiùtu//

i̯-ām adús ai ĉa//mai̯ mul ne-an ĉerta că...cîd ne-am împăcat//

ế ! trebueá să zic//ĉé ereà să fáĉem/"hăi̯di !//îi̯ dăm bani ĉe-am munĉít/ş-atîta tot//i̯o dîn cásă n-ám ĉe-i̯ dà//că doar am măritatû...p-ailantâ//n-ám ĉe-i̯ dà"//şî dĩ...ĉe-aveám/n-ām vrú să-i̯ dau//s-ā dusu//

e-á făcù casă/...le-an főcū măsă/amîndói̯/iera un bằeà bún...//

pîn la úrmă zîĉám "doámnè ! să trăeáscă la toátă lumea/...ginerí //s trăeáscă ş-al mariţí/că...i̯e bun"//nij nu înjurá bre !//niju nu-njurá/auz ?//

dác-am avù băeat-ósta la bucureştí/...a veni băeátū ácasă//

"măi̯ sandûle ! cúm să fáĉen şî noi̯ să vinim...la bucureştí?" //încă c-um băeat àl neu//

aveám oi̯...pátruzèj dă uoi̯//le-a vîndú băeatu-ntr-o săptămî-nă/dă nij nu să ui̯tá la ele//

"le vîn şî mă du la bucureşti"//

i̯-a spus tás-su: "măi̯ gligoraşe ! ĉe-ó să faj la bucureşte -aco^{lo} ?//aiĉa ai̯ o oai̯e/...po s te răzbaț^{i}..."//avȩam vacă/avȩam..//

"doamnȩ fȩreștȩ tăticulȩ ! or ĉ-ar hi/...vînz tot și mă du la bucure^{șt}"//

lȩ-ą vîndu^{tu}//a plecat amîndoi̯ la bucurești^{i}//a veni să le dȩa adeverință//nu le dădȩa adeverință/că era băez dî muncă/în comună/ era băez bun^{i}//al ňeu̯ făĉa cîte ĉin sute dă zîle...la noi̯ aco^{u}o^{lo}// ^{l}a oili...colectivu$^{lui̯}$//ĝinerli ^{i}era c^{u}onductor^{u}//...a fo și la va^{tu}ni să pare//ale colectivului̯//și nu le dădȩa-n niĉ un fel//

să duĉe ăsta băt^{r}înu/a interveni p-acolo/...ĉȩ-a făcu/ĉ^{e}-a dre^{s}/lȩ-a scos adeverință//"ha^{i} ! du$^{ĉeți-vă}$"//

s-a du^{z} la bucurești^{e}-acolo/...a stat/...u an dă zilȩ-/^{atîta} a stat//ĉȩ-o hi făcut/...că să mă i̯erte tȩată lumȩa/cum [k] i̯e^{i} o fhi fo^{z} dă yină/...ĉinȩ-o hi foz dă yină/că nu s-a mai̯ ui̯ta la fata mȩa//niĉ un hir^{u}//do^{i} cokii̯ avȩa//pă ăsta ș-încă unu dă patru...cla^{se}//^{are} pa^{tru} clase//nu s-a mai̯ ui̯ta niș c-un kip^{u}//nu s-a ma^{i} ui̯tat/ĉȩ-a maȩ-a^{r}uncat/ĉȩ-a mai̯ spus/că...o vede vorgin cu ă^{la}/că a prins-o cu ă^{la}/că suĉită/ca să-i̯ baĝe gini^{oane}//și fata mȩă.../cum e vorb-aȩa: cum am fo^{z} noi̯ aiș părinț^{i}/nu nȩ-a trebuit//niĉ...alăturȩa/ninic//așa și ȩa//i̯e^{l} nu domlȩ: că-i̯ curvă/că-i̯ așa/că-i̯ in^{colo} //pînă cîn șȩ-a spar ^{casa}//o bătȩă... soră cu muartȩa/propietărȩsa /zîĉa propietărȩasą:

"domle andrei̯ ! da de ĉ^{e}-o baț^{i} așă ca...pă hoți dă cai̯ ?" zîĉe "că...mi̯eu̯ [ɛ] n-o sim^{t} cu nimica/dumnȩata te du^{j} la servic^{u}" //i̯a nu putȩa să du^{că} c-avȩe cokii̯//"și i̯o n-o prin [k] n-o văz cu nimica"/zîĉe "n-aș spune și i̯o/dac-ar ^{f}hi ?!" zîĉa" că e cutarȩ/-a veni cutarȩ"//

"nu că i̯estȩ//nu că i̯estȩ"//

și-m vinȩa și plînĝă aca^{să}//

"mamă ! n-am ĉe mai ^{faĉe} !//mamă/kar dacă tȩ-o omorî/stai̯ acolo/nu părăsi//nu părăsi/că-i̯ [k] pă urmă-i̯ yina a ^{ta}//să nu

670

părăseştĭ"//ş-a părăsit ĭelu̯//s-a dusŭ//

[Aceeaşi]

am fost un om cam ĭu̯te

[Cum te-ai cunoscut cu soţia ? Cum v-aţi luat, cum v-aţi înţeles ?]

noi̯ ne-am înţĕlez dîn ĉe cauză...soţiea mea estē...ă o fadă dă zis î dă...femee văduvă/dă...orfană dă tată/dîn ĉe cauză/tai̯căsu ĭera un om foarte munĉitorŭ/foarte gospodarŭ/ieste dîntr-un ...familie fuarte mare/şî oamenĭ...zis...în sat...nicĭ...fruntea/ nicĭ î.../oamenĭ î...ŭobijnuiţĭ//oamenĭ...local d-aiĉ î/...un neam foarte mare ăştea/aldi cănŭoeşti eştea/lor cun le spune [k] cănoeşti ieste...după cum să spune mai̯ dîm bătrînĭ/ĭăştea au̯ fuost î.../zis.../aica/cîn s-a-nfiinţa satū/atunĉĭ.../înnainte// da acuma...//şî...fiĭind î...mai̯că-sa văduvă/iei̯ i să kinuea/la plugŭ//cum era atunĉa/ţăranu/să munĉească/pămîntū/să aea...//şi dîn discuţie-n discuţiē...ă...un unk al l-ei̯.../io dacă m-an liberat/am puz mîna [ɛ] pă treabă/"haide !"/...aveam cai̯ bunĭ/căruţă...//frati-miu ĭera mai̯ micŭ//tai̯că-miu...bolnav dă plămîn nu putea să răzbat-aşă//ei̯ ! ca să vorbim drep ĉinstid/nu prea ĭera banĭ/...aşa/cum ieste-acumă să ea...în fĭiiecare lună banĭ î/... să aibă banĭ omu dă kĕltuealā//şî io că flăcău̯ liberad/mai̯ in trebuea şî mie/...aveam eo un cuostum dă haine...gros/cun să spunea/cum a spus ţaţa mariea¹/dă dimie/şî unu suptire//da totuş...timpu-nĉepuse să meargă-nainte/să crească dî...//pretenţili creşteau̯ !//eĭ ! io...mi-an da seama/...tai̯că-miū ĉe să-m facă//să vînză un cal pentru mine să mă-mbraĉe nu poate//da avîn

---

¹ Se referă la informatoarea Stoica Maria.

caị bun^{i}/ă^{m} puz mîna: dă-ị cu kiriịe pî colẹa/...am dus vro doo ...transpọarte dă poru^{m} la buzău/cu kiriịe zîz la un ĉetățẹan care ávẹa porumbụ-aiĉ^{i}/,..mị-a plătit^{c}...//d-ac^{u}olẹā a z^{î} "^{h}aị să duĉem niștẹ porumb î...la bază"//și [ɛ] dō [k] zîz la baza dă reĉepție/cụota/cum ^{i}era atunĉa/...cụota respectivă/care trebụea s-o du^{ĉ}//

dîn tọată...discuțiilẹ-astẹa/un unk...d-al feti/d-al nevesti-ti-mi/...zis/^{c} merĝe și ịel cu mine//ịel avẹa călușeị maị așa//

[Niță, Niță ?][1]

niță/da//avẹa [ɛ] călușeị maị așa//ịo avîn caị bun^{i}/...ịera și noroị/

ĉică "bă ! mer și ịo cu tine//unde maị ī...stau/maị m-ajuț^{i}// maị iị puị p-aị tăị/maị i scos p-aị mịeị..."//

"haịdĕ bre !"//ĉe ^{i}era/mị-era rușîne/...ịel a [k] maị ĩ ^{i}etate ca mine zî/...putẹan să-ị spu^{n}: "domne nu sînt obliga"/da... înșă...așa puțin caracter/trebụea să...//"ʾaị brẹ !"//

dîn discuți-n discuțiị/...am ajunz la discuțiị așā...//

"e^{i}/și nu te-nsor^{i} ?"

"b^{r}ẹ/să vedem/docandată...d-abịa m-an liberat//dac-oị găsi o fată/...bună..."//

ĉẹ "măẹ-āș avẹa ^{e}o/^{î}are sor-mẹa voịca/pă nepọata tanța ^{mă}"// ĉi^{c}ă "e fata [ɛ] munĉită/fată kinuită/ẹā..."//ĉică "ịa ves tu cum faĉ^{i}"//

"bre ! să veden și o"//

a doọa sîmbătă dup-aĉeẹā/arē...o verișọară d-a mẹa/à avu nuntă//s-ạ căsători ș-à avu nuntă//ịĕụ...na ! verișọar-mẹa.../în nuntạ/cavaler/dă onọa^{r}ẹ-acolo de !//la nuntā...cînd am vinit î sẹara/cun să făĉ^{e}a la noị rasurli/...a fo și ẹa invitată//ịō^{u}...

---

[1] Intervenția aparține informatoarei Stoica Maria.

672

cu inténţea zi^{c} "hài s-o învi ş pă eà lă...rás"//am dansá cu ea/ am discutát...//...fata ^{i}erá tînăr-atúnĉa/dacă...^{i}eră...î ieta dă vro óptûşpe a^{nĭ}//şáptişpe àn^{i}/intrásē uóptuşpe//nú prea ştieá eă/ an loát-ó eo mai...aşà ş-aşă/...nu/...să-ncurcáse/docamdátă nú ştiea ĉe să spúnă fáta...//he^{i} ! s-á ^{d}s acásă/a discutá cu maică-sa ac^{u}ólo/...ápîi...pă párte-astalántă...únke-su...s-a dus

"ĉé vrei fă^{i} s^{u}ór-mió ? ĉé-^{i}..."//

"mă/că-i mícă/că n-am aşá lé [k] am pă dîncólo"/

dîn discúţi-n discúţi^{e}-a trecút...zis póstu crăĉiunúlui/a trecút î...ánu nou/...pŏ únşpe eanuáre...ne-àn căsă$^{t^{u}}$orít//da [ɛ] nú ne-am căsători^{d}/nu am fắcu núntă//dîn ĉe caúză/máică-sa erá o feméе...vădánă [...]

băeà tînăr nu puteán să mă...în ĉínş^{i} pogoáne să mă rezîn să zic "gáta/áidi mă că...îm fag...guòspodăriea/m..."//mi-e necás că n-aş mer^{s} să...vedé şî g^{u}ospodoriea mea/..."să-m fag o g^{u}ospodărie-aşá să-m înkég o gospodăriie/cum...ierá tímpu/io vedeán care-i tímpu//şî...cunoşteám dăstúl dă bín^{i}e//he^{e}/gáta/zi^{g} "hai ! d-ácuma..."/ş-am umblá^{d} la...ĉetăţén dîntr-ăşteá/care-aveá pămîn mai mult^{u}/...^{an} găsít un ĉetăţeán.../aveá doozeşî^{u}ób dă pogoáne// mi-a spú^{s}/ĉícă "dacă ei băeá cumsăcáde" nu şt^{i}u ĉe/"io îz dau dooj dă pogoá^{ne}"//

"le eau dómne !"//

c-áveám pŏ cumnáti-mea/era măriĉícă/^{i}erá soacrî-mea/...ieram io/nevásta/...pátru inş^{i}/fórţă dă múncă/cai bun^{e}-aveam...//începúse s să áre ş cu tractuáre/nu mai ^{i}erá nădej^{d}eá gatá să ar núma cu cai...//şî le-an luát//în dij^{mă}// [...]ş-apii in ĉinzeşînoō ...ne-an trecú la ĉeape^{u}[1] // [...]

soacră-mea m-a ajutát...foarte mult^{u}//aveá salcîm^{i} dîntr-ăştiea-n cúrtē/

---

[1] C.A.P. = Cooperativa agricolă de producţie.

ş-á‿spuz: ‿"máįcă/tái̯...tó^{t} ‿ĉe-s...trébe d-aíĉ^{i}/şî-s‿faş‿cáse//
dacă‿nú vrei̯ să stai̯ ^{n}ij‿la míne"//

e̯-an‿spuz ‿"níj^{i}‿la‿matálé‿nu $^{mai̯}$ $^{stau̯}$//vre̯au̯ să fiu̯ líber//
vre̯au să...ĉi̯-ói̯ fáĉe i̯o/cu mîna me̯a/cu cápu mi̯ou̯/să fák‿i̯o/să fii̯-al m^{i}eu̯/cînd oi̯ viní"/...cun‿să spúne/vórba ţăranúlui̯: o mămăligă d [k] cu ĉe̯ápă s-o spar^{g}/da să fhíu̯ stăpîn/să nu zícă‿nimén "băi̯ !...ţe̯-an‿dat i̯o ţie ĉevá"//am avút ^{e}o ambiţie̯-àsta/nu̯ ...n-ám‿putù‿să‿súfer/am fost un‿om cam ^{i}u^{te}//

lúpu ne drăĝíĉ^{i}
pàtruzeşiúnu am‿întrát în‿pàtrujdoi̯ [de ani]

făĉám scaloe̯án

[Cum se făcea scaloianul cînd erai dumneata copil ?]

cúm erá-nainte ? înainte̯-ave̯ám pă bunica/am trăi‿cu buníĉ^{i}//
şi-i̯ ĉer^{e}ám: bunico !-n‿dai̯‿şî mi^{i}e dóo trei̯ ^{u}o̯o/mă duc să‿e̯au̯ covriĝ^{i}/să‿e̯au̯ lumînăr^{i}/făĉen‿şî noi̯ scaloe̯ánu"//

ne duĉ^{e}án/cumpărám acólo/cu féte mai̯ múltē [ε] covríj^{i}/bombo̯ane/cúm erá-ñainte...//vene̯ám acasă/ş‿nē vorbe̯án:"la ĉine-l faĉem ?"//^{şi} făĉám scaloe̯án/[ε]mui̯ám nişte pămîn‿gálben dă se̯ára/...ásta să fáĉe după paşt lā cîdvà‿tim^{p}/opre̯ám ō...co̯ájĕ de ^{u}óó‿roşi/ca să-i̯ faĉem ^{u}ōk/să-i̯ faĉem gūră/aşa ştii̯ám noi̯ să-i̯ faĉem din c^{u}oj^{i} de oó//şi‿ĭ îl făĉe̯ám...cá‿o‿păpuş-aşa//şi‿î...l-îmbrăcām.../îl‿u...pune̯ám în‿c^{u}oşĉi̯ug^{î}/ne făcá ĉinevá coşĉ^{i}ug/^{s}‿dup-ae̯a-l plînĝ^{e}ám/îl‿ī..."hai̯ să-l îngropăm !" ne vorbe̯ám‿únde/făĉám crūĉé/ne vorbe̯ám‿únde să-l îngrŏpăm/mai̯ múlte féte ^{i}erám//
şi...îl‿plînĝ^{e}a^{m}‿aşá/un obiĉéi̯/cúm erá la noi̯/la fel cum‿e̯-an‿spus fetiţī[1] .../tót‿aşa cū...

---

[1] Se referă la informatoarea Trică Elena.

674

[Cum ziceați ?]

ịene ịene scalo^{i}ene/
te caută mă-ta
prim pădurẹa dẹasă/
cu inima friptă arsă//
cîn flăcăị ịe la plu^{g}/
ịenică-ị mort în c^{u}oșcịug//
cîn mămica nu-ị acasă/
ịenică ^{i}e m^{u}ort în casă//

asta zicâ^{m}//după aẹa venẹam acasă/maị mul ne bătẹam pă alẹa [!] c^{e}-avẹam ! [...] nu nẹ-ajungẹa [!] care să lo^{m} maị multe/ ^{g}c-aco^{g}lo nu ịera cinẹva ca să nē mpartẹ-așā...în ^{u}ordinẹ//noị... punẹa^{m} mîna ca copi^{i} ș...//

după astā "haị !" m [k] asta era marț^{i}/joị tre^{b}e să facẹm pomana/scaloẹanū^{l}ū//făc^{e}am "haị !"//nē ducam ẹar la bunică-mẹā:
"în daị untūră/-n daị ^{u}oo/-n daị fă^{i}i"//și merg^{e}am și.../maị furăm/dacă vedẹan^{g} că [!] bunica-n dădẹa puțin [!]/maị luan ș-ẹo ș săreạn gardû pă altă parte fugan la cuịbar ịo// [ɛ] vedẹam ^{i}o că ịo du^{g} maị puțin/că așa era bătrîni-nainte/să fi^{i}e zgîrcis^{i}/să fiịe ...//și merg^{e}am ac^{u}olo și î...nē făcā ō.../mama unuị copil/nē făcẹā...g^{u}og^{u}oș^{i}/că asta era-nainte/nu ^{i}era...cum ẹ-acuma/prăjîtur^{i} sau...mă ro^{g}/kecur/t^{u}o^{r}tur î/padișpanu^{r}//

radu silvịa
treịzeși...șapte de an^{i}

am făcu nunta

[Vrei să ne spui cum se face pe-aici o nuntă ?]
păị...aicā să face o nuntă...^{cum} să mă esprim așa//

[Spune de cînd se-nţeleg, cum pregătesc nunta...]

cînd î...eō...cîn^{d} m-an căsătorit/am fugit[1]//la o săptămînă dă zilē/să-nţelegē...părinţe-ac^{u}olo/întrē.../ne-nţelege pă no^{e}-adică/cum ē...//şi-m...me-a dat acolo...părinţi ĉ^{e}-au avu şî iei/ĉē...//ş-apîi lă ^{v}o cîteva lun dă zile-am făcu nunta/ş.../^{a}m avut...naşi dîntr-altă partē/a fost...sîmbătă seara să face obiĉei la noe-ais/te duş cu lăutar^{i} î.../d^{u}oi stolnic^{i} la naş^{i} şî...duĉ^{i}-acolo lăutari/bea/mănîncă cu [ɛ] /beā.../ş cū...oamini naşului/acolo//apî^{i} vine d-ac^{u}olo d la naş/s face ō...ū ras/^{a}şa-i spu^{ne} dă rade ĝinerica/...vine şî...stolniĉeşîi dîm partea mir^{e}esi cu... cămăşîle ĝinericu/cu-mbrăcămintea ĝinericului/îr rade/ş-apîi...să joacă/pînă...cîn...vrē...iei/pînă cînd...//ş-api dimineaţă s face bra^{d} la mireasă/vine dîm partea ĝînericului acolō/băieţ^{i}/fete/...danseză/mireasă...îi pune c^{u}organa pă cap/şî joacă găleata.../rupe din bradu-ōla şî bagă-n sîn vîrfuleţe dîn alea dă bra^{d}...//api pleacă băeţī...ĝînericului/ş să duĉe la ĝîneric/îl ea ş să ^{d}ĉe la nun//ia nunu/şî vine ea^{r} la ĝinericâ/pune masa acolo/ş-api vine la mireasă//cîn vine la mireasă/mireasa gătită/şî aşteaptă ĝinericu//ia ŭm băia/dim partea miresî/duĉē iă găleata/ş-aduĉe apă dî lă trei î case dă...dă casa mir^{i}esi/şî vine şî danseză [ɛ] găleat-aea acolo/-m faţa ĝînericului/acolo-m...faţa la toată lumea/ş-api intră-n casă/la logon^{dă}//intră/naşî/toţ^{i}/...toată lumea/dî la ĝine^{r}i^{c}/cu ĉine vine ĝinerica//şî pune masă/s faĉe ca o log^{u}ondă/cu dar//dă acolō cîd vreā/^{u}o sută/cît să dă/pune ştergare mireasa lă...bărbaţ^{i}/...ş-api

[Călţunari.]

la călţunar^{i}//şî...p-ormă ne ĉen la biserică//să ne cunună^{m}//plecăn cū...t^{u}oţ^{i}/care a fo^{z} la log^{u}ondă ş...//^{d}oar ne...cununăm la biseric-ac^{u}olo/nē...//ş-api ne duĉem lă...părinţī...ĝinericuluę̯-/acólo.../un^{d}e̯-a [k] s-a fĕcú‿núnta//stăm acólo ĉe stăm/ ș-ápi^{i} úni dîntrē [ɛ] stolnicéi̯ adică/călțunári/să dúĉe la másă/ așáză mésîli̯-/așáză ále̯a/și lúme̯a víne/și străínă/și ne̯am/și... to^{t}‿ĉe ai̯//care‿e̯-a^{i}‿i̯nvitá‿la núntă/...vínē/s-aș^{e}áză la másă/ călțunári s[ɛ] servéște lúme̯ā...//ș-ápi lā...tîrzíu̯/după ĉe mănîncă/după ĉē.../să dă‿dár//úni o sútă/úni cadó^{u}ur^{i}/cè‿vre̯á să de̯á ^{u}ómu̯ ácólo//ș‿s-adúnă o súmă dă...dă ban^{i} așá...//și-i̯ i̯ā gîneri-ca/adică...nu̯oi̯/cu tóțe̯-acólō/...părínți lúi̯/care̯-a făcù‿núnta// ș-ap^{i} lun̄...tọt așá să.../vínē care̯-a fos‿călțunár^{i}‿i̯...

---

[1] Intervenţia aparţine informatorului Soare Gh.Mihai.

[Luni se chilomănește.][1]

da//să fa [k] púnem mésili/să púne să be̯ā/^{m}be̯a pînă la doospréĉe/pînă cîn^{d}‿vre̯a‿ei̯‿i.../o̯amen^{i}...//

báĉi̯ū i̯eléna
doózēj‿dă a^{n}

838. MILOȘEȘTI

(jud.Ialomița)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: MM

așá a foz‿la boi̯ér

mai̯ na^{i}ínte/cînd i̯erám i̯o tînăr de̯ t^{u}ot^{e}/boi̯éru ne dă [ɛ] ne dădea lócur^{i} la i̯el acólo/pentru noi̯/dóo‿trei̯‿pàtru pogo̯áne̯//sau̯ să zic așá/dóo‿trei̯ ^{i}ectáre̯ să zi^{c}//noi̯ pentru ále̯a-i̯ legam̄ rapiță/îi̯ coseam̄ al [r] álte̯ furájĕ/sau̯ îi̯‿i...îi̯ legám grîu/că i̯éi̯‿i...tăi̯á i̯el cu mașínile̯ boi̯éru/și í‿le legám noi̯//făĉam reșfét îi̯ zíĉe̯/muncám pentrū lócu̯-ăla-i̯ muncám lui̯ î‿reșfét//pă úrm-a suĉít-o/n-a mai̯ dat așá//dădẹá-m‿párte//șî lu̯ă i̯el jumáte/șî ómu jumátẹ//ómu nu plătẹá impózit/nu mai̯ plătẹá nimíca/da munĉá tọátă vára la i̯él acólẹ//șî vára cîn [k] dî́pă ĉe termená/-i̯ băgá lui̯ bọábẹle la hambár/șî pailẹ́‿le făĉá șî́ră/porúmbu...p-ór^{m}‿băgá-m‿porumbár/șî ómu-ș lu̯ă...pă úrmă-j‿lu̯a ómu/...pártẹa lui̯ dẹ-acólọ/ș-o adu̯ĉá acásă//așá a foz‿la boi̯ér//

---

[1] Intervenția aparține aceluiași informator.

[Era greu.]

i̯erá că munĉá^{i} prẹa mul‿la i̯el acólo/șî...tribŭẹá să...nu-z‿mai̯ dădẹa p-ălî́lan/dacă nu [r] nu-l punẹai̯ p-ăla cum trebúi̯e la i̯el acólo//așa i̯erá atúnĉ//mai̯ avẹá logoféț^{i}/cáre nu prẹa să supunẹá/care...ạẹa/-i̯ mai̯ pișcá/...i̯erá...i̯e drept atúnĉa ^{i}erá ómu mai̯...mai̯ supús^{u}/mai̯ căznít^{u}//

[Ați avut necazuri cu boierul ?]

ĕ ! boi̯érŭ...i̯el vinẹá dẹ trẹĉá p-acóló/da i̯-avẹá logofés‿care vinẹá după noi̯ p-acólo//^{i}erá úni/care i̯erá ọámen^{i} cŭsăcádĕ mă-ndrumá/te z [k] văța/da care nu/năpîrcă//p-ăi̯a care să punẹá dẹ pricínă/sau̯...cam îi̯ prindẹá că dă la cai̯ ĉevá p-acólo/la... lu̯a um‿porúm‿doi̯/sau̯...un‿znop/gáta ! mardẹálă//

dínu ve ^{i}ion
șaptẹjd^{u}oi̯ [de ani]

miloșeșt^{i}

sát-ŏsta-i̯ dat‿â [k] măsurá^{d}‿dẹ la cúza/în‿o mi^{i}e op‿súte n [k] șaișpàtru/dẹ-atúnĉa-i̯ măsurát//ọameni̯-aíĉa au̯ veníd‿de la... cîlnău̯//i̯estẹ-aíĉa-n‿judéțu práhova sau̯ buzău̯/nu ș^{t}iŭ/ọ‿comúnă cîlnău̯//áldẹ bunícu kar/au̯ vẹni‿cu cîrdurlẹ di̯ ^{u}oi/a avút oi̯ p-acólo pîn júdéțu făgăraș/la lísa/ș-a vẹni‿la cîlnău̯ acólo//dẹ úndẹ șî pînă únde/a tras acólọ//șî dac-a da‿cúza pămî́nt ai̯íĉa/

678

áldę ta [k] áldę buníçu lu tátą/s-au̯ mutát aíĉ^{i}//ai̯íĉa ^{i}érá niște tîrle/...i zíĉá pastráma/pă moșíę̯a boi̯erę̯áscą/a [k] i̯erá mai̯ îm válę-aíĉ/pestę-un kilométru dâ la sat aĉí/^{i}érá/úndę-i̯ grădína nǫástră dé zarzavát/acólo i̯erá...cásę/îi̯ zíĉá pastráma//și dac-a vẹnít ăștę̯a dẹ la cîlnắu̯ dę-acólo/a [k] lę-a măsurát/la cúza atúnĉ^{e}a/lę-a măsurá pămînt aíĉ/ș-a fắcu cásę-aíĉ/a-nĉẹpú s^{î} să mútę-a^{ș}/și-i̯ zíĉá cîlnîi̯én^{i}//și i̯-a zîs cîlnîi̯én^{i}.../pînâ-ncǫáĉę/pîn-aprǫápe m-am făcút ș^{i} i̯o...sấ mă-nsor//da//pă úrmă i̯-a ziz miloșéj^{i} după númele ^{u}únui̯ prinț/sîrb//miloș caragórgevíĉ^{i}/așá l-a kemát/a fos moșii̯ér ai̯íĉ//șî pă moșíę̯a lúi̯ a măsurát î lócu-ősta/și i̯-a zis miloș/miloșéșt^{i}//a căpătá númilę-ăla//așá că áldę buníçu/sîn^{t} ĉei̯ dintîi̯ veníți̯-aij/dę la cîlnắu̯ í zíĉá cîlnîi̯én^{i}/c^{î} táta aíĉe-i̯ născút//

[Același]

odátă c-un lup

mă duĉán la revíga[1] călắre/și ^{i}érá o négură/nu să vidẹ́a dẹlóc pă drum/șî mă dúĉám așá pă négură//ș-odát-a sta cálu//acúma i̯o zic î...auzẹ́am pă [ɛ] áldę táta cîn am vin dę-acólo/că dacă-l vẹ́dẹa cálu/avẹ́a să fúgă/da dómnę-a [k] cîn a s [k] i̯el [k] șî i̯o^{u} l-am văzú totodátă/stătẹ́a-n drum//așá șădẹ́á [ɛ] ș să uítá lă...la minę//i̯eu̯ odátă m-a luát /m-a lǫat grǫáza cîn l-am văzú^{t}//domnúle vă spun sinĉer/am stat așá pǫa să fi stat un sfer dẹ ^{u}óră//i̯el acólo/la o distánță dę zéĉę ĉínșpe métri/cît vedẹ́am ẹo în négură/și i̯eu̯ aíĉ//șâ i̯el să uítá la mine și i̯o la i̯el/șî cálu stătẹ́á cu cápu-n jos//șî númá-l văs că să scǫálă//cîn s-a sculát/o^{d}ắt-am înġețát/zic "am termenát"//i̯el a lu̯at-o-ncólo/dómlę//mérĝá ĉe mérĝá/

---

[1] Comună apropiată.

să-ntórĉá-ndărắ^{t}/să ui̯tá la míne...//zîĉá ‿"acúma să repédẹ !"//
i̯ăr mai̯ mérĝa/i̯ar să-ntórĉá ș^{î} ‿să ui̯tá la míne/cu tótu̯-așá
să-ntórĉa̯//ș^{î} ‿s-a duz ‿dómnúle vun kilométru dói̯//i̯o dẹ-acólo nú‿
m-am mai̯ mișcát/că zic să nū...să nu mai̯ [k] să nu víe după mí-
nẹ//după ĉe s-a dus i̯el dipắrtẹ-am porní‿cálu/da...^{a}m ‿îmbolnăví‿
dẹ fríĉă//nu mẹ-a fắcú‿nimíca dóm^{ne}//

[Același]

núnta

făĉ^{e}ám...tọátẹ ĉe trĕbui̯á la o fátă//i‿făĉẹam plắpîn^{i} din‿
î lîna care o procurám dị vára/i̯árna le lucrám p-ástẹa̯//șî fă-
ĉám macátur/fàĉá ĉarĉáfur‿î/d-élẹa cu...dị ^{i}in^{î}...//áltẹli̯ mai̯
fắĉá șî...dẹ-àstẹlántẹ/m [k] polọáĝe/saĉ^{î}/sâ [r] să ai̯bă tọátẹ
cîn̯‿s-o măritá/ca̯ să púi̯ẹ-n̯‿saĉ^{i}/bucátele [!] care lẹ-avẹáu̯//șî
...pentru núnte/...făĉáu̯ șervéte/cămắj‿dẹ nọáptẹ/ástẹa le făĉá
din pîn̯ză/dẹ bumbác^{î}...care cumpăra/ști^{i} pakéte dẹ-ălẹa cum erá
^{u}odată/ș-acúma ma‿^{i}e//șî...făĉáu̯ ș^{i}ervéte/cîte trei̯zèĉ^{i} pátruzèj‿
dẹ șervéte/áltẹle făĉá șî mai̯ múlte...//

șî cînd să măritá o fátă/sọácra cu băẹátu-i̯ ĉẹrẹá: "atîtẹa
șervéte să-n‿dai̯"//

șî...sọácra cu fáta: "n-am atîtẹ/[!] îz‿dau̯ mai̯ puţíne/că nu
pot/că trebúe să mai̯ î oprés‿șî pentru áltu/care mai̯ îl‿l-am"//

[Și tot rostul unei nunți care era ?]

róstu núnţi așá ^{i}erá: că trebúẹa să [ɛ] încápă să tomẹáscă
sócri//...ĉe kéltui̯el să fácă/șî ĉe-i̯‿i trebúi̯ẹ la o fátă/ĉe-i̯
trébẹ la băẹát//ápi...sọácra cu fáta îi̯ ĉẹrẹa băẹátului̯ ca să
o-mbráĉẹ pă mirẹásă/să-i̯ i̯a m [k] călţămínte/...șâ...sọácra cū
...cu fáta-i̯ dădẹá băi̯átuli̯‿î...ū‿rîn‿di cămắș^{i}/...pentru [ɛ] ^{z}ĉa

câ-i̯ cămắj‿de ĝinericắ//şî...cămáşă de nǫápte/ş-un‿şervét//şî avẹá şî cămắş^{i} pentru nun ş^{î}‿pentru núnă/şî‿pentru sócru şî́‿pentru sǫácră//şî́‿ástẹa tǫáte le dădẹá...sǫácrā cu fáta//şî sócru cu băẹ́atu-mbrăcá mirẹ́asa/ástẹa...

[Şi după ce se tocmeau...?]

după ĉe sấ‿tomẹáu̯/punẹáu̯ núnta lā...cît putẹá i̯ei̯ atúnĉ^{e}a/ cîn^{d}..socotẹá i̯ei̯//là‿trei̯‿săptămîn după-n^{t}...ṇţelés/lā ò‿lúnă... //ş-apắi̯‿i ṇĉepẹáu̯ núnta//i trimetẹá sócru cu băẹ́atu m^{i}iresi ũ‿rakíu̯ îna^{i}ínte ca prevestíre/apói̯‿i îi̯‿î...ĉíṇstẹáu̯ acólo cu t [k] pă toţ care vinẹáu̯ cū rakíu̯-àla/şî...^{i}‿duĉá pă úrmă şî́ núnuli ũ‿rakíu̯/pentrū...tot o prevestíre//şi/...merĝáu̯ pă úrmâ...la sócru̯-acásâ/apấi̯ sócrū...lā trei̯ zíle dîpă ásta/că o-aduĉá cu trei̯ zile naínte/ve [k] prevestíre-ásta/cu rakíu/de jói̯//ş-ápâi̯ sîmbâtă ^{i}i trimitẹá cu lăutár^{i}/rakíu̯ si [k] la mirẹásă/ş^{î}‿făĉá brad/ c-atúnĉa aşá ^{i}erá/sîmbăta-i̯ făĉ^{e}á brad//ş-ápâi̯ dumínicâ făĉ^{e}á núnta//lun^{i} după núntâ/făĉ^{e}áu̯‿u...al stolníĉîlor//

[Spune ce făcea sîmbătă, ce duminecă, ce luni . Ce făcea la brad, la nuntă ?]

la brad aşá făĉ^{e}a: vẹnẹá númai̯‿i fără nun/núna/şî gàtẹá mirẹ́asa/^{i}eşá cu i̯ā afáră/jucá ĉe jucá/poftẹá lúme năúntru[ɛ]i ĉi̯stẹáu̯/...ca prevestíre pentrū să-i̯ [k] că i̯-a ĉiṇstít să víi̯e la másâ//aẹá ^{i}erá iṇvităţii̯le-atúnĉ/nu-i̯ ca acúma//şî...pă úrmă dumínică/făĉá log^{u}óndă//vinẹá cu nun/cū núnă/şî luá mirẹ́asa/ş^{î}‿să duĉắ..să duĉá-ntîi̯‿î...că s-o i̯au̯ de la-ncepút//ă...să duĉá lā nunu̯//ĝinerica cu lăutár^{i} şî cu stolníĉ^{i}/şî luá núnu//şî́‿pă ^{u}úrmă să duĉá la mirẹ́asă//acólo gătẹá mirẹ́asa/şî punẹá mása/di făĉá o log^{u}óndă/la...mirẹás-acólo//îi̯ spunẹá logóndă/c^{î}‿punẹá mása ş^{î}‿cu dar//ş-ápoi̯‿î după aẹá/...stătẹáu̯‿u pînă...scotẹá mirẹ́asa afáră/ şî plecáu̯ cu tóţi pă úrmă...la bisérică//să cununáu̯/şî́‿după cununíḭe/mergá la sócrụ-acásą̂/cu băẹátu//şî júcá pînă sẹára núnta/ş-ápoḭ sẹára duĉá núnụ-acásă/şî după ĉe‿â termẹná tọáte tréburlẹ/să duĉá şî luá núnu/ş^{î}‿să‿duĉá unde punẹá mása/la uṇ‿salón maḭ máre//ş-acólo la...másă/ḭar după ĉẹ mîṇcá bẹa/lu^{u}á un dar de [ɛ] la toz^{i}/dădẹá darurlẹ núnuluḭ/sócr^{u}luḭ/dădẹá...cămáş^{i}/dẹ nọápte/atúnĉa să dădẹá//maḭ dădẹá la cîțḭ-un‿î ^{u}om...şervét/din‿care maḭ apropiḭá‿din nẹámur^{i}/...şî dúpă áẹa jucáu̯ pînă la ziụ́ă// la zí^{u}ŏ/...vinẹáu̯ cu tóți/la sócru cu băẹátụ-acásă/ş-ápọḭ punẹá^{u} din nọu̯ mása acásă/şî bẹau̯ cu tóți pî^{r}nă...nu maḭ putẹáu̯ di să termẹ́ná cu tot//şî dintr-áẹa plecá/cîte‿úni/cîte‿úni/plecáu̯ acásă/să termína núntạ/lun^{i}//ástẹa le făĉáu̯//

[Şi la săptămînă se mai duceau la părinţii fetei ?]

să duĉáu̯ la săptămínă/spunẹá că-ḭ kámâ pă cálẹa primár-atúnĉ//

[Cum era ?]

îḭ kemá pă sócri cū băẹátu la fátă/părínți/ĉa că-ḭ ca uṇ‿fel de păcăĉúne/cu tóțḭ//şî punẹá mása atúnĉ^{e}a/şî ḭar mîṇcáu̯ [!] din nọu̯/...şî să ĉinstẹáu̯/şî rămînẹă.../c-atúnĉ^{e}a să ziĉáu̯ ḭeḭ cúscri şî...i-mpăcáț^{i}//

^{i}eléna ^{i}i dínu
şaḭzeşîşàsẹ-am avút ástă-ḭárnă

[Treieratul cu cai]

punẹáḭ um‿par într-un nijlóg‿dī bătătúr-acólo/să númẹa stẹájăr//şî legáḭ o fúniḭĕ dḭ párụ-ŏla/şî punẹáḭ doḭ caḭ/treḭ/cîț^{i} avẹáḭ acólo-ṇ‿cúrtē/şî-ṃvîrtẹáḭ cáḭ//îṃvî̀rtẹáḭ pîṇ‿să-ṇvîrtẹá fúniẹ-aẹa/pă úrmă cînd‿î să-ṇvîrtẹá fúnẹ-aẹa-ntorĉáḭ cáḭ/ca s^{î}‿să disfácă fúni^{i}a/ḭar îḭ lụáḭ ḭar lā...amețẹá ǵẹți caḭ acólo//ş-ō̜...^{u}om mîná caī‿áriẹ-aco^{lo}//ş^{î}‿pă úrmă/dîpă ĉe să făĉá de mergấ pái̯l-éle̯a după kiĉéríle cáilor lor așá/sắ‿făĉá ca fúlgu̯-așá//pắ‿ọrmấ te pune̯ái̯ șî-ntorĉéi̯ cū fúrcâ̦/fúrcă di̯-ásta dẹ lemn/cu̧ co̯árnẹ dẹ lemn//întorĉái̯...páil-ele̯a/pă pàrte̯-ái̯lantă/că a [k] la fu̯nd acólo i̯erá netreⁱeráte/șî̂‿le-ntorĉái̯ șî...p-órmâ i̯ár dădeái̯ cái/i̯ár‿î făĉᵉá ca lî́na așá/ca fúlĝi/páil-èle̯a//p-órmă le luái̯ cu fúrca pă de̯asū́pra pă ále̯a/dăde̯ái̯ la o párte/șî-ntorĉái̯ p-ále̯a i̯ā́r/i̯ā́r dăde̯ái̯ cái‿pă i̯éle̯/i̯ā́r să făĉá așá/șî̂‿p-órmấ‿le‿scuturái̯/șî̂‿le dăde̯ái̯.../le ᵈĉái̯ la șî́ră/făĉái̯ șî́ră ĩ...obᵘór acólo//

[Zeca Veta]
șai̯zeșî́unu̯ [de ani]

tutúnu

tutúnu să̄ [k] i̯erá inĝi̯nérⁱ/i̯erá u [k] dẹ́‿izémblú‿ũ‿om/caré‿răspúnde̯a/pă o c [k] pă comúna no̯ástr-aìĉ/ [ɛ] răspúnde̯á dẹ sèmănátu lúi̯/făĉái̯ gunói̯ dẹ calᵘ/númai̯ gunói̯ di̯ calᵘ//fắĉai̯ ọ́‿plaformă dẹ-o jumá dẹ métrù/p-órmă pune̯ái̯ pămî́nt/pú́ne̯ai̯ niț́el brănițéu̯ așá-l ĉerne̯ái̯ pîntr-ọ̄ sítă/șî îl semăná/acólọ//dacă-l semăná/îl udái̯ la vo trei̯‿pàtru zíle//iⁱ dăde̯ái̯ ap-așá după timp/ᶜⁱn‿erá tímpu...réĉẹ/-i̯ dăde̯ái̯ ápă mai̯ puțínâ/dḗde̯ai̯/i̯erá tímpu mai̯ cald/dĕde̯ái̯ ápă mai̯ múltâ//acólo după cum erá șî brázda dẹ máre/i̯erá dẹ tréi̯‿pàtru métrî/i dăde̯ái̯ pátru găléț//pînă să făĉá i̯el în dóo foi̯//cîn̦‿să făĉá i̯el în dóo foi̯/așá ca ᵈᵉ‿zéĉe ĉentimétri̯-așá/șî́ [ɛ] e mul‿zéĉẹ ĉentimétri̯/cam̦‿vo șápte...șápte ob [k] șápte [k] șáse‿șàpte ĉentimétre̯-așá/...îl‿ā mai̯ prive̯ái̯ pă brázd-acólo/îl lăsái̯ núma fíru lui̯/și pă úrmă-l plantái̯//

[Cum îl plantai ?]

merĝán̦‿la loc acólo/șî̂‿pune̯ám ắța//áță legátă dḗ‿doi̯ țărúș//

ca să mérĝen‿drep‿cu...cu rî́ndurlẹ/şî-l punẹ́aṇ‿la...pátruzeĉ// pátruzéj‿dé‿ĉentimétri//únu de áltu//

[Cum îl puneaţi ?]

lụam um‿băţ/făĉám o gáură/băgám firu/şî...cú‿ápă/i punẹ́am ápă/şî p-ọ́rmâ/după cî́teva minútẹ/zéĉe ĉíṇspẹ minútẹ/îl strî́nĝaṇ‿la...cu mî́na aṣá //punẹ́am niţícă ţărî́n-aşá pă...pămî́nt/pă lî́ngă ịel/şî să prindẹ́a//nu-ị trebuị́a ápă/nu nímie//plọ́aịe dacă-ị dădẹ́a//ş-ápăị vinẹ́ā [k] îị dădẹ́am o sápă/-ị dădẹ́am dóe/şî-l culeĝám//culeĝám/vẹnẹ́am acásă l-îṇşîrám/punẹ́aṇ‿la uscát/la sọáre/după ĉe să uscá ịel bíne/tọ́ată rădăĉína...cotóru luị acólo/îl‿î păpușá//îl făĉám păpúșⁱ[1]/îl bâgám îm‿balétî[1]/şị-l duĉáṇ‿lā bázā//

muşát zéca
pátruzej‿de anⁱ[1]

cása

te duʲ‿la stat/cumpărăị scî́ndură/cî́t îs...făĉáị socotẹ́ala acólo/un [k] deị métri dẹ scî́ndură/sulinárⁱ[1] din éşte...acólo... doẹ́zejⁱ[1]‿dẹ bucắţⁱ[1]/atî́ta íntră la o cásă/doézejⁱ[1]‿dẹ grínzⁱ[1]/...şî vinẹ́aị aíĉ/îs‿punẹ́aị uṇ‿lemnár/saụ dóị/şî-s‿făĉá casa ạla ca lemnár în dóẹ‿treị zíle/şî pâ úrmă-s‿făĉá úşilẹ ịel acólẹ/şi ịel dacă ţi-a făcút-o-n dóe‿treị zíle/pâ‿úrmă...băgám pămî́nt în élẹ// făĉám pămî́nt‿î din‿grọ́apă/şî cu niţẹ́le páe/şî îl călcám cu piĉọ́arîlẹ/şî-l băgám aíĉạ/în peréţⁱ[1]//după aṣá/dé‿la vo pátru‿ĉiṇ‿zílẹ/după cum erá sọárîlẹ dẹ putérnic/adunám báligă dị cal/şî cu [k] tọt cu neşte pămî́nt/şî‿cu neşte plẹ́avă/şî-ⁱ[1] dădẹ́am...o-ngonteál/-aşá să numẹ́a/gontẹála//după aṣa ịar după treị‿pátru zílẹ/după‿ĉẹ să uscá bínẹ/îị dădẹ́aṇ‿lipịálă cu mî́na/fémia//îl lăsám

---

[1] Gest.

684

ẹar să să usúcẹ bine/tim dẹ dẹo trei lunⁱ/după cúm erà scắrile dẹ putérniᵉ/și...ne [k] îi dắdẹa cu var//e gălẹátă dẹ var/cu bidinẹáua femẹⁱa și.../ne băgam î ia//cîn s-a useá bine/că dac-ō... te grăbéștⁱ/ca să-i dai úna peste álta/la [ɛ] mai [r] mai repẹde/dẹvine dẹ tráĝe casa de nu pos stă ia//îs tráĝe și țọálă/și...pă la noi nu să zîĉá maca sau ĉarĉaf înainte/țọálă-ⁱ ᶻĉa//foⁱiță dẹ lînă/foiță dẹ cîrpă/și trắĝᵉă//și nefind î [k] trăgîm cása/prinde un fel dẹ-a [ɛ] agrisiⁱére/și te-mbolnăvéștẹ//

[Deci nu e bine.]

nu ⁱe bine/treᵇⁱ s-o lașⁱ ĉel puțin...mai mul/șⁱ să usúĉe pămîntu-n ẹa bine//șⁱ pă úrmă...l likám pă josᵘ/a [?] nu ⁱerá... preșurⁱ/e rogojînă//

[Același]

ásta-i fîntína

săpăm/...depinde cum...să fáĉe și patrát/sâ fáĉe și rotundᵘ//depinde.../vrei să-l săi rotúnd/rotúnd îl săk/vrei să-l săi patrát/patrát îl săk//îl săiʰ/pînă dai dē ápă//ai da dẹ ápă/fie rotúnd fiⁱe patrát//lărĝimẹa di-un...métru pă métru/cam așa/mai mul n-árẹ/s-o hi áibă ĉeva/ᵘᵐ métru [k] cam métru pă métru//um métru dọozéș/cam așa//șⁱ mèrĝᵉ-acólọ/tráĝe unū pămînt cu gălẹata dẹasúpra/și únu sap-acólo/púne cu cazmaua-n...în gălẹátă/trắĝᵉ-afáră...//i-ardicăm dọọ.../î zîĉe fúrcă/fúrcă dẹ puțᵘ/și cúmpănă/așa să zîĉe la álẹa//și i-ō arídicăm p-aẹa-m piĉọárẹ-acólo/și... tra [k] să tráĝe mai ușorᵘ//an da dẹ ap-acólo/îi dăm ápă ĉel puțin...niș prẹa múltă/că pă úrmă dă pă dinafáră/că-i băgăm un tron dᵉ-ála dẹ lemn/cum e dẹa [k] la suprafáță//băgăm și únu-acólo în [k] la um métru șⁱ șaptezéĉⁱ//ie bun să avém dẹ-ála dē...dẹ túbur^{i}/da...la noi̯ nu pre̯a/răr/nu pre̯a să fáĉe̯ la noi̯//

[Același]

cî́nẹpa

to̯ámnă/tătícu să duĉá șî duĉá brănițắu̯/că̂ ave̯ám̟‿víte din ástea/b^{u}ọi̯/cai̯/să duĉ^{e}á de to̯ámna șî-l pregăte̯á/pune̯á fo̯árte muld‿gunói̯//șî pri [k] șî-l ará//șî prìmăvára/i̯arăș^{i} să duĉá și dăde̯á c-ọ boránă/dẹ-i̯ spărĝá co̯ája//stai̯ mặmi^{că}[1]//și-i̯ da o arătúră mai̯ în̟‿fáță/șî...ca să fíi̯‿bun dē semănát cî́nepa//că trebúe̯á s^{â}‿fí^{i}e un̟‿loc bun/afî́nát/péntru cî́nepă//o semănắ/ì‿pune̯á speri^{i}etór^{i} din ále̯a/că o mî́n̦cá fo̯árte mul^{t}‿vrắb^{i}ile̩/mai̯ ne trimete̯á ș^{î}‿pă noi̯ cî́ti̯odátă/mai̯ în̟‿jo̯ac-așá [!] să le ^{i}izgoním/cam așá...//

[Și pe urmă ?]

pé‿úrmă sĕ fḗĉá cî́nẹpa máre/ne duĉám la plivít/să n-o năpăde̯áscă burui̯énile/că creșt̯e̯á mícă/supțī́re dẹ t^{u}ot/nic^{i} máre crăco̯ásă să cre̯áscă nu i̯erá bíne/dar potrâviĉo̯ár-așá//șî ọ plive̯ám/pî́nă să coĉá i̯a//dùpă‿ĉé să coĉā́/ [ɛ] merĝám șî o smulĝám//o legám mânúș^{i} așá frùmós/o [k] le făĉám‿î căpíțe̯-așá supțír^{i}/di̯ trei̯‿pàtru mănúj‿din ále̯a-n̟‿lo [k] glúĝ^{i} așá/să uscá/șî după ásta o̯-aduĉám acásă/ș-o băte̯ám cu bắțu//pune̯ám p-o pe̯átr-așá/ș-o băte̯ám‿cu bắțu/c-um‿mai̯/făĉám mai̯ i̯espré//șâ dùpă‿ai̯ā merĝám cu i̯a lā gî́rlă/lā dója[2]/așá-i̯ spu^{me}/înáinte să ziĉá prinĉipésa/acúma îi̯ spúne dója//ș-o lăsám noi̯ ob‿zíle-n̟‿lac//merĝám...ĉé‿mai̯/i̯e^{r}á bucuríi̯a no̯ástră cî́n‿merĝám‿cu cî́nepa la lac//^{i}in...//șî...ca copí/ne scăldám acóle/făĉám bái̯e/șî sta ob‿zíle//și după áe̯a/merĝám i̯ar napói̯/șî o scote̯ám//o lăsám pe [k] o spălám fo̯árte bíne/frumós/o lăsám ă s^{î}‿să usúĉe̩ pe málu gî́rli/așá-n̟‿sus/o-n̟căr̯cám acásâ frumos în căruţă/ş-o aduĉam acasă//şi iarăş o puneam sî să usuĉe mai bine//şî după asta o scoteam în fiiecare zi la soare/aşa/treptat/cît puteam noi s-o lucrăm//şī din nou o băteam p-o piatră/aşa o băteam bine bine/întrĕ doo sulurⁱ aşa/şî d-acolea mama mea o lua la meliţă//ş-o meliţa/o zbiĉula bine bine dă rămînea fuioru frumos//să nu ma aivă beţile-alea//şī aşa-i făĉam pînă o termenam toată/noi asta să terminăm cu bățu//şî...cîn ne-aşezam iarna-n casă/de terminam du pă cîmp/făĉam clacă/mai noi între noi cîn nu răᵘuşam/mai făĉam clacă/ne adunam şapte op femei aşa/şī făĉam...ă clacă de ia/că [ɛ] întîi ō [k] după ĉe scăpa ea dă la meliţă/o periiam frumos//ō dădeam într-un darac/o periiam sî făĉam fuioare//ş-o puneam în furcă şî torĉam/de ᵘurzeală//că vream să faĉem î pînză/torĉam supţire//că vream să torĉin dē preşurⁱ/şî urzeală/mai groşĉor//că vroiam să faĉem saĉⁱ/torĉam pentru saĉⁱ/rămînea cîlţi-ēia/āia la saĉⁱ merĝᵉa//şâ...să lucra foarte frumos//iera-ntr-un timp/să lucra foarte frumoase costume din iin/iera ĉevā la modă//făĉa fustiţe dē cînepă de-asta/cînepă/cā după ĉe ⁱişa ea de la ţesu de-o ţeseam/ō dam lā...o băgam la apă/ş-o băteam şapte ob la rînd/o băteam pă peatră/şapte ob zile: o dam în apă/o scoteam să usca/iar o dam/iar o băteam cu maiu/de s-albea bine şⁱ să-mūia//şⁱ după aşa ne făĉam cămăş/costume/că dacă n-o băteam bine/ne zgîrîia de vai de mama noastră ĉe păţeam cu ia !//cu cînepa asta//că ia trebuea bine lucrată/mare atenţie //şî...cam aşa//

---

[1] Se adresează copilului de lîngă ea.

[2] Gheorghe Doja - comună vecină.

[Clacă cum se făcea ?]

vorbeam de ziua//mama ne trimetea:

"maică diseară faĉem clacă"/

"da mămică"//

ş-apăi ne trimetea/"te duj la cutare/la ţaţa leama/la fina/

la nása/la cumắtra/la vệcína"/şî i̯o mă ducấm şi le strigám/aşá cum mă-n̯văţá mămíca//şî venẹá sẹára pe la ᵘ̑opt/tọáte ne strînĝám //máma mẹa să-n̯grijá/pă tímpu̯-ọla atúnş fⁱ̑erbẹá porúm̯ la clácă// nu ca acúm/să fácă gògóşi/álte prăjitúrⁱ/porúm̯ fert/ásta să dădẹá //şi vin/că i̯erá/dim̯ păcátẹ i̯erá atúnj̯ vin//şî după ĉe torĉá un̯ fus dóo/le dam porúm̯ fert/ă pé̯ urm-avẹám múzică/jucá/care i̯erá̯u mai̯ tínerⁱ/da şî bătrî́ni//şî după ĉe bẹa o mọácă dóo dẹ vin/să lọa şi júca/de nu făĉá cî́nip-aẹa/cî́t kéř făĉá la cláĉⁱ//i̯erá frumós//

jî́pa teodóra
dẹ pátruzeşiob̯ de anⁱ

spun de sóţu meu̯/cum a murít

spun de sóţu meu̯/cum a murít//a foz̯ bolnáv/l-am căutát ᵓob̯ lunⁱ de zíle/şî a zăcút în̯ cásă/a venít gríp-aẹa rẹa/peste i̯el// şî cáre avẹá complicáţiⁱ̑ i/n-a mai̯ avút cum să scápe//şî-n tímpu grípi/l-ám̯ dúz̯ la spitál/şî-n tímpu grípi n-a putú̯ să mănî́nĉe dóo lunⁱ//şî a căpătát ázmă pă pⁱ̑ept/şî dē [k] n-a putú̯ să mănî́nĉe dóo lunⁱ absolúᵗ/şi i s-a slăbít ínima/s-a-ntór̯ şî cu vî́rfu̯-aşá cam în̯ sus//am adús médic la fáţa lócului̯/şâ mẹ-a spus că dacă nu áre voínţă să mănî́nĉe/a vru̯ să-i̯ fácă î̃jécţi/n-a putú̯ să le supórte/până mẹ-a spus [k] a vení̯ sanitáru/

zíĉe "nu vrẹa să mai̯ fácă nẹa dóre"//

dacă i̯ó̯ am̯ vẹní̯ şi ẹ-an̯ spus/

ĉe "túdoríţo/tu ai̯ vórbi̯ cū dóctu̯ru tău̯/să mă omórⁱ" zíĉe/ "lásă-mă să mor ẹo dẹ mọárte búnă/că nu...nú mai̯ fac in̯jécţilẹ-astẹa"//

nu lẹ-a mai̯ făcút//ş-a mai̯ trăí̯ după in̯jécţiilẹ-ástẹā...fă-

688

cúse dọar trei̯/şî mîṇcá aşá bíne/şî nọáptẹa ĉerẹá//şi i̯-a mers aşá bíne dóo luṇ^{i}/şi i̯ar din nou̯ nu a mai̯ mîṇcá^{t}/dar dóctọru i̯-a spus:

"dacă nu mănînĉ^{i}/în [ɛ] cînd...áre să ţi se úmfle mîịṇẹle şî picọárle/şi-n ĉiṇ zíle te cúreţ^{i}"//

i̯o nu prẹa am băgát aşá bíne la urék̂e/da el a ţinú mínte//şî kar lúna ásta i s-a-ntîmplát/că [ɛ] áre ánu/i s-a umflát î mîịṇele/picọár^{î}le/de marţ^{i} a-nĉepú/şî sîmbăṭă/la ^{u}óra nóo a fost mort//

şî dac-a murít/am kemá vecîn^{i}/să-l scálde//l-a pus în álbi^{i}e/ ṇtr-o álbi^{i}e máre/am încălzít ápă/a vẹní doi̯ ọámen^{i}/şî cu mine-mpreúnă/i̯o nu ma^{i} erám ẹó în stáre să pun mîna/dar...în sfîrşít/ọámeni̯-ei̯a l-a scăldát/i̯-am da dẹ-mbrăcămínte to ĉ-a avúd/ l-a-mbrăcá de la p^{i}éle/cu hai̯ne cárẹ lẹ-a avúd mai̯ búne/şi l-a-ntiṇs p-um pat/î [k] aiĉ îṇ cásă//şā pe úrmă s-au̯ dus/băi̯átu/cu rúde/ĉ-am avú/şî a comandá dẹ-a făcút uṇ sicríu̯/cuşĉúg/crúĉe/şī lẹ-a adús/a dọ́a zi//ş-a vẹní^{d} lúme/rúde/şi strii̯n^{i}/şî...cu flor/ cu lumînăr/cū tămîi̯e/ş-a bọĉít/cárẹ mai̯ dẹ cárẹ/-a plîṇs care cum s-a priĉepút aiĉ//şī l-an ţinú dọozeşīpàtru dẹ óre-ṇ cásă/dupā ā dọozeşipàtru dĕ óre/l-am duz lā...grọápă//

[L-aţi lăsat singur în casă ?]

nu//n-a fost î...^{î}n ástẹa dóozeşīpàtru dẹ ^{u}óre a foz númai̯ şî númai̯ cu lúme/pe lîṇgă el//

[Nu se lasă mortul singur ?]

nu//la noi̯ nu//

[De ce ?]

zíĉẹ că atúnĉa mai̯ stă şi i̯el cu mórtu/aşá ^{ză}...i̯ẹ ^{u}ọbiĉéi̯/ aşá-i̯ obiĉéi̯u dim bătrîn^{i} aşá am apucá de la părínţ^{i}//

[Pisica o închizi ?]

da//şî cum a murí/da ui̯tát c-am ui̯tát/aṇ scăpá^{d} diṇ vedére//

cum ⁱerá dẹ ⁱerá-n̯ cómă mórtu/dẹ trắĝé să mo̯áră c-așá-i̯ spúnem noi̯/cóm-am auzít e̯o/da e̯o bătrînéște mai̯ bíne vorbés/trắĝe să mo̯áră/așá zíĉem noi̯//șî m-am dus fúga ș-am în̯kís pisíĉile//le-am băgát îm pᵘod/ș-am pus o clap-acólo/șî n-a mai̯ ișí pînă după ĉe z [k] l-am îmormîntát//

[De ce ?]

zíĉe că să fáĉe strigói̯ mai̯că//

[Ai auzit ?]

da//

[Ai auzit vreo întîmplare ?]

așá am auzít//am aᵘuzít o-ntîmpláre//s-a-ntîmpláᵈ la noi̯ aĉí //úi̯te mai̯că/a murít ũ om l-a-mpușcát/alt om/șî a pus o rogojínă pă i̯el//pînă să vínă miliții̯éni/cum erá atúnĉa/sᵘoldáț/șăv dẹ pᵘost/a venít un̯ cî́i̯ne ș-a lin̯s din̯ sînĝil-ăla/dẹ undẹ l-a-mpușcát/jos aĉí-n ĉéntru//șî n-a ținú se̯ámă să omo̯áre cî́i̯nile/că dacă zíĉe că...dacă omo̯áră cî́i̯nilẹ mái̯că/șî-l bágă-n̯ gro̯ápă/nú mai̯ să fắĉă strigói̯//șî s-a făcú strîgói̯//șî vene̯á la báb-asta no̯apte̯a/ l-a văzú veĉíni/i̯o i̯erám mai̯ mícă/nu țiu̯ mínte/da-m povestéște máma me̯ä bíne//spúne c-așá ⁱe//șî [ɛ] vîne̯á la i̯a/dar așá i̯e/nu-i̯ minĉúnᶦ/că áre um băi̯át astăzᶦ caré l-a băgát îm pútina cu borș strigói̯u//intrá pă hᵘorn la i̯a/șî bába i spune̯á /"ăole̯o maríne/nu mă sperii̯á maríne/că i s [k] an̯ copilu"//șî într-úna din zile [k] i̯el vene̯á-mbrăcát în̯ alb/c-o pălărie álbă/șî nu vorbe̯á nu nimíc//și i̯-a lu̯a copilu/ave̯á un̯ copil dẹ doi̯ anișórᶦ//șî l-a lu̯a șî l-a băgát îm pútina cu borș//ái̯a i̯-a făcút-o//și i̯a s-a-n̯vățá/c-a durát așá șasẹ săptămînᶦ dẹ zile//ș-a-n̯vățát-o șî pă e̯a o áltă bábă//zî́ĉē..."fa mătușă păuno/e̯te ĉe să faĉᶦ: să omórᶦ cî́i̯nil-ăla/dizgro̯ápă mórtu șî bágă-l acólo"//șî n-ave̯a voe să dizgro̯ape mórtu/șᶦ s-a dus pă pitíș/ș-a făcút gro̯ápă/lîngă i̯el acólo/ș-a omorît cî́i̯nilẹ șî l-a băgát//şî zîĉẹ "să-i̯ pui̯ acólo..."[1]/şî-i̯ punẹá sẹára/o felíe dẹ pî́i̯ne/um͜ pahár de ápă/şî d [k] cî́nd îi̯ punẹá mî́ncárẹ-aşa/nu mai̯ intrá la[ɛ] nevástă-n͜ casă//bẹá͜ ápa/mî́ncá͜ pî́i̯nẹa/şî n-ó mai̯ kinui̯á͜ pă͜ ẹá//şî dᵉ-atúncă aşá a rămás/înkíde lúmẹa pisíĉi/păstrẹázá să nu íntre cî́inⁱ/cumvá pî́n͜ casă/că ma͜ ⁱe dẹ obiĉẹ́i̯/dẹ mai̯ ţíne bᵘoldéi̯ pî́n͜ casă/mai̯...ẹ!şî nu avém͜ vóe să íntre cî́i̯ni p-acólọ/să trẹácă pă su͜ mort/sau̯ pisica pă dẹasúpra/că zíĉe că să fáĉe strigói̯//

[Aceeaşi]

la ánu nou̯

lu̯am busui̯óg//şâ an͜ lu̯a͜ busui̯ógu̯-ăla/ş-an͜ dormí͜ cu i̯el în͜ sîn//şî m-an͜ culcát în lócu pópi//zîĉe că únde botẹază...zîcá mama mẹa/"culcă-tẹ-acólo mai̯că/să ves͜ pă ĉinẹ-oi̯ lu̯a"//da ẹo mẹ-a foz͜ ruşíne/că zîc "ē !"/da pî́n͜ la úrmă tăcám da făcám//an͜ tăcú/şî m-an͜ culcát în lócu undẹ-a sta͜ pópa/şî͜ cu busui̯ógu-m͜ buzúnar//dā drep͜ să spui̯ că n-am͜ visá͜ pă ĉinẹ-am lu̯at//ăltilẹ-am visát//ăltilẹ spunẹá că aşá-i̯/a visát kar adivărát pe ĉinẹ-a lu̯at éle//şî m-an͜ culcá şⁱ͜ i̯ọ cu gî́ndu/aşá cu ĉine vorbẹ́am ẹo/da n-am͜ visá͜ niş͜ p-ăla/niş͜ p-ăsta care l-an͜ lu̯at//i̯o ştiu̯ ?//

[Dar strachini puneaţi ?]

şî am pus şî străkinⁱ/dā ! punẹám şî străkinⁱ//le punẹám cu gúra-n͜ jos acólo/şî punẹám...punẹám nóu̯ă//sub͜ úna punẹám͜ î zahár/sub úna punẹám inél/sub álta punẹám͜ fọárfécă/sub álta punẹám͜ î banⁱ/cî͜ să fie bogát/punẹám sub álta cărbᵘúne/ā sub álta punẹám͜ î lingúră/batístă/ş-aşá mai̯ dẹpárte//şî ne da pă tọatẹ-afáră/şî ...cu băi̯eţⁱ amestecáţⁱ ⁱerám/fată şî băẹat/fată şî băẹat//şî cînd vinẹám noḭ dî la-ntunéric dẹ-acólo din sálă/şî ne ducấm trăĝám/fiecàre punẹá^{m}‿mîna pă ō strákină/şî ridicám//"ằ ! ḭó‿an‿tram cărbúne"/"gáta !"/zî́câu̯ că ḭo négru l-ẹau̯/tăĉ^{i}úne/ţigán//

---

[1] Subiectul înghite.

álta a traz‿zácăr/"ō !" ^{z}ĉẹ "ḭo îl‿l-ẹau̯ dúlĉe ca zahăru"// şî...da nu ştu cum a făcút/că ḭo núma c^{î}ărbúnẹ-an‿tras//şî...ḭe drep‿c-aşá ḭe/ḭó‿l-an̯‿lu̯a‿cam ọákeş//da ọákeş aşá cum erá/^{i}erá bíne dacă trăẹá// ş-aşá să proĉedá/ş^{î}‿petreĉám bínẹ-atúnĉa/ne distrám bíne noḭ cu străkínile pẹ-atúnĉ^{e}a//

[Aceeaşi]

făĉám un̯‿caloẹán ş-o caloeníţă

vẹnẹá la şasé‿săptămîn dúpă paşte/strînĝẹan̯‿cójilẹ-àlẹa o [k] dé ^{u}o^{u}o róşi/ca să gătím caloḭánu//ă ! că dẹ-abẹá aşteptám şî caloḭánu//ĉe frumós erá ! ş^{î}‿cu caloẹánu̯//la şasé‿săptămîn^{i} făĉám aşá dẹ pămî́n/nẹ-adunám ĉin̟‿şase féte/-mbrăcám ọ fátă dintre noḭ p^{u}ópă//ála‿lọa acólo un̯‿cajmér în̟‿spáte/cu crétă/semná/şí-ḭ dam o cánă dẹ-áẹa aşá cu...ca cădélniţa/cum̟‿faĉe pópa/şî noḭ de! ziĉám//punẹám ^{a}cólo cărbún/tămî́ḭe/...şî gătẹám bíne/făĉám un̯‿caloẹán ş-o caloeníţă/pâ‿o scî́ndură//şî le [k] o lu̯am îm‿bráţẹ-aşá/ şî plînĝẹám ! ziĉám...plînĝẹám caloẹánu//vres^{i}‿să vă spunem cun̟‿ziĉám ?[1] ui̯te an̟‿să spun//ziĉám aşá:

neḭcă ḭene caloḭene[2]/

şi ziĉám/

dẹskide portíţele
să cúrgă plo^{i}íţele...//

că nu ştu cun̟‿să potrîvẹá-n̟‿vrémẹ-àẹa/că nu prẹa plou̯á//şî lumẹa ne da aténţḭe/că ziĉá câ‿dacâ plîn̂ĝẹn‿noḭ caloḭánu/áre să plóo//

---

[1] Anchetatorul dă din cap aprobativ.

[2] Informatoarea cîntă.

692

ne duĉan/l-îngropam/punȩam pămîm pă ịel/vịnȩam acasă/şî...ne prăja mama cîtị-ō cratiţă dȩ ᵘoo//zîĉă că-ị ţarîna/că toate duĉan cîtị-ŭ ᵘoụ//şî strînĝam aeolo/şaptȩ ob zeĉe ᵘoo/cu pîịne/cu mămăligă/cu ĉ-avȩam noị//şi mîncam de rupȩam pămîntu/ᵘoulȩ-alȩa prăjîte/ţărîna ⁱera//

şî după aȩa ne vorbȩam/"ȩa fa ! ĉ-aduş tu ?//joị ne găsim lā...pomana asta"/marţȩa era caloȩanu//

aȩa "ịo aduc untura"/aȩa "aduc ᵘoọ"/altā "brînză"/alta...//şî făĉam plăĉintă//plăĉintă/gogoşⁱ/făĉan limonată/că nu ne lăsa părinţi noştri să...bem vin/că ziĉă că...ne-mbătăn/ȩ ![ɛ]nu ca acuma/āltă distracţie văd că-ị azⁱ//şî petreĉᵉam împreună ş-atunĉ//

şî după aȩa/ă venȩa/poftȩan şî băịeţ cu noị//şī aduĉă cîtị-un patifon/şî după ĉe făĉam noị mas-asta frumoasă-ntre noị/ne lụam şî jucam/petreĉam/pînă sȩara//şî...işam între tim/şi ne ᵘudam cu apă/că ziĉan câ să ploo//lụan cîtȩ-o cărămidă nᵘoụă/o băgam îm puţ/şî sfîrîịa acolo-m puţ/ˢĉan că să ploo//pîndȩam maịcă cîn vinȩa olarⁱ d-eịa şî strîgă "oalȩ" pă drum/furan cîtȩ-o oală noo ş-o băgam în fîntînă/acolo-m pus să ploo//aşa făĉam pă timpụ-ala/...cu caleȩanu cu pămînt//

[Aceeaşi]

avȩam ᵘoị dị-un lapte

primăvara/după ĉe lē nţărcam/cam după sfîntu gorg-aşa le scotȩar noị la...la ⁱizlaz//şî venȩa ĉⁱobanu şî scriⁱa ᵘoilȩ/la fiecare//şî le dădȩam pă mălaị/ne lụa cîte ĉinj leị dȩ ụaịe/şî cîtȩ-o dublă dȩ mălaị//pă vară//le strînĝa acolo la...în islaz/le-nţărca/ne da mịeị-acasă/şî...ţinȩan toată vara neⁱi p-acasă//şî după aȩa/făĉa [k] trăĝa sᵘorţ/şⁱ cîn ne vinȩa rîndu lụan láptelẹ//la cîte paịșpe ĉịnșpe zile/dèpínde după cît ̄î...cîte oị aveá^{m}//țiụ mínte/c-aveạṇ ș^{i} eo p-atúnĉ/așá țin ịo mínte/aveám ^{u}oị dị-uṇ lápte/așá/ĉe țiụ maị mínte [k] maị binẹ-așà//șî lụam întódẹaúnă sẹára//carẹ-aveá doosprezeĉe ^{u}oị/lụa dimínẹața/că ișá lápte maị mult//carẹ-aveá șase/lụa la dóoșpẹ/ișá maị puțín//... șî carẹ-aveá ^{u}opt/lụa sẹára//șî duĉám mîncáre la ĉabán/né făĉám mîncáre/lụam cîtị-o căldáre sau ^{h}zîrdắụ/șî vinẹaṇ cu láptelẹ dẹ-acólo//îị dàm kag/l-înkegám/...punẹám cáșu la zăgîrnă/îl s...

[Cum făceai brînza ?]

uitáț^{i}/după ĉe-ị dam kág/ịel să-nkegá//șî cîṇ să-nkegá ịel/ lụam o língură din áĉẹa dẹ lemṇ/șî dam prin ịel/ca sâ să strîngă/ l-amestecám//ș^{i} ịel vịnẹá ș^{î} să strîng^{e}a/zéru-ṇ sus/șî láptile la fun^{d}//ș-ápâị ne spălaṃ frumós pă mîịn^{i}/cu ápă cu săpún/șî strînĝám cáșu așá/-l cocoloșám /să făĉá ịel uṇ kag tot//șî după áĉẹa-l punẹám î̃ zăgîrnă/șî-l [ɛ]băgám într-ō crintă-ị spunem noị// șî punẹám o pẹátră pă ^{i}el/să scurĝá nu-l lăsám binẹ-așa s^{î} să scurĝî kar tarè/âl desfăĉám/îl tăẹaṇ cu cuțitu/-l punẹám feliị/ șî-l punẹáṇ la pútină/ș^{î} punẹaṇ sáre/ŭ rîṇ dị sáre/ŭ rîṇ dẹ caș ...//șî ișá fọárte bun//zéru-l ferbẹaṃ/făĉám ^{u}urdă maịcă//

[Cum ?]

ferbẹám zéru/șî...pînă...dam c-o língură de lemn așá/ă pe la fuṇ/să nu se lipẹáscă/ș^{î} cîṇ să ridicá dẹasúpra/plutá/^{u}urda/ imedịát o dam jos//șî o punẹám la săculéț/o [k] ș-ō ridicám/o punẹám într-um par/^{s} să scurĝá//ịar o punẹaṇ la pẹátră/șî...o scotẹám dẹ-acólo/șî́ o mîncám/fọárte bună ^{i}erá la cîm cu ĉ^{e}ápă//

[Aceeași]

839. VALEA CIORII

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: CB

múltę am̄ păţít i̯o

[Vrei să ne povesteşti o întîmplare de cînd erai dumneata tînăr ?]

nu ştⁱu cum sậ spui̯/...ậ ĩ‿áltă comúnậ/s-a-ntîmplát ō...um‿pᵘotropᵘópᶜ .../a vẹní‿sä i̯a dréptu la um‿pu̯ópă dⁱi̯...pu̯opíi̯ẹ/ştíi̯ ?//ˢ‿să-l dẹa afáră dim‿bisérịcậ//şî cînd a vịnít/ş‿ᵉ-a lu̯a‿drépturlẹ.../pópá‿a avútᶜ...dᵘọi̯ ficⁱórⁱ// ă cum să spui̯/studiⁱénţⁱ//ĉẹ́ s-a gîndít i̯ei̯/"dacậ potrọpᵘópu̯"/-a vení‿cu trăsúra//"i̯-a lu̯a‿dréptu lú‿táta/să-n̄ [k] şî nọi̯ să-i̯ lu̯on‿zilílẹ"//şî́‿i̯-a ţînú‿cálẹa-m̄‿pădúre/l-a lẹgá‿la u̯ók pă...vizitíu̯/ş‿pă potrọpᵘób‿l-a-mpuşcát//şî‿ậ...între tímp-òsta.../a fost ĩ‿ắltă comúnậ//între tìmp-ósta/ĉé să-ntîmplă ?//...i̯-a adunát/cậ‿nú i̯erá-n‿sécţiⁱa nọástʳă /i̯erã‿ắltă séctíẹ//a adunáʼ‿şí fịĉⁱóri pópī/...şậ‿î [ɛ] nẹámurli d-áli pópi̯/i̯-a adunátᶜ/ca să...vázâ cárẹ-a făcú‿fắptá/‿crím̋a//cárẹ‿l-a-mpuşcát/pă potropᵘóᵖ//în‿sfîrşítᶜ/nìĉⁱ-únu nu vrẹa să spúi̯ẹ//şî dⁱe... [k] dîntr-ọ mi̋că greşál-/adícậ nú greşálă.../u̯ō...fápt-a mẹa cárẹ-an‿cunoscút-ọ d-acắsậ//un nẹam aˡ‿mⁱéu̯ cárẹ-a făcúᵈ‿la zmịrna o prostíi̯e/şī ⁱála mi̯-a spus cun‿s-a-ntîmplá‿cu i̯él//tot aşá‿a ọmorâ‿pŏ‿úǹi/...şī́ cîn‿să culcá/să pú [ɛ] nẹá mórtu pă i̯el//şî nu avẹá astîmpî́r dậ loc//şî i̯o cîn‿m-an‿duş̄...de la pᵘóstu mi̯ěu̯ la pᵘóstu undi făĉá ĉerĉetắrⁱli̯/...m-ã‿ui̯tát/i̯erá aşá ō cúrte lúngă//şî i̯erá mai̯ múlţⁱ...u̯áminⁱ acólᵘọ//u̯únù/...dintrẹ́‿i̯ẹi̯ să punẹá jos/aprindẹá ţigárẹa/trăĝá dóo fúmurⁱ/o

---

[1] Intîmplarea povestită s-a petrecut în timp ce informatorul îşi făcea stagiul militar (la jandarmi).

zvîrlẹá/sạ mutá/parcâ sạ punẹá ĉèvá pă i̯ĕl//să mutā...//i̯ō...pă m [k] i̯o an̯ stát/am aştẹptaᵗ ca sạ mă kéme să dau̯ u ari̯státu-m primíri̯/pă késtiⁱe că...i̯erá-n̯ ĉerĉetắrⁱ//şî nu putẹán̯ să íntru i̯o pi̯ştẹ i̯ẹi̯//ş-án̯ stát/an̯ stát/i̯o mŏ ui̯tán̯ la i̯éi̯ acóló la o̯ámen-ẹ́ẹa/úni sta linişti̯sⁱ/s-aduná doi̯ trei̯/sta di̯ vᵘórbă//únu să mutá merḗᵘ//cînd i̯ése um̯ plutọni̯ér afáră şî-l întrèb/

"dạ ĉé-i̯ ai̯iĉa ?"

zíĉe "ⁱ̂ăẹa cu potropópu"/ˢĉẹ "cáre l-a o̯mᵘọrít"//

"şî l-az dibăĉíᵈ ?""

"nú"//

zig "dú-te şî i̯a-l p-ăla di̯ cólọ//că ắla-i̯ cu fáptạ"//

şî l-a băgát înắu̯n̯trụ//şî i̯-a spus/"spúnẹ adi̯vắru/că tú i̯eşṭⁱ//pentru că-l scái̯k şí pă frát-tu"/cạ i̯ei̯ i̯i̯ lu̯ásẹ p-amîndói̯/"şî-l scai̯ şí pă frát-tụ//şî...o să faˢ...ĉinĉ anⁱ"/c-aşá i̯erá...crímà/pă vremúrⁱ/ĉínĉⁱ-anⁱ//ş-o greşálă dacă făĉái̯/sạ mă ⁱertáṭⁱ.../nu ştịu/s-o zig ? n-ó zic//n-ó zic//n-o zicⁱ̂ [1] //dacă greşái̯ c-o fátạ márẹ/tó ĉínĉⁱ-anⁱ lu̯ái̯//tot î...crímă săsocotẹá//aşá i̯erá atúnĉⁱ//i̯ertáţi-mă c-an̯ spuz vòrb-ástạ//

şî ă...l-a dibắĉi dᵘómne/-n̯ cîtevá minútẹ//şi imedẹ́at a viní ş.../doi̯ i majúrⁱ i̯erá/acᵘólọ/plutọnⁱérⁱ//i̯ése şî mă-ntrẹábă afáră/cạ di ĉé/şî dẹ ún̯ l-án̯ cunoscút i̯o ? că ásta-i̯ cu fápta ?//

"i̯óte dⁱe un̯ l-an̯ cunoscút: an̯ ştiú d-acásâ/dî la un nẹam carẹ-a păţít...o faptà/şî ắla-n̯ spunẹá//ⁱ̂ăla n-á putú să mai̯ do̯ármĕ-n̯ casạ"//únu neculái̯ cartabóş/neculái̯i̯ mírĉạ//a ọmorî pŏ únù/şî i̯el aşá [2] dormẹa no̯aptẹa/cú capu pă...pă gárḍ//i̯el în̯ cás sⁱ̂ să băĝe-m̯ plápumă mú putẹá//nú putᵉᵃ//ş-aşá că...ástạ-i̯ úna din întîmplárili/caré lẹ-äm...văzúd/lẹ-äm păţít//

---

[1] Informatorul ezită să continue, dar o face la insistenţele celor de faţă (în afara anchetatorilor, asistau şi cîţiva consăteni)

[2] Gest: apleacă capul, sugerînd poziţia incomodă în care dormea cel despre care povesteşte.

696

[Îți mai amintești vreo altă întîmplare, să ne-o povestești?]

^{a}șá pî̃ [k] múltẹ am̄ pățít i̯o/da nu șt^{i}u dacặ [!] lẹ mai̯ adúc amíntẹ//

[Într-o] nọắptĕ...ne culcásem îm‿post//șî̃‿ne pominím̄...nọáptẹa/că viní̯ úmu bătút //șắfu dẹ pos^{t}‿ĉé spúnẹ ?-avẹā...%i̯ō...mă lu̯áse núma pentru cî́teva zilí̯‿la póstu lui̯//

zîĉi "i̯á-mbrăcați-vă/șî ducêți-vă/să-i̯ aducês^{i}‿p-ắẹa !"//

cîn‿nẹ-an‿dus acólọ să-i̯ adúcẹm.../i̯ắllàntu cárẹ-a fos‿cu minẹ//a puz‿bai̯ónetá‿la ármâ/șî zíĉe "-n númẹlé‿légi sînteți̯ ari̯stáț^{i} !"/ắi̯a bes^{i}‿t^{u}óț^{i}/cu săkili-m‿mînặ//da i̯o ĉé-i̯ spúi̯ ?// noi̯‿i̯eram dói̯/șî̃-ắi̯á‿i̯erā dóozèj‿dẹ ^{inși}//

"măi̯ próstulẹ !" ^{zic}//"ĉé spui̯ tu că‿st‿arẹstáz^{i} ? n-a fặcú‿crímă/nu nimíc//lásặ u̯ámini̯ !//că di̯pă cum am înțel^{i}és/ắla-i̯ v^{i}i̯novát "/cárẹ-a vini̯‿bătút acólọ/da i̯o^{u}...ca să po‿sặ-i̯ zmúl^{c}‿pă i̯éi̯//zic "ăla-i̯ v^{i}ẹnovát !"//

păi̯ zîĉē..."dá dómnẹ !"t^{u}óț^{i}//s-a‿adúná‿pắ lîngặ mini/cîn‿a auzí‿vòrb-ástạ//

"hai̯ dómnẹ cu minẹ-acolé/futû-i̯ î̃‿mámă !" zi^{c}/p-ắla//

șî i̯-an‿dus cu vòrb-ástạ//cîn‿ẹ-an‿dus acól^{u}o/șắfu dọắr a da‿drúmu lā beĉ^{i}/șî̂‿i̯-a băgá‿cụ [!] grămáda//

dā i̯ei̯ ĉé spúnẹ/sêe "ai̯ văzú‿ho^{z}‿mặ/^{fu}tu-l în mámă !"/zíĉe "nẹ-a‿adús cu minê^{i}un/ nẹ-a băgá‿la beĉ"//cắ‿àlfél‿î nú putẹạn‿sặ-i̯ du^{c}/cặ [ɛ] ^{i}erá cu săkili tu̯oț^{i} î̃‿mînă !//

moi̯sẹ i̯ácov, de botéz ^{i}este i̯aco^{v}‿
^{j}‿dē [ɛ] famíliẹ-i̯ moi̯sẹ
născút‿ā...din nóo‿sútẹ patrụ

---

[1] Se oprește magnetofonul cîteva secunde, pîna își amintește informatorul întîmplarea.

a mîn̯cá‿mî́n̯zu

sâ spui̯ i̯o úna frumǫ́asă//m-an‿dus cu cái la i̯árbă/i̯erám băicándrù/...ști̯ cā [r] ca ĉín̯‿să spu^{i}‿i̯o ?//vō pái̯șpe an^{i} [ɛ] trèi̯șpe/pái̯șpe̯/ĉín̯șpé‿an^{ŭ}/cam așá//șî m-a^{n}‿dus cu únu górge̯ rúsu d-a^{i}ĭé^{i}//i̯erám mai̯ múlz^{i}‿băi̯és/pă vále̯a ê^{i}óri/la c^{u}ótu lu comán// șî nǫáptea ne jucám pînă tîrzi^{s}u̯ór//i̯apa cáre̯-an‿dat-o la áldi̯ moș olcán //áe̯a//în̯‿fătáse̯ u^{m}‿mîn̯zișór bún/frumós//șî ĉé̯ m-an̯‿gî́ndit i̯e ? să le^{g}‿mîn̯zù...cu̯-o fúne̯-așá cā îm‿pát-òla[2] de̯ lūn̯gă/ ș‿s-o leg d^{i}i̯ piĉór//ș-a ve̯ni‿nǫápte̯a lúpu/ș-a mîn̯cá‿mîn̯zu/l-a trînti‿jo^{z}‿lîn̯gă noi̯/șî n-an̯‿știú‿dûlóc//cîn‿ne̯-an̯‿sculá‿dimine̯áța.../mîn̯zu mórt/șî̯ noi̯‿i...//șî i̯ō/dǫar‿â i̯ó n-am murít/‿ta mî^{s}n̯zu... [!]//

[Același]

a-ñebuní‿do^{mne}

ave̯ám un om acólo̯-n̯‿comúnă/únde̯ i̯erám e̯o/...șî tá-su lui̯ fusése̯ peliván/...da șî i̯el^{î}...^{i}erá...voi̯níc //măróṣa^{n}[3] //acúmā... i̯ō m-am purtá‿bíne̯ cu ĉetățéni̯//între tímpu pînă să mă duk‿i̯o .../pā̯ ^{î}ásta...l-adusése la post// ṣáfu di̯ pos‿cáre fusése̯ p-atúnĉa/^{l}-a adú^{z}‿la post//șî dacă̯‿l-a adús/hai̯ să-l bage-ntr-un̯‿grajd//cun̯ să spu^{i}‿i̯ō‿i̯erá [k] să dés̑kide̯a doo̯ uș^{î}//î́ăla n-á vru‿să íntre/că i̯erā...putérni^{c}//a puz‿mîi̯nile-n̯ stîlpi ^{u}úș^{i}i̯/șî n-á vru‿să ^{i}íntre//ṣáfu de̯ pós^{t}/ĉé facē ? i̯a carabína/șî-i̯ dă vo cîte̯vá dipă ê^{e}áfă//a rup‿ș‿carabína̯/ăl-a căzú‿jos^{î}//ș l-a tîrît înău̯úntru//n-a fo^{z}‿nimic/ălá a ținú‿mínt^{i}e[4] //ăla‿a ținú‿mínt^{i}e//

---

[1] Se adresează gazdei.
[2] Gest: arată patul dintr-o cameră vecină.
[3] Se adresează gazdei.
[4] Informatorul își drege glasul.

698

ĉé să-ṇtî́mplă dómnẹ ?//întrẹ tìmp-óstā.../a viní̯ vrémẹa... dí̯...a-nnẹbuní́t ắlạ//m-a trimé^{s} şéfu d^{i}i̯ pos^{t} odátă/ĉe "i̯á ádu-l la p^{u}oz mă"/că ví̯nisē hí̯-sa/şî l-ā reclamá^{t}//mă du la i̯el/

"măi̯ moş i̯ọáne ! te kámă şắfu d^{i}ẹ pos^{t}"//

"mér dómnu i̯áco^{v} !"

"mérĝ^{i} ?" mérĝẹ́//i̯erá puţíṇ cam pilí^{t}/ş-avẹá ţorọcópcă-ṇ cásâ//i̯o proz m-aṇ lọa dipă ^{i}el/am ^{i}intrát îṇ cásă/dā a fost om cu^{n}săcádẹ/cấ m-am purtá cunsăcádẹ/dacă mă purtán răṷ u/...o păţẹ́aṇ cu i̯el//intru-ṇ casă dipă i̯ĕl//scṷátē...sticắla/şî-n dā̆...cîtevá păhărúţẹ/şî bẹ́aṷ cu i̯el...//ş-a mérs ómu cu minẹ//îl duc ac^{u}ólo/-l l-ẹa şắfu niţél la repẹzẹ́ală/nu ş ĉé//i̯-a da drúmu//n-á durá dóo trei̯ zilè/ş-a-ñebuní do^{mne}//ǰandáru c^{g}áre ^{i}erá cu minẹ la post[1]/...i să...strî̀case bocáṇĉi̯/să fărîmásẹ//

"mă" zig "dắ-i̯ şî tu la gardíş^{t} !" să dúcạ gardíşti cu i̯ei̯.../să îi̯ ri̯ẹpáre/...şáde lî́ngă ĉizmár ac^{u}ólọ/ş p-ó^{r}mắ víne cu i̯éi̯//

ĉe "mắ/gíne zî́ĉ^{i} !"//

aşá a făcút^{u}//pînă să v^{i}íi̯ē gardíşti cu bocáṇĉi/a ví̯ni n^{i}ebúnu//[1] ...făĉ^{e}a la uşâ//

[Da, da !][2]

da i̯ō...

[Ocupat !][3]

ẹóte ![4] /da i̯o ĉé spui̯ ? zi^{g} "măi̯ antọ́ane ! scṷál c-a vínit ắẹa/cu bocánĉi mạ !"//

cî́ṇ să scṷálâ/dẹskídẹ úşa/...atî́ta a zis "hấi̯[5] ! moş cazácu!"//a ru^{p}t-o dí̯ fúgă pă úş/ş s-a dus/pă úşilẹ-ắlilánţẹ//i̯o aṇ rămás síngur acoló-şa/aṇ luá ş-i̯o repídẹ ármă míní/şî-i̯ spui̯

---

[1] Gest: ciocăneşte în uşă.

[2] Replica aparţine unui consătean care asistă.

[3] Întrerupe gazda.

[4] Informatorul se referă la glumele celor care-l întrerup.

[5] Interjecţie pronunţată de informator în timp ce inspiră.

"moş ịoane ! să nu tẹ-apropiị că t^{i}e-mpuş^{c} !"//

^{s}ĉe "n-a^{n} nimi cu tine"/n-a spu^{z} do^{mne}//"n-am nimi cu tini/ cu vasile am !"//

a auzi şăfu di post/aprindẹ lampa/vin^{i}ẹ//cîn vini şăfu dị post/...rîdẹa şăfu să mọară/

^{s}ĉẹ "cum mă^{i} vasile ?" zîĉẹ "tu aị părăsi^{t} p^{u}ostu ? aị rupt-o d^{i}ị fugă ?" ^{s}ĉe//

"p^{i} ĉe ^{i}eran să fa domne ? că" zîĉe "ăsta [!] are necas pă minẹ" [!]//

îl l-ẹa să-l bagẹ-ntr-o cameră//ịo ĉẹ-ị spuị şăfuluị ?

"domle şăf ! ĝ^{e}amurlẹ-astẹa să dăskidẹ//ịese p-acolọ să ^{d}uĉe-m bucătăriịẹ peste copiị/ţị-omọară copii"//

ĉẹ "ginẹ zîj^{i} mă/ịa ai să-l le^{c}găm"//

şî l-an scos sâ-l legăm//mergîndă.../acolẹa[1] era...patu /jandaru stătẹa lîngă pat/ăla carẹ spu^{i} ịo//stătẹa aşa lîngă pat[2]//şî...merĝa şăfu dị post înaintị cu lampa/şî arẹstatu dipă şăf/şî ịo dipă ịăla/dipă nẹbun//cînd ajunĝe dreb jandar^{m} ăla şî cînd îị dă ọ palmă/îl dă [...][3] aşa-m pat//

"ş tu n-aị da niịẹ !" şîĉẹ//da da !//

[Acelaşi]

asta-ị a cînipi

făĉ^{e}aị ogoru/...semănai/...o...lăsaị de s [k] creştẹa/o priviai/s^{ă} fii curată//să făĉa mare/să coĉa/o zmulĝ^{e}am/o duĉan lă...gîrlă la t [k] o legam/o zmulĝan/ş^{i}-o făĉam...znokişor^{i} miĉ^{i} aşa/

---

[1] Gest: arată spre sobă.

[2] Informatorul se ridică în picioare.

[3] Un cuvînt neclar, datorită zgomotului pe care-l face microfonul lovit din greşeală de informator.

700

și-o duĉan la tokitoare/noi [k] așa să zîĉe/la tokitoare//o făĉam...să zîĉa că să faĉē...tokitoare/așa-i zîĉam ^{noi}//o tokam/o lăsam î o săptămînâ/o scoteam/o spălam gine-n gîrlâ/o âduĉam acasă/ș-o băgan la melițâ//âveam o melițâ carē.../iera o meliță de [ɛ]bătea așa: o limbă pîn^{tre} ^{astea}//ș-o melițam/...^{șî} băteam așa gini de aea/ș-u făĉam lînâ bunâ//ș^{i}-o dan la darac/aveam șî darac/la urmâ//ș^{i}-o dărăĉ^{e}am/și-o făĉan caie^{r}/...șî dîn caier... torĉam//puneam în furcă/șî torĉam//făĉ^{e}am ^{u}urzeală dē...făĉam șî ...di cămăș^{i}/făĉan șî di ĉarșafur^{i}/făĉan șî di perne...//la urmă punean ră [k] șî urzeală făĉam/șî băta^{i}e făĉam//șî ĉe urze^{ște} ! ș ĉe baț^{i}...//șî ur^{z}ean/șî făĉam...pă pat/ĉarșafur/perne/plăpîi^{n}/ șî cămăș^{i} an făcut//înainte să făĉa cămăș^{i}/de cîni^{pâ}//ș-asta-i a cînipi/ ʾda//

iuana ĉe lungu
șaizèșîĉinj^{i} de an^{i}

porcu

îl tăiim/îl pîrlim/îl spălăm/frumos/îi dăm așa cu puțină sare/îl lasă puțin așa/â pune un sac pă iel/de iel...să-nmoaie/jeg-ola/c-are un jec ^{pă} ^{iel}//șî la ^{u}urmâ...ia sac-ola di pă iel/că iel îi [k] abur^{i}ește/că-i i...cald//după ĉē âî scoatî [k] îi ia sacu di pă iel/îl ea cu cuți^{tu}//șî-î...îl curăț-așa gine/șî iar îl ea la spălat...//dipă spalat/îl taie pă skinare-așa frumos îi scuate slăninile-așa/una-ntr-o parte ș-una-ntr-o parte.../până lă...burtă colo/ș p-ailantâ//dipă aia-i ia șîru skinări//îi ia capu-ntăi...//dipă aea-i ia...șîru skinări dă la cuadă/cu top^{u}oru/scuate ē [k] top^{u}oru...//dipă aea-i iă.../scoate mațîli

---

[1] Gest.

dĭ i̯ēl/frumós/le púnem ûntr-o copáⁱe ĉevá/nⁱe duĉím dẹopártẹ/le dĭşertắm...//kẹ i̯el árẹ...şî bắrdăhan/şî máţîli-ncărcátẹ//şî búrt-áẹa o deskícăm aşá/ô scuturắm/ô spălắm...//sî le dắm...àfárậ//po úrmâ lẹ-aduĉém/pórcu-l bắgăm î...îl bắgăm într-ọ...crám-acólọ/-ntr-o odắi̯e/şî-l púnim î...grămádă...//ˢ fáĉẹm pomána/c-aşá să ziĉí/s fáĉịm pomána pᵘórculúi̯//púnen s fáĉem mînĉárẹ//ᵗc-àven vin sâ bᵉem bᵉém/fáĉẹm pománă/mîncắm/dípă áẹa mérĝẹ la peĉít/şî peĉím...cárnẹa pórcuˡᵘⁱ//o luọn la peĉít/cúrăţâ u̯asili̯/cúrăţâ tot.../cárnẹa dẹopárte/u̯asili dẹopárte/slănina dẹopártẹ//máţile le curăţắm/búrta o curăţăn gínẹ...//dípă áẹa...lẹ púnim ...sús/mai̯ stă o zi doᵘo/vínẹ [ɛ] crăĉi̯únu/trebúẹ să lē umplén//fáĉen trandafírⁱ/fáĉẹn gîlbáşⁱ.../fáĉẹn tóbâ/fáĉeᵐ li̯mbrembúş/límber [!]· că nu po să zic de dínţi [!] néi̯//limberbúj dẹ-éla [!]//şî ásta mái̯că//dẹ-acólẹā...víni̯ crăĉúnu şî...fi̯érbeⁿ şî mîncắm//

[Aceeaşi]

fac săpún mai̯că

[Cum se face săpunul ?]

cum să fáĉẹ săpúnu ? ᵉótẹ...//i̯au sódă/...un kíl/dóo/cîtă grăsímẹ am.../şî-l pui̯ lā...în ĉᵉaᵘún îⁿ.../la foc/...şî fíerb cú ápâ.../dĭ plu̯ái̯ẹ.../ápă dẹ puţᵘ/dẹ zăpádă/cînd i zăpádă...//şî tokésc ī.../pui̯ acᵘólō...grăsímẹa/ş-o tokésᶜ//şî sóda o tokésc ĩ alt [ɛ]ĉevá dẹopártẹ//că mai̯ gíne-l brodésc aşá//i̯o tokésc aiĉ//aiĉa am grăsími̯/pọate...mai̯ puţínâ mai̯ múltâ nú ştⁱu//da i̯o pui̯ dẹ-äiĉⁱ/pui̯ s [ɛ]sód-aşá/cîtâ crez ᵉo//am puz niţícâ.../mai̯ stau̯/ó mai̯ méstic/mai̯ îl hérb/să víden/cînd îl văz ẹo că s-a făcút ...cum să fáĉẹ u̯úrdá lā...dĭ ⁱésẹ dẹasúpra/atúnĉe zig:

702

"mă-i̯ gáta/nú-i̯ mai̯ pui̯...sọ́dâ//i̯ gáta săpúnu̯"//ș-ạ́ẹá e//ca să nu-i̯ pui̯ [k] i̯e așá am pomi̯nít/nu pos sâ-i̯ pui̯ ọdátặ...șî sóda șî...grăsimẹa tod grămád-amestẹcátặ/nú !//da i̯o pui̯ grăsimẹa/o tokés/șî pui̯ gră [k] ásta/sódâ cîte puțín-așá//cîte puțín/cîte puțín/cîte puțínâ/pînă-l văs că s-a făcú^{t}//dacă s-a făcút.../gátạ// [...]

[Cînd tai săpunul, ce rămîne pe fundul cazanului ?]

trîńĉ^{i}/i̯ẹsẹ trîńĉ^{i}/ĉẹ a fost urítâ...ī...ac^{u}olō/în grăsimẹ-ạ́ẹa/că mái̯ adún^{i}/dẹ pîn cratíțặ ĉe-i̯ mai̯ ars/ĉe-^{i} mai̯ ạ́ẹä/s-adúnặ múltâ uriĉ^{i}úne/șî rămîne la fund a^{ea}//șî ạ́ẹa ó dái̯ încoló/nu ^{i}i̯ búnặ ạ́ẹa//

[Nu e bună la nimic ?]

ạ́ẹa la pr^{i}éșur^{i} așá/da nú-i̯ búnặ/înẹácă/nu éste bu^{nă}//

[Aceeași]

dẹ do^{u}o or^{i} i̯-ā spar casą

veĉínu̯-a fost â...în casă/s-a culcát/șî cai̯ i̯-avẹa-n c^{u}oșar/avẹá doi̯ cai̯ bun^{i}/...șî nọáptẹa pî la nézu nópțī-audẹ-ặșặ: hodorọnc^{u}/hodorọn^{c}.../ș cîi̯nilí lătrînd^{â}//da i̯el zîĉẹ "zîșt !" â zis că-i̯ pisícạ/"ĉé [ɛ] cátặ pisic-ạ̀ẹa de hodoroĝẹștẹ p-acolọ?"//șî...a ișît afárặ/îi̯ zîĉẹ nevásta/

"i̯éș^{i} afară vasile" zîĉẹ "câ..." zîĉí [ɛ] "nu s-aude [ɛ] hodoroĝíndâ ?"//

cai̯i i ș [k] îi̯ lu̯asẹ ș plecásẹ cu ^{i}e^{i}//

"s-aúde hodoroĝíndâ ca^{i}i !"//

ș [zice] "taș fă din gurâ" șĉẹ "cặ nú-i̯ cii" ^{s}ĉe "pisic-ạ̀ẹa/nu ș ĉ-a trîntit acolọ"//

șî s-ā...cînd [k] a stat î^{m} pat/nú l-a v [k] nu s-a sculá delo^{c} pîn la zio/la ziu cîn să duĉe/găseşte cai lua$^{t\,i}$//cînt cai luat^{i}//

"ne-a fura ca^{i}i !"//

a găsi caii tuma lă...parlade^{nu}[1] //i-a găsi^{d}/da i-a găsi tîrziu//şî i-a s [k] i-a lua şî bagaj din casă/mai tîrziu//de do^{u}o or^{i} i-ā spar casa//i-a liki^{d} ĝ^{e}amu cū...pămînt /şî l-a spă^{r}t/...cî iera cuili...pîn casă/şî nu pûtea să spargă ĝ^{e}amu/câ s-auzea//ş-aşa dac-ā liki cu pŏmînt aşa/...ş-a spar ĝamu/nu s-a mai [k] n-a mai făcu zărnăiala lor//ş-a spar ĝamu/ş-a intra şî i-a lo^{o}at ...bagaju din casâ/i-a lu^{u}at ...scoa^{r}ţē.../lî [k] nişte lînâ// înc-a găsi^{t}...pă marnea satului/lînâ/căzutâ/p colea/p colea/p-ũ [ɛ] p-ũ s-a dus ^{i}ei de-a fuĝit//$^{şî\ asta\ a\ fost}$//şi i-a lua bagaju//şî l-a găsit//l-a găsi şî p-ăla//

[Aceeaşi]

[Porumbul]

aveam ă...plugu//c^{u}-o brazdă/sau cu doo$_{g}$/cum ĕra/...dipă puterea...soĉiială//şî ă...făĉai arătură//dac-aveai ī...atelaje mai bune/făĉai şî toamna ō zgîri^{i}etur-acolo la uguor//ca pentru primăvara să să-mmagazineze apā î sol/ş primăvara băgai o...arăturâ mai...adîncâ/cît puteā caii sâ ducâ//şî de-acolea/nu era cum este-acu^{ma}/z dai cu diseŭ/z dai/aveam borană//dădean cū borîna de...fărâmā bolovan-eea/[ɛ]înnainte//totodată puneai şî porumbu/cu pl^{u}ugu//uor âl puneai cu mîna/...or îl pûnea^{i}/aveai i o cutiii/...di tabl-aşa/făcută şî pusâ lă...roata...cuotiĝilor//şî aea avea neştē...orifiĉi^{i}/...di cădeā...cun cade-acuma deabeu [ɛ] în cuibur^{i}//la o distanţă di...rotaţiie de roat-aşa//avea trei patru ^{u}orifiĉi^{i} ^{dîn} astea//ş dipă ĉe [ɛ] îl semănai/dădeai cu borînā/

---

[1] Parladeni, numele unui sat din Dobrogea.

704

scotẹ́ai̯‿i...bolován-èẹa-i̯ fărîmá/...scọtẹ́ai̯‿i [ɛ] i̯árbă/ĉé mai̯‿ ⁱ͡erá p-acólọ/...rădăĉínⁱ dẹ-ắlẹa ᶳî...//ásta i̯erá múnca lui̯//dădẹ́ai̯ mai̯ tîrzíu̯ cu grápa di̯...îŋkidẹ́a revenẹ́ala/să̦ nu bátă vînturlẹ/să dúcă̦.../să usúĉẹ̄ arătúrą//ș̌ pṓ‿úrmă lā sápă̦//ⁱșaⁱ‿la sápă̦// la sápă/prímā sápă cînd ișái̯/...porúmbŭ‿ⁱerá normál cînd ișái̯ la prímā sápă/cînd îi̯ spunẹ́aⁱ [k] ᵍcînd avẹ́a ēl...cą urékā șọáriĉŭli //ca șọáriĉi/...fọáẹa/atúnᵍ‿i̯erá prímā sáp-a lui̯//băgái̯ prășîtọárẹã‿i̯el/șî-l lu̯ái̯ la...sápă̦//prímā sápă i̯erá mai̯‿ī ușór//mai̯ ușọáră pentru i̯el adicắ//a dóᵒa sápă/cum îi̯ dădẹ́an‿noi̯ atúnĉa/avẹ́an‿ ráriță/nú-i̯ mai̯ dădẹ́am cū prășîtọárẹa//avẹ́ã‿ráriță/fără fiárẹ/ númā c-un̯ fⁱer/șî‿cu arípⁱ//dⁱ‿făĉá șanțuríl-eˡ‿ẹą//ᶜ‿la sáp-a dọ́ọa să făĉá ⁱel/în̯‿júru lu...pàtruzéșⁱ/ĉin̯zéjⁱ ᵈᵉ‿ĉentimétri-așą//șî‿ásta i̯erá múncą lui̯//după áẹā...intráu̯‿la cu̯okilít/cuᵐ îⁱ‿ spúnẹa/la cu̯okilít/mai̯‿ī.../i̯el lăstắrẹą//ī‿mai̯ dădẹ́a lăstárⁱ d-eᵉᵃ/ș̌‿p-ắi̯a-i̯ rupẹ́an̯‿cu mîna așá șî.../áẹā‿era tọátă múnca/la ...la culés//

la culés.../dacă‿avẹ́ai̯ mai̯ mult pămînt/îl lu̯a cu fói̯/îl rupẹ́a cu fu̯ói̯ cu toᵈ‿din...ĉi̯ocanⁱ dẹ-acólọ/șî-l cărá acásă̦//

lúngu verĝil
trei̯zeșĉín̯j‿de anⁱ

tót așą discîntíĉẹ áre șî grîu̯ŭ

tot așá discîntíĉẹ áre șî grîu̯ŭ.../încă mái̯ múltẹ/...ca porúmᵇᵘ//mái̯ múltẹ ca porúmbu áre//

grîu cînd îl‿ā.../trebŭẹá sâ‿faĉⁱ-ogu̯ór//imediⁱá‿după...porúmb/făĉái̯ acᵘólō/dărîmái̯ rărițătúrilẹ-ắlẹa.../carẹ să făĉá cū rárița [ɛ] marⁱ/șî teĉ-èẹa dẹ porúmb//șî dẹ-acolẹā băgái̯ i̯ar... plúgu/mai̯ adînc/dacă n-avẹ́ai̯‿ī...mărcătọárẹ sā...îl pui̯ cu mărcătoárea/^{l} puneai̯ cu mîna//ș trebúi̯a să-l dai̯ pă didisúpt//ș dacă îl dădeai̯ pă didisúp/s-ascundeá mai̯ bíni i̯ĕl//dacă-l dădeai̯ pă deasúprā.../șî...aveai̯ șî néște cai̯ mai̯ próști-ac^{u}ólo/ţî-l adúná furnícile ș p-ă^{la}//îl făĉá grămés^{i} furnícili/șî l-apucá^{b} i̯arna núma grămejoare/grămejoare-așá l-a^{puca}//șî primăvárā...sâ mai̯ eásă/ĉe să mai̯ eásă ?//îi̯ dădeai̯ cu borîna/de dóo trei̯ uor^{i}/șî-n lúng/ș-așá[ɛ]-n lát/ca să...s-amésteĉe i̯el acóló/da ĉe s-amésteĉe/că-i̯ [ɛ]buábă máre/nú-i̯ di busui̯o^{c}/sau̯ de...mac /să nu să mai̯ găseáscâ// pă ĉe-i̯ dădeai̯ cū...ásta di l-astupái̯ bíni/pentru i̯árnă/l-asigurái̯ îm pămînt pentru i̯árnă/ácumā urmá primăvára//primăvára...i̯ĕl după atîtā...ápă carē.../șî dăpádă/șî dim plói/șî de a^{stea}/ș făĉá ō crústâ/ō.../să-ntăreá cuaj-aeä//

é ! acúma primăvára i̯erá [ɛ]discîntícu-ósta/cun să-i̯ fáĉ^{i}/acúma ^{i}ē metóde/-ī...âl fáĉe di.../ca pă fl^{u}orîli dīn...faţa cási// atúnĉa n-áveai̯ ĉé să-i̯ faj^{i}/dicí^{d} băgái̯...borîna//borîna dac-o băgái̯.../i̯erá próst//că î...rupeá//aea mérĝe tîrîș//șî...rupeá// șî [ɛ] mūlt/că n-ó băgai̯ cîd baj^{i} ș-acúma//ĉé băgái̯ ? băgái̯ dóo dúbli trei̯ la pogón//pă cîtâ vréme-acúma bágă do^{u}o súti/dóo sútę șa^{i}ij dâ kíli/dóo sútę nóoj dĕ kíli lā [r] la i̯ectár//la ^{i}ectar spúnem//atúnĉá i̯erá ^{cu} pògonu//șî ^{t} pă ĉē-i̯...făĉá...treab-ásta cū ...borîna/sau̯ cu grápă ĉeva/dę să rúpă aea.../acúmā la b^{u}ób/la cuásâ//

la cuasā trebúi̯a să-l ĕi̯ ī...mai̯ din timp/mai̯ îm putére/că-l luai̯ cu cuása/nú-l lua combína/...să-l bátă ză//bușái̯ cu cuásā i̯el//șî cînd îl bușá coasá/să dúĉá/săreá â...spíĉile-álea//șî-l luai̯ mai̯ din tímp/dî la cuasâ//po úrmă la legát//îl legai̯ cū/tó^{t} cu grîu//zmulĝeai̯ grîu/...cu rădăĉină/șî-^{i} făĉa^{i} legătú^{r}â//făĉai̯ legătúrâ din grî^{u}/șî...îl legái/dimineața pă...ruóuo/cînd ^{i}erā... trás i̯el/să nu să scúturi//pă róuo-l cărai̯ i/...î^{l} [ɛ] făĉai̯ stógur^{i}//or acásă cum îl treierán cu cáii/^{l} tre^{i}erá^{n} cu cáii//

706

[Cum se treiera cu caii ?]

l-aducᵉám acásă//ˢ‿făcam‿â...ọ grămád-acoló/un‿stóg așá dẹ... di znobᵈ‿dị gríu̯//ș‿ᵈᵉ-acólẹa îˡ bắgám ĩ‿árii̯/făcᵉam árii//măturám acólọ-ñ...cúrtẹ/o rọátă márẹ-acólọ//băgám um‿pár la mijlóc/stẹájĕr‿â/l‿băgám acu̯ólo/șî cu cái̯//u̯ór núma cu cái̯/or avẹán‿șî um‿petrói̯ᵘ̈//

[Spune-ne cum treierați și cu caii și cu pietroiul.]

cu cái̯-l trei̯erá núma cu cái̯/nú maⁱ‿avẹá petrói̯//îi̯ dădẹái̯ ru̯átâ.../pînă să-nfășurá fúnị̯ẹa/dẹ-acólẹa skímbai̯ cái̯i pă partẹ-ai̯lántâ.../ᵈ‿să disfășurá fúnị̯ẹa/ș-așá-i̯ dădẹái̯ până...să trei̯erá i̯el//să trei̯erá i̯el o dátâ bínị pă...pă o párte/scotẹái̯ cáẹ-afáră/șî-ntorĉái̯//l-întorĉái̯ pă pártẹ-ai̯làntᵃ̂//întorĉái̯ pă pàrtẹ-ai̯lántă/i̯ár îi̯ mai̯ dădẹái̯ ș-acòlọ dọ́ọ trei̯ fúnii̯ [ɛ] cun‿să făĉá/peréǵ‿di fúniⁱ//

șî cu petrói̯u̯...tót așá/dẹcît...tót‿î...ástẹa să făĉá/dẹcît c-avẹá cáiī petrói̯u dipă i̯ĕl//șî-l trei̯ẹrá mai̯‿i/mai̯ repídẹ/nú mai̯ gonẹái̯ caⁱẹ- atîᵈ‿dị mult//că i̯erá petrói̯-ọ̀la/j‿vinẹá dị bubẹá pă ⁱĕl acólọ/șî-l trèi̯ẹrá//trei̯erá mai̯ ușór/mai̯ repíᵈᵉ//ș‿cú cărúța//cú‿cărúța númă ștⁱélu-așá//cu rọátili//ș-ăẹa-l trei̯ẹrá mai̯‿i...mai̯ repídẹ//îi̯ lu̯ai̯ cái̯ la repezẹálă șî.../îˡ‿duĉá șî așá-l frecá dị...//po‿úrmă dịpă ĉé-l...scòtẹá paẹlẹ-afárâ...bătútẹ/îl strîngẹan‿grămádᵃ̆//grămádă la stẹájăr acᵘólọ/sâ avẹám... mákină/vînturát [k] vînturătu̯árẹ dẹ-ástᵉᵃ//șî-l lọam la vînturát// punẹám în‿cu̯oș acólọ șî... /îl vînturám...//

[Ce curgea pe-o parte, ce curgea pe cealaltă, cînd îl vînturai ?]

bọábịli búnẹ curǵá-n‿fáță//...ă...didisúp‿curǵᵉá gọázâ//... șî pă o gúră‿ai̯ĉa curǵẹá...ᵐai̯ múlte rezidurⁱ/șî gríu̯ sⁱec /șî rápiță/...șî plẹáva/plẹávă [ɛ] curátă plẹávă/zburá la spátẹ//ástẹa i̯erá//o triẹá şî áẹa că...áproápi̯ ca şí combína//

[Şi cînd nu s-a mai treierat cu caii, cu ce se treiera ?]

cu batóza//

[Cum se treiera cu batoza ?]

cu bat^{u}óza//la batózā/ástă.../ci̯ărám/tót aşá-l cărán di pă cîm^{p}/tuot î...manóperílẹ-ástẹa să făĉá di l^{i}egát/şî di̯ cuásă/şî dí toátẹ//ş transpórtu/di̯cít cạ-l făĉán grămádă într-un lóc// toátă lúmẹa//^{n}ú-l mai̯ dúĉám i̯o acásă/i̯ála acásă/...fiicárẹ la... cása lui̯//^{d}uĉán grămádă-ntr-un loc undẹ $\overset{d}{h}$otărán/şî făĉám o ĉẹátă/ sau̯ dó^{u}o/-ntr-un sat//dipă cîtẽ lúmẹ i̯era//ş-acólọ [ɛ] votám pă únū şáv di̯ ĉẹátâ/...şí ála lọa comándạ//ála răspundẹá dẹ t^{u}oţ^{i}// az^{i} bágạ...górge/mîi̯nẹ bágă iuon/sau̯ cîz^{î}...trẹbuẹá să mẹárgă-n-tr-o zí//cîz^{i} mergá acólọ.../cît putẹá să bátạ/batóza-ntr-o zi̯// ş cú cărúţili//cărá dí lā şîrâ/...dĕ la şîrạ dẹ-acólọ/cără la batózạ/úna p-o párte/úna p-o pártẹ/sus d^{u}oi̯ băgătór^{i}/carẽ băgá-n tr^{u}ombâ...//dói̯ lā spatíli maşîni $\overset{g}{c}$are dădẹá pai̯li le făĉá tîríş //...ū...um băẹat ū uom acóló/ĉẹ i̯erá...cu cai̯i di̯ nas/ş cu tîríşu/um băẹád băgá bățu la tîríş.../trăĝá pai̯li mai̯ înaintẹ-ncólo/fii̯i̯cárē...p-álẹ lui̯: "bă ástẹa-i̯ a lu górge/ástẹ-a lu stán/ a lu...neculáẹ-a ^{lu}"//le făĉ^{e}á grămád-aşạ//şî buábi̯li̯...sèparat...//

[Acelaşi]

şí ásta-i̯ cása

[Să ne spui, dacă vrei, cum se face o casă în satul dumitale.]

^{u}o cásă/^{u}o [k] i̯o am din ă...paẹántạ//cun s-ar spúnẹ dīn lémnẹ//^{cú} fúrş^{i}/cū şîpcâ/cu $\overset{g}{á}$stẹa ^{aşe}//

păi̯ ĉé să fáĉẹ ? că luam.../te pregătéş^{i} să-s^{i} faş^{i} casâ//să spar^{j} l^{i}emnili/...le tai i...de-o măsur-ac^{u}ol^{u}o/le pîrleşt^{i}...cu f^{u}oc/alea care l^{i}e bag^{i} îm pămînt/că dureazâ mai mul lā...putrefacţiii...//şî ă...după aea...îs procur^{i}//ţe-aduĉ şîpc-acolea/ţe-adu [k] îngrob^{i} lemnili//ai îngropa^{d} lemnili/ba^{s} şîpca.../îi pui ī...aşa cu şîpca/-i pui ī acoperişu//^{cî} trebūe să pui ī acoperişu-ntîi câ...nu po să... baj pămînt îm pereţ^{i}/pînă n-ai acoperişu/că ploo şî dărîmâ...jos iar ĉ^{e}-ai fă^{cut}//^{t}pă ĉ-ai pus acoperişu-/atunĉ^{i}...//

[Dar cum se face acoperişul ?]

acoperişu-//acoperişu să faĉe: ba^{t}...în capū...furĉîl^{u}or.../astea care intră-m pămîn^{t}/furĉ^{i} să numeşte...//să bate cosoroabă//aşa-i spune/cosoroabă/ū l^{i}emn ā...fasonat /...di jur împrejur ca o ramă//d^{e}-acolea să bate grinzili//astea care vine-aşa[1] /grinzili//baz^{i} grinzili/şî după [k] pă grinz^{i}...vine bătus^{i} căpriuori/care vine...cap în cap aşā/scurĝirea//aplanarea//şî pă mijlocu grinzilor/pă ĉentru casi/vine neşte...pop^{i}/bătuţ^{i}/...la un di^{i}amentru [k] la uō...ī/înălţime/dipă cum vrei să-i faĉ^{i} scurĝe^{r}ea/mai rapidâ sau mai ī...//şâ după aea să bate scîndura/sau şîpca/ĉe vrei să pui pă ca^{z}să/ţiglâ/sau u...tablâ//dacă baţ^{i} ţiglâ/pui şîpcî/...pă căpriuor^{i} pui şîpcâ/la distanţa carē...ĉere ţigla/la...di^{e}ametru ie^{i}/la lunĝimea ^{i}ei//dacă nū...scîndurâ//dacă...te ţine buzunaru/po să bas^{i} scîndură fasonată//dacă nu/baţ^{i}...ā [ɛ] bracur^{i}//bracur^{i}//mărĝin^{i} din alea//alea-i [ɛ] spune bracur^{i}//^{t}pă ĉ-ai bătut alеā.../să bate tabla//...să bate tabla...îm bună regul-ac^{u}olo/cum trebi ia/cun ştiii maistoru...//^{j} d-acoleā...jo^{z} la pereţ^{i}/la-mburgăreală//să faĉe pămîn^{d} mort/...pămînt curat/...cū apâ/...să frămîntă să faĉe vrafur^{i} mar^{e}-aşa/...ş să frămîn^{d}tă/^{s} să bagă pae/ş de-acolea/uor cu piĉuarili//^{u}or cu caii/dacă faj vrafu mare/-l...cal^{ĉ}ş^{i} cu caii//dacâ nu cu piĉuarili/mai cîte puţin şî

---

[1] Gest cu mîna, indicînd poziţia orizontală a grinzilor.

.../îl faș^{i} coccloașe-așa iar tot cu pa/șî-i bag ......iar durle-alea care s-a făcut /...pîntre [ɛ] șîpca//pîn-așa ... ter-mena pereți//de-acolea.../ laș^{i} să ^{u}usuce ăla bine/...ș mai rămînē/pîntrē...rotundurile-alea așa/rămîne golur^{i}//ș de-acolea să-ngontărește//să face pămînt^{î}/tot așa/la fel ca ăla/puțin mai moale/șâ...să dă pă perest^{i}/pîn g^{u}oluri le-alea/ de-acolea cu paii-m mînâ/cu paii/iei paii-^{m} mîn-așa/și-ngontărește pă ^{î}alea a^{colo}/șâ rămîne...drept//rămîne dr^{i}ept//după aea-l lașî iar [k] îl lasâ iar/să usucâ bini/...șî l-ea lă lipealâ//cu [ɛ] baligă di cal/cun să lipește-aii la no^{i}/^{cŭ} pămîn galben//o lipealâ do^{u}o/ trei/dipă cun vrei sâ...îl faĉ/...cu mîna/cū...cu mistriea/...cu mala/^{i}ē...o scîndură de-aea/mală care...îndreptează-așă...pereți ...//șî...varu/urmează varu//dă cu var/o dată di doo or la fel ca și.../după plăĉerea omului/dipă g^{u}ust//bagâ...astea/că asta n-an spus-o/să bagâ șî...tîmplăriea/ĝ^{i}urĝ^{i}ŭ [k] astea ĝ^{e}amur^{i}/ ^{u}ușîli/totodată cū...cu pămîntu/ca să le prindă pămîntu-acolo/c ĉe prindi pămîntu nu mai dă drumu...//șî asta-i casa//

[Același]

kar î ieu am puz viie

viia/kar î ieu am puz viie/acum vō...patru ĉînĉi-an^{i}/...am adunat ā.../a foz niște vii scuase-aiș^{i} pă...pă bucșa/cun spunem noi/comun-asta/un sat aĉi.../anex//^{ș} m-an du^{z} de-an scos î/ara tractuarili toamna//șî asta a fost o viii bătrînî/șî scoțînd-o di an î an ac^{u}olo/s-a-ntinerit/șî ĉ-a scos tractuarili/ierá... bunâ/c-aveá rădăĉinâ//șî la ăea-i spunim ā... [ɛ] butuĉei/sau mustăĉer^{i}//...butuĉei sau mustăĉer^{i}/ așa le spuneá la ăea//șî ā.. an scuos-o ș-am ā/am arat am pus-o-n curti/la mini//ș-am pus-o

710

dẹ tǫámna//dẹ tǫámna am pús-o/^{d}a/a fost o tǫamnâ búnă/ploi̯u̯ásă/ș-o ęárnă la f^{e}ēl...mǫálẹ-așá/n-a-ngẹța pămîntu binẹ//ș-a prins/fǫártẹ binẹ s-a prins//și̯ ā...cu á^{s}tẹa/cu butuĉei̯-ĕștẹa cîștiĝ^{i} ũ an//cîștiĝ ũ an/nu-i̯ ca cu cîrliĝili/^{c}ú cîrliĝilī...ăla trebúẹ s stẹa ũ an/pînă-i̯ dă mustățilẹ-ălẹa//rădăĉinlẹ-ălẹa//da ásta dẹjă a avút^{u}//și̯ cîștiĝ^{i} ũ an lā...ásta//și i̯ā...normál ǫ viẹ-așá.../trei̯ an^{i}/al pátrălẹa-i̯ pă ro^{d}/binẹ//al pátrălẹa-i̯ pă rod//ș ca s-ō-mputernicêj^{i} bini̯ pă ęa-m pămînt/...d-egzémplu s-a prins/în primu an/s-a prins tǫátă//nu ma^{i} ai̯ ĉe-n̄locu^{i}i//u̯o tai̯ dim pămîn/din sup [k] dẹ la suprafața pămîntului̯ tǫátâ//n-o laș cu cu̯árd-àẹa afárâ...márẹ//o tai̯ la súprafața pămîntului̯/să rămîi̯i̯ ęa așā...núma...ĉi̯óturlẹ-ălẹa afár//i̯a atúnj lucrẹázâ-m pămînt//să-nrădăĉinẹázâ binẹ//s-a rădăĉinát ęa binẹ/la trei̯ pàtru ^{u}an^{i}/...la pátru an^{i} normál/i pă ru̯od//îz dă un r^{u}od așá/dipă putérẹa ^{i}ei̯//^{u}ó culéĝ^{i}/...în cu̯óșur^{i}/în...căldăr^{i}/ĉ-árẹ ómu-ac^{u}olọ//ș-o mustéștẹ.../cū [ɛ] súl d-ésta/cum spunẹa/cu...sul dẹ [ɛ] la războ^{u}i̯//c-un sul dẹ-ĕla/bagă pîn găurlẹ-àlẹa așa néștẹ bețẹ-n cruĉẹ//ș cú ăla...mustéșt^{i}-acólo-ntr-ū...hîrdău̯ ĉeva/un...ĉi̯ubăr dẹ-ástẹa/...ș dẹ-acolẹa-l ẹ [k] îl pui̯ în cádâ/că nu po^{s} să-l sui̯ i...în cádă/să-l muste^{d}jtẹ-acolō/că ąẹa-i̯ márẹ/-i̯ dẹ-o sutâ di vedré/sau̯ di dóo.../i márẹ//și-l puẹ-acólo/-l laj dî să fèrmentẹázâ i̯ĕl/f^{e}érbẹ/pînă nú mai̯ férbe [ɛ] nu să mai̯ au̯udẹ...fîșîi̯ind acólo-n ca^{dă}//ș-atúncā îl traĝ^{i}//îl traj^{i} pă ĉ^{i}epe//și-ī pui̯ îm butǫá^{i}ẹ//^{i} pui̯ îm butǫai̯e/ș-atúnĉ ī...bún dẹ consumát//

[Dar butoaiele cum le pregătești ?]

butǫái̯li/butǫai̯li și cáda/și ástẹa/tǫati̯ [ɛ]ā.../cîn viẹa a ajúnz lā...maturitátẹa ^{i}ei̯/lā [k] aprǫápē să cu̯acă/butǫaẹlẹ-afárâ//scoz^{i} butǫa^{i}ẹlẹ-afáră/scoz^{i} cáda afară/le ūnfli/ą disfúnz^{i} butoi̯ū/âl curiz^{i} bine/dacă nú l-oi̯ disfunda în fii̯icare an/da ĉel puțîn la d^{u}oi an^{i}/să scu̯áte un fund^{î}/^{l}a butoi̯//că i̯el ā dip-atîtā vin ĩ‿i̯el/ş-a stát acólo/că‿dacă‿s-ar consumá-n‿cîtevà u̯óre/n-ar fi nimi^{g}/l-ai̯ g [k] l-ai̯ clăti şĩ...n-ar fi nimí^{c}//da i̯el‿ā... mérĝe...trei̯‿pàtru lun^{i}/pînă să consúmă vín-òla//şĩ i̯el să strînĝi̯ pă du̯áĝe/să strînĝi̯‿ō.../^{î}ş‿formează ō [k] un‿zmánţ//un‿zmanţ aşá//e ! şĩ‿ála trebúe curăţát/câ p-órmă‿î...dĩ‿an ĩ‿an/strică vinu//îl u̯oţeţ^{e}éşte-ī.../^{î}i̯‿ī strică calităte̯a lui̯//şâ cu [k] la cádâ to^{d}‿la fel/trebui̯ u̯opărite/trebúi̯...//kar cu su̯ódă caústi^{câ}// ^{k}ar cú‿sódă caústicâ să [r] să spálă//

[Pe-aici via se pune pe araci ?]

să púne/da nú tu̯átâ...tót félu di̯ viţâ//să púne‿cum a [k] i̯éste ásta o-mii̯i̯-u̯únū/să púne‿ā arĝele̯anca...//ă...i̯e mai̯ múlte f^{e}élur^{i} di̯ viţă/cáre să púne pă ará^{j}/da i̯é ástea...záibăru nóstru cum...îl ştim.../ála nú să púne/că kar dacă [ɛ] pui̯ dóo trei̯ crăj^{i} de-ále̯a/réstū...să dúce-n‿^{d}lătur^{i}//ă...terázu i̯ar la f^{e}el/nu po‿să-l pui̯ niş^{i}‿p-ála pă arác^{i}//da ástea să púnē...cáre v-an‿spus//

[Dar dacă se usucă un butuc de vie, ce faci ca să nu rămînă locul gol ?]

ă...s-a uscá‿butúcu-òla de vii̯i̯/áltu nú pos^{i}‿să mai̯ pui̯.../ áltu/sâ c^{u}omplectéz^{i} cun‿v-an‿spus cū butúcei̯ d-ée̯a sau‿ū//ă... i̯e^{i}‿u̯o cu̯ardă de la vecín/dé‿la butúcu vecín/ o-ngróp^{i}/pîm pămín^{t}/în diréctie̯a undē s-a uscát ála//şĩ‿ā o láşi̯-acólo-n pămîn^{t}/ şĩ i̯a să prínde/şĩ i̯ése-n‿lócu lui̯//şĩ aéa să numéşti̯ mamu̯órniţâ //mam^{u}órniţ^{â}//

[Acelaşi]

pescuitu

la nĕvód//an‿foz‿la nevód/ām...pescuí^{t} [ɛ] pentru...ĉeapéu[1]// i̯ē...dó^{u}o bărc^{i}...mar^{i}/cáre ále̯a úmblă cu năvódu/aéa [k] ále̯a puártă năvódu̯//şî cu álea sâ-ŋkidi toána//aşá-i̯ apúne/toána cînd‿ â...zvîrli năvódũ‿ápă/...îi̯ jumáte-ntr-o bárcă/jumáte-ntr-o barcă/năvo^{du}//şi zvîrli̯/şî ăea de [k] şî ăla dim‿parte-áea/şî ăla dim‿parte-áea zvîrle/a zvîrli^{d}‿mátiţa//prima dátă zvîrle mátiţa/ sîn-olà carē.../după ĉe-l traĝe pă ie^{l}‿/rămîne mátiţa acólo ş-at [k] o traĝe/ş-aea-i̯ cu p^{e}eştili/mátiţa//zvîrlē to^{d}‿năvódu juós/ şî-ŋkídi toána//a-ŋkis toana vine bărĉili̯ úna lîŋgă áltą//ş-atunĉa le pri̯ponéşte/áre doi̯ par^{i} mar^{i}/...doi̯ ţăruşi̯-/aşá cum le spúne/...ă...le spunē...şufán^{i}//şî‿p-ăea-i̯‿iŋgroápă...î‿ápă/ca să ţii̯ bărĉili//î-ŋgroápă caŋ‿cuóntra aşá//şî‿treĉe doi̯ uamen^{i} .../únu-n...ĉ^{i}ocu la o bárcă/únu-n‿ĉ^{i}ocu la ō‿bárcą//şî‿ā...únu traĝē plúta/şî‿únu traĝe cámăna//

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

[Ce trage ?]

cámăna//şî‿ă îl traĝe pînă la bárcâ//ş‿ca să...să ^{u}or^{e}enteze/să nú tragâ/că dacă‿únu-a traz‿mai̯ mult/scapă p^{e}eştili̯//arē ...lā...túma lā mátiţă/are ^{u}ō...o túbgâ//şî de lîŋgâ [k] de la túbg-àea/îŋ‿lătur la túbg-àe-aşa/într-o parte‿şî ^{î}alta/áre [ɛ] dóo pluti̯/legáte cū...cu şfóre-aşa/ş‿la álea l [k] la áea-i̯ spúne b^{u}oi̯//boi̯//şî túbg-àea trebe să ţii̯‿iegálă-ntrē boi̯-èea//áea ō‿condúĉe pă ea//că‿dac-a tras...únu mai̯ mult/túbga vine peste ū‿bou̯ de-ála/şî to^{t}‿peştili̯...//áea éste o ^{u}orgentáre/da nú că diŋ‿cauza la áeá s‿scapă peştili//că‿dacă únu-a traz‿mai̯ mul/că ^{i}e şméker^{i}/ĉícă trăĝ [k] dacă traĝe ăla mai̯ mult/şi‿i̯-a lua‿júgu/lū‿ălla^{l} tu̯/pi to^{d}‿năvódu-l traĝe núma ăla/care rămînē‿urmâ// şî-l traĝe pînă lă...bărĉ^{i}...năvódu/şî‿cîŋ l-a tras túma‿acólo/ vine-o áltą barcâ micâ/care-i̯ spune urmática/şî bagă...bagă-n ĉ^{i}ocu lor drept‿ă...dreb‿mátiţă//şî‿de-acólo iă peştili̯ cu minĉ^{i}ogu/dim‿mátiţă/l-ea cu minĉ^{i}ogu/şî-l...îl púnē‿^{u}urmati^{câ}//dacă‿ poá‿să-l puie‿odátą-l púne/dacă nū...árē mátiţă de rezérvą//şî‿

713

disfáçẹ‿matíța ș-o prịponéștẹ-ṇ‿gîrl-acólọ//șî...urmática vínẹ șî cárǎ mere^{u}‿dĩ‿ẹa/pînǎ-l térm^{enǎ}//șị-ásta-ị pescuitu cu nĕvódụ//

[Cu altceva se mai pescuieşte ?]

cu vîrșa/...cu vîrșili/sǎ bágâ vîrșili...//d-ezémplu‿le bágǎ sẹára/lẹ bágǎ‿î...diṇ‿sẹàr-ásta/...míịnị...pâ la ụ‿timp/pînǎ‿ụorā doóșpẹ/sǎ‿dúçẹ ^{j}‿le scụátẹ//álẹā...prindẹ‿ịélẹ síṇgurẹ/nú ma^{i}‿ē...trébi‿mînǎ dị ụom//dẹ [ɛ] dẹcît cạ le bágǎ//ịe nẹștē...to^{t}‿plásǎ/ca și‿dị nĕvód/atît cǎ-ị maị suptịrẹ/și-ị făcútǎ pǎ nịște nuịélẹ/çércur^{i} àșa/çércur^{i}//șî ǎ...la gúra/la [k] víni uṇ‿formá‿dẹ cụóș așá/la gúra lā cụóșụ-òsta‿așá/árẹ plásǎ șî-ntr-o pártẹ/șî-n al^{ta}//doó‿arípị-àșạ//cā péștili cîṇ‿vínẹ j‿dǎ dẹ plás-àẹa/n-árẹ ŭ‿sǎ maị dúcâ/șî vínị șî [ɛ] pînâ gǎséștẹ...gáur-àẹa la çérc-òla‿ac^{u}olo/șî ^{i}intr-ac^{u}olọ//ac^{u}olọ‿cînd íntrǎ/nú pọa‿sǎ maị ịásǎ//cǎ árẹ aíçea trás-așá ca la ō...ca la o [ɛ] sacóșǎ dịn ástẹa/cárẹ sǎ...sǎ stríngị//ịel íntrǎ/da dẹ ịeșî^{d}/nú pọa‿sạ ma‿ẹa^{sâ}//ș‿cụ ásta/cu vîrșa așá sǎ prínde//sǎ‿príndẹ‿ịel s^{i}iṇgur/ș‿cū áva/...saụ s^{e}étca/cum îị maị spúnẹ/s^{e}étcạ//

[Sau ?]

ávǎ//ávǎ saụ s^{i}étcạ//ásta sǎ bágǎ.../ịē...doo felur^{i}: ịē ávǎ dẹ...péștẹ...mic/și‿ịe ávâ dị crap//dị‿péștẹ maị márẹ//ástá‿sǎ [ɛ] ǎ...sǎ-nșîrâ pîṇ‿gîrl-așá/to^{d}‿așá cu plútẹ ș‿cu pl^{u}umb/árẹ plúm^{b}‿la fuṇd/...ca sǎ...sǎ dúcâ-ṇ‿j^{u}os/șî‿ásta s-agáțâ péștịlị//și-ị fáçẹ bǎtáịẹ//cu bárca/s [k] o ẹa pǎ dipárte/șî bátẹ-m‿bar^{câ}//bátẹ-m‿bárcǎ/-ị fáçẹ...bǎtá^{i}e la péște/șî‿ịel...atúnça fúgẹ/șî‿p-o pártẹ/și‿pǎ álta/undi dǎ...úndẹ‿sâ [k] ā [ɛ] dǎ dẹ áẹa‿acólo/s-agáțâ‿ịa//de a^{b}rípilẹ-álẹa/dẹ cụamâ/s-agáțâ...ĩ‿ịá‿acóló//șî‿áẹa‿așá ọ...o tráĝe dẹ-acólo/șî-l...îl dișîrǎ-m‿bár^{g}c-acó^{g}lo...dí‿pǎ cụámilẹ-àlẹa//

[Acelaşi]

aụzíṇ‿clọápili trăgînd

ịel [soţul] plecásẹ‿la ĉeferé[1] /tînăr atúncâ/ĉé s‿fácă şí‿ịeˡ‿? să íntre la ĉeferéụ//á‿plecá‿la şcọ́ală//vịnẹ́a...sîmbîtî sẹ́ara/ştiţ ?//ş‿plecá lúnẹa ẹar la trẹ́abă//ş-aṇ‿lụat o nepọ́ată dim‿pártẹa luị/sᵃ‿dọ́armă cu minẹ//bătrînu polátră/ịō la fáţă/cum erá cásilẹ-alilálté/obiĉéịu//şi nọ́aptẹa/a vinít‿î hụoţ/dîn ăştẹa/no [k] ịo n-ám pus perdélili/şî-l văs‿cu latérna/că‿púne latérna/şî [ɛ] ụrmărés‿pîṇ‿cámeré/şti ?//da ịo dịodátă ĉ-aṇ‿zîs ? că vịnẹ́a cîtẹodátă un ᵘom/şi-ị dădẹ́am ịo paké lu bărbáti-mịu/şti ? câ nu vinẹ́a ịel imẹdiịát aşā...//vinẹ́a/cînd în duminic-ásta ăllántū...prietin/cînd ălîláltu//ş‿ịo cînd ịes la ĝẹam/mă dáụ joz‿dim‿pa/nepọ́ati-mẹa az[asta] dormẹ́a maị greụ//mă daụ jo‿dim‿pa/şî‿mă uị‿lă ĝam//zîc "ĉé-ị ?" zic "aị venít ?" ịerá únu vạsilẹ/ştiţ ? î‿sa‿la noị//"aị viní‿vasile‿daụ paké‿lu bărbátî-mịu?"//lu ịụonél zis ? //

zîĉẹ...//ĉé paké ? c-a stînz‿lumína/şî buịá...nịşté...lăţᵘój‿dẹ ţigán/cît pútẹa pă...pọártă//

în timp-ólă s [k] mi‿s-a făcú‿fricâ/ştiţ ?//m-an‿dus ẹar lîngă nepọ́ati-mẹa-m‿pat//

"marẹọ́ară/marẹọ́ară" zic/"ịá scọ́ală tu" zic/"că nú ştú‿ĉinẹ ịesté/ m-aṇ [us] la ĝᵉam" zic "ş-á plecát/a ịeşî‿pă pọ́artă grămádă"//

maị stăm niţe/aụzíṇ‿clọ́apili trăgînd//trăĝá: baṇ/bạláṇ/baṇ/bạláṇ/îṇ‿sat//cîṇ‿la unú-ị furásẹ caịi/ş-a vru‿să-l împúştẹ/...lă [ɛ] frátị-mịu/zis cumnáti-mịu dẹ-aĉí/ị-a lọá lína/uṇ‿cụọvo-raş‿î/brobọ́adî...//haịne ĉ-a avút ị-a-mbrăcát în...//éra p-aiş‿pă‿maịdanélẹ-ăstẹa núma lînî...zburátâ//ş‿lă nepọ́atî-mẹa zis/ị-a lọa‿to‿dị căsâtoriịẹ//

ivan tudora
patruzèşitreị [de ani]

---

[1] CFR = Calle ferate române.

840. CIOLPANI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: VN

grî́u̯u

mă‿ĉám ş-arám lᵘócu/îl semănám/şi trĕĝám cu grápa dă lemn//că nú‿ai̯ [k] nu i̯erᵉá grăpⁱ dă fi̯ĕr//cu grắpili dă [k] acúma a işít alt sistém//după ĉe ar [k] să ắră lᵘócu/semănắm grî́u̯u cu mî́na/aşá sĕ semăná înai̯ínte/bătrî́ni semăná cu mî́na/semănắŋ‿cu mî́na grî́u̯u/pune̯ám îm‿pu̯álă/o găle̯átă dóo dă grî́u̯/şî plecám/şⁱ semănám//semănám grî́u̯//după ĉe semănáŋ‿grî́u̯u/trĕĝám...cu grápa dă lemn/sau̯ cu grápa dă fi̯er/cu dínţi-ņ‿jʸᵘos//cu cᵘólţi ắe̯a care mérje/ˡa úrmă după áe̯a/ca să fíi̯e pămî́ntu mai̯ néted/mai̯...áe̯a/vine̯ám şi...o-ntorĉám pă grápă/cu dínţi-ņ‿sus/cu cᵘólţi̯-ắe̯ã‿sus/şi treĝám şi fărî [ɛ] fărmám bolováni bíne//ē !/ [...]grî́u̯u.../după ĉe răsăre̯á/sⁱ‿făĉá măriĉél/ne‿ĉám şî-l pligám/dă burui̯énⁱ/să n-ái̯bă burui̯énⁱ/să n-ái̯bă negínă/să n-ái̯bă...pălămⁱídă/ca să i̯ásă grî́u̯u curát//după áe̯a/după ĉe...să făĉá i̯el máre/să coĉe̯á/vine̯ám şî seĉerám/legám/făĉám snopⁱ.../făĉám clắi̯/cîte trei̯sprezèĉe znopⁱ la piĉór/vine̯á/dóo picu̯áre i̯erá o clái̯e/să nume̯á o clái̯e//şⁱ‿noi̯ după áste̯a ne orⁱentám/după clắi̯//cîte clắi̯ am făcút azⁱ ?/àdica la um‿pogᵘón//zéĉe/úņşpe/dóoşpi ş-um‿piĉᵘór /işá//grî́u̯u//după áe̯a...víne̯am/l-îņcărcám/plecám la maşínă/îl trei̯erắm/pune̯ám grî́u̯u-ņ‿saĉ/sau̯ n-áve̯am saĉ/pune̯ám zăblắu̯u pă cărúţă/pune̯ám bu̯ábele-ņ‿cărúţ [k] pă zăblắu̯/vine̯ám acásă.../or îl băgám la magazíi̯e/or îl urcám îm‿pᵘod/grî́u̯u/ni̯-l urcám îm‿pᵘod/la‿úrmă‿mă‿ĉáŋ/lu̯am pái̯ele/vine̯áŋ‿cu pái̯ele-acásă/ni le făĉám şíră/pái̯ili/frùmᵘoz/le grĕblám/ca după cárte ⁱişá şíră/i̯erám dibáĉ dă...dă

716

lúcrurⁱ‿i...agricultúri nu mă pune̯á nimínea j^uos/la agricultúră// [...]

[Mai demult cum se treiera ?]

e ! îm‿bătrínⁱ/tre̯i̯erá cu [r] cu ca̯i̯i//

[Ai apucat ?]

dắ/am apucát/adíca n-am tre̯i̯e̯ratáră noi̯/tre̯i̯erá a̯i̯ĉa la mînăstíre [1]/la ma̯i̯ĉ/că tat-al m^ieu̯ a foz‿lā ca̯i̯/lá‿mînăstíre/ș^î‿punea...pune̯á o peréke̯ dă ca̯i̯/ĉerlă̯i̯ási-i̯ pune̯á la...băte̯á um‿par îm‿mijlócu.../sta̯i̯ cum îi̯ zíĉa du̯ámne !? áriе̯//îm‿mijlócu̯-ári̯e̯i̯/băte̯á um‿par/ave̯á dóo/un‿lemn/cu dóo pi̯édiĉ/pune̯á o pi̯édică la un‿cal dă gît/ [ɛ] ca să nu să-mpi̯ngă únū‿áltu/să bușáscă/șî-l ține̯á la distánț-așá/dă dăpárte//la úrmă c-um‿biĉ/îi̯ lu̯a pă ca̯i̯/și-n̯vîrte̯á biĉu după i̯e̯i̯/ș‿ca̯i̯i o lu̯a dă la o mar [k] dă lā márĝine/și vene̯á /vene̯á[2]/vene̯á/vene̯á/ș‿sâ [k] și frî̯ngii̯a să [r] să-n̯fășurá după [r] după par//să-n̯vîrte̯á/să-n̯suĉ [k] să-n̯vîrte̯á/să-n̯vîrte̯a/să-n̯vîrte̯á/pînă sose̯á la...par acólo/cú‿ca̯i̯i/la úrmă șkimbá//ca̯i̯i//tód‿dă la pár//nu dăsfăĉắ fri̯ngii̯a/tód‿dă la par/și să dăsfășurá si̯ngură/si̯ngură/i̯ar pīn-ajunĝá//după ĉe...după ĉe termená dă-l băte̯á/ĉe-l băte̯á/vine̯á șî-l întorĉe̯á/că i̯erá grős/stre̯átu grős/dă...dugíi̯e/rumîne̯áscă/e ! și ^uőrzu/îl băte̯á/kár am [ɛ] am vazút în‿î...îm‿patrușúnu cînd am fost...conĉentrát în [r] în délta dunări/așá tre̯i̯e̯rá cam//^iei̯ ave̯áu̯ pi̯etro̯ái̯e/um‿pi̯etrói̯/ca tăvălúcu/și̯ pune̯á ca̯i̯i dă tă [k] dă i̯el/tot cū...cu frî̯ngíi̯e/și viné̯a și-l băte̯á ^uorzu/îl băte̯á/ș‿după ĉe-l.../îl băt^ea bine/vine̯á ș^î adunná pa̯i̯ili ĉe...áli ma̯i̯ marⁱ/le făĉá pálă acole̯a lî̯ngă árii̯e/după‿a̯e̯a...vine̯á cu lopáta/lopátă dă lemn/șî-l aru̯ncá la vînt//l-aru̯ncá la vînt//ști să ma̯i̯ e̯ásă ple̯ávā‿a̯e̯a/tocătúr-a̯e̯a//

---

1 Mănăstirea Țigănești.
2 Gest circular.
3 Gest cu mîna: cca 30-40 cm.

după áe̯a vine̯á şi ave̯á mákină/şi-l pune̯á la mákină/şi-l dăde̯á la mákină//şi-l dăde̯á la mákină pînă cînd ⁱ͡işá...núma̯i bóbu lui̯ curát//ⁱ͡işá//

jípa i niculáe [67 de ani]

am îŋgiţít păcúră

ⁱ͡o zic c-ave̯ám fo şáptişpi anⁱ m-am dūs cu tăticu la morénⁱ/la morénⁱ//sîmbătă se̯ára...an‿tras acólo cărúţili/cărám lémne dîm‿pădúre/le cărá...îm‿morénⁱ//sîmbătă se̯ára an‿tras cărúţile̥ la...mu̯áră acólo/s-a‿s...ăsta...casii̯éru/a lu̯at o vádră dă ţúi̯că/ş-am băuᵗ/am băút şî noi̯ vádra áe̯a dă ţúi̯că to̯ătă nu̯ápte̯a/pîn-a făcút [r] a făcú‿pláta//dimine̯áţa/cóle̯a-n̥‿zᵘ͡orⁱ dă dimine̯áţă/„ʰai̯ să mérge̥m"/ⁱ͡erᵉ͡ám/ⁱ͡erá tăticu/frátili lui̯ tăticu/cumnáᵗ [k] doi̯ cumnáţⁱ ai̯ lu tăticu e̯ar/am plecáᵗ‿cîte pátru/cú‿cărúţili//vine̯á o̥...o lápoviţ-aşa/o̥ plo̯ái̯e cu zăpádă/do̯ámne ! um [r] um‿păliş/făcúse̥m un̥‿coviltír pă cărúţă dă rogojínⁱ/şî e̯o băgát în...în̥‿fúndu...în̥‿fúndū cărúţi acólo/ĩfăşurát în ză [k] n̥tr-un̥‿zăbláu̯[1]/caré‿ne-n̥ve-le̯ám nu̯ápte̯a cu i̯ĕl/acólo la pădúre//ʰai̯ fii̯ cumínte şí tu/ᵉi̯ ! cum mai̯‿is‿pláĉe să...ĝuĝuléşţⁱ[2] ! //

şi mergînd...i̯erá um‿bazín máre pă...pă stînga nu̯ástră/noi̯ vine̯ám pă dre̯ápta//ş-acólo̥...bazínu-ăla l-a lăsát tūmai̯ în dréptu la o̥ gru̯ápă dă păcúră//gru̯ápa dă păcură i̯erá ĉimentuită//s-a speri̯á‿cálu dîn̥‿stînga//ş‿cîn̥‿s-a speri̯á‿cálu dîn̥‿stînga dă bazínu-ăla/l-a...a arun̥cát ᵘ͡oişte̯a p-ăla dîn dre̯ápta/ăla dîn dre̯ápta a alunicá‿pă [r] pă betónu-ăla/ş-ã‿viní‿cu cărúţă cu toᵗ/am̥‿viní‿cu ru̯átili-n̥‿suᵘ͡s/ş‿cu sui̯éni-n̥‿jᵘ͡os//cĩ...i̯o acólo/tăticu i̯erá-m̥‿

---

[1] Subiectul tuşeşte.

[2] Subiectul se adresează unei fetiţe care asistă la înregistrare.

718

fáță aĉíleạ/a ^{i}ișít pă la...cúru cáịlor/ș-a ^{i}eșî^{t}//acú‿pîn-aịíĉ ịerá păcura [1]//um‿métru/l-aprụápe um‿métru șî dóozeĉ//à‿scos‿cáịi tătícu dă la cărúță/ị-a lụá‿dă [r] dă dîrlóg/ị-a scos dịncolo la mal/...acúm nú‿púteạŋ‿să ịé^{s}‿ș-ịo//frátili mămíki...să urcásẹ pă [r] pă pódu cărúți/a coborît/să mă cáute pă minẹ/ĉe să cáute ?/ băĝe mîna pîm‿păcură/să mă cáu^{te} ?//și să lăsásẹ coĉéni dă p‿^{l}îŋgă spetézili loitri/să lăsáse-ŋ j^{u}os//dùmnezéụ/ca să nu m^{u}or/da am îŋgíțít păcură/dă treị ^{u}or^{i} am răsuflát/am îŋgițit păcurạ//cĩ ...aŋ‿scos cápu pîntre...spetézili loitri//úna pă úmărọ-ăsta/úna pă ^{umăr}/cîn‿m-a văzú^{t}/

"^{h}ăụlịù ! neculáị"//m-a apucá‿dâ‿ịiĉa dă gît/nămuli^{d}‿dă păcură/ĉé maị !/m-a apucá‿dî‿ịiĉ/m-a-ndreptát/m-a suĉít tŏt pîntre spetézili loitri/șị m-a tras afáră//m-a tras pă p^{u}od//acú niște lucrăt^{u}or^{i} treĉá la fábric-acólo la făbriĉ//ĉe să‿vez ?/únụ-avẹá um‿băț îm‿mînă/$^{mi-}$a...mị-a-ntiŋz‿bățu/m-am agățad‿bine cu mînili dă b^{î}ăț/dă‿ĉomagú‿^{l}u...ĉetățẹanụ-ăla/șị m-a tras doị ĩș^{i} sus/m-a tras sus//nămulid‿dă păcură/háịnili/flanéru/tod‿dă‿pă...//cîn... ĉé să vez^{i}?/m-an‿dus îm‿pártẹ-aịlántâ ịerá...uŋ‿lăculéz‿dă ápă/m-aŋ‿spălát pă mîịn^{i}/pă ^{u}ok/dă pă^{cură}//m-an‿dăzbrăcá/să mă ịertáț^{i}/cum m-a făcú‿máma/m-a [ɛ] m-a aruŋcát/m-a dezbrăcá^{t} uŋki-miụ/m-a dĕzbrăcát/lẹ-a strîŋs/ș^{i}‿lẹ-a aruŋcat îŋ‿căru^{ță}/ [ɛ] lẹ-a ^{lu}at...uŋ‿cumnát a lu tăticu/ụ...cum‿iị ziĉe ọ...fir-ar al naịbi ...scurtéịcă/cuŋ‿se purtá scurteịĉ înaintẹ/mị-a ^{d}at o scurtéịcă// și m-a-mbrăcá^{t}‿cu scurteịca/ș^{i}‿m-a băgát îŋ‿cărúță la ịel// m-ã-fășurát acólo îm‿pătur^{i}/frátili‿lu tăticu să dusésẹ/staị tătică la ũ‿l^{u}oc[2]/să dusésẹ/frátili lu tăticu/l-am [r] l-am [r] l-aŋ‿găsit îm‿ploịéșt^{i}/la o cîrĉîmă la un ḫan ac [k] un ḫan ac^{u}olọ//cĩ...a scos tăticu/s-a dus...a dus cáịi/după ĉẹ-a dus cáịi/a dămọntá‿cărúța/a tras cîtẹ dóo rụátẹ/sus pă mal/cîtẹ-o loítră/le legá cu lánțu/le [ɛ] trăĝá cu cái̯i sus/a lu úŋki-miu̯ ăsta/la úrmă a montát-o/și am plecát//ș-a mîná‿tătícu cái̯i/dă la morénʲ șʲ pînă-m‿ploi̯éștʲ/nu i̯-a oprít/să mă i̯ertáțʲ/niș‿să píșe cái̯i/și...ăștilánțʲ după...//cîn‿aŋ‿sosít îm‿ploi̯éștʲ la...cîrĉumáru̯-ŏla/undi i̯erá frátili lu tătícu/

---

[1] Gest: pînă la brîu.

[2] Se adresează unei fetițe care asistă la înregistrare.

sĉé‿"ĉe-i̯ măi̯ ! nénę"/

"ĉé să fac măi̯/i̯ă‿u^{i}te tu !"//i̯el i̯erá-nai̯ínte/i̯el n-a obsevát/șʲ‿tătícu după i̯el/și cumnáți̯-ĕi̯a‿ai̯ lu tătícu după noi̯//

"úi̯tę-așà/úi̯te"/

"ai̯ ! ^{p}tū !/băi̯átu undi-i̯/unde-i̯ nélu ?"/

sĉe "-i̯ îŋ‿cărúță la cumnátu neculái̯"/

cî̃...a dus i̯el/tătícu n-ắi̯ mai̯ ^{u}oprít/níĉ îm‿ploi̯éștʲ/la ha^{n}/ la cîrĉímă să mănînĉe/să áęą//nai̯ínte drépt !//nu i̯-a slăbí‿i cai̯/da...dîm‿morénʲ șʲ‿pîn-acásă/nóozej‿dă kilométri/i̯-a mînád‿dă‿dă‿dă.../

m-a lu̯a^{t}‿úŋki-miu̯ cóstęa/frátili‿lu tătícu/mi̯-a dat șúba lui̯/ s-a dăzbrăcá‿dă șúbă/m-a băgát îŋ‿șúbă/ș-aŋ‿vinít acásă//cîn^{d}‿aŋ‿sosít acásă/tătícu sosíse/băgáse cái̯i-ŋ‿grajt‿tot/ că‿níĉ i̯ei̯ n-a mai̯ stá‿mult//a și plecá‿dúp/ĉe am mai̯ putút să-l mai̯ prindém pă tătícu dă la úrmă ?//

bi̯átă mămíca/cîŋ‿l-a văzú‿cu...tu̯áte țǫálle morfolíte dă păcură/"ắulíu̯ úndę-i̯ băi̯átu ?/băęátu-i̯ m^{u}ort//

"táș‿făi̯ maríțo/că nu-i̯ mor‿fa/táș‿fa/că-i̯ la [k] l-am urcát îŋ‿cărúță la cumnátu neculái̯e"/șî nu știu ĉe/îŋ‿fine...ĉé mai̯ să păr [ɛ]sĕ perpelise/să omorîse byetą mămíca//

cînd am sosít/mă urcásem îŋ‿cărúță la...úŋki-miu̯/ba nú/la frátili lu tătícu/mă băgáse ăla îŋ‿cărúță/mă [ɛ] urcáse-ŋ‿căr^{uță}//

[Acelaşi]

720

cínipa

lᵘócu să fʰíi̯ẹ mărūṇ[ɛ]ţíş aşá bíne/şî să pui̯ băligár dasúpra/ un̦‿stra‿dă băligā́r/...

stai̯ ! fráte dă mă lásă-m‿páĉe/cā́ ştiu̯ i̯o ĉe să spui̯[1] /şî víne şî púne neşte...pái̯ẹ/púne pái̯e pă e̯a/ş-ō se̯ámănă/ᵘómu̯-o se̯ámănă/ i̯o nú/u̯ómu se̯ámănă cínipa/j‿la úrm-o-n̦veléşte cu néşte pái̯e/că víne ĉórⁱli d-o mănî́n̦că//şî‿să fáĉe cî́ne̯pa dā́/s-alége/cáre-i̯ dă váră/cáre-i̯ dă tu̯ámnă//áe̯a dă váră nú fáĉe sămî́nţa/áe̯a dă tu̯ámnă să fáĉe/ᵘọ̄...jumuléştⁱ întîi̯ p-áe̯a dă vā́ră/ş-o légⁱ aşá mănúkurⁱ aşá[2] /dă...cínipa/ş‿te duş‿cu e̯a/o baj‿la gî́rlă/o topi̯éştⁱ/o melíţ/ la úrmă vii̯ ş-o dărăĉéştⁱ/...faĉⁱ‿cái̯ere/aşá să zíĉẹ/cā́i̯ẹre/şî torĉ/pui̯ în̦‿fúrcă şi tᵘórĉ/i̯a úi̯te an̦‿şkímbat[3] /şî‿tᵘórĉ dîn̦‿fúrcă//la úrmă ᵘō...dăpă ĉe o torĉém/o dădé̯am pă răşkitᵘór/ş-o-nnumărā́m cîte jurubíţe éste/c-aşá mă-ntrebá şi [!] dumne̯alúi̯ atúnĉa[4] / dă jurubⁱíţe/dă răzbói̯/ṓf‿of‿òf ! ĉe̯-am.../dă ⁱíţe/dă to̯áte‿àle̯a an̦‿spus//ş-a vinít‿î dăpă ĉe ō...o dăm pă răşkitór/o scrobⁱím mámă !/fⁱérbem apⁱā/şi puném um‿pⁱig‿dă ᵘuntúră şⁱ‿niţícă ĉe̯áră/ d-ọ̄-ntăréşte//şî dăpă ĉe să usúcā/o depănā́m cu rodánu/aşạ/o depănā́m/şî merĝén̦‿lā pîn̦zăre̯ásă/la urzitᵘọ́r/şî ne̯-ō urzéşte//la úrmă ᵘo-năvădím/şⁱ‿ţesém//

[Ce rămîne în darac ?]

[ɛ] cî́lţⁱ să zíĉe la ắe̯a/cî́lţⁱ//î torĉém şi̋ cî́lţi/tot aşā́/dîn̄ [ɛ]fus/ş‿făĉém ţu̯ále d-áste̯a aşá/pă jᵘos/pă...pă un̦‿să găséştẹ//

[Şi cum lucraţi în război astea ?]

ţẹsém//păi̯ i̯é‿războ̯áⁱe mámă !/i̯e războ̯áē/avém‿î ⁱíţe/avén̦‿ spátă/avém‿î suvélniţă/avém‿î...úi̯te că nu [r] nu-i̯ răzbói̯ẹ p-aĉíle̯a/n-árē áste̯a războ̯áⁱe/scripéţⁱ...// [...]

---

[1] Se adresează soţului care intervine în timpul înregistrării.

[2] Gest cu mîna: cca 25-3o cm în diametru.

[3] Mişcă din nebăgare de seamă poziţia microfonului.

[4] Se referă la ancheta cu chestionar, la care participase ca informatoare secundară, cu cîteva luni înainte.

[Ce ţeseaţi ?]

şi pi̯nză dă.../pĩză dă bumbác//s͜ făĉá pi̯nză álbă/áoleò du̯amne ! şî̂͜ vʸisám/ş-az-nu̯ápte visám͜ néşte pi̯nză/cắ͜ sĉȩan͜ c-o ᵘ̑udám/ mă gîndȩan͜ la şervétȩli̯-álȩa/alî́ méle să le ᵘ̑ud/în͜ var-ásta//î... c-atúnĉa i̯erá bumbác/şî̂͜ lu̯an͜ cîtȩ-um͜ pakéᵈ͜ dă bumbác/tréi̯ súte dă lei̯ dădȩá/p-um͜ pakét//şî͜ tot aşá/-l depănám áȩa/şî̂͜ ne duĉán͜ la gîrlă/că gîrla i̯e...ápa tárȩ/cînd erá cald bⁱ̑íne//ş-ō udá//şî̂ îm͜mînăstire i̯éstȩ-aşá o livéde cu i̯árbă//ş-o-ntindȩá//să uscá pînza/o strînĝȩám i̯ar/o mui̯ám/dă ĉin͜ şáse ᵘ̑erⁱ pă zi//o udám trei̯͜ pátru zíle/să făĉá álbâ//şî́͜ lucrám dĩ͜ ȩa/făĉám...şórţurⁱ/cămáşⁱ͜ ī/blúzē/c-atúnĉ aşá să cosȩá//dîm͜ pînză dă cásă//

niculína jîpa

şai̯zĕşîdòi̯ dă anⁱ

gîndáĉi dă mătásȩ

gîndáĉi dă mătásȩ árȩ-aşá ō.../cun͜ să spui̯ i̯ō.../sămînţă să faĉe/dîn͜ flúturⁱ//i̯ei̯ învʸi̯ază flúturi/şî́͜ faĉē sămînţă/şî...iⁱ̑ punem aşá p-o furfurii̯ȩ/şî̂͜ punem͜ foi̯ dă núc/şî́...cácă sămînţ-áȩa/ c-aşá să áȩa/o lȩapădă/şi͜ dăpă ĉe se usúcă bíne/o lu̯óm şi primăvára cîn͜ dă múcu la...frunză/la duzⁱ/o punem la căldúră͜ ş-ĩvii̯ază/ĩvii̯ază/ziş͜ că-i̯ fuŕnićⁱ/aşá cînd ĩvii̯ază i̯ei̯//şi punⁱ̑em cîtȩ-o frunzúţă doo pînă să faĉe marⁱ/la úrmă-i̯ rărim/îi̯ punem i̯ar p-ō...fund aşá mai̯ márȩ/dăpă cumî̂ să faĉe ⁱ̑ei̯ dă marⁱ/îi̯ rărim/făĉém páturⁱ marⁱ aşá/punem şi dasúpra un͜ î streat ȩar/dasúpra şi jᵘ̑os/şî̂͜ dăpă ĉe să faĉē͜ ei̯/şádȩ o lúnă dă zíle/sau̯ şase săptămînⁱ/nu ştu cît͜ î...şáde/şî́͜ să ᵘ̑úrcă/le punen͜ néşte măturéle/şî̂͜ să úrcă pă măturⁱ//şî͜ i̯ei̯...faĉē gogoáş-àȩa/urzéşte/ui̯te urzéşte urzéştȩ/faĉe gogoáşă/şi-n͜ gogoáş-àȩa i̯el să pitéştȩ-aco-

722

lo̯//şî͜ ăla să fáĉe flúture ştii̯/ĩvii̯ázâ/dîn̯͜ gogo̯áş-áe̯a/fáĉe flúture/ş-ĩvii̯ázâ/şî͜ la úrmă/dacă să fáĉe flúture şî͜ le̯ápădă sămînţa/ i̯el mu̯áre̯//mu̯áre şī...borangîcuū vinim şi ne duĉen̯͜ la feméi̯/că-i̯ ...feméi̯li cáre-l tráĝe̯//púne un̯͜ ligán pă foc cu ápă/şî͜ bágă gogóşile̯ acólo̯//şî tot aşa áre rodán//şî áre ū...ĉevá care dúĉe fʰiru̯-ăla/aşa̯//şi̯ de̯ápănă/gogóşile̯-ăle̯a d͜acólo/şi i̯a...fʰiru̯-ăla merĝe͜ merĝe/şî de̯ápănă/de̯ápănă/pînă să términă...mătáse̯a dî͜ i̯el// şî͜ făĉem͜ î şervéte/făĉém pînză dă...dîm͜ borangîc//

[Aceeaşi]

am̯͜ fugít

[Cum te-ai cunoscut cu bărbatul ?]

cu i̯el cum să mă cunós ?/i̯el a fost în͜ î stáju̯-armáti/să ren̯gajáse̯ în armátă/da i̯eu̯ i̯erám acásă̯//cînd a venít͜ î într-ō...n̯͜ conĉédiu̯ acásă̯/víne la máma şi-i̯ spúne:

"auz͜ bre ! ţáţo/cum te kámă/să n-o̯ laş͜ pă fi-ta să mai̯ să͜ că pă la bálurî/pă la hóră/că úi̯te i̯o vre̯au̯ s-o e̯au̯//nu vre̯a máma şi táta/da tótuşî i̯o vre̯au̯"//

máma me̯a/a făcuᵗ͜ ca el/că fu̯árte mult ţine̯á la i̯el//ş-ásta a fost͜ î dă crăĉi̯ún//dă páşte cînd a venít /a venít acásă̯/niĉ una niĉ álta/că să îl i̯au̯//

máma ĉe̯-a spus:

"să vínă părínţi tei̯/să-nţele̯ágă cu mine̯"/i̯el p-áltă párte/ îm̯͜ spune̯á mii̯e/i̯o trĕbúi̯á s-o ascúl͜ pă máma că...i̯erá máma//

ĉe-n̯͜ spúne "nu vʸiu̯ să mă-n [k] să víi̯e ní [k] tata şî mama la mámă-ta/că" zíĉe "nu vre̯a"//da tótuşî...zíĉē..."noi̯ mérĝem amîndói̯/da amîn [k] dă tíne nu mă despárᵗ"/

"nu/că dácă mă i̯ei̯/şi mă laj͜ la úrmă̯"/

"nu/că nu te las"//

pîŋ‿la urmă/ave̯am o mătuşe/şi mă duc sâ-i̯ spuŋ‿lu mătuşi-me̯-a-ĉe̯a/şi mătuşi-me̯a ĉe-ŋ‿spune:

"mamă ! sá vină la mine/sⁱ‿stau̯ şⁱ i̯o dă vorbă cu i̯el"//

l-am lu̯at într-o se̯ară/m-an‿dus cu i̯el la mătuşi-me̯a/ă‿vorbit cu i̯el/tot aşa i̯-a spus şi lu mătuşi-me̯a//după ĉe̯-a plecat el acasă/an‿tra[ ]aŋ‿stat noi̯ în urmă/an‿tras coŋcluzii̯a dăspre ĉe-i̯ poveste̯a cu i̯el/ mătuj̆-me̯a ĉe spune:

"mamă ! i̯a-lăi̯ că i̯e bun//şi i̯e um‿băi̯a‿fu̯arte cumsăcade//

totuşⁱ l-am lu̯at//m-a dus acasă la părinţi lui̯/aŋ‿fuĝit/i̯-adevărat//cînᵈ‿a venit duminic-acasă/că i̯ō‿i̯-aŋ‿spus:

"vino la mama şi‿ĉere-mă/să merĝeŋ‿la fⁱilm"//

cînd am pleca‿pă uşe/mama ĉe-ŋ‿spune "auz‿tu mamă stelo ! vez‿ziĉe "să nu te̯-abaz‿nij‿la dre̯apta/nij‿la stîŋga/ţii̯ drumu drep‿pă drum"/

da mai̯ bine sĉe̯a "mamă s‿te̯-abaz‿la stîŋga/să nu merĝ niĉⁱ o sută dă metri/să traşⁱ‿pă stîŋga/nu pă dre̯apta"//

şi am plecat cu i̯el//dimine̯aţa...cînd a aᵘuzit tai̯că-su cî sînt i̯o acolo îŋ‿curte̯a lor/a înĉepu‿să trînte̯ască/să-ŋjure/să spargă/bat-o pă su̯acră-me̯a/îŋjur-o//i̯o stete̯aŋ‿ca...dujmanu îŋ‿casa lor/că nu vre̯a să mă primi̯ască să i̯es afară//aŋ‿sta doo zile//după ĉe...la doo zile trebue̯a să i̯es/ĉe i̯eraŋ‿ĉuf/să stau̯ kar numā...în întuneric/ [!] ave̯am în ĝe̯amurⁱ numa ĉarĉafurⁱ/numa [!] macaturⁱ//şⁱ‿am i̯eşit afară//cînd am i̯eşⁱt afară/ˢĉe̯ai̯ că vede socrî-miu̯ pîŋ‿curte pă satana/nu pă mine//mă duc şi i̯o la i̯el/

"săru‿mîna tăticule/nu ştu ĉe"/i̯au̯ mîna să i̯-o sărut/nimic//mă-ŋjura/şi‿sĉe̯a să i̯ez‿dîŋ‿curte̯a lui̯/că nu-i̯ trebui̯e̯şte//am trăi‿la socrî-miu̯...doo lunⁱ//într-aste̯a doo lunⁱ/nu ştiu̯ dac-a vorbit socrî-miu̯ o dată cu mine//la urmă-i̯ spune̯am lū soţu meu̯/ şi-i̯ spune̯am aşa:

724

"ĉe fac iu̯áne ? i̯o plec/nú̋ mai̯ stau̯ cu tíne//ai̯ spus că máma ta dacâ te i̯au̯ nu știu̯ ĉe/vorbéște/késtii̯"//

la úrmă i̯el ĉe zíĉe:"păi̯ cum să pleĉⁱ/i̯o m-am‿făcú‿dă rîs acúma//nu sîn‿ní̋ĉ înșurá/nîĉ nenșurát"//

atúnĉa i̯ó‿i̯-an‿s așá: "úi̯te ĉe i̯é/dacă tu vrei̯ ca să trăi̯ím amîndói̯/merĝén‿la mămíca"//

"nu mer‿ní̋j‿la mắ-ta"

"atúnĉa ʰai̯ să mérĝem sî‿fáĉen‿cásă"//

"păi̯ un‿să fáĉen‿cásă ?"/

"úi̯te am i̯o acólo [!] un‿cămín/merĝém acólo" zíĉe [k] zic "și fáĉem cas-acólo"//

a stat i̯el puțín dă‿s-a gîndít/a ǰudecát/o fi zis "hai̯ să mă duc cu e̯a/ĉe să fac acúma !"//

ș-am venít acólo într-un‿loc/care n-ávea̯m nij‿gárdurⁱ/n-ávea̯m nicⁱ ulúcă/nîĉ...vórba cînteculuí/nij‿língură/niș‿farfurí̯e/niș‿strakínă/nij‿nimíca//șî...cu ĉe-a mai̯ putút și i̯el/adíca zis amîndói̯ ĉe-am munĉít/cu ĉe mai̯ m-a ajútá‿și mămíca/ne-am‿făcú‿și noi̯...o mică căsúță//după ĉe-am‿făcút căsúța/ne-a i̯eșít pădúkele-n‿frúnte [!]/ș-am înĉepú‿să ne lua̯n‿la ĉártă/jî‿la scandál că...așá̋-i̯ u̯ómu cînt‿să véde um‿pⁱig‿mai̯ máre//

grigóre i stána
trei̯zeșînóo [de ani]

dĕspre un‿șárpe

i̯erám mică/am fos‿tot așá la jo̯ácă cu copíi̯i/șî țiu̯ mínte că i̯erá om‿bușteán așá lúng/unde ne jucám noi̯ pă i̯el/și i̯erá i̯árbă/crescútă/ [ɛ]și ⁱerá bușteanu̯-aĉéla băgát în i̯árbă/șî nu să véde̯a/șî noi̯ ne jucám pă i̯árba‿ae̯a vérde-acólo//și‿m-a m [ɛ] m-a mușcát/

mi̯-a foz‿rău̯ atúnĉ mii̯e//

[De unde te-a muşcat ?]

de picór m-a muşcát[1] //m-a...a dăscîntát cum i̯e...la noi̯ ai̯ićâ/mi̯-a dăscîntá‿dă.../şi mi̯-a trecút//^{i}este o bábă/a murít//a fost o bábă care me̯-a dăscîntát şî‿mi̯-a trecút//

[Mai ştii cum ţi-era ?]

da am̯‿făcú‿rău̯/fuĝám aşá pîn̯‿cúrte/be̯am ápă réĉe/

[Şi baba ce-ţi făcea ?]

bába á‿dăscîntát într-o cánă cū ápă/şi mi̯-a dat d-am băút//[...]

tot aşá i̯erám acásă/pînă sā mă căsătorés^{c}/şî la puţ/la ápă/un̯‿şárpe máre̯-a venid‿dîn̯‿grădínă/a băút ápă/da l-an̯‿lăsá^{t}‿c^{î}‿mi̯-a fos‿frícă//a băút ápă/a trecú‿pă‿lîn̯gă um‿pui̯ ş-o găină/da nú‿le̯-a făcú‿nimíca̯//ş-a plecát//

[Şi cît era de mare ?]

i̯erá mắre//lun̯g//ave̯á apru̯ápe doi̯ métri̯//da/i̯erá máre//

şî mai̯ ştiu̯ tod‿dîn‿î [k] dĕspre un̯‿şárpe/a stricát un̯‿veĉín‿cása/şî...la buníca la máma lu táta/la buníca me̯a acólo/îm‿bucătări̯e i̯erám la másă mîn̯cám/şî a i̯eşît şárpele după coş/pă...pă úşa la sóbă-n̯‿ju̯os/şi la úrmă a i [k] s-a urcá^{t}‿şárpele sus pă plítă/ [...] da ắla á‿fos‿şárpele cásei̯/cási lu u̯ómu̯-ắla/ş^{î} la úrmă a intrát/a fost o gáură lā buníca‿acólo îm‿pĕréte/ş-a intrát şárpele în̯ gáur-ắe̯a/ş^{î}‿nu ma‿l-a [k] nu l-am mai̯ văzút//...a intrát î...pă plítă/la úrmă s-a sui̯ít sus pă peréte/pă rogojínă/ş^{î}‿dup-ắe̯a a intrát în‿î gáură/ş-acólo nu mai̯ s-a văzút în̯‿gáur-ắe̯a/da ^{i}erá máre/^{i}erá négru/^{aşa}//

án̯gel aurélia
doozeşúnu dă an^{î}

---

[1] Şoptit.

726

a intrá^{d}‿vácîle-m‿porúmb

am pi̯erdút odátă/î...am fos‿cu váca/am plecá‿dă dimine̯áța cu copíi̯i̯/ș-am [k] ne̯-am‿dá‿la ju̯ácă/am lu̯át o mínĝe de̯-acásă/ne̯-am̦‿jucát/c-um‿băe̯ád‿dă la bucuréș^{i}‿ș^{i}‿cu mai̯ mulț^{i}‿i copíi̯‿i/șî... ne̯-am‿da‿la jo̯ácă/a intrá^{d}‿vácîle-m‿porúmb/i̯erá páznic/a venít pázniĉi ne̯-a lu̯a‿la bătáe/ș^{î}‿după ĉe ne̯-a lu [k] ne̯-a bătú‿pă noi̯/váĉile le̯-a dád‿drúmu/ș-a intrát într-un̦‿smîrc/că...cun̦‿să spúne la noi̯ ai̯íĉa un̦‿lac//ș-acólo i̯erau̯ lipitór^{i} műlte/șărp^{i}/ș^{î} nóŏ ne̯-a fos‿frícă/că am văzút[ɛ]sem șărpi acólo în̦‿lácu̯-ăla/și‿nóu̯ă ne̯-a fos‿frícă să intrăm acólo/ș-am̦‿venít acásă plîn̦gînd/váĉe̯le i̯erau̯ plíne dă lip^{i}itór^{i}/lé‿mîn̦căse dă...úĝer/îi̯ trăsése láptele/și̯ noi̯ am venít acásă plîn̦gînd/ș^{î}‿cîn^{d}‿am venít/s-au̯ dus părinți~~ĭña~~ poi̯ acólo/la [k] au̯ scoz‿vácile dîn zmîr‿d-acólo/pă noi̯ ne̯-a dăzbrăcát/ne̯-a lu̯at ĉe̯-a fos‿pă noi̯/pînd [k] páznicu și...așá s-a-ntîmplát atúnĉ//

[Aceeasi]

un̦‿șárpe fu̯árte máre

váĉile mîn̦cau̯/ș^{î}‿noi̯ ne jucám‿î de̯-a alergáta prin‿î grîu̯/măi̯ adunám șî flor^{i}//șī...i̯erá un̦‿șarpe/i̯erá ŭ [k] sînt niște terénur^{i} care/sînt‿î/nu sînt cultiváte/și sînt^{î} mărăciníșur^{i} i̯érbur^{i}/și sîn [k] p-acólo sînt șerp^{i}/și i̯o zic "să mă duc p-acólo"/că i̯erau̯ niște maĉ/șī...m-an‿dus acólo/și i̯erá u̯ [k] un̦‿șárpe fu̯árte máre//i̯erá vérde̯-așa/zicau̯ băi̯eți că sîn‿vípere/i̯o nú cunósc//șī...i̯o am începú‿să țip cîn‿l-am̦‿văzú‿că víne spre míne/și copíi̯i cu care i̯erám/au̯ venít la míne/

"ĉe ^{i}e ?"

si zic "un̨‿șárpe"/și șárpele a [k] vrînd să vină la noi̯/noi̯ an̨‿lu̯a^{d}‿bolován^{i}/s-am începú‿să dăm în i̯el//i̯el [k] únu-ntr-o párte/únu-ntr-o párte/i̯el n-a mai̯ știút un̨‿să se mai̯ dúcă/și l-am omorít//și l-am ... și l-an̨‿lu̯at cu noi̯ și l-an‿dus [k] și l-am pus în‿mijlócu drúmului̯/cîn^{d}‿ne̯-am întórs acásă//

búne̯a niculína [11 ani]

841. DRIDU

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: CB

sfécla

arán̨‿cu plúgu/și...la córnu plugúlui̯ pune̯ám ũ‿lemn/dă fắcá șanț-òla/ș-apói̯ o semănan̨‿cū mîna/știț^{i} ? rîn̨d//acúma víne mașína/bágă...rîndurli pu̯òtrivite/și răsáre̯-așá dă frum^{u}ós.../elár// dó^{u}o rîndur^{i}/mai̯ lipíte/únu mai̯ rar//și péntru...scu̯os/...cū mărc^{ă}tóru̯-òla...to̯ámn^{ă}//dîpă ĉe s-a făcút^{u}/d-a răsărít...bine/sfécla/ne duĉém/și-i̯ trágem ō sápă o̯arbă/zíĉe/pîntre rînd/prașí^{la}//la úrmă nē...dúĉem și o rărím//ó rărím/lăs^{ă}n‿núma cîte úna/cîte u̯úna//bunînțelés că cîte úni mai̯ greșáștē/o i̯a mai̯ la i̯uțe̯álă/și lásă doo̯ trei̯/ále̯a.../nu-i̯ permís și nú s^{ă} fáĉe ca alilá^{nte}//în̨‿fíne̯-/a-n̨vắța^{d}‿lúme̯a agúma/speĉi^{i}alitáte̯-àsta dă...la sfeclă/fo̯árte bíne//înáintē ne tîrám mult pă ĝenúke/ca s-^{u}o rărím/acúmā...cum o púne/mărcătóru/-i̯ fo̯árte bíne̯//o rărím mái̯ repi̯de.../la úrmă la sápā/cu săpălíĝile̯-àle̯a/fo̯árte bínē/bunînțelés sápe sun/dā mai̯ míĉ^{i}//sap-adăvărátā/cum săpắm/și la

728

porúm^{b}//ș-așá că...am̦‿făcút-ō fo̯árte bíne pă sfeclă//

dragomír ve iu̯ón
șá̯izeșàpte [de ani]

așá n^{i}e petreĉ^{e}ám to̯átă no̯ápte̯a

ne‿^{d}ĉan̦‿la pădúre mai̯ muls^{i}‿flăcăi̯/vine̯á dîn to̯áte pắrțîli/șî ....mai̯ alés.../înĉepe̯ám dă vára//acolō ne-ntovărășám...pátru ĉin̦ș‿șáse in̦ș^{i}/cîs‿sîntém aĉíle̯a/făĉ^{e}ám ũ‿fo^{c}/...álți să duĉ^{e}á/

"ádu...pépin^{i} dî la cutáre"//

"ĉíne‿áre bu̯ostánă ?" zîĉe/

"i^{u}ón murg^{u}óĉ^{ü}/cólo/trei̯ pogo̯áne"//

"hai̯ mă nígă/tú șî...górgẹ.../la pépin^{i}//ăi̯lánț...aduĉés^{i}‿p^{u}orúmb"/să c^{u}oĉém porúm^{b}/să lu̯óm pépin^{i}//șī așá n^{i}e petreĉ^{e}ám to̯átă no̯ápte̯a/că nu dorme̯ám//

a do^{o}a zi/plecám la tre̯ábă//can̦‿som‿mi̯-erá pî lā...trei̯ așá/zío̯a/pă căldúr-ae̯a la mașînă.../mērĝám pă lîn̦gă cai̯/la tîrîj/mi̯-adúc amíntè/șî...moțăi̯ám/mi̯-erá som^{n}//da n-ave̯an‿dăcît să stau̯ acólo/că erá o̯amín^{i} bătrîn^{i}/și..."^{b}ā ! tráĝe tîrîșu ! tráĝe căruța ! púne !..."//

a do̯a s^{e}ără nú mai̯ mă duc‘ //i̯ár plecá^{m}//că̯ vine̯á tímpū...pă răco̯áre/șî nú mai̯ mi̯-erá somn atúnĉ/i̯ár plecá^{m}//tinerét^{e}à...țíne/da acú...//

[Același]

^{u}órzu-l trei̯e̯rá mai̯ mul‿cu cái

ári̯a să curăț^{e}á/bíne/...nivelá pămîntu/-l băte̯á bíne/strope̯á cu ápă/...făĉá ári̯a búnă/dă‿dóo trei̯ ^{u}ór^{i}...pune̯á ápă/știi̯/să netezé̯a/párcă i̯erá lipít ca-ŋ‿cásî//şî...îmfigá un‿ţăruş/îm‿mijlog aíĉ//puné̯a doi̯ cai̯/sau̯ pátru cai̯/...cî [k] îprăştii̯á órzu.../dăzlegá znópu/că...noi̯ seĉerámî/ᵘórzu/ştiţⁱ ? snóp//şî pune̯ám/rínd‿rînd‿rînd aşá¹/ş-apâi̯ luᵘá cai̯i...dă dă márne/şî vine̯á/pînă să strîngá fúnea/pă úrmă/strîngă.../suĉá cai̯i‿im‿párte̯-ae̯a/şî să dăsuĉᵉá/porne̯á i̯ar//pînă cîn‿să tărîţá páile̯-ále̯a.../zîĉai̯ că-i̯ ple̯ávă//pŏ‿úrmă intrá ómu cu fúrĉili şi̯...scote̯á/rămînă ᵘórzu/dăde̯á...//i̯erá...canune̯álă/nū.../dā i̯erá páile̯-ále̯a búne dă mîncát/...la cai̯/la víte/la vácă/nu ştiu a [k] prindă o dulĉáţă/ĉ-ave̯á...//

[Acelaşi]

o pètreĉam‿foarte bine

[Cum petreceaţi aici, în sat, ca flăcăi ?]

aⁱíĉ‿iŋ‿sat...petreĉáŋ‿foárte bíne//d-esémplū...toátă săptămína lucrám/la cîmp/undē i̯erá/duminica vene̯ám.../cu lăutári la cîrĉúmă/i̯erá togmizⁱ‿dă noi̯//cáre vre̯a să be̯a o ţui̯că/făĉá ō cîntáre doo-ácolo/ş-ápăi̯‿i trecám la hóră//jūcám cu fétili/cu băⁱéţi/pînă se̯ára/se̯ára plecá fii̯ecáre.../acásă//ne vorbi̯ám: "mă băi̯éţ/vrés‿să dăm o serátă dise̯áră ?" gáta/pátru‿ĉínĉ‿íŋjⁱ‿dă acuórd/luám lăutárī/plăte̯ám: "cîte parále ?" ó sútă/ó sútă ĉinzéĉ/şî fétili carē.../bìnēînţelés carē...vo̯á să vii̯e//álţī...fétē.../vre̯a să vii̯e/nu-i̯ lăsá părínţi//şî făĉᵉam ũ.../la o prăvălii̯ē/spátili şcᵘóli-ai̯ĉa/cáre fusésē tá-šu/pă vrémurⁱ/cîrĉumár/îŋ‿salóⁿ//ş-acúma éste/salónu/...cù‿duşume̯á/ne petreĉám acólo pîŋ‿la uóra trei̯//îm ! vára i̯erá cam gréu//ă úni nij‿nu mai̯ plecá la tre̯ábă/da i̯o n-áve̯an‿dăcíᵗ‿să plec/că...

---

[1] Gest circular cu mîna, arătînd cum se aşezau snopii de orz după ce erau dezlegaţi.

730

"unde stai̯ ?" mă-ntrebá máma: "undẹ-ai̯ sta^{t}‿pîn-acú ?"
"păi̯ să ves^{i}"/că nu ştiu ĉe/
"hăi̯‿înjugă şî plẹa^{că} !"
gáta/plecám/ĉe să ^{fac} ?//
ş-aşá că o petreĉam/fọarte bine [ɛ] la ţáră//

[Acelaşi]

lup^{h}

ieram odată...aiĉa lă...pădurẹa mori[1]-i̯ ziĉe//şî...vedem că vine dă peste cîmp /noi̯ ieram îm‿pădure/un‿cîine/...un‿cîine mare//da...noi̯ nu ne...gîndẹam că să fhiie lup^{u}/cîine//cîinī/noştri/lîngă noi̯/avẹam...io un‿cîine/ş-um‿prieten...ûncă...un‿cîine//cîn‿sarē şanţu/şi iintră-m‿pădurē.../tos^{i}‿ca^{i}i să faĉe buluc//atunĉa am‿văzu‿că ieste lup^{u}//ş-ā luat-o cîini noştri dûpă‿iel/şî s-a dūs/şî kar p-acolō.../şî astăs‿treĉe lupu//tot pă dîrecţiẹ-aẹa//vine dî la pădurẹacuocọani[1] /pîm‿pădurẹa mori/treĉe la stranĝa[2] .../aiĉ^{i}/spre moldoven^{i}[2] //

altă dată...ieran‿cu vaĉili//şî iera grîu marẹ//v^{i}ine pădurarū: " işîţi-afară dîm‿pădure/că v^{i}ine şăfu ziĉe "şî...caz dă...lelẹa"/pădurar^{iu}//pădurarū...nẹ-avẹam şî noi̯ bine/ca ọrtan/mă dĉam şî-i̯ aram şi io/lui̯/cu buoii/cū...caii//"işîţ^{i} că v^{y}ine şăfu !" ş-am‿fuĝit//unde să fuĝim ? fuĝim pă niştē grînē.../la noi/şi la nişte pri^{i}eten^{i}//ieram veĉin^{i}//acolo un‿răzor mare/...dă mărăĉin^{i}//şî să duĉe ^{i}el mai̯ naiinte/io mai̯ pă urmă/zic "sạ nu sạ ducạ la veĉin-eilanz^{i}‿vitili/să mănînĉe grîu/pî la noi/că să supără"//avẹam grîu la tarlá adica/şī toţ^{i}/îm‿bloc//ăla doo pọgọane/ăla trei/ăla doo/ăla trei/ştiţ^{i} ?//

---

[1] Nume topice.
[2] Numele unor sate apropiate.

"băi̯ néne !" zíĉē "aíĉa i̯e...u̯ō mînzátă/culcátă"//

şî...dă-i̯ cu bu̯olován/cîn să scoálă/o lupoái̯că//àşá am rămás[1] //n-am mai̯ putú^{t} să zig nič i̯o nimíc/nič^{i}.../pînă s-a dăpărtát/s-ā duz lupu̯ái̯ca/s-a duz la pădúre//atúnĉa am văzú că-i̯ lup^{u}//

ş-acúma tot p-aíĉa/an văzút acúm trei̯ an^{i}/tot i̯erám.../mă ^{d}ĉam la i̯ekípă să munĉés^{c}.../dimineáţă/...şi văz un cîi̯ne că i̯ese dîn grîu̯.../^{de}odátă stă váca//cîn dusem váca ^{î}nainte/-i̯ dădúi̯sem ápă şî.../cîn^{d}/ù lup^{u}//da i̯o atît i̯-an zîs: "ĉé faj^{i} dráĉe/i̯ar ai̯ vini p-aíĉ^{i} ?" ş-á fúĝi/s-a duz dracului̯ [!] ^{l}a pădúre//îm pártę-àęa aveám sfeclă/^{şî} l-am văzú^{t}/pînă la pădúre s-a dus/ajá s-arunca/úi̯tę-ajá s-aruncá[2] //^{s}-ā dus^{u}/la pădúrę// [...]

^{i}erám cū...fráti-mi̯u şî cu alz^{i} băi̯éz^{i}/d-o seámă cu i̯el//i̯erá nóo sútē...nóoşpe ^{i}el//şī-nvăţáţ^{i} acolō/pă lúncă/şî...acólo i̯erá...lup^{h}/şî porj mistréţ^{i}/îm pădúrę-àęa/la strang^{e}ą//şî nę-an dus acólō.../cu tóţi/mă lasă pă míne să văz dă...b^{u}oi̯/dă vaĉ^{i}/ĉę.../şi i̯ei̯ pleácă pîm pădúre//şî stînd eo acólo.../văz un cîi̯ne/ş-am încépu să strig: "măi̯ nenícă ! băi̯ nenícă !" a vęní^{t} fúga/toţ^{i}/încă trăi̯éşte doi̯/priéten^{i} d-ai̯ lu...fráte-$^{mi̯u}$//únu stă a^{i}iş/şî únu la bisérică//

"ĉé-i̯ mă ?"

"i̯a úi̯te cîta cîi̯nili !"

cîn^{d}...lúpu//da i̯o dăjá mă suisim în^{g} căruţ^{ă} [!]/^{i}eran zburdálni^{g}/m-an suít în căruţă/şî strigám: "măi̯ nenícă ! măi̯ ^{ne}"/dā lúpu s-a oprid dâpártę-/aşá i̯erą//

"ĉé cîi̯ne mă ? i̯e lub mă"//

s-a lu̯at ei̯ cu ĉiomeĝili dîpă i̯el.../^{s}-a dus lúpu-m pădúrę//

---

[1] Gest - cu mîinile încrucişate la piept. [Acelaşi]

[2] Subiectul sugerează alergarea lupului în salturi.

o haịtă dă șáse lup^{i}

[Se-ntîmpla să vină lupul la oi ?]

ḗ nu ! ḗ nu/ș-acúma ĉícă s-a-ntîmplá lā roșîuór^{i}[1] //a venít ũ ^{u}om d-aíĉa dî la noị d-a lo̯ā [k] dî la roșîór^{i}/d-a lo̯a vopsẹá//aị văzú^{t} c-aṃ vopsít ịo/șî ịer^{e}á la vopsẹá acólo/la fem [k] la ọmu-ó^{la}//șî ĉa că ịe o haịtă dă șáse lup^{i}/ș-a intrát ĩ uóili colectívul^{ui}//șî fáta mẹa ^{i}erá aĉî/da áẹa dă la coșărén^{i}[1] /ĉé zîĉẹá fát-ásta a mẹa ?/

^{s}ĉe "ē[2] ! cuṇ sạ maị mă duk ịo ?" pă nịns^{u}orica áẹa ạtuṇ naintē.../cîn plōuară șî nịnsẹ/"^{h}ĩulịọ ! făị mamă/cuṇ sâ maị mă duk ^{io} acólo ? aị[2] !/^{cúm} să maị mă dúk ịo ?" sĉẹ "nū maị mă ḍuc^{u}"//

s-a ḍus/biniș^{u}oru/văz că n-a veni c-a mîṇcát-o lupi $^{d-acólo}$ [l]//

dobríța (bíța) údrẹa
șaịzeșîópt [de ani]

făĉá um borangíc ^{u}oráṇj

[Cum creșteai gîndacii, cum îi îngrijeai ?]

i-ṇgrîjám dă mic^{i}/i punẹáṇ cọálẹa dă/pîṇ să făĉá ịeị mári/dîṇ ĉe să făĉá mar^{i}/iị priminẹám/le făĉán patur d-ástẹā/așá[3] /că mị-era dra^{c} să crez mūlț^{i}/și...îị rî [k] cu pelin i măturám p-acólo/ șî-ị...priminẹám//ịerá uni d-ăịa viníți/șî p-aíĉa galbín^{i}/mu^{l}t ịerá urîț^{i} éịa/ș hioróș^{i}/da făĉá um borangíc/^{u}oráṇj/oráṇj/núma d-ăla avẹáṇ cîṇ l-an dat pă secít-áẹa//mị-erá dra^{g} dă ịeị să-ị cresc.../da acúma ịo zi^{c} că parcă n-aj maị púne mîna/m-ă dăzvățát acúș^{a}//

---

[1] Sate în județul Ilfov.
[2] Subiectul pronunță aspirînd.
[3] Subiectul sugerează, prin gest cu mîna, înălțimea paturilor: cca 30 cm.

[Și după ce-i primeneai ?]

le dădeaņ fruņză sâ mînĉę//la urmă cîņ sî făĉa iei măr^{i}/ [ɛ] le puneam...oar așa craĉ/oar mătur/dă ĉeva dă să urca iei dâ^{s} făĉa gog^{u}oș^{i}//la urmă le culeĝam/ne dúĉaņ și le trăĝam...

[Cum ?]

iera femei îņ satu: punea uņ ligaņ cu apă/și pune gog^{u}oșîle-a-colo/șî-are o roată/șî-mvîrtește/șî iel/fhiriĉelu-ŏla/să traĝe supţirel/supţirel/șî faĉe roaţi//înainte lumea-l trăĝa așa/pîn nu ^{i}erā/dacă e/cu apă-l trăĝai acasâ/șî punea/mai presăra șî mălai/să nu să lipiască/ș-apoi il loa pă riskitor^{u}//ș-așa făĉă lumea//

tudor kira

șaizeșase [de ani]

[Cheagul]

[Cum faci cheagul ?]

noi aņ făcu^{d} mereu/dă cîn ne-am pomini așa la mama/dă porc^{u}// făĉ^{e}ā [ɛ] î^{m} burt-aea/sau îm maţ^{u}/șî jupuea șî băga acuol^{u}o/șî șoriș/șî ureke//acuma ne-am îmvăţat î al fel^{u}/

[Cum ?]

burt-aea la p^{u}orc^{u} [!] o jupuoi/ș-o pui peliţ-aeā.../o pui într-um borcan^{u}//mai aņ ș-acuma/pîņ la primăvară/numa cu sare// șî la urm-o pui îm borcan/șî pui frunte dă buorș^{u}/șî um pahar dă uoţet^{u}//șî-ņkej cu eā/am uņ kag dă doi an^{i}//

[Aceeași]

734

[Cînepa]

[Ce lucru este la cînepă ?]

ĉe lúcru ? o sémin^{i} îm͜ pămînt/créşte máre.../la úrmă te duş͜ şî i̯ése álta mai̯ gálbină͜ cū [k] fără[ɛ]sp^{i}ic^{u}/dọar c-un̯͜ spic aşá/ş^{i}-o vạréz^{i}/aşá-i̯ ziĉẹá/ĉé "ai̯ să vărán̯͜ cínipa"//ş-o băgán̯͜ ş͜ să topi̯éşte/p-áẹa/la ái̯lantă mai̯ z [k] mai̯ pă tọámnă să cụáĉe áẹa cu bụob^{u}//ş-o adunám/ọ punẹán̯͜ grămádă/să dọspi̯á/ş͜ la úrmă o bătẹán͜ dă sămînţă/ş͜ la úrmă/ọ băgán̯͜ şî p-áẹa/ş-o meliţám.../şî͜ la úrmă-n-ĉép^{i} s-o dărăĉéşt^{i}//ş͜ la úrmă torĉám/şî faĉ ĉe vrei̯ dî͜ i̯a//áşa fă-ĉán̯͜ ş͜ la cínip^{ă}/şî͜ la i̯in/că punẹán̯͜ şî ^{i}in/^{ş}͜ cínipă [...]//

[Dar ca să fie mai albă, mai frumoasă, ce-i făceaţi ?]

îñáinte d-a ó͜ ţésè ?

[Da.]

punẹán̯͜ să mui̯á/l͜ fi̯erbẹám bín^{i}e/şî-l punẹám cū [k] făĉán̯͜ leşíi̯e//şî-l punẹá şî [k] îl punẹám într-o álbii̯e máre/şî͜ punẹán̯͜ ĉenúşă pă i̯el^{u}/pūnẹám ápă fhártă/şî-l lăsám acọ́lọ/ş͜ să făĉá/álb alb/cînd îl scotẹán͜ d-acólo//da/aşá-l făĉám alb^{u}//

[Aceeaşi]

ş-ásta i̯erá núnta dîñáinti̯

[Povesteşte-ne nunta dumitale.]

cúm͜ m-am͜ măritát ? aşá am̯͜ făcút: sîmbătă am avú͜ brádu/la úrmă/sẹáră [ɛ] băi̯éţī la másă...

[Da' spune-mi cum era la brad ?]

cîn͜ vénẹá fétili lā brad^{u}/le băgám ûn̯͜ cásă/le ĉi^{n}stẹám/pă cá-ré͜ le kemái̯/pă tọáte/...la úrmă le punẹái̯ cụcórz^{i} îm͜ pi̯épt/...
dumínică...i̯ar băi̯éţi şădẹá la másă/cîn^{t}͜ şădẹá ụamin-èştilánţī/

șădeá și̋ băi̯éți la más^{ă}/șădeá șî la brad/bă^{i}éți la másă.../cîn̦ vinea ă dumínică cu b [k] símbătă cu brádu/^{s} duminícă erá núnta//șî la úrmă seára/bă^{i}ețî șădeá la másă/cu lúmea dă rînd//șî la úrmă lun^{i}/i̯ár/ĉé "ai̯di la legátu mirésii̯"/strînĝá lúme pîn̦ sat/cu plōsca.../ [!] cū bobuōĉi...//àcuma nu mai̯ să pomeneștẹ d-ásteạ//

[Cum adică cu bobocii ?]

bobój d-ăẹa ruóșii̯i̯//ī puneá la toáte călțunărésili/ [!] la cap/îm pi̯ept//șî țîneá șî lun^{i} tuátă zîua//ș-ásta i̯erá núnta dîn̦ainti̯//ș nu i̯erá mîn̦cărurli d-acúmă.../^{e}/^{i}erá ș-atúnĉa dăstúlă mîn̦cáre/da nu i̯erà așá ca acúș/...núma cu farfurii̯/núma cu furculî́țe/númă/erá șî cu străkin^{i}/i̯erá.../cum i̯erá atúnĉ

[Și călțunăresele cine erau ?]

ăsteạ cáre-i̯ lu̯ai̯ călțunár^{i}/dă le puneai̯ ī șervéte/cîț^{i} aveá fáta: do^{u}ozèj dă călțunár^{i} ī/ștergáre/ [ɛ] doozéș/trèi̯zéĉ^{i}/ĉín̦spe/șái̯spē/făĉán̦ ștergáre/fáta/și-i̯ lu̯ai̯ călțunár^{i}/șî jucá u̯órâ/as^{ta} [k] șî ásteạ să numi̯á călțunár^{i}//

[Din partea miresii ?]

^{d}îm párteạ mirési/da/mda//

[Și ce mai făceau călțunarii ?]

făĉeá treábă călțunári/făĉá treábă/da//șî la úrmă seára șădeá la másă//șî ăsteạ/călțunári/dădeá mai̯ mul^{t} că mesáșî/mesáșî dădeá acuolọ cît puteá i̯el/da ^{î}ăla dădeá mai̯ mult/că zĉe c-am̦ fos călțunár^{u} [...]//

[Dar legatul de mireasă cum era ?]

[...] lẹgátu mirési așá să zîĉe că.../vólu ți-l lua dă seára/nu te [k] șĕdeai̯ pînă dimineáța așá//puneá o pérnă [!] pă scáun/púne o pîinē/ [ɛ] c-un̦ kil dă v^{i}in/cu u̯ala cu ápă [!] șî ĝinerica-z dă roátă/cu ban^{i}/coáleạ-n̦ cap așá/ [!] șî mai̯ fáĉe ș-așa nițel¹ [!]//șî la úrmă...te leágă náșa/cū acoáleā/c-atúnĉa

---

¹Subiectul imită gestul tragerii de păr.

736

să [k] kár să legá/da acúma dọar î̯ fáĉe fórma/púnē baticụ-òla/ aprọ́ape nu i-l mai̯ púne//da atúnĉā i̯erá cu zăbrániĉe/cū ạ́ça/că să lăsá lúmẹa legătúră//àcú nú‿să‿mai̯ lẹ́agă//ș-așá făĉá lun^{i}//

[Aceeași]

a fos^{t}‿fog‿márẹ

a lọa‿cáse múlte foc atúnĉ^{i}//

[Da cum s-a pornit focul ?]

tṓ^{g}ma dî la marnẹa satulū́i̯/dî la o feméi̯é‿a făcú‿fócụ-afáră/ și bătẹ́a vîntu/^{s}‿s-a dū́s/pîṇ‿la mal^{u}/pă dóo linii̯/...a ars/^{atúnĉ}// i̯erá ṭụalíli seụáse pă cîmp^{u}/ali̯ fhí-mi/i̯-a mîṇcá‿cî́i̯ni untū́ra/ norî́-mi ástẹa/cáre vinise aĉī́lẹa/i̯erá tọáte álẹa st^{r}îṇse/ụoili ā́rse/p^{h}î !//i̯-a viní‿răụ fhí-mi/i̯erá...ṭọalíli pă cîmb‿dúsē//

zĉam "dî ĉé mă aṭ^{i} [k] scî́ndur-àẹa/d-o lăsáṭ^{i} îṃ‿foc acólo?"

ĉícă "la^{s}‿să árză !" zĉa ĝíner-mịü/că trăĝā́ porúmbu cu sapā́/ îṃ‿foc acólọ/și‿erá niște scîndur^{i}/și șĉaṇ‿să le ẹa/șî ĉa că las‿ să árză/i̯ei̯ nu mai̯ știi̯á dă i̯ei̯//șîra dă pai̯é‿a arz‿dóo zile/ c-avẹá pai̯e și n-āvusèsē...s^{u}óbă/făĉā́ la mașî́nă

[De la ce a luat foc ?]

á‿făcút o feméi̯e fócụ-afáră/ș-a-ṇcepú‿vî́ntu māre/și i̯a ṭinẹ́a ...túma lî́ṇgă gard/undẹ-ọ f^{h}i fos^{t}/...șî‿d-ai̯a‿a luát^{u}/și bătẹ́a vîntū/merĝá așá flacărẹa/pă sus^{î}//cî́nd am auzít i̯o aĉí pă prispā́/ femé̯i̯a dîṇ‿fáṭă d-aĉī́lẹā/nu ști̯u cui̯ i̯ spunẹa: zî́ĉe "ạ‿árs znaguóvu tọut^{u}"/ i̯o cîm‿m-an‿^{d}us așā́/tamán îm‿pụóstu paștelū́i̯ i̯erá/ ...în ĉ^{i}orap^{i}/ [ɛ] șî‿cîn‿m-an‿dū́z‿dă vále/ș-aṃ‿văzú‿foc m [k] ăla‿acól/túma-m‿marnẹ-àẹạ/zi^{c} "s-a dus c^{u}op^{h}iii mi̯ei̯" șî‿cîn‿ m-an‿dus/așá ẹra/...p-acólo ars//

[Şi cine a stins focul ?]

pompiéri-a viní^{d}/da pîn-a viní pompi^{i}éri/mai a stíns ş lúmea//da a ars mult//

[Oameni au murit ?]

oámin^{i} nu/^{d}a [r] dă...ierá şî uói/şî purcêi/şî găiín^{i}/şî cîín^{i} arş^{i}/...pá undi i-a apucát aşá//a ar [k] foc máre/a fos^{t} fog máre//da lúmea [k] tamán pŏ unde-a avú lúmea notréţurli/p-acólo-a mers că a [k] nu ierá drum pîntre nuoi/cum ierá aîca cásili/şî cú [k] pă unde-aţ^{i} intrá dumneavoástră.../ierá álte cáse/nu ierá drum//aveám drum núma^{i} aşá-n spáte/^{s} p-acólo ierá mult^{u}.../nutréţu/gárdurli/vîrşîte/n-a putú să le dea lúmea jos/ş d-áşa a ars táre//

[Aceeaşi]

[Porumbul]

fắĉeam ogór cu cáii/şî nu puteán sâ fắĉem a dóoa oáre/că nu mai merĝ^{e}á cáii//trebuiá ^{s}ă le dắn grăúnţe/ş-a dóoă oáre-am pus [ɛ]vro doi an^{i} cu sápa am pus porúmbu//d^{î}deam únu cu sába/şî... mămícă şî cu nevástâ-meà/de er^{e}a^{n} cîte doi aşá/băgá boábili/sup sapâ//ne-an [r] ne-an kinúid aşa vo [r] vo doi an^{i} dă zíle/că nu mergâ cáii/ş cam pă [k] şî pă sécet-aşa nu prea ^{i}erá...//şî pă úrmâ...săpam iar d [ɛ] dîn sápă//sâ fắĉ^{e}a dă sápă [ɛ]mai mărícel aşá/î^{l} săpám dîn sapâ//loan cu postáza aşá/c^{î}t-um peti^{c} cît-um pédi^{c}/pînă săpám...dóo trei zíle la um...pogón/cum îi spúnem noi//dacă cai nu merĝea/n-aveán cu ĉe/atîta aveán şî noi.../plugu-òla dă-l arám niţêl.../nu erá prăşîtoáre/nu erá...//şî săpám dîn sapâ//şî...sâ fắĉeá nu prea să făĉ^{e}a/^{ĉe}...múncă-i dădeám noi dîn sápă ?//şî...pă úrmă/toámnà-^{l} [k] cîn să făĉâ/îl culeĝeám/cît

738

adunám acólo.../tot ăști̯a carẹ-avẹá mai̯ [k] pricopsíți/mái̯ kabúri‿ èști̯a/tót ăẹa făĉá/c-avẹá cai̯/dă -l munĉẹá/noi̯ cáre na prẹa avẹám.../cu ĉe/tod‿nu să făĉá$^{\hat{g}}$ nimíc la noi̯//

[Și cum îl culegeați ?]

dā/-l culeĝ^{e}an‿cu fu̯ói̯/să-l aduĉém acásă/l-adúĉam acásă/ pînă-l...//^{nu} prẹa să^{z} culeĝẹá-ñáintẹ mulț^{i}/cùlé$^{\hat{g}}$á cu f^{u}oi̯//^{l}-adúĉẹa^{i} acásă.../púnẹa^{m}‿îm‿mijocu bătătúri-l [ɛ]/jupui̯án‿dă f^{u}oi̯/ș‿ p-órmă-^{l}‿băgám în[ɛ]țurlói̯u̯-òla cu^{g} [k] ăla cáre la [k]$_{\hat{s}}$ vă ui̯táz‿ la ^{i}el//acólo-l punẹám príma‿^{d}àtă/că dacă n-ávẹan‿cú‿ĉe fáĉẹ porumbár/^{am} făcút ăla dă nui̯éle ^{j}șî punẹám porúmbu-n i̯e^{l}//

[Țurloi îi ziceți ?]

țurlói̯ da [!] îi̯ spúne/da//

rádu ste ión

pátruzeși̯ùnu dă an^{i}

puțur‿dĩ‿a^{l}ẹa larĝ^{i}

[De unde luați apă înainte ?]

ñáintẹ-avẹám púțur‿dĩ‿á^{l}ẹa larĝ^{i}//

[Cum se făceau ? Ai văzut ?]

ā^{m} [ɛ] am‿văzút//^{i}erā‿anumíț^{i} ọámin^{i} carẹ-avẹá^{g} coráș‿să ^{i}íntre mai̯ jos acó^{lo}/șî‿cáre.../i [k] îl plătẹá/ș‿cu cazmáọa...sápa/șî cu gălẹáta/cîn‿nú‿mai̯ pûtẹá s-arúnĉe cu...cazmáọa sus/cazmá cú‿ cu̯ádă scúrt-așa/gălẹátă//doi̯ ínș^{i} trăĝẹā...pămîntu d-ac^{u}ólọ/cu gălẹțili/^{ș}‿l-arunca/ș-ăi̯lanși̯‿săpá acólọ-așà^{j}/șî^{j} punẹá-n‿gălẹátă/ cu mîna/^{cu} cazmáu̯a/-l făĉ^{e}á larg așá/cît avẹá el loc^{g} acól^{o}// p-órmă-^{i} făĉ^{e}á dasúprā níște gízdur^{i} dă lemn așá ^{șî}.../áẹá‿èrá puțú/nú‿mai [ɛ] budurọáie/rar carẹ-avẹá^{g} budurọái̯e/d-ástẹa lárĝili/cáre...éra mai̯‿îṇstărit̯^{i}//

[Același]

cása

păi̯...cása/^{c}în‿aṇ‿făcút-o i̯o/...cînd am încệpú‿să...pentru cásă/...^{am} încệpú‿să cúmpăr.../lémnilí‿lẹ-am avú^{d}‿dặ la părínț^{i}/ că-i̯ dă pai̯ántă făcútặ ^{casa}/lẹ-ám avú‿dắ‿la pări$^{nț^{i}}$//am încêpú‿să cúmpăr...materii̯álu//înnai̯ínte...zîĉe [r] iĉe "nu să dă...firistẹắ/dăcît să dai̯ ĉerẹi̯álẹ"// [...]ĉẹ să fáĉeṇ ? să loṇ‿sulinár^{i}// ^{gáta}/am pus grîu̯u-n...cărúță/l-an‿duz‿la...coperativâ/l-am predát/mi̯-a dat bon/şî‿m-an‿du^{s}/aṇ‿lu̯a‿sulinár^{i}/vo...dó^{i}şpe sulinár^{i}/...pentru cásă//pă‿úrmă i̯ar/al dóilẹa an/i̯ar am mai̯ dus.../tó^{t}‿ aşá doi̯ trei̯ sai̯^{i}/d-an‿lu̯at nişte...p^{u}odinặ//şî...pă úrmă/d [k] am ridicát-o/am...bulgărít-ō.../şi pă úrmā să fac tîmplării̯a/ ĉ-am...păți‿şî‿cu tîmplării̯a pîn-aṃ‿făcút-ó/tót aşá//ĉe p [k] n-ávẹai̯ dă uṇ‿să procúr^{i}//pă úrmă uṇ‿cumnát a^{l}‿mi̯eu̯ dắ‿la movilița[1]/ĉícă "‿s^{g}fac i̯o ros^{t}"//i̯el tîmplár//şi‿i̯él mi̯-a făcú^{d}‿roz‿dă mate^{r}i̯ál// [...]pă úrmă ám...^{n}ĉẹpút/am [k] pă úrmă/dac-am [k] mai̯ m-ă‿ṇstări‿nițél/am...şî stropít-o...//

[Același]

[Pîinea]

[Pîinea cum o faci ?]

cúṇ‿să fac^{î} ? pui̯ ápă să-ṇcălzéştē/pui̯‿û.../dípă ĉe să-ṇcălzéşte ápa/ó‿pui̯ într-uṃ‿vas/ápa/şī bat făi̯ínă/şî pui̯...drójdi-aĉántr-ō fárfurioară/şî‿să diz^{s}ólvă i̯a/ş-apăi̯ dăpă ĉe bat făi̯ina/pui̯

---

[1] Sat în jud. Ilfov.

740

...drójdii̯-acólo-ŋ‿făi̯ínâ/şī o acóper^{i} cú un̥‿funt/ş^{i}-o pui̯ şî créşte//ş^{i}‿dî́pă ĉe créşte/ĉérn^{i} făínâ-ŋ‿copăi̯ī́ţă/dupá ĉe ĉer^{i} făína-ŋ‿copăi̯ī́ţă/cîn^{t}‿créşte aloátu/o loắn̥‿ş-o răsturnắm/ş-o lon̥‿la frămîntát//ş-o frămî́^{n}tắm/bi̯ī́ne.../ó‿lăsắm i̯ar dă créşte/^{l}a úrmă ne ^{d}ûĉé^{n}‿şî băgắ^{m}‿fócu la cuptór/dî́pă ĉe făĉén̥‿fócu la cuptór/o băgắm pă e̯a//

i̯ordáke con̥stánţa
pătruşáse [de ani]

săpúnu

săpúnū i pui̯‿ī.../i̯ei̯ ĉ^{e}a^{u}únu şî-^{l}‿pui̯ pă fōĉ^{î}/pui̯ g^{r}ăsíme̯a‿acólo/ş-o topḗşt^{i}/şi la úrmă.../pui̯ niţícă ápă cáld^{î}ă/şi diz^{u}ólv^{y} sóda/şî́‿la úrmă‿ó tor^{i} píste e̯a acólo//şî-nĉép^{i} şî méstiĉ^{i} în e̯ā/acólo/pui̯ şî ápă dă leşî́i̯e.../şî pînă créz$^{s\,i}$ că să f^{i}érbe i̯a bíne//ş-àpắi̯ cîn^{d}‿înĉépe să fi̯árbă/s‿s-ale̯ágă e̯a ca un ícre dă péşte-aşá/i̯é săpúnu răuşî́t//

[Şi dedesubt ce rămîne ?]

vréĉe//

[Ce faceţi cu ea ?]

o dăm înŋcólo//álţī [k] i̯e búnă.../fi̯erp^{i}‿tórtu cu i̯ā.../spél^{i} prḗşur^{i} cu i̯ā/cáre ĉe vre̯a să fa^{că}//

[Aceeaşi]

tu ai̯ tru̯ánă/ai̯ malagámbă !

am̥‿văzút e̯o că mă i̯a/rắu rắu rắu rắu̯/da an̥‿zis să nu-l báge nímer^{i} dă se̯ámă//şi m-am aşĕzá‿jos pă stráná//dúpă ĉe m-am aşĕzá‿jos în̥‿strán-aşá/am înĉépu‿să mă-roşắsĉ^{î}/^{i}imedi̯iád m-am în̥roşî́t/

cúm i̯ trandafiru//dúpă ĉe m-an̯ făcú cum i̯é trandafirū/m-a văzút/áldī cumnatí-mea/acoálea neşte veĉíne ^{i}e^{r}au̯ lîngă mine/a pus mîna pă mine/i̯ó i̯erán roşíi̯e/şî-ncólo ^{i}erán gaţă//m-an durát...pátru minúte/dac-am durāt/şî imedi^{i}a^{d} mi̯-am revinít/roşáţā/m-ā făcú galbínă/cum ie túrta dă ĉeáră//şi̯-am înnălb^{i}it aşa/la úrmă/dîn gă^{l}benáre-áea/şî...m-am îmui̯á^{d}/m-an̯ coflecît/şî...am işît afáră la ái̯er ^{la}...//an̯ zis că n-o să f^{h}íi̯e nimica//ş-ápăi̯ cînd an̯ vinít acásă/m-an ţinút táre/să nu mă fa^{c} că sîn bonlávă/să nu mă cunoáscă nimínea//m-an̯ sculá lun^{i} dimineáţă/tot^{u}...bo^{n}lávă/aşa nij^{i} bíne nij rău...//lun̯ la dóoşpe.../m-an dus pînă la o veĉínă/...ş-an̯ stărnutát/ea ĉe ^{z}séră zîĉe:

"mă" zîĉe "tu i̯ej^{i} bonlávă/tu ai̯ truáná/ai̯ malagámbă/a viní malagámba la tíne"/

i̯o an̯ zîs:

"ei̯/nú i̯e !" i̯o să mă ţîn táre//"nú ^{i}e malagámbă" zic^{u} "da" zi^{c} "ĉíne ştíi̯e/cum am prins i̯o ái̯er^{u}"//

an̯ stat acoálea vro dóo ^{ore}//după ĉ-am̯ vinít acasâ dî la ea/duar am apucá să dăscui̯ uşa/şî să íntru-n̯ cásâ//m-a loá c-un̯ frig^{u}.../ĉine moáre ? i̯o//púne plapîma pă míne/a vinit ómu/cînd a viní^{d} m-a găsít...îm plapîmă//măi̯//da úni i̯e dă nu să símte ? un̯ să sim/câ i̯ō i̯erám.../zăĉam îm plapîmă//ş-abi̯á m-an̯ sculát i̯er^{i} la dóoşpe//ş-acúma mă sim^{n}ţii̯ şî i̯o niţelúj mai̯ bíne//

[Aceeaşi]

[Foc]

lā un̯ colé^{g} din̯ clása mea/màrĉél/tá-su ma^{r}e carē/îi̯ zîĉe lumea bòznake/că...are múlte cápre şî uói̯.../s-a dus în cotineaţ/-a aduná toáte páili/că aveáu̯ pădú^{k}/şî le-a da f^{u}óc//şî deasúpra

742

a fost i̯ín/şi m [k] acólo-m‿porumbár/cum o fⁱ̑i avút i̯ei̯/şi a lo̯at foc//i̯el n-a opservát/a i̯eşi‿p-afáră şī...màrĉél/s-a ui̯tá ᵗ/şi̯-a văzúᵗ‿că i̯ése fum/dim‿porumbár/şī i̯-a spus c-a lo̯a‿foc//n-a crezú/ş-apo̯ⁱ̑ s-ā [r] s-a-ntins fócu/şī a lo̯a‿şī porumbáru f̄og/d-a ars tᵘ̑ot/să i̯a şi cása foᶜ.../au̯ salvát-o o̯ameni//

[Simion] gòrge
únsprezèĉé‿ánⁱ

i̯éne i̯éne scarloi̯éne

să fáĉe/să modeˡ [k] să púne ápă îm‿pămînt/să...mòdele̯ază ca o păpúşă/să púnē-ntr-o cutíi̯e/cáre̯ í‿să spúne coşĉi̯úg la noi̯/să púne flōri̯/o dátă colívă/colásⁱ/şî‿să dă pă gîrlă/şī...să spúne că: "i̯éne i̯éne scarloi̯éne/te duş‿cu flórile/şî‿să vii̯ cu plóile"//

[Acelaşi]

842. GIURGENI [ALR II, 705][1]

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1975; CB, BM, MT; transcriere: BM

pᵘ̑orúmbu

făĉᵉ̑am ᵘ̑ogᵘ̑óru...//la noi̯ să ᵘ̑obijnue̯á să-l fáĉi̯m primăvára ᵘ̑ogᵘ̑óru dâ...dî‿pᵘ̑orumbᵘ̑//că spune̯á că ţíne revene̯álă//îl‿bᵘ̑orî-nám/îl‿grăpám...//şi la tímpu lui̯ dî‿cam‿û...náinte̯ dî sfîntu górgé/cam după sfîntú g [k] cam pă [k] în júru lu unu mái/işán la porúm^b//arán cu b^uo^ii şî cu ca^ii/saŭ cu pátru caĭ la plug^u/plu^c cu dóo brázdẹ...//únu punẹám p^uorúm^p cu mîna pă brázdă/ş-áltu mîna//vẹnẹá timpu dî lā ^uō ^uórâ dî [r] dî treĭ/dâ pátru sẹára cum erẹá atu^nĉ^ea/cî să...să m[ɛ]mărẹá ziŭa/sc^uotẹán d^uoĭ caĭ dî la... plug^u/şî d^uoĭ di lā...cáre rămînẹã ^uúrmâ/şî punẹán d^uoĭ caĭ la b^uorînâ/d^uoĭ caĭ la grap/-îl b^uorînám/îl grăpám/îm prospătúră// ş-aşá făĉám pînî cînd î...i vinẹá tímpu dî [ɛ] d-a răsărit^c //cînd erá v^uórba dă işá p^uorúmbŭ-aşá dă ĉî şase ţentimétri/îĭ dădẹán cu b^uorîna//cum spunẹám noĭ atúnĉ^eä/cî sî-ĭ rúpin cŭaja//cîn să făĉ^ea ĭe^1 dă zéĉe ĉentimétri/băgám prăşitŭárẹã ĭel//şî merĝ^eán cu prăşitŭárẹä/şî ^uúrmă cu sápa/lî rărẹám/îl...//la un tim^b dî dóo treĭ săptămîn/saŭ cîn să maĭ făcá maĭ márẹ dă...pátruzej/dî ĉinzej dî ĉentimétri/bră [k] băgám a do^oa práşe//pîn să mărẹá ^iel d^î să făĉ^eá aşá cam [ɛ] dă treĭ sf^iértur dî m^eétru//ş d-aĉî [ɛ] îl rărẹám/îĭ [ɛ] lîsám fir şi fir cum ne priĉipẹám n^uoĭ ac^uólo...//şî aşteptám pînî la cul^eés^u//cîm ma^i erẹá n^ievóe maĭ tîrziŭ dî maĭ făĉ^eá/c-avẹám un adimi^nistrátọr buŭ/cárẹ n^ie-mvăţá//"sî c^uopiléş^i p^uorúmbu/sî nu laş^i p^uorúmbu cu c^uopiĭ" //noĭ i spúnẹam púĭ// "sî-ĭ rup púĭ-iẹä/sî hrănẹáscă fíru dî p^uorúmb^u/númaĭ l^iegătúra luĭ/cî ăẹa-ĭ fúrâ [r] îĭ fúră putérẹa luĭ/ş^î nu fáĉẹ l^iegătúrâ"// ş-aşá ^ierá/îl maĭ c^uompi [k] copilẹám/saŭ îl puĭán/cum îĭ spúnim n^uoĭ/ş d-aĉîlẹa aşteptán la cul^eés^u//la cul^iés ĉé făĉ^eam ?//mă duĉán c căruţa cu caĭ/cu n^ievásta/cu băĭéţi că ^ierẹá mic atúnĉä/ saŭ cu ĉinẹ-ävẹám/băgán căruţa-n lan/îm făĉ^eán drum pîn ĉocán^i/s nu stricám [ɛ] c^uoĉéni saŭ ĉocáni/cum îĭ spúnim n^uoĭ/şî culẹĝám p^uorúmbu//dar n^uoĭ il cure [k] culẹĝám î/îl curám d-ac^uól dîn c^uoĉén^i/nu ca cum [ɛ].../aĉí am devi^eát^u//şî-l l-aduĉán curát în

---

[1] În locul localităţii Piua Petrii (punctul 705 din reţeaua ALR II) am inclus în reţeaua pentru AFLR localitatea Giurgeni. Menţionam că fostul sat Piua Petrii a făcut parte din comuna Giurgeni.

---

[1] Dintr-un text anterior, reiese că acest administrator era originar din Moldova.

căruță...//și pᵘorumbáru/pătúlu cum îi spúnim nᵘoi/l-avẹám gáta/ îl punẹám acólo-m pătúl/pînă ĉẹ termínan dí culésᵘ//cînd ẹrẹá vᵘórba dí măĉinátᵘ/mă duĉᵉan și scᵘotẹan dîm pătúlu mẹoụ d-acᵘóⁱᵘo un cᵘoj dóo trei/curâțám un cᵘoj dí p [k] bọá-i/un sag dă bọábẹ-acólo/mă dúĉᵉaⁿ cu el la mọárâ//făĉᵉám mălái/șⁱ vínẹan cu el acás/ încẹpẹán sí fag mămăligúță//

sᵘocᵘól iụón [zis] mihálẹa sᵘocᵘól
dí șáptízej dí anⁱ

grîu

la grîu îi sᵘocotⁱelⁱ mai marⁱ//că ásta a fost o múncâ carẹ-o făĉᵉám ịeu/pă parĉáᵒa mẹa dí pᵘorúmbᵘ/n-ávẹam nⁱevóⁱẹ dí tᵘovarîj j dú cutárẹ j dû cutáre j dú cútarẹ//da la grîu îi cu tᵘótu álfel/cí grîu mă duĉᵉan sî l-arám ịeu tụamna/căutám lᵘócurîle...caré le cunoștẹám c-a fᵘos pᵘorumbíștẹ/c-a fᵘos fasolíștẹ/aran grîu tụamna/cam acúm pâ la sfîntu dumitru-așá...//băgám plúgu/arám...//cînd î...mașin dí sⁱemănád nú prẹa erá-n sad la nọi//îi trăĝán cu mîna//pistẹ-arătúrâ//băgám bᵘorîna/uo dátă sau [ɛ] șî dí dóo ᵘor d l-amestecám/dă-i cu grápa/ [ɛ] dam acᵘólo/șⁱ d-aĉílẹ-așteptám primăvára//primăvára dacă ni părẹá că árẹ bᵘolovánⁱ/pă ịel/rădăĉínⁱ/îi dădẹán cu grápa/șⁱ după grápă lⁱegán ș-ún tăvălúcᵘ/sâ nivílⁱeze lᵘócu//cí tᵘót administrátọr-ora dă ne-mvăța/"mⁱă sî nú fiⁱe bᵘolován ca sí [ɛ] íntre vîntu pă supt ịelᵘ//s-alúniĉe vîntu/sⁱ să dúcă/sⁱ nu [r] s nu suĉ [k] usúĉẹ pămîntu"//ᵈ-aĉi il aștẹptám pă grîu pîn să făĉᵉa ịel dă...ĉízej dă ĉentimétrî/cîᵗ să făĉᵉa/ni să părẹá că árẹ burúiⁱenⁱ.../intrám î ịel/i le mai smulĝám/îl privẹán cum...îl plivẹán/cun spunẹám noi atúnĉ//d-aĉi il așteptán la cọasâ//mașinⁱ erẹá puțínẹ//preparán cụasa cólẹa binẹ/ᵘo bătẹám/ᵘo aranjám/s^î mă puneán și mă [ɛ] în lan...//și mă puneán și-i trăg^eam la coasă//c^uoseam ce c^uoseam/nevastă ^urmă l^iegá/făc^ea znop^h...//znop^i-i făc^eam...cum îi spuneám n^uo^i atu^nca clăi/pă l^uocu/^uo clae-aic/una mai c^uolo/una mai c^uolo...//cînd începean la t [k] an treerá și cu ca^ii//

[Ai treierat cu caii ?]

am trăărá cu cai/grîu an trăerát ieu acásâ//nu prea ișă bun//grîu ^era tar^ie.../și nu prea/-l grohoiám/cun spuneám n^uoi/și ișă cam ț^iep^uos^u//da mai incuáce/mai incuáci kar dă cînd am început io familist/ierá mașin^i dî trărat//la mașinli dî trăerad n^ie fă c^eán c^eáti//zece/cișpi/sau doozej dî uamen^i//grîu ni-l căram fiecare-l făcan șir^i/pă un c^uolz dâ isláz ae^uolo/undi n^ie distiná comuna/primaru/cine erá...//și cînd aduc^eam mașina/-ncepean să cărám/t^uovarăși/iō/toate căruțîle p-al meu/trecám io d la rînd^tu/vinea rîndu lu altu/vinea lu altu/boabil le puneám în sa^s și^î le-aduc^eam acasâ/pail le...duc^eam mai inc^uoi/cî n-aven timp/cum îi spuneám n^uoi tîrîș/le făc^ean grămad-ac^uolo/an terminá c^eata/^nceпean să ne cărăm paili/s ni le [k] le-aducem acasâ/ [...] ac^uo pă [k] fiecare pân curțile lui// [...]

[Cum se teeiera cu caii ?]

cu ca^ii...cúm sî spun/făc^eam ari^ie/în curtea mea//nu aveam n^ievoi d^i tovarâș//îm căran grîu-acasâ/mi-l făc^eam șirâ/și făc^eam o arie-așa/o circonferenț-așa cum vă sp[ɛ]/n-aș putea s^î vă spui cam ce...mărime.../băteam un lemn.../cum îi spuneám n^uoi șteajăr/îm m^iijloc-osta aic...//legam o funie d-aij dî l^iemn-osta...//și cai-i l^iegam iar dî gît așa cum ne pricipeam n^uoi/și-ncep [k] și grîu-l luan dîn șiră/și l-ûntindeam aic î ^îarie-asta...//năsădeam/așa-i spuneam noi//și cîn termenam arie-așa dî năsădi^d/băgan cai iel//și [ɛ] mînan cai-mprejur^u/prejur ûmprejur/vinea aiș s-apropiá

746

dû pár-osta/cí pa [k] fúni^e^a/să-mfăşurá pă l^i^émn-òla/că nù putẹ́ai̯/ sî-i̯ mîi̯ núma-ntr-o párte/c-ametẹ́au̯ cá^i^i//şi i-ntorĉám pă páıtẹ-äi̯lántă/şî dắ-l^i^e şî p-acólọ/dắ-lẹ şî́ p-acólo/pînâ cînd îi̯ sucệán dí́ ĉí́ şáse ^u^ori aşá//să făĉ^e^á páili sâ frămîntá.../dădẹán cáẹ-afáră/ şî-ntọrĉám...cu fúrĉí́li/întụrĉán gríu pă pártẹa ái̯lantă//şî l-întó^r^ĉ^e^ám aşá dâ pátru ^u^ori/şî pă párte-äẹä şî́ pă párte-äẹä/pînî́ sấ fărắmiţa grí^u^u/spiĉili ĉe erẹá acólọ//

[Acelaşi]

aşá lucrám noi̯ brînza

vinẹán cu láptile-acásâ/îi̯ dădẹám kág/aşá-i̯ spunẹá/erẹá nişte cutiu̯áre caré le cumpărám...dî kág^u^/avẹá ^u^o lingurít-acólo/o măsúrâ/la atî́tẹa kilográme dî láptẹ şî pui̯ o linguríţâ/şî́ pui̯ dóọ// îl punẹám acólo-ntr-um pahár dî lápte/-l bătẹám bíne/práf-ola/şi d-aĉí il punẹámu̯...în hírdắ^u^u sau̯ ĉubáru/cum îi̯ spúnim noi̯/cu lápt^i^e/unde púnẹa/şî l-amestecám acólọ//şî dî́pă ^u^o durátă dúpă ^u^o s [k] un sf^i^er dî ^u^órâ şi zic^u^/láptili să-nkẹgá dóm^le^//sâ-nkẹgá să făĉ^e^ă/ca cum ar fi i̯aúrtu sî spun/da să-nkẹgá//dacă sâ-nkẹgá láptile.../mă spălám ş-ẹo bíne pă mî́ini/băgám mî́inle-acólo-l strî́nĝ^e^am/îl frămîntám/îl strînĝ^e^am într-o márnẹ/s-alẹágâ dîn z^i^er^u^//d-aĉí avẹám alt â...alt ĉub^î^ăr pẹntru z^i^er^u^/crìntă cum îi̯ spunẹám n^u^oi̯/^u^o cutiẹ-aşá făcútắ dí́ scî́ndurâ/îi̯ punẹám o-mvelitọáre d-ástẹa suptír/răricúţ-aşá/şi punẹám grosímẹ-äẹä/ĉi irá-^n^kẹgát/îl punẹám în i...împvelitọárẹ-äẹä/şi să scurĝá t^u^ọd z^i^éru dí́ i̯el//să scurĝá zi̯éru/şî ắlant îl strî́nĝám frum^u^os^u^/îi̯ punẹám um petroẹáş acólo pîn crìntă ca să stẹa i̯el/să scúrgă-n ti^g^nâ...// d-aĉí-i̯ lu̯am z^i^éru/caré să scurĝá dîm brînzâ//âl punẹám într-ọ căldárẹ máre/şî-l fcrbẹám la foc^u^//şi işấ álfẹl dâ brînzâ/-i̯ spune̯ám noi̯ úrdă//cîn͜ dădẹá-m̦͜ fer͜ șⁱ͜ s-aleĝᵉá úrd-ai̯à/ᵘo scote̯áṇ͜ șⁱ͜ p-áe̯a ᵘo aleĝᵉám/ș-o̦ pune̯ám tút-așá-ntr-o...pâ málu-m [k] pă már-ne̯a-m̦velitᵘóri/cum [k] a zăgîrni/cum îi̯ spune̯ám noe̯-acól...//șî strîngᵉám úrda/un͜ cocoloșél fo̯árte̦ bun d [k] úrda͜ erá fo̯árte̦ búnă̦//

//i̯ar rᵉéstu zⁱérului̯/îl dădẹáṇ͜ la pᵘorĉ//că-i̯ scoséi̯[ɛ] îi̯ sco-te̯áṇ͜ to̯átă̦ grăsime̯a dîn i̯el//așá lucrám noi̯ brînza/i̯éu̯/îm͜ prinĉî-pál așá ᵘo lucrám//

[Foloseaţi numai cheag de cumpărat ?]

āṇco̯aĉẽ͜ ᵘúrmâ͜ făĉᵉam și nᵘoi̯//

[Din ce ?]

dîṇ͜ kíșcă̦ dî pu̯orcᵘ//kíșc-ae̯ä dî pᵘorc ᵘo curăţá/u̯o spălá/ ĉe̦-i̯ făĉá/ș-o tăi̯á bucăţⁱelⁱe bucăţⁱelⁱe/ș-o băgá-ntr-o sticlă/-i̯ pune̯á bu̯orș/șî͜ sáre̦ múltă/ș-o astupá//șⁱ͜ sărătúr-ae̯a/șî͜ acre̯ál-ae̯a ...//primăvára l-îndoi̯á/cînd i̯erá vᵘórba dî-ŋkegát/îi̯ pune̯á bᵘorșᵘ/d-ăsta dă̦ putínă/cum îi̯ făĉᵉam nᵘoi̯//șî-l făĉᵉá acᵘol͜ l-amesticá/și͜ cîm͜ pune̯á d-ăla...îṇ͜ lápte/l-îŋke̦gá fo̯árte biné//

[Acelaşi]

aṇ͜ lucrāt īn

dac-a ve̦ni͜ primăvàra/prègătésⁱ͜ terᵉénu/sᵉémeṇⁱ ⁱinù...//cîṇ͜ s-a făcú͜ máre/înaintẹa lu sfîntu ilíⁱe̦ să smúlĝe̦/ⁱinu//și-l baţⁱ dị sămînţă̦//după ĉe l-ai̯ făcú͜ munúșⁱ/munúșⁱ așá¹/mûnúk/nú máldăre marⁱ/miĉⁱ͜ ăsá¹/îl bazⁱ͜ di sămînţă/după ĉe l-ai̯ bătú͜ dî sămînţă/ ţ̦ᵉ-araṇjésⁱ͜ sămînţa/pentur ĉe ai̯ nⁱevóⁱe̦//àșá//pă i̯el îl faj͜ mál-dărⁱe marⁱ/doozeș͜ trei̯zej͜ dî mînuke de̦-ăle̯a ᵘodată/și mᵉérˢ͜ șî-l baj͜ la topilă/în ápă̦//după ĉ-a stat acólo/șase zile/te du͜ șî-l spelⁱ frumᵘós/îl pui̯ și să usúcă fiecare munúșă-m͜ pra [k] îm͜ par-te/pŏ͜ úrmă l-adúĉⁱ acásă/ca să nu-l adúĉ atúnĉ ud/câ-i̯ pre̯ä greu̯/

---

¹Gest.

748

şî nu p^{u}o‿sâ-l.../aşá i̯e ter^{i}én acólo pă málu gîrli/áp^{i}i/únde ^{i}e/ a grópi^{i}//şi l-aducâm acásă/şî-l mai̯‿intindȩám în‿cúrtȩ/cîm‿bătȩá su̯árȩlȩ/şî‿ne punȩán‿şî-l bătȩán‿cu mai̯ di l^{i}emn pă petr^{u}ói̯^{u}//di să fărîmá//úi̯tȩ-aşá‿aşá‿aşá‿aşá‿aşá//îl punȩám i̯ar la sọárȩ/ l-acoperȩám după ĉe-l strînĝám pă sȩáră/şî‿ne punȩán‿la mélițâ/ dă‿i̯‿dă-i̯‿dă-i̯‿dă-i̯//ei̯/sȩára mai̯ avȩái̯ trȩábă/te sculái̯ diminȩáța cîn‿dormȩá c^{u}opi^{i}i/şî m^{e}elițái̯/melițái̯/cît ț-erȩá-n‿gînd^{u}//[...]

[Și pe urmă ce făceai ?]

pă úrmă ĉé făĉán‿după ĉe-l melițám/îl dam la darác^{h}//am ş-acúma darácu//îl păstréz//că piséz grîu̯ în i̯el pî‿lā zile dȩ-ástȩa [!]//îl dam la darác/îl făĉám‿fui̯ór frumós/frumós/şî-l făĉ^{e}ám/punȩám şase...fire-ntr-o párte/şase-ntr-o párte/-l făĉám o legătúră frumu̯ásă/şi cîn‿ne vinȩá timpu i̯árnă/îl făĉ^{e}am ca^{i}ere/ şî-nĉepȩám s‿tu̯arĉím//ásta‿e//țesȩám//^{i}in î‿^{i}in//c-atúnj‿nu să găsȩá materi^{i}álȩ-aşá sâ cúmp^{i}er^{i}/țesȩán‿c-avȩám‿î c^{u}opí^{i}i mulț^{i}/ zéĉe/trebúȩá să le faş^{i}‿pantalón/cămáşâ//

stănĉuléscu safta

şai̯zeşpátru̯ [de ani]

îm‿privința‿animallọr

îm‿privínța cáilor sun^{t}‿kar‿ă.../c-am apúcá‿dî‿la părinz/d‿la tai̯cî-mȩo...//kar cîn‿d-ezemblu rămîne şkop//ai̯...i̯e múltȩ medicaménți̯ care p^{u}o‿să-l‿ă...lècui̯és/sau̯ să-mbolnăvéştȩ/sau̯ a băú múltă ápă ş^{i}‿s-a sîngerát/i̯o imidȩát [ɛ] cuți‿nú/da bric^{e}ág/sco^{d}‿bric^{e}águ̯/şi scoț/kar şi‿dóctọru mȩ-a spus/ [ɛ] dîjá i̯ei̯ ne spúnȩ/ câ "n-ai̯ vo^{i}e sâ nu..."/da i̯o pîn‿la dóctọr/i̯o-l lecui̯ésc//adícă nu că-z‿dóctu̯r i̯o/dáră...am apúcá‿d‿la părínț^{i}/i̯o imȩdi̯át scoz‿bric^{e}agu şî-l crestéz în ĉéru gúri/şi-l bag dégitu şi-l frecțio-

---

1 Gest.

néz/și laz‿dí‿sînĝẹ//cun̦‿sí‿spúnẹ la n^{u}oi̯//laz‿dí‿sînĝẹ/și...îj‿ revínẹ cálu̯//

sau̯ dí‿múlte or káră ș^{î}‿cu ắștẹ-ai̯ mei̯//am pățít o zī́/câ i̯ō le [k] aíĉa la noi̯ sâ pǫártă gúrîli dâ ham/dacă știț^{i}/d-álẹa dă áțâ//i̯ar îm‿pártẹa dóbroĝ^{e}- aiĉé‿sấ‿pǫártă júgur^{i}/dácă știs‿ĉe‿ ẹ-álẹa júgur^{i}//

[La cai ?]

la cai̯// [...]

ș^{î}‿d-áẹa vă spun/am pus cái/-n̦‿júgur^{i}/mẹ-a plăcú‿tárẹ/într-o búnă zi...n-á mai̯ vru‿s [k] cái/ai̯ méi̯ cái//ș^{i}‿am umblá‿cu i̯ei̯/ și...și le ști^{e}am‿f^{u}orț^{le}/căran̦‿cu i̯ei̯...//n-o mai̯ lǫa dîn̦‿loc// n-ó‿ma^{i}‿lǫa dîn̦‿lo‿cu júgur^{î}li//și cîm‿mẹ-an‿da‿sẹáma/o^{d}ată ẹ-a tăẹát ápili/fără să ple‿cú‿ii̯/n-a mai̯ vru s-ó‿ma‿ẹa dîn̦‿loc/c^{u}‿ cărúțạ//cărúțá‿o avẹán̦‿cú‿femíi̯‿in̦‿cărúțâ//și...zéĉi̯ femíi̯‿i tǫá- tă vára ^{l}ẹ-am purtát în̦‿cărúțâ//sîn̦‿șev‿dí‿ekípâ la cîmp/n-a ma^{i}‿ vru‿cái‿s‿mai̯ pléĉi̯//u̯ítẹ-așá s^{î}‿să sărẹá únu pă áltu/și...îi̯ períse sp [k] să ^{f}ăcúsẹ spúmă//s-a dí^{u}okát//s-a dí^{u}oká/cái frumóș/că i̯-az‿văzút/murĝ amîndói̯/u̯m păr‿ă/știț^{i}/îmbrăcaz‿bínẹ în̦‿ lúcru bun̦‿că [?]/sigur și un om și ŭ‿^{u}animál/dacā...i̯eș^{i}‿spăla^{d}‿ mai̯ bine/sau̯ mai̯ gras frum^{u}ós/șī-mbrăcát o hai̯nă mai̯...mai̯ búnă/ sígur că apár^{i} álfel/așa ș‿^{c}u animálu//sau̯ dacâ i̯eșt^{i}‿i/p^{u}o s^{î}‿ fii̯ drăgúț/ḍacă i̯eșt^{i} îmbrăcá‿mai̯‿ī ṛuptur^{u}ós/sau̯ tẹ p^{u}orz‿mai̯ așá/apár mai̯‿ī.../^{a}șá ș-enimálu̯//s-a dă^{u}oká‿dómne/j‿n-a mai̯...// și m-an‿da fǫárte frumó^{z} jos/înaintẹa ^{u}oiști^{i}/ [ɛ]gata femí^{l}e-nĉepúsi̯ uní^{le}‿s^{î}‿să dẹa j^{u}os/să-mpin̦gă dî cărúțâ/nu șt‿^{se}//"stạț^{i}‿ ẹșa/lăsás‿cái"/s-à‿da‿jos/femeile/"lîsás‿cái"//toátă [= totodată] mă supărásin̦‿ș^{i}‿i̯o/că ști^{e}an̦‿câ...tot ắẹa-i̯ cái/j‿nu mai̯ vrẹa// m-an‿da‿jos/ș^{î}‿lẹ-an̦‿zís tát-al nóstru d^{î}‿dí^{u}ók/ș^{î}‿n-a avú‿nim [k]

---

[1] Pocnește din palme.

cái nimic//s-a scutúră caⁱi/ş-a plecá cai//da//ştiţⁱ/i tréburⁱ d-ástea//

[Şi mai au şi alte...?]

sau cîn î...meérĝi/dîn [r] dîm mᵉers aşá i să scrîndéşte um piĉᵘór//avén rᵘotílé d-álea cun ŝpúne femíilī.../dî la războáⁱe/d la războailí lor care ţésę//níşte rotíle/sau u...ĉel mai rău caz o sútâ/cúm eʳᵉá súte d-álea dă naínti/dî naínté du pă tímpurⁱ//şi i-o lⁱeg[ɜ]gā di [ɜ] d-esémplu cum ar fi dópu-òla¹ //dop la ástea/i-o leg î...cólo la ⁱíia piĉórlúi jos//

[Unde ?]

jᵘoz lă [r] la copítâ//

[Cum îi zice acolo ?]

la ⁱiⁱe/jᵘos//acólo/i-o leg bíne cu.../dacă n-am...àlĉevá şⁱ sînt în cîmp/scoz batísta foárte frumós/şi...légî rᵘotílă d-áea/ sau...ᵘo sútă dă...d-ástea dă lei cum ereá nainte/ş-i-u leg d-acólo jᵘos/şi-i iau piĉóru/nú piĉóru care-l doáre/ştiţⁱ ?/nu piĉóru care-l doáre/i-l l-eău p-ăl ĉel...da núma dînapói//p-ăl ĉel î... sănătᵘós² //şi...i-l l-eau/îl bag după gît ᵘo...ştreánc/sau u...ô gúră dâ ham/şⁱ i-l l-eău p-ăla búnu//şî-l las/şî-l săr//iel [k] îl forţéz pă el sⁱ sáră/şⁱ cîn sáre/sáre diréct îm piĉóru bolnáv/ştiţⁱ? //ş-atúnĉă i sâ dă la lᵘoc/imidiát//sⁱ dă ˡa loc//

sau dacâ iē îm pártea dîm fáţâ/nú să răscokiteázâ/da să speteázǎ iel/să speteáz-aşa să spúni//dîn ᵘoprire dîn guánă/ᵘoprít în loc/sau u...to dîn guánă/cîrmít în loc//şⁱ devíne şî...şî înţepenéşte-odátâ/şî înţepenéş/ş-atúnĉa...n-am ĉe-i fáĉé dîcît îl dau în ápă//îl dau în ápă/î ⁱapâ curgătoáre/î ⁱápă...şî-l dau la deal// fiⁱe dacă...i-ápa...zis vára/mă dăzbák iou/şî-l l-eău dî căpástru/-notînd iō nainte şi cálu-l ţîu dî căpăstru...//îl l-eau î ⁱapâ la deal/cît pᵘo să durⁱez eo aşá ō...ᵘo zvîrlitúr dî băs/ĉínze şaij di métri/sau kar o sútă.../şi iel devíne pî ⁱápă/ápa curgătoa-

---

[1] Indică un dop mare, de canistră, care se află pe masă.

[2] Cuvînt sugerat de anchetator.

ré‿ápă la deal/devíne dî‿sâ‿fᵘorțează mai̯ ĉevá ca cînd‿î...fuĝe i̯el//mái̯ táre să fo[ɛ]rțeázâ/cî ápa cúrĝe répide/și i să dă la loc/ științⁱ ?// [...]

sau̯ în ĉel mai̯ rău̯ cas‿cîn‿să...d-ezémplu îi̯ dăi̯‿i u̯órz//grăúnți/ᵘorz//a fos‿cálu-n̦herbîntát/ă‿fost în̦herbîntát/șⁱ‿nu-i̯ [r] nu-i̯ normál ca să-i̯ dăi̯ grăúnțe/cîn‿îi̯ hérbîntát//porúmᵖ‿sau̯ ᵘorz/ sau̯ grîu̯ kár...șî-i̯ dai̯ cîn‿ui̯ în̦hérbîntát el//că...cîn‿îi̯ în̦hérbîntáᵗ/sau̯ nu-i̯ obijnuí‿cu...cu grăúnțile/devíne dî-i̯ cáde-m‿piĉu̯áre//ș-atúnĉă sîtém i̯ar nevoís‿să-l băgám î‿ápă//dóo trei̯ ᵘóre/-i̯ bátem um‿par/î‿ápă/ș-ul ținim î‿ápă/șî‿devíne șî...//

da /kár am avút în vár-asta un‿cas‿cu váca// [...]ș-am ŭ‿unk caré.../al‿tĕi̯cúț-așá‿a fos/pátru fratⁱ//șî pátru surórⁱ a fost// șî s-a priĉepút‿ûn animálile-ástea/kar‿î șⁱ‿noáptea vinea dă-l scúlá/șⁱ‿pă tai̯cî-miu/șⁱ‿pă unki-mi-ósta/tot așá îm‿privínța‿animállor//șⁱ‿mi‿s-a-ntîmplá‿cu váca//la vácă nú prea‿erám‿î...așá../ adic-am avút animále/ᵈa nu prea știám//ᵐ-am‿pomíni‿cu i̯a/e-an‿da‿ niște luți̯érnă veérde/șⁱ‿luțⁱérna...ó‿avúsim pă ᵘo m...șoprón/ șⁱ‿noáptea cam a burát//pàrdón[1]/a burá‿dî ploai̯ĕ//ș-a căzút ápă/ și e-an‿da‿la vácî/dimíneațâ eo cî‿m-an‿sculát/i̯-an‿da‿la ápă/șî [k] i̯-an‿dat‿â...[ɛ]ásta/luțérnâ‿la vacⁱ//lucérna/știi/a fos‿puțin‿cam údă/cred nu știu dac-a durát‿î...un‿sfⁱer dă ᵘorá‿dăpă ĉe e-am dat‿ă lucérn-aea/ș-uite-äsa[2] s-a fă [ɛ]făcút/s-a umflát//trimét un‿copil la únki-meo/sâ viⁱe i̯elᵃ//únki-meo ăsta‿erá páznic/ stă d‿la mine mai̯‿incólo pă str [k] to‿pă strád-asta//erea páznic//

"dú-te mă la únki-tu iᵘonică/șⁱ‿spúni-i̯ sâ viⁱe neapărá‿câ ne moáre vaca" zic/"ĉe mai̯‿i...//umflátă//

s-a duz‿băeátu/"bă tăticúle" ĉe/"a plⁱecát/únku u̯onică" ĉé/

---

[1] Informatorul sughiță.

[2] Gest.

752

"a plecá pă cîmp" ĉe//ieră pázni^g dî cîm^p/"á plecá pă cîm^b" zíĉe//

to^pu !/ĉi să-i fac ?/m-an duz dupắ dóctor/trimé ș^î băĝátu pă o pártē călárę/m-an dú^s ș-ęo cu biĉicl^eta...//nú ^iera p-aĉí//níj dóctoru//"ĉi fa^g ?" zi^g "moáre ^vaca"/útę-așá să făcúsę//nú ști^ean ĉí sî-i mai fah//pîn la urm ĉí m-an gîndít iu/tút așá [ɛ] văzîn la taicî-meu cîn ereá acás tắticu/trăęa/i-a băgát un călúș în gúră//așá ō...ú bucá dî l^eemn/ę-am băgát-u-oșa[2] -n gúră/ca să poa să răsúfle ęa/știţ[1] ?//șī i-am udát așá pătur^i/i-am um [ɛ] muiá bínę pătur^i/avęám bútoiu cu ápă/i-am úmmuiat/și i-am [ɛ] puneám compleécsę-așá cu ápă réĉę pă skináre/toátâ skinárę̈a ei... pus^isim păturâ pă ęa/ș^i călúșu la gúră/ę-an lăsá dî sînĝę cu bric^eagú tút așá la urékę/am bătú bínę uréka/și i-am pus complécsi cu ápâ réĉę-așá/tim^b dî vō júma dî ^uórâ o [k] aproápę-o ^uórâ/ și an scăpát...ân scăpá vácą//

paraskív ierémi^ea
treizeșînóo dă an^i

săpúnu

[Cum faceţi săpunul ?]

^jașá săpúnū/cúm îl fáĉim ?/lu^uóm s^uódă dîpă [k] cắntărin jumắrîli/cîte știm c-avém/púnim [ɛ] la ō...pátru kílé dî grăsime un kil dî s^uódă//avém op kíle dî grăsime/púnim patru ki [k] doo kíle dî s^uódă//^dpă grăsimęa carę-o avém//púnim grăsimęa acolo/ș^i să t^uopeștę/-i puní șî ápă/ápă-i púnin dî dunăre/nu-i mai fáĉim leși^ię/o făcá leși^ea cu ĉenúșe//ferbęá ĉenúșe/táre/dîn ĉocán^i/ și-i punęá leși^ie//da noi acuma nú-i mai púnin leși^ie/o fáĉin cu̯-apắ‿d^{î}‿dúnăre/că ápa d^{î}‿dúnắre-i̯ fo̯árte búnă dî spălát//noi̯ dac-avém apắ‿d‿dúnăre̯/nu mai̯ spălắn‿cu d^{e}éro[1]/sau̯ perlán[1]/sau̯‿ū ĉe ne trébi^{i}e//o fáĉin‿cú‿ápă d^{î}‿dúnă^{r}/îi̯ púnim ápa dî dúnăre-n‿ă...jumár^{î}le̯-ăle̯ä/férbe ^{i}ele/^{d}pă ĉe să dizv^{u}óltă bine̯ jumár^{î}le̯-ä-le̯ä/púnin‿s^{u}óda//şî ^{u}o férbi^{m}‿pînă vidém noi̯ cî‿să-nĉépe̯-aléĝe̯ ca ^{u}úrda//şi-n e̯a‿acólo-i̯ púnim pelín/ca sî‿miro̯ásă i̯el mai̯ bíni̯/púnim şi d^{e}éro/ca sî‿fácă spúma mai̯ bíne sî curắţe...//şí îl férbim îl férbim bíne̯ pă ^{i}el/pînă s-aléĝe i̯el bíni̯//cîn‿s-a‿al^{i}és i̯el bíne̯ ca úrda‿aşá/atúnĉ^{e}a-l dăn‿jós//âl dăn‿jo̯s/şî îl tăén‿dimíne̯aţa/după dóoşpatru dă ^{u}óre̯ noi̯‿il tăém//sâ-nkágă i̯el bíne̯/âl‿tă^{i}en‿félie̯-ăşá/-l púnim pă ^{u}o scîndúră/şi trînĉ-e̯e̯à/îi̯ lu̯om to^{t}‿péntru pr^{e}éşur/nú-i̯ aruncắm//

---

[1] Gest.

[2] Gest: informatorul bagă degetul arătător,orizontal, în gură.

[Trîncii sînt...]

n^{i}égre̯-aşá i̯ei̯/pă fund‿^{î}/la fúndu ĉáu̯nlu‿e̯a sun^{t}//p-áia-i̯ púnin‿t^{u}od‿la spălá‿la pr^{e}éşur^{i}//púnim ápă-n álgi^{i}e/şi...trînj‿dîn ắe̯a/şi frecắm bíne préşu^{r}li cū péri^{e}a dĕ scînduŗă//àşa//

[Şi la feliile alea de săpun, cum le zice ?]

calîpur^{i}//calîpur dî‿săpún//

paraskív zóe̯ä
trei̯zeşişápte [de ani]

drika[2]

fáĉim un ĉerc//şî...apói̯‿iňumărăm trei̯ métri/de la ĉerc/îm‿fáţă/d-egzémplu...únde vrem...în ĉe diréctie̯ dorím ca să jucắm//[ɛ] însprè sud/însprè n^{u}or^{d}/dépinde//ş^{i}i̯...traĝe̯m o liní^{i}e la trei̯ métri/ş-apói̯‿i lovím băţu cū...avém um‿băz‿mai̯ máre/ş-únu mai̯ mic//nu [ɛ] aşá um‿băţ//şî daţ^{i}...cū băţu în aĉél beţişór mai̯ mic//dacă aĉésta cáde̯-n [ɛ] în‿ă...p^{u}orţiúne̯a caré‿cuprínde̯ [k]

---

[1] Numele unor detergenţi din comerţ.

[2] Informatorul graseiază.

754

cupriṇsă-ntre liniⁱe şi ĉerc/repetás‿pînă-n trei̯ ᵘoriⁱ//dácă nu rĕuşís‿s-o scoátⁱez‿dîn ĉerc pînă-n trei̯ ᵘoriⁱ/atúnĉ íntru i̯o în ĉerc/şî dau̯ i̯o cu bắţu//dacă i̯o scᵘod‿bîắţu din ĉerc/şī dumneavoástră-l prindéţⁱ/atúnĉ intráţⁱ dumneavoástră-n ĉerc//dar dacă i̯ō-l lovésc/şî nú-l prindéţⁱ/şi bắţu mérĝe pe pămînt/avéziⁱ‿vóⁱe să-i̯ das‿cu piĉóru//i̯ar [...] dácă-l băgáţⁱ în‿ă...îm...pᵘorţiúnea cuprínsâ-ntre ĉerc şî li [ɛ] líniᵉa care markáză trei̯ métri/dáu̯ i̯ărắşⁱ/pînă-n trei̯ ᵘor//i̯ar ĕu̯ dac-o sco‿din ĉerc/şi dumneavoástră n-ó atínĝes/şî i̯a stă pe lᵘoc/trébui̯e să aruncáţⁱ cu bắţul ca să b [ɛ] îl băgáşⁱ în ĉerc//dácă nu-l băgáţ cînd aruncáţⁱ/i̯o îl lᵘov [k] cáuᵗ‿să-l lovᵉés‿cu bîắţu//pᵘot i̯eşí pînă la líniᵉa care markáză trei̯ métri//dacă-l lovés‿cu bắţu şi i̯el se dúĉe depárte/şi nu-l príndⁱeţⁱ/i̯ō...pun de lā...ĉerc şi pînă acólo/înúmăr cîţⁱ paşⁱ//şi să joácă pe béţe/i̯ar zéĉe béţe formează un‿cal// [...]

dacă ţi-l prinde-ntr-o mînă/atunş‿cînd aruncáţⁱ ş-ûl lovᵉéşte/să púne ᵘo sútă dă cai̯//i̯ar dacă-l prindéţⁱ în dóo/zéĉe cai̯//

[Dar cînd cade băţul în cerc ?]

atúnĉⁱ i̯eşíţⁱ afáră/ĉine-i̯‿in ĉerc i̯ésē afáră//

[Dar dacă băţul cade pe linie ?]

se spúne că ⁱéste ţúra//şi...se...apói̯ dácă i̯éste ţúra/se dă i̯arắşⁱ cu bîắţu/şî...ĉíne i̯est [k] ĉíne‿ă nú ⁱéste-n ĉerc/púnē mína‿aşá[1] /şî i̯a bắţu dî jᵘos/şî l-arúnc-aşá dĕ trei̯ ᵘoriⁱ//şî dacă-l bágă-n ĉerc/íntră la bătáe i̯el//

stamáte iᵘonél [12 ani]

---

[1] Gest.

şárpele

acúm/îm‿vacánţă de curînd/...pátru săptămînⁱ/ᵘo lúnă de zíle/ am‿fos‿cu ᵘo [k] um‿văr de-al meu/îm‿pădúre//şi...aiĉ//la nᵘoi// mergínd aşe/an‿da‿dē bugᵉác//şí‿acólo sîm‿múl‿şerpʰ//şī nᵘoi mergán‿cu frícă/că ieráu şi frúnze pe jos/şî‿n-erá frícă să nu călcăm pē vrun‿şárpe//şî cînd ⁱerá la um pᵘom/ᵘodátă un‿şárpe !//cîn‿l-am‿văzút/noi mergám númai îm‿vîrfurile de la piĉuáre//şi cîn‿l-am‿văzú/nᵘoe-an‿sta‿pe lᵘoc/şⁱ‿şárpele a fuĝít//apói a [ɛ] am ocolít/şî am ⁱeşi‿la drum/şî pe úrmă văru-al meu/n-a mai vrut ca să mai meargă/a zîs că...i-e frícă/dacă ⁱerá...mai mulţⁱ copii/ mai merĝá/dacă nu/nu//

[Ai omorît vreodată un şarpe ?]

nū//

[Dar ai văzut ?]

da/cum ?//am‿văzút//ᵘodátă ne jucám ĉetáte//poate-ăţⁱ auzí‿de aĉéz‿joc//şi...îˡ‿jucán‿la um‿priⁱéten//şî...ierá ᵘo cásă/aiĉ[1] /şí‿aiĉ ne jucám nᵘoi//ş-aiĉ ⁱerᵉá un‿gard aşá/aiĉ‿erá o porţiune-aşa //ierá cása‿aiĉ cu perételo/ş-aiĉ‿erá gárdu scᵘoz‿mai‿in afárâ//şi nⁱe jucán/şi...um‿băeat cîn‿sâ príndă minĝiᵉa/s-a...daᵈ‿la peréte/ c-a‿aruncát-o táre//ş-a călcá‿pe un‿şarpⁱe//ⁱerá şárpe dă casâ/ ieˡ ziĉᵉá că...îl duáre-aşá la piĉór/i-a intrát‿î venín îm...piĉór//

io am [ɛ] am mai auzí‿p-aişⁱ/cⁱă...um‿băeat [k] ᵘo feméⁱe/i-a puz‿la un‿cᵘopiláj‿mai mic să mănînĉe lápte jᵘos//şi femea să duĉᵉá lā cîmp//şi‿î...ă‿cᵘopilaşu mînca lápte cū pîine//şi şárpele de cásă ieşᵉá şî mînca núma lápte//şî băeatu âl vedea şi-i spunea: "ma‿ea şî mnicăţei !/nu bea núma laptᵉe !" [!]//

[Ce să ia ?]

---

[1] Informatorul îşi însoţeşte expunerea cu gesturi explicative.

756

ńicăţⁱéi̯//àşá ziĉᵉá i̯el//şⁱ‿să nu be̯a núma lápte//şī...într-o zī femé̯ᵉa văzî́n̦‿că láptịle...meréu̯...ⁱéste mî́n̦cát/stătú la pî́ndă̦//şī văzú că i̯ése şárpele/şi îi̯ be̯a láptele cᵘopilului̯//i̯a ᵘomorí şárpele/i̯ar după ᵘo zi/murí şi‿cᵘopílu̯//nu ştu ĉe legătúră ᵘo fi avút//

[Acelaşi]

843. GRĂDIŞTEA

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: MM

făĉám boranĝíc

cù‿gîndáĉ-éşte̯a/lu̯am s [k] gérmúʲⁱ‿d-ắşti̯a/şi-i̯ créşte̯ám//care-áve̯á norog‿dă i̯eⁱ/cîştigá că... [ɛ] dă trắi̯á//că...ne‿ᵈĉám‿î/cîntăre̯an̦‿gogóşilí/cîte ĉin̦ş‿kilográme dă gogᵘóşⁱ/i̯erᵉá búne̦//ne‿ᵈĉam...la feméi̯-aⁱíĉa la balamúĉⁱ[1] /la bálta ne̯agră[2] i̯ére̯a úna [k] i̯ará úna codíţa/trăĝám...gérmi̯-éşti̯a/gogóşîle/făĉám boranĝíc/vine̯ám acásă cu i̯ei̯/...pún̦e̯am...făĉán̦‿ştergáre̦//cămắş cîte̯-o...cî́te ᵘúna//e ![3] ş-aşá să...petrecú vára//ĉᵉ‿să-i̯ faĉ ?//

[Gîndacii cum îi creşteaţi ?]

tőt ca p-ắşte̯a//da ne urcám îm‿pom/tot aşá/-n duzⁱ/c-ave̯ám noi̯ duzⁱ/acúma‿e̯-am mai̯ tăe̯á‿dúzi// [...]

[Era frunză.][4]

i̯erᵉá frún̦ză/ave̯ám frún̦ză//şⁱ‿tot aşá-i̯ prịme̦ne̯ám‿î...pă i̯ei̯/cînd i̯erᵉá míĉⁱ/p-órmă cînd‿î sⁱ‿făĉá marⁱ/îi̯ [k] înĉépe̯á i̯ei̯ să fácă marⁱ/să ᵘúrĉe̦/atún̦ʲ‿lⁱe dăde̯ám mîn̦cáre̦ mai̯ múltă̦/şti câ...

---

[1] Sat al comunei Grădiştea, numit astăzi Sitaru.

[2] Sat al comunei Nuci (la cca lo km).

[3] Informatoarea ofteează.

[4] Sugerează soţul informatoarei,care asistă la înregistrare.

trebúẹá să mănînĉe maị répẹ^{d}e//cum îị sịlẹáị cu mînẹcárẹa/ [ɛ]îj‿ lụa válẹa/să urcá sús//pă frúnză̦//

p-órmâ mă dúĉám/mi-ị adunám/i lăsám vọ dóo‿treị zílẹ-acoló/vố pátru vŏ...dóo‿treị săptămîn^{i}/nú‿maị ţiụ mintẹ/cîn‿înĉepẹá ịeị să ...sâ̦ cọácă gogóşîlẹ/...p-órmă le strîngán‿ş^{i}‿plecán‿cu ịéle la feméẹ-áẹą//ş^{i}‿p-órmă feméẹ-aẹa î‿băgá acólo-n ápă/f^{h}ártă/punẹá úrzitórụ-ăla acólọ/trăĝá fhịru/cum vrẹáị să-l torj‿dă supţírẹ//

[Ca firul de păr.][1]

da/súpţirel//ş^{î}‿cîştigám/cîte ĉinş‿kilográme/şáse kilográme/ dă borangíc//ş^{î}‿v^{i}nẹán‿cu el acásą//púnẹám pînză/ţesẹám/...aleĝ^{i}ám//p-órmă/alt [k] la[ɛ]ịáră î‿ánụ-ălántu/ịár maị...creştẹán/‿ că ịerám maị tînăr-atúnĉ//

argíra ştefán
sînt îńăscútă-n nóo‿súte‿ĉinĉ

[Obiceiuri de Anul nou]

să strîngá féte múlte/ş^{i}‿să‿^{d}cá acólo la o fa [k] la o bábă maị bătrînă/şî punẹá acólo ụále/cu gúră‿jos/...nu maị ţiụ mínte cîte ụále punẹá jos acólo d-alẹa noílẹ dă pămî[illegible]//púnẹa cárte/punẹá săpún‿î/púnẹa...d-ăstă/cum să-ị zic‿î/pịeptîne//nu‿ş‿ĉ^{î}‿maị punẹá acólo/múlte álẹą//cînd.../

áẹa "ḫaịdẹ să lom ọala cutáre"/

"^{h}aị să lom ọala cutárẹ"//

áẹa ba lụa [ɛ] lụa sárẹa/aịalánta lụa/

"ẹ !" ĉe "tu-l‿eị cărturár" zíĉe/"vez^{i} că̦ aị lụa‿cártẹa"//

aịalánta lụa páru/

"ăolẹó ! tu l-^{i}eị aşa/pă dîncolọ"//

lụa pịeptînli/

---

[1] Intervine soţul informatoarei.

758

"tu l-ei̯ dințó^{z}" zîĉe//"îl ei̯ urî" zîĉe//

ca co [k] ca féte/ști^{z}/ne strîngám așá lā...la o feméе mai̯ bătrîn-acólo̯//ș^{i} să strîngá féte/băi̯éz mulț^{i} acólo̯//

^{h}ai̯ ! p-úrmă dúpă ĉe áe̯a/plecám/să s [k] șede̯ám pîn̦ la dóoșpe̯ no̯apte̯a/dă la dóoșpe no̯ápte̯a/"hái̯de mă !"//i̯er^{e}a...par^{i} așá cum avém noi̯ gárdu̯-ăsta/avea ó...bábă bătrînă săráca/acólo...un̦ gard așá numái̯ cu par muls șî...dóo̯ trei̯ nui̯éle̯ pă jos așa-n̦grădí^{t}//

"^{h}ai̯de̯ mă !" ĉe "ái̯ dipă mamái̯e̯"/că "fuĝiz" z^{î}ĉe "pîn̦ grădínâ/dă-nnumărás pári" zîĉe//fuĝám în̦ grădínă/nnumărám pári/

"ăo̯le̯o ! tu cutărî́ță ! l-ai̯ lu̯a" zîĉe "cocoșát"//

ai̯lánta z^{î}ĉe "tu l-ai̯ lu̯a jupu^{i}i"/ĉe "n-áre pi̯éle pă i̯el" zîĉe/"i̯e gol" zîĉe/"nu i̯e-mbrăcá" zîĉe//fel dă fel dă...dă povéșt^{i}//

[Aceeași]

[Din timpul secetei][1]

nu găse̯ám...porúm^{b}/nu găse̯ám.../să murím/să murín dă fo̯áme//mîn̦cám pî́i̯ne/ [ɛ]pîn̦ la úrmă șî d-áe̯ā...sămî́nță dă mătúr^{i}/a făcú mălái̯ și nu i̯ére̯a bun dălóc//nu i̯ére̯a făi̯ínă/nu i̯ére̯a nimíca/^{ĉi}ne mai̯ pûte̯á să dúcă/să dúcă/pă lā i̯an̦casásu[2]-n̦cólo/pă la...dăpárte/dă-ș cumpărá bucáte̯/dăde̯a...dăde̯a dîn̦ cásă cîti̯-o hái̯nă/cîti̯-um...căĉúlă.../ĉ-ave̯á/mașî́n^{i} dă cúsu^{d}/dăde̯á p-un̦ sá^{g} dă porúmb//dăde̯á/ c-așá i̯erá atún^{j}/da ! i̯erá fo̯árte...fo̯árt^{i}e scump//că mure̯a dă fo̯áme̯/zăĉá lúme̯a//vene̯á o femé^{i}e/că să un̦flásе̯-așá dă.../șî un̦ [k] kár un̦ cumnát al m̄ [k] un̦ fráte̯-a lu móșu m^{y}eu̯/sărácu i̯el nu pûte̯á^{s} să dúcă nicăi̯ér^{i}/șăde̯á acásă/mî́n̦cá corcodúș^{i}//s-a ^{u}un̦flá dă corcodú^{ji}/dă ĉórbă d-áe̯a/șî a venít băi̯éți~~-eis~~ ave̯a doi̯ băi̯éz/vine̯a ái^{ș} șî lu̯a/"mai̯ dáți-^{ne} !"/ș^{î} noi̯ d^{î}de̯án co̯ájă d-áe̯a dă mălái̯/ĉernătúră d-^{aea}/şî mai̯ făĉá mămăligă/^{dîn} co̯ájă d-áe̯a dă mălái̯//aşá dă criză ĉe i̯ere̯á atúnĉ^{i}///ş-ăla sărácu a zăcú să mo̯áră/c^{î} s-a umflá/c^{î} i̯el nú să ^{d}ĉa nicăir^{i}//i̯ei̯ mai̯ plecá/băi̯éţi/pă la noi̯//[...]şî mure̯á//înca i̯er^{e}á ai̯iĉa i̯ară t^{ot} aşá un copíl/făĉá "^{hă} ^{h}à^{m} !" plînĝi̯á meréu̯ dă fo̯áme//şî-i̯ d^{i}de̯án cîte̯-o co̯ájă dă pîi̯ne//cú^{m} mă [r] cúm mă víde̯a pă míne/-nĉe̯pe̯á să plîngă/şi-i̯ d^{i}de̯án cîti̯-o co̯ájă dă pîi̯ne// [...]

---

[1] Subiectul vorbește foarte repede.

[2] Nume de localitate.

a murít o...femé^{i}e dă fo̯áme̯-aşá/s-a umflá/ş^{î} n-a m [k] a mînca pre̯a múlte...bolbotíne̯ d-áste̯a/corcodúş^{i} fhérte/ş^{î} n-a mînca mămăligă/şî a murít^{u}//

aristíţa ste údre̯a [zisă] şuştero̯ái̯ca
şáptezeşipàtru [de ani]

a foz di̯ávo̯lu

lu tát-ăsta al mi̯éu̯/care̯ spui̯ că-^{i} grădinár/víne̯a to̯mai̯ d-acólo dă la cúrte/víne̯a ái^{j} la no̯i̯/că erá casă ve^{i}k/nu ^{i}erá cáse d-áste̯a//şî a̯i̯íĉa i̯erá crúĉe/o crúĉe la monamént/ai̯ [k] acoló kar...unde̯ ă...şi i̯-a işít ^{u}o pisică înainte//mai̯...mái̯ încólo-şa //dă móşu cu pis [k] dă-i̯ cu pisi "fhír-ai̯/da^{r} !"/mái̯ tare ^{u}o drăcue̯á//i̯er^{e}á uĉigáşu//dăde̯a-m pisică/n-o nemere̯á dălóc//şî cîn a z^{i} "úĉigă-te sfînta crúĉe/hír-a^{i}"/cole̯a la răspúnti̯e/da nu i̯ere̯á crúĉe̯/i̯érá la răspúnte̯//ş-a p^{i}eri^{t} pisic-áe̯a//aşá ne̯ spune̯á ...móşu̯-ăsta al mi̯eu̯/ bătrînu/tatá//că...c-a işî pisica înainte/ da ! ş-un cîi̯ne/ş^{î} la o femé^{i}e/o veĉină/a işit un cîi̯ne pînă cóle̯a/ s-a ţinú după e̯a//şi e̯a "ŝir-ai̯/dar-^{ai}"/şi tót uĉigă-l sfînta crúĉe̯//să făĉă uĉigáşu şî cîi̯ne/şî bătrîn-ásta [ɛ]mama lu ţaţ-asta ^{car} m-a crescút/i̯a a fost fată dă p^{u}opâ//şî n-a ascultá părínţi/ şî ĩ f^{h}inẽ...n-a ajunz bine//părinţi̯ e̯-á murí^{t}//şî ĉe să facă?/

760

ia să avea bine c-un călugăr ^{dî} la mînăstire/^{d} la căldurușan^{i}[1] // avea ũm...ũ ibovnic/ vun călugăr//şî...baba singură/n-avea m^{u}oş// şî a vinit î călugăr [k] da încă nu ier^{e}a babă/că ^{i}era mai tînără/ dac-avea...m^{u}oş [?]//şî...a vini m [k] călugăru-ăla...noaptea/s-a făcu că vine cu lemne dă la mănăstire//^{şî} dă a vinit întii...a lăsat [k] a vinit înti la uşă/"ĉoc ĉoc ![2] mă/măr^{i}o/măr^{i}o !"/aşa o kema/maria//

"^{i}intră !"//şi ia avea pă un călugăr/anton îl kema/"^{i}intră/ ŝir-ai/dar-ai/să nu mai te-auză toată lumea"//

lătra cîini la uĉigaşu/să făcuse-m p^{u}opă/^{să} făcuse călugăr/ [ɛ] uĉigă-l sfînta cruĉe/diavolu//să făcuse p^{u}opă/şî cînd î a... cînd a-nki [k] "intră-nă^{u}untru"/

"nu/hai" ĉe "la gîrlă/să t^{i}e...dau lemne/că ai [k] am aduz lemne la [k] cu luntrea"//

s-a duz baba aco^{l}o/s-a dus femeea/la gîrlă cu iel//iel mai dăparte/iel...//

şî cîn "uĉigă-te sfînta cruĉe !"/cîn a zis uĉ^{i}/o^{d}ată a pierit p^{u}opa/nu ma ier^{e}a nimi^{c}/şi iă...^{a}la a foz diavolu/s-o-nneĉe/ves s-o.../d-atîta cît ier^{e}a dă dă...aea/s-o neĉe pă babă//s-o neĉe// da ie [k] nu era kar babă/că iera tînără cam/şî a pleca/s-a pierit î diavolu/s-a făc [r] s-a făcu p^{u}op [k] călugăr//da o striga să v^{y}iie/^{s} să ducă la gîrlă//că i-aduĝ lemne/da dă unde/ nu i-a adus/da s-o...s-o neĉe//

[Aceeaşi]

---

[1] Mănăstirea Căldăruşani se află la cca 7 km.

[2] Subiectul imită ciocănitul bătînd în masă.

la lăsáta séculu̯i

víne ŝíni/ắe̯a fhíni/cumétri/vʸíne toz‿la másă/s [k] be̯a/mănî́n̯că/púne scovérş‿púne plăĉíntă/púne...pî́i̯ne/uscătúrⁱ/dă to̯áte/şî be̯a/şî mănî́n̯că/şî jo̯ácă/şî cî́ntă/...la lăsáta séculu̯i//

[Şi flăcăii ce făceau ?]

flăcắi s [k] úmblă cu dihᵘórniţa pĩ‿sat//úmblă şî strígă/cáre féte a rămás ne̯măritáte̯/"să mărítă cutáre"/zbe̯áră lắ‿cáre cum o kámă/c-a rămás nemăritátă/şî úmblă cu dihórnⁱţa/şî zbe̯árắ‿la féte̯/care̯-a răm‿nemăritáte//ˡᵃ‿lăsáta séculu̯i dă brî́n̯ză//atúnĉ aşá umblá//umblá băⁱéţi cu...dihórnĩţa/o vĕde̯ái̯ aprín̯să pă strádă//şĩ strigá la féte̯//şî fétilĩ mai̯ îl ocărᵉá/mai̯ drăcue̯á//dacă strıgá//

[Aceeaşi]

porúmbu

porúmbu i̯erá-n̯‿félu următór‿î: să ará fⁱíi̯e dă to̯ámnă fíi̯e dă primăvárắ/să fắcá ᵘogór/aşá-i̯ spune̯ám noi̯/ogór//să grăpá fíe cu grápa dă lemn sau̯ cu grápa dă fʰér/noi̯ í‿spune̯ám boro̯ánă/dûpă ásta...găse̯á moméntu că.../ĉe spune̯á ? n̯‿lúna lu aprílⁱe/la doozéĉ aprile sau̯ la ĉin̯şpe̯-aprile sau̯ la dóoşĉinĉ aprile/depende̯á cum i̯erᵉá clíma/c-atúnĉa nu i̯erᵉá aşá/să pune̯á porúmbu//şĩ îl pune̯ám su‿brázdă noi̯/îl pune̯ám‿î zis cu trái̯sta̯/únu [k] i̯o merĝán‿cu plúgu sau̯...merĝá áltu cu plúgu şî i̯o cu trái̯sta/şi pune̯ám în̯şirát aşá pă...pă brázdă//şî‿la úrmă vene̯á şî-l în̯vele̯á/îl pune̯ám la trei̯ brázde//la o distánţă...aşá să soco̯te̯á dă şai̯zèş‿şaptezĕj‿dă ĉentimétri/ca să po̯a‿să băĝĕ...prăşito̯áre̯a/ráriţa/mă rog ĉe i̯ere̯á m̯‿perio̯ád-ắe̯a atúnĉ aşá//după...cînd ajunĝá i̯el în pátru fᵘoi̯/sau̯ în dóo foi̯/să dăde̯á cu...boro̯ána/şti ca să rúpă... [ɛ] scrúțu̯-ăla dă dasúpra/așá-i̯ spun̯e̯ám atúnĉ așá/acúșa-i̯ spúne crústă zis‿î...

[Coajă.][1]

co̯ájă/àșá//șî...î̄...după‿áe̯a băgám raríța/să săpá ᵘo dátă/dac-ave̯á timp îl săpá ș-a dó̯a o̯áre/șî cu ásta la culés//îl culegấm dă fᵘoi̯/îl făĉán̯‿grămẹ́z/în̯cărcám în̯‿cărúț/duĉá la...pătúl/acólᵒ‿la porumbár/să tăe̯á coĉéni/să ridicá/șî cu ásta...//

i̯onéte niculái̯e [zis] zăbláu̯
pátruzășîșàse dă anⁱ

grî́u̯u

grî́u̯ū...s [k] fíi̯e că să pun̯e̯á-n miríște/sau̯ în‿î borĉegíște/sau̯ în trifoi̯íște/sau̯ în porumbíște/cum spuném noi̯/să făĉá-n̯‿félu următór: ave̯á dó̯o...félurⁱ dă lucrár să făĉá//úni ⁱl dăde̯áu̯ dădăsúpt/ínti îl semănáu̯ șî la úrmă l-aráu̯//álți îl dăde̯áu̯ dasúpra/și pă úrmă băgā bo̯ro̯ána/cum să spun̯e̯á atúnĉa/c-acúșa să‿spúne grápă dă fi̯er/da‿atúnĉa bo̯ro̯ánă/ásta i̯erᵉá denumire̯a lor/șî...i dăde̯á cu bo̯ro̯án-áe̯a/~~șî~~ la úrmă...l̥‿neteze̯á pămîntu frumós/bo̯abíle̜ s-ascunde̯á acólo-șa/șî...i̯șá grî́u//la úrmă/nu i̯erᵉáu̯ seĉerătórⁱ/nu i̯ere̯áu̯ atúnĉa/ [ɛ] să seĉerá//cáre̜-ave̯á mult îl dăde̯á-m‿pogo̯áne/pun̯e̯á o̯ámen̯ⁱ cu zíu̯a/l̥‿plăte̯á pă om acólo-șa/cum să plăte̯á atúnĉ așá/mă rog/nu [r] nu s [k] preĉizéz preĉís cît [r] cît i̯erᵉa zíu̯a atúnĉ așá/șî...să legá frumós/să făĉá clăi̯/șî după áe̯a să tran̯sportá la mașínă/mașínⁱle̜-atúnĉa i̯erá mai̯ mul‿cū ᵛapór dîn ásta dă arde̯á pái̯e/nu i̯erᵉá cu tracto̯áre/...dîn áste̯a/pre̯á puțín/în̯co̯áĉe̯-ai̯íĉa‿a apărú‿tracto̯áre̜//șî ᵈᵘp-ái̯a să trei̯erá/să duĉá la magazíi̯e//

[Același]

---

[1] Intervenția aparține soției subiectului.

sitáru

aşá a avú‿denumíre̯a spúne dîn bătrî́nⁱ//i̯el‿î...sátu i̯éstē balamúĉ/aşá a avū́t i̯el‿î...//ş-acúj‿aşá cu nóo̯ā form-ásta dă organizáre cáre s-a făcút/i̯-a da‿denumíre̯a sìtáru//â...ai̯íĉa la noi̯... peste gî́rlă cum i spúnem nọi̯/i̯e o pădúre cáre-i̯ spúne tó‿sitáru// o porţiúne acólọ-şa//cred cā după cum am aᵘuzít i̯o/ásta i̯éste... o moştenī́re bătrîne̯áscă//ā...acólo‿ˢĉa că i̯ezistá atúnĉa înáinte sitárⁱ//cu neşte păsắrⁱ dîn áste̯a.../şî dîŋ‿cáuz-ásta i̯-a... [ɛ] cîn‿vine̯áu̯ vînătóri̯-éşte̯a lā vînát/ĉe zîĉe "mérĝen̦‿la pădúre̯a sitáru/c-acólo ⁱe sitárⁱ mulţ"//şi pisémne i̯-a rămáz‿númi̯lẹ şí pădúrì sitáru/da...dă sat‿î nu-m reamintésc aşá i̯egzá‿cum...dẹ ĉe e̯-a zîs sitáru//

[Şi Balamuci de ce i-o fi zis ?]

nú mai̯ ştiu̯ ásta/dẹ ĉe...cî di ŝĉe i̯-o ŝi zîs şî balamúĉ [!]/ că...denumíre̯a pî́nă încoáĉĕ-şà în‿ī...pînă după şai̯zèĉ...i̯-a zis sitáru/încólo bàlamúĉ//scrii̯ái̯ ᵘo scriso̯áre acásă/sau̯ únde áe̯a/ scrie̯ái̯: comúna grădíşte̯a/sátu balamúĉ//ásta i̯erá/...scui̯píĉ/ c-áste̯a sunt‿î...balamúˢ‿scui̯píĉ/gréşᵗⁱ‿de sus/măcsinénⁱ şi grădíşte/i̯eráu̯ ᵘo comúnă/dé‿ĉin̦‿sáte să formá o comúnă//

[Acelaşi]

sî̂‿făĉá tî́rlă

vára să făĉá tî́rlă//àşá/noi̯ aşá le spúnem/stî́nă iⁱ úna/şî tî́rlă tot aĉée̯aş i̯éste//d-ẹzémplū un ĉobán/s-a aŋgajá‿că păzắştĕ óilẹ-n̦‿vár-àsta/dâ lā...cîn̦‿să dăsprimăvărá şî‿pîn̦‿la sfî́ntu niculái̯/aşá i̯erᵉá denumⁱíre̯a la noi̯//şî...să asoĉíá mai̯ mulţⁱ acólo/ăla‿áve̯á ĉînĉ/ăla şásĕ/ăla zĕĉẹ/ăla dóozĕj/d-ezémplu i̯el îş făĉá cálcúlu/"i̯o văd în...văd în‿var-ásta d-o sútă dă ᵘoi̯"//sî‿ făĉá tî́rlă/să găsẹá lócu úne trebúẹá sî‿să dúcă la pășúne/fíi̯e ...înaⁱínte-atúnĉa la pădúre/la boi̯ér/sau̯ la stat/sau̯...ⁱizláz‿î/ mă roᶜ‿cum i̯erá/șî...ĉe făĉáu̯ ? ca să ...ᵈ⁻ái̯a o lọá șî li să dădẹáu̯ lapțⁱ/zis rî́ndu/așá avẹám noi̯ denumírẹ/rî́ndu//e ! nẹa costícă áre/cî́te áre ? áre șápte u̯oi̯/cu lápte//i̯el‿ẹa așá: i̯a-n diminẹáț-ásta/i̯a la dóọșpe/că i̯éle să mulĝá dă trei̯ or pă zî/șî sẹára//șî ma‿ẹa șî mî́i̯nē/șî‿mî́i̯nẹ la dóọșpe/dî șáptē mulsórⁱ//sau̯ șápte găléțⁱ/cum i̯erᵉá mpăcăĉúnẹa-ntrē ọámenⁱ șî ĉobán//șî după aĉẹ́ẹa...i̯el‿î i̯erá plăti‿ĉobánu șî cu banⁱ șî cu...bucáte/sau̯... cum...depándă cum‿făĉá ⁱel învoi̯írẹa‿acólọ-șà cū...cu ọámeni//

[Nu era un om care făcea învoirile ?]

bíne/un‿șev‿dă tî́rlă//le punẹá ũ‿reprezentán/zis‿î dîn șápte‿ ópt inșⁱ/"măi̯" zîĉe "úi̯te ĉe‿e/tu ⁱeștⁱ șⁱef/adica tū țiⁱ evidénța lu ĉobánu-ásta/ca să.../cu la [k] cîz‿lapțⁱ i̯a nẹa costícă/ cîțⁱ ẹa nẹa mitícă/cîțⁱ ẹa nẹa górge"/cîțⁱ áẹa/ca să nu facă únelē...ástẹa//

[Și nu avea un nume ?]

nu ! șév‿dă tî́rlă/așá‿e/nu că...baĉ nú să spunẹá la noi̯/că nu ⁱerᵉá súte dă u̯oi̯ ca să fⁱíⁱe baĉ//

[Același]

dă cîn‿i̯erᵉam‿fát-acúma povestésc

i̯eu̯/dă cîn‿i̯erᵉám‿fát-acúma povestésc//i̯eu̯ avẹám [k] i̯eu̯ șî [k] am fost doi̯ copí la máma: o fátă ș-um‿băẹát//i̯o am‿foz‿mai̯ máre/cu doi̯ anⁱ/ca frátẹlẹ mi̯eu̯//și mamá‿mă ținẹá dă rău̯/vorbẹán‿ cu băⁱéțⁱ/însă nu mă lăsá să‿ẹau̯ pă cáre-m pláĉẹ//máma/i spunẹám/ a veni‿vístră la noọșpẹ anⁱ//víne um‿băẹád‿dîn áltă párte/i̯e şápte kilométri/gágu i̯eré̯á/d-acólo-i̯/da po̯áte că dácă-n̦reĝistre̯áză[1] şî spúne/mai̯ au̯úde şî bărbátî-mi̯u̯/da ĉe dacă ? ẹ̄ !//şî...mámā [k]

zic‿î̄ "úi̯tẹ/băe̯átu̯-ăsta vre̯a să trime̯áţă la míne/băe̯átu̯-ăsta din̦‿gágu"/

sĉe "fʰír-ai̯ a drácu/s‿trebũe măritát ? ţî́‿s-a făcú‿dă măritát/îz‿dau̯ i̯o măritát//nú te măríţⁱ !"//

"nu mă mări/‿da" zic "aşá-i̯ fétili̯/trimete şⁱ‿ⁱei̯"/că...fáta cáre...trimete băe̯átu la ⁿᵃ/áre [k] i̯éste dă láu̯dă-n̦‿común-ai̯iĉa la noi̯//

"nú să po̯áte"/mamą//

"nu să po̯átẹ/nu să po̯átẹ"//i̯o i̯-an̦‿spũz/‿"mă băéte nu mai̯ triméte/că máma nú vre̯a să mi te de̯a după tíne" zic//"mai̯ bíne fuĝím amîndói̯"//

aşá am̦‿făcú/do̯ámnă//ásta i̯erᵉa dă moşⁱ//am̦‿fuĝí‿cu băe̯átu̯-ásta/máma nu m-a lăsá‿cu i̯ël//an̦‿staᵈ‿dóo lun dă zíle/am̦‿făcú‿case cu i̯ël acólo/cáse/roz‿bíne/nu a vru‿máma şî cu̦ táta să mă-n̦vo̯eáscă cu i̯ël/nu mi̯-a dat‿î zéstre/nú‿nimic/ã‿finẹ//după aĝa [ɛ] m-ãᶻ‿ la mămíca/şi...l-ã‿lu̯a‿pă bărbátă-miu̯//l-an̦‿lu̯a‿pă bărbátă-miᵘ/...am̦‿făcú‿núntă/dac-am̦‿făcú‿núntă/după ĉ-am̦‿făcú‿núntă/am̦‿făcú‿núntă/trăⁱín̦‿şi ástăzⁱ amîndói̯/am̦‿făcú‿şî noi̯ copílu̯-ásta/şi... úi̯tẹ...avén‿dóᵘoj dă anⁱ dă căzniĉíe/şi o dúĉem amîndói̯ bíne/înţelé [k] ne-n̦ţeleĝém/nu ne ĉertăm/sau̯ să ái̯vă discúţi/i̯o cu i̯el/că să‿ĉe după feméi̯/nu !//

flórica ⁱionéte
pátruzeşidoi̯ dă anⁱ

---

[1] Informatoarea se referă la magnetofon.

i̯éu̯ fac pî́i̯ne

i̯eu̯ fac șî dîn‿drójdiⁱ͡e/și din aluát//fac cu aluŏțéle/aluoțélⁱli le...le fâĉem noi̯ ai̯íĉi-șá/...pă ᵘ͡úrmă...șî cu drójdíe// pî́i̯nẹa cum s-o fâĉém ?//plămădẹ́m aluu̯átu/p-órmă dûpă ĉe plămădím aluátu/lăsăn‿să crẹ́asc-aluᵘ͡átu/după ẹ́ẹa/frămîntăm pî́i̯nẹa//cóca cu tótu/șî pă úrmă cîn‿créște/o púnèm în‿străkínⁱ/că ẹō așá fac//únilí‿le‿púne-n tăvⁱ/sau̯ în‿fórmẹ/șî le bágă la cu̯ptór//da ẹo le pun ĩ‿străkínⁱ/dă créște/șî după ẹ́ẹa.../dûpă ĉe-i̯ fócu gáta la cuptór/ le‿ẹau̯ dîn‿străkínⁱ/și le baᵍ‿la cuptór//și ⁱ͡ése o pî́i̯ne măi̯ frátè !/abănă/dă mănî́nĉ...trei̯‿pàtru zile dĩ‿ⁱᵃ//da...dā dă lu̯a/n-án‿cumpărá‿pî́i̯ne pîn-acú/să știs/că dácă noi̯ am munĉî́‿la colectív/di ĉe să mă du‿să cúmpăr/dac-am avút‿ĩ ĉerii̯ále-m pᵘ͡od¹ ?//a foˢ‿șî păcát//că an‿luat așá ĉíne știẹ cum/așá cîn...a fost o nevóⁱ͡e máre/și n-am avút în ti [r] în‿tímpu̯-ăla‿atúnĉa/am mai̯ dat/am mai̯ luad/da...noi̯ pî́i̯ne dă cásă/ᵘ͡obijnuim//

[Aceeași]

așá i̯erá tímpu̯-atúnĉa

cîn‿i̯erᵉ͡am noi̯ fete [k] copíi̯/ᵘ͡umblám cū kipíĉⁱ/cu kipíĉⁱ/cu ĉoć/și cu cămáșⁱ cusúte/rᵘ͡óⁱki dă pî́nză țesúte/pî́nză/țesẹ́am șî cosẹ́am‿florⁱ dọ́amnă/cu ajúr p-aⁱ͡íș ¹/cu floriĉéle/și purtám//nu ca acúma/că mă ui̯t acúma-șá/pă‿ĩ ũ‿lucs...ĉe n-a văs‿pămîntu dọ́amnă !//păi̯ dacă i̯erᵉ͡am i̯o acúma/să fʰí‿fost i̯o fátă cum i̯e timpu ásta dă azⁱ/máma ta dọ́amne !//zic că nu mai̯ ⁱ͡erᵉ͡a nimínẹa ca míne-n‿sat aⁱ͡íĉi-șẹ//păi̯ i̯o cîn‿am iși‿la u̯or/-am iși‿cu pantórⁱ cu tálpă dă lemn dọ́amnă/ [...] șî am ișíᵗ‿cu ᵘ͡o ru̯óke dă...dă

---

¹ Gest: pe piepți.

crebdășín/că știs‿ĉe-i̯ ála crebdășin^{î}/șî cū r^{u}okíțe d-ásteąlánti-lę dă...dă bémber/dă b [r] dă bémber și dă bric//ișáŋ‿cu trei̯ r^{u}óki la u̯óră/ș-acú te ui̯ț^{i}: nai̯lǫánę/tergále/...da ni^{j}‿nu știu̯ ĉe să mai̯ zic/n-am văzút acúma/ĉ-a i̯și‿pă pămîntu̯-ăstą !//ș^{î}... ĉe să mai̯ spun/că...

[Cum vă găteați la horă ?]

făĉáŋ‿codițe dǫámnă//făĉáŋ‿codițe/făĉ^{e}ám uŋ‿colț ai̯íĉa-ntr-o párte-așá[1]/ș-ai^{j}‿mă pi̯eptănám‿frumós cu dóo codițe/și le punǫám ai̯íĉa-n ĉ^{e}áfă/ș-ai̯íș[2]‿punǫám o fúndă frumǫás-așá dă.../punǫám o flǫárę-a^{i}íĉa la p^{î}ăr[3]/pă c^{u}olț așá/o mușcátă/ásta i̯er^{e}á dambláu̯a męą//mámă !/ș^{i}‿cîm‿mă‿ĉaŋ‿la u̯óră/ĉa mai̯ a nái̯bi femé^{i}e [k] fátă/ i̯er^{e}ám/dạ ǰucám ĉe n-a văs‿pă^{mîntu} [!]//^{u}únu mă luá/únu mă lăsá/ ǰucám n-a^{u}úz^{i}/i̯er^{e}ám trei̯ féte la coŋcurátię/nu să i̯egzístá să nu f^{i}im ǰucáte/să lăs [k] să...să rămînem dă băi̯éț^{i}/nèǰucáte//așá i̯erǫám/văzúte și mîndre-n‿î...î‿salón//c^{î}‿i̯er^{e}áŋ‿și noi̯ de !/am [ɛ] ambițiu̯áse/fudúle//cîn‿ne‿^{d}ĉam [k] venǫá um‿băǫád‿din áltă comúnă/ā ! ĉe "mă ! i̯a ui̯te ĉe mai̯ fátă/ásta/ásta/ásta-i̯/ástęa treílę" ziĉe/"u̯ar i̯e/u̯ar nu ma‿i̯ę"//ĉe să-i̯ faĉ/așá i̯erá timpu̯-atúnĉa//

[Aceeași]

atúŋș‿cu séĉęta

mă d^{î}ĉan‿dǫámnă cu dóo bidǫáne dă cîte dóo védre pă ^{u}úmer^{i}/la tren^{u}/și m-an‿dus ai̯íĉi-șà la bucureș/șî vindǫám láptili/cu no^{u}ŏj^{i}‿dă mi/cúm i̯er^{e}á cu miliu̯ánilę/ņ‿valǫárę-acú nu ștu cum o mai̯ fi/c-așá să vindǫá atúnĉi-șà láptili/și ducáŋ‿la neștę jidán^{i} acásă//șî vindǫáŋ‿láptili/șî vinǫám d-acólo-șà cū bidónu plin dă mălái̯/acásă/luám mălái̯/ca să mîncám//vineám acásă/...máma cîm‿mă vedeá/începeá să plîngă//că i̯eream amărîtă/copíl să te dușⁱ‿tu cu dóo bidoáne dă lápte și...nu știeám să úmblu-m‿bucuréșⁱ/că ĉe ! mă‿ᵈsésem i̯o pîn-atúnĉa-m‿bucuréștⁱ ?//

---

[1] Gest: la tîmpla dreaptă.

[2] Gest: în coc.

[3] Gest: în partea stîngă.

m-an‿dus/dă vo dóo ᵘorⁱ am‿veni‿pă jᵘos//am veni‿pă jos/șî dac-am‿veni‿pă jᵘos/am intrát într-o floárea-soárĕlui̯//șî cu sé-ĉit-áea păzeá oámeni/că dē ! i̯ereá sécetă//șî i̯eu̯ ma‿i̯erᵉan‿c-o feméⁱe/și-ncă c-o verișoáră d-a mea//șⁱ‿ea a intrát/ș-a lua ᵗ‿floárea-soárelui̯/șî‿a umplú‿bidoánili dă floárea-soárelui̯ álea/ și "intr-aij"/

"bre" zic/"să nu ne prinză bre" zic/"să nu fiie ómu-ăla/că ne prinde" zic/"și ne omoáră cu bătae"//

"ē ! pă drácu/ne prínde"/i̯a/feméi̯-áea//

șî ᵘómu i̯erᵉa-năuntru-acólo/pitít//ⁱíntră ea mái̯ năuntru/ mái̯ năuntru/i̯o am‿lua‿mai̯ dă la márĝine/d-aĉí zic/cⁱ‿mă gîndean‿ zic/"te poménes‿c-o fi omu-ăla/i̯ese" zic/"să veˢ‿ĉe ne ᵘomoáră‿ acuᵐᵃ"//ș-așá a fost//că cîn...să‿ĉe țața caterína mai̯ înaiínte/ i̯ése moșu c-o ĉⁱomagă/măi̯ fráte/și púne mîna pă țața caterína/șî dă-i̯ ș-o omoár-o//i̯ō fuĝⁱ !/i̯ejⁱ‿afáră/dăcît síngur ᵘúna luásem/ úna/șⁱ‿dóo le băgasem îm‿bidón/dóo floárea-soárĕˡᵘⁱ//

"u̯ar pátruj‿dă mii/u̯ar vă duᵍ‿la...la pᵘostⁱ"//

să plătim pátruj‿dă mⁱi/că‿ē [k] cum i̯erᵉa bani̯-atúnĉ//i̯o m-am dus/aveám o bazmá dă lînă‿a mami/

ĉi "u̯ar bazmálⁱli dîn‿cap"/

i̯o zic "să dau̯ bazmáu̯a dîn‿cap/păi̯ mă omuáră máma/mă‿c...fără bazmá la máma‿acásă/máma bonlávă/ĉe mă fac ?/mai̯ bíne dau̯ banⁱ"// an‿da‿báni/pátruj‿dă mi//a da‿șî verișuárî-me-áea/n-a vru‿feméea să dea/țața caterína//mámă ! șⁱ‿púne mîna mᵘóșu/ș-o omoáră cu ĉo-mágu/ș-o omoár-ŏ/șî mai̯ víne și doi̯ inșⁱ călare/și i̯-a plătᶦᵗ//a plắti‿şi báni/a mî́ŋcáᵗ‿şî̋ bătáe dă la móşu̯//

şî m-a lu̯á‿pă míne la drăcuélⁱ/că "tú ai̯ fost a drácu"/că‿"aⁱᵃ"/

"păi̯ bíne brĕ/să-m i̯a bazmáu̯a/i̯o úne mă duᶜ‿fără bazmá ma [k] la máma ?"//

ş-am̦‿vint acásă/i̯-am povestíᵗ‿mámi/máma "să nu te mai̯ duj‿mái̯că/să nu te mai̯ duş"/mai̯ m-a bătú‿şî máma//

[Aceeaşi]

ne dăde̯án̦‿jóculu̯i

cînd i̯erᵉáᵐ‿mai̯ mícă/mă trimḗte̯á părínţi cu váca//şⁱ...ne duĉám îm‿pădúre/ne lu̯am mîŋcáre la noi̯/şⁱ...mai̯ stăte̯ám...stăte̯ám cît-o zi-ntre̯ágă cu váca/şⁱ̂...la dóoşpe noi̯ le legám îm‿pădúre/le legám să̄...să să ᵘodine̯ască şⁱ‿i̯éle/mîŋcám şi noi̯/şⁱ...an̦‿legát într-o zi váca/şⁱ‿cu áltă priétenă ⁱerᵉám//şi noi̯ ne̯-an̦‿dat jóculu̯i/ne̯-an̦‿jucát//cîn‿mă duc/váca la priéten-ae̯a împun̦sése váca me̯a//scăpáse váca la priétena me̯a/şi̯-o-mpun̦sése/şi̯-o făcúse mototól acólo/d-abe̯á an̦‿scăpá‿váca dă...dîn̦‿co̯árnili la vác-ai̯láltă//şî aşá nı să-ntîmplá cînd i̯ere̯am miʲ‿ne dăde̯an̦‿jocúlui̯/lăsam̦‿vitili...habár nu mai̯ ave̯án‿dă i̯éle//

grigóre vasilíca
dóozeĉ [de ani]

glínĝe [şi] ţúrcă

noi̯ dacă sîntém mai̯ muls‿copi la un lᵘocⁱ̂/dácă-i̯ zéĉe/ĉincⁱ îl [k] dăvále/ĉincⁱ bătém//dacă...[k] glínĝa ⁱe um‿băţ/úm‿băz‿

770

máre[1]/şi o glínĝe i̯-aša[2]/şi dái̯ cu băţu/şi dac-o prindè/î...la ro̯átă/adíca vínę-a^{i}-íĉa/şi [r] şi i̯éi̯ báte în lócu nóstru̯/ş^{i} s [k] noi̯ ne duĉén dăvále//

[Şi ţurca cum e ?]

ţúrca i̯e o̯...ašá un u̯ou̯/

[De lemn.][3]

dĕ lemn/şî-l pui̯ ǰos//şî dai̯...cu băţu d-a azvîrlíta/şi álţi̯ şádę dăválę//dac-o prinde lá [r] la căĉ^{i}úlă/atúnĉa vínĕ i̯ẹi̯ la ro̯átă/ş^{i} nói̯ ne dúĉem dăvále//

kívu górge [zis] ţîru
dói̯şpe an^{i}

cu váca

i̯o am̯ fost î l[ɛ] la [k] cu váca/cu frátele myeu̯ pă válea gîrli/ca să mănînĉe i̯árbă//tot o̯ámeni̯ să duĉá/núma noi̯ să nu ne duĉém//nę-an dus a[ɛ]túnĉa/ş^{i} tót atúnĉa vęnéa pădurárụ//nę-a lu̯a váĉîle/lę-a du^{z} la ob^{u}ór/şi nę-an dus acólo/şî...táta n-á vru să meargă/íĉe ^{să} mă ug la i̯el/"dacă nu ţi̯-o dă/tre̯ába ta"//m-an̯ ^{u}s acólo/

íĉe: "păi̯ ai̯ ban^{i} ?"

"n-am"//

"atúnĉa" íĉe/"dă-m um plóvăr"//

avéa^{m} um plóvăr ve^{k} pă míne//l-an da^{d}/mí̯-a da váca//

[Şi ?]

şi...i̯erá muls copíi̯//u [r] ^{u}unu̯-a dat um po [k] plóvăr...

---

[1] Gest: lung de 1 m.
[2] Gest: cam de 20 cm lungime.
[3] Intervenţia aparţine unui copil care asistă la înregistrare.

nᵘ̑óu̯/și i̯-a daᵈ‿dóọ vaĉⁱ/cắ‿i̯el avẹ́a dóo vaĉ//

[Același]

844. BĂRCĂNEȘTI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: MM

vʸía

vʸía dacă ai̯ lócu pregătitᵘ/...pregătéștⁱ întîⁱ lócu/ă tai̯ ĉọáĉîli/...ā faĉ o sfọáră la cît vrei̯ să pui̯/la ᵘòbzéș‿sau̯ la um‿métru/métru dă métru/...șî-ntiṇs‿sfọára/șî-nĉéi̯ să faj‿găurlī/daca faș‿cu...cu gā [k] cū...cu cazmáọa//dacạ nu/cu rá̱nga//s-o faș‿cu rá̱ngạ//dā...nu prẹa ⁱe rẹcomandá‿cu rá̱ngạ//cu cazmáu̯ạ//ș-o bagⁱ acólo/și-i̯ faʲ‿moșorói̯ dasúpra i̯ei̯/șî-i̯ pui̯ uṇ‿sⁱemn//lî̱ngă lî̱ngă căp [k] u̯ókii̯ i̯ei̯ acọáᵍlẹạ//ș-apắi̯ îl...cînd înĉépe să dẹa/[ɛ]ridícă scróbu-ṇ‿susᵘ//șî îl dăzveléș‿ș-ápăi̯ p-ọ́rmă-i̯ dai̯...vói̯e să crẹáscạ//al dói̯lẹa an...o tai̯...dă jur împrejúr...îi̯ tai̯ tọáte...lăstár-èẹa care i̯-a dat/ș-al trḗi̯lẹa an înĉépe să...lásî o fărî́mă dă cordíțạ/să fácạ//

[Ce-i lași ?]

îi̯ laș//o cọárdạ//cọárdă/un ókụ/doi̯ ĉepⁱ//

[Și pe urmă o mai îngrijești ?]

o-ṇgrijắș‿trébui̯é‿să-i̯...o săpắm/cu sápa/...dă dóo‿trèi̯ orⁱ/dă cît...i̯e nevói̯e/p-órmă...la culésᵘ//la culés ādunắm în...în tîrne//șî viním acásă/șî-l băgắm în...în tocîtọáre//în tocîtọáre îl dăm pîn linᵘ//náinte îⁱ dădẹáṇ‿cu súlu//acúma a ișî‿línurlẹ-àstẹa/îl trîntéște-ṇ‿liṇ/șî-l tréĉe-n tocîtọáré‿númadăcîᵗ//ș-ápăi̯

772

p-órmâ traj‿vínu/şî-l bag^{i} îm‿butói̯//dîm‿butói̯^{u}/...nu pre̯a-i̯ bun i̯el atúnĉa că i̯e cam túrbure/şti ? dûpă ĉé‿s^{ă}‿limpezéşte îl ^{i}ei̯ la...la-ntrebắr^{i} [!]//

[Şi după ce tragi vinul, ce rămîne ?]

drójdie//

[Şi cu aia ce se face ?]

â...bo̯ásc-ae̯á‿acólo şî‿cū drójdie̯a ĉe mai̯ rămîne̯-acólo/să fáĉe ra̯kí^{u}/ţúi̯că//ţúi̯că//

[Asta cum se face ?]

ţúi̯că...i [k] avém aíĉa cazán‿la...cazáne la colectív aíĉa// ne‿^{d}ĉén‿cu bo̯ásca care̯-o avén‿cu...drójdia sau̯ bo̯áscă ĉe i̯èste̯-acólo/ne‿^{d}ĉém‿î la...acóló‿la cazán/cu l^{e}émne/...şî băgám în‿cazan//ş-âştépţ acóle̯a pînă-nĉépe să fi̯árbă/şî‿cîn‿înĉépe să fi̯árbă/-nĉépe să i̯ése...ábur pă ţéve̯/pă ţe̯ávă/acólo unde cúrĝe ţúi̯ca// ş-apắi̯ înĉépe să p^{h}ícure ţúi̯că//cînd oi̯ véde că i̯ese albástră/i̯e bucuríe/că...i̯e roz‿dă ţúi̯că/cînd ăl [k] oi̯ véde că nū...nu s-albăstréşte pă...pă prosópu/pă ştergáru care-l pui̯ acóle̯a/...nu pre̯a-i̯...nădéjde dă e̯ă//

[Dacă e albastră înseamnă că e tare ?]

i̯e ta [k] i̯ése táre̯/i̯ése táre̯/că áre tăríe//ş-ápăi̯ înĉéi̯ să-nĉérj‿dî‿i̯a//"ē ! i̯e roz‿dă ţúi̯că"//pînă cîn‿cúrĝe [ɛ] un déca/dóo/...po̯áte şî‿trei̯ dacă-i̯ b [ɛ] bo̯ásca búnă/ş-ai̯ lăsá‿vin î‿i̯a// dac-ai̯ lăcomí‿ş-ai̯ scoz‿vínu dî‿i̯a/nu ma‿i̯ése//

grásu nicoláe
şai̯zeşîób‿dă an^{i}

să pune̯á tutún

[Cum era treaba tutunului ?]

tre̯ába tutúnului̯ i̯erá ašắ/că pune̯ái̯ [k] sămănái̯ sămínța pă... făĉái̯ brázdă̦//dóozèj‿dă métri dă brázdă̦//dóozej‿dă métri pătrát//sĕmănái̯ acólo brázda/l-udái̯ contín pînă răsăre̯á/p-órmă-l...îl mai̯ jumule̯ái̯ cîte̯-o burui̯ánă care̯ i̯erá pĩ‿i̯el p-acólo/priyái̯ dă dóo trei̯ ᵘ̂orⁱ/pînă să făĉá răsádu máre̯ dă...dă vro ĉínșpe ĉentimétre̯-așá//ș-ápăi̯...îl plantái̯ pă lócᵘ//la...tréi̯zeĉ...fir dă fir/trei̯j‿dă ĉentimétri̯/rîn‿dă rîn‿dă...la ĉínzej‿dă ĉentimétri sau̯ șái̯zeĉ cum dădé̯a ᵘ̂órdin/cum erá s [k] răsádu dă...să-l púi̯e/șî-l pune̯ám//duĉám butói̯u cu ápă pă coástă/...șâ îi̯ pune̯ám ápă̦//ca să príză̦//dacă̦ nu să prinde̯á/-l mai̯ cîrpⁱei̯ ᵘo dátă//îl mai̯ pune̯ám o dátă̦//nu dîn nou̯/dā pă undé‿erá lipsă̦//pă‿úrmă la vo dóo săptămîn dă zíle̯ ișán‿la sápă/pă‿úrmă a dóa sápă i̯ar/...ș-apăi̯ așteptái̯‿là culésᵘ//la culés te‿ᵈĉái̯ șî rupe̯ái̯ trei̯ pátru foi̯ dîn... dă josᵘ/care i̯erá mai̯ coápte/mai̯ tîrziu̯ i̯ar mai̯‿i rupe̯ái̯...trei̯ pátru/i̯ár‿mai̯ tîrziu̯ trei̯ pátru/apăi̯ rămîne̯á vîrfu//la vîrf... pă toamn-acúma să culeĝá șï vîrfu...//tăi̯án‿coĉenⁱ/...șî rămîne̯á lócu...líber i̯ar ca la-nĉepúᵗ/șî‿pune̯á primăvára [k] adica toámna pute̯ái̯ să pui̯ grîu̯ acólo-n tutún/că...zîĉe "-i̯ tutuniște̯/să făĉĕ grîu bun acᵍólo̯"//tutuniște̯a/fasolíște̯a/...s-ā...recomandátă că să...să fáĉe mai̯ bun/i̯erá munĉiᵈ‿mai̯ bʸíne̯ lócu̯//

[Și după ce-l aduceați acasă, tutunul ?]

tutúnu ? îl‿î înșîrám/pă sfoáră/cu undre̯áa/îl pune̯án‿sⁱ‿să usúĉe/...dâpă ĉe să uscám/cîn‿dăde̯a ᵘ̂ordin că să-l duĉem/îl păpușám//âl păpușám//

[Același]

o casă

i̯o am‿făcút‿î...șase̯ rîndur dă case̯//i̯ó le̯-am‿făcu/șase rî́ndu^{r}‿dă cásę//

[Păi cum aşa ?]

păi̯ n-am stat ắci príma^{d}‿ắtă/am stat în áltă párte̯//am̦‿făcút acólo cásă/...p-órm-am̦‿vă^{z}út i̯o că s-ā...s-a răsculát um‿boi̯ér//să mă dęa/mulţumésc/nu ![1]//ă...s-a răsculát um‿boi̯ér să mă dęa afáră dî́n‿cáse/că i̯erám̦‿vecî́n‿cu el acǫálęa//şî n-am dréptu i̯o la cásilę-a[lea]-acó^{lo}//ş-avęám act acólo/pămî́ntu-ntărit/că i̯é‿cutárę/şî lę-am da la áltu//ála‿a intrát acólo//şî am cumpărát aíĉ^{i}//cî́nd am̦‿venít aíĉa/an̦‿stat ĉ-an̦‿stat în...vo cî́zva an^{i} dă zíle-n̦‿cásilę-ástęa şi i̯erá cam vek/lę-am fărî́ma^{t}/ş-am făcút áltilę//am̦‿făcú‿la...um‿băi̯át am̦‿făcút ^{î}álta/pă‿úrmă la [k] dacă lę-a vî́ndu‿şi i̯el p-álęă/a făcút î‿áltă párte i lę-am făcú‿şî p-álęă‿acólo/lu ăsta‿ắci péste drum î i̯-am ajúta‿şî lu ăsta‿áco^{lo}...//

o cásă să construéşte în‿félu următór: dac-o faj‿dă...dă nui̯éle/dă gárd^{u}/...îs‿trebúe vo pátruzej‿dă lémne grǫáse búnę//furĉ//adúj‿méşteru/ le ĉopléşte/...îi̯‿dai̯ mî́ncáre méşterului̯ acólo/îi̯ dai̯ şî lui̯ cî́ti̯-un rakíu/la másă/...şî încépe să ţę-o...rî́diĉe furĉili/po‿úrmă o pai̯entés sau̯ o-ngrădéşt^{i}/cu nui̯élę/...náinte i̯erá nui̯éle/acú nu mai̯ găséj‿nui̯éle/acú o paentęáză toţ^{i} cu...cu cú^{i}e/şti îi̯ bate cú^{i}e/şî...pă pártę-aęă şî pă pártę-aęă/şî bágă pămî́ntú‿pă nij^{l}oc//ş-ápăi̯...cî́m‿baş pămî́ntu-acólo/bulgăréşt^{i}/aşa să num^{e}éşte bulgăręála//dúpă ĉe să usúcă la vo...dóo spătămî́n trei̯/s-a uscá‿bíne/îi̯ dai̯ o lipi̯álă//pă bulgăręálă//ş-ápăi̯ îi̯ mai̯ dai̯ áltă lip^{h}i̯álă/sau̯ ş-álta i̯ar/...ş-ápăi̯ trebui̯á ĉe "s-a [k] mă/s-a aprokiá‿tǫámna/să-i̯ dau̯ cu var^{u}/să ne mutắm în‿cásă"//ắi̯ dă cu var/şî te muţ^{i} în‿cásă//

[Acelaşi]

---

[1] Răspunde anchetatorului care îi oferă o ţigară.

zíu̯a ne jucám multᵘ

[Cînd mergeați cu caii, nu vă jucați ?]

ā...ạșá‿cîṇ [k]‿zíu̯a ne jucám multᵘ//zíu̯a ne jūcám//

[Cum ?]

ā...d-a purĉáo̯a//fìeșcáre cîtẹ-um‿bắțᵘ/și o gáură la míjocᵘ/ ș-aíĉa cî́t-o gáură pă...pă mărnⁱ așá pátru‿ĉinĉⁱ iṇșⁱ/șî o buturugúță mⁱic-așá ca...mai̯ nícă ca pumnu̯-așá /șî dădẹ́ăi̯ î́‿i̯ạ// carẹ-o băgá la miˡjoc acólo-șà/áltu̯-o dădẹá î́...șî i̯erá pọrcáru care vrẹa s-o bágẹ//ștịi̯ ca să să skímbe și i̯elᵘ//dacă i̯erá dibáĉ/o băgá mai̯ répéde/dacạ nū...//

mai̯ jucám și dẹ-a ĥói̯na/...și dẹ-a țur [k] cu țúrca//ᵘⁿ‿căpătî́i̯ dă băț așá/ascuți‿la cápẹte/șî...carē...aruṇcá mai̯ dăpárte cū ...cu țúrca șî nu logá lémnu/îl țineai̯ p-ăla-m‿pîndă multᵘ/șădẹ́a-m‿pîndă multᵘ//șî́‿cîn‿dădẹăi̯...dă trei̯ orⁱ dădẹai̯ cū...cu bu [k] cu nui̯áu̯à/în‿țúrcă//șî-i̯ dădẹai̯ pẹste i̯a/șî să‿ĉẹ́ă la doo [k] zéĉe métri/i̯ár‿mai̯ dădẹai̯ ᵘo dátă/i̯ár‿mai̯ să‿ĉẹa la...ĉiṇʲ‿métri/ i̯ar‿mai̯ dădẹăi̯ ᵘo da/i̯ár‿să‿ĉẹa/șî-nĉepẹái̯ să măsórⁱ cu nui̯áu̯ạ/ cîte nuⁱéle éstẹ//pîn-acóˡo te ᵈĉă în‿spinárē...să te dúcă [!] știá călărie [!]//

[Mai erau și alte jocuri d-astea de copii ?]

dẹ-a kitíta//dẹ-a bárba-o̯arba//â...d-a kitítā/te jucai̯ în‿fel-ósta/că te‿ĉai̯ șî punẹai̯ ᵘóki/ș-ăi̯a s-ascundẹá//cătái̯/cătái̯/ ...nu știẹ́ái̯ dă uṇ‿să-l prinz/șâ-ˡ‿prindẹái̯ cî [k] dacă-l prindẹai̯/îl prindẹ́ai̯/dacă nu tᵘot [ɛ]...tᵘod‿noi̯ punẹám ᵘóki/tot i̯o// punẹám ᵘóki//pînă cînd îl prindẹám pă únu să...să pué‿ála ᵘóki// ș-ásta ⁱerá kitíta//

bárba-o̯arba...te lej‿la ᵘok//șî kípui̯ dăpă i̯el/pînă-l... pînă-l prinzⁱ//dacạ-l...îl po‿să-l prinzⁱ/...scai̯ să nu te mai̯ lẹágă la ᵘoi/dacă nu/stai̯ legá‿la ok acólọ//

[Același]

---

¹Gest.

támje gre̯a

[Cum era cînd lucrai la boier ?]

te ĉ^{e}ai̯/te-nțele^{ĝ}ai̯ cu i̯el^{u}//

"c^{u}onáșule/-n dai̯ șî níe̯ vro șáse po^{g}o̯áne dă porú^{m} ?"//

"să-z dau̯"//

úna șî úna//porúmb^{u}//îz lu̯a pentrū c^{u}ocărit^{u}/i zî́ĉá cocărit/ îi̯ dăde̯ái̯ o tî́rnă/ĉa c-ai̯ cop porúm dă...^{î}acólo/ș-ai̯ mî́nca jî^{î} dă la i̯el^{u}/porúm copt//șî-i̯ dăde̯ái̯ ^{u}o tî́rnă dîn grămáda dúmne̯atá/... dăde̯ái̯ lui̯//pentru cai̯//ave̯ái̯ doi̯ cai̯//dăde̯ái̯ dóo tî́rne̯//to dîn grămáda dúmne̯ata//șî[1] ...la șáse pogo̯án^{i}e/...îi̯ seĉerán trei̯ pogo̯áne dă resfét^{u}/cú séĉera//îi̯ ī...ave̯ám unu̯-aiĉa așā...undi-^{i} [ɛ] colhózu nóstru [k] undi-i̯ colectívu/ĝorĝícă gligoríu̯/îi̯ dăde̯ái̯ șî pui̯ dă găínă//da să nu hí da pui̯ d-ăi̯a n^{e}égri/ĉa că â i̯ést^{i}e în dóli̯u...moșî́i̯a lui̯ ?//îi̯ dăde̯ái̯ d-ăe̯a bălán^{i}//

cînd am făcút i̯o o^{d}átă ĉinș pogo̯áne dă resfét^{u}//cu séĉe̯ra//am pus feméi̯a la cáp^{u}-o̯la și^{i} i̯o la cápu̯-ăla/la țanc aiĉ lăsán lócru// pîn-acólo̯/pîn-acólo̯//"ăole̯ò ! cîn să ne-ntrunim noi̯ únu cu áltu? cu séĉe̯ra ?"//că-z lu̯ai̯ cît^{e}-o...mûnúk^{u}//os fi văzū jî dúmne̯avo̯ástră séĉeră/cum să séĉeră lúme̯a /da//án seĉerát i̯o ĉ-an seĉerá/vo dóo zile p-acólo̯//m-an dus ș-an vorgí cu seĉerăto̯áre̯a/...e̯-am plăti lu ăla cu seĉerăto̯áre̯á să ni-l táie̯/ĉinș pogo̯áne̯/únde ^{i}erá să fac i̯o cu feme^{e}a ĉinș pogo̯á^{ne} ? copíi̯ miĉ^{i}/îl ține̯ám în cărúță/ă ave̯án covíltir^{u}/îl ține̯á [k] îi̯ ține̯am în covíltir acólo// p^{h}ĕ ![2] pă lo cînd îl mutám pă loc acólo/ave̯ám niște...crăcán^{i}/ trei̯ crăcán^{i} așá/și-i̯ pune̯ám o foiță pă i̯el acólo/și-i̯ agățám... le̯agănu ști să nu să súe furniĝíle̯ pă i̯ei̯/că-l mî́nca furníĉili̯// ...támje gre̯á//

[Același]

---

[1] Subiectul tușește și-și drege glasul.

[2] Interjecție exprimînd uimire.

flǫáre̹a ruşîni

[...] acúma i̯e álfelᵘ//dacă [r] dacă-i̯ zícu nórû-mi "fă ! i̯éte fă ! şáde ruşínⁱe fă ! că cú rᵘóka scúrtă fă ! ruşîne̹ fă ! úi̯te" [ɛ] să dúĉe/i̯áca i̯o sîn‿d-atîţi̯a anⁱ/da i̯ó‿nu m-a l [k] nu m-a văzú‿ĉinevá-n‿cápu gol/dǫámňe fe̹réşte ! ca să-m‿vázá ᵘor sócru-mi̯u/ᵘor...dǫámňe ferⁱ ! or ᵘómu néu̯/dǫámňe̹ feréşte !//da acúma/ḫátⁱe ! norî́-me̹a...îl pi̯áptână şî...púne cᵘordǫáu̯a şî.../dacă nu ma‿i̯e̹ ruşîne̹ !//i̯erá ᵘodátă o flǫáre̹/bălán-aşă/ⁱéi̯te i̯erá aşá i̯erá[1]/i̯erá pă dă lăturⁱ dóo rî́ndur/cîn‿am ap [k] cînd a [k] i̯erám i̯o acásă i̯erá dóo rî́ndur dă...bᶺălán-aşá//şî înăúntru i̯erá nᵉégru/o flǫáre̹-aşá-i̯ [ɛ]aşá i̯erá dă máre̹[1]//acúma m-am ui̯tátᵘ/la ĉimitírᵘ//absolú‿dăˡᵒ/nicⁱ [r] nicⁱ atît/nu ma‿i̯e um‿bob/şî cî́că áǫa-i̯ flǫáre̹a ruşîni//daca nu ma‿i̯e ruşîne̹/nu ma‿i̯e//

ne̹águ ancúţa
óbzĕşiĉin̦ʲ‿dă anⁱ

făĉan‿clacâ

făĉan‿clacâ/vinǫá tǫáte fétile/alés cînd au̯uzǫá fétili marⁱ/mai̯ca lu dumnᵉᶻᵉᵘ̯ ! cî́te dóo‿trei̯ cláse̹ [k] cásē...dâ făĉám//torĉá//torĉá nu putǫái̯ să-l arîdíĉ/úi̯te̹ tor‿d-ăla[2]//da//şî lînâ/şî ...ş-ácuma să fáĉe̹/da să fáĉe mai̯ rar aşá/care áre̹...cú‿femei̯/care̹ n-ári̯ àşā...lúcru ca să ái̯a//uiᵗⁱ ! i̯o am ō...o fatâ/ [ɛ] lucre̹ázâ ...lucrǫázâ-n‿satᵘ//úi̯ti flanǫáu̯-ài̯a[3]/ái̯a d-acǫálǫa/da//lucrǫázâ feméi̯le/o sútă dă francⁱ i̯e o flanǫá/da//şî plătéşte şⁱ‿i̯éle...

[Şi după ce terminau de tors ?]

ē ! le dădǫá...àcú cînd i̯erá yínu/mai̯ le dăd [k] le dă vin/da-ncóle̹ nu//fʰi̯erbǫám cîte̹-o căldáre̹ dă porúmbᵘ//pùnǫám străkin̦li

---

[1] Gest: rotundă şi mare cît palma.
[2] Gest: arată tortul pe care-l adusese mai înainte.
[3] Gest.

778

pîm‿patᵘ dă porún̯/şî áe̯a//ácu fáĉe gogóşⁱ/fáĉe pă nái̯ba/pî́i̯ne̯/vʸínu/ş-áe̯a̯//brî́n̯ză/murătúrⁱ...//da//

[Şi cînd se ducea fiecare cu lucrul ei tot clacă-i zicea ?]

nu/atúnĉa i̯erá fúrcă//cu...şezătoáre/da//cînd i̯erámū dă i̯erámu fátă i̯o̯ acásă la máma/i̯erán̯‿la şcoálă/şî i̯erá o [ɛ] boi̯éri‿éştia care ⁱéste colectívu̯-aíĉa//i̯-avéa [ɛ] i̯erá o cucoánă//şî i̯o n-ávea̯m/că i̯erá máma sărácă să...să lucrézᵘ//şî m-am dúsu cu nişte bagadéle dă áţâ/dă bumbácᵘ//l-an̯‿răsuĉít aşá/şî făĉán̯‿la badadéle//şî...n-a dátû...o cutíe dă...dă bobíne/dă bobíne d-ăla númăru şáptezⁱéĉⁱ//şî mi̯-a dátû nişte cᵘólţurⁱ/şî am̯‿făcút/şâ m-am măritá‿cu cólţurle̯-ále̯a//şî ş-acúma le ţiu̯ pă dădăsúb‿la pérnili d-acásâ//le ţî́u̯ cólţurle̯-ále̯a//

[Aceeaşi]

núnta

[Poţi să ne povesteşti cum ai făcut nunta ?]

núnta s-a făcút aşá: am̄...tomʸít táta-sócru lăutári/à‿vorbí‿cu náşu/i̯-am da‿noi̯ lu naş...i̯-a da‿dâ la máma-me̯a pátru‿súte dă lei/i-a dat‿î cămáş cum să spúne ţărănéştⁱ//aşá i̯erá atúnĉe̯a/dóo cămáşⁱ ţărănéştⁱ/i̯-a da‿dóo prosoápe/lú‿náşa/um‿batíc/â...ĉin̯ş‿kíle dă ţui̯că/o vádră jumáte dă vi̯in...//şi pă ᵘrmă.../áste̯a toáte le̯-an‿da‿dâ la máma/la míne̯//şî noi̯...an‿duz‿la táta-sócru acólo̯/acólo̯-a făcú‿toátă núnta/şî báni i̯-a lo̯‿táta-sócru/i̯o n-an̯‿lu̯a‿nimic [!]//ne̯amurle méle nu mi̯-a da‿dăcît úna/ţî́u̯ mínte o fústâ/şí‿cu áe̯a m-am alé‿şⁱ‿i̯o/că áe̯a [!] m-am îmbrăcá‿cu i̯a/da-n̯cólo̯ [!] în̯cólo nu mi̯-a da‿nimíca̯//şi pŏ‿úrmă/...noi̯ ne̯-an̯‿retrás/câ n-am mai̯ sta‿la táta-sócru/n-an̯‿sta‿la táta-sócru̯/ne̯-an‿retráᶻ‿la máma aíĉⁱ//şî dîn̯‿cáuz-ásta noi̯ n-am mai̯‿i avú‿la i̯el/să ne fácă i̯el cásâ//

[Şi cum e tot obiceiul nunţii ?]

pắ‿úrmă tot obiĉẹi̯u.../am făcú‿núnta/zíu̯a dă diminę́aţa//dă diminę́aţa/a vení‿lăutári/a cîntát â...cîntecu lū ĝineríca/... p-órm-a cîntá‿brádu/a făcúᵈ‿brádu/ʰóra pă dă márne/şí‿pe úrmă lā dóospẹ...a plẹcát...lā zéĉẹ-a plecá‿lā ásta/la náşu/cu flăcắi̯i/şí‿ pâ úrmă lā ᵘúnu/...m-am îmbrăcá‿şi i̯o ca mirę́asâ/a viníť brádu dắ‿ la náşu/a plecát i̯árăşⁱ înapọ́i̯/ā...plecá‿ĝineríca să-l‿l-ęa pă náşu/pă náşa/şî́‿l-a adús lā míne/la mirę́asă//lę-a puz‿mása/ām jucát i̯áră nunę́aọa/cu şervéte/cum ⁱ̂e aiĉa/am avú‿zéĉe şervéte mărⁱ/a da‿la nę́amurlẹ lū soţ/c-aşá să dă/şi pă úrmă ā...după ĉ-a jucá‿ nunę́asca/a plecá‿la bisérică// [ɛ] am plẹcá‿la bisérică/nẹ-am cununát/după cununie am‿vení‿la salón/a pus i̯arâj‿mása/am băút/aᵐ‿ mîncát/la zíu̯o...a lu̯at i̯ar múzica ş-a plecá/l-an‿dus pă naş acásă/am‿vẹnít i̯áră înapói̯/...am‿vin‿la tàta-sócru/i̯-a mai̯ făcú‿şî lui̯ o cîntárẹ cu...cu băéţi/şí‿pé‿úrmă‿ám termẹná‿núnta//

mírĉa joíţa
tréişapte [de ani]

cápra cu trei̯ ⁱ̂ezⁱ

i̯erá o cápră şî...cáprā avę́á trei̯ i̯ezⁱ//şî [ɛ] într-o zî cápra n-a [k] nu mai̯ avę́á ĉe să mănî́nĉẹ/şî s-a dus‿î să i̯a...i̯árbă/dîn pădúre/s-adúcă la ⁱ̂ezⁱ/ⁱ̂ei̯//şî...cînd‿î a plecát/ęa lę-a spus ca să nu mai̯‿i dăskídă úşă la nimeric dăcî́t ⁱ̂ei̯//şî...lę-a spus că

"trei̯ i̯ez/cucuéţⁱ
úşa mámi dăscuⁱ̂éţⁱ/
şî mamá v-adúĉe vọᵘ̂o/
drob de sáre în‿spináre/
mălăę́aş în‿călcăę́aş"/

780

şî...lúpu a auzít//că ⁱ͡éra...la spátili cási̩//şā după ĉ-a plecát‿î máma/i̯e [k] la ⁱ͡ezⁱ/la e̯árbă/ca să le̯-adúcă/lúpū s-a duz‿la i̯ezⁱ/şî le̯-a zis: şᶜ̂e

"trei̯ i̯ezⁱ cucuⁱ͡éţⁱ/
úşa mámi dăscui̯éţⁱ"//

i̯edul̯ ĉel mai̯ máre e̯-a spus că să nū...să dăskídă úşa că éste̯ mama//i̯ar ĉel mai̯ mic/a spus că nu éste máma/că nu sā va întoárĉe e̯a aşá dă répede̯//şî lúpu s-a dus la ō [ɛ] fi̯erărie/ca să-i̯ ascútă dínţi/sâ...ca sâ ái̯vâ glásu mai̯...mai̯ supţíre̯/ca al cápri̩//şî s-a dus/i̯-a ascuţít/şî după ĉē a vinít/i̯édu ĉel mai̯ máre s-a [k] a staᵈ‿după úşă//şî cînd‿a auzít‿î glásu lúpului̯/a zis că-i̯ al mámi lui̯//şî a dăskís úşa/şî prímu pă el l-a...l-a mîŋcát//şî lúpū după ĉē l-a mîŋcát/e̯-a pus cápu pă fere̯ástră/să jigne̯ască cápra//şî l-a mîŋcá‿şî pă ĉel‿î [ɛ] mijloĉíu̯/ăla a fos‿supt álgie/şî ĉel mai̯ mic a fosᵗ‿băgát îŋ‿sóbâ//şā după ĉe a vinít‿î cápra/e̯-a spus i̯édu ĉel mai̯ mic lu...lu mái̯că-sa/şī e̯-a spus că [ɛ] lúpū i̯-a mîŋcát fráţi//şᶦ̂‿pă úrmă i̯a s-a gîndí‿că să fácă o pománă//şî la pománă l-a kemá‿pă lup//şî a făcút o gro̯ápă/ş-a pus ō rogojînă/şă la gro̯a [k] îŋ‿gro̯áp-ae̯a a băgá‿jar//şi i̯-a făcút ũ‿scaun/d-ăsta dă ĉᵉ͡árâ//ca să să tope̯ască la dogo̯áre̯/să cáză lúpu îŋ‿gro̯ápâ//şâ să a [k] l-a kemá‿pă lup/ [ɛ] a mîŋcát vro ĉinĉⁱ sarmále̯/şî cînd a mîŋcá‿s [k] a şase̯a sarmálă/a...a căzút acólo̯//şî dup-ae̯ā cápra a zis/ˢĉe i̯e [k] lúpu a zis/

şᶜ̂e [ɛ] "sărⁱ cumătră că...mᵘ͡or aiĉ"//

da cápra a zis aşá: şᶜ̂e [ɛ] "lásă să morⁱ acólo/cum me̯-ai̯ mîŋcá‿şî tu i̯ezişóri/aşá să stai̯ şî tu agólo"//

şî ā murít lúpu acólo/da şî i̯ezişóri i̯-a mîŋcát//şî a rămás cápra cu i̯édu ĉel mai̯ mic//

mirĉᵉ͡a ĉe vasíle̯
ám doi̯spreᶻéĉe anⁱ şi jumătáte

845. BUTOIU

(com.Sfîntu Gheorghe, jud. Ialomiţa)

Culegere: 1973; CB, BM, MT; transcriere: MT

[Amintiri]

númelẹ dă familiẹ care m-an‿născút i̯erá álde gavrílă/álde gavríl-ăştẹa am‿foz‿nişte sáş veníz‿dîn trañsilvánieạ/ş̄-a venít aíĉ/ îm‿bărăgánu/

[De mult ?]

cam pă̄n ánu la [k] pan‿cam acúm‿vro dóo súte dă anⁱ/au̯ sosít ei̯/a véni‿c-un‿copíl în‿spináre d-acólo dîm‿múnţi carpás‿şî pîn ~~aíĉ~~ //aíĉea s-a băgá‿la vaĉ/aíĉea la málu¹ únu/ş-únu la crăsárⁱ //şî‿ s-a făcú‿şi ⁱoi̯ sáténⁱ aíĉ//însă ei̯ nu să ui̯tá la avérẹ-atúnĉea/ păzẹá váĉile şi tu̯ată i̯árna kefui̯áu̯//şî d-ái̯a n-a zis gavrílă/ ş-avẹá un núme porếclă dă blẹój/ştiz‿dúmnẹavu̯ástră ĉe-i̯ ăla blẹój?/

[Nu ! nu !]

ăşá/ála erẹá un om kiznovát/care făĉeá sábie dă lémn/punẹá o tịvgă-n‿cap/şî făĉeá ᵘoi̯ᵏ d-ăi̯a dă ᵘomᵘ-aşá la lunínă/şi petreĉẹá tu̯átă i̯arna//cîn‿vinẹá ánu nou̯/cîn‿vẹnẹá sórcọvă/cîn‿vinẹá/i̯el urá meréu̯ întodaúna//şî la i̯el cîntá cu flui̯eru şî fétele marⁱ şî flăcăi jucá contínu̯are în‿cúrte la el/n-ávẹa niĉ ᵘo grijă/

[Şi cum îi zicea ?]

gavrílă !

[Şi la ăla, bleoj ?]

da !/porécḷẹle lui̯ erᵉá blẹój/că să făĉeá blẹój i̯árna/ca să fácă glúme/şi să trăi̯ască cum [!]//ăşá/şî boi̯éru d-acólẹa dîn‿ comúnă zíĉe/ĉe zíĉe ?/acólẹa unde-i̯ zidurẹ́lẹ-ălẹa agólẹ-a fost um‿ boi̯ér marẹ-acolọ//

---

[1] Comună învecinată.

782

"mă " ! zíĉe "ĉe̯-o f^{i} la ắst-aíĉ^{e}a ?/n-áre niĉ ^{u}o gríjă dălóc" ĉe̯/"i̯a-i̯ fac o bucátă lu ắsta/i̯a să-i̯ dăn‿noi̯ niște ban^{i}/să-i̯ pricopsín‿șí‿pă i̯el"/i̯-a da^{t}‿^{u}o púngă dă ban^{i}//

mu̯óșu̯-a-nĉepú‿să íntre-n‿gríje/"mă ! ĉe fac i̯o cu ban-éște̯a ?/ ĉe fag‿dîn ei̯ ? únde íntru i̯o" ^{zĉe}/a kériz [k] t pófta dă jócur^{i}/dă dánsur^{i}/dă nu știu ĉe/i dăde̯á greu̯/ĉe să fácă/"da d [k] mî́i̯ne pói̯-mî̀i̯ne dacă-n‿zíĉe ắsta că-z‿datór la i̯el ? ĉe fac i̯o" ^{zi}ĉe/"pă‿e̯a să-i̯ duc i̯o báni-napói̯/dă-l drácule báni/și lásă-mă cu kéfu néu̯ î́naínte"/i̯-a dat báni/jî ș-a văzú‿dă tre̯ábă/kéfui̯á și tot tímpu̯-a-șá a trăít//avére n-a făcú//

gavrílă dumítru [68 de ani]

ei̯ trei̯erau̯ cu cái

ș-atúnĉ^{i}‿ináinte dă nóo‿sùte únsprĕzèĉe/ei̯ trei̯eráu̯ cu cái/să p[unea]‿cái așá la rînd/să legá [...] p-ĕi̯ dă gît/ș‿să pune̯á un‿șomoi̯óg dă pái̯e ș‿c-^{u}o fúnie r [k] la un‿ste [k] un‿lémn bătút în árie...

[Cum îi zicea ?]

ste̯ájĕr/și merĝe̯á ru̯átă cú‿cái pî́nă cîn‿să-nfășurá fúnie̯á‿agólo/p-órmă-i̯‿intorĉ^{e}á pă párte-àilántă/ș‿stăte̯á um‿băi̯át călare pă ei̯/șî-i̯ mînā tu̯átă zíu̯a-i̯ gone̯á pĩ‿árie//

dûpă ĉe să frămîntá paéle bíne/să treérà grî́u/să grohoi̯á/ așá-i̯ spune̯á/cu lopáta/să făĉ^{e}á cărắr^{i} așá/îl rărițá/ș-atúnĉ^{e}a cîn‿rărițá/i̯ár pûne̯á cái ca să astúpe ále̯a/să nû‿dúcă piĉu̯árile tîrî́ș și să.../p-órmă să duĉá la vînt sau̯ la mákină/ [...] ĉel mai̯ mult ișe̯á la vînt//și zvîrle̯á^{u} cu lopáta la vînt/ca să-ț arắt cum făĉ^{e}á i̯ei̯ cu lopáta atúnĉ/c-úi̯te-așá[1] /făĉ^{e}á lopáta-m‿mîna lui̯ cînd îl tree [k] îl vînturá-n‿vînt pă grî́u̯/și ișe̯á númai̯ bóbu lui̯ curát/ dacă nu băte̯á vîntu...nu pute̯á să-l vînture//

[Același]

---

[1] Gest.

^{u}okinĉ^{i}

[Dar opinci nu se purtau pe aici ?]

ō !/^{u}okinĉ^{i} ī ^{i}era p^{e}ă [ɛ] la noi̯/da cîn a ieşit fetile nu̯astre nu ma ere̯a e [k]/la noi̯ i̯era u̯okinĉ^{i}/^{u}ŏ !/cîn să su [k] făĉ^{e}a/getu moşu nou̯ săracu/ĉe le mai̯ azvîrle̯a/da !/[...]da nu ^{u}okinj d-aste̯a cum e̯-acuma dă le e̯a dă la prăvălie̯/^{u}okinĉ^{i} făcute dă cai̯/dacă mure̯a cai/[...]le lu̯a keile şî...le făĉ^{e}a i̯ei̯/le făĉ^{e}a i̯e^{i} şî să-ncălţa cu e̯le-n kiĉere//uite/la noi̯ cînd ^{i}ere̯am noi̯ dă i̯eram noi̯/nu ^{i}era modă/du̯amne fereşte !/mai̯ mul dăsculţ^{i} şî cu ^{u}okinĉ^{i} d-ale̯a// să-ntinde̯a/să făĉ^{e}a cît /...şî...le̯-azvîrle̯a pă cîmp [k] pă loc p-acolo̯//

[Dar dumneata ştii cum erau lucrate ?]

[!] e ! le tăi̯a aşa şî le făĉ^{e}a î g[ɛ]găuri̯-aşa dă intra.../dă intra pă i̯ele aşa/dă vine̯a creţe/aşa sî faĉe̯//

emil dobriţa-n ziĉe,dobriţa mă kamă pă mine̯
am şaptezeşîşapte dĕ an^{i}

turtoi̯

é !/să făĉ^{e}a cun să spui̯ i̯o ă turtoi̯ !

[Cum se face turtoiul ?]

ă !/n-am făcu^{d}/dā cîn ere̯am acasă ne făĉ^{e}a mama nu̯astă şî... da/i̯ere̯a...gustos cum i̯ere̯a ^{i}el atunĉ^{e}a//ă...cun să spun e̯o.../opăre̯a mălai̯u/...cu apă f^{h}i̯erbinte şī...pûne̯a...aşa ca un kil î/un kil jumate dă făină/peste i̯el/ş-acolo mai̯ pune̯a şî puţin â...drojdi^{i}e/şî ^{îl} lăsa să dosp^{i}ească/cît crede̯a dînsa/nu şti i̯ō...acolo/ şi-l pûne̯a-n forme//şi-l băga î cupt^{i}or/ş-atunĉ^{e}a mi-l scote̯a/şi ere̯ā...dulĉe̯-aşa/nu pûne̯a-n ^{i}el zahăr/nu pute̯a nimigă/dăcî sare//

şi așá mîncám/da ereá bun// [...] acúma nú‿am mai făcút/n-ám văzúd‿ la nimérea/câ dácă vedeám puáte că mai făceám/

costánța leuonida
pátruzêc [de ani]

[Porcul]

noi lom purcêl‿î dĕ‿ézemplu...sugál/dîn ăștea//îl îngrijím pînă să fácē máre/îi dăm porúmb/îi dăm urluiálă/lătúri/cē găsím noi da-n‿gospodăríe/şî...s-apropíe crăcúnu//atúncea cîn‿éste dóo‿ trei zíle pînă-n‿crăcún/noi‿il tăiém şî...îl‿î pîrlím/îl spălăm frumós/l-aşezăm lă loc únde trebúe ca să ia sáre/d-acólo lom cárne.../făcem‿î...tocăm//fácem trandafhíri/fácem tóbă/tăiém‿î múşki-i prăjím/i-aşezám la borcán/ş-ápăi tocăm așá mai mul‿făcen‿sărmălúţe/dă crăcún/s-avém sărbătórile/şi fácem dîn ástea...léberguș/da !/şî anumíte d-ástea/mai fácem şî...tóbă zis/şî cum‿v-an‿spus trandafhíri/

[Cum le faci pe fiecare ? Cum faci trandafirii ?]

trandafhírii tocăn‿cárne/pisăm usturói/pisăm‿î dîn ásta/cun‿ să spui/pipér/şi le-amesticăm pă tuáte/ş-ápăi dúpă ce le-amesticăm acólo/mai púnem şî...dîn ăsta dác-avém...buiá/dácă nu fácem ş-așa//şî...şî curăţám maţile frumós/pînă să fáce ele-așá cum ne plag‿nóo/şi băgăm la pîlnie la maşínă/şi le umplém//dăpă ce le umplém/le púnem așá pă uo nuieluşe curăţată bine/undevá únde-i cald așá/să-i zvínte puţin/şi-i dăm afáră pă órmă//şi ni-i agăţăn‿ la lócu lor/acólo unde avém//şi tóbă.../fierbem‿î urékili/fierben‿ slănínă/cárne/ă...riníki/inímă/fhicát/şi le tocăm pe tuáte mărún‿ mărúnt/tot așá púnem pipér/púnem foi dă dáfin/şi-i fierbém//în búrt-acéea care uo aveá pórcu/uo curăţím bine/c-áre uo pielíţ-așea/ó‿opărím/ş-o cusém pă unde băgăm măruntáile-ástea/ş-o fierbém ẹáráj‿dîn noṷ//dâpă ĉẹ-o fʰi̯erbém ᵘo scotém afáră şi púnem fund dădăsúpt şí dasúpra/ş-ápăi̯ pûném ᵘo pi̯átră/ş-o presắm bíne/ş‿dúpă ĉe să prẹsẹáză/îl putém să continuóm să mîn̨căn‿dín ẹa//[...]

[Şi ce mai umpli de la porc ?]

şi de la porc fáĉen̦‿leberbúş̌ cū.../cu cárne şi cū plămîni/noi̯‿i spúnem plămîn̂ⁱ/i̯ē tot‿î că/cun̦‿să spui̯‿i̯o/...ca ficátu/i̯-aşá lun̦g/da ⁱe ĉevá mai̯ róşu/da !/şi-l fi̯érben̦‿şi p-ắla-l tocắm bíne/púnem tot aşá mirọáse-n eˡ/şi băgắm pîn‿î...um‿maţ aşá/cun̦‿să spúnē/tot‿î ca trandafíri l-umplém bíne/şi-l fi̯érben‿dîn noṷ//şî p-ắla-l pûnén‿tot aşá lā zvîntát/şî ⁿtrebuinţắm dîn i̯el cînd avém nevói̯e//[...]

şî mai̯ fáĉem şī...dîn ásta/ă...fⁱérbem tot aşá cárne/ş-o tocắm/ şi fáĉem‿î caltabóş̌/

[Altfel nu se mai zice ?]

nu !/caltabóş̌‿ii̯ spunén‿noi̯//[...]şî ắla-l fáĉem cu ọréz aşᵉa şî cu cárne/cu pipér/cu...foi̯ dă dáfin/...ş-ála-l tínem̦ şî númai̯ la nevóⁱẹ fi̯erbém dîn el/da !//

[Aceeaşi]

fáĉen̦‿săpún

[Săpunul cum îl faci ?]

cun̦‿să fáĉem ?/le adunắm dē...la crăĉún tot‿î un̦sụárẹa carẹ-avém‿î şī jumắrîli/untúra dû pă máţe/dû pă búrtă/ĉe s-adúnâ/le púném într-un̦‿vas/şi primăvára cînd i̯ése pelínu/noi̯ avém să [k] avém un̦‿vas máre/adúĉem pelínu/púnem acólo pelínu cu jumắrîli şi‿sóda/ cîntărím jumărili cîtẹ-avém/şi pûnen̦‿şi sódă lā cantitátẹa carẹ-o avém//şi le púnem pă foc şî‿le fⁱerbém/ş-adúĉem ápă dă.../lac îi̯ spúnem noi̯/şi puném acólo aşá dăpă cî trebúe să fʰi̯árbă/la doọ k [k] trei̯ kíle dă ápă/şi fi̯érbe//şî înĉercăn cu ũ‿fulg dă pasărẹ-asá/

să vedén‿dacă fúlgu să...tu̯ácă/i̯e sodós/mai̯ púneŋ‿grăsíme/dacă nu/ îi̯ mai̯ pⁱ̂icăm/şî mérĝeŋ‿caⁿ+‿vro ᵘ̂óră/ᵘ̂o óră jumáte/cît credém noi̯ că trebúe fi̯ert/şi-l dăm jọs/şi-l lăsăm să răĉéşte/şî dûpă ĉe să răĉéşte-l tăi̯ém bucăţⁱ//ş̌-atúnĉᵉ̂a îl puném la loc/unde ne trebúe/ şî‿lom d-acólo şi ne fáĉen‿trẹ́aba/da !/

[Şi pe fundul cazanului ce rămîne ?]

nⁱ̂e rămînē níşte trînĉⁱ‿i spúnem noi̯/şi trînĉ-ẹ́a iᵉⁱ̂ sunt‿î négri/nu ⁱéste bunⁱ dă rúfă curátă/mai̯‿intrebuinţắŋ‿la cîti̯-um‿ preş dîn ăsta care i̯e mai̯‿iŋkís/că ăi̯a-ŋkíde rúfa/că dăjá ei̯‿sun‿ négri/ⁱ̂e adunătúr-ẹ́a dă la tu̯áte [ɛ] ĉe s-a adunát acoló...arsătúră-i̯ spunᵉ̂aᵐ//şi mai̯ spălắŋ‿cîti̯-um‿preş/sau̯ îi̯ dăm îŋcolò/nu prẹa ŋtrebuinţăm p-ẹ́a/numai̯ săpúnu curát/bun/da !// [...]

[Şi dacă nu s-a făcut bine ? dacă s-a tăiat ?]

ă̄ îl púnem dîn nou̯ pă fᵘ̂oc/şī védem or că i̯ẹ mai̯ trebúe sodă/or‿î grăsime-i̯ puném/untúră dîn ástẹa/şi vedém/da i̯ese mai̯ anevói̯e/nu ma‿i̯ese cum ése dă príma dátă...bun//

[Aceeaşi]

846. CĂZĂNEŞTI [ALR II, 723]

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: MC

şî ánu trei̯/gáta strúguri

îm‿primu rînd/tai̯ cu̯árdilẹ-aşá să zíĉẹ//dîŋ‿cu̯árd-àẹa márẹa tẹi...ᵘ̂o cu̯árdă cu trei̯ nᵘ̂óduri//şī-o faji‿znᵘ̂óp‿aşà/znob‿znob‿znob dî cîᵗ [ɛ]şî‿cît-o sútă dâ̂ă bucăţ/cîtẹ dọ́ọ/cîtẹ[ɛ]cît...vrei̯ s-o faĉ/şî[1] ...pui̯ ápă...într-o putínă şî nişte pămîŋ‿galbin şî bag [k] o bag acolọ-şạ//pă ᵘ̂úrmă baş‿tot ca la tutún[2] /ăşạ...d-áẹa

---

[1] Informatorul tuşeşte.

[2] Informatorul se referă la o povestire anterioară,despre tutun.

...ca sạ ai̯ [k] ᵘo pui̯ la distánțạ//fáĉ-àltu găᵘuríli/áltu̯-ọ púnē ...púne fírli//şî-l [k] dasúpra la fiⁱecáre fⁱir/fáĉ-u̯m‿mᵘọşorᵘói̯/ca să cu̯noáscā cîn[ɛ]cînd-o [r] cînd-ọ fⁱi ca să săpⁱ/să cunoáscạ mᵘọ [k] că-i̯ acólọ/şî‿púnem şî sⁱémnẹ-aşá cîti̯-un...lemn//noi̯ aⁱícâ-i̯ fⁱíru dâ.../şî stai̯ pínâ‿cîn...crezⁱ aşá/pŏ‿úrmă te duĉ.../a-nĉepút sạ-i̯ dẹā...să-i̯ dẹa múguru/sạ-i̯ dẹạ cun̯‿zíĉem nᵘoi̯ căpúşa//āşạ//şî...dácā [ɛ] vezⁱ că-i̯...a-nĉepúᵗ...mai̯ márẹ/sạ-i̯ dẹa mai̯ mărişu̯árạ ọ...desfáĉ cạ.../să nu cárẹ cumvá sạ ái̯bạ cu̯ấjạ/ca să nu răsárẹ//dăsfáş‿p-acólọ pŏ‿úni‿fᵘo‿muşᵘorᵘói̯-òla//la tu̯átẹ mᵘọşoru̯ái̯-l dăsfáĉ//

pŏ‿ᵘúrmạ dupạ ĉē...s-a [k] a ⁱẹşít afárạ/cînd a ⁱẹşít i̯árba/gáta/dă-i̯ [ɛ] sápa/ă [k] ᵘọ prăşáştⁱ//

[Şi pe urmă ?]

şî pạ ᵘúrm-ọ sek ş-a dòᵘọ‿u̯árạ/şî...dă cítẹ ᵘorⁱ...i̯ésẹ i̯árba//ánu dîntîi̯/nu fáĉẹ nimic/ánu dói̯...zîĉe a [k] noi̯ aşá zîĉém/sîĉ-a‿făcút ᵘo stropẹálạ/ádicā...cárẹ butúc i̯ẹ mai̯ bun/dă şî ⁱẹl acólẹa doi̯ trei̯...ĉorkínⁱ/mai̯ mititéi̯‿aşà//şî ánu trei̯/gáta strúguri//

[Şi cînd s-au copt ?]

cîn̯‿s-a cᵘopt/îi̯ cᵘu̯légẹm/i̯-aduĉém acásạ şî...făĉém vⁱin//

[Cum ?]

pâⁱ...â...dácạ...n-ại̯ aşá multⁱ/îi̯ pui̯‿într-o pútinạ şî.../ai̯ ọ [k] ai̯ ᵘo crácạ cu trei̯ cráĉ‿aşà/şî‿faĉ aşá[1] ca s‿s-adúne...î s-adúnẹ.../ăẹa cum să zicᵘ.../vrⁱéjî̯-ăẹa ại̯ lorᵘ/ạşá/şî rămînẹ numai̯ bu̯ábili//âl kisⁱéz c-ūn̯‿lemn sau̯ c-un̯‿sul/şî...fajⁱ‿vⁱin/dîn ⁱel//

[Şi dacă ai mai mulţi ?]

dácạ aᵐ‿mai̯ mulțⁱ/a mai̯ ⁱẹşî‿şî...cu[ɛ]ma [k] niştẹ prⁱésẹ/fa‿şî cú...prⁱés-àẹa

---

[1] Gest: informatorul freacă pe masă.

788

[Dar mai demult, cu ce îi...?]

dácă-z‿marⁱ//îl puneá-ŋ‿cád-àea...şî...tᵘot așá/îl kísá cū... cu súlu şî.../aveá ĉep/cáda‿jᵘós//şî âˡ‿lăsá cîtẹ ᵘo zi dᵘóọ ca să să...fermentézẹ ⁱel/să cúrgă mai bⁱínẹ/şî trăĝá ĉépu-ăla/puneá-ŋ‿găleátă/puneá pă úrmă-m‿butᵘóiu lui/ear mai trăĝᵉá/cît aveá//pŏ‿ᵘúrmă să-m [ɛ] micşᵘorá [k] ádica să-mpuţiná‿â strúguri//aduĉá álţi şî‿puneá pistẹ ⁱẹi/ş-așá pánă cîn termená//

radu ştefán

saizeşîşàptẹ [de ani]

şî-áea făĉáᵐ‿maică cu uoiţíle

āşá/iárna lẹ-alẹĝᵉán‿dấ‿la ĉᵘobán/pấ‿la sfîntu‿dumítru/vếneaŋ‿ cu uóilẹ-acásă pấ‿lā...sfîntu nⁱẹculáẹ-aşᵉà//le băgám la adăpᵘóst/ cărá muóşu la ĉᵘocánⁱ şî‿la páⁱẹ şî lā...//ş-adunắ nᵘotréţẹ/da trĕbeá să-l tîrắscă/să-l împărţeắscă /cărá ápă/cărá‿ī...rîneā́/la uṓi/ mă rᵘogᵘ//

ápăi cuálea spre primăvàră înĉepeá să fⁱéte uoíţẹlẹ/atúnĉa ne bucurám şî‿nᵘoi//mā́mă şî‿cín ne ᵈuĉáŋ‿la ᵘoi/ne cū́lcám seára şî‿di-mineáţa cîn ne ᵈᵘ [k] găseám cîti-um‿mielúşăl fătaᵗ/şî nú se scu-turā́...//pâi víne mᵘóşu la mínẹ:

"ʰă bā́bọ !"

"ĉẹ ⁱẹ mâ"

"mai a fătát ᵘo uáⁱẹ"

"ĉẹ ⁱe culuárẹ?"

"négru"

"să-l găseā́scă/să dea pistẹ ẹl"/ⁱẹrᵉám‿fétẹ/şî níⁱẹ-n‿trĕbueá lînă álbă//

"ē/ĉe să fag/níⁱẹ-m‿párẹ gínẹ că-i dă căĉúlⁱ"/mᵘóşu//necázu néu̯//

ắltą a mai̯ fătá‿tᵘo‿neágră/

"u̯ḗi̯/găsí-le̯-ar/dár-ar bu̯ála pistę..."/

ápăi̯ fătá álbę/ápăi̯ s‿ᵈúĉá fⁱḗtili/c-avéan‿dᵘóo fétę/şî le mîngîéă şî le lu̯a-m‿brắţę şî le aduĉa-ŋ‿cásă/că ⁱérá iárnă şî era frígᵘ/şî-i̯‿incălzéá pắ‿lîngă sᵘóbă/şî băgá şî u̯áea-ŋ‿cásă/şî‿fắcá ᵘo mizéʳⁱᵉ [!]/pişá u̯aea pîŋ‿cásă [!]/şî‿fétili îl ţînéá núma-m‿pát/câ‿ˢzîĉá câ-i̯...bᵃ̂álán//şî-áea făĉáᵐ‿mái̯că cu u̯oíţilę//

[Și pe urmă, primăvara ?]

primăvàra le dădéaŋ‿la páznic/şî‿le păzéá şî.../dădéám pᵘorūmp‿şî-i̯ dădéam pānⁱ şî dădéam‿î...ĉę-i̯ trĕbᵘéá//

ş-ápăi̯.../hai̯ să‿lu̯om láptęlę/ne vęnéá şî nᵘóo rîndu la... brînză//făĉáᵐ‿mîŋcárę la ĉᵘobán/cárę mai̯ dă cárę să híⁱę curáᵗ‿/că iéraŋ‿şî‿io tînără/acúᵐa-z‿bᵃ̂ătrînă/ĉe ˢzâ‿mai̯...//spălaŋ‿şⁱĕrvⁱétę şî-aşezám acólo şî‿ne‿ûĉaŋ la ĉᵘobáŋ‿şî-i̯ punéaᵐ‿mása şî ne dădéá lắptę/şî ᵛᵉneám acásă şî-l strîngâm/àşa ᵘuşᵘór/făĉá ᵘuŋ‿caş frumós şî bun/àşa ᵘuşᵘōr aşă...//avéan‿hîrdáⁱę marⁱ//ş-ápăi̯‿il tăéaŋ‿frumós/îl făĉám aşá ca cuŋ‿să‿fáĉę şî-acúma brînza/frumᵘósᵗᵘ/frumᵘós//şî-l băgám în a [k] saramúră//mamă şî‿cînd o scᵘotéan‿d-acólo aşá dă...frumᵘo‿şî gras şî bun...//

[Și cu ce-l închegai ?]

avéam‿î.../să-s‿spui̯ cu ĉe-l‿unkegám//cîn tăéam pᵘórcu [!] jupuéam búrta pᵘórcului̯/úndę-ş‿ţínę ⁱél...mîŋcárea avéá [k] árę dᵘóo-adunăturⁱ aşᵉa/cum...aşă...dōō...strátur‿dâ‿cárnę/şî cárnę dắ‿áléa ᵘo jupuéamᵗᵘ...binę binę/şî‿rămînéá a mai̯ supţîrícă/şî-o punéaᵐ mamă c-ᵘo mînă dă sárē/ᵘo frecám bínę bínę/şî-o punéam‿ûŋ‿sticlă/şî‿punéaŋ‿zⁱer dă-ălắlantu vekᵘ/dắ‿la brînza dă váră/púnéam pístę ⁱel//du̯ắmnę/şî‿să‿făĉá aşá dă...dă tárē/şî‿cîm‿punéam ᵘo lingură dă másă la u̯n...dă ălā...//şî dắ‿la miel avéam şî.../şî dă la miel/cîn tăéaᵐ‿miélu̯/-avéá uŋ‿kegulęţ ⁱel acólo/ca [k]

790

núma ca brînza//cᵘorástra cáre-o sugấ ⁱel...//şî cîn tăeán kagu-ă-la dă miel/cîn tăeaᵐ miélu şî-l luᵘám/ şî cu búrta dă â...dă pᵘorcᵘ jupuⁱít aşá/să făcᵉá ᵘo ieséntă táre/să fắcấ ruóşu-apruápe dă â̄.../aşᵉá crem ca cᵘoniácu-aşá/dă táre ĉe ⁱéşá...//puneán cîte ᵘo linguríţă...ălā...dóo dă másă//

[Dar din zerul acela, după ce făceai caşul, mai făceai ceva din el ?]

dắ//vezˢᵗ că io mai uít că io sîm bătrînă/şî ştii/sîn şî ᵘobᵘosítă/am fᵘoz la gáră d-am adúz işte cartón c-un căruĉᵘórᵗ/şî caᵐ m-am...ᵘobᵘosit aşá//şî...puneán şî zⁱéru cáre să scúrgấ dă la caş/îl puneán şî-l fierbeám pᵃŏ fᵘocᵗ/şî ⁱéşᵉá ᵘo jîntíţă... aşá dă gruásă¹ d-asúpra zⁱérului/ş-aveám ᵘo lᵘopeţîc-aşà/rᵘotunjît-aşá/şî dădeám acólō în căldáre să nu să lipʰiáscă dă fund//dădeám dădeám dădeám²/şî fᵘócu domᵘól domᵘól domᵘólᵗ/şî ⁱéşa ᵘo jîntíţă uíte-aşà dă gruásă¹//ş-o adunám ş-o puneán la săculéţᵗ/săculéţu ţⁱésu dă nᵘoi/dîn cînipa áea cáre făcúsen cláca [!]³//şî făĉán sáĝ dîn cînipă maícă/făĉán saĉ/că duar nu ⁱéra ca acúma să cumpărắm//tuátă iárna ţⁱeseám/vára munĉán la cîmp şî iárna ţⁱeseám/abāle dîn lîniţa dâ la ᵘoi/cᵘovⁱertúrⁱ...

[Acuma să ne spui, din lînă, de cînd o tundeai, ce făceai cu ea ?]

ᵘō tundeá/veneá bătrînu cu ea acắsă/şî dácă veneá cu ea acásă ᵘo-ntindeán că nu stăteám dă ea//ᵘo mai intindeán să mai să zvínte/să nu putrezeáscă/ⁱerám pâ la cîmpᵗ//ş-apăi veneán cîn aveán timp ş-o ᵘopărgeám//umpleām/aveám albiⁱe máre/ᵘo umpleám dă lînă/şî fʰierbeám ápâ-ntr-un căldăróiᵘ máre-aşà/într-un ĉᵉaᵘon márē/şî puneám píste ápă-n clᵘócotⁱ//şî-l ţineám acólo/-mveleám ca vo dóo trei ĉásurᵗ/ş-o scoteaᵐ mámă ş-o spᵃălám//ne dúĉán cu ea

---

[1] Gest: cît un lat de palmă.

[2] Gest: mestecă.

[3] Informatoarea se referă la o povestire anterioară, despre clacă.

lā...i̯alomiţa sau̯ la puţ^{u}/úndẹ-avẹám noi̯/şî-i̯ trăĝám ^{u}̑o spălătúră ş‿sấ‿faĉá cum îi̯...cum îi̯ [ɛ] fui̯óru/aşá dă álbą//ş-ápăi̯ avẹám ^{u}̑o sîrmă ş-o-ntindẹám ş-ó...o lăsám aşá mai̯ mul‿s-atîrnẹ ẹa/cum ^{i}̑ẹrá lîna dî [ɛ] p-^{u}̑o u̯aẹ-ntrẹàgă/ş-atîrná şî́‿să scurĝá şî̯-ẹrá frumu̯ásą//şî lu̯am o v^{i}̑erĝ^{e}̑ā...frumu̯ásă/lustru^{i}̑ită/sấ‿nu s-agîţẹ lîna dă ẹa//cîn^{d} ^{i}̑ẹrá ẹa niş‿cu̯aptą...dî́‿apă/niĉ‿ī...răscu̯áptą/aşá călî́^{i}̑ẹ/lîna //şî dădẹám/şî́‿ẹa să ^{u}̑umflá/să ^{u}̑umflá/şî́‿dădẹaŋ‿cu v^{i}̑erĝ^{e}̑ąu̯-ăi̯a//şî trăĝaŋ‿v^{i}̑erĝ^{e}̑au̯a pîm‿mînă/şî ẹar dădẹaŋ‿şî ẹar o trăĝám/că sấ‿mai̯ agîţá cît-uṃ f^{h}ir//şî ẹar o mai̯ punẹaŋ‿la ^{u}̑uscát/şî să ^{u}̑uscá dăf^{i}̑initiv//ş-o punẹám la sac^{1}/şî i̯árna mă punẹáŋ‿şî...scărmănáŋ‿cū fétili...cū/da clácą n-á^{m}‿mai̯ fącút^{u} [!]//

şî scărmănáŋ‿la lînă frum^{u}̑óş‿ş‿ne ^{d}úĉaŋ‿la dará^{c}‿cu ẹa la maşîna dă lînă/ş-o trăĝ^{e}̑á//ş-ápăi̯ venẹám acásă/şî rupẹám‿válu/şî́‿făĉám niştẹ cá^{i}̑ẹrẹ ú̯itẹ túma p-atît-aşą^{1}//ş-avẹám‿fúrcă/dą ĉe/acúma mai̯‿ẹ furĉ/avẹám‿fúrcă şî...cîn tăẹám pú̯iu/lu^{u}̑ám‿ū dắ‿la aripā pu̯iului̯‿ẹ ū‿o^{s}şór mai̯ supţirél așá/dac-as^{i}‿ĕpservá‿cîn mîŋ[ɛ]caţ^{i}.../aripa‿árẹ ū‿^{u}̑os mai̯ gr^{u}̑os^{u} şi̯-o fărîmą dắ ^{u}̑o^{s}şór mai̯ supţîrél//dọámne şî-l punẹám la pămîṇzálcă/ ^{s}îĉaŋ‿c-avém la fúrcą pămîṇzálcą/punẹám um‿pétic dâ...abá aşā...dă p^{u}̑ostáv/ş^{i}̑-aiĉa l [k] făĉám ^{u}̑o gau̯ră şî́‿legám o áţą/şî punẹáŋ‿fui̯óru ş-ápăi̯ l-înĉinĝ^{e}̑ám pŏ fúrcă cu...cu áẹa pă mă-sa/şî-nhiĝ^{e}̑am ^{u}̑osu̯-ăla dā.../tu̯átẹ u̯asîli dą‿la arik le păstrám/şî punẹáŋ‿la fúrcą [!]/aşá făĉ^{e}̑ám//

[Şi pe urmă, după ce o torceai, ce făceai ?]

pŏ...//ọlẹ̄ou̯/pŏ‿úrmą ^{d}pă ĉ-o torĉ^{e}̑ám ^{u}̑ọ scr^{u}̑obẹám ş-o băgáŋ‿ş-o făĉ^{e}̑am...c^{u}̑overtúr^{i}‿ī...ū...hai̯ne lu bătrî́nu//ş-acuma am hai̯nẹ d-atúnĉ/dā...//şî fétili a^{m}‿mărită/lẹ-an‿da c^{u}̑ọvertúr^{i}/feţẹ dă plăpîm^{i}/frumu̯ā́sẹ/búne búnẹ/sî́ĉai̯ ^{z} că-i̯‿ī ^{i}̑ibrişîn...dă feţẹ dă plapînă//

[Dar astea, abalele, cum le făceai ?]

le punẹá^{m}‿mai̯‿ī...mai̯ désẹ ca pă plăpîn^{i}/désẹ/dóo fire-ntr-un

---

[1] Gest: lungi de o,5 m.

dínte la spátă/dóo̯ fíre dóo̯ fíre/şî să zîĉá búnę//şî carę ˡerá mai̯ săráĉę dă avę́a u̯oi̯ mai̯ puţínę/punę́a ū [ɛ] um̦ fʰír‿î/núma um̦‿ fʰír/dóo̯ fírē/la díntili̯-ắla dă̦ spáţă̦//i̯a dă spáta d-acᵘólę̯a/fetíţă̦ // [!]

tu̯átę le ţiu̯/şî fúrĉilę le ţiu̯//

ui̯tę-aşá mái̯că̦/cîm‿punę́am punę́am‿ū...² /carⁱ e [k] ⁿ-ávę̯a lî́nă̦ dâ‿ajúņsᵘ/un díntę dᵃ-ásta punę́a.../punę́au̯ núma um̦‿firᵘ/şⁱ-un dínte punę́a dóo fírę//şî nu ⁱişᵉá búnę/ş‿să zîĉá sᵘóbunę//şî‿carę le punę́am dᵘóo̯ fírę-n tóz‿dînţi/cîtę dóo̯/să‿ẑîĉá búnę/şî la ắlę̯a sᵘóbunę//ş-ápă̦i̯ ᵖ-únęˡ‿le punę́ā dóo fírē...şî ᵘúnu/sau̯ trei̯ fíre şî‿únū.../şî să sîĉá mistrⁱéţę la ắlę̯a/la ᵘurzę́al-ằę̯a//ˢĉe

"cum ai̯ pus abalíli̯ ?"

"mⁱistrⁱéţę"

"cum ai̯ pus abalíli̯ ?"

"sᵘóbùne"

"cum ai̯ pus abalíli̯ ?"

"búnę"

ē/carⁱ le punę́a búnę/că le b [k] duĉᵉái̯ la bᵘoi̯angîi̯u/ˢ‿stătę́a bᵃắţ pò‿mînă/ş‿carę ⁱeráu̯‿ū mⁱistrⁱéţę sau̯ sᵘóbùnę făĉá³ [!]/atîrná pă‿mînă̦//da ắlę̯a stătę́ā...mⁱişto [!]//vę́des‿că vă̦ fáĉę bába si̯ rîde ˢⁱ [!] /pâi̯ i̯o spui̯ ĉe ⁱéstę/ĉe párcă̦ spui̯ ĉevá mincúnⁱ ?//

şî bᵘoi̯angîiu dúpă̦ ĉe plecá m [k] femę́ę̯-ằę̯a cu abáˡli sĉe "ē/ să cunu̯áştę ĉínē...fáĉe/ş‿ĉíne nú‿faĉę//

[Dar"boiangiu"la care-i ziceai ?]

la ắla cárę úmblă̦ cu căruţá/şî árę̯-acásă̦ cazánu lūi̯ dă vᵘopsę́ştę/şî pîn̦‿sat umblá cu căruţa pâ‿la pᵘórţilę o̯ámenilor//avę́a un‿clᵘópo̯ acólo̯ ş‿făĉá tan̦ca ! tán̦ce

"a vénit bᵘoi̯angîiu/ʰáide !/ʰai̯ !"//

---

¹Se adresează nepoatei care asistă la înregistrare.
²Informatoarea explică servindu-se de spată.
³Emite o interjecţie depreciativă.

care nu ^{i}era gata/"mai dă ruată pîn sa^{t} că gata/tai şî io acuma"//ţeseam la războ^{u}oi^{ŭ} cu suveica//"gata/mai dă ruată că şî... [k] tai şî io şî ţi le dau şî io acuş"//ş-aşa făcâ//

[El le şi vopsea ?]

^{i}el le v^{u}opsea şî le dădea şî la bubueală/niţel/la p^{i}i^{u}o să zîcâ/şî n^{u}oi scâ^{n} "ni le dai şî le vîlv^{u}oreal^{ă}"/acă vrea^{m} mai uşoare//dacă vrea^{m} mai gruase "ni le dai şî lā...cē..."/ui am iĕu ...io nū...nu spui mincûn^{i}//uite maică asta ^{i}este şt^{u}ofā...dă casă//

făcan lucru bun^{ŭ}/c-avean/dîn ce//c-aveam um bărba^{d} maică/nij^{i} nu beā/nij^{i} nu fumā/niş timpu nu-l p^{i}erdea la cărţ^{i}/numa acas stătea lîngă uoi/lîngă vaĉ/lîngă babă/făcâ ţeavă şî ^{i}el/ajută//

leanca răducanu
şaptezăşîtrei ^{d}â an^{i}

am puz nunta la ^{u}o lună

^{i}eran taman dîpă războ^{u}oi^{ŭ}/ĕz^{i}/dacă ^{i}era dîpă războ^{u}oi nu să găsea m[ɛ]matereal//s făcâ cu r^{u}okii d-astea dă â.../mă ro^{g} cu ĉ-avea fata-n casă/cu aea să-brăca/ş să ûcâ ^{ş} să cununa//ĕi io n-an vru^{d}/zîc "să n-ei şî ni^{i}e"/^{i}eram fată-ntîi la tata şî.../"în ei şî ni^{i}e r^{u}oki^{i}e dă nireasă"//

"p^{â}ăi nu să găseşte"

"măcăr cum ^{u}o hi"//ş ĉe crez c-a găsi^{d}/neşte...^{n}eştē tulpănaş-aşa/neşte nansuc/supţirel da alb^{u}//cum să zic ū.../nu ştiu cum să-i zîg la materealu-ăla/s făcâ pâ urmă şî...şî perdele dîn ^{i}el pâ la gâ^{m}//şî alp^{ŭ} şî cu nişte floriĉele t^{u}o^{d} dîn ^{i}el ţ^{i}esute-aşa//^{i}i^{ş} şî c^{u}olea ^{i}i^{ş} şî c^{u}olea ^{i}i^{ş} şî c^{u}olea//cîn m-a văzu lumea/"ūnde-ai"/ [k] c-avea b^{â}ătrî^{ni} pâ la bucureşti/şî mai înce-

---

[1] Informatoarea se duce şi aduce o haină de aba.

794

púsę p-acólo̦ să ęásă nęámur^{le}/s^{u}óra lu s^{u}ócrû-nu̦ ^{i}ęrá acólo̦/şî "lásă̦ că fáĉęm n^{u}oi̯ r^{u}óst^{u}"//mărkizét mámă̦/mărkizét^{u}//s-a du^{s} şî ń-a găsít acólo̦/ş-am ^{i}ęşî cu r^{u}óki^{i}ę dă nirę́asă̦ álbă̦//şî dâ la míne d-acólęa-ŋcólo̦/tu̯átę s-a făcút cu r^{u}óki^{i}ę nó^{u}o̦/da pîn-atúnĉă... lu̯a fáta dîŋ cásă̦/^{u}o rókię cárę-avę́a mai̯ búnă̦/mai̯ frumu̯ásă̦/şî cu áęa să cununá//

şî ^{h}ái̯ să mă mărít/şî să-ń fácă̦ şî ńii̯/ĉe pretenţii̯ am avú^{t}/ să-ń fácă̦ şî ńí^{i}ę u̯ [k] nu să pręa să făĉá pant^{u}óf^{h}/făĉ^{e}ái̯ gę́tę//

"să-ń fáĉes şî ńí^{i}ę o părékę dă gę́tę"/că mă măritásęm tu̯ámna/ şî-n trebu̯ę́a i̯árna//ĉártă̦ pă̦ s^{u}ócrû-nu̦ şî pă táta că̦...să púi̯ę.../ treb^{u}ę́a ĝineríca să-o̦ fácă̦ gę́tili/şî s^{u}ócrû-nu̦^{u} săracū avę́a şî ^{i}el dó^{u}o fę́tę már^{i}...//sĉe "mă̦i̯ cúscrę/ĉe mai̯ ne ĉertăm/hai̯ să fac i̯o ^{u}o gátă̦ j^{d}ûmnęatá ^{u}o gátă̦"[!]//i̯o am f^{u}o la ^{u}úşă̦//aolę̄ô !/di ĉ-o hi mai̯ zicîŋ să mai̯ pú^{i}ę săracu m^{u}óşu̯-ăla/că...a^{u}úz să mai̯ pú^{i}ę şî ăla ^{u}o gátă̦/să-m fácă̦ táta că tátā.../^{i}ęl ^{i}ęrá văduv/s^{u}ócrî-n^{o}/ şî táta ^{i}ęrá cū cása-ntręágă̦//"da di ĉe nu-ń fa^{s} şî ńí^{i}ę tátă gę́tilę-amîndóo̦/mai̯ î [k] púnę şî ăla ^{u}o̦ gátă̦//ş-aşá a făcút/^{a} pus únu ^{u}o gátă̦/ban d-o gátă̦/şî ^{u}únu ban d-o gátă̦/şî ń-a făcu şî ńí^{i}ę gę́tę//şî n-ávęa nę́ştę nástur p-a^{i}íĉa̦/şî cîn ^{i}erám î nirę́asă̦/ca să le vázā tu̯átă̦ lúmęa la núntă̦/le ţinę́am pă másă̦//mámă cárę cu^{m} întrá-ŋ cásă̦: "ĉę gę́tę i̯-a lu̯at !"//

[Dar cum se făcea o nuntă mai demult ? Spune-ne aşa, de cînd se înţelegeau...]

ă/cînd î să [k] d-a véni la minę să mă ĉ^{e}áră̦/ĉe să vez^{i}//tamán ^{i}era pă vrémęa cînipi/^{u}o strîngán dî pă ári^{i}ę s-o...să ^{u}uscásę//táta ş cu máma strîngá cînipă̦/i̯ou̯ mai̯ pă dasúpra p-acolę́ā... vedę́an dă...bă^{i}éţ^{i}/avę́am.../şáptę fraţ^{i} am fost//şî yinę́a u̯n unk a^{l} lui̯//

"maríne/hai̯ că vrę́au̯ s stau̯ dę v^{u}órbă̦ cu tínę"//aşá-l kemá pă táta̦//

"háidęs casă"//táta ştiá pentru ĉ-a venít ăla//şî io ştiᵉ^am/mai táre ca táta [!]//şî ĉ-a făcú máică//io pâ la ᵘ^uşă pîn tíndă/s veden ĉe sîĉe//háid-a ajúnz la tᵘ^onálă/cîn la tᵘ^onálă nu să-nţelęgâ d-o jumá dă pᵘ^ogᵘ^ón//táta avęá şáptę cᵘ^okíi şî împărţęá pămîntu pă tᵘ^os şáptę/să le yiⁱ^ę cîtę doᵘ^o pᵘ^ogųánę şî jumătátę//ęar sᵘ^ocrûnă avęá núma pátru şî le vénęá mai múltę pᵘ^ogųánę [!]//că "nú facᵘ/nú facᵘ"/că "să-i dai atîtęa pᵘ^ogųánę"/nęámų-ăla carⁱ a venít/că să-i dúcă vᵘ^órbă lū...sᵘ^ocrû-nu//

ş-aşá măică/şî io pîn tíndă "ăᵘ^olęò/dę ĉe n-o hi dîn şî pă ăla//mai işá máma p-afáră

"ĉe să-i dai făⁱ ?/hír-ai al draᶜᵘˡᵘⁱ/păi la ăᶦ^ęlals ĉé le dă făⁱ/dacă ţi-o da ţię-acúma dă la-nĉepuᵗ/io cu ĉe-i cres p-ăęa?//[...]

s-ā-nţelēs/am puz núnta la ᵘ^o lúnă/pînă ni s-a făcú gétili [!]//a puz núnta la ᵘ^o lúnă/a venit...ziųa dă nun [k] an lᵘ^ogodit întîi/în ziųa dă sîtă mărię-a nícă/ᵘ^o lᵘ^ogᵘ^onă márę pă bătătúră că ⁱ^ęrā...ęra cáld frumᵘ^osᵘ//hᵘ^óră márę pă bătătúră/sęára/lăᵘ^utárⁱ//ş-apăi a vénit...cun [k] ziųa dă núnt/-am făcú núnta frumᵘ^os//întîi bradᵘ//am făcú brad//ā/sîmbătă ă [ɛ] să făĉá brad/să punęá mîncárę la tosⁱ/cáre-i trimetęá dâ la ĝinerícă/dâ [ɛ] cárę-i adunán şî ⁱ^ęu/să punęá flųárę la mînă/ca cun să púnę ş-ácum/flųárę la bᵃ^ăiețⁱ...//şî ásta-i tot//

[Şi la ginerică ce se făcea sîmbătă seara ?]

rásᵘ//să făĉá un ras măică/avęá doᵘ^o cámęre ca cum ę ástęa la minę/şî-m partę-àęa úna/şî pŏ ă [ɛ] mijˡoc sál-aşà//şî-àmîndᵘ^oᵘ^-o-dăi éra plinę dă fétę şʲ de flăcăi//şî cîntá lăᵘ^utári/şî să punęá ĝinerica p-un scaųn aşá ca ásta-m mⁱ^ijᵘ^ocu cási/şî-i punęá dᵘ^oᵘ^o lumînárⁱ la pⁱ^iĉųárę şî-n [ɛ] hiptę-n doi cᵘ^olăĉ/şî dᵘ^oᵘ^o paharę cu ápă/şî um băęát cárę erá dîntîi nū...cu mámă yitrẹgă/carę erá dîntîi la părínţᵘ/să punęá mamă şî să făĉá că-l bᵃ^ărbiereştę/dā a [ɛ] aşá dădęá cu spátęlę brîĉu luiⁱ/nú cu fáţa/s făĉá că să mérĝę répę-

796

de/^{i}e dăşteb/doar î [k] ĝineriga ^{i}era bărbieri dă dimineaţa//[...] bărbierea ş-apăi...//lă^{u}utari cîntá/mámă mámă mámă//şî mămă băeatului plîng^{e}ă/şî părinţi băeatu^{lui}/ca... [ɛ]pîn-atunĉa mai era şî el băeatu lor//atunĉa-j^{i} lu^{u}a feme^{i}e şî...asta//şî atît-asta era atunĉ/la ras^{u}//şî la fată ^{i}era ziua bradu/aşa să sîĉa bradu/ sîmbătă[ɛ] sîmbătă pŏ zi^{u}o şî seara//ş-apăi hai lūn^{i}//

[Dar duminică ce făceau ?]

duminică ?/î^{c} hora pă bătătūră/să ^{du}ĉa la biserică să cunună .../s-aduna toate neamur^{ile}/seara să punea ^{u}o masă mare/dumi^{ni}că spre lun^{i}//masă mare/cu lume multă/dădea dar/scotea bān^{i}/vāse/ĉe ^{i}era/ca ş-acum//ş-apăi lun^{i} haide la mireasă !//cînd intra-ŋ casă/or că găsea ĝinerica plîŋgînd^{u}/or^{i} că găsea nireasa bătută... ^{u}omorîtă [!] uase rupte[1] [!!]//

"ĉe ^{i}e maică/ĉ^{e}-as păţî^{t} ?"/

"păi uite vez^{i} ?"

"ĕi taj dîŋ gură m^{a}ăi pr^{u}ostule !"/cîte-o călţunăreaţă "ă taj dîŋ gură/că nu ştie nij dracu ĉ^{e}-a f^{u}ost aiĉ/taj dîŋ gură !"// ^{i}işa aea d-acolo/alilalte ^{u}o aştepta pă călţunăreaţă s^{zâ} vază cu ĉe rezulta yine d-acolo/

"ei ĉe-i acolo ?"/

"ă^{î}/toate bune/gine şî la locu lor [!]"/

ş-ade^{vă}ra^{t}/care era gine/era/care nu ^{i}era/nu era//tuat^{â} lumea ā[2] /ă^{l}ilalte pă bătătură kiuea/şî hăn â... [k] ţipa şî ^{â}aea care î...ş^{i}erbea la ţuică şî le dădea//şî-ăştea ^{i}era maică//cîŋ să b [k] da cîŋ să duĉa cîte una a drac^{u}lui

"ha fă ?/^{i}eş^{ti} afară !/^{i}eş afară !"//^{o} dădea afar^{ă}^{i}//da cîte unele călţunărese rămîn/"taj dîŋ gură mă prostu^{le} !/da ĉe ştie dracu ĉ^{e}-ai făcut"// şă cîte un^{e}le rele le gonea/dă// alţi care ţî́nẹá cu ⁱ̂élẹ/cu nirésili/pfr !/făĉᵉá pă drácu-ŋ‿zéĉĕ şî niĉ áẹa nu ştiᵉá carẹ vínẹá/da/câ...vrẹa să-i̯ fácă̦/câ ⁱ̂ẹrá pọ́ate cu ⁱ̂ĕl/pọ́ate ĉíne‿ştiᵉ ?/socotélⁱlẹ lor [!]/socotélⁱlẹ lor//eᶜ ĉe să̦ vă mai̯ spui̯ ?/ĉe mai̯ mă-ntrebáţⁱ ?//

---

[1] Vorbeşte rîzînd.

[2] Chiuie.

[Şi luni se făceau...?]

şî lúnⁱ sẹára/păi̯ ᵘo ţî́nẹá pînă márţẹa frátẹ !//dûpă ĉĕ...făĉá rakíᵘu-ăla cînd‿î ⁱ̂ẹrá gínẹ cu...bucuríẹ-ŋ‿cásă/aduná veĉíni/lẹ-aduĉá fínilⁱ/nẹámurⁱˡᵉ/ĉᵉa că le kámă la rakíu̯//àşá mắi̯că/şî le dădẹá să bẹa/şî‿le dădẹá rᵘóşcove/ĉe ẹrá atúŋˢ/şî...pă távă/biscuíᶻ‿zahă̦r//ş-ápăi̯ le pᵘornẹá d-acoálẹa cū...ĉístẹa nirési la suácr-àẹa cu fáta//gătẹá um‿panér frumᵘosᵗᵘ/cămáşa acōlọ/îᶜ săpún parfúm îi̯ punẹá şî ei̯ acólọ-ŋ‿cᵘoş//î fúndẹ rᵘóşîi̯ la panⁱér şî-m‿pártẹ-àẹa şî-m‿pártẹ-àẹa/uŋ‿şⁱervét frumᵘós//ş-ápăi̯ lⁱ luá la supţiọáră ᵘo căltunărẹáţ‿şî‿merĝᵉá náintẹ cu ⁱ̂ĕlᵗᵘ//ş-alilaⁿte ţipá/şî şi la ā́lẹa făĉᵉa tᵘót aşᵉá carē...zˢîĉá áẹa "taj‿dîŋ‿gúră mă próstulẹ !"//lẹ-o făĉá şî lor tot aşᵉá/la fel/ca la álilaⁿᵗᵉ//la cîtẹ únⁱlẹ săráĉili duĉá-naíntẹ lā...mai̯ dă nọáptẹ să duĉá la sᵘócru cu fáta//

"ĕi̯ ! ¹"

sᵘócru cu fáta aşá fă̦ĉá "ĉẹ-i̯ ?"

"ᵐⁿĕi̯/de !/mai̯ dă ĉevá aíĉ !"/

"ĉe să mai̯ dau̯ că sînᵗ‿sărác"/

"ʰai̯ !/ʰai̯ de-ţⁱ ẹa...dḗ-ţⁱ ẹa fáta acásă̦ !"/

"pâi̯ dar ĉẹ să mai̯ dau̯ [!]"//cînᵈ‿ᵘo auzẹá alᵈⁱ dᵘómnu gílẹa² ĉe aŋ‿ᵛᵒʳᵍⁱᵗ i̯o aíĉ³ [!]//zbîcîẹá inimą-n ⁱ̂ĕl sấrácu̧ cîn a auzi‿ĉocănín/sĉa "stai̯ cu fátă̦/m-an‿duz‿drácuˡᵘⁱ" [!]//ĉé să mai̯ dẹa ᵘómu ?/

"bā́bo yino-ŋcọá"/iá-o pă‿bába la bătáẹ/pă suácră/"da ĉe n-ai̯

---

[1] Bate din palme.

[2] Profesor din sat care a recomandat-o pentru înregistrare.

[3] Vorbeşte rîzînd.

avú‿grijă/fútu-z‿dumnezēi mắ-ti !/ĉe mai̯ dăm noi̯ acúş ?/ᵈ‿ĉe ⁿ-ai̯ avú‿grijă ?"/

"am àvū/da ĉe să mă fac/ĉe s [k] m-a-nşălá‿ʰoţu̯ai̯că"//

"şî dădea ᵘ^ōmu/rupeá dâ‿la ắⁱ^elàlţi/şî dâdeá ĉe ĉereá ăla acólo/ĉe ĉereá ĝinerica//ş-ápăⁱ^ mái̯că/plecá cu rakíu̯ pîn‿saᵈ‿/dacă să-mpăcá/dădeá şî-ăla...şî.../plecá şî la áęa tot aşá cu rakíu/şî vineá‿aᵉ^‿dâ la rakíu̯ pî la prînz aşá dî pă la su̯ácra mícă//ş-acólo bâ^ăᵘ^utúră/petreĉere/mă róc‿ca la núntă//pâ‿la doᵘ^ospră̄zèĉe/trecúᵈ‿dă dᵘ^ooşpie̯ hai̯ că fáĉe legátu/ā !/ţineá pînă marţⁱ//făĉᵉ^a s [k] lunⁱ sea[ɛ]ră [ɛ] pă seár-aşà/spre seáră/lⁱ^egātu//loa mireása ş-o puneá pâ‿un‿scáun/ca acúma/şî‿puneá lăutárⁱ aĉí/şî puneá cᵘ^o-láĉ ca la ras/şî-i̯ puneá...ştergár dúpă gîᵈ/lu ĝinerica cînd îl rădeá tot aşá-i̯ puneá/ştergár dúpă gît/şî mireséⁱ^ tot aşá/ş-ápăⁱ ea loa um‿batic frumᵘ^ós/to‿dî...cum an‿zis i̯o markizét/aşa éra‿atúnĉ//şî-i̯ puneá şî ᵘ^o făĉᵉ^a frumᵘ^oz‿la cap/ᵘ^o legá/"ʰai̯ s-a tărmenát/asta ⁱ^este/pîn-aĉí ţi-a fᵘ^os‿fátă máre/ᵃcúma...gáta"//şî beá/ĉisteá acólo/cîntá lăutári/făĉᵉ^a huóră/jucá femeęle la legát‿î/să legá la spáte-aşá/ᵘⁱ^te-aşá/álea dă la legát/şî puneá mîⁿⁱ[ɛ] în [k] făĉᵉ^a brîᵘ^urⁱ/cum ⁱ^era-náinte/făĉᵉ^a b [k] să-nvîrteá aşá/şî‿spuneá cu strigătúrⁱ/"aʰᵃ hă ! şi̯-o hi ! şⁱ^-o păţí ! ş-o fáĉe ! ş-o dreĝe"//lăutári cîntá//aşa ⁱ^era mamă bucurii̯ şî vesélii̯/şi̯-acúma să cunúnă sîmbătă seára/şî‿s-a termenát /că mîi̯ne să dúĉe la...servíĉ [!]//da aşá i̯e/ĉe să mai̯ ziĉ ?/da atúnĉa n-áveą ...atúnĉa stăteá toátă săptămîna/núma dîn ásteą//jᵘ^oęa să duĉᵉ^a cu plocᵘ^onu/duĉᵉ^a gu [k] nireása/ĝinerica/la sᵘ^ocru/cu fata/şî cu sᵘ^ocru şî cu su̯acra//găteá um‿panér frumᵘ^os acólo cu sticle dă ţui̯că/cu vʸin cu.../plósca dî [k] bătrînu cu...plósca cu vin/aşá ⁱ^erá atúnĉ/ploşĉ/nu ⁱ^erá sticle ca acúş//şî‿să dúĉa lā...fátă/lā părinţî féti/şî beā jᵘ^ōi̯/şî mîncá jᵘ^ōi̯/şî făĉᵉ^a plăĉíntă/şî‿făĉa c-așá era atúnj mai cu seámă plăĉínta ^{i}era//acúmă...e miz^{i}élur d-ástea cun să sîĉe/da atúnĉa plăĉíntă/găin^{i} frípte//șî să duĉá acólo șî petreĉ^{e}á ș-acólo pînă seára/j^{u}oi spre viner^{ŭ}//dúminică luá ear panéru-ăla supțîoáră//cum.a... [!] ^{n}úma-m petrecére stăteá [!]//duminică să duĉá lă...nașú-su/tot așá cîte pátru s^{u}ócru șî suácra/șî ĝinerica șî...nireása/care fusése//sâ duĉá acólo/j dacă să dúĉá acólo/púne ș-acólo șî bea șî mănîncă.../șî petréĉe șî...//cînd termená/loa bătrînu plósca-m mînă/luá suácra m [k] cu băeátu panéru-așà frum^{u}oz la supțioáră//un c^{u}óș așá máre/noi î sĉém panér^{ŭ}//șî merĝ^{e}á la huóră/unde să făĉ^{e}á áltă núntă//merĝ^{e}á acólo/șî ē ! e-a scos/alde nașu- ^{so} ș p-álde hínu-so/e-a scoz la núntă//ș-ápăi atún să termená.../kilománu dumínică seára//

[Aceeași]

cái...nimic

[S-a întîmplat să pierzi caii, să ai vre-un necaz cu ei ?]

așă...//frátili ĉel mai máre/a fă [k] a sâ [k] i s-a întîmplát//sa dúĉe-aij la cálea f^{i}erátă/pâ língă cálea fierátă.../a-mpiedicá cái tot aș^{e}á șî ^{i}el flăcău/nu ștu ĉe cum ^{i}erá iel atúnĉi-șà/cum...ar fi dă do^{u}ășunu dă an^{i}/do^{u}ozăș/cît avea ^{i}ĕl atúnj/n^{u}óoșpe/nu ștu/vo nóoșpe an^{i} așá avea//șî a-mpiedicá cái língă [k] pâ língă cálea fierátă p-acólo-ș^{e}a șî.../"ai să dúĉen la b^{â}al la ĉ^{i}okína[1] !" //îm fine ca fiecare b^{â}àrba^{d} nu ștu ĉe/flăcău cavalér nu ștu ĉe/te-ntîlnéș cu cutărigă "noróc frăți^{i}e"/késtîi ^{z}sogotel^{i}/s-ă...//cu fétili p-acólo/gu bă^{i}éți ĉe-o^{i} fi făcút iel p-acólo-șà că să.../avea șî-ĕl ō...^{h}amánt-acólo//

"mă^{i}" ^{z}sĉe "fii atén cutărică"/îngă um băead.../"merĝém la

---

[1] Localitate din apropiere.

800

ĉ^i^okină"//a lăsa cai-acolo prip^u^onitŭ sau ū...cum [k] împiedicas/ cun spûnez d^ûmneaztr- aşa/ş s-a ûz la ĉ^i^okina//cîn s-a-ntros înapoi/a lu âlā/pa cai/ai lui/nimic//

"măi ai să-i cătăm !"//ā cătat în sus/ā cătat în j^u^oz/nimic// "m^â^ăi"/a vini ziua/nimic//vi^n^e om bun preten sau v^â^ăr/a vinit [k] a zvîrli hainile-acasă//ĉe gred^i^es c-aveam atunĉ^e^a ?/^u^o haină/un sac/te băgai într-un sa^c^ ca să nū...//atîta//

"pâi da vasile unde ^i^e ?"

"pâi ûn să fie" zîĉe "nu găseşte cai"//în fine-i...suarele sus//aşteptan sâ ne d^û^ĉen la cîm/sau ^u^a bătrîn^i^/noi ^i^eră miĉ atunĉ/

s^îc "ĉe are dâ nu mai vine ?"//dă-i în suz/dă-i în joz/nimig vasile//mă^i^ ĉe su [k] a vinit acasă//

"mâ^i^ ĉe rost ie cu tine ?"//cai...nimic//ĕi poate ă s-a loa d-o părere/mai ^u^o fii p-aĉi/^u^o fii pâ colo//cată ^u^o zi/cată doo/ cată trei/cai s-a duz nû mai s-a găsit//da d-adunj nu s-a mai întîmplat//

radu şte marin
trei ş^e^ase dă an^i^

şî scaloean şî scaloiţă

dă paşte...făĉam ^u^oole-n tuate felu^r^/verz^i^/galbene/r^u^oşii//şî noi oprean c^u^ojile ĕlea şî le puneam într-o pu^n^guliţă/şî dûpă paşt^i^ lā...trei săptămîn^i^ mi se pare că ^i^estę...scaloeanu//şî ne-aduna^m^ muls^i^ cu...f [ɛ] fete/bă^i^eţ^i^//puneam şî dascăl/popă... şî.../brad^c^//puneam îm brad mere/covrig//

ne duĉan cū...toţi şî făĉam um pămînt aşa şî...pr^i^esam/şî făĉam doi/şî scaloean şî scaloiţă/şî puneam î...tuate c^u^ojîle dă...

ᵘóọ dîn ále̯a/carẹ‿lē ᵘopre̯ám noi̯//dûpă áe̯a nē...ᵒ luám/ᵘo pune̯ám p-o scînduríc-așắ//doi̯/șî scaloíța doi̯/șî scaloe̯ánu to‿doi̯... băⁱéțⁱ//șî lu̯a uⁿ‿cu ste̯águ-ñaínte/cu crúĉᵉā/șî noi̯ îl cîntám îl bu̯oĉᵉám//"scu̯álă íță‿íță..."//îi̯...cum ẹrá-naíntⁱẹ/bᵘóĉᵉám noi̯/ da-l plînĝᵉám

[Și cum îi ziceați ?]

ā..."scu̯álă íță‿íță/dú-te cuconíță..."/ā...nu mai̯ ții̯ așá míntẹ...kar múlte/..."te cáu̯tă" nu știu̯ cum îi̯ spune̯ám/ⁱẹrá mult/ ⁱẹrá kar mulᵗ/ẹ̄...am ui̯tát/

[Și pe urmă ?]

adunán‿lā...ᵘor la máma me̯a/ᵘor la áltă mámă/șî ne făĉᵉá plăĉíntă/aduĉám‿vin/kar pŏmána lū scaloe̯án făĉám/dā/șî ⁱẹrá ᵘo bucúriẹ mare dă noi̯/zắu̯ du̯ámnă !/cînd ne-adunám//

[Mai făceați și a doua zi sau la cîteva zile ?]

núma-ŋ‿zio̯-àe̯a/ᵈuĉám ᵘóọ/făⁱína/ĉe̯-áve̯an‿șî noi̯‿iŋ‿cásă/lā ...feméi̯-àe̯a/aau̯ la mămíca me̯ā.../

[Dar pe scaloian unde-l duceați ?]

îl duĉᵉám îŋ‿grîu̯/îl îŋgropám/pune̯áŋ‿crúĉẹ acóḷọ/brádū/pune̯áŋ‿cᵘovríĝ în meréḷi d-acóḷọ/șî lăsám brádu la cápătu la scaloe̯án//

paraskív ráda
trèi̯zeșîᵘópt [de ani]

mi̯-a arˢ‿șî grájdu̯

i̯ō...n-aŋ‿fᵘoz‿nić i̯oᵘ acásă/níj‿n-am avú‿nić.../dăcíᵗ pă e̯a[1] ᵘo ave̯ám ᵈă vre̯o pátru lunⁱ/ĉínjⁱ‿lunⁱ/cam așá ⁱẹrᵉá//șî cărám páili̯/la su̯ácrî-me̯a//kar îŋ‿zíu̯-àe̯a n-am‿făcút o lácrâmă dă fᵘoc/

---

[1] Fiica, subiectului, care asistă la înregistrare.

802

acásă/şî...^{i}erám la páe/cărám la s^{u}ócrî-mio//víne un om d^{î} [k] cu căruţa/dupû míne p-acólo/

z^{î}ĉe "^{h}ai acásă" s^{î}ĉe "că ţi-a ars cása"//

cînd am auzít/an căzú j^{u}ós//d^{â}i únde ?/că nu cásā/şíra...dă páe/şî dă la şîr-a vénit/aveám páişpe cărúz dă pa[ɛ] dă cărúz dă páe/cărátę/^{u}o şîră márę//şi c-a vénit ^{u}o léşpĕdă dă ága şî mi-a ar^{ş} şî grájdu/şî...dă la veĉin^{i} d-aĉí^{e}a//spúnę că s-au jucát ī/a avút ũ aragáz dâ ăla dă...f^{h}ier/s-a jucát şi-a făcú f^{u}ócu supt aragázu-ăla/cum o f^{h}i făcú c-a ars şî p^{u}órcu la ei/şî dâ la iei a vení la noi//şi-an vénit acásă/jálę márę.../pâ úrmă nę-a dat [r] nę-a da^{d} dăscubí[ɛ]dăscubíre d-aíĉa dî lā...sl^{u}ob^{u}ozí^{e}a/a venít şî a c^{u}ostatát că n^{u}oi n-ã f^{u}oz vinováţ^{i}//şî l-ã înveli cu ţiglă pâ úrmă grajdu/nę-a da ban^{i}//

[Dar ce ai zis că a venit de acolo, de la şiră ?]

^{u}o léşpăd-aşà dă jar/dă pái-aşà cū.../bătéa şî puţin vîntu.../şî mi-a ar^{ş} şî grájdu şî...şîra dă páe/da pâ úrmă nę-a da pá^{i}ę/nę-a dat [k] nę-am acopérit şî grájdu/pînă tuámna nu mai s^{î}cás că...a lua f^{u}oc//

[Aceeaşi]

cum s-a-ntîmplá lā dînsa acásă

[Ne spuneţi şi nouă, cu hoţii, cum s-a întîmplat ?]

dă/ne spunéa kar ī suácrî-mea cum s-a-ntîmplá lā dînsa acásă//ī duormeā...într-o ^{u}odăíţă/p^{u}olátră aşá ^{s} spunéa la noi/şî...aşá cîn d^{u}orméa iei.../

^{s}ĉe táta-márę/^{s}ĉe "m^{â}ăi ī !" i zîĉę ^{ei} tat [k] ásta maica-máre-i ^{s}zîĉe lu táta-máre "măi [k] băi ăstā...stánę/s-aude ĉevá"//

ˢce "ei̯ ! s-aúde ! ĉe ˢ‿s-aúdă̦ ?"/

"cum ? mii̯‿mi să páre̦ câ s-aúde̯-aşᵉa/mergín/pişínd aşá"/

"ĉe ?! cúlcă-te̯-acolo şi véz‿dă tre̯ábă !" i zíĝe mă [k] tatá-mare la mái̯ca-mare/

"mă̆i̯ [r] măi̯ stáne măi̯/níi ńi să páre"/

ş s-a sculá sărácu şi s-a dus pînă-n... ᵘo markiză acolo afară/şi...cînd aşá/cînd a...a auzít uşa că a dăskís-o/a şi fuĝít//şi cîn‿să dúĉe-n casă/cása gu̯álă/

"vọle !"/a avú‿féte/ave̯a trei̯ féte spune̯á/su̯ácrâ-mea/nu rᵘókie/nu ţu̯álă/nu nimic...în‿cásă/ţu̯átă-i̯ lu̯áse//şi n-a prins pă níme‿nîĉ în zío̯a dă ástâz/nu ştíe//a murí‿şi táta-mare/şi mái̯ca-mare...//

[Aceeaşi]

847. AMARA

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: CB

cam ásta i̯erá a porúmbului̯

arám.../atúnĉă-ńạinte ave̯ám bu̯oi̯/pátru boi̯ la plugᵘ/şi dᵘoi̯ cai̯‿i/áltu...pune̯á cu trái̯sta-ńăi̯ínti̯ pă brázdă̦.../dacă s-a mai̯ împuţinát animálile̯-áste̯a.../am înĉepút s-arăŋ‿cu du̯oi̯ cai̯/fíi [k] mînám şi plúgu cu̯-o mínă̦ cáie̯/şí cu̯-o mínă̦ pune̯ám bo̯ábeli̯ [!] dîn trái̯stă/ne̯-amŏrám...//da.../de̯-acóle̯a s-a mai̯ şkimbát tímpu//a-nĉepút să i̯ásă̦ maşinăriil-éste̯a [ɛ] mărcătᵘórⁱ gă...să fáĉe mai̯ bíni̯ cu mărcăto̯áre̯a/é‿bunînţelés/nu pute̯ám s-arắm noi̯ cu cai/cun‿

să‿áră‿acú cu tractóru//tractóru áră adî́nc /...áră m̄...mer^iéu/ atúnș‿cálu-z‿mai̯ trebuẹá șî pentru álte trébur^i/nu núma pentru arát//

[Și după ce arai ?]

m^îdá//pă úrmă-l‿ặ [ɛ]borănái̯/îl grăpái̯//după ĉe ^iẹșá-l lọai̯ la sápă...//

[Dar dacă nu ieșea peste tot la fel ?]

î‿dacă nu i̯ẹș^eá/-l mai̯ prepunẹám/da nū prẹa să prepunẹá/mai̯ repíde-l întorĉẹám//îl arám a dòo‿ọare șî-l punẹám^u//dûpắ‿áẹa-l‿ î...cîn‿sắ [k] i̯ișẹá așá să făĉá-^n‿dóo trei̯ foi̯/îl lọám la sápă/ atún^j‿nú i̯erá prășî́tor^i/săpám̄‿cu mî́na/cu sápa mai̯ mult^u//după ĉe săpám̄/...să făĉ^eá cám așá[1] de már^ee/bî́gám ráriță‿i̯el^u//trăgám ọ ráriță/șî tọámna la culés//îl culeĝám/...l-àduĉám acásă/după‿áẹa tăi̯án‿ĉi̯ocáni̯/...mai̯ aduĉán‿șî‿pă ĉ^iocán^i acásă pentru animále.../ și...cam ásta i̯erá a porúmbulúi̯//

górgẹ furnică
șai̯zeștréi̯ [de ani]

cása

i̯erá cása vékẹ dĕ la tăticu/di̯ cî́nd a vi̯nit aiĉa i̯el/ [ɛ]în‿comúnâ/și...nú mai̯ țî́nẹá//am̄ pregăti‿fúrĉili̯/c-așá-i̯ spúnẹ lā... f [k] ástẹa/fúrĉ^i/dẹ salcî́m//^că àlĉevá nū ține/nu-i̯ rezistént // stejárū/î̯ástā... [ɛ]fágu nu [r] nú-i̯ bun/da salcî́mu-i̯ ĉel mai̯ tare/ĉel mai̯ ^bun//am prẹgăti‿fúrĉili și̯...am̄ hotărî́t că să fa^c [ɛ] cásâ că... [ɛ] îs‿trebú^ie/na/úi̯te ai̯...băi̯éț^i/ai̯...să‿ai̯ undẹ‿ă stá/șî mai̯ îs‿cádẹ cî́te ĉinevá cî́tẹodátă să mai̯ [!] adăpostéș^t... //am bătú‿fúrĉili/după fúrĉ^i...am̄ șî́pcui̯ít/am șî́pĉ^i/am bătút șî pă pártẹ-àẹa dẹ fúrcă ș pă pártẹ-àẹa [ɛ] ā‿șî́pĉ^i/șî-ntre fū [k] şîpĉ am̄ băgá^t^ pămîn^d^/mọále cu paịe/ud^u^//l-an lăsá s-a uscá bine̦/ pŏ úrmă i̯-an da lutuịála şî p [k] şi pă párte̦-àe̦a ş pă párte̦-àe̦a/ ...dē...fúrcâ/şî de̦-acọále̦ā...li̯pịálā.../várū.../gáta cása//

---

[1] Gest: cca 30 cm înălțime.

[Acelaşi]

cî́ni̯pà ? árde̦-u̯-ar térĉū́

[Vrei să ne spui care e tot lucrul la cînepă ?]

cî́ni̯pà ?//árde̦-u̯-ar térĉū́/am ş-acú o sfátă dă i̯a// [!] o se̦mănám// [ɛ] o...ará/o semănā́/...ṓ grăpā́/...pă cî́nipậ//ş pŏ úrmă să făĉá máre̦//dacă să făĉá máre̦/i̯a să coĉá//făĉá sămî́nţâ.../şî s [k] noi̯ o jumule̦ám//^c^ să jumule̦á cî́nipa nu să î...nu să [ɛ] tăi̯á cu séĉe̦r^e^a/să jumū́le̦á//şí ă̄ dac-o jumule̦ám/o lăsám pū́ţin să uscā.../ şti^i^ dî́ la ápă d^î^ ^l^a.../da i̯erá cọáptă/şti^i^ cîn o [r] o jumule̦ám //o aduĉ^e^am acásậ//şi băte̦ám sămî́nţa/ş-o făĉám̄...cluĉ aşá-n áre [k] i̯n̄...în cúrt^i^è/àşá//şí pṓ úrmă/pune̦áṇ caí la cărúţâ/ş-o duĉáṇ la gîrlậ//ş-acolṓ la gîrlă o lăsám...ĉel puţín zéĉe̦ zíli-n ápă//cum ?: o pune̦ám aşá' teánc' /ş pune̦áṇ greutás peste e̦a/să n-ó e̦a ápa/cî́ să ducá ápa cú e̦a ^ş^j nu̯ mai̯ ve̦de̦áṇ cî́nipî/ş n-áve̦an ĉe lucrá//àşậ//şî şăde̦á acólọ zéĉe̦ zîle̦//la zéĉe̦ zîlī/ne duĉáṇ ş-o scote̦án/da cúm o scote̦ám^u^ ? ne băgám în ápă acólo/ş-ó spălám̄/ ş-o spălām̄.../fiiecáre̦...mînúşâ/o spălám/o spălám/^c-o^ fậĉáṇ znob miĉ^i^/...ş-o spălám/ş-o scote̦ám afáră ş-o f [k] pū́ne̦ám aşá/cî́te pátru/ĉîṇ şáse/zéĉe/munúkur^i^ de̦-áste̦a/^z^nọpşór^i^/d-é̦ga míĉi/dă să uscá//şî dacâ să uscá o lu̯ám de̦-acólo/o-ṇcărcám i̯ar dîn nou̯ îṇ cărū́ţâ/ş-o aduĉám acásậ//āşậ ^maịcă^//ş-acásâ ĉé-i̯ făĉám ?//ne lọam dă lúcru dă e̦a//...cîn termináṇ cu tre̦ába/cu cî́mpu̯//şî avé̦am î... o [ɛ] lọaṇ cu topóru/pă uṇ lémn aşá//ş-o fărîmá^m^//o fără [k] mặ-

---

^1^Gest.

806

nușâ cu mănúșâ o fărîmám//și după ĉ-o fărîmám p-aịa.../avẹám m^{e}éliță//m^{e}élița făcútă.../cum să vâ arắt ịo^{u} ? o mélițâ cu ō... dọ^{u}o lémnẹ-așá pusè^{1}/ș c-o limbă//ș-așá melițán^{2} cu limb-áẹa/și ținẹán dă fuịór^{u}//ținẹán ținẹa^{n}/ș curĝá to^{d} ẹgrébinị-ẹ́ẹa/curĝá j^{u}os^{u}...ắẹa/și rămînẹá fuịóru//p-órmă-l maị lọam/îl maị bătẹ́am/îl maị suĉám/pînă cădẹá tọátē...^{z}drĕnițẹlẹ-álẹa...dĩ ịel^{u}/și rămînẹá fuịóru curát//îl punẹán tẹanc/frumós/la rîn la rîn la rînd...//...pŏ ụrmă ĉé-ị făĉám ? haịde s-o...s-o lon cu pérịịa//^{pu}nẹán ș-avẹám peri^{i}ẹ...bună/cumpărátă/ịerá p^{e}éri^{i} atúnĉa dă p^{î}ăr/dă por^{g}/da tárẹ/tárẹ p^{e}érịẹa//și ținẹán fuịóru-m mînă ș-așá^{3} o perịịám//o perịịám/o perịịám/o perịịám/pînă rămînẹá...fuịórū... númaị ca dóo dégetẹ-àșa/supțīre/supțíre/supțírẹ//acúma ắẹa ĉe cădẹá d^{e}-acólọ/avẹám...képțin^{i}/ș-acú am doị képțin^{i} d-ẹ́ẹa ^{î}m [r] m podu magaziị//ș-o dădẹán și p-áẹa pîn képțin^{i} áẹā...rẹáụ-áẹa//ș-o făĉán ș p-áẹa/ọ́ torĉa^{n} sẹparát//ásta ĉé-ị făĉám ? făĉán colác^{i}...dĩ ịa/.../ásta/fuịọárlẹ-ástẹa [ɛ]múltẹ múlte/ș făĉán coláj măr^{i} așá^{4} mar^{i} mar...//dáĉă făĉán coláĉ áịdi ịárna si tọárĉem//torĉám dĩ ịa supțírẹ/făĉán caịer//rupẹám...dĩ ịel^{u}/ș făĉán caịer//și-l punẹám ĩ fụrcă//și-n fúrcâ cu fusu: sfr̄ ! sfr̄ ! tọátă zịọà [!] torĉ^{e}ăị//scuịpáị pă mînâ/ca să fácă firu supțírẹ/supțírẹ/da ó pẹrịịaị mūlt/în finẹ/mul pînâ sâ făĉá.../cúm îị mătásẹa să făĉá//ē dacă făĉám ástẹa/ĉe făĉám ? ^{h}aị s-o cụáĉịm//îị trebuẹá múlte arz-o fócụ/dă cînipă//aị s-o cọáĉẹm//o punẹám la rînt/tọárs-așa/sculé/o făĉán scule/ș-o punẹám î hîrdắụ/mắre/punẹám ũ rîn dă hușĉ^{i}/dâ tăríți/ịăr...a rîn dă fuịọáre [k] a dă f^{i}írẹ dẹ-álẹa...sculẹ/ [ɛ] la rîn la rîn/ș-o ținẹán ș-acólo mul^{t}/pînâ să făĉá.../pọáte zéĉe zilẹ și p-álẹa//să făĉá álbà/álbă/álbă//asta ^{i}erá urzẹála//ĩ așá//și dîn aịà/dáĉă făĉám urzẹála/aịdẹ/

---

[1] Gest, sugerînd forma meliței.
[2] Gest.
[3] Gest, cu o mînă peste cealaltă, sugerînd cum peria cînepa.
[4] Gest circular indicînd mărimea colacilor : cca 5o cm diametru.

o spălám̦ frumós/o făĉám/c-o spălan̦ j dẹ-acólo/ş-o făĉám frumu̯ásă̦/ cu ápâ búnă//ai̯ cîlţ-é̯ạ/cîlţ-è̯ạ́ erá bun^{i}//avẹán darác/^{a}fár de pi̯éptin^{i}-éştẹạ//darác/î^{1} punẹám...j^{u}os/dará cu dinţ^{i} aşá/n-āz vă-zút//ş-aşá-i̯ făĉám//pîn̦ darác//...o făĉám/tọ́atâ̦//ş-alẹĝa^{n} şî dî ậẹ̀à//^{că} făĉán̦ ^{j} dĩ ágẹa fir/da ágẹa făĉám bătái̯ẹ/...cîn̦ făĉán̦ cînipâ-n̦ cînipă̦//că̦ să făĉá şî bum̄bác/bătẹ́ái̯ î̂ cînipâ/da ástá erá cînipă-n̦ cînipâ/ţesẹám//avẹán̦ spátă/ã ş-ácu spáta nọ́ọ dă cînipâ̦// ái̯ sâ púnẹm urzẹálă̦ dă cînipă̦.../^{du}pă ĉ-am tórs-ó/am̦ făcút-o/bíni̯/ şî bătẹám dẹ-ásta/ó făcúsẹn̦ şî pŏ ásta cai̯ẹ́re/tót aşá frumọ́ásă̦/ c-ọ́ mai̯ perii̯án̦ şî pă ásta/o dan̦ şî pĩ darác/o dan̦ ş pĩ pi̯ẹ́ţin-~~ẹạ~~/ d^{e}-o făĉán̦ cum e mătásẹá/ca s să tọ́arcâ dîn̦ fúrcâ ca lú^{mea}//ai̯ s-ō [r] s-o bat [k] s-ō ţésẹm//punẹá răzbói̯u//nẹ-adúĉám [k] urzẹ́ám/la urzitọ́árẹ//să can̦ coşá/dî pă sul^{u}/...prăpădítu̯//să coşá/ o ọdám//av^{e}ẹm ac^{u}ólẹā...ápă̦/î́i̯ dan̦ cu şomoi̯ógu meré^{u} pẹ nátră̦/ câ să coşá/şî nu ţinẹá niş s-o ţeş^{i}//da/nu ţînẹá//şi-i̯ dan̦ cu şomoi̯ógu meréu̯ cu ápă̦/şî i̯ār slobozẹ́ám dâ la sul d^{e}-acólọ/i̯ār îi̯ dădẹám/i̯ar ţẹsẹám...//merĝá/la ţesút^{u}/da sâ fi fost údă̦/^{cî} să jupui̯á//^{m}da//ş-aşá făĉ^{e}ám.../dĩ i̯ā/...pă úrmà cămáş^{i}/ḍă tọ́atẹ// în̦vărgám ac^{u}ólọ cu ĉevá/pútẹai̯ sâ faş şervétẹ.../ḍa//

furnicâ zan̦fira

şaptẹ́zeşîdoi̯ dă an^{i}

făĉám borangíc

nẹ-äduĉá státu sămínţâ̦//àşá//ne trimẹ́tẹá sămîţâ cutíi̯ aij dă sămî́nţâ̦//şî noi̯ o ţinẹám [ɜ] p la clóşcă punẹám.../cá să̦ ái̯bâ căldúră̦/să-n̦vii̯ézẹ//ne grăbi̯á şî noi̯//mai̯ legám în̦ legătúră/băgám ^{1}a clóşcă/sau̯...pí la căldúrâ p-ac^{u}olẹa pîntre sóbâ/nu şt^{i}u

---

[1] Gest.

808

ĉe/şî...ĩvịá//āşá//dacă-ṇvị^{e}á/îị puṇeám pă ziịár//da cúm îị puṇeám ? lọaṃ frúṇzâ dă dud^{u}[1]/d-é^{e}a crúda/şi ịeị să urcá toț^{i}/şi-ị lọaṇ cū [k] dîṇ cutiịẹ dẹ-acólō/saụ dîṇ legătúrậ/cū frúṇza/şi-ị puṇeám pă ziịár aşá//la rĩ la rîn/pînă-ṇviịá tụoț^{i}//şi-ị puṇeá pă ...pă hîrtiịị//acú dacă-ị puṇeá pă hîrtiịị/...áọlẹó/trebúẹa să aṇ grija lor/ĉe m^{i}igăloş^{i} ^{i}erá pînă să făĉá mar^{i}/ca să pos să-ị ịeị dẹ-acólọ dû pă hărtiịị//puṇeám áltă frúṇzâ/şi ịar iị lụam.../ịar áltă frúṇză pînâ s[ɛ] s-a mărit ^{i}ẹị/...ʔō/cîṇ s-a mărit ịẹ^{i}/dă s-a mărit aşá/nu ca déştu/maị p [k] maị m^{i}ic/...îl [k] iị lọaị dẹ-acólọ/cu frúṇzâ/din ĉe crĕşteá iị lọaị mai uşór^{u}/câ ịẹ^{i} să urcá//şî sâ nu fi fo^{z} deş^{i}//dacă ịerá d^{e}eş^{i}/nu sâ urcá t^{u}oț^{i}//àşá//şî la rîṇ la rînd aşá/făĉám...pînă să-^{n}mulțẹá/sâ fi văzú^{t} ĉe pățẹaị cu ịeị/câ dîn ĉe să mărẹá/skím [k] sâ-mmulțẹá ziịárîli//puṇeaị múltẹ/ĉé aṇ crescút o dátă/ó cásă !/puṇeám aşá mēsẹ/puṇeám pátur^{i}/...cu ziịárẹ/p-acólọ pă...pă ịeị//ádica de-ị puṇeám [ɛ] câ sâ-nmulțisẹ//s-a făcú mār^{i}//cîṇ s-a făcú mă [k] mar^{i} aşá/apăị să ves^{i} frúṇzâ/aduĉáị cu legătúrli frúṇzâ//te duĉáị sî [k] dac-avẹáị agúz^{i} acásă/şî te duĉáị/şî undẹ găsẹáị agú^{z}/maị şî cumpărăị/^{n}dạ//ē/ĉé să le faş/s-a făcú mar^{i}/a-n[ɛ]ĉepú sâ fácă gog^{u}óş^{i}//"ō" zic/"acúma scăpán dẹ ịeị"//^{i}erá [k] avẹám odátă.../vị [k] ne duĉáṇ la cîmp/ş-avẹám pă mița[2] micậ//culeĝám ịo cu tás-su frũṇzá/avẹám ũ ágúd márẹ/şî ne suịá sus/şî-ị lăsáṇ legătúr^{i} mar^{i}//"mițo" zi^{c} "sâ le daị mamă pînă vínim noị dă la cîm^{b}"/zi "să le daị sá-ị créşt^{i}"/să fácă mar^{i}//le dădẹá fáta/cîṇ vinẹá sẹárā dă la cîmp/súị-tẹ ịar ĩ agúd/şî ịar àdúnâ/şî ịar/că ^{i}erá c [k] mîṇcá atúnĉa cînd dă făcúsẹ mar^{i} s să úrĉẹ/mîṇcá aşá/dā n-ávẹăị ĉe le maị fáĉẹ//alés câ ịeị dî [ɛ] dîṇ ĉé érá múlț^{i}/mîṇcá maị mult^{u}/da//ş-ā făcú gogóş^{i}//dac-a făcú gogóş^{i}/am aduná gogóşîli frumōs.../ĉe frumọásẹ ịeráụ!/

---

[1] În cea mai mare parte a cazurilor, -u final din pronunția informatoarei este însoțit de o puternică explozie a consoanei.

[2] Numele uneia dintre fiicele informatoarei.

şî͜ álbe şî...şî gā́lbẹne i̯erá múltē/vèrnîl erá únelẹ̀/fọárte frumọáse/-s͜ plăĉá dĕ i̯éle cîn͜ le vedẹái̯ aşá//ē ! hái̯de să.../predán͜ şî la stát/ne rămînẹá şî nóᵘo...//ai̯ să trágẹm borangîcu//ⁱerá femíi̯ care trăĝá borangîc/da//învăţásẹm trăĝám şî i̯o//dam ápa-n͜ ri̯ert/...áşa//şî punẹám acoló͜ o sútă dă gogóşⁱ//şî aduná [k] mesticán͜ c-um͜ băţ/frumós/şî͜ s-agăţá...băţú͜ s͜ ri avúᵗ͜ crăcúţẹ-aşà// s-agăţá tọáte fi̯érîli dą băţ//ş-începẹán͜ są trag: fîş ! fîş ! fîş ! fîş/aşa mergá fi̯éru//făĉám...pă hîrtíi̯i̯/àşa//să ō [k] atî́ [k] cît atî́ [k] àtîta[1] făĉám...grămáda pă hîrtíⁱi/i̯ar áltà/i̯ar álta/ş-aşá...trăĝán͜ tọátą zíu̯a la borangîc/şî͜ făĉám borangíc//şî͜ să făĉá şervéte la féte/să făĉ [k] făĉái̯ în͜ cásă ĉarşávur/òrĉé făĉái̯//ĉé frumós i̯erá cîn͜ îl vedẹái̯...//pŏ͜ úrmă dî͜ pă hîrtíi̯i-l dai̯ pă rîşkitᵘórᵘ/...p-um͜ pui̯ dĕ rîşkitór m̄ [ɛ]aşá mig/daᵗ͜ p-amîndóọ͜ capítilẹ//şî͜ scúlu-atî́ᵗ[2] să făĉá dă máre/cînᵈ îl dai̯ în dóo//şî...éra frumós/îl legái̯.../legái̯ tóate şî͜ le punẹái̯ î cui̯ᵘ/frumọásẹ/-z͜ lu̯a u̯óki/aşá ĉē...ĉé frumọásẹ͜ ⁱerá/borangîcu// da canunẹálâ cu i̯elᵘ//

[Aceeaşi]

ai̯di s͜ fáĉẹm nuntą

mă duĉám la horă şî i̯o/la núntą//ş-acólo la núntâ...vòrbẹam cu alz͜ băi̯éţⁱ/nu͜ cu i̯elᵘ//ⁱel erá mai̯ bătrînᵘ//vinisi̯...fắcusẹ pátru anⁱ...i̯el͜ î...militării̯a lui̯ acólọ//i̯el a fos͜ călăráş//şî a făcú͜ pátru anⁱ//i̯o abér n-avẹán͜ dă͜ i̯el/i̯oᵘ vorbi̯án͜ cu frás-sù//àşa/ca să vă povestés͜ tu̯ótᵘ/dą la-nĉepút/ [!] dac-aşá mẹ-as͜ spus//ē/dacă i̯el a vinít/nu ştu ĉē/i̯o abér n-avẹán͜ dâ i̯elᵘ/i̯el ará mai̯ mărẹ//vorbẹá cu áltẹ fétẹ/mai̯ marⁱ//î͜ fínẹ/dă unde şî͜ pînă unde

---

[1] Gest: înaltă de cca 30 de cm.
[2] Gest.

810

la o núntâ/am̟‿vorbít amîndói̯/acólo̩//dîn̟‿j̄óc/dîn nu ştu ĉe/n̥‿fíne/i̯el vorbe̯á cu áltă̩ fátâ̩//acú fát-àe̯a-l urmăre̯á//ĉe zîĉe/"n-o lo̯a-ó‿p-a lu cutárẹ ?"//m̥ ! i̯o abér n-ave̯ám/pute̯á să...s-o i̯a să plécẹ cu i̯ā.../că nişˇ‿cápū‿nu mă dure̯á//în̟‿fínẹ/la nunt-áe̯a/mai̯ vorbín̟‿cu al^{z}‿băi̯e^{z}/nu şt^{i}u ĉe/cu f^{e}étẹ/...i̯el^{u}/...s-apúcâ şî-n̟‿zîĉẹ mii̯i̯//că‿să‿mă i̯a-ŋ‿căsătorii̯ẹ//i̯o/mi̯-erá ruşîne dẹi̯ĕl^{u}//an̟‿viní‿cu i̯el dâ [k] se̯ára dă la núntâ/d̦a undẹ ? pînă la ĉéntru/cum [k] ^{i}erá ọ núntâ-m párte̯-àsta aíşˇ/ş-an̟‿viní‿pînă la ĉéntru//c^{î}n am ajún̟^{z}‿la ĉéntru/i̯el în̟‿spúne/i̯ó‿şĕde̯án̟‿cu cápu-n̟‿jós^{u}/aşá parcă mi̯-erá ruşîne dẹ i̯el/zic "ăsta-i̯‿ī ^{u}óm márẹ" [...] āşá//în̟‿fíni/mi̯-a zis i̯el/nu şt^{i}u ĉé/zic "nu şt^{i}u/ĉ-ö zîĉe áldi máma/i̯o nu...//ei̯ ! da dacă vréi̯ tu/i̯ō vre̯áu̯/da" zic "ĉe zîĉē‿î părínţi/ştiu̯ i̯o ?"//

n-a foz‿nimíca//am plẹcát acásă/i̯el a plecá^{t}...//máma ş‿cu táta.../ave̯á u̯ō su̯óră la cosîmbéşt^{i}[1] //aşá//ai̯á‿i̯erā...învăţătoárẹ//o [k] ave̯á o nepo̯átă/-n̟văţătoárẹ/ş-o [k] a făcú‿núntî//şî pẹ [k] i̯erá plecáz‿la núntî//i̯o viu̯ se̯ára acásâ/ş-ave̯ám o sórá‿acásâ//carẹ dormi̯á cu noi̯ adícā/tó‿căsătorítă ^{era}//şî i̯o mi̯-erá ruşínẹ să-i̯ spui̯ ĉ-a zis băe̯átū‿ŏsta//zic/după ĉ-a stinz‿lámba i̯-an̟‿spus^{u}//

"dádă" zic "i̯ótē...ĉẹ me̯-a zis ắlá‿a lu furnícā/^{i}te̯-aşá/aşá/aşá"...//mi̯-ḗrá ruşîne să-i̯ spui̯ cu lámb-aprín̟sâ/aúşi [k] aúz^{i}/da mai̯ sîn̟ f^{i}éte acúma aşá ? ạ^{u}ólèu̯ !//

zîĉẹ "păi̯‿î bum‿băe̯átu"//zîĉe "-i̯ scăpá‿dă armátă/nu ştu ĉé/sînt o̯amín^{i} cun̟săcáde/nu ştu ĉé/...ĉ-o zîĉe ş-áldẹ máma/da" zîĉe "-i̯ bún^{u}"//

â/i̯o/abér n-am avút//a vínit áldẹ máma s-a‿apucá‿şi i̯-a spus e̯á//ĉé "i̯ọte...ĉ-a zîs...băe̯átu lu iu̯ó^{n}/lu furnícā/lu stan̟‿furnícā/câ...i̯inẹ să te faş‿cúscru cū stan̟‿furnícă/nu ştu ĉẹ"//în̟‿

---

[1] Numele unui sat din acelaşi judeţ.

fínẹ//

i̯el a ţinú‿socotẹálă ş-a vẹnít//a vínit într-o sẹárą//az^{i} [k] spu^{z}‿la‿áldi tás-su/zîĉe...

"i̯o^{u} vrẹa^{u}‿sâ‿i̯au̯ fáta lu novác^{î}"//

"pẹ́i̯ cún‿s-o i̯ei̯ p-a lu nová^{g}"‿zîĉe "cîn‿tu vorbẹ́ş‿cu̯-a lu iu̯anẹzẹ́anu̯ ?"//

ĉẹ "ĉé dacâ vorbésc/ẹ́ạ‿nu vrẹa s‿să mărite/spúnẹ că...s-ō [k] stau̯ pînă la tọ́amnâ/că...i̯-a căzú‿păru/şî să-i̯ crẹ́ascâ páru̯"//

că zăcúsẹ dă lingọáre a^{ẹa}//āşă// [!] ásta[1] rîde să mọáră/i̯a nú ştí^{i}ẹ//zí^{ĉ} [k] zîĉẹ "i̯o mă duc^{u}/dacă matálẹ nu vrei̯ sâ merj^{i}/i̯o mă du‿şî mă-nţẹlé‿cu ọámini/sâ ştii̯//i̯au̯ pă nẹa ikím/şî mă duc^{u}"

//i̯ásta i̯erá fín-su/ikim ţinẹá pă sórā ásta a mẹa care i̯erā...dâ‿dormẹá cu minẹ-atúnĉa sẹárą/^{acólo}/cú‿băi̯éţ-éilal^{ţ}//

zîĉē..."dú-te/trẹ́aba ta/da ĉe-i̯ faj‿la ẹ́a ?" [...]//

zîĉē "ĉe să f [k] ĉẹ́ [r] ĉé névoi̯e ai̯ dă ẹ́a ?"//ĉé "dácă... i̯o mă-nţẹle^{c}‿cu i̯ei̯/i̯o o i̯au̯/că ní^{i}ẹ-m‿pláĉẹ.../şî gátą"//

"^{î}s‿pláĉẹ că-i̯ frumu̯ásă/da" zîĉẹ‿"n-árẹ -aşá pămînt/novác"//

"cît árẹ/ĉẹ i̯-o dá"//

zîĉē.../á viní/nẹ-am pomíni‿cu i̯ẹi̯ într-o sẹárą//lẹ-a viní‿la áldi máma acólọ/ş-a sta^{d}‿dẹ vórbă/...cú...părínţi mei̯/î‿fínẹ/şî ...câ să víi̯ẹ‿s‿să-nţelẹágă/pă úrmă//în‿finī/táta erá ũ‿om filótim/zîĉẹ /tátă...băi̯éz‿d-éştẹa mai̯ mi̯-a veni"‿zîĉe "^{iu}tẹ...múlţ^{i}/da n-am‿vrut^{u}//câ...áltu-i̯ dîn nẹam aşá/áltu̯-aşą"/ca lúmẹa/cum erá atú^{n}ĉ^{i}//

în‿fíne//a plecát acasâ/nu şt$^{i}_{u}$ ĉé/...s-a duz‿la‿álde tás-su/-aíĉa/i̯el‿ă lẹ-a spu^{z}‿la‿áldẹ tá-sū‿cá‿i̯el a fos/şî...a vorbí‿cu...tás-su fḗţi̯/ş^{î}‿cu fáta/şî‿nu ştu ĉé/^{s}ĉe "fáĉẹm !"//

a vẹní‿la-nţelégere pă‿úrmă//i̯-a‿adús p-áldẹ tás-su dumínica la-nţelegẹ́rẹ//în‿fínẹ/a mai̯ trimẹ́s ei̯ vórbă...//s-a-nţēlés//cîn^{d}/

---

[1] Informatoarea se referă la fiica ei, care asistă la înregistrare şi se amuză de povestea mamei.

acólō.../cum erá atúnĉa: "ĉẹ-i̯ dai̯/sọácrẹ márẹ féti̯ ?"//

cî́nd a venít/cu lăutắri a vẹnít/cū...nẹámurli lṓr/ĉ-a vẹni‿síŋguri ?//"i̯a mă să-z‿văz"/i̯erá ō...un nẹam al lo^{r}/"i̯a să-z‿văz mă mirẹ́asa ta/să vă^{s}/că ĉé tot o lạudás‿că-i̯ frumọásă ? i̯a să dẹskí^{z}‿i̯o úşa s-o văz"[1] //ũ‿u̯om/i̯erá//iván pletẹa[2]//cî́ŋ‿să úi̯tă... acólō... m̄! ĉé i̯erá să/^{m}‿vază‿pă‿minẹ/-o fātă/ĉe‿erá $^{să\ vază}$?// āşā//

ş‿țáța maríța‿a lu nẹa ilíi mă^{i}iță spoitoríța/făĉá: "ẹ ! bátă-te ^{i}iuonícă/ĉe fátă frumọásă-ai̯ lọat ![3]"//

"ĕ ! ã‿luat^{u}/o fată"//

[ɜ] dacă‿ẹa i̯erá nẹágră/ĉa că i̯o sunt álbă/adică-z‿mai̯ frumọásă/ẹ̆ !//

în‿finẹ//s-a-nțelés acolò//ĉé a zis aco^{lo}: "ĉe-i̯ dai̯ sọácrẹ‿máre féti̯ ?"//

"ĉe să-i̯ dau̯ tátă ?" zíĉẹ "i̯o...n-ám pămî́n‿mult^{u}/î́i̯ dau̯ hectáre dă pămî́nt/...îi̯ dau̯...ō vácă/...uŋ‿cāl/şî́‿vo ĉíŋ‿şase u̯oi̯// ásta-i̯ dau̯/încólo n-am ĉẹ să-i̯ dau̯//ásta-i̯/avérẹá‿ei̯"//c-aşá i̯erá atúnĉi/ĉe erá ^{să}...//nú-ntrẹbá dă m^{u}óbilẹ/nú-ntrebá dă nimíc/atúŋ^{j}‿níj‿nu i̯erá móbilẹ/...cî́n‿erám noi̯//şî-ŋcoáĉẹ şî tot...//a i̯eşî^{t}‿tîrziu̯ mobílẹ//

şî ásta/ş-aŋ‿făcút^{u}.../^{h}ai̯dẹ la dóo săptămî́ni am puz‿logóndă .../să fácă núnta/c-aşá să făĉá‿atún^{ĉ}: do^{u}o săptămî́n/logodíți...// ne duĉám‿vinẹá i̯el duminica/ne duĉám în‿sad/nu şt^{i}u ĉé/vorbi̯ám/mai̯ vẹnẹá...ş-acásă la noi̯/i̯el sẹára...//ĩ‿finẹ...//nẹ-an du^{s}‿şî́‿la núntă//i̯ā pă tọáte părțili cî́m‿plecá i̯el d-acólo/mai̯ vinẹá ş‿călare/avẹá cai̯ buni i̯ei̯ aíĉa/cîn‿vịnẹá călárẹ/işa ásta-ña^{i}íntẹ/ŋcepẹá sâ plî́ŋgă: că "cúm te duş‿tu la a lu nová^{c}/şî́‿di ĉē...nu vrei̯ să mă i̯é [k] mai̯ mă i̯ei̯ pă mínẹ ?"//

---

[1] Informatoarea imită felul de vorbă al celui despre care povestește, modificîndu-și timbrul vocii și articulînd cuvintele sacadat.

[2] Se adresează fiicei sale.

[3] Ca și mai sus, informatoarea imită felul de vorbă al bătrînei despre care povestește, cu schimbări mai accentuate de timbru, de articulare și de intonație.

"păⁱ dacă tu ai zis că nu te mărițⁱ acú la tǫámnâ/păi stai pîn la tǫámnă/ioᵘ nu stau pîn la tǫaᵐⁿᵃ/nu vrǫau s stau"//

ˢĉe "dâ cîte ᵘorⁱ viu aĭĉa" ĉe "mi-ése-ñainte//şî ia şî mă-sa" //şⁱ ĉa că plînĝá ia/dǫámne dǫámne !/că de ĉé n-o ǫa ?//

"păⁱ de ĉe n-o iei ? pútǫai s-ŏ hi lǫát-o/că nú mă súpăram"/ că io ávǫám băieţⁱ/nu rămîneam nemăritátă şi [!]//

aidi s fáĉem núntă/s-a termínát áste dóo săptămîn/ⁱncépen cu núnta//núnta la noi să făĉá aşá atúnĉa: să făĉă...dă vinerⁱ sǫára/înĉepǫá/àşá//pŏ úrmă/...sîmbâtă/să făĉá brádu//aşá//ş sîmbătâ ...vinǫá dă la ĝinericâ/acólo/şî ĝinerica c-um flăcău/sîmbătâ/cu féte/cu lăᵘutăr/cu tod/vinǫá la mirǫásâ//şî la mirǫásă-i ĉinstǫá pă tuot frumós/cu...lúme/cu ásta/şî jucá tǫátă zíǫa núnta//doi lăutár merĝá la nunᵘ/şi-ⁱ cîntá núnului tǫátă zíǫa acásâ/da// acúma sîmbătâ sǫára să făĉá să ziĉá vⁱédre/àşá/sîmbătâ sǫára// haide s făĉem [ɛ] vⁱédrèle//'ă ĝinerica cu mirǫasa ş cu flăcăⁱi kemám [k] ne ducán la salᵘonᵘ/noi/sèparaţⁱ/şî ástǫa bătrîni/ s-aduná şî sócru-ŏl miᶜ cu-ŏl máre/cu nǫámurⁱ/cú nu ştiu ĉé/şî bǫá acólo/punǫá másă.../şî bǫá/şî mîncá/şî cîntá pînă aprǫápe la ziuo/care ierá.../dĕ şădǫá şî jucá şî ǎǫa//şî áştǫa tineri júcă altă parti/ierá//

hai duminică dă diminǫáţa//tǫátâ lúmǫa/ʰaidi cu cărúţele/că lǫa mirǫása cu cărúţa/c-aşá ierá/nu ca acú/cu maşîna/c-o dúĉi cú maşîna/ᶜᵃ⁻ⁱ...lucs acuˢᵃ//viniá cărúţe/dǫámne/dǫámne !//tǫáte stolniĉésele/cu şervétele/sâ le puie lă...stólniĉ-eǫa cu cărúţa dă gîtᵘ/ş kar dacă n-avǫá cărúţă/punǫá ʲ la áştǫa ai i...ai sǫacr-éştǫa miĉi/îi punǫá j la ăştǫa/făĉă şî ăştǫa cărúţâ doᵘo// ş-aidi/plecá acólō.../îi ĉinstǫai dîn nóu/o másâ şî la sócru-óla micu săráĉu/pă capu lui//áide/să dúĉa aiĉⁱ//noi ieram taman vára dúpă paşte ierá/ⁱerá aĉí plouá/aĉí da sǫárile//ⁱerá caldⁱ//ş-an făcu núnda/an vinitᶜ...aíĉa la bisérică/ne-an cununát/şî pă órmă an‿trecút acásâ la ịei/ịei şădẹá-ŋ‿crivăţ îŋcuáĉẹ[1]//ş-acólo jucá núnta//jucá núnta/am ieşît afáră/cū...núnta/cu tos^{i}/tos^{i}‿/cu náş/ cu fiŋ‿cu toţ^{i} acóló‿şî jucá/nẹámur/dẹ-ástẹa/rúde/cum ^{i}era^{u}‿cu şervéte/jucá/dă gît/acólọ//ḍupă ĉē sẹárà/aị să puị másạ//la noị ţîụ minte c-a puz‿mása acásâ la ịeị//n-a vru‿la salón/avẹá cásẹ már^{i} acólo/ş-am [k] a pus mása acóló‿la salón//ē ! da nu maị ţiụ míntẹ cîz^{i}‿ban^{i} a scos^{u}/câ‿v-aş spúnẹ şî‿p-^{ásta}//

ş-àşă//lun^{i}/...áltâ belẹá/pă sócrụ-òla micụ//ălă keltuịá şî ăla/aprọápẹ cî^{t}‿şî ăsta//ặla‿a puz‿mása şî‿ăla‿acásặ dîn noụ o.../ la [ɛ] fệĉiŋ/la nẹámur/la...tos^{i}/tos^{i}/tos^{i}/afárặ dâ dáru car^{e}‿l-a dat aiĉ^{i}//dimineáţa alt dar acólo/sócr-òla micụ//ş-a pus o má^{z}să/ că ịerá măsă lụŋgă/spunẹá‿ăl^{d}i‿máma/ ĉẹ "-am pus-o mamă‿afáră"// ē/da ĉ-a păţit ặẹa bătrîni̯-aco^{lo} ! ĉe ị-a canoni^{t}‿săráĉị !//^{i}erá nebún^{i} dị-ĕştẹa/bẹá//s-aụ sui‿pă căsă/să le dẹa foc^{i}/la cás-acólo//după ĉe lẹ-a puz‿mása/a mîŋcát/a bă^{u}út^{u}/s-a-mbătát^{u}/...aị să ịa pă sọácră [ɛ] máma s-a kitít/spunẹá câ‿s-a kiti‿la o femi^{i}i‿ nịşte lînă/a găsit-ọ‿acólo/băgátă-ŋ‿válu dă lînă/uịtẹ-aşa[2] ịerá// "m-a găsi‿mamă‿acólọ/şî m-ạ‿adús^{u}"//ş-a pús-o-ntr-o saniịị/ṇtr-uŋ‿ căruĉ^{i}o^{r}‿d-ăstạ/ş-a pus ŭ‿măgár saụ doị lā...lá ặẹa/ş-a [k] ị-a tîrît undi şădẹá ịeị/ac^{u}olo/că‿noị şădẹám îm‿marĝinẹ-aịlántâ/ ş-aiĉa ịerá prăvălii̯-aĉí la ĉẹntru/nu maị ịe acúş^{îca}//ịerā... cîrĉịum^{i} dẹ-astẹa cum erá/că vinẹá toz^{i}‿la cărĉ^{i}umă/ĉe şădẹá acásă ? după ĉe s-a-mbătát/a mîŋcát/haị toţ^{i} aiĉ^{i}//a vịnit aiĉa/a avú‿nor^{u}óc ...c-a fos‿clápa la beĉ^{i}/că ị-a băgát cu...cărúţụ-òla acólo/ị-a băgá‿tumaị acolō‿prăvăliịị‿să-ị s [k] sặ le dẹa d^{r}umu-m‿beĉ^{i}/aşá avẹá [r] àvẹá gînḍ//sạ-ị omọárẹ-acóló/cu măgár/cu tot /^{iote}//ĉe "ĉẹ-am păţi‿mamă !"/p-orm-a lọa‿stolniĉéşĕli/canọneştẹ-le ş‿p-ălẹa/puŋ-le călárẹ/^{i}erā...să dusésẹ cu rakíu dẹ-aij‿ dặ la sócru acolọ/stolniĉásặ/punẹ-o călare/pă gátă ţ^{î}ţa sevịịa/

---

[1] Se depărtează de microfon, cu faţa spre nord.

[2] Se depărtează cu capul de microfon şi sugerează poziţia mamei.

púnẹ̯-o căláre//ĉẹ́‿"ĉ-am păţít acóló̩‿la vói̯ !" ĉe "do̯ā́mnè !..."// púnẹ-le ş‿p-àleláltẹ/ţípẹtẹ pă drum/cai̯ bălán$^{[i]}$/pā strádă/aşá i̯e [r] i̯erá atúnĉa vez^{si}/acú nu mai̯ să fáĉ-aşà//şî cu ásta an‿terminá‿núnta/da//

[Aceeaşi]

a lo̯át-ó‿ş-a plecá‿cu e̯a

i̯a‿a vorbí‿cu i̯el^{u}/...cîn^{d}‿o fi vorbí^{t}‿nu ştī́u̯/şắde̯a‿aíĉā... ĩ‿strád-àilántâ i̯erā́...militár^{i} ^{i}ẹi̯//nu şti̯u di ĉe-i̯ adusése p-aíĉà/militár-ège̯a atúnĉ^{a}//şî a vorbí‿cu i̯a/şî úndi/i̯ā...i̯erá [k] ave̯á o maşínă‿dí‿tricotát/ave̯á/ĉ-àve̯á‿aíĉ‿iŋ‿cásă/ó‿grămádā lúcru̯ur^{i}/gémi̯/că lucrá/lucrá blúze de̯-ästéa//

şî-ŋ‿se̯ár-àe̯a zíĉẹ "mămícâ" zíĉē "i̯éu̯ sā...pui̯" zíĉẹ "i̯i̯tikéte la atî́te̯a gémẹ" zíĉe "ĉé fac i̯o" zíĉẹ "la gèmelẹ-áste̯a" zíĉe/ ...."te pomínéş‿câ‿le-ŋcúr^{c}‿p-aíĉa" zíĉē..."nu mai̯ ştiu̯ álẹ cui̯ sûnt"/că di [k] ^{i}erá ^{j}‿dī̃...to̯átẹ sátílí/nú‿n^{u}ma dî pặ la noi̯ adúĉà//câ fắĉá lúcru frumós e̯a//

şī..." ʾẹ/púne-le" zicʿ /ĉẹ i̯ó‿ã‿ştiútʿ ?//

şî i̯a s-a culcá^{t} [k] a rămás sâ lucréze/am mai̯ sta^{t}‿şî i̯o pîŋ‿la un tim^{p}/şî́/p-ŏ^{rm}‿m-an‿dus şî‿m-aŋ‿culcát//ḗrạ cása ^{i}erá ā́sta-ŋ‿lócu̯-òsta/da i̯erá mai̯ lū́ŋgâ‿cása/a modificát-o i̯ẹi̯//i̯ĕu̯ şădẹ́am t [k] cu tás-su túmai̯‿iŋ‿crivâţ acólọ/şî cu băi̯és^{i}/c-ave̯ám bă^{i}éţ-èştilán^{z}/míĉ^{i}/...acólọ//şî i̯a lucrá aíĉ[1] /într-ō cámeră//i̯a dorme̯á c-ọ fátă//ḍa nu i̯erá de̯-a no̯ástră/ó‿fátă la o...[r] ó [ɛ] cumnát-a me̯a//ó‿fátā...mìcşo̯ár-aşá//o adusésé‿ĉa cā...î́i̯ mai̯ dă ajutór acóló/câ noi̯ ne mai̯ duĉáŋ‿la tre̯ábặ/nụ şâde̯ám//îi̯ făĉá...gémẹ-acólo/du pă scúle/-ŋ‿fínẹ//ĉ-á făcút e̯a ? no̯ápte̯a/i̯o n-ã‿ştiu‿c-a

---

[1] Gest: arată spre o cameră vecină.

816

vorbí‿cu e̯a/să pléĉe̯//no̯áptе̯a a plec [k] a vínit i̯el/ș-a lo̯át-ó‿ ș-a plecá‿cu e̯a/-n do^{broĝa}//i̯e̯^{i} vorbíse̯ mai̯ dămúlt^{u}//fáta dormi̯á// ș-ave̯ám um‿boldéi̯.../i̯ei̯ cînd a ișî́t a lăsát úșa crăpátă-n̦‿fáță/ șî boldéi̯u i̯erá acólo pă prag//da i̯ō...nú ștú‿ĉ-an̦‿făcú‿p-acólo p-acásâ [k] pî̆‿cásă/șî mă du^{g}‿zi^{c}: "áldi míța nu s-o f^{i}i sculát?/ fái̯ míțo !"//

míța nicăi̯ér^{i}//úșa crăpátă//"e" zic "s-a dus șî e̯a/ĉíne̯ știi pă unde̯/p-afárâ/p‿la veĉé^{u}"//mă-ntórc îňapói̯/fát-àe̯a mica dorme̯á acólo̯/áe̯a cárē fúsésé‿cu e̯a//nu știi̯á fáta nimíc//^{i}erá dă vo... zéĉé‿an‿s^{â}‿f^{i}í‿fos^{t}/ĉé să̦ știi̯ fáța ?//i̯ar mâ-ntórc/i̯ar mă̦ suĉésc/míța nicăi̯ér^{i}//întrú‿sâ-i̯ spui̯:

"ionícă" zi^{c}‿"s [k] știi̯ câ fát-àsta" zic "nu e̯-aĉíe̯a/míța/ unde̯-ö̯ fi ?"//

"ˀĕ^{i}"[1] șĉē "nu i̯éste"/

"zắu nu i̯éste̯//úi̯te̯ dú-te-n̦‿cásâ" zic "úi̯ți̯ cum a lucrát/a lăsá^{t}‿tot lúcru/ái̯ văz^{s}‿c-ase̯árâ" zi^{g}‿"le̯-a pus i̯tikéte̯/a zis că ...să nu să-n̦cúrĉe̯ gémili̯"//

i̯a cu plán^{u}//i̯tikéte̯/ĉe zíĉe "că dacă i̯o plec/ĉíne̯‿mai̯ lucre̯áză^{s} ?//ș-áre̯ sâ vii̯e̯ lúme̯a după lúcru̯//șî‿mạmica știi̯é‿cui̯ sâ de̯a gémele/ále cui̯ sînt: a lu cutáré/a lú‿cutáre̯-/a lú‿cutáre̯"//

"nă bă^{i}éte̯/úi̯ți"//àșă//

dú-te i̯o/între̯ábă/p-aiș^{i}‿pîn̦‿sat/pî‿la féte de̯-áste̯a care știi̯ám i̯o^{u}.../nu cum̦vá știi̯e̯ ĉinevá...//i̯erá o fată care șáde̯á‿ aíĉa/în̦‿strád-àe̯a unde̯ i̯erá băi̯èț-e̯e̯a//dá‿ĉe i̯o știi̯an̦‿c-a plecát e̯a cu ắla túma-n dóbroĝạ ?//șî-n̦‿spúne áe̯a/mă du^{g}‿la tás-su̯-acásâ șî...în̦‿spúne̯:

zîĉe "bré" zîĉē "dac-o sta" zíĉé "a plecá‿cú‿ắla"/zîĉē "cu túdo̯r ắla care i̯erá acóló"‿zîĉe "la baba ^{i}ionoái̯e̯"//

áole̯ō.../fu̯óc/ș-amár/pă tás-su/că zîĉá c-an‿dát-o i̯o^{u}//do̯ámne

---

[1] Informatoarea își drege glasul.

"nu să poátę-/ai̯ știú‿șî tu//fáta nu plecá pîn‿nu știi̯ái̯ tu̯"//

ē/ń-am apriņs pái̯ę-ŋ‿cap/ĉe sấ‿te faĉ !//am ziz‿zău̯/poa‿să̦ fácă̦/sâ dreágâ/órĉę vórbă/aŋ‿ziz‿reá/că i̯o nu știu̯//nú [k] șî‿ niȷ^{i}‿nu știi̯ám !//dacă știám știá^{m}/da dacă n-ã‿știút^{u}//cum/undę s [k] uŋ‿s‿să dúcă̦ ea túm^{n}a‿acólọ ?//da zi^{g}‿doar câ n-a avú^{d}‿minte/dá‿dacă̦...ĉini știí ĉe băeát e-álá ? dá‿dac-o aŕuŋcă/ĉinę știę́‿ úndę ? o dúĉe/-j‿báte jog‿dę ea/ș-o zvírlę ĉini̯ știi̯ úndę/nu știu ĉe ?//o sútâ dă̦ plánur^{i} nę-aŋ‿făcú^{t}/toátâ zióa nę-an‿dus în toátę pắrțîli/...dómne i̯el șădeá supărát/că ĉa că știu̯ șî i̯o/ásta ^{i}era/că știu̯//

"nu să poátę să nu știi̯ tú/câ-i̯ fi-ta"//

"mă creștiné/dacă știi̯ám...păi̯ cum ? o lăsám i̯o s‿să dúcâ nebúnă/cu̯m ?"//

"nu-i̯ adăvărát ! ^{u}or cu vrúnu dę-aíĉa/u̯or cū..."/da nu știi̯á dă‿ála/ĉa că dę-aij‿dîņ‿sat a plecát cu vreúnu//i̯ă útę !//

a trecú^{d}‿vo săptămînă/n-a mai̯ vínit i̯a dăloc//ā^{u}olęò/ĉe sâ‿ne fáĉe^{m} ?//am aflá‿pŏ‿urmâ câ‿s-a dus túm-acólo lã [k] ņ‿dóbroĝa acólọ//da nu știi̯aŋ‿cum îi̯ zíĉi la cómuna lu̯or/nu știi̯á^{m}‿nimic//

'ę//zic "acúma‿ai̯ s-o-ntréi̯/cînd o víni vodátâ/sâ vez^{i} dac-am [r] am ști^{u}út i̯o sau̯ nu"//

cîņ‿crez^{i} c-a vęnit ?//la vo lúnâ șî jumătát^{i}ę/...a vęnit cu i̯el^{u}//nę-am pomíni‿cu i̯el într-o sęárá/cu i̯a//îi̯ mai̯ trecúse lu tás-su supărárę́a/ĉe erá să mai̯ fácă ?//dá‿tot avęá/că i̯erá tá-su ũ‿om așá/i̯el dacâ sâ súpărá/trei̯ zíli̯ [ɛ]nú‿mai̯ vorbi̯á/așá i̯erá‿dă súpărăĉ^{i}os//i̯erá bu̯un/da ásta î^{1}[ɛ] stricá câ să supărá tarę//ĉ^{e}-a făcú‿după áia...? cîn‿nę-am pomíni‿cu i̯ei̯ sęára//avęám nișt̯e cîi̯n^{i} răi̯//ș-um‿băęát /carę mi̯-a murít /dûpă tás-su la patru lun^{i}//i̯erá dă noosprězęĉe án^{i} dîn^{d}‿a murít^{u}//ĕ...i̯ésę băęatu să dęa la cîi̯n^{i}//ș-auzim cîi̯ni: lă̦ la lá la lá dûp [k] sâ mă̦nînĉe

---

^{1}Informatoarea își drege glasul.

818

ᵘôḿ//mă ĉinẹ-ọ fⁱi ?//cînd îį văz câ íntrâ įá-ntîį//şi įel la ᵘúrmą/...cu ĝamantáˡᵘ//tás-su/cînd į-a văzútᵘ...//să culcásẹ//după ĉe mîņcásẹm/sâ...trîntisẹ-aşá-m pát aşá/luņĝit//s-a-ntors cú fáţa la perétẹ/şî n-á vru să-į primįáscą/niş sâ úįtį la ⁱeį/...câ į-a văzút//įel...á da búnă sẹára/şî įel şî įá...//įōᵘ éraņ vésẹlą/ĉé įerá să maį zicᵘ ?//ĉé erá să maį cat supărárẹ la o lúnâ şî jumătátẹ ?//tás-su n-á vru să-į primįáscą/să-į sărútẹ mîna//dụámnẹ fẹréştẹ//ē...//įeˡ s-aşázâ/...ᶜa cînd îl văs pă túdor/p-uņ scáụn túma dûpă úş-acólẹą/sta//da įo l-ẹaụ pă įel la-ntrebárⁱ//párcą...mį-a vinit odátă ĉúdą//

"ḍa" zic "bíni mă băⁱétẹ//tú dᵉ-acólọ dîn dóbroĝa dă cînd éştⁱ [k] dă cîn [k] dą úndi įéşⁱ tu dᵉ-acólọ/pîn-aij n-áį maį găsi şî tu o fátą ?//ĉ-éį cătá dẹ-aį lẹa fáta/tẹ-aį dus cu ẹa túma pîn dóbroĝa ?//...ĉé d-acóˡᵒ ...ş pîn-aij/nu maį dădẹáį d-o fátą?//o įeį tu fără să ştim noį" zic "nu...ştim nimíca dą.../nⁱe frămîntăm/ásta bătrînu să mă ọmẹárẹ pă míni ?" zic//"ă noróᶜ că nụ m̄-a bătútᵘ !"//ziᶜ "cîte mûstrárⁱ aņ lẹa" zic /"să įaụ u" ziᶜ "pentru vᵘóį ? dî ĉé ?//...péntru tinį ?"//

"ē" ĉe "ba găsẹám/ş-acólọ" zîĉį "dā...įotẹ-aşá" zîĉį "a fost ...ursíta mẹa aįîĉⁱ"/įelᵘ//

"pâį găsẹáį/ĉ-éį cătát aiĉ ?...s-o duĉ acólọ ?"//

āolẹō of...//s-a făcú róşu cum ⁱį fócu įel/dă necáz aşá/dă ĉⁱúdă...//ăla bătrînú nú să ụįtá la įel...//

îņ fini/diminẹáţa...//s-a făcú diminẹáţa/...s-a scụlát/îį zic įo şî lū ta-sụ:

"ḍa vorbįéşte cu ⁱeį/ĉẹ maį...ţiį súpărárẹ/crestⁱ că.../ḍacă tẹ maį súperⁱ/ĉé maį faĉ aᶜúşa ?"//a vorbí diminẹáţa cu įeį...//p-oʳmă ĉé-l įubįá pă túdọr/că įerá băįá vrénicⁱ ! ţinẹá la įel mūl pŏ úrmą/da//į-a adús aiĉa pă úrmą...da//

[Aceeaşi]

pîn tímpu lū aprílⁱe să púne yíi̯a

yíi̯a cum o punéam ?//ne dûcám lā care-avéa yíi̯e/cîn tăi̯á... cóardaᵐ/"băi̯ néne" zî "néne neculáe/dă-m şî míi̯e" zîĉe..."o mii̯ dă bucăţⁱ/dâ yíi̯i/să pui̯ şî ⁱo acólō...la miⁿᵉ"//te dûcái̯/tăgái̯ i... cóardă/şî vinéai̯ acásă/ō punéai̯ într-un hîrdắu cu ápă/dacă n-avéai̯ hîrdắu o-ngropái̯ îm pămînt/...şî ó lăsái̯ acólo...pîn tímpu [r] pîn tímpu lu aprílⁱe să púne yíi̯a//te dûcái̯/ⁱˡ făĉái̯ arătúrâ cu pátru cai̯/te-ntovărăşeái̯ cu áltu care mai̯ punéa yíi̯e/ş punéai̯ pátru cai̯ la plug/făĉái̯ arătúra lúngâ//ş-ō... [k] te-nşîrái̯/ᶜte ...şapte ᵘopt inşⁱ acólo care i̯erái̯/şî luái̯ cuárdâ/făĉái̯ puostăţⁱ aşá//únū loa o sútâ/u munúk d-ăla avéa o sútă dă cuárde//i̯el la ó sútă dă métri/ắllantu la o sútâ dă métri/ş te-nşîraⁱ aşá/pă ĉin súte dă métri//şî punéai̯ ī yíi̯ā/ş p-órmă-i̯ făcái̯ moşorói̯// d-acoléa i̯ā...tîrziu/pînă-i̯ dă căpúşa la eā/mérĝe pî lā.../pî la treéraᵗ//j d-acoléa cîn îi̯ dădéa căpúşa dâ işéa i̯a toat-afară/nĉepéai̯ s-o i̯ei̯ la sápâ/şî săpái̯ ī...burui̯ána pîntre ea p-acoléa/ō ...//ē ásta/prému an/b [k] la noi̯ dureázá ásta al tréi̯lea an fáce strúgurⁱ/yíi̯a ᵃˢᵗᵃ//

[În primul an ce lucru-i mai făceai ?]

îm prímu an atîta-i̯ făĉái̯/dor o săpái̯//àlᵗĉevá nu-i̯ fai̯ nimig la ásta/la a n [k] la hibrizu-ăsta//ásta n-o pui̯ pă sîrmâ/n-ō... stropéj/nu nimica//dᵘor o săpái̯ ş-atît//cum îi̯ fácen ş-acúsa/acúma kar dacă i̯e mâre/tót aşà-i̯ fácim: i dăm o sápă dóo/o tăi̯ém/ş tóamnă né dúĉen la culés//

[Cum o culegeţi ?]

la noi̯ cun să culéĝe ? ne fácem mai̯ mulzⁱ grămádă/că únu singur n-ai̯ timp acúma s-ō culéĝⁱ//şî-ñainte tóᵈ aşá/te-ajutái̯ i neámurle-acoálea/şî te dûcái̯ la culés//punéai̯ la căruţâ/punéai̯ la

820

cóşur/şᶦ‿punẹ́ăi̯/ş-acásă cîn‿vinẹ́ăi̯/ĩ‿hîrdắu̯ acólo/cu furcᵘói̯u/ câ nu ⁱerá présẹ//şî...dădẹ́ă [k] i scotẹ́ăn‿coárdilẹ-afaʳắ/şî-l punẹ́ăn‿drept în tocîtoáre//şî ḍ-acólẹā...o lăsám o zi în tocîtoárĕ/şî...trăĝám pă ĉep//şî‿punẹ́ám îm‿butói̯//da//

[Şi în tocitoare ce rămînea ?]

în tocîtoárᵉ‿rămînẹ́a boásca//ᵗpă ĉe să doskéştẹ bínẹ boáscà/ d-acoálẹa o i̯eⁱ ş‿te duşⁱ‿cu ẹa la cazán/ş-o faşⁱ‿ţúi̯câ//

[Cum se face ţuica? Dă să ne spui tot: cum e făcut cazanul..]

úi̯tẹ‿la noi̯ cúm éste cazánu: ᵗpă ĉe plecắn‿la cazán/ă la noi̯ i̯-un‿cazán‿ă...máre dă arámă//i̯a trei̯zèj‿dă căldắr‿dă ápâ//ai̯ umplút cazánu cu ápă...[k] cū buáscă/pui̯ şî ápă/pui̯ şî boáscâ/dă vínẹ dă-nvîrtéşⁱ‿cu mîna/ştiⁱ/ca să nu să lipi̯áscă//şâ...ᵈ-àcólẹa áre o ţẹávă...lúngă/o pui̯ áre ū‿serpentín.../şî dâ víne şî dâ la cazán d-aíĉa/şî să scúrĝ-aíĉ/înt-o tocîtoárẹ//ş-o lipi̯éşⁱ‿cu mămăligâ//ḍ-acolẹ́ā ştim dă ẹa/că-nĉépẹ să cᵘúrgă//îl laşⁱ cólo ọ ᵘóră/dóo/dacă ai̯ boásca búnă/i̯el...tréᵇui̯ să cúrgâ pátru uórẹ// dacă n-ai̯ boásca búnă/cúrĝe o ᵘórâ/ó‿óră jumáte/dóo/şî-l zvîrlⁱ afáră//la cazán//că acólẹa cîte ai̯: un‿cazán/doᵘo/şî...îz‿vez dă trẹábă//

munteánu górge
pàtrujdói̯ [de ani]

an‿fúĝi‿cu ẹa

[Vrei să ne povesteşti cum te-ai cunoscut dumneata cu femeia dumitale ?]

hé ! pĕⁱ‿a fos‿támjă grẹa cum m-an‿cúnoscút ẹo cu femẹ́ẹa//că ...să vídes‿că.../prima dátā...mă dú‿ş-i̯o/ʰáidi̯ că.../la i̯etátẹa dă ĉinşpé‿aiⁿ/zí‿să‿mă du‿ş-ᵉo/mă scuátẹ.../ᶻⁱĉẹ "aⁱ băi̯étẹ".../ păi̯ ᵃˡᵈ‿mămíca cu tăticu-acóló/zî "s‿scoátẹn‿şᶦ‿noi̯ băẹ́tŭ ósta lā ḫórâ/că...s-a mărid"‿ᶻíĉe/"úⁱte cítā...vlăjáru s-a făcút"//

"păi̯‿ī...s-a făcú/da" zíĉē "n-áre ş‿ⁱel pantóh acólo"/că atúnĉⁱ i̯erá lúme̯a mai̯ sărácă/nu pre̯a ave̯á aşá lúcsū.../ʰĕ acúma!/ acúma-i̯ lúcs nū...//

ē ! dâ kíu̯ dă vai̯ ń-aŋ...cîrkít acólo‿o péreke̯ dă pantóʸ‿dâ unde̯-a avút//hai̯ să mă du‿şî‿i̯o în‿sat//c-o̯ hăi̯núţă mai̯‿i scúrtă/ mai̯.../pă lîŋgă míne̯-aşá...//m-an‿duˢ‿şî‿ⁱo acólo//ʾe ! ũ‿an dĕ zílē.../pînă m-ã [k] nu pre̯a m-am̄ băgá‿pă fⁱéte̯/ziᶜ‿"i̯o ştiu̯"/ ziᵍ‿"m-o muşcá vúna ?!" [!] [...][1] păi̯ zicᶜ..."i̯a mă/do̯ar nū.../ĉé bo̯ála să‿ŋ‿fácă míi̯e̯ o fátă !"//mai̯ mă dau̯ lîŋgă e̯a-ŋ‿ḫóră acóle̯a-şá/mai̯ yiné‿e̯a/mai̯ ō ĝüĝulez‿dă mínă/mai̯ nu ştu ĉé [!] "hái̯de" zic..."făi̯" zic‿ă..."îs‿pláĉe̯ dă míni̯ ?"//

"hm̥"/a mai̯ cîrmít/a mai̯‿ī.../nu ştu ĉé...//i̯-apúc şî-i̯ i̯au̯ batísta//ē/n-a foᶻ‿nímiᶜ/"ʾe̯" zîᵍ‿"lásâ că yii̯ tu dûpă ᵉe̯"//

a do̯ua duminícă.../vine̯ fáta lîŋgă míne̯//

"păi̯" zíĉe̯ "ai̯ ĉe faj"‿zíĉe̯ "nu-n‿dai̯ batísta ?"//

"ē/ţi̯-o dāu̯/cum nu/da" ᶻíĉe "mai̯ a" [k] zigᶜ‿"mai̯ aşte̯áptă niţél" ziᶜ‿"sî‿mai̯...mai̯ pă se̯ár-aşa"//

d-acóle̯a dă úna dă álta.../"hai̯" zic‿ă/

"nú-m dai̯ bat ?"

"hai̯" zic "ţi̯-o dau̯"//mai̯ an‿lo̯a‿fáta dă...mín-aşá/dă.../la braţétĕ/c-aşá să spúne...//ḫai̯ mai̯‿i şovăi̯éşte cu‿e̯á‿acolᵉᵃ nu ştu ĉe/úi̯te̯-aşá...//e̯a tod‿mai̯ cîrme̯á/nu ştu ĉe...//

"hm̥/ḑacă ziştⁱ‿tu..."//

"păi̯ aşá" zic "cum an‿zis ⁱᵒ"//şî‿d-acóle̯a [ɛ]táre̯ drágo̯stⁱe cu fáta/i̯-an‿da‿batísta/nu ştu ĉē.../ş-am‿intrá‿dĕ‿drágo̯ste cu fáta//şî dîn‿ī...pre̯ma drágo̯ste/ne̯-an‿şî căsătorít//acúma‿aven‿şî noi̯ copⁱíi̯/avém...//

[Aţi fugit ?]

---

[1] Scurtă secvenţă neclară.

822

an̟‿fuĝî́t//

[Cum ? Povesteşte-ne cum a fost.]

pā...ásta a merz‿mai̯ gréu̯//

"fă" zǐk‿ē "lā noi̯ acásă" zic "i̯o nu [k] sînt un̟‿síŋgur băe̯át"/avẹam o sóră mai̯ máre̯ să mărităse̯/cấ‿doi̯ băi̯és‿sîn [k] an̟‿fo^{s}z‿la táta̯//"fă" zic "m-aş căsătorí" zic "al^{d}‿tătícu dup-aiĉa-ŋ-cólō...m̥bătrîneşte̯..."/i̯o m-ā‿căsătorí‿la nóoşpe an^{i}//şî zic‿î "ai̯ fi̯i dă ac^{u}ord̥ ?"//

"āo̯le̯ó/cînd o auzí mămícā.../pfú ! pi ĉe po‿să̦ fa?‿nū po^{t}//n-am̄ plapîna făcútă̦/n-am‿ī..."/zî́ĉi̯ "ĉé̦ să-i̯ fac ?"//

"pí‿[s]púne-i̯ ş‿tu acólo/zi:«mămícă/e̯óte.../to̯áti̯ fétile̯ árē ...plapînă/áre̯ pérne/áre cutáre»/tu nu pos‿sâ-i̯‿ī...spui̯ acólo?"//

"ʾm̥"//

e̯/a mers/a merz̄/dĕlûŋgá‿vō dóo lun^{i} dă̦ zíli̯//şî zic "hai̯ te̯-ai̯ hotărắt ?"//

"ē̦/că nu ştu ĉe"/

"hái̯di"//i̯o niţél‿ī...tàrjatkíu̯ la cap/cú‿niţícă̦ băutúră̦/zic "nú mai̯ te las/adīi̯o/merĝî^{i}"//

"păi̯" zíĉe "o fáĉe̯ mă-ta gălăĝíi̯e cā sîn‿săracấ"/

"lásă‿că d [k] niĉ i̯o nu sîn‿boga^{d}" zic//"cum eş^{i}‿tu/şî i̯o tó‿la fel"//

an̟‿fuĝí‿cu e̯a/cînd̥...mámā...mă du^{c}‿ş^{î}o la ō.../cấ‿nu m-an‿dus cu i̯a acásâ̦//m-an‿du‿s-i̯o la o rúd-acólo̦//a‿au^{zit}/

"āóle̯ò/să te duj‿néne dracúlúi̯" ^{s}ĉé "ai̯ lu̯at‿tot sărăĉíi̯a"//

"pi i̯o ĉé sîn ?‿nu to‿sarác ? ĉé să̦-i̯ faĉ ? ĉ^{i}-ö‿ne̯-o-ndreptá dumnezéu̯/fáĉen̟‿şî noi̯"//

de̯-acóle̯a...ne̯-a-mpăcát...//ē/mai̯ cu scîrz/mai̯ nu ştu ĉe acóle̯a/ai̯ z‿né‿ĉen̟‿la-mpăcăĉ^{i}úne̯/se̯ára.../vínē...dûpă noi̯/şî ne̯-a dus acásă̦/la táta//

"ĉ-ai̯ făcú‿mă amărîtu^{le} ?"//

"ĕ‿ĉé să fac ? m-am înşurá/ĉe să fa^{c}‿?" zic//

"ĕẹ^{h} !/ásta-s‿trebuẹá ţíí/tu nú‿ves‿că n-avẹán‿dă niĉi̯úni̯li?"//

"păi̯" zic "aşá ne [k] de ^{ni}ĉún^{li}‿n-áven‿nicodátă//ş‿i̯o cît trebúẹá să...?"//

hái̯de/d-acólẹā/...trimete lā.../c-aşá să‿spúne/la cúscru-acólọ.../să ne-mpáĉē...táta-sócru/...cu fáta.../ş-atúnĉa să mai̯ dărúẹă...ca cu^{n}‿să-nţelẹágă.../că‿ĉe preténţi am i̯ō...la fátă//

[Acelaşi]

m-a ĉerú‿de la părínţ^{i}

[Cum te-ai cunoscut cu soţul ?]

noi̯ nẹ-an‿cunoscú‿dî la şcọálă//i̯o i̯erám clása ópta/şi i̯el terminásẹrā...şcọála/şi vení [k] venẹá p-acólọ că i̯erá sportiv//şi noi̯ am plecát‿î...la călăráş^{i}/cu coŋcúrsu//şî i̯eu̯ i̯erám portăríţă la hándbal/şi i̯el ^{i}erá bun la fúgă/şi la vólei̯//şî‿cîn‿nẹ-an‿dus acólo la **călăraş^{i}** cu coŋcúrsu/venínd‿â...în tren/...ne lăudá dirigîntẹlē/diréctoru şcóli a fos‿cu noi̯/şi ne lăudá c-am juca^{d}‿binẹ//şi i̯el‿ă...i̯-a ĉerú‿vói̯e dirigîntelui̯ meu̯/dacă...îm‿permíte să vorbés‿cu i̯el//şi‿i̯-a dad‿vói̯e dirigîntẹle/an‿vorbit cu i̯el/şi dẹ-atúnĉ^{i}...am începú‿prii̯etenii̯a amîndói̯//ş-am‿vorbit cu i̯el/din‿clása ópta/şí‿pînă-m‿prezént//

[Şi cum v-aţi luat ? Te-a cerut, ori te-a luat cu fuga ?]

nū/m-a ĉerú‿dĕ la părínţ^{i}/a venít acásă/i̯o an‿vrú‿să mă ẹa cu núntă//şi n-á avú‿posibilitáte imediát i̯el/c-a mai̯ avút un‿fráte înaínte/s-a căsătorit//şi dacă n-a avú‿posibilitátē...m-a luat^{c} ...cu logóndă...//a veni^{d}‿la noi̯/ā...vorbit cu părinţi/şi noi̯ am plecát^{c} cū...dā [k] din‿cásă/şî părinţi lui̯ a rămás...la

824

mínẹ.../acásă̯//şi͜ dupắ͜ aĉé̯a.../an͜ venít i̯eu̯ cu i̯el/la i̯el acásă̯/ n-am mai̯ rămás...^{acólo}//

sǫáre vasílica
óptîsprezèĉe anⁱ

caloi̯ánu

fàĉén͜ caloi̯ánu[1]...//

[Cum se face caloianul ?]

caloi̯ánu sé͜ fáĉē din pămînt/noi̯ aşá͜ am obiǰnuít͜ ă...//îl͜ ă ...învăluím [k] ī͜ púnem͜ ạ p [k] aşezám cojⁱ dă ᵘóu̯ŏ...îroşíte sau̯...álte culórⁱ/pe i̯el/cá͜ s-apáră frumós/şi flórⁱ͜ ī.../fáĉen͜ coroníţă.../şi̯-ápoi̯ ī͜ ă...i̯eşim pă stradă şí...îl plîn̂ĝem/aşá să spúne//

[Cum îl plîngeţi ?]

"càlōíţă ⁱíţă/
pūi̯ dē còconíţă/
tē căútă mă-tà/
prīn pădúrẹa dẹásă/
cū i̯ínimà fríptă ársă//
càlōi̯éne i̯éne/
i̯ejⁱ͜ din bùrui̯éne/
càlōⁱíţă íţă...//

şi noi̯ atîta-l ^{strigám}//ọ fi͜ fost i̯el mai̯ lung şi...//şi̯-ápoi̯ ī͜ ī avẹám͜ ă...un băi̯át carē...né͜ spunẹá că-i̯ pópā/a͜ únu dáscălu/şi la fíi̯e[ɛ]càre cuólţ/cîn͜ trecám/înĝenuká͜/şi merĝám pă strázⁱ.../bă nẹ-aducá lúmẹa flōri͜ ī.../ba ne dădẹá banⁱ...//

[Şi-i făceaţi şi pomană ?]

dá//

---

[1] Informatoarea cîntă.

[Cum ?]

aducá u^{n}u ĉinĉ^{i} şáse lei̯/cumpărám̄...suc sau̯ siróp‿ā̦.../cìteodátă mai̯ făĉán̦‿şi̯ colivă/cînd‿ī...ne plimbám cu i̯el//bătrîni care mai̯ vor/din‿ī...buníĉi lā...féte/şī...^{cum}pă^{r}ám̄.../ba făĉęám‿ă g^{u}og^{u}óş^{i}.../kégur^{i}‿ī...//

mihálĉa ĉe Lenúţa
doi̯sprezèĉe an^{i}

848. FRĂŢILEŞTI

(com.Săveni, jud.Ialomiţa)

Culegere: 1971;CB,BM,RP,MT ; transcriere: RP

grîu̯u

grîu̯ū acúma eşám/n̦todaúna/la pai̯şpi̯ sectémbri̯ę/făĉám arătúrâ búnâ/aşá/cu plúgu/^{d}pă ĉe fàĉém arătúră búnă̦/îl s^{i}emăná^{m}/şî..ịu̯or úni^{i} dădi̯á cu mîna/şî́ avęá boru̯ánă/trei̯ fọfézę-aşá/şî-i̯ spunęá borg̯ánă//ş-ó [ɛ] borînán̦‿cu cái̯//dacă nu/ĉel mai̯ mult/i̯eu̯ îl punęán̦‿cu mărcătọárę̦a/cū‿mărcătọárę̦a eşá lúcru mai̯ bu̯n//băgá mai̯ într-adîn̦c/^{i}işá aşá cun‿trébui̯/cu mîna-ntr-ū‿lọc i̯şá mai̯ des/într-únu mai̯ supţírę/mă rog am māi̯.../da cu mărcătọárę̦a‿ĕrá ĉel mai̯ bun//

ā́ ! dûpă ĉe-l mărca^{m}/avęám o grápâ dă mărăĉin^{i}/îl grăpám/şî ...ásta erá ş‿cu grî^{u}u̯/pînâ...vinęá tímpu lui̯ dâ să coŝá//cîn̦‿să coĉá/îl tăęám/cu̯ cọásîli/^{u}u̯ni/úni̯ cu seĉerătórîli/îl tăi̯ám/îl făŝá‿znop/îl făşán̦‿c^{î}lăi̯/î^{l}‿lăsám încă doo săptămîn‿trei̯/şî ^{u}o‿l^{u}nă dă zilę lăsán̦‿clăi̯/după ĉe-l făĉán̦‿clăi̯/ápăi̯...îl‿ī cărám acásâ pesti̯-o l^{u}nă‿dă zilę şi-l treęrám//álţî trēerán̦‿cu cá^{i}i/

826

álţi treerán cu maşîna/erá maşîna/erá particulárⁱ/ş-àvęá maşînⁱ/ şî-l treerán cu ma

[Spune-ne pe rînd, amănunţit, cum se treiera cu caii.]

cų cáę/-avęám árię-aiŝa//aşá-i spúnęám ó árię/ũ log bătút aşá/ în conferinţă dâ vō...zéŝe métrî//îngropám ũm par îm mijlocu ăriii/āşą/puniám nişte guázi-acólo nu ş ĉé/nîşte ogríj/şî trei cai sau pátru cai cîţⁱ avęán/ş bătiám lócu/ş să făŝá lócu mărúnt/ būn/ [ɛ] aşá bătătúra búnă//şî p-órmâ/nę suiám pă şîri/ş-aruncám únu znopⁱ/ş-únu-i dăzligã znópu/şî-l făĉám aşá/dâ jur ũmprejúr în ...îi dîz [ɛ] făĉám pă znuopⁱ//dúpă ĉe-ⁱ dîsfăĉám pă znop/băgán trei cai/uómu/pátru/cîţⁱ avęá/aşá/cu o frîngiĕ/lę [k] erá legát-aij di căpăstru şî/învîrtęá împrejúr a [k] să-nvîrtęá-mprejur aşá/pîn să-nfăşurā fúnią//dᵘpă ĉe să-nfăşurá fúnia/suĉám pă pàrtę-ástîlantâ/cálu-ŏlàntų//āşá/şî vinęám...ş-áşa' //vinęá vazíc-aşa'' /p-órmă vęnęá ş-áşa' /ruátâ//

ē ⁱ! cîn dădiám zéĉę fúni acólo/zéĉe ruátę cų cai/să făĉá dâ-ntórs//l întorĉán cu fúrĉîli/ca să...scuátin dâdîsúp p-ăla cu cari n-á...n-ā pătrūs caⁱi cu cᵘopîtîli/şî vinęá páelę-àstęa dădîsúpt care erá treęrát/ş-allánᵈ vînęá dasúpra//aşá câ-i făŝán dę trei uorⁱ/aşá/l-întorŝám dâ trei ᵘorⁱ/àşá/îl scutúʳam bini cu fúrŝil/buabílⁱ cădęá jos/páelę sus//pă úrmą/făŝám páilę-aşá... porcoiuţe-porcoiuţę/ş le făĉá şîrâ//āşą/şî băgám.../dă pátru ŝinĉ ᵘorⁱ bâgám aşą//să făĉá iel can grᵘos aşá/cam dā treizéj dă ĉentimétrî/pátruʲ di ĉentimétʳi/ş p-órmă dᵘpă ĉe dã...tuáti páelę-afáră/-i dădián c-un tîrn//c-um mărăĉinę-adica aşá//ş-an [ɛ] adúnan tuátâ plęáv-àęa//ᵈpă ŝ-adⁱnan toátă pliáva/băgan cai iar/şî iar îⁱ mai dădęám vo doój de ruátę-aşà/frîngi//vinęá/că mai avęá gríuu ţiapă/ş mai avęá cuájă//şi vinęá/ş spunęán câ-l grohoⁱím//ĕ !//ˢ dⁱpă ĉe să grohoęá ęl bíne/-l mai întorĉán c-uo

---

¹Gest circular: în ambele sensuri.

lopát-așá dă jur͜ umprejúr/îl bᵘorfŭi̯ám/ḙar i ma͜ dădi̯á/p-órmă-l fășán͜ grămádâ/șî-l dădḙá͜ la mákinⁱ/erá mákinⁱ atúnᶜ/jî-l͜ dⁱdḙá͜ la mákinâ//șî ⁱișá i̯el͜ î...așá cu̯rád͜ bu̯n//într-o párte cári͜ érá mai̯ sⁱeg͜ mai̯ tăcⁱunᵘós/âșa//erá-ntr-o párti͜ cárî͜ curĝá dâ la mákinâ-i̯ spunḙá gᵘózᵘ//curĝá gᵘozu̯-acóló/ș͜ cu plḙáva//plḙáv-adícă curĝá-ntr-o párte/gᵘózu-ntr-o párte/-ŋ͜ cu̯ádâ//șî grîu̯u bun/curĝá aiĉa la sítă//

așá că ásta ar fi cu grîu̯u̯ cari l-am [!] trei̯rát//

[Dar ai zis și de mașini. Cum se făcea cu mașinile ?]

cù͜ mașⁱna erá parti̯culár//șî să duĉá/ne făŝán͜ ĉátâ/dóozij͜ dă u̯áminⁱ/trei̯zíj͜ dâ u̯ámi/ĉíșpe u̯ámⁱnⁱ͜ ne făĉán͜ ĉátâ/s-aduĉá mas [k] la noi̯ nú ⁱerá mașínâ/erá pâ la sudis¹/sad͜ mai̯͜ î prîcᵘopsít//ș-adîĉáᵐ͜ mașⁱna//avḙá ũ͜ vapᵘór așá-i̯ spunḙá/cári bâgá pae la ⁱel//âșá//pai̯/băgá páe//făcá gru̯áp-așá-m͜ pămîn͜ ș͜ băgá páe la vapór acóˡᵒ/ș-avḙá batu̯ázâ//acóló susˢ͜ pă batu̯ázâ/aruŋcá diŋ͜ că [k] treŝá o cărúță.../o trăĝá-ntr-o párte/ò͜ cărúță o trăĝá-ntr-o pártⁱ/ș-aruŋcá znobⁱ͜ diŋ͜ cărúțà/sau̯ dâ pă șíră/dacă͜ erá șîrⁱ făcúte/ș-aruŋcá acóˡo//ș-acólᵒ͜ tréerá cu batu̯áza/ș͜ cur[ɛ] curĝá acóˡó͜ ˡa niști cúpi grîu̯u/aiŝa...curẑá páili/paelⁱ͜ le făcá tîrîș îŋcᵘóló grămádâ/lé... târá cu doi̯ cai̯/páili...

[Cum se făcea tîrîșul ăsta ?]

ă ! tîrîșu̯-erá cū cuŋ͜ să spúnu/avḙá o [k] așá ũ͜ lăz͜ dâ vo zéĉe métrî-ntr-o parᵗ/ș͜ dâ͜ vo zéĉi métrî-ntr-ᵘo párti//adⁱcă doo lánțurⁱ//d-acólḙă͜ érá nîște râscrúŝ͜ agîșáti/ș-aiĉa...dădḙá ru̯átâ la tîrșu̯-ála/ˡᵃ pu̯orcoi̯u̯ dâ pae/-așá-i̯...//ș͜ pă ᵘúrmâ/ᵈpă ĉe să făcá u̯m͜ porcoi̯ dâ paᵉ-acó/doozeș͜ treìj͜ dâ furŝ/îl trac͜ cu̯ cai dâ la cúru mașîni/îl duĉáᵐ͜ mai̯ dâparti îŋcóló/câ n-ávḙa loᶜ͜ ca sâ cáre páe/șî...îl făcá...porcoi̯áțe marⁱ// "éⁱ ! pîn-aiĉa-i̯" șĉe/ "páeli͜ lu iᵘón kivu/liniⁱ-ásta/pînă.../aiĉa-i̯ a lu cutáre/a lu cu-

---

¹Sudiți, sat apropiat (cca 4 km).

828

ụárẹ"//ᵈpă ĉe să treéră dâ maşínâ/î‿plătịám ómúluị acọló/cî‿să plâtẹá dâ sac/nu maị ţiụ mínti/am̄...mẹ-am ụịtát/şási‿lèị‿ī/ĉíṇj‿lèị să plâtẹá dâ sac/î‿plătẹám ᵘómᵘluị/plicá cᵘ‿maşᶦna şî/făĉá áltâ ĉátă//saụ pútẹá s‿fácâ ĉátâ/tọ́t îṇ‿lọ́cụ-ăla aᵍolẹá/c-avẹá‿lòᶜ//

iụón kívu

şáịzeşinòọ dă anⁱ

vía

ịo cîn‿m-aṇ‿hotârî‿să puị víe/am pus întîị c-uᵑ‿cumnát al mⁱeụ/cu casmáụa//am pus aşá: la un mẹ́tru...şî dòụozéĉ/am pus.... între butúŝ/cũ‿să zíc/şî-ntre rîndur/la um‿mⁱétru şî pàtruzⁱéĉ// ş-am pús-o cu cazmáọa//aşá ca vọ̄ tréị sfértū‿dâ pọgᵘóṇ/făŝáṇ‿grọápă-m‿pămînt/àşá/cam aşá /ş‿p-órmạ bâgám fírụ-ạcólọ/āşạ́/dᵘpă ĉẹ bâgám fírụ-acólọ/îị dâdịám pămîm‿pestẹ ẹa/ᵘō făĉám...ụo călcám bíne dâ ǰúr‿împrejúr/āşạ́/ụo tăẹ́aṇ‿cu fọárfⁱcá/rămᶦnẹá núma ũ‿síṇgur ụók/ᵘo síṇgurâ căpúş-afáră/ạşá/ş‿p-órmạ făĉám ó‿fărîmă dă muşoróị/acólᵒ‿dasúpra...cụárdị/dasúpra fị́ruluị dâ vísă/şti ? ca sᵃ‿nu străbátă sụárlẹ/ş‿să usúĉị//şî stătịá acólọ̄ ş-ó‿lᵘnă di zíli/pînă‿í...îị dădịá luị/mustăţílẹ-acólọ/iⁱ dădẹá luị căpúşa/să ịásâ fⁱérụ-ấla dĕ víẹ-afárâ//āşạ́//

pă ụ́rmâ/m-an‿diĉís sâ maị puịᵘ//văzîn‿pă la săvⁱénⁱ pîntr-áltẹ părţⁱ/câ éstẹ kín prẹa marẹ-aşá cụ̄ cazmáọa/grụápâ-m‿pămînᵗ/am pus cu plúgu//am pregăti‿lócu bínị/ş-am pus...pátru caị/avẹám pátrú‿caị/am pus pátru caị la um‿pluc‿c-ọ brázdâ/ịe plúgú‿ş‿c-o brázᵈᵃ/ş‿cu dóo brázdẹ/ş-am blăgát plùgụ-adîṇc aprọápi dâ ĉíṇjĕj‿dấ‿ĉentimétri//āşạ́//vísa ᵘo avẹám pregătítă/tăẹátă/nu‿ş‿ĉé/şî/mînáṇ‿caịî/şî/nọị după plugᵘ¹//punẹ́aṇ‿can‿dĩ‿ụók aşá//îfiṇĝám ũ‿fịr

---

¹Gest: în diametru de cca 20 cm.

acĭᵉa/ş‿cam plecat aşa/ştiˢ‿? pă brazdâ//âşa//mai merĝan‿ĉi mai merĝam aşa că‿la...patruzieˢ‿ĉinjej‿dâ ĉentimetri‿şaij‿dâ‿ĉin/iar ĩfiĝam ũ‿fir//âşa/ĩfiĝa numa acolo//pă urmâ/ã‿făcut ũ‿rîn‿dâ vie/ ē ! trebe sâ mai aduŝim încă patru brazde//şti ? ca s-aibă...lăţimea/s-aibâ um‿mⁱetru şî treizⁱeˢ‿/sau um‿metru ş‿patruzieŝ//mai adᵘĉam patru br [ɛ] brazdî guali-aşa/dîn‿cap pînâ-n‿cab‿la lᵘoc// p-ormă ear mai punea‿ũ‿rîn‿dă viⁱe...//

după ŝ-an‿complecta‿tᵘod‿locu/âşa/am dihăma‿cai şî/am îndriptat visa tuatâ/câ ia iera puţin‿cam plecatâ//am dreptat-o tᵒată/am bătăturⁱ‿locu dî jur‿împrejur/şî/am‿î tăea‿tᵘot aşa/sâ aibă numa ũ‿singur ᵘog‿dasupra pămîntuli/câ‿dacâ‿ari mai mulţⁱ/spuni cî‿să ridică prea sus/şî nu-i bunâ//ş‿p-ormâ [ɛ] tot‿aşa-i făŝam muşuroeaş//ş-am făcut um‿pogᵘon şî jumătati//dâ vie//care am avut-o pă rod pîn-acᵘma ũ‿ã/v-an‿spus//tricutâ ş‿p-aiş‿pî‿la sfatu popular/pi-unde...//

[După ce-i dădea vinele şi mustăţile , ce-i făceai la vie ?]

âşa/dăpă ĉ-am pus-o s-a pris/vazică e-am făcut trei sapi būne/ş-anu-ăla/al doilea a‿fîcu‿puţină stropeal-aşa/iar i-an‿da‿trei sapi buni/şî al patruˡea‿an a fâcut‿î strugurⁱ//dâ tuatâ puterea strugur būnⁱ/ş-al treiˡea‿an a fâcuᵈ‿da mai puţinⁱ//

ē ! cîn‿mă‿ᵈûĉan‿s-o tai/io mă‿ᵗᵘĉan‿s-o tai/î‿lăsan‿dâpā... dacâ‿este butucu mai tînăr/mai cun‿să spun/mai cru‿nu-i lăsai cuardâ multâ/[1] lăsam patru/trei/ĉinş‿cuarde//ĉinş‿fire-adicâ// cuarde [k] aea-i spunean‿ĉinş‿cuardî/carî făĉa strugur//şî jos î‿mai lăsam încâ doi $\overset{ŝ}{ĉ}$epⁱ/aşa-i spunia/avea numa douo [k] doi mugurⁱ//la ăla-ⁱ spunea $\overset{ŝ}{ĉ}$ep/ŝa că d-acolo sâ formează...butucu/dă la‿aea doi $\overset{ŝ}{ĉ}$ep//âşa//

po‿urmâ-ncuaĉe după $\overset{ŝ}{ĉ}$e‿s-a mai maturî‿via/iar aşa ᵘo tăiam/tot cu fuarfîca/-i fă$\overset{ŝ}{ĉ}$an‿la rădăĉină/-i spunean‿c-o copĉam//nu

---

[1] Gest.

830

tu̯at [ɛ] to̯ată lⁱúme̯a/i̯o ave̯ám‿lócu curát acól‿la de̯al/o coᵖĉám//îi̯ mai̯ câde̯á vine̯-aşá-n‿lâturⁱ/vinișo̯ári/nu‿ş‿ĉé-n‿láturⁱ/ş‿să spᵘne că ái̯a vine̯á dâ hrăni̯ă î vinile̯-ale̯ă butúcu̯/nu [r] nu produĉá... strúgurⁱ bu̯n ⁱ/ş‿trebe̯á s‿fíi̯ númai̯ síngur butúcu//ş-aşá câ dâ jùr‿împréjúr/nú‿maⁱ‿ˢtăte̯ám/tăe̯ám mustăţíle̯-ale̯a/rădăĉínle̯ -àle̯a şⁱ/ásta a fos‿cu viă//

[Dar cînd ţi se usca un butuc, ce făceai ?]

cîn‿mi să u [ɛ] cîn‿mi să uscá um‿butúc şî [k] sau̯ áltu nú‿iera bun aíĉa a [k] ş‿n-áve̯àm butúg‿bun/cîn‿tăi̯ám...prîmăvára/i̯ să brode̯á ᵘo cu̯árdă/mái̯‿dâ‿jòs/şî lúngâ...āşá/şî p-áe̯a n-u̯o tăe̯ám// ᵘo lăsán [ɛ] tu̯átâ [k] ánu̯-ăla//u̯o lăsám o [k] to̯átă tu̯ámna /şî prímâvara cîn‿înĉepe̯ám/ca sā ᵘo tai̯ e̯ar dîn‿nóu̯/àşá/cu̯árd-ăe̯a să fâĉá...ᵈâ trei̯ mⁱétri/ş‿dâ pátru métri/că...crĕşte̯á de̯ lúngâ//āşá //şî mă pune̯án‿d-aíj‿dă la butúc/ĕrá...ĉa mai̯ dâ jo̯s cu̯árdă/şî/ făĉán‿gro̯ápâ/cu cazmáu̯a/aşá dâ vo tréi̯ʲᵉj‿dâ ĉentîmétri/dá‿la butúcu̯-àsta/d-esémplú‿la ásta//ᵃşᵃ//ş-aduĉán‿cu̯árdá‿ᵘo‿băgám îm‿pămíntᵘ/ţîne̯án‿cu mîn-aíş[1]‿ş-o băgám îm‿pămínᵗ/pîn-aⁱíŝa/puni̯ám pămîᵐ‿pă e̯a/-l bătăto̯reáᵐ/aşá/şî[2] /nú‿ero nevᵘóe să fíi̯ kar [k] câ nu mergâ/plúgu mergá pîntre rîndurⁱ/cá‿cum mérĝî‿şⁱ‿pⁱ‿la porú//şî pă ᵘórm-aíŝa/unde̯ credi̯ám‿i̯ò c-a fᵘoz‿butúcu la distànţ-áe̯ă/îl sâltám î‿sūs/şî strúgurⁱ ave̯á cînd îl sâltám î‿sú/îl sâltám î‿sus/drept aşá/-l cîrmeám niţⁱél/şî-l însăltám î‿suᶻ/vîni̯á‿aşá cúlcat/ş‿o-órmâ/-l suĉám‿áşa /câ‿el nú‿să rupe̯ă/i‿mu̯áli//suĉám aşá/şî rîmîne̯á aşá î‿sus/dâ vō zéĉe̯ ĉentîmétri/îⁱ dădi̯ám pâmîn‿dî jùr‿împrejúr o̯ călcám bíne̯/şî-l hărăne̯á butúcu̯-ăsta pă...fír-úla dā [r] dâ víţâ caré-l...îngrupám tot/prîmăvàra‿atúnĉ//şî făĉá şî strúgurⁱ/pe̯ntru câ hᵃrăne̯á butúcu şi fír-u̯ˡa//şî-i̯ spune̯án‿c-ᵘo mărtăĉᵉám//āşá//u̯o mărtăĉám/dâ la butúcu̯-ăsta la ⁱăsta//āşá//

---

[1] Informatorul îşi însoţeşte explicaţiile cu gesturi.

[2] Îşi drege glasul.

d- esemplu ásta‿a fost um‿butúc/ [k] ăsta' a foz...prost//s-a uscát/l-ă‿scós p-ásta' próstu/că‿ʲĉan‿c-a foz‿gamáe/-i spunẹá la un gamáe//ă‿scós/că ‿"ásta fáĉe" jⁱĉe/"strúguri măruns/sâ púnin‿d-ásta/àlĝorẹancă/ĉẹrgancâ"/mă roᵍ/mai múlte soiurⁱ dă visă/aşá cum erá...//şî/ásta//spunẹán‿c-ᵘo mărtăĉám//ş-aşá‿am fⁱcút cu...viá//

[Şi,după ce rodea, spune-ne tot lucrul mai spre toamnă.]

aşa//dâpă ĉe rodẹá/ăşá/dâpă ĉe rodẹá/bíne/că stătẹám dâ ẹa acólo/ᵘo munĉám/nu‿ş‿ĉé/cum‿v-an‿spus/stătẹám/ĉin‿sᵘti di dⁱéca fâĉán‿dâ [r] dâ vin//ăşá//şî şási/da mai sâ mînca‿î/da ĉẹ puniá‿la butoáe/ĉin‿súte di diéca//avẹán‿cádâ/d-ᵘo sútâ dâ diéca/sau dâ uóbzîj‿dâ déca/avẹán‿cád/-o duŝám acóló‿la cîmp/ăşá/via acúma ũ‿án‿ă‿spús/am şî duoi zárzârⁱ agᵘóˡo//duŝán‿cáda acólo/ᵒ punẹám pâ dóo lⁱémnⁱ/şî‿culẹĝá/ş‿púnẹam în‿cad-acóˡᵒ//lúmẹa culeĝá/mai punẹám uamínⁱ aşá şti ? dîm.../lẹ plătẹĝá‿la únⁱ/la unⁱ‿lẹ dâdẹán‿cîtẹ-o căldárẹ dă strugúrⁱ pẹntru ᶜ‿culẹĝá/mẹrĝá copii d-âştia/lúmi/ca sâ culẹágâ că...mînca strúgur/ˡᵉ ᵈâdẹá‿ş‿cît-o căldarâ dâ strúgur/ş-io avẹám un ĉur//un ĉⁱur can‿cît íntră burⁱcu déşᵗlui/aşá un‿ĉⁱur/...lung aşá/şî la [k] şâ-l punẹám pâ cádâ//ş-iẹi cărá/ş-io núma broboṇŏrẹam//cî‿făŝán‿cu [ɛ] mîinilẹ-aşá' /cădẹá tot în‿cádâ/aşa//şî ĉorkin-ạẹa/aẹa o zvîrlẹám afară/c-áẹa nu‿era bună /áẹa‿amărẹşti/şî vinu/şî nu-i búnă la nimic áẹa//ş-áẹa ᵘo dădián‿jos//şî luan‿cád-àẹa acólo/nu culeĝá liumẹa toátă ziua//puniám acoᵒ/dîn‿cad-aẹa pᵘtẹá sâ ẹásâ şî dóo‿sᵘte dⁱ‿déca dă vin/k-erá numai brobuana//ş‿p-órmă éⁱ‿sâ lăsá‿jos/să mustẹa/avẹám uo sit-acol‿la prẹdúfu căzi/şî/a dóa‿zi/băgán‿canẹáẹa/şî trăĝám//ĉinzij‿di dⁱéca/şaizîj‿di dⁱéca/trăẑán‿d-acó‿dîn‿cádâ//sâ lăsá‿jos strúguri/iár culⁱẑám/punẹán‿tuót acólo/ăşa/ş‿sâ‿lâsá ş‿punẹám îm‿butuáⁱẹ//dacâ punẹám îm‿butuaẹ/butuáilⁱ‿tot acóˡó‿la cîmp//punẹám îm‿butuaie/-l lăsá‿s‿să mai lim [ɛ] lîmpeziá nîţⁱel/şti ? ca

---

' **Informatorul îşi însoţeşte explicaţiile cu gesturi.**

832

sắ͜ nū...íntrâ tu̯átâ...drójde̜-àe̜a͜ acó^{lo}/puneám î^{m}͜ butu̯áe̜/te ^{me}nán͜ to̜átă vía dâ cúlés/ [ɛ] dâ cul^{i}és/imede̜át...puneám dóu̯o̜ li̯émni jo̜z͜ lā...cărúsâ/cắ͜ erá căruța jo̜s/núma cu du̯lápi̯/dóo lémni/și̇ i̯e̜rá^{m}͜ mai̯ mulz^{i}͜ viér^{i} acó^{lo}//și̇^{î}͜ le̜ dâde̜án͜ d-a rosto̜gólu̯-ắșa/ș͜ le̜ puni̯ám în͜ cărúțâ//le̜-adúĉam acásă/ș-acásă/...băgán͜ trèi̯͜ patru-m͜ pím^{ni}țâ/ r^{i}éstu în ^{u}o̜bór a^{i}íš//le rîstúrnám...căruța cu i̯éi̯ [k] i̯éli pâ... pâ ĉocán^{i}//ș-așá câ...așá ắm͜ f^{î}cút/cu vía//nu mai̯ dâdi̯ám lā présâ/nu mai̯ dâde̜ắ͜ la n^{î}mica/ră [k] bro̜bu̯ána ĉĕ rămíne̜á acó^{lo} víne̜á dâ sắ dospe̜á͜ e̜á/să nu͜ ș͜ ŝé/férbe̜á vínu-ŋ͜ cádâ/și̇ vínu cîŋ͜ férbe̜-ŋ͜ cádâ/-i̯ ĉél mai̯ tári vin/cînd férbe̜-ŋ͜ cádâ//și̇/áe̜a ĉĕ mai̯ răm^{î}ne̜á acó͜ n-o storĉán͜ to̜átă/pént^{ru}͜ c^{î}͜ fắŝám țu^{i}câ//ca sâ-m͜ e̜ắsâ ș-o țui̯câ búnă/trebe̜á s-ái̯bă puțín vin ĩ͜ i̯ä//dacâ n-áve̜a vin/nu erá ...țui̯ca bu̯nă//așá că ásta am͜ fắcu͜ dom͜ pro̜fésor/cu vía//púsâ dâ míne̜/lucrátă dâ míni//ĉ-am...petrecút i̯éu̯/ĉ-am͜ fâcút eu̯/álĉinevā ... [!]//

[Dar în cadă ce rămînea ?]

rămîni̯á bu̯ásca așá-i̯ spuneä/áe̜a/bro̜bu̯án-ae̜a/cu̯áj-ae̜a/nu͜ ș͜ ĉí/ rămîni̯ă-ŋ͜ cádâ//ế ! áe̜a ^{u}o pune̜äi̯/tot așa la...pútin^{i}͜ ắșa dâ dóój͜ trèi̯zíj͜ di d^{i}éca/ș͜ pli̯ecắ͜ la cazắ͜ la...săvén^{i}/ș͜ fắŝán͜ túi̯câ dîn e̜a//lā u̯o lúnâ/cîn^{d}͜ vrei̯ sâ faŝ//

[Acuma să ne spui cum se făcea țuica și cum era cazanul.]

càzánu/i̯éste̜-așá/...^{c}um să spun/uŋ͜ cazán máre̜-așắ/î...cam dâ.. ...șási di̯ca/șápti di̯ca/ad^{i}că șaptij͜ di kiló̜gramę/șapti d^{i}éca/ așa͜ érá cazánu//ave̜á ^{u}o pútin-ai̯íŝa/cu ápâ réŝi/și̇ d-acólo̜-ave̜á ^{u}o ți̯ávă//și̇ dîn ți̯a [ɛ] dîntr-um͜ p^{i}eréti/j͜ dîn͜ î peréti̯l-àla tregâ ți̯ava pîŋ͜ cádâ//ști ? ca s͜ fíi̯ réŝi//ắ^{sa}//și̇ pă ^{u}o̜rmâ/po̜rne̜á͜ aíŝa la cazán//aíj͜ la cazán íi̯ pune̜ái̯ l^{i}émni/-i̯ pune̜äi̯ ș͜ fắĉai̯ fo̜cu/și̇/pe̜ntru͜ um͜ mom^{i}en^{t}.../sâ zic [ɛ] dácâ tríĉá u̯o juma dâ u̯orâ/^{i}íșa níști ábur^{i}//àșa//ș͜ cîn^{d} îșá áburi̯/ápíi̯ curĝá țui̯ca͜ acolo-ŋ‿cazán//si̯áma aşá bíne nú‿i̯-ã‿lo̯àt-o/câ n-ám‿avùt pentru‿ĉé/dā...é̃ !/şî curĝá ţúi̯câ d-acólo̦//şī...făĉá/pí‿pìc‿píc/p-órmâ/înĉîpe̯ā́/dácâ i̯erá fócu mai̯‿ī...i̯útè̦/nú‿era bun/câ...sile̯á pre̯a táre̦//dā fócu̯-aşá do̦mól//şî ţîrî̂i̯á d-ac^{u}ólo̯-áşā́.../cũ‿să spun ? pînă vede̯ám noi̯ câ...d-esémplū́‿

"mă ! cít a dat aíĉ ?"//

"ẽ^{i}/a dad‿dó^{u}o védre̦/a da^{d}‿dóo şî jumătáti̯"/...gustán‿dĩ‿e̯a/ "s-a cam tăe̯át"/e̯a sâ tái̯e̦/dácâ...ves^{i}‿că nú‿mai̯‿i̯ésti ácrâ/sau̯‿u i̯e̦ cam apu̯ásâ/sâ taé‿adícă nú‿ma‿èste̦/ŝ-a foz‿bun/putére̯a ţúi̯ĉi/a tricút//şī...ĉe a rîmás acólo̦/a rîmás‿ī áp-àe̯a/a rîmás c^{u}odle̯ál-ae̯a cum să zíĉe̯-acó^{lo}-şa̯/

[Cum se zice ?]

cu̯o̦dli̯álâ/şĉe̯-a rîmă [k] ā̀şa̯/şî nú ma‿i̯e̦ búnâ/ş-áe̯a nú‿ma‿e̯rá búnâ/şî u̯o tăe̯ä́i̯/ş-áe̯a...^{u}ō zvîrle̯ái̯/sco̦te̯ä́i̯ dîŋ‿cazán bu̯ásca d-acólo̦‿tòt/^{u}o sco [ɛ] o scote̯ä́i̯ tu̯átă/o zvîrli̯á-ntr-o gru̯áp-acólo̦/ş‿puni̯ä́i̯ ál‿cazàn/şî i̯ár făĉái̯ aşá me̦réu̯ cu cazánu̯-ằla/u̯o zi/şi̯-o nu̯ápte̦/^{dî}pă cum...ave̯ái̯ ţúi̯câ dă múltâ//^{u}úni făĉá núma uŋ‿cazá^{n}/únî făĉá dó^{u}o/cá‿o̦‿făĉà dă prúne̦/c-^{o}‿făĉá dĩ‿strúgur^{i}...//

[Acelaşi]

ástea am făcút i̯o

[Să-mi spui care era lucrul la cînepă, de cînd pregăteai locul...]

îl s^{i}emăná/bíne/^{u}o lăsá sâ să cu̯ácâ/dîpă ĉe să coĉá ^{u}o zmulĝ^{i}ám/^{u}o lăsán‿s‿să pă̦le̯ásca/[illegible] d[illegible]ŋ‿ş-o băte̯ám/dâ frũzâ j‿dâ... tot foi̯áşu̯-ăla caré̦‿erá pă e̯a/^{u}o aduĉám acásâ/mai̯ ó̦‿lăsám‿vo săptămînă/că n-áve̯an‿timb‿dâ i̯ä/^{u}o băgá̦‿la ápă/la i̯álomiţă/ş‿sădé̯a acólo̦ tréi̯‿pàtru zile dî́pă‿cum ^{i}erá căldúrâ//ş-ò‿săptămînâ/ş‿

834

să făĉá e̯a/n^{i}e ducắ‿ș-ō...n̥ĉe̥rcám/dácạ s-a tọpít/să curá dû pă b^{î}ắț//dáca nu/^{u}ọ mai̯ lâsám//

și d-acóle̯ă u̯o sc^{u}ote̯ám ^{u}o spălám bine-bine̥/ș-o adúĉám acásḁ̆//o făĉám...clăișu̯áre̥-așá/să ^{u}uscá/dâpă ĉe să uscá/^{u}o bătịá^{m}//c^{u}‿top^{u}óru//cū‿topóru ^{u}o băte̯á/...c^{u}‿ĉíne̥ ple̯ácă lā ĉocán^{i} ? nu ștī^{i} ? //șî d-ac^{u}ólge̯a ^{u}o dam pîm‿mélițâ/i̯ẹ́‿^{u}ọ̄...ŭ‿lẹmn așá care-^{l} pui̯ ai̯iĉa șî dai̯ cu mîna ș‿cū...o melițám/^{u}o trăĝám bine/d-acólga‿ō trăĝā‿la...daráċ^{i}/dâ la daráġ‿ma‿erá șî p^{i}ẹ́rii̯/dóo perí^{i} așá să făĉá cu dinẓ^{i}‿dâ fer/șî ^{u}o făĉán‿cáiri̯//ș‿să făĉá dî‿i̯a mai̯ múlte̥ calitắẓ^{i}/nu núma ^{u}o calitáte/fui̯óru erá fui̯ór/să torĉá dâ pîză/supțír^{i}e̥/î cîlț-èe̯ā‿a doụa mînă să făĉá mai̯ bun^{i}/să făĉá pẹntru pat^{u}/î‿áe̯a mai̯ răi să făĉá dâ prẹșur^{i}/c-așá e̥rá atúnĉâ/nu mai̯...erá covu̯áre̥-acúmā/ácuma sînte̥m sus^{u}//șî lúcrur^{i} d-áste̯a domn^{î}-ṣọa^{ră}/áste̯a am făcút i̯o dîn‿cînipâ//

[Se punea și bumbac înainte ?]

àm‿apucá‿șî‿bumbàc/s-a pus^{î}/șî‿bumbà^{c}//

[Cum era munca la bumbac ?]

cúm‿să‿fiĕ ?//îl‿punịám/îl‿sâpám/ș‿dupâ ĉẹ-l sâpán‿ș‿făĉá gogọșîc-ài̯a acólọ/cînd începe̯á să i̯asâ dî...giu̯ácа lui̯/nẹ dúĉan‿șî-l culeĝám//da nú‿pă‿tọ̀t !/așá núma‿carẹ‿irá...dâ ișá dî...^{d}î‿flu̯áre̥//dîn‿căc^{i}ula‿ae̯-a lui̯//táj‿dîn‿gúrạ²//dîn‿căc^{i}ula ái̯a a lui̯//șî a dóa zi a tréa zi i̯ár nẹ ducám/i̯ár i̯ișá áltu/ș‿t^{u}ot așá făĉám mẹréu̯/pînă cîn^{d}...^{i}ișá tọt//ș^{i}‿cari mai̯ rămînịā gọgóșile̥-a-le̯a dâ nū să mai̯ cọĉá ^{i}élẹ/căde̯á brúma **pel[k]ste** élẹ șî **lẹ**...stricá/le̥-adúnám//gog^{u}óș^{i}le̥-ale̯a așá/ș‿lẹ bâgám întrẹ sóbâ/și i̯eli̯-ŋfl^{u}ore̯á șî...le̥-adunám//

îl‿î...trăg^{i}am/îl scărmănám/sc^{u}ote̯ám tọată sîmbura dî‿^{i}el/é^{n}! las‿câ sâ‿făcúsi̯ mașîn^{i} acúma/nu mai̯ î^{l} zgîndărịán‿cu mîịn^{li}//fă-

---

¹Se adresează unei fetiţe care asistă la înregistrare.

²Se adresează unei femei din cameră.

cúsę maşîn^{i}/scotę́an̯‿cu maşína/îl ducấ‿la maşînâ şî-l trăg^{i}ám/ş‿ d-acólęä tọrĉám//torĉán‿dâ ĉe vręäm//am apucá‿dĩ‿i̯el//şî lúcrur^{i} d-ástęa//ĉé sâ-z‿mai̯ spui̯^{u} ?//

[Ştii ce să-mi spui ? Ai crescut gîndaci d-ăia de mătase ?]

àn̯‿crẹscút//ē ! sígur//[ɛ]ĉẹ n-an̯‿crescút/

[Cum erau ăia ? Că erau migăloşi.]

ĉẹ́ n-an̯‿crescút eu̯ ?//è^{h}é !//cúm‿erà ?//fu̯árte mi/ş‿fu̯árte migăloş^{i}/i̯a [k] lu̯an‿dâ la primăríẹ/cîn‿i̯-aducấ sămînţâ/âi̯ ţinęám pâ ^{u}ō...hîrtíe frumọásă curátă/ [ɛ][1] i̯ei̯ dácā la trẹi̯ zílẹ trebŭęá sâ-i̯ priminím/i̯a stai̯ lócu^{lu}‿ş‿nu te mai̯ plimbá acî́a//u̯ór‿i̯èş^{i} !//taj‿dîn̯‿gụ́râ ![2]//şî...î̯i̯ priminiám dîn trei̯ în‿trei̯‿ĩ‿zílẹ/p-órmă dacâ să mărę́á‿i...primînęã‿şî dĩ...pátru/şî dîn̯‿săptămînã‿săptămínă/ş‿tot aşá i̯ę̄i̯ creştęá mer^{i}éu̯ mer^{i}éu̯ merę́u̯/pînă să făĉá atít[3]//ş^{i}‿pă órmă/le dan̯‿frúnzâ şi mîn̯cá...în̯contínu//câ la u̯rcárẹ trébi sâ lẹ dai̯ frũzâ//

şî-ncepęá sâ să úrĉẹ/lẹ punęám...pl^{u}óp/le punęám...kír/le punęám mătură/ş‿să urcá//sà‿^{u}urcá p-acólọ/şî/dĩ‿zi ĩ‿zi i̯ẹi̯‿înĉepęá s‿să ^{u}úrĉẹ/ş‿să rârę́á...mása dâ gîndáĉ//ş‿să făĉá gọgój^{i}/lẹ lăsám ^{u}o săptămînă gogóş^{i}li tu̯átẹ acólo undẹ să făĉá/ş‿la săptămínă li̯-adunám//lẹ ducấ‿la stat//cárẹ...avęá nevói̯ẹ/lẹ ţînęá pentru éli̯/da i̯o n-ám‿avút/o sin̯gụ́ră fátă...//i̯o n-ám‿av^{ut}//şî lúcrur^{i} d-ástęa s-a făcú‿ş^{i}‿^{g}ú‿gîndáĉi//

[N-ai tras ?]

an‿trás//n-an‿tras cu̯ mína/i̯o an‿tras cu̯ rọ́ata//da//m-an‿dus/ la ^{u}o femíi̯e la...săv^{i}én^{i} aíĉa/ţînẹ dâ comúna nọ́astâ/dâ sátu nóstru/ş-avęá rọátâ/şâ an‿trás-o la rọátâ//^{u}umblá cu...pi̯iĉóru/şî...

---

[1] Loveşte microfonul.

[2] Se adresează aceleiaşi femei, care deranjează înregistrarea.

[3] Gest: cît degetul.

836

di̯apânắ fíru̯//

ánica popîrlán

șápteșĉînĉ [de ani]

d-ástẹa am̦ făcú j dîm porcᵘ

[Să-mi spui ce făceai din porc, de cînd îl înjunghia omul.]

îl îjun̦gá/îl spălám̦ bíne o̯amⁱni̯ care îl s [k] i̯l tăi̯á/îl dăs-făĉá/îl punẹá la saramúrâ/șĕdẹá trei̯ zílẹ și pátru¹... și pọátẹ ș-o săptămî́nă/și̯ d-acolẹä.../scotẹam cárnẹa ș-o prăjã ș-o punẹã la damiĝénⁱ/ca să am tọátâ vára/slănínili̯ lⁱe topẹám/puni̯ám untúra dopártẹ șî...jumărî́lẹ i̯ar/cárnẹa dọpártẹ/u̯asilẹ lⁱe mî́n̦cám/mài̯ u̯oprẹã șî dîm péĉi...șî...mî́n̦cám/șî...mai̯ dâpártẹ...tọátă vára mî́n̦cán̦ cárnẹ dâ porcᵘ//cu jumârⁱ/cū cárni/cū...zlănínă/șún̦ca șún̦că/mîn̦cá băéți/...șî/lúcrurⁱ d-ástẹa//

[Și ce mai făceai la Crăciun ? Cu mațele, cu toate astea ?]

póftẹm ? éⁱ ! um[ɛ]u̯úmpli̯ám/spălám mațílẹ/trandafíri lẹ râdẹán/ca să fíe supțírⁱ sâ te prevésⁱ pî̃ i̯élẹ...făĉán̦ cîrnáțⁱ/alilántẹ lẹ spălã șî pă ᵘo pártẹ șî pă àlta șî̂...să făĉá álbẹ cu sárẹ/cú ...ĉe avẹám acólo șâ lⁱẹ ᵘumplẹám/cu cárne tocátâ/cu pipⁱérⁱ/cū ...foi̯ dâ dáfin pă...în̦ vas p-acólo cînd ⁱerá/àrdei̯ care vrẹa sâ mănî́nĉe pisám ẹar așá [ɛ] pîn̦ rîjnițâ și̯-l...ᵘumplẹám/și mî́n̦cám gi̯lbáș/mî́n̦cán trandafíri/dopártẹ/gîlbașî dopártẹ//trandafíri-i̯ u̯umplẹám/îi̯ puni̯á sî̂ să zvíntẹ șî̂.../ẹ́ga ⁱeráu̯ cárne stricátă/că cîn vinẹá la ᵘo bețíe [!]/dacă avẹáⁱ ú [!] dacă avẹái̯ ᵘo jumătá dâ porcᵘ [!]//noi̯ dâ fapt am̦ foz ni̯ámurⁱ múlte/și lúcrurⁱ d-ástẹa am̦ făcú j dîm porcᵘ//

[Și, în afară de gîlbași și de trandafiri, ce mai făceai ?]

é ! bínẹ/făĉã sarmáli/făĉám perișọárẹ/făĉám peftéli/făĉám̦

---

¹Tușește.

mîŋcárẹ/şî mîŋcám/várzâ/

[Tobă făceai ?]

fằĉám/şî tóbâ/şî́

[Cum se făcea toba ?]

cúm sắ‿făĉá ?//tăi̯ám u̯urẹ́kíle/tăi̯ắ‿slắn̰ínâ/tăe̯ắ‿rînígiⁱ/tăe̯ắ ...ficátu/cárnẹ/le ferbe̯ám bíne/ĩ‿vas/şⁱ‿pă‿úrmâ lẹ pune̯ám îŋ‿ kíşc-àe̯a acólọ/c-aşắ vorbe̯ám noi̯ pă ţărânⁱ^éştẹ/şî ᵘ^o cosi̯ám/ş-o pune̯ắ‿la foc ş-o fi̯erbe̯äm//da//ş‿dúpă ĉe să ferbe̯ắ...cî̂‿cárne̯a dĕjắ ᵘ^o pune̯ắ‿siŋgură să să fe̯árbă/ferbe̯ắ‿şî...acọpẹritu̯-ăla şî/ îl pune̯ắ‿la te̯asc//şăde̯à‿acólọ tréi̯‿pàtru zíli/ᵘ^ọ săptămînă/pînă cîn‿ne vîne̯á sâ‿mîŋcăn‿tᵘ^óbâ [!]//ş-ásta făĉám//

[Şi ăla mai mic ?]

[!] ắla/gîlbáş-òla ?[!]//ế ! ş-ăla tọt‿aşà i̯é [k] să făĉă//

[În ce-l făceai ?]

ĩ‿vās !/în ĉẹ‿éra să-l fac ?//ĩ‿vásẹ/le ferbe̯ám/

[Nu; în ce le umpleai ?]

ave̯áŋ‿cîrnăţár/şî̂‿nọi̯/ave̯ắ‿şi nọi̯ cạ tọ́tă...romînu/şî-l u̯umple̯äm//tót‿aşà-l ᵘ^umple̯aŋ‿cu cári/cū.../cîn‿l-umple̯àm/cîn‿nu-l‿ umple̯äm//câ‿erá dâstúlâ cárnẹ//şî ásta-i̯ mámạ//

[Şi cu grăsimea aia de pe maţe ce făceai ?]

săpún//

[Cum se făcea săpunul ?]

adunáŋ‿grăsíme̯a/ş-áe̯a dă pă máţẹ/ş‿cu ĉẹ mai̯ rămîne̯á p-acólọ pîŋ‿vási cînd...să [k] socote̯ám noi̯ câ i̯e dâstúl/ᵘ^o adunắ‿ş-o pune̯ắ‿la topit/şî̂‿luắ‿sódă şî/ᵘ^o pune̯án‿deréc‿la cazán/ş‿făĉắ‿săpún//

[Cum ?]

cụm ?//puni̯ám aşá/i̯o aşá aṃ‿făcutᵘ//nú‿ştiu̯ ă [k] lùmẹ-ai̯lántâ/ ĉé‿fel făĉi̯//pune̯án‿trei̯ kilográmẹ dă ápâ/doŏ kílẹ dâ sódâ/şî réstu pune̯ắ‿jumărⁱ//dacă‿ĕrá jumărⁱ ĉîş [k] pátru kilográmi dâ...

838

şî jumâtáti dâ jumárⁱ la uŋ kulográn dâ sódâ//dacă éra untúră límpedẹ/tréi̯ kilográmẹ//sau̯ dóo şî jumătáte dᵘpă cum erá grăsímẹ// şî-l ferbẹám acólo uo uóră dóo şîⁱ/făcám săpún//punẹám pelín/ˢ să fácă frumós/puni̯ám...i̯işmă/puni̯ám...mai̯ múlte bălări d-ástẹa care m [k] cálomfir/î̃ i̯el să mirọásă frumós/...ş-àşá...să făcá dî... jumărⁱ//

[Dar înainte, cînd nu era sodă, nu se mai făcea şi altfel ?]

n-ám apúcat/i̯o n-ám făcút//i̯o cu sód-am făcút//nu//făcá la múntẹ muntencẹlẹ cū leşîẹ/-am au̯zí /da n-am făᶜᵘᵗ// [cu] sódâ/i̯eu̯//cîm m-am măritát/ş cî [k] la máma cît an trăi̯i̯/tọt cu sọdâ//

[Şi, cînd scoteai săpunul din cazan, ce rămînea la fund ?]

nîştẹ vrejⁱ/nîştē ápâ/tulburárẹa dîn cárne/dîn tuátĕ mizéri̯-ăla râmîneá la fund//ş-ạẹa ᵘo zvîrlẹám încólọ//

[Nu era bună de nimic ?]

nú erà búnă//dâ nevóⁱe/şâ dâ sărăcíe/múltă lúmẹ spălá cu i̯ą//

[Aceeaşi]

bun luᵘat a fost

ẹo am avú ĉinj băⁱés/ş-uŋ cumnát a făcú pátru/şî nu ẹ-a trăi̯i̯ nic únu//a murit//şî/s-a lⁱegá dâ mini sâ-i̯ dau̯ uŋ copíl//

"mâ ! nú-z dau̯ !//câ ĉẹ am ? pátru băéţⁱ/ş-o fátą"//

"nú ţ-i̯au̯ fáta//da dă-ŋ şî miẹ um băẹát"//

"nú-z dau̯//nú-z dau̯ câ nu poĉᵘ//ûⁱti i̯a dâ la âştîlánţi̯/dî la ni̯ámurlẹ-astelántẹ/câ sîm mai̯ scăpătáţⁱ/...ári mai̯ múlţⁱ/ca mínẹ"/

"nú i̯àu̯//nu i̯au̯/şî nu i̯au̯"//

şî-ntr-o búnă zi dă la [k] sfîntu gᵘórgẹ/nẹ-am aduná câ noi̯ am fos fráţⁱ/şî cumnáţi̯ mulţⁱ//ni̯-am adunát/a vîni tᵘos la mini̯/

în‿zi̯ua dî̂‿sfîntu‿górgi/^{c}‿pă bărbátă-mi̯u-l kemă...górge//ă‿sta‿la másă/am bă^{u}út/am mîŋcát/hái̯dâ să pl^{i}éĉe fiĕcáre la cásîle lor//

"ai̯ fă cumnátă"/câ tamán așá șădẹ́a//i̯el acólo/ș-i̯ō [ɛ] tot într-o ùș-așá șădẹ́a//"ai̯ fă cūmnátă ŝé‿faș/nu-m dai̯ fă ! pă nicūșór ?//sau̯ pă mar^{ĩ}nică"//

"nū-z‿dau̯ mă//nú-z‿dau̯"//

"ai̯ mă cūmnáte/ĉé‿faĉ ?"//í‿n^{i}evásta lui̯/și cū bărbátu meu̯ erá fraț^{i}//

"nú-z‿dau̯"//

"ái̯‿mà cūmnáte/dă-n‿șî nié‿um‿băe̯át"//

"de ! mă cumnáte/daca i̯a nu vrẹa/ĉé‿să fac ^{i}o ? ĉe [ɛ] i̯-aŋ‿crescút i̯o ?" șĉẹ//"i̯a ș-a mîŋcát amáru cu ei̯"//

"i̯a sâ kẹmắm băe̯átu"//băe̯átu‿ĕrá dă ĉinĉ an^{i}//

l-aŋ‿kẹmát/ĕrá la li̯ágân//i̯ni băe̯átu...cólo pă prac‿șî...șádẹ-așá//i̯ō răspūz/

"nicușór/vrei̯ s‿tẹ duj‿la úŋku lā lázăr[1] ?"//

șĉẹ "mă dug‿dacă mă laș"//

"pi‿cúm‿mă‿mămică s‿te duĉ ?"//

"mà‿du^{g}‿bre//dā sâ-n‿dai̯ șī tu̯átẹ-mbrâcămintilẹ" ^{z}îĉe//"sâ-n‿dai̯ săndăluț^{î}lé/sâ-n‿dai̯ pantaloni̯-ăi̯lán^{ț}‿sâ-n‿dai̯..."//

"îz‿dă‿màma mamâ//îz‿dau̯"//

șî l-a luu̯át/șî bun lu^{u}át a fost//câ c^{u}opílu-ndârắ‿nú s-a mai̯ întórs^{u}//

"mă^{i} !/^{u}o plîŋĝe băe̯átu pîŋ‿la p^{u}od/^{u}o plîŋĝe-acásă/a dòu̯a‿zi/a trẹ́a‿zi/sâ n-aduĉez‿bâi̯átu-ŋcu̯áĉe/să nu cūvá s‿să bolnăvẹ́ască băe̯átu !"//

nu s-a bōlăvít/șî...dâ i̯el a-ŋgrijít/șî nú l-am mai̯ lu̯át//

[Aceeași]

---

[1] Gheorghe Lazăr , numele unui sat apropiat.

840

pî́i̯ni fáĉim ș-acúma

[Cînd erai mai mică, din mălai și din făină se făcea ceva ?]

ñ-am‿ĩ făcúd/da am au̯uzí‿cấ‿să făĉá turtu̯ói̯//

[N-ai mîncat ?]

dā/párcą cînd erám mícă/mę-adúc amínti c-a făcút u̯o̩ dátā... mămíca/dá nu/kár așá sâ țiu̯ mínti kár bíni̯/da

[Nu știi cum se făcea.]

nú‿ști̯u kár preĉís sâ vă spun kár/da așá mai̯ pîn [ɛ] cî́tę-am înțelę́z‿dâ la i̯a/...ẹ [ɛ] spuni̯á că-l púnę.../fa̲ĉá ᵘ̑o mâmăligúțâ/ și úna...așá/ș [k] prikítă cum să fáĉē/șī ᵘ̑ó‿pū́nęá lā...copáę/șî zolęá așá cu ápâ ferbíntę/șî mălái̯u/șî mắmăligúț-ag̑ą́/ș‿dup-aĉéa punęá șī...ca vro...ᵃprocsimatív ᵘ̑o strakínạ dā făi̯ínă//ș-amestícá cu tᵘ̑ótu//ș-ò‿lăsá acólọ/cam cît timp...nú‿mai̯...țin míntę cum spúnę/ș‿dup-aĉéä-l punęä́n‿cū...în‿ĩ távâ/și-l băgá la cupti̯ọ́r/îl unĝá pă dasúpra/-i̯ făĉā́ áltâ făi̯ínă/într-o strakínâ/mai̯ grosúț-așá bîătútâ/șî-l unĝá pă dasúprᵉ̑a//și-l băgá la cuptór/ș‿să coĉá/ dup-aĉéa-l scotęá șⁱ/...putęái̯ mîn̨cá dîn ⁱ̑el [!]//

[Și era dulce, nu ?]

i̯èrá dulĉí//

[Dar pîine făceați înainte ?]

da//făĉám//făĉám/da//

pî́i̯ni fáĉim ș-acúma/șî atúnĉ//

[Cum ?]

[ɛ] í‿mai̯ múltę obiĉéẹ/i̯o ᵘ̑o fac în fel -ûsta/i̯ō...u̯opărę́z‿ jumătátẹ...făi̯ína/dîñ...cîtă cantitátę fac pî́i̯ni/ᵘ̑o las s‿să‿răĉáscă um‿pic/plămădi̯sc...am‿făcútę niștē...alu̯ătⁱéli̯/zis/túrtę din.../tód‿din coc-ág̑ą ᵘ̑oprésc ᵘ̑ō ...ca un alu̯át/ș-o pun în ápă șⁱ‿să...fáĉi i̯a/dospéștę-acólọ/șî p-órm-ᵘ̑o...pregătⁱés‿cú‿mălái̯// ș‿să fáĉę niștę turtélẹ//care nói̯/cu álęa/putⁱém fáĉi pî́i̯ni̯//

841

şi lⁱệ púnim în...în jumătá [k] îŋ‿coc-áęa carẹ-am...u̯opărít-o pẹntru pî́i̯ni̯/ş-ọ lâsắm sâ crẹáscâ̦//pînắ...o plămădés‿sẹára/ʲ‿dimini̯áţa...ọ frămî́nt//dup-acếᵉa ᵘô pun în...la copáe/o las să... creáscă/după áęa o pun în távẹ‿ęárăş/u̯ó...las sâ creáscă/ş-o bag la cuptór//şi fac...pî́i̯nẹą//

mînẹ́r zíŋca
treízẹşişàpti̦ [de ani]

cínipa

[Cum era lucrul la cînepă ?]

păi̯ pă timp atúnĉa să făĉá şî cămắjⁱ‿din el//

[Îmi spui, de cînd pregătea ogorul pînă făcea cămaşa, care era lucrul la cînepă.]

la ᵘôgór/cum să spun ? îl simâná/ca pâ u̯órĉẹ plántâ/ᵘô simâná/şi cînd să făĉá máre dâ-ŋflorẹá ęa/dúpă ĉe să făĉá mári̯/ca u̯ómu/mai̯...náltă/depíndẹ cum erá şî lócu//dacᵃ‿érá lócu mai̯ proz/ rămînẹá mai̯ mícă/dacᵃ‿erá mai̯‿ī bun ră [k] creştᵉá mai̯ mári̯/şi/ cînd erá...i̯a...dátâ-ŋ‿cᵘopt/ọ zmulĝắm//ᵘô zmulĝá/ᵘố‿făĉáᵐ‿mînúkurⁱ/ᵘố‿aduĉá ọ bâtẹá dâ sămî́nţâ/c-avẹá sămî́nţâ/ş-o duĉá la...báltâ sau̯ i̯alómiţa/noi̯ dâ fap‿la i̯alomiţa/câ dac-am fost aprúapẹ dâ i̯ä/î u̯o făĉám...o topíl-aşá mári//ᵘô bâgám acólọ//sâ bătẹá pátru partⁱ/ĉinĉ/sau̯ şápti̦/cîţⁱ‿erá dâ lúŋgă cî́nipa/ş‿să punẹá tẹáŋc/úna pestẹ áltą//tu̯átâ̦//ş‿dup-acêá/dasúpra-i̯ punẹám pămî́nt//sâpá pămî́n‿dâ pă mal/şî punẹá nisip ĉivá dasúpra/ca s-o ţiẹ-afundátâ//ş-o lăsá ĉírca...ĉiŋ‿şásẹ zile/şápti/dᵘpâ cum...sâ topẹä ęa//dâ vini̯á dâ să-mui̯ą//

şi‿pă órmo‿ᵘô scotẹám d-acólo/o spălá/binẹ̀/ᵘô lăsá s‿să usúĉi/dup-aĉia-l‿î punẹá sâ...ᵘô bătẹá//cū nişte mái̯i̯ cari să fărí-

842

mi//şī u̯o dâdḙám...erá méliţâ/cum să ziĉá/méliţâ [!]//a^{g}ū́ma nu mai̯ éstẹ méliţâ ca sấ.../nic̑ fétī́li méli nú‿mai̯‿ştìe dâ i̯élẹ//şī ọ meliţā́m/ş‿dup-aĉía‿ī́rá darác//un darác aşá ī̃...fọrmát cu dinţ^{i}/ carḙ-ō dărăĉá prin ḙä//şi/foi̯ór-ùla/^{î}l‿ī tọrĉá dâ...ziz‿dā̂... u̯urzḙálâ/cấ‿ī́rá...fin/supţírẹ//atúnş‿să făĉá ş‿cămáş/să t^{u}ọrĉá şî‿ úna şî álta dīn̄ cínip-àḙä//sấ [k] supţírḙä//şī dínd-o la dará^{g}‿rămî́nḙá ū̂...mărunta̯i̯ aşá//zis/noi̯ ī́‿ziĉā́m cîlţ^{i}//care d^{î}n‿ắḙa să făĉá...bătáẹ dâ la saĉ/şi lā saltéli//ặl torĉám/şi să bătḙä́...ca băta[ɛ]bătái̯ la răzbói̯//şi/s-o fi mai̯ făcút şi-n.../să făĉá ştrḙáŋgur^{i}/din ástḙa/da‿álḙa nú‿mai̯ tẹ căẕnḙä́i̯ s-ọ...t^{u}orĉ//áḙa ^{u}o... făĉáu̯ bărbáţī...cum̄ u̯o...să priĉipḙá i̯ẹi̯ acólọ//u̯ọ-mpletḙá cu nişte cîrlíĝi/cu...//

[Aceeaşi]

[Pîinea]

plămădésc alḙátu-ntî́i̯/p-órm-o‿opăr^{i}ésc/ọ̄‿frămî́nt/ī‿puŋ‿sáre/o las să răsár^{ă}‿ş‿p-órm-o púnẹ̃‿la tavá^{l}e/^{u}o băgám îŋ‿cuptḙór// dup-aĉéa ^{u}o scu̯átem//

[Dar cum plămădeşti aluatul ?]

îmu^{i}ém turtélle/faĉem‿ī turtḙ́le dīn alu̯át/dĕ pî̯i̯nẹ//cu mălā́i̯/ cū...//şī pă ^{u}u^{r}mă̄/m̩mui̯én‿turtélle/ĉérnim‿făína/ş‿lă [k] amesticám alḙátu//şī-l lăsám ^{s}‿răsáră/ş‿p-órmŏ‿opărím amesticám si̯ára/dimínḙaţa ^{u}o frăm^{î}ntám/^{i}i púnẹm sáre ş^{i}/p-orm-o băgám îŋ‿cuptḙór// să cu̯áĉe/ş-o scu̯átem//

nìcoláẹ anica [19 ani]

849. BALOTEȘTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: CB

refeneáoa

[Cum era obiceiul cu refeneaua ?]

cu refeneáoa/da//cu refeneáoa ^{i}erá-n félu-òsta așá: u^{i}tē... ne dučeám d-acásă t^{u}óțī/...șī...așteptám pîn să strînğá oarécum ...și băie^{s} și féte/vénea și feméi și bărbáț^{i}/oámini intrá.../ álțī sta dă v^{u}órbă/álți íntra și bea cîte-um pa^{h}ár dă v^{i}in/și cîte-o țuícă/táta cu álțī/dúmneatá cu áltu/io cu áltu/și ă^{la} cu ă^{la} și noi ne-apúcan dă jóc//jucám...așá cam...vro do^{u}o uóre/ma^{i} bine//șī...^{sp}úneam "bă !" áltu "čé é ^{bă} ?" "bă/păi ai mă să ben ^{j} noi/nú mai ben čevá bă că.../mîine mérğen la treábă ^{bă}//ai mă nú púnen refeneáoă ?"

și lăutáru gáta-ncepeá...nu mai zič^{e}á dă uóră//zičá dă drágoste cum zičá iei atun^{č}/cîntăr^{i}//^{né} dúč^{e}a^{n} șī luam...o másă/ do^{u}o/...^{o} púneam în salón acólo/múlț/cîț...//cáre vrea să bea beá/cáre nu//ne ^{d}úča^{n} și ^{i}te [= uite] loam...nói trei pátru îș^{i}/ sau doi trei/cîz^{i} vream să fiim//sau dacă vrea t^{u}óțī...//loam o vad^{r}ă/^{î}ăstā.../trei pátru kíle dă v^{i}in/dácă ^{i}erá mai mulț^{i}/pîn la o vádră//și...puneám ^{i}a pa^{h}áré/șī...tuo^{z} beá/șī...să terminá băutúra/și p-ór^{mă} iár ne sculan la jóc//ásta ierá refenaoa noa^{stră}//cáre mai să pileá/mai să făčá și cît-un scandál/cîte-odátă/da...prea rar//ma ierá cîté unu cáre...čine ști^{i}e cum i să păreá lui/și...čine știé čē...če gînd aveá iel// [...]dîn cáuza băutúri/că...io zič^{e}am

"neá táke/zī mie ! zi brîu miéu !"

^{ă}ăsta vineá și ^{s}ča: "nu nea táke/fă-n și sîrba mea !"

844

áltu vẹ́nẹá: "nó'! fă-n̯‿şi mi̯e ţigănẹ́asca/nu să pọ́atẹ ! da ĉé‿ i̯o n-am [k] nu plătésc ?"

şi tóţî.../aşá ḍ-un‿â.../şi d-aĉí̯a să-nĉepẹ́ă.../cun̯‿să spun/ hûra/n̯tre noi̯//şi atúnĉ/dacă vẹ́dẹá că să-ŋ[ɛ]grọ́aşă glúma/venẹá nẹa cᵘostică cîrĉⁱumáru/şi‿ĉa: "ĕ ! vă‿ẹa máma drácu ! acú vă ẹau̯ lăútari̯ !"

avẹá [!] ⁱála o bîzdọácă !...//

andréi̯ de pétre ziz‿vlăşĉᵉanu
şài̯zeşinóo [de ani]

hai̯ c-a vẹni‿némţi̯

a vẹní‿némţi/a intrát/noi̯ nẹ-am...pⁱitíᵗ/i̯o i̯erán̯‿cam‿û... cam aşá //nóⁱ‿i̯erẹám pátru fétẹ/d-acᵘólẹa dîn̯‿sad/verişọáre/şî a fuĝí‿dă la.../tát-al mi̯ou̯ a fost acásă/că ⁱerẹá rifòrmaᵗ//ş-an̯‿lăsá‿pă táta pă mama/ş-an̯‿fuĝí‿la...fétilẹ-álẹa/verişọárlẹ-aˡẹa// şi nẹ-ă‿suít îm‿pᵘoḍ//şî-n pᵘoḍ...cînḍ auzím...némţi că vinè...pă bătătúră/cu...cái̯i//ᶻicá la cai̯...ca la u̯oi̯: tṝ tîṝ ! [...]

"áuli̯ù ! i̯-a lu̯at óili/...fini tudóri̯/"adícă femẹ́ẹa‿àẹa cáre ...//"i̯-áuzi̯-óili̯ ! a lọa‿némţi u̯óˡⁱˡⁱ"//sâ‿vedeⁿ‿şî noi̯ némţi/cúm ⁱéste ?//c-áre o ţẹapî [ɛ]în‿cáp//áẹa‿érẹă‿ă...àşă//şi t [k] cînd an̯‿văzú‿că a-mbombardát un...i̯ăstă um‿puţ la noi̯ acólo/noi̯ nẹ-an̯‿ suí‿sus îm‿pᵒᵈ//şî nẹ-an̯velítᶜ femẹá‿aẹă cu...tọáte velínţili/cu tọátẹ-al/lẹ-a pus pă noⁱ//ş-am avút o verişọáră cu tulpán alb în̯‿ capᶜ//ş-a vẹní‿némţî suᶻ‿la noi̯//a-ntin̯s cu livorvéru//şî noi̯ [ɛ] am amortáᵗ//cînd a văzú‿pă verişọáră-mẹ -áẹa cu...tûlpánu alb în̯‿ cap/a-nĉepú‿să rîză ˢ‿s-a da‿jos//dăcîᵈ‿auzẹám aşă: "féte ! féte! féte !"//auzẹam noi̯//şî‿noi̯ tremurám şi...//[1]a uʳmă nẹ-an‿da‿joz‿

---

[1] Gest: înaltă de cca 1,5 m.

dîm‿po^{d}/dăpă ĉe s-ā termenát i̯ei/^{d}-a plecát.../c-a sta^{t}‿ĉe̯-a sta/‿și̯-a plecá^{d}/ne̯-an‿da joz‿dîm‿pó/șî‿ne̯-am băgá‿su‿pat//su‿pat.../ dacă ne̯-am băgát/hai̯ c-a ve̯ni‿némți̯//a tras-o̯-afáră [ɛ] feméa‿àe̯á‿ cu cu̯opíi̯-èe̯a miĉi̯//noi̯ ĉé să fáĉem ?!//cun̯‿să ^{i}ișîm noi̯ dă su‿ pát ?//cún̯‿să iși^{m}‿noi̯ dă su‿pat ?//i̯e^{i}‿ave̯á ō...o mătúșe/sóra lu tai̯că-su/verișo̯árle̯-ăle̯ă/cam poĉítă săráca//

ĉe "ĉé să fáĉe/c-an̯‿fétili su‿pát ?//"

da némțî i̯-a ziz‿zîĉe "hai̯ !...afáră !" cum ziĉá ^{i}ei̯/^{î}n̯‿límba lor//

șî noi̯ am ișít/dă su‿pat//mînjite pă u̯ok/...dă stiriĝíi̯e/dă cărbún/dă...înĉenușăte//am iși‿dă su‿pat//cînd am ișî‿dă su‿pat/ am trecú‿pîntre píĉer‿la ū...ne̯am^{t}/și ī[ɛ]l-an̯‿lo̯atără-^{n}‿skína^{re}// în‿spináre [...][1] și [!] fuĝ ! noi̯ ām ișît afá^{ră}//ā púsără pă r[ɛ] pă rîs/i̯erá fo șasé/s-a pus pă rîs//șî f^{i}i̯ecárē...fátă/ne̯-an‿dus în̯‿cámer-ailántă/fi^{i}ecare fată ne̯-an‿^{d}us acásă lā...pări^{nț}//^{io}‿ m-an‿duz‿lā...părínțî mi̯ei̯/verișo̯ár‿lálte la...//șî ne̯ámțu n-a lăsa^{t}‿pă feme̯-ae̯á‿pîn‿n-a vini‿dă ne̯-a arătát/"undi-i̯ fétile̯-ás- te̯a ?"//șî‿ne̯-a arătá^{d}/dā‿a fos‿némți fo̯arte bun n-a făcú‿nimíg/ nu nimíca/nu s-au̯ dat//ca să nú-i̯ spăi̯măm pă‿ĕi̯/că ĉé sînten̯‿ găĝo̯ase̯-așá ?...némți̯//șî...[ɛ]ne̯-an̯‿spălát//șî n-āu̯.../an̯‿șezú‿ la părínți miēi̯/fétile̯-àle̯a la părínț-èi̯//

lisăndrína marín ĝe tóma

șaptezéĉ^{i} [de ani]

i̯-am înăscút‿î...cu mo̯ásă

[Dumneata cînd ai născut copiii, i-ai născut ca acuma, la spital ?]

---

[1] Secvență neclară.

846

nū drágă//i̯-am înăscút‿î...cu mo̯áșă//cú‿mo̯àș^{e}-áe̯a [ɛ]dîn̯‿sat //cū...bătrîne̯/mo̯áșe d-áste̯a bătrînili̯//am înăscút [r][1] am înăscú‿fáta/a mai̯ máre/cu̯-o mo̯áșĕ dîn̯‿sátu mi̯ĕu̯/mo̯áșa oprina...//am înăscú‿băi̯[ɛ]băi̯átu/...cu mo̯áșā...mánda‿a murit/a murí‿mo̯á^{șili}// tot așá/am înăscú‿p-ásta m^{i}íca/...pînă să vi̯ii̯ē...marin̯‿cu mo̯áș^{e}a/ i̯o am înăscút-o-m‿prágu úșĭ/...cîn̯‿să íntru-n̯ [!] cásâ//i̯ere̯á [k] ávea̯m la ár^{i}e...c^{u}o̯șár‿î/o cámeră/că‿erán̯‿cu so̯ácră-me̯a/i̯o-ntr-o cámer/șí‿dúmne̯ae^{i}-ntr-ó‿cámeră//^{ș}‿ți^{n}e̯a^{n}‿ș-i̯o curát în̯‿cámeră/zi^{c}‿"cînd oi̯ náște‿să mă du‿ș-o-n̯‿curăten^{ie}"//șî...júngur mi̯-a dát/dă nú mai̯ pute̯a^{m}//i̯ō...an̯‿lăsát ómu s‿să odine̯ască cu cu̯opii̯-ăște̯a d^{u}oi̯//an [k] dac-an̯‿văzú‿^{z}ig‿"dú-te" zi^{g}‿"dăpă mo̯áșĕ/că i̯ō nú mai̯ pu̯oĉ^{i}"//to̯ată no̯áptea m-am plimbá‿pă bătătúră//dă la po̯árta grădini/pîn̯‿la po̯árta lini//nú‿mă lăsá júngur^{li}//ĉé ca acúma/acúmá‿a ișî‿bine̯//

ș-a veni‿mo̯áșă//cînd a veni‿mo̯áșa născúsen̯‿șî fáta/sŭise-m‿pa^{t} [k] mŏ s^{i}uise șî-m‿pat//șî‿tremură dă săre̯á ále̯a dă pă mine/ trei̯ plăpin̯^{i}‿șî‿nu mai̯ șĕde̯á pă mine̯//aș^{e}á tremurá^{m}//d-atúnĉ am rămás...c-o durēre//fo trei̯ an dă zile/am mers pî...sp^{i}itál.../că [ɛ]sigur/m-an‿răcît‿ī/la búrtă‿ī...//în̯‿fine̯-ã f^{u}o^{z}‿bo̯lávă/ d-atún^{j}‿n-a^{m}‿mai̯‿i făcú‿nic^{i}-un̯‿cu̯opil/atîta‿an̯‿făcú/trei̯ copii̯-ăște̯a/d-am...p-ásta mi̯íca.../a făcú‿rŏu̯/pîn-a vení [k] únde̯-a vení‿mo̯áș-"ăoli̯o mái̯că/mo̯áre ! c-a prinz‿la buri^{g}"‿zicē "c^{u}ore^{nt}"//șî n-á murit//áre ș^{i}‿cu̯opii̯//da//șî d-ái̯ā zic//acúm a eșî‿b^{i}íne// acú cum a^{ea}/fúga la spitál/lē...protejează/le áe̯a atú^{n}‿nū/atúnĉ i̯o [k] ere̯ám amărîte̯//merĝ^{e}ám‿lă secere [r][2] mergán̯‿la secere pînă cînd ī.../pînă cîn‿nu mai̯ pute̯a^{m}/...la múncă//an̯‿fo^{z}‿la mașînă... în̯‿zio̯a dă prĕobe̯aje/șî‿no̯ápte̯-am‿înăscú‿fáta//

[Și la trei zile după ce se naștea copilul...]

---

[1] Repetarea se datorește unei intervenții a soțului informatoarei.

[2] Repetarea se datorește, de asemenea, unei întreruperi din partea soțului.

da//să puneá[ɛ]ursituór^{li}//vineá ursí [k] puneám‿î...ústuruoį/puneám treį bucăz^{i}‿dă zácăr/cúte dă zácăr/așá ereá//puneám‿î pîį-ne/o pîįne/uŋ‿kíl dă v^{i}i^{n}/uŋ‿kíl dă v^{i}in ^{era}/ș-úŋ‿kíl dă v^{i}i^{n}//puneám/cîn‿víne ursit^{u}órili/găseáscă ursitór‿să urseás^{că}//și le ĭoa moáșa a^{lea}//le ĭoá moa^{șa}//

[Ai auzit ce i-au ursit ursitorile ?]

aį ?

[Ai auzit cînd au venit...]

n-ám auzít/n-ám auzít [...][1] dormįám//n-ám auzít//și...cîn‿ne scoteá/dă ne sculán‿dă pă páįe/așá să spuneá‿atúnĉ//atúnĉa...įerá saltéle/da ĉé/puneá páįe dădăsu^{p}/ș-așterneá a^{lea}/^{g}ca să ^{s}taį pă páįé/și páile-ălea le luoá...muáș^{e}a/la treį zíle ne scăldá//ne curățeá//și ne ĭoā pailí/^{j}‿lé‿dúĉa cuólea-m‿bătăturā//"lăúză/s‿te uį‿^{ș}‿lă fóc-óla unde árde ! páile-álea/^{s}‿te uįz‿la fóc-ó^{la}"//și noį ne uįtáŋ‿lá foc-óla cînd ardeá/vîlvoá^{re}//așá įerá obiĉįú [= obiceiul]//^{ne}‿uįtáŋ‿la foc//că să...f^{i}iŋ‿sănătoáse//și‿la‿órmă nē...né curățeám ^{l}a treį zíle/á pátra zi...să ^{d}úĉ^{e}a ne făĉá ápă/la puópă/ne spălám pă mîįn^{i}/ne spălám pă uo^{k} [ɛ]să fiŋ‿curáte//făĉa^{m}‿mîncáre/făĉeám.../găteám/plecám/făĉán‿treábă...//făĉáŋ‿gospodărįea cásį//

[Aceeași]

ástea‿įerea múnĉilí

cînd ereám įo copíl dá‿la părínț‿î/să lucrá d-ezémplu cū caįį cū ateláje/cu [ɛ]plug/cu ástea/merĝáŋ‿și-į făĉám ogoáre...//după ĉe-l făĉám ogoáre/sămînțám...//^{î}nainte să sămînțá d-ezémplu puo^{r}u^{mbu}‿pă brázdă//nu įereá mașin de sămănát/cum sunt acuma saŭ [ɛ]sémănă pă bráz^{d}ă//ă...la‿a treea brázdă să puneá boabíle//įar dóo trăĝám în̯‿g^{u}ol/a tre̯a brázdă caré‿trăĝán̯‿cu plúgŭ/pune̯ám bo̯abili̯//şî făĉám aĉésta [k] în̯sămînţátu porúmbŭlui̯//ă...to̯ámna pregăte̯á^{m}‿mai̯ dîn timp‿î terénu pent^{r}ū...recu̯oltáre̯a porúmbŭlŭi̯ şî a cu̯oĉéni^{lor}/pentru á‿faĉe ^{u}ogu̯ór dă...púnere̯ā grîulŭi̯//

---

[1] Scurtă secvență neclară din cauza intervenției soțului.

grîu tó la fel/să...sèmăná.../înnainte de-a fi arad‿lócu//să semăná dre^{p}‿pă...pă lóc/pă tî [k] te^{r}én̯‿líber/şi po‿ú^{r}mă să băgá [ε]plúgu şi să...să ará/şî să grăpá/şi să făĉá în̯sămînţáre̯a... grîulŭi̯//

la s [k] cîmp/la...s[ε]sápă/^{s}‿făĉ^{e}á cū...tot aşá/să prăşe̯á-ntîi̯ cu...ca^{i}i/cu prăşito̯áre̯a/ş‿p-o^{r}mă‿merĝán̯‿cu sápa manu̯o̯ală cáre făĉe̯ám răritu şī...săpátū porúmbulŭi̯//ca^{r}é‿d-acolo-ajúnĝ^{e}án̯‿la... culés/la tăe̯átu coĉénil^{or}‿şî.../to̯áte lucrárile-áste̯á‿ca^{re}‿lē... ezecutám noi̯//

[Şi la grîu ?]

ă‿la grîu̯ ^{i}er^{e}á fo̯ártē c^{u}omplicátă múnca/pentru că să seĉére̯á cu mîna/manu^{u}ál/cu séĉere̯a//nu i̯e ca‿acúma cum ésté‿combai̯in̯‿sau̯‿ ū...seĉé^{r}ător cum ere̯á/să s [ε]seĉére̯á númai̯ cu mîna//ere̯á fu̯árte greu̯ cū...manu̯ál//îl seĉerám/îl făĉe̯án̯‿clăi̯/şî dūp-áe̯a-^{l}‿ă trei̯erán̯‿fo̯árte tîrzi^{u}/după ĉé‿să terméná...trei̯erátu mu̯oşiilor caré‿erá‿alē boi̯ér^{i}lor//că-ntîi̯ batozili‿merĝá şî să trei̯erá la ...b^{u}oi̯ér^{i}/şi după ĉe té^{r}méná tot...trei̯erişu...boi̯ér^{lor}‿dăfinitiv/p-o^{r}mă aduĉe̯á batóza/d-ezémp^{lu}...pă comúna respectivă...a ţăranilo^{r}‿la noi̯.../şi să făĉ^{e}ă...ĉi̯éte/cáre să tovărăş^{e}á mai̯ mulţ^{i} o̯amen̯‿la ũ‿loc/dă pute̯á să s-ajúte únu p-áltu pentrū trei̯erişū...grîulŭi̯ la batózā//náinté să tréi̯erá cu bat^{u}óza/cum am poméni‿cîn‿^{i}era^{m}‿mi^{c}‿copil/i̯ere̯á şî...să p^{u}orne̯á m [k] ă [ε] batóza pentru a fi tréi̯erá‿grîu̯u/cu vapu̯ór//vapu̯ór cu ábur//ş^{i}-acoló‿caré‿s-arde̯á în̯c^{u}ontin^{u}o pai̯ili dă grîu̯/în̯‿vap^{u}ór/dă formá áburu pentrū...mişcáre̯a r^{u}óţi volánte a vapu̯orúlŭi̯/dă pune̯á mişcáre̯ā...ĩ‿maşină/batóza dă pute̯á trei̯erá//áste̯á‿i̯ere̯á múnĉilí‿

cáre sĕ făĉắ‿î [ɛ] înai̯ínte//

stánĉ^{i}u costantín ziz‿didícă
trèi̯zeşinó^{u}o [de ani]

[Porcul]

îl‿l-^{i}ei̯ dă [ɛ] pátru sau̯ ĉin̯j‿lun^{i}/sau̯ dă tréi̯ lun^{i}/cum îl găséşt^{i}//dẹpándă după cum ai̯ ban^{i}//îl creşt^{i}/îi̯ dai̯ să mănînĉe... mălái̯/^{u}opărít/îi̯ dai̯...tărîţe/îi̯ dau̯ bo̯ábe/îi̯ dau̯ zér dă la vácă.../îi̯ dau̯ burúi̯àn/...vára cînd i̯e vára/dă mănînca//şi‿ajúnĝem pînă la crăĉ^{i}ún//la crăĉi̯ún/mai̯‿^{i}e trei̯ zíle pînă‿la crăĉ^{i}ún/trebúe să-l tă^{i}ém//îl tăi̯ém/îl pîrlím/îi̯ dăm sáre/îl puném p-o más-aşá frumós/îl lăsắn‿trei̯ zíle lā...la sáre...//după trei̯ zíle/ridicắn‿cárne̯a/topím...untúră/şi la‿úrmă prăjím múşki/-i̯ bặgắn‿la borcáne/...o̯ásili le̯-afumắm şī péĉii̯e dacă mai̯ [ɛ] vren‿să oprím dacă n-o puném‿to̯áte lā borcáne/şī...fáĉen‿şúnĉ^{i}/le punén‿la saramúră/le punén‿la afumát/...şi la úrmă le̯-agăţắm aşá dă cui̯/şi mîncắn‿dî‿i̯éle pînă să termínă//

[Şi din maţele porcului ce faci ?]

dîn máţe să fáĉe caltabóş//cum ?[1] tocắn‿cárnè/amesticắn‿cu puţîn oréz/cu mirgo̯áse/cu b^{u}oi̯á/şî umplém...dóo sau̯...trei̯ máţe/dĕpándă după [ɛ] cum áre dă aglomeráţii̯ẹ-n‿cásă//şi-i̯ punem‿î pipi̯ér/şi-l punén‿la fi̯ert//îl‿lăsắm aşá pă plítă să nu plezne̯ásca máţu/să fi̯árb-aşā mai̯‿ī... ^{b}inişór//făĉén‿sarmălúţē.../în várză/făcút frumu̯ōs...//şī i̯ése fo̯á^{r}te búnĕ// [...][2]

[Dar nu mai umpli şi... ?]

tóba/tóba//fáĉen‿tóbă/lembarbúş^{i}/fáĉem//în tóbă [ɛ] tăi̯ém cárne slábă/cárne grásă/din fi̯icát/puţîn dîm‿bojóg/dî‿i̯inimă/zgîrj^{i}‿din ăl-aşá/ca să i̯ásă i̯a mai̯‿ī...búnă/şti^{i}//la lembarbúş to‿la fel.../

---

[1] Replică la un gest interogativ al anchetatorului.
[2] Gest, sugerînd forma burţii.

le fi̯erbém/le tocám/le umplém/i̯ár le fi̯erbém pă plít-ašá...//și le púnen̯ la răcít/și i̯e foárte búne/mai̯ mîn̯cắm diminẹața dîn ẹlẹ//

[Toba în ce-o faceți ?]

cúm în̯ ĉe ? u̯ō...

[Cum îi zice la ăla pe care-l umpli...?]

în bu [ɛ] în̯ ī...búrtă//în búrtă dĕ pᵘorc//

[Și mai e unul mai mic...]

ắla i̯e trái̯sta//trái̯sta//

[Din traistă ce faceți ?]

dâ trái̯sta ō [k] i̯o o úmplu dē...moș-ajún atúnĉᵉa/că dacă am aglomerațiⁱe mai̯ ī...nú poˢ să fac atîtẹa máțe/fac și búrta [k] î șī trái̯sta/că...ᵉ mai̯ mică cā...búrta//și búʳta o-ntrebuințéz la tóbă//

[Și "lembarbușul" cu ce-l umpli ?]

leᵐbarbújⁱ bag ašá: fi̯icát/i̯inimă/tai̯ și dîn i̯a/nítică ínimă/și nițél bojóg//și le fi̯erb/le toc/și lē [ɛ] pú [k] bag în máțe//că nu faᵍ múlte/dóo trei̯ máțe//și faᶜ cîrnáțⁱ/toc cárnẹa/pun ustuᵘrói̯/pui̯ boi̯á/pui̯ mⁱirọáse/pui̯ pipi̯ér tot aşᵉá/și úmplū...lẹ-álẹa/le pun̯ la úrmă puțín̯ să le dogọárẹ-așa căldúra/și la úrmă le pun̯ la afumát//și i̯arắșⁱ...cînd ī să p[ɛ]păléștẹ-așa/la úrmă-i̯ prăjím/în tigái̯e/și-ⁱ mîn̯căm//sáu̯ pă grătár/cum/dẹpándă ᵈᵘpă cum fiⁱecare le plaĉe//șⁱ-așạ facem ᵖᵒʳᶜᵘ//

[Și din cap și din picioare ce faceți ?]

din picọárē/și kar și din̯ capᶜ faĉem piftii̯//tăi̯ém...o pártẹ dîntr-o căpățînă/că n-ó s-o fașⁱ tọátă/că i̯ẹ múltă/ca să tai̯ ō căpățînă dă pu̯orc//faĉem o jumătáte//tăi̯ém jumáte bucắțile frumọáse/le spălắm/le spălăm binⁱe/cu ápă caldă/cu-ápă réĉe/și la úʳmă punem o singúră ápă/nu-i̯ mai̯ púnem umplutúră//ūntr-o ápă fi̯érbe pⁱifti̯ẹa//șī o fi̯érbem bine bine/pînă să dăsfáĉe cárnẹa du pă [oase][1]//

---

[1] Secvență neclară pentru că tușește cineva în cameră.

851

după áe̯a...punem͜ ĭ̂ şi sáre cîn͜ fi̯érbe/la úrmā i̯o o mai̯ vî́ntur ştiᵗ//ca să [ɛ] zic să i̯ásă mai̯ búnă//ō dăm aşá puțín lā [k] o vînturắm/şi la úrmă o punem în͜ farfurīi̯/şi să-ŋkágă//şi i̯ése fo̯áʳte búⁿă/pⁱiftíⁱa//

tănáse ge͜e̯gána
merg îm͜pàtruşáse [de ani]

şi i̯o an͜ crescú͜ gîndáĉⁱ

[Pe-aici se creşteau gîndaci de mătase ?]

dā/şi i̯o an͜ crescú͜ gîndáĉⁱ//

[Da ?! Cum ?]

sămî́nță lu̯ām.../sămî́nța de͜ ezémplū/ave̯ám i̯o sămî́nță/sau̯...o sóră d-a me̯a//şī mă duĉáⁿ͜ şi-n͜ dedé̯a dóo degetáre/...de gîndáĉⁱ//şi-i̯ pune̯ám într-ō cojo̯ácă/dă-n̦vii̯á i̯ei̯/dîn͜ sămî́nț-áe̯a͜ a lor//şi după ĉe-n̦vii̯á mă duĉám în͜ grădínă la dud/şi lo̯am muguréțe dă dud crúde//ca să po̯átă ⁱei̯ să mănî́nĉe//şi dac-în̦vii̯á tọțⁱ/îi̯ lu̯am îi̯ răre̯ám aşá p-ō [k] p-ŭ͜ zii̯ár sau̯ p-o co̯álă/şī ⁱn͜ fii̯ecare zí mă duĉan͜ şi le̯-adunám frun̦ză crúdă//şî le dăde̯ám să mănî́nĉe/pî́nă să făĉá gîndácu̯-aşᵉa máre[1]//cîn͜ să făĉᵉá gîndácu máre/îşⁱ cătá lócu i̯el/şi urze̯á//făĉá gogo̯áşe//şi după ĉe să urcá toțⁱ/şi͜ să-ntăre̯á bínⁱē gogo̯áşi [k] gogóşili/noi̯ le pune̯ám nişte burū́i̯en din áe̯a care créşte pă cîmpⁱ/dă să urcá ⁱe̯i̯/dă-şⁱ făĉá cui̯buléț-ol-acólo//că nu să fáĉe i̯ei̯͜ ī [k] gogo̯áşa pă òrşiúnde̯-aşá/făĉá núma-n͜ î burū́i̯enile̯-áe̯a/cáre le pune̯am noi̯/cáre͜ le̯-avé̯a ⁱe̯i̯/mirósu/nu ştⁱu cum//şi...după ĉe să-ntăré̯a/nⁱe duĉan͜ şi le cule̯ĝe̯ám/şi le a[ɛ]dunám//ĉe i̯eré̯a mu̯oi̯/nu le pune̯ám/că nu i̯érᵉa búne//ĉe ⁱerᵉá gogo̯áşa táre/le̯-adunan͜ to̯átē/şi͜ ne duĉám...la o feméⁱe/şi le trăĝᵉa//le pune̯a-n͜ ī...tr-un͜ cazán aşá máre/le fi̯erbe̯a/şī cu dóo

---

[1] Gest: de lungimea degetului arătător.

852

firiĉélẹ-aşá dă...dă busuịọcᵘ/lẹ-aleĝẹá fⁱir-ọ̀la//şî̍ făĉá uṇ fⁱịr gắlben aşá şi frumós/supţíre/că mă-ntrebá:

"cuṃ vreị să-l fajⁱ: maị supţíre saụ maị gros ?"

şi ịo-ị spunẹám:

"ịo-l fa maị supţíre/că vrẹ́aụ să faᶢ niştē şervéte"//

şi mⁱị-l făĉá maị supţíre cuṃ vrẹam ịó/ca să-l î...să-l fácạ//

şi dîn ịelⁱe/aṇ făcú şervéte pentru fátă...dă núntạ/...dîn bum [k] borangícụ-ọ̀la//şî i fọ́arte frumóşⁱ//ⁱị gắlben/ⁱe frumós/faş ĉe vreị dîn ⁱélẹ//din î mătásẹ-áẹa cáre n-o-ntrebuinţám pentru s-o ţesém/lucrám dîn ịel/îndrugám/saụ toʳĉẹám/ne maị făĉᵉám [ɛ]vărgúţẹ-aşá saụ u mînúşⁱ/saụ ĉé-ntrebuinţám noị dîn...ĉe ne rămînẹá//

[La ce ziceţi "vărguţe" ?]

la ạ́lẹa cáre dăm îⁿ pîṇză//făĉᵉam ặ vărgúţẹ-aşá/le făĉáṇ supţirél...fíru/ş făĉᵉám...n-am ĉe să spun aşá/vắrĝⁱ [...]¹ şi-ntrebuinţám//aṇ crescú şî ịo pîṇ s-a făcú fétili maị marⁱ îṇcọá//şí la uʳmă dacạ́ s-a făcú fétili marⁱ/n-aᵐ maị crescút//că-ṇ spunẹá zîĉe "nu maị créşte mámă" ᶻⁱĉe "că nu maị ịe...tímpu să maị facⁱ şervéte"//

da ịo tótuşⁱ aṇ făcú/la dóo lẹ-aṇ făcúᵗ şervéte//m-erá şî miịe draᶜ/că tọátă lúmẹa avẹá/şi o zic: "să rămîn maị î...dă jos/ să zícă că...nu aⁿ fost îṇ stáre să faᶜ şî ịo şervéte ?"//tọátă ziᵉa mă bụṇginạṇ şi aleĝᵉáṇ/c-am băgá războịu şi lẹ-aleĝᵉám//

[Aceeaşi]

aşá să petréĉẹ...núnţilị

[Cum se face o nuntă la dumneavoastră ? Să ne spui cum a fost la nunta fetei dumitale.]

aịíĉa la noị î.../ĝinerⁱ-mị-ósta caré l-a găsí [k] l-a lọa

---

¹ Scurtă secvenţă neclară pentru că informatoarea se depărtează de microfon, căutînd o ţesătură cu vărgi.

fáta/^{i}e dîn făurei //şi nu putean să fáĉe^{n} núnta şi-ácolo ş^{i}-aîĉea //io ĉ-ám zis/cîn a veni taica-su/i-an s^{p}us

"iō fa^{g} núntă cu fáta/dacă vre^{s} să fáĉem núntă la míne//că io an féte mai múlte/şi nu p^{u}o^{s} să iau maşína cu toáte fétili să merg acuólo"//ca să vádă pă sóra ei ĉa mai máre m^{i}ireásă/ştii//

şi ^{ei} ĉ-á zis/^{z}íĉe "sîntém de acór^{d}" zíĉe "că să vením şī noi cu ĉē avém/să fáĉe^{n} núnt-aiĉa//"

şi ne-ám înţelé^{z} noi ī/a pu^{s} şi iei i [ɛ] v^{i}ín/şi noi ī/vórba á^{e}a/ca f^{i}iiecáre părínte.../şi an foz la tîrgueálă-mpreúnă/şī iō [ɛ] an lua pijamálili/că máma...cu fáta trébe să cúmpere pijamále//şī...ne-an dus împreúnă/şi-an cumpărát...to ĉe-am avú nevó^{i}e dă núntă/băiéţi s-á dus iei şi s-a-mbrăcát /a lua ĉe le-a plăcú^{d}/ noi nú ne-an dus cu iei/că...iei a zis "c-acú sîntem mar^{i}/şi ştin şi noi ĉe ne pláĉe//" şi-a loat...rokíţă/şi-á loat iel costúm/şi-a loa [k] s-a-mbrăcát cā mireása şi ca ĝinerlí/vórba lu á^{la}/dá [ɛ] jo^{s} ş pînă sus/...s-a-mbrăcá^{t}//şī...an togmí lăutári/ lăutárī...la núntă...//şi t^{o}átă núnt-a fost aij la mine//

[Cînd a început ?]

dă sîmbătă/a-nĉepút/că an făcút-o cu brad//am zis că prima fátă/zi^{g} vrea^{u} să an ş-io bra^{t}/că-ñainte cîñ ne făĉá nó^{u}o...părinţi nóşt^{r}i/tót aşá făĉ^{e}a//acúmā nú prea să mai fáĉe [ɛ] nú mai ...să obijnuiéşte-aşá/că ^{z}íĉe că nu iē ban^{i}//şi că să kéltuie mul/şí nu ştu ĉé//^{d}a an zi^{s} să fa ş-io príma núntă/şi vreau s-o fa^{g} dă sîmbătă seára aşá cum am avút-o io/pînă miércur^{i}//

sîmbătă seára a vení lăutári la óra pátru//dă sîmbătă//príma dátă le-am da să mănînĉe la lăutár^{i}.../după áĝā neámur^{i}li carē...ie mai apropiiáte-a vení/da-n făcú sarmalē/n^{e}-án spăla cárnea/că atúnĉa ^{i}e treábă/nu ie dă únu singur să faj núntă//şī a-nĉepút să...să cînte lăutárī/carē mai vrea să mai ī joaĉe mai jucá/cáre vrea să dea kiote mai dădeá/cáre e [ɛ] rá ocupá^{s} cu álte trébur^{i}...

făĉ^{e}á tréburlí care trebuịă...//şi sîmbătă sẹára lẹ-am da^{d} másă//...la tos^{i} trepădătóri/c-aşá să spúne la noị//lẹ-an da másă//şi după ĉ^{e}-aụ mîŋcát/am işit^{î} cu tóţi/după ĉ-aŋ strîŋ^{z} mása/la jóc//şị-áŋ jucá toţ^{i}/pînă la dóoşpé nọáptẹa şî nẹ-ā petrecút//duminică dă diminẹáţă.../nẹ-aŋ sculátără tos^{i}/f^{i}iịecáre la prográm//ịō că sọácră m^{i}ică/că greutátẹa erẹá pă minē.../ịo m-aŋ sculát...dă diminẹáţă/am fŏcút...trébur^{i}li mélẹ/-an da la p^{u}órc/an da la vácă/aŋ făcút ĉẹ-am avút ịo dă făcút/ş-a vẹní surór^{i}li méle şi lẹ-aŋ spus: "gáta//acúmă/sẹár-am jucá cu tóţi-mpreúnă/acúma la trẹábă//nu maị ^{i}e dă noị"//că venẹá pótera la dóo/că...venẹā sócru máre cū nẹámurli şi ịel d-acuólo/trebúẹá să f^{i}im gáta//venẹá núnu/că núnu l-a avút dîn bucuréşt^{i}/...fáta m^{ea}//şi la ^{u}óra dóo-a vẹní/şī...cúscră-mịu cu tuáte nẹámurli/şī...naşū cop^{i}iilór//tot aşá cu nẹámu^{rli}//şi noị trebuẹá să fim cu tọátă trẹába gáta//cîn a vẹní trebúẹá să dăm mása//ş-a vịní şi bucătărẹása/că să punẹá o bucurătẹás-aij la noị/ca să şị-aịbă răspúnderẹa/să stẹa núma lîngă...mîŋcárẹ-ac^{u}ólo/că nu po^{s} să [k] fiịecàre cum o vẹní să méstiĉe-ŋ căldáre saụ...//ịa ş-ẹa aŋgajaméntụ-ac^{u}ólo//şi cu noị împreúnă fáĉe tọátă trẹába//şī...la ^{u}óra dóo/cîn^{d} a vẹní şi s-a strîŋs...tátā băẹátuluị cu ọámenī/núnu cu ọámeni/ám puz^{s} mása/dî lā...jumatẹā grădíni/cît s-a ajúŋs/pînā-cọá//şị-am înĉepút cū mizilícu/cum să spúnē/félu-ntí^{i}//príma dátă lẹ-an dad măslínē/brîŋză/şi salám/...şi ĉ-a^{m} maị pus ? ī ^{î}ástă...castraveĉịór^{i}//āş^{e}a//la úrmă/după [ɛ] félu d^{u}oị lẹ-an da sărmăluţe//după sarmăluţe/lẹ-an dat...friptúrā...dă pásăre/şi cu várză//aşá să obijnu^{i}éştẹ-aij la noị//nu să maị fáĉe ĉ^{i}órbă cuŋ să făĉ^{e}á maị dămúlt//după...friptúră/lẹ-an dat cazonác//şi după cozonác...v^{i}in/cît a putút ọameni să bẹa//şī cu ásta...

[Dar spuneai că nunta ţine pînă miercuri...]

păị dá//după ásta mérĝen/dúpă ĉe mănîŋcă/mérĝeŋ la cununiịi//

înaínte venę́a acásă//şti^z‿d-îj‿lọā ĝinerícā şi mirę́asa įertăĉunę-//acúma nu maį vínę-acásą//dă la bisérică mérĝe dire^g‿la salọ́^n//noį fáĉem áltă másă la úrmă sę́ara la salón/că maį v^iíne nuntáş^i//maį víne nę́amur/maį dă dăpárte/cáre nu víne zíọa/víne sę́ara la másă//acólō įár la fel: aşezám mésili pînă víne dă la cununíįẹ.../nę́amurli ştiį/alẹ méle cum să spúne//şī vín^ie núnta dạ la bisérică/ş‿ę́ară^j‿jọácă/pînă la zéĉe/saụ cût créde įẹį/şī‿la úrmă įar stă la másă//įár înĉépē mîŋcáré/įár.../ĉé púne ọ́mu/įar sarmále/saụ ĉe áre/dă sę́ara/pregătít/la másă//şī le dă įar‿î... sarmále/įáră^j‿dă friptúră/įáră^j‿dă c^uozọ́nă^c/įárạj^ṭ‿dă...tot ca şī zíụa/mîŋcáre//şī pînă la dóoşpe nọ́aptęa//la dóoşpe nọ́aptęā... înĉépe să dęa dárụ//să cobọ́ară lăutáru dă sūs/įa o farfuríįẹ/ şi-nĉépe dạ la núnu márẹ//núnu márē...dá o míįe [ɛ] dă léį/saụ dóọ/cît áre įel‿î bunăvoínṭâ/să dęa//āş^ea//şī‿la ụ́rmă-nĉépe nęámurli luį//áltu dă dóo súte/áltu dă o sútă ĉiŋzéĉ^i/fiįẹcáre cum îl lásă ínimạ//cáre įa pijamále/saụ cáre ęa şervéte/dă maį mult^î/ ...şti^i//ălā pọa‿să dęa ş‿treį súte//áltu dă cadóur^i/o fáṭă‿dă másă/saụ ọ́‿c^uoveltúră/saụ‿ū...o r̄óke/saụ‿ū...álṭi [k] la noį aíĉa să ọbijnu^iéşté/ęa ligán/įa ụálă/c-aşá sạ dă/nęámurlī...mirési şti^i//şi strígă dárụ: dá la cutăríṭă ụom/cum îį spúnē/įụọ́n/ saụ‿u ĝórĝe/saụ cum‿îl kámă/a dat...dóụo súte dă leį/ş-uŋ‿ligán/ saụ‿u dóo súte dă leį ş-o fáṭă de másă/saụ cum dă įẹį acụó^lo//

şī tụot aşá pîŋ‿să termínă tọátă núnta/şti/tọátă lúmęa dîŋ‿ salụo^n//după dar/maį púnem ęar...băutúră/şi bęa t^uoṭ^i.../pînă la zí^uọ//cînd îį ajúnĝe obosę́ala/şī daŋsęázǎ/şi jọácă/pă^i‿la núntă/ strígă fiįecáre toṭ^ṭ//áltu kiuįé/áltū...jọácă/áltu ^uobụoséşte// şi dûpă ąē plęác-acásă.../cáre să símte c-a ob^uosít/nu maį pụáte/plęác-ácásą//dọárme...pînă la óra dóọ//la óra dóo.../įar trebúe să merĝéŋ‿să ^iiŋvitám//^ie lun^ṭ//să lęágă mirę́asa [ɛ] lúnęa//

856

şi i̯ár s-adúnă tọátă lúmẹā/to‿la míne/lun^{i}/şĭ víne şi cíntă lăútári^{i}/şi aşẹáză núna pă m^{i}ẹrẹásă cun̦‿stau̯ ẹó/p-un̦‿scáun/şi-i̯ púne baticu-ŋ‿cáp^{c}/şĭ-i̯ púne pălării̯ẹ/că‿fáĉe glúme ştii̯ dîn ástẹa/ĉícă vre^{i}‿să‿te faş^{i}‿cọcọánă/sau̯ vre^{i}‿s‿te fa^{s}[ɛ] ţăráŋcă/sau̯... cum îi̯ spúne‿ẹa ac^{u}ólo/núna//şí‿t^{o}átă lúmẹa şádē‿júrū mirési/ş-a lu núna/şĭ ríde/şi spúne şi...//ş-aş^{e}á să petréĉe şi lúnẹā//după‿áẹá‿i̯ar púnem másă/după ĉe să términă cū legátu m^{i}i̯rẹása/şi i̯áráş^{i}...mîŋcám/cu tóţi-mpre^{u}únă/i̯ară^{j}‿n^{i}e sculán̦‿lā [ɛ] jọácă/şi dan̦sám şi júcán̦‿şi petreĉém.../i̯aráş^{i}...pînă sẹárạ//i̯ar sẹára‿ajúnĝe obosẹára/şi f^{i}ii̯ecáre...plẹác-acásă//marţ^{i}...víne i̯ár la míne/că ĉícă să dăscurcăm încurcătúr^{i}li/c-avém...mése dă cărát/avén̦‿scáunẹ/-avén̦‿farfurii̯ dă spăla^{d}/liŋgur^{i}/furculíţe//i̯ár v^{i}íne şi [k] dā atúnş^{i}‿plẹácă lăutári marţ^{i}//àvéŋ‿cîţi̯-un...rádi̯u/sau̯ cîtẹ-u^{n}‿ma^{g}nẹtọfón/şí‿mai̯ ne cíntă//şi̯-o mai̯ fáĉen̦‿şi marţ^{i}//ē/şi mi̯ércur să mai̯ cáră mésili/că nu să términă mar^{s}‿tọátă zịọa//ş-aşá că o dúĉem o núntă...pînă la jumátẹa săptămîni/aprọápe să ţíne ĉín̦‿şàse zil^{e}//şi tot aşá să petréĉẹ...núnţili//

[Aceeaşi]

ţéstu

bătrína mẹa avẹá ţest^{c}//făĉá cît-o pîi̯ne márẹ-aşá[1]//péntru că‿er^{e}á numai̯‿ī do^{i}‿in̦^{s}/şi dacă‿făĉá pátru sau̯ ĉin̦ş‿pîi̯n/sā stricá//da aşá pentru d^{u}o^{i}‿inş^{i}...făĉă ţest//îl fáĉ^{e}-aşá rotūn^{t}‿ţéstu/şi-l‿lásă dă să usúcă//după ĉe să usúcă-l rídică/îl lipi̯ẹşte/ş‿p-o párte ş‿pă‿álta/şi-l púne[ɛ]pă [k] i fáĉe vátră cu cărăm^{i}iz^{i}/d-álẹā roşiili/şi-l árde fro dóo zíle//^{s}ti ca să fíi̯e‿él ar^{z}‿bínẹ//şi cîn̦‿vrẹa să‿fácă píi̯ne/frămîntă-n [ɛ]cŏpistére/sau̯ ī‿ligán/în ĉe áre feméęa//şī...árde bín^{i}e cu^{p} [k] ţéstū/...şī‿cîn‿créde feméęa că‿î...s-a ars acuól^{u}ō/c-un fúlg^{u}/saų cu niţél mălái̯ arúnş‿să vez^{i} dacā s-a ars bine cărămízili/fáĉe o pîi̯ne pā...lopăţícă/crăpătór îi̯ spunęa [ɛ] babíli-naínte//aşá bă [ɛ] bătrî́nili nǫástre//şī ọ‿fáĉ-äşa pî́i̯ne māre pă crăpăt^{u}ór/ş-o bágă‿acólō-n̄ [k] dă ĉenúşa la ó‿pa^{r}te ş-o bágă-n ţe^{s}//şí‿la ọ́rmă lásă ţéstu...jos pă ęä//şi áre ţéstu dǫǫ găúri̯-aşá[1]//^{d}-árē...ạ [ɛ] băţ-òla băgát/^{ş}ti^{i}/şi cîn‿vręa s‿să úi̯te la ęa/ridícă dă băţ/să‿vá^{ză}‿dacắ‿s-a pripí^{t}‿saų nu//şī‿dacă véde că s-a pripí^{t}/ō lásă cît créde feméęa că s-a cuopt/şî-l scǫáte/da făĉá cît^{e}-o pî́i̯ne márę-aşá [ɛ] bătrî́na nǫástră...//ne‿^{d}ûĉ^{e}ám p-acólo j‿ne dădęá şī‿noó‿cîtę-o jumate dă pî́i̯ne d-aęá//

---

[1] Gest: cît cuprinzi cu braţele.

[Aceeaşi]

85o. BUCU

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: BM

grî́u

grî́u să p [k] ará ĩ‿félu următ^{u}ór: făĉ^{e}ám ^{u}og^{u}ór dạ várạ/saų dăpă ĉe să ridicá/d-ăsémplu îl punęám‿î premergătųáre ş^{î}‿n^{u}oi̯ atúnĉ/ţînęám cuont//că und-ẹrá grî́ų/să nu mai̯ pui̯ grîų//că‿erá deferítē...î...i̯nsécte/şī‿deferítē... [ɛ] máñă/córpur strĕ^{i}íne/cun‿să ziĉá/negínă//şī...negína...ă...atăcá//adícā îl sufocá pă grî́ų/saų nu...i̯erá mălúră cum ziĉá bătrî́ni/mălúră/că spunęá mama//mălúră-i̯ spunęá/nijdăcùm negínạ//şī...ă...tųámna îl ā ...îl arám dîn nᵘou̯/dacă ᵘogᵘóru nu ⁱęrá bun/nu cᵘorăspunde̯á//l-arám dîn nᵘou tᵘót cu dóo hĭțę dă cai̯/sau̯ cu dᵘoi̯ bᵘoi̯//cum ave̯á [k] ᵈᵘpă cum͜ erá ᵘómu-ntărít [k] în̦stărít//dacă ⁱere̯á d-äsémplu ũ͜ u̯om mai̯ gᵘospodár/dăsigur ave̯á dᵘoi̯ bᵘoi̯/dᵘoi̯ cai̯ la plug cu dóo brázdę//cum i̯erá plúgurlę-ále̯a/manuᵘálę-atúnĉᵉa/şî...arám͜ î grîu/ĉínę nu ave̯á mărcătu̯áre semănám cu mîna//şî͜ dúpă ĉe-l sᵉmănán͜ cu mîna/-i̯ trăĝám cu bᵘoru̯ána//după ĉe dăde̯án͜ cu bᵘoru̯ána/-i̯ dăde̯án͜ cu grápa dă mărăĉinⁱ/şî după grápa cu mărăĉinⁱ dăde̯án͜ cu tăvălúcu̯//şî͜ aşteptám să răsáră grîu//cárę bu̯abę-apucá mai̯ la adînc/răsăre̯á cum mai̯ răsăre̯á/şî͜ mai̯͜ împrăţe̯á i̯élę cum mai̯͜ împrăţe̯á/cáre apucá mai̯ dasúpra/îl mai̯ adunā ĉᵘorîli//şi işá grîu̯ şî͜ făĉei̯ núma ᵘo kílă la p...la pᵘogᵘón/nu mai̯ făĉéi̯ dóo [!] //

---

[1] Gest cu mîna, sugerînd cele două părţi în care se afla găurile ţestului.

deĉ...dîpă ĉe să cᵘoĉᵉa grîᵘū/işăi̯ la cu̯ásă̯//gîrli [k] grîurli-náintę nu să cᵘose̯áu̯ [k] nu să tăi̯á dă [k] cu àlĉevá/cu...//ⁱerá seĉerătᵘórⁱ tăi̯et [k] cáre tăe̯á şi lⁱegá/şîⁱ͜ seĉerătᵘórⁱ sémple//şi ĉine nu ave̯á putére şî͜ ave̯á pu̯átę um͜ pogón dóo trei̯ dă grîu̯/nu-i̯ dăde̯á mîna că să púi̯ę ᵘo seĉerătu̯áre/că nu ave̯á ᵘórşîĉínę-n͜ comúnă...ă...seĉerătu̯áre sémplă sau̯ legătu̯árę/seĉerătu̯áre care tăe̯á şî legá//deĉî...cᵘose̯á cu cu̯ása//făĉᵉám [k] nę͜ sculán͜ dîn nu̯ápte/zmulĝᵉám grîu̯/cu rădăcínă cu, tu̯ot/făĉᵉám legătúrⁱ/dă grîu̯/să făĉᵉá legătúră dă grîu̯/ş-ápăi̯ cînd͜ î să ridicā puţin͜ su̯árilę mai̯ sus/dă grîu nu putéi̯ să-l mai̯ faĉî lⁱegătúră/l-învele̯ám cu znᵘopⁱ dă grîu̯/lⁱegătúra să nu să usúĉę pⁱentru tu̯ată ziu̯a/ş-ápei̯͜ începe̯ám la cu̯ásă/şî͜ ă...fiⁱecàre cᵘosáş ave̯á legătᵘoru-n͜ spátę//ădică...ⁱerá u̯ómu şi feme̯á/sau̯ d-äsémplu ⁱerá kar şî feméę cáre cᵘose̯á/şî áltă femée care le **da**//şî álta carę pune̯á pă lⁱegătúră/d-äsémplu i̯ou̯ cᵘose̯ám/un͜ cᵘopil/de la pai̯şpe anⁱ͜ ĩ͜ sus͜ î/dᵘoi̯şpe/pai̯şpe/trei̯şpe anⁱ/cam aĉí în͜ vîstr-àsta/ăsta pune̯á núma pă lⁱegătúră//lu̯a...ă...brațu dă grîu cu sⁱeĉera/şi-l pune̯á pă lⁱegătúră/şi ăl care vene̯á în [k] dúpă ăsta carę pune̯á pă lⁱegătúră/ăsta legá znᵘópu//că nu-z lⁱegá tuátâ lúmea//legá znᵘópu şi apăi pă úrmă-l făĉᵉán clăi//dúpă ĉe-l făĉᵉán clăi/ă...îl tre [k] vinéa tímpu să-l treerắm//[...]

îl î...cărái acásă/îl făĉéi şíră/dăpă ĉé-l făĉéi şíră/treerán cu cai//

[Cum se treiera cu caii ?]

lᵘócu să pregătéa u [k] cúrtea unde éra ắ mai curátă//deĉ curăţeám buruiána tuátă/măturám/strᵘopeám/băteám áriᵉa cu caii//dăpă ĉé băteám [ɛ]áriᵉa cu caⁱi dă să făĉᵉá ca în cásă/să să lipeáscă pămíntu să nu să ma ia ţărînă/deĉ năsădeám//şî năsăditu ⁱerá-m félu următᵘór: luai z [k] únu-z dădeá znᵘop/şî álţi cărá pă...áriie//áia să numeá áriie//şi năsădeăi//năsădítu ⁱerá-m félu următᵘór/nu tuátă lúmea năsădeá//ĉini ştiᵉá să năsădiáscă//dⁱeĉ/ă...znᵘópu dă grîu să puneá cu spícu sus/aşá/cᵘónic/adică culcát aşa¹ într-o párte//şi după ĉe termenái cu năsăditu tuátă ária/băgái cai//dă cai/iérá caⁱi înhămaţⁱ/şi aveái um pⁱetrᵘói/sau u saniⁱe cu crémenă//nu ştiz dumneavuástă ĉe e áea sániⁱe cu crémine//deş fᵘormátu únii săniᵘúţă cum e [k] áre cᵘopíⁱi dă să dau la pergelúş/aşa éra şî sániⁱ-àea/da-i dî liemn/ii dă [r] dă [k] adícă lⁱemn masív/lⁱemn î brut//şi în [ɛ] pă [r] pă dădăsúptu săniᵘúţ-èea/să băteá pⁱetre dă crémenă/da nu dă ᵘórĉe cre [k] uórĉe piátră/ásta éra ᵘo peátră speĉiⁱálă/c-ásta nu să tᵘoĉᵉá cu úna cu doo//ⁱerá ᵘo peátră fuárte táre//şi pă...săniᵘúţ-àea s-aşeză ún pⁱetrᵘói/sau puneăi un cᵘopil/îm vîstră la zéĉe/dᵘoişpe anⁱ/ca să pua să míie şî caii//şi-el stăteá cu bⁱíĉu-m mînă/şî mîná cai dî la úrmă dî pă săniᵘúţ-àea/şi aşá să treerá grîu//dîpă ĉe treⁱerái grîu/scᵘoteăi páⁱili/după ĉé scᵘoteăi páile-afáră/năsădeăi iár dîn nᵘou/pînâ cîn ĉe termenái grîu/sau să [k] pînâ cîm yedeăi că ai [r] ai băgát ă um pátru/ĉincⁱ vráfurⁱ//să

---

¹Lipeşte palmele una de alta.

nume̯á vráf//vráf‿adicà...ᵘodátă pus în‿î...în árie̯-àe̯a să nume̯á vráf//și scᵘote̯ái̯ páile̯-afárâ/după ĉe-i̯ scote̯ái̯ páile̯-afárà/ă... băgai̯ dîn nᵘou̯ péste grîu̯/și făĉái̯...ă...scᵘote̯ái̯ ple̯áva dîn‿grîu̯//cái călcîndă̦ cu piĉu̯árli/vine̯á şî grîu tot l-în [r] întᵘorĉᵉá meréu̯//și cáre spiĉe dă̦ grîu̯ rămîne̯áu̯ nⁱetreⁱeráte/deĉ cái̯-atúnĉᵉa îl pʰisá/îl treⁱerá//strîngᵉái̯ grîu la...ste̯ájer/ste̯ájer să numéşte aĉél par cáre̯‿éste-m‿míjlocu ăriⁱi/ș-ăla să numéşte ste̯ájer//pentru că cái să-m̦vîrtéşte cu̯-o fúnii̯e/și fúniᵉa vine să-m̦vîrtéşte pă ste̯ájăru̯-òla/și cîn‿cái au̯ sᵘosíd‿la şte̯ájăr/ întᵘórĉ ímvers cái/adícă întᵘórș‿caⁱi pă sénsu ᵘopús/adică̦ pă párte̯a ĉᵉaalànta/l-întᵘórș‿p-ăsta cáre̯-a fᵘost aĉí/d-a véni‿la şte̯ájăr/vine̯ pă dălăturⁱ/şⁱ‿vine̯ ălantu dîm‿márĝine̯ la şte̯ájer// ș-atúnĉᵉa fúne̯a-nĉépe să...să dăsfácă i̯áréşⁱ pîn [k] prin mersu cáilor//și scᵘote̯ái̯ p-órmă cai̯-afárà/strîngᵉái̯ grîᵘù/ș-aduĉᵉám mákina//mákina să-m̦vîrte̯á cu mîna//mákină dă vînturát/așá-i̯ spune̯ám//așĕzái̯ sitili pentru...grîu̯/și-nĉepe̯ái̯ să̦...dai̯ la mákină// şi ᵘobíĉiᵘu să dăde̯á mai̯ mul‿nu̯ápte̯a la mákină/pentru că práfu/ zíu̯a ⁱe [k] ave̯á im̦fluⁱenț-àsta dă prav/vîntu/ún-àlta/kár vînt/ da ⁱerá tímpu mai̯ căldurᵘoz/da nu̯ápte̯a ⁱe̯ tímpu mai̯ răcorᵘós/şî îs‿cᵘom̦vine̯á să lucrézⁱ/mai̯ bíne̯/-adică lucrái̯ pă răcu̯áre̯/ĉevá mai̯ [r] mai̯ plăcút//şⁱ‿dăde̯ám la mákină/și după ĉe termenán̦ la mákină/ înĉepe̯án̦ să măsurăn‿cu dúbla/grîu//şî spune̯ám "am făcút atîta/ᵘo kílă/dóo/trei̯/la pᵘogᵘón/sau̯ dóo pᵘogu̯áne̯-am̦‿făcút dóo kíle i̯umáte̯"/pă cum să vᵘorbe̯á‿atúnĉⁱ//kíla ⁱerá așá/dă șápte saĉ/și dă pai̯şpe saĉ//kílă mícă/kílă máre̯//kílă mícă ⁱerá dă șapte saș/kílă máre dă pai̯şpe saĉ//

şte̯fán munte̯ánu

şaizeşiúnu dă anⁱ

i̯-a mînca lupki mîzu

ne̯-an dus cu cai la e̯arbă/ave̯am cai̯ nu mai̯ ave̯am buoi̯//şi se̯ara cînd am sosit acolo la luocu/la punctu...vuorbiit/io̯u̯ cu i̯el/ ş-în̯că cu fuostu preşedinte al ĉeapeului̯/marin̯ su̯are/ [...] ne̯-a işi lupu-n̯ cale//cînd a işi lupu-n̯ cale/i̯o am zis/că i̯o l-am̯ văzu prima dată/a işi dîn nişte păpuriş/ş-a trecut îm pădure//c-asta iera după uo ilundaţie păpurişu̯-ăsta//crescuse pă nişte mlăştini//

ş-i̯o-ntrep pă ăsta care i̯-a mîn̯cat î...î...i̯-a mîn̯ca mîn̯zu lupu/zic ĉə/"măi̯ duobre" zic/"tu ai̯ lu̯a e [k] vrun̯ cîi̯ne cu tine mă ?"//

"nu măi̯"/ĉe "n-ã lu̯a niĉ un̯ cîi̯ne"//

"măi̯" zic/"ui̯te ăla i̯e lup"//

ziĉe/"îz mănîn̯că armăsaru"//

i̯o "mai̯ pardon̯/eă" zic "că pă armăsari nu pre̯a-i̯ mănîn̯câ luphi/da" zic "că i̯el nu să [k] îş strică dinţi pă [r] pă carne bătrînă//îs strică dinţi pă [r] pă trufanda mă"/zic/"fi atient că"/ zic "eî mîin̯i dă dimine̯aţă"/parc-am̯ fuoz gîĉea/"mîin̯i dă dimine̯aţă fi atient/că tu n-o s-o a [k] mai̯ ai̯ mîn̯z"//

zi şî făcut//ne̯-an dus cu cai̯-acolo la puntu...fiesa dă noi̯ un [k] în ĉe luog meerĝem/am împiedica cai cum să-mpiedica cu sfo̯ară dă piiĉuoru dînainte şî/adicâ dă piĉu̯arli amîndoo dă dînainte/ca calu să me̯argă/să [k] numa să sară/că să nu să ducă să... me̯argă mai̯ dăparte/sau̯ să me̯argî/că dacă-i̯ sluobod/ple̯acâ şî tie lasî//ş-am sta dă [ɛ] vuorbă/dă puovesti/nu̯aptea acolo-ş̯a cab la cap /ş-am î vuorbit/ş-am discutat/ş-am adormit//dîpă ĉe-am adormi/ cîn ne̯-am trezit/şi ne̯-am sculat/întuneeric/dă nu...fă băgai̯ deştili u̯ok//întuneerig duomne/şi i̯era un nuor/şî trăzne̯a/şî tuna/şî sfulĝera/şi uo-ntuneriĉeală/nu cai̯/nimic//în̯cotro o luom//ne̯-am̯ scula/ne̯-an̯ suĉi/ne̯-am împvîrtid/ui̯te-te-m̯ stîn̯ga/ui̯te-te-m̯ dre̯ápta/ńimig/nimic//

"i̯a ʰai̯ să mᵉérĝem//hai̯ să mérĝim//da plecắm dî [k] trei̯ în trei̯ pîărțⁱ/şî únu să ste̯a‿aiĉ"/i̯eram pátru ínşⁱ/tᵘovaráşⁱ//"mă/únu să ste̯a‿aijⁱ‿la bagáj//tu ți [ɛ] tu ți le̯gătúră cu nᵘoi̯/nᵘoi̯ cîn‿strigắm/tu răspúnzⁱ/că să ştim în ĉe derécție suntⁱem"//

şî ắla a rămás únu la bagáş/şî trei̯ am plecát în trei̯ pắrțⁱ//că ştiᵉán/cunoşte̯ám caⁱi/şî i̯o p-ai̯ dumitále/şî‿dumne̯áta p-ai̯ mei̯/deĉⁱ cunoşte̯ám//"mă/ĉe cai̯ găsím/îi̯ strînĝem"//aşá zis şî făcút//dă-i̯‿incólo/dă-i̯‿incólo/dă-i̯‿incᵘólu//cum înemerín/că tᵘot i̯o am înemerí‿piste...ă...bîzdîgánie-áe̯a dă dihánii‿dă lup/tᵘot i̯o am înimerít/d-am‿da‿piste i̯el//tᵘógma căsîpísi mîzu/l-omărísᵉe/şi trăsése/băgáse [k] îl bărdăhănísᵉe i [k] la búrtă/şi-i̯ scᵘosése şi-i̯ mînca fʰicátu//i̯o cînd‿î l-am‿văzúᵗ/i̯o am zis că...i̯e tuot cîine//

şî strig/"măi̯ dᵘobre bă/vⁱino mă că ți-a mîncát‿î cîini"/dă i̯o aşa ã‿zîs/că i̯e cîine/că mi să păre̯á mic//da dă undi că ⁱel merĝᵉa pă búrtă//zic "uite mă un‿cîine ți-a mîncá‿mînzu mă"//

a venít uomū...dîn diréc̦țe̯a dă und-éra ⁱel/a venít acólo/cîn‿a vení/mîzu să [k] încî‿tᵘo‿să mai̯ zbăte̯á//dă îl bărtăhănise/şi-i̯ dădúse fⁱicatu-afară/şi i-l mînca/şi ⁱel încă mai̯ mişcá//

s-apắi̯ ne-an‿sculaᵈ‿dimine̯áța/ş-am‿î lua‿cái/da ĉᵉ-am mai̯ putú‿dᵘormi pîn‿la zîuo ?/n-am mai̯ putú‿sâ mai̯ dᵘormim pîn‿la zîuo/şi am lua‿caⁱi dă dimine̯áță/ş-am plecát acásă//ş-ape‿e-a tras tá-su‿u mamâ dî bătaie [!!] lu dᵘobric-al meu/că i-a mînca‿lupki mîzu//

[Același]

cîn‿eram cᵘopil mic

cînd eram mai̯ micúț aşá dă vrō...paişpⁱe anⁱ‿i/ĉişpⁱe

... anⁱ/ iera unu petrake...stan/așa-i zîĉᵉa/zis nⁱebunu//petrake nⁱebunu/petrake hᵘoțu//deĉ cam așa a [k] îl î p [k] șî dă fapt așa iera/iera un î hᵘoz dă cai//șî m-a luat șî pă mine cu caⁱi//caⁱi nu iera ai miei propiⁱetatea mea/iera a lu mama a lu fᵘostul președinte/a lu [ɛ] sanda suari//și m-a lua șî pă mine cu caⁱi la pădure/la iarbâ//ne-an duz la iarb-acolo/unde ?/la zăgaj//la zăgaju-osta/iera un zăgaj aișⁱ/pă ialomița/șî merĝᵉa muara lu seĉeleanu/ᵘo muară pă apă/care era...dă bᵉetᵘon este turnată ea/nu-i moarî dî îastea dă lem cum i pâ la munțⁱ//și...acolo ⁱera un zăgaj//care proptea apa/ca apa să u [k] treacă prim muară/nu sî meargâ pă...pă gîrlă//și ne-am dus acolo domne//la zăgaj/la plantațiⁱe la...ĉi "merĝim la zăgaj/la...îm plantațiⁱe"//acolo iera iarba la ĝenuk//îm fine ne-am dus acolo/cu mᵘoș pet [ɛ] mᵘoj petrake ăsta nⁱebunu/cum îi ziĉan nᵘoi/uom bătrîn/fața dă mine/iel erᵉa/puate-avea un șaizeș [k] ĉize șaizej dă anⁱ//io/mⁱic//paișpe anⁱ/ĉișpⁱe anⁱ/cît oi fi avut//că ne-a sculat într-o răpăietură dă cai/ș-o rînkezeală dă cai/șî rînkeza caⁱi/ș-atîta bătea caⁱi/dă scăpăra cᵘopitili la cai/și dihănili dă lupʰ/iera un hăitig dă lup/îi tăbărîse pă cai//șî caⁱi iera mai mulțⁱ/nu cum am fᵘoz numa ioᵘ cu mᵘoș petrake/cai ⁱera mai mulzⁱ/ne strî [ɛ] nsesim acolo/mai muls ĉetățⁱenⁱ//șî caⁱi a vini șî s-a făcut hᵘoră/capite la capite/mîji la pⁱeptu lᵘor/șî cu mamili lᵘor/cu iepili zis/șî armăsari...liberⁱ/pă dă lăturⁱ//șî atîta bătai io n-am văzu dă cîn sun/și nișⁱ [k] cre că am să mᵘor/și așa bătaⁱe cu luphi/cun să bătea cai/nu am văzu pîn-atunș/și nij d-atunĉ incua//că ne-am apropiᵉa ca-m poartă/uite c-a veni mașina[1]/ne-am apropiᵉa ca-m puart-așa dă iei/și-atîta rînkezeală era/și-atîta [ɛ] că cîn să lovea pisemne cᵘopite-n cᵘopite/că scăpăra domle/scăpăra scîntee dă fᵘoc//așa ierau...î...fincă să lovea ei cu pᵘotcuavili//şi dacă am̟‿văzút așá/am încêpú‿să ţipắm/şî i̯ó/şî mu̯óşu̯-òla/şî u̯ámin-ẹ̀e̯a/îŋcă [ɛ] erám̟‿vro pátru‿ĉìnĉ u̯ámẹn^{i}/şî așá abe̯á‿abe̯á an̟‿scăpát cái dặ hăi̯tícu dă lup^{h}//da lup^{h} i̯erá mai̯ muls^{i}‿ca cît ^{i}erá cai̯//așá dă mulţ‿i̯erau̯ atúnĉ//

---

[1] Microbuzul anchetatorilor.

păi̯ i̯o ţîu̯ mintẹ cîn‿erám c^{u}opíl mic/că dau̯ dîntr-úna-ntr-àlta/aíĉ‿in̟‿sad‿la n^{u}oi̯/dacă d-ăsémplu nu-z‿vine̯á váca se̯ára acásă/așá pustiităţ i̯erau̯ dómnẹ/dacặ nu-z‿vine̯á vaca se̯ára‿acásặ/sau̯ mîn̟zát^{u}/sau̯ viţ^{i}élu dă ișá/ui̯tẹ́‿kar aíĉa undi sînt i̯ou̯ cu cásà/i̯erá p^{u}orúmb/să‿pune̯á p^{u}orúm/pune̯á grînẹ/să‿pune̯á.../dacă nu-z‿vine̯á se̯ar-acásă/a dó^{u}a z^{i}‿dimine̯áţă puteái̯ să‿nu mai̯ traj‿nădéjde/că nu mai̯ vẹde̯ái̯ nij‿váca/nij‿viţ^{i}élu̯//ţi̯-o mînca lup^{k}i̯//àșá‿er^{e}a dom^{le}//lu fráti-mi̯u duţu d-aĉí d-alătur i̯-a lu̯a‿lúpki/zíu̯a i̯-a lu̯a‿lúphi dîn̟‿cîrd//a vini‿lúpu/şi i̯-a lu̯at u̯áe̯a dîn̟‿cîrd/ş-a plecá‿cu‿e̯a//zíu̯a//așá i̯erau̯ dă mulţ^{i}//

[Acelaşi]

brîn̟za

le dăde̯ám primăvára la ^{u}oi̯/plătiám ĉ^{u}obanúlui̯ acólo/atúnĉ‿ináintẹ-așá‿erá/um p^{u}ol dâ u̯ái̯ẹ/ş^{î}‿dóo kíle dâ mălái̯//to̯ámna ne dúĉan̟ şî le lu̯an‿dă la i̯el/i dăde̯ám bani ^{u}omulu^{i}/ş^{i}‿ne lu̯am‿ói̯lẹ//brîn̟za/brîn̟za ne vine̯á rîndu//presupúnim az i̯erá rîndu mi̯óu̯//ave̯ám ĉinĉ^{i} u̯oi̯/lu̯am ĉin̟ș‿căldắr^{i} dă láptẹ//le lu̯ám/vine̯án̟‿cu i̯elẹ-acásă/le-ŋkegám/le făĉ^{e}am brîn̟ză/fi̯èrbe̯an̟‿zi̯éru/făĉ^{e}am úrda/p-órmâ púnẹm brîn̟za la.../f^{h}íe putínă/f^{h}íẹ b^{u}orcán//

[Spune amănunţit cum se face brînza.]

brîn̟za/așá cun‿ţi̯-an̟‿spus//lu̯an̟‿láptili /ii̯ pune̯ám kag^{u}/după ĉe l-am‿uŋkegát^{u}/ştiz‿dă s-a prin̟s i̯el/băgám mînă‿i̯el îl m^{e}estecám/pînặ să mai̯ mui̯á ắla/ş-înĉepe̯án̟‿cu mîna şti/să l-așéz/pîn̟‿să făĉᵉa i̯el cᵘocolóșᵘ//cîn să făĉá cᵘocolóș/îl lu̯an șî-l pune̯ám în zăgîrnă/c-așá lⁱe spune̯ám/un săculⁱez máre//îl pune̯ám acólo/lăsám puțín s să scúrgă/îl pune̯ám p-o másă/pune̯ám um funt pă i̯a/șî pune̯ám um pi̯etrᵘói//ș-i̯a víne̯a șî s-așăzá bíne/dâ n-áve̯a nic o găurícâ//átunj după ĉe să scurĝᵉa/dă nu mai curĝᵉá zⁱer/ᵘo tăi̯á/i făĉᵉar saramúra/pune̯ám saramúră...pînâ ișá ᵘoᵘu dasúpra//cîn ișá ᵘoᵘu/atunĉa éra búnâ//ᵘo tăe̯am feliu̯áre/ș-o pune̯ám acólo-n saramúră//pă úrme-i pune̯ám um fundulⁱez dasúpra/um pi̯etrᵘoi dasúpra i [k] fúndulii/și gáta i̯erá brînza//úrda i̯ar tot așá ᵘo fi̯erbe̯ám/ᵘo pune̯ám îm săculⁱeț i̯ar tot...ᵘo pune̯án să scurĝᵉa/pă úrmă ᵘo scote̯án dîn săculⁱețu-óla/ᵘo pune̯án ș-o frămîntám/și-o consumám//

[Dar cheagul de unde-l luai ?]

faĉen dâ la pᵘorc//dîn î stᵘomácu pᵘorcului ai văzú că-i...i curețⁱ stᵘomácu//ăla-l spălám bíne/-l frecán cu sáre/dăpă ĉe-l frecám cu sáre/âl spălám în dóo treⁱ ápe/ș p-órmă l-așăzám într-um bᵘorcán/púnem sáre peste ⁱel//primăvára pune̯ám bᵘorș//pune̯ám acoló dă l-acopere̯a tᵘot ăla/șî cîn ne duĉán sâ lᵘon laptele/scurĝᵉan dî i̯el d-acólo/șî pune̯ám la brînzâ//că...i̯e șî prafur pⁱentru brînză/da nu ține//ásta dîn î stᵘomacu pᵘorcului/asta pᵘo s-o ți șî dᵘoi an dă zíle//că e̯a nu să fărîmâ//da áe̯a cu prafur știi ?/ai prafur dî la farmaĉⁱe/sau dî undi i̯éste/sau îz dă//da/o faĉⁱ azⁱ/ᵘo plămădⁱesc/cîn i-ai da kag la lapte dîn ai̯a/șî nu dure̯ază sâ zic ᵘo lună dă zíle/ș cînd ai lu̯at-o/-nĉépi s să fărîme//

ⁱiu̯ana răile̯anu
șai̯zeșpatru dă anⁱ

ⁱera la ursitᵘorⁱ

ām aᵘuzit ᵘodátâ/câ ne spúne̯a părínți noștri c-a fᵘost un

866

cᵘoban/a fos flăcău ⁱel dă doᵘozeşîcinj dă anⁱ/ĉe ?/treizeşĉinj dă an a avut//ş cînd a vini şi iel/că ĉobani nainte să duĉᵉa/ai văzut/ei pleca pîm bîălţⁱ/nu şădea kar acolo-n comuna lᵘor//ş cînd a nimeri şi-el la ũ uom/taman năştea nⁱevasta//ba da/născuse şî ⁱera la ursitᵘorⁱ//

e/strigă acualea/"măi nene/nu mă primis şî pă mine" sĉe-"n seara asta la dumneavuastră ?/că...sunt un călătᵘor/şî vreau sâ mă dc acasâ ş-io/ş n-am unde să dᵘorm"//

"a/nene"ĉe/"te-aşⁱ primi/da" zĉe "taman am nⁱevasta lăuzâ"//

"acoale pă prispă culcâ-mă şî pă mini"//

aşa e-a făcut/s-a dus uomu/i-a adus şî lui acualea um preş/i-a dat o pⁱernă/i-a da ĉeva sî să-mveleascî/s-a culcat//peste nuapte/aude la ĝam acolo că vᵘorbeşte ĉineva//iel a tăcu dîn gurâ[1]//

cînd aude/aşa ziĉe: "fata să fiⁱe" ziĉe "femiⁱe dă casă/şî vrenică/şî să ţiⁱe dă bărbat//şî bărbat să-i fiⁱe ăsta care-i pă prispâ"//

ş-iel a auzit-o//iel s-a gîndi/"mă" sĉe "dacă ⁱe/îs spun io/ia acuma-i născută/ş-io am treişĉinj dă anⁱ/io an sâ mă du s-o eau ş-o omor[1]"//a dîşkis uşa frumᵘos/a intra binişᵘor în casă/i-a luat [r] i-a lua fetiţa dâ lîngă maică-sa/ş să duĉe cu ia/şî/undi o lua ?/că era gardurⁱ/nu ⁱera ca acuma zaplazur d-astea dâ scîndură//şî cînd a da s-o-mfʰigî-m par/i-a vini şi i-a intrat paru-ŏla pâ lîngă [k] pă burt-aşa//ş-i-a făcut sⁱemn//da/sigur/dac-ā atins-o în ăla/a scrijilat-o dîn î lⁱemnu-ŏla//iel a fuĝit//fuĝit//cᵘopʰilu/l-a lăsat acolo//cînd să trezeşte mă-sa/cᵘopilu nu-i//"măi un să fʰie cᵘopⁱilu ?"//să uiţă-ncᵘolo/să uiţă-ncoˡ/cînd aude-n gard//

strigă la barbat-su/"măi bărbate !" ĉe/"auzⁱ cᵘopⁱilu nostru plî́ngê^{e}-afár^{î}"//cîn̦ să dúcê/^{u}o i̯a d-acólo dîn̦ gard/^{u}o dăsfáșă mai̯-cî́-sa/i̯a spintecátâ pă búrtă//"vai̯ de míne" //să úi̯tă la ắla/nù i̯erá//s-a dus în toátă lúmea//

---

[1] Vorbeşte foarte încet.

cînd î...à trecu pai̯sp^{i}e an^{i}/dúpă áșa//fáta s-a vindecát acólo//la pái̯spe an^{i} víne côbanu ș-o cêre-n căsătorii̯e//fără să ști^{i}e că ái̯a i̯e fáta//cîn̦ s [k] a lu̯át-o/s-a dus cu i̯a acásă/cîn ...véde s^{i}émnu/^{u}o-ntreábă//

"cê-i̯ cu tíne" ? sce/"cê-i̯ cu sémnu-ósta" ?//

atúncê i̯-a p^{u}ovestít [ɛ]"îm p^{u}ovesteá máma așa așa /că...m-a născút/ș^{î} e-a f^{u}ost un côbán la n^{u}oi̯ in î seára dâ ursit^{u}ór^{i}/ș că m-a lu̯a șî m-a pus în gard"//

sêe "i̯o sînt"//

[Aceeași]

tutúnu

príma dátă să fáce platf^{u}ormă dă gun^{u}oi̯//cîn̦ să fáce răsá^{d}nița/ca să-l s^{i}émine//să púne gun^{u}oi̯/peste gun^{u}oi̯ să púne pămînt//pămî́nt/ș^{î} p-órmă să púne ^{n}éște braníț/-așá-i̯ spúne/gun^{u}oi̯ dîn ắsta putrezít//a s^{i}emănát tutúnu acólo/îm braníț-așa nu ș ĉe/șî l-a-mvelít/îi̯ púne t^{u}ocur dă g^{e}am/cum e la răsá^{d}niță la grădínă//după ĉ^{e}-a răsărít/îl ud-ac^{u}ólo- șà/to treábă s^{u}ocoteálă/ș cîn̦ s-a făcút pentru scu̯os la cîm la t^{i}er^{i}én/te duj^{i} d-acólo șî i̯ei̯ fíre dîn acéleá/șî...le...

[Cum se plantează ?]

acólo ^{i}e ter^{i}énu-arát/șî cu șfu̯ára să púne//dó^{u}o b^{i}éțe la capitíli di la șfu̯ára ca să vínă la rî́ndur^{i} drépți//șî fắc^{e}a gru̯ápă/c-um [ɛ]aveán cî́te-un l^{i}emn așá/la noi̯ i spúni̯ kiton^{u}óg/așá-i̯ spuneá la ắla//făĉ^{e}am găur cu kiton^{u}ógu/úni făc^{e}a găur^{i}/álți vineá-n úrmă/puneá răsádu/șî álți vineá túrma ápă la fi^{i}ecáre fir/

şî-i̯...cu mína-l‿î...apăsá pămîntu biné[ɛ]pă lîngă i̯el/şî...//pŏ‿úrmă după ĉe-l răsădḙa/la trei̯ săptămîn̯/sau̯ la ᵘo lună/-i̯ dădḙá prima praşilâ//prima praşil/-a doᵘa/a treᵉa/pă‿ormă după ĉe să făĉᵉá mare/-l culeĝᵉam//lu̯am frun̯zili dă jᵘos/că‿el să cᵘoĉᵉá treptat aşa/nu să cᵘoĉᵉá tᵘot ᵘodată//îi̯ lu̯am frun̯zile/le-aducᵉam acásă/acásă le-n̯şîram/pă sîrmă/ş-avḙam aşá nişte par bătús‿ca să le-ntinden̯/ştis ?/ca să stḙa la su̯ari̯ //şî-i̯ ţinḙan‿ĉirca dă [ɛ]u̯o săptămînă/cum‿erá şî timpu/şî doo/pînă să în̯gălbinḙá puţin//p-órmâ‿dúpă ĉe să-n̯gălbinḙa/îl lu̯ă‿şî-l băgám undḙvá la adăpᵘost/ştiţⁱ ?//pînă să culeĝᵉá tu̯ot//după ĉe să culeĝᵉa/îl lu̯am/îl punḙam undḙvá dă trăĝᵉa/ca să nu să fărîme/ştiţⁱ/frun̯zili/şî-l îm[ɛ]paketam/îl făĉᵉam aşá păpúşⁱ//îl lⁱegám/p-órmă-l îmbalotám/ş‿cîm‿vinḙá ziu̯a/ca să-l dúĉem/îl ducᵉam‿î/transportám/cu maşîn̯/cu cărúsⁱ/cu...//

şteféan nicolaⁱe
pátruzeşĉincⁱ [de ani]

cînipa

[Ogorul]îl‿î arⁱ/îl bᵘoronⁱezⁱ/sⁱemenⁱ cínipa/ş‿p-órmă-l grăpezⁱ//după ĉe-l grăpⁱesⁱ‿cínipa crⁱeşte/s‿faĉe mari̯//deş‿pîm‿mijlocu vᵉeri cîn‿cînipa...creştḙ-o flu̯are alb-aşa/la i̯a/faĉe sămînţâ pă tu̯amn-aşa/atun̯j‿de ! ziĉi‿că cînipa-i̯ cu̯aptâ//merĝan̯‿ş-o zmulĝᵉám/ᵘo făĉᵉam păpujⁱ‿micuţḙ-aşa/ᵘo lⁱegan̯‿frumᵘos/ᵘo bătḙam dâ sămînţâ//după ĉᵉ-o bătḙan‿dî‿sămînţâ/ᵘo aduĉᵉan̯‿ş-o băgám în̯‿lac//i̯era crivăi̯ dîn ástḙa/nu-n̯‿gîrlâ/cî‿gîrla ᵘo lu̯a/i̯alomiţa//crivăi̯ dîn ástḙa‿aşa/băltini̯ cum le spunḙam nᵘoi̯/ş-o băgam acolo/púnḙam patru ţăruş/ş-o punḙam acolo/punḙam puţinḙ pai̯e‿dasupra/púnḙam pămînt/ca sⁱ‿stḙa la fund/ş-o lăsám d-egzémplu patru zile/cî‿

zíle̯/dúpă cum eré̯a ápa/dacă͜ erá mai̯ căldúță/se topé̯a mai̯ repíde̯/dacă͜ erá mai̯ réĉe̯/durá mai̯ mult//dupặ ĉ-o scoté̯an͜ d-acólo/spălám frumᵘós/tᵘot în áp-e̯i̯a͜ acólo/scoté̯am pă mal să scurĝᵉá//dupặ ĉe s-a scurs...acólo/o-n̥cărcám în cărûță/ᵘo aduĉám acásâ//ᵘo uscám/bíne/dupặ ĉe să uscá ᵘo pⁱisám/așá cu um͜ mai̯ pă...niște̯ par ju̯os/ș-o melițám//după ĉ-o mⁱelițám/ᵘo dădé̯am pîn darác//ᵘo dădé̯am pîn daráh͜ șî scᵘoté̯am͜ fuiớru d-o párte̯ ĉe͜ erá bun/ⁱínima cînipi/cîlți d-o párte-i̯ tᵘorĉám pⁱéntru preșur dîn áste̯a/acúma nu mai̯ [k] nu sặ mai̯ fáĉe̯/șî tᵘorĉᵉám͜ fir supțíre̯ dîn e̯a/făĉᵉám ĉarșáfurⁱ/púne̯am răzbᵘói̯u/făĉᵉán͜ ĉarșáfuri̯/fⁱéțe dâ mⁱése/șⁱervéte dă cîmp/cî͜ nú͜ erá ca͜ acúma pă tu̯áte drúmurli pîn̥zărⁱét șî șⁱervⁱéte/și fel dă fel d-ále̯a//și făĉᵉám dîn cînip-ăe̯a//ᵘo-nălbé̯am/ᵘo spălám bine̯/ᵘo fⁱerbé̯am/șî...ᵘo lucrám//făĉán͜ dîn͜ cînipâ//

trandafir verĝiniᵉa
patruzeșîúnu dă anⁱ

pu̯órcu

prima dátặ púnim ápă pă fᵘoc/că tăⁱém pu̯órcu/ᵘómu̯-acólo̯ sau̯ cáre ți-l tae̯/să͜ ĉe șî-l în̥júngiⁱe̯/îl pîrléște/între timp-ósta e̯o fⁱerb ápa/după ĉe s-a fⁱert ápa/și ⁱei̯ l-a pîrlí͜ pu̯órcu/dăm cu puțînă ápă pă i̯el/puțînặ sarᵉe/șî-l îmvⁱelím/c-o...păturâ͜ cu ĉevá/c-un͜ sac/ca să-mu̯ái̯e̯ șᵘoríĉu//dúpặ ĉe să-mu̯ái̯e̯ bíne̯ șᵘoríĉu/duc ápî͜ cald-acólo̯/c-o períⁱe̯ dă pai̯e/îl fre̯ácặ bini̯͜ bini̯ cu pⁱerie̯-ăe̯ă șⁱ͜ cu ápî͜ cáldî/ᵘo găle̯átî͜ doó dă ápă caldă/-l spálă frumᵘós/dîpă ĉe-l spálă/ᵘe găle̯átî͜ dă ápă reĉe/îl limpezéști̯//ᵘo úșî͜ curát-așa dă la vun͜ grașⁱ͜ ĉe̯vá/púnim acólo jᵘos/púnim pᵘorcu pă͜ e̯a/ș-înĉépi să-l dăsfacâ//după ĉe-l...îl dîsfáĉe̯ pă͜ búrtâ/pă spináre/cum͜ vre̯a/îl dîsfáĉe̯/îi̯ scu̯áte̯ d-acólo...múșki/-i̯ scu̯áte̯ cu̯ástⁱli/-i̯

870

[ɛ]scuate t^{u}ot ĉe e/pîn-ajunĝe la mațe//i scuate mațele-afară-ntr-o copa^{i}e/riniki/ [ɛ] ^{i}inima/b^{u}orj^{u}ocu și cū.../f^{i}icatu-l scuate s^{e}eparat în al vas/pŏ urmă...îl scuate fășii/și-l aducem în casă/îm bucătări^{i}e/unde-l băgăm acolu-șa//io-ntre timpu-osta mă pui și dâscur^{g} matile/am apâ caldă pă f^{u}oc/iau un c^{u}opil cu mine/le tai frum^{u}os/în tuarnă și le dîsumplu/dî murdărie-aea/dâ mizerii-aia tot/le curăț/după aea după ĉe le-am dâsumplut și le-am curățit/^{f}mos/le-aduc în casâ dacâ ie ĝer ie frig ie iarnă/pui i... altă apă curată/și le spăl bine/pă dînafară/și le curăz/le jupuoi/le fre^{c} cu sare/bine/să n-aibă mir^{u}os//după aia le limpez^{i}esc/le-nt^{u}ore//um fus/un criuon/um băț[ɛ]țiș^{u}or așa/le-nt^{u}or^{c} pă partea-ailantă//deĉ iarăș pă parte-ailantâ t^{u}ot așa//cu apâ caldă/cu sare/cu...frecate/curățite/aranjate//după aia/me-ale^{c} carne/cîn carnea sâ pune la sare/ale^{c} carne da t^{u}ocat//ĉe e peĉ^{i}e mai micâ/ĉe să [ɛ] aea/asta zic "^{i}e dă t^{u}ocat"//mi-o al^{i}eg s^{i}eparat//^{u}o t^{u}oc pîm mașînă/sau cu t^{u}op^{u}oru pă tocăt^{u}or/după cum vrei s-o faĉ//fac^{u} ^{u}o dau în trei p^{î}ărț^{i}//fac trandafir^{i}/fag gîlbaș^{i}/sărmăluțe/că vrei sâ mai fa și pioft^{i}ele/câ vrei sâ mai fa și p^{i}erișuare/câ vrei sâ mai fa ș-alĉeva/da prima dat-a crăĉunlui asta ^{i}este/gîlbaș^{i} trandafir^{i} și sarmale//așa//îl pregătim îl punim la sare t^{u}od/dupâ ĉe-ș ea sare bine/^{u}or că-l sc^{u}oz la vînt/^{u}or că-l prăjeș și-l pui la damiĝ^{e}ană/dăpă cum vrei//fa șunĉ^{i}/le pregăt^{i}eș^{i} t^{u}ot așa/le pui la sare/le sc^{u}oz d-acolo/le ^{u}opreș^{i} frum^{u}os în apâ sau în zeamâ dâ varză/le dai cu buia/ș^{î} p-ormă le-agâț^{i} la fum/dacâ vrei sâ le-afum^{i}/dacâ nu la vînt/s^{î} să zvînte//și le ai pr^{i}egătite dă mănînĉ tuată vara/dacă s-ajunĝe și ^{i}e familie mai puținâ//da/

[Cum faci gîlbașii ?]

hē/carnea ^{u}o t^{u}oș frum^{u}os/pui pip^{i}er ĩ iei/pui uoriez în ^{i}ei/pui i buia/ [ɛ] pui i buliuon/amestij bini bini carnea cu tuate măruntaile-astea ĉe pui acolo/sare/şî pă urmă intri cu maşîna dă t^{u}ocat/cu ţeavâ//io am maşînă dă toca^t/ş cu ţeav-aşa d-egzemp^{l}u cum ^{i}e ăsta[1]/şî...le umplu şî trandafiri şî gîlbaşi cu ţeava dă tocat/şî pŏ urmă-i dau la r^{i}eĉe//ş^î iei sî-ngaţ-acolo stă-ngeţaţ^i/şî mănînĉ/d-egzemplu sărbăt^{u}orli crăĉunului/gîlbaşi trebe să-i mănînş c-are uorez în ^{i}ei/şî să acreşte/dacă nu...i consum mai repide//

[Gîlbaşii îi faci în maţe, dar în...?]

da/ă am uita să vă spun dâ t^{u}obă//t^{u}oba/ziz m^{u}oşu şî baba// da//e/la alea să ştiţ^i aşa//fierp^h.../f^{i}erbi ficatu/riniki/ ^{i}inima ur^{i}ekili/vo doo şunĉ^i/plămînu-ola/le fer^p cu t^{u}otu-ntr-um vas//după ĉe le-ăi fiert aşa d-a dat îm f^{i}er bini bini-aşa / ficatu-l v^{i}es c-a f^{i}er niţ^{i}el aşa/d^î p^{u}o să mănînj^i dîn iel/l^{i}e scuoţ^i/le limpezeşt^i um p^{i}ic/că ai spumă d-aia pă iel/le sc^{u}os p-um fun să scurĝe/şî pŏ urmă le t^{u}oş c-un cuţitaj mărunt aşa f^{i}eliuare f^{i}eliuare f^{i}eliuare/p-o masâ//dâpă ĉe le-ăi t^{u}ocat/aşa/ pis^{i}ez^i pip^{i}er^u/ie um f^{i}el dă mir^{u}osur^i/care le cumpărăm dâ la cuperativă/şî pui in...măruntaile-alea acolu//pŏ urmă l^{i}e ameştij le-am^{i}eştij frum^{u}os/şî umpli t^{u}oba/m^{u}oşu şî baba//după ĉe le-ăi umplut aşa cît ia iele/le c^{u}oş^i/undi ie tăiat acolo/dăpă ĉe le-ăi cusud/le pui intr-um vaz mai mare/l^{i}e dai ş^î le ferb^i niţ^{i}el dâ să f^{i}erbe pele-aea/după ĉe s-a fert/le sc^{u}oz d-ac^{u}olo/ l^{i}e pui p-^{u}o masâ/-i pui um fun dasupra/ş-um p^{i}etr^{u}oi/ş^î le pui la teasc//şî d-egzemplu dacă le-ăi dat în sear-asta/ş^î le-ăi pus la teasc pînâ mîine dimineaţă/aşa să răĉeşte/şî să presează/ şî-ngaţ-aşa dâ să faĉe ĉa mai bună//

[Aceeaşi]

---

[1] Indică microfonul.

872

în cᵘosîmbⁱeștⁱ¹ s-a-ntîmplaᵗ cazu

cun s-a-ntîmplat ?//ia [soacra informatoarei] a avut o fată la cᵘosîmbeștⁱ//și...cum să spun ?/bărbac-su-a foz bᵘonlav dâ plămînⁱ//n-a avu cᵘopi/a crescut o fată//ᵘo [ɛ] nⁱepuat-a iei/zis tot la ᵘo sᵘoră d-aij dîm bucu//acuma ia s-a dus ș-a tăea via/în sîmbîta paștelui//ă...à mai fâcu treabă p-acasᶦ/dûpă ĉ-a vini d-acolu-șa/ar fi bău ș-el um paar dă vin cu.../cetățⁱeni care l-a ajutat acolu-a fâcu clacâ//între timpu-ăsta/după vo ᵘoră șî ĉeva i-a fᵘoz rău/ș-a vᵘomitat/un ligan dă sîngi//ia cînd a văzut/fuga la salvare/s-a spⁱeriⁱat/că muare vasilicâ/c-așa-l kema//a vini salvarea/l-a luat/ia nu s-a dus cu salvarea cu iel//à trimes o veĉin-a iei/ᵘo prⁱeten-a iei/cu ia cu...la bucurⁱeștⁱ/cu salvarea//

ia ĉe e-a spus ?//ziĉi "cînd oi vini/dâ la bucurⁱej la nuapte/io las ușa dîscuiată" ziĉi/"puarta dâskisâ/să vii la mine" ziĉi/"să nu mai strigâ/să-n spui ĉe s-a-ntîmpla cu iel//

așa a făcut ᶜ//femeᵉa//ia-ntre timp-ăsta s-a dus acasâ la ea/ a da mîncare la cᵘopiⁱ/e-avea dᵘoi cᵘopii//ē/a vini cumnac-sa dîn sa d-acolea dâ la cᵘosîmb/cî-n cᵘosîmbⁱesⁱ s-a-ntîmplaᵗ cazu/à vini la ia acualea/ș-a sta dâ vᵘorbă seara cu ia/

i-a spus: "hai mariuaro la mini" ziĉi/"sâ mîncăm"/

"nu-n trebe mîncare/nu-n-ntrebe nimica"/șî plîngᵉa/șî-ș frămînta mîinili//că "ᵘo muri vasilic-al meu/ șâ"/

"lasâ/pi ĉe/cun să-mbonlăvⁱește ᵘomu muare ?/sêe "că nu muare"//

șᶦ kar că n-a muri/câ trăește ș-azⁱ/a mai ținu trei femiⁱ//

șî.../îm fini cumnacᶦ-sa a plⁱecat acasă/ia a rămas dî s-a culcat//șᶦ pă la mⁱezu nᵘop [ɛ] s-a culcat/a plîns ia/ĉᵉ-o fi

---

¹Cosimbești - comună apropiată.

făcút/c-a găsít o batístă j^{u}os//pă la miézu nópțe-așà/burá dâ plúa^{i}i/a ışît afár/a pus căldắrîli la ápă/sâ strîngâ...ápâ dâ pluái//dúpă ástă/pîn zuor^{i} așa/ĉ^{e}-o fi mai făcút/cum o fi ma aea/ c-a murít^{c} //i s-a pus pă ^{i}inimă/n-a avú ĉin s-o-ntuárcâ/ĉe să aea/ș-a murí dómnule//

cînd a viní^{t} femii-àea pîn zuor d-a avú tren ș-a vení dă la bucurẹșt^{i}/a traz dẹrect la ea/sâ-i spú^{i}e ĉí s-a-ntîmplá cu iel/ c^{î} s-a liniștí/s-a ușurá/n-are numí^{g}/l-a internát.../ĉé credes că s-a-ntîmplát^{c} ?//yine femí^{i}a/dâskíde úșa/"mariuáro ! mariuáro !"/ strígă/ia nicăierea//îm pat lungîtâ//ia cînd a văzút-o-m pad lungîtâ/a începú sâ țipe//lumea trecá la c^{u}olectív//să duĉ^{e}a// uamin^{i} d-ăștea/să ĉ^{e}a dă d^{î} nuápte la grajd//

ziĉe.../"ia viniț^{i} încuáĉe să vez^{i} !" ziĉí/"nu știu ĉe-i cu tánti mariuára" ĉe/"că ie-m pad lungîtâ/șî nu răspúnd^{i}e dăl^{u}oc"//

iei i-erá teamâ/fricâ/ca sâ íntre singurî-n casâ//à vini șî uamin-iia dă pă drum/a dăskís úșa/cum o lăsáse ea dăscueatâ d-a avú v^{u}orba/a intrá la ia/^{u}o suĉeștí/caldă//muártâ//strig-o/zbúĉum-o/suĉeșt-o/-mvîrteștẹ-o/nimic/muártă//imedíat a anunța milițea/a anunța pr^{u}ocuratúra/sfatu p^{u}opulár/c^{î} dacî n-a avú nić un c^{u}opil acualea/iel plecát/a viní t^{u}os^{i}/s-au adunát t^{u}oț/muártâ//

acúma.../am primí t^{i}eleƒ^{u}on n^{u}oi//cîm víne bărbac-su-i daț^{i} im primíre t^{u}ot/că n^{u}oi...sînt^{i}en dăpárte//știeo ĉi să-ntîmplî ^{u}úrma mea"//àșa//am vínit aeasă aiĉi să seára/amărîs/supărás^{i}/ca dâpă m^{u}ort//suácrâ-mea/a mîncá ș^{i} ea cu s^{u}ocrî-meo/s-a culcát/șî cînd î...a zis așa cuvîntu-ăsta:

"ah/m^{u}oșule m^{u}oșule" ziĉe/-"am p^{i}erdút um pui dîn cîrd^{c} //am avú noo/ș-ă rămas cu ^{u}opt"//

s^{u}ocrî-meo e-a spus așa/"ē/lasâ babo" ĉe/"i-avem p-ăștea/sâ ne trăiascâ"//cî m^{u}oșu n-a m^{i}erz la mormîntare/-a rămás că era

874

mai̯ bᵘo̯nláv/mai̯‿ere̯á vătămát//

s-a culcát/a mîncát/s-a culcát//pă la mⁱézu nᵘópți̯-așà s-a trezít‿e̯a//

zíĉi "mᵘóșule mă scᵘol" zíĉi "s-aprínz fᵘócu"//

"e"/zíĉi "lásă/mai̯ dᵘorm" zíĉi" că/d-abe̯á sâ fíⁱe mⁱézu nᵘópți" zíĉe/"nu-i̯ zíu̯ŏ"//

"e/atúnj‿mai̯ mă culc"//

s-a culcát//pîn‿zᵘorⁱ/strígă la e̯a mᵘóșu//

"maríțo !"/c-așá ᵘo kemá/"maríțo ! maríțo! scu̯al să fașⁱ‿fᵘócu//maríțo/da scu̯al d-aprínde fᵘócu !/n-aúzⁱ"//

cîn‿s-a duz‿la i̯a/i̯erá mu̯ártâ/muríse̯//a-ncui̯á‿mᵘóșu úșa/cî‿nᵘoi̯ nu stăte̯ám aíĉa/noi̯ ave̯ám [k] am ᵃvú‿cásă̯ pă...kár la málu gîrli/pâ strădúț-àsta așá//a-ncui̯á‿mᵘóșu úșa/ș-a viní‿fúga la nᵘoi̯//

"i̯uonⁱéle̯ ! i̯uonⁱéle̯ !/scu̯al"//

i̯o l-am auzí/nij‿nu ne liniștisím bíni cu mᵘórtu cu...fⁱí-sa cáre̯-o-ngropási̯//

zic "i̯a trezéșᵗ-te i̯uonⁱéle" zi/"cî‿mᵘóșu i [k] plînĝe̯" zic/"i̯eu̯ cre‿c-o fi murí‿su̯ácră-me̯a"//

cîn‿la ĝᵉam/"ĉe-i̯ bre̯ ?"//

plînĝá/"a murí‿mă-ta"//

"cum bre a murí"/zic//

"a murít//hai̯dízⁱ‿repíde̯-acólu̯"//

i̯o ĉe‿e-an‿spuz‿lu ᵘómu̯-ŏsta ?//"dú-te̯/dú-te̯-anúnță p-alde̯ fí-sa"/c-are̯-aíĉa pátru fⁱéte-n‿sat/"câ i̯o nu mai̯ merᶜ‿s-o mai̯ vă‿șî pă‿e̯a mu̯ártâ/cî‿mi să púne̯ pă súflⁱet/cî‿dăja" zig‿"nu m-an‿liniștid"‿zic "cu cumnáta dă dincólo̯" zi/"s-o mai̯ văz șî pă‿e̯a/sâ mⁱerg númai̯ i̯o"//cî i̯erá bărbáti-miu̯/sócrî-mi̯u/șî‿e̯o/vin [k] intrám píste‿e̯a‿acólo̯//

așá a făcútᵘ//i̯el a [k] s-a dus [k] mᵘóșu̯-a vinít acásă/i̯uonⁱél s-a dus/ș-a‿anunțaᵗ‿fⁱétili/p-álde̯ cumnáti-me̯a/a vinít aíĉa/a pus ș-a scăldát-o̧/pîn-am̧‿vinít e̯o d-acásă̦...a [k] ᵘ͡o scăldás-e̯le̯/ᵘ͡o-mbrăcásc̯/ș‿p-órm-am̧‿viní‿ș-i̯o/ș-am intrát în̦‿cásă/ș-am în̦gropát-o̧//ásta a fᵘ͡ost pă...cumnáti-me̯a‿am în̦gropát-o în [k] a doᵘ͡a zi dă páște̯/șî pă‿e̯a la vo trei̯ zíle̯//kar dă izvᵘ͡óru tămăduíri/am în̦gropát-o̧/ș-a murít//àșa//nⁱ͡empărtășîtâ/nⁱ͡èspovidi-tâ/nⁱ͡enimíc/amărîtî‿supărátî‿cu̯-ai̯lántă i s-a pus pă súflet ș...terminát//

[Aceeași]

851. FĂCĂIENI [ALR I, 695]

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: CB

[Via]

né duĉan̦‿cîn̦‿să tăe̯á viíli.../prịmăvàra/ne ᵈĉan̦‿ș-aleĝám un̦‿sᵘ͡oi̯ dă víe/c-apo [k] știe̯án̦‿cáre[ɛ]áre...o viⁱ͡e mai̯ búnă/să fiⁱ͡e alĝèrie̯án̦că/sau̯ zai̯băr máre/să nú fii̯...híbri‿d-ăla mărunțélu̯/cáre-mpujⁱ‿vrăbíli̯ cu i̯él//să [!] să fiⁱ͡e un̦‿soi̯ mai̯ alés//tăi̯án̦‿co̯árde̯le̯/dûpă ĉe̯ le tăe̯án̦‿le făĉᵉ͡am munúke/lᵉē...pune̯á‿munⁱ [=mîini]/șî‿lᵉē...băgám îm‿pămîn̦/ca să muste̯ásca/că [ɛ]i̯éle viíli să tăe̯á la-ntîi̯ márte/șî no̯i̯‿i/dac-o pune̯áᵐ‿o pune̯ám dûpă...la sfîrșîtu lu aprilé/o pune̯ám îm‿pămînᵗ//le legám/le băgám în̦‿gro̯ápă ca să...muste̯áscă/tu̯rnám ápă/șî dup-ae̯á...lᵘ͡ócu/arán̦‿lócu/-l piketán̦/cun̦‿s-ar zîĉē.../sau̯ o pune̯án̦‿cu șfo̯árā...//dacă piketám/pikẹtám‿î [k] făĉám ō...ca ó[ɛ]ca o grᵉ͡éblă/î‿lă um‿métru/sau̯ la

876

ùnú d^{u}ọ^{u}oşcînĉ așă/d^{u}oi̯ dinț^{i}.../pă ẹa/...şî trăĝ^{e}am şî pă lung/ şî d-a curmezișu//şî punẹam î.../cum să spun î/viță/făĉam sem /... um pikét adică/punẹam dréptu undẹ făĉ^{e}a ^{i}ele crucē.../cum vịnẹa/ dą piketam adică/şî pă lun^{g}/cum ar fi aiĉa//piketan ş-a [k] făĉa urmă ş-așa/ş-așa /ş pŏ u^{r}mă vinẹan dă făĉa^{n} şîr/şî aiĉa la g [k] ĉentru/băgam um piket//ş-ac^{u}olo punẹam vița//să ^{z}îĉe/ca să vii̯e rîn şî așa /ş-așa^{2} /să nū...//

[Și pichetul ce era ?]

ū...bẹtişu̯or^{u}//un bețișu̯or/ăla era piketu...//

ş-a^{c} [k]^{3} ac^{u}olo o punẹam/u̯or cu țărușu/u̯or cū...groapă/dar... la...noi̯ mai̯ mul...cu țărușu o punẹam/cu piĉoru-așa//un țăruş/ ascuți bine la vîrf/ŭ...la un [k] treizẹi̯ dă ĉentime^{tr}i/făcut o gaură.../c-un lemn/şî cu ūn...cui̯ dâ fer/dă punẹam piĉoru pă i̯el/ dă apăsam/dacă era rar bine/-^{1} punẹai̯ foarte binẹ/cu țărușu//^{u}o punẹam/îi̯ făĉ^{e}am mușur^{u}oi̯^{u}/...şî dîpă aẹa/cîn [k] dacă dădẹa ploai̯^{i}e .../îi̯ rupẹam/binişor/cu̯aja/ca să nū...u̯o zăpăĉẹasĉâ/să...pu̯ată să...să-mpingă lăstaru să i̯asă//ă prășam.../[ɛ] să nū...bu̯odidẹască buruiană/pînă răsărẹa/dûp-aẹa.../îi̯ i stricam mușuroi̯u cîn [k] după ĉe răsă^{r}ẹa/nu mai̯ avẹa nevo^{i}e dă mușuru̯oi̯u//pînă toam^{n}a/toamnă/...cînd ĉe-i̯ fă [k] îi̯ făĉam i̯ar dî [k] /ca să n-ọ bîntui̯ẹ ĝeru/că...lăstaru i̯era tînăr/ [ɛ] şî crut/să nụ...atacẹ ĝerū u̯oki/ [ɛ] ĉe i̯e pă cînd [k] trẹi̯ u̯ok/sau̯ patru u̯o^{g}/jos acolo/îi̯ făĉam mu-şur^{u}oi̯/ca la p^{u}orum^{b}/cum făĉa^{m} mușuroi̯ la p^{u}oru^{mb}/şî dîp-aẹa pri̯măvara i-l stricam//^{s}trican şî.../u̯o scurtam/u̯o rătunjam.../u̯ọ... cu̯opĉ^{e}am/cum să ziĉe/ca să-i̯ rupẹm rădăĉinili care lẹ-avẹa la fa-ță/...să nū.../că să [k] dacă să-mputerniĉa alẹa-l [k] nu mai̯ i lucra alẹa dîn [k] dî lă [ɛ]adînĉime şî.../în tim^{b} dă seĉẹtă p-^{u}ormă nu mai̯ făĉa nimica ^{alẹa}//

[Cînd începea să rodească ?]

---

[1] Gest cu mîna, în formă de cruce.
[2] Gest.
[3] Tușește.

là al treịlẹa an//al treịlẹa an/ [ɛ] doị an^{i}/făĉá ş-al doịlẹa an/da puţín dą tot/aşá númā...dă gustárẹ//al treịlẹa an î/átúnĉa-ị lăsám cuárde cu.../zẹĉe/cu d^{u}oịşpe uoịk pă cuárdă/-ị lăsám doo cuárde/treị cuárdẹ/ca sạ.../ [ɛ] căutám îm prinĉíp^{i}u să aịbạ.../cum sạ spun î...ạ...ăstă...ĉ^{e}ép //cătám ca să fíe ĉépi [ɛ] asiguráţ^{i} întîị/pentru ca sạ facă cuárde dă r^{u}ód/pentru ánu viit^{u}ór//áịá ẹ-asigurám întîị//şî dupạ áẹā/ásigurām...cuárdịli dă r^{u}od/căútan t [k] ca tòdaúná să fíe uór pă ĉẹp/uór pă cuárdă véke/că dacă-ị diręg dîm butúc î/nū [r] nu mérĝẹ bine//áẹa [k] ịá să rí^{i}ē/aşá zíĉe/şî cártẹa zíĉe cạ.../ịa rodéşte pă l^{e}ém^{n}//aşá-ị spúne [ɛ]/să fíe pă cuárdạ véke/să nu-ị i [k] nìĉo^{d}ată să nu fí^{i}e dîm butúc//áẹa cárẹ-ị dátă dîm butu^{g}/nu ịése dăcît pentru ĉé^{b} bunạ//ca să fácă cuárde/pentru ánu viit^{u}ór//ă după áẹa [ɛ] o [ɛ] cuòpilẹám/cîn^{d} dădẹa [ɛ]/dî să mărẹá [ɛ] lăs [ɛ] lăstáru/adicạ cuárda/şî [ɛ] dădẹá cuópi^{l} pă ẹa/^{u}o c^{u}opilẹam...// [ɛ] dạ [ɛ] múltẹ uor^{i} î.../ [k] acúma la n^{u}oị nú maị [ɛ] o púne pă şpaliiér^{ii} şî.../n-ó maị las^{î}/să maị stẹa-ntinsă pă pămîn/cạ...să strica strúguri să.../la cîmp cînd ^{u}o avẹá^{m}/n-ọ maị i punẹám ac^{u}olọ/da aịĉa dă cînd am pus î^{n}curte/e pă şpaliiérẹ//là trei sîrme/^{u}o lẹj^{ii} pă şpaliiér/ọ...//aşá ị-an făcút/în t^{u}o timpu//

[Şi pe urmă ?]

p-órmă...aşteptăn să bẹem [!]//

[Da, dar pînă s-o bei, spune-ne toată treaba pe care i-o făceai !]

[!] cîn^{d} [ɛ] vinẹá [k] cîn s-apropiẹá sfîntă măriẹā/gáta! atúnĉa-nĉẹpẹán să culéĝẹ^{m} [!]//

[Cum se culegea ?]

noị i culeĝám în cuóşu^{r} şî.../ [ɛ] cun să spúnẹ [ɛ]/avẹá şî zdr^{u}obituáre/múlţ^{i} uámen^{i} avẹá ^{z}drobituárē/kar şî...

[Mai demult !]

dā//şî avẹa/ş fratẹli v^{u}oịcu-avẹa/carẹ-á murit/avẹa o [ɛ] zdro-

878

bitu̯áre dă ṓ-m̦vîrtẹ́ai̯ cu mî́i̯n^{ili}/da i̯o nú/i̯ō.../î ștíi̯‿ĉe‿făĉám ? un̦‿hîrdắu̯ măre/șî c-un ĉi̯úr dă mákină dasúpra̯/șî-i̯ dădẹ́am pă ĉ^{i}ur ca să...zdrobẹá șî boábili/ș-alẹĝá cu̯ádili dî̃‿i̯ẹi̯//ắlẹa r [k] cu̯ádi lè‿zvîrlẹám/ș‿n-ávẹa^{m}‿nevói̯é‿să mai̯ le ba^{g}‿lă bu̯ască/cum erá atúnĉa.../dăcî́d‿númai̯ sîmburí‿rămûnẹá//șî dûp-ẹ́a-i̯ storĉ^{e}ám în̦‿săculẹ́ț^{î}//nú-i̯ ^{s}torĉáṇ‿cu pr^{e}ésa//

[Cum ?]

[ɛ] avẹám un̦‿săculéz‿dă pî́nză dă sác/sau̯ dă i̯in/șî punẹám în̦‿săculéț cî́tẹ-o căldárẹ-ac^{u}ólo/șî́-i̯ storĉám.../pînă cîn‿nú‿mai̯ rămî́nẹá nimíca/șî bu̯ásca o punẹám la bu̯áscă/i̯ar vinú...curĝá dăsúpt‿î...[ɛ]ṇtr-ō...cun̦‿să spu^{n}/ṇtr-o...[ɛ]erínt-așá/dă l^{e}em^{n}/sau̯‿ū... într-o c^{u}opái̯e úrma úrmi/ [ɛ] curátă...//cu̯-o gáură dădăsúpt/...ca să-i̯‿i [k] vínu să cúrgă j^{u}o^{s}/șî áẹa [k] săculéțu-l storĉán̦‿șî... [ɛ]frecá[ɛ]m/pînă cîn‿nu mai̯ rămî́nẹá nimíc î̃‿i̯el//

[Și cu vinul ce făceai ?]

cù‿vínu/-l punẹám la...butu̯ói^{î}.../îl aran̦j^{e}ám acoló^{d}‿‿mai̯.../ dă múltẹ‿^{u}or^{i} mai̯ făĉán̦‿șî d-ăla dūlĉilí/-l tăẹán̦‿cū...c^{u}on̦servánt sau̯.../cum erá‿atúnĉā.../nu șt^{i}u cum îi̯ spunẹá...[1] /nu mai̯ mẹ-adúc amíntẹ‿cum îi̯ spunẹá/ăla ^{i}erá mai̯ bun/ui̯ punẹám [k] merĝá um‿pakẹ́^{d} la kil^{u}ográmu̯//da i̯ăsta c^{u}o^{n}servántu-i̯ mai̯ slab//mérĝe dóo pakéte la ki̯lográm/șî ăla.../dacă-i̯ punẹám...cu̯on̦sérva ásta/așá rămî́nẹá/ dūlĉẹ/pînă primăvára//i̯el nú mai̯...//[...]

[Da'cu boasca ce făceați ?]

cu bu̯ásca/o făĉ^{e}an‿țu̯i̯c -atúnĉ^{î}//

[Cum ?]

țu̯íca.../tă [k] n-ávẹam n^{u}oi̯ cazáne/ḍ-avẹá cazánẹ-n̦‿sat ai̯ĉắ// nẹ duĉắn̦‿la cazán...

[Spune-ne întîi cum era mai demult un cazan.]

ĉẹ.../^{i}erá un̦‿cazán dâ zéĉe ĉin̦ṣpẹ décā/așăza^{t}‿pă un̦...cuptiór dă pămî́nt acólo binẹ/cu capá^{c}/cu țẹ́avă.../^{o}‿țẹ́avă care treĉá dîn̦‿

---

[1] Pauză mai lungă, informatorul încercînd să-și amintească.

capácu luị/treĉá pîntr-o cádă cu ápă/...pentru ca s‿să răcᵘoreáscă àbur-ọla şî.../ⁱⁱ băgaņ‿focᶜ .../la [k] aeụólọ supt cazán/şî áburu/ cîŋ‿curĝá/curĝá priñ‿î bú [k] cáda cu ápă/curĝᵉa priŋ‿cáda cu ápă/ d‿să răcụorẹa/ş-atúnĉa...c [k] ţuịca curĝᵉá...prin [k] dîn ţẹávă/ curĝá-ntr-uņ‿hîrdăụ mic acọlọ şî...//

[Şi cum îi zicea la ţuica aia care curgea prima ?]

frúntẹ//frúnte dă.../drójdiẹ-aşá să spúne ˡᵃ ᵃẹᵃ//frúntẹ d‿ drójdie ᶻⁱĉᵉ//

górgẹ ĉe brátu
şaptezèj‿dă anⁱ

lupi

[Cu lupii ai avut vreun necaz ?]

ịo [ɛ]acás-am avútᶜ//acasă/dá/acás-am avútᶜ//avẹam doò nọatinẹ-ntr-o váră [ɛ]/búme d‿toᵗ/şî‿le-a da‿tata dîn timᵖ/ĉe "măị/nú mai le ţínᵉⁿ//dacă caᵉ-èştẹa mári umblăņ‿la pluᶜ‿cu eị/p-aˡẹa le daụ‿ûm‿báltă"//lẹ-a‿ᵈat îm‿báltă/ş‿n-á treeuᵈ‿dᵘoụŏ săptămînⁱ/... şi lẹ-ā [k] ị-a luụát uņ‿ʰaịtig‿dă lub‿la gụánă/ịerá pîn‿lúna mártịe/şî ịárbă nu ịerá aşá/şî lẹ-a gụoniᵗ/şî nu[ɛ]nú lẹ-a prinᶻ/dăcît cî‿lẹ-á‿gọnit/erá um‿privál/zi[ɛ]ca săltăviịţa//şî númaị pă lúngū privalú‿ăla /cîñ‿dincólo/cîn‿dincọá/şî [ɛ]dăcît cîņ‿lẹ-a dát în nᵘoroịᵘ.../ [ɛ]acólo lẹ-a [k] a priņs-ọ pă ᵘúnă într-uņ‿lᵘoᶜ/şî pă úna‿a gụónit-o ş‿p-áẹa pînă c [k] tót cînᵈ [k] tụót în‿săltăviţa/ în nᵘorᵘoị/acᵘolọ-a priņs-ò...//

[ɛ] am maị păţît ụo átă/ⁱerám‿î...la cîmpᶜ//mă dᵘséseŋ‿c-uñ vèĉin d-aiĉa/cū...moş tudórake drăgiĉⁱ/ne‿ᵗsèņ‿la cîᵐ/ş-a vínit um‿burhaị dă plọaⁱe/şî‿noị‿i nẹ-an‿dus/am tras cărúţilẹ-amîndọị/ş-am înkèdicà caⁱi/şî ma‿ịerá ụamẹnⁱ aeᵘolọ/cu cái la cîᵐᵖ//şî noáptę-auzím/ţi̱på caịi mamă ! hịă ! ^{h}îịắ/îịắ! ţîpá//ị-am zịș "băị m^{u}oş tudórakē/e lúpu la [r] la nu [k] mîṇj^{î} !"//cîn ne-an du^{s}/făcá fęarịlé la caị/că eráu ū múlţ^{i} înkedicá şî cu fęar^{l}e/că maị ịerá dibáş caré maị i.../maị impúţiná caị/pî la noị p-aic^{i}/ịerá moj gorge ruodęa [!] care-^{i}...skimbá la noę-aịĉa mere^{u}//şị...cîn ne dúĉęm/caịi tuoţ^{i} împrejúr/şî mîṇji băga^{z} la mi^{j}lo^{g}/vo patru mîṇj^{î} //şî cai dị jur împrejur^{u}//nu [r] nú trîntise niĉ únú//dar nę-an dus/ş nę-aŋ culcá^{t}/ş cînd ịár auzim...ţipîn^{d}...//cîn nę-an dus [ɛ] ål rupsése la [k] îị rupsése burta/îị dădúse máţilę-afară şî.../ şădęá cai lîŋgă ịel//ị-a lăsá pînă.../întrebuinţá f^{e}el dă f^{e}el dă metuode şi ịịị/nu ịerá [ɛ]kar pr^{u}oşt^{i} aşa/şî lùpi//dă mu^{l} la cîţị-un armăsár/caré ịerā o [k] ştiị/^{g}că [ɛ]todauna armăsáru/ăla erá maị dibá^{j}/dă...păzęá priuoca cū...//şi ĉé făĉ^{e}a ? să punęá ş să tăvălęá j^{u}os/...şî...armăsa^{r}ú dacă să ^{d}úĉa/să ^{du}ĉá să-l miroásă él/cîn să ^{du}ĉá să-l miroa^{s}/ş cîn l-apucá cu gár^{i}li dă nas/să-mvîrtęá cu ịel aşa/pînă cădęá jos//ş cînd cădęá jos/imédęat îị dădęá drumú/ şî-ị dădęá máţilę-afară...//

[Acelaşi]

erá imp^{u}osibịl să-ị maị dęa ajutor^{u}

băịatu-a fuoz militár/şî ị-a ^{a}d drúmu-ŋ cuonĉe^{d}//ị-à da drúmu-ŋ cuonĉęd/şî ịel...avęá uŋ cuoleg aịĉa/caré să mutáse la burduşán^{1}//să mutáse d-ai[ci]// [...] a vîndu cásili/ş-à plecá d-aic^{i}// s-a ^{d}u^{z} la borduşaŋ/şî ịe^{l} cînd a vinid/băęatu-a vinit î dîŋ cuonĉę [k] a vini^{d} dă...nu ştu unde/la fălĉiu/nu ştiu únde făĉ^{e}a armáta/a vinit îŋ c^{u}onĉéd^{i}u//vrō...şapte sau ^{u}ob zile//ş-a ^{s}tad...vo do^{u}o zilę-acasă/vo t [k] sau treị zile/atîta a stat...//"mă du la borduşaŋ" ^{s}ĉe/"să mă găsés cū...pri^{i}etin-ola al meu" al lu.../ băịatu croịtor^{u}lu^{i}//

---

[1] Numele unei comune din apropiere.

s-á ^{d}ús acọ́lọ̀.../s-à găsí ş-înca c-un̄...priịétẹn a lu ắla/ dîn...sátu no^{u}.../dă undẹ́ ^{i}erắ.../cúm să spun î/ịắştẹa [ɛ]da[ɛ]dasúpre ac^{u}ó^{l}o/dîm bu [k] dî́ṇ lăt^{e}éşt^{i}//

[ɛ] "ai̯ bă/sặ ne scặldặm !"//

[s-]a du la gî́rlặ/s-a dîzbrăcát/s-a dú [k] a...dat [k] hắị-nilí lẹ-a lăsá pă ma^{l}/ş s-a dat.../"háịdí ! sắ mérĝem pîṇ la jumátẹa gîrli/sặ mérĝẹm ^{înot}"//

cînd a ajúṇ^{z} la jumátẹa gî́rli/...^{z}íĉẹ..."ắi̯ bặ/sắ mérĝen dín-colo !" ịẹ́i̯ intrẹ́ ^{i}ei̯ ac^{u}óló/cum a fos/cîte treị in^{u}ót//da ịe^{i} nú şi̯-a da^{t} sẹáma cặ...dacặ [ɛ]dîn ĉé să duĉ^{e}a-ṇc^{u}ólọ/ápa-i̯ lovẹá tot îṇ fáţặ/cúrĝe [k] zvîrlẹá dinçuaĉe/dặ diṇcolo ó zvîrlẹá ápa din-cuáĉẹ//cúrsu ápị//ş-a lụọát-o cóntra ápị́/a lụọát-o ş s-a [ɛ]...// ştíi̯ cît i̯-a scăzu^{t} ? ^{t}pă [k] vo doị kilométri ẹ-á scăzú la valé/ dî úndẹ-a dat èi̯ inót//ş-àc^{u}ólō...gîrla să cụotẹá...iṇvers/ş trebúẹá s-o ẹa pă lúṇ^{g} ^{du}p-áẹa//şî i̯él...n-á mai̯...putút/saụ á obⁿosí/ĉ-ó í făcútă/i să fi puz vuṇ cîrĉẹ́i̯/...şî...^{u}únụ-ă [k] o dî [k] ^{u}unu dĩ ịe^{i}/^{î}ăla dîṇ lặ[ɛ]dîṇ lătéş^{t}/...a foz mai̯ naintẹ-a dad mai̯ naíntẹ la mal.../ặllantụ-a da^{t}...mái̯ tîrzíụ//ăl-a f^{u}os... dúpă [ɛ] băẹ́atu lú fratili vóịcu/mă [k] cum ẹ-a dus pă ịẹi̯ ápa/ cúrsu ápi/şî...fụórţa l^{u}or/fizică...//şî...i̯ăs [k] pú [k] după cum decláră ei̯ atú [k] cîn̄...am ajúṇs/ [ɛ] ịọ nú ştú dặ undẹ//ắ vínisem...dî la pl^{u}oịej^{i}/dî la hí-mẹạ//ş cîn m-an a^{d} jo^{z} la rátă[1] / m [k] aṇ găsít-o pă [r] pă ī...cúmnáta lẹán-/a lú fratẹ-miú marín//

ĉe "néne ! ştii̯" ^{s}ĉe "că s-ā-n[ɛ]necá radu lū...nenicú v^{u}ói̯cụ ?"//

"cum ?"//

şî...gáta/f [k] am̄ plecát şî i̯o/dă m-an ^{d}ús ac^{u}ó^{lo}/cîn nẹ-an ^{u}s acó/táman îi̯ ĉerĉetá pă băi̯éţ-éẹa/cun decláră ei̯ ac^{u}ólọ...// fusése uṇ canál/ā pă undẹ cursése bụórĉ^{e}a ụodátă//şî să p^{u}ódmolíse

---

[1] RATA, denumirea veche pentru Întreprinderea de transport în comun.

882

ş-acoló dacă dădęai î ăla/^{i}era un n^{u}oruọi...//te dúcăi pînă la brîu î^{n} noroi//şî băęát-olā...dă [k] care dîn lătéşt^{1}/ăl-a işît înainte d-a da-n canál-ō^{la}//ş pă úrmă dîpă iel e [k] urmá sâ iásă nep^{u}ótū rádu/şî îásta [ɛ] uo luáse pă lún^{g}/cî nú mai putęā.../ăsta carę-ä rămas/băęát-òla dîn ī.../carę-a fuo^{z} la no^{e}-ai^{ĉ}//şî... [ɛ] spúnę că-i ī.../da a strigá/da éi n-á vru să mai spú^{i}e/c-a mai strigát ajutór/da kár dac-ar fi vru^{t} să-i dęa ajutór/nū putęá să-i mai dęá/erá imp^{u}osibil să-i mai dęa ajutór^{u}//cî spúne c-a auzi şî uamini dî dincoa^{ĉe} [k] dă dincoló dă gîrlă/dă la bòrduşán^{1} a auzi cum a striga^{t}: "ăjutŏr ! ajutór ! ajutór !"//da ^{z}icē/iei declár-aşa/şce: "nę-am uitát"/^{s}ĉe "l-am văzút/şî...pî la ŭ muóme dát" ĉe "nú l-am mai văzút^{1}"//şî i...a do^{u}a zi nę-an dus şî noi.../l-am pescui^{t} cu lipuovéni.../da iel a fuost aproápe dă mál/dă tuót//n-a foz la adîn^{c}/că [ɛ] lipuovén^{i}i [ɛ] av^{e}a v^{u}o pátruzè^{i} dă cîrliĝe dă.../dădęá cu iele ca cu plása aşá/legáte/dă fun/ş cu dóo dúbe/şî dădęá ca să-l agîţe-adică/să-ī...scoa^{tă}//ş n-á da dă iel//dădęá dă butúj^{1}/dă ăęă...//şî la trei zile-a işît iel.../da a ieşî^{d} [ɛ] la mál/a işît/ş l-a găsit [ɛ] ...àldi ĝine^{r}-mio/că...vîna meréu pă...cu dúba/şî l-a găsi pă canál-ol/l-a găsit/aproápe dă ma^{l} l-a găsit//cum vinęā.../l duĉ^{e}a àpa la vále//

[Acelaşi]

lun^{i} să isprăya núnta

[Cum se făcea o nuntă cînd erai dumneata tînără ?]

àşa: să-nţeleĝ^{e}á-ntr-o dúminică sęára/sau într-o joi siara.../vinęá părínţi cu flăcău.../şî cu dóo trei nęámur^{1}/carē...lę-avęá màę-apropiięte/...şî să-nţeleĝęá//[...]^{s} să-nţeleĝ^{e}a/să

---

[1] Tuşeşte.

ĉiste̯au̯.../be̯a/mîncă/la fată//la fată vine̯ă...socr-ei̯ mar^{i} să zîĉe̯a/adică ĝinerica cu părinţi̯//şî cu doo trei̯ ne̯amur/care vre̯a să le e̯ă.../acu̯olo/...ă ! să-nţele̯ĝe̯a//să ĉiste̯a/să ^{u}^omine̯a/şî pune̯a sorog dă nuntă//în cutare/pă ziu̯a dî cutarē/avem nuntă//nunta era aşa: să-nĉepe̯a la ĝinerică/dă joi̯/tona lăutar^{i}/şî-nĉepe̯a nuntă/dî [ɛ]j^{u}^oi̯//aduĉ^{e}^a lăutar^{i}^i̯/pune̯a c [k] doi̯ c^{u}^opkii̯/vres^{i} tu̯ot să spui̯/adevăr^{at} !//

[Da, tot, tot.]

aduĉ^{e}^ă um băe̯at ş-o fată/m^{i}^icşu̯o^{r}/d-ăştia aşă.../dă şco̯a^{lă} // ş pune̯ă...doi̯ trei̯ pumn dă făi̯ină/-n sită/...pi...sî vă spune̯-adevăru că...//lăutari cîntă/lume̯a să ĉiste̯a/şi ăi̯ du̯oi̯ c^{u}^opkii̯/um băe̯at ş-o fată/să pune̯a ju̯os/^{cu} căpistere̯a cu făi̯ină/la noe̯-aşa să ziĉe//şî...le pune̯a ĉeva ban^{i} ăc^{u}^olo/-n sita cu făi̯ină/băi̯eţi ĉerne̯a dî o[ɛ]/unu d-o parte/unu d-o parte/cu mîi̯nile-aşa[2] //şî...băga mînā...în făi̯ină/dacă termena fă^{i}^ina/şî găsi̯a ban-ee̯a// şî-mpărţe̯a bani̯...băi̯eţi̯...amîndu̯oi̯//şî făin-ae̯ā.../nu ştiu ĉ^{i}^-ō .../nu mai̯ ţiu minte ĉe făĉa cu i̯ă/o lu̯a/d [k] so̯acra să duĉa cu e̯a//şî d-ac^{u}^ole̯a kefui̯ă [ɛ]/aduĉ^{e}^a bagăju/dî la nire̯asă...//da p-atunĉa dămul/n-aduĉa bagaşu joe̯a//ī...nu aduĉ^{e}^a ca acumă//joi̯a// şî l-aduĉ^{e}^ă.../acuşa j^{u}^oi̯a l-aduĉe//dă atunĉ^{e}^a l-aduĉ^{e}^a ^{u}^odată cu nunta//duminică//

să duĉa u̯amini̯.../lăutari-j^{i} vede̯a dă tre̯abă după ĉē...înĉepe̯a dă nunt-atunĉe̯a/şî rămîne̯ā.../trepădătu̯ori să ziĉe la noi̯/'ăşte̯a cî [k] servitori/care serveş^{te}//niamurli//tăi̯a pi̯ăsăr^{i} vinēr^{i}/... î şî sîmbătă/tăi̯a pu̯orj^{i}/dacă [k] care-avea/dă tăi̯a la nuntă pu̯orc^{u}.../aste̯a/făĉa d-ali nunţi/aduna aste̯a ĉe le trebu^{i}^e/şî puntru ru [k] atunş să făĉ^{e}^a doo m^{i}^ese/să pune̯a//pune̯a şî sîmbătă se̯ara masă/pune̯a şî duminică si̯ară//aşă am pominit e̯o atunĉa/da acu^{j} dî la un timp uncu̯a nu mai̯ ^{i}^e aşa//şî să pune̯a sîmbătă si̯ara masă/ş să pune̯a şî duminică si̯ara//atunĉa era cu dar/dî pune̯a daru

---

[1] Gest: sugerează cu mîna înălţimea copiilor.

[2] Gest: cu mîinile întinse în faţă.

^{u}ómù/...pă másằ//sîmbătă nú pun̯e̯a níca/sî́mbătă̯ se̯ára//ş-ašá/şî duminică.../^{u}oată cu núnta/aducấ şî bagáşu nirési/dacă̧ ave̯á/daca n-áve̯a n-áve̯ä/dacă̧ ave̯ā́/-l pune̯á-n̯ cărúţe̯/c-atúnĉ erá cú cărúte/nu ştí̯e̯á lúme̯a ĉe-i̯ maşínili̯/^{a}túnĉ//púne̯á-n̯ căruţă şî...l̯ l-aducê^{e}á lă ...ĝineric-acá^{să}//şî lun^{i} să isprăyá núntà//să te̯rmená lun^{i}//să pune̯á m^{e}ésîle̯-acás-atúnĉa/nú la saluón^{u}//nú erà lúme atî́t dă múltă lā...núnţ^{i}/ca acú^{ma}//d̦a acúma ē...pìste puáte̯-//atúnĉā...să pune̯á-ntr-o cásă mai̯ máre̯-äşa/î^{m} magazíi̯i̯ să pune̯á.../adícă nú numa-ntr-uo cásā/vine̯á în...duóuo/cáse/şî-n̯ sálă/şî...//dā nú i̯erá lúmi̯e múlt-aşa/^{i}erā...pîn̯ la d^{u}oozèj ^{d}ă uamín^{i}/dòoşĉín^{ĉ}/...dáca i̯erá trei̯zèş cū ser^{v} [k] cū ăe̯a dă se̯rve̯á/cu tuót^{u}//şî ásta erá mamă//ş să...tèrme̯ná nún^{ta}//cáre să băte̯a să băte̯á/cáre̯ [!] să-mpăcá să-mpăcá !//nún^{tă}//

[Da' lunea dimineaţă ce obiceiuri erau ?]

lū́ne̯a/lūn^{i} ?//

[Luni după nuntă, da.]

jùcá pînă la un timp/şî d-acuóle̯a să ^{t}ĉa acáşă//

[Şi la o săptămînă ?]

la uo săptămî́nā...^{i}ii̯ i̯ertá//aşá să v^{u}orgá atúnĉ^{i}//ii̯ i̯ertá tíneri//i kemá náşi/şî-i̯ i̯ertá juói̯//jói̯/dúmini/cîn [r] cîm pute̯á //kemá hini/şî-i̯ i̯ertá//şî d-acuóle̯ā.../î áltă zi/cîm pute̯á i̯ar ī...suócri niĉ^{i}/părínţi̯ mirésị//i kemá şî-i̯ i̯ertá şî i̯ei̯//ş să ĉiste̯áu̯ ş-atúms/tót aşá/făĉ^{e}á mî́ncáre/pune̯a mása/să ĉiste̯á/să omine̯á/să ^{t}ĉa fi^{i}ecáre la tre̯aba ^{lui}//ásta ştiu̯ mamă

prúnă ge i̯oána

şàptezeşîuópt i̯o zi^{c} cî sî híu̯ poa să híi̯e şî uòbzéĉ^{i}, i̯o ştiu̯ ?!

curğá sẹlu pă skináre̜

[Vrei să ne spui cum era cînd plecați la cîmp pentru mai mult timp ?]

ặṣá//plecán̦ lun^{i} diminẹắța/șî vî́nẹan̦ sîmbătă sẹạ^{ra}//dacă avẹám pă ĉinẹvá acásă/ḍaca nú/vinẹan̦ șî sẹára acásă că.../n-ávẹàm... în̦cuọ̀tr^{u}o//maị avẹán̦ șî noị cîți̯-um pu^{r}ĉ^{e}él/ọ...gă^{i}ină/nu știu ĉë...//da cáre̜-avẹắ cîți̯-um bătrî́n acásă/...sîmbătă sẹára vinẹá ei//șî...ași/luọăm...mălai/ĉernẹán/ș punẹám în̦ săcul^{e}ëț^{u}/...ă n^{i}ẹ cumpărán̦ l^{i}egúmă/bà pịẹșt^{i}e [...]brîn̦ză/că ^{i}erá uọi/avẹám ^{u}oị/ avẹám yite̜-/avẹám...//șî luọá^{m} mîn̦cáre̜-acuọ́lo șî făĉ^{e}a^{m} [k] luọán̦ căldărūșă/luan ĉ^{e}àuūn^{u}/luuán ĉẹ nẹ trebuịá/s făĉé^{m} mămăli^{gă}//făĉa^{m} mămălig-acọló la cîmp/șî $^{mîn̦cám\ acolo}$//n^{i}è șî pl^{u}oọá tọátă nọăptẹa/cîn̦ vinẹá cîți̯-o pluạe...//ținẹán̦ [k] stăm...cú cuọkílu la kept șî nu-l pl^{u}o^{u}o/ș pă mine mă ploụắ/curğá sẹlu pă skináre̜// că ^{i}erá nuạpte/șî nú v^{e}èdẹám...//ĉé s făĉém ? uọ́mu da ruạtă...dị punẹá dă adăpuọst^{u}/șî dọar vedẹá cîn̦ s [ɛ] fulĝerá//cạ erá-ntunéri^{c}/șî ierá plọaịe máre.../șî ịo stan̦ cu c^{u}okílu la kept^{u} /dă adăpuọstu luị aic^{î}[1].../șî pluạịa mă ploọá-n̦ skina^{re}//^{i}uțị cum ẹ-acușa-n tịmpu vẹeri//ĉé erán̦ s făĉém ? nú ịera bíni/dă...suferẹs^{m} !//c-așa ^{i}era...traịú nóst^{r}u//

[Aceeași]

n-an̦ da sẹ́ama c^{u}-o hi lu^{p}

[Se-ntîmpla să vină lupul pe-aici ?]

să-ntîmplá ^{maịcă}[1]//

[Povestește-ne, așa, o întîmplare.]

să-ntîmplá/da n-ā [k] nú mi s-a-ntîmplá dălo^{c}/cu lupu/...dă s-à-ntîmplat/că i̯eraŋ la plug/la pu̯orumb^{u}//cu u̯omu// [ɛ] ş-àn dăhăma^{t} [ɛ] dă prî^{nz}.../şî i̯e^{1} zicē..."du-te tu daca vrei̯" şĉe̯/"cù cai̯i î.../pă vale̯-àe̯a-ŋcu̯olo" şĉe "să mai̯ mănînĉe̯//şî e̯o mă lunĝ^{e}esc aĉi̯e̯a/lîŋgă căruţă"//

---

[1] Gest.

à dăsfăcu̯ rog^{u}ojîna/ş s-a pus...s-a pus ac^{u}oló/s-à lunĝi lîŋgă căruţ-/ac^{u}o^{lea}//ş-i̯o m-an dus cu cae̯-/ave̯am patru cai̯ la plug^{u}//şî e̯o m-am pu jos/că bătea vîntu̯-âşa d-aiĉ[1]//^{ş} m-àm pu j^{u}os ac^{u}olea pă...răzu̯or^{u}//ş-am văzu cî stă cae̯-aşà/şî skimba dî ure^{g} mereu̯//m-aŋ scúlat îŋ kiĉu̯arè/ĉe ^{i}era/nu i̯era nimer dăcîŋgi̯ ^{i}eram ac^{u}olo pă cîm^{p}/pă...^{u}o vale̯//cîm mă ui̯^{t}/vine uŋ cîi̯ne̯ mare̯-äşă [ɛ] /u^{n} cîi̯ne ca ăe̯a b [k] ĉobăneşti̯/mar^{i}//n-an da se̯ama c^{u}-o hi lu^{p}/cî skimba cai̯i dî...ure^{k}//eraŋ cu giĉū[ɛ]gij mare̯/dî plug^{u}//du̯mne̯avo̯astră nu ştis ĉe f^{e}el/da erā...cu cu̯ada ca-m perẹtil-ă^{la}[2]//mare̯ //ca s-ajuŋgă cai̯i îŋain^{te}//^{a}şa era atunĉ//atunĉ^{e}a nū...făĉai̯ c^{u}ole̯a la maşîn-aşa[3]/atunĉa era...gij ma^{re}//ş ^{o}o eraŋ cu giĉu îm ....îm mînă//şî a vînit^{c} ...pînă să intre-ŋ cai̯//ădică...sî tre̯acă/u̯o ^{f}hi avu̯ gîn^{d} sau̯.../ĉ-o ^{hi} [k] gînd ^{u}o hi avîn...^{u}o hi avută/că vine̯a aşa cu nasu-ŋ j^{u}os//şî nii̯ n-era frică/bată-l dumne^{zeu} [!]/şî m-aŋ scula/şî ām înĉepu să dau̯ cu giĉu-m pămînt aşa/şî aŋ zis: "ho lupu ! ho lupu !//hu̯or lupu ! hu̯or lupu̯ !"//

u̯omu ne̯u̯ n-a auzi/cî ^{i}erā...pistē...vo̯...ĉiŋş hi̯e^{c}[ɛ]tare dă pămînt i̯eram.../dă dăparte̯//şî i̯o^{u} dac-an dat cu giĉu-m pămînt aşa/ş-aŋ striga la i̯el/a lo̯at-o spre linii̯a dă her ^{aşa}//^{i}eram aproape̯ dă linie̯a dă her^{u}//şî s-a dus//i̯o po u^{r} mă m-an dus îŋfricu̯oşată la u̯om/l-aŋ strigat^{u}/...s-a sculat^{c} //

"^{h}ai̯ mă/dî te scu̯ală ! că-m^{i} ză [k] pă mine z mă mănînĉe lupu/cu ca^{i}i cu̯ole̯a..."//

şĉe "undi e lu^{pu} ?//u̯or miŋs^{i} tu ?"

"ē ! miŋ/" zicū/"i̯ō...lūp ^{i}era !"//

---

[1] Gest.
[2] Gest: cca 2 m.
[3] Gest: imită mişcarea mîinii pe volanul maşinii.

á lu̯a͜ furcu̯oi̯u ^{d}ắ á^{l}e̯a "hăi̯ ! ^{h}ai̯ dí͜ n-arátă̦ pă ŭnde̦ s-a dus !"

"hái̯ !"

ne̯-àn͜ dú^{z}/nú l-am mai̯ găsí/s-a băgat în̯ le̯ása cu mărăĉín̯/şî nú l-am mai̯ găs^{it}//^{s}-ā͜ dús//ástă...am...văzú^{t}͜ cu lúpu/da͜ álĉevà nú mai̯ ştí^{u}//mîn̯cá yíte/pîm͜ balt/-auze̯ám/fă̦ĉá ráu̯/stricá/st^{r}icá// stricá yitĕ/ mŭltĕ pîm͜ balt-atúnĉa/da acúma nú mai̯ i̯ésè//

[Aceeaşi]

^{u}opái̯ţ^{u}

[Cum se făcea o şezătoare cînd erai dumneata tînără ?]

i̯ote̯-aşá: ave̯á lúme̯a yín^{u}/ave̯á lúme̯ā lînâ...//şî...fă̦ĉá cái̯ere̯-/aşá să zîĉá//cái̯ere mŭlte̦/dă̦ pune̯á-n̯͜ furcă̦//şî să duĉá pîn̯͜ sát/femi̯e̯a cáre fă̦ĉá cla^{că}/...şî͜ kemá lúme̦//pă n^{i}epu̯áta/pă... dădíca/pă [!] cu̯ókii̯ d-ăşte̯a/fi̯et^{i}e d-áste̯ä...//şî...bă^{i}eţi să͜ strînĝá la cafenéle̯-/atúnĉ i̯erá cafen^{e}éle̦//băeţi să strînĝá la cafenele/şî d-acu̯oló͜ să͜ vorgáu̯: "mă ! ma^{i}͜ ştíţ^{i}-undevá clácă/^{u}opái̯z͜ lă [ɛ] ó͜ mai̯ hí la ĉíneva ?"//

"i̯éste̦ !" áltu cáre ştíi̯a/spune̯ā...cáre [ɛ]une ştíe̯a//"mă ! ^{i}e͜ l-àldi cutáre̦//i̯ē ^{u}opái̯ţ^{u}"//

"ă mă ! i̯e͜ l-àldi cutáre şî clácă"//

"hái̯de̦ mă ! cáre mér^{g}eţ^{i} ?"//

"hái̯ ! i̯o mer͜ cu t^{i}íne̦..."/

"tú͜ cu m^{i}íne"/du̯oi̯͜ tréi̯͜ ín̯ş^{i} aşá̦.../pátru ínş^{i}...//

pl^{i}e̦cáu̯//şî vine̯á la clácă̦//f^{i}étile̦ tu̯orĉ^{e}a pă pátur^{i}/c-atúnĉ erá doo pátur^{i}͜ in̯͜ cásă/nú erá úmu ca acúm//^{a}túnĉa aşá ^{i}erá la to̯átă lúme̯a//şî i̯erá f^{i}éte pă pat^{u}/cu fúrĉîli̦/şî͜ treĉá fi^{i}ecárē...pă lîn̯gă f^{i}e̦te̦//stá͜ ac^{u}olō.../ĉe stă [ɛ] v^{u}orgá/d-ale lu̯ór/ac^{u}olō... //şî...să͜ mai̯ stinĝá şî lámbă.../tìneréţe̦//ā̦şá că...i̯erá/să ídea/ spune̯á...//plècá ăe̯a/vine̯à͜ álţi̦//sau̯...vine̯á şî-i̯ apucá ş p-ăe̯a acuólea//şî áia plecá/rămînea álţi-n loc^{u}/ş-aşa pînă să strica claca/vinea/să sk'imbau àşa//ş-ásta//

[Nu vă speriau flăcăii ?]

cum ?

[Nu vă speriau ? Nu se făceau să vă sperie ?]

ʾnu//adică/carē vrea s să facă/să făcâ dîn clacă d-ac^{u}olō.../ măşcălăi/aşa [ɛ] să zîcâ//

[Aceeaşi]

atúnĉa era ^{u}okínĉ^{i}

[Cum mergeaţi la tîrg ?]

^{io}te-âşa: ne găteam.../şî...umplean căruţa dî paie/dî notre^{s}/ şî nè duĉam//cu căruţa ş cu cai//

[Unde se făcea tîrg ?]

là f^{e}et^{i}eş^{i} să făcâ/la ţăndărei să făcâ...//nè duĉam//aşa era atunĉ^{i}//îs trebuiă.../c-atunĉa nú ^{i}erá ca acuma-ncălţăminte d-ásta/atúnĉa era ^{u}okínĉ^{i}//şî giet^{i}e/şî...ástea/nú ^{i}erā ca acuma/ gùmar^{i}/sandálē...//d-ástea erá: gétē/pantuoi^{h} şî...uokínĉ//

„sâ mérĝen şî...cumpărăn ĉe ne trebe/dî iarnă"//

ba cuejuoc^{u}/bá căĉul^{i}/...d-ástea...//tîrguia ^{u}omū ĉè-i trebu^{i}e...//

[Daʾopincile cine le făcea ?]

pîi le cumpăra//

[N-ai pomenit să le facă şî oamenii ?]

da//

[Cum le făceau ?]

iote-aşá: lè tăea aşă...pătrate-aşă.../tăea kelea pătrat-aşă/ ...cît kiĉoru-âşa//şî d-acuolea l^{e}ē...punea în d^{u}ouŏ.../àşă[1] le tăẹ́ą//șî́ lè punẹ́a ^{e}ótẹ-așá[1] -n d^{u}oụŏ/vinẹ́a ĉịócụ-òsta aiĉą//aiĉą[2]// șī̆...avẹ́a istruménte pûntru ịéle dă̄.../ [ɛ] le-nțepá aiĉa/le... tăịá.../ĉ^{i}ocănẹ́a c-un ĉ^{i}ocăn^{i}él/ș-avẹă̄..àșa/ĉevă̄.../ụo súl-așá dă̄.../lẹ̄ spărĝ^{e}á p-ai/le găurẹ́ą//ș̌ cụ-o cureluṡă lē...lẹ c^{u}osẹ́ą// șî d-acụolẹ́a...făĉá ș p-aîĉ pîm pịărț^{i}//dî́ s-aduná pă pĭĉór^{u}//

---

[1] Lungi de 25-30 cm.

[Și cum le lega ?]

l^{i}e lẹgá cu curé^{le}//màị dịmúlt^{u}...făĉá tîrsîṇ/să ziĉe//

[Cum ?]

tăẹ́a cụadịle dî la căị.../șî scărmăná ịotẹ-așá/șị făĉẹ́a drūgă/ ụómu/ș să punẹ́a pă scăune^{l} lîṇgă sụóbă...//nu ^{i}erá lugz mámă ca acú^{ma}// [să] punẹ́a pă scăunél/ịárna//^{s}ă punẹ́a pă scăunél lîṇgă sụóbă/șî...cu drúg-ạẹa.../punẹ́a doó b^{e}ẹțẹ-ṇcruĉișátẹ-așa/^{s} le găurẹ́a p-aîĉ/șî punẹ́a o...cụád-așa[3]/saụ șî́ maị lúṇgă/ș făĉ^{e}a drūgă să ziĉ^{a}//șî-ndrugá cụ-ạẹā/îndrugá ọaminī.../păr-òla dă...cụada caịulòr^{u}//ș făĉẹ́a tîrsîn^{i}//cînd ^{i}erá ^{u}omu neụ flăcăụ/șî tînăr uṇcụáĉẹ/făĉá tîrsîn^{i}/ș să...făṣură.../șî ụogéle dî lînă/să-ṇcălța cu ịele//nú ịerá lúmẹa ca acúma lucsụásă//acúmā lúcs māre//^{s} să-ṃfășurá cu tîrsînilẹ...atîta/așa/tîrsîna aiĉă[4].../úna lîṇgă álta/úna lîṇgă álta/^{u}o-ṃfășurá/ca cum e ápa [k] ăța pă m^{u}osorél^{u}// ășa le punẹą/dîpă kiĉór lē...le-ṃfășurą//

[Aceeași]

erán supărată cu cụokiịī...ňiș^{i}

[Mătușă, ziceai că ești de treizeci de ani văduvă.]

dă/dă trẹịzeșîduọ^{i}//

[Da' cum s-a-ntîmplat cu omul dumitale ?]

---

[1] Gest.

[2] Subiectul descrie cum se făceau opincile însoțindu-și tot timpul povestirea de gesturi.

[3] Lungă de cca 20-30 cm.

[4] Gest: pe pulpa piciorului.

890

iote/s-a bolnăyi^{t}/s-a duz la plug^{u}/...cu hie-no/...şî...s facă uoguor^{u}//dî p^{u}orump^{u}//ş-a veni^{t}...d-ac^{u}olo/cî-l duare nijo^{cu}// "nijocu nijocu !"...l-am frecţîuonatū...//e-am mai î...pusū.../ c-atunĉa aşa iera//căldură la nijoc aiĉă...i-am ûncălzi^{t}...neşte ^{u}ovăz//s-a mai du ş-a doga zi//po urmă...s-a-ntări durerea//îl durea ş-un kiĉ^{u}or^{u}/...dî la nijocu//c-o hi aea/c-o hi aea/am aduz doctoru dî la f^{i}et^{i}eş^{t}...//n-a spus cî...că are tomoare/îm burtă// şî dî tomoare-ae-a murit^{u}//m-an z cu iel lă bucŭ [k] lă...călăraş^{i}.../la duoct^{u}or^{u}/că ŝĉa că ie un doctor^{u}.../domnu doctor sluotă//ne-a trimes...um puopă/iera aiĉ/a muri p^{u}op-ala/verĝil^{i}u/ popa verĝilu-/aşa-i ^{z}iĉa//şî ne-a trimes^{u} la ala/la doctur-ola// şî dacă ne-an dus/i-a făcut operaţiie...siara/şî piste vo do^{u}o uore-a murit^{u}//şî...l-am aduz m^{u}ort^{u}/pă maşînă//ş-aşa cî numa d-astea am păţit^{u}//^{şî}...a muri/ş s-a du^{s}//ş-am rămas eu//cu toate belelili/ş cu toate relile/ş cu tote grijîle/ş cu toate-amaru^{rli}// ĉe să mai fac^{u} !//asta e//

[Ţi-a fost greu, mătuşă, cu copii de crescut...]

n-am ĉ^{i}e spunē.../c-am trăiit^{û}...ĉevă...buun pă lume-asta// n-am ĉe spune//cît an trăiit cu iel treizej dă an^{i}/...am avu cuokii niĉ/îm murea.../pîn la anu făĉ^{e}am altū...//dacă trăea trăea ş-ăla/daca nu/murea.../mai trăea/pîntre iei/mai...//în fine am f^{u}oz mulţumită/cî ĉinje-a muri^{t}/ĉinĉ în trăise//zi^{c} [ɛ] "ăm...// n-a lăsa dumnezeu/ş pă lume-a^{sta}"//nij to^{z} nu pua s trăească/ daca-i faĉe zeĉe/doişpe...//însă...n-a lua dumnezeu acuşă... p-asta/n-a luoa puterea şî veaţa//

ş-a muri mamă//la spital a murit^{u}//l-am a^{d}us acasă/l-am ungropat^{u}...//cîn^{d} a da^{t} ţignal dî la cuolz dî c^{u}olō.../maşîna/ş-a văzu^{t}...cuokiii.../cădea duoi p-uo parte/d^{u}oi p-^{u}o parte//hi-no eră războiu-ăsta mar^{i}li/care...spui io ^{că}...//^{i}era la răz^{boi}//la rusiea//ni^{j} n-a f^{u}o^{z} la moartea lŭ ta-su/cî nu i-a da drumu//ş-am făcút io aiș^{i}/c^{e}-am pututu//^{s} cuokii cădea//d^{u}o^{i} p-o párte/^{s}j doi p-o pa^{r}te/cîn l-a văzú//și [ɛ] le spuneá vècini ^{z}îce: "à^{e}a-^{e} mắ-ta/ cu mașîna" ^{z}îce/"tá^{c}-tu-àre sî hiie" șêe/"da s hiie dasúpra ?"// dăsúpra ^{i}era c^{u}oșc^{i}ugu pus^{u}//^{n}fășurát ûm...pakétá^{t}/cu hîrtii/cū ástea/l^{i}egắt acuóló/pă c^{u}overtà...mașîni//ș-am vini cu iel muort acắsă/l-am îmuormîntắt^{u}/...cuokiii i-an cr^{e}escút/i-an da pî la cásile luor^{u}.../și iote mă frig^{e}-äcúma...//c-am avú zil^{i}e d-an trăiit^{u}...//șî ĉé să zik ^{i}o c-an trăi gine ! c-atúnĉā...eran supărátă cu cuokiii...ńiș^{i}.../cu mūnĉâ/cum vă...spus^{i}éi/cu ắstea..//

[Aceeași]

înketream hirili

[Cu ce vopseați lîna mai demult ?]

ēi ! to^{t} cu vŏpsea//mai vopsean/că kerise [ɛ] ntr-un rînd/la războiu/după șaișpe//...¹ kerise văpselili că...fusése rușî p-aiiĉ^{e}ā.../bulgắrii [ɛ]/àrmátă strĕină//șî să î...stricase t^{u}ot/ale prăvăliiiluor//să risikise/să aea/nú mai găseai [ɛ] văpsea// ș-atún mai văpseắ lúmea cu fuoi dă nuĉ^{i}//

[Cum ?]

herbea foaea dî núcă/într-o căldáre máre/...șî ierā...um fiel dā...carabuoi i zîĉ^{e}a//ca kátra vînăt-așa/da núma éra cam maró/ așá la culoarea lui//bulgăraș^{i} äșä era/cum ē...kátra vînă^{tă}//șî lua lúmea carabuoi d-ăla/da acúma a keri/nu mai ie/dā...vreau să spui^{u}.../fhincă mă-ntreba^{z}/d-atúnĉa//șî punea î áp-àeā/dîpă ĉe herbeā foaea dă núcă/șî să toka//o mestecá merèu merèu/merèu merey ș să-nkidea cu...càrabuoi-ola//ș să făĉ^{e}a úm maro așa//cî n-àvea cu ĉe...văpsea/că văpseắ lúmea dî ^{h}aine/dî...dî uámin^{i}//atúnĉ^{e}a la răzbuoi am văzút/lùcru-osta//șî...să făĉ^{e}a mar^{u}ó șî.../ [ɛ]

---

¹ Subiectul își drege vocea.

892

ţeseá lumeā.../îl da la kiuo/pă unde era ki^{u}o/p la f^{i}et^{e}eş/c-încoáĉe le stricase/cî...călcasè...militari-n t^{u}ot f^{e}elu//şî făĉ^{e}a lumeà...lucrur^{i}//dā...mai pŏ urm-a işîtu vă^{p}sele//şî punē.../pune āpă/pă fo^{c}/ [ɛ]umpleam buōrş atunĉ^{i}//ûmpleam buōrş^{u} .../şî... [ɛ] înketream hirili/puneam apă pă fōc/ş-încălzeam/...punean katră acră ap-aea/băgam hirile-ac^{u}ole//şî le-muiam byine-/acolo/le lăsam î...ap-aea eu...katră/şî pă urmă/după ĉe să-muea ele gine/le stuorĉ^{e}am/le puneam ū...în ĉeva-ntr-un vas^{u}/şî ^{î}altă căldare herbea^{m} pă foc^{u} cū...zeam-aeā/care ō[ɛ]puneam/puntru ea/cu b^{u}orş-ola //şî puneamū/aea/^{u}o plămădeam într-o cană/-n ĉevea/văpseaoa/ş-^{u}o turnam acolo/cîn herbea dă da borş-ala-n hert^{u}/turnan văpseaoa plămădită/...o turnam acuolo//mestecam bine bine bine bine/pînă cîn s-amesteca ea//cî să f^{i}eta dacă o lăsai nemest^{i}ecată//şî ^{d}-ac^{u}olea punean f^{i}irile-aco^{lo} //le cuolcăeam nîţel^{u}/adică...le herbeam nîţel^{u}//le herbeam aşa nîţel acolo-şa şî.../d-acolea le dan j^{u}os^{û}//şî le lăsan să răĉ^{e}a ap-aea.../şî le stuorĉea^{m}/^{j} le punean lā uscat^{u}//dacă să făĉeā...frumoas^{i}e/daca nu/le sc^{u}oteam/mai puneam văpsea//^{d}acā...vream mai inkise//

[Aceeaşi]

caii...îi ţineam ac^{u}olō

[ɛ]mă trimeteā tăticu sā...mă duc ă^{m} baltă: "măi i! ia ve^{s} şî tū! ûmvaţă p-aiĉi-şa/^{c}um ^{i}estē.../în brînĉişoarē... /în bunişoa-^{b} ^{g}ra /p-acolo-şa"/îi spunea sā.../vază ĉe faĉe caii //că nainte-i dădeam îm baltă/şî să făĉa priuopĉ^{i} iei aşā.../cîte zeĉe/doozej la un loc sau ū.../mai puţin^{i}[1]//dîpă cum să-mpereka ee-ac^{u}olo-şa// şî umblā...pîn balt-aşā.../şî t [k] lā...uo săptămînă/la doo/cînd ⁱerai̯ liber/sau̯ la ᵘo lună/trebuęa să te dujᵗ dîpă ⁱei̯/să...vez̄...//maę-avęai̯ şî [ɛ] mînşᵗ pî̃ ięⁱ...//îl lųęá lųpu !//

---

[1] Topice.

"băi̯ ! mînzu meu̯ nu maᵉ̯ este !//s-a duşᵗ !//"

îi̯ spunęai̯ lū...ĉetățęanu respectiv/cū carē/ᶜă te interesai̯: "băi̯ ! cai̯ mei̯ cūᵍ...ĉine umblă ?"

"cu̯-a lu cutare/cu̯-a lū...gorgę răzvan̯/sau̯ a lū...gorge lupᵘ/" c-aşa ˢă ˢᵖunęa//

şî te duĉaⁱ/aduĉai̯ veste d-acᵘolo-şa...//"gata ! i̯-an̯ găsit ! //unu̯-a pⁱerit !"

"ĉine ?//"

"l-a lųęā..."/cum îs spun/"mînzū s-a dus ! l-a lųa lųpu ! l-a mîn̯cat !//"

şû aşa...mergâi̯//

[Da'erau lupi acolo ?]

păi̯ sigur !

[Atacau calul ?]

pîi̯ dar cum̄ [ɛ]?//era lupᵗ inainte//îl lųęa dîn̄ priᵘopcă/ d-acolo-şąʲ//ⁱerāo̧/înainte ⁱerau̯ lupᵗ aiĉi-şa la noi//

[I-ai văzut ?]

nų/nu i̯-am̯ văzut ęo//a [k] relativ aşa ca să-l vez cînd îl l-ᵉā/că [ɛ] cai i̯erau̯ sin̯gurⁱ//da era şi natural căᵍ...//găsęaę-acᵘolo/cᵘopita/căpățînā atîtᵗ mai̯ rămînęa//încolō...mîn̯ca tot//nu mai̯ rămînęa nimik//mai̯ in̯ speĉial.../i̯arna aşaʲ căᵍ-i̯ i̯/i mai̯ lăsai̯ şî pă i̯arnă/că i̯ei̯ bătęa cu piĉoru/la frun̯zij aşa lā [k]/dă salĉii̯e/lā i̯arbă şî.../mergâ [ɛ]...la păşunⁱe/tot aşa/po undē... putęa ei̯/p-acolo-şą//

[Da'dacă-i lăsai singuri acolo, nu se sălbăticeau ?]

bįne ! dacă nu-i̯ aduĉai̯ i cū anⁱ dă.../îi̯ prîndęan̯ cu arcanu/ cum îi̯ prinde ăştęa acum̄/da//te duĉaę-acolō [ɛ] m̯ baltă/la ᵘo salĉiⁱe/sau̯ undⁱe-şᵗ făĉᵉa ei̯ ũ [k] şî animalu/-şᵗ făĉa ũ

894

adăpu̯óstᶜ /cạ́rē.../şī i̯el pûntru i̯árnă/şī la âcẹ́ẹāj loc/trăĝá acólo-şá şī i̯él//dă adăpoᶻ/dă...plu̯ái̯e/dī...vi̯ífu̯or dą...//şă...ᶜîn te ducấi̯ sî-l prínᶻ/dacă...di̯-ezᵉémplū nú-l aducấi̯ i̯/cî́ti̯¹ū u̯án dĩ zíle/sau̯ şî dᵘói̯/să-ntîmplá dą nú l-aducấẹ-acásă/te ducấi̯ c-un arcán/acólo-şá undē avẹ́au̯ i̯ei̯ ī...adăpóstū lor acòlo-şá/şī-i̯ prindẹ́ai̯ cu arcánu̯//te sui̯ái̯ în sálcîi̯e/sau̯ jós//îi̯ punẹ́ai̯ un lát/jós acólo lā picᵘór/ş cîn trecᵉá el pă cărárẹā respectívă/ţac !¹ îl lu̯ái̯ dą picốr î/u̯or dą spátẹ or/dā în s [k] nu̯ormál dî fáţă...îl lọái̯ mai̯ ī...rĕpídi̯//şî...cînd îi̯ punẹ́ai̯ ī látu dă picór/gáta ! i̯el nú mai să ᵈucá nicăⁱér//strîngái̯ fúniẹa/şī gáta !//îl prindẹ́ai̯ //pûnẹ́ai̯ căpắstru/ş háidi !//ᵈacă vrẹ́ai̯ sî-l vînzⁱ.../îl vindẹ́ai̯ la tî́r/dacă nú/ [ɛ] ţinẹ́ai̯ la grájd//i̯árnạ//primăvàra-l ducᵉái̯ inapᵘói̯/dā majoritátẹa cárē....cái̯ī..îi̯ ţinẹ́am acᵘólō.../prẹ̀a puţínⁱ i̯-aducᵉám acásą//

[Da'vine apa mai mare, să dea peste...?]

dá ! víne ! sígur î !//

[Ai pomenit vreodată ?]

dá !//şī să...s-au̯ mai̯ înecát ī...párte dî i̯ei̯/cîn n-ávẹaⁱ nic o pᵘosibilitáte dą...dą scăpáre//cî nu i̯erà dicurⁱ/nu ⁱerà nimíc/ atúnca//ˢ de ⁱezᵉémplū/vî́nẹa aşá îns [k] zăpᵘór/...cun să spúnẹ/ ...înaínte//îngẹţá ẹarnă.../teribíi̯l/táre dă tᵘót/şī cînd rupẹ́ā gáţa/dă vî́nẹa vun zăpór/atúnca-i̯ lu̯ā.../fără véste/şī gátă ! nú maẹ-avẹá-ncotró//i̯ei̯...ⁱerau̯ ū cu̯onştii̯énţⁱ/adică ọ [k] animálu̯ [ɛ]...să retrẹ́ĝa la gríndur mai̯ marⁱ/dā nú maᵉ-avẹá timpᶜ//i̯él nú maᵉ-avẹá timp//atúnca-ī lọ́ạ dí la úrmă/şī ᵍáta !//cáre scăpá scăpá/cáre nu nú/gatᶜ ! termená cu i̯el//să-ñecáo ọ...majoritátẹa// cînd vinẹau̯ zăpᵘórur d-ástẹa//

brátu iu̯on

treìşáptẹ [de ani]

---

¹Gest cu mîna sugerînd cum trăgea de laţ.

hoi̯kic

[Viorele, e un joc cu un băţ şi c-o bucată de lemn...]

h^u^okic ?//

[Aşa !]

nū ne mai̯ jucăm //ni̯-an̯ juca^t^//

[Da' ştii ?]

dā//

[Ia spune, cum îl faceţi ?]

dintr-un̯ lemn/îl...rotûn̯jîm...la...ambĕle capete/şī...îl fa- cem ca o minĝii̯ĕ//ş-îl punem j^u^os/la cĕntru/şî de la cĕntrū/punem doo beţè/care este.../unu/...care are ō...latură-n̯colo/şî unu care-i̯ în̯ sus//dă ţii̯ cu mîna//lā...co [k] la mînă-l l-ai̯ ī mai̯ supţire//ş-aica ².../lā...capă^t^/îl..îi̯ pui̯ mai̯ gros/să nū i̯asă du pă mînă//şî...cîn dai̯...în p^u^opi^c^ [k] îm pokic/ăla cū...băţu/ ţine-acolo/ca să...ca să ba[ɛ] tă-m poarta mea//şī...ăla/i̯o vreau̯ ca să bată-m poarta lā...cĕlălalt//ş-ăla...vrea ca să nū mă lase/ şî o [ɛ] bat în pokic/dacă ^v^rea să ^d^ûce la el/dacă nu/la mine// [...]

[Da'voi iarna cum vă jucaţi ?]

ne ducem pe lacur^i^/cînd ĕstē...în̯geţat/şî jûcăn̯ h^u^oi̯kic//pe gaţă//

[Ce jucaţi ?]

huoi̯kic//din ăla cu ^b^ăţu//

[Cum e ?]

pune [ɛ] doo puorţ^i^/stă um portar în poartă/ūm portar...care are mūnuş/^l^a picioare e sîn [k] pantof^i^/sau̯ bocan^ĉ^/ca să nū... dacă-l loveşte/să nu-l...doa^ră^//şi...îm partę-aęa.../tot acelaş/ po urmă lā...la mij^l^ocu terenului̯/unde este dun̯ga acęęa/acolo tre- b^ĕ^ să fii̯e doi̯ inş^î^//în̯ care unu cu băţu...ţine...la hoi̯kic/ş-altu...to la fĕl//şi dă unu alegĕr^e^a//carē...i̯a hoi̯kic//şi...dă

---

¹ Întreaga secvenţă este pronunţată şoptit.

² Gest.

896

pentru hoⁱḱíc/dacă po̯a‿să cîștígă‿ála să̤‿báĝe...prī [k] ṃ‿príma repríze̯ g̣ólū/îl bágă̦//ᵈacă nú/bágă‿ălălálțu̯//

andróne viᵘorĕl
dói̯sprĕzĕĉĕ‿ànⁱ

852. DRĂGOEȘTI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

erắu̯ bordée

báte furĉⁱ/ṣau̯ [k] u̯o-ŋgrăde̯á atúnĉa//ásta-i̯ númai̯ dă furĉ/i cu pai̯éntă ásta/atúnĉa băte̯á furĉ mai̯ rar așá/la um‿métru/la dᵘoi̯ cum ave̯á/ș-ápăi̯ pune̯á parⁱ//și-ŋgrăde̯á ca cîn‿drej‿gárdu/șî bulgăre̯á șî p-ᵘo párte șî̋ pă álta/cu pămî́nt//o bulgăre̯á săptămî̀n-ásta pă dînău̯úntru/ș-ai̯lánta...pă dînafáră/că‿ĉa că să usúĉi/că dac-o bûlgăre̯á atúnĉa/șî p-u̯o párte șî̂‿pă álta/căde̯á//

ástẹa nu/ásta-i̯ dặ pai̯ántă/și să bulgăréște̯-oᵈă̋tă/dî̂‿să fáĉẹ perétⁱli gros/nu cádẹ//ș-așá să formá ș-e̯a//da nű cu pódur dîn áste̯a//băte̯á acólọ pă dasúpra niște scîn [k] niște béțe/șî-i̯ pune̯á pămî́n‿șî lipi̯á//ș-ápăi̯‿i̯ncu̯áĉ-ắșà/a-nĉẹpuᵗ‿să‿e̯ásâ áste̯a//cu tréstie/ápŏi̯...țíglâ/ápoi̯ fi̯er/...ș-așá mai̯ dăpárte̯//

[Și astea cu paiantă ?]

áste̯a cu pae̯ántă tő̋t în‿fèlu̯-ásta ⁱéstẹ/sĕ púne furĉ la rînd/să coṇstruéștẹ tu̯átẹ/víne dulgéri/ș-ápăi̯ ᵘọ pai̯antắm//cu pai̯ántâ// după ĉe̯-a términát ei̯/noi̯ o pai̯antắm/și-nĉépẹm să...ᵘo lipím/s-o văruíi̯m/acúmā a-nĉẹpú‿să ᵘo vŏpse̯ásca/úi̯te cú diferíte culórⁱ...//

[Dar mai demult...?]

erắu̯ bordée/ástă po‿să vă spui̯ clar că am văzú‿bọrdéẹ/ș-am intrát îm‿bordei̯/ţigáni la boér aĉía-n ĉenúşă[1] únde-i̯ spúne/tot armán-ula acólo̦/erá númai̯ borde^{i}e/érá sat dă ţigán^{i}/i̯erá boéri ţigánu$^{lui̯}$ [k] erá ţigáni boérulŭ/nu boéru̯[ɛ]ţigán^{i}//tót‿aşà ar vení// şi‿î fì^{i}ecáre avẹá acólọ trei̯zèş‿pátruzîj‿dă famílii̯/i̯erá ai̯ lui̯/ i̯el l^{i}e da să mănînĉe/pă moşî^{i}a lui̯ munĉá//i̯el‿îi̯‿întreţínẹà i̯arna//şi i̯el l^{i}e dădẹá l^{i}emne dă făĉá bordei̯u pă lócu lui̯//şî acólo i̯erau̯ bordéie//am‿fò‿şî‿ió-m‿bordée-acólo//

érá făcútă ^{u}o gruápă-m‿pămînt/pus...aşá[2] nişte lémene/-a pus‿î tréstii̯/ş-a pus pămîm‿pă ẹa//acólo făĉ^{i}a uo sóbâ jós/o intráre un‿gîrliş‿p-aiĉa/^{ză}‿făĉ^{e}a ó‿uúşâ/cum faĉẹm noi̯ la tîrlă/pă vrémúr^{i}/acúma nŭ‿mai̯ să fáĉe nij‿la tîrl-aşá bordée mar^{i}//

téntẹa ĉe górgẹ
şai̯zeşîşàpte [de ani]

la boér

[Ai lucrat la boier ?]

an‿lucrá‿şî i̯o acúma mai̯‿în...

[Și cum era munca la boier, cum era pe vremea aia ?]

cum erẹá pă vremẹ-aẹá/primăvàra/...ca să...pîn trei̯zĕşîĉìnĉ// atúnĉa am pus i̯o mína pă cá^{i}i m^{i}ei̯ şî cărúţă/mă duĉán‿la boér/că n-ávẹam...avẹá feméa vo trei̯‿poguáne/i̯o vo trei̯/şáse/nú nẹ-ajunĝá //să pui̯ dóo cu porúm^{b}/‿doō...ne tréĉĕ vára dăg^{e}aba la el/cai̯i treb^{û}ẹá să mănînĉē/tréẹa‿să ai̯ ş-um‿por^{c}/şî ^{u}o vacă/şî nú-ţ^{i} ajunĝá//uoi̯/...şî mă duĉán‿la bo^{i}ér/...primăvàra/şî mă scri^{i}ám acólo̦ că [k] şi mă-ntreba/

"băi̯ ! dáca pos‿să munĉéj/dáca nū...o [ɛ] ^{u}o-ŋcurĉ//cíte po^{g}ọáne i̯éi̯ ?"//

"păi̯ i̯o ziĉán‿să‿ẹau̯ şásẹ"/

---

[1] Nume topic.
[2] Gest: cu vîrfurile apropiate.

898

"nu/z‿dau̯ númai̯ pátru//ma‿ai̯ vun‿copíil dă múncă ?"//

"n-ā̋m boⁱ̑erașúle̥/n-ā̋n‿coconáșule̥/n-ām"//

"păi̯ bă ! tu ⁱ̑ej‿băi̯á‿vrénic ?"//ᶜâ mai̯ întrébá pă u̯únki-mi̯u/ câ ma‿éra...

"lăsă boerúle că‿é‿băe̯á‿bun/îl lo̦m pă lî́ngă noi̯ șî‿p-ăsta"// ma‿érau̯ bătrî́nⁱ//

șî-n‿dădé̯a și míe trei̯ pogu̯áne̦/pátru/da mai̯ făĉá u̯únu resfét// mai̯ mă duĉán‿la seĉírâ/mai̯ i‿făĉán‿și vum‿pogón dóo dă ᵘ̑ogór...// șî tu̯ámnà/porúmbu/tot úna‿ș-úna//mai̯ tîrzíu̯/lu̯a ⁱ̑el dóo șî noi̯ trei̯//din ĉinj‿dó̋o//dî̋ntiⁱ̑ a foz‿dîn trei̯ u̯úna/lu̯am noi̯ dóo/ⁱ̑el úna/mai̯ tîrzíu̯/a skimbát//lu̯a ⁱ̑el dóo/și nᵘ̑oi̯ trei̯//pîn‿la ᵘ̑urmâ vene̯ā...lu̯a ie̋l trei̯ șî nᵘ̑oi̯ dóo/că-i̯ mai̯ făĉá um‿pogᵘ̑ón‿la pátru//

[Același]

așá să faĉe núnta la țárâ

ásta-i̯¹ cúscra//ásta-¹ i̯ fáta/și...ăsta¹ ĝinerica//àșá//și i̯o i̯-am ĉerú‿la cúscra/

"ú̯ite̦ dûmne/ásta ți̯-e fáta/ăsta mi̯-e băe̯átu//îs‿pláĉi mă băe̯átule̦ ?"

a spus că "da îm pláŝe̦"//

"făi̯ fátă ție̦-s‿pláĉe ?"

"îm pláĉe și mie̦"/

"acúm să fis‿sănăto̦șⁱ/să ne-nțelegem̦‿vrei̯ cúscre ?" //²

da/da/dacâ‿sâ-nțelége̦/sigur că treé‿să vre̯a //³

"e̦ ! ui̯te ĉe̦‿este̦/mie-n‿dai̯ doo̦zĕj‿dă ștergáre̦/pentru călțunárⁱ"//

da/àșá//³

---

¹Gest spre persoanele de față.
²Se adresează unei vecine care asistă.
³Replicile aparțin vecinei căreia i se adresează informatorul.

"şi dcózej dă bazmálẹ"//

aşá éra-náintị//

apróbă/zi núma^i da[2]//"şi maị îm daị ĉíịsprĕzeĉe batícur^i pentru surór^i dă ĝínirẹ"/

àşa/[1]

"şi zéĉe fulárẹ//şi núnu te privéştẹ//ûte aşa[3]-ị núna márẹ//
"a spus să-ị daị ^uo mie ĉiṇ súte/ban^i/daị ^uo mie ĉiṇ súte/^uo vádrạ dă ţuịcă/dóo véd^re dă vin/şi să-s trăẹáscă fíni" am spus ẹo//"e ! cîṇ fáĉẹm núnta acúma?"//

"măị s-o púnem dă-nti^i nojémbre/saụ..."

"nu lásă dă octómbrịe că...culéĝim vi^ia atúnĉa/c-acúma n-ávem vin/n-ávem ţuịcă/da ^uo fáĉim [ɛ] o-nĉepém dă sîmbătă ?"//

"dă sîmbătă cúscre s-o fáĉem/tu-ị mázărẹa mă-si"/

şi merĝá duminícâ pînă lun^i//aşá erá-náintẹ//[1]

"ē^i ! lăutári-ị tomíịm pînă márţ^i/să ştí^i !//maị daị j dúmnẹata ĉẹva//că cîntă de ! ş^i dúmnẹata/ĉe!vreị dacă aị fată núma să ...^s cîntẹ lăútarị dăĝ^iabà ?"//şi aşá nẹ-am înţelé^s/am înĉẹpú núnta...sîmbătă/a veni sịara fete la noị aíĉa la băịát/am bărberi ĝinerica/am bă^uut uṇ kef aşá pînă pă la vo dóoşpe nọáptẹạ sîmbătă/d-acọálẹa fiecáre s-a traz la lócu lọr//

"băịéţ^i/míịne dă dimínẹaţă la óra ọpt/să fiţ^i îṇ stámbă//vă prezẹntáz la datoríe fiẹcárẹ//tu ^ieşt i călţunár/tu eş pocîzăụ/tu ^ieş cu brádu/tu éş sórâ dă ĝinéré/venís t^uoţ/la minẹ//aţ^i înţelés?"

"da/am înţelés tatáịẹ" saụ...cum a zis eị//

duminícă la óra ụop/saụ nóo/a-nĉepú să prezínte la mine toţ//
"e ! băéţ^i/...ẹ ! ăştịa zéĉe mérĝez la nun//ăştẹa zéĉe perék/mérĝẹz la...mirẹásâ//maị stas ş^i lá míne vo doị treị//lọaz^i voị doị lăútar^i/rămînẹ doị/şi oprés şi ịo únu"/că avẹam ĉinĉ//ş-àm pornit-ọ la kef tăticule/pănă sẹară//

---

[1] Replicile aparţin vecinei căreia i se adresează informatorul.

[2] Se adresează aceleiaşi vecine.

[3] Gest spre persoanele de faţă.

900

pă la pátru/a^{m}‿mer^{z}‿la biserícă/a cununát...núna máre pă fíni/ş-ápăi̯ am mer^{z}‿la salón/şi̯-am intrá‿la ^{u}o más-acólo/să trăéş‿şî matálẹ/cam dî pă la u̯opt aşá/pînă diminẹ́aţa pă la vro...zèĉe‿úņşpi//dac-a vrut‿î...núnu máre sâ stẹa pînă sẹ́ara/nu l-a supărá‿niménẹa//că mai̯ stătẹá la sócru máre n^{î}ţél/mai̯ merĝá şî‿la sócru mic/c-aşá e núnta/s-o duj‿dî cólọ‿pînă‿cò^{lo}/s‿să cunọ́ască//să nu rămî́i̯-ălă [k] să n-áuz mî́i̯ne-poi̯mî́i̯nẹ/c-a rămás mai̯ mul‿la minẹ//cúscru tu/cúscru i̯o//

[Dar ce făceai luni ?]

ē ! lun^{i} dă dim^{i}nẹ́aţă zíĉe "e ! băi̯ su̯ácre"/víne...núnu/núnu dacă‿é mai̯ ambiţi^{u}ós/"i̯a să-l lu̯as‿pă sócru-ăsta nîţél mă/să-l gătíţ"//i̯-àgáţă după ^{i}el sărácu/mătúră/mai̯ şti^{u}‿ş-i̯o ĉe-i̯ lẹ́agâ dă gît/acólọ/clop^{u}ót/

"mai̯ dai̯ ţúi̯că [ɛ]sọ́acre máre ?"

"mai̯ dau̯ tái̯că/mai̯ dau̯"//

da sọ́acra/nu z^{î}ĉe nimíc ?//i̯a dî cólọ/dac-a lu̯át-o şî‿pă ẹa la-ntrebár^{i}/îi̯ lẹ́agă diferíte...trénţe dă ^{gîd}‿

"dau̯ ş-i̯o mái̯că vo dóo găi̯ín^{i}/vă [ɛ] vă fáĉe mái̯ca mî̀ncárẹ"/

"da nu/i̯a s-o dăņ‿la dîrjă/că nu‿ne cunọ́aşte băéţ^{i}/« tóţ^{i} a fos‿proşt^{i}/a plecá»ĉe/«nu‿nẹ-a făcú‿nimica ăştẹạ»"//ne hîţî^{i}e/nẹ...dúĉẹ pă drum/ne vopséşte/în tot félū/ne súe şî-ņ‿căruţă pă neşte roti^{le}/^{j}‿ne tîrăştẹ/şi călárẹ pă cîţi̯-uņ‿cal/cà‿la‿núntă/că de! dáca mai̯ i̯a u̯ómu mul‿la cap cîtẹ-o‿ţúi̯că/...trébẹ să faş‿ca t^{u}oţ^{i}//că de ! nu-i̯ fag‿gústu lu ĝinerica/"ẹtă bă ! tat-tu̯-a stat aşá posomorî́t"/îi̯ spúne mirési//pọ́ate că mai̯ dă şî vum‿pumn/aşá pînă-n núntă//şi aşá să fáĉẹ núnta tái̯că/şî ^{u}o ţinem dă sîmbătă/pî̀n-aprọápe marţ^{i} aşá//ápăi̯ treé‿să dăn‿dáru la lăutár^{i} să plèĉẹ că apăi̯ nẹ c^{u}óstă daca-i̯ ţinem p-ăẹa//că‿ăẹa cîntă/şî n^{u}oi̯ bem/ş-o-ntărim i̯ár dîn nou̯//şî ne c^{u}óstă t^{u}ót pă noi̯//ş-aşá să fáĉe núnta la ţárâ//

[Dar pe urmă la o săptămînă se mai duce, joi după nuntă...?]

i̯e ju̯oi̯ pă vrémurⁱ/acúma nu mai̯ să fáĉe//spúne că mérĝim cu cᵘolác/câ ne kámă...pă sócru mⁱic/îl kámă sócru máre-acólo/şî mai̯ fáĉen‿tai̯că um‿pui̯ dă kef să trăéşt !//ĉícă kámâ cu cᵘolác sócru mic/pă sócru máre//sócrū mic îl kámâ p-ăla máre//

îi̯ scu̯áte la bisérⁱcă doámna núnă/la dóo săptămînⁱ/îş‿ea fíni/ să dúĉe la bisérică/ş-ápăi̯ mai̯ víne‿ear la sócrū...máre/şî mai̯ tráĝe ᵘo kerfeneálă dă băᵘút//doámna núnă şî cu dómni ĝinérⁱ//şî cu núnu/daca-i̯ mai̯‿aproápe/dacă nu...//

[Acelaşi]

ásta-i̯ múŋca la cínipâ

ŭō sⁱemănám/îi̯ puneám ŭo ĉⁱoáră‿doᵘo să n-ᵘo mănînĉè/la ᵘúrmă ...să făĉá cînipa máre dă vărát/p-atît aşá /intrám î‿i̯a/ŭo vărám ᵘo adunám p-áea care‿ése‿érea dă vára/ş-ō [k] p-áea dă toámna care avea măĉⁱulie ᵘo lăsám/şi ó‿adunaᵐ‿p-áea dâ vára/ş-o făĉaᵐ‿mînukúrⁱ/ş-ᵘō...o aduĉáŋ‿la gîrlâ//ş-o băgám la gîrlâ//

ᵘò‿ţineám ŭo săptămînă/şapte‿ᵘòb‿zile/ş-o scᵘoteám/ŭō puneáŋ‿la su̯áre/ᵘo spălám bíne/ᵘo puneáŋ‿la soáre ᵈ‿să ᵘuscá/ŭo puneám ŭō...pi̯isám îŋ‿groápă/şâ la úrmâ ᵘo‿buneám la...méliţâ//ş-o meliţá//dîn‿î méliţă/o făĉám‿fui̯ór [k] dî [ɛ] darác//o puneăm în darác/ş-o dădeám pîn darác aşá/ş-o făĉám...fui̯ór ş-o torĉám/dîŋ‿cîni [k] dîm‿fúrcâ//ásta cînipa//

toámnà/áea dă toámna ᵘō culeĝᵉám/pă toámnă dâ tᵘot//ş-o duĉám îŋ‿gîrlâ ear/ş-o...făĉá şî p-áeä la fel ca p-áea dă vára/şî...ásta‿í la cínipă//ásta-i̯ múŋca la cínipâ//

dáca pui̯ foⁱiţe/trebúe s-o bag‿î‿îápâ/s-o ᵘopărⁱéştⁱ/s-o vopséştⁱ/s-ō...dă [ɛ] u̯urzeál-aea care-o tori̯‿dîn...fúrcâ/fhíru-ăla//

Test.

902

să-i̯ faĉ scrobi̯álă ş̌-i̯ei̯ cum trébue să-i̯ faĉ^{i} cu ĉ^{i}árâ/cu uléi̯/ cu ĉẹ-i̯ dai̯ acóḷọ/ca să mẹ́rgă pĩ‿spátă/că‿^{d}ácạ nu-i̯ faş‿p-álẹa nu mérĝe pĩ‿spátậ//ş-ástẹa mámą ^{o} ştiu̯//

[Ca să fie mai albă ce-i faci ?]

ĉíne áre práfur dă c^{u}opt o [ɛ] ^{u}ō f^{h}i̯erbẹá cu práfur dă c^{u}opt //ĉíne n-àvẹá/^{u}o fi̯erbẹá cū ĉẹnúşâ//ĉíne nu vrẹa s-o hárbâ cu ĉẹnúşâ/^{u}o f^{h}i̯erbẹá cū... [ɛ]vréĉie d-ạẹa dâ săpún//cárē rămî́nẹ la fúndu săpúnului̯//şî‿o făĉá álbâ//dácạ vrẹa sâ-j‿bátâ cápu/dáca nu vrẹa sâ-j‿bátâ cápu/o lăsá aşá cum să găsẹá//ş-o făĉá aşá//

catrína i^{u}ón ne rádu̯
dă şái̯ze...şî‿pátru am avút
àstă-ẹárnă, am întrát în şái̯^{zeş}ĉìnĉ

lî́nă

^{u}o tundẹám/o adū́ĉ^{e}ám acásă nu putẹám să s [k] ^{u}ō‿opărésc ^{u}o săptămî́nă/dóo/trei̯/pentru că‿ẹrám la cîmp/nu putẹán‿să stau̯ dă ẹą//^{d}ạca-m vinẹą́ şi míe b^{y}íne‿éte p-o plọá^{i}ẹ ca ásta/^{u}o‿ọpărẹán‿dă sẹára/punẹám ápă pestẹ ẹa ĩ‿álbgii̯e/ş-o ţinẹam pînă dîminẹáţa/dîminẹáţa o punẹám ĩ [ɛ] înạ‿tî́rnạ/ş^{i}‿mă‿^{d}ĉan‿dâvál^{e}‿la gî́rlă c-un‿c^{u}opíi̯l dăpă míne cu [k] dă tî́rnă/ş-o spălắ‿la gî́rlâ//

vinẹám acásâ/u̯o bătẹán‿cu b^{î}áţu...b^{y}ínẹ-a dóọa zi dăpă ĉe să scurĝą́ ẹą bi̯íne/ş-o punẹám şî să...sā zvîntá/ş̌-o bătẹán‿cu báţu/ ş^{î}‿la ^{u}úrmă u̯ō...làsan‿s‿să u̯usúĉi̯/^{pă}‿úrmă-l lu̯ã‿la scărmăná^{t}‿cu fhíru cu fhíru/ọ făĉá^{m}‿mormán márẹ/ó‿făĉám în l^{i}egătúr/ne‿^{d}ûĉán‿la...maşínă şî o trăĝ^{i}á//

dácă vînẹan‿d-acoló/luám/cîte nițícâ/fă-i̯ ĉoráb‿lu cutărícă/fă-i̯ ĉoráb^{i}‿lū cutărícă/fă-i̯ nişte mî́nẹj‿dă flanẹá lú‿cutărícă că s-a rupt ai̯íĉa/ş-aşá...^{u}o petreĉ^{e}ám//dáca vrẹan‿să‿ọ́ păstrés‿să nu fac [k] să-i̯ mai̯ ţîu̯ aşá/punẹám abálẹ//lu tás-su/să-i̯ fac ţu̯ále/dîmíi̯i//u̯o torĉám/u̯o-ndrugám/u̯ò‿puneám acólo...ĩ...războ̯ói̯/dâ-i̯ făĉám ᵘurzeála cum trebúea să fhíⁱe cū...mă roc‿cu...d-álea/cū...scrobi̯álă d-áea așá/ș-ō făĉám...pă ó [k] mă‿ᵈĉan‿la urzăreá-să ó‿urzeá/ș-o puneá‿ș-i̯o...abále/ș‿făĉám...u̯ómului̯ dîmíⁱe pă ⁱel//

[Aceeaşi]

ásta éste la gîndáĉ

îi̯ făĉái̯ [k] i̯erá...da ni [k] àcú‿să híe nu-i̯ mai̯ văs/cît erᵉá dă mi̯iĉⁱ/nìĉ‿um‿phíc//da atúnĉa îi̯ vedeám/câ‿éram mai̯ tînără //șî-i̯ puneám‿ī pă farfurii̯e/șî‿le puneám acólo-șà frúză/șî i̯ei̯ ineá șî‿să urcá acólo pă farfuríe [k] pă frúză j-o mînca/pûnă să făĉá o [k] farfuría plínă//

la úʳmă-i̯ loam/îi̯ puneám p-ᵘo távă áltâ tăvúţâ mai̯ máre/pînă să făĉá marⁱ marⁱ mulᶻ‿mulˢ/pînâ să umpleá o ta [k] d-ásta/ᵘo másâ d-ástea//d-aíĉa-i̯ lu̯am/îi̯ puneám îm‿páturⁱ/ș‿făĉám páturⁱ//ș‿le dădi̯ám/frúzâ să mănînĉe/ii̯ apărán‿dă ápă la frúză/să n-ái̯vă ápâ frúza/ ʼî ! ĉé‿ziĉ ? ásta éste la gîndáĉ//

la úrmă dûpă ĉe făĉá gogóʲ/lⁱe puneám dă pă cîmp/le-adunám‿ī d-ái̯a...așá/bătu̯ás-așá/șî ᵘo puneám pă peréte-așá/ș‿să urcá pă peréte/șî...pă i̯a/șî făĉá gogóșⁱ//d-acólo ᵘo lu̯ã/ș-o duĉán‿la femeíli care trăĝá dâ făĉᵉá borangíc//pă ru̯átâ//

[Aceeaşi]

[Porcul]

îl ĩjúngii̯/u̯ómu carē ĩjúngie/îl pîrléștⁱ/îl laj‿dă mu̯áre/îl pîrléștⁱ/îl spⁱelⁱ frumu̯ōs/îi̯ dai̯ sáre pă șoríĉ acólo frumᵘós/îi̯ tái̯e cápu îl dă jos/la úrmă-i̯ spúnẹ [k] îl táⁱe pă spⁱináre şî îl dăsfáĉẹ/şî-z dă máţîli-ŋ copái̯ẹ/şî lⁱe...lē [k] pleş cu ⁱéle şî ţî lⁱe cúreţⁱ/ţi lⁱe spⁱelⁱ/ţi le faş frumᵘós máţîli/i̯el acólọ u̯ómu...i̯-adúj bᵘorcaŋ lîŋgă el/e̯-adúş pútină/e̯-adúĉ îş púnẹ u̯asîli/ îş púnē tu̯átẹ-acólo/î̃ ^âle̯a şî le̯-aşáză cu sáre lîŋgă i̯el/dacā să [ɛ]tẹ-astîmperⁱ/pui̯ zlănina-ntr-o párte/la urm-a dóa̯ zi a tree̯a zi cîŋ vre̯ăi̯/u̯ō tokắi̯/ᵘō făĉái̯ untúră/ó púne̯ai̯ îŋ gárniţâ/dîŋ cárne̯a lui̯ faĉ acólọ...pʰiftii̯ē/faĉ sarmálⁱe/faĉ cîrnáţⁱ/faş caltabós/...aşá sâ fáĉi̯ mamâ/nú mái̯

[Cum le faci pe toate astea ?]

cúm lẹ faĉ ?//la sarmálē tᵘoĉ...cárne̯a/î faĉ î [ɛ] rạntáj dạ ᵘorés cu ĉi̯ápâ/pui̯ cárne̯a acólo u̯ō mestiş cu tᵘótu/pui̯ fo̯ae̯a dă várzâ cuŋ vrei̯ să ţi̯-o faj dă márẹ/dáca vrei̯ s-o faş ş-aşá[1] /ᵘo faĉ aşá /dácạ vrei̯ s-o faĉⁱ aşá/āşa[2] /o faĉ aşá//āşa//

î caltabᵘóşū/îi̯ tai̯ ĉᵉápâ/îi̯ pui̯ u̯oréz/îi̯ pui̯ acólō şî lui̯ pipⁱér/ĉẹ vrei̯ acólo/miro̯ásẹ/îl baĝ acólo-m máţu̯-ăla frumᵘós/îl cᵘoş/îl pui̯ la foc şâ-l fʰi̯erbʸ//

la ᵘúrmā/cîrnaţi cînd îi̯ faĉ/îi̯ púi̯ u̯ó [k] ạsta pi̯pér/îi̯ pui̯ î ᵘusturᵘói̯ phisát/îl pui̯ la maşînă...pîlnia/bajⁱ maţu pă áe̯a şî ...merş şî-l î faĉ//ᵘúmpli cîrnátu-naintẹ//ş-áste̯a mamâ să fáĉe//

ĉórbă faj dĩ u̯asẹ/faĉ kiftie dîŋ cà[ɛ]păţînă/dîm pʰiĉu̯árî-le̯-ăle̯a d-ai̯iĉa faĉ...//

[Cum faci piftia ?]

îl pui̯ la foc/ᵘo spelⁱ frumóz bucăţélli/lẹ pui̯ la fog le fherbⁱ/cum să fáĉe ş-acúma/ĉe acúma nu să fáĉẹ tot aşạ ?//ẹ̃ ! şâ îi̯ phisezⁱ usturᵘói̯/îl laj nîţⁱel sâ să răĉáscâ/ó mai̯ vîntur şî pă e̯a sâ să răĉáscă/şî-i̯ pui̯ usturᵘói̯/ş-o pui̯ la farfuri//

[De umplut ce mai umpleaţi ?]

nu maⁱ umple̯ám nîmicạ//asta erà//do̯ar făĉā j noi̯ nişte...

---

[1] Gest: cît palma.

[2] Gest: o jumătate de palmă.

koftélẹ-acólo cu...dĭ̃ [k] lu̯áte dĭ̃...cîrnáț-ia/cárnẹ/amesticát-acólọ/șî̂‿pun̯eám...făĉáŋ‿kof

[Dar tobă nu făceai ?]

făĉeá/fáĉe únẹli lúmẹa/da i̯ọ nú‿fac//i̯o sîm‿bătrînă/i̯ó‿n-am apúcá‿dă [ɛ] bătrînéțẹa/dîn tînerétẹa mẹa sấ‿fac tóbă ᵈ-álẹa//nū‿fac/fáĉẹ copi̯i-ẹi̯a p-acó‿pấ‿la bucuréștⁱ/am‿văzú‿că făĉeá/da i̯o n-am făcú‿mámă//

[Dar mațele alea mai groase ce faci cu ele ?]

cári-i̯ gru̯ásẹ táre nu [k] i̯o nu[ɛ]/lẹ dădẹám îŋcólọ//nu/nu [ɛ] nú‿lẹ dăsfundám//núma ĉe trebui̯á/máțe...ᵘobiǰnuⁱítẹ dă cîrnáțⁱ/dă...caltabᵘóș‿î/búrta/tráista/álẹa dọar lẹ luám//da//îŋcólo álẹa gru̯ásilẹ-alẹa/márⁱlẹ-alẹa/crétịlẹ-álẹa/nú le luám i̯o p-álẹa//

[Aceeași]

nẹ-a furá‿caⁱi

nẹ-a furá‿caⁱi//nᵘoi̯ am viní‿dâ la rest[1]/dâ la mei̯/ᶜᵘ pátru cai̯/cú‿dᵘoi̯ dîndărắt/doi̯ dîn la ham//ș‿cîn‿am vinít dâ la rez‿d-acólọ/am‿î da dâválẹ/pă márnẹ/că noi̯ stătẹám túma la márne stătẹá áldi máma/túma lā cápu sátului̯ îŋcólọ//ș-an‿da‿dăválẹ-așá pă áẹa/șî‿írá tărĝ dă páẹ/era mașînă/c-așá‿érá-náinte vréme/érá mașînⁱ pă cîmp//

ș-i̯ó aúᶻ [k] cîn‿an‿da‿dăválẹ/cîn‿am oprít‿î la pus‿să lẹ dăm ápâ la cai̯/nú‿șădi̯á/dădẹá dîm‿phiĉére/șî‿bătẹá ăi̯a dâ la ham ...//trăĝáŋ‿ș-i̯o ș-ó cumnát-a mẹa dă ⁱei̯//ca să stẹa pă loc/să bẹa ăi̯a dâ la spátẹ//dâ la spáteli cărúțị//am‿vinít acólo/ș-am...da‿dăválẹ/acásă/am intrá‿pă pu̯ártă/m-ā puz‿mám-acóló/am mîŋcá‿șî noi̯ cā mámă bătrînă cu ĉe[ɛ]a‿avút...să ne dẹa acólo/hai̯ să nẹ

---

[1] Nume topic.

906

culcám//

nẹ-àn‿culcát/am adormịít/cîn‿ne dăşteptắn‿j‿noị/p-áldị [ɛ]táta al [k] ũ‿frátẹ-al mịẹu/a dọrm^{i}í‿la spátẹli cá^{i}ilor/aşá lîngă căruţâ//că noị ẹrán‿la márnẹ dă tot acólọ/lîngă cîmp//ş-a dormịí‿la spátẹli cá^{i}ilor/la cărúţ-acólọ//şî taịcā [ɛ]tát-al mịẹu a ẹşî‿dîn‿cásă/ş‿s-a dus sâ să uịťẹ pấ‿la caị/sâ dẹa rọátâ pâ la vaş/pâ la caị/că ér^{e}am do^{u}o famílị‿acólo/^{m}‿bătătúră/cu fráti-mịu/câ‿er^{e}á fráti-mịu-nsurát//

şî cînd‿î s-a dus.../n-a maị găsi‿cá^{i}ị//luásẹ ^{u}únu da [k] ^{u}únu dă dîndắră‿d-aiĉa/şî ^{u}únu dă dînáintẹ d-aiĉạ//îị luásẹ-mp^{h}istriţáţ^{i} aşạ//caré‿er^{e}á maị bun/p-ắẹa-ị alesésẹ//păị da áltă [k] ẹ-an‿da‿cu pịiĉóru lu nẽnẹa ispáz/lu fráte-mịu/

"măị ịispásị"/

"ĉé‿vreị ?"//

"ịa scụal‿tu-n‿sus//úndi-ị caịi mạ ?"//

"pâị la cărúţâ"//

"pâị nú‿ị mă niĉ un‿cal/dăcît ắẹā míĉị"//

"cum bre nú‿ịe ?"

"nú‿ịẹ"//

à‿vẹnít/ịo dornám cu cumnátî-mẹa ş‿cu máma dornám [ɛ] parmalúc//avẹám parmalúc//

"măị sávúle"/sĉe "ịa scụal‿tu d-acólọ"//da ịo am foz‿dăştẹáptă

şĉe "di‿ĉẹ ?"//

şĉi "scụal^{i}‿î‿sus"/şĉẹ́ "că noị n-áven‿doị caị la cărúţâ"//

"cúm‿să pụátẹ ?"/

ş^{ĉ}ẹ "zắụ n-áven‿doị caị la cărúţâ"//

nẹ sculăm tụátẹ că‿ér^{e}a^{m}‿mar^{i}/ne sculắn‿tọátẹ/ne uịtăm/dă‿únd-erán‿sâ lụŏn‿caị ?//cîn‿am işî‿la márne încólọ-şà/sâ vẹdén‿

¹Gest.

c-o fhí scăpá‿şî s-o hí dus pă cîmp să mănînĉè/ne vinẹá un‿cîịne dî pă márnẹ//d-aⁱícâ dû pă márnẹa sátuluị/du p-aìĉ-ăşá vinẹá acásâ//că ịẹl nu să lăsá dâ caị dụámne‿feréştẹ !//nẹ-am uịtá‿lung la ⁱel//n-ám‿avu‿dă unde-ị lụa//ăn‿cătát...pestẹ tᵘot[ɛ]tâ ţára rúmînẹạscâ//nú ị-an‿găsit//

[Aceeaşi]

porúmbu [şi] grîụu

înaⁱínte vréme porúmbu să făĉá ᵘogọ́r//ⁱindiferént/dĕ primăvară/indifⁱerénᵈ‿de tụámnă//indiferénd‿erᵉá ọgóru făcút în miriştẹ/ saụ îm‿borumbíşte/saụ îm‿mălăịişte saụ în ọrzíşte/dacâ‿érᵉá făcút/saụ în‿î...flọárẹa-sọárlû‿nú‿erẹà pă tímbụ-ăla/flọárẹa sọárîlui//

şî după áẹa/...primâvára să...borẹná/şî‿dacâ‿érᵉá nevóịe să màị‿întọrĉá înc-o‿dátâ/sâ făĉá din noụ ᵘogór/saụ nu [ɛ] dacă nú‿érᵉà nevóe/nú să maị întọrĉá/şî/să punẹá porúmbu...cu caⁱi/cu plúgu//un‿ĉetăţẹan punẹá-naⁱíntẹ pă brázdă/şi ᵘunu mergâ cú‿caⁱi dûpă el//ᵘo brázdâ să punẹá/doᵘō nu să punẹa/dup-áea să gr [ɛ] sạ grâpá la conác/cîn‿érá pămîntu rẹavặn/şi‿după‿áẹa...la zéĉe doᵘọşpe zilẹ/cînd‿eşá porúmbu/să borîna ịar din noụ/şi/să sặpá d-a-ntrégu//pă tímp-ûla nu ịeᵍzistá prăşîtọáre să prặşáscâ//

şi/să săpá ụo sápặ/...o singurặ sápă/...şî dóọ sâ sặpá//şi după‿áẹa să răríţá//în timpú raríţi cîn‿să răríţá pᵘorúmbu/să rặrẹá cu mîna din noụ//

şi după áẹa/îị venẹá timpu lā sẹzónu luị dă...dă cᵘopilí‿sâ maị copilẹá înc-o dátā cînd [ɛ]să făĉá pọrúmbu máre/dĕ-ị dădẹá... um‿pi‿kíca/saụ maị‿î...cînᵈ‿începẹá polonizárẹa‿áẹ-atunĉa a porúmbului/să r [ɛ] să rặrẹá din noụ//dacâ ţî‿să părẹá că-ị cam des// şi după áẹa ụurmá la culés//la culés să culegⁱá/să făĉá grămezî/să

908

tăẹá cocénīⁱ...acólō-n...regulá cum să tăẹá şî-naⁱinte/să făĉá brátẹ/să lẹgá znopⁱ/să făĉá gluĝ im piĉⁱuáre/dúpă áẹa sâ cărá porúmbu/acásâ lā...pọrumbáru ᵘomulúị acólo úndẹ-avẹá/şî/după áẹa/ụurmá sâ să pregătᵉáscâ...terén dă tụámnâ pentru-ṇsămînṭáᵈ grîụụ//

[Dar cum îl culegeaţi, cu foi cu tot ?]

nú/fără foị să culeĝá//să fr [k] să culeĝă curát//fū[ɛ] fọáẹa rămînẹá-n túfă//înţeléj ? rămînẹá pă firū [r] pă fíru porúmbuluị/să rụpẹā [k] sặ curâţá frumós ş să rupẹá-n...rămînẹá-n túfa porúmbulúị//

[Acum să ne spui cum se punea grîul, care era toată munca lui.]

gî [k] múṇcă[ɛ] a grîụuluị/să-ṇsămînţá.../ịindiferent în î ụogᵘór dẹ...tot unᵈẹ-a foz grîụ pus/saụ/sặ-ṇsămînţá-n...în î... îm porumbíştẹ//cárẹ sâ-ṇsămînţá-n ogᵘór dẹ...tót unᵈẹ-a foz grîụ/să prelucrá dă dóo treị ụorⁱ//să făĉá o dátă cînd erá-ṇ clăị/...ălaṇ cárẹ fusése-naịínte/să-ntorĉá frumós î la ụō...adînĉíme maị mică/a do ọarĕ sặ-ntorĉă...ịar din nọụ la ó adînĉíme maị máre/ş-a treẹa ọáre/la ᵘó adînĉímẹ máị màre//ş să-ṇsămînţá/indiferẹn cu mărcătọárẹa/ịindiferén cu mîna//ĉẹ să-ṇsămînţá cu mîna/să punẹá...jumătáte să dîdẹá diṇ caṇtitátẹa respectivă/dîṇ kilográmᵉlẹ́ respectívẹ să dădẹā...dădăsúpt/şî...jumătáte să dădẹá dẹasúpra//şî după áẹa să borạná//grîụu//

[Dar,înainte de a-l semăna,făceai ceva cu grîul ?]

da/să tratá cu niştē î...niştẹ prafúrⁱ//i făĉá un tratamént//ca să nū... [ɛ] prindă mălúră/cum să spunẹá atuṇş pă timb-òla//şi atît/îṇcolō...îm problema grîᵘuli//aşá să făĉá-ntrégu grîụ//

[Şi pe urmă, cînd ieşea ?]

cîn ịeşẹá grîụu/la ᵘurmă sĕ privẹá/grîụu dacâ avẹá nú érẹa uṇ grîụ curá/să [ɛ] să privẹá dă secárâ/şî...la úrmâ/după áẹa ᵘurmá séĉẹra//să tăe̯á cu mína/sau̯ cu seĉeră̦to̯áre̯a/da pă tímb-ọ́la nu pre̯a egzistá seĉẹrăt^{u}^ór^{i}/în tímbu cîn [k] adíca cîn‿am fòst‿i̯éu̯/să zîĉém//i̯ẹgzistá/da fo̯árte puţínẹ//

să tăi̯á/să...lăsá ^{u}^o jumá‿dă zí‿să păle̯áscă i̯árba din i̯el/ş‿să fă̦ĉá clăi̯/frum^{u}^ó/sau̯ merĝá la batóz^{â}‿sâ treẹrá/şî...la tre^{e}rát acólọ j‿lu̯ā... [ɛ] propi̯etáru maşîni u̯i̯úmu respectiv al maşîni caré‿^{era}/ş‿ĉetăţe̯ánu-j‿lu̯a...ĉē îi̯ revene̯á//din‿ī cant^{i}táte̯a făcútă//

mạtéi̯ marín
pátruşpàtru [de ani]

în pădúre̯a bră̦néştilor

i̯eu̯ am plecá‿cu fráţi mei̯/să zíĉẹm în ánu o mie nóo‿sùtē... pátruz^{i}^eşîĉinĉ^{i}//am plecá‿la bucuréş‿cu fráţî mei̯ amîndói̯/ [ɛ] pă motívu că ei̯‿ī avẹá nişte cai̯ mai̯‿i proş/şi nu putẹá să mẹárg-aşá biní̯ la drum//şi i̯ei̯ ĉẹ m-a rugá^{t}‿sā...mă duc şī [k] să me̯árgă ş-i̯ei̯ cu mínẹ//

şî mergîm‿pă drum în‿ī în pădúre̯a bră̦néştilor spre bucuréşt^{i}/ am poposít acólo suz‿la ^{u}^ō...la ^{u}^ō...u̯o‿óprire uné‿er^{e}á dă ^{u}^obiĉéi̯ dă oprẹá tos‿ţăránẹ-acólo/şī...frátele meu̯ ăl mai̯ máre/a pus acólo-n fúndu cărúţì/^{u}^o sac^{u}^óşĕ cu ^{u}^o sútă ĉínzej‿dă ^{u}^óu̯o/şi cu un‿sac cu tărî́ţi//în‿codírlâ//

^{j}‿după ĉẹ-am poposí‿ş-am rîdicát ĩ‿sus/spre bucuréşt^{i}/i̯ei̯ ĉ-a spuz‿

"dómne"/şĉe "nóu̯o ne cam deĝíră/băi̯ maríne"/şĉẹ "ne cam deĝíră no^{u}^o"/zîĉe "să merĝím înaínte̯a cărúţi/s^{î}‿ne mai̯ încălzím"//

"merĝẹz‿mă" zic//i̯o m-ã‿venít‿^{u}^o rínă-n...în fáţa cărúţî‿ac^{u}^óló‿ş-am mers/^{i}^ẹi̯ amîndoi̯ înaínte/ş-i̯ọ dupā...dûpă ei̯ cu cărúţa//mergîn‿noi̯ pă drum acólo/i̯o am aúz^{î}t în‿fúndū codírli/că u̯óu̯uli şî‿cū...şî cū tărîţa‿éra-nvelíte//ş-am auzí‿că fîlfî́re

910

ĉevá-n‿î...în fúndu cărúţî/ş‿ĉẹ-i̯ spui̯ lu fráti-mi̯o/"băi̯...nené neculáe/i̯á‿ọtẹ bă/în fúndu cărúţi" zi‿"s-a auzí‿ĉevá acó^{l}‿/nu [k] ţ-o fi furá‿ĉinẹvá...^{n}-o fi işí‿ĉinévá dim‿pădúrẹ să-s‿fúre... u̯ou̯uli şi cu tărîţa ?"//cîn‿ne ui̯tắm/...tărîţa ş^{i}‿cú u̯ou̯uli lu̯áte//

dắ-i̯ pî cọlo/fuş‿pî cọlo/i̯ẹi̯ au̯ foz‿mai̯ mulţ^{i}//úni p-o párte/sẹmnalizá că i̯e-m‿partẹ-ăẹa/dắ‿dă úné ! ăẹa care furásẹ óuli să băgásẹ-m‿pădúrẹ/ăẹa n-ávẹa nimic îm‿mînă car^{e}‿éra-m‿pàrtẹ-ástą// am fuĝí‿pî‿cọlọ/pû‿cọlọ/pû‿cọlọ/dắ‿úne să ma‿i̯éi̯ ? noi̯ [ɛ] pă únde ma‿érá să ma‿i̯ei̯ [k] că n-am mai̯ [k] a intrát îm‿pădúrẹ//

ducîndu-nẹ-ac^{u}ólọ la u̯obọ́r/nẹ-an‿dus//lẹ-a furá/lẹ-a furá/ĉe să mai̯ fáĉem ?//fráti-mi̯u-n‿ĉerẹá ban^{i}‿bă drum/b^{î}‿la u̯obór/

"bă" ş^{ĉe}‿"să-m dai̯ şî mie bárẹm zéĉe lei̯/că n-am niş‿ĉe mîncá" zíĉ^{i}//

i̯-ăn‿dat/"ú^{i}tĕ mă/z‿dau̯" zic//

aco^{l}ó‿nẹ-ã‿úz‿la ^{u}obór/a mai̯ viní‿ĉẹtăţén^{i} dă p-aí^{j}‿di pim‿părţîli nu̯ástre//u̯o feméé/un ĉetăţẹán/a-nĉepú‿s‿să văi̯cărẹáscă/"dómne"/sĉe "ui̯tĕ/îm‿pădúrẹa brăneşt^{i}lór"‿z^{î}ĉe/"mié‿mẹ-ạ furá‿berbécu dîŋ‿codirlă"//áltă feméé/sĉẹ "ui̯tẹ i̯ó‿am avú‿doi̯ curcán^{i}" zíĉẹ//"mie mi̯-a furá‿curcáni" zíĉi//ac^{u}ólo tos‿ţăráni stîn‿la foc acólo//şî...să văi̯cărẹá mai̯ muls‿ĉetăţén^{i}/áltu că‿"mi̯-a furá‿făina dîŋ‿co [k] dîŋ‿cărúţă"/áltu că "mẹ-á‿lu̯ad‿berbécu"/áltu că "mẹ-a furá‿curcánu"/áltu că "mi̯-a lu̯át o sac^{u}óşă cu ĉ^{i}apâ"/şi mai̯ múlte késti d-ástẹa carē...s-a-ntîmplát atúnĉă...pĕ tímp-òla//

[Același]

d-a gardii̯ána

nẹ númặră pînă la zéĉẹ//şī dácă sîntém ĉíṇ‿şàsẹ féte/cárẹ rămî́ne u̯última/la cárẹ cádẹ zéĉe la ult [k] u̯últimạ//ş-ái̯a nẹ̯-alẹ̯árgă pînă nẹ dă lẹ̯ápşa//şi pă úrmă dẹ la ái̯ā dă[ɛ] nọi̯ ^{i}i dăm la áltâ fátâ/ái̯a la áltạ//^{așá}//

[Şi altceva ce mai jucaţi ?]

d-a gardii̯ā́na//

[Cum e aia ?]

ne numặrắm/şī nu [k] púnem‿ī picĉórū ^{l}[k] picĉọ̯ár^{î}lẹ alăturátē le strî́nĝem aşá şī daṇ‿c-o pi̯átrâ/dặ uṇ‿copíl cu pi̯átra de sus/ şī dă cu pi̯átra de suz‿uṇ‿copil/şi pă‿órmă la cáre cádẹ pă [ɛ] unde cáde pi̯átrā/pe al cui̯ picĉọ́r cádẹ//ş‿după ĉe cádẹ pă pi [k] cárẹ la cáre picĉór cáde/la ắla-i̯ gàrdiána//ş^{i}‿dacā îl prí́ndẹ pă únu/îi̯ dā únu dọi̯ trei̯/şî p-ốrmặ lămî́nẹ la‿ắla//p-ốrmậ pînă-i̯ prínde pă toţ^{i}//şi ắla carẹ i̯-a da‿gardiána prímu/ọ dă la áltu/ ắla la áltu‿la‿àltụ//ş^{i}‿pă órmă cárẹ [ɛ] lu cárẹ i̯-a da‿prímu/ắla să f [ɛ] rămî́nẹ di^{n}‿noṷ//

[Cum adică îi dă gardiana ; îi dă ceva ?]

nū/îi̯ dă aşá cu pálma pestẹ̄ mî́nă/

[Şi atunci zici că îi dă gardiana ?]

da//că ẹ̯-a da‿gardiánạ//da//

matéi̯ tudóra
tréi̯sprặzî́ĉẹ an^{i}

853. POIANA [ALR I, 72o]

(com. Ciulniţa, jud.Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: CB

bordéi̯

ū^{m} bordéi̯ i̯erá așá făcút: săpát îm pămînt/dă um métru jumáte/...şi după acêa^{e}a...vinḙá şī [ɛ] îl căpri̯orḙá tot așá cū...cu lém^{ne}//şī...l̥ căprî^{u}orḙá/ş-aîca-i̯ făĉá uŋ gîrlíĉ^{1}//adícă cúm: ^{i}er^{e}á [ɛ] la jumătáte/^{u}o odái̯e-ntr-o pártĕ/ş-o odáe-ntr-o pá^{rte}//ş la j [ɛ] jumătátḙ-aiĉë-i̯ făĉá uŋ gîrlíč//unde vinḙá u̯úşa/sála să numḙá...//vínḙa ^{u}o̩ úşĕ lā...túmā sus pă...únde iş^{e}ái̯/ş^{i}-o ^{u}úşă tọmái̯ jós/unde intrái̯/pă sàl-ac^{u}ólo/şi pă úrmă éa să dăspărţḙá/avḙá úşă la c [k] sál-ásta/şî úşă la ^{s} [k] u̯odàḙ-a^{sta}//erá tot așá/ca dóō...ca o cásă/da erá bordéi̯/im pămînt//

[Şi lumina pe unde intra ?]

avḙá...la frontón ai̯ĉî-şà[ɛ]într-o pártĕ/avḙá dóō fere [k] dóo ĝámuri/miĉ-așá ca cum i̯e ást-al mi̯ĕu̯/pă [k] púsē...lā [k] cum ẹrā i̯el așá^{1}/vinḙá aiĉa frontón//ş-aiĉ-avḙá ĝ^{e}a^{mu}//ş-într-o párte/ş-într-alta//

[Avea geam d-ăsta, sticlă ?]

da//stíclă/i̯o n-am pomínit//zîĉá că ^{e}ā [k] n̥nainte b [k] spunḙá bunícu/dā...n-am̥ văzút//ziĉá că i̯ĕ [k] făĉá...î...n̥ log dă ĝámur^{i}/făĉá ástā... [ɛ] bîrdîhán dă vítă//[ɛ] tăi̯á bîrdîhanu dă vítă/şî î...î^{1} răzui̯á bíne/şi pŏ úrmă după ĉe-r răzui̯á/îl punḙá...să să usúĉe/ş-ápăi̯ i̯ā să zărḙá pĩ i̯a/şi luminá-ŋ cásă//

[Şi pe ce dormeau în bordei ?]

àvḙáu̯ strái̯e dîn ástḙa carē...

[Nu, dar aveau paturi ca astea ?]

---

[1] Explică prin gesturi.

pátur pî [k] pă țărúș așá//ā̆‿bătea pátru par‿in ți [k] în pămínt/șî punea o stíngiie-ntr-o [ɛ] așá/d-a curmezíșu/șî po‿úrmă punea/ᵘor lémne/ᵘor‿ī...țărúș/ᵒr‿ī ástea să spun/șîpcă/ [ɛ] nū scîndură/punea dîn ástea/lémne dîn ástea/șî după ce punea lémnile-ástea/púnea paⁱe/șî po‿úrmă-ș puneā...d-ástea/d-álī...

[Preșuri erau mai multe.][1]

prēșuʳ‿d-ástea/cum eráᵘ [k] cum e ástă[2]/ástă‿erá... [ɛ] țesătúrle-ástea erá ali femiilor dînaínte//ástea lucrá iele//iele‿mai mult...în preșur d-ástea//

[Și de-ncălzit, cu ce se încălzeau ?]

dîl [k] încăˡ [ɛ]zit avea lémne//ávea sóbe dîn ástea uarbili/băgá paᵉe/cⁱocánⁱ...//cⁱocán d-ăștea lúngi/dă pᵘorúm‿dă lā... cîmᵖ//

[Pe unde ieșea fumul ?]

avéa cuōș/avéa cᵘoș/avéa coș/sígur !//avéa un‿coj‿máre-așá/ûn ᵘogᵉac/care erᵉá...acést ogᵉác‿ī șî la odáe-ásta șî la ásᵗᵃ//șī‿i [ɛ]intrá acoló‿la ogᵉacᵘ-óla/și băgá foc...la sób-áea/șî băgá șî‿lā sob-ástîlántă//

tudoráke‿ge vișán
șaizĕșcinʲ‿dă anⁱ

cîn‿moare un om

cîn‿moáre ŭ‿ᵘo [ɛ]ūn om/îi ia to‿ce-i trebúe prosoápe/ī...pentru coșciuᵍ/dă-l îmbrácă/voal pă uok/pînză/-ntîi‿ī púne pînza-~~ntîi~~ pă ᵘoⁱᵏ/făcútă cu panglicuțe d-álea róși/și bleo/púne peste iel/pó‿uʳmă-i púne voálᵘ-óla/dóliu la ᵘușă púne/p-óʳmă-i iā ce-i trebuie/váse pentrū... [ɛ]dă-mpărțéște cînᵈ [k] după ce-l duce la ...groapă/punem māsa/șî ia zece farfurii/și-mparte lā...oamini

---

[1] Intervenția aprține unui consătean.
[2] Indică un preș din cameră.

914

carẹe-l dúĉe/le dă...áre pominắț^{i}/zéĉē/...le púne prosọápẹ la mîịn^{i}/...și ịo m-am pregăti‿to‿la fel [!] să am cîn‿oị muri...//

[Să fie pregătite.]

pẹị !

[Da' nu-i nici o grabă !]

nu-ị niĉ ō/cîṇd o vrẹa dómnu//cî^{n}‿s-o isp^{r}ăví m^{u}ọsóru// [!] păị zŏ^{u} !//

[Şi pe urmă, după ce-l îngroapă ?]

după ĉe l-ûŋgrọápă/víne dă la grọápă/púne mása/ș-a termená^{t}//ș-ápăị p-ó^{r}mă dacā vrẹa să să ẹa dă săptămî́nă/să ẹa/dacă nu/fáĉe dă tréị săptămî́n^{i}//fáĉe uŋ‿ca^{b}/dă t^{r}éị săptămî́n^{i}//du [k] stáị că‿după ĉe-l îŋgropắm/n^{e}e dúĉeŋ‿la pópa cu uŋ‿cap//dă tréị zíle//dă țărî́nă-ị zi^{ĉe}//po‿úrmă după áịa/la...tre^{i} săptămî́n^{i}/ịị fáĉem parastás//uŋ‿cáp/ịar//pomá^{nă}//pŏ‿úrmā la tréị lū́n^{i}/i^{i}‿fáĉem... ịár uŋ‿càp//p [k] to^{t} [ɛ] tót îŋ‿cásă ma^{să}//şî po‿ú^{r}mă să ẹa dă săptămî́nā...

[Cum adică ?]

s-apúcă dă sî́mbătạ//d^{i}epínde//dacă vrẹaụ să mă ịaụ dă jọ́ị/...termiŋ‿jọ́ị//șáse zi^{le}//dacă vrẹaụ să mă‿ẹaụ dă sî́mbạtă/te^{r}míŋ‿sî́mbătạ//săptămî́na//fa^{c}...mîŋcáre îŋ‿cásạ/înĉép sî́mbătă fa^{c}‿cap^{î}//parastás adícā/îŋ‿cásă/cu pre^{u}o^{tu}//pŏ‿úrmā fag‿mîŋcáre/cu c^{u}olāĉ^{i}/și-mpărțésc//ĭ‿jọ́ị/...lā mijlócu săptămî́ni/fak‿ịar... parastás//și...kem lúme/știi ?//d^{i}epínd^{i}e/cîd‿vrẹaụ să kem//şî pă úrmă víner^{i}/fag‿mîŋcáre//dă póz/bunînțelés//şî sî́mbătă termín//fak‿ịár parastás//ịar kem lúme/cu váse//ịaụ váse şî...//ș-ápîị p-ó^{r}mă dúpă‿ĉe fag‿dạ...șásē...săptămî́n^{i}/...dûpă [?] săptămî́na/la șáse săptămî́n^{i}/fáĉem dă șáse săptămî́^{n}//po‿úrmă...nú maị fáĉem [ɛ] dî la șáse săptămî́ŋ‿fáĉem ẹár la...tréị lún^{i}//pŏ‿úrmă ịár la șáse lun^{i}//parastás//pŏ‿úrmă dă an//cîn‿s-a făcú‿dă an/s-a terminát//sorọáĉili mórtuluị//pŏ‿úrmă fáĉem...așá: cîn‿împlinéşte doi̯ an^{i}//am̦‿făcú‿parastás//depínde/cúm e̯-acúma la [k] dă to̯ám^{nă}//am̦‿făcú‿parastás//cîn‿împlinéşte trei̯ an^{i}/i̯ár am̦‿făcú‿parastás//cîn^{d}‿împlinéşte/ [k] pîn̦‿la şápte an^{i}/aşá...făĉém̄ parastá^{se}//

[Şi săptămîna asta cînd i-o porţi ? Înainte de şase săptămîni?]

înaínte/dā// [...] îi̯ purtán̦‿săptămína//dacă am posibilitáte̦/ cum am îngro [k] l-am îngro̦pát/a dó̯a zi/sîmbătă/la săptămínă̦/mă i̯au̯ dă săptămînă/dacă am cu ĉe//dacă nu/mai̯ lásă u̯ómu/că...cînd ắrē/...că trébui̯ē...să ai̯ ĉe-s‿trébui̯e̦//dā//şî‿pŏ‿ú^{r}mă/dîpă săptămînă/-i̯ fa‿soro̯á^{ĉe}// [...]

[Da' cît e mortul în casă, ce nu ai voie să faci ?]

nu m^{î}ătur^{i}/nu dai̯ [ɛ]^{u}o săptămînă/pînă-i̯ fa^{s}‿săptămîna/nu dai̯ dîn̦‿cásă̦/nú dai̯...mălái̯‿împrumú^{t}/sau̯.../ [ɛ] a̱númite luc^{r}u̯/ĉe ĉére ^{u}ómu̯//nú să dă//să ţíne/obiĉéi̯ü /da n̄oi̯ nú‿prea am ţinút așá/i̯ó‿ã‿zis că...i̯o dacă n-aş ave̯á/sau̯ víne un̦‿veĉín̦/şî‿dacă n-aş ave̯á/nu mi̯-ar véni greu̯ că nu-m‿dă ?

[Prin alte părţi am auzit că nici nu se piaptănă femeia. Pe-aici e la fel ?]

nū/nu spél^{i}//nu sp^{e}el^{i} jó̯i̯a/ú^{i}ti‿că‿mi̯-am‿as amín^{te}//nu spel^{i} jó̯a şi sîmbă^{ta}//sîmbăta şî jo̯a nu spél^{i} pînă...îi̯ termín^{i}...to̯áte̦ soro̯áĉili pîn̦‿la a^{nu}//

[Pînă la an ?]

pî̌‿la an/dā/un a̦n dă zíle̦//jó̯a şi símbăta nú spel^{i}//

[Da' cît e mortul în casă, pisica o laşi...?]

nū/písica ó-n̦kíde̦m//

[O-nchideţi ?]

da//d̦a‿dá//o-n̦kíde̦m ^{pisica}//

[De ce ?]

i̯o ştiu̯ ! ĉícă‿să nu tre̯ácă pă su^{b}‿mor^{t}//că nu ^{i}e bi^{ne}//

[Da' n-ai auzit de ce se spune asta ?]

nu̯// [!] an̦‿zis că [!] că să fáĉe strigói̯/că să fa‿e^{i} !/próstii̯//

916

băbéșt^{i}//

[S-a auzit din babe...?]

s-a [k] da/da/da/...da//da//

a t^{r}ecú...pisíca pă sub mor^{t}/să fáĉe strig^{u}ói̯//noi̯...ca băt^{r}íne ziĉám: "ē ! pa^{r}că s-a făcú͜ vrodátǎ...ĉinevá/strigói̯/" zi^{g}͜ "nū s-a făcú/da ˀăi̯di/" că-i̯͜ î... [ε] dîm͜ bătrî́n^{i}/știm/și.../ ţî́nem și͜ noi̯ tó͜ la͜ fèl//

ána doi̯ĉéscu

șai̯zeșinòọ [de ani]

scaloi̯ánu

a trei̯a jói̯e după páștē/a t^{r}éi̯a jó^{i}e după páșt͜ i̯erá scaloi̯én^{i}͜ //àșa//făĉám mi̯ércur^{i} scaloi̯ánu/

[Cum îl făceai ?...Uite că tot la scaloian am ajuns ![1]]

am ajúnz͜ la scaloi̯án ! e ! ai văzút ?

îl făĉá.../úi̯tē...mărímeā...ùi̯te-așá[2]/după cúm aveá cutíea// îi̯ făĉá^{m}͜ mî́i̯ni̯/dă pămî́nt î^{l}͜ făĉá//cu cap/c-o com [k] că [k] cuorónițǎ dă pămî́nt așá ca déștu/îi̯ puneá pă cap/îi̯ puneá c^{u}ój^{i} dă ^{u}o^{u}o/-i̯ făĉá piĉ^{i}oáre/îl uscá miércur^{i}/și jói̯ îl puneá [k] seá [k] mi̯ércur seára/$^{-l}$͜ puneá [k] î^{l}͜ făĉá dă már^{t}//și mi̯ércur^{i} seára-^{l}͜ puneá-n͜ ^{g}cutí^{i}e//și plecá cu i̯el să-l plimbe//și...îl͜ ^{b}plimbá seára/m^{i}ércu^{r}͜ seárà/și jói̯ dimineáțâ/atúnĉa să dúĉa-n deal/cu i̯el/îl b^{u}óĉa ac^{u}oló/"scaloițǎ/ițǎ/...pui̯ dă coconițǎ/scalo^{i}éne/^{i}éne/te cătá má-ta pî́n͜ véne..."// și pă băé [k] flăcăi̯ì ...aprindeá/făĉá fō^{c}/făĉá[ε]gròpi̯-așá/dă făĉá foc//cu béldii̯/cū ...pắcurǎ/cū...//așá/să dúĉa feetilí//i̯ă !...păi̯ ĉe umblám noi̯!//

---

[1] Tema "scaloianului" mai fusese abordată în timpul anchetei.

[2] Gest: cît o carte poștală.

pî́‿la cru^{ș}/pî́‿la cî́mp//ne lo̯a ále̯ā mai̯ már^{i}/n^{e}e lo̯a la go̯ánă/ că le ve̯de̯án‿cu flăcắ^{i}i/da noi̯‿i.../ne duĉán‿şî noi̯ după‿ei̯/"ai̯ mă̦ ! fír-al^{r}‿éle̯-ale [k] furisíte/ dî ĉé să nú‿ne dúĉem şî noi̯ [!]"//şi p-ó^{r}mă-^{l}‿dăde̯á pă gî́rlă//zî́ĉe-"l dăm pă gî́rlă̦/ca să plóo//că ne dă dúmnezéu̯ p^{l}o̯ae̯"//

ş-așá că...făĉá pománă̦/făĉá plăĉínṭă/făĉá mîncáre/să ^{s}trî́nĝá fétili/mîncá...//

[Şi asta o făceau fetele mari.]

sígur/acúma fáĉe áste̯a mîĉ^{i}//áste̯a mîĉ^{i} ĉîcă "ĉé-i̯‿ei̯ă scalo^{i}éni̯ ?"//

dar i̯o am o fín-aĉi̯^{e}á//"hài̯‿năşícă să-ţ ará^{t}‿scaloi̯ánu/să v^{e}ezi/ú^{i}te̯/cum plímbă f^{e}étili//"

da noi̯...//pe^{i}‿ere̯á ş-álte tímpur^{i}//ştii̯/acúma nú mai̯ fáĉe u̯ómu/s-a ĉivilizát acúma/vez‿dă tre̯á^{bă}//

[Aceeaşi]

î^{l}‿pisá cai̯

[Cum se treiera cu cai ?]

àve̯ám ^{u}o...ári^{i}e curátă ca bătătúr-așá/màturátă̦/-^{m}‿mijlocu i̯ei̯...o fúni [k] um‿par bătút/ş-o fúni^{i}e dă dóozej‿dă mé̦tre̯-așá lúngă/d^{u}oi̯ cai̯ alăturé̯à/legáţ^{e}-așá úmu dă áltu dă gî́t/împreunás^{i}/ şi cu.../la cápătu fúni un‿şòmoi̯óg dă pàe̯-așā/făcū́t/şi‿legát cu fúnia//ş-aiĉa ave̯á [ɛ] u̯ók/cálu dă gî́t/şî-l băgám a^{șá}//ş‿víne̯á a^{șá}/ şi înnăsăde̯ám/pune̯ám la rî́nd așá/...cum i̯erá...așa[2]...znópù/aiĉ ^{i}erá c^{u}otóru tăe̯á^{d}‿dă...co̯ásă/ş-aiĉá‿er^{e}á spícu/şî-l pune̯ám așá așá//așá la rî́nd/úi̯te̯-așá: ro̯átă ro̯átă/to̯átă‿șà/^{ș}‿p-órmă vìne̯à‿e̯ár/...úi̯te̯-așá: rî̀ndur^{i}‿rî́ndur/rî́ndur rî́ndur rî́ndur/pînă să̦ terminá...dă rămúne̯á núma cît şede̯ăi̯ dumne̯atá cu piĉo̯arili/lîngă

---

[1] Gest: lung de cca 2o cm.

[2] Informatoarea îşi însoţeşte expunerea cu gesturi descriptive.

918

ˢtẹ́ajĕr/aşá să zîĉá la lèmn-óla/stẹájĕr//şi să pisá//î̯ˡ‿pisá cai̯//merĝᵉá pînă-n márĝine[ɛ]dă dădẹá rọátă/túm-aiȷⁱ‿/la cotórù... uṇdẹ-a pus//ş-ápŏị l-î̯ntorĉán‿dă trẹị‿patrú‿or/cu fúrĉili‿că să ẓdrivẹá/... [ɛ] spícu să...frămîntá/şî páili rămunẹá...amorţítẹ-aşá şti//şi lè-ntorĉᵉaṇ‿cu fúrĉili‿şî ẹār băgám/dă‿trẹị‿ᵘóʳᵉ-aşá//întorĉám/ş-ápăⁱ‿le dădẹám‿afàră/bắgám ā́ltu/ā́ltu straᵗ/dă trẹị‿ór făĉám aşá/băgám pînă sẹára/ş-ápĕị sẹára strînĝaṇ‿la ştẹájăr// [ɛ] bọábili/măturám/aduĉáᵐ‿makínă‿băgám pîm‿mákină/dă vînturát/curĝᵉá plẹáva-ntr-o párte/şi bọábili într-o ᵖᵃʳᵗᵉ//şi cîs‿săĉⁱ...făĉái̯/atîtā dúble dădẹái̯ la òm-ólā//ò‿dúblă/dóo/cît [k] cum ⁱe [k] te-nţelegắị//dîṇ‿tĕị [=trei]...úna/saụ dîn dóo úna/cum...

[La care om dădeai ?]

caʳẹ-avẹá makínă// c-avẹá cîte úni mắkinⁱ

[A, pentru machină.]

ḍa//pentru...dad [k] dă vînturát//nú‿era...maşín/cå cum‿estẹ-acúma//

anéta vişán
şaịzeşîdòị de anⁱ

am avú‿şi ịin

am avú‿şi ịin/am avút/că aṇ‿lụat aiʲ‿ᵈ‿la boịérⁱ/im‿párte//ịerá úni paul kiriaĉéscụ/-aíĉa sus‿pă dẹal/vă arát ịo cînd oţ işí afárá dẹal-óla maʳᵉ//şi punẹá dînsu/şi-l dădẹá îm‿partᵉe/la lúme/cîṇ‿să coĉẹá/...ştiţⁱ ?//îl punẹá cu mărcătóru/ş‿pîntre‿éle lăsá aşá cîtẹ-um‿pig‿dă‿ála/şi...dădẹám cu sápa s‿nú‿nẹ acopere bălării//şî‿ne ᵈĉẹaṇ‿la jumúli//şî jumulẹáṇ/cîtẹ-o mii/-o miịe ciṇ‿súte dă mănuşⁱ/...dă znopşorⁱ aşá//...făĉᵉam//

venẹáị dumnẹatá la mine: "ḥaịde anéto !" saụ "táţă‿anéto/"saụ cum...zîĉá/"ḥaị! merĝeṇ să loṇ‿şî‿noị inᵘ ?"/

"h̯ai̯ că mérĝem !"zicᵘ//

şi m̄erĝán‿şî ne unẹám amîndóọ//îl jumulẹám/îl legám z̨nopşó-rᵉ-aşá/îl făĉán‿clăişọ́are-aşá/grămejọ́arẹ-ăşá/ş-ápăi̯‿ī...cînd‿ī...să uscá i̯el bínẹ/merĝán‿şî bătẹám măĉⁱulíẹ-ạẹạ//îl cără...du pă lōc/î bói̯éru cu...cărúţà/şî-l făĉá grămádă//

"tu cît ae̯-anéta ?"

"am̄ dóo‿súte dă mînúj‿boerúle !" sau̯ "am o míi̯e dă mûnúşⁱ !"//

"dumnẹáta cîté‿ae̯ ?"

"ătîtẹạ !"//

e !/úi̯te ᵉ-al tău̯ ẹ-aíĉⁱ/al tău̯ ẹ-aíĉⁱ/a lu ăla-i̯ cᵘoló/a lu ăla-i̯ cᵘolọ"/

ş-ápăi̯ pắ‿un‿fi̯er/...ş‿cu beţişᵘóru/...aşá ¹/îl‿bătẹám/...dă sămînţ-áẹạ//şî pái̯u ni-¹‿lọam/acásă/nᵘoi̯//vinẹám acásă/cu i̯el/şî punẹám pă...lⁱémne dă sálĉie/d-ástᵉa/sálĉíē/d-ástá‿cum e la málu gîrli/şi făĉᵉan‿cîtⁱe [ɛ]doozéş/trèi̯zéşⁱ/pàtruzéˢ/sau̯ ĉinzéʲ‿dă mŏnuşéle d-álẹa/ŭ‿znoᵇ‿máre//şi-i̯ ziĉá topílă//şi lẹ́‿duĉán‿la ápă/bătẹám un ţărúş‿ī‿i̯éle/şi intrá-m‿pămînᵗ/pî‿i̯éle/şi‿íntʳá [k] ᵖnẹam pămînᵗ//ş‿să topẹá//cîn‿să topi̯á/să lọā...singur/cọaj-áẹa/să făĉá ālb/alᵖ‿şî frumoˢ/şî pái̯u rămúnẹa aşá singurᵘ//ˢ‿ne duĉám îl scotẹám/zéĉe zile-l ţînẹám în aᵖă//o spălám‿frumᵘós/o uscám/o aduĉám acaˢ/şî‿pŏ‿úrmă o lọan‿la bătáẹe//cu băţu i̯ar/pă...um‿butuᵍ‿máre/ş-avẹám mélíţă//un‿lemⁿ/...màrẹ-aşá/saᵘ‿la um‿porumbár bătut /ō [k] áltu-aĉí/şi dọo...spetózẹ-aşá²/...în dăltuⁱelⁱ băgá-te...şi-m‿porumbár/şî-n‿lemⁿ//şi...áltă coţofáná/mai̯ lúngă ca áẹa cu mînᵉér/prinsă tot în ⁱăla/ş-aiĉá‿era liberă//şî...dădẹám dîn ẹa aşá: ţáca ! ţáca !ş-ápăi̯ pă i̯eˡ...cu mîn-ásta-l ţînei̯/ş‿cú‿a:‿ţac ! ţac ! ţac ! ţaᶜ ! ţaᶜ !//şî-l...cîlţuẹáẹ-aşá pă to/şî‿să scuturá rămînẹá fui̯óru gol//avẹám daraᵍ‿dă fi̯er/...dă lémn/aşá/

---

¹ Gest.

² Paralele.

920

făcú scîndur-așá făcút[1] //așă/aic ásta/ș-aîca cū...âce d-álea mar^{i}/ fă fier/dă oț^{e}él//dóo [k] trei rîndur^{i}//șî-l dărăĉ^{e}am dă rămunġá cúm îi mătá^{sea}//^{a}păi îl punẹám în fúrcă șî-l torĉám// [...]

[Da' ca să fie el alb, frumos, îi mai făceai ceva ?]

ca [k] îl coĉám//

[Și inul ? Nu numai cînepa !]

da//șî ìnu/păi și ^{inu}//

[Cum îl coceai ?]

vinẹám și-l spălám/binè/în dóo trei ápe cú ápă fiártă/punẹám un rîn dă paie-n căldáre dă arámă marè/pă fund/dă ovîăz/șî-l punẹám pă iel așá/cum ^{i}era tórs î/da^{t} pă rișpitór/făcúte jurubițe-așá/legá^{d} bin^{i}e/și punẹám î...ĉènușă/clăbu^{g} dă săpún/șî [ɛ] o mînă dă untúră//șî dasúpra-i punẹám paie/dă ováz iară^{s}/șî treĉá ápa peste ^{i}el//și-l f^{i}erbẹám așá/o óră/ó óră jumáte/cît crẹdẹái// ș-^{a}păi îl scotẹám diminẹața d-acólo/dîn ĉènuș-àẹa-^{1} lăsám/...dîpă ĉe să răĉá [k] să stinĝá fócu și iera gáta fie^{rt}/l-acoperẹán cu cîrpe/múlte/țoale/groáse/-șá să nu ma ẹasă ábur-òla/să stẹa ^{așa}// ș-^{a}păi să făĉá cum îi zăpáda cîn^{d} îl spălái//

[Aceeași]

grîu

grîu merĝá ĉel mai bine/ș-ácuma[ɛ]prèmergătór ^{i}era-n...după mazăre/și fasóle//da//da ĉé să-ntîmplá ?//ñoi dacă...nu avẹám atîta [ɛ] mazăre să púnẹm/pun^{e}ám um pogón dóo dă mazărè/punẹám acolo úm pogón dă...dă fasóle/și...într-ástă [ɛ] în mod automád ^{g}cîn^{d}...jumulẹám fàsolẹă/și [ɛ] mazărẹa d-ézemplu ^{u}o tăẹám și...uo strînĝám du pă loc /imedìat făĉ^{e}ám...arătúra/și așteptán ca să vie tìmpū.../pregătẹám adică terénu/arătúră nu șt^{i}u ĉé//și așteptam pînă cîn^{d}...venęa timpu grîuluį ca să-l sèmănăm//după ĉē termenam astęa cu semănătura/silęam pųòrumbu care să coĉa maį dîn timp/ca să punem...că ^{i}el...grîu to^{t}[ɛ]dauna mergê mai bine ęar/ dîpă porumb//îm pòrumbiște//că dacă punęaį tot în grîniște grîų dûpă grîų/nu dădęa rĕzultate bunę//la [k] îflǫaręa-sǫarlu^{i} įar la fel//flǫaręa-sǫaręa cońsumă fǫarte mult//și lasă terenū...adică solu...fǫarte sla^{p} pentru grîų//dą//și įel mergê maį bine dûpă pųorumb/ĉel maį bine mergê după fasole și dûpă mazărę//șî urmęază po urmă dûpă p^{u}orumb//

---

[1] Gest.

[Și cum pregăteați locul ?]

prègătęam locu/d-egzęmplu nu ^{i}erąų discurį/înaintē//no^{e}-aram cu caįį//după ĉe ă...àram/îl lăsam așa/dă-l prăj^{e}a sǫari^{li}//cînd venęa ploį i.../dûpă ĉe făĉam arăturli/băgam borǫa^{na}//borǫana... įe dîn treį î...p^{î}ărț^{i}/dîn treį fofezē așa să spun^{ea}//bătrînește ...agățaį...tǫatę dă o cruĉe venęa agățate/aiĉa are niște cîrliĝe la spate șî vinē și să lęagă unu dă altu/ș-atunĉa agățam ca^{i}i/și dădęam și fărîma to^{z} bolovani/făĉam locu masă/...îl pregătęam/șî așteptam timpu prie^{n}[1] cîn trebuęà să s^{e}emănăm//pînă a vini timpu grîului se-^{l} semănăm/semănăm și cu mîna.../dûpă cûm avęa p^{u}osibilităț^{i}//și cu mărcatǫaręa//sèmănam//

[Cum era cu mîna ?]

cu mînă/...įera maį i...maį sla^{b} dăcît aĉel cu mărcătǫaręa pus//ăla să punęa-ŋ condițiį maį bune/nu șt^{i}u ĉe/șî...//noį înainte nu băgam $\overset{g}{c}$a acuma cum să cîntărește/la kilogram//băgam șase duble la pogon//cuŋ s-ar spune/d-ĕgzemplu/...doǫșpe duble la hèctar //ș-o dublă de grîų/are ĉinsprezĕĉe kilogra^{me}//da//ș-ar fi venită ...cam o sută șî ĉeva dą...dă kilogramĕ dă.../cam așa [ɛ] îŋ jur la o sută dă kilograme dă...dă grîų/venęa la po^{gon}//nić o sută// [...]

[Așa, și mai departe ?]

---

[1] Vorbește foarte repede.

922

da şi̯.../acúma/...grî́u d-egzémplu//după ĉe...s-a semănát/...d-ezémplu cu mî́na//^{c}în‿semănái̯ cu mî́na//i̯ár băgái̯ borǫán-àsta din nóu̯//şi borǫán-àsta [ɛ] áre c^{u}olţ^{î}/şî vénẹa̯ ş-amestecá tod‿grî́u prî̄...prim‿pămî́nt//după ĉe dădẹáŋ‿cu borǫána/băgám...ọ áltă grápă dă fi̯er//áẹa‿áre c^{u}ólţi jumáte-ŋ‿su^{z}/jumătátẽ‿jos//ş-áẹa víne şî‿nivẹlẹáză//pămî́ntu//ş‿d-acúma/dúpă ĉē...termenám ş‿cu grápa nu‿şt^{i}u‿ĉé/nu mai̯ avẹám trẹábă cu i̯el/d-ĕzémplu pî́nă primăvàra//dacă i̯erá i̯árna búnă ş-avẹá...zăpádă cum spunẹá bătrî́ni-naintè/d-ezémplu cú‿zăpáda/spúne ĉî́că‿zăpáda pentru pămî́nt i̯e o plapî́nă//c-az‿v^{î}z^{t}‿căután‿sùb‿zăpádă/şi‿i̯ẹ pămî́ntu dăzgéţát//grî́u/...^{g}cî́nd áre zăpádă pă i̯el/i̯el lucrẹáză/şi i̯árna//i̯el ^{i}ẹ vérde/lucrẹáză//î́i̯árna//^{g}cî́nd e i̯árna búnă//[1]

da//d-ĕ^{g}zémplu primăvára//cum aŋ‿spu^{z}‿dă s [k] dă...dă zăpádă//a vî́nit‿î...zăpádă nu‿^{ş}‿ĉe/şi víne primăvara//acúma s-a-mprim [ɛ] s-a-mprimăvărát/aŋ‿văzú^{d}/grî́ū...cum a-ṇĉepú‿să...să mẹárgă//acúma ^{u}or că...a mai̯ pi̯éri‿dî́n‿el/dúpă‿cum a fost i̯árna//or c-a rămás bun‿nu‿ş‿ĉé//i̯el‿^{d}ă cî́n‿a [k] dúpă ĉ^{e}-a-nĉepút‿el ca să...să pléĉe/să mişte/i̯el dă i̯árna dîŋ‿cáuză...lă plói̯/la zăpádă/nu‿ş‿ĉé prínde o scu̯árţă//^{u}o crústă//^{c}îṇd i̯el s-a [ɛ] ṇrădăĉinát um‿pig‿mai̯ bíne/atúnĉạ băgám borǫána//borǫána ó punẹám ^{i}ịnvers/cu cu̯ól-ţi-ñap^{u}ói̯//ǫ-agăţám//că dacă merĝ^{e}á cu̯ólţ-èẹá‿cū...vî́rfu-nainte/scu̯otẹá grî́u//da‿áşá mergî́nd...cu spátîli/núma vî́nẹá şî rupẹá crús^{t}-àẹa//rupẹá crústa/ş‿p-ọ́rmă băgáŋ‿grápa/şi̯...fărî́má t^{u}oţ...bolovănáş-eẹa care-i̯ scotẹá borǫa^{na}//ş-ạtúnĉa rămî́nẹá lócu másă//rạmî́nẹa//şi‿d-acúma...aşteptán‿d-egzémplu/după ĉē făĉám trẹáb-às-ta/n-ávẹan‿ĉe să-i̯ mai̯ fáĉem//d-egzémplu dacă mai̯ dădẹá o pălămídă/nu‿şti̯u‿ĉé/atúnĉa merĝáŋ‿cu...nişte săpăliĝe mic† şi̯.../mai̯ privẹám pî́n‿î [k] prin ^{i}el^{î}//că n-ávẹam‿î...i̯èrbiĉíde/ca să-i̯ dăm cuṇ‿să dă acúma/ca să lè‿omǫárẹ//merĝám şi...tăẹám pălămídă/

---

[1] Se întoarce banda.

rapiţă ce mai avea prin ^{g}el//p-acólo/ca să...îi meargă grîului bine//

ş-acúma aşteptám pînă la...timpu uacêr^{e}/-atúnĉa...nú ^{i}e^{r}a ca acuma//^{u}or tăeáŋ cu cuásîli/uor băgam seĉerătoáreā/uor seĉerătuáre legătuáre/tăeám/...lègám/făĉam clăi// [...]

şi după ĉe termenám î...toadă...dă [ɛ]terminát fìecárĕ/atúnĉa ne...strìnĝám//"^{h}ai să fáĉem ĉ^{e}éte"//să făĉá ĉéte mai múlte//no^{e} erám aiĉá/vălenárī//toţ^{i}//ai noştri//ş-atúnĉa/ [ɛ]ne-adunáŋ cu tóţi/şi spuneám: "cărám dîréc dû pă lo^{g} la maşînă/sau...avém atelaje ca să cărăm d-acoló să ţine^{m} maşîna"/dacă nú aveám atelaje ca să putém ţine maşîna dîŋ cîm^{b} dîrég dîŋ clăi/cărá^{m} mai dînainte/ş făĉám...stógur cuŋ s-ar spúne/şîr^{i}//dîŋ grîu//îl depozitám tuo^{t}/şî-aveám...bàt^{u}oză/cuŋ să spuneá pă tímpurī/uór cu vap^{u}or băgám paie/şi cărám ápă la vap^{u}or/...uór cu tractuáre/cînd a mai işi tractuárlī-ncoáĉé/da...prima dátă-nainte cînd erám eo copil/ [ɛ]puneám bătú/pî la tîrîş//şi taică-miu cărá ápă la vapór^{î}//cu căruţa cu caii/ba aveá-nc-o căruţă cărá^{u} du pî la cîmp...//şi merĝeám cu vapóru/băgám pa^{i}e d-ĕzĕmplu de lā...cúru batózi/băgám paie la vap^{u}uor/şi...treieráŋ cu vap^{u}óru//grîu//

^{u}olteánu alecsándru
pátruzĕj de an^{i}

scaloianu

ieu scaloiánu-l fac î...pun ī...ā [k] dacă am pămînt /adúc pămînt/fa...ă...pŏ u^{r}mă [ɛ] fac ā pămîntu cú ápă/şî pă úmă fa^{c} scaloeánu//şi pă scal [ɛ] loeán aşéz c^{u}oji^{li}//dă toate culó^{rili}//ş pă u^{r}mă-l pun în cutiie/i-aşéz î/acolō/...noi mai [!] făĉám/acúma ...copiie-ăştea nu mai ştiu//no^{i} ierám mai...múlte féte...//puneám ĉarĉáf/făĉáŋ‿cu dantél-aşá pă márne/ş‿pă ú^{r}mă l-aşezám acólo/$^{-i}$‿ făĉám um‿puį dă pérnă/băgám [!] phae...în‿î...puį‿dă pér^{nă}/şí‿ l-aşezám acólo//şí‿p-órmă-į puneám‿flor^{i}//şí‿lumînár^{i}/îŋ‿cól^{ţuri} aşá//şí‿ne dúĉ^{e}áŋ‿la scaloeá^{n} [!]//

[Şi unde vă duceaţi cu el ?]

îŋ‿deá^{l}//né‿da [k] acólo dădeá f^{u}ócu/...ş‿noį îl cînta^{m}//

[La ce dădea foc ?]

făĉá cuptiór^{u}//cuptiór/şî...băgá ĉocán^{i}/...şį dădeá fócu//şî‿ ardeá cúptior-óla pînă...pî la nòo‿zéĉe...//pînă‿să‿terminá//

[Şi pe urmă cocea ceva în el ?]

nū ! nú co^{ĉa}//a dòoa‿zí//să făĉá plăĉíntili scalo^{eanu}//făĉám noe-acásă/mámilį//şî...făĉá plăĉíntă şį.../să bea vin/şį ĉic-a mîŋcá‿pomána ^{scaloeanului}//

minea victórea
am nóoşpe‿àn^{i}‿in áugust

păcálă àvoca^{t}

a fo^{s}t ódátă într-uŋ‿sat/un om táre lénes//de‿lèneş ĉe erá/ ş^{ve}-a lăsá^{t}‿cása şi a plecát îŋ‿lúme//pé‿drùm/^{l}-a apucád‿o foáme nebúnă//įel a tras pě la ũ‿han/şí‿l-a ruga‿pe hanĝíu/ca să-į dea ĉevā...dě mî^{n}cáre//hanĝíul į-a dat o bu^{c} [ɛ] o bucátă de pî^{i}nè/şi ĉinĉ ó^{u}o fįé^{r}te//după ĉe şe-a pu^{s}‿stomácu la cálè/à‿plecá‿maį departē//după vr^{e}o dóozè^{j}‿de ān^{i}/ómu^{l} s-a întó^{rz}‿din nou acásă//pé‿ drùm...s-a întîlnit įár cu hanùl//įel a tras pă la hān/şí l-ā... întrěbá‿pe hanĝíu/că...îj‿maį adúĉé‿amínte cînd‿î...į-ā...l-a ^{u}ospăţí‿cú‿o bucá‿dă pîįne şi ĉinĉ óo fįérte ?//hanĝiul į-a spus că...da/maį...ţine mínte//atúnĉ ^{u}omul į-a spus că.../să-į spúnă .../cît faĉē/o bucá‿de pîįne şi ĉinĉ óo fįérte//hanĝiul į-a spus că o bucá‿dă pî́i̯ne şi ĉinĉ óo fi̯értē/fáĉe în totál dòo‿mi de lei̯// ă...u̯ómul i̯-a spus că nú se po̯áte úna ca ástà//dacắ‿nū/i̯ēl...îl dúĉe la ǰúdecátă/dacă nu-^{i}‿dă nimică̯//

pè‿drúm/^{u}ómu s-a întîlní‿cu păcálă//şi păca^{l}ă‿l-a întrebá^{t}: că di ĉé ^{i}éste aşá de necăjí^{t}//^{u}ómu i̯-a spu^{z}‿necázul/şi i̯-a‿^{s}pus ca să-l i̯a pe i̯él de avocá^{t}//

zi^{s}‿şi făcú^{t}//după vro dóo zî [ɛ] dóo zíle^{i}/păcálă s-ā...s-a poménit acásă cù‿ĉitáţii̯e//dā nú s-a du^{s}//după vro dóo zile i̯árăş^{i}/i̯ár s-ā...s-a [ɛ]pomení‿cu a dóo̯a ĉitáţii̯è//la aĉé̯a^{s}ta şe̯-a lăsá‿tréburile báltă/şi a plecá^{t}//ă...cînd‿î...ajúns [k] a ajún‿ lā p^{u}olíţii̯ē/júdecătórul/cam resti/l-a întrebát că...de ĉe n-a viní^{d}‿lā...prim [ɛ] primu proĉés//ă...păcálă i̯-a spus că... tógmae̯-atúnĉ^{i}...fi̯erbé̯a nişte grîu̯/ca să-l sémene//şī ǰudecătóru l-a întrēbá^{t}: că ^{i}el fi̯érbe grîu ǰî pă úrmă î^{l}‿se̯a [k] s^{e}émene?// şi...pă úrmă... [ɛ] áole̯ò m-am încu^{r}cá^{t}//

[Nu-i nimic, ia-o de unde-ai încurcat-o]

stai̯//da//ă...păcálă e̯-a spus că...şí [k] preeu^{n}‿şi jupî́nul/ cu u̯ó^{u}ole lui̯: a fi̯ert u̯ó^{u}ăle/din‿ī...^{u}ó^{u}ă‿a i̯şi‿găín^{ii}/din‿ găi̯ini [k] găin^{i}li‿i̯ar s-a ^{u}óo̯a^{t}/şī...din‿găín‿s-a făcú‿pui̯/şi aşá mai̯ dăpártè//

ă mili [k] ǰudecătórul auzínd ásta/l-a akitá^{t}‿pĕ pîrî́t//

olte̯ánu cristinél
zéĉe an^{i}

854. ŞTEFĂNEŞTII DE JOS [ALR II,769]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: BM

am‿vru‿să dau̯ la péşte

^{u}o síngură dátă...am‿vru‿să dau̯ la péşte/cu dovleca-

926

ru //ne̯-an dus aⁱiş spre ᵘolteniță/ş-am încărca nişte...fîn d-acᵘolo/şî la ăe̯a ere̯a peşte pă la...cuarda casi̯//

zîc "ui̯te mă la ăşte̯a să-mpute peştele/şî noi̯ nu-l gustăm"//

da ăla spune/dovlecaru sĉe:"vrei̯ să mîncăm noi̯ peşte duminică ?"/

zi "cum nu ?"//

ĉe "i̯au̯ cîrliĝe dă la pescăriⁱe"/c-atunĉ era [ɛ]prăvălii̯ particulare//"şî merĝen la peşte"//

ne̯-an dus aⁱiĉᵉă unde e vadu [ɛ]unde ere̯a vadu vaĉilor/şî ere̯a numa caras//peşte//da cun s-a făcut î ziu̯-ăe̯a/că n-a pris niĉ alţi/care mai̯ cunoşte̯a meseriᵉa//şî d-atunĉᵉa n-am mai̯ [r] n-am mai̯...

în armată am pris//am foz la zimniĉᵉa cu nă [ɛ]vodari statului̯/ş-am priz vro ĉi sute dă kilograme dă peşte într-o singură tonă//um furgon dă peşte-am pris//peşte/crap/mărunt/raĉ//în noo sute şai̯sprezeĉe/ere̯am militar// m-a pîrît alţi că ştiu̯ să trag la lopată//şî...m-a lua ᵈ la peşte/pai̯sprezeĉe soldaţⁱ/şî cu năvodari doi̯/şai̯spe işⁱ// [ɛ] ᵘo singură dată/ş-a pris...la ĉin sute dă kilograme//

mⁱihai̯ cristake gorge [74 de ani]

în toţⁱ ani pui̯ cît-um plopᶜ

am pus nişt [k] în toţⁱ ani pui̯/că-m plaĉe să am/în toţⁱ ani pui̯ cît-um plopᶜ /îm faţa casi/pă [r] pă stradă/cum i̯e la băi̯eţⁱ aⁱiĉ aşa//şî az-nu̯apte/sau̯ alălteerⁱ nu̯apte/i̯era nişte plop/să prisese bine/tu̯ată vara i̯-am udat/le cădean cîte̯-o găle̯ată dă apă/zic să ai̯bă să să priză//ş-acuşa/astăzⁱ am văzut ui̯te că [ɛ] l-a rub dă la jumătate/şi mi l-a azvîrlit în curte//păi̯

---

¹Numele unui prieten; se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.

nu dau̯ i̯o dómne dă i̯el ?/că i̯o meréu̯ stau̯ pă lîŋgă ulúgă/védenˬ n-oi̯ putę́a i̯éu̯ să-l dibăĉésc p-ăla ?//

[Dar de ce să-ţi facă asta ?]

păi̯/ăi̯ dă ĉę ?/păi̯ i̯o şti̯u di ĉe ?//da cárę-o h̯i ăla ?//avę́aˬ la pu̯ártă şi i̯ou̯ să mai̯ şedę́a uŋˬcreştin mai̯ bătrîn/şedę́a p-o laⁱiţă/p-o ái̯a p-umˬpat//şí p-ăla mi l-a scos//mai̯ văzui̯ acúşa lă [r] la ásta[ε]la dóftoru//avę́a umˬpat acólo/îl dătᵘse cu cráĉiˬ sus// [...]

[Dar nu-l luase ?]

nu/nu-l lu̯áse//îl rûpsése/ş~~i~~-l trîntíse acólu̯-aşa//ei̯ ţ-iŋkípui̯ dómnule !/ei̯ ţ-iŋkípui̯ dómnule !//

luiĉᵉánu iu̯ón [74 de ani]

a lu̯at-ŏˬsalvárę̯a

[Cum s-a întîmplat cu soţia ?]

cúŋ s-a-ntîmplá/cu vasílica s-a duzˬlă...la copíi̯/c-am nişte [ε] am dóo féte pă kitíla//şi bắi̯aˬtᵘot pă kitílaˬacᵘólo//şi cuŋˬ s-o h́i daˬdîn traŋvái̯ˬi jᵘoz/reprezítă ę̯a cum a fos/că ĉic-ar h́i căzút/şt̂ ş-a sparˬcápu̯-aicᵉa[1] //a lu̯at-ŏˬsalvárę̯a/a dus-o cᵘólo... //a găsít-oˬo fátă d-ásta/ca cum ⁱeĵⁱˬdumnę̯atále[2] unę̯ŏáră/toˬda p-acolˬdă pă stráda lᵘor/ş-a cunoscút-ᵘo//că n-ávę̯a biróu̯/n-ávę̯a nimí/că-i̯ spunę́am i̯ou̯/

"măi̯/cîŋˬtⁱe duĉⁱ/i̯a-zˬbiróu la tíne mă ᵘómule/că te dúĉe dă nu şti dă uŋˬsî̂ˬteˬę̯ă"//

şi...văsˬc-anˬdat-o pă ọ[ε]pátru zíle n-a viníˬdălóc acásă [ε]/c-am tilifonát i̯a [k] la i̯a/ĉícă i̯e bíne//

[Acelaşi]

---

[1] Gest.

[2] Se referă la una dintre anchetatoare.

928

ⁱere̯áŋ‿cᵘópil

acúșa ⁱe sfúlĝe̯r//gáta/într-o lúnă dă zíle/a intrá‿la magazíⁱe̯ tu̯áte bucátile̯//da atúnĉă dăde̯á brúma pă i̯éle/ⁱere̯áŋ‿cᵘópil/ și i̯ere̯ă...i̯ere̯á șirili dă grîu̯/șede̯á‿acólo pîŋ‿la sfîntu niculáⁱe//acólo șede̯á/că n-a [ɛ] că nu ⁱe̯re̯á [ɛ] i̯ere̯á i̯o zi‿că ⁱere̯á și lúme puțínă/cúm să spui̯/i̯ere̯á lúme puțínă dómne/lúme puțínă/ n-áve̯a ĉiŋ‿să-l cultivéze̯//mă‿ține̯áŋ‿dăpă táta sărácu/ave̯á dᵘoi̯ bouláșⁱ/și-i̯ dăde̯á șáse pᵘogu̯áne bᵘoi̯éri/și le seĉerá tu̯áte i̯el/ síŋgur i̯el [r] i̯el// [...]

[Și cum arați cu plugul ăla de lemn ?][1]

mă că bíne ziș‿tu bă/să spui̯ și dă plúgu dă lⁱemn//i̯ere̯a‿acólu̯-așá/pă afumețe̯áŋca/ére̯a um‿pli̯ob‿máre mă/únde‿éste [ɛ]între golășei̯ și afumáțⁱ//și ⁱe̯re̯á niște sipⁱícă/ᵘogu̯áre/că pune̯á bᵘoi̯éri șáse boi̯ d-um‿plug//și dᵘoi̯ ı̌șⁱ îi̯ mîná/și cu ᵘo brázdă// șⁱ‿trăĝᵉa trei̯ brázde/dăjugá [!] bᵘoⁱi/și-i̯ pierde̯á‿sipʰic-áe̯a// și tu̯átă vára cît ⁱerᵉá/pă tu̯átă ziu̯-áe̯a/trăĝᵉá trei̯ brázde/ále̯a [ɛ] cu ále̯a i̯ere̯á/că nu mai̯ găse̯á bᵘoⁱi/pă se̯áră-i̯ găse̯á dĩ‿sipícă// așá ⁱe̯re̯á‿atúnĉ//trei̯ plánurⁱ să ará dă [ɛ] dă pămînt/și trei̯‿ere̯á ᵘogu̯áre//atîta[2] ⁱe̯re̯á mooru și sipⁱica-náltă‿cu cráĉ-iⁱa//să duĉᵉá/le pune̯áŋ‿clopite la boi̯/că nu-i̯ mai̯ găse̯ám//loc care/ nemunĉi‿nē...ĉé mai̯ îŋcólo//ui̯te că bine‿[zi]ș‿tu mă gᵘogule [!]//

și s-aduná tᵘoțⁱ u̯ámeni̯-ăște̯a care ᶻă duĉe̯á la plug/s-aduná tozⁱ‿la ũ‿loc așá/j‿dăde̯á drúmu la boi̯/mîŋcá cu plúgu dăpă i̯ei̯/ c-álți-i̯ mai̯ dăjúga/álți nu-i̯ dăjúga/șⁱ...tu̯ătă ziu̯a vorbi̯a‿acoló/pînă pă la trei̯//la trei̯ să dășteptá tᵘoțⁱ/adica nu că dormi̯á/ da

"mă!ai̯ să mai̯ făĉem mă/să‿mai̯ arăm șⁱ‿nᵘoi/ĉᵉ-am‿făcu‿mă azⁱ ?/n-am‿făcu‿nimica mă ! "//

---

[1] Intervenția unui consătean care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

ș-așá do̯amnă [!]

[Același]

a băᵘútără tu̯átă stícla dă rom

a‿adús ắla bătrínu al mi̯eu̯/ᵘómu mi̯eu̯ a‿adús un̯‿kíl dă rom// zíĉē: "na fă feméē" ĉe/"sắ‿dai̯ și la náșa"//c-ave̯ám o náșă sĉé/ i̯eré̯a la noi̯//"să dai̯ și i̯ei̯" ĉe/"bé̯a șî́‿tu cu i̯a" zíĉe...//și noi̯ am băᵘú/ș-am băgá‿stícla la piĉóru pátului̯/și ne̯-an̦‿dúsără͂‿ î̂áltă ᵘodáᶦe//și vasíle și cu iu̯ón/a intrátăr-acólo să ju̯áĉe/ și̯-a dátără dă stíclă̯//ș-a băᵘú‿tu̯átă stícla dă rᵘom//

"ắᵘole̯o ! a murítără//á‿murí/gáta/nu mai̯/ắᵘole̯ō !"/îl plimbá‿așá...um‿băe̯át a lu cumnátî-mi̯u p-afáră̯//

da făĉᵉá i [ɛ] iu̯ón̯/sau̯ tu vasíle ? [1] //..iu̯ón făĉá/să ui̯tá‿áșa/ îj‿da u̯óki píste cap/"mu̯áre̯ zic/"mu̯áre̯"//"ĝᵉămṓrᶦ"/strigá ĝᵉamurᶦ//

cáre cum̦‿víne̯a/tá-su: "ĉᵉ-asᶦ‿făcú‿dă sînteț̦ᶦ așá ?"//

zic "úi̯te/ắște̯a mu̯áre̯"//

sĉi "păi̯ ĉᵉ-a făcút ?"/

sĉᵉ-"a băᵘú‿sticl-áe̯a dă rom"//

"ș-apăi̯ bíne̯-a făcú‿că su [k] sîntéțᶦ î͂‿stáre s-o púnezᶦ‿bíne" zíĉe̯//dă ĉe n-asᶦ‿pús-o bíne̯ ?"//

víne fᶦi-mi̯ó‿ắla márli: "dă ĉe sîntéțᶦ așắ tríștᶦ/supăráțᶦ?"//

ĉe "úi̯te mu̯áre ắște̯a"/

"păi̯" ĉe "dă ĉe ?"/

ĉe "a băᵘú‿stícla dă rom"//

"e/cum ?"//

zík‿"i̯ui̯te̯-așá/a băᵘút-o/

"áole̯o/da nu sînte [k] la ĉe să vă mai̯ adúcă/că nu sîntéțᶦ‿

---

[1] Se adresează fiului care asistă la înregistrare.

930

ĩ‿stáre s-o păstráțⁱ ?//păi̯ acólo asⁱ‿pus-o ?/la piĉóru pátului̯? //púne dómne sticla-n̯cólo cu rᵘom//c-o be̯a cᵘopʰíi"//

ş-e băᵘutără tu̯ată sticla dă rom//

lúngu tudóra
şái̯zeşiᵘòb‿dă anⁱ

núntă

i̯a s-a cunoscú‿cu băe̯átu̯-ọ̀sta/cu trei̯ lunⁱ înaⁱínte dă...núntà/şⁱ‿pă tréi̯zeşiùnu ă [k] pă únu au̯gúst/a venítᶜ i̯el în‿cásă la noi̯/ca să-l cunu̯áştem şî nᵘoi̯//şī...pă ᵘopt ᵘoctómbri̯e am avú‿núnta//naⁱínte dă núntă cu dóo‿trèi̯ săptămînⁱ/am încépu‿keltui̯élli care sā fac [• • •] péntru núntă// ĝínerli să-mbráĉe mire̯ása/să-i̯ cúmpere rokíⁱe/să-i̯ cúmperē veregéte/ĉerĉéi̯.../ĉe̯as‿î...// şi pă úrmă am încépu‿noi̯ să ca [k] s‿că ᵘutám náşu̯ [••]//am lu̯a‿dárurⁱ la naş cun‿să i̯a/covór/fețĕ dă mése/bucátă dă róke/bijamále/cămáşe dă nu̯ápte/şī...am [k] ne̯-apropiⁱám dⁱ‿săptămîna núnțiⁱ//am adunát/am lu̯at țúi̯ca/vⁱínu/mezélurli/vítă péntru sarmále/păsári̱ péntru gîşt [ɛ] dă le̯-an‿tăi̯á‿la f [k] péntru fripturà//şī...cũ‿s-ar spúne am‿f [k] sîmbătă se̯ár-am‿făcú‿bradᶜ//s-à‿adunà‿féte băⁱéțⁱ/pînà pă‿la zéĉe/şî‿pă úrm-a venít‿î...ne̯ámurli d-apru̯ápe care̯-au̯ făcú‿tre̯ábă/ş-am‿puz‿mása//a vení‿múzica.../şi̯-an‿terminá‿la dóosprezèĉe nu̯ápte̯a/sîmbătă se̯ára//dumínică... la ᵘóra zéĉe s-a gătíd‿mire̯ása/a merz‿la‿apā.../pă úrmā a venít acásă/am mai̯ stat/şⁱ‿la ᵘóra dóo...şi ĉevá/a venít náşu şi cu ĝínerli să i̯a mire̯ása/şî‿la pátru jumătáte am merz‿la bucuréştⁱ dâ‿s-au̯ cununát//

şi‿ă...am‿venitără i̯áråşⁱ înapói̯/am puz‿mása la u̯ámeni núnului̯//dúpă‿ĉe s-au̯ terminátᶜ /am mers la salᵘón.../au̯ jǔcát pînă la ūsprezèce nu̯ápte̯a...//pă u̯rm-am púsără i̯árășᶦ mása//ș-àm͜ servítᶜ...mezélurᶦ/țui̯că/pă͜ úrmă sarmále/...fripturắ/cozonác/vin/sifu̯áne/și̯-a-nĉepú͜ s͜ să͜ e̯a dáru/cáre să strî́nĝe péntru núntă//șᶦ͜ dúpă ĉe s-au̯ terminátᶜ/au̯ ǰucát pî́nă la ziᵘo/dă s-a făcú͜ zio̯/care cum a vrut/álți̯-au̯ plecát/álți͜ au̯ sta͜ pî́nă la ziᵘo//șî lun͜ se̯ára͜ am înĉepútără i̯árășᶦ/după ĉe s-au̯ odihnít și múzica și u̯ámeni...//am înĉepútᶜ i̯ară/am puz͜ mása/au̯ ǰucátără/și̯-am termínă/la únu nu̯ápte̯-am terminátᶜ//

nigolaᶦe iu̯ána
trei̯zeșîu̯òpt [de ani]

[Brînza]

mulĝem͜ vaca/n̥călzim puțin͜ lapte/strecorăm͜ î laptili/și punem͜ kagu//și͜ i dúpă ĉ-am mesticát͜ î/l-am pus͜ î...laptili͜ l-am acoperit undeva/ca să͜ nu...de̯a ĉeva-n i̯el/l-acoperim/șî să-nkagă//îl tăᶦem cū lingura/bucățᶦ/il punem i̯ar lā...încălzit/și-l͜ î punem în͜ î...la scurs/în͜ sidilă//ș͜ cîn͜ z-a scurs/ˢ͜ s-a-ntăriᵈ͜ bine/ᵘò͜ tăᶦem/o͜ scu̯aten͜ ș-o tăᶦem/punem sare/șᶦ...punem...îm͜ farfuriᶦe// [...]

[Și cheagul de unde îl luați ?]

dă la vițᶦel/cîn͜ î să taᶦe/sau̯ dă la mi̯el//că știțᶦ/are kagu̯-ola/pînă nu mănîncă ᶦei̯ i̯arbă ca să striĉe/atunĉ cîn͜ să mă [ɛ] cîm͜ mănîncă șᶦ [ɛ] fiᶦe vițᶦelu/fiᶦē mᶦel͜ ā/cîm͜ mănîncă i̯arbă să strică kagu/da i̯ei̯ nu apucă să mănînĉe/că...îl tăᶦem//șî ăla/punem sare acolo-n͜ laptil-ăla/îl curățim͜ î/că-i̯͜ i apare și niștᶦ [k] șᶦ͜ puțim͜ păr acolo/știțᶦ ?//și-l͜ ă strecurăm/punem sare/și-l punem i̯arășᶦ/după ĉe spălăm͜ î kagu/-l punem͜ ă...nnăuntru/îl legăm/șî-l punem la uscat͜ î/și ᶦe bun peste cîteva lun/nu momentál//da în timpu̯-ostā/înkegan͜ cū...picătur dîntr-aˡe̯a

932

dă̦ la féru-metál[1] /ştis‿pînă̦ să făĉá kágu//sau̯ împrumután‿dă la care̯-ave̯á/şi-n‿dăde̯á/pînă s‿făĉá al mi̯eu̯//

[Aceeaşi]

s-au̯ în̄ecát

îŋgeţásē/a fost o plu̯áⁱe şi̯-a-ŋgeţá‿şti ?/ọ̄‿lapovíţă̦//şi i̯ẹi̯ s-a dus cu sániᵉa‿a mers pă gîrlă̄/ᵈ-acólu̯-a veni̯‿dîm‿párte̯-àe̯a/ş-a trecút îm‿párte̯-ástălaltă piste pᵘod//ă̦‿trei̯ îşⁱ//ᵘúnu trăĝá dă/ i̯ei̯ trei̯ pă sánii̯e/ăşte̯a tosⁱ‿care s-au̯ în̄ecát/şī...ⁱ̂ála cárē a tráz‿dă i̯ei̯/a scăpát/că ştiţⁱ i̯ei̯ dac-a fost‿î cîte trei̯‿i/a fost‿î grei̯/şi s-a dus/s-a rub‿gáţa/s-a dus/şi̯-a ˡu̯at-o pă su [k] pă dădăsúp‿pă sub gáţă //a lu̯at-o pă sub gáţă p-acólọ//şi ăla care̯-a traz‿dă i̯ei̯/a fuĝít acásă-n ţigăniⁱe/şi ā-nĉepú‿să ţípe/că s-a-n̄ecát ăe̯a//şⁱ‿cîn̦‿s-a duz‿lúme̯a/s-a strîn̦z‿lúme̯-acólo dă i̯-a scos/i̯-a scos ne [k] morţⁱ//pă cîte trei̯/doi̯ fraţⁱ/şi únū la ált ᵘom// [•••]

[E aşa de mare apa ?]

ⁱéste/da//şi u̯ámen̦‿s-a-n̄ⁱecát//únu̯-a ve̦ní‿dă̦‿la núntă/a işí‿dimine̯áţa dă la núntă/ş-i̯el a‿s că să duĉe să-şⁱ fácă baⁱe în‿ā áp-acólọ//be̯at//nevásta nu-l lăsá/ş-i̯el ᵘo băte̯á-n drum//acólo-n̦‿şóse̯a//i̯a trăĝá dă i̯el/i̯el ᵘo băde̯á//şⁱ‿pîn̦‿la úrmă dac-a biruⁱít-ọ cu bătái̯a/i̯el‿î a intrát/că-l kemá ăla‿acólo/mikidúţă [!]//şi s-a dus acólo în‿î [r] în‿î [ɛ] jos în ápă/şī i̯el a lu̯at-o pă supt ápă că ştiⁱe să-nnu̯áte/şⁱ‿s-a dus/şⁱ‿s-a-n̄ecáᵗ//ˢ-a dus‿lúme̯a după i̯el/l-a scos/înţepenít//şi nevásta‿a rămás cu îmbrăcăminte̯a lui̯ îm‿bráţe̯//da//

[Aceeaşi]

---

[1] Fero-metal = fostă denumire pentru magazinele de produse chimice şi fierărie.

[2] Se întrerupe pentru că intră cineva în cameră.

855. ALBEŞTI

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MM

ca gáţa a işí‿porúmbu

vára dûpă ĉĕ...făĉám...adunám grîu̯/făĉám ogᵘ̑ór//lócu//prìmăvára îl borănám/...ogᵘ̑ór-ọla//màị‿tîrzíu̯/cîn‿vine̯á tímpu dă pus porúmᵇ/ne duĉám şî-l arám/şî-l pune̯ám aşá...la...la plug/după brazd-aşá/n-áve̯am...mărcătọáre/n-áve̯am semănătọáre/ca să.../îl pune̯ám aşá dîpă...dûpă plug//eⁱ̑ ! după ĉe să făĉá máre/...dă răsăre̯á i̯el/ᵈî‿să făĉá mărişọ́r[1]/ne duĉan‿şî-l prăşám//cu sápili//màị‿pă‿úrmă...i mai̯ dăde̯an‿şî cu prăşîtᵘ̑órîli/răm [k] işíse prăşîtᵘ̑órⁱ//sau̯ rárit-ae̯a//rări [k] dăm cu rárița/şî p-órmă-l ĉocăne̯á după rárițạ/săpán‿după rárițạ//dúpă ĉe să făĉá i̯el mai̯ mare̯-aşà[2]/băgá rárița i̯ar ĩ‿i̯el/...şî-l rărițám//şi i̯el îl făĉá aşa...ᵘuluc//şî‿pă dădăsúpt i̯era válẹ//i̯el cîn‿să făĉá máre i̯el porúmbu/pă válẹ-ae̯a trĕĝá/curⁱént/...şî porúmbu să făĉá fọárte bun//după cum îl munĉá ómu//dacă...te ține̯ái̯ dă i̯el/săpái̯ dă dóọ ᵘorⁱ/îˡ‿rărițái̯/făĉá mai̯ bun/măi̯ cîte únu/dacă nu-l s [k] lucrá/... [...]//

[Dar dacă nu răsărea peste tot porumbul ?]

l-întorĉámᵘ//mai̯ lézne//l-întorĉám/şî-l pune̯ám al dói̯le̯a//am pus porúmḅ...pă la ĉínṣpe i̯únie/i̯únⁱe/ĉ-o viní/lúna ĉ-o viní//tot aşá//am avúᵈ‿nişte porúm‿p-aíş‿pă bui̯ásca[3]/pă alt/ne̯-an‿duˢ‿şî l-an‿săpắt//cu băi̯ẹ́ți//àve̯án‿trei̯ pogọáne tọ́ma pă borduşánca[3] aiĉa/pă [k] p-o moşíe//"măi̯ tái̯că"/i̯erá dumínicạ/zic "mă duc pă la porúmb-òla să-l vẹdém cum e"//cîm‿m-am duz‿la porúmb-òla‿acólo-şà/i̯erá şî can‿răvărsát/...şî işîse ş-o grọáză‿dă costréi̯/ [...]//

---

[1] Gest: de circa 20 cm.

[2] Gest: de o jumătate de metru.

[3] Toponim.

934

cînd l-an̦‿văzút acólo i̯erá lócu v^{e}érde̜//"ĉē fáŝîm noi̯ aíĉa/ĉe ?"// un hír cóle̯a/únu cóle̯a/ș-ăla prost/iș‿co$^{le̯a}$//am̦‿vinít acásă/... ș-am pus niște porúm‿la-m̄ui̯át/vo dúblă dă porúm^{b}/"măi̯ tái̯că" zic "úi̯te ĉe/mîi̯ne vă dúĉes‿șî-ntorĉés‿porúmb-òla/ále̯a trei̯ pogo̯áne̜"// cu băi̯átu̯-ăla care-^{i} mai̯ márîli șî‿cu ásta̯/ave̯ám...umblám cú‿à-mîndói̯ cu plugúrle̜//șî s-a duz‿băéți̯-a dóo̯a zi/zic "să-l púne^{z}‿la dóo brázde/...lócu-i̯ ara^{d}‿dă dóo ^{u}or^{i}/ásta-i̯ a tréa arătúră/púnez‿la dóo bráz^{de}/daz‿brázda mai̯ máre/șî púnez‿la dóo brázde̜"// așá a făcú‿băéți//s-a du^{s}‿șî l-a...arát /l-a pus/...cînd a isprăvi‿dă boránát/a veni‿ș-o plo̯áe̜//būnă//ē̜ ! dómle/în șáse zíle a ișî‿porúmbu/...așá dă répede//atúnĉa...să cam...púne̯a ĉorói/îl [k] să-l sco̯áță//i̯o mă duĉán‿d-aíĉa [ɛ] mă sculám d^{î}‿pîn̦‿zor^{i} așá/șî mă dúĉam to̜mai̯ acólo/pă jos/piste cîmp așá/mă duĉám acólo/ca s [k] dă dimine̯áță víne̯a ĉorói//spre se̯áră nu/dă dimine̯áță//m-an‿duz‿vo dóo zíle/ca gáța a ișî‿porúmbu//dă répe̜de̜/în șáse zíle̜//ĕ! s-a făcú‿mărișór porúmbu̯//i̯erá vórba să ișîm pâ la ^{u}orz/să tăi̯ém ^{u}órzu/să tăi̯én̦‿grîu/"măi̯ tái̯că/^{h}ai̯ să mérĝen̦‿să-l săpăm//micșór așá îl săpăm"//ne̯-an‿dus//i̯erá băi̯étu̯-ásta co^{l}e̯á aĉí/cu [ɛ] nóra șî cu míne/trei̯ i^{n}ș^{i}/am lu̯a‿șî prășîto̯áre̯a/să-i̯ dăn̦‿cu prășîto̯á-re̯a//i̯erá mic șî-l astupá//prășîto̯áre̯a//"^{m}ăi̯/ĉe să-i̯ mai̯ dăm noi̯ cu prășîto̯áre̯a/^{h}ai̯ cu sápile̜-așá[1] /să-l săpăm"/i̯erá curát//dăm nú-ma ca să-l săpăn̦/să-l rărím așá să...îl lăsám p^{u}otrivít//^{ne}-an‿duz‿dóo zíle/șî l-am săpát//s-a făcú‿porumbgélu mărișór așá[2]/hai̯ să ișîn̦‿la...^{u}orz//"măi̯ tái̯că/duĉéțî-vă șî-l...s [k] răríța^{s}‿șî p-ásta̯/...fáĉeți-i̯...să-i̯ fáĉe̜n‿datoría̯"//s-à‿dúz‿băi̯éțî/l-a ră-ríța^{t}/nóra dûpă raríță/l-a rărít/l-a...șî l-an̦‿lăsát /nu mai̯ m-an‿dus pâ la el/m-an‿dus tîrziór/ă ! nói̯ am avú‿treb‿ba cu órzu/cu grîu/cu...//m-am dus/cînd‿m-an‿dús pă la i̯el/^{i}erá porúmbu it-așá[3] dă mare/şi n^{e}egru şî frum^{u}os//cînd an săpat/vecinu d-alătur^{i}... i ^{i}era porumbu-atîta[1]//şî noi atun^{j} l-an săpat//"â^{m} ! cîn mai facem noi porum d-aiĉ ?"//domle/-a dat ploi/şi iel a fost ^{u}urmatic/crud/...s-a făcu^{d} nişte porum^{b}/cît în grindă iera/nu mă vedean călare dî [ɛ] dî iel//şî ştuleţ^{i}/iete-aşa[2] stătea//^{am} făcut patru kile la pogon//dă porumb//zău aşa//da iera...ĉe să-s spun/p^{u}otop/dă porumb//atunj la...la...ĉinsprezeĉe iunie/arat//

---

[1] Gest.

[2] Gest: cam de 2o cm.

[3] Gest: de 1 m.

c^{u}ostea gorge petcu
am şaptezeĉ şî şase dă an^{i}

drokii

iera droki aşă...mai mar^{i} ca gîştili/dr^{u}oki mar^{i}//şî vinea pă cîmp aşa/şi iele...primăvara/pă la g [k] verdeaţă/pă la grîu/pă.../mai şi iarna/...mai să...aveam noi un unk/iera cam vînător/stătea mai sup^{t} coastă colo/ [ɛ] să duĉa/şî pă poleiur^{i}...le prindea/că iele dacă stâtea acolo/nu mai putea/îngeţa/şî le poleea/vinea ploae cu polei aşa/şî-ngeţa arikili//şî le prindea vii/...//le-aduĉa//

[Ai mîncat ?]

n-am mîncat/dă cocor am mîncat/carne/da dă [ɛ] drokie n-am...

[Păi cum de cocor ?]

păi iel...ie nişte păsăr^{i}/ca berzile-aşa/coc^{u}ori-eia/ie şî pă cî^{m}/şî [ɛ] ^{î}îmblă pă sus/că ! o^{r} ! ^{u}or ! coc^{u}ori//ş-aveam un frate/... şî dă unde şî pînă unde/un cocor vinise...aiĉa la ialomiţă/...pă prun [k] pîm prun^{d} p-acolo/-n mijlocu api//şi iel e-a [ɛ] c-avea puşcă/şî l-a-mpuşcat//nenea bănică ăsta//coc^{u}oru//n-avea coraş să să ducă să-l ia/dă pă prund//că iera apa mărişoară//n-avea coraj//yine-acasă/"băi costică ! mă/am împuşcat un

---

[1] Gest: de o jumătate de metru.

[2] Gest: unul peste altul.

936

cocór pă[ɛ] aiĉ pă gîrlă/şi...nu-n‿yine[ɛ] n-am coráş‿să mă duc să-l‿ea̯u̯ măˇ"//i̯o ave̯ám un̯‿cal nⁱegru/bunu̯//"hai̯ tu cu cálu//íntri căláre/...şi te duş‿şî-l‿ei̯ dă..."/aşá am̦‿făcút//m-an‿dus cu cálu/ am intrát călárẹ/i̯erá cam spre primăvară/cam i̯e ápa cam riculíţă [k] rⁱeĉ-aşá//am intrá‿călárè/cálu l-am...d-un dîrlógᵘ lung̯/ca să nu-l scab‿d-acólo-şa să.../şî m-an‿dus/...şî‿am legát [ɛ] cocᵘóru dă...dă piĉórⁱ/c-o sfo̯áră/...ş-am venít ş-am lu̯at cálu/ a-n̦călicát pă ⁱel/şî cocᵘóru l-am adús legát/şî‿l-an̦‿scos la mal //da şti cît i̯erá ? dă arípa ásta şî pînă-m‿patⁱ/únu d-o arípă/ únu d-o arípă vine̯án̦‿cu i̯el/aşé i̯erá márẹ//

[Acelaşi]

luk

[Cu lupul aveaţi necazuri ?]

dă ! da‿dà !//kar mie mi̯-a mîn̦cát un no̯átin/...cînd am [k] i̯erám tînăr/ş-ave̯ám pátru cai̯//ş-um‿mîn̦z//dîn̦‿vár-àsta//şî to̯ámna ne̯-an‿duz‿la porúm /ş-an̦‿culés porûmbu̯/ş-aᵐ‿vinít cu porúmbu̯-acásă/şî cai i̯erá sătúi̯ dă porúm/că dacă le dăde̯ai̯ să mănînĉe porúm/ cîn‿li culeĝai̯ mai̯ alés//...şi i̯-an‿duz‿la pădúrẹ-aiĉ aşá//şi i̯erá nişte i̯árbă [k] nişte păd [ɛ] pădurílẹ-áste̯a i̯erá...nu i̯erá ca acúşⁱ/ⁱerá locúrⁱ p-acólo/plíne dă i̯árbă//ăi̯ dug/i̯-an̦‿lăsát acólo/şî no̯ápte̯a a născút nevásta băi̯átu dîntîi̯//şî i̯o nu mai̯ m-an‿duz‿la i̯eⁿ...dăspre zíu̯-aşá să.../şî cîm‿m-an‿dus/... [ɛ]după ĉe s-a lumină‿dă tᵘót/an̦‿găsí‿cai cîte pátru/...şî mîn̦zu nu//i̯ápa rîn̦kezá//am̦‿viní‿cu i̯a acásă//zic "anicúţo ne̯-a mînca‿mîn̦zu"/ ave̯ám um‿mîn̦z‿frumósᵘ/lúcru mare/"ne̯-a mîn̦cát lúpu mîn̦zu"//am în̦călicát pă i̯ápă şî m-an‿dus îndărắt/să vidém úndẹ l-ā...//cînd acólo l-an̦‿găsít îm‿márne̯a pădúri/i̯erá nişte bᵘozii̯/bᵘozi marⁱ// cum l-a-n̦curcát acólo/l-a rupt şî l-a mîn̦cát acólo-şa//

şî mînca atúnĉa/i̯erá luĭ dă mînca nọatin^{i} dă cîte doi̯ an^{i}/aiş ...pă lunc-ásta pîn...pă aiş spre pădúre-n^{coi}/dúĉa omin [k] ọameni cái la i̯arbă/şi i̯erá...prinsése lúki/mulţ^{i}/mulţ^{i}//

avẹám...un lótu dă grîu̯ tọma pă kimindrita/pă lunca ĉokíni încólo-şa/îi̯ zîĉá pă kimindrita/

[Chimindrita, da ?]

da//şî i̯o i̯erám aşá ca...ca v^{i}i^{u}ọrel[1] aşá/mai̯ m [ɛ] pọatẹ să hi foz mai̯ m [ɛ] da n-am foz mai̯ marẹ/hai̯ ca i̯el/da i̯erám mai̯ căzni/mai̯ munĉit//avẹám patru cai̯/şi-i̯ duĉám acólo la pădúre/ nọaptẹa dă mînca/i̯e [k] avẹá i̯arbă//şi ziu̯a ne dúĉan dă diminẹáţă-i̯ lu̯am/ş-âpi ne duĉan ş-aduĉan dă dóo or^{i} d-acólo-şa//cu pátru cai̯/grîu/l-aduĉan câ-i̯ dăpárte/nu merĝá la ásta la ĉată// l-aduĉan şî-l făĉan şîră aca [k] aíĉa/pă izlás sau̯.../avẹám o grădină la márne dă trei̯ pogọáne/...undẹ-i̯ brutăria acolẹa/a foz locu nóstu/...dâ trei̯ pogọáne avẹám// [..]făĉan şîr-acólo-şa//şî mă trimete tată...într-o diminẹáţă//"măi̯ tai̯că du-te dă adu cai"/ dă diminẹaţă//i̯o/ca băi̯á tînăr/ţîc ţîc ţîc/ân [ɛ]numa-n sărítur^{i} m-an dus pîn la băd^{eanu}/m-an dus acólo/ş-an dăskedicá cae/-am încălicá pă i̯ei/am vini^{t}//vinẹám pâ lîngă gîrl-aja//cîn am vini pă lîngă gîrlă/...n-arunc óki piste gîrlă-m partẹ-ai̯lantâ//văzu ...un cîi̯ne marẹ//un lup//după ăla altu/...altu/altu/...ĉinsprezeĉẹ-am mai̯ [!] înumărát//i̯era şî pui̯andri/avẹá pui̯andri//ĉinspreĉẹ-am înumăra//fâcúse păru-aşá[2] [!] în cap//da i̯eran călarẹ/ nu n-era tẹamă/dă-l îm pizda mă-si [!]//dacă mă duĉam încólo/la cai̯/pọate...n-era tẹamă/pọate nu/da încọaĉe cînd am venit/i̯o avẹa^{n} drum/zî^{g} "dă-i̯ îm pizda mă-^{si}"//yiu̯ acasă/şî-i̯ spui̯ lu tai̯ca:

"tai̯că zic/..."ştii̯ c-a [ɛ] ĉinsprezeĉe luk am văzut"//

"o fi foz băi̯ tai̯că"//

---

[1] Se referă la nepotul său, informatorul Petcu Viorel.

[2] Gest.

938

da dăpă ĉ-a vinít/vinéa/béa ápă la gîrlă/şî‿să-ntorĉá/că i̯o-an‿ zî ‿"ho^{e} !"//i̯ei̯ odátă s-a pitít/ş-a fuĝít îm‿pădúre//i̯erá dîhăni múlte//...i̯erá//

[Acelaşi]

am întîmpiná‿şî noi̯ greutăţ^{i}

[...] singúru̯ care-am avú‿băi̯átu̯-ăl mic/care-l kemá spiricá/ p-ăl mig‿dă tot/m-am pomínit i̯erá aşá dă vrūn an şî jumătáte//şî m-am pomíni‿cu i̯el că s-a boŋlăvít//şî s-a făcút péte/péte/vínete //i̯o mă ui̯tán‿la i̯el/am începút a plînĝe/că-m moáre băi̯átu/că-m moáre băi̯átu/şî-l i̯ubeám‿foárte mul‿/că i̯erá tot băi̯eţél şi i̯el dîn‿coádă/şî i̯o an‿^{z}îs câ bă^{i}éţi sînt [k] să fíe mai̯ muls‿/că...i̯o am‿fos‿fátă/ş-am‿fos‿kinuítâ/câ mă duĉán‿cu căruţa la maşîna dă treerá/şî dăscărcán‿znópi̯-éi̯a atîta dă grîu̯/ş-atîta dă grei̯/ d-abi̯á i̯-ardicám//în‿cumpăráse táta furcói̯^{u}/cu coádă dă tréstie dă máre cun‿să ziĉá atúnĉ//şî cîn‿l-am‿văs‿^{că} [k] i̯o-l i̯ubeám‿ foárte mult^{û}//şî l-an‿ţinú‿vreo trei̯ zíle/pátru//ş-am înhămá^{t}‿cái/ să plecăn‿la félĉer-ósta/la bordusălu[1]/şî i̯erá i̯árnă/i̯erá frig// înşă băi̯átu-n timp-óla ne ĉereá să-i̯ dăn‿să mănînĉe//n-aveam pîi̯ne făcútâ/înţeléi̯‿dumneáta ?//ş-an‿trimez‿la brutărie/ş-atúnĉ i̯erá pîi̯ne foárte álbă/cum ar fi...franzela lă...bucureşt^{i}//ş-a veni‿ băi̯átu cu pîi̯ne/şi i̯-an‿da^{t}‿puţină pîi̯ne-m‿mînă/să mânînĉe/ş-a venít un‿fráte d-al ómului̯ m^{i}eu̯/care fusése notár pă vréme//aĉî‿ şădea/-n‿spáte//şî ómu m^{i}eu̯ înhămá cai//să-l înfăşór/să plecăn‿cu el la dóctoru̯-ăla//înşă pă el începúse pielea să să plevuéasc-aşa/ şti ?/s-ardicá aşá pieliţă fină dî pă...dû pă córpu lui̯//

şi i̯el ne-a-ntrebá^{d}/ziĉe "únde vă duĉéţ^{i} ?"//

şî ómu neu̯ a spu/zîĉe "ne duĉen‿la văcărescu/la bordusălu/că ítę-avém pă spirícă bo̯nláv/ui̯tę-așá/așą"//

---

[1] Comună apropiată.

ș-a venít i̯el în‿cásă/"hi !"[1] ĉe "tăĉés/să nu ^{i}eș^{i} cu i̯el dîn‿cúrte//dú-te și dăhámă-s‿cái/că" zíĉe "i̯éstę dă scarlatínă/șî vă dúĉe pă toz‿la spitál"/șî‿trebúę̯a să ne dúcă la slobozíę//și‿ĉe "pă t [k] vă izolę̯ază cásą//taj‿dîn‿gúră șî lásă-l/că "zíĉe "băę̯átu̯-a dat îm‿bíne/da nu-i̯ mai̯ da pî́i̯ne/să mănînĉę"/zíĉe "dă-i̯ núma lápte/șî ĉ^{e}ai̯"/

șî i̯-an‿da‿băę̯átulúi̯ lápte șî ĉ^{e}ai̯ d-acolę̯a-ncólo/c-avę̯án‿văcă/fătátă/șî‿s-a sculá‿băę̯átu fără să-l duc nicăér^{i}//nu l-a văzú‿dóctor/nu l-a văzú félĉer/nu l-a văzú‿nimerícą//da//

[Da' cît era de mare băiatul ?]

hai̯ să-l pui̯ la dă doi̯ an‿jumáte/mai̯ máre nu éra/dą ! atîta ^{i}erą//

ș-úi̯tę-am avú‿p-ásta/care ę-áĉi/...trei̯erám în arí^{i}e//u̯órzu//șă în tímpu ĉe treerám ĩ‿árie/lui̯ i̯-a ișî́t o bășicúț-áĉi[2]‿obráz//fáta carę-o an‿la bucuréșt^{i}/zíĉe "i̯a stai̯ mai̯"/ĉe "c-ai̯ făcút un‿coș/ĩ‿obráz//stai̯ sắ‿țî-l strîng i̯eu̯"//și i l-a strîns//dîn‿strîns-óla dǫámnă/...s-á‿făcú‿la băę̯át o bășî́c-așá ca...ca déĝetu̯-așá/ști ca jumáte dă déĝet așą//șî alb//băę̯átu̯-a-nĉepú‿să ai̯bă tranșpirație [k] să ái̯bă...al cu [ɛ] ásta...temperatúră márę/șî rău̯//"aolę́o !" zic "ĉ-a [k] ĉe-i̯ pă băę̯át-óstą ?"//nę-am suĉí/nę-am învîrtí/ĉę să-i̯ fáĉem ? hai̯ cu ^{i}el la slobozíe/la dóctor/că înĉepúse să s [ɛ] șî mai̯ ișî́se vo dóo pă alătúr^{i}//l-an‿lu̯at/an‿dat cu el pâ‿la pópă/l-am împărtășî́t/...da pópa săracu și ^{i}el on‿cu școálă/zíĉę "n-árę să mǫárâ"//ĉe "vez dă trę̯abă/nu mai̯ te plî́nĝe/că nu mǫáre"/da ^{i}erá máre//i̯erá băę̯a^{d}‿dă trei̯sprezéĉe an^{i}//șî nę-an‿dus cu el la slobozíe/^{a}coló‿la s [ɛ] la slobozíe l-a șî băgát izolát/că avę́a dalác//știs‿ĉe-i̯ dalácu//da//ș-acoló‿l-a ținud‿zéĉe zíle//la

---

[1] Interjecție rostită pe aspirație.

[2] Gest.

940

slobozie/cŭ...cu dalac-osta/şî l-a făcu bine//ni l-a dat acasă// însă ijecţiile s-a făcu numai̯ în stomac/îm burtă cun s-ar zîĉe// şă cînd a vinit acasă/la vro doo trei̯ zile-a-nĉepu băe̯atu sâ să vaite/şî să să ruşască aiĉ^{i}[1] /aiĉ^{i}//i copsese/o ijecţie dîn ale̯a// ĉe să-i̯ faĉem ? i̯o mă frămîntam "aoleo ! moare băe̯atu/aoleo ! moare băe̯atu"//i̯e [k] ne-an dus cu i̯el/şî l-am dusŭ.../aşa/nu l-an duz nicăi̯er^{i}//"i̯a şî ple̯acă cu băe̯atu la doctor !"//l-a lu̯at omu meu̯/ş-a pleca cu el la călăraş^{i}//c-aij la slobozie n-a mai̯ găsi doctoru care l-ā...care i̯-a făcut ijecţiile//ş-a pleca^{t} cu el la călăra^{ş}/ş-acolo cun s-a duz/l-a tăi̯at/...ş-a avu materie urîtă/i̯-a scos-o/ş^{î} s-a făcu băe̯atu bine//da//am întîmpina şî noi̯ greutăţ^{i}//

am avu p-ăl mare/care-ai̯ văzu c-a venit aĉi/...m-am [k] i̯era la plug^{u}//tat-su ^{i}era tot conĉentrat//ş-atunj nu i̯era doamnă-ncălţăminte ca acuş//ĉ^{e}-a [k] cu ĉ^{e}-a fost el încălţat/nij nu po să-s spui̯/posibil c-o fi fos kar cu ^{u}opinĉ^{i}//şi i̯-a dăscălţa^{t}/ş-a mers dăsculz dâpă plug/dăscâlţat//ş-un ĉocan dă porumb/un tej dă porumb/un cotor d-ale̯a d-al şt [k] d-al porumbului̯/i̯-a lu̯at în talpă/puţin pi̯ele̯a aşa//înţeleg^{i} ? ş-a intrat acolo şî pămînt// i̯eu̯ cîn l-an văzut acasă/zic "aoleo !" zic "spală-te mă"/zic "şî să i̯asă pămînt-osta d-aic/i̯-am pûs apă caldă/s-a spăla/"să e̯asă pămînt-osta d-ai^{ş}"/ş-a işit pămîntu//cî zî/"să nu cumva să păţim vun necaz cu tine"/domne/me-a foz gura a^{u}urită//...ca băe̯atu/la vrō...la vro trei̯ săptămîn^{i}/a-nĉepu să ne spu^{i}e/că ^{i}el nu ştie ĉe are/că nu mai̯ poa să mai̯ mestiĉe/să mai̯ dăskiză gura bine//...pă urmă/dâ la gură/să făcuse-aşa[2] /noo ne-a murit o i̯apă/care-o [k] ne costa vo dooşpe mi dă lei̯ iap-ae̯a/adusă dîm basarabia/pă timpu războ̯iului̯ ăsta/dî^{m} patrujdoi̯//şî ne costa vo dooşpe mi dă lei̯ e/ şî i̯apa ne-a muri^{t} cum a termena dă plug//şi i̯eu̯ plînĝ^{e}am/cu [k] săpáŋ‿la fasóle/şî plînĝȩám//cạ râmîséseŋ‿c-uŋ‿cal la ha^{m}//şi i̯el ĩ‿úrma mȩä/săpá//şî‿i̯o cîn‿întór‿cápu şî mă ui̯t/i̯el i̯ȩrá aşá//

---

[1] Gest: în dreapta, sub coaste.

[2] Gest: cu gura strîmbă.

da i̯o zic "i̯o plîŋg şî tu rîz[1] ? obráznicule"/i̯-aŋ‿zís//

ĉe "nu rîd bre mămícă"//

"da dă ĉe ? da dâ ĉe fa^{ĉ} ?"//

"nu rîz"/

cîn‿mái̯ mă ui̯‿mai̯ bíne la i̯el/"áolȩo ?" zî/"s-a skímba‿băȩátu"/înĉépe ş-o plȩái̯ȩ//"hái̯dȩ-acás !"//am înhămá/că lu̯ásem uŋ‿cal dă la uŋ‿frátȩ-a^{l}‿mi̯eu̯/am înhămá‿cái la cărúţă/ş-aŋ‿vinít acásă//

a‿dóȩa zi cîŋ‿s-a sculá‿băȩátu/s-a sculá‿ţȩápăn dă piĉȩáre//nu mai̯ putȩá să mai̯ míşĉe piĉȩárîli/şî gúra n-o mai̯ putȩá dăskíde dălóg/dăcît ui̯tȩ-aşá[2]/cu mare canón băgá cîti̯-um‿pig‿dă pîi̯nȩ/da ar fi mîŋcátă//l-an‿dus aíĉa la dóctor care-i̯ spunȩá drágoş/ş-acúma i̯e dóctor/ăla-m‿bui̯éşt[1][3]//...ĉe cres‿că blestemátu dă dóctor i̯-a da‿nişte prafúr[1] aşá ca dă răĉȩálă/ĉ-o fi fost álȩa ni^{j}‿nu po‿să ní-ŋkipui̯/nu po‿să spui̯ ĉȩ-a fost/că nu scri^{e}á pă éle/^{i}erá pûse la pakȩţéle/făcúte dâ...mîna lui̯/sau̯ mai̯ şti̯u i̯o cum//lȩ-a lu̯a‿băȩátu/însă băȩátu nu mai̯ pûtȩá să mai̯ víi̯e...síŋgur aprȩápȩ-acásă/dîn ĉéntru//c-acúma as‿fost în ĉéntru curát//

i̯o cîŋ‿l-aŋ‿văzu^{d}/dûpă cártȩ-aȩa care ţi̯-an‿spus ȩo/dă la pȩátra-nȩamţ ĉitítă[4]/că titánosu/înti înĉépe să-i̯ i̯ncleştéze fălĉili/pă úrmă múşki costáli/pă úrmă piĉȩarli/şî mȩáre asficţi^{e}át//şî víne ómu meu̯ dâ la plug^{u}//

"m^{î}ăi̯ costícă/mă băȩátu nóstru-i̯ bonláv/...mă şti şî [ɛ]şti ĉe áre ? áre titánu^{s}"//

"da ĉíne drácu"/zíĉe "ţi̯-a mai̯ spús-o şî p-ástă ?"//

"măi̯/an‿ĉitít i̯o-n‿cártȩ-aȩa dă la nénȩa i̯u̯on" aŋ‿zís//

dă‿álta//tréĉe un‿cîrĉumár pă drum//să ^{d}ĉa-ŋcȩáĉe//

---

[1] Gest: cu gura strîmbă.
[2] Gest.
[3] Localitate apropiată.
[4] Se referă la o discuţie anterioară despre o carte de medicină popularizată.

942

"măi̯ nęa i^{u}onică"/c-așá-l kemá/"matálę-ai̯ mai̯ văzú‿lúme/c-ai̯ avú‿prăvălie/ ĉé ziș‿că áre băgátu-ósta al nóstru ?"/i̯erá scos acólęa pă príspă cuṇ‿s-ar zíĉe/stá pă aṇvón^{u}/cuṇ‿zíĉam noi̯ atúnĉ^{i}//da i̯el să uítă la i̯el așą/

zíĉe "áre titános"//

"ēi̯ !" cînd am auzít/"i̯a-l șî plęácâ//cu i̯el la dóctor"//

"uṇ‿să mă duc ?"//

"dú-te to‿la dóctor-ósta/la górge dobréscu/la călăraș"/care-ṇ‿scosése mie ápą/dâ la plămîn//

ș-a plecát ómu mi̯eu̯ cu i̯el acólo/șî‿cîṇ‿l-a văzú‿dóctoru... dobréscu/

[L-am dus cu trăsura din gară.][1]

cu trăsúra/că nu l-a [k] nu putęá sâ męárgą//cuṇ‿l-a văzú/‿zíĉe "áre titános"//

dacă i̯-a zís‿că áre titáno^{s}/ș-acúma ăsta ómu bătrîn a stat acólęa/

zíĉe "ĉe zij‿dómnu dóctor ?"

zíĉę "stai̯ aĉí/că ple^{c}‿cu analiza lui̯ la bucurèșt^{i}//și dacă dá la bucurèșt^{i} îṇ‿spúne că áre titán^{u}ós/i̯eu̯ trebue să bag î‿i̯el doo kilográme jumáte dă sęr/ca să-l fag‿bínę/că" zíĉe"-i̯ prididíd‿rău̯//șî "zíĉe "te cóstă șai̯sprezeĉe mii̯ dă lei̯"//

pentru șái̯sprezeĉe mi dă léi̯/aṃ‿vîndú‿ĉíṇș‿kíle dă porúm/‿dacă știs‿ĉe-i̯ kíla dă trei̯zeșîĉiṇj‿dă băníț^{i}/...um‿p^{u}orc/ș-o vi [k] ș-ō vácą//d-aṃ‿făcú‿șai̯șpę mi dă léi̯/ș-an‿dat șai̯sprezéĉe mi dă lei̯/băi̯átu ^{i}erá băgá‿dă ^{u}optûsprezeĉe an^{i}//...ș-aṇ‿sculá‿băgátu//...așą/uíte necázu̯-ăsta l-am pățít//

dup-aĉéi̯a dǫámnă/să ves‿ĉ-am mai̯ păți/‿că ómu cí^{t}‿trăéște-ṇ‿lúme/múlte pățęște/da vez/pisémne că șî dumnezéu̯ a mai̯ țínu‿cu nói̯/sau̯ nu știu cuṇ‿să mai̯ zí^{c}//băgát-ósta care estę-aĉí/...[2] păzęá

---

[1] Intervine soțul informatoarei.

[2] Informatoarea înghite.

943

^{u}oili̯/avẹam noi̯ ^{u}oi̯//avẹam vro obzej dă oi̯//şî să duĉ^{e}a i̯el cu i̯ele//şî nẹ-am pominit într-o zi c-a vinit/...că-l dọare un piĉor//"aolẹo piĉoru/ş-aolẹu piĉoru !"//s-a văita vro săptămînă/doo//l-an tras/ca pîm babe/l-an dăscînta/l-am făcu/nu s [k] nu-i̯ treĉa//i̯-a alina^{t}/nu-l mai̯ durẹa/dă piĉoru rămîsese cu călcîi̯u lipit aiĉ[1]/sus//...i̯el dacă vrẹa s^{î} să duc-afară/să duĉa aşa-m mîi̯/şî-ntr-um piĉor//ş-unu nu-l mai̯ punẹa-m pămînt//aolẹo ! cînd am văzut aşa/"i̯a-l-ăi̯ costică/şî plẹacă i̯ar la călărai̯ la doctor-ola cu i̯el^{î}"//l-a lụa ta^{t}-so/l-a duz băẹat-osta mare la gară/ala carẹ-a vinit aĉi/s-a sui cu i̯el la tren/şî dă la tr^{e}en şî pîn la doctor acasă/ş-a fost [k] i̯e o distanţă/mai̯ mul ca d-aiĉ în ĉentrụ-aprọape/l-a dus ta-so-n spinare/i̯era băẹa dă vo...pai̯sprezeĉe an^{i}//care-l vedẹa să mira/"i̯ată cîta băẹatu/şî-l duĉe ta^{t}-so-n spinare/i̯ată"//şî domnu^{le}/cîn l-a duz la bi̯etu doctorụ-ăsta/să-i̯ dẹa dumnezeụ s [k] acuş ţărîna uşọară/că ĉic-acu ũ an a muri săracu//to la ăsta că ne cunoştẹa/i̯-a făcut raze ^{u}ultra-violete cun să ziĉẹ/înţeleĝ^{i} ?//c-a spus aşa: că are nervu muşkului̯ deplasat/...aşa a spu^{z} doctoru/nervu muşkului̯ deplasa dă la piĉor//şî cu ĉe-l deplasase băẹatu ?//a-ncărcat o căruţă dă coĉen^{i}/dă porumb/ş^{î} ĉo [k] coĉeni uz^{i}/şî i̯el înfiĝa furca/...ş-o ridica-n sus/ş-a foz grei̯//şi-i̯ punẹa ăsta marẹ/carẹ-a fost aĉi punẹa-n căruţă/şi i̯el arîdica şî cu ălă mic/care-l avẹam/cu spirică//şî ş-a strica muşku piĉoru^{lui}/şî l-a făcu doctoru bine//

petcu ana
şaptizeĉ [de ani]

dă lăsata secului̯

dă lăsata secului̯ atunĉa/dă postu paştelui̯/aşa să ziĉem/să faĉē...nişte umali [!]aşa le ziĉem noi̯/nişte focur^{i}/...dă gume/adu-

---

[1] Gest.

944

nám ī/motorínă/păcură/ĉ-avę́am p-acólo/furán‿dû p-acásă/gumár ruptⁱ [!]//făĉán‿fócu/şī să făĉá mai̯ múlte[ɛ]ĉéte dă băi̯éţⁱ//în‿sat//úni̯-aiĉa/úni mai̯ îm‿párte-aşa/şī strigá úni la álţi/adică să ...zîĉám noi̯ că logodím‿fétili carę-au̯ rămáz‿nē...necăsătoríte/ştiţⁱ ?//şī strigám noi̯ dᵉ-aíĉa/

"áoleo mă !"/

álţi răspún‿d-acólo/"ĉe ţi̯-e mă ?"/

"a logodi‿mă"/

"ĉíne ?"

"fáta lu cutáre"/ştiţ ? ş-o punę́an‿c-um‿moş//um‿moş/ĉubát/urît/caré‿erá mai̯ rău̯/dîn‿saᵈ/daca vręan‿s-o ponosín‿rău̯//sau̯ cîtę-ō...cîti̯-um‿băi̯át/îl punę́an‿cú‿cîtę-o bábă//ástea i̯erá obiĉéile dă [!] dă lăsáta sécului̯ atúnĉ//

[Dar luni era vreun obicei ?]

lunⁱ i...şî lun‿după lăsáta sécului̯/zîĉán‿că dădę́an‿cî́i̯ni-n‿jujáu̯ [!]//

[Se făcea ?]

da/să făĉá//

[Da cum ?]

ā...găsę́an‿cîtę-ō...cî́i̯ne puturós/care nu făĉá servíĉ/...şî-l dam/şî-l scotę́an‿la marne/şi-i̯ legám dă coádă cîtę-o tinika/ [!] dóo cutí dă conşérve/sau̯ ĉine [ɛ]dă suná aşa/dă lovę́a únele‿dă áltele//şi-i̯ dădę́an‿drúmu/să duĉá naíbi-n‿lúme/treĉá m [k] ápa/fuĝá-m‿pădúre/să duĉá şî scăpá [!] d-aşa//

[Dar era obiceiul să se împace oamenii de Lăsata secului ?]

dă...cîn‿să lăsá seᵍ‿dă póstu páştelui̯ /să-mp [k] aşa zîĉá că mérĝe cu i̯ertăĉúnea/ştiţⁱ ?//aşá să zîĉa că...

[Cum era asta ?]

adică vinę́am‿ī i̯o la dumneavoástră/dúminica seára atúnĉ/sau̯ sîmbătă seára/daca n-ávean‿tim‿dumínică seára/în‿cúrsu săptămî́n-eşte̯a/pînă dumínică/...ş-aíĉa ne ĉiste̯ám/pune̯ám másà/...şî ne ĉiste̯ám/cu vín/cu ţúi̯că/ĉ-áve̯a omu̯-acólo-şa/púne̯á po̯áte púne̯á şî puţínă mîncáre/şi-n tímp-òsta ne-mpăcám/ştiţ/dacă erán‿ĉertáţⁱ//să n-apúĉe póstu páştelui̯‿i...ĉertát adică cu únu cu áltu// da//

pétcu marín
am pátruştrèi̯ dă anⁱ

am rămás cu semn

i̯erám cọpil mīc/cred că să fi avút aşá vro...pátru anⁱ/cam aşá ĉevá//noi̯ am‿fost acásă fo̯ártẹ gospodárⁱ i̯erá tat-al meu̯// ave̯á grădínă dă zarzavát/ave̯á gă [k] o áltă grădínă dā fînéţe/dă păşúne dîn áste̯a/şî mămica a fost‿î femée fără mámă/n-a avú‿mámă/ş-a fost o femei̯-alergátă/şî tătícu meu̯ a murít părínţi lui̯ î‿războ̯i/p-órm-a murí‿şi mai̯că-sa fo̯árte repéde/ⁱel a foz‿la şco̯ála dă árte şi meseríe//şi i̯el i̯erā...şi cunoşte̯á mecánică‿ásta/că tos‿fráţi mei̯ nić únu nú‿munĉéşte la sápă/dăcît síngur i̯eu̯ am‿rămás aíĉa//i̯ei̯ tos‿sîn‿şoférⁱ/fel dă fel dă meséri au̯//

şî máma a plecá‿dăvále să...ude pă la grădínă/nu ştiu̯ ĉe să fácă/şi m-a lăsá‿c-un‿fráte mai̯ márẹ-al meu̯/cu [ɛ] cárẹ i̯e-naínte̯a me̯a//şi i̯ei̯ jucáu̯ zdríkia/şi i̯o mă ţine̯ám şi i̯o după i̯ei̯ acólo/şi cîn‿a da‿cu zdríkia/m-a lovít/şi mẹ-a rub‿búza//dăfinitív mẹ-a rúpt-o//ş-atunj‿nu să dúĉá la dóctoră/mămíca a vení‿fúga dă dăvále/şi...mẹ-a‿lipít-o/mẹ-a aşezát-o la loc acólo/şî-ⁿ‿spúne că m-a legát//şi mi s-a vindecá‿fo̯árte repéde/şi úi̯te am rămás cu semn aşá/şî...//

pétcu me maríi̯a
trei̯zeşîşase [de ani]

um‿mícro-ĉeapéu̯

acúm un an ne̯-am hotărî́‿şî noi̯ ca sā fáĉem şî noi̯ ĉevā́.../să ne pregắtim pentru viitór//şî ne̯-am organizát um‿mícro-ĉeapéu̯[1]/îŋ‿care am̟‿fost‿ī inĝinér-ş^{e}ef/şi o fat-a fost preşedíntă//noe̯-am avút ū...uŋ‿hectár de porúmb/...şi am dĕpắşi‿plánul̠/îŋ‿care̯-am̟‿lu̯at un veni^{d}‿de ban^{i}/pentrū laboratórū cáre se va fáĉe laboratóru de fízică şī kímíe/ş-ateliéru//avém atelíer/da ^{i}erā́...la séçţie//ş-acúm îl fáĉem acóle̯a lîŋgă şco̯álă//

acúm/ĩ‿ánu aĉésta s-a făcúd̠‿ī ^{u}o adunáre/pe to̯átă şco̯ála/şi s-a făcút alégerī́le//m-au̯ alés preşedínte/şī...inĝinér-şĕf o fátă carē acúm un an i̯erá...brigadi^{i}érā//ne̯-am̟‿făcút‿ī.../ca şî la ĉeapéu̯/ne̯-am̟‿făcút acólō brigadi^{i}ér^{i}/contábil^{i}/...ī comísie de revízie/ne̯-a da‿dóo ^{h}ectáre dē terén arábil/dîntre care ũ‿hectár jumáte de porúmb/şî o jumătáte de hectár dē sféclă//am̟‿foz‿lā ĉeapé/la tovarắşu preşedínte/ne̯-ā ecsplicá‿ĉe trébui̯ să fáĉem/...cum trébui̯ sā...să munĉím noi̯ ca sā ajúnĝe̯m la-ndeplinire̯a plánului̯/...ne̯-a făcút un dosár al mícro-férmei̯ no̯ástrè/...şī...ne̯-a dat to̯áte tréburle care trébui̯ să le fáĉe̯m//i̯eu̯ trébui̯ să am grijē dă to̯áte/în aĉéstē...şi de kéltui̯élīle care se vor fáĉe-n aĉést‿ī f [ɛ] mícro-férmă/şi dē...lucrắrilo care se vor egzecutá/...veniturle care se vor lu̯a din aĉéste égzi [k] din‿â...din‿ī...lucrărîle care sĕ vor fáĉe/dacă...depăşím plánu/...cîn‿trébui̯ sâ‿să de̯ā...îŋgrăşemíntele kímíĉe/...pē terén/...şi...ne̯-a dat‿ī acúm sfécla/care trébui̯ să fáĉem o şedi^{n}ţă de consíliu̯/ne̯-a făcúd̦‿ī gráfic cu şedínţele de consíliu̯/ [ɛ] o dátă pe fi^{i}ecáre lúnă/şī adunáre̯a ĝenerálă o dátă la trei̯ lun^{i}//în aĉéste şedínţē trébui̯ să discutắm/cum s-au̯ făcút‿ī lucrắrile/şî ĉe trébui̯ să mai̯ fáĉem/pentrū...pentru ca să fim‿ī...să-ndepliním plánul/şī...în adunările ĝenerále trébui̯ să...să vedém ĉ-am...ĉ-am̧ făcú/şî ĉe trébui̯ să fáĉem/şî úni copí care nu munĉésc.../dacă...sper că tos‿să munĉáscă/sı-i̯ mai̯ criticắm//

---

[1] C A P = Cooperativă agricolă de producţie.

petcu viorél
trei̯sprezéĉe anⁱ

púi̯u de căpriọáră

i̯erá îm‿pădúre un‿î...o căpriọárᵉă//şî pădurárul cînd ā...adícă un̯‿vînătór a f [ɛ] a fost îm‿pădúre ş-a-mpuşcát aĉá căpriọáră/...care fuĝá şî avẹá um‿pui̯ micúţ//care-l lăsáse-n̯‿cui̯bⁱ//niştē...pădurárul cînd a venít‿ī ş-a văzút‿î úrme de căpriọáre şi sînĝè/şi púi̯u acólẹa[ɛ]lîn̯gă sî [k] pétele de sînĝè/a lụa‿púi̯u şî l-a duz‿lā níşte copí//ᵃcólo la copí púi̯u s-a făcú‿máre/copíi̯-avẹáu̯ ş-un̯‿căţél/şī...s-a făcú‿máre púi̯u/i̯-a pus ō...clopeţícă la gît/şî...stătẹá cu copíi/lăsá pọárta deskísă/nu ísă/i̯-aşteptá/i petreĉá pîn̯‿la pọártă cîm‿plecáu̯ la şcọálă/să jucáu̯ cu i̯el/...cîn‿lămînẹá síngur acásă púi̯uˡ/se jucá cu căţélu/...şi-ntr-o zi a plecát îm‿pădúre//púi̯u//a scăp [k] a lăsá‿pọárta deskísă/şi s-a lụa‿după ún om/ş-a plecát îm‿pădúre//acólo-m‿pădúrē...cîn‿au̯ vení‿vu [k] copíi̯-acásă/au̯ văzú‿că púi̯u nu maⁱ‿éste/ştiⁱáu̯ că i̯-au̯ lăsát‿î clopeţíca la gît/şī s-au̯ gîndí‿c-o să-l mănînĉe lúpı/dacă aúde clopeţíca lā gît//a fuĝí‿fúga-m‿pădúre/şi‿î o strigáu̯ pe núme/şī...auzín̯‿şi clopeţícā/s-au̯ dus încét încét/au̯ mai̯ strigát-o/şî púi̯u-au̯ vení‿la‿ei̯ [k] a vení‿la‿ei̯//atúnĉ a lụa‿clopeţíca de gîᵗ/şi a înţelés i̯ei̯ că nu mai̯ pọáte[ɛ]púi̯u de căpriọáră să mai̯ stẹa la ⁱei̯/pentru că se făcúse şi máre/şi nu mai̯ putẹá sta la ei̯/i̯-a lụat‿î clop [ɛ] clopeţíca de la gît/şi i̯-a daᵈ‿drúmu-m‿pădúre//

[Acelaşi]

856. TÀMĂDĂU MARE [ALR I, 727]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: MT

la mărăşéşt^{ɨ}

[Îţi mai aminteşti să ne povesteşti cîte ceva din timpul războiului, din primul război ?]

da/dạ [ɛ] n^{u}ó^{u}ă súte şái̯şpe...//

[Vrei să ne povesteşti cîte ceva ?]

atúnĉ^{e}a n^{u}oi̯/am p^{u}ornít/dîn̦‿rigîmén̦t/să m^{i}érĝẹm [ɛ] în̦sp^{r}e f^{r}u̯on̦t//în nu̯áptẹa dă sín̦tămărí^{i}e/ajun̦gînd...pîn d^{u}óbrog^{e}a/pă la ivrin^{i}é^{ş}ĉ[1] ! /^{h}am p^{u}op^{u}osít ac^{u}oló‿la ivrin^{i}éşt^{ɨ}‿pl^{i}ecín̦ [k] părăsín̦d [ɛ]...gàrdizu̯ána/adícạ rigîmén̦tu ş-am plecá‿pă f^{r}u̯on̦^{t}// ac^{u}ólo/la m^{u}ólĉova arabaĝíi̯ /^{u}ocupás^{i}ẹ ún̦guri/şî cr^{i}ed că i̯érẹa şî‿um [ɛ] şî bulgári/...la b^{u}ólĉova‿arabaĝíi̯//să intrắm pă f^{r}u̯ont/ cîn‿am...pă f^{r}u̯ont‿n^{i}écun^{u}oscùţ^{ɨ} pă...în tímpu zíli̯/s-a pus ăẹa cu túnurli pă n^{u}oi̯//^{h}a lu̯at înaín̦táş dă la túnu-n̦tíi̯/cu cai̯ cu t^{u}ot s-a pi̯erdút//a‿ín̦tra^{t} pă f^{r}u̯on̦t avẹám c^{u}ol^{u}on^{i}élu brădẹánu ananíi̯a//su^{b}l^{u}oc^{u}otin^{i}éntu i̯érẹa agiu̯otántu lui̯//^{n}ti l-a rănít pă agiu̯otán̦t//s-a făcú‿grămádă t^{u}oţ^{ɨ} ^{u}ofiţ^{i}éri/şî‿n^{u}oi̯ împr^{i}ejúru l^{u}or/ş-a-nĉ^{i}epút sạ sạ sfătui̯áscâ‿sạ sạ [ɛ] ^{m}brăţiş^{i}ézẹ/sạ sạ [ɛ] v^{u}orbi̯áscạ‿cum tr^{i}ébui̯ẹ sạ [ɛ] ^{u}organiz^{i}ézẹ/că ín̦tră pă fru̯ont/văzín‿n^{i}e în̦‿v^{i}íaţă/n^{i}evăzín̦‿gl^{u}ónţ dă ármă/sau̯ dă tun/asúpra cápului̯/atún̦‿s-a-n̦gr^{u}ọzít//ca u̯órşĉe u̯om//s-a fă [ɛ] cu grămádē...//s-a îmbrăţişát /ş-a plecát i̯ar înap^{u}ói̯/pă fr^{u}ón̦t//ş-a ^{u}ocupá‿fru̯ón̦tu/ an̦‿lu̯a‿fru̯ón̦tu/^{n}oi̯ la m [ɛ] la m^{u}ólĉọva arabaĝíi̯//ac^{u}ólo i̯érẹa in̦f^{n}ateríşti^{i}/liní^{i}a-n̦tí^{ɨ}//avẹá/cár^{i}ẹ tẹl^{i}ef^{u}ón/dă la infan̦téri^{i}e la artilérie/şî‿da c^{u}omán̦dạ la artilérie să trágă mái̯‿i lun̦g/sau̯ mai̯ scurt' /ca sâ pu̯átă‿să-i̯...azvîrle̜/să-i̯ n [ɛ] nimiĉᵉáscă//ş-am avút ũ‿noróc máre̜/gulelíli lᵘor nu să spărĝᵉá//ve̜ne̯á vĩj...! cît cᵘólo să-n̯fiĝᵉá-m‿pămînt//ai̯ nᵘóşti‿să duĉᵉá/cu lᵘopata lⁱe luᵘá/ scᵘote̯á proéctilu/să ui̯tá la gradáţîⁱe/...înapᵘói̯/distánţa/i̯o‿ e̜rᵉán‿rⁱegulatóru//la fᵘocu̯ási//înapᵘói̯/mámâ/i̯-arun̯cá/ca cîn̯‿ zîş‿că mai̯ [!] şti̯u i̯o ĉe... ĉ-a vinit píste i̯ei̯/i̯-arun̯cá/ifan̯terişti/páuză şî nú‿ştu ĉe şî/şî mⁱeréu̯ vᵘorbi̯á/în̯‿fíne̜/ã fᵘos‿ fu̯árte̜-n̯vigătᵘórⁱ/la mᵘólĉo̜va arabaĝíi̯//[...]

---

[1] Localităţi în Dobrogea.

văzîn̯‿că riĝimⁱéntũ‿ásta i̯e victᵘoriᵘós/a năvălit cu.../az‿ auzí‿sau̯ pu̯áte ştiz‿a lu̯át' [ɛ] ᵘolteníᵉa şî‿mun̯teníᵉa/aiĉᵉa i̯ere̯á ᵘocupá‿dă nⁱemţⁱ//nói̯ an̯‿rămás îm‿mᵘoldᵘóva//acᵘólᵘo am̯‿venít'/am debarcát' /cu trⁱénu/într-ᵘo nu̯áptⁱe ne̜-a [k] am sosít/la tîrgu ᵘógna// tîrgu ᵘógna am debarcát/ne̜-am mai̯ spălát şî‿noi̯ cît am̯‿ fᵘos‿pă fru̯on̯t acoló‿ne̜-am mai̯ spălát şî noi̯ ĉ-am avúᵗ‿pă noi̯/ cămáş‿î/ ké̜stiⁱ d-ástea/în trotóş/p-órm-am plecá‿la mănăstire̯a cáşi̯n//la mănăstire̯a cáşi̯n/acᵘólo-i̯ ᵘo fábrică márⁱe̜/am urcá‿ mún̯ţi̯//n-am mai̯ avú‿legătúră cu̯ aĝⁱénţi dă legătúră/s-a pʰi̯erdút/ ne̜-a pi̯erdú‿pîm‿mún̯ţⁱ//noi̯ am̯ fᵘoz‿la biké̜tu/ĉe bikét i̯-acᵘólo... ál...bulgárilor sau̯ al...sîrbilor/sau̯ nu şti̯u ĉe bi [k] pikét i̯-acᵘólo/am̯‿fᵘost acᵘólo̜/nu̯áptea‿am̯‿fᵘost acᵘólo̜ la bikét// ᵘofiţéri pûn nᵘoi̯/să stăm binişᵘór/să stăm linişti̯s‿că la t [k] artilérie̯ zărvăi̯e/[ɛ] i̯e [ɛ]cai̯/i̯e[ɛ]túnurⁱ/i̯e[ɛ]zărvîe fi̯árli/ zărvîe...//dimine̯aţa am plⁱecát//n-áve̯am dăcît ᵘo companíⁱe dâ ifan̯tériⁱe cu nᵘói̯//s-a dus...ă‿patrúla/a nu̯ástră/şi i̯-a prin̯s// ʰam [r] ʰam...fuĝit înapᵘói̯//a dóᵘa‿zî/cîn̯‿s-a luminát' tu̯átă zíu̯a şî‿tu̯ată nu̯apte̯a/ʰam vinit/am ajún̯z‿la mănăstire̯a cáşîn// nⁱe dădúsĕ dă dispărúţⁱ/nᵘói̯/că...nu mai̯ ave̯á legătúră/nu mai̯ ave̯am ĉe să mai̯ fáĉeᵐ că...//ş-am̯‿ve̜ní‿d-acolᵘò/ne̜-a lu̯at că ᵘocupásⁱe nⁱémţiⁱ/la ᵘoi̯túz/şî dóo sátⁱe/ [ɛ] îm‿pu̯álili mún̯ţilor/ ne̜-am dus acólo̜//acólo nu pute̯án̯‿sî‿urcăm túnurli/îm‿mun̯ţⁱ/

950

prăpăstii̯/ [ɛ] braz^{i}/[ɛ]tufán^{i}/mă rog/ĉe/nu i̯ere̯á acólo̯//şi d-abi̯á am urcá‿túnurli̯/sus/la cre̯ásta múnţîlor//acólo/i̯-a lua̯‿pă flanc^{h}/pă n^{i}emţ^{i}//cîn‿i̯-a lúa‿pă flanc/nu ştiu/nu cre‿să f^{h}i durátă mai̯ mul‿d-un ĉ^{e}as/că/a dispărút/n-am mai̯ văzút úrmă dă ne̯amţ//da p-ai̯ nóşt^{ri}/t^{r}ei̯‿rigîmént^{i}e/i̯-a distrús//distrús//dóu̯o zile̯/şî‿dó^{u}o̯ nu̯ópţ^{i} an‿cărá‿la mu̯órţ^{i}//şî gru̯op^{h}/cît^{î}/i̯-a băgát aşá dăspui̯éţ^{i}/péndu‿că noi̯/dácă ^{i}ere̯ám ^{u}ocupáz/dă undé‿sâ‿mai̯ i̯ei̯ îmbrăcămínte̯/să mai̯ pú^{i}e pă s[ɛ]/ş-a trebui‿să-i̯‿i̯a/mbrăcămínte̯//în‿fíne̯-acóló‿am‿fos‿fu̯árte învingăt^{u}ór^{i}//mai̯ tîrziu̯/în‿fíne̯ dúpă ĉe...am terme̯ná^{t}‿cu...fr^{u}óntu̯/dă la oi̯túz/^{h}a vení^{t}‿franĉézi̯//şî‿franĉézi ne̯-a adús túnurli̯//şî nó^{u}o/péntru c-am‿fost ^{î}nvingăt^{u}ór^{i}/şî luptătór^{i}/ne̯-a dat túnurli franĉési̯//ş-am‿făcút instrúcţ^{i}e la i̯éle̯/şî p-órmă am‿viní‿la mărăşéşt^{i}//i̯o/ştis‿ĉ-aj‿vre̯á ?/să nu-nregîstrás/să mai̯ stăm dă v^{u}órbă niţél/ş-ápăi̯ pă úrmă/ i̯ar să-nregîst^{r}án/ca să ştim ĉe-nregîst^{r}ăm//

[Bine, atunci nu mai înregistrăm !]

da/şî pă úrmă/í‿da [k] i daz‿drúmu şî/ca să nu greşîm//i̯o... stau̯ dă vórbă cu dumne̯avo̯ást^{r}ă/ca să vedés‿şî dumne̯avo̯ást^{r}ă/să ştis‿şî dumne̯avo̯ást^{r}ă ĉ-am[ɛ] suferít i̯o-n [r] în‿vi̯áţă/zî[ɛ]da‿adícă//úni te véde̯ pă...dasúp^{r}a/da ştí^{i}e ?/nu ştíe̯ !//

ş-am plecá^{t}/ ʾe/acólo̯ am făcút istrúcţie̯ la túnurle‿franĉéze//ş-am‿vení‿la mărăşéşt^{i}//la mărăşéşt^{i}/înaintáse̯/^{u}o̯cupáse̯... mărăşeşti n^{i}émţî/cum...po̯áte ştiz‿dîn‿cárţ^{i}/dar i̯o am‿fost acólo̯/aíĉ^{e}a la mărăşéşt^{i}/i̯ere̯a-m‿pădúre̯a pădurén^{i}//acólo̯/i̯ere̯á ruş^{i}/lîngă ruş^{i} ^{i}ere̯á doi̯ artilérie̯ gre̯a dîm‿bucuréşt^{i}/lîngă doi̯ artilérie gre̯a dîm‿bucuréşt^{i}/i̯ere̯á dóoşĉînĉ artilérie̯/nói̯//i̯o la dóoşĉînĉ ã‿făcu̯//lîngă dóoşĉînĉ ^{i}ere̯á tréişpe̯ artilérie̯/lîngă treişp^{i}e/i̯ere̯á ^{u}óptîşpe̯ art [k] unde a fo‿stá^{n}‿marín[1]//ş-aşá că acólo/ã‿lua̯‿pă poziţie̯//pún-ti/şi sápă la gr^{u}o^{p}/sápă la şanţur^{i}

---

[1] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

adî́nĉ^{i}/ca să băgắm túnurlị/să băgắm [k] c-acólọ-ị un‿loc șes//la [k] ĩ‿spátilị mărășéștilor înçọáçẹ-nspe sirị́ét//lócu șẽs/cun‿să staị pă lócu șăs să nú‿te vázả n^{i}émți a^{cólo}/noị am‿f^{u}ost treị divízịị/șî némți-a fos‿ĉínsprizíĉị divízịị//némțî la mărășéșt^{i}//șî s-a da‿lúpte grélẹ/lúpte grélẹ/táre dẹ t^{u}ot//eị ! nu putẹá să trẹácă niș‿pisíca dac-ar fi [!] fọs‿să‿să trẹácă [ɛ] pîn‿fr^{u}óntụ-ŏ-la/niĉ ẹa nu scăpá//șî s-a făcút/șî́re dă n^{i}émț^{i}/nu aș‿putẹá să spun‿cît/dă lúngă/dácă ĉínsprizíĉẹ...divízịị//n-a maị putút/îị dev [k] ị-a distrús//ș-atúnĉ^{e}a/s-a predát/némțî// [...]ș-acólo s-a-nfundát//terminá‿cu‿eị//^{n}-a avú‿dăcî‿să...înkíẹ páĉẹ//șî... pă n^{u}oị/riĝiméntu doozeșî́ĉinĉ artileríẹ nẹ-a dat al dóịlẹa pă țáră/ca-nvingătór^{i}//

[Dar ai fost rănit pe front ?]

nu...n-am‿fos^{t}//

[Dar s-a întîmplat să fie mulţi şi dintre ai noştri...]

^{h}ā/ánți s-a rănít/da lā...artilériẹ puțín^{i}/...că noị‿erẹám băgáz‿îm‿pămî́nt/și nẹ dădẹá gázị//ĉ^{e}-a lua^{d}‿măsúrạ ?/a lua^{d}‿măsúră...tutún/șî tutúnu...stinĝ^{e}á gázẽlị//maị táre ^{i}e fúmu dă tutún‿ca dă fúmu dă gázị//și [!] și așá am rĕușít//avẹám îm‿p^{u}ódu biséricị.../nẹ cam‿î...nẹ cam pișcáră...urî́t la măr^{șeșt}/ne pișcá‿urî́t//nu să putẹá/niĉ ũ‿fel/nu ști^{e}á nimér^{i}...

cóșu făbríĉi de la mărășéșt^{i}/ịerẹá nẹámțu sus ĩ [ɛ] ^{f}vî́rfu fă- bri [k] cóșuluị/d-acólọ opservá cu okánu/șî dădẹá comándă úndẹ să trágă șî únẹ să...//că la noị‿erẹá l^{u}ócu șẽs cum‿vă spuséị/nú‿erẹá pădúrẹ să fí^{i}e ascúnsă.../n-aị dăcî́t în‿grop^{h}//noị avẹám opservatóru n^{u}óstru/aĝéntu dă legătúră‿al nóstru cáre...^{l}-avẹám/ avẹám în‿túrnu biserî́ĉi la mărășéșt^{i}/mărășéșt^{i} acólo//avẹám un ...su^{b}locotinént/avocád‿dîm‿bucuréșt^{i}/sitáru górge/că nu m-am ịnteresá‿nij‿dă ăla/că pụáte dácă mă ịnterésam/maị dădẹán‿cu ụóki dă ịel/dac-o fi maị trăín‿saụ nu/o fi murít//ca să ștíș...

952

advocát/carę-a fost advocát sitáru górgé//şî ^{î}ăla a observắt/că d-acólo-i̯ pricîna dîn̥ c^{u}oş//dă tęlefón/la bateri^{e}a nu̯ástrą...su^{b}-locotinéntu/şi kámă pă locotinéntu nóst^{r}u că-l făcúse căp^{h}itán/[ɛ] îl kámą la tęlefón/şî-i̯ spun̥ să adúcă pă...n mai̯ mę-adúc amíntę... un̥ s^{i}erjént //ăla erę́a u̯okitóru̯/şî i̯erę́a se[ɛ]serjént ţigán... spoitór//da^{r} i̯erę́a așá dă.../şî l-a kemá p-ăla/şî i̯-a sp [k] méca/ sergéntu méca/m^{i}-am adúz amíntę//sergéntu méca//l-a kemá p-ăla la telęfón/

ş-a vorbít: "méca/să mę-ascúlţ...cománda mę̯a"//

"să trăiz dómle su^{b}locotinént/^{u}ŏ ascúlt"//

„bágă dă sę̯ámą"/uí̯tę-aşą ^{i}-a spus//"púntu dą ^{u}okírę"//

şî dîn dǫo lov^{i}itúr^{i} a trînti c^{u}óşu//s-a dus nę̯ámţu d-acólǫ/ s-a duz drácu//odátă s-a linişti fr^{u}ónţu//an termená/ş-atúnc^{e}a... dă-i̯ bătái̯e/j báte//

s-a-ntîmplát la sirét/un̥ ręgimént dă ifantéri̯e/carę-a fóst vek i dă cîn i̯-a băgá pă fr^{u}ont/n-á işit nu ştu cît timp^{u}/şî...u̯ámeni/ i̯ei̯ a stad núma-n̥ grop^{i} în...tranşéi̯/...în...vai̯ dę máma lor/s-a [k] a băgá ald ręgimént//l-a băgá p-ăla ca cun̥ vă spuséi̯ dă príma dátą/că dacă a văzú túnu/gl^{u}ónţu/ [ɛ] şî áltu cădę̯á/şî áltu...tră [ɛ]trîntit/şî áltu...m [ɛ] m^{u}ort/şî...késti̯i/s-a-n̥fricoşát/şî s-a retrás//imedę̯át a suná trompéta/la rigiméntu állantu/carę ^{i}erę̯á la sirét/să spălá/ş-a plecát ắę̯a/dăspui̯éţ^{i}//a plecá pă fr^{u}ont//că şti^{e}a/că să dúcá la mu̯ártę//dăcît cu cartuşérîli̯/şî cu sácu cu glu̯ánţę...cu...cu...//ş-acólŏ n-a putú să mę̯árgă/cun̥ vă spuséi̯ i̯ar că...lócu...şĕs//nu a avú dą úndę...cun̥ să mę̯árgă/ca să ajúngă la tranşé^{i}e/ş-a n̥cepú să fácă saltúr^{i} pă búrtą//cînd a văzú n^{i}émţi că i̯e dăspui̯éţ/ş^{î} cu [!] ...salturílę-a^{l}ę̯a pă búrtă/s-a-n̥fricoşá n^{i}émţi̯//ce "rǫmîni árę búrtą [k] árę ru̯átę pă búrtą"//da dómle/... "áré ru̯átę pă búrtą"//ş-a intrát ắę̯a pă fr^{u}ont/la pai̯^{b}nétă/a [k] fuĝᵉá nⁱémţi dă baįónẹtă dă... ᵐîⁿcá pămînṭu...//

stan bádẹa
şáptezeşiᵘòpt [de ani]

ⁱerẹá-ṇtr-o duminícă ásta

įo spun péṇtru mínẹ//dîṇsu-į[1] acîˡᵉᵃ//avẹám caį...bunᵗ tárẹ/ şî̂ căutá ca să mi-į...ṣterpelẹáscă/...įótį-ŭ [k] vecînu dîṇ spátili mⁱeu̯/a avútᶜ [k] un om sărmán/săʳác/į-a furá caⁱi dă dóᵘo orᵗ/dă dóọ orᵗ//daʳ įo avẹáŋ grijậ.../ᵃvẹáŋ grijậ că ştiᵉám că... ăsta...//avẹám nişte cîịnᵗ[!][2]/

sî̂ vă spúnă górgẹ[1]/avẹám níşte cîịnᵗ...įetẹ-aşa[3]/níşte cîịnᵗ răį/şî legáŋ caⁱi...įéte cum î vedéţᵗ...cúrtẹa mẹa/legám caį-acólo/legám uŋ cîịne dă cápu ᵘoíşti/ş-uŋ cîịne la spatẹ́li cărúţî//nu putẹá/că...cîṇ vedẹá [k] sîmţẹá cîịnili.../să [k] murẹá în lanţ// da dacă ⁱerẹá slobózᵗ/le dădẹá mîṇcárẹ//şî să duĉᵉá dăpă ⁱeį// ş-atunĉᵉa putẹá să-m įa cái cîṇ vrẹa//ᵘodátă mă...îṇtîrziį la cîrĉúmă/la cᵘornél/veníṇ sẹára dă la cîmp/ⁱerẹa-ṇtr-o duminícă ásta//cái įerẹá traş/aiĉ îm partẹ-ásta un[ɛ]...îṇ grădínă/avẹám níşte salcîmⁱ acoló níşte pᵘomᵗ/şî įerẹá traj dă ziụa la úmbrą// nevástî-mẹą a auzí cîịni/că są [ɛ] da acólo/ş s-a lụa cîịni la bătaⁱe//įésẹ dîŋ casą/să duĉᵉ-acólo la caį/cîịni să bătẹá pă hᵘoįt //a vení să-m̧ fúrẹ caįi/şî lẹ-a aruṇcá níşte cárnẹ/la cîịnᵗ/şî̂ cîịni s-a lụa la bătaį//cîṇ să uįtă nevástî-mẹa...la cîịnᵗ/ ăla-ṇtre caį/să dăzlẹ́ĝẹ cai//įa a-nĉepú să ţipe/să zbįére/...ăla

---

[1] Se referă la un consătean care participă la înregistrare.
[2] Se adresează consăteanului care participă la înregistrare.
[3] Gest: cam de 6o-7o cm înălţime.

954

a sărít/pẹste ulúca primắrii̯/s-a dus îm‿mắ-sa pă gáță/ĉínẹ-o fi fóstă/nú‿ștu...//am‿venid‿i̯o/feméᵉa/a-nĉepú‿să-ṇ‿spúnă/să plî́ngă/ și să-ṇ‿spúⁱẹ/i̯o am tăcú‿dîṇ‿gúră/

ᵈzîc/"taj‿dîṇ‿gúră/că n-a fost/ți s-a părú‿țiẹ"/

"cum mă n-a..."/că i̯útẹ-așá...așá...//îṇ‿fínẹ s-a dọmᵘolít/ i̯o traᶜ‿cărúța tᵘot așa aíĉ îṇ‿fáța cási/lⁱec‿cî́i̯ni cum‿vă spusei̯ i̯o/únu-ṇ‿spátẹ/ș-únu-m‿fáță/și...nu[ɛ]ĉᵘodátă nu mi s-a-ṇtîmplá‿ nimíc//nu mi s-a-ṇtîmplát//

[Același]

lúpi

[Erau lupi pe aici ?]

i̯erẹ́a/...i̯erẹ́a//i̯erᵉam băẹ́at acásâ la mínẹ/și la vecín acᵘo-ˡo avẹ́am uṇ‿cî́i̯ne/cárẹ să dădẹ́a...//la mi̯elúș dragnẹa...nẹa gorgíță ...//să dădẹ́a cî́i̯ni.../mă...ĉe‿ză‿dă cî́i̯ni/ĉe să dă cî́i̯ni/...mă duc/...dau̯ ọ gúră la cî́i̯nⁱ.../să dúĉe.../n-am îṇdrăzní‿ sâ‿mâ‿ᵈuc îṇ‿cúrtẹa ᵘómului̯//cîṇ‿s-a sculát ăẹa diminẹ́ața/u̯óili ᵘomᵘorî́ti̯//dóo ᵘoi̯ ᵘomᵘorî́tẹ dă ...lupⁱ//ⁱ̂a plⁱecát lúpi/s-a duz‿ la...áltu//cum a sărít i̯ẹ́i̯ acọ́lo-șa/că i̯-a omᵘorî́‿și lu ắla vᵘo dᵘóọ/tréi̯/lúpi/așᵉá umblá hai̯tíc/ [ɛ]...lupⁱ/dacă ⁱerẹ́a/pă vrémurlẹ-álẹa/ⁱerẹ́a//da...acú dọ‿uṇ‿să mai̯ fíⁱẹ lúp ?//

[Același]

[Oile]

[Ce se făcea cu oile iarna ? Vara unde se țineau ?]

i̯árna să ținẹ-acásă.../cum le ținẹm și nᵘoi̯/i̯arî́jⁱ‿vắra/le

---

¹Se adresează unui consătean.

dădẹ́an͜ la ĉᵘobán//venẹ́a.../băgám cît-ũ͜ om/şi-i̯ plătẹ́am/ne-nţeleĝᵉám dă tu̯ámna/dî́͜ la sfî́nţu dumítru//cît...ĉerẹ́a dă u̯ái̯ẹ//ĉerẹ́a aşá ᵘo [k] dóo ᵘoi̯ la ᵘo [k] un͜ dúblu dă porúmb/şi...pátruzèĉ/ĉínzej͜ dă lei̯ dă u̯ái̯ẹ/a fᵘos͜ şi cu trèi̯zéĉ/dar î́nṣ-acú s-a mai̯ rídicá͜ préţu...//şi le lăsám acᵘólo/dă va [k] dă primăvàra şi pînă tu̯ámna i̯arâjⁱ͜ la sfî́nţu dumitru/un an dă zíle//da/şi nᵘoi̯ [k] pă nᵘoi̯ [ɛ] i̯erᵉám...ĉínṣpⁱe şái̯şpⁱe u̯ámenⁱ/cáre lẹ-avẹ́am acᵘólo/şi venẹ́a cî́te dóọ ᵘoi̯ la [r] la lápte//şi lu̯am/dac-avẹ́am zéĉe ᵘoi̯ lu̯am ĉínj͜ lápţⁱ/dac-avẹ́am şápte ᵘoi̯ lu̯ám ᵘo dátă trei̯/ᵘo dátă pátru/şî ştiz/ⁱerᵉá...//sî...dúpă ái̯a pîn au [k] pîn͜ sectémbrie le lăsáu̯ în doi̯ lápţⁱ//şi venẹau̯ trei̯ ᵘoi̯ la gălẹ́ată/tᵘot p-aĉéi̯aş͜ î zi i̯erᵉá/tᵘot şáse ᵘoi̯ într-ᵘo zi venẹ́a//şî tu̯ámna/pî́nă p͜ la sfîrşitu lu sectémbrie le mulĝᵉ/pă úrmă nu le mai̯ mulĝᵉá/că băgá berbéĉi-n ᵘoi̯/şi nu mai̯...să mulĝᵉá atúnĉ//

[Şi din lapte ce făceai ?]

láptele...îl făĉᵉám brî́nză//îi̯ dădẹ́am kag/l-aduĉᵉám acásâ/-l strecurám/că ştis/mai̯ i̯ẹ mizériⁱe/mai̯ ⁱẹ praf/mai̯ ⁱe pái̯ẹ/şi-l͜ î punẹ́am în[ɛ]tr-ᵘo u̯álă curátă/frumu̯ásă/smălţuítă/îl strecurám/avẹ́am un͜ tifón dîn ăla/şi-l punẹ́am îm͜ pátru/ca să nu trẹ́acă mizérii̯a-n͜ jᵘos/şi dắp-aẹ-avẹ́am kag/făcút//dă mⁱel/dă pᵘorc/dă ĉe ⁱerᵉá/şi-i̯ dădẹ́am la dóọzej͜ dă kilᵘográmẹ dă lápte/punẹ́am... àprᵘocsimatív aşá/trei̯ pátru língurⁱ dă kag ca [k] /dúpă cum͜ erᵉá şi kágu dă bun//şi-l lăsám pînă să prindẹ́a i̯el binᵉ/sâ͜ prindẹ́a/şî-l tăẹ́am cu un͜ cuţít máre/ca să-l púnem în͜ crínţă//şi-l punẹ́am în͜ crínţă/şî-l t [k] lăsám ca vro ᵘóră/pînă să mai̯ scurĝᵉá/ᵘo mai̯ tăẹ́am aşá bucắţⁱ/sâ͜ să scúrgă i̯a-n͜ î...dîn͜ crínţă...zéru care͜ erᵉá//şi dắpă aşá/ᵘo strînĝᵉán͜ frumᵘós/ᵘo-mpaketám aşá/şî͜ făĉᵉám ...un caş pătrát/şi ᵘo lăsám trei̯͜ pátru ᵘóre/pînă͜ să scurĝᵉa binẹ/ca să nu ái̯vă...zer în͜ ẹa//dacă áre zer în͜ ẹa/p-órmă să strícă bucắţîli/şi nu i̯ese kar aşá bínẹ//şî...dắpă ĉ-ᵘo tăẹ́am/ᵘo scᵘo-

956

tẹ́am d-ac^{u}ólo/ș-^{u}o băgám în ápă reĉe/câ-n ápă reĉe să-ntăréște// și ^{u}o [k] dípă ĉ-^{u}o sc^{u}otẹ́am dîn ápă reĉe/^{u}o băgám în saramúră// avẹ́am saramúră ịcspré făcútă/tárẹ/pînă ^{i}eșẹá ^{u}óu dasúpra/ca să șádă brînza/^{i}eșẹá puțin can sărátă/dar înșă/ịerẹá fuárte búnă... brînză//

[Și cheagul cum îl făceai ?]

kágu-l...î avẹ́am dîn aịa/búrtă dîn aẹa dâ la p^{u}orc/care sâ fáĉe t^{u}obe/sâ fáĉe dîn ástẹa/ș-áre ^{u}o pelíță gruásă/^{u}o p^{i}elíță cam așa[1] dă gruásă/ș-^{u}o jupọịám dă pă burt-áẹa tuátă/ș-^{u}o t^{u}ăcám măruntă/fășiuáre cam așá[2]/ș-^{u}o punẹám în [ɛ] tr-^{u}o stẹc^{ă}lă cu sare// ș^{î} dăpă aĉe^{e}a punẹam î lápte/ș-^{u}o umplẹám cu lápte și ăla ^{i}erẹá kágu/^{i}erẹá fuárte curát/nu avẹá fir dă lînă/nu avẹá nimic/nimic în el/da-l strecurám/dăpă ĉe-l sc^{u}otẹám d-ac^{u}ólo îl strecurám/ da//

matẹi̯ petrúța
pátruzeșitrèi̯ [de ani]

ásta e cu cînepa

[Cum se punea cînepa ?]

l^{u}ócu să.../da.../să pregătẹá dă tuámna/^{i}er^{e}a arătúră dă tuámna/ịarăș^{i} primăvára/^{u}or î băgá ^{u}ō prășituárẹ-așá/și-l mai̯ sc^{u}ormonẹá puțin pămîntu/^{u}or l-ará din n^{u}ou/care...putẹa//și dăp-aĉẹea ^{î}l grăpá/dă făĉ^{e}a l^{u}ocu neted/ca másą/și ^{u}o semăná// ^{u}ómu cu mîna//ș^{î} ^{u}o lăsá pînă-n î ịunie/ịulię/cam aĉilẹa/și să duĉ^{e}a/și jumulẹá dîn aẹa/care ịer^{e}a mai̯ uscátă/că știs/^{u}o parte ^{i}er^{e}a mai̯ uscátă/^{u}o parte ịer^{e}a mai̯ vérde//ịarăș aẹa care ^{i}er^{e}a mai̯ uscátă/^{u}o jumulẹa/ọ făĉ^{e}a [ɛ] snopșor^{i} micuț^{i}/ș-^{u}o duĉ^{e}a la gî́rlă/ș-ᵘ^o...tᵘ^opęá//ᵘ^o băgá-n ápă/ᵘ^o ținęá...pátru/cîn̦‿zílę/dû́pă cum‿erá șî́ cî́nepa/cî́te úna i̯erᵉ^áu̯ fiŕili mai̯ gru̯ásę/cî́te úna mai̯ subțírę/șî́‿să tᵘ^opⁱ^ęá/putrezęá bắțu̯-òla mai̯ anevᵘ^óⁱ^e//ș-ᵘ^o scᵘ^otęám dî́n̦‿gî́rlă/ᵘ^o spălám/ˢ‿dúpă ĉ-ᵘ^o spălám frumᵘ^ós/ᵘ^o limpezęám i̯ắrășⁱ în [k] tᵘ^ot în̦‿gî́rlă‿acᵘ^ól/ne dădęám mai̯ dăpárte/ș-ᵘ^o aduĉᵉ^ám acásă/ș-ᵘ^o uscám//ș-ᵘ^o bătęám cu [k] avęám cu [k] ĉevá așá níște bę́țe/le spunęá mái̯urⁱ/gru̯áse/șî c-ō [k] la un̦‿cápăᵈ‿mai̯ gru̯os șîⁱ‿la únu mai̯ subțírę//ș-o bătęám pî́nă tᵘ^ot [k] să fărîmíța tᵘ^ot‿î...lémnu̯-òla care i̯erᵉ^ắ-n i̯a//șî rămî́nęá dăcî́t fiu [k] fíru i̯ei̯//dúpă ę́ga ᵘ^o băgám lā mélíță/ᵘ^o melițám/și rămî́nęá fíru/cum‿e fíru dă păr/așá rămî́nęá//ș-avęam un̦‿dărác/dîn ắla făcút cam așá¹/șî venęá așá aiĉ²/ș-aij‿dasúpra avęá níște gímpⁱ dîn ắęa/cᵘ^olțișᵘ^órⁱ așá/ș-ᵘ^o dădęan̦‿la dărácu̯-òla//ᵘ^o dădęam pî́nă să făĉᵉ^á ęa frumu̯ásă/frumu̯ásă//dúpă ę́ga ᵘ^o punęám în̦‿fúrcă/ᵘ^o-n̦drugám/făĉᵉ^ám̦‿fir/și‿mai̯ grᵘ^os/și mai̯ suptírę/dúpă cum ne trebuęá nóo/pentru urzít/péntru...bătáię//și țesęám/punęán‿dîn i̯a prę́șurⁱ/punęám̦‿fᵘ^oíțę/dîn ástęa cum [k] acúma nu să mai̯ pu̯ártă fᵘ^oițe dîn ástęa...daʳ‿mai̯ mult prę́șurⁱ//punęám urzęálă i̯arășⁱ dă prę́șurⁱ/dă coᶠvu̯áre/făĉᵉ^ám urzęálă dîn ắlęa dă covu̯áre/cun̦‿să spun/ca scu̯árța‿așá/le făĉᵉ^ám scu̯árță//șî...ásta e cu cî́nepa//

---

[1] Indică un cojoc aflat sub microfon.
[2] Gest: de grosimea unui deget.

[Aceeași]

nᵘ^oi̯ nę-am‿ă cunᵘ^oscú‿dă miĉⁱ

cu sᵘ^óțu...nᵘ^oi̯ nę-am‿ă cunᵘ^oscú‿dă miĉⁱ/că ⁱ^erám.../dácă suntém dă sat aiĉᵉ^a.../e.../i̯o i̯erám mai̯ mícă/i̯ar sᵘ^óțu venęá la nᵘ^oi̯ că sᵘ^ór-męa ⁱ^erᵉ^á mai̯ máre/șî...ca féte...băi̯ę́țⁱ...șădęau̯ dă vᵘ^órbă//dîn úna dîn álta/i̯el...a lăsát-ᵘ^o pă sᵘ^ór-męa/s-a agățá‿

---

[1] Gest: cca de 1 m lungime

[2] Gest: încovoiat, adus în partea de sus.

958

dă mine//că/io ier^am mai mică/şî dacă s-a căsăt^or [k] căsăt^orit sor-mea/s^oţu a f^ost în războ^i//în războ^iu dîm patruzeşipatru/patruşcinĉ//a f^os^t rănit/a stat în spital/şî dîpă aea cînd a veni d-ac^olo/toate fetele care ^er^au...d-o seamă cu iel/să căsăt^orise/nu ma ierea nimen//şi iel/venea mereu...la n^oi//io nu-i dădeam atenţie/că...ieram mai mică...dăcît iel//mă duĉ^am/mă jucam cu als c^opii/alte fete/iel şĕdea dă v^orbă cu alde tăticu/rămîneán în casă ac^olo-şa/pînă la urmă/a veni părinţi/şi...iel vedea că mereu ac^olo/

m-a-ntrebat/"uite/vrei să-l iei ?"/

io an spus/zic "mai aşt^ept /nu-l iau acuma"//

şî...pă ^urmă v^orbea şi iel cu mine/şĕdea dă v^orbă cu mine.../

şi iel a spuz zîĉe/"io vreau să mă căsăt^oresc"/

iou/minte dă fată/mintea dă fată-nt^odauna-i s [k] mai slabă/ [!] ^or kar dac-ar fi ea/cît ar fi dă dăşteaptă/da t^ot e...slabă //ş-am venit a [k] s-a-nţeles cu părinţi lui/cu părinţi m^ei/şî... pînă la urmă ne-am căsăt^orit//ne-am lua dă paşte/şî tuamna am avu nuntă//da/^an făcu nuntă//

[Nu aţi fugit ?]

nu/nu/am f [k] cu-nţeleĝere/da//a avut.../s^oţu-avea case făcute [k] le-a făcut cu d^oi an^i înainte dă căsăt^ori^e/şî...ne-am [ɛ]am sta la s^ocri-ac^olō vr^o d^oo lun dă zile/trei/j dăpă aea ne-am dus...la n^oi acasă//

[Aceeaşi]

şi iel a pleca^d cu ea acasă la iel

^o verişoară d-a mea/lucra la institut/la institut fundulea// şi...îi făcuse un tehniĉan cun^oştinţă cu cumnatu lui//şi a plecád‿la lúcru-ntr-^{u}o sîmbătă/şî s-a-ntîlní‿cu i̯el ac^{u}óló//şi... pr^{u}obábil au̯ sta‿de v^{u}órbă/nu ştiu̯/şi cumnátul lui̯ avẹá maşínă/e tehnĉián/avẹá maşínă mícă//şi l-a lụa [k] a luát-o cu maşína/ ş-au̯ plecá‿cu t^{u}óţi/i̯-a spus că merg lă...[ɛ]d^{u}or mărúnt /sau̯ n [ɛ]nu ştiu̯ únde/cred că la d^{u}or mărúnt/ca să‿ẹa pr^{u}óbe...de sféclă //şi i̯el a plecá^{d} cu ẹa acásă la i̯el//ş-ac^{u}ólo cîn‿s-a trezí/n-á mai̯ avú‿ĉe să fá^{g}ă//dejá ştí^{e}a/cun^{u}oştẹá drúmu pîn-ac^{u}ólo că fusése cū tát-al ^{i}ei̯ mai̯ naínte//fusése ^{i}el ş-^{u}o ĉerúze/şi părínţi ii̯ n-au̯ vru‿să...^{u}o las‿să căsăt^{u}orẹáscă/şi...a fuĝít//...dă fapt ...n-á fuĝít/a furát-^{u}o//

[Şi cum s-au împăcat ?]

pé‿úrmă/...la-nĉepú‿n-au̯ vru‿părínţi i̯ei̯/că...nu le plăĉ^{e}á băẹátu//şi‿pé‿úrmă/n-au̯ mai̯ avú‿ĉe să fácă//au̯ lăsát-o să căsăt^{u}orẹáscă cu‿el//şi dúpă...d^{u}óo lún dă zíle/la d^{u}óo z [k] lún‿dă zíle după ĉē...a luát-^{u}o/lẹ-a făcú‿şi núntă//

matéi̯ péna
dóozeĉ [de ani]

857. DOR MĂRUNT

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: CB

aşá‿erá primi^{tívu}

şi...ca s-ó‿lom‿î detailát aşá ca la-nĉepú^{t}/[ɛ]aşá//^{n}ĉepẹám ínti cu plaf^{u}ormạ/...lăsan‿gunóiu̯‿s‿să-ncălzẹáscă...

[Cum se făcea platforma ?]

gunóiu̯ [ɛ] călcát/bíne/-ndesát /bíne gun^{u}óiu/după ĉe făcán‿gun^{u}óiu/plafórmă/punẹám po‿úrmă...tócur^{li}//în tócur punẹám...

~~localitate în jud.~~ Ialomiţa.

960

pămî́ntu/...puneán ĝámurli/po úrmă maị [dă]teạm şî cu un d-ắla acúma/cólta [=contra] c^{u}oropíjniţîlor/puneám nişte prá^{v} dă dî^{n} se^{d} [k] dătóx^{1} /din ắsta/pûtérnicu/...şî po úrmă-^{l} lăsám şápt^{i}e ob zíle/să-^{n}colţeáscă ịár^{ba}//dắpă ĉe-l lăsám áco^{lo} şàpte ob zíle/să-ncolţeáscă ịárba/^{d}uĉám î la tócu nivelá^{t} pămîntu-n ^{i}el/sămînţám puneám braníţă/înveleám cu ĝámur/şî cu rog^{u}ojî́n şî...//^{a}túnĉ aşteptá^{m} moméntu...după fí^{i}ecáre plántă-m pá^{rte}//

[Ce ziceai că-i pui ? bra... ?]

mra^{niţă}//éste/ásta-ị socoteála//

[Mraniţa se pregătea şi ea într-un fel ?]

să pregăteá/sigu^{r}/ẹ !//presupúnim/o adúĉ^{e}ám...dî la [ɛ] cîmp//d la márne//cú căruţa/braníţă//măr^{u}úntă/gun^{u}ói putrezí să zíĉem/^{n}ţeléĝ ?//veneán şî-l ĉerneám/cînd îl ĉerneám/...^{t}pă ĉe-l ĉerneám/îl cărám şî-l puneám/d-un de [k] dûpă mărímẹa semínţị//un déĝe sau dóo [k] un ĉentimétu sau dóọ//dasúpra sĕmín^{ţi}//şî-l nivelán cum îs spun/îl udám/îl învé^{leam}//dûpă ĉe-l nveleám/aşteptá^{m} moméntu//présupúnem rốşiili/...răsărẹá la ĉî^{n} şàse zí^{le}//mácsim şáp^{te}//ardéi/vinètili/zéĉe dóoşpe zílẹ//^{tu}pă cum erá căldúra maị má^{re}//e/d-acól^{e}a-ncóló trĕbú^{e}a...merĝ^{e}ám la...îŋg^{r}ijitu luị//

[Acuma e cu platforme şi cu tocuri cu geamuri, dar mai demult, cînd erai dumneata tînăr, cum era ?]

tót aşá erá primi^{tivu}//dă primitivi...i-áţ înţelés ás^{ta}//cu tốcur/ş cu ás^{tea}/îns-acúma s-a fŏcú p^{u}o úrmo/am apucá la solári^{i}/acúmă avém...séră/avém álte condíţi^{i}//

[Bine, hai să mergem în continuare cu răsadurile: au răsărit, ce faci în continuare ?]

îŋ continuáre...^{u}udát /plivít /îŋgrijít/àerisít/dátă lumínă/nţelé/căldúră/nu ştu ĉe/to ĉe-ị trébă luị//cînd ajúnĝ...la tré^{i} pàtru frúnze/adevăráte/treĉén la repicát //^{aşa}//ádică să...dă-l m [k] d^{e}es cum ^{i}era dés/îl mărim//la...zéĉe/dóịşpe ĉentimét^{ri}

---

[1] DETOX: denumirea unui insecticid.

sau̯...pátru‿ĉinş‿ĉentimétri//...^{t}pă ĉe s-a făcút/árē ạcólọ... mắcsimú‿să nu trẹácă dă şái^{j}‿dă zíle/ĉinzéş/ĉinzeşĉín^{j}‿dă zíle/ l-aduĉ^{e}ám în‿cî́^{mp}//ş-atúnĉa-l plăcám [?]...dăfinitív//ac^{u}ólọ... ĉéré‿álte munĉ//údát/săpá^{d}/nu ştu ĉe/pînă‿la...recoltá^{t}//

adám c^{u}ostantín [zis] motóĉa
mer^{g}‿pă şàpte‿jdói̯‿dă‿an^{i}

a intrát lúpu-n‿sat

[Cu lupii aveaţi necazuri ?]

[!] avẹá^{n}/da ie dacă n-am avú‿vítè/ú^{i}te să-^{s}‿spui̯^{u} dăspre lúpẹ-acù^{ma}//sátú‿ăsta yéku/că ắsta-i̯ sátu vék//aíĉa [ɛ]/pînă-n‿ şosẹáọ-à^{sta}//d-aíĉ‿încóló‿la márne...//kar aíĉá‿ú^{i}te am [k] undẹ-am i̯eu̯...bucătărì^{e}-ásta...c^{u}otinẹáţ-ast-aíĉa/...avẹám un‿î ...cuptiór//d-ăsta dă pái̯e [k] dă băgá/pî́i̯ne/i̯el//cum‿î slu [k] áij‿la ţá^{ră}//şẹ-avẹám ac^{u}ólō o...căţẹá cú‿căţ^{e}éi̯//fíncă sátu ^{i}era rar/~~cum~~‿nu prẹa i̯erá ca cum‿ẹ-acúma/^{tîrziu}/a intrát...lúpu-n‿ sat//că‿íntra/că nú i̯erá atún^{ĉ}//íntra pîn‿sa/curz‿nu i̯erá búne/ ^{l}à‿uói̯‿in‿speĉí^{e}ál//şî căţẹáọa acó^{l}o-m cuptiór-ósta/cîn‿núma‿i̯-ā mirosít...a lup/ş-an‿găsît-o mọá^{rtă}//ắşá^{b} periculós i̯erá//

tót cînd‿erán‿c^{u}op^{i}íl atúnĉa/ [ɛ] avẹám un vînătór aíĉ^{i}...în‿ sa^{t}/...şī...a vînát un...un‿lúp^{u}//^{aşa} c-a vînát un‿lup/tos^{i}‿copíi curí^{u}oj^{i}/da-i̯ lọáse pi̯élẹa//áíĉa la márnẹa sátului̯ [ɛ] grob‿d-álẹa dă pămîn‿már^{ţi}/l-a aruncát aco//"ái̯ să vedén‿lúpu̯"//tot o căţelúşă d-ástẹa am avút-o cu nói̯/...dómnule cînd i̯-a mirosít a lúp/nij‿n-a mai̯ ţînú‿ca să víi̯e-ncọáĉ^{e}-acásă//s-a dus a trecú‿líni^{e}a-m‿pártẹ-áẹá‿la ál‿sa^{t}//la vo trei̯ zílẹ-a vení^{d}‿b^{i}étu căţel acásă/dă frí^{că}//ắşá dă‿periculós‿erá pentru cî́i̯^{n}//

[Acelaşi]

962

la boér

la noⁱ aíĉ iŋ sat ⁱéstẹ o mọáră//máre//ș-am intrá/boⁱèr-ósta/ cuŋ sắ zî́ĉᵉ-acúm- adimistrátor/pă timp-óla să zîćá logofắt//ș-am foᶻ la ăsta ĉinĉ anⁱ dă ziˡᵉ//la boér-ósᵗᵃ//slugă la i̯el acólo-șa //și ĉé vrẹau̯ să spun i̯ó ? dăspre ĉē...?

[Dac-ai lucrat la boier.]

ẹ/dac-aŋ lúcrat//aŋ fosᵗ ĉinĉ an dă zílé lá ᵉˡ//ei̯ ! cúm erá la ᵇᵒᵉʳ ?//dómnule...am avút um boⁱér în feľᵘ-òsta ˢᵃ...//i̯el... cîn te togmẹai̯ la i̯el/"dómne" zîĉe "cîᵗ să-z dau̯ ?"//și dacắ zî-ĉái̯...uo miïe "gáta-z dau̯"//șî-nĉepẹá să șî́ te láuᵗᵉ: "ō ! am auzít ẹó dă tínẹ/că i̯ej vrénic/șî faĉ/șî dreĝ"//e ! cînd i̯erá kestiúnẹa dă...banⁱ/...erá belẹá cu i̯el//șî dă ĉé erá be[ɛ] belẹá cu i̯el ?//i̯el să-nglobásẹ-n datorii̯/...nẹvoïe dă bráțẹ-avẹá/... șî baŋ să nu-i̯ ĉerⁱ//ⁿțeleʲ dúmnẹatá ?//

ca să-z istoriseᶻ dî́ la-nĉepút î/i̯erá kestiúnẹa/i̯o am [ɛ]făcú vasăzî́ca ĉinĉ an dă ziˡᵉ//pă i̯el trebái̯ să-l potʳiveșt așa/presupúnen dac-avẹái̯...ĉiŋ súté dă lei̯ améndą/ásta...nèvoⁱe/... trebẹai̯ să-i̯ ĉerⁱ o miⁱe//că-i̯ dă la jumáte //"măi̯ n-ám o miⁱe/ da am ĉiŋ sutẹ"//i̯ar dacă-l supărai̯/tⁱe lụa șî la bătaᵉ//așá că trebuᵉaⁱ să-ˡ potriveșⁱ pă i̯el...așá cînd i̯e-ṇ tọanili bunẹ//i̯el ĉe ᵉʳᵃ ? i̯el eʳᵃ dẹ...la bucureștⁱ/șî venẹá o datắ pă săptămînạ ...aiĉ//avẹá șî mașină/avẹá șî trăsúră//avẹá cai̯ t-ăĝa tẹ́ [k] trăpáși/cáre era la cúrse/cum erá cúrsili la...bucurᵉeștⁱ/atuŋș/ cu cai̯/...ș-avẹá șî mașiⁿᵃ//șî cum îs spun/ástá erá ˡᵃ ᵉˡ//abẹā argaᶻ dî pî la múnti̯/ș-avẹa șî localniʲ du p-aiʲ//dú pîŋ satẹ́lẹ vecíne/cînd erá-n timᵖᵘ treⁱeratulŭⁱ...//înșă erá greᵘ//ĉe să-ṇtîmplá ?//presupúnẹm...mása//si̯ára o lọam acasă//la dooșᵖᵉ o lọam acoló//diminẹața...erá mọáră//avẹai̯ dreptu...lā...o bucá dă pîinẹ//așá//bucat-astạ dă pîịne/...lîngă i̯eˡ ⁱeʳa înca o mọáră//

da moara mică//şi i̯el i̯era la bucur^{e}eş^{i}/cum îs‿spu^{n}/ş-avea pă soacra lui̯/care-admistra m^{o}ar-aiĉ//ş‿cot [k] curţîli/şî...vitili ĉe‿era‿aiĉa/că‿aea‿era o femie foarte drăcoasă/să ştii̯//aşa// şî...[1] dacă-i̯ dădea ăla drumu/...la moară mai̯‿inti/deşî‿ăla... într-uo zi/d-abea...măĉina cî‿măĉinam noi̯ [k] cît‿î măĉinăm într-o...uoră/...da‿ea nu ştiea//ĉe‿"ăea munĉe^{s}/şî voi̯ sta^{z}‿dăga^{ba}"//trebuea să potrîve^{s}‿să lom pîi̯nea‿mai̯ dîn ti^{mp}//că p-ormă‿nu‿ne‿mai̯ dădea pîi̯^{ne} aiĉ//la do^{u}osprezeĉe/i̯el avea şî vo trei̯zej‿dă vaĉ^{i}/patruze^{j}‿dă vaĉ//avea ^{u}o maşînă d-alea dă sc^{u}os untu/...untu‿ul loa/zer-ola-^{l}‿punea la acrit/...şi ne dădea no^{u}o să mîncăm//domn^{i}e cî^{m}‿mîncai̯/te făĉai̯‿im burt-atîta[2]//ca un dovleac// e ! as^{ta} [ɛ]//că‿ăla e [k] ĉe‿era ? apă ş‿cu mămă^{ligă}//po‿urmă... la...doo‿trei̯ uore/^{n}ĉepea să-s‿fi^{i}e foa^{me}//

aşa//după‿asta/cum î^{s}‿spun/...plata//plată...că t^{i}e purtai̯ frumos cu i̯el/erai̯ ^{bun}//cum îl supărai̯/îi̯ sărea ţan^{dăra}//ĉa că are nerv^{i}//pe^{i}‿bine‿mă/dacă ai̯ neer^{v}/dî ĉe ţi^{i}‿oamin-eştea aiĉa?//

[Acelaşi]

pîi̯nea

[Cum faci pîinea ?]

păi̯ cun‿s-o fa^{c} ?‿plămăd^{e}esc alu [k] acuma e aluoţele/atun^{i}ş‿pă timpur^{i}/^{u}opream noi̯ dîn pîi̯nea/care-o făĉam/opream o bucată dă pîi̯ne/dă c^{u}ocă/şi...a doa oare cî^{n}‿făĉ^{e}am pîi̯ne/^{u}o mui̯am p-aea/ş‿frămîntan‿cu ea//da acuma avem aloţele//făĉen‿cu măla^{e}-aşa/aşa să faĉe/acuma la ţară//

[Cum ?]

[ɛ] punem alu^{u}a^{d}‿d-ăla/care oprim d [k] c^{u}ocă dîn pîi̯ne/ş‿

---

[1] Îşi drege glasul.

[2] Gest.

964
frămîntắŋ‿cu mălaẹ-așá//și aẹa să-mọaịe maị repéd^{i}e//ș‿să fáĉe și‿maị dọspită/maị bíne//așá făĉém pîịnẹa acúma/nu ca pă tímp-óla/cîn^{d}‿ẹrẹám atúnĉ//ș-o coĉém pă vátră//ș-atúnĉa‿așá‿am apucá‿dă la păríntᵢ/to^{t}‿pă vatr-aŋ‿co^{p}‿pîịnẹa/și ẹo ș-ácuma to^{t}‿pă vátră//că lúmẹa nú‿maẹ-árẹ-așa gunọáịe d-ástẹa dă foc //da noẹ-avéŋ‿vacă/ș-avéŋ‿c^{u}oĉéŋ/[1] ș î...ardéŋ‿cuptịór-óla d-afáră...cu coĉéŋ‿lung/și c^{u}oĉém pîịnẹa pă va^{tră}//

[Ai plămădit-o, și dup-aceea...?]

dûpă ĉe să dospéște ịel‿î/să...ridíc-așa-ŋ‿s^{u}us/créște/o frămîntăm dî^{n}‿noụ//și ịar o lăsăm/o-ṃvelim acólo c-o blánă/ca să fí^{i}e cáldă/c-a^{l}mintérẹa‿nu să‿^{f}áĉe bună//și cînd a crescút ș-a dọga‿ọáre/pŏ‿úrmă o púnem pă...uṃ‿fund așá/saụ ó‿másă/ĉ^{e}-avém acólo/ș-o^{n}velim‿ẹar cu [ɛ] o blán-așá/să fí^{i}e dospită bine/ș‿cîn^{d}‿să ridică dă créște‿ẹa/o băgăm în‿cuptịór^{u}//mŏturắ^{m}‿vátra cu...pămắtuř îị zicém noị/o [ɛ] um‿băț așá/cụ-o...țọál-/acólo/legátă/și dăd^{e}am pă vátră//ca să fie curátă pîịnẹa pă va^{tră}//ș^{e}-așa făĉém noị...țăráni pîịnẹa//acúma nu prẹa maị fáĉ^{e}-așá că/maị fáĉe pîn aragáz/a^{m}‿maị făcú‿și‿ẹo în aragáz/da parcă maị bine ne pláĉẹ‿pă vátră/c-așá‿áŋ‿crescú‿noị//

[Da' cînd erai dumneata copil, nu făceați și din mălai copt...?]

ă/turt^{u}oị^{u} !

[Se făcea ?]

să făĉá//

[Cum ?]

îl frămîntá p-ăla cu ápă//cu ápă cáldă/fẹa^{r}tă bine//și‿nu-l lăsá să dospẹáscă/c-ăla nu să dospẹá//îl punẹá‿távă/ș‿p-ó^{r}mă făĉá puțină c^{u}ọc-așă...dă tot /muálẹ-așá/și-ị dădẹá pă dasúpra cu mîna‿așą //îl punẹá-n táv^{e}e//și-^{l}‿băgá-ŋ‿cuptịór//ș‿să făĉá/și...//dẹ-ála mîŋca lúmẹa/că nu prẹa ^{i}era pîịne múltă ca acúma//

simiụón marịẹa
șaptezeșíunu [de ani]

---

[1] Gest.

[Porcul]

[Ce faci din porc după ce-l taie ?]

ĉe fak̆‿i̯o ?

[Aşa.]

dą ?!//ĉẹ́ să̆‿fac ? caltabu̯óş/cîrnáţⁱ/...piftíⁱe/...tóbă//

[Cum faci caltaboşii ?]

cù‿cárnē/cù‿ᵘoréz/cù‿ĉᵉápă/néprăjîtă ĉápà//nú-i̯ ca la sarmále ĉápa prăjî̆tă//şî̀‿sarmále fáĉẹm//şî...cîrnáţi̯‿cu usturói̯/cu pipe̋r/...cū bui̯á dă ardéi̯/...şî́ la caltabóş púnẹm bui̯á dă ardéi̯/ᶜ‿párcă s‿fáĉĕ‿altᶜ[ɛ] mai̯ frumóşⁱ [!] nu mai̯ ⁱe àlbe̯-aşá//ş-áste̯a le fáĉem̄//

[Şi-n tobă ce pui ?]

pui̯ dîŋ‿căpắţînă/urék/şòrícⁱ/ [ɛ]mai̯ pui̯‿i [ɛ] ficázⁱ‿d-ăsţe̯ā.../mi̯-aŋ‿şî ui̯tát i̯o/i̯inimă̦...punḗm//

[Şi numai una faci ? Nu faci şi...?]

u̯ū́na//sau̯ dacă vreⁱ‿faⁱⁱ‿dóo/că mai̯ i̯e şî únu caʳe-i̯ zíĉem noi̯ mu̯ṓşu/ da ắla noi̯‿il făĉém kág//ştiţ/búrt-áe̯a care̯-o faĉ‿tóbā.../peˡ e̯-áe̯a dă̦‿pă dădăsúp/carē‿ắ‿fᵘost‿î̄...murdáră̦/o speˡ‿bíne/ş‿p-órmă̄ ᵘo jupᵘói̯//şî noi̯ o púnem în‿î̄...ắla dă-i̯ zíĉem noi̯/ ca ió [k] lúme̯a fáĉe dóo tőbe/cu ăˡᵃ//i̯o mai̯ mult‿î̦ la kág îl pui̯ p-ắla/că [k] fíŋcă am̄‿vácă/şî̄...n̥‿trébue şî́ kág//

[Da'cum faci cheagul ?]

pui̯‿î̄‿î áe̯a/pⁱelíţ-áe̯a d-o jupu̯ói̯/o pui̯‿in̄...máţ-òl-acólō ⁿ‿móş-òla/aşá-i̯ zíĉem noi̯/bătrî́ni [!]//áşa̦//şi-i̯ dăŋ‿cu sáre la[ɛ]pⁱéle̯-áe̯a dă búrtă/şî‿púnem într-ăl-acᵘólo//şî-ˡ‿legắm cᵘ-ọ aţişọ́ară/şî pui̯‿iŋ‿cui̯//şî‿cîn‿n-o trebúi‿îl pui̯‿iŋ‿sticắlă/şî pui̯...zer peste‿ᵉel/şî ắla-i̯ kágu//

[Aceeaşi]

cî́nipă

undé‿^{i} er^{e}á lócu mai̯ gras/acólo punéan̯‿cíni^{pa}//ş-o semănā́/ş‿să făĉá márē/cû́t^{e}odat-aşá/cîtẹódátă mai̯ mícă/ş̌‿cî́n̯‿să-ŋgălbinẹá‿ẹa aşá puţín avẹá^{m}‿úna cáre zîĉán̯‿că-i̯ cî́nipă dă váră//^{i}erá pîn ẹa aşá//ş-o adunám p-áẹa//ş‿p-àiláltă/cu sămî́nţă/^{u}o aduná^{m}‿mai̯ tîrzíu̯//dupắ‿ĉe să uscá/^{u}o bătẹán̯‿cu bắţu/dă sămî́nţă/ş‿po‿ú^{r}mŏ‿mă duĉ^{e}á^{m}‿la lac//şî să topẹá ac^{u}ólo/^{u}o ţî́nẹan̯‿cî́tẹ-o săptămî́nă/... dăpă cum‿erẹá/dacă‿erẹá afáră mai̯ frig/^{u}o ţinẹá^{m}‿mai̯ mul/‿că nu să topẹá [!]//dạcă‿erẹá mai̯‿ī...cald/să topiá mai̯ répidè//ş̌‿pŏ‿úrmă ^{u}o aduĉám acásă/şî punẹám dóo béţẹ-aşá alắturẹa/ş-aíĉa cu top^{u}óru/...ĉocănẹán̯‿cráţilẹ-álẹa//p-órmă o dădẹám aşá p-un̯‿lem^{n}/dă mai̯ cădẹá/ş̌‿pă‿úrmă cu mẹelíţa//m^{e}eliţăm/i̯erá aşá/cu piĉọáre/ştii̯/mai̯ náltă/ca să nu scai̯^{k}‿jos//ş-avẹá o codíţ-aşá/şî...^{b}păcănẹán̯‿cu‿ẹa aşá ş [ɛ] să scuturá tọáte cráţilẹ-álẹa//p-ó^{r}mō o dădẹám în darác/avẹám‿ún darác aşá cu nişte [ɛ]cuolţ^{i} aşá ca cúili/‿da mai̯ supţír^{i} şi mai̯ désẹ//şî p-ó^{r}mŏ [ɛ] drept/o făĉ^{e}ám cá^{i}er aşá/ş-o punẹám în̯‿fúrcă/ş-o torĉ^{e}á^{m}//făĉ^{e}ám polọáĝe dîn̯‿cî́nipă/álĉevă/şî sáĉ^{i}// álĉeva nu fă^{ĉam}//

[Aceeaşi]

858. STELNICA

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: VN

ş-am̯‿fúĝi‿cu i̯el

i̯erám dă pai̯sprẹzéĉe an^{i}//n^{e}-avẹán̯‿ş-i̯o ĝíni cū...bogăţẹánu̯-~~ăs~~-

---

[1] Gest: de cca 1,5 m înălţime.

ta̯/cum‿ûi̯ spui̯/cu costică bogățe̯anu//șî̯/...ne̯-am avut/bine̯ cu i̯elû trei̯ ani dă zile̯//bine az/bine mîi̯ne/e !/am̦‿făcu‿și noi̯ că‿cum̦‿faĉe̯ lume̯a// [!] șî ĉe̯ sâ‿mai̯ zic [!]//...mama nu l-a vrut// mă-sa nu m-a vrut/șâ‿așa noi̯‿i...ne̯-am̦‿luuat//că i̯eram̦‿gravidă̦ dă șasē lun‿dă̦ zile̯//șî trebui̯a ca să mă i̯a/șî să-l‿l-e̯au̯//și-am̦‿lu̯a‿dă‿la mamă/â‿n-am pus‿û [ɛ]țu̯ali li în̦‿sac/cum a fuostu/ni̯-am puz‿brîn̦ză/n-am pus săpun/n-am pus pîi̯ne/i̯-am̦‿lu̯a șî bani/ș-am pleca‿cu i̯ĕl//zi ‿"să plecăm în̦‿lumie/să vedem [ɛ]că‿pu̯atē...aiĉa nu‿puten̦‿să trăiim/da s-avem șî‿noi̯ pînă‿õ...mûnĉi/pînă‿õ‿lu̯a le̯afa/s-aven̦‿șî‿noi/ĉe mîn̦ca/și‿cu ĉe̯ ne spăla//hē ! de̯-acole̯a/... am̦‿venit acasă/ne̯-a primit//căn‿ne̯-a primit/la trei̯ zilē.../a venit/costică șî...m-a lo̯at/șî‿m-a‿aduz‿la i̯ei̯ acasă̦//cînd acas-acolo/lume după lume/i̯era că yine̯ nire̯asa‿acasă̦//ă̦ ! ie bal mamă! //șî...su̯acră-me̯a ĉe să facă ? a tăe̯a‿ș-i̯a o găiină/a lu̯at un̦‿kil dă țui̯că/că̦ yine̯ niri̯asa//da su̯acră [k] asta mă [k] mă ocăra su̯acră-me̯a//că mama m-a trimez‿la cîmp/sâ fac niștee porco̯ai̯e dă uorz//ș-acolo̯ a vini‿și i̯ĕl//i̯el în̦‿flui̯era[1]//să mă duc/unde̯ vre̯a i̯el//i̯o i̯-arătam cu mîna: nu sâ‿pu̯ate̯[2]//p-orm-a venit‿i̯el lîn̦gă mine//an̦‿sta‿dă vorbă//mă-sa [k] i̯el a-ntîrzii̯at/câ‿mai‿ave̯a șî mă-sa dă cosit într-altă̦ parți̯//șâ‿î[3]/acuma/vine̯ mă-sa p-o parte̯//

zic "aoli̯u ! costică" zic "asta-i̯ mă-ta"//

ă‿zĉe‿"las‿să̦ vii̯e̯"//

cîn̦‿vine̯ mă-sa.../l-a bătu‿pă i̯ĕl//i̯o am plecat//l-a bătu‿pă i̯el//da ĉel puțin să mă sărute/sau̯ să pui̯e mîna pă mine̯/în timpu̯-ăla‿atunĉ//nimic//șâ‿î...i̯o am̦‿fuĝit acasă̦//scobo̯ară șî mă-sa după mine̯/mă ocărăștē/...faĉe tot fielu.../pă‿la veeĉini p-acolo/n-a foz‿nimig//mama nu iera acasă̦//i̯era la judecător/i dusesi̯ o căruță dă pai̯e/cum i̯era timpurle̯ atunĉ//șî vine̯ si̯ar-acasă//

---

[1] Subiectul fluieră.

[2] Gest.

[3] Tușește.

968

zig‿"dă-m mámă"/zic„să mă duc i̯ó‿cu bói̯i la‿ápă"//

ĉe "n-ái̯ ĉẹ căᵘutá//câ să‿te-ntî́lneș‿cu bogățẹánu ?..."//

s-a dus i̯á//cînᵈ‿a vinít...înapói̯/i̯el îi̯ furá mẹréu̯‿u̯ bá fúni̯a dă la bóu̯/bá dă‿la vácă...//că ă̦l ocărá/că dẹ ĉẹ vorĝés‿i̯o cu i̯el/ știi̯ ?//și i̯el făĉẹá numaⁱ rⁱéle-ŋ‿cúrtẹ//nu̯áptẹa//acúma ẹa a vinít și ā [ɛ] a lu̯a‿niște ștrẹángurⁱ dă la feteștⁱ/șî...să‿dúĉe cu bói̯i la‿ápă//cînd úrcă‿acásă cu i̯ei̯/lásă bói̯i să ⁱíntrẹ-n harmán/ și intrā...în‿î bucătăriⁱe la mínẹ//

ziĉe "úndẹ-ai̯ fos‿tu dráĉe ʰazⁱ ?"/

zic "únde m-ai̯ triméș/am‿făcú‿porcoái̯e"//

"da cu ĉínẹ-ai̯ fosᵘ ?"/

"síngură am fost/cu ĉínẹ-ā..."

"n-ái̯ fosᵗ‿cu bogățẹánu ?"

"n-ám fostᵘ"//

údă ștrẹángurle î‿ápă/în‿căldárẹa cu̯-ápă/șî tráĝe-n//șî‿tráĝe-n //i̯o "aoléo ! aulíu ! aulíu !"/avẹán‿șî vátra‿a dă fᵘoc aĉíi̯a la ...márne/și i̯a cu făcălᵉéțu în‿dădẹá jăráteco pă[ɛ]pă kiĉére//

i̯oᵘ/...répede i̯au̯...foⁱíța dîm‿pat/și mă-nvẹlᵉésc//șî... [!] depắnaᵐ [!]câ‿mă friĝẹa [!]//și mă friĝẹá//acúma ĉe să vezⁱ ? să-i̯ spui̯//ĉe i̯erán‿să-i̯ spui̯ ?/câ dácă...i̯el nu-m‿făcúse nimíc pînă-n timpu̯-ŏla atúnĉ//númai̯ i̯a bidónu dă gaz/șî mă stropⁱéștẹ úi̯tẹ-așà[1] cu gaz//șî...i̯a kiᵘbrítu și n-arúncă-ŋ‿kept//șî n-a‿ars/cămáșa / șî blúza [ɛ] în‿kept aíĉ[2]/i̯o cu foⁱíța/tráĝe/stínĝẹ/"aoléo ! aoléo" ! pă‿a stins//ʰacúma ĉe să fac ?//ástă...nu mă-[ɛ]șă lásen‿ cu i̯el/nu nimica în‿timpu‿ŏla atúnĉ//pîn-atúnĉ//méreu̯ mă bătẹá/nu mă lăsá să i̯es în‿lúmẹ/nu nimícâ/mă făcúsẹ ști dă‿rîs//acúma ĉẹ-ā‿ făcútu̯/"și i̯a plẹácă/dá și i̯o fac !//...i trag i̯o kílu i̯ei̯"//da ni‿l-an‿tras pẹ-al mⁱéu̯// [!] în‿vínerẹa páștẹlui̯/cîn‿cîntă lúmẹa la prohód/m-an‿dúz‿la bisⁱérică//șî‿cînᵈ‿am i̯eșíd‿dⁱ‿la bisⁱéric/am veni cu iel acásă/că ia nu ierá acásă//şi-atúnĉ/am făcú şi io cum fáĉe tuátă lúmea//ş^{i}-an rămás cu iél/cun să zic î ástea şáse lun^{i}/ş-am fuĝí cu iel^{î}//

---

[1] Gest.

[2] Gest.

acúma/haidi să fáĉe^{n} núntă//ăē^{h} ! doámne doám^{ne} !/cân să fáĉem â [k] dă am veni la iel acásă/am ieşî^{d} dasúpra dealúlui/dú pă dasúp^{r}á dealúlui/an luuát-o pă lá alī...cónea/p la yíie/câ io^{u}...ştíie uámeni-ĕştea/fimíile-as^{t}eá /dă la cónea dă la yíie/an scobórî p^{î} la sfíntele muáşti/j d la sfíntele muáşte le-am [k] am u sărí pă lúncă/^{s} dú pă lúncă în grădína sîrgilor/j dîn grădína sîrgílor în grădínă la iei//ierám [k] aveá grădínă dă pon//şî şĕdeám ...acólea...rezĕmátă dă pom/şi mîncán la córcodúş^{i}/mîncá la corcodúş^{i}/că-m plăĉá/că ^{i}erá ácri// [!] niriása o-aşteptá/soácră-mea acásă//^{h}ai să mă duc acásă/nu vro^{i}án să mă mai du^{g} d-acólea dĕlóc//m-a luat o cumnátă dă mînă/álta cumnátă dă mînă/iel mă-mpinĝeá dă şp^{i}éte/m-a dus în cásă// [...]

^{h}aide-as^{t}ā...a foz vin^{e}er^{i}//sîmbătă ^{i}işîm şî noi/[k] dumínică pă strádă/ne ^{du}ĉen la o sóră d-a lui//cîn mama mă ocărá pă drum//âū ! c-aşá pîn cólo/cā ...la úşa mea să nu mai traş/şî...cîte îz ziĉe-o mámă cîn să súpără ştii/io-[1] luán dă gît şî-l pupám//câ n-erá drag dă iĕl//şî drag n-a fós^{t}/pîn-a murít^{u}/da dácă ...n-am avú nŏróc/n-am avút//^{h}ăolĕō ! şi ĉé să vedéz^{i} lúme//iei erá cam săráĉ//uámeni-ĕştea//băiéţi-ĕştea/că iel ^{i}erá ^{u}orfán dă rozb^{u}oi//şi iel ierá băia^{d} mai máre//ş^{i}-ăi ^{i}erá vo şáse copkí^{i} la mă-sa//ş^{î} mă [k] an lua ş^{î} noi ū log dă porúm^{b} să...prăşîm la áltu mai bogát//să ne dea şî nŏó porúm să mîncám//măla [!] mămăligă//să dúĉe mama la cîmp^{u}/cu bói/ş cu buriu-n căruţă/ş^{i} cu... o singúrâ sápă la cúru butoiúlui//ş^{î} să dúĉa singură plîngîn la cîn sâ ī...ne vede pă noi că munĉeam acólo//

"áşa" ziĉe/"fír-ai a dracúlui" zíĉe//"că la mine n-ai munĉi pă mămăligă" zíĉe/"te-ai dus să múnĉeş^{i} pă mămăligă"/câ cîn ń-aduc amínte̥ încép să plîŋĝ[1] /

---

[1] Se referă la două vecine care asistă la înregistrare.

şî..."dacă n-áre̥"/zic "trébue̯ să mûncîm/să [r] să mîŋcăm şî noi̯"//

azⁱ aşá/mîi̯ne̯-aşá/ĉe să vezⁱ//"ai̯ să fáĉen‿núntă" la doi̯ anⁱ dă zíle̥//cîn‿am‿fácu‿núntă/...ń-a trimés tu̯áte̯-acásă/şervéte/ĉe̯-am avú‿şi‿i̯o ţu̯ále̯/ş-acásă nu̎ m-a primit/sâ‿faĝ‿núntă//am‿făcú‿la i̯éi̯ acás-acólo//m-aŋ‿cununát/am trăⁱít/am făcút tréi̯spreźéĉe̥ fⁱéte̥/ş-um‿băĝát/şă [ɛ]ân‿trăi̯éşᵗe̥...ĉíŋş‿féte̥ şî băĝátu/ş-ăi̯láltⁱ mi̯-a murit//mi̯-a murí‿şi sóţu/şi tózⁱ/asⁱ‿suŋ‿síŋgură//ş-úi̯te̯-aşà am petrecút i̯o ve̯áţa me̯a//

i̯ósiva costícă bogăţe̯ánu̯
am‿o̥ şai̯zéĉ şi şáse̥ de̯-anⁱ

ne duĉáŋ‿la cîmp

ᵘumple̯ám buríᵘu du [ɛ]duminícă se̯ára//şi‿î...lun‿dă dimini̯áţă/ne sculán‿dă nu̯ápte/pune̯ám dúbla dă mălái̯/â...putinéi̯u cu lápte̥/ă...ălā pútina cu bᵘórş/pune̯ám‿â...acólo brîŋză/ásᵗa cu ᵘunturắ/dovle̯áᶜ/cartófⁱ/cum‿erá atúŋş/ş-àcúma//şî ne duĉáŋ‿la cîmp//cósi̯am sau̯ prăşám/cúm...la órⁱĉe múŋcă ne duĉám//şî cîn‿termenám...ápa/ǐoi̯ si̯ára/vine̯á u̯ómu/cu buríu cu ápă/şî l-umple̯á/şî noi̯ şĕde̯ám acólo//şî...vine̯ám sîmbătă si̯ára/cîndⁱ sfinţe̯á so̯árle/plecám‿ûŋjugáᵐ‿bóii̯/şⁱ‿plecám/to̯ắtă no̯aptea vine̯ám pă drúm/„hăi̯ şi‿ĉe̯à/să ⁱîntre ş-a me̯a// hăi̯/ʰăi̯‿hắi̯/ʰăi̯‿ʰăi̯‿ʰăi̯/ʰăi̯/ʰăi̯‿ʰăi̯/pînᵃ‿cînd ajunĝe̯ám dă dornám în‿î [r] în [r] îŋ‿cărúţă// [...]

alᵈe‿mama/cîndᵘ ne duĉám/dă ⁱerám copii̯ micⁱ/cú băi̯eţ-éşte̯a dă [k] d-a plecá‿d-aĉíi̯a/ne duĉám la cîmp dă prăşám/pune̯á cújba pă‿ũ nij ˡócu...i̯erá o postáţă de únde săpám/pă lóc//pune̯ám ĉa̯ónu cu fasóle/cu mămălígă/ş-adunán ĉocánⁱ d-ăia dă porúmᵇ/şî băgán la foc/şî făĉám ă...mîncáre//că să dăpăʳtá mai dăpárte/sau făĉá la cărúţă/punẹám cîte-ō...o bazmá ĉevá/sau ŭ ştergár ĉevá/mŏmîie-n sus//iéⁱ săpá/sau coseá [!]/aşa toᵗ cu ᵘóki la cărúţă ⁱéra/să vázä/să védeᵉ aᵉa/ca să yíie la másă/să stẹa la másă să mă [ɛ] mănînĉe//şî mîncám/şî ne culcám ŭⁿ conác/ne culcám/ne ʰodinẹám//şî d-acólẹa merĝẹám lā...la sápă la...la cosít/da la cosít/diminẹáţa te sculái dă cîn cîntá ĉocîrlíⁱa/şî trebuiái să zmulĝⁱ lègătúră/ s-o faĉⁱ/s-o-mvelésⁱ/s-o strokéşⁱ/sⁱ ai/să lej znóki tọátă zíua// acúma dŭ pⁱ lá aşa/cum sâ zik iou u...pátru/cum...ⁱe mbúlt/ie ĉínĉ/şáse//adunán znóki//adunán znóki şî făĉán clăi//

---

[1] Plînge.

[La opt îi puneai, fa !][1]

păⁱ acú la ᵘop/hai !//şî adunám znókiⁱ/du pă cîmp//ọnu făĉá mîncáre/ĉe crĕdẹai/câ iera mîncáre-àᵉa ?/toz gîndáĉi/...toz gîndáĉi/pîm mămălígă/pîn lápti/c-avẹám vaĉⁱ i fătáte p la cîmp/le herbẹá láptele/făĉá mîncáre/gîndáʲş roşi intrá-m mîncáre/mîncái acólᵒ ĉe drácu ierái să faĉⁱ ?//aşternẹái rogojína/ş te culcái toz la rînd//ˢ te sculái dă diminẹáţă şî...săpái//cólẹa cîn s-aʳdicá niţᵉel sọárle puţén/zⁱĉẹán că mîncám dă mizilík//mîncám acọálẹa niţícâ mămălígă/sau pîine cu brînză/mămălígâ.../pîine sláva domnúˡᵘⁱ iera mai puţin-atúnĉ/mămălígâ/ĉe rămînẹa réĉe dă sᵉára o mîncá diminẹáţa cu...cŭ mămălígă//şî...prăşám pîn la doᵘọsprẹzèĉe//la dọọsprẹzèĉe trebŭẹá să fáĉem mîncáre//p-ᵘoʳmă dă namⁱezⁱ/iáră făĉá...mîncáre//ᵘor că rămînẹá dă la dọọspⁱe/şî mîncám...dă nanézⁱ/şⁱ p-órmâ sẹára/mîncám dă pátru ᵘorⁱ la cîmpᵘ// cîn videán că s-a pus únu jos/gáta/şî-ăiláncⁱ//te uitái pă la cáre [!] care s-a aşĕzá la másă/ălā...trebŭiái sⁱ te-aşás tóţⁱ// tóţⁱ era polóc pă cîmᵖ aşa//

[Aceeaşi]

---

[1] Intervenţia apartine subiectului Munteanu Marioara.

972

[Treieratul cu cai]

făĉᵉám ári̯ᵉe/o strope̯ám puţín cu ⁱ̂ápă̦/lu̯ám znópiⁱ/şi-i̯‿intinde̯ám/ròtu̯n̦z‿/dă jur împrejúr/ave̯ám um‿par bătút în ştế[ɛ]un̦‿fel dă şte̯ájăr cun̦‿să spúne̦/ᵘo fúnii̯e/legám cái̯/dói̯/tréi̯/sau̯ şî pátru/ cai̯/şi-i̯ în̦vîrte̯ám ro̯átă-mprejúr la şte̯ájărû‿àsta/să-n̦vîrte̯á/şi... să...p-órmă-i̯ suĉe̯ám îñapói̯ i̯áră̦/pînă să băte̯á//pᵃ‿órmă-l lu̯am la fúrcă/şî...dăde̯ám la fúrcă pái̯i̯le̦/lế‿scuturám bu̯ábi̯li̯ dĩ‿i̯éle/da̦// după ĉe...scuturám bu̯ábili bíne/bíne/dă-l vede̯ám că-i̯ bătṷ́t/tótuşⁱ.../tótuşⁱ pă ọrmă/ă...dăde̯ám paile̯-afáră/dupá ĉế‿dăde̯áᵐ‿ páile̯-afàră/strînĝám la ste̯ájĕr.../bu̯ábi̯li/aşteptám să víi̯e̦ ũ‿ vînt/putérnic/ca să lⁱ̂[ɛ]dăn̦‿la lopátă/i̯ar dacă n-áve̯am/nû‿nu vine̯á víntu/tótuşⁱ ave̯á vo cîzvá u̯ámenⁱ dîn̦‿sat/mákínă dă mînă/cum‿ erá-ñạínte/şi...lo̯am meʳĝám la ĉetăţe̯ánu̯-ŏla/ne-n...ţeleĝám cu i̯el/şî-ⁱ dăde̯ám bu̯ábe d-ezémplu lā...la o sútă dă...bániţⁱ cum‿ erá sau̯ dúble/dĕ [k] lế‿dede̯ám şî̃‿lui̯ úna/pentru că-l dăde̯ám la mákínă/scote̯ám ple̯áva dĩ‿ᵉel/da̦//

[Dar cînd dădeaţi la lopată, cu ce mai adunaţi ?]

câ‿dăde̯ã‿la lopátă/ave̯ám o primete̯á/dᵉ‿ezémplu o plásă dă... dă...plásă/care trăĝám pă...bu̯ábe/şî luám pái̯li/sau̯...ple̯áva care ⁱerá acóloʼ//

vălе̯ánu ii̯ costantín
pátruzeşàptế‿de̯-anⁱ

cînd‿ere̯án‿tínără

cînd‿ere̯án‿tínără ui̯t‿ⁱerán̦‿gru̯ásă cu fetíţ-asta̦¹/tamám‿mă lo̯ásen̦‿şi‿i̯e...acóloʼ cu i̯el//şi ⁱel ar ave̯á u̯oi̯ múlte̦//tăticu-me̯ọ nú pre̯a vre̯a să/ca să-s‿spúi̯ i̯o mai̯ cu-nĉét aşá/acóle̯-aşa̦/ áşa̦//tăticu-me̯ọ nu vre̯a să mă de̯a dăpă i̯el/fetíţa ᵐᵃmi//i̯óu̯‿u

---

¹Arată spre fata ei, care asistă la înregistrare.

cuņ să zic/ieran do^{m}nișuară/îm plăĉă nie dă iel//ĉe-o hi făcu^{t}/ ĉe făĉa el/îm plăĉă dă ^{i}el//ãî !//tăticu-me^{o}/z^{î}ĉă

"fă mariǫaro ! fa-i păcat dă tine fa/fă păcat dă frumus^{e}ețea ta fă/câ ie urît//pă unde-s faĉe ție !"//

"ei/iote-așa !/suarta mea" zic "ăla... vă duĉez^{i} voi fa ?[1]/ zic "iote-așa" zic//

^{h}e ! dădeam io să ui^{d}/dădeam io să-n treacă/iărăj^{i} nu puteaņ să-l uit/vedeam io altu mai frumos/mai fălos/mai.../ee ! îm plăĉă într-um moment așa/totuj gîndu la iel mi-era/ĉe să ^{fac}//acuma iel la fel//pi no^{i} ne-am avu gine cu iel/alt^{u} [k] da f^{i}etile nu mai sînt acuma/ni-am avu gine cu iel/șapte-an dă zile//cît am fietit/ am fos ș-io fată dîn școală/d-am învăța ș-io doo clase-acol^{o}/ c-așa să-nvăța/șî dîn școală n-am avu gine/pîn-a venit ^{i}el dî armată//^{cî} da da/io al^{d}/mai vorgaņ cu băiez/mai ra/da.../pisimni.../ ăsta a foz mai drăgă/drăcu ști^{i}e/ĉe să mai ^{zic}//ș-apî...an deveni și m-aņ luua cu iel//mă-sa lui ^{i}era muartă/șî m-aņ lua cu iel// iel ^{i}era ĉobaņ la uoi/avea iel vo patruzeĵ dă mînzar^{i}//luua/dacă el era cu iele/lua șî...brînza du pă mînzărli lui/ș^{i} lua șî zeĉüiala dă la uamen^{i}//cînd duĉe [k] să lu^{u}a el așa dus și-nt^{u}ors/ poate făĉa o [ɛ]doo putin dă brînzâ/iele-așa[2]//poate-avea putinl^{e}-alea ^{u}obzej^{i} dă kilograme dă brî^{ză}//putea să faĉeņ și lîn-aveam/și brînz-aveam/n-avea niĉ-un r^{u}os fetița mămi^{că}/ăla ne-o mînca/ieraņ la ta-so avea...fimei^{e} de-a doua/trăgâ să mă mănînĉe pă mini//venea l-aldi tăticu-aiĉi-șa/tăticu ar [k] mai era ĉin^{s} sur^{u}or^{i}/și iuonel ĉinĉ/și cu iei doi/iera șase șapte ^{i}iș^{i}//căta să mă mănînĉe șî-ăștălanți dîm partea asta de-aiĉ//iou/noi mai proștiĉei/mai ăla/^{z}ĉan de rușine de colo/rușine dîn colo/vinit/aveaņ șî vacă cu lapte//șî...fetița ma^{mi}/dac-am văzu c-ăla ni-l mănîncâ/ăla ni-l mănîncă/

---

[1] Se adresează unor informatoare ocazionale care ies din cameră.

[2] Gest.

974

"mă ristáke̥/ĉe̥ să fáĉe̥m mă‿no ?//mă"/zî‿"da‿ar hí bíne̥ să stăm noi̯ acólo-m‿balˡtă la bordéi̯ mă"/ĉe "ne̥-om aduná/ne̥-adunăm şî noi̯ acóló mă/nu mai̯ nie-mpărţîm pîn‿sad‿mă !"//

"hē ! zîĉe/"ne fáĉe̥n‿dă rîz"‿zîĉe̥/"ne rîde lúme̥a"//

"ē !" zig‿"lúme̥a bnă ziu̯ă/ó să rîză uo zi/o să rîză uo săptămînă/j‿d-acóle̥a nóu̯ŏ ne prinde̥ gíni̯"//

"e̥ !" zîĉe "n-ó fak‿i̯o p-ásta/zĉe "stai̯ acólo la mă-ta/că-i̯ mă-ta"//stăte̥am feetiţa mămică/la máma//cî‿la máma/cîte̥odátă niş‿săpun‿n-ave̥am să mă spăl//pentru că ásta‿era reealitáte̥a că/dacă iera m‿mulţi/pu̯or g‿máre n-ave̥a/cu ĉe s‿fácă săpún/nu ştiu̯ ĉe̥/ hɯ !//[...]

"mă ristákē/ĉe̥-ar hí ar hí/i̯o "zic‿î "stau̯ acólo-m‿báltă//acásă nu te ĉe‿că [k] în‿fineė//dă ! ĉe̥-am‿făcút ?/zic‿î ne̥-am [k] ã‿intrá‿la rînd//am intrá‿la rînd/dus şi-ntuórs//cînd acólo nú ştiiám/i̯o ştii̯ám munca cîmpului̯/ştii̯ám munca cîmpului̯/dú-te-ncárcă butói̯u/dú-te la cîmp/munĉéşte îm‿párte/scu̯ál-te̥/zmúlĝe legătúră/cînd‿era sápă/cînd‿erā...//

cîn‿zîĉe "ei̯ stăi̯ la rîn‿/mareo̯áro zîĉē/"tu să faĉi a̯şa"//

"mă ristake̥ i̯o fa/da nú ştiu̯ mă ! tu să stai̯ să mă-nveeţi"//

pe ziĉe "i̯o stau̯ să te-nvăz/da" ziĉe̥ "ĉin‿să dúĉe cu u̯oile̥?//

"mă" zig‿"lásă ş‿tu úi̯te̥ u̯oili mai̯ pḁ̆ cole̥a-şă/şî...mă-nves‿şî pă mine̥"//aşá a făcu‿săracu/m-a‿ascultat//le̥-a lăsá‿mai̯ pi cuóle̥-aşa/ş-a intrát într-o grădină fetiţa mămică/ş-a strica‿la un‿grădinár acólo̥/mai̯ máre fuoc//

zîĉe "veés‿tu mareo̯ara ĉe̥-ăi̯ făcu̯ ?"/

"mă ristáke̥ ĉe s‿fa/ásta-i̯ ásta/ĉe să mai̯ fac ?//acúma" zig‿"vede̥n‿şî noi̯ ĉe ne̥-o pretinde ălā/şi dăn‿şi noi̯ ĉin‿súte dă lei/sau̯ i̯óte-i̯ dăm brînză c-ave̥n/s‿ĉe s‿fá/númai̯ pă mîna leĝi să nu mai ajúnĝe̥n/că-i̯ mai̯ rău̯/sâ‿mai̯ ştii̯e̥ ş-áldi tăticu/mai̯ păţim ĉevá"/așa̯//ne̯-am împăcá‿cu ómu/kár i̯o m-an‿dus/cu i̯el//i̯erám tînără/íte i̯eráñ‿gru̯ásă cú fat-ásta̯//la trái̯^{cu}‿/p‿lā grădína lui̯ tráicu̯//

mariu̯ára muntẹánu

am așá: pátruzeĉ și șáse dă an^{i}

úmbla dúpă míne

[•••] cî́n‿gátă mămíca/i̯a nicô^{d}átâ/i̯a nu știẹá ș-ẹa/mă ástăz‿i̯e sâmbătă să mă spắl/să ma‿^{i}au̯ ș-i̯o o cămáșe búnă/să i̯es ș-i̯ọ la o fẹméi̯ẹ/z‿vedén‿ĉe mai̯ fáĉ^{e}/ẹa nú știá săráca̯/i̯a nu știi̯á/niș‿că-i̯ dúminică̯/niș‿că-i̯ sîmbătă/i̯a tòdaúna‿erá-ŋ‿glọátă̯//i̯a todaúna cu tibétu cîrkít/i̯a todaúna cu róka rúptă̯/n-a [k] nu nẹ-ajunĝẹán‿nicôdátă̯//tătícu̯-ăsta ĉé ziĉá̯:

"făi̯ fẹmíi̯ọ "!/tătícu meréu̯ să ĉertá cu mạmíca̯//"făi̯ fẹmíi̯ọ!/ fắ ! i̯o sîn‿ĉél mai̯ nenorôĉí‿dîŋ‿sat//

gátă mămíca ^{zî}ĉa̯ "ē ! da di ĉe mă i̯ej‿nenoroĉ^{it} ?"/

"fắi̯ tîmpíto fă‿ș^{ĉ}e/"fắ pi‿tu ń-ai̯ făcú‿ĉiŋș‿féte fă" zíĉe "ń-ai̯ făcú"‿^{s}ĉẹ//"toz‿mă flúi̯eră"/^{z}ĉe "úndẹ mă du^{c}‿cu i̯éle"/zícẹ‿"tu" zíĉe "stai̯ acásă/tu ńi le pui̯ îŋ‿cărúță/mă duk‿i̯o cu i̯éle" ^{s}ĉe//"io mă du"‿zîĉe "pănă sîŋ‿jeli‿să tre‿pă lîŋgă uṇ‿tren" zíĉe "mă flúi̯eră"//sîŋ‿jéli‿să mă du^{g}‿la ũ [k] să car" zíĉe/"tóz‿mă i̯a îŋ‿kíb‿dă rîz"/zíĉẹ/"că níĉ u^{n}[k] tọátă lúmẹa/tóț‿u̯amẹni cu flăcắi̯/númа‿i̯o cu f^{e}étili tắli//ș^{î}‿șĉe "únde mai̯ pui̯/că" zíĉē "tú" zíĉe "le pors‿și númã‿^{î}álb/númã‿al/fă !"^{s}ĉe‿"da^{r} vŏpséștḗ-le drắcu șî tu fă/lásă-le rókílẹ-acoló‿împuțíte/nespălắte/bazmálli mai̯ văpséștí-lẹ/ĉe to‿le spel^{i} fa" zíĉẹ-"așá" ?//

gátă mămíca/nú dórná nopț^{i} întrég^{i}//spălá/cîrká/cu cásă/cū... c̱ospodắrii̯-as^{ta}//ápi g^{k}a‿șî n^{u}oi̯ munĉám îm‿párte//cîŋ‿la maltè-

976

zȩánu/cîn̦‿la zan̦fir^{i}ˆéscu/cîn̦‿la cocúţă malt^{e} [k] áşa/la maltezȩánu/la zam̦f^{i}ˆiréscu/la sína/ĉíne‿erá pă moşii̯ ?/f^{e}ˆétili lu rádu caţaón^{u}//i̯éle‿erá: şí femȩ́i̯ şí bărba^{t}/şi fimȩ́i̯ şi bărbáţ^{i}/acólo luninám/acólo în̦será^{m}//tọ́atẹ f^{e}ˆételȩ-avȩá/cîtȩ-um̦‿frátẹ/cîtȩ-ũ‿ũk/cîtȩ-o...sta ḍe acól^{o}‿e !/noi̯‿^{i}ˆeran̦‿sin̦gur^{i}ˆéli̯/că‿tăticu ĉe făĉá: tăticu să duĉá‿aşá: bá la ápă/bá la grăúnţă/bá s-adúcă pai̯ẹ/ş^{î}‿noi̯ ^{ră}mânȩa^{m}...sin̦gurẹ́le p-acól/da dácă fetíţa mạmícạ noi̯ am̦‿fost...ạ ! nõ s-a líki‿nimerica/nu că să ziş‿că...dac-an̦‿stat/s-a líki^{d}‿goláni sau̯ mai̯ şti‿i̯u ĉẹ/sau̯ am̦‿foz‿nişte răọtáz^{i}/nũ mămícă/am̦‿fos‿féti̯ dă cásă/că dacă nu i̯erám/nu ^{i}ˆerám nij^{i}‿la [k] niş pă‿la casẹ́le nu̯ástre p-aiĉa‿^{a}şa//

acúma/cun̦‿să zi^{c}‿suf^{i}ˆerind aşá/aglumerátā/munĉán̦‿şi nu nȩ-ajunĝám/^{u}ˆomụ-ăsta al meu̯‿u/i̯ei̯ a‿avȩá un̦‿l^{u}ˆot/avȩá cărúţă búnă dĕ‿la boi̯ér^{i}/i̯erá cai̯i mar^{i}/ĕl cumpărásẹ cai̯ dĕ‿la zi̯élũ/máre...moşii̯ér/cáre ^{i}ˆerá ĉel mai̯ márẹ moşi̯ér/pă ráz-asta ai̯iĉ//àşa //avȩá vo dóo súte dă u̯oi̯/ş-avȩá ta-su̯ doi̯ băi̯éţ^{i}/nu/trei̯ băi̯es‿ş-o fátă/àşa//şi i̯ei̯ i̯erā...ĉel mai̯ fruntáş în̦‿sat//fruntáş în̦‿sat//ţinȩá cai̯-ĕi̯a numai̯ dă plimbárȩ-aşa/şī...dar dă plimbáre-i̯ ţinȩá/atît/în̦cólo nimíc/dar îi̯ scotȩá dîn̦‿grajd/dă să plimbá/în̦cólo nimíc//u̯oili̯ tot aşa/avȩá si̯émnu lui̯/avȩá i̯el într-ũ‿rîn̦‿v^{r}o ^{u}ˆobzèj‿dă u̯oi̯/alẹ lu̯i//^{h}ĕ^{i} ! dă únde pînă úndẹ/^{i}ˆeşise şí el acólo-n̦‿sat/că mocani-nainti̯ i̯erā...cum i̯ẹ ş-acúma/mai̯ înapoi̯éz^{i}‿mai̯ nũ‿şt^{u}‿ĉe/da tótuj^{i}‿nũ i̯erá înapoi̯át//ē ! s-a amu̯reza‿dă mine//ā măritát-o pă sór-sa/ş^{i}‿i̯a-i̯ dădúse atîtȩa u̯oi̯/atîtȩa mii̯ dă lei̯/că sór-sa i̯erā...modọásă-n̦‿sat/i̯a ţinȩá násu sús/că i̯erá úna/ş-avȩá bulúc/fetíţa mạmi^{că}/şi i̯o n-ávȩam decît o rokíţ-avȩám/atît//o rokíţ-avȩam atî^{d}/mă duĉá‿la balur^{i}/nimíc//şī zic/ĉe mai̯ în̦cólo ş-în̦cọáĉe/zic ăsta şī‿dacā mă i̯au̯ cu-ăsta kízda mă-si̯/i̯e mocán da barẹn̦‿stau̯ acásă‿coc^{o}ˆánă/nu ma^{i}ˆ munĉés‿pă moşii̯a lu cutáre/pă mo-

---

¹Îşi drege glasul.

şia lu ắla dă sîn^{t}‿amărî́tă ş‿cu bazmáu̯a-n̯‿cap/nu báren‿nu mai̯ mă duc//áşa//am̯‿văzú‿că a-nĉepú‿să úmble dúpă míne//úmbla după míne/tu̯átă lúme̯a dîn̯‿sat ziĉe̯á:

"ắọ ! marii̯o̯áro !/cruĉulíţă i̯éşt^{i}/da cum te u^{i}s‿tu că...ristáke i̯e urî́t"//

"ē !" i̯o tó‿dădeám tot în̯cólo/tot în̯co̯áĉe/"pîrlí-v-ar fócu să vă pîrle̯ áscă [!]/núma^{i}‿pă míne mă vedéz‿dîn to̯átă lúme-as^{a}‿dîn tó‿sátu̯-ăsta ai^{ĉ}"//hē ! i̯ar^{î}/lúme̯a-n̯cólo/lúme̯a-n̯co̯áĉē...

"marii̯o̯áro am auzí‿că vórgeş‿cu-ă lu zaárii̯a múnte̯anu//fă mari̯o̯^{ar}‿/i̯e păcá‿dă tin^{i}e fă/păcá‿dă frumus^{i}éţi̯a ta fă/să vórgeş‿tu cu ắla"//

e^{i} !...ĉe să mai̯ în̯cólo/vorgán̯‿cu i̯el//gátă mămica/în̯‿ziĉá... "e^{i} ! ^{ş}‿se lásă" zíĉe "că i̯e bun" zíĉe "mámă//că zíĉe "áre lî́nă/áre u̯oi/áre av^{e}ére" zíĉe/"şi ĉé" zi [k] "ĉé" zíĉe "dácă i̯éste/lásă lúme̯a să zícă"//

ă ! ^{z}iĉán̯‿ş-i̯o după gátă mắmica/"e^{i} lásă" zi ‿"că‿áre"//

i̯el ţíne̯a la míne-atî́t/^{h}áoleo/mă kérde̯a/mă‿mă ziĉái̯ că ĉíne ştíi̯e ĉe//^{h}am̯‿vorgí‿cu i̯el/m-am împretení‿cu i̯el/az^{i} áşa/mî́i̯ne-aşa/póimine-aşa...//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la nuntă]

sî́mbătă se̯árā...mire̯ása stă jos pē...un̯‿scáun î^{n}‿cásă/şi‿áre brádū/î^{l} ţíne-aşá pē...piĉi̯ór/şî l-în̯vîrte-aşá[1] /i̯ar fételē/...árē bete̯álă de tel/şî-l gătéş^{t}e-aşá cu bet^{e}ála de tel/ūm‿muzicánt cîntă acólo cî́ntecu brádului̯ se spúnē/în vîrf la brad se púnē...un̯‿f^{i}ir aşá de busui̯óc /...ásta i̯e ^{u}obiĉéi̯urle‿la noi̯//

i̯ar dúminica cîn̯‿să i̯ā...miri̯ása/búnă zíu̯a[2]/cîn̯‿să i̯ā miri̯ásā/

---

[1] Gest circular.

[2] Răspunde la salut unei persoane care intră pe uşă.

978

víne núna mpreună cu nuntáşi dim‿pártẹa núni/i̯ă mirẹásă/tod‿la fél o aşáză pᵉ-un‿scaᵘún/núna-i̯ púne fluárẹa şi vọ́lu pe cap/mírelē víne dẹ-afáră şī sărútă şi pe mirẹásă şi núna/şi u̯ŏ i̯a împreúnă şi merg afáră/fac hóră/care se spúne hóra núni/i̯ar pe úrmă cînt‿plẹácă de la mirẹásă la cọnuníⁱe/núna/árẹ un‿cọzonáᶜ/âl tái̯ẹ-aşà îm‿pátru/şi-i̯ rúpẹ în‿caᵖ‿la mirẹásă//acél cozonác‿î/céle pátru bucắţⁱ lᵉ-arúncă-n‿î pátru cólţurⁱ//

munteánu cornélii̯a
doᵘăzécⁱ şi doi̯ de anⁱ

se sperii̯ése dă şárpẹ

mă dúcan‿cu um‿băgát...cu cáprili/şⁱ cu u̯óili//la pădúrẹ//şī ...nu i̯er [k] am‿fúgi‿după cáprẹ/că‿él fugẹá/s [ɛ]sĕ sperii̯ésẹ dă şárpẹ/şⁱ fugẹá/şī‿noi̯ nẹ-an‿dus [ɛ]după‿éle/ş-an‿daᵗ‿peste‿el//

vişan‿gabriⁱél
doi̯şpẹ-anⁱ

i̯a a fugít

[Nu s-a întîmplat să pierzi mieii ?]

da/cînd avẹám o u̯ái̯e mai̯ márẹ//...nẹ-an‿duz la pădúrẹ cu i̯a şⁱ ẹa...ⁱerá îm‿miríştẹ carē a rupt [k] rupése fasólẹa/zmulgésẹ‿fasólẹa//şi...an‿lăsát-o p-acólo/şi noi̯ nẹ-an‿culcát//dîn‿jọácă ne-an‿culcáᵗ/şi...i̯a a fugít/şⁱ n-ă‿mai̯ găsít-ọ//a doᵘa‿zí mẹ-a adús-o...ŭ‿ᵘunk//

[Acelaşi]

859. PERIȘORU

(jud. Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MT

bòrdéi̯u-m‿pămínt

[Cum erau bordeiele ?]

bòrdéi̯u-m‿pămínt/avé̯a acólō‿o săr̲íță la cápu bordéi̯ulŭi̯/o sál-aș^{j}á/o...mígă̯ d [!]/ [...] noi̯ an‿trắi̯ răú̯ dón̯le pă tímpurlẹ nu̯ástre/da...așá i̯erá atúnĉ//n-àve̯an‿cúm să tráim mai̯ bíne/dĕcî așá/îm‿fèlu̯-ósta//

[Bordeiele astea cum erau ?]

bordéi̯ săpát dîm‿pămínt/și cu...căpri^{u}ór^{i} dîn ắe̯a dîn [ɛ] d-a̱íĉa șî adûnáțe̯-așá îm‿f^{i}èlu̯-ósta /șî arún̯cás‿pămínt pẹste ẹ[1]/și lipít i̯ar cu pămínt//áe̯a‿ér^{e}á cásili nu̯ást^{r}e atún̯ș‿pă tímp-ọla// ē^{i}.../cár^{i}e mai̯‿ẹrá cîte ĉíneva/mai̯ făĉ^{e}á ^{u}o cásă ridicátă cu [ɛ] bîrne-^{n}‿sus/și...o-n̯vele̯á cu...pápŭră/cu...coĉén^{i}/cu... pi̱ẹ...//

[Aveați mai multe odăi ?]

o sín̯gură úna/o sín̯gură odái̯ẹ// [...]^{cu} dóo pátur^{i} [!][2]

dacă i̯erám mai̯ múlți̱/mai̯ făĉ^{e}ám în̯că u̯m‿bordéi̯/ásta i̯erá la... pă tímpur^{î}le atún̯ș‿cîn [k] de cînd ere̯ám i̯o//cîn^{d}‿i̯e^{r}ám ca cum i̯e [ɛ] băi̯ẹț-èște̯a aíĉ //[3]

[Și paturile cum erau făcute ?]

pátur^{i}/pátur^{i} făcúte ă [ɛ] tot îm‿félu̯-ósta erá...//dă scîndură/mai̯ făĉ^{e}á o lúm^{i}e șī...dă pămínt/ca o prísp-așa‿ă/

[VII b] pă^{i}‿dúmne̯avu̯ástă nú‿știs‿ĉe... [...]/ca o prisp-așá dă

---

[1] Gest: vîrfurile degetelor de la ambele mîini se strîng, coatele fiind depărtate.

[2] Intervine soția informatorului, Criman Sofia Ivina [= VII b].

[3] Informatorul se referă la niște nepoți care asistă la înregistrare.

980

pămî́nt/aşternẹ́a ụ́omu coj͡^{u}ócu̯-acólọ/^{a}şternẹ́a o sáltẹá dă pái̯e/
ụmplẹ́a şî i̯el[1]

[Dar lumină de unde aveaţi ?]

[VIII b] lumínă...dă la lámbă/gas/găzọái̯ĉe cum să͜ zĉ^{e}á atún^{ĉ}//

[VII b] şi opáiţẹ...

[VIII b] opáiz͜ nú͜ prẹa am avút/ [...]cî́nd a-nĉepút lúmẹa dă la opáiţ/ca să trẹ́acă să ái̯vă lumí^{n}ă mai̯ búnă/s-a tr̄ecú͜ la lămb^{i}//
lámbă/şi áẹa ^{e}rá lumí^{n}a mai̯ búnă/'ă adícă [ɛ] pentru noi̯//

[Ai apucat opaiţ ?]

[VIII b] da ! am apucát...

[VII b] opáiţ am apucát/da//

[Cum se făcea ?]

[VII b] într-un ĉob dă strákínă/dacă ştiţ că i̯e [k] cum i̯e strákina/că͜ ştis͜ cred/

[VIII b] strákí^{n}ă dă pămî́nt//

[VII b] str[=strachină] dă pămî́nt//

[VIII b] pûnẹ́a seu̯/...

[VII b] seu̯

[VIII b] în ẹa/

[VII b] şi răsuĉẹ́a...

[VIII b] o féşk̠il-aşá dă...

[VII b] dă cî́rpă...

[VIIIb] dă cî́rpă/şî mui̯á-n ẹa/şî fắĉ^{e}a...omúlui̯ lumí^{n}ă ca să ves pă úndẹ merj/da înco͜ nij͜ dă cun͜ să coş/sau̯ dă...a^{şa}/ca orbéĉi/
áẹa erám noi̯//

criman tọader, zis budilẹ́anu

şápteşob͜ dĕ an^{i}

---

[1] În continuare, cei doi informatori se completează reciproc, în replică. Am indicat cui aparţin replicile prin siglele respective.

şî jucáŋ‿cû pîĉu̯árîlẹ gu̯álẹ

[Se făceau pe aici hore ?]

dā !/cu flúi̯eru/şî‿cu pîĉu̯árẹlẹ gu̯ále jucám/pă i̯árbă vⁱérdẹ//

[Cum petreceaţi ?]

úi̯tẹ-aşá/îm‿bărăgánu̯-ósta cum‿v-aŋ‿spus lā.../dā...i̯erá un om caré‿ne cîntá cu flúi̯eru//ˢî‿ne duĉᵉáŋ‿şî jucáŋ‿cû pîĉu̯árîlẹ gu̯álẹ//moj‿ĝántă săráculi[1] //dā...

[Şi cum vă găteaţi ?]

ʾẹ !/ne dúĉᵉam acólo cu tu̯átẹlẹ fii̯ecári/...să ne ui̯tắm/áltẹ i̯erá mai̯ marⁱ ca noi̯/şi‿ne...lu̯a şî‿pă noi̯: "hái̯‿şi‿tù !/hái̯‿şi‿tù !"/nⁱe m[ɛ]luáŋ‿cu tòţi̯-acólọ/sî̋rbe/hőri.../

[Şi ce mai jucaţi ?]

[!] ĉé‿z‿mai̯ jucắm ?//d-ắˢtẹa le ştii̯ám atúnĉᵉa//nu să d [k] jucá taŋgó/nu să jucắ.../àşá/ĉe să cîntⁱe ŋála cu flúerụ//cîntá ş-el ĉe să priĉepẹá săʳácu/cîtẹ-o sî́rbă/cîtẹ-ọ...hőră...//

[Care se obişnuia înainte.][2]

da !/ʰa acúma nū‿mai̯ i̯e/nu....a...[k] pii̯ d-ái̯a sᵖúni du̯ámna[3] / cînd i̯erám i̯eu̯...sigur/dā !/da !//

[Şi se purta port naţional ?]

[...] la noi̯ nu s-a purtát por‿naţi̯onál//nu ! nu !/ă‿ⁱăştẹa carẹ-au̯ venít acúma sînt provéniᶻ‿dă ˡa múntè/ắştẹa au̯ venít cu pórtur naţi̯onále/da !/dă ˡa cîmpulúŋg-muşĉél/p-aíĉᵉa/da la noi̯ aşắ.../cum sûntem aíĉi/acúma...aşắ a fost//

mária aŋgeléscu
şáptesunu dă anⁱ

---

[1] Se adresează norei, care asistă la înregistrare.
[2] Intervine nora informatoarei.
[3] Se adresează norei, referindu-se la discuţia pe care a avut-o mai înainte, cu anchetatoarea.

982

lî́nă

[Care era lucrul la lînă ?]

ᵘò spălám/ó opăręám príma dátę/ᵘo spălám/o scărmănám/ş-o duĉęán la maşî́nă/ş-o trăĝęám/şî̂ ó aduĉᵉám acásą ş-o tŏrĉę́m//p-órm-o̩ punęám răzbói̯u/ţesęám [!]/

[Dar o lăsai numai în culoarea ei ?]

da nū !/o vŏpsęám/dûpă ĉᵉ-o torĉᵉ́ám o vŏpsęám/

[O vopseai matale sau o dădeai...]

la boi̯anĝíu̯/aşá să ziĉᵉá atúnĉᵉa/bòi̯anĝíu̯//

[Şi numai lînă ţeseai ?]

lî̋nă...şî bùmbác ţesęám/pû́nęám cîtę-o pęátră dă bumbác ţesęám/punęám cî̂tę-o pęátrą dă bùmbác c-aşá să ziĉᵉá atúnĉᵉa/pi̯átrą/

[Piatră ?]

da ! pi̯átră dă bumbác/şî̦ lu̯án cîtę-o sútă dă coţⁱ/dă pî́n̦ză//făĉᵉán cămắşⁱ/áşá era atúnĉⁱ//ⁱⁿtr-o pi̯átră dă bumbác pûnęám o sútă dă coţⁱ// [...]

[Şi era vreun obicei cînd urzeai pînza ?]

atúnĉᵉa o punęá pî́n̦za [k] punęá copíⁱi cînd urzęá pă parⁱ/ᵘŏ urzęá pă pári̯...pî́n̦za únili//da noi̯ ó urzęám pă urzitọárę-aşá i̯aşá pî́n̦za-n u [ɛ] ùrzitu̯árę//ş-o-m̦vŏlui̯á pă urzitu̯áre şî...

[Şi cînd urzea pe pari, ce făcea cu copiii ?]

î̦i̯ punęá-ntr-o álbiⁱę [!] şî́ [!] şî-i̯ tîrá dă-m̦vălui̯á pă sű̋l/să să strî́n̦gă cú [k] fíⁱe cú [k] să fíⁱe s [k] pî́n̦za strî́n̦să pă sű̋l/aşá//îi̯ tîrá pŏ copíi̯/n-ávęai̯ copíi̯/pû́nęai̯ cîtę-um bòlován doi̯ dă sáre/ĩ álbii̯ę [!]/

[Ca să-ntinză firele ...]

să să-ntín̦ză fírili/da !/î ąęa [!]/àşá/ʰm̦ !/ó̩biĉíⁱę bătrî́neşţⁱ//

crimán sofíⁱa iviną, zis
budilęánu
şáptezéşîĉìnĉ [de ani]

făĉᵉá hórạ

[Cînd te duceai la horă, cum te găteai ?]

[!] ca [k] cuŋ să gătéşte ş-ácuşạ fⁱétéle/tót aşạ́//

[Cu rochiţe scurte ?...]

nū̋ scúrtⁱe/vái̯ de míne !/păᵉ-atúnĉᵉa nú erà rokíţă scúrtạ/ átúnĉ eʳá róke obijnuítă/să nu să vázǎ piĉóru ca acúma/...atúnĉᵉa nu sạ...sĉẹá că care ⁱe [k] pᵘọ́rtà rọ́ka scúrtă...atúnĉᵉa nu e[ε] nu ⁱerá bínẹ//

[Şi unde se făcea hora ?]

făĉᵉáu̯...

[Pe islaz.][1]

pă islás [!] átúnĉᵉa cîn[ε]cînᵈ îm póstu páştẹ́luị făĉᵉá pă islás/pă i̯árbă vⁱérde/făĉᵉá hórạ//eⁱ ! să mai̯ făcúsⁱe niştẹ... grájdurẹ-aşá mai̯ mar/si̯ára să mai̯ făĉᵉá î álẹa-ŋ grájdurlẹ-álẹa aşá//[ε] másă dacă făĉᵉai̯ núntă să punẹá acólo-ŋ grajd-óla máre/é ca ş-uŋ salón ă d-ástẹa i̯erá/cîtẹ-oŋ grájd aşá ˡa cîtẹ-ọ ᵘom//şî să punẹá acólo//

lume amărîtă i̯erá du̯ámn-atúnĉⁱ//să-ⁱ hi da dumnezéu̯ regímu̯-ósta mai̯ dămúlt/cînd i̯eráŋ ş-i̯o tînără [!]/acúma am îmbătrînit/să términă zililẹ mⁱélẹ/ş mi̯-e necáz că mor/àcúşạ//aj vrẹá să mai̯ trăi̯ésc//

[Aceeaşi]

făĉᵉaŋ scaloi̯énⁱ

făĉᵉáŋ scaloi̯énⁱ/îi̯ făĉᵉan dă pămînt/ o[ε]punẹáŋ cojⁱ dă la páştẹ le pră [k] păstrám/şî făĉᵉám uŋ scaloi̯án márẹ-aşá dă pămîŋ gălbᵉen/şî...mbrăcaŋ cu̯ [k] cóji̯-aşá/la picu̯áre/scaloi̯ánu/

---

[1] Intervine fiica informatoarei, care asistă la înregistrare.

984

scaloíța.../îi̯...

[Cum, făceați doi ?]

dói̯/da /un̯ scaloi̯án ș-o scaloíță p-ŏ scîndur-așá látă [1] //șî pûnẹám î coj d-ástẹa-n tot félu//șî-l duĉᵉán șî-l îngropám în gríu vⁱérdẹ/...a tréi̯a zi̯ ne duĉᵉán șî-l dăzgropám/șî-l băgám îm puțⁱ/că ⁿu i̯erá gîrlâ...p-aiĉᵉà/să-l dái̯ pă gîrlă//care i̯erá la sat [2] îl da pă gîrlă/noi̯ îl băgám îm púț//gătẹám púțu cu mărăcíni̯-așá/șî...băgám îm puțⁱ//pŏ úrmă-i̯ făĉᵉám pománă// [!]

[Și cine făcea asta ?]

fétilẹ/bĕi̯éți/aduĉᵉá băutúră/adúĉᵉá băutúră/adúĉᵉá lăutár/șî cîntá șî jucá/ș fételẹ gătẹá mîncărúr d-ástẹa/ca la [r] ca lā [ɛ] mᵘort [!]/ca...

[Ca la mort ?]

ca la mᵘórt !/

[Și îl și plîngeați ?]

dā !/îl boĉᵉá cólo/boĉᵉám/fétele/

[Cum ?]

scaloíță íță/

trub dă coconíță/

tⁱe cătá má-ta pîm pădúrẹa dẹásă/

cu ínima friptă șî ársă/...

ásta-i̯ ˢĉᵉám [!]//e ! copíi̯-așá/erẹán fⁱéte marⁱ/

[Numai cînd erați fete mari ?]

șî cîn [k] și cînd ⁱerẹám miĉⁱ//cînᵈ erẹám miĉⁱ i̯erám mai̯ [ɛ] cu ăi̯a míĉi nⁱe jucám cu [ɛ]scàloi̯ánu//șî cînd ⁱerám marⁱ/am făcú șⁱ cu ăștẹa mári/cu băi̯éți/flăcăi//i̯-aduĉᵉá lăutári/cîntá/jucá/ pă i̯árbă vⁱérde//

[Și cînd se făcea asta ?]

---

[1] Gest: de o palmă.

[2] Informatoarea a copilărit la marginea satului.

ŋacúmà-n...dûpă...nu mai̯ ţîu̯ mínte/dupặ páşte-acúşa dă rusắlii̯/nú ştu/cînᵈ ⁱe scaloi̯éni̯ ?[1] /mi̯-am ui̯tát//mi̯-am ui̯tát doámnă/nu mai̯ am ţînere dă mínte/nú mai̯.../nu mai̯ ţiu̯ mínᵗⁱ/mi̯-a.../mi̯-a pⁱeri şî vidⁱérîle/nu mai̯ văz bínⁱe/şî...nu mai̯ pos să mai̯ mⁱerg//şî...şî mínţile parcă n [ɛ] mi̯-a mai̯ săriᵈ dă la lócu lor[!]/

[E, nu se bagă de seamă !]

ắi̯a nu sắ bágắ dă si̯ámă/dā...nu mai̯ i̯/nu mai̯ am [ɛ] reacţi̯onéz bíne//dă cîn am fost d-ắm fîcút operáţi̯-ắea nu mai̯ reacţi̯onéz bíne...//

[Aceeaşi]

căzú clóşca

[Cum pui o cloşcă ?]

ă !/o pui̯ acólo pă cui̯bár ş-atît/dor să nu pui̯ la lúnă nóo că...

[Cum adică ?]

se...cînd o vi̯ezⁱ cînd i̯e lúna nóŏ să n-ó pui̯/că i̯ese lunáticⁱ//

[Cum adică ?]

i̯ésē lunátic̑ ş mu̯áre...púi//sắ apúče şî dîn lun-ắea/şî dîn lun-ắea/...clóşca/da !//câ dac-o pui̯ kar la întîi̯/n-ápucă/...ⁱé núma-ntr-o lúnă/şî mu̯áre tos púi ᵈᵘpă če-i̯ scu̯áte//kár am păţît i̯o acúma u̯-an/tóz mi̯-a murit//că dă čě...i̯-am pus aşá/că zic i̯o că: "căzú clóşcă/o s-o pui̯"/zîc/"că n-am pui̯"//am pús-o şî če-am făcút ?//

[Aceeaşi]

---

[1] Se adresează fiicei.

86o. GURBĂNEŞTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: CB

a fúĝi cáii cu míne

[Cum era cînd erai mai tînăr şi mergeaţi cu caii la păscut ? Cum îi păzeaţi, cum... ?]

úite cúm îi păzeám: cîte dói//făĉám dă tréi o^{r} pă nóapté.../ şáse inş^{i}//şáse inş^{i} păzeam d^{u}oi...dă cu seáră/doi la miézú nópţi [ɛ] /dói dăspré zío//áşa//ş dă noápte/plecám acásă la treábă// ş-alĉeva să vă spu^{n}: cînd an f^{u}oz dă şa [k] dă...,ói hí f^{u}oz dă vro zéĉe an^{i}/a fúĝi cáii cu míne//

[Cum ?]

pă^{i} úite cum...

[Şaişpe ani ! a fost mai mic ! Ai fost mic !][1]

ē^{i}/o^{i} hi fuoz dă [ɛ] zéĉe únşpe an^{i}/cam áşa//a fúĝi cáii cu míne//şî m-a dus cáii tîrî́ş...

[L-a băgat tat-su slugă !][2]

ē^{i} !/m-a băgá^{z} slúgă/c-áşa eráu lúme-atúnş^{i}/sărá^{g}că/táta erá harabaĝíu la bo^{i}ér...//

ş-a fúĝi cáii cu míne/ş-an căzú du pă cái/că-nnaínte să ţineá pátru cai/la răscrúĉe-/acúma nu ştíie nimér^{i}/ĉe fer e cáii la răscrúĉe//da atúnĉa să puneá la răscrúĉ^{i}/pátru cai//â^{u} fúĝi cáii cu míne/ş-io an căzú jos/şi háţurle-atîrnáte dă.../şî m-a tîrî́ pă sup cărúţă//şî m-a ajúns şína ruóţi.../toátă piéle-ásta[3] d-aíĉa mi-a luát-o/úite p-aíĉa[3] sîn cusút^{ea}//

gʷ^{u}órge i bălăneánu burdúlea
şáptezéşîuópt [de ani]

[1,2] Intervenţiile aparţin soţiei informatorului, care nu aude bine.
[3] Gest: arată pieptul.

i̯él i̯er^{e}á harabaĝiu̯

[Tatăl dumitale zici c-a fost harabagiu la boier...]

hàrabaĝi^{u}//úi̯te ĉe er^{e}á//vrei̯ să ascúl^{s} ș p-ásta ?//tatà/...ș-îŋcă unŭ dím prẹázna^{i}iván/avẹá cîte ĉinș^{i} cai̯ la căruțâ// [ε] haraba [k] boi̯éru/...avẹá șáse șápte căruțe//^{i}erá ĉ^{i}ioflicâŋca^{1} unu̯//fîntína dọámne dóo/prii̯ázna t^{r}ei̯/șî̄ lẹ-avẹá um bo^{i}ér//ș ^{h}arabaĝii̯-èștẹa/să duĉá...d-aiĉa/să ^{d}ĉa la ĉof^{li}ĉáŋcá/avẹá armán ș-áiĉa la ĉofliĉáŋcạ//ar^{m}a șî la fîntína dọã/la bălĉ^{e}éscu̯^{2}//și i̯él i̯er^{e}á harabaĝiu̯ [ε] atúnĉa-l plătẹá tréij dă lei̯ pă lu^{nă}//c-așá erẹá sọcotẹá^{la}//ḫarabaĝiu̯//pă noi̯ ne lăsásẹ-acásă/vai̯ de mamá noás^{t}//șădẹám pă [ε] /trăgẹá șî fratí-miŭ că ^{i}erẹam míc/șădẹám pă ĝẹám sẹára ș ne ui̯tám: "i̯óte ^{b}mă ! i̯óte bă lúki cun dă dávale dî cólọ-a^{șa} !"//seriu̯ó^{z}/zău̯/că ^{i}e [k] șădẹan túma la m[ε]ma^{r}nẹa sátul/la coțofáŋca ac^{olo}//ám trăii̯ rău̯ !//

[Același]

ásta i̯ẹ la u^{m} mu̯ort^{u}

^{u}ọmu dacă i̯erẹá bu̯ó^{l}nav^{u}/șẹdẹámu̯/mai̯ făc^{e}ai̯ trẹábă/mai̯ î.../pînă cîn.../să-ntîmplá să mu̯árạ//murẹá.../kemai̯ [ε] d^{o}i̯ trei̯ inș^{i} carẹ i̯erẹá [ε] cum er^{e}ai̯ dúmnẹata^{3}/dîṇsa^{3}/dă nu lé erẹá frică să scaldẹ//úi̯te/mii̯e nú mi̯-e frică/stau̯ cu m^{u}órtu-ŋ casẹ/...pu̯á să-l l-ẹau̯ șî-m brațe să mă cul/è^{e} nú pu̯o să-l scald//mi̯-e scîrbă p-órmă să mai̯ mănîŋk i̯o//șî...p-o^{r}mă dacă-l scaldă/l-îmbrácă pă mor/l-àșază frum^{u}os pă masă...//dîpă ĉe/aẹa/dai̯/dacă are și i̯el nẹamu^{r} [ε] dă veste să v^{i}i^{i}ẹ tuatẹ [ε] nẹamur^{i}li/tọa^{te}/șî pŏ u^{r}mă/noi̯ i face^{m} mîŋcarẹ//facem mîŋcarẹ//p-órmă vine părinții̯li/îl ^{z}lujaște/-l ducẹn la biserică/p-órmă-l ducẹn lă... [ε] la locu lui̯

---

[1] Sate în apropiere de Gurbănești.

[2] Denumirea actuală a satului Fîntîna Doamnei.

[3] Se referă la anchetatoare și la încă o femee, vecină a informatoarei.

988

acúolo/l-îmormînteáză/venim acásă púne^{m} másă//ó másă/dó^{u}o/cît î árị lóc //treízéș/pátruzéj dă persóan/să strînĝe lúme múl^{tă}//mănîncă/îị dạ acólo váse și lui i/iei cîte dòoze^{i}ĉ^{i}/cî^{t} póate uómu/ ĉinșpị.../zéĉe/cî^{t} dăpă p^{u}osibilitátea cáre-o ae//și pă úrmă/lumea pleac-acásă/rămîi...ăștealànți//iar dacă ai/la o săptămînă/ alți fáĉe tuámna/la dóo trei lun^{i}/îi fá [ɛ]ĉem noi pomá^{nă}//mérĝen cu săptămîna//uob zile d-a rîn^{d}/dă sîmbătă pînă sîmbătă//keme-acóló/cîte trei pátrū oámin^{i}//și-i faj^{i} nóo cápite//ș-ásta-i al mórtu^{lui}//șî dacă ma^{i} ai posibilitáte/ca să fáĉ^{i}.../cum sînt io acúma/da...al néu i-am făcút/a-mplini dóozej dă áni-acúma//i^{i} mai faĉ^{i}...ũ...parastás așá/duș coliva la părintele/o ^{z}lujá/ș p-o^{r}mă-mpă^{r}țea^{i} la trei pátru cáse//ásta ie la u^{m} muort^{u}//

[Și pe urmă, după ce-l înmormînta, îi căra șase săptămîni...]

dă/îl dădeau la tămuiát//îl dădeám lă [ɛ]^{u}o fátă/sau ó nevástă/d cáre ierea/îi dădeám o sútă ĉinzej dă lei/i luam uor un ș^{u}ort /or o bazmá/...șî căra ápă șase săptămîni/să ^{t}ĉá la tămûiát/^{da}//

[Și după ce termina de cărat apele...]

păi ápa mérĝe a [k] ^{u}odată cu tămûeátu/șase săptămîn^{i}//la șase săptămî te ^{d}úĉai la yizdurli púțului/și luai o farfurie-acólo/cu lingură/cu mîncáre/i-așterneai...șerve dacă vreai î/uōr uo bazmá d-ástea [1]/uor ũ șuorț/și i le-aște^{r}neai acuólea pă gizdurli púțu^{li}/tămuiai/și le loa femee-aceá cárē...cu bani//

[Dar, cît timp era mortul în casă, ce făceați cu pisica ?]

lē puneam îtr-o putină/-n ĉevá/le-nkideam/îm porumbár/în ĉevá ^{că}...//

[De ce ?]

păi zíĉa că să nu t^{r}eacă piste mort/așá ereá obiĉe^{i}ü dîm bătrínⁱ//că șêa că să fáĉẹ...strigu̯oí̯ mu̯órtu̯ [!]//

---

[1] Gest: o arată pe cea pe care o poartă pe cap.

anéta ște răducánu
șàptẹzeșîtréi̯ [de ani]

ásta fáĉen‿dîm‿porc

[Porcului] îi̯ dăm‿î mạlái̯/cu ápă/cu sárẹ/mai̯‿i dăm pu̯orúmb/ ápă curát-adúᵍ‿dî la puˢ‿și-i̯ dău̯/ásta-i̯ dᵃᵘ//cù‿lăturí̯-așá/cîn‿ spạlắn‿vásili/cū...mănîncă/încolŏ‿ĉé să-i̯ dăᵐ ?//ba i̯árbă/vára/ mai̯ mă duᵍ‿dă...adún‿știr d-ălā mícu/mái̯‿cîtẹ-un trifu̯oi̯ᵘ//ásta mănîncă pórcu̯//încolŏ‿ĉé să-i̯ dăm ?//

[Și înainte de Crăciun ?]

îl tăi̯ẹ́m dă crăĉⁱún/și-l tăi̯én/șî lu̯óm‿àltu mic/îl créștem ẹar pîn‿la ánu...//

[Atunci să ne spui tot ce faci din porc, întîi cum îl taie, cine-l taie...]

ⁱóte băẹatu-l tái̯e/mai̯‿îl tái̯e cū...vecĭnú‿òsta d-acîlẹ́ā/doi̯ inșⁱ//azⁱ p-al neu̯/mîi̯ne p-al dumitále...//îi̯ tăᵉém/dácă-l tăi̯ém îl punḗm...cárnẹa‿așá...cam risipʰítă/u̯o zi dóo/ca să să rĕĉásc‿ ẹa/s‿nu-i̯ dai̯ calḍ [k] sáre/calḍ/sau̯ s-o pui̯ într-o putíⁿᵃ//îl tăi̯ém/pŏ‿úrmă dacă-l tăi̯ém‿û/...îi̯ tăi̯ém‿î...a doẹa zi sau̯ a treẹa zi...untúra/fáĉẹn‿șuncă/cîtᶜ...dípă cum ⁱe pᵘórcu/și...cîd‿ vrei̯ să u̯opréșᵗ//dípă șuncă p-órmă...u̯o tᵘopʰím/scu̯átem untúra/ jumărⁱle fáĉen‿săpúnᵘ...//șî‿p-órmă‿cárnẹa o-așezắn‿frumu̯os îm‿ putínă/și-i̯ dăm sárẹ//ș-o‿ținem acᵘólo pînă mîncắm [...]¹ așá-i̯ la pᵘorc //

[Și din mațe...]

dẹ̄/atúnĉa [ɛ] umplén‿șî noi̯...búrta/trái̯sta/cun‿să numi̯éște/

---

¹ Defecțiune a magnetofonului în timpul transcrierii.

990

ma̋țe/fắcen͜ cîrnắțⁱ/fắcem șî noi̯ acᵘolō...sarmāle/fắcen͜ dîpă obiĉéi̯ șî...mî́ⁿcắm//

[Cum se face fiecare ?]

cîrnáți tᵘocắn͜ cárnea dopárte/cu usturᵘóiᵘ//șî p-órmă fắĉen/ șapte/uob/zeĉe/cîd͜ vrea uómu să fácă//p-órmă lā... [ɛ] perișoáre/șî cū...búrta/să púne oréz î͜ i̯éle//álеā i̯ar dăopárte//

[Și altceva ce mai faceți ?]

mai̯ făĉém ki̯oftéle că-n áea [k] álea nú să púne oréz//i̯ar͜ î... tot așá/usturᵘoi̯ dᵉopárte/cîn͜ făĉem/ș-ásta fáĉen͜ dîm͜ porc/încoló͜ ĉé să fáĉem ?//

[Da' ce-ai zis că umpleți ?]

noi̯͜ i ziĉém͜ la...búrta lui̯/i ᶻiĉém bűrtâ//șî trái̯stă//șî [r] șî máț-óla mắrili/grᵘósu i̯ár/máțe d-àlealánte/noⁱ͜ așá-i̯ ziĉém//

[Și la mațul ăla gros cum îi ziceți ?]

[!] í͜ ᶻiĉᵉám͜ mațu cúrulúi̯ [!] așá să numi̯á/dîm͜ bătrînᵘ/ș-așá͜ am apucá͜ toțⁱ//i mațᵘ mare//

[Și din mațele celelalte mari...?]

álea carē i̯éste [ɛ]àm͜ mai̯ da͜ la băi̯éțⁱ/lu hí-mi̯u/băgat că aʳē treⁱ cᵘopⁱii̯/le umplea/ca să lé͜ le-a [k] s-ajűngă/áltili dacă͜ î ...mi-erᵉá urî͜ dă i̯éle/dă e-[k] avea bohotină d-ácā͜ i̯éle/múltă [ɛ]adică murdăríii̯//le dădeam încolo//sau̯ le spălám puțín așá/ș͜ p-oʳmă le puneam lā...la săpunᵘ//

[Săpunul cum îl faci ?]

săpúnu ? lᵘom zotă/doᵘo kilográme/trei̯/la șase...kilográme dă jûmắrⁱ/únu dă zótă mérĝe//să púne șî ĉínĉ ki̯logrâme/după cum͜ ă... lē prăjăˢ știi̯//șî͜ p-órmā...i̯͜ punⁱem pă foc/...șî să prăjéște nițél álea/ș͜ p-oʳmă băgắn͜ zótă/ș͜ p-oʳᵐ͜ punⁱen͜ cíti-um͜ pⁱig͜ dă͜ apă dă gîrˡᵃ//punem punem/pînă͜ i̯ese săpúnu//ș-ásta ⁱe//[...]

[Și după ce s-a...]

dîpă ĉē s-a aléz/îl dắn͜ frumó͜ jos/i̯ar îl mai̯ lăsám/mai̯ mestecắm î̃ i̯el//i̯ar mai̯ il lăsắm/e̯ár mai̯ mestecắm niţél î̃ i̯el//pînă cînd...nu mai̯ ī.../şti prindẹ coa̯ja áe̯a i̯el grua̯să/şî p-ó^{r}mắ nú mai̯ úmbli la i̯e^{l}//pînă-l tai̯ dimíne̯aţa̯//^{d}mne̯áţa-l tăi̯ém/bucắţ^{î}/ş ĉe rămînẹ/mătrăgún-àe̯a cu àp-áe̯a/o dăm înc̦ólo/ó răstúrnăm în cluo̯sét înco^{lo}/să n-ápucẹ pắsăr^{i}li̯//ş-ásta ^{i}ẹ//[...]

[Altceva ce mai faci din porc ? Din căpăţînă, din...]

din căpăţînă fácem...pí [k] kíftii̯//

[Cum ?]

le spălắn frum^{u}ós/lē tă^{i}ém aşá bucắţ^{i}/o punen la fo^{c}/fi̯érbẹ b^{i}ínẹ/^{u}o mai̯ umplém/i̯ará/dîpă cum ī...să fáĉē...e̯á//ş^{i} p-órm-o púnem în farfurii̯ frum^{u}ó^{s}/ş p-ó^{r}mă púnem ze̯áma//š-o mîn^{cắm}//

[Aceeaşi]

i̯-ar ĥi ^{i}işîtă fro trei̯ inş^{i} înainte

[Tata] mi̯-a povestit în...cîn să dućá noáptẹa î^{n}.../într-o vále la belĉ^{i}ugátu̯^{1} -a^{i}íĉ^{i}/şi i̯-ar ĥi ^{i}işîtă fro trei̯ inş^{i} înainte// tótuş^{i}/...a fost...i̯ei̯ încolonáz^{u} mai̯ múlte cărúţ^{i}/şî s-a ^{d} [k] s-au̯ da la o párte/n-a [ɛ] n-áu̯ făcu níĉ o.../greutắţi̯-adícă/n-ā [r] n-ā întîmpinát ^{atunĉ}//da spune̯á că mai̯ naintē.../ne poveste̯á ^{i}ei̯/că ^{i}ere̯á...părinţi lor.../păţe̯á múlte/şî múlte greutắs pent^{r}u [k] din cáuz-àsta la drum/le işá/-i̯ băte̯á/le lo̯a...ĉ^{ê}-ave̯á/búnur în...cărúţă şî...//

ţugúi̯ dum^{i}ítru̯
pàtruşasẹ [de ani]

víi̯e bunà

m-án duz la ū̃ [k] anumis^{t} ĉetăţen cárē ştii̯ám i̯o că áre ō.../

---

¹Sat în apropiere.

992

un̯‿lúcru bun/un̯‿sói̯ dă víi̯e búnă/ me̯-an‿tắe̯á‿cu̯árdè/şî...an̯‿strî́n̯s şî i̯o doi̯ o̯ámenⁱ [...]¹ sígu̯r//şi‿ā̆...pă úrmă m-an [k] a [k] cun̯‿spun/am aᵈ [k] an̯‿lo̯a‿şi‿i̯o doⁱ‿o̯ámen̯ⁱ/cu părínţe̯le mⁱeu̯//şi... am pús-o̯/am întín̯s o sfu̯ár-aşá‿am̄...pus‿sémne pă e̯a la ó [k] nóozeⁱ‿dă ĉentimétri/...am pus cu...cazmáo̯a//fi̯ĝám cazmáo̯a-m‿pămî́nᵈ/băgám...butácu dă víi̯e/după trei̯ anⁱ i̯a...dă rᵘod//la trei̯ anⁱ...

[Ce lucru îi faci în fiecare an ?]

al d [k] prímu‿ᵘan dî́pă ĉe o̯ pui̯/adíca [ɛ] am pús-ō de eᵍzémplu [k] o púne̯m îm‿primăvar-ásta/u̯o săpắm/alĉeva nu-i̯ fáĉe̯m/dăcî́t o să̯pắm.../şī̂...la án dîpă ĉe̯-o puném.../ᵘo tăén‿dî́n̯‿fáţa pămî́ntului̯/...şi i̯a pă úrmă i̯ar/îǰ‿dă.../créşte álte̯ cu̯árde şî...//la trei̯ an...õ [k] pûném aráĉⁱ/fáĉe rod/să spúne ródu.../prímu rod// da nú dă roᵈ‿bun...prímu‿ᵘan//

[Și după ce dă pe rod, ce-i faci primăvara ?]

dă prímă [k] primăvára ne‿ᵈĉem o tăi̯ém/cu̯árdile̯/care ⁱe uscáte̯/care nū să pu̯áte [ɛ] //ᶜă i̯ā îǰ‿dă...múlte cu̯árde̯-acoló‿dacă [ɛ] le̯-am lăsá noi̯ aşá nu [ɛ]nu [ɛ]nu fáĉe nimig‿nú dă...randaménᵗ// şi-i̯ lăsắm ā [k] dóo trei̯ cu̯árde şî...//púnem arácu... [ɛ] bă̯gám arág‿la fⁱi̯ecare co̯árdă/o legắm...pŏ‿úrmă...dă arác/o să [k] îi̯ dădắm...dóo̯/trei̯/şî pátru/sắpe/şî‿to̯ámⁿᵃ...o culeĝém ˢⁱ...

[Cum o culegeţi ?]

ne̯‿dúĉe̯m...cu butói̯o̯-acólo̯/puném butói̯u-n̯.../sau̯ pútină/-n̯‿cărúţă/o pútină/...neᵈ‿ĉén̯‿şî culeĝém/şî puném îm‿pútină/s-aduĉém acásă/ [ɛ] mustím acólo cu ĉe.../um [ɛ]băţ acólo/aşá să spúne la noi̯.../şî...cu súlu²/şî trăĝém‿ī/pă úrmă.../o puném în toĉito̯áre/avém o toĉito̯áre cáre...puném acᵘólo cu tótu...//prin...toĉito̯áre̯-avém ō...ţe̯ávă//şî prin ţe̯áv-ae̯a să scúrĝe tod‿vínu/puném îm‿butói̯/vínu/şi ᵈp-ā̯i̯a...la o săptămî́nă/dóo‿o astupắm bo̯ásca‿acᵘólo̯-/aşá-i̯ spúnem noi̯ la [ɛ]...//o astupắm/...dûpă...o lúnă dă zi-

---

[1] Intervenţie a gazdei, insuficient de clară pentru a fi transcrisă. "Sigur" reprezintă confirmarea spuselor gazdei.

[2] Cuvîntul îi este sugerat de gazdă.

le/putéņ‿s-o fáĉȩm...ţúi̯cą̍//

[Ţuica cum o faci ? Da' să ne spui şi cum e cazanul, cum îl pregăteşti...]

cazánu dĕ ţúi̯că áre o...capaĉitáte dă trèi̯zéǰ‿dă...védrȩ//
dòozéş‿tréij‿dă vé^{dre}//i̯el i̯e formátu lui̯ acólo/cuņ‿sạ vă spun.../
áre o ţȩávà.../la o distánţă dă dói̯...métri/doi̯ ǰumátè/cáre áre
un ţilíndru/pus într-ó toĉitǫáre/în tăt [k] în toĉitǫáre să púne
ápă/...şi‿ī...[ɛ]noi̯ ō răĉím.../că cazánu-i̯ fáĉȩm‿foc acólo/i̯a‿
áre uņ‿capác/aĉéla cáre spu^{i}‿i̯o că i̯e dă...tréij‿dă védrè/....áre
ş-úņ‿capác/^{c}u^{m}‿v-aņ‿spús/cu ţȩáva lui̯ dă trei̯[k] dă doi̯ métri doi̯
ǰumáte/cáre mé^{r}ĝe pî̃ [k] în[ɛ]tr-uņ‿f^{i}íltru/f^{i}íltru i̯e băgát în...
toĉitǫáre/şî prin ţȩáv-áȩa...devíne/şî i̯ése [ɛ] prin ắburi‿i̯éi̯/
priņ‿fi̯érbe~~re/de~~víne şî i̯ése...ţúicą̍//să scúrĝe-ntr-o c^{u}ófă‿ac^{u}ólo
un^{d}e...//

[Acelaşi]

[Pîinea ; mălaiul]

[Pîinea o faceţi în casă sau o cumpăraţi ?]

ām făcú‿şî dă cásă/am mai̯ şi cumpărát^{c}...//

[Cum se face pîinea de casă ?]

pîi̯nȩa dă cásă ?// [ɛ]ĉer^{n}‿fă^{i}ínā/plămădéşt^{i}-alǫá‿dacă vrei̯ să faş‿cu mămălígă dac-o vrei̯ [!] sạ‿faş‿mai̯ [!] búnắ fără mămălígă [!]//îņ [ɛ]ņcălzéşt‿ápă/ş‿fáĉem āluŏţéle d-álȩa/dîn alu^{u}á^{d}‿dîn‿ī ...//ş‿fáĉem acólo terĉ//m̥mui̯ȩ́m alu̧ǫátu/ş‿púnȩm îm‿pụţínă ápă caldă-ņ‿căpistére...

[Cum ar fi cu drojdie...][1]

ca cum ~~ar fi cu~~ drójdii̯è//să top^{i}éşte um‿p^{i}ic alu̧ǫátu̯-ŏla s‿

---

[1] Intervenţia aparţine unei vecine care asistă la înregistrare.

994

să-mọai̯e/încălzim puţînă apă/punem în î [ɛ] îŋ copaẹ-aẹa dă să-ŋcălzeşte-acolo/şî la uʳmă turnăm acolo-şa//cîŋ s-a-muẹat aloatu/mestecăŋ ş facem aluoatu-acolo-şa//cîŋ creşte/o frămîntăm//lăsăŋ să crẹască/şî la urmă o frămîntăm ẹar/dacă vreŋ sî facem mai bună o frămîntăn dă doo ᵘori/iar o lăsăŋ să mai crẹască/şî la urm-o punen d-a mîna/d-o punem...îŋ vase/-n ĉe vrei s-o pui/pă masă/-m vase...//şi după ĉe-nĉepe să crẹască ẹa um pic aşa/băgăŋ focu//da//

[Mai demult, cînd era făină mai puţină, făceaţi şi altceva ?]

mălai ?

[Da, da.]

mălai [!]//

[Cum se făcea ?]

mălaiu ? făĉan tot aşa cu terĉi//ĉern [k] punẹam apă/şă să [k] fierbẹa-ŋ cuolcăte/...adica nū/daca vrẹaŋ să faĉem ᵘopărit/făĉai ᵘopărid/daca vrẹai să faş cu tᵉerş/făĉaŋ cu tᵉerĉ//fierbẹam apa/ş la ᵘʳmă punẹaŋ cîte niţel î mălai/ş pînă să mai îŋgroşa/punẹam...pînă să...ŋgroşa acolo//ş făĉam...tᵉerĉ acolo cu [!]mălai/s să facă mai dulĉe [!]//ĉa că să faĉe mai dulĉe/cîte unu-l făĉam opări/cu apă cald-aşa//de ezemplu mai multē [ɛ] mai multe feluri//şî punẹam în tăvi/unĝᵉan tăvili/şî le băgam îŋ cuptoʳ şî[1] turnam flẹaşca dă mălă [k] dă mălai pă masă şî.../mîŋcaᵉ-atunĉa caldă/dă foame mîŋcai [!]//

mihai aŋgelina
am intrat îm patruşᵘop patruşapte [de ani], niji nu ştiu bine [!]

---

[1] Gest: loveşte o palmă peste cealaltă.

a pieri‿grîu şî nu s-ā făcut^{u}

a pieri‿grîu/şî nu s-ā făcut^{u}//a ieşi‿c^{u}olea‿c^{u}olea iarbă... buruiană ve^{r}de şî/n-a ^{i}eşit^{u}//dîn ĉe cauz-o f^{i}i pierită/dîn‿cauza răĉeli/dîn‿cauza ĉine ^{ştie}//

[Şi cum s-au descurcat oamenii ?]

ĕ !//care-a mai avu‿vekime.../care nu a mai [k] a avu [k] a cumpărat^{î}.../dă‿la unu‿la altu/care-a foz‿neam s-a mai împrumutat ...//ş-ā...s-a dus...

[A plecat, aşa, şi prin ţară ?]

dā/a fo^{s} [k] a plecāt/a pleca/ş-a vîndut unī...dû pîn‿căsă/ dă.../ş-a loa‿maca^{t}/peretar/dă s-a dus^{î}...pîntr-altă parte dă.../ că‿murea copii‿dă foame-n‿casă//

[Aceeaşi]

ne-an‿tras unu dă altu

[Cum te-ai cunoscut cu soţul dumitale ?]

cu^{m}‿m-an‿cunoscu‿cu iĕl ?

[Da.]

e/cu^{m}‿m-an‿drăg^{u}ostit io [!] cu ie^{l} [!!]

[Aşa, adu-ţi aminte şi povesteşte-ne]

ăoleo// [!!] pa^{r}că my-e şî ruşîne/cun‿să spui‿io acuma cu^{m}‿m-an‿drăguosti‿cu iel acu^{ma} ?! [!]// [...][1] mi-e ruşîne dă oamen-èştea[2]/că la‿u^{r}mă-n‿ziĉe/că ĉică "păi ai spus dă e^{r}a dă cînd^{î} cu dragostea"!//

e/cîn‿ne-an‿cunoscu/ca omu cîn‿să cunoaşte/cînd ^{i}e fată mare şî flăcău...//dacă ne-an‿văzut: ei [!]

[Se făcea horă atunci][3]

^{s}‿făĉa horă/dă/s-aduna//

---

[1] Scurtă secvenţă neclară.
[2] Se referă la cîţiva vecini care asistă la înregistrare.
[3] Intervenţia unei vecine.

996

şî ắla/ba úna/ba ắla/ ᵓę//"nu vrei̯ să fiu̯ prétęnă cu tíne ? că nu ştu ĉe ?" şî...àşá nę-am pretenítᶜ [!]//mⁱíi̯e mí̯-a plăcú‿dă ⁱel/lui̯ i̯-a plăcuᵈ‿dă míne şî.../aşá că̦...nę-am ā [k] nę-an‿tras únu dă áltu [!]//şî/pîn‿la úʳmă nę-an‿lu̯atᶜ//

[V-aţi luat cu nuntă sau aţi fugit ?]

nū̦ ! cu-nţeléĝere/cu [ɛ]/a ştiú‿părinţî/ş-ai̯ lui̯ ş-ai̯ mi̯ei̯ şî .../a viní/m-a ĉerú‿la máma acásă/la táᵗᵃ//

[Da'cum era obiceiul ?]

ę ! cárē [ɛ] avę́a ei̯ ᵈrágᵘostę-aşá únu dă‿áltu şî nú‿lă̦sá părínᵗ/fuĝę́a//ş‿să duĉéa şî nú‿ştęa nij [ɛ] părinţi la ăla niʲ‿la ắla/să‿ᵗĉa acólo-şa/cu ęa grămádă̦//ĉé‿erá‿să mai̯ fácă/să mai̯ ᵒ‿gonęásc-atúnĉ ?//úni...să‿ĉa cu-nţeléĝęrę/ĉęręá la părínţⁱ/băęátu să‿ᵈĉa cú‿părinţ [ɛ] la fátă şî...//în [k] să-nţeleĝᵉá şî.../o dădęá cu-nţeléĝęrę//úni‿o dădęá cu nűntă/cáre vręa ş-avęá posibilitátè.../ĉé‿ˢĉe: "n-ō mărîᵗ/pînă cîn‿n-o dau̯ cu núntă"/cárę-avęá posibilitáte/şî putęá să‿ó dęa/o dădęá cu nűntă/şi‿erᵉá feĉǫáră//cáre nū/n-avęá şî nu putę̦á să‿fácă nunt-atúnĉa/mai̯ stĕtęá ş-un an/mai̯ stătęá şî du̯oi̯/cáre nu putęá sᶦ‿să cunúnę-atúnĝa kar... recéntᶜ//ş-aşá că...//

[Cum se făcea o nuntă mai demult, una bătrînească ?]

apắi̯ i̯o sîn‿kar bătrîn-aşá ?!//

[Nu, dacă ţi-aduci aminte cum se făcea mai demult.]

a/cun‿să făĉá núnţîli ?//

[Da.]

cum‿să făĉá núnţili dā...

[Aşa, tot obiceiul de la nuntă, de cînd începea...]

eⁱ/înainte vréme cînd ęręá/să-nĉepęá dă sîmbăţă/să făĉá brádu/dă sîmbătă cînd ęręá dā.../să-nĉępęá/cum ē...dă s [ɛ] sîmbăţă//rădęá ĝinerícu̯/să făĉā dî...ᵘo-mbrăcá‿atúnĉa dă îi̯ lu̯a d [k] r^u^oke/dă sîmbăta/dă vinea cu plocon la ea/şî juca acolo la fată// dûpă ĉe termina dî la fată d-acolo/să punea masă ă.../cîzva oamin^i^ acolo-şa/la fete/la băies^i^/care ^i^erea cu bradu...//şî la urmă plecá d-acolo/să ^d^ĉa la ĝinerică/şî-^l^ rădea şî pă iel pă faţă...//făĉau hor-acolo/dă obiĉe^i^/avea şî-el neamur^i^le-acolo/care tă^i^ese păsăr^i^/care făcuse treabă acolo-şa şî.../puneau masă ş la u^r^mă rămînea pentru duminică//duminică ear venea călţunari/ajutor ac^u^olo-şa/ să ĉa lu^o^a mireasa.../cū călţunar/care-avea/să leĝe darur^i^le-acolo-şa.../la mireasă/punea masa acolo dacă să duĉa la fată.../punea masa/o loa/pînă-n [k] dûpă doospe//pînă [ɛ]î doospe/unu-aşa// ş pleca d-acolo cu m^i^ireasa/^s^ ĉa la biserică să cununa/ş la u^r^mă vinea lā ĝinerică/pū [k] să punea eară masă la ĝineri^g^că//şî la u^r^mă/să ĉa f^i^iiecare-acasă seara/ş la u^r^mă s-aduna lā...masă//seara/cîn trebuea să dea daru//şî...aşa ierea nunta//

[Şi luni...]

şî lun^i^/da/ierea şî lun^i^//uni făĉa şî lun [ɛ] lun^i^/danţu la u^r^mă/să plimba pîn sat/punea masă î.../da//şî...

[Aşa-i zicea la obiceiul ăla de luni...]

aşă/da/lun^i^//lun^i^ cu raki^u^u/aşa să spunea//lun cu rakiu//

[Aceeaşi]

861. VÎLCELELE

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV: transcriere: CB

nu şti^i^an dă doctor

[Cînd erau copiii bolnavi mai demult şi nu prea erau doctori..]

nū ^i^erá//

[Dar ce le făceaţi ?]

998

ne duĉ^{e}án̦ la bábe̜//

[Şi ce le făcea ?]

îi̯ trăĝe̜á/le cătá júngu/îi̯ trăĝ^{e}á...pă pi̯ept^{u}/pă spát^{e}/le cătá júngu cu ^{c}îti̯-un̄ u̯ó^{u}//

[Cum ?]

úi̯te spărĝá u̯óu/şî̄ [ɛ] númai̯ găl^{b} [ɛ]gălbinúş-óla//i-l pune̜á pă pi̯ept^{u}//úi̯te̜-aşá-l plimbá[1]//îl unĝ^{e}á cu uléi̯/pă...pă pi̯ep^{+}/şî-i̯ pune̜á gălbinúş-óla...//dacă nū...ave̜á pă pi̯ept /nú să spărĝe̜//îl întorĉ^{e}án̦ cu spátili//şî̄...dacă-l găse̜á [k] i̯erá pîn̦ spáte/să spărĝá óo̜-óla//ş p-ó^{r}mă pune̜ám...p-o hîrtie̜-albástră/-i̯ pune̜á/cu cînipă d-áe̜a/şi î...cu tămî^{i}e/şí i̯-o pune̜á pă spáte p-acó^{l}ó/pe̜ste óo̜-ăla//şî-l înfăşám/şî...ple̜cám acásă/şî...^{l} lăsám...dă dormi̯á aşá un̦ som^{n}/^{cu} i̯el şî/p-ó^{r}mă...^{i}i-l lo̜am/ûl scăldá^{m}...//şi-^{i} treĉe̜á copilú^{lui}//da acúmā...te du [k] să dúĉe la dóctor/la...//

da[2]//dá no^{i} nú ştí^{i}an dă dóctor/nu ştii̯ám/că[ɛ]nú ^{i}erá...//

[Da' se mai şi prăpădeau copiii mici.]

să mai̯ prăpăde̜á//da//care[ɛ]i̯o zi că care n-áve̜a zile do̜ámnă drágă//că i̯o cum am̦ fu̯ost i̯o dă bolnávă/n-á^{m} mai̯ zis că mái̯ mă sc^{u}ól^{u}//da o lúme̜-a zis//că i̯o bine nú mai̯ mă fa^{c}//cîn am plecá lā...f [k] dóctor//la spitál//şî̄ e̜acătă !//o [k] mai̯ i̯e şî dóctori/...şî̄-o mai̯ hi şî zile/nú ştiu/cun̦ să ma s^{p}[k] v-o spui̯//nda//

[Şi cînd ţipa copilul mult, atuncea ce-i făceai ?]

îi̯ dăde̜an ţîţă/nu vre̜a să súgă/l lu̯am îm bráţe/...îl mai̯ scăldam//ĉé să-i̯ fac ?//d-áste̜a-i̯ ^{făĉám}//

[Şi cînd îl durea burta ?]

cîn^{d} îl dure̜á burtica/...ĉé ^{s}ă [ɛ]ĉé să-i̯ fac^{em}//îl dure̜ā/plînĝ^{e}á//nú ştii̯á^{n} să nē.../i̯erá dóctor^{i} ca să ne de̜ā...?!//ne kinuịam așa cu ịẹị//da//îị luaṇ la cîn doamnă dragă//

---

[1] Gest: de jur împrejurul pieptului.
[2] Pronunţă inspirînd.

î o fată/carẹ-o am acuma/aẹa carẹ-a plecat /cînd as fo^{z} dumneavoastr-acị//d-a plecat acasă//ịeraṇ la sapă la p^{u}orum doamnă dragă/șî...haoleo ! șî ^{i}era pî la jumătate//fata/cu crăcan d-alẹa/-ị făcaṇ cu crăcan^{i}/și-^{i} punẹam în cẹarșav așa/ca să...să... îị ține dă umbrĕ//șî noị ịeraṇ cū...rîndu^{r}li/aproape dă...cap-olălant//ș fata era la jumătatẹ//ș-a vînit un nuor/un nor dă ploae/ș-um vînt /șî n-a loa^{t} fata/doamnă dragă//pă sus//pă sus cū [ɛ] alẹa/cū lẹagăn-ola/cu tot^{u}/șî n-a dus-o î răstav//fată//ā ! io ām muri/ni^{u} n-am maị știu dă minĕ//sima fugă și cădẹa//fug^{e}a lumẹa// șî...a căzu la ū răstav//lẹagănu cu fata//nimi^{g} n-a avut^{u} !//dă[2] !// nimic ! c-a să[ɛ] hi avută cẹva/nim^{i}i^{c}//dạ//

ioana di^{e}acu

șaịzec^{i}...șî șaptẹ [de ani]

casa

[Vrei să ne spui cum se face o casă aici la dumneavoastră ?]

d-ezemplū...la no^{e}-aic^{i} s-a fạcut casa dîn pămîn^{d} bă^{tut}//m-am hotărî să-^{n} fa^{c} casă/d-ezemplu [ɛ]ām vorbi cu femẹẹa/acolo ca fiecare șî/^{h}ăị să batẹm...și noị [k] facẹn șî noị o ^{casă}//și...am săpat pămîntu/o groapă mare dă...șase metrị dă...lungă/adîncă dă d^{u}oị metri/șị...am arunca pămîntu-afarạ/în timpu cînt...îl săpam/ îl udam/pămîntu/să fi^{i}ẹ moale//puțin a^{să}//și pă urmă am adus... meșter^{i}/că era meșter^{i} inainte/dă...bătẹa peretili/...ă...dulap^{h} ...p-o parte șî pă alta/par^{i}...dă salcîm/îngropaț^{i}...dîn...tr-u^{m} metru jumate/u^{m} metru jumate-n î...în î...așa pîn la perete/și strîngām...lemnu cū lanț^{i}//cū...lanț/cu...d-ăsta dă...scos apă/

---

[1] Soțul informatoarei, informatorul Diacu T. Sima

[2] Pronunță inspirînd.

1000

lanț/și...úňi...ac^{u}óló‿pă ĉē...avẹá niște lémne/curmezíș așá/ĉ-am‿ vặzu^{d}‿lā...méșter//niștế‿lémne curme^{z}íș‿așá/dă trèịzéĉ^{i}//șî punẹá ŭ‿lemn așá acóló‿la...duláp^{h}/șí‿punẹá pămînt//șí‿pŏ‿úrmă-nĉepẹá cu máili//máe dă lem‿mar^{e}-așá/șî băt [ɛ] bătẹám rîndur^{i} așá//la un dulápʿ...merĝ^{e}ā...treị rînduŕ^{i} dă pămînt//șị așá‿am...văzú^{t}//

[Asta era peretele, da ?]

da//perétéle//și merĝán‿rọátă/cum să véde/cás-așá...//cîn‿ ajunĝá la úșă/^{u}o lăsá/...tot cu duláp^{h}//și pînạ...sus//ácuma/... sus/am căpriorít-o/cu meșt [k] méșteru/nu n [ɛ] ịo nu/tîmpláṛị/și ...țígla...mẹ-a [k] ^{i}el mẹ-a așăzát-o/mẹ-a kituít-o/tîmpláru mẹ-a așăza^{t}...úșili/noị dắcît am‿foz‿datóŕ^{i} să...^{u}o lipím//

[Cum o lipiți ?]

d-ezémplu ịo am aíĉ^{i}/sus/tavánụ//númaị dă le^{mn}//a^{m}‿pus grin-dă/dā...^{u}obzéĉ^{i}/șàịzéj/dîpă cum...în‿treế‿grinda/și pă grin^{d}ă‿am bătútʿ...un‿lanț a^{șa}//și po‿úrm-ạm tăẹá‿lem‿cu lemn așá/la rînd/ ș-am pus pămîn‿dă ^{sus}//între ịéle‿ádica [ɛ] lanț și la jumătátẹa grinzẹ-aíĉ^{i}/și lā jumăta$^{tẹ-astalaltă}$//ști-ntre șí [k] între grin-dă...am...tăẹa^{d}...lémnẹ-așá/și rarẹ-^{așà}//șí‿po‿úrm-am pus pămînt cu pa^{i}e/șị dă sus//am dat cu...scînduŕa/cu...fèmiilí ^{cu}...//

ginẹa vasíle
treịzeĉ^{i}‿și‿ób‿dă an^{i}

mi s-a-neca‿băẹatu

am avút‿î fetița príma dátă/mẹ-ā [ɛ] a zăcu^{d}‿nóo lun dă zil^{i}e//șî-n nóo lun dă zilé‿am pịerdút-o//fetița//după nóo lun dă zil^{i}e am umbla^{t}...pîn toz^{i}‿dóctọri/pîn...tọáte bábilí/pîn...pes-te t^{u}ot sạ...//nu am putú^{t}‿să-ị găsím lẹácu cu níĉị-un‿kip șị... am pịerdút-ọ//

cîn^{d}‿a-mplinì^{t}‿fátā...mai̯ avęā́ dóo săptămî́n^{i}//maę-ádu mămícă! //dọ́o săptămî́n^{i}...mi s-a-necá‿băęá^{tu}//a vení‿dî́‿la școálă/dặ la bucurę́șt^{i}/șî...stăn‿dă vórbă cu i̯el/aŋ‿gătít mîŋcáre/am mîŋcát^{c}// cū băęátu̯-acǫále-șà/șî ĉé-i̯ spúne lu tái̯că-su/

zî́ĉe "tátă/-n‿dai̯ vó^{i}e" ^{z}î́ĉe "să mă duc șî‿ęo cu biĉícletū dăvále lā livádă/...s-adúc‿ū̂...șî́‿i̯o nișțe ĉiréșe"//

^{s}tái̯că-su ĉé-i̯ spúne/"mắ^{i}‿tàtă/" ^{z}î́ĉe "tu ai̯ s‿te du^{c}‿șî́‿nu mai̯ vii̯ curî́nd//șî́‿üi̯tę‿i̯o am tręáb-aĉíi-șà//ves‿că suntém̄" bătęá^{m}...pu̯orú^{m}bu//"sîŋ‿cu...pu̯òrúmbu s [k] aĉí̯ę/-adunắm̄...șî́‿noi̯ tu̯áte ástęa aĉí̯ęa"//

"númā o jumắta‿dă u̯óră-n‿dai̯ vói̯e"‿ĉe "șî...viu̯ imèdii̯át"//

nu s-a dus [k] a lǫát-ọ́‿cu biĉicléta/s-a dus pîŋ‿la uŋ‿cu̯olț/ unde s-a fi dus ^{i}él/s-a-ntórs‿înapói̯/s-a-ntórs înapóę-a văzút^{c}... pă vále aíĉî́-șa la n^{u}oi̯...i̯e ápa//à‿văzút cu̯opii̯ acu̯ólo-șa//^{á}‿lăsá‿biĉícléta fǫárte frumós pă málu ápi/...s-a dăzbrăcát/ș-a dat înót^{c} //ș-a [ɛ]trecú‿dîn̄...tr-o párte-n̄...ĉęálaltă párte//a trecút/ a vorbít cu copíi̯ī/acu̯óló/cu bă^{i}ę́ț^{i}‿î [ɛ]d^{e}-o sęáma lui̯ ac^{u}óló/ ĉę-o fī discutát i̯ei̯/că‿zî́ĉę "mă du‿cắ‿m-așteáptă táta"//a trecú‿ ș‿pî‿la jumătátęa ápi cîn‿să treácă-nnapói̯.../n-a mai̯ putú‿să mai̯ treácă cop^{i}ílu//s-ā...î́mui̯át piĉǫárili/ĉę-o fi făcút i̯el/că a strigá^{t}: "salváți-mă ! salváți-mă !"//pă ĉíne să mai̯ salve [k] ĉíné‿erà să-l salvéze/că nu‿erá dăcî^{a}‿vo trei̯ pátru copiláș^{i} pî́‿lîŋgă i̯el//

cîn‿nę-an‿dus noi̯.../l-aŋ‿găsí‿mort/sul [k] l‿scosésę pă márnęa ápi̯ șî.../erá mu̯ort^{c} c^{u}op^{i}ílu‿ûŋ^{că}//

balác^{i}u ve aníca
pàtruzeșî́unu dă an^{i}

---

[1] Se adresează fetiței sale,cerîndu-i să mai aducă apă.

1002

cîn^{i}epă

ịerá do^{u}o félur dă sōịur/nu şt^{i}u cum î.../príma cîn^{i}epă/îị dădeá spícu/...şi aịlàntă care era dă toámnă o [k] nú-ị dădeá spícu/ ş-ápăị c [k] aĝea care-ị dădeá spícu şi ịerā...dă váră...o adunáŋ/ că ea vineá ş să c^{u}oĉeá/şî o adunáŋ/ş-o făĉám muneké [r] muneké [k] munuké mic^{e}-aşā/ş-o legán dă dóo or aşá...//ş-apăị ịē...o luŋáŋ cu táta/cu căruţa/şî ne duĉeám...la uŋ sad veĉín aịĉ [ɛ] şe-şā la ápă/şî...o băgam în ápă// [ɛ] ŋō...băgám în àp-aşa/şî puneám pămînt ...pă ịa dă... nu ştịu cum îị spuneā...să topeáscă//^{u}o topeá//ĉe "mérĝe la t^{u}opịálă//ş-apăị...^{d}esígur că...ŋo spălám...frumós în î...áp-acó[1]/ş cîn vineám acásă/aveá uŋ fel dă mélịţă/îị spuneá/mélịţă//cum ịerá ịa acŋólo/...úne făĉá...bătrîni/hapucásem dîn bătrîn^{e}-aşá/dóo scîndur^{i} aşá cu... [ɛ] la cápăt//frumoásă era cu...//ş t^{o}átă zịoa bătéaŋ cu...toporáşu/ [ɛ] dă ịa să fărîmá mărúnt aşá[2]/ ş-o băgá mama/ş-o melíţa şî//mă ţineā/lîŋgă ea acoálea/ca copi^{i} dă...băteám/"haị [ɛ]^{h}aị dă ajutór şî tu mámi aíĉi-şa/că úịti...dá-da nu-ị aĉịéa/nen-tu nu-ị aĉịea/şî dă-m ajutór şî miịé aíĉi-şa să ...băt^{i}ém la cînip-ásta"/ş-ápăị o băteá/ş-o făĉá fuịoáre-aşá/ luŋĝ^{i}...//şî după áĝā ŋō...aveá darác//ş-o dărăĉeá//pîn darác/^{u}o dădeā//cîlţi-ị torĉ^{e}ám...c^{u}opiịi/noị ca copii torĉ^{e}am cîlţ^{i}/ịară máma torĉ^{e}á la fŋurcă/fuịóru/ [ɛ] ăla márili/búnu/ĉe erá/torĉā...// că torĉ^{e}á/puneá pînză/dîn eā//puneā sáĉ^{i}/puneā poloáĝe/puneā... saltélē/mă ro^{g}/toátē...ástea ĉe să...pregăteá dîn...//

[Aceeaşi]

---

[1] Îşi drege glasul.

[2] Gest.

ᵍîṇdáĉi̯

[Cum se creşteau gîndacii de mătase ?]

ăe̯-acúma/primăvárā [ɛ] i̯óte áre dóo săptămînⁱ dă cînd‿ī... îṇviiázā i̯ei̯//dă micúţⁱ/după ĉe a-ṇviiát i̯ei̯/î‿hrănéştⁱ/cu frúṇza/-i̯ skímbⁱ/ la dóo zíle-i̯ skímbⁱ/ frúṇzà/ în ... strȩátu ...lor acuólo/dā...mîṇcáre/care mănîṇcă i̯ei̯ acuólo/îi să skímbā...frúṇzā.../[ɛ] áre nişte hîrtíi̯e...frumoás-aşá pusā...//şi îi̯ skimbⁱ repide pîṇ‿hîrtii̯-aşa//noi̯ nū [ɛ] îi̯ creştȩám pîṇ‿hîrtíi̯e/că i̯erá [ɛ] ălte tímpur cînd ⁱerám noi̯/cu cuopⁱíi̯/da acúmā... créşte copiⁱ-éştȩa/áre la şcoálă‿acólo-şa/îi̯ skímbă foárte repíde/cū hîrtíi̯è//să úrcă pîṇ‿hîrtíe/şi‿îi̯ skímbă/númadăcît îi̯‿ī... skímbă//

[Şi dumneavoastră cum îi schimbaţi ?]

noi̯ îi̯ skímbăṇ‿greu̯/că-i̯ skimbáṇ‿cu mîna/pă fi̯ecáre//îl luu̯áṇ‿cu mîna/-l mutám...pă curăţȩenii̯e/dă-i̯ făcáṇ‿curát/pă áltă párte//i̯ar cîṇ‿să-ndeşá/...i̯ei̯ dă...să mărȩá/ᵍîṇdáĉi̯//că...cînd ⁱerá micⁱ/i̯erá um‿puumn dă sămînţă/acuólo-şa/cît‿e/da dîntr-un pumn/...băgám în dóo cámere d-ástȩa/că nu-ṇcăpȩá...cît i̯erá dă mult//şi-i̯ mutáṇ‿cu mîna/pă fiiecáre gîndăĉél/îl loȩáṇ‿cu mîna şî-l mutám.../îl skimbám pă fiecárȩ-aşá//era [ɛ]mai̯ greu̯/atúnĉa/dă mutát/că acúmā‿a eşît...uşurínţă/mai̯ búnă/mai̯‿ī...//

[Şi după aceea, mîncau şi creşteau...]

i̯ei̯ creştȩá dîṇ‿zi ĉē mérĝe/că dacă le dădȩai̯ şî noáptȩa/şî noáptȩa-r fi mîṇca/da...să făcᵉa trîntor/nu să putȩá să mănîṇĉe ş‿noáptȩa//nu să poáte//lē‿dai̯ dóo mése pă zi/şî...i̯ei cu ástā...să hrănéşte//cu dóᵘo mése//îṇ‿zi// [...]

[Da' au zile în care nu mănîncă şi dorm ?]

bă/i̯ei̯ tot tiᵐpū/...dă dóo‿orⁱ pă zi să ştíi̯e/să li să dȩā másă/dă dóo‿or pă zi//r [k] i̯ar rest...mai̯‿ī...fáĉe páuză şî i̯ei//

nú să pǫáte şi̯...

[Şi pe urmă, cînd le venea timpul ?]

cîn̦‿le víne tímpu/i̯ei̯ fáĉe...gogǫáşa dă...urz^{e}éşte...singur^{u}/ [ɛ] înĉépe să urzǫáscă/şî i̯ei̯ nu mai̯ mănîn̦c-atúnĉa//să ^{u}urcă/ [ɛ] că le púnem...mătur^{i}‿i/d-egzémplu...cum...crăcúţ-ast-aşá /le púnem...pîn i̯éi̯/aşá//şî i̯ei̯ víne/ş‿să úrcă/pă fi^{i}ecáre frun̦zulíţă/ pă crácă...măturī/...crăcúţē/...ĉę-àvęám...//şî ^{u}urzęá/pă ^{i}éle/la [k] dóo zile nu le mai̯ dădęá^{m}‿mîn̦cáre/că-i̯ vedęám/c-atúnĉa să urcá/síngur^{i}/...ş‿nu le mai̯ dădęám mîn̦cáre/să mănînĉe să...//şi‿ i̯ei̯ urcá/atún̦ĉa urzęá şî...să urcá sin̦gur/nu ma^{e}-avęám...tręábă/ [ɛ]d-ăbi̯á apucán̦‿să să fácă mar/să...scăpán‿dă i̯éi̯/că pîn t^{u}os^{ti}‿ pųómi ne c^{u}oc^{u}óţa mama/şî ne...trimetęá după frun̦ză peste t^{u}ot^{h}//

[Aceeaşi]

a fost‿ódátă ō...cápră

a fost‿ódátă ō...cápră/şī avęá trei̯ i̯ez^{i}//ī...únu i̯erá [ɛ] mai̯ máre/únu‿mijlóĉiu̯/ş-únu ĉei̯ ma [k] şi únu mic//ī...ĉe [k] aĉéla máre ş‿cū aĉéla mijlǫĉiu i̯eráu̯‿ī...nebunátiĉī/...^{e}ar‿ī...aĉélā mai̯ mic‿ī...i̯erā...cumínte/şi‿o ajutá pē máma sa//într-u^{n}a din̦‿zilē‿î ...cáprā...i̯-a kemęá‿pe t^{u}oţ^{i}‿ī...trei̯ i̯e^{ş}‿şī..lę-a spus că sĕ dúĉe‿îm‿pădúre să lę-adúcă...^{m}în̦cáre//atúnĉ^{i}‿ī ^{l}ę-a spus să nu dęa drúmu lā...úşă...pînă‿n-aúdē‿ī...vóĉa supţírē‿ā mame^{i}//lúpul a ascultá‿dă după un̦‿copác/şī cînd a precat‿î caprā/a veni‿şi a şt^{r}i [ɛ]a strigá lā...i̯ez^{i}//cum lo spusése máma să striĝę//cîn‿strigă mamá/să dăskídă úşa// [ɛ]atún̦ĉ^{i}‿ī i̯édul ĉel‿ī ma^{r}ē/a vru‿să dęā/ drúmu la úşă//i̯ar‿ī aĉéla m^{i}ic‿ì ą spus că nu i̯éste mamá/máma arē‿ ī...vóĉa mai̯‿spuţire//atúuĉ auzín̦‿lúpul/s-a duz‿la fi̯erár/să-ş^{i}‿ ī ascută d^{i}ínţi/să...vorbęásca mai̯ supţírĕ//cin̦‿s-a dus‿ī...acólō f^{i}erárul i̯erá úrsu//i̯-a ascuţí‿dínţi/şi cîn‿a venít‿î...a-nĉepú‿să stríĝe//atúnĉ^{i}‿ī...i̯édu^{l}‿ĉel‿ī márē/a vrut e̯ár să dăskídă úşà//î‿i̯édu^{l}‿ĉel mík‿i̯-a spus că să nú dăskídă// [ɛ] i̯édu ĉel máre a‿as [k] n-á ascultát^{c}//i̯el‿î [k] ş-a dá‿drùmu lā úşă//î‿i̯édul ĉel máre s-a ascúns‿ī după ^{u}úşà/ĉel‿ī miljóĉiu̯‿ū̂...sub‿ī...álbii̯è/i̯ar‿ā̦ aĉéla m^{i}i̯c/în‿cuptóru lā maşínă//cîn‿a venít‿ī...lúpū/a găsí‿pē ă^{ĉ}é^{l}ā máre//ş‿la mînca^{t}//pe úrmă...ā...s [k] ā sta‿să mai̯ se odihne̯ască/şi...a sta^{t}‿pē....álbi^{i}e//şī...atúnj‿l-ā mîncát şī pe̯-áĉela mijlóĉiu̯//àcu^{m}a l-a căutá‿ş‿pē aĉéla mic/şi nú l-a găsít//şe̯-à‿plecá^{t}//atúnĉa/cîn^{d}‿a veni‿cáp^{r}a/cū...lácrimilẽ‿u̯ok‿ī/i̯édul ĉel mic‿î i̯-a spus‿ī...întîmplárea cárē...a făcút-o lú [ɛ] pul//atúnĉe̯ā ...cáprā‿a pregătít‿ī...plăĉíntă/să fácă pu̯ománă//ş‿s-a du‿şī lā ur^{s}/să-i̯ spúnă ^{c}ā...nu ştíi̯e ĉíne‿e̯-ā mîncát i̯ézí//àpói̯‿ī l-à‿invitá‿ş‿pe lu^{b}/là‿pománă//a făcút un‿ī.../a făcút o groápă-m‿pămîn^{t}/ā‿aprins un‿fu̯ōc/ [ɛ] pestē groáp-a pus ō rogojínă/apói̯‿ī a făcút u^{n}‿scáun/de ĉe̯áră//şe̯-a pus o másă//şi i̯-a pus sarmále lā lu^{p}/şi lúpu...ā stat^{c}...pe scáun//şī...dogoáre-aĉée̯a dă la foc îi̯ să to [k] în‿cí‿sē‿îngreuná i̯el‿ī/...s^{c} [ɛ]scáunul de ĉ^{e}áră sĕ topea//şī pînă la úrmă a căzút în‿î...în...gru̯ápă//^{şî} pĕ úrmă...i̯édul ş‿cū cáprā‿a-nĉepú‿s-ārúnĉe cū búlgăr^{i}‿in i̯el//

gínea ve tri^{că} [zis] títi
únsprĕzèĉe an^{i}

862. PODU PITARULUI

(com. Plătăreşti, jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: BM

grîu

tu̯ámna cîn‿dípă ĉe făĉ^{e}am ogu̯árle-ástea dă miríşc/tu̯árna se-

1006

mănán griu/a treĝa uară arám//dă dóo ^{u}or^{i} ^{u}og^{u}ór/şî uo dátă semănán griu dasúpra/şî cu plúgu răsturnám buábili dădăsúpt//cu plúgu răturná brázda/şi răstu^{r}ná cu boábe cu t^{u}ot/şi i le băgá dădăsúb boábeli/da nu [r] nu adînc/îm fáţă...al d^{u}oil [k] la grîu/ca să nu cázá buábeli prea adînj^{i} mai mul dă/ìt^{e}-aşá dă trei deĝitę//

[Dar ce făceai cu grîul ca să nu îl mănînce ciorile ?]

ă...l-împietrám//

[Cum ?]

àşá//luam p^{h}iatră d-aĝa vînăta/nù irá prafur ca acúma/piátră vînăta/ş-o punĝám şî să t^{u}op^{h}iă ^{î}apă/î ápă caldă/şi făĉ^{e}ám şase dúble/c-aşá băgám/şáse dúble/a d^{u}oi decalitri cum să zîĉē dúbla/ tîta are ia//punĝá şasę dúble pă príspa ásta aĉílea/şî unu-n turná ápă/ş-io cu lopáta-l skimbám aşá/dă udám tuáte boábel-ęlea cu ...cu s^{u}olúţii-áĝă/cu p^{h}iatr-àĝa vînăta care-l punĝá să top^{h}iască-o căldárę//şî^{i} să făĉ^{e}á boabęli vínete//boabíli/nu maĝ-avĝá c^{u}oluárea dă r^{u}óşię/cum i...^{i}er^{e}á grîu/să făĉ^{e}á vînîtă/ca piátra vînîtă//şî ...nu-l [k] duar îl stropiám aşá/să să uz [ɛ]dă grîu/şî^{i} p-órmă să zbiĉ^{e}á boabéli/şî^{i} cîn [ɛ] l^{i}e punĝám î sah/şî acolu la loc/semănám //^{c}ûn spui că...semănám/pă úrmă arám/şî^{i} băgám boabili/io s^{i}emănám/şî c^{u}op^{h}i^{i}i mi-ará//sau dac-avea c^{u}op^{h}ii miĉ/luam femé^{e}a/şî^{î} mi-ará femé^{e}a/şî^{î} ĝo semănám//

dacă să făĉ^{e}á máre grî^{u}u/pî iuni^{i}e/iuli^{i}e/ă ne dĉ^{e}an şi-l sèĉerám//şi-l făĉ^{e}an sn^{u}op^{h}/sn^{u}op^{i} să punĝá treisprezèĉe zn^{u}op^{h}/căp^{h}iţ-àĝa caré sâ făĉ^{e}á/cla^{i}ę să numĝá//doo c^{î}lă [r] doo [r] doo p^{h}icuáre d-a^{l}ĝa sî^{î} făĉ^{e}á ^{u}o claĝ/-aşá să zîĉ^{e}á//^{u}o claĝ-àrę dă doozeşásę dă znoph//iar núma um piĉ^{u}or/^{u}o júmă dă claé árę treisprezèĉe//víne trei/pă f^{i}i^{i}ecáre cuolţ/şî unu dasúpra-n cap//^{a}şá că ^{i}éste treisprezèĉe znop^{h}//

[Cum se chema snopul din vîrf, al treisprezecelea ?]

---

[1] Informatorul tuşeşte.

ála să númi̯á cálu/că ^{i}er^{e}á călárẹ pă t^{u}oț^{i}/pă toz^{i}‿znóp^{h}í/i̯él ținẹá dă plu̯á^{i}ẹ să nù‿íntre la spíĉe ápa//dak-ẹ́r^{e}a seĉerá cu mașina/punẹán‿cîte pátru zn^{u}o^{p}‿pă [r] pŏ‿cu̯olț//că-i̯ făĉ^{e}á mai̯ míĉ/și laț^{i}//și punẹán‿dasúpra tréi̯//d^{u}oi̯ alăturás/șî‿únu dasúpra//ș^{î}‿t^{u}ot așá dóo picu̯árẹ să numi̯á...^{u}o clá^{i}ẹ//p-órmă cărám/grîu cu cărúța/únu sta sus îl așĕzá grîu...grîu cu spíĉe cu t^{u}ot/cu páe cu tot/s [k] legá zn^{u}op^{h}i-ŋ‿căruță/așĕzá/șî‿venẹám/ș^{î}‿făĉ^{e}ám o șîră máre lúŋgă/undẹ să făĉ^{e}á tábăra dă...dă treerán‿grîu/d-aduĉ^{e}ám mașînă ^{d}‿la cîtẹ-um‿b^{u}oi̯ér^{i}/plătẹám n^{u}oi̯ ^{u}om [k] u̯ámeni//îi̯ dan‿la f^{i}i^{i}ecàre kílă/adícă la ĉî‿ste dă kilográme/-i̯ dam o dúblă dă grîu//[...]și ne treerá grîu//l-aduĉ^{e}ám acásă-m‿magazí^{i}ẹ...

[Spune tot așa, pe îndelete, cum se treiera grîul ?]

îs‿spui̯//băgám așá: ^{î}ăi̯ cu puțin^{i} cu puțín/ș-ăi̯ cu múltă ĕi̯ cu mult//nù‿săra‿cu b^{u}ogaț amesticaț^{i}//că-i̯...dacă únụ-avẹá grîu/zéĉe/dóoj‿dă p^{u}ogu̯ane/ĉe să íntre să-i̯ munĉ^{e}áscă ăla c-um‿p^{u}og^{u}ón/la ăla cu dóoj‿dă pogu̯ánẹ//ș^{î}‿băgá ăẹa săráĉi d-o párte/șî‿ăẹa bogáți t^{u}os^{i}‿d-o párte//ș^{î}‿făĉ^{e}án‿cîte tréi̯sprezéĉe ș [k] pînă-n dóozej‿dă cărúț^{i}/că să punẹá pátru tîjăl^{i} dă cărá páili dâ la... spátili mașini/dă le duĉ^{e}án‿^{d}ă le făĉ^{e}á șíră/páili//i̯ar bu̯ábili le cărá acásă/^{î}avẹán‿dóo cărús^{i}/sau̯ trei̯ cărúz^{i}‿dă [ɛ]/carẹ‿cărá númai̯ bu̯abe-ŋ‿sat/șî la mine/ș^{î}‿la dúmnẹata/ș^{î}‿la ăla/ș‿la ăla//ăẹa ^{i}erẹá numíte cărúțili númai̯ pentru cărá‿bu̯abẹ//i̯ară ^{î}alte șase șapte zéĉe cărúț^{i}/dûpă cîț^{i} intráu̯ ei̯‿in ĉ^{e}ată//cărá grîu dî‿șîrâ/ș-aduĉ^{e}á la mașinâ/trăĝ^{e}á ^{u}o cărúță pă pártẹ-asta/úna pă pártẹ-ă^{i}lantă/^{u}ómu da...sn^{u}ob‿dîŋ‿cărúță/la ăl carẹ dăzlegá znóp^{h}i//^{i}erá d^{u}oi̯ c^{u}oșár^{i} care băgá grîu/șî d^{u}oi̯ dăzlegăt^{u}ór^{i} alătur cú‿e^{l}/ăla-n drẹápta/ș-ăla-ŋ‿stîŋga/carẹ dăzlegá zn^{u}óp^{h}i/i̯ar ălá‿cu‿cărúța ridicá zn^{u}óp^{i}i/dîŋ‿căruță/la ăla pă mașină sus//ăla-l dăzlegá/i-l da lu ăla/ăla du̯ar împ^{i}íĝ^{e}a mînă‿i̯el/l‿da-l [k] în t^{u}óba mașini//páili și [k] curĝ^{e}á la...spátili mașini/șî bu̯ábẹle curĝ^{e}á-ŋ‿

1008

fată//şî uamene/-aveam uamen^{i}/c^{u}opi^{i}/ce ^{i}era/dă căra buabili/dă-l punea grămez grămez^{i}/buabile-aşa dă...dă...treera^{t}/pă [k] aşternu zăblău j^{u}os/şî căruţili care venea dă căra-n sat^{t}/avea u [k] d^{u}oi uamen care munc^{e}a numa la-ncărca duble//cărca căruţ-asta/venea alta//cărca şî p-aea/şî ^{î}ăi d^{u}oi uamen numai măsurau la grîu//ş-a [ɛ]aveam uamen^{i}/fi^{i}ecare ^{u}om cu căruţa/avea ş-un om//că ua [k] aica dacă ^{i}erea acasă/cini ira să mai dăscarce/că ^{u}om [k] ^{l}umea ^{i}erea la maşină//^{u}o femee care-l sta ş-ea dă făc^{e}a mîncar/dă le-aduc^{e}a mîncare-agolo//avea ^{u}om la dăscărcat/ăla-l da cu [ɛ] dubla dă grîu/pă dricu căruţi/iar ^{u}omu ca^{r}e er^{e}a al lui/t^{u}ot munit [= numit ?] pentru el/îl lua/şî-l dăşărta-m magazie//

[Dar cu paiele ce făceai?]

păi ţe-an apus/că aveam patru tîjăl^{i}/care ^{u}omu muna ca^{i}i/şî unu care ţinea tînjala/dă punea furca acolo/lanţurle-alea douli//şi-j lua targa/ş-o duc^{e}a unde să făc^{e}a şîrâ/dă pae//iar patru uamene -avean la spatiu [k] la...la spatili maşini/care da unu-ntr-o parte/unu-ntr-o parte/d^{u}oi cu skimbu/doo skimbur ^{i}erea//d^{u}oi ^{u}o dată/d^{u}oi ^{u}o dată//dă le făc^{e}a purc^{u}oi/nu cun curg^{e}a ^{i}ele/să stea aşa//le făc^{e}a ca um fel dă purc^{u}oe-aşa/bine aşeza^{t}/şî punea tîjala/cu lanţurili/unu p-o parte/unu p-o ^{b}arte/şî băga um furc^{u}oi pă...capite^{le} lanţur^{i}lor/să [k] dădăsup/ş^{i} p-ormă p^{u}ornea caii/şi-l duc^{e}a la şiră//la şîra dă pae//

răducan ge niculae
şaptezeşî^{u}ob dă an^{i}

ierea lup^{h}

ierea lup^{h}/ierea-m pădure-asta/venea şi lua...[1] mi-a luat mi^{i}e um berb^{i}ec/a sărit peste uob^{u}or/şî...a lua^{d} berbecu ş-a sări cu

---

[1] Informatorul tuşeşte.

^{i}el peste ^{u}obór/afáră/şî‿prerbécu pă bătătúră/s-a-mf^{h}íp‿cu piĉérili-m‿pămînt aşá să nù-l‿dúcă/şî...^{i}er^{e}á zgîrietúr^{i} pă bătătúră dă...p^{i}iĉérîli berbéculúi//şî‿l-a dus într-o groápă/uni‿să sc^{u}oteá pămîn‿gálben dă liphít^{î}/femé^{i}ili/tot în‿sat ac^{u}ólo/nú‿stam aíĉa/stam dă vále-ncó^{lo}/áltă cásă/unde-a sta^{t}‿táta//şî‿l-a mîncát în‿groap-aéá/da nú‿l-a mîncá‿t^{u}ot/a mîncá‿dĩ‿iel/şi...terménát//iar la.../a plecá‿p-órmă la pădúre//veneá‿sat //şî...lā nevástî-mea‿acásă/aveá ta-su uoi múlte/ĉínze‿şaizîj^{i}‿dă uoi/sau şî ^{u}o sútâ//aveá ^{u}obóru mărúnt/ş-a sărít pă-mvelíş/ş-a zgîrmát îmvelíşu/că‿a fos‿cu stuf/ş-a sărít î‿uobór înăúntru/ş-a mîncá‿numa úgerile la uoi//da nu la tuáte//ş-a mîncát iel la úgere pîn‿s-a săturát//şî...a işít afáră/tot p-acóló/ş‿l-a găsíd‿dimineáţa/î‿uóili fără úĝer/ş-o cápre-i mîncáse úgerú/aveá dóo cápre/da úna nu i-a mîncá^{d}/da la úna i-a mîncá^{t}‿şi cápre‿e^{l}ea úĝeru/şî la fro zéĉe uoi/úĝerle//încól‿nu le-a făcú‿nimíc//aşá//

[Ţi s-a întîmplat să te întîlneşti cu el ?]

dă/m-am întîlnít//^{i}erán‿cu cá^{i}i-m‿pădúre/ne-mvoiám...cá^{i}i-m‿pădúre la iárbă//să páscă cai pîm‿pădúre//ş-aveám ^{u}o iápă/cu mînz /care sug^{e}á la ia/pátru cae-erá//şi veden‿că iapa kámă mînzu/cu b^{u}ótu rînkezá pă lîngă ^{i}el biniş^{u}ór aşá/şî să uită-ncólo-aşá/da ăilalţî cai nij‿nevó^{i}e n-aveá/^{i}ei mîncá/nù‿şti^{e}á că ála ^{i}e lup/sau ĉe ^{i}éste/ĉe mai văzúse ^{i}ei lup ?//da iápa simţíse că víne lúpu//şi aveán ş-un‿cîine lîngă mine/io stădeám lunĝí^{t}‿pă iarbă p-un‿sac/îm‿pădúre‿ereám/ş‿cîinili lîngă mine//cîn‿îl văs‿că‿să uită iapa-ncólo-aşá/văs‿că víne lúpu//erea lupuaică//năpîrlită [k] nenăpîrlítă [ɛ]^{i}er^{e}a primăvára/atîrná zdrénţile-álea dă păr pă‿ea‿aşá/urîtă//şî‿vineá dreb‿la mînz//io ^{u}odátă mă sc^{u}ol/"şó pă‿el/şo pă‿el"/şî‿cîinili‿să-mvîrteá pă lîngă mine/nu-l văzúse pă lup//şî i-an‿dat un ĉomág la cîine/zic "io te-ázmut încólu‿şî‿

1010

tu [!] tⁱ̂e-u̯vîrtéj‿lîngă mińe"/l̯-á‿duz‿drácu lúpu̯//á‿işî‿dîm‿pădúre/u [ɛ] ũ‿u̯om zˢăpá la porúmb//zîĉe "ⁱ̂ét-al drácu lub/la nemíézⁱ al drácu veńęá"/zíu̯a//da//da nǫáptęa mî́ncásẹ un‿cîrlán la únu//a fos‿~~eu~~-cá̂ⁱi-m‿pădúre/şi...îi̯ omorî́se cîrlánŭ/şi ⁱ̂el veńęá sạ mănî́nce i̯ár la cîrlán-ula//da i̯o nu mai̯ m-an‿duz‿la...und-erę́a cîrlán-ula mọr/m-ai̯n‿duz‿mai̯ dăpártẹ/da...tᵘ̂ot că/i̯el a umblát p-agᶜólo pîmprejúr/şî̂‿l-am‿văst//

[Acelaşi]

u̯óile

le dan‿la ĉobán/da carę-avęá múlte/-j‿vedęá i̯el dă ⁱ̂éle//da carę-avęám trei̯ pátru/pînî-n‿zéĉe/şî dóozej/le dîdęan‿la ĉoban/le plătęám ĉobănítu lor...

[Aşa, povesteşte.]

ẹ/nᵘ̂oi̯ le plătęám um‿pᵘ̂ol dạ u̯áⁱ̂e/ş-un‿cᵘ̂oş dă pᵘ̂orúmb//dă fⁱ̂íⁱ̂ecàre u̯áⁱ̂ẹ//dúpă ĉe fătá mi̯éⁱ̂ì/îi̯ ţinęám pînâ s [k] la páştẹ/să vindęá réstu dă mi̯ei̯/i̯ar‿î...mi̯ẹi caré‿rămunęá/i dădęám la-nţărcát/la‿ál‿ĉobán/nú‿ũ‿u̯óilẹ-álẹa sạ...să...fʰíẹ-amesticás/că sugᵉ̂á u̯ói̯li//ş‿făĉᵉán‿tî́rlă/şî le mulgᵉ̂á...ĉọbánu la tu̯átă lúmęa//da lu̯am láptẹli cu rî́ndu̯//la dᵘ̂óo u̯oi̯/să mulgᵉ̂á u̯ói̯li tu̯at [k] la to‿sátu/şî̂‿la dóo u̯oi̯ lu̯ai̯ ọ...láptil-ùla/ĉe [r] ĉe işá dîm‿mulsu̯árẹ-äęä//la dóoşpi̯e i̯ár...la dóᵘ̂o u̯oi̯/sęárạ i̯ár la dóo u̯oi̯/trei̯ rî́ndur să lu̯a pă zi/la cîte dóo ᵘ̂oi̯/sáşe u̯oi̯//dac-avęä́i̯ şáptẹ/tⁱ̂e-n [ɛ]tovărắşái̯ cu áltu/sau̯ nú‿lu̯ai̯ rî́ndu̯-ọ̀sta/şî lu̯ai̯... rî́ndu̯-ŏ̀lantu.../î...î́ncă un‿láptẹ/lăsái̯ únu datᵘ̂ór/ọ u̯áẹ/dac-avęä́i̯ ᵘ̂o u̯áⁱ̂e stingár‿dă n-ávęäi̯ tu...să să/dac-avęä́i̯ şápte ᵘ̂oi̯/lu̯ai̯ trei̯...trei̯ lapţⁱ/i̯ar u [ɛ] ᵘ̂o u̯áⁱ̂ẹ nạ́ maẹ-avęá...rînᵗ‿să să i̯a/túma‿al dᵘ̂ói̯lęa cîn‿venęá rî́ndu i̯ár/atúnĉᵉa lu̯am şî̂‿pentru u̯ác̦-äc̦ä́/că făĉ^eá datorí^ea carç-a fos/ş‿cu ĉe mai̯‿er^eá‿atun̯ş‿să‿ făĉ^eá un̯‿láptç// [...]

[Cum se făcea tîrla ?]

ă...făĉ^eá f^hí^iecàre cîti̯-un̯‿gard acásă/şi...sau̯ cu ulúcă/sau̯ dă gar‿dă nui̯éle/şi‿acólo̦ fiecáre duĉ^eá un̯‿gar‿d-álc̦a/şî-l îm̦fiĝ^eá...îm‿pămînt /dă̦ la mine̦ a̋lt ^uo̦m/dă ăl [k] ^uómu̦-òla ált‿om/pînâ sâ‿făĉ^eá to̦t obóru// [ɛ]obóru-l dăspărţc̦ám în dóo//le băgám ĩ [ɛ] ĩ‿^uobóru care sta ^uoi̯li ne [r] nemùlse̦//pă ú̦rmă le mulĝ^eám.../le treĉ^eá pîntr-o úşă strím^pt-aşá/ĵ‿vinc̦á la ĉobán.../venc̦á la ĉobán/ şi...i̯el ^uo [r] ^uo̦...nú-i̯ lă̦sá să...n-ávc̦a să trc̦ácă pă sus/că‿ erc̦á gard/núma ^uo̦ gaúră cît în̦cápe u̯ác̦a/şi i̯el ţinc̦á ĝenúku̦-aşá[1] // şi cîn̦‿lu̦a ĝenúku/^uo [ɛ]u̦-apucá dă gît pŏ‿u̯á^ie̦/^uo treĉ^eá/ş^î‿c̦-apucá dă úĝer/şî ^uo̦...i̯a̋r dădc̦á piĉóru̦-aşá/şî ^uo̦ mulĝ^eá.../ĩ‿^hîrdău̦// i̯ar lápteli pă ú̦rmă̦ să-n̦kegá^u/după ĉe̦-l termenám u̯oili să stricurá lápteli t^uot/şi-i̯ dădc̦á kac/şî să punc̦á-n̄ [k] să-n̦kéĝe lápte/sâ‿ fácă brîn̦zâ /pútina ó‿avc̦ám ac^uolo/f^hí^iecàre̦ ^uom îj‿duĉ^eá pútin-acólo/cînd /nu mac̦-avc̦á rînd/îj‿lu̦a pútina cu brîn̦z-acásă̦//

[Acelaşi]

casă̦ dă gard

nainte nu să făĉ^eá dă cărămidă cáse̦li/núma ^uorásili sâ‿făĉ^eá/ aiş‿s^î‿făĉ^eá casă̦ dă gard/cum‿e ş-ásta‿a mc̦a//cumpărám salcîm^i dac-avc̦ám/dacă nu/cumpărám/punc̦ám par^i‿im‿pămînţ^î/cu cápu-m‿pămînţ/şi...suz‿bă̦gát într-o cosorc̦ab-aşá să ziĉ^eá/lémnu̦-òla care íntră parũ‿i̯a/cosorc̦abă să ziĉe̦/ş‿p-órmă grin̦zile̦-ástc̦a víne pŏ‿ cosorc̦ab-àc̦ä cu cápetili//ş^i‿po‿ú̦rmă ó̦‿căpri^uoréşte/púne p^uop îm‿ mijl^uoc pă grin̦zile̦-ástc̦a/şi púne um‿p^uop ma‿aiĉa la cap/mai̯ c^uolc̦a la jîmáte/mai̯ coló/col/cît ^ie cási^l dă lun̦ş/şi púne ^uo

---

[1] Gest.

1012

gríndă/pă...pîn‿cápu la pár-ea̯ă/ș^î‿căpriu̯óri-i̯ púne...pă pártea dă‿dînafáră/ș^î‿pă‿pártea dîn [r] dîn‿spáte/și cápetili dă suz‿víne pă...pă cu̯árd-ea̯ dă sus acólo//ș‿p-órmă să [k] dacă [r] dacă ^i̯e táblă/púne scîndur^i péste căpriu̯ór^i/báte táblă dă fi̯er/dacă ^i̯e țíg^îlă/púne șipc^i/dacă îmvelește cu stuf/púnen‿tó″‿șipș/și-mveléste cu stuf/piste ^i̯éle//

[Și cu pereții ?]

acúma pári/să-ngrădéște/ș‿să cáră pămîn/să făc^ea ^uo cláca/dam băutúră și mîncáre u̯órĉe u̯om/și vinea ^d‿s-ajutá mai̯ mult^i/u̯ámen^i/venea ca să bea/să mănînĉe/și...aduĉ^ea ^uo jîmá‿dă zi și-ei̯ cîte dóo‿tréi̯ cărúz^i‿dă pămîn‿f^hi^iecáre/și punea nomól d-ăla/â...îl cára nomól dû pîn‿lácur^i//álți pă ^uórmă rupea dîn nomólu-óla/și-l făĉ [k] da pîm‿pá^i̯e/-l făĉ^eá cocolu̯áșe-așa/alț cop^iii̯ cărá la ^îăea caré‿arunca-m‿peréte/ș-arunca-m‿peréte/dă...dă-l lipia dă peréte//^uo bulgărea^lă să da pă dînăúntru-nti/și pă úrmă s [ɛ] să lipiá/după ĉe să uscá/pă úrmă bu [ɛ] a dóua bulgărea^lă dădeá pă dînafáră//ál‿d^uóilea bulgăreá/da-nti dădeá pîn năúntru/ca să pu̯at‿să usúĉe pămîntu/c-aiĉ‿e la úmbră//afáră báte á^ier/báte vînt/să usúcă mai̯ répede//să lipiá/și...să termená cása//

[Același]

[Obiceiuri la naștere]

àvea mu̯áșe-n‿sat/d-ástea populárili//ș-o kemá p-áea/și năștea undé să găsea//io p-ăla miicu/nu p-ăla máre [k] mijloĉiu/an [k] m-an‿duz‿la deal la sápă/ș‿dacă m-am înt^uórs‿^î/dac-am‿văzú‿mi-e rău/m-am întór‿ș-an‿loa‿sápa la spináre‿dîn‿cărúță/și‿m-am înt^uors înnap^uoi/să sa‿mai̯ pî‿apropi^iéri//cî‿m-an‿dus...an‿luat ^uo ĉ^eapă ș-un‿códru dă mămăligă la mine să mănînc acóló/că "mă !" zi^c‿"să mănînc/dac-am ajuns aiĉ-așa"/că‿m-am înt^uors înnap^uoi//ziĉe...ă‿

şi lá‿úrmă $\overset{\text{cî}}{\text{g}}$¹‿dac-am‿văzú‿că mi̯-a venít‿rău̯‿u/múnĉile-áleä/am plecát/an‿scutŭrá‿mămălíg-áea şi ĉeápa pă loc acól/ş-an‿lŭa‿sápa ş-am plecát//cum ã‿vent acásă l-am înăscút//e/acólō ã‿stat//în‿cᵘolţ//ş-acól‿l-am născút/an‿dăşkíz‿ĝᵉámurli/l-am băgá‿mîna pă supt i̯el/an‿dăşkíz‿ĝᵉámurli/síngură/ş-an‿strigá‿la ᵘo vecínă/ş-a venít áea-ncă cu dóo/şi...ʔe/ásta éste/ĉe să le fáĉem ?//

[Şi pe urmă la trei zile, ce făceai ?]

ĉe să făĉém/ne scăldám şi nᵘoi̯ ca tóată lúmea/şi̯

[Dar pentru copil ?]

şi̋ pentru cᵘopíl tot aşá-l scăldái̯ şi pă i̯el/dă cî [k] dîm‿mᵘoméntu dă cîn‿nă[ɛ]înnăştéa-l [r] îl scăldá//îl‿scăldá/ăl‿î dămîncárea/cᶦ‿dac-avéa pi̯ept/daca nu avéa/îi̯ dădéa cu ĉe putéa//

[Nu-i punea pe o măsuţă, sau la geam, la trei zile...?]

nù‿punéa/a/da/ursitórîli [!]//ursitórli/i punéa ᵘo pîine-acólo/un‿kil dă vin/trei̯ ĉépe//şᶦ‿ásta ᶦerá...ursîtᵘórli lui̯// [...]

[Şi zicea că vin ursitorile ?]

i̯íne ursitᵘórli/şi...îi̯ găséşte‿álea şᶦ‿să búcură//hī /ca bábeli//

[S-a auzit vreodată ce i-a ursit unuia ?]

da ziĉᵉá că s-auzéa/că[ɛ]ziĉᵉá că cutáre să hiᶦe-a [ɛ] lu cutáre/să fácă//úni credéa/úni nu credéa/ei̯ !/ziĉᵉá dîm‿bătrîni̯ ástea//da...ĉíne ştiᶦe/aşá ᵘo fi/n-o fi/nu ştiᶦe nimínea nimíc//gísurᶦ//dă cîte ᵘorᶦ vᵘorbéşᶦ‿cu mᵘórţi̯ ?/i̯i [k] mai̯ yíne mᵘórtu-ŏ-la să mai̯ în‿spuᶦe míe ĉevá ?!//

caterína răducán

şáptezeşişàse [de ani]

---

¹ Aspirat.

1014

mormîntárẹa

cîm‿murẹá-i̯ [k] l-îŋgropá/i făĉᵉá mormîntárẹa/yinẹá acásă/daca vinẹá/punẹá másă/mîŋcáu̯ lúmẹa/plecáu̯/la trei̯ zíle-i̯ făĉᵉá... cápu dă̦ ţărînă/c-aşá-i̯ spunẹá/cápu dă̦‿ţărîná̦//la trei̯ săptămîn i̯ár îi̯ făĉᵉá/la şasⁱ‿săptămîn i̯ár îi̯ făĉᵉá/la úrmă la nóọ săptămîn i̯ár îi̯ făĉᵉá/ş-aşá pînă cîn‿să terména zéĉe cápete care le dîdẹám//

[Şi pe urmă şase săptămîni ce-i căra ?]

îi̯ cărá ápă̦//

[Cum ?]

i le [k] îi̯ dădẹá la o fa [k] femẹ́e şi-i̯ dădẹá cît îi̯ dădẹá cît să-nţeleĝᵉá/i dădẹá tămúi̯e/-i̯ dădẹá lămînárⁱ/şi...i [k] cîn‿să-mplinẹá şáse săptămînⁱ/ [ɛ]dî la [k] dă cîn‿l-a-mormîntáᵗ‿pă i̯el/îi̯ duĉᵉá...îi̯ dădẹá lumînárîli şi tămûi̯a/să-l tî [r] să-l întămúẹ/tămui̯á pîn-atúnĉ//la şásẹ‿săptămînⁱ i turna...i făĉᵉá cápu/după cab‿dacă-i̯ făĉᵉá...cᵘolíva de !//

şⁱ‿dacạ-i̯ făĉᵉá cᵘolíva să duĉᵉá la úrmă la puţ/după ĉē termená cu-mpărţitu/îi̯ turná pátruzẹj‿dă găl'ézⁱ dă apă/jᵘos//şi dădẹá ᵘo u̯álă̦/ş-o strakínă lu ăl‿care ᵘo tămui̯á/şⁱ...termená cu...//

[Aceeaşi]

cînipa

pînă-m‿mᵘoşⁱ să făĉᵉá cîni [k] pînă-m‿mᵘoşⁱ ẹa/cînipa//că ẹrẹá can‿durábilă dă ĝer/aşá dă tímpur rẹ́le//să punẹá mai̯ tîrzíẹ/ş‿dăpă ĉᵉ-o lu̯am d-acóloֽ dî la...după ĉᵉ-o jumulẹám/să făĉᵉá şi i̯a márẹ/răsărẹá/să făĉᵉá márẹ/r [k] ncepẹá să usúĉe puţin aşá/ᵘo lu̯am dẹ-acolo o făĉᵉam snᵘopⁱ/ᵘo duĉᵉan‿la gîrlă̦/ᵘo bă [k] ţînẹám‿

î/nú͜ștu cît o ținẹan/că mi̯-ă͜ și ui̯tát cît o ținẹám î͜ ápă/pînî͜ să d^{u}ospi̯á ẹă//^{i}ẹrẹá d-ásta dă váră că ^{u}o [k] umblám pî͜ i̯a/dă várạ/^{u}o ținẹán͜ trei̯ zílẹ/dá͜ ai̯lánta/mi s^{î}͜ páré͜ că ^{u}ob͜ zíli̯//și...dacă ^{u}o aducê^{e}ám acásă/^{u}o uscám/^{u}o zbiĉulám/^{u}o d^{î}dẹán͜ la mélițạ/și...^{u}o punẹán͜ să...la darác//dădẹán͜ ș͜ cu dará^{cu}/dúpă ĉe dă[ɛ] cu darácu/^{u}o punẹán͜ la t^{u}ors//^{u}o t^{u}orĉ^{e}ám/^{u}o lucrám/ĉé͜ vrẹam//pînzạ/grosămínte d-ásta//

[După ce o torceai, ce făceai cu cînepa ?]

păi̯ ^{u}o storĉ^{e}ám pă fúsẹ/cáre făĉ^{e}ám urzẹálạ/^{u}o dădẹám pă ^{u}o... i̯-o dădẹá nițícă scrobi̯álạ//í͜ dîdẹá nițícă scrobi̯álă ~~și~~...

[Chiar așa pe fuse ?]

îi̯ făĉ^{e}án͜ scul//făĉ^{e}án͜ scul/pă răskit^{u}ọr//și ó͜ făĉ^{e}án͜ scúlur^{i}/la úrmă ^{u}o punẹán͜ și͜ să [k] cu nițícă fă^{i}ínă bătẹám î͜ ápă hártạ/îi̯ [ɛ]dădẹám o[ɛ] m͜ pic dă scrobi̯álă/c-așá-i̯ zîĉ^{e}á/scrobi̯álă/să făĉ^{e}á ca să țíẹ la...țesút//da p-ástălálta n-o băgám la nimíc/așá ^{u}o lu̯án/du pă fus/^{u}o făĉ^{e}ám/dacă vrẹam o făĉ^{e}án͜ scul/dacă n-o făĉ^{e}ám yem//

[Aceeași]

nóọ rusălii̯

zíĉe ca [ɛ] i̯e nóọ rusălii̯ [ɛ]sărbăt^{u}or^{i}//cînd͜ î ^{i}éste lúnẹ-atúnĉ^{e}a/că să...dă pi̯átrạ/și ^{i}e p^{u}oĉigănu̯ásạ//și͜ ĉe că mai̯ múlte s-a-ntîmplát în͜ lúnẹ-aẹá͜ atúnĉ^{e}a//cá͜ la fund^{i}én^{i}[1] a f^{u}ost un om/s-a duz͜ la ápạ cu bu̯oi/ș-a căzú͜ bóu-m͜ puț/cun͜ s-o hi aplecátă i̯el/tot în͜ zíu-aẹa/s-a ținú͜ míntẹ/ș^{î}͜ la fundén^{i} nu-i̯ apru̯ápe [k] nu ^{i}e dă-

---

[1] Fundeni – comună în apropiere.

1016

párte//ş‿daca să [k] á‿căzú‿b^{u}óu/i̯el s-a căzní‿să-l apúĉe să-i̯ báĝe o fúnię pŏ cu̯árnę//cuṇ‿s-o hí căzniță‿ęl/c-a căzú‿şí‿el pęste bou̯//şī nắ‿s-a dus^{î} că n-á‿fost ápă̦ márę-aşa̦//l-a scos pă i̯el/da pă bou̯/nu mai̯ ţīu̯ mínte/că i̯e án^{i} d-atúnĉ^{e}a pîn-acú^{m}//s-a-ntîmplá‿ cázur^{i} mai̯ múltę// [...]

[Dar ne-ai mai spus de cineva...]

dă bărbátu la femé^{e}-ásta//

[Cum s-a întîmplat ?]

cuṇ‿s-a-ntîmplát ?/^{i}ęl a mers la sápă̦/să̦ sápe/şi i̯eu̯ m-an‿dus‿ î să ęau̯ nişte.../nu ştu ĉ^{e}-aṃ‿vrut i̯o̦ să ęau̯ dă la ví^{i}e d-acóló‿ am avú^{d}‿nişte arás^{i}‿pitís‿p-ac^{u}ólo/să-i̯ i̯au̯ dă la víe/să-i̯ adúc acásă̦//cîn‿l-aṇ‿găsí^{t}‿pă ^{i}el acólo/^{i}ér^{e}á lîngă ví^{e}a ngás^{tă}//

zig "búnă diminéaţă vasile"

sĉe/"búnă diminéaţă ţáţă̦"//

zig "di ĉe sap tu ástăz^{i}" zi/"că ^{i}ę sărbătgárę"//

ĉe "da ĉé sărbătgárę ^{i}ęste ?"//

"pęi̯ i̯-aús^{i}‿clopotili cun‿tráĝe la plătăréş^{i}[1]/că ^{i}e slújbă"//

ĉ^{e}-"aşá i̯e bre" sĉę/"^{h}ai̯ că mi̯erg acásă̦"//

dac-a venít acásă/a pus sápa jos/ş^{i}‿s-a prăpădít ómu//ĉé‿crez^{i} să mai̯‿întîmplă̦/^{u}or că nu mai̯ i̯e zili̯//

[Aceeaşi]

nę-am înţelésără n^{u}oi̯ amînd^{u}oi̯

[Cum te-ai luat dumneata cu soţul dumitale ?]

cu m^{u}óşu mi̯eu̯ ? [!]//păi̯ cuṇ‿să ne luŏm ?/nu ţę-ã‿spus ?[2]/că n-à‿vrút-o să [ɛ] să o ęa p-áęa/şī m-a lu̯a‿pă míne/[ɛ] nę-am înţelésară n^{u}oi̯ amînd^{u}oi̯ ș^{i}.../dacă i̯ei̯...a foz‿niște u̯áme‿răi̯/nu să putẹá cu nimín^{i}// ˀẹ/ĉ^{e}-ã‿zis/"áidi că ^{u}o să trẹácă cu míne/^{u}o să fáĉen‿trẹábạ/ĉe să te faș^{i}‿cu ^{i}ẹi̯"//cîn‿nẹ-am mutátụ/nẹ-an dus^{î} la i̯ei̯ acólọ-acásạ/m-a prim^{i}i‿cu drágoste/cî‿m-a văzút^{î}/fără núntạ/fără nẹmi^{c}/că n-ám‿avù‿părínț^{i}//

---

[1] Plătăreşti: sat vecin.

[2] Informatoarea povestise anterior nunta ei.

máma mẹa a murí‿dă d^{u}óozeșișásẹ dă an^{i}/și i̯o am‿foz‿dă fro pátru an^{i}/ĉinĉ an^{i}/nú‿știu cît//^{ș}‿s-a-ṇsurá‿tát-al mi̯ẹu̯/a murí‿ș-áẹä//s-a-ṇsurát al tréilẹa/la úrmă áẹä ^{a}‿făcú‿fro pátru copí^{i}//ș^{i}‿nẹ-ã‿făcút^{î} șásẹ/cu n^{u}oi̯ dóo cáre sîntén‿nẹ-ã‿făcú^{t}‿șásẹ//ĉé‿să fáĉeṇ/câ‿dac-a vení^{t}‿pă nõ‿súte șai̯șpi̯e războ^{u}i̯u̯/au̯ plecá‿tátã‿războ^{u}i̯//ã‿rămás cú‿máma vitre^{gă}//r^{u}óstu l-avẹán‿dăstúl dă bun/c-avẹám‿fro șai̯zĕj‿dă u̯oi̯/avẹám‿ī...pátrū cai̯/avẹán‿dóo vaĉ^{î}//s-a prăpădít^{î}/n-a mai̯ avú‿ĉí‿să le mai̯ ții̯//rîmăsésen‿dă cápu nóstru/n-ávẹam căpătî̯i̯ pu̯átẹ//ș-așá că...áia [k] avérẹ-áẹä‿o-mpărțísen‿ș^{î}‿noi̯/cu...frăți^{e}a//cu s^{u}ór-mẹa/cu ăi̯lánți pátru/și...am avú^{t}‿ș-i̯o/pátru [k] u̯opt u̯oi̯/un‿cal/cîn‿m-am măritát /trei̯ gálben^{i}/c-așá‿ér^{e}a‿atúnĉạ//punẹá lúmẹa galbéṇ‿la gît că [!]/șî-m pús^{i}sẹ‿șî mi^{i}e trei̯ pînă să pléĉi̯/ĉe "mai̯ pui̯ încă trei̯ la tọámnạ"//dac-a pl^{i}ecá/n-am pus nimíc^{î}//ș-áẹ-äm făcút-ọ//

[Aceeași]

pă gîrlă venitẹ

[...] à‿găsít‿î...acúma ũ‿an...^{u}úna/acúma doi̯ an^{i} úna/pă gîrlă venítẹ//acúma û‿an‿î/ā [ɛ] găsít úna/spúne c-a foz‿dâ‿fo pa [ɛ] pátruzej^{i}‿dă an^{i}//a fos‿mai̯ [ɛ] bătrînă/da úna dă șaptișpi̯é‿an^{i}//ĉé‿s-o hi-ntîmplátă cu i̯a ?/nu să ști^{i}ẹ/c-a vení‿părínțẹ-aiĉa/a vru‿s-o dăzgru̯ápe/c-a-ṇcrọpát-o sfátu//câ‿n-a știút a cui̯‿ístẹ//ș‿cînd/la fo dóo trei̯ zílẹ-a vení‿părínți̯//ĉè‿erá să ma^{e}-o scu̯áță dim pămînt ?//am pus tᵘoţⁱ cîte ĉevá ş-am îngropát-o-rŏ/că ţuálili dû pă ea i le rupsése/ⁱerᵉá pᵘozmolite/ⁱereá amărîtă//i-a găsi ĉerĉei dă áur ĩ urék//şi spúne că i-a luát /să-i ad[ɛ]ĉine i-o hí luátă/ĉi [ɛ]tátᵗ-su i-ā luat eˡ/şi e-a da la ᵘo fátă//că i-a dat/pri[ɛ]primăriⁱa/ĉíni i-o hí lua dĩ uréke/şi i-a da la o fátă/tátî-su//da ⁱereá dă pais [k] dă şáptesprezèĉe anⁱ/ĉᵉ-o hí avútă/nú să ştie//dᵘomnişoáră//că ie dᵘoftorⁱ/a cău [k] cosultát-o//ziĉe c-ar hí avú mámă vitregă//ş-ar hí ĉertát-o meréu//da dîn toátă ĉᵉárt-aeá/mai bine să duĉᵉá şî să hărăneá ş-ea pă unde puteá//da aşá a dus-o suárta pă eä//dă ăilánta nu s-a ştiú nimica dă eä/dă une-o hí venită/ş ĉᵉ-o hí fóstă//ᵘo hí ştiú sfátu dă ea/da io nú ştu//

[Nu a mai venit nimeni după ea ?]

n-á mai veni nimínⁱ//da ásta/a-ngropát-o lúmeā/cu rᵘokiⁱe/i-am da ş-eo pantᵘoh/aveám o peréke dă pantói/mă strînĝá/şi erᵉá nᵘoi//nuói nᵘoi noi noi/nu-i luásen dăcî dă fo [r] fo do ᵘorⁱ/şî mă strînĝᵉá dă nu puteám merĝe cu iei//éreá maró aşá//i-an dat/lás să hiⁱe pománă că ⁱe nenoroĉită săráca//

[Aceeaşi]

[Nutreţ pentru vite]

[Ce semănaţi pentru vite ?]

ⁱerᵉá mei/erᵉá bᵘorĉᵉág//aveám luncⁱ/fîn care să creşteá/pe luncă//şi/mázăre/tot ĉe trebueá pentru.../ᵘorz/ᵘováz//

[Care era munca la semănăturile acestea ?]

ᵘorzu/să ară/príma d[ɛ]dă...dă cú...tuámnă/şi púnem ᵘorzu//ᵘovázu să púne primăvára//mazăreá/iarăşⁱ primăvára/arăturⁱli să fiⁱe bine pregătite//meiu/să púne iarăşⁱ tᵘot primăvára.../cîn trébe să i̯ásă...frumᵘós áburu/ca să ái̯be...rezisténță/ca să cre̯áscă plánta//bᵘorĉᵉágu/tot primăvárá să púne șî̂ ála//

[Și după ce-l...]

dúpă să să-nzămînțeázá/să usúcă/la cu̯ásă/îl fáĉe purcu̯áⁱe/și-l cáră ᵘómu̯-acásă//așá să făĉá atúnĉ//acúma nú ma ⁱe//îl tocám/cu combína/sau̯ cu...tractóru/șî-l dúĉem la vaĉⁱ//nu ma ai̯ niĉ um fel dă fîn//fáĉe silózurⁱ//

[Cum se face un siloz ?]

ũ silᵘóz/să fáĉe ᵘo gru̯ápă//dᵘoi̯ jumáte/pă dᵘoi̯ jumáte//adîncíme/să ái̯be și pátru métri/și cinjⁱ métri/să púne-acólo//imedi̯át/tᵘot cáre víne/tᵘocătúrà/pᵘorúmbᵘ/ŏ...lùĉérnă vérde/ᵘórĉe éste/mázăre vérde/ᵘórĉᵉ-ar ezistá/ș-o cálcă un tractór//îⁱ púne ũ stra dă sáre/dup-aĉéᵉá eár púne/eár îi púne un stra dă sári//pă órmă-l îmveléște//peste el púne pămînt//șî cîn încépè/atúnĉa víne dăzveléște și/i̯a silós șî̂ dúĉe la víte//așá să...

[Dar cum era la coasă, pe luncă ?]

úi̯te cum să-ntîmplá//te sculái̯ dă dimineáța/te ĉᵉái̯ pă lúncă/avéi̯ gólo úrĉóru cu ápă/te duĉăi̯ in cápu lóculu cáre irᵉá al dumitále/fășiu̯ár-àĝă.../bătéi̯ cu̯ásà/mîncái̯ șî p-órmă-nĉepăi̯ să cᵘoséștⁱ//ĩ stílu cum ?[1] //te lăsăi̯ și-n cămáșe/și-n...cum erá tímpu/șî să cᵘoseá//îl lăsái̯ sî̂ să usúĉe/po úrmă/îl strînĝăi̯/și-l dúĉᵉățⁱ acásă//álĉevà nimic//

cuótea sícă
pátrușapte dă anⁱ

---

[1] Informatorul se ridică și schițează mișcările cosașului.

863. BORCEA

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: VN

porúmbu

príma dátā̦...dúpă ĉe sèĉerám/că̦...du [k] le séĉeră vorgín‿/ după ĉe cărám/și treerám/pîn̦‿la porúmb...să culéĝem/mai̯ av̦eán‿nițĕ́l răgáz//ne duĉám cu plúgu/bùnînțelés/nú tǫátă lúmęa/cáre‿erá mai̯ plugár/ș-avęá cu ĉe//ne duĉęám și făĉęám ᵘogóru̦/u̯ogᵘór bun/

[Pe ce ?]

pîn tímpu lū...pîn tímpū‿lu sfîrșîtu lu áᵒgust//cam așá i̯ărá/

[Da ce arați ?]

mⁱirⁱíștęa dă grî́ĭu̯/sau̯ dă u̯ováz/sau̯ dă dugíe/dă ĉé‿erā...lócu da//dá niríștẹ erá//

după ĉe lu̯om [ɛ] l-am̦‿făcút u̯ogór/bùnînțelés trebŭę́á s‿ne duĉen̦‿la porúmb//culeĝᵉám/mă rog/ásta nu mai̯ le spunę́m/primăvàra... vorbⁱín‿dă porúm/...primăvàrā...cîn̦‿să dăjgéța lᵘócu/...dácă lᵘócu ⁱerá cam̄...uscát/băgám borg̦ána/cu cᵘólgi-n̦‿jᵘos/...șî-ˡ‿boronám/ș-ápăi̯‿i dădęám cū grápa dă mărăĉínᵗ//grápă búnă-ndesátă/șî l-așĕzám pă lᵘoᶜ//...pă̦‿la zéĉe lu aprílii̯e...ș'‿pînă la dóozeșî-tréi̯ aprílⁱe/șî kár pînâ‿la-ntîi̯ mai̯...punęan̦‿la porúmᵇ/

[Cum se punea demult ?]

porúmbu î́l punęám cu plúgu//luám trái̯sta după gît/șî băgám mîna-n‿trái̯ste/și punęám porúmbu/și socotęám așá.../cam trei̯... fⁱíre la métru̦//dúpă‿ĉè l-am pus pă porúmb/i̯ărắj‿dacă [ɛ] lócu i̯erá murdár/i̯áră̦-i̯ dădęám cu borg̦ána/și i̯ár pă ǫ́rmă cu grápa dă mărăĉínᵗ//sau̯ kár grápă dă fi̯ér//ĉíne-avęá//după ĉe...am̦‿văzú‿că porúmbu̯-a ⁱișî́t/șî́‿vedęám că mai̯ áre ĉevá pîn i̯el așá/sau̯ ᵘuscătúră ĉevá/ne duĉęám șî-i̯ dădęám cu grápa̦//dacă grăpám/cînd ișá i̯el tod‿dă‿erá-n‿dóo foi̯/ne ducĝám şî-l lu̯am lă...prásî^{lă}//cu sápa̯//după ĉe-l săpám/sau̯ mái̯ î̃‿^{u}úrmă mai̯ îŋco̯áĉe̯/a^{u} işîd‿nişte prăşîtór^{i}/şî băgám prăşitoárea̯ pîntre rîndur^{i}/cu‿ún‿cal//copílu cu cálu dă nas/şî i̯eu̯ cu prăşîtoárea̯ o ţineám dă coárne̯//după ĉ-am termená‿cú [r] cu prăşála/cu prăşîtoárea̯/îl lu̯am la sápă̯//îl lăsám...dóo săptămîn^{i}/sau̯ trei̯ săptămîn^{i}/işise răríţili/am lu̯a‿şî raríţă̯/după práşĕ/băgám laríţa//tot aşá copílu cu cálu dă nas/şi i̯eu̯ ţineám raríţa/raríţa băgátă bine-m‿pămînt/i̯ar după ĉe-l termenáŋ‿cu raríţa/înĉepeám să umblăm prin i̯ĕl//că să‿ma‿astupá múlte fire/şî‿trĕbúea̯ să-l dăstupăm//i̯ar párte dîn n^{u}oi̯/cáre nu vrea̯ să báĝe raríţa/îl săpám cu sápa/fir cu fir^{u}/muşurói̯ la...máma lui̯//

[Era muncă, nu...]

múŋcă‿múŋcă/dá//...după ĉe̯-am termená^{t}‿cū...toáte̯...dă dóo or^{i} sau̯ dă trei̯ u̯óri̯/la porúm/práşĕ/să zíĉeŋ‿c-an‿termenát//toámna...ne ducĝám la i̯el//culeĝ^{e}ám//mái̯ înáinte cînd^{î} ^{i}erám i̯o copíl/dă erám la părínţ^{i}/părínţi n-ávea̯ pămîntur^{i} aşá/şî lu̯a dă‿la boi̯ér^{i}/dă la únu calimáke̯//cu díjma dîn trei̯//

[Cum adică ?]

luá boi̯érū o párte/şî u̯ómu lúa dóo párţ^{i}//^{a}şá‿erà//te strînĝeá pă tot^{i}/p^{ă}‿õ‿răstáv//şî ála dîm‿párte̯-áea̯/şî ála dîm‿párte̯-áea̯/ş^{î}‿erá drúmu pîntre noi̯//şî cînd vrea̯ boi̯éru să v^{y}íi̯e la díjmă/almínterea̯ stătea̯i̯ acólo//stĕtea̯i̯...băgá^{t}‿ca purĉéi̯i-m‿foi̯// [!] dacă vínea̯ şî-l dijmui̯á/îi̯ ducán‿díjma lui̯ la porumbár/i̯ar pártea̯ no̯ástră o ducĝám acásă̯//i̯ar îŋco̯áĉe după ĉe̯-am termená‿cu boi̯éri dă n-a mai̯ foz‿boi̯éri/ne ducám curăţám/porúmbu/înáinte să rupeá cu foi̯ cu tot//l-aduĉeám acásă/îl făcáŋ‿grămadă/ẹ̆ ! cîte̯-o grămádă máre/care̯-aveáŋ‿că i̯o-am avú‿pămînt//grămádă máre//cîn‿puteám ne puneá‿pă i̯ĕl/nu̯áptea̯ zíu̯ă/îl curám/u [ɛ]umpleáŋ‿cóşu/ne ducĝáŋ‿la porumbár/îl răsturnam îm‿porumbar.../

1022

[Și pe cîmp ?]

pă cîm^{p}‿úni/párte dîn noi̯...îl culeĝe̯ám rub‿d-acólo/àdícă-l curám dă...fu̯ái̯e d-acólo d‿pî· [k] dîn̦‿fir//îl pune̯ám îŋ‿căruţă/şî-l...vine̯áŋ‿cu i̯el acásă̦//după ĉe termenám sau̯ kár mai̯ înáinte pînă cînd să-l termenám/zíu̯a culeĝe̯ám la porúmb/i̯ar nu̯ápte̯a tăi̯ám cocéni/ĉocáni// [!] tăi̯ám ĉocáni//îi̯ legám/îi̯ făĉe̯áŋ‿gluguléţ^{i}/mititéle/şî dúpă ĉe termenám cu culésu/ne̯-apucám şî cărám ĉocáni//acásă̦//acásă-i̯ făĉe̯ám şîră/sau̯ îi̯ făĉe̯ám...glug^{i}//

táke de me cóste̯a
şáptezeşi̯ùnu d^{ă}‿an^{i}

[Treieratul cu cai]

l-aduĉe̯ám...dû pă cîmp/îl făĉe̯ám şîră̦//î̃‿^{u}obór/^{p}ăi̯ acúma s‿zîĉe cúrte/da atúnĉa-i̯ z^{î}ĉe̯ám u̯obór//făĉám árie//băte̯ám o propte̯á/ũ‿lemn/ş-ápăi̯‿i-ntinde̯ám‿ō...sfu̯ár̋ă dă vro zéĉe métri/dói̯şpe métri/şi merĝám ro̯át-aşà//şi după jîru lā...sfo̯ár-ae̯a/înĉepe̯ám să-n̄năsădím//

[Cum asta ?]

zvîrle̯á [ɛ] băe̯átu znóki du pă şîră/luán̦‿znóki şî [ɛ] nĕ dúĉen̦‿şî lu pune̯ám pă jîru̯-ŏla//cu cotóru la márne/îl dăzlegám/şî-l dăsfăĉám niţ^{e}ĕl/únu aĉí alătur^{i}/alătur^{i}/alăture̯á/merĝe̯án‿dă jur împrejúr/şî mai̯ múlte u̯or^{i}/pînă‿cînd umple̯ám to̯átă̦‿áe̯a//po̯áte băgám...la dóo súte dă znók...şî mai̯ mul‿după cum ave̯āi̯ terénu/du ^{pă}...

ş-ápoi̯ doi̯ cai̯/trei̯/cîţ^{i} ave̯ái̯/îi̯ pune̯ai̯ alăture̯a/îi̯ băgái̯ îŋ‿cri̯vèle/cri̯ve̯áu̯a să‿nume̯á...un̦‿lemn atîta[2]/ave̯á nişte găur^{i}/şî^{i}‿cu‿ûŋ‿căpătî́i̯ dă sfu̯ár̦ă/dă i-l pune̯ai̯ după gît/şî...cri̯záu̯a i vi-

---

[1] Gest.
[2] Gest: cca 4o-5o cm.

ne̯á jos ai̯íĉa-șà[1]//și lu̯ai̯ sî...legái̯ dă sfu̯ár-ae̯a/ș‿hai̯ la mărgo̯áră !/hai̯ cái̯i/hai̯ cutáre̯/merĝ^{e}á dă jur împrejúr pînă‿cînd să-n̥făşurá sfu̯ára//pînă cîn‿vi̯ne̯á la...ște̯ájăr//dácâ víne̯á la ște̯ájăr...întorĉe̯ám ín̥vers/ăla care‿erá la márne/víne̯á lî́ŋgă ște̯ájăr//și i̯ar înĉepe̯á sfu̯ára să dășî́re//să dășîrá pînă‿cîn̥‿să dășîrá to̯átă/p-órmă [ɛ] înĉepe̯á să strî́^{n}gă//și strîgînt‿p-órmă‿cîn‿vine̯á la ște̯ájăr/i̯ár îl skímbai̯ p-ăla/lu̯ai̯ p-ăla/-l dădeái̯ îm‿párte̯-ast^{ă}làntă//și mînám/mînám/pînă cîn̥‿să...vede̯áŋ‿că să fărîmă pái̯ele/dacă să fărîmá pái̯ele/...ne lu̯aŋ‿cu fúrĉili//cu femée̯a‿cu ...copíl cîț^{i} ave̯ám/și le-ntorĉe̯ám pă páe/le scuturám/le lu̯an‿dă‿la o márne/și-nĉepe̯ám și le scuturám/și dădeám...le lu̯am d-aĉíe̯a/le dădeám îm‿párte̯-ast^{ă}lànta/le lu̯am d-aíĉa/le dădeám îm‿párte̯-àsta[2]//...dacă le-ntorĉám/i̯ár cu cái̯i/i̯ar mînám/i̯ar mînám/i̯ar să‿făĉá páili mărúnte/i̯ar le-n [k] și-ntorĉe̯ám dă dóo‿or^{i}/sau̯ dacă ^{i}erá tímpu cam nór^{u}ós/dă nu i̯erá su̯áre așá/și‿sta páili-ntre^{ĝ}/le-ntorĉ^{e}ám și dă trei̯ u̯or^{i}//după ĉe̯-am...văzú‿că...nú mai̯ áre bu̯ábe/le lu̯am/le scuturám/și dădeám paéle̯-afáră//tot așá le scuturám bgíne pă pái̯ĕ/băgám furcói̯u/și le duĉ^{e}ám...la șîrấ//făĉám șîra/ave̯ám un‿tî^{r}n/dă **mărăĉin**^{i}/și dădeám pă márne/i̯a^{r} pái̯ele̯-àle̯a mărúnte̯li care rămăsése/dă nu pute̯ái̯ să le i̯ei̯ cu fúrca/și dădeám ple̯áv-ae̯a pînă...cînd vede̯ám noi̯ că n-o să mai̯ híe/p-órmă i̯ar înĉepe̯ám cu znókĭ/și i̯ar pune̯ám piste bu̯ábili care‿erau̯ dă j^{u}os//íŋcă u̯o dátă/dă dóo‿or^{i}/cam dă dóo or^{i} sau̯ dă trei̯ u̯or^{i} făĉám pă zi̯//dac-am dat pái̯ele̯-afáră/ne luám și strînĝe̯ám//ave̯ám împiŋgăt^{u}or^{i}/ûl‿lu̯am dă la márne/și duĉ^{e}aŋ‿la ște̯ájĕr/și dîm‿párte̯-àsta/și dîm‿párte̯-àe̯a/și dîm‿párte̯-a^{e}a/și i̯a^{r} făĉám ariu̯ói̯//să nume̯á//ariu̯ói să nume̯á...o strîŋgătúră dă‿to̯áte bu̯ábili la ște̯ájăru̯-òla/la páru̯-òla//le strînĝe̯ám/le făĉám grămádă/plecám după mákină/că‿atúnĉa nu‿erá mákin^{i}[1] múlte//dácă‿erá...e^{i} ! o̯ mákină po̯áte la ĉínzeş‿şái̯j‿dă cásę//dacă‿o apucái̯/te duĉe̯ái̯ ş-o dă[ɛ]dăde̯ái̯ la mákínă//dăde̯ái̯ la mákínă/únu-n̥vurte̯á/únu pune̯á/únu trăĝe̯á bu̯ábili/ dacâ l-ai̯ dat...le duĉe̯á îm‿magazíi̯e...î̃‿ʰambár/porúmb [k] ʰambár //măturái̯ pentru a dóu̯a zi să híi̯e lócu líber//a dóu̯a zi i̯ar începe̯ái̯//

---

[1] La gît.

[2] Gest.

[Acelaşi]

mormîntárę

la noi̯ daca să-mbolnăyéşte ᵘómu şti/s-a bolnăyítu/éⁱ ! záĉe cît [ɛ]e zile áre/ o săptămînă dóo/şî̄...dăpă ĉe mu̯árę.../vyíne şî-i̯ fáĉem‿û/adică-i̯...í fáĉe coşĉi̯ugᵘ/lū [k] í‿i̯a pînză să-l láse-n‿gro̯ápă/i fáĉe p-alătúre̯ā ĉarşáfu la coşĉi̯úc‿cū [k] pă u̯óki/ ştergáre la ᵘúmăr cáre-l dúĉe.../mîncárē/púnen sᵉára mása/zíu̯a cîn‿míne i̯el nu̯ápte̯a ştíi̯/púnem mása/ a dóu̯a zi fáĉem mîncáre pentru mormîntárę/carē-i̯ îl dúĉem//şî̄ d-acólo după ĉe-l dúĉen‿la biseérică/îl lăsă-n‿gro̯ápă//vinᵉe pă úrmă acásă/púnem mása/mănîncă/ la noᵘŏ zile dûpă mormîntárę/i fáĉe i̯ar dă nóu̯ă zile...áltă pománă/...vézⁱ ! tot parastásu/fáĉem cápetē/coláĉⁱ‿i/púnem călăyíilę-acásâ/áşa//neᵈ‿ĉem la bisérică...i̯o ştiu̯ i̯o ĉe spui̯ c-acólo să reĝíste̯ază/ĉe spui̯ i̯o dîn‿gúră// [!] şî̄...după ĉe vinim dă la bisiérică/să púne i̯ar/víne părintelę-acàsă/slujáştę/şi să púne lúme̯a şî mănîncă//la trei̯ săptămînⁱ/i̯ar fáĉem tot aşá: fáĉem coláĉⁱ/fáĉem cápitę/dóo cápetę să fáĉe/şî̄...i̯ar púnem̄...vinere̯a ᵘorⁱ jói̯a/ púnem călăyíilę-àste̯a să../şi sîmbătă mérĝᵉen‿lā...biseérică cū parastásu//îl slujáşte părintele acólo/işîn‿la mormînt/pă‿órmă víne-acásă/slujáşte pomána şî d-acásă/şî m̄[ɛ]mănîncă lúme̯a şî j‿ véde dă tre̯ábă//însă la şáse săptămînⁱ.../i̯ar i fáĉe parastás// i̯ar îi̯ fáĉen‿coláĉⁱ/cápetę/tot//şî-i̯ fáĉe şî dă sărindárⁱ/că la ·

noi̯ să dă şî sărindáru̯[1] /şáse dúminiĉⁱ merşⁱ‿cu colíva/şî i să dă zéĉe métri dă pî̆nză/álbă//ĉíc-ála i drúmu lui̯//dắ/dumnezéu̯ ştíe ĉe-i̯ pe lúmę-ái̯lată/că nu ştim niş‿pᵃ̆‿ásta/dar p-ái̯lantă//...şî fáĉe sîmbătă parastáz‿dă şás‿săptămînⁱ/şî dúminică fáĉe péntru sărindáru̯//tot aşá cū cap/îi̯ fáĉe prescúră/arángel/nu să [ɛ]fáĉe parastásu singurᵘ//d-acólęa rămîne la trei̯ lunⁱ//i̯ar i să fáĉe tód‿la fᵉel pomenirę a//tot cu coláĉⁱ/cu călăyii̯ cū...//dă la trei̯ lunⁱ la şáse lunⁱ//i̯ar/tot aşá/şî dă‿la şáse la nóo lunⁱ/tód‿la fel pomána/tot parastás/tót//şî...pă‿úrmă i fáĉen‿dă ánu̯//tod‿la fᵉel//d-acólęā/care mai̯ pǫáte/mai̯ fáĉe şî‿dă‿doi̯‿áni̯/şî dă an/dă dᵘoi̯/caré [r] care nu mai̯ áre putérᵉē/rămîne pîn‿la ánu cu sorǫáĉelę-ástęa făcútę//ş-ásta i̯éste la ǭ...mormîntárę//

[Mortului îi cară apă ?]

dá/ĭ dúĉę ápă şáse săptămînⁱ diminęáţa/cîtę-o cógiliţă/noi̯ aşá să zíĉę la noi̯ cógiliţă cu dóo căldărⁱ//i dúĉe ála ápă/diminęáţa// [...]şî-i̯ dúĉe la o femi̯e neputinĉǫásă/...care nu pǫa‿să-ş adúcă ápă//c-aşá ca să n-adúcă nii̯ē...é ! tót pomană i̯e/dắ dacă i̯o po‿să n-adúcᵘ/la ĉe să n-adúcă nii̯ę ?//că i̯o mă pui̯ ş-o spîăl ş-o risikéscu̯/da‿ąea neputinĉǫása pǫáte bęa dîn i̯a dóo zili̯//pǫáte şî trei̯.../ş-áşa i̯ę/ápă să dúĉę//[...]

şî nu pǫa‿să fácă fiecáre capᵘ/că-ş‿fáĉe pîi̯nęa dă mîncáre/da/da‿cápitili şî‿prescúrli şî coláĉi/nú//noi̯ le fáĉem//

níş‿pîi̯nęa pentru cápętę n-ó frămîntă fᵉemi̯ili̯//ásta care‿i̯e ...propitărę́asa care ⁱéste n-ó frămîntă/trébe să mă duc i̯o s-o frămîn‿pentru cápętę//dîn‿cauză că sînd‿văduvă/şⁱ am molifta făcútă/ca cum/ca cum i şi-um‿priotᵘ/vesⁱ/ş-ásta i̯ę//şi capū/adică vręau̯ să spui̯ ca cum îl fac ?/îl fac i̯ote ce cun‿să fáĉe lū... pîi̯nişǫáră áşa//o likiⁱe-ntîi̯/şî pă‿úrmă dăm‿ū aşá cu mîna/l-întíndem şî-l răsucím//şî-l púnem aşá[2] o yiţă/şⁱ pă úrmă púnem

---

[1] Silabiseşte cuvîntul.
[2] Gest.

1026

ş-aşá o yíţă//şî̂ pă‿úrmă i̯ótę cum é‿ástęa acîa ắstę pátru/fáĉeŋ‿gogon[1]˄élę-aşą/şî le pūnęm acî//ş-ápĕi̯ púneŋ‿kistórnicu̯-òla pă i̯ĕ́l/ásta i̯e/aşá‿e cápu//şî prescúra să fáĉe îṇ‿dóo yíţe vezᵗ//[...]

şî călăyíili̯ le fáĉem nişte turtişǫáre ca pódu dă pálm-aşą//şî̂ p-órmă le tăi̯ém ᵉ˄otę-aşą́/ş-ápĕi̯ adúĉem yíţa dę-aíĉa/púse aíĉ ştii̯ ?/[...]le udắm cu vín/cîṇ‿le púne la másă le udắm cu vín/şî le púneŋ‿zácăr pă dasúprą//şî púnem pă coláĉᵗ cîte úna/nu pă tǫáte/cîs‿coláĉᵗ să-mpărţéştę la călăyíę/şásę/şápte/după cum ǩámă lúme/ştii̯/şî púnęŋ‿călăvʸílę-àlęa întrégᵗ/ş-àlelánte le rúpem îṇ‿farfúrii̯/ca să mănîĉe/să gústē ş-ắi̯ dîŋ‿cásă/ş-ắi̯ care-i̯ ǩámă//da álęa caré‿le púnem pă coláĉᵗ/le púnem întréĝᵗ/ca să nu mai̯ úmble cu jumătắţᵗ//

vlad a maríą
şái̯zeşîşápte [de ani]

dă zi máre

[Ce obicei este la Sfîntul Ilie ?]

la noi̯ să dúĉe la tămîi̯át//dă zi máre//da//ń-am gătí‿dę-asęáră cᵘ˄óşū/ń-aŋ‿gătít fócu acólo/áz‿la dóo m-aṇ‿sculát/am dat fu̯ocᵘ.../şî nę-an‿duz‿la mormînt acólo//ş-am‿ûmpărţít/şti/ĉę-avém împărţᵉ˄élile lę-am m̥părţít/am tămîi̯át mormîntu/am pus jărátẹᶜ‿la fiecáre crúĉę/şî d-acólęa am‿û [ɛ]ṇ̊ĉepú‿să-mpărţím dîn‿î...dîṇ‿sipét//şi...ᵈ pă ĉe‿ắęa/ne-ŋkinắm/şi plecắm acásą//la crúĉᵗ/şti/te-ŋkínᵗ‿i/că trébe să te-ŋkínᵗ să sărús‿crúĉęa//

[Și plîng femeile ?]

plî́nĝe/plî́nĝe//

[Cum ?]

e ! aulí̯eştę-aşā̀...nu prę́a sîn‿dă ᵘ˄obiĉę́u̯ să plîŋgᵘ/că

---

[1] Una peste alta, în formă de cruce.

[!] dacạ n-ai̯ vóĉẹ/să ști̯//

[Aceeași]

[Obiceiuri la sărbători]

la trei̯ săptămî́nⁱ/dắpă páște...așteptám ști ca cum aștéps‿pă̄ dumnézeu̯/să ni‿le fácă áldi‿máma scaloi̯énⁱ//puneám acólo ĉe̯-aveámu̯‿u̯óo/untúră̄/ặ...duĉeai̯ la o cásă dă ᵘom așá/șî‿te̯-adunái̯ mai̯ múlte̯ ști//șî ne făĉeá plăĉíntă/luái̯ băutúră da/ĕ ! ĉe‿erá să i̯a băutúră copkíi !/lúam limonátă/ç-atúnĉ ⁱerá limonátă/ⁱeră...șî d-ástẹa...îṇcólo nu ne făĉᵉá dăcî́t plăĉíntă̦//am‿făcú‿la o veĉínă āĉíi̯a tot așá adunásẹ u̯óo/făî́nⁱ/șî ne̯-a făcút óo prăṣíte [!] ții̯u mínte meréu̯/d-agá rî́dem cînd‿u...

"fă" ziᵍ ‿"văs‿că nóŏ tûșa păúna ne̯-a făcút óo prăjî́te fa ! la scaloi̯énⁱ/ș-acúma ĉe-i̯"...că avém noi̯ úna dă pátru anⁱ/plînĝeá și i̯a ánu ásta dă scaloi̯énⁱ//

ziᵍ ‿"dú-te fa/las‿că-s prăjî́m noi̯ óo acásă mámă/nu mai̯ te‿ ᵗĉe-ṇ‿sat/să faș‿scaloi̯énⁱ"//așá făĉeám/cînd‿eráṇ‿copii̯ ști//dá am făcú‿șî femíi̯ îṇcoáĉe//dá femiili i̯erám‿û...făĉᵉam plăĉínte̯/poáte tăi̯áṇ‿cî́te-o găínă dóo/puneám úna dă la‿álanta/așá care̯-avẹá//da acúma dă‿vo cî́zva anⁱ n-am mai̯ făcúᵗ/ [...]

[Și îi dați drumul pe apă ?]

scaloi̯ánu dúpă ĉe-l făĉeámⁱ/îl făĉeáṇ‿dă seára/i puneáṇ‿cojⁱ dă u̯óuă/îl făĉeai̯ ca pă ᵘom//șî-i̯ puneám cojⁱ dă ᵘouă...șî păgám‿vo dóo lumînắrⁱ//ai̯íĉa pă pi̯ept//șî dimineáța/joi̯ dă dimineáță la trei̯ săptămî́nⁱ...îl‿î duĉeám în...pînă nu răsăreá soárle//...îl duĉᵉám la bórĉea/șî-l dan‿drúmu pă-ápă//șî să duĉeá...i̯erá...bórĉea-mpănátă dă...pă scî́ndură îl puneám/ști ca să nu caz-afúnt//șîⁱ‿scî́ndura pluteá//șî merĝeá...únu dup-alánt/te uiteai̯ caré [ɛ] să vezⁱ e ! al cui̯‿i stă lumînắrili...ne țineám pînă-ṇcólo-șá dúpă

1028

i̯el//să vázăcîd‿mérĝ^e lumînár^i li dă nu să stínĝe̯/áe̯a că̦..."a me̯a mérĝe̯"/ái̯laltă "s-a stíns"/é^i ! mínt^e copkilăre̯ásc̦ă//da dúpă ĉe ne̯-am măritát/femíi̯ nū mai̯ făĉ^e am scaloi̯én^i/núma^i cît i̯éş^i‿fe̯at [k] fáță//

i̯ar dắpă páşte/la jói̯ már^i/nói̯ aşá zíĉe̯m/săptămîna máre...ne‿ĉém la tămîi̯át^u/şî^i‿d-acólo vínim dă la tămîi̯át/şî ne dúĉen‿la bórĉe̯a/şî luắm ápă/dîm‿bórĉe̯a/şî [ɛ]zvîrlím nóo căldắr^i pă mal//véz^i//şî...şáse săptămín^i dă zíle̯/úz^i j^uóile̯-ástea/care vre̯á//şî po̯áte̯//o i̯ei̯ dîm‿bórĉe̯ā/te úrş‿pă mal şî o zvîrl^i/nóo căldắri/véz^i/úna fără soț^u/de ĉe i̯-aşá am pomeníd‿dîm‿bătrîn^i//ánu ăsta nu mai̯ m-am dúsu̯/că i̯e málurli már^i/şî^i d-ae̯á urş‿cu căldăr^i li la nói̯//

dă măĉiníĉ^i i̯ar//dă măĉiníş^i‿cînd‿e măĉiníĉi/că po̯áte̯-oț‿hi‿a^uzít/să ocoléşte̯...înáinte̯a zórlor^u/după ĉe tot aşá după ĉe vínim ne‿^dĉém la tămîi̯á‿şî vínim/să ocoléşte cu ĉenúşă dă jur împrejúr la cásă//adícă merş‿cu ĉenúşă/şî^i‿láş^i/cóle̯a o mînă/mai̯ cólo o mînă/mai̯...to̯átă cása-mprejúru̯//şî pŏ fáță/nu caț‿că-i̯ frumu̯ásă cása/nú//pui̯ pă prispişu̯áră ĉenúşă//dîn‿cáuza/aşá ^ierá dîm‿batrîn^i/ca‿sâ nu s-aprókie̯ şắrki//că la noi̯ cîn‿yine/adícă to̯átă lúme̯a/da noi̯ i̯erám aĉî...pă málu ápi/şî cîn‿vine̯á apa mai̯...să trăĝe̯á şărki-ncoáĉe̯//

[Aceeaşi]

cásili

dá‿uté‿i̯o am avút‿î cáse bătrîneşt^i/p-a lu tai̯că-me̯o/ă...le̯-am stricát/p-ále̯a//matere̯álu to^d dî‿la‿ále̯á‿l-am/că a fos‿matere̯ál bun/ă...am turná^t‿fundáțiili carē mi̯-a intrá‿trei̯zej‿dă saj^i‿dă ĉimén.../la fundáția i̯ei̯/după‿aĉée̯a meşteru me̯-a zidít-o/m^e-a pus acoperíşu/ă...cu materiálu care l-am avút/î...mi̯-a învelít-o cu țig^ălă/^s‿dúp-aĉée̯á‿am mai̯ lăsát-o pă...spuné‿că treb^{i} s-o mai̯ laș vo lúnă dă zíle ca să mai̯...s-așéze cărămida pă...pă zídur^{i}//zis//și...mẹ-ā...mẹ-a dă [k] făcú ĝẹámurli/întî́i̯ //p-ó^{r}mă a așezát úșili/pẹ-órmă a-nĉepú să-m tăbănẹ́ască ai̯íĉā... pă sus/cu scî́ndură și/ásța//

[Din ce se mai face casă ?]

cásili z mai̯ fáĉẹ dă gard/

[De gard cum este ?]

â...dă gart să fáĉe în félu̯-ŏsta: niște par^{i}/par^{i} dă salcî́m zis/să fíi̯e uscáț^{i}/să-nșî́ră ásā...dûm métru îm métru/după dimensi̯únẹa cási cum ți̯-o fáĉe ia/d-ezém^{plu} cum e ás^{ta}//să-nșíră așá[2] par^{i}/t^{u}orn^{i} zídurlẹ-ai̯íĉa-năútru/să fáĉe dă kirpícă/ziz//nú să mai̯ fáĉe dă par^{i}//la álẹa/dă gar^{d}//și...dā...după ĉe să-nșíră pári/să púnē cosorọ́aba/așá-i spunẹ́a...la áẹa/la [ɛ] cása dă páe care să fáĉe/i púne un [r] un lanț groz dă maté [k] dă brad/și care íntră cápitélẹ la par^{i} în lánțu̯-ola/și îi̯ spúne cosorọ́abă la áẹa//și pă ó^{r}mă ^{u}ómu/zis i̯o trebúe să-i̯ bat niște nui̯éle/îi̯...bat așá în curmezî́ș/așá sau̯ așá[3]/^{știs}/în cúi̯e/ș^{i} ^{du}p-aĉẹ́a să fáĉe pămî́nt cu pái̯e/și să-ndẹ́asă pîntre álẹa p-acólọ//îmbulgărẹál-așá/să-mbulgăréște/ă !/și după ĉe să-mbulgăréște i púne acoperíșu/dup-acoperíș îi̯ dă cū...cu nu ștu cum îi̯ spunẹ^{a}-nạínte/cîn nu...cu nu ștu cūn nái̯ba/aruncá pămî́nt așá/pă búlgări̯-ĕi̯a da nu mai̯ ți̯u i̯o mínte cum îi̯ spunẹ́a bătrî́ni-naíntẹ//

marin pe i^{u}ón

trei̯zĕșișáse [de ani]

nẹ-an dúz la tămîi̯át

murisẹ g^{i}étu sócrî-miu̯/săracu/dọám^{ne} feres/ș^{i} nẹ-an dúz la

---

[1] Gest.

[2] Gest: de jur împrejur.

[3] Gest.

1030

tămîi̯át//m-am dus i̯eu̯ cū...so̯ácră-me̯a/cu̯-o sóră de̯-a lu bărbáti-me̯o^{u}/^{cu}-o cumnátă d-a lu bărbáti-me̯u̯/ne̯-an‿duz‿vō...ĉín‿şáse‿i̯nse̯-am‿fost^{u}//vo dóo nepo̯áte̯/...ùm‿băe̯ád‿dă‿lîngă noi̯ d^{e}-acóle̯a/un‿veĉín/li să-necáse̯ şî lor un‿fráte d^{e}-al lui̯//...şî mắ-să născúse̯ şî i̯erá lăúză/şî‿nu să‿^{d}ĉe̯á la tămîi̯át/şî băe̯átu̯-ola merĝe̯á cu noi̯ la tămîi̯át în‿fiecáre‿dimne̯áţă//...şî i̯ĕl‿î...i̯éi̯ ave̯á...băe̯atu ásta-nnecátu ûngropát aĉí la po̯ártă//al nóstru/sócrî-$^{miu̯}$ i̯erá mai̯ în‿fun^{d}‿încólo/noi̯ ne ^{du}ĉe̯ám acólo ũ‿fund^{î}//lîngă noi̯ acólo ave̯á şî...tá-sŭ‿a[1]‿lui̯ un‿fráte/m^{u}ortu̯/şî băi̯átu i̯-a fos‿frícă să‿ste̯a aĉía [!] la po̯ártă lîngă noi̯/lîn^{gă} [k] úne i̯erá i̯ĕl//să yi^{g}i̯e̯ la noi̯/i̯-a fo^{s}‿rúşîne̯‿că să nú‿zícă că yíne după căpătát/să-i̯ dăm ĉevá/şî s-a duz‿la únki-su̯-óla acólo lā gárd/lā...crúĉi̯//

i̯ōu̯...ále̯a plînĝe̯á/că le dure̯á búrta/i̯o^{u} nu plînĝe̯ám/c^{ă}‿e̯ ! ^{i}erá sócrî-me̯o ĉe̯ !//da‿ále̯a plînĝ^{e}á/hí-sa/to̯áte [!] gétu băe̯átu̯-ola sărácu i̯erá frícă să ste̯ā.../éte̯-aşà făĉe̯á să ui̯ [k] sta la crúĉe̯/ó^{i}te̯-aşá făĉe̯á să ui̯tá pîn ĉimitír^{u}//şi i̯erá dă nu̯áptē/cucúvei̯ĉili cîntá/ţî‿să făĉá frícă//i̯o dă un^{d}e dracu n-arunc ^{u}óki şî-l văs‿pă băe̯átu̯-ola acólo//da mă dau̯ şî-i̯ spui̯ la...cumnáti-me̯a

"fă !" zic "^{i}ete únu-^{a}cólo [!]"//cîn‿an‿zis că éte únu cólo/áe̯a ĉícă "hai̯ să fuĝím"//

zic "i̯o nú fugu̯"/zic‿î..."ai̯ să le spúnem şi lo^{r}"//

"nu" şĉe "ai̯ să fuĝin‿noi̯ amîndó^{u}le̯"/

"pă‿cum fă să fuĝin‿noi̯ amîndóo şî‿pă i̯éle să le lăsăm"//

da e̯ā...cumnáti-me̯a i spúne̯ so̯ácră-mi: "ma̯mícă" şĉé ‿"éte únu cólo//"

"únde fa ?"//

şĉe "éte có^{lo}‿"

---

[1] Gest: roteşte ochii de jur împrejur prin încăpere.

"ăuleó ! núma^{i} leána fáĉe d-ástea"/şĉeá că núma io^{u} fag‿ d-ástea //

am‿fúĝītu...//noi fuĝeán/ş-ăla fuĝeá dûpă noi/în ĉimitíru//băeát-ola dacâ ne-a văzút că fuĝín‿noi/fuĝeá şî̂ iél săráсu cît puteá/câ‿nu ştieá dă ĉe fuĝím//cîn‿ne-am adunát pă la ăla ş-an‿ sărít pîrleázu îm‿párte-áea-n‿ stradă.../zic "únde-ai fos‿tu mă iuonéle ?"/

"pî̂"‿şĉe "la únku táke"/

"f^{n}i^{re}-al dráculuį tu [!!] /nu mai puteán‿da...frícă" zic "ĉe fáĉen‿noi acúma ?//aoū !"/gáta soácră-miá săráca aveá ^{u}o róke lárgă/cum purtá iéle bătrî́n^{le}/toáte crúĉili le lua după ea/[!] zic "ĉe fáĉem aíĉa ?"/ [!]//

zíĉē...işî̂m la poártă acólea-şa/zicu "v-az‿lua‿to‿d-acólo?"/ m-an‿gî́ndi‿gátă mămica să uítă

ş^{ĉ}e-"an‿luat tót"//

"p^{â}‿úne fă feméi/sipéd n-ai/văs‿că n-ai ^{ni}m^{i}ica lua‿dă fo^{c}/ nímica..."

"io acóló‿nú ma^{i} mă dug"‿zíĉe/

să dúşe băeţáşu-ŏla/zicu "măi i^{u}onél tu ai fos ?"

şĉe "io am‿foz‿mătúşă lea^{no}/^{j}‿dác-am‿văzút‿că fuĝíţ‿áldi matále"şĉe-"am fuĝí‿ş-io/că n-a foz‿frícă să stau aĉía la poártă síngur/să ^{y}giu l-áldi matáli n-a foz‿jénă să nu‿zîş‿că ^{y}gio să-n‿ das/că mă capăt [?]/ş-an‿sta‿ş-io acó‿la únku táke" zíĉe//"dac-as‿ fuĝít/am‿fuĝít dup-áldi matále"//

gorge me ieléna
patruzéşase [de ani]

ca cănílli ierá

dúpă ĉe ne-an‿căsătorít^{û}/ē ! éram amărî́ţ^{i}/io-aveám doi cai

1032

amî [k] d-áste/câ‿doi̯ nŏtenáș^{i}/i̯el avęá ș-i̯el acólo un‿cal/i̯-am‿vîndú/șî nę-an‿lu̯a‿șî noi̯...mateál d-am‿făcú‿cás-ásta aíĉ//úne găsím o i̯ápă/la ūn țigán/o cumpărắm [!]//o i̯ápă z^{î}ĉęai̯ că-i̯ o cănílă/àmărî́tă/slábă/á‿drácŭ^{lui}/așá ca cănílli i̯erá//

ne‿ĉęan‿șî munĉęám îm‿báltă cu pogónu amîndói̯/i̯o cu marín//...mi̯-erá rușîne să mă duc‿că...tătícu̯-ósta ne dădúsę ș^{î}‿i̯el un‿cal/p-órmă dúpă ĉe n-a dat p-ăęá/n-a mái̯ dat un‿cal//ș^{î}‿cîndᶜ...să ĉertá cu marín/vinęá șî‿ne lu̯a cálu/că i̯el avęá trei̯//ș^{î}‿noi̯ rămnęan‿cu căníl-àęa/cu i̯ápa‿ąęa [!]//

ĉe...într-o zî "^{h}ai̯ să plecám îm‿báltă"într-o lun^{i}//ĉé‿să faĉem ? am pus țǫálli cári̯ ne-nvelęán‿cu i̯éle într-un‿sac/ș^{î}‿le-am pus pă i̯ap-ąęa aco^{l}/ș-am pleca^{t}‿cu i̯él//i̯o n-erá rușîne să mă du‿cu marín pă strádă cu [!] cu sácu cu țǫále pă cál-olą//zic "ĉe să ui̯/mă fac i̯o că ui̯t acásă"/zic "ca să...rămî́i̯ ĩ‿úrmă/s‿să‿dúcă i̯el înainte ?//n-ávęam cum/^{zic} "i̯a să mă fac că ui̯^{t}‿pológu"//avęám polóc/făcútᶜ...dă ^{i}in^{u}//țesút ĩ‿arĝęá/ș^{î}‿făcú‿poló^{c}/că nu putęái̯ să‿stai̯ îm‿báltă dă țînțár^{i}//mă pui̯ ș-arúnc pológ-o^{la} kár acíi̯a după úșă înăúntru//l-arúnc/și mă duc cu marín...o bucátă búnă-ncólo

"mă" zî "noi̯ dęĝęaba mérĝe^{m}‿îm‿báltă/c-am ui̯tá‿pológu̯-acásă"[!]//

zíĉe "păi̯ ĉe-i̯ fáĉem ^{l}ęáno/dú-te și i̯a-lắ"/

m-am întórs îndărắt să i̯au̯ pológu/i̯ĕl a legát i̯ápa d-un‿gar/șî n-á plecá‿pînă nu‿m-an‿dus i̯o^{u} [!]// pînă nu m-am dus ș-i̯o [!]n-a plecá [!]n-a plecá^{d}‿dę-acólęa/i̯o-l pîndęám dę-aíĉa [!]"dǫámne ! n-o plecá drácŭ^{lui} !?"[!]"i̯o" zic "i̯o singúră nu [k] i̯o cu i̯ĕl pă strádă nu mă duc" zic "cu $^{i̯apa}$"//n-á plecá‿donșǫárelor/d-acólęa dălóc//sta cu i̯ápa legátă dă gard//m-an‿dus ș-i̯o cu pológu/ș-am plecát//l-am pus în‿sac/ș-am plecát cū...i̯el merĝęá dă nas/ș-i̯o pă‿lîngă i̯ápă [!]/cu sácu cu țǫále lā...pă i̯ápă călare//

[Aceeași]

scaloíţă

făĉẹán‿dîn pămínt‿î/şî îl gătẹám aşá...ca ū‿ụom/şî-l gătẹáŋ‿cu coj^{i} dă...^{u}oụ/în tot félu vŏpsítẹ/şî-l punẹám pă scîndúră/şî ne dúĉáŋ‿cu ịel la gîrlă/i‿ziĉáŋ‿că-l dăm pă gîrlą//îl boĉẹám[!]

scaloíţă íţă/
puị dă coconíţă/
te că^{u}utá mă-ta
prin pădurẹa dẹásă/
pin[ɛ]prin tufíşu...glo^{d}

níj‿nu ma^{i}‿ţim‿mínte/că n-am maị făcú‿dămúl^{t}//p-órmă urcám acásă/pregătẹá mása/cū mîŋcărur^{i}/lụaŋ‿şî‿noị acólo ĉevá dă băúd/‿limonátă acólo[!] ^{şi} făĉám aşą//

nedélcu viorica
dóoşpatru[de ani]

864. SOHATU

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

să punẹá porúmbu

să punẹá porúmbu dă la zéĉe maị/să punẹá maị tîrzíụ atúnĉa/ştiị//să punẹá cu plúgu/ogóru să făĉá primăvàra/nu să făĉá tọámna atúnĉa/dúmnẹavọástră sûntéz‿maị tíner^{i}//la zéĉe maị înĉepẹáŋ‿să arăm porúmbụ/pă‿la zéĉe maị îŋcólo//ĉínẹ-avẹá log‿mult/durá pînă la dóozĕşînò^{u}o ịúniẹ/tîrzíụ//ā...porúmbu nu să punẹá cu mărcătọarẹa/cu tractóru/porúmbu să punẹá cu piĉóru/ịerá úni ọámen^{i} zlab^{i} care nu ştí^{e}a să púịẹ cu p^{i}iĉóru/cîtẹ-o feméịẹ/şî vinẹá la dẹal acólo/di ê-o hí másă lúme̯a pă gurbăne̯ásca[1] nu ştiu̯/că mîne̯ám pă de̯alᵘ//şî dimine̯áţa vine̯á femée̯a cu mîŋcáre/cu várză/cu fasóle/cu ĉ-ave̯á//"hai̯ i̯a trái̯sta fa ! dă púne şî tu niţél porúmb"//nu ştîᵉá să púi̯e porúmb/ⁱ^erá cîte̯-o feméi̯e fo̯árte zlábă/să-mpi̯edicá//

"púne fă ! aşá/şî̋r aşá/să cúrgă bo̯ábile̯-aşá/şî la úrmă l-aleĝém noi̯"//

"mă da trei̯‿nai̯ínte/că l-oi̯ púne şî cu călcîi̯u"/...că ma‿ⁱ^e̯ ş-ácuma lúme d-áste̯a zlába/mai̯ să găsăşte ş-ácū şî o̯áminⁱ/şî feméi̯//

isá rumî́nu dă la co̯árne/-i̯ da zéĉe bʸíĉe/şi p-âĉi-i̯ i̯erá drúmu/"i̯a-z‿bagáju/j‿dú-te̯-acásă/fútu-z‿dumnezéu mắ-ti/că nu...cu tíne nu fac i̯o tre̯ábâ"/pune̯á rumî́nu dă la co̯árne porúmbu̯//porúmbu răsá [k] răsăre̯á fo̯árte tîrzíu̯/do̯ar nu i̯erá ca acúma/acu̯ să púne porúmbu/ştiţ în ĉe régulâ: cu tractóru/

[Spune cum se punea mai demult.]

ĕ ! àşá să pune̯á/fo̯árte tîrzíu̯ porúmbu/să-nĉepe̯á la culés...

[Nu, întîi ce-i făceai pînă la cules.]

ai̯ ! cum răsăre̯á porúmbu/înĉepe̯á să-i̯ dăŋ‿cu ráriţa/aşá erá atúnĉ^ea/să ráriţa porúmbu binişórᵘ/înĉepe̯á şî zgărmînai̯ cu sápa pînă te dure̯á la ínimă/cî‿să făĉá şûu̯áile̯-ále̯a înálte̯/e ! acúm să fáĉe áltu felᵘ//ş‿săpám bʸíne porúmbu/la úrmă núma o dátă sâ‿săpá porúmbu̯-atúnĉⁱ//al dói̯le̯a o̯árĕ-i̯ dăde̯áŋ‿cu ráriţa/şî acásă rádule ! ş-aşt [k] aşázá-te [!]că vre̯ai̯[!] sâ aştepˢ‿să-l...scos‿pátru mii̯ dă kilográme̯//scote̯ám fo̯árte porúm‿puţin atúnĉⁱ//noi̯ n-áve̯am pămî́nt aşá/daca ne̯-a-mpropiitări‿státu/şi e̯-a da‿mámi zéĉe pogo̯áne/mai̯ ave̯ám noi̯ şasă/şai̯sprezeĉe̯/făcúsem pogo̯áne//n-ăve̯ám mîrţóĝⁱ/să arám//ave̯ám cai̯ zlabⁱ/cai̯ mⁱîĉⁱ/ĉa că le̯-a făcú‿ĉinevá/le̯-a dăscîntaᵗ/şⁱ‿iei̯ ⁱ^erá zlabᵘ/că ⁱ^erá dă nemîŋcáţⁱ// [!] da ! lucru̯-adăvărát//

---

[1] Toponim.

1035

[Şi toamna ?]

tǫ́amna la culés/îl culeĝám cu mî́na/-l cărám cu cărúţa/acásâ/ scotḙ́am cum să zíĉem ? òbzéĉ^{i}/şàptezéĉ^{i}/şàḭzéj‿dă cóşur^{i}/atúnĉa porúmbu nu legá cum lḙag-acúma tǫ́ate fírilẹ/acúma-ḭ híbriza^{d}‿bíne/ atúnĉa nu legá tǫ́ate f^{i}írîle//să făĉá porúmbu dă ^{i}erá mătásẹ dă zî́ĉaḭ "dǫ́amne ĉe ḭe ásta ?" ḭar cîn‿te dúĉaḭ dă la ĉíṇsprezeĉe águs^{t}/să‿eḭ şî tu o tráḭstă dă porúm‿vérde/şî lócu fusése fasolíşte/c-aşá să zíĉá pă úrma fasóli/ă...îl găsḙ́aḭ căzút/cădḙá porúmbu ştíḭ/să răsturná túfa jos^{u}/scotḙ́aḭ tǫ́amna fǫ́arte puţín//cîtḙodátă/ cîtḙodátă/cînd ḭerá vrémḙa maḭ neploḭǫ́asă/scotḙ́aḭ ş-átunĉa porúm‿ bun//l-adúĉaḭ acásă/-l punḙ́aḭ la hambár/vínde-l-ăḭ/cu pátru súte obzéj‿dă leḭ kíla/ş^{î}...ḭa báni rádule/bágă-ḭ la buzunár//îz‿lụaḭ o peréke dă bocánĉ/an‿dat nóọ súte p-o peréke dă bocáṇj/dóo kíle dẹ porûm//p-o álbiḭẹ an‿da‿pátru súte dă leḭ//

rúsa rádu
şaḭzeşîşásẹ [de ani]

ḭeraṇ‿copíl m^{i}ic cîn‿vyinḙá h^{u}oţ^{i}

nḙ-a furát odátă cáiḭ/arám c-ŭ‿uṇk al mḭeụ/ş-a viníţ [k] aram aĉílḙa aprǫ́ape dă sat//nu arám/culeĝám la porúmb/ş-a viní‿hóţî/ şî nḙ-a lụa‿tos‿cái/atúnĉa bunícu mḭeụ...îḭ băgá-ṇ‿fḭáre/avḙá nişte fḭáre/j^{î}‿le punḙá la piĉǫ́are/le punḙá lácătu/şí la căruţă legáţ^{i}//mîṇcín^{t}‿cái porúm‿şî coĉén^{i}/le b [k] i băgá-ṇ‿fḭárẹ// într-um‿momént/dat/

"rádule ! nepǫ́ate !" strîgá la míne//"nú ma‿ḭẹ cái la cărúţ^{ă}"/

"păḭ cum bre ! să pǫ́ate/legáz‿băgáţ^{i} îṇ‿fḭáre ?

"nú ma‿ḭẹ"/

1036

ắi̯a i̯erá o̯ámenⁱ jmékerⁱ/cáre făĉá trébur̥ⁱ d-ástẹa//mî̄nă după ei̯ ! în̦cotró s-o i̯ei̯ ?//a işí‿la̦ drum/a lu̯at-o-n̦cóloͅ/s-a-ntîlní‿cu ᵘ̑únu/"o cărúţă/cu şáse cai̯ legáţ/să dúĉe spre fundúlẹa"//mî̄nă cu álţi/care i̯erau̯ dăştébz‿d-avẹá o̦ cărúţă uşúre cu doi̯ cai̯/şî la cotitúr-acólo/cînd a cîrmⁱ̑ít-o i̯ei̯ spre fundúlẹa/iⁱ̑ legáse cu brî́u/nu putúse să‿ẹa şî căpéstrili̯//ⁱ‿legáse cu brî́u/şî‿an̦‿găsí‿doi̯ cu brî̄́u dă gî́t//da nu la ai̯ mi̯ei̯/că-i̯ la ũ‿un̦k al mi̯eu̯/an̦‿viní‿cu cái-ndărăᵗ/le părẹá fo̯árte bíne cînd a viní‿cu cái-ndărắt//

[Acelaşi]

lúpu

am împʰi̯edî́cát cái frumós pátru in̦şⁱ/...a-nĉepú‿să túne şî să sfulĝere/ş-am intrát într-o túfă/ca cum ar hi la păr-o̦sta¹/bogátă ştii̯/c túfă bún̂//ᵃm pus căpéstrelẹ jos/şî nẹ-an̦ culcát//şî dîp-o ᵘ̑óră/a viní‿lúpu acólo/că i̯erá şápte mî̄n̦ş‿pă vrémẹ-aẹa care fusésem i̯o acólo/în̦‿grup-áẹa dă cai̯ şápte mî̄n̦j‿d-ăştia micⁱ//şî̄ lúpu pisémne că i̯-ā mⁱ̑irosit//ş-a viní/ş-a intrá‿şⁱ‿i̯el tot în tuf-acólo/şⁱ.../lúpu-m‿partẹ-áẹa/şⁱ‿i̯o-m‿partẹ-ástạ//am văzút că e lub‿dûpă u̯ók/da-n̦cólo dă ún‿să-l văs‿că e lup ?//cîn‿an̦‿ziz‿"ʰᵘ̑o lúpu !" ho lúpu !/ş-an̦‿zis "lúpᵘ ! lúpᵘ !"/şî n-am mai̯ ziz‿lup/că mi̯-a lu̯aᵗ‿gúra dă frícă/ştí//ᵃn̦‿lu̯a‿căpéstrilẹ/m-an‿dat îndărắt aşá/lúpu nu s-a mai̯ văzút/pisémne lúpu̯-a lu̯at-o-n̦cólo/şⁱ‿i̯o an̦‿lu̯at-o-n̦cu̯áĉẹ//rî́de cáre le spui̯ acúma/copíi̯-éştia/"i̯a mai̯ spúne bûtule ! cum ai̯ văzú‿lúpu"//"lup ! lup !" cûm an̦‿cătá‿căcúla/să ridicá mereu̯/dă ĉe s-o ridicá căcúla-n̦‿sus ? nu ştiu̯//

[Acelaşi]

---

[1] Arată spre un păr din curte.

cu colindu

mérĝe cu colíndu s [k] merĝá cu‿colíndu se̯ára/şti//colindá la ĉine-i̯ prime̯á acásâ//dac-ave̯á fátâ máre̩/colindá fáta/dac-ave̯á băe̯át/colindá băe̯átu//ziĉá acólo̩...un̦‿colínd/ca cîn̦‿s-ar zíĉe̩ un̦‿cíntic//işá omu̯-afáră/îi̯ dăde̯á acólo cît crede̯á/să duĉá la áltu/pînă la ziu̯â/am umblát odátă pîn-an̦‿răguşît/"ādă şápte polⁱ şîⁱ‿trei̯ sfertúrⁱ ![1]"/n-an̦‿ştíu‿să mai̯ vorbⁱím la zíᵘo dălᵘóc//şîⁱ‿c [k] ĉe cîştigásem ? o sútă dă lei̯//da an̦‿colindát pînă cîn̦‿s-a lumʸinát/aşá i̯erá modélu atúnĉⁱ//acúmā n̦‿se̯ára dă colínde/i̯o n-am auzí‿níĉⁱ o gălăĝíe/n-am auzí‿pă nimérⁱ nimíc//

la‿búnă dimine̯áţa/înáinte̩ dă crăĉún/să duĉá cu búnă dimine̯áţa //ne strînĝᵉám dă se̯ára-ntr-o cásă̩//băgám o căle [k] o găle̯átă dă bo̯ábe să fi̯árbă-ntr-o căldáre măre̩/le fi̯erbe̯ám dă arde̯ám dóo̩ coşúrⁱ dă coĉénⁱ/ [!]şî nū să fi̯erbe̯á[!]byíne dălóc/le̩-aduĉám în̦‿cásă fi̯érte/nefi̯érte/mîn̦cá fráţi̯//aşterne̯ám o rogojînă d-ásta/...la un veĉín nu.../la míne nu pre̯a să strînĝá ásta/că nu-i̯ primʸi̯á máma/máma erá femée mai̯ re̯a/ştí‿nu-i̯ priá [= primea]/"să pleş‿cu balamúcu dă la míne ![2] la bába crăĉuno̯ai̯ca̯"// [!] ᵃoleō/ˢ‿şăde̯ám pă rogojîn-aşá/ne culcám stan̦‿lunĝíţⁱ acólo niţél/şî la úrmâ... "dóosprezeĉe̩/hai̯da băi̯éţ ! să plecán̦‿că nij‿n-avén‿tim‿pîn̦‿la zío" //atún̦j‿nú să dăde̯á covríş‿sau̯ pisméţⁱ//să dăde̯á núma colácⁱ/vez ...în̦cólo mîn̦cá mămăligă/da atún̦ş‿să făĉá bobîrnáj‿búnⁱ//vine̯ám acásâ/dăşărtán‿trái̯sta/ʰái̯di i̯ar ! pînă la zíᵘo álbâ umblám//

"cîte trăi̯stⁱ ai̯ strîn̦z‿bă ?"

"trei̯"/

"i̯o pátru/băⁱ"/

"mai̯ hárnic//ai̯ avú‿ĉízme ?"

"am avútᵘ"//că erá zăpadâ//umblái̯ cu bățu-m‿mînă/...la zio

---

[1] Subiectul intenţionat vorbeşte răguşit.
[2] Subiectul fluieră scurt, ca şi cum ar alunga pe cineva.

1038

găse̯ái̯ cî́te trèi̯‿pátru care e̯-a mușcá^{t}‿cî́i̯ni răṷ/că i̯e [k] rămî́ne̯ắ‿úrmă d-ắe̯a m^{i}ic^{i}/daca n-áve̯a om hárnic să-i̯ păze̯ás^{că}/da i̯o ^{i}erám‿î...măgár nal^{t}‿táre/luám o măcúcă-m‿mî́nă/ [!]și-i̯ apărám pă toz‿/ /"daz‿naínte mă ! că rămî́i̯ i̯ô‿úrm^{ă}"//

[De Anul nou ce făceați ?]

’ĕ ! dĕ ánu noṷ ne duĉáŋ‿cu sórcova//atúnĉa i̯era b^{y}íne táre/că ne duĉám mai̯ mul^{t}‿zíu̯a//plecáŋ‿cóle̯a pî́ŋ‿zor^{i}/șî ne duĉám zî́u̯a// nū să-ntî́mplá ca să pắțim nimíc//^{1}a búnă dimine̯ața i̯erá-n tímpu nópți̯/dā ^{cu} sórcọva erá zíu̯a//la sórcovă nu ne [k] nu ! i̯o nu mă băte̯ám așá la sórcọvâ//tọ́ată lúme̯a-z‿dắde̯á cî́te̯-o núcă saṷ cî́te̯-o tî́rșă dă zácâr//ĉe fac i̯o cu tî́rșa dă zácâr ?// [..]nu vre̯am să mă dug‿la sórcọvă/că îm dắde̯á o tî́rșă dă zácăr saṷ o núcă/ș^{i}‿i̯o erám̄ bắe̯a‿mai̯ máre/aș fi mî́ŋcátă [ɛ]covríĝ^{i}/aș fi mî́ŋcátă pî́i̯ne//

[Același]

sohátu

a fost ostî́nă de ^{u}oi̯ aíĉa...la úni b^{u}oi̯ér^{i}/ș-a avút uŋ‿stául máre/șî d-áe̯a‿e̯-a.../adícă o tî́rlă máre/ọ colíbă máre aíĉ așá/ ĉíne u̯o hí condús atún/ĉe boi̯ér o hí fóstă/nu știu̯//șā̂ cî́nd a plecát i̯ei̯ d-aíĉ^{i}/îŋ‿loc să-i̯ zícă stá^{u}ul/i̯-a zis sohátu/ắe̯a e̯-a pu^{z}‿númili sohátu̯//da cam dă pă cî́nd o fhí/șâ cam cî́ț^{i} an^{i} o ave̯á/nu știu̯/la ĉe să spui̯ ĉe nu știu̯/nu știu̯//

[Același]

^{n}‿no̯áptea dă ánu noṷ

[Fetele] lu̯a busióg‿dă la pópa//ē^{i}! i da pópa acolọ nițel busio^{c}/și i̯a-l [ɛ]î^{1}‿púne̯á aíĉa [ɛ]șî să culcá no̯ápte̯a cu el/și‿ĉa

---

¹Gest: în sîn.

că vyisẹáză pă ĉíne ẹa//da vyisá ? că i̯ō am‿visát únu răscăcărát aşa [!]/nu i̯erẹá aşá//únile mî́n̥cá pî́i̯ne nesărátă/şî nu bẹa [k] sărátă táre/şî nu bẹa ápă/ĉa că-i̯ dă ăla cáre vʸisẹáză ápă în‿somn[!]//

[Altceva mai făceau ?]

da ! da//să jucá-m pi̯éptinⁱ//punẹá aĉa banⁱ/aiş‿pî́i̯nē/pi̯éptinē/ardéi̯/sáre/ş-o-n̥velẹá//cu farfúrii̯/sau̯ cu ᵘo strákină/sau̯...//şî punẹá óku̯-acólo¹/ş-álẹa la şkímba/şî cî́n‿vinẹá/i̯a aleĝᵉá//o-ntorĉẹá//daca i̯erᵉá ardéi̯/"aòlẹọ ! l-an̥‿lu̯at‿ī rău̯ ! îl‿ẹau̯ rău̯"//daca i̯erᵉá sáre/zíĉá că îl ẹā săracu̯//daca luá bánu/zíĉá că îl‿ẹa bogátⁱ//ş-aşa s [k] dâ cólo pî́nă cólo/să jucá i̯éle/ⁿ‿nọáptẹa dă ánu nou̯//

tóma popéscu
şáptẹzeşînòo [de ani]

i̯erᵉá hᵘoţⁱ

buni̇́cu mʸi̯eu̯...i̯-a furá‿cái̯iⁱ/...şī...a vinít ũ‿om/zíĉē "i̯o ştiu̯ dă cái̯i tēi̯ úndẹ ⁱeste/să mérĝem mî́i̯ne să ţi-i̯ dau̯/am aflátᵘ"//şî l-a lu̯a‿d-acásâ//l-a luᵘát/vezⁱ şi i̯elᵘ/s-a dus aşá/...şî s-a dus/ş-acásă la i̯el acólo/a mas nọáptẹa/şî dă cîte orⁱ dăşkídẹa úşa/să ụitá şî bunicu/să vázā ĉe̋ fáĉe‿elᵘ/şi ⁱel işá cu cî́ti̯-ọ plapî́nă la spʰinare/să pleĉè//să-i̯‿i.../pă áltă párte avẹá ọámenⁱ/să-i̯ striĝe/să-i̯ i̯a toᵈ‿dîn‿cásâ//dac-a văzút el că n-a putútᵘ/l-a lu̯at/hai̯ să mérĝen‿să-z‿dau̯ cái"//şî l-a duz/l-ā dus/pîn-ā văzút o pădúrẹ/şᶜẹ-"acolọ i̯éstẹ ! da pînă úna álta"/ă zíĉe "ai̯ lu̯a‿banⁱ d-acásă ?"//

zⁱĉe "păi̯ an̥‿lu̯átᵘ "/

"dă báni-n̥cu̯áĉẹ/dacă vrei̯ sâ...să rămî́i̯ cu zíle/dacă nu

---

¹Gest: îşi pune palmele la ochi.

1040

n̥tọárĉⁱ-te-ndărắt"/şi i̯-a lu̯a‿báni//

[Şi caii nu i-a mai dat.]

nu ! păi̯ da ĉẹ-a fosᵗ‿dă la cai̯ ?//

şî i̯ar tot aşá/la un n̂ẹam al mʸi̯eu̯/ă...s-a dus şⁱ‿i̯el tot/că să‿ᵈĉẹa cu nọáptẹa cu cái la dẹálu̯ u̯ámeni/nu să [k] nu-i̯ ţinẹá acásă/rămînẹá núma feméile//şi i̯el o temẹạ pă ẹa că cam i̯ubʸéşte/pă nevástă//s-a dus/a dus cái̯-acólo/s-a-ntórs înapói̯ să vázâ ĉe fáĉe i̯ạ//la o strîmtọárẹ-aşá de drum‿î/ᵘo cărárẹ/s-a-ntîlni‿cu doi̯/...şî...l-a omᵘorîtᵘ//

[Aceeaşi]

i̯o am născú‿şî la d̂ẹal únu

m-an‿dus‿ā...culeĝan̯‿la porúmbᵘ/erᵉá tọámna//ş-avẹám băi̯átu márẹ/p-ásta cáre-i̯ aiĉⁱ//mîná cái/şi mie mi̯-erá can̯‿rău̯ d-acásâ//

şî an̯‿culés acólo/mai̯ mă duĉám/băi̯átu-n̯‿zîĉá/câ i̯erá colẹá maⁱ/"da ĉe mamă/tẹ-a găsi‿diariẹa ?!" [!] "ĉé tot ai̯ ?"//

"mi̯-e can̯‿rău̯/ʰai̯ să-n̯cărcăm/porúmbu̯"//

"ē ! să umplén̯‿cărúţa"/

"nu ! haitⁱ !"//

şî pâ la pădúrẹ m-am întîlni‿cu nişte ọamenⁱ/an̯‿dat feméi̯a jos/ş-am intrá‿la pădúrẹ/îm‿pădúrẹ// ş-am născut fáţa//trăi̯éştẹ// an̯‿luát-o pă mînă/am̯‿făşurát-o-ntr-o hái̯nă/ş-am pûs-o-n̯‿cărúţă/ş-am yinit acásâ//n-avẹam nimica brẹ !//n-am avú‿nimica/a yini‿mọáşa/a scăldát-o/a...ne trăĝᵉá/ne-nĉingẹá cu um‿brîu̯...//

[Şi la trei zile îi puneai pe o măsuţă...]

ā ! punẹá mása//punẹá făⁱină/jos aiĉⁱ/î masa//punẹá aiĉa făi̯ină/ĉa că i̯e ursitórîle/punẹā sticla cu vyin‿î/túrtă/...fọarfíĉîle ĉa că să hiie croitór/ac/să hie croi̯torẹásă/ĉẹ i̯erẹá//şî alẹa le lu̯a mọáşa tọátẹ//âi̯ dădẹai̯ şî‿ĉevá banⁱ acólọ/şi i̯ei̯...//

[Zicea că vin ursitorile ?]

da ! ĉa că yíne ursitóríle/şî-l urse̯ază/cum áre să fhíi̯e în̦‿ vi̯áţâ//

[S-a întîmplat vreodată să audă cineva ce-i urseşte copilului?]

n-a auzí‿nimericá‿aşá să.../ĉ-o hí fóstă la‿ei̯ ursitórîle̯//

aşá s-auze̯a/că zíĉe c-ā...fost un ĉⁱobán/şi s-a culcát acólo afáră pă sálâ/ş-a yinít ursitórili/...ş-a ursát ae̯a mai̯ máre̯a/áe̯a mai̯ miʸíca/că "ásta să fhíe̯-aşá/ásta să ái̯bă noróc/ásta să..."//

şi tóma ĉ-a zis áe̯a di̯pă úrmā/a rămás aşá//şi i̯éle̯-a zis "aşá să híi̯e/cum ai̯ zis tu !"//a auzít ăla/...po̯áte̯ că zi‿c-a vyisát i̯elᵘ//ĉíne̯-aúde̯ ?//

[Aceeaşi]

pórcu

cînd îl cúmpăr/mi-l adúĉe‿e un̦‿şoriĉél micⁱ//şi i̯o-i̯ dau̯ şî‿ lui̯ mai̯ mult‿î pîi̯ne/prăjálă/ⁱ‿fac acólo într-o crătiĉo̯áră mică/ şi-i̯ dau̯ să mănînĉe şî lui̯//i‿dau̯ dés/mâi̯...to̯áta zíu̯a mă du‿cu ĉóbu la el/să cre̯ască şi i̯el//şi la úrmă-l‿î...dacă ş-a‿lu̯at mérsu lui̯/i̯-arún̦c şî ştuléz‿dîm‿magazíe//stau̯ să-i̯ cur mereu̯ [!]?// ⁱ le dau̯ ş-aşá/porúmb/şî mănîn̦ĉâ/créşte pórcu/să fáĉe máre/şî la crăĉún îl tăi̯ám//aşá să créşte pórcu//daⁱ şî‿lui̯ ápă réĉe/verde̯aţă/fără ásta...//p-óʳmă la crăĉún îl tăi̯ém//ĉíne-l táⁱe ? îl tae tătícu̯-ósta/sócrî-miu̯ zis//i̯el îl táⁱe/i̯el îl‿î...fáĉe bucăţéle/ şî...îl púnem într-un coş/púnem un ĉolofán acólo/-i̯ dăm sáre/o lăsăm ĉin̦‿şáse zíle̯-acólo/la úrmă o legăm aşá/ş-o agăţăm/suz‿la grindă//o̯asíli̯//şî réstu cárne̯a/o prăjásc/o pui̯ în tăvⁱ/ş-o bag la cuptór//ş-o mănîn̦c acúma/cárne̯a// stă/pui̯ untúră peste i̯a/şî o las aşa//şî di̯‿o̯áse fáĉem ĉórbă/fáĉem...felurite mîn̦cărurⁱ/d-as-

1042

tẹa/ĉe [r] ĉe ştim noi̯ la ţar-aíĉa/la oráş fáĉe álfel//ş-ásta e şî cu pórcu// [...]

[Dar nu mai şi umpli...?]

fáĉem búrtă/atún‿dă crăĉún/dă sărbătórⁱ/sarmále/făĉém sarmále/umplém máţu̯-òla/făĉém tóbă/áşa să spúne la noi̯ tóbă la búrtă/ ó‿umpleŋ‿ş-ō...fi̯erbém rîníki/ficáţi/urékili/tọáte măruntíşurlẹ-ástẹa/le fi̯erbém într-o ọálă/şî le tocăm‿frumós/...ʲ‿le băgăm îm‿búrtă//şâ punem p-aíĉa búrta¹/şî‿dúp-aẹa o‿ápăsăŋ‿cu álĉeva/o presăm aşa//tăi̯ém dî‿i̯a d-acólọ/ş-ŏ mîŋcăm a^{păi}/şî-i̯ spunem tóbâ/la áẹa// [...]

[Dar din picioare şi din căpăţînă ce faceţi ?]

dim‿picọáre/diŋ‿căpăţînă făĉém piftíi̯ẹ//opărím [k] tocăŋ‿cárnẹa bíne/o púnem pă foc o fi̯erbẹm o opărím bínẹ/bíne/ş‿la úrmă o púnem î‿ọálă/ş-o fi̯erbém pă aragáz/pînă rămîne...fọárte puţín//scotén‿d-acólo bucăţélẹle/şî lom zẹám-àẹa la vînturátˤ//ş-o vînturăm/ş-o vînturăm/pînă rămîne i̯a álb-aşa//púnem usturói̯u/púnem la farfúri bucăţélⁱlẹ/şî púnem ş-álẹa/şî să-ŋkágă imedi̯aᵗ/făĉém piftíẹ//

nicúla maríi̯a
treíşapte [de ani]

soţu mi̯eu̯

sóţu mi̯eu̯ a foz‿militár/şâ vorbẹá c-o verişọáră d-a mẹa//şî cînd a vinít îŋ‿conĉédiu̯ dîn armátă/nẹ-am găsít aij‿la cămín/şî nu m-a cunoscút//ş-a-ntrebá‿pă fráti-su/că...mai̯ áre uŋ‿fráte o [k] dă o[ɛ] dẹ-o sẹámă cu míne‿dă óptişpe anⁱ//şî l-a-ntrebá‿că a cui̯ sîn/şi i̯-a spus//şi pă úrmă a veni‿la noi̯ acásă/n-am foz‿dăcît i̯o cu fráti-mi̯-ọsta micu̯-acásă/ş-a veni‿c-un veĉín d-acólọ//

---

¹Gest: cu palmele arată cum pune toba între două talere.

l-a keme pă el pîn la poartă/şi pă urmă el...a foz desigur că i-ă băgat în casă/băiet cunoscut/pri^eten^{i} d-ai lui//şî în casă am vorbi dăspre verişoara mea/că ^{i}ei să certase/nu mai vorbeau//şi... dintr-una dintr-alta ne-an lua noi la discuţi/p-ormă rămâsesem aşa ca prieten^{i}/că ne găseam pîn sat/vorbeam/cît a stat în concediu/ne găseam aşa prin sa^{d} vorbeam/nu ştiam că o să-m fiie pri^eten/sau.../vorbeam aşă cu ^{i}el//şî...pă urmă dacă au plecat în armată înapoi/iel mi-a scris/io n-am vru să-i dau răspuns//mă gîndeam aşa: "a vorbi cu verişoarî-mea/-i ca şî sorî-mea/ş-acu să discute cu mine ? n-are nic un rost"//şî pă urmă dacă mai mi-a scris iar/i-am răspuns//mi-a trimes aşa scrisor^{i} trei lun dă zile//pă urmă ne-am certat//dacă ne-an certat/s-a liberat//cîn s-a liberad/n-a mai veni după mine dă la horă cîm plecam acasă/să discutăm/rămâsesem aşa certaţ^{i}//şî mi-a trimez vorbă p-un vecin d-acolo că are să-n spună ceva/io mă gîndeam că el în trimesese nişte fotografi/zic "să mă-ntrebe dacă e-an rup fotografiile sau nu"//n-a foz nimica asta/p-ormă mi-a trimez vorbă pă năşica/care m-a cununat//zîce "fină !...îs trimete finu...complimente/că are să-s [ɛ]spună ceva"//io e-an spus că n-am nevoe dă nimic//şî la hor-aici-şa în sat/cîn^{d} am plecat într-o duminică/pî la patru/noi discutan cu um băgat/io şi cu încă doo fete//şi ^{i}el a avu vorbă c-o fată dintr-alea care ier^{e}am io cu iele/ca să vorbească-ntîi cu ea/ş^{i} să mă keme pă mine la iei//m-a kemat/şi iei au avu vorbă/cînd am ajuns eo lîngă ei/fata a pleca/ş-an rămas numa cu el îm mijlocu hori/şi n-am avu ce să mai fac/am sta^{d} dă vorbă cu el/ş-aşa că ne-am împăcat//p-orm-am mai discuta trei lun^{i} dă zile-n continuare/şi a foz desigur că a pleca tăticu la nuntă/la bucureş la o sor-a lu mama/ş^{î} cîn a plecat am avu vorbă să fugim/ca taica-miu nu mă lăsa să...niş să-l iau/niş să discut/discutam aşa pă furiş^{i}//ş^{i} p-orm-am vinit aica/ne-am îngădui^{t} foarte bine/

1044

şi cu sócri/şî nói̯ [ɛ] amîndói̯//

făˊtu tudoríţa
óptisprezeĉe [ani]

o pásăre

să vă spun aşá cam ĉ-aş...puteá i̯o să faᵍ‿dintr-o pásăre//o prinzⁱ‿iņ‿cúrte/o tai̯/fi̯erbⁱ ápă/o opăréştⁱ/o jumuléjⁱ‿bíne/p-órmă o pîrléştⁱ/şî ₒ cúrez‿bíne dă tulée/dă fulş‿ĉe áre pă e̯a binènţeles /o tai̯ frumós cu cuţítu/o parĉeléştⁱ/frumós/cum să... parĉeléşte dim‿bătrînⁱ/ş-apăi̯...aléjⁱ‿bucăţélili fiecáre cum le ...pui̯/bucátă cu bucátă/dacâ...facⁱ uņ...sos să púnem aşá/fi̯érbī bucăţélⁱli pentru sos/în ápă/apúi̯ le...după ĉe scurĝ ápa/le prăjéştⁱ/le faş‿prăjála/şî le pui̯ binènţelés/şî ápa carẹ rămîne de lā bucăţélẹ/contínui̯ mîņcárea cu e̯a//ş-aşá cā mîņcáre̯a i̯ése/dacă ştiⁱ s-o faĉⁱ//

[Şi borşul cum îl faci ?]

tod‿la fel//punem‿î...punem ápă príma dátă/tăi̯ém‿î...verzitúră dîņ‿grădínă/ĉe pui̯: ĉᵉápă/salátă/órĉé să tae la ţáră la ĉórbă/creᵗ‿că şi la bucuréştⁱ‿tod‿la fel//şi să púne măruntăili carē le pui̯ la...ĉórbă//şⁱ dacă vrei̯ săˡ prăjăj/dacă nu piĉ um‿pig‿dă ulei̯ aşá crud/ca să ái̯vă aşá um‿pig‿dă grăsíme/i tai̯ leuşte̯án/tăiţăi̯/sau̯ ū...mă roᶜ‿ĉē...ĉe-i̯ pui̯//

[Aceeaşi]

865. ULMU [ALR I, 960]

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MC

erᵉá păsắrⁱ múltẹ

cînd ẹrᵉáṷ pᵘoleúrⁱ/pᵘoléⁱ‿i̯árna/ai̯ vằzú‿dâ‿î...da zăpádă/şî pluáⁱẹ/şî pluáⁱẹ şî pluáⁱẹ//şî‿ⁱẹ́lẹ staṷ pă cîmp acólọ/şî li să lipi̯áṷ aríkíle//ştíⁱ/nu putẹ́aṷ să zbuárẹ//şî‿să ducấṷ uámẹni dấpă ⁱẹ́le/vânătᵘórⁱ dĕ‿ẹ́ştẹa//da ĉe erᵉá atúnşⁱ/ĉẹ fel dă ármă ⁱẹrᵉá ?// ẹrᵉá ᵘo ármă c-o ţẹ́avă/şî băgá ᵘo cî́rpă/ᵘõ-fundá bínẹ/băgá i̯árbâ/ i̯ar cî́rpâ/şî-i̯ punẹ́a ᵘọ cáps-acòlọ//uar lua fᵘoc/uar nu lua//da acúmā/acúma s-a modificát şî...//

ẹrᵉá păsắrⁱ múltẹ/erᵉā́...ā...ástẹā[1]...gî́ştẹ/ⁱerᵉā́.. ī...ligíuóⁱílẹ/ẹ́tẹ că nu ń-adúc amíntẹ[2] !//dă suŋ‿cî́rdurⁱ ā...//

[Lişiţe ?]

nū/nu//lā́să/lişî́ţe d-ástẹa sum‿pă báltă//ástẹa/eraṷ pă cî́mp‿àstẹa//

[Potîrnichi]

pᵘotî́rníg/dá//ń-am adús amíntẹ/ástẹa ẹráṷ cî́rdurⁱ//ⁱẹrá ínaintẹ...um‿fel dă‿ā.../îm‿félù lā...lā‿û...ráţ/le zî́ĉā...nu ştⁱu cum/şî ⁱeṷ.../spîrcáĉ//şî ⁱẹl acólọ úni‿irᵉá i̯el/bătẹ́a bătẹ́a cu aríkílẹ[3]/bătẹ́a cu aríkíle/bătẹ́a cu arík/şî-l vedẹ́a lúmẹa/pîm... ẹrᵉá rapíţⁱ//să ducấ ᵘómu acólo/şî da dâ ⁱel şî...îl prindẹ́a//

[Se prindea aşa...]

dá/da îl prindẹ́a dă vⁱiu//spîrcáĉ/aşá le şĉa//

[Şi cum era spîrcaciul ăsta ?]

cum ẹrᵉá ?//i̯e-m‿félu lā ọ...cum i̯ẹ rári [k] cum i̯ẹ ráţili/îm‿

---

[1] Informatorul pocneşte din degete.
[2] Informatorul bate cu degetele în masă.
[3] Informatorul bate cu palmele în masă.

1046

felu̯-àsta aşa̦//şî-l bâătẹā cu vyi̯arẹle/acolọ//şî̄ făĉa uọ...ca um̦ fẹl dă cui̯bar/şti ?//creştẹau şî ei̯ tot aşā.../să prăsẹa//s-a kerituǃ/nu mai̯ i̯e bălării̯/nu mai̯ i̯e răzu̯arẹ/nu mai̯ i̯e burui̯eni//acumā.../nu mai̯ i̯e niĉ prẹpeliţẹ du̯amnă//nu̯ ma i̯ẹ//i̯epur nu mai̯ sîntu//i̯epur i̯erea naintẹ/du̯amnẹ dumnezăulẹ/ĉẹ//carẹ ierea̯u vînători e-aduĉa cu sacu/dā//

[Păun Ion]
u̯obziej dâ ani

şî̄ a lu̯at arma fuocu

acîlẹa/lā vo doọ casẹ/nu linẹa asta/ailantā/iẹra un uom carẹ ierea vînătuor//ş-avẹa doọ fietẹ//i̯elū/să duĉau̯ la pădurẹ-aĉi/vâărasca asta dac-aţi au̯zit/i̯e pădurẹ-aiĉ//bââtrînă/sutẹ dă ani//şî̄ vînāu̯/să ûĉa dââ sẹară/diminẹaţa-l vẹdẹai̯ cu sacu/patru ĉinĉ iepuri//ş-a vini d-acolọ să ştẹargă arma//cu̯ophii pîn.../p-acolẹa pîn casă//şî̄ a lu̯at arma fuocu//ş-ai̯ văzu gă/fata astạ //

[A murit aia][2]

a muritu//i̯-a spulberat uobrazî/ş-a mu̯rit/ē//da acuma/nu mai̯ să-ntîmplă dâ astẹa//

ĕi̯/şî cîs pâ la cîmpu ?//dâ lā cuocuon[3] d-aiĉ/dâ iilfọvu/avẹau̯ pŏmîn la noi̯ pă muoşîi-aiĉa/vâărasca să ţinẹa//ş-un ĉetăţẹan

"thā"-nĉeput/"hū/i̯epurẹlẹ mă/i̯epurẹlẹ mā"/nu ştiu şĉe//hai̯ că mai̯ vă spui̯ una d-um̦ fratẹ-al mẹu̯//

ielu/sâ-i̯ [k] arma-n̦căr̦cată/pusă-n̦ cuodirlă/cum ierau̯ căruţili/să puiẹ mîna pă armă/ş-a traz dă cuocuoşu//ş-a-mpuşca cuopiilu/l-a ọmuorî pă locu//

hacumā/tai̯că-mẹu ọ avut uọ propiietatẹ dîn noọ sutē...duoi̯-

---

[1] Toponim.
[2] Intervine soţia informatorului.
[3] Coconi: sat vecin.

şpⁱe//s-a lu̯at să de̯a locᵘ [k] lóturⁱ márⁱ//lᵘóturⁱ dă cî́n̦zⁱej dă pᵘogu̯áne/dă cin [k] şî dă pátruzej/dă dóozej dâ i̯ectáre/şî táta a lu̯at únu dă tréi̯zèc//ş-an̯ culéz la pᵘorún cᵘ cărúţele/i̯eu̯ cu cărúţa me̯a/ei̯...//am̯ fost amestécaz/noi̯ am̯ fos plugárⁱ bunⁱ//pu̯áte vo hi spúsă.../întrebás pă rai̯u¹//mĕrgînᵈ așá pă drum/cé ne spúne ⁱel/în spúne niⁱe/

"băi̯ néne"/zíce "i̯o rămî́i̯ la pînd-aic"/ᶜâ ⁱerá niştē...m [ɛ] mărắcinⁱ//

să suⁱe pâ cărúţâ/cum ⁱerau̯ cărú/[ɛ]púne el picᵘóru/cărúţilī cū scu̯árţe susᵘ/şî trágé árma//ş s-a agîţá dă/calabaˡᵒᵘ//şî nᵘorᵘócu lu dumnezéu̯ că a venítᵘ...árma pă suptᵘ.../pâ su mînă//ᵘoátă/bu̯ !//noi̯ an̯ rămás.../şî ⁱel n-o mai̯ putú să vorgáscă dĕlóc//ásta//úi̯te-aşà s-a-ntîmplaᵗ//

da acúma nú mai̯ i̯-aşá//s-a civilizá lúme̯a/s-a dăşteptát//

[Acelaşi]

dă cîn cu lúki

ēi̯/ş-atúnş cū...cu răzbᵘói̯u/cu vᵘói̯² acòlo lā.../cîn v-a lu̯a nélu//dâ ⁱerᵉam i̯o militár//

[Da.]³

da/primăvara//

[Cum ?]

tᵘót aşá//a avút uᵐ mi̯el û făta can dîn timp/şî ā [ɛ]pâi̯ umblá pîn saᵈ dᵘómnúle/erᵉáu̯ multⁱ//dihắni d-áste̯a//acúma nú mai̯// [...]

ave̯á táta ū lᵘoᵈ dā...cinc i̯eᶜtáre/pûm márgine̯a pădúri/vene̯au̯ dîspre cocăneştⁱ⁴/păī...acólo ⁱerᵉa terén//ş-au̯ze̯ai̯ túma dâ la

---

[1] Raiu: secretarul Consiliului Popular din comună.
[2] Informatorul se adresează soţiei.
[3] Intervine soţia informatorului.
[4] Numele unui sat din apropiere.

1048

ĉocănéștⁱ/dorobánțu//éra//"hŭ̯ō‿lūpe/hŭ̯ò‿lūpe"//șî‿treĉá eⁱ kar pâ líṇgă nᵘoi̯ p-acólea/ⁱintrá-m‿pădúre//ă'/ʰabár n-avéa//

[Dar n-a mîncat oameni ?]

nᵘo//

[Numai mînji.][1]

mîṇji â‿vára ī [ɛ]i prăpădeá/i mursⁱecá//ŭ̯ár să repezeá la gît/ŭ̯ár î rupeá pîlpa//ⁱéra un ŭ̯om bâătrîn [!] criⁱer [!!]ũ‿ᵘom mai̯/șî cō [k] cam cᵘomediáșᵘ

"mâai̯ neá ⁱílie mă//mă "sîĉe//"dă cîn‿ai̯ pă bălán ?"//

"ē"/sîĉe/"dă cînⁱ‿cu lúki bă"//că ⁱerᵉá cu pîlpa [!] rúptă/ști//să vindecáse/da cálu nu mai̯ șkᵘopá/dā...l-apucáse//

"dă cîṇ‿cu lúki/măⁱ"/sîĉe//

[Același]

cărûța mergâ șî‿ⁱo ã‿născút-o

ã‿născút-o pă cîmpᵘ/îṇ‿cărûță//cărûța mergâ șî‿ⁱo ã‿născút-o//ĉe să [ɛ]facᵘ ?//n-avéam‿un ĉe să-l îmfășórᵘ//aveán‿dóo fúste la mine/mbrăcátă//aveáṇ‿șŭ̯órț/c-așá purtám atúnĉ/șî legătŭ̯áre dâ‿ásta-ṇ‿capᵘ/uíte[2]/d-ásta//ĉe‿să fag/m-an‿dăzbrăcá‿dă fústâ/am‿ûnfășurát că ea [ɛ] a fᵘos‿fátă/am înfășurát-o-ṇ‿fústâ/într-o țŭ̯álă care-o aveáṇ‿șî io-ṇ‿cărûț-acolo//șî âásta l-am lŭ̯a‿șî i l-am‿pus îṇ‿capᵘ//șî...ᵘómu ăsta al néu̯ ĉícă:

"fă/tu mᵘorⁱⁱ pîn-acásă"//

"lās că nu mᵘor/taĉ"//

da ĉ-am‿păți‿pâ‿urmă ?//trei̯ dᵘoctorⁱ n-a adúsᵘ//m-a adús‿uṇ‿căruța î [ɛ]cu cᵘoĉenⁱ/șî ⁱéra um‿frigᵘ//aṇ‿răĉí‿pésemne//sî-l naș‿tù-ṇ‿căruță//

șî...pă‿ásta pâă cîmpᶜ.../pă‿aga dă la călărașⁱ am născút-o acásă//da‿to‿singúră//câ bărbatû-miu ira la mŭ̯are/șî górge‿ásta/

---

[1] Intervine soția informatorului.

[2] Gest.

băe̯atu̯-ăstā m [k] cari l-am mai̯ mare̯/ⁱera micᵘ//ş-am ⁱeşît aⁱijⁱ la veĉini̯-eşte̯a la gard.../cu̯-apa ruptą//tᵘor să i̯asâ cᵘopⁱilu//n-ave̯am pă nimeʳⁱ//ş-an strigā piste̯ garᵈ/ş-an strigâtᵘ//s să dúcă să n-adúcă şî niⁱe̯ pă ĉineva aĉi//ş-a ⁱişîtᵘ//a ⁱişîtᵘ...ţaţa mariţa/c-aşă...i̯era şî.../s-a duz bărbat-so̯ şî n-a aduz mu̯aşą[1]//trei̯ am născu singurică//da nu că...a fᵘo [k] am fᵘos ca asta//că să nu mă ştiⁱe̯ nimere̯a să-l nascᵘ//da...n-ave̯am pă ĉine̯//

[Aşa s-a-ntîmplat...]

da//asta care̯-am născut-o pᵃă cîmpᵘ//că tu̯ate̯ mă jude̯ca şî .../gată mamą şî tu̯ate̯/că "di ĉe̯ n-ai̯ spus"//

"bre̯ dăᵃ/cum ⁱera să spuiᵘ ?"//n-a dat un jungᵘ/n-a mai̯ dat unu/ş-al treile̯ą.../l-an scula pă...bărbatū-no̯/

zîc "ai̯de̯ţⁱ acasą"//

"hai̯de̯-acasą"/ĉicą "las că te dujⁱ mîi̯ne̯"//

ave̯an ş-un dⁱeşⁱ cᵘoptᵘ//culeĝan la pᵘorump//"cîn să mă duᵍ mă mîi̯ne̯/ʰai̯deţⁱ acasą/că i̯o fac aiĉi-şa"//şî...ⁱe̯ra ş-un cumnat al neu̯ acolo̯//ş s-a scula repede̯/am [ɛ]ânhăma cai/c-ave̯am...cai̯/da nu cai̯/trei̯ cai̯ la cărûţă/şî ⁱe̯ra nᵘoroi̯u mare̯// [...]şî i̯o ⁱe̯ram plinā dă nᵘoroi̯ pîn la ĝenuki/dăsculţă//m-an suⁱit un cărûţă/cîn an venit acasą/uşili-ncuⁱe̯te̯ tu̯ate̯/ᵘo kiⁱe̯ la mama me̯ą/şᵘo̯ kiⁱe la tat-su/că vine̯a dă da la pᵘorş p-aⁱiĉ//ĉe̯ să facą ?//ave̯am un ĝaᵐ mare̯-acolo̯ dasupra la uşa cᵘoşarlui̯//l-a scᵘoz ĝamu̯-ăla/ş-a ⁱintra pᵃă ĝam.../şî...cᵘoşarū.../în craş/că...noi̯ aşa scan/şî craş/şî cᵘoşar//ave̯an tᵘot aşa un...ĝaᵐ mare̯ dă-ncăpe̯am pă ⁱe̯l/ş s-a băga p-acolo̯/ş-a săltaᵗ/ĉ-o hi făcută ⁱe̯l d-a dăscue̯at uşili/cu ĉe le̯-o hi dăscue̯ată/nu ştiu//şî m-a băgat ûn casą//m-a lăsa singură-n casą/s-a duz la bab-ăe̯a şî n-a adus-o̯ pă mu̯aş-ăe̯a//a venit/i̯-a lega buricu la fatā/pâ uʳm-a pus apă să mă spele̯ la kiĉere̯ că ⁱiram...pîn la ĝenuki/plină dă nᵘorᵘoiᵘ/da//ş pă urmă d-ăi̯/ţîpatᵘ/şî...kilomăneşte̯-te̯//am păţi rău̯ i̯o/rău̯/

---

[1] Informatoarea vorbeşte şoptit.

1050

c-am avú...

[Dar ziceai că ai învelit fata în fuste că era fată. Dar dacă era băiat în ce-l înveleai ?]

tᵘót în álęą/cą álĉeva n-ávęamᵘ u [ɛ]în ĉe să.../că n-ávęaᵐ ni-mⁱíca la mínę/dăcît ástęa cárę...ⁱéra pă mínę//tᵘót um fústelę-àlęa//ș-avę́ąm ᵘo tręánță dâ hain-acòlo-n cărûță/am pus cᵘopkílu-acólo/șî po úrmă mînă//mînă nénę cái/sâ m-adúc-acásă//cîn a vęnít máma șî m-a văzú/"vâi/di ĉe mámă n-ai vęnít acásă"//șî plecásę sᵘócrî-mⁱu sęára cu cărûța cu pᵘorúm/áuzⁱ//

a vęnít mămica/ĉícă/"di ĉé fă n-ai spus/s te fʰi us cu táta"//

"pâi daca n-am avú nínica/mă/pă la nézu nópți//n-am avu nínⁱᶜ"//

tudóra păᵘún
șáptęzę̂șî[ɛ]ĉinĉ [de ani]

nú m-apucá sęára la hᵘóră

iō síngur-am foz la pắrinsⁱ/șî n-ám a [k] nu m-a drăcui máma/nu m-a drăcui táta/da pă mínę nú m-apucá sęára lā...la hᵘóră//cîn vinęá vacîlę-acásă//ș-așá-i//

[Și cu băieții numai ziua vorbeați ?]

pâi cînd ?//la nᵘoi ca să...te duĉ/da acúma să dúĉę dųámnă//să...te hí dúsă să vᵘorgéșⁱ cu ⁱél șî.../te dujⁱ lā...să jᵘóĉ acòlo/nú//

iᵒᵘ în vęáța męa n-an vᵘórgiᵈ dăcît cū...cᵘocᵘoșátu-ásta dă ᵘom//

[Cocoșatul ăsta ca bradul...]

șî-ntr-o sęáră/plecásę tųátă lúmęa/șî m-a apucá dă mînă/șî m-a ᵘoprít acᵘólęa//întîmplătór să iásă șî tătica dîn prăvăliⁱę//

d-acólọ d-úndẹ ⁱẹrá cu u̯ámini//nú m-an‿dus acásạ/nú‿m-an‿dus acā́sạ//avẹ́am ᵘo mătúş-acól‿la fráţi lu tătíca/i̯erá mai̯ márẹ ca ⁱelᵘ/şî m-an‿duz‿la e̯a//

"tū́şă tudórọ/ĉe sạ facᵘ ?"//

"ĉ-ái̯ făcú‿fā̆ ?/hírẹ-~~ai̯~~ afurisítạ să hiⁱ/d-áe̯ạ"//

"ẹ́tĕ fráte ĉ-am‿făcút"//

"hai̯ cu mínẹ fă/şî laˢ‿să zícạ ĉẹvá//da ⁱel n-a vᵘórgí‿cu mắ-ta ?//

şî́‿m-ā̃‿us acásạ/şî́‿nu ń-a zî́s tătíca nínic//

[Aceeaşi]

să fʰī‿iniţiát la péşte

[Eu nici nu ştiu ce-i aia umbreajă; ia-o aşa şi explică-mi tot !]

să fáĉẹ dîn áţạ dîn ásta dă cusú/dîm‿papiótạ/spr-egzémplu/kár púşti̯u meu̯ fáĉē...la aşá ĉevá la umbre̯ájă/şî́‿árẹ ᵘō...spre egzémplu un‿creⁱón/da-i̯ [ɛ] a lui̯‿e dă ţe̯ávă/ᵘo ţe̯ávă dă tréstiẹ/şî‿ş-agáţạ c-ᵘo aţî́şu̯áră d-aíĉa/şî víne/árẹ ᵘo ⁱẹglíţẹ-aşᵉa decupátă...aíĉi-şᵉà la cápăt/şî la un‿cápăt şî la áltu̯/că fáĉẹ cu dóọ cápẹtẹ//şî fáĉẹ néşte ᵘokuléţⁱ dă‿î...doi̯ ĉentimétri pạtráţⁱ//doi̯ ĉentî́métri cu dᵘoi̯//vínẹ fᵘorm‿pătrát//dᵘói̯ ĉentimétri pătrás‿cun‿să spúnẹ//şî́‿fáĉẹ okíşᵘórⁱ-èⁱa/lā...g [ɛ]grosíme̯a déstⁱului̯//secrétu i̯e la ⁱel că‿î...ĉe fáĉē...ţe̯áva mai̯ supţírẹ/dîn áe̯a ⁱése ᵘóki mai̯ míĉ/dîn ĉe-i̯ fáĉe mai̯... [ɛ]ţe̯áva mai̯ gru̯ásạ/dîn áe̯a i̯ésẹ ᵘóki mai̯ marⁱ//mai̯ marⁱ//áe̯a-i̯ măsúrā...u̯ókului̯ própi̯u-zis//şî-i̯ fáĉẹ/pu̯á‿s-ọ fácạ dă tréi̯ métri/dă pátru métri/în‿lungī́me/şî-n‿lăţíme dā...cîd‿vre̯a ⁱel: şàptezéĉ sau̯‿ū...dĕpíndă dă u̯ók//cî [ɛ]ţⁱ u̯ók îi̯ púnẹ-aşᵉá ân‿lăţímẹ//vre̯a să

1052

mẹárg-aș^{e}a̯//șî după aẹa să...termină u̯okíșor^{i}-è^{i}a/șî rămîne ca ^{u}o...plásă̯/plásă̯/dă patrát/f^{u}ormă pătrátă/^{u}okíșór^{i}-è^{i}a̯//să bágă̯ un [k] ^{u}o̯ áță mai̯ gru̯ásă̯/pártẹa dă sus șî pártẹa dă j^{u}os/a ei̯//î [k] bágă ^{u}o...áță mai̯ gru̯ásă̯//ș-aiĉi-șà la cápătu áților ástẹa cári sun mai̯ gru̯ásẹ/să lẹágă dă d^{u}oi̯ ī...potigáș$^{i̯}$/potigáș^{i} i spúnẹm/în font i doi̯...aráĉ/sau̯ dóo bẹțẹ//cáre ásfel să-mf^{i}iĝe îm pămîn^{t}/leș cu áțẹlẹ-ástẹa...sus/șî jos aiĉa/șî ẹa stă drẹáptă̯//în ápă̯//să bágă-n sénsu ápẹ/ápẹ//

^{tu}pă̯ cáre péștele umblín^{d}/víne șî dă-n ẹa șî s-agáță̯//avînd î...țépi̯-è^{i}a pă spátẹ/avînd țep^{i} la búrt-aiĉa la...//

[Și altfel cum se pescuiește ?]

álfel/la nevód//

[Asta cum e ? Povestește tot așa !]

da//e tót ă [ɛ] ĉé^{i}aș$^{i̯}$ fu̯ormă dă...u̯ók/da dăcît că sun mai̯ m [ɛ] mărișór^{i}/u̯oki̯//șî ásta î...pu̯a să fie dă ^{u}o sută dă métri̯/un nevó dă dóo sûte dă métri̯//șî áre foráș sus/áre forá^{j} jos/dîntre cáre dă f^{u}orașu dă j^{u}os s-agắță néște greutắț$^{i̯}$ rotúnde dă plump//ca să-l țínă pártẹa dă j^{u}os pă pămînt//pártẹa dă dasúpra s-agață̯ néște dópur dă plútă//ca/pártẹa dă dasúpra s-o țínă sus/i̯ar pártẹa dă j^{u}os/avîn^{t} plumbu/s-o țínă pă pămînt/să mẹárgă̯ razán//

șî mérĝẹ u [ɛ] urmática â ū [ɛ] úna dîn bắrĉ/i [ɛ] să púne nevódu-n ẹa/șî ásta d^{o}ar stă șî dășîră/ș-ăẹlánțî mérĝe șî-ntinde//tráĝẹ dă capắtū nevódulu^{i}/șî ásta dọar stă s [k] pă l^{u}oc/șî dășfășu̯ară̯ dîn nevód//i dă drúmu-n ápă̯/șî ắẹa sĕ dūc/șî...ș-ẹa ei̯ o fórm-a lor carē știe că áre nĕvódu dă...dóọ sûte dă métri/așà//șî víne șî p-órmă să-nĉercu^{i}éștẹ//ắștẹa d-aiĉi-șà cáre s-a da [k] dăscărcá^{t} nevódu/^{u}o ẹa înspre ắștẹa/șî víne su formă dă potcu̯ávă̯/d-a să-mpreuná//șî pŏ úrmă-ncépe fi^{i}ecáre șî tráĝe-m bárcă//cum... [k] bárca cu pátru u̯ámen$^{i̯}$//șî-ncépe șî-l tráĝe-m bárcă/deși ei̯ să-mpre^{u}úna/să-mpreúna/fórma ást-a lor/potcu̯a^{vă}[1]//

---

[1] Gest.

şî cî̦n‿să-mpreúnă dấ‿să tráĝe tu̯átā... [k] tod‿nev^{u}ódu/îm‿pfúndu nev [k] dă nev^{u}ód/la jumătátẹa lúi̯/árẹ ^{u}o mátiţă̦//tód‿la t [k] ûm‿plásă//dăcî́t că-i̯ mai̯ lúng/-áẹa víne su‿f^{u}órma dă sác/unui̯ [k] f^{u}órma únui̯ tub//tub da tód‿dîm‿plás-àẹa/^{a}şá cáre áẹa-i̯ mai̯ lúngă̦//sî́n/rămî́ne ca sî́n/cum i spúnem noi̯//

[Cum îi zice ?]

sî́n//mai̯ máre/dîn nev^{u}ód/dî̦n‿lăţímẹa lúi̯/da//cor‿comú̦n‿cu nevódu/da dăcî́t că ắla rămî́nẹ mai̯‿in úrmă̦//şî̄ acólo rămî́ne tot péştẹlẹ//

^{â}l mî́nă şî-l ţî́nẹ-aşá-n̦‿sus//ắştẹa dâ p-o [ɛ] d-o párte d-a nevódulu/i̯ar ắştạ́lan̦z‿d-o pártẹ/ d-a nevódulu^{i}//şî‿cu minĉócu d-acólo ẹá...péştẹ/şî púne-m‿bárcă̦//a umplút o bárcă̄/plẹácă cu ẹa lā... pun^{a}t d-o dăscárcă/álţi...înĉépe áltă tu̯ánă̦//

[Altă, altă ?]

tu̯ánă̦//un‿î̄ ĉercui‿dîn ắsta...al lor/să numéştẹ tu̯ánă//spúne scẹ-"am dat ^{u}o tu̯ánă"/^{u}o-mprejmuíre dîn ást-a lor// [...]

d̦ûpă áẹa/dă úna/sau̯ trei̯ tu̯áne/sau̯ pátru tu̯áne/îl [k] cîd‿v^{u}or ei̯//şî-n̦‿rapór‿dă timp//tim^{b}‿dáca mai̯ árẹ mai̯ dau̯/dácạ nu/víne-n̦cu̯áĉẹ//şî́‿prindẹ şī...zắĉe mii̯ dă kilográmẹ/şî ĉin̦j‿mii̯/zî́lnic//la úna dîn tu̯ánẹ pu̯á‿s-ajún̦gă̦ péste míe dă kilográmẹ//la úna dîn tu̯ánelẹ-ắlẹa/carẹ să dau̯//a ajun̦s şî la dóo vagu̯ánẹ/

[La o toană ?]

nú la ^{u}o tu̯ánă/la mai̯ múltẹ tu̯ánẹ//la mai̯ múlte tu̯áne/în̦să ^{u}óptîşpe dóoj‿dă vagu̯ánẹ/la zi//s-au̯ sc^{u}os//

[Şi singur cum poţi să pescuieşti ? Fără...]

fắră nic̆ um̦‿fel dă ajutór/sau̯ dă̦ scúlă própiu̯-zis/núma aşá/da să f^{h}ī‿iniţiát/la péştẹ//

tĕ duj‿la stuf şî-l sims^{t}‿cu p^{i}iĉu̯ấrẹlẹ//îl sims^{t} [k] să mai̯

---

[1] Din cauza unei defecţiuni tehnice, textul înregistrat a devenit neclar şi a fost nevoie de reluarea lui.

1054

simte [k] să opsẹarvă el şî după apă/unde‿ẹ-apa turbure...dasupra/-n̦sẹamnă că ⁱel umbl-acolo jᵘos undeva/şî...dă neşte bᵘorbu̯ace dă apă sus/şî-i̯ apa turbure/acolo und-egzistă el dă-i̯ strîn̦z‿grămadă//

că el d-alfel îş facē...casă ca orişce om//jᵘos în‿stuf acolo/vine ş-o sapă mai̯...forma unui̯ ligan/dă forma unui̯ ligan/gru̯apa lui̯/ş-acolo e locu neted//să curăţă/rămîne loc neted cum ar fī...scau̯nu-ăsta[1]//şed acolo/stau̯ grămadă ᵘunu peste altu/umblă zâ [ɛ] ha[2]...//ş-acolo cîn [k] în‿specẹal cîn‿dai̯ dă gru̯ap-aẹ-a lui̯ trebui̯ să fⁱii̯ fu̯arte aten‿la ẹa//îl simzⁱ‿după pⁱicᵘor/şî...p-ormă te laşⁱ fu̯arte frumᵘos cu mîna/şî...ᵘo ⁱei̯ cu mîna tîrîⁿ începîn‿dâ‿la cu̯adă pînă la capăt//cu mîna drẹaptă//cu mîna drẹaptă//cîn‿ai̯ ajun̦z‿la capăt/lā...urekile lui̯ propiu-zis/imedẹat...strîn̦j‿mîna/şî‿cu asta[3] l-apeşⁱ...î‿noroi̯//acolo unde este el/ca să nu facă...zgomot/să fugâ ⁱâlant//

[Şi ziceai că mai poţi să mai prinzi cu setcă, sau cum ziceai? Povesteşte cum e făcută o setcă !]

ᵘo setcā...tot aşa/are lăţimẹa unui̯‿ī...metru jumate/şî doi̯/astẹa-z‿dimensiunⁱ diferite//nu contază că să fⁱie ⁱẹgzac/să ai̯vă ᵘo măsură/lăţimẹa ei̯//lunĝimẹa/acêᵉaş//nu contază să fⁱie [k] să ai̯vâ ᵘo măsură//dă zăcẹ/dă doi̯spe/dă...doozăj/d-o sută dă metri//ẹar la una d-o sută dă metri/pᵘos‿să scᵘos‿cin̦spe dooj‿dă kilograme sau̯ mai̯ mult//

[Şi cum e făcută asta ?]

ⁱẹ făcută tᵘo dîn...dîn aţă dîn asta dă relon/da cu ᵘok marⁱ/pătraţⁱⁱ//ᵘok marⁱ şî‿pătraţⁱⁱ//sus să lẹagă una dîn aţẹ mai gru̯ase/sus şî jᵘos/n‿aẹa dă jᵘos s-agaţâ neşte greutăţ dă plumb/ca s-o ţină jᵘos/ẹar la‿aẹa dă sus s-agaţâ neşte dopur dă pluţă/da dopur dîn alẹa marⁱ//

---

[1] Informatorul bate cu palma în scaun.
[2] Informatorul înghite.
[3] Gest : cu mîna stîngă.

[Dopurile astea au vreun nume, la năvod ?]

ᵘo denumíre̯-a lor/plúte//așá-i̯ spúne̯/plúte̯//péntru ca să̦ nu să̦‿dúcă̄ párte̯a dă sus a nevódului̯ s‿să dúcă jᵘos/s‿să-mpreúne cū,..//

și dúpâ‿áe̯a te dái̯ la márĝină/înfʰíĝ...amîndóo̯ potigáșe̯le/-mfʰíĝ acólo șî...te dái̯ la vo ĉínzĕș‿sau̯ ᵘo sútă dă métri/ înapóe̯a̯ ei̯/sau̯‿ûn...fața e̯i̯//șî-nĉépⁱ șî dai̯ cu mîi̯nile//arúnĉ ápă/dai̯ cu pⁱicŭáre̯le-n áp-acòlo̯/șî merĝ înspre‿ᵉa//cîn‿ajúnjⁱ‿la e̯a/ᵘo ⁱei̯ dâ‿la un‿capă̦t/scos‿únu dîm‿pᵘotigáșă șî.../ᵘo ⁱei̯ șî... ᵘo coⁿtroléz cu mîn-așà//săltînd-o lā...sûprafáța ápi//șî péștele cîn‿a dat acólo̯/vine̯ șîⁱ‿s-agáțâ/bá dă spⁱináre/bá dă búrtă/dă‿î... cᵘólțî-ăe̯a‿ai̯ lui̯/pă cáre-i̯ áre la...arípⁱ...le lui̯ șî/d-acólo̯ nu mai̯ scápâ//să-ncúrcă șî [k] ca péștele/șî dă cap șî dă pⁱicŭáre̯/ s-agáțâ n-ácu̯-ăla//șî dupá áe̯a pós‿s-o lașⁱ acólo̯/să nu-i̯ mai̯ faj‿ bătáe̯a//ᵘo bâĝ ástă se̯áră șî/mîi̯ne diminéață/te dujⁱ‿la e̯a ș-o controlézⁱ//

[Nu știu dacă e pe aici obiceiul cu o plasă, tot așa, dar cu un lemn...]

tîrbᵘóc//ⁱe [ɛ]egzístă pátru lémne̯/pátrū...aráĉ supțíre̯/dîntre care̯ să...să-nconvŭáⁱe puțin/să...i̯egzis [k] să báte néște țărúșⁱ .../drepᵗ/șî...sⁱ[ɛ]î[ɛ]sup‿fórmă dă potcŭávă//țărúșî să bat așᵉa-n su‿fᵘorm-àsta//șî‿să bágă lémele̯-àle̯a cū bețele̯-àle̯a/dă să ᵘusúcă//să ține̯-o săptămînă/dóᵘo/trei̯//să ține lémnele̯-àle̯a/ĉérĝile̯//

[Aha !]

ĉérĝile//denumíre̯a lor e̯ ĉérĝ//ĉérĝile̯/să ține̯-acólû-ntre țărúșî‿ᵉa timᵇ‿dᵃ‿o săptămînă sau̯ dóo̯/dă să usúcă/dă‿nu să mai̯ dăsfáĉe̯ să‿re̯[ɛ]aduĉe la locᶜ//șî pâ úrmă éle rămînē...semilúnă/ĉérĝile//dúp-aĉèa să prínde la jumătáte̯-aiĉā² /fᵘórma lor dă crúĉe̯/să prínde c-un‿șurúp//să dă gaᵘúră/șî‿pîn úna șî pîn álta/să prinde

---

[1] Gest.

[2] Informatorul își însoțește explicația de gesturi.

c-un̯ șurup//așa//după aça să leagă ᵘo ață/gruasă/gruasâ/să leagă cuada/cuada propịu-zisâ/a lui//dûpă [ɛ] d-aiĉi-șa/să leagă cuaᵈᵃ// șî la capu tîrbᵘoculuⁱ fʰîn pătrat/ịel dacā v[ɛ]vⁱini-n̯ fᵘorm-asta dă cruĉe/sĕmⁱ [ɛ] rotund-așᵉa/vⁱine pătrat/ĉerĝilᵉ-alᵉᵃ//șî nevᵘodu fⁱin pătrat/cu neștē...fᵘorașu pă marne/ața pŏ marne să numește fᵘorașᵗⁱ/a lui//șî să leagă dă fⁱiⁱecare capăt al ĉerĝi/patru capete/ale ĉerĝilor/să leagă fᵘorașu/sâ leagă fᵘorașu//șî ăla-l las fuarte frumᵘos în apă/șî stai cu cuada întră pⁱiĉuare/cuad-așa//j dûpă aça ịa-ị un tim nelimitat//nu-s prevestește nimic...că a daᵗ pește/sau n-a dat//asta-l salsⁱ kar la voea ântîmplări//îl salțⁱ//în timpu cîn umblă peștele/s-ar putea-n timpu-ăla cîn ai s [k] ⁱegzag brᵘodeala asta este//la în [k] tîrbᵘoc/prin̯su peșteluⁱ//șî-n timpu-ăla dacā î...te-a brᵘodi vunu-acolea/l-ai luat în tîrbᵘoc/ⁱel fʰînd î mare șî lat/fᵘormează um̯ fel dâ... burtă/în̯ jᵘos/tîrbᵘocu//șî peștele să zbate-acolo/să zbate//după aça săltîndă-l în̯ sus/ⁱel s-apropie-n̯spre tine//tîrbᵘocu//tîrbᵘocu/șî...bașⁱ mîna fuarte frumᵘos/âl ei/îl pui/ᵘp-acêᵉa-l lașⁱ ear/în apă//

[Da ?]

ear//asta e mai greu/numa-n timpu cîn umblă peștele/pᵘoț prinde//

bălan marin
treișapte [de ani]

pîinea

m-an̯ scula dimineață d la ora ĉinĉ/me-am plămădit aluatū//am̯ făcut um pîc/să zîĉem așa dă mămăligūță/am pus acolo/-n̯ capu căpistereⁱ/șî la șase jumătate/cîn am pleca lă...ceape[1] /me-am...

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producție.

1057

dus acólō...dő̦-alu̯áte̦/cárí‿să mu̯áⁱe̦-n ápā̦/răĉe̦/ş-am merş/‿ş-am̄... băgád‿mîn-aşà frumᵘ̑ós/m-an̦‿spălá‿pă̦ mîi̦nⁱ frumᵘ̑ő̦s/şî́...am mestecát aşá frumós/cu făⁱí̋nă̦/cu ápă cáldă̦/cu mămăligúţ-àe̦a/şî...a stat pîn̦‿la óra trei̯//cîn‿an̦‿veni‿dî̂‿la ĉeapé//dúpă áe̦ā...am băgá mîna-n e̦a/am încălzît um‿pig‿dấ‿ápă/şî dă-i̯/trágê̦-i̯//frămîntătúrⁱ/bíne̦/şî́...aşᵉá cum az‿văzút-o/am pús-o la cúpē̦/a merz‿la cuptᵘ̑ór...//àlĉevá ?//

[Și pe ce ai băgat-o în cuptor ?]

pă̦ lᵘ̑opá̋tă̦//da//

[Dar cuptorul cum l-ai ars ?]

[!] az‿văzú‿bíne̦//am adúz‿dóo̦...bráţe̦ búne̦ dă...cᵘ̑o̦ĉénⁱ/dóo̦ dă znob‿dă flu̯áre̦a su̯árlui̯/şî́...am dat fᵘ̑oc/am...ars/am jărăvít frumᵘ̑ós cu va̱traíu̯ū/şî...a mers pîíi̦ne̦a/s-a cᵘ̑opt//

[Și pe urmă, după ce ai "jerăvit" cu vătraiul ?]

da/am da‿cu pŏmătúfū//an‿da‿cu pămătúfu frûmᵘ̑ós/am scos tu̯átă ĉenúşā/ş-am pus pîíi̦ne̦a frumᵘ̑ós pấ‿lᵘ̑opátă̦/cîte̦ ű̋na/cîte̦ úna/şî... a mers tᵘ̑á̱tă̦//

[Și cupele astea cine le face ? De unde le ai ?]

cúpe̦le̦-àste̦a le̦-am găsîᵈ‿la bătrînⁱ aíĉa//sun̦‿făcútĕ dă nişte̦ rudárⁱ//aşá le spune̦á//dîn̦‿lémnu cum az‿văzút/sun̦‿făcúte dă̦ rudárⁱ//rudári au̯‿ū umblá‿cu cărúţa pîn̦‿sat/şî.a lu̯at...şî bătrîni// i̯o le̦-am găsít aíĉ/cîn‿an̦‿vénit//cúpe̦le̦-àle̦a//

[Dar sînt obişnuite aicea în sat ?]

dấ//au̯ fu̯á̋ʳte mult//aşá-m̦‿félu la ali nu̯ástre̦/nű//z‿ma̯i mîĉ/sau̯ mai̯ puţíne̦/dă pîînⁱ/ştii̯ ?//pá̋tru/tré̋i̯/dő̋ᵘo/ű̋na//aşá/ştii̯/mai̯ mîĉ//deĉ ale̦ nu̯ástre̦ sînt úna dă ĉî̋nĉ/úna dă şáse̦//

[Aici aveţi două cupe, da ? La una din asta cum îi spui ?]

cű̋pă/cű̋pă̦/cúpă̦//

[Cu totul e cupă ?]

1058

cu tᵘ͡ótu e̯-o̯ cúpă//ȧe̯lántă̦/sîn‿dóo̦ cúpe̦//așá le numím noi̯/dóo̦ cúpe̦//

[Ai pus pîinea de-a dreptul în cupă ? Parcă era pusă pe ceva.]

dá/pâ ᵘ͡o̦ fáță̦ dấ‿másă̦//am o̦ fáță̦ dâ másă̦ péntrū fiⁱ͡ecáre pî̦i̯nē̦/ în̦‿cúpă̦/șī fiⁱ͡ecáre̦ pî̦i̯ne̦ mérg̑e̦-n̄...fáță̦ dă másă//șī...la ŭrmă s-a-n̦vălít așá frumós/că nu să pu̯áte̦ púne̦ de̦réct ân̦‿lémnu̯-ắla̦//

[Și pîinea o frămînți; ai frămîntat-o, ai lăsat-o să...]

dắ/s-a damînắt/

[Cum ?]

s-a dᵘ͡o̦spít/s-a dᵘ͡o̦spít//

[Dar cum ai zis alftel ?]

s-a damînát [!]/așᵉ͡á să zî́ĉe/e̯a̦ să fáĉḗ‿ca s-o púne̦m d-a mîna//

[După ce o pui în cupe, o lași...][1]

da‿î//ám̦‿fră̦mîntát-ō/am lă̦sát-o̦//șī́‿cîn‿m-an‿dus la e̯a̦/ș-an‿da‿cu déĉ̑itu așá/an̦‿văzú‿că̦ s-a um̦flát um‿pic/șī...să spúne̦ damînát//că s-a făcút pî̦i̯ne̯a//

[Nu !][2]

pâi̯ dá/mă̦mícă̦//

[Dospit][2]

ᵓei̯//du̯ospit damînát/așá//

[E tot una dospit cu damînat ?]

dắ/tot așá víne̦/ĉe mai̯‿ī//pâi̯ d̦a/așá éste̦/ĉe mai̯//dacắ‿să dᵘ͡o̦spéște̦/d-a mîna/ĉícă s-a făcu‿s-ŏ pui̯ d-a mîna ?//s-a dᵘ͡ospít//ásta ⁱ͡e̦/n-ᵘ͡o pui̯ d-a mîna ?/n-ᵘ͡o i̯ei̯ la frămîntát e̯ară̦ cū... fiⁱ͡ecáre̦ pî̦i̯ne̦ ș̌-o̦ púi̯ în̦‿cúpă̦ ?//

[Vreau să lămuresc asta: cînd zici că o "pui d-a mîna" ? Va să zică e toată la un loc, e frămîntată și a dospit, da ?]

---

[1] Intervenția aparține informatorului Păun Ion.
[2] Intervenția aparține informatoarei Păun Tudora.

ḍa/ḍa//dúpạ če s-a dᵘọspít/ᵘọ ⁱei̯ ş-ọ pui̯ d-a mî́na//fìⁱecárẹ pî́i̯nẹ//

[Adică o desparţi din...]

da/ᵘō...táẹ frûmós cú‿cuţítu/cît crezⁱ aşᵉá/ᵘo pîi̯nícặ...ē̆/ş-ō pui̯ d-a mî́na//ásta sặ‿ziˢčẹ-aij‿dặ‿puz‿d-ạ mî́nạ/ş-o pui̯‿in‿cúp-àẹa//ẹā́r tai̯/ẹár pui̯/îl pui̯‿in‿cúp-ài̯lanta//în rŏtúndu̯-ăl-aşá//[.

[Spuneai că ai plămădit de dimineaţă....]

dā [!]/cu ápặ//am încălzī́ᵗ‿puţî́nă ápặ/v-an‿spús/am‿făcút um‿pig‿dă mămăligúţā.../am răsturná‿frumᵘós în‿cápu căpistérẹ-acòlọ/am sărtáᵗ‿fặⁱín-aşà frumᵘós/s-a răčít mặmặligúţa um‿pic/ẹáră mai̯ am [ɛ] încălzít um‿pig‿dặ‿áp-aşà/ca la su̯árẹ̄/şî m-an‿du‿ş-am băgát alu̯átâlẹ-àlẹạ/cun‿v-an‿spúz/dóọ-alu̯átẹ-ạm pus în ápặ réčẹ̄/da álẹa lẹ-am muẹád‿dâ‿la óra pátrụ//dâ‿s-a-mūẹát‿èlẹ bínẹ//

[Și aluatele, de unde le...?]

tᵘó‿dîn‿cᵘóca ástạ să‿fáčẹ/dîm‿frămîntátu̯-ăsta/dîm‿pîi̯nẹ-àsta//cu cᵘócặ şî‿cu mặlái̯ sặ‿fáčẹ//alu̯átĕlẹ//

[Și le ţii pe...]

le ţî́u̯ p-ŏ scî́ndúră frumᵘós/p-un‿ziᵉár//pînă să usúcặ ⁱélẹ şî́ p-o pártẹ şî pặ álta/ⁱélẹ vínẹ‿şi să [ɛ] să dăzvᵘólt-aşà/ştii̯//şî́‿dîn álẹā i̯o le mói̯‿ĩ‿àpă/şî fa‿pî́i̯nẹ//

[Și le ţii de la o dată la alta ?]

dā́//cî́tẹ cuptu̯árẹ nu fac/pâ‿i̯o fac...ȗ̄ dóuşpẹ/sau̯ tréi̯şpẹ/sau̯ čínşpẹ̄/ạlu̯átẹ//şî fac atî́ta cuptọárẹ pî́nặ termín//dîn álẹa cárẹ‿să usúcặ//şî‿d-áẹa-s‿spui̯/lẹ-am îmūẹá‿dâ‿la ᵘóra pátrū/dej‿la ᵘóra şásẹ jumátẹ lẹ-am‿blămădít/ẹar cîn‿an‿vẹ́nit/an‿vẹ́ni‿la ᵘóra trei̯//la čínč am pús-o d-a mî́na/tăẹátặ şī̂...frămîntátặ gun‿v-an‿spus//la cin‿jumàtẹ s-a da‿fᵘócu la cuptᵘór/şî‿lā...şásẹ̄.../an‿scᵘos/am mî́nca‿şî́ scovérĝ//

pặᵘún ⁱeléna
tréi̯zeşîᵘòpt [de ani]

1060

zdréka

fáĉẹm ᵘo gryápă̦/ǰucám tręį/pátru/ĉínĉ‿ìnşⁱ//şî-n dᵘọ‿îşⁱ putén‿să ǰúcám//ᵘo gryápā...îm‿fᵘórmă dă rᵘomb/şî fáĉẹm ᵘō zdrékíē ...pătrátă̦/ascuţítă̦‿la cápẹtẹ//şî púnem̄/p-ᵘo pártẹ-i̯ kᵘórū/ᵘúnu//

[Aşa, spune !]

pâ‿áltă̦ pártẹ/ĉinĉ/zᵉéĉẹ/şi ĉínşpẹ//pátru părţⁱ//şi ᵘo púnẹm acólọ-şà ẹar/rᵘómpu aĉéla//şī dăŋ‿cu bắţu-n ẹa//şî‿cîŋ‿s-a săltát îŋ‿sus/an‿dat//şī‿î a trecúᵈ/dácă a trecút/i̯éstẹ ᵘo ápâ/ᵘo línię// ǰî‿dác-ă̦ trecú‿dă áp-àẹā/nu sîŋ‿spurcát//şî d-acólọ-şà/dacă̦ i̯el mẹ-a daᵈ‿d-acólo-şà/dîm‿pártẹa ĉalált ă̦ zᵉéĉẹ/i̯o dau̯ dă zéĉẹ u̯orⁱ d-acólọ//şî d-acól/dă̦ úni s-a ᵘoprí‿zdréka/m-adúĉe-ndărắt i̯el/îŋ‿círcâ//

[A, te duce în cîrcă !]

da/ẹar//pâ‿úrmă̦ ẹáră/fac to‿la fel//

[Dar dacă vine "chiorul" ?]

dácă̦ vⁱínẹ kóru/am i̯ẹşít afárⁱ//dácă-n‿dă kᵘóru el d-acólọ//

[Dar el cu ce-ţi dă de-acolo ?]

tó‿cū.../i̯ō dau̯/dácă̦ n-ᵘo scoţ‿î/íntru-ŋ‿jᵘọc//şî i̯el dă cu zdréka d-acó/dác-o scᵘoţ i̯o//

[Cu mîna dă cu "zdrechea"..?]

da da//dă să lᵘọvi̯áscă̦ bắţū/şî‿dácă nu lᵘovⁱéştẹ/dácă̦‿cádẹ kᵘóru/am ẹşît//dácă̦ dă ĉinĉ/dau̯ mai̯ dắpártẹ ĉinĉ//

pădurár ştefán

treįsprḗzèĉẹ anⁱ

866. UNIREA [ALR I,980; WLAD, 604]

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: BM

treerán̯ cu cá^ⁱi

ᵘ^órzu-l tre̢erán̯ cu cá^ⁱi//făĉ^ᵉám în̯ cúrte̢-acólo-şà ŭ ariŭói̯ máre̢/pune̯ám un̯ ste̯ájăr/aşá să nume̯á/un̯ lemⁿ gr^ᵘós/aşá[1] /îl făĉ^ᵉán̯ grŭápă̢ pînă̢[ɛ] suz dă ĝenúk^ᵉ/îl băte̯ám bíne̢ ca să nu-l zmuĉ^ᵉáscă cái/ca să [ɛ] i̯ásă cái cu ^ⁱel/pune̯ám pátru ca[ɛ]da/pune̯ám pátru cai̯ legám únu dă áltu̯-aşà[2] /şî mînám ru̯átă̢//fúne̯a să-m̯vîrte̯á pă páru̯-òla//vine̯á apro̯ápe dă...dă par cá^ⁱi/scote̯ám î gîn̯jú/c-aşá să ziĉ^ᵉá/gîn̯j^ᵘ/scote̯án̯ gîn̯ju dă̢ la cálu̯-ăsta/şi súĉ^ᵉám^ᵘ/vine̯á ălántu/şi-i̯ lu̯ām pă párte̢-astălántă/îi̯ lu̯am şí pă dre̯ápta/şi pă stîn̯ga/ştii̯/cum să...cum̯ vine̯á tímpu cáilor ca să [r] să bátă órzu//vine̯án̯ şî-l lu̯an̯ cu fúrĉile cîn̯ să mai̯ băte̯á ^ᵘórzŭ/îl lu̯an̯ cu fúrĉile şî-l săltám^ᵘ/întorĉ^ᵉám páile̢/şî să scuturá bo̯ábeli j^ᵘos/pă ariŭói̯u̯-òla unde l-ave̯ám//după á̯e̯a i̯ár mai̯ mînán̯ cá^ⁱi/pînă nu să făĉ^ᵉá páile...cum ne plăĉ^ᵉá no^ᵘo ca să fí^ⁱe̢ turtíte̢-aşá bíne̢ pentru animále/nu le lăsám^ᵘ/întorĉ^ᵉán dă̢ dóo tre̢i̯ ^ᵘorⁱ páile̢-àle̯ă//pă úrmă vine̯ám şî/cînd îl strînĝ^ᵉán̯ la ste̯ájăr/c-aşá să ziĉ^ᵉá/ste̯ájăr/vine̯án̯ cu fúrĉile/şî-l lu̯am...ple̯av-àe̯ă ^ᵘo scuturám o scuturám/únu cu tírnu/c-aşá să ziĉ^ᵉá/tîrn/mătúra după n^ᵘoi̯/ca s-adúne̢ ple̯av-àe̯ă/ca să putém să-l...ca să putém să-l î...să luóm ple̯áva şti/du pă ^ᵘorz//şi pă úrmă adunám bo̯ábile̢ frum^ᵘóz la ste̯ájăr/şî aduĉ^ᵉám o makínă̢//o-m̯vîrte̯án̯ cu mîna//únu pune̯á...cu găle̯áta/pune̯á dasúpra acólo unde curĝ^ᵉá pă síte/şî únu-m̯vîrte̯á la makínă̢//îm̯vîrte̯ám pînă cîn termenám ũ rînd//d-agóle̯a-l lu̯am îl pune̯án̯ la ambár/şî...termenán̯ şî cu ^ᵘórzu//da erá ariŭá^ⁱe̢/şti/

---

[1] Gest: de cca 30 cm.

[2] Gest: la gît.

făĉ^{e}ám ariu̯á^{i}ẹ-ŋ‿cúrtẹ//nú‿ne dúĉ^{e}aṇ‿la gî́rlă̦/nú‿ne dúĉ^{e}aṇ‿lā... nică^{i}érẹa/dăcît‿î [ɛ] că páilẹ cárẹ lẹ treerá dacă le treerá úni cu cai̯ [k] cū maşî́nile/nū să făĉ^{e}á búne pentru cai̯/er^{e}áu̯ băţoáse// eráu̯ tar/şî nu le mî́ncá v^{y}ítẹle//aşá că noi̯ le băgám în ári^{i}e/şî lē...le făĉ^{e}ám m^{u}oi̯/le turte̯á/şi le dam [ɛ] i̯árna la v^{y}íte//

şĕrbán díma

şai̯zăşîob‿dă an^{i}

núnta

[Cum se făcea o nuntă pe vremea dumitale ?]

da/păi̯‿i atúnĉ^{e}a ^{i}ẹre̯á álfel/nu ^{i}e ca [k] nu ^{i}er^{e}á ca acúma// binènţẹlés cárẹ fuĝ^{e}á/spúni̯/şti cuṇ‿spúne că a fuĝít cutáre şî... băge̯át cu...cutárẹ‿fátă/álẹa...fúĝ^{e}á//dar‿î...cum erá ca s^{î}‿te e̯ä cu ţ [k] cu-nţelége̯ẹrẹ/făĉ^{e}áṇ‿logónnă//vine̯á tu̯áte ne̯ámurli dîṇspre ĝinerícă̦/^{d}îm‿párte̯a me̯a/ş^{î}‿fă̦ĉ^{e}ám l^{u}og^{u}ónnă-l [k] sáu̯ la sal^{u}ón/ sau̯ îṇ‿cásă̦/î‿ae̯ä‿ere̯á log^{u}od [k] l^{u}og^{u}ón^{d}nă//pùne̯a másā...^{i}er^{e}á náşu/s^{u}ócri/tọ́te ne̯ámur^{î}li-ṃ‿fínẹ-acólo//ajá‿ere̯á pă tímpur^{i}/şî pŏ‿úrmă la ^{u}o lúnă̦/sau̯‿u...kár la dóo/cûm...púne̯a s^{u}oróg‿dă núntă̦/ să făĉ^{e}á núnta//j^{u}ói̯a/să̦ptămî́na núnţi/lu̯am ţu̯áleli/şti/d-atúnĉ^{e}a să-nĉepe̯á núnta//să lu̯a ţu̯álle atúnĉ^{e}a/să̦ dúĉ^{e}á la ĝinerícă/pŏ‿úrmă sî́mbătà pă se̯áră/^{i}ere̯a brad^{u}/făĉ^{e}ám brad/aşá să spune̯á/brad// făĉ^{e}án‿túrtă̦/túrta mi̯résị/şti//da kemám ọ‿fátă pri^{i}étina m [k] dóo f^{i}étẹ/pri^{i}éte̯nili mélẹ/şî‿ĉérne̯á cu síta//amîndóuli ĉérne̯á/ apúcá dă sítă ş‿ĉérne̯á/c-aşá să spúne̯a‿atúnĉ^{e}a/că...dóo íṇsị...să ĉ^{e}árnâ̦//fră̦mî̀ntá túrta/ọ găte̯á frum^{u}ọ́s ac^{u}ólo cu stafídẹ/cu...raha^{t}‿cu ĉe/şî...vine̯á lăutári dă̦‿la ĝinerícă/...cu...dîm‿párte̯a lui̯ cū...r^{u}óka mi̯rési/cu pant^{u}óf^{i} cu.../fétẹ/flăcăi̯/şī jucám brádu pă‿bă̦tătúră̦//ru [k] vine̯á cu túrta dîṇ‿ cásă̦/co̯áptă̦/ş-o rupe̯á-ŋ‿cab‿la mi̯re̯ásă̦/ş^{î}‿pă‿úrmă o-mpărţe̯á la to̯átă ŋóra/care‿e [k] hóra máre care júcá//dùminícă‿ásta [k] pŏ‿úrmă sẹ̯ára avẹ̯ám cunúnⁱ/la salᵘ̯ón//i̯ár jócu̯//ne ducᵉ̯ám...la salᵘ̯ónᵘ̯/şî jucám acólo pînă la dóoşpe nu̯áptẹ̯ă//vínẹ̯ám acásă/punẹ̯á i̯ár mása/núma fᵉ̯éte şî‿flăcắi̯/ la mi̯rẹ̯ás-acásî//núma féte şî‿flăcắi̯‿érẹ̯a/şî...stam pînă...p‿la dóo nọ̯áptẹ̯ă//

dumínica/vínẹ̯a [k] ástẹ̯a ẹra sîmbătă sẹ̯ára/núnta//vínẹ̯a... lŏutári după másă pî‿la pátru/pî‿la cîn‿vínẹ̯a/lu̯a mi̯rẹ̯ása//cu lăutár/cu tọ̯ată núnta/jucám afáră/mi̯rẹ̯ása gătítă/ ĝinríca tot aşa/ne‿ĉᵉ̯á la biserícă/ne cunúnam/şî‿ne ducᵉ̯án‿la salᵘ̯ón/jucám...pînâ pâ‿la zᵉ̯éĉẹ sau̯ ũşpe kár/cît éra‿acól/p-u̯rm‿să punẹ̯á másă/mas‿ máre// şî...ásta//

[Şi duminică seara se termina, sau continua şi...?]

lunⁱ ?/lun‿erᵉ̯á dánţu̯/dă diminẹ̯áţă//ẹẹ/la dans‿ĉé‿să mai̯ spui̯ [!]//èrá...dánţu̯//vínẹ̯a‿acásă la...ĝineric-acólọ/să dúĉᵉ̯á şî la mi̯rẹ̯ásă/dîm‿pártẹ̯a mirési/nẹ̯ámurli/ĉẹi̯ dîm‿pártẹ̯ā la ĝinerícă ă dĉᵉ̯á la ĝinerícă/p-órmă vínẹ̯a la mi̯rẹ̯ásă/jucá aiĉᵉ̯a//făĉᵉ̯á mascáţ în...în tᵘ̯ot félu//

[Aşa să povesteşti; ce se făcea luni dimineaţă ?]

ei̯ ! i̯uté/cum‿vínẹ̯a lā mi̯rẹ̯as-acásă/ferbẹ̯á ţui̯că bẹ̯a/punẹ̯á mása/î‿lⁱ̯egá um‿brîu̯ rᵘ̯óşu la un‿î...băţ lung aşa/jucá cu i̯elⁱ/ᵘ̯o sticᵃ̆lă cu rakíu̯ róşu/c-ᵘ̯ọ fúndă róşẹ legátă la sticălă//ĉe să-nţelegᵉ̯a/nu‿ştu ĉe va să zícă ásta/da...aşa‿erᵉ̯á atúnĉ obiĉíⁱ//

rada drúnĉa
şai̯zeşîdòi̯ dă anⁱ

nu năştẹ̯ám îm‿pat

cîn‿să-mplinẹ̯á nóo lunⁱ ca să naştⁱ şti/tẹ-aşteptai̯ să naştⁱ/ tẹ lu̯a durérîli dă naştere/te plîmbai̯ pîn‿casă/te plîmbai̯/

1064

dac-ave̯ái̯ pă máma/sau̯ ᵘo sóră sau̯.../"dú-tē la mo̯áşă că míe̜ mi̯-e̜ răŭ"//şî...àducᵉa bába/vine̯á bába/mă consu̯ltá e̯a aşá cun̯‿ştiᵉám e̯o/"hai̯di‿c-acúma ⁱe gáta/ⁱe̜ gáta"/i̯eu̯ mă văitám/i̯a spune̯á [k] mai̯ spune̯á snu̯áve/mai̯...nu şᵗu ĉe/ca să tre̯ácă tímpu̯//şî vezⁱ nu năşte̯ám îm‿pat//jᵘosᵘ//pă márne̯a pátulu‿aşá stîn/ş-aşá năşte̯á//i̯acătă...ĉinĉ am născútᵘ//m̥ ba nu...ĉinĉ//pátru//pátru...am născút‿û la pat//şáse̜ la pat/aşá pă márne̯a pátuluⁱ cun̯‿stam/şti ?/aşá năşte̯ám atúnĉ//şî dᵘoi̯‿ī dîpă răzbᵘói̯ i̯-am dă [k] născúz‿dúpă războ̯iᵘ//ǟe̯ā‿am[ɛ] ve̯am mo̯áşă̜ aiĉ//şî nú‿m-a lăsát/îm‿pat/m-a suit îm‿pat//da şti c-an‿născuᵈ‿mai̯ greu̯ ?//îmvăţát-aşá să nasc/la pat//an‿născuᵈ‿mai̯ greu̯ cu̯-ae̯a//

şî dacă năşte̯ám/la trei̯ zíle̜ sâ‿pune̯á ursîtᵘorⁱ//îmbrăcan̯...cᵘopkílu c-o cămăşúţe̜/ì‿pune̯ám acólo pă másă̜...trei̯ ĉépe̜/un̯‿castrᵘón dă făⁱínă/ᵘo lítră dă ţuícă/trei̯ sau̯ pátru le̜i̯/şî o [k] c-un̯‿códru dă săpún//şî [ɛ] no̯ápte̯ā...spúne că vine̜ ursîtᵘoríli la ...ĝᵉam//da n-am auzít /să-l urse̯ască...cᵘopílu carē...ere̯ā născút atúnĉ/áşa spúne//şî̜...dupa ásta vine̯á bába dimine̯áţa/şî-n̯‿lăsá şi níe̜ ᵘo ĉᵉápă‿acólo/pûţínă pî̯íne̜/că şî pî̯íne̜ pune̯ám//pune̯án̯‿şî ᵘo jumá‿dă pî̯íne̜/puţínă pî̯íne...//şî lā pátru zíle̜/vine̯á bába şî‿mă̜ scăldá şî‿pă míne̜/c-aşá ⁱe̜rá atúnĉ//mă scăldá.../şî cᵘopílu-l scăldá cumᵘ îl năşte̯ám/şî‿d-áe̯a să-ntîmplá po̯áte dă mure̯á kar aşá dă níĉ/acúma dă̜‿ĉe nu mai̯ mo̯áre̜ ?//îl năşte̯á/pute̯á să hiⁱe̜ yíforu̯-afáră̜ cîd‿dă máre̜//îl scăldá//îl băgā‿ap-acoló‿apa cáldă/şî-l scăldá/i̯el...mititⁱelᵘ...//

[Ştii vreo întîmplare, sau vreo poveste cu ursitori ?]

păi̯‿i să ţe̜-o spui̯ᵗᵘ//spúne̜ că...vine̯á dᵘoi̯ militárⁱ//dă̜‿lă...călárⁱ.../pă cai̯/dă̜‿la unitáţi̯//ş-a trecuᵗ‿p-o stradă/şî‿unu dîntre‿ei̯/ii̯ fluⁱerá amîndói̯/glume̯á [ɛ] acoló‿pă...călárⁱ/şi ⁱerá apro̯ápe̜ d-o ápâ//şî la unu dîntr-e̜i̯ a spus că i̯-e sᵉéte̜/"i̯o mă daụ jos s^î mă dú sâ bẹău ápâ"//s-a da jos ş-a băút ápă/ş^î cîn a ajúnz la ápă/s-a aplẹcát aşá [1]/să ẹa cu púmni ápâ/ş-a căzútŭ ápă ş^î s-a-necát la mal^u//imediạ́ s-a-necá la mal^u//ş-aşá a spus că... aşá a fost ursít^u//da/ursit^uorîli l-a ursít ca să să-ñéĉẹ în tímpụ-ŏla/cìn...a fost el mịlitár^u/că erá militár^u//

[Aceeaşi]

cînipă

sèmănám atúnĉa pă tímpur^i/punẹám orz^u/la cîmp/primăvàra/^uórzu să pûnẹá primăvara/şî punẹám um petecúz dă cînipâ//^in n-am pus/ că in nu să [k] nu prẹa să fąĉ^ea ínu/şî nij n-am pus/da cînipă punẹáŋ cît-um petecúţ/câ maị fąĉ^ea ştrẹáŋgur la caị/maị punẹám şî noị ba salt^eẹ́lẹ/ba şî saĉ^î/că nu prẹa să găsẹá atúnĉ^ea//şî ^uo s^ie-măná/ọ lăsáŋ să cọácă/ne duĉ^eám o smulĝ^eám/ó fąĉ^eám aşá...^uo l^ie-gám măldąráşẹ miĉ/ş-o fąĉ^eam aşă...clădáriẹ-ăşá/puţín aşá cîte z^ieĉẹ/saụ u dóoşpe mąldărẹ́le d-álẹa/să uscá/pă úrmă ó aduĉ^eám acásă cu căruţa/ş-o bătẹám/îị bătẹám sămînţa şti/ca s-avém pąntru la ánụ//o duĉ^eáŋ la gîrlą/ş-o băgám...tokílă/aşá să spunẹá tokílâ/ ^uo lă [k] punẹám pă mal/ne dĉáŋ ş^î cu nişte l^iemne d-acásă/cu sîrmă/şî punẹăm aşa l^iémnẹle j^uos^u/ş p-órm-aşăzám máldărîli [k] măldărélẹ-àlẹa aşá níĉ la rînd//la rînd/ş-ō...punẹáŋ ş^î dasúpra uŋ lemn/ş-o strînĝ^eáŋ la cápite cū sîrmą/ca să n-o ịa ápa//ş-acoló dac-o băgáŋ la ápă/bątẹam par^i/pátrụ saụ...cît erá tokila dă m [ɛ] márẹ//pátru saụ...ĉiŋ saụ şasẹ par^i/bâtẹám acolõ ^îápă/ca să n-o ẹa ápa/ş-o lăsám...ĉiŋ saụ şase zilẹ//ne duĉ^eáŋ la ẹa să maị ne úịtăŋ să vẹdém/după cum erá tímpu/dacă erá cald^u/să toká maị répidẹ/şti/aşá să spunẹá//bățụ-àla să ágă/dacă erá maị frig/să

---

[1] Gest.

[k] mai anevoⁱ^e să toka//ş p-orⁿ ne ducᵉ^am ş-o scᵘ^oteam/ᵘ^o spălam î apă/frumᵘ^os/ó puneam pă mal să zvînta/tot aşa...clădării căldᵈărⁱ^/ó aducᵉ^am acasă/ᵘ^o uscan gine pîn curte/şî pă urmă ᵘ^o melitam//aveam meliţă espre//ne punean şî o meliţan toată ziua/tanga tanga tanga/băteam aşa dă mᵉ^eliţă/şî să [k] rămînea aşa dă frumuasă/şî pŏ urmă ᵘ^o dam pîn daracᵘ//făcᵉ^am fuioare/care era mai bună/ó făcᵉ^am fuioare d-o torcᵉ^an dîm furcă//cîlţ-eea...ᵘ^o mai îndrugam/ştii/dă prᵉ^eşurⁱ/ba mai imvărgam şî prᵉ^eşurⁱ cu ea//ᵘ^o-ndrugan ş-o vopseam//şî...aea o trebûinţea la preşurⁱ/ş care era mai bună/ᵘ^ō torcᵉ^am dîn fuiorᵘ/dîm furcă//

[Ce făceaţi din cînepă, făceaţi şi cămăşi ?]

[ɛ] făcᵉ^an şî cămăj/da io n-am făcut cămăşⁱ//ẹ/ᵘ^o...herbeam/dacă vrean să făcem aşā...s-ŏ facem albă/cîm făcᵉ^an săpunu/rămûnea crangiţă d-aea dă la săpun/şti ?//ş-ō puneam pă fᵘ^ocᵘ/într-o haranee/ş-ō herbeam acolo gine ca să...să-moaie ea/şⁱ să facă albă/frumuasă//şî să-muiă/nu mai era kar aşa băţoas/-ai văzu cum iste ia aspră//

[Aceeaşi]

lupu

ierᵉ^an cᵘ^opil şî.../nu eram...scăpat/c-atuncă dac-îmvăţai patru clase/nu mai plecai într-altă parti//imedia luai sapa/şî te ducai la sapă/şî săpai/la sᵉ^ecĕră tîrai dinţaru pîn nu mai puteai/da//bā...ţ-era caldᵘ/te mînca...ţeap-aea pă la cîmpᵘ/te zgîriai dă nirişte că nu te-ncălţai că ţ-era cald şî.../copkil/nu preā...ca să...//şî...ne-an dus să dăn caⁱ^i la apă/dî la secĕră/ş să lᵘ^om şî apă/că terminasem apa dîm butᵘ^oiᵘ/dă la puţ dă la [k] acolo dă la cîmp//şi ⁱ^era porumb/une erā puţu-ōsta ⁱ^era porumᵇ/ş-avea ᵘo cărárẹ dă scotẹám ápă//trăĝᵉam...cu fúniᵉ-așá/punẹám fúniᵉa doi̯ trei̯ in̯j la úmăr/şî únu sta sau̯ d [k] ȕnu/sta dă ţinẹá fúnia pă dúră/ca să nu să dẹa alătúrẹa/şî únu apúcá căldárẹa/doi̯ sta la puţ/şî noi̯ merĝᵉám pă cărárẹ-aẹă pîm pᵘorúmb//acúma ᵘo mătúş-a mẹa/cînd erá gáta da [k] cărárẹa/noi̯ ştiᵉám pînă únẹ merĝᵉám/că să [ɛ]bătăturísẹ ᵘo cărárẹ pîm pᵘorúmᵇ//ăẹă strigá dâ la puţ: "gátà!"/ a viní căldárẹa dasúprā ca s-o prín̯ză/şî noi̯ stam pă lᵘocᵘ//ᵘo mătúş-a mẹa/s-a dus îm pᵘorúmb încᵘólo/strígă d-acᵘólo: "rădíţo lúpu/ lúpu"/da ştiⁱ/ḫioruásă cólo "lúpu"//ẹo an̦ rămás așá acólọ//cȋnd îl vedẹn̦ ş noi̯ cî trẹĉe-n [k] pîm [k] a trecú pă lîŋgă nᵘoiᵘ/pîm pᵘorúmb așá//nu nẹ-a făcú/da i̯el a trecú pă lîŋgă nᵘoi̯/nu nẹ-a fắcu nimíca/da...ⁱel îj véde dă drum/n-ávẹa nevóⁱe...//

[Aceeaşi]

an̦ hărắni şî gîndáĉ

avẹám sămînţa nuástră/ [ɛ]că i̯o an̦ hărănit atúnĉᵉa-náintẹ/cîn n-avẹam ẹo fⁱételi...dă lẹ-avẹám//

îi̯ punẹán şi-i̯ i cloĉᵉám la căldúră/i scotẹám/şî nu punẹám.../ d-ăi̯ níĉ i punẹám așá p-o távă sau̯ bucátă dă cartᵘón//pîn să mai̯ mărẹá/-i̯ primineám dîn ĉe în ĉe să mărẹa ei̯//şi-i̯ primineám şî.../ ᵃșá lā...şî la ᵘo lúnă să ᵘúrcă/úni ş la ĉin săptămînⁱ//şî...lẹ dam să mănînĉẹ frúnză proáspătă/fără ápă/n-ó adunám diminẹáţa sau̯ pă ploáⁱẹ ca să le dau̯/că spúne că moáre dacă le...//hărănẹan şî pŏ úrmă făĉᵉám/nu [r] nu vindẹan gogᵘóşîlẹ-atúnĉᵉa/că oprẹán dă şervétẹ/să pui̯ şervⁱéte la fⁱétẹ//îi̯ trăĝᵉám/ẹo-i̯ trăĝᵉám/boranĝícu//îi̯ dădẹám ápâ pă fᵘocᵘ/avẹám o măsúră/un castrᵘón...dă punẹám acólo î̃ îap-àẹă/cînd o dam î̃ fi̯ert/punẹámu...gogᵘóşîli/le făĉᵉám așá c-um bᵉăţ/așá c-o crac-așa puţín/ca să să i̯a/ştí/să [r]

1068

să...şî-j‿deä ịel hiru-ŏla care e dă‿la goguaşâ//şî pă urmă...începean‿şî...trăgeam/făcêam‿û...c-am uita‿cum îi spunea‿la‿alea//arşîne...arşînt/le făcêam aşa/trăgeam...//şt‿p-ormâ/făcêan‿şervete//ba făcêam şî pînză/dă...făcêan‿ruoi‿la fiete/bluzē//urzeam bumbag‿dă cumpărat/şî băteam buorangîcu//

[Şi le dădeaţi să mănînce frunze de...?]

dă ịagudu//dă agud/da//şī...îi puneamomătură d-asta dă bătătură/măturt/scuturan‿dă frunz-àea/ca să nu să umble goguaşa şti dă/că are uo frunză/d-alēă...nu vierzt/d-astea uscateli dă...anu‿trecut/şt‿le puneam aşa pă marne/şi iele să urca aşa dă frumuos/şî cîn‿crĕtean‿că ieste gata dă luad‿dâ pă...fofoluaĉele-alea/aşa să spunea/fofoluaĉe/ba şî vălătuĉ du pă cîmp adunam/că mai‿i repide să urca pă vălătuĉ//d-eea dă cîmpu//şî...cîn‿credeam nuoi că ie gata goguaşa/uo-ncercam dacă‿e tare/le curăţam/şî le puneamū la suare să muară.../că făcêa flutur nùmadăcî/şt‿ĉe ma‿făcean‿cu iele ?//toate le găurea/şt‿nu mai‿era bune dă...//da ĉe uoprean‿dă sămînţă/opream pierek aşa/şti//î...gogoşuoiu şi gogoşuaica//ă ...unili ierea mai strînsi dă nijloc aşa/şî‿altili driepti//ş-aşa/iera pereke alea/una d-aea/ş-una d-aea punea//

[Aceeaşi]

pîm‿balt-àsta

ieram uodată.../copil aşa dă vrō...paişpe an/ĉinşpe ant/ieran‿la stăpîn//şī...m-a trimes...tòvarăşu care‿erean‿gu mine/iel iera mai mare/eo ieram mai nic/îm‿fine ier‿era şefu cîrdulue-acolo/şî-m spune: ĉe "te du‿s-adust‿frunză dă‿la pădure//aduş‿frunză dă la pădure" ziĉe/"pentru cîrlan/să dăm la cîrlani"//făcean‿cu sare/şt‿dam la cîrlani//n-am pus dăsaĝi pă măgar/am plecat/an‿luat-o

1069

pă hăţáş/spre pădúre/i̯o fricᵘós/mic/şti/m-am dus la pădúre̯-acólo/ acóló‿cîn‿am intrát în...coborît într-o yiro̯ág-acólo/dîn̟‿yiro̯ág-am işít îm‿pădúre şⁱ̂/m-am apucá‿să trag...frún̟ză dîn copáĉ//fine̯-am tras/am úmplu‿dᵘoi̯ dăsáĝ/ş-an̟‿lu̯at-o-ñapᵘói̯//cîn̟‿să i̯ez‿d-acᵘólo/ să-n̟serásę-ăşá şti/nu [k] să-ŋgîná‿zíu̯a cu no̯ápte̯a//am̟‿văzú‿dᵘoi̯ cîi̯nⁱ//me̯-a trecú‿cále̯a mie̯-ăşá/p-un drume̯ácⁱ̂//cîn‿am ajún̟s‿e̯o tómna la ⁱei̯ acólo/úne-n‿trecúse cále̯a/m-am opríᵗⁱ̂//i̯ei̯/mae̯-alătur dîn̟‿hăţáş/maᵉ-alătur dîn̟‿hăţáş-ăşá/mai̯ la stîn̟ga/stau̯ amîndᵘói̯/în̟‿cur aşá/nu ştu ĉe/să lin̟ĝá únu′pă áltu/şti/să lin̟ĝá//i̯o cîn i̯-am̟‿văzút/lup//am în̟cremeníᵗ‿cu tᵘótu//măgárú‿merĝᵉá-ñainte̯/ i̯o an̟‿rămás ĩ‿úrmă/că e̯o [k] mⁿ-erá fricặ//cîm‿m-am trezít e̯o/măgáru la ᵘo zvîrliturắ dóo dă bⁱ̂ăţ dă míne/merĝᵉá pă cărắre/â‿rûpt-o ş-e̯o la fúgặ/şi i̯a măgáru la bătáⁱe/şî‿mînặ/şî‿fuĝ/şî fuĝ/m‿ fíne̯-am̟‿fᵘos‿că ⁱe̯rᵉá cam̟‿vrun̟‿kilométro̯-aşá erá pînă...pîn-ajunĝᵉam/e̯o unde‿erám cu [r] cu mⁿi̯éⁱi//cîm‿m-an‿dus acólo/ⁱerám pi̯érdu‿dă tᵘot/

ăla mă-ntre̯ábă/"ĉ-ăi̯ mă tíne mă ?"/

"băi̯ ui̯te̯-aşá/băi̯ ne̯a lisándre ui̯te̯-aşá"zic/"cîn an‿trecút pặ‿ la privál mă/pî‿la călţún¹ p-acᵘólo" zic/"dᵘoi̯ lub‿mặ me̯-a trecú‿ cále̯a" zig/‿"la privál acólo"//

"cum mă ţᵉ-a trecú ?"/

"ui̯te̯-aşá băi̯/i̯e[ɛ]i̯ei̯ a trĕcú‿dîn̟‿călţúnu̯-a işît în̟cu̯áĉe/ spre băltărăĝîca¹/spre jápşă"//

"şî tu ĉᵉ-ai̯ făcúᵗ ?"//

"m-am oprít în̟‿loc în dréptu lᵘor/măgáru̯-a mers îñainte/ş-i̯o an̟‿rămás acóló/dă frică nu ştiᵉám n̟cotró s-o ma‿e̯au̯//an̟‿lu̯at-o [!] an̟‿lu̯at-o la fugặ/am ajún̟z‿măgáru/ş-úi̯te̯-acúma‿am ajún̟z‿la tine̯-aiĉa-şa"//

"ĉe bă n-ai̯ strigá‿la cîi̯nⁱ ?"/ [ɛ]că cîi̯ni ⁱerá‿apro̯ápe dă

---

¹ Toponime.

1070

n^{u}oi̯/"ĉe mă n-ai̯ strigá la cîi̯n ?"/

"ĉe erá să mai̯ strig/că nu mai̯ avẹán nij grai̯ să mai̯ v^{u}orǵéz" zîc//

ş-ápei̯ nu̯ápte̯a/am plecát cu u̯óile̯-amînd^{u}ói̯/ne̯-an dus î la japş-àe̯ă unde̯-s spun i̯o/la băltărăĝic-ae̯a ac^{u}ólo//ac^{u}ólọ ne̯-a lăsát ^{u}óili/a ad^{u}ormit ^{u}óili/a mîi̯cát s-a sătu̯rát/ş-ā [k] s-a culcát//pîste no̯ápte̯-a plecát//cîn a plecá/ne̯-an dăşteptát amînd^{u}ói̯/ ^{u}óili nicăi̯ér//îl sc^{u}ol/

"bă ne̯a lisándre bă !/^{u}óili mă"//

"bă ! i̯a vez^{i} bă ! să nu fìe̯-acî" zîĉe/îm burui̯án şti/că ^{i}erá ^{u}o jápşă [ɛ] încoi̯jurátă dă bălărắu̯ máre/şi jápş-ae̯a ave̯á ni [k] poponété/aşá-i̯ spune̯ám noi̯/la um fel dă i̯árbă cáre...néi ^{u}o mîncáu̯/poponètẹl-ăla//ş-acólo să-mvîrte̯á ei̯ şti/mai̯ intrásẹm n^{u}oi̯ p-ac^{u}ólō/mné^{i}i sta/ nu [r] nu úmbla rắu̯//

mă trimete ĉe/"dú-te bă în c^{u}ólţu̯-òla acólọ" sĉe/"únde e̯-an găsí şi i̯er^{i} nu̯ápte/^{j} v^{i}ez^{i} nu"//

mă duc acólo/ [ɛ] mi̯éi nică^{i}ér^{i}//vyiu̯ înap^{u}ói̯/i̯ar îi̯ spui̯/i̯el d^{u}orme̯á//"bă ne̯a lisándre [!]nu-i̯ mi̯é^{i}i mă"//

"mă úne draχu mă/ [ɛ]ţe̯-a f^{u}os ţíe frícă/nu te̯-ai̯ dus pîn-acólọ"//

"bā m-an duz bă/dă "zig..."nu sînt"//

ne-an dus amînd^{u}ói̯//dă ro̯átă jắpşi/ţ[1] /né^{i}i nică^{i}ér^{i}//cáu̯tă to̯átă no̯ápte̯a//amînd^{u}ói̯//dū-te-ncu̯áĉe/dú-te-ncólo/nică^{i}ér^{i}/néi// s-a luminát//să lu̯om mi̯é^{i}i dă únde//i̯o trebúe̯á să pleg la stînă// că mulĝám şî lā...la úşă cu ắi̯lanş^{i} ĉobán^{i}//m fine m-an dus/"măi̯" ĉe "te duj la úşe" íĉe/"i̯o mă duc încu̯áĉe" z^{î}ĉe/"spre c^{u}otu posm^{u}ocúlui̯/că p-acólọ" ĉẹ "trébe să e̯ásă/trebe să-i̯ găsím n^{u}oi̯" sĉe/ "dacă nu e̯-o f^{i}i dátă" zĉe "dihắnili dă ^{i}ei̯"/c-aşá spune̯á/"dacă n-o fhí da dihắnili dă i̯ei̯" zíĉe/"să [r] să-i̯ trînte̯áscà/^{a}păe̯-atúnĉ^{e}ă-i̯ găsim/dacă nu" zîĉe/"am ûncurcat-ọ"//m fine e̯ó am plecá la uoi/iel a găsit nei/n-a da‿nimic peste‿ei//

---

[1] Clic alveolar.

a‿doua seară/am pleca‿la stînă cu $\overset{i}{\wedge}$ei//ne-an‿duz‿d-an‿traz‿la stînă//că nuaptea iar să ni‿ea/dihănili dă la urmă/şti ?//şi ne-a r$\overset{u}{\wedge}$otit în nuaptę-aęa/pîn-am ajunz‿la stînă n$\overset{u}{\wedge}$oi//dac-an‿tras nei la stîn-acolo‿cîrlani/an‿cul [k] ne-a [k] noi ne-an‿culca^{d}‿mai‿in‿lătur dă tîrlă‿aşa/ca-m‿fundu oborului la n$\overset{u}{\wedge}$oi//şî $\overset{î}{\wedge}$ăştea dî‿la mînzăr^{i}/peste prival dîncuacê//m‿fine s-a‿astîmpăra miei/-an‿d$\overset{u}{\wedge}$ormi/ne-an‿culca şî‿n$\overset{u}{\wedge}$oi/ne p$\overset{u}{\wedge}$omenîm [ɛ] ne pomenim într-un zg$\overset{u}{\wedge}$omod‿mare//fuĝ$\overset{e}{\wedge}$au‿u mne^{i}i/şî‿uh [k] droncăneau cloapitili/şi sta/nu‿să mae-auzea//hi[1] /cîn‿ne-an‿sculat/"miei unde‿e"[2] //an‿sta‿n$\overset{u}{\wedge}$oi am ascultat/auzim $\overset{u}{\wedge}$odată cloapt^{i}li hodoron^{c}‿tronc/hodoron^{c}‿tronc/hodoron‿tron^{c}//fuĝ$\overset{e}{\wedge}$a şî sta//cîini...alerga/nu‿putea să-i scuață dî‿uoi//d$\overset{u}{\wedge}$oi a f$\overset{u}{\wedge}$ost//am‿fuĝi‿n$\overset{u}{\wedge}$oi spre‿ei acolo undē s-auzea/în drumu n$\overset{u}{\wedge}$ostru dăn‿d-o ua$\overset{i}{\wedge}$e trîntită/$\overset{u}{\wedge}$omorîtă dă $\overset{i}{\wedge}$el/şti/dă lup//omorîtă şî lăsată jos/"^{h}i/nea lisandre să şti$\overset{i}{\wedge}$ că ne-a făcu‿bucata"// aleargă noi/cîn‿ne-an‿dus/la um‿prival acolo une-an‿trecu^{t}‿privalu dîncolo/an‿trĕcu^{t}‿privalu dînc$\overset{u}{\wedge}$ol/ţ[3] /an‿da‿dă vro patru‿cinĉ $\overset{u}{\wedge}$omorîte//$\overset{i}{\wedge}$ei/şti/le r$\overset{u}{\wedge}$otea/le $\overset{u}{\wedge}$omora/şî‿uoili-j‿lua‿avîntu/fuĝ$\overset{e}{\wedge}$a/ $\overset{i}{\wedge}$ei iar să lua după iele/iar la făĉ$\overset{e}{\wedge}$a grămadă/iar trîntea/şî-m‿fine pînă une le-am ajunz‿n$\overset{u}{\wedge}$oe-ac$\overset{u}{\wedge}$olo/a dat...dă alt^{u} prival/că $\overset{i}{\wedge}$e numa privale $\overset{i}{\wedge}$erea pîm...pîm‿balt-asta p-acol//a da‿dă altu‿prival/ş-acolo‿n-a mae-avut un‿să mai fugă/le-a băgat într-um‿buruian //ş‿cîn‿le‿a da‿ruat-acolo că ne-a $\overset{u}{\wedge}$omorî‿vro doozeĉ/ş-a-nimeri^{d}‿nişte cîin^{i} dă‿la $\overset{u}{\wedge}$o stînă d-apruape/a simţit/ş‿s-a dus cîine-acol^{o}/şi i-a sc$\overset{u}{\wedge}$oz‿dîn oi//cîn‿ne-an‿duz‿noe-acolo/miei băgas‿t$\overset{u}{\wedge}$oţ^{i} îm‿buruian-ola/făcuz‿grămadă/ş-ăilanţ^{i} omorîs‿pă margine/cîini-i sc$\overset{u}{\wedge}$osese dî‿uoi/şi-i luase la guan-acolo//m‿fine-an‿sta‿s-a luminat/treĉ$\overset{e}{\wedge}$au nişte căruţe/l [k] căra nişte lemne dâ‿la $\overset{u}{\wedge}$o pădure

---

[1] Pronunţie aspirată.

[2] Informatorul pronunţă în şoaptă.

[3] Clic alveolar.

1072

d-acᵘólọ//aᵐ‿oprít o căruţậ/şi ˡẹ-am îṇcărcá‿tụáte/vro şai̯zĕj‿dă ụoi̯/lẹ-am pus într-o căruţậ/am mai̯‿iṇcărcát îṇcă úna/şî‿lẹ-an‿ˀuz‿ la stînă//şai̯zĕj‿dă mi̯ei̯ mᵘorţⁱ//

cîn‿nẹ-a văzú‿stăpînu/"ĉᵉ-áţ‿făcùᵈ ?"//

că "ui̯te/ ẹ-aṇ‿spus "ui̯tẹ-aşá‿aşa"/

"únẹ lẹ-az‿găsíd ?"/

nói̯ aṇ‿spus/"lẹ-aṇ‿găsi‿spre...vlăşĉᵉanạ[1] /ṃ‿málu vlăşĉéni/pîm [k] îm‿priváľ" zic/"lẹ-aṇ‿găsít...omorîte dă..."//

[Nache P.Ion, zis Bogatu; 57 de ani]

pᵘórcu

an‿tăẹaᵗ‿pᵘórcu/după ĉe l-am tăi̯át/ă...l-a scoz‿diṇ‿cᵘotⁱéţ/ aşá/l-a pus/i fáĉẹ ᵘo grọápậ/şi-l‿ă púnẹ în grọápậ/şi adúĉe paⁱe/ că‿noi̯ cu pái̯ẹ lucrăm/şī álĉinẹvà mai̯ lucrẹázậ‿şî‿cū maşínⁱ [k] cu lămpⁱ d-álẹa dẹ beṇzínậ//dejⁱ‿nᵘoi̯ cū páⁱẹ//după ĉe l-am pîrlít/ l-a pîrlíd‿binẹ/ă...periⁱe cu mătura/îl mătúră bine/după ásta după ĉe l-a periⁱát/îl‿î spălăm/fụárti̯ frumᵘós/după ásta adúĉem fie ũ‿ sac/sau̯ fiẹ ᵘọ fọáⁱe dă preş ĉevá/şî-l‿ûmpăturăm/ca să fácă şorij‿ dăşkíz‿mọáli̯//àşá//după ásta‿a-nĉepút să-l dậsfácă/táⁱẹ príma‿àtậ căpăţîna/cum îi̯ spúnim nᵘoi̯/după ásta-l táⁱẹ pă...spinárẹ/jumătatẹ aşá/şî‿p-órmậ-l tái̯ẹ sfⁱérturⁱ/pátru sfⁱérturⁱ//dâ la áẹa luóm/ dúĉem...tọátẹ...trii̯ s [k] pátru sfértur le dúĉẹm îm‿magaziⁱe/şi̯ dúpă obiĉéi̯ noi̯ mai̯‿i fáĉeṇ‿şî‿pomáⁿa pórcului̯//da//ă...pomáⁿa porcului̯ cînd‿î i gáta dă sậ dậsfáĉe‿el acólo/i̯o fuᵍ‿cu cratíţa lîṇgậ pᵘorc/pun măruntíşurli/fáĉẹṇ‿cratíţa binẹ îṃvîrfuⁱítă/púnẹ‿la foc/ fáĉẹm mămăligúţậ/deĉ sînteṇ‿şî pᵘodgoreṇ‿că ⁱéste víⁱẹ/mérĝeṇ‿la butᵘói̯/scụátim [!] o cánă dóo dă vⁱin/aşá/şî după ásta kefuⁱím pomána pórcului̯//deĉ/pŏ‿úrmă...ă...ásta‿a fost ajúnu/a dóᵘa zi ⁱẹ c răĉúnu//acúma n^{u}oi̯ feméile ne lu̯ŏm dă g^{u}ospodări^{i}ẹ că să‿faĉẹn/ lá‿noi̯ să obi̯ȷnu^{i}éşte cu-mpărţitu//că să-mpărţéştẹ sarmálẹ şî gîlbáş^{i}//dej^{i}‿după ĉe s-ā...mînca^{t}‿pomána p^{u}orculu̯i/g^{u}ospodína/ femé^{e}a să‿ẹa dā...tocát cárnẹ/àşa/ă‿după ástā...înĉẹ́pe şi tu̯ácă [k] úmplẹ sar [k] gîlbáşi/zis/da/sàrmăluţili/l^{i}ẹ púnẹm lẹ-aşezăn‿ dă sẹ́ara-n u̯álẹ/aşá/î‿gîlbáş^{i}/trandafír^{i} zis/cîrnáţ^{i}/aşá/f^{i}érb^{i}en‿ tu̯áte tocătúrîli dā...mărunţişurli p^{i}éntru t^{u}òbă/pregătím tóba/o púnen‿la tẹasc...//şî‿după ásta după ĉ^{e}-ā [k] s-a termina^{t}‿tu̯átẹ trebúr^{î}li/intrăm în‿cásă/ne spălăn‿ş^{î}‿noi̯ ca dă ^{u}obiĉéi̯/ş-aşte^{p}-tăn‿să nẹ vínă colindăt^{u}óri//àşa//colindăt^{u}óri sun^{t} ĉínẹ ?//sun^{t}‿ flăcăi̯ már^{i}/deş‿şî u̯ámẹn^{i} dacă nu ^{i}éstẹ flăcăi̯/că nu prea mai̯ sunt aşá/şî ne c^{u}olíndă colíndur^{i} dā...sẹ́ara zis/cum s-ar spúnẹ la n^{u}oi̯...c^{u}olindur dă ferẹ́astrạ/şi dacă avẹ́m bùnavoinţạ şî‿plă-ĉére mai̯ comand^{î}ăm să ne comándẹ [k] sạ ne c^{u}olíndẹ...din feĉór^{i}// indiferén^{t}/că ^{i}ẹ fátă/că-i̯ băẹat/presúpunẹm mai̯ i̯éstẹ la n^{u}oi̯ cînd [k] dacă să-ntîmplă dă tẹ găséşte în‿î...tr-o periu̯adạ dă ^{i}eşt^{i} logodí‿cu ĉineva/să c^{u}olíndă şi c^{u}olíndur^{i} dă logodit^{u}ór^{i}/ să c^{u}olíndă şî‿un‿c^{u}olin‿dă m^{u}ort/dacă árẹ ĉinẹvá m^{u}ort ş^{î}‿nẹca-zur c^{u}olíndă/àşa// [...]

---

[1] Toponim.

şî a trẹ́ẹa zi înĉépe tu̯ọ́tă lúmẹa să topẹ́ască p^{u}órcu//că ş [k] slána carẹ s-a dăsfăcút/n^{u}oi̯ n-am‿ă topit-ọ-atunĉ^{e}ā imidịa‿re-ĉént/că nu ^{i}es^{t}e timp//şi dacā nu ^{i}e timp/să dă cu sárẹ/ş‿să lasă pă másă tẹanc//după‿ásta‿a tre^{e}a zi‿dă crăĉún/sā topéştẹ//cun‿să topéşte/púnẹm într-o haraní^{i}ẹ mare/î‿pă kirostrẹ́i̯/afáră/cu lémne băgăm la f^{u}oc aşá/şī...sau̯ sŏ tu̯ácă/femẹ́^{e}a sigur cáră tocătúră d-aẹa‿acolọ-aşá/s-a topíd‿bínẹ/după ásta strecurăm în‿î cazán/un-túra/şi jumărîli ziz‿le púnẹm într-ō [k] al^{d}‿vàs//s-a t^{u}opít/îm‿ fíni‿le băgăm i̯arăj^{i}‿lā...magaziẹ-acolo la locurli lor únde s [k] şádẹ/şúnca ^{u}o oprím/pun^{i}em şi sărăm într-un‿ligán sau̯ indiferent

1074

copăⁱiță ĉe̯ este̯-acolᵒ ĉe are̯ ᵘomu/șᶤ̂ să [k] șunca să ține̯ cam vrō patruzèjᶤ dă zile̯ la sare̯//după asta...să scu̯ati̯/și s-afumă... după gust//

ĝăĝăc iu̯ana

patruzèĉ [de ani]

[Preparate din găină]

dacă prin̯z găⁱina/ᵘo tai̯/după ĉe ó tai̯ i̯o o opărᵉesᶜ/că i̯o o opăresᶜ//gîștile̯-aste̯a/porumbeⁱī/ᵘō jumulesc așa/c-așa am văzu la mama//șī găina ó opărⁱezᵍ/după ĉᵉ-o opăresc o pîrlⁱesc/după ĉe ᵘo̯ pîrlⁱesc îi̯ dau̯ puțin [k] cu puțin mălai̯/că rămîne̯...s-afumă/șî-i̯ dau̯ puțiⁿ mălai̯/ca să cure̯ fumu̯-òla/dup-aĉeᵉa ᵘo spᶤ̂ăl/ș-o tai̯ bucățⁱele̯//bucățele cun̯ să vă spui̯ cum o tai̯ i/începînd o̯ tai̯ măruntae̯-ăṣa/cᵘopanilī/aripi̯lī/gîtū/aiĉᵉa scᵘoț dīn e̯ā ĉe are̯/kipota/ficatu.../toate măruntaili//asta/ĉe să-z [ɛ] mai̯ vă spun ?//

[Și ce faci din ea ?]

fac ĉᵘorbă/tocănițā/și dacă î noi̯ doi̯ in̯șᶤ mai̯ oprez vro cîteva bucățⁱele/ș fac ș-a dou̯a zi//bā...lⁱe bag la un̯ cuptᵘor șᶤ̂ le fa friptur-așa/că noi̯ doi̯ in̯șᶤ/i̯el nu pre̯a să ᵘomᵒară cu tocan-așa dă ĉᵉapă/și i̯-o fac așa un̯ sᵘos lā cuptᵘor//

butoi̯ ĝorĝeta

doozeĉ [de ani]

lu̯aseră casa fᵘoc

m-an dus ī maᵐa/ⁱerᵃam mai̯ mic/șᶤ̂ m-an dus cu mamā lā... [ɛ] la ᵘo priⁱetenă d-a lu maᵐa/ⁱera to d-acolo dîn̯ sat/dᶤ̂ la e̯ā//cîn m-am dus î acolo-șà/i̯erā...băe̯at [k] ave̯a și e̯a um băi̯at mai̯ mari̯ ca mine c-un an/care̯-acuma i̯e d-o se̯am cu mine/în clasă cu mine̯/

adíca nu d-o sẹam/mai̯ márẹ c-un an//şĭ...cînd‿î nẹ-an‿dus/i̯erá bolnáv[ɛ]dă̦ vărsát//nu nẹ-a lăsá‿să ne júcăn̦/şî nẹ-am ạscúns acólo-şá/înaínte lu̯áséră‿cása f^{u}ọc/îi̯ dădúserăn [k] nú‿la cásă/la şíra cu páẹ-i̯ dădúserăn̦‿f^{u}oc//

[Cine ?]

n^{u}oi̯ amînd^{u}ói̯ nẹ-an‿dus ca să̦ ne júcăm ac^{u}ólọ-şá/şi...i̯ĕĭ/ā fost [k] a‿avú‿kibrítu-m‿mînă/şi[ɛ]míe-n̦‿spunẹá că n-árẹ//i̯o[ɛ]l-am̦‿văzút/şi...i̯el a da‿foc/şi a băgá‿bắţu-m‿páẹ//

şi i̯-an̦‿spuz/‿"mă du‿să te spui̯ la tánti lili"/máma lui̯/"că ai̯ da‿f^{u}oc"//

ĉícă [k] şi i̯el mẹ-a spus/"î‿nu te dúĉe că mă báte"//

şĭ i̯ẹĭ‿î mẹ-a spus p-órmă/dúpă ĉe am m^{i}ers/i̯o-i̯ spunẹán̦‿că... avẹá i̯el jucắri^{i}/dacă nu ne júcăn̦‿cu jucăriili/îl spun//

şi ĉiχă̄/"ai̯ că nu mă spúne/m^{i}érĝem să ne júcăm"//

cîn̦‿să ne ḑúĉen̦‿să̄...ne júcă^{m}/am ajúns mai̯ acólọ-aprọápe dă cásă/şî sus ^{i}erá f^{u}oc/veníseră lúmẹa să st [k] î‿noi̯‿erán̦‿lîngă cásă/şi lúmẹa stínĝ^{e}á f^{u}ócu//l-a‿alergá‿má^{m}a lui̯/l-a bătút/şĭ...i̯el a fuĝít‿î lā ^{u}o tuş[ɛ]şícă d-a lui̯/n-a mai̯ víni‿vro trei̯ pátru zílẹ-acásă//

iordán túdor
doi̯spre^{z}èĉe an^{i}

867. MÎNĂSTIREA [WLAD, 467]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

grî^{u}u

arán̦‿lócu/cu grîu̯/îl grăpám/ tọámna pî la...nti octómbri^{i}e pînă

1076

pặ la...ĉíṇşpe noi̯é̦nvrḗ‿apro̯ápẹ ca.../şî́ la úrmă ne ^{d}ĉaṇ‿şî́‿căráṇ‿coĉéni//dácă dặde̯á dumnẹzéu̯ vro zăpádă sau̯ plo̯ái̯ẹ ĉẹvá/rămî́ne̯á acólọ//şi-i̯ cărám i̯árna/cu sắniili/că nu pute̯áṇ‿sặ-i̯ adúĉem/cî́te̯oátặ-i̯ aduĉáṇ/cî́te̯oá^{d}‿depínde̯á dă to̯ámnă/dúpă cum e^{r}á/cî́te̯oátă i̯erá ploi̯o̯ásă/cî́te̯odátă i̯erá búnă/...ásta ẹ// [...]

[Şi primăvara ?]

păi̯ primắvàr^{e}a creşte̯á/ca ş-acúşa/p-órmă vine̯á tímpu dă secî́ră/ne duẑáṇ‿seĉẹrám cu mî́na/manu^{u}ál//seĉeráṇ‿cu mî́na/-l făĉám... znop^{i}/pă úrmă clá^{i}ẹ/la cláe gátạ ! hai̯ să...cărắṇ‿la maşínă/

"da dă úndi̯ lom maşín^{i} ?"

"^{h}ai̯ că árẹ la úlmu[1]/ne‿ḗĉẹṇ‿sặ áĉem o maşínă cu cai̯"/

o adûĉám p-á̦e̯a d-acólọ//făĉáṇ‿stógur^{i} acólọ/ḗ ! la ^{u}úrmă ne făĉáṇ‿ĉétẹ/dă ĉíṇspẹ şai̯sprézeĉe o̯ámen^{i}/şi nẹ-adunáṇ‿cu tóţi‿şî́ munĉáṇ‿toţ^{i}/áltu cu cărúţa/áltu cu tî́rî́şu/áltu da dumne̯avo̯ástră nu ştiz‿dā...

[Povestiţi-ne, cum era ?]

ā́şa/cu tîrî́şu/pune̯á doi̯ cai̯ la tîrî́ş/p-órmă curĝá pailḗ‿la maşî́nă/făĉá feméi̯li [k] doó‿feméi̯ făĉá purcói̯/pune̯áṇ‿cái cu lánţur^{i}/ de duĉám pae^{le}‿la o distánţă dă vro...doozeş‿trei̯zeş‿mácsin‿ĉíṇzej‿dă métri//pî́n-aíĉa despărţe̯ám/i̯erá páilẹ méle/d-aíĉa-ṇcólo-ṇĉepe̯ám áltū...munĉíto^{r}/d-aíĉa-ṇcoló ^{i}erá páilẹ lui̯/d-ai̯ [k] pî́nă termínam p-ắi̯a şai̯sprẹzeĉe o̯ámen^{i}//atúnĉa dúpă ĉe terminám/vine̯áṇ‿cu cărúţili/-ṇcărcám páili/i̯o‿p-àle méle/i̯el‿p-àlẹ lui̯/le duĉám acásă̦//şî terminám bî ~~Eĉu~~/p-órmă aşteptáṇ‿să mérĝẹṇ‿să culéĝem‿víi̯a/da ! [!]//

[Ziceţi că aţi apucat şi cînd nu erau maşini.]

da ! cîn‿nu i̯erá maşín^{i}/seĉerám şī duĉám acásă̦//acásă făĉám o árí^{i}ẹ/cu‿um‿par bătút îm‿mijocu ắrii̯-acólo/şî cái...legás‿cu frî́ṇga//şi-ntinde̯áṇ‿znópi/cu spícu-ṇ‿sus/şî cu rădăĉín-á̦e̯a-ṇ‿jos/făcâm o rǫat-așá dă...cu o cîrcoņferínță cum să spui̯ așá/cam‿vrẹo [k] dă vrọ zéĉe métri/rǫátă/șî băgáņ‿cái/și-i̯ lu̯am la bíĉẹ/după ĉe-l amestecá bini̯ páilẹ-álẹa/i scotẹám afárą/întorĉáņ‿cu fúrca/dam pă pàrtẹ-áẹa/dam pă pàrtẹ-áẹa/șî la ᵘúrmă i̯ár băgáņ‿cái/i̯ár mai̯ dădẹám o rǫátă/pînă cîn‿vedẹám noi̯ că s-a bătút//lu̯am páilẹ ˡᵉ‿dédẹám afárâ/i̯ar grîu-l făĉáņ‿grămádą//ne duĉáņ‿cu mákina/⁻ˡ punẹáņ‿ la mákină/și-ņvîrtẹám...pînă scotẹáņ‿grîu/ĕ ! cum ișá/ișá/așá e... nu ca acú [!]//

---

[1] Sat vecin.

vasílẹ ne gánẹa sau̯ zis craiĉ^ⁱu
șái̯zeșînóo dă anⁱ

ásta i̯éste al cînẹpi

ne duĉáņ‿la plug/șî‿aráņ‿lócu bínẹ/bíne/-l grăpám cu grapâ d-álẹa de lemn avẹá/dă mărăĉinⁱ//șî pă úrmă o semănám/șî‿după ĉ-o semănám răsărẹá i̯a/șî‿dac-avẹá i̯árbă ne dᶦĉáņ‿s-o plivi̯ám/dă i̯arbă/o curățám//șî‿cîņ‿sâ‿făĉá máre/máre așá/avẹá...că avẹá șî dóo félur dă cînipă/șî văráticǎ/i ziĉáņ/șî d-áẹa dă tǫámnâ//áẹa dă tǫámnă făĉá sămînțâ/ș-aẹalánta văratic-áẹa nu făĉă/i̯erá mai̯ bun-ái̯a văratica/i̯erá mai̯ mu̯álẹ/mai̯ álbă//ș-ō [k] ne dĉaņ‿s-o adunám p-áẹa care-ņflorẹá/văratic-áẹa/fără sămînțâ//u̯ă culeĝᵉám/ǫ-aduĉám acásă/o uscám bínẹ/p-órmą ne duĉáņ‿la gîrlă/...o băgám/să topẹá i̯a/o țineám acólọ șapte‿ob‿zíli-ņ‿gîrlâ/bǫtẹám țărușî/ așá/ș-o așezám pă ẹa frumós așá/șî‿p-órmâ punẹám pămînᵗ‿peste i̯a așá/să nu ẹasă plútă/dasuprą//șî după ĉ-o ținẹám ob‿zílẹ/ne duĉám acólo ó‿scotẹám/ș-o spălám bínẹ bínẹ îņ‿gîrlă/o spălám frumós/ˢâ făĉá i̯a álbă șî...apoi̯ o lu̯aņ‿cu căruța/o duĉám acásă/o-ntindẹám/ o uscám/șî‿p-órmă o lu̯am...după ĉ-o uscám o lu̯aņ‿la bătút/o bătẹáņ‿c-un topór așá/făĉám așá o...o grǫápă-m‿pămînᵗ/șî‿ținẹám

1078

munúka cu mî́na/şî dă-i̯/dă-i̯ cu topóru̯-aşá/o bătḙám bínẹ/z [ɛ]scuturám aşá dă zgrébenⁱ d-ắi̯a/că i̯a áre [ɛ]i bățo̯ásă/ai̯ văzú‿cum ⁱéstẹ/ ᵘor n-az‿văzú‿cî́nepă ? n-az‿văzút/

[De văzut, am văzut.]

da nu ştis‿cuŋ‿să lucrḙáză//p-orm-avḙám o mélițâ/mélița aşá-i̯ zicấ/cū...făcút-aşá tot aşá cu dóo picô̯áre/şî‿o limb-avḙá/i̯a avḙá ṇti dóọ béțẹ pusḙ-aşá[1] /dóō línⁱ aşá i̯erá făcútẹ ş-éle [ɛ] la strungár/la rindḙá făcútẹ/bun/şî o límbă i̯ar aşá/ˢ-o băgái̯ aíĉ/uŋ‿cui̯ aíĉa aşá[2] /ş-aíĉa o țínḙai̯/şᶦ‿făĉᵉái̯: țáca‿țàca/țáca‿țàca/țácᵃ/o melițái̯//ʲ‿după ĉ-o melițái̯/o făĉái̯ colác/o-ṇvîrtḙái̯ aşá/şᶦ cîm‿putḙái̯ atúnĉa o lucrái̯//o dărăĉᵉái̯ pîn darác/o punḙám îṇ‿fúrcă/ o torĉám/

[Era muncă multă.][3]

erá múŋcă múltă la cî́nip-ásta/o torĉám/pîṇ‿la ō [k] dacạ o torĉám/o făĉáŋ‿sculúrⁱ/o depănám p-ū‿rîşkitór/p-um‿băț aşá/ş-o...o depănám/ọ‿făĉáŋ‿sculúrⁱ/ p-órmă o punḙám/...o fi̯erbḙám la foc/o coĉáŋ‿cū...ai̯ văzú‿cu mătrăgúnă dă săpún/...cîn‿faş‿săpún árē mătrăgúnă dẹ-aḙá/ş-o punḙáŋ‿ca să fácă álbâ//şî dúpă ĉ-ō...o spă [k] o băgám acólo/ᵒ ferbḙám/o scotḙám o spălám ḙar cu ápă bínẹ/o uscám/pă úrmă o făĉán‿țḙávă şî urzḙám//o ᵘurzḙám şᶦ‿țesḙám//cămắşⁱ la băi̯éțⁱ/ⁱizménē/ĉàrĉáfurⁱ dă patúrⁱ/féțẹ dă másă/féțe dă pérnâ/ aşá ⁱerá/cu cî́nipă/şî‿cu ⁱin lucrám/înáintẹ//şī ásta i̯éste al cî́nẹpi/to̯átă múŋca cî́nẹpi̯//

tínca lázăr

şái̯zeşiùnu [de ani]

---

[1] Gest: paralele.

[2] Explicarea melițatului este însoțită de gesturi.

[3] Intervenția aparține unei informatoare ocazionale.

scaloi̯ánu

făĉám aşá ca uŋ‿copíl/dă pămînt/punęám mîi̯n^{ɨ}/îi̯‿punęám ^{u}oi̯g‿dă negínă/dă gîŋgáni/găsęáŋ‿gîŋgáni d-álęa frumǫáse^{le}/şi punęám ^{u}ok/i punęám nas/făĉáŋ‿cămáş/făĉám...^{i}izménę/făĉám pernişǫárę-aşá/atît aşá dă miĉ^{ɨ}/şî ne duĉán̟‿la o fat-acólo/carę f [ɛ]făĉá i̯a ^{a}cásâ/ne strînĝám mai̯ muls‿copí//şî ne ^{d}ĉaŋ‿cu flor^{ɨ}/cu lumînáre/ca la m^{u}ort//şî-nĉepęán̟‿să plînĝén̟‿

scaloi̯éne/i̯éne/
mắ-ta-i̯ pă surĉéle
tá^{t}-tu-i̯ pă nui̯éle/
scaloi̯éne i̯énę// [!]

i̯otę că rîd//p-órmă/i̯ar să ziĉe

scaloíţă íţă/
trub‿de coconíţă/
toz‿băi̯éţi cu ^{i}izméne
númai̯ tu făr‿dă izménę/
scaloi̯énę i̯énę// [!]

ş-ápăi̯ l‿ţinęám aşá trēi̯...trei̯ ser^{ɨ}/nu ?[2] a tré^{e}a s [k] dóo ser^{ɨ}/ş-a tré^{e}a sęárâ/îl lu̯an̟‿şî-l duĉám îŋ‿grîu̯/la cîmp//îl duĉán‿dormęá o nǫáptę-acólo-ŋ‿grîu̯/la cîmp/îl bă [k] ^{i}erá grî^{u}u aşá márę//şî-l duĉám acólo/^{ş}‿sta o nǫáptę/ş^{î}‿p-órmă diminęáţa ne ^{d}ĉan̟‿şî-l lu̯am//ş^{î}‿daca-l lu̯am/a dóu̯a sęárâ-l duĉán̟‿la gîrlâ//î‿făĉáŋ‿coşĉúg dă pápur-aşá‿î/cum nái̯ba-i̯ făĉám noi̯ nu mai̯ ţiu̯ mintę/-o cutiu̯ár-aşą//şî-ŋfiĝán̟‿lumînár^{ɨ}/ne duĉáŋ‿cu el plîŋgîm‿pîn̟‿la gîrlă/înfiĝán̟‿lumînăr^{ɨ} la tǫátę cólţurlę-aşá/cum i̯erá ásta[3]/o cutiu̯ár-aşą//şi-i̯ dan‿drúmu pă ápâ//p-órmâ-mpărţęám/î pernîşu̯árîlę-álęa/ştergărélę/la tos‿copí^{i}/cîte únu plînĝe/"da ! că mię

---

[1] Indică,prin gest, mărimea: 2o/25 cm.
[2] Se adresează unei informatoare ocazionale.
[3] Gest: imaginează, pe masă, o cutie mică.

nu mę-a-mpărţi‿şî‿mię o pernişǫárâ d-áęä"/plînĝá caré‿nu le dădęám//şâ-mpărţęám//diminęáţa/haĭ sâ fáĉem pománă/duĉá tos‿copi^{i}/cîtę un ĉur dă fă^{i}ínă/cîtę-o liŋgură dă untúră/^{u}óųo/ĉ-avęá ómu-ŋ‿cásă/duĉá la [ɛ] fát-aęa acólo úndę făĉáŋ‿scaloęán//ş-ápăĭ...diminęáţa făĉáŋ‿sul^{u}//făĉám uŋ‿sul/îl îmbrăcáŋ‿ca ^{u}ómų-aşá/şî-l lųa o fátă-m‿bráţę/şî umblá cu el pîŋ‿sat//^{u}úna bâtęá cū...avęá um‿beţíşór ş-o távâ/şî‿ĉocănęá[1]/

súlule gătitulè/
maĭ afurisítulè/

şi-ĭ da [k] strînĝám ^{u}óo/né‿dâdęá ómu cîte dóo óǫ/cît^{i}e...strînĝám cîte doozeş‿treĭzej‿dă ó^{u}â//vinęá/ne duĉám acoló‿lā gázdă úndę ĭerá áęą/şâ...îl încinĝ^{e}ám/îl gătęáŋ‿súlu/-[1] făĉáŋ‿ca fáta máre/îĭ punęán‿ţîţę/i punęám...dă tǫátę//şî p-órmâ făĉám mîŋcáre/...bă^{u}uturâ cumpăráŋ‿v^{i}in/făĉám plăĉíntę/făĉám dă tǫátę [k] tót félu dă mîŋcárę/şî mîŋcám/şî bęáŋ/ş-ápăĭ p-órmâ ne udám/că erá cald//ne turnám ápă pă noĭ/...cú‿găléţilę/ne udá ne făĉán‿ĉuĉulétę//ş-ápăĭ să făĉá sęáră/şî s-a terminá‿cu scaloĭánu//

aŋ‿făcút odátă la ō...la um‿moj‿bă [k] la moş petrákę[2]//şî nu plo^{u}á/e^{r}á sĕĉít-aşá//"măĭ tátă ! dacą vă rugáz‿voĭ/să pló^{u}o/ĭo vă daų o vádră dă vin"//păĭ tos‿copi^{i} nę-am pus în..."dǫámne ! dă dǫámne plǫáe/máĭca dómnu^{lu}/dă plǫáę !"// şî da n-o hí înĉepútă nǫáptęa o plǫáĭę !//da a plo^{u}át/āolęo ! moşu nu maĭ putęá dă bucuríę//şî nę-a dat o vádră dă vin/diminęáţa//

[Aceeaşi]

vinęá lúpu

în ĉíŋzeşîùnu c-um...pretíŋ a meų nę-an‿dus cu ^{u}óilę la pădúrę/şî tót aşá/...ĭerá lup^{i} pin ĉíŋzeşîùnu maĭ mulţ^{i} la pădúrę//nę-an‿dus cu stîná‿acólo-şà/c-um‿prétin al mĭo/ş-aŋ‿sta‿vro...doo‿

---

[1] Subiectul bate în masă.

[2] Se adresează unei informatoare ocazionale.

trei̯ zíle̯-acolo̯-șà/ș-a pátra zi ne̯-a pișcát//un͜ cîrd îl îŋkide̯ám îŋ͜ strúŋgâ/șî únu lăsám afárâ//șî vo pátru oi̯ într-o no̯ápte̯ ni͜ le̯-ā mursi̯cát//vre̯o trei̯ am apúcá͜ dă le̯-an͜ tăe̯á/șî úna apucáse̯ s-o mănînĉe̯ i̯el//to̯átâ no̯apte̯a s-a da͜ cîi̯ni̯-acólo-m͜ pri̯vál/șî [ɛ] le ziĉám:

„măi̯ ne̯a flóre̯o [!] i̯e cîi̯ni [k] i̯e lup ăla dă să dă cîi̯ni la i̯e[1]"//

ĉe̯ „dă-l drácului̯ sâ de̯a"/ca să [k] vine̯á lúpu la noi̯/pă to̯áte̯ [k] tos͜ cîi̯ni să ^{dă}de̯á//ș^{î}͜ s-a dat un...númai̯ únu/ș-ăi̯alánți dormé̯a lîŋgă noi̯//șî...cî^{n}͜ ne̯-aŋ͜ sculá͜ dimine̯áța/șî i̯o șî fhí-su/ cîn͜ dăŋ͜ ro̯átă pâ lîŋgă ^{u}oi̯/^{u}úna cólo̯/úna cólo̯/ĉ^{î}că „i̯a úi̯te̯ mă úna/úi̯te̯ dóo úi̯te trei̯ úi̯te̯ pátru"//șî f^{h}í-su „tátă ! o̯r le tăi̯ém ?"//

„tá^{i}i-le mă n-aúz^{i}"//

șî a apucá͜ d-a tăe̯á͜ trei̯/úna...a rămás//

[Dar se întîmplă ca lupii să atace și oameni ?]

n-am avút ocázie̯ ca să...ve^{d}ém//um͜ prétin a m^{i}eu̯ s-a dūs îm͜ pădúre̯ tót a^{s}á/câ i̯eráŋ͜ cu óile-m͜ pădúre̯/șî...s-a [k] l-an͜ trimé^{z}͜ la...la tîrlă/„dú-te mă la tîrlă/dă fă șî tu mîŋcáre acólo-șà"/cu ne̯ște péște̯//cîŋ͜ s-a dus/să e̯as-afáră ^{d}îm͜ pădúre̯-așá/ave̯á cîi̯ŋli după i̯el//cîŋ͜ să úi̯tă i̯el/i̯el amuțá cîi̯ni̯le pă ăla/nu să dúĉá dâ͜ lîŋgă ^{i}el dólo^{c}͜/făĉá...pâ lîŋgă i̯el//i̯el „nu lăsá ! nu lăsá !"//

„șî bă^{i} taticule mă.../m-amuțáŋ͜ cîi̯nile p-uŋ͜ cîi̯ne̯ máre̯/cu o co̯adă máre̯ vînăt/ș^{î}͜ nu să d^{u}ĉá cîi̯ni^{le}͜ doló͜ la i̯ĕl"/

da ta-^{so} ĉe-i̯ spúne̯: „păi̯ tátă/i̯erá lúpu ăla mă n-aú^{z}/lúpu̯-a foz͜ mă"/

„băi̯ táti^{cu}/cu ne̯ște urék ascuțíde̯-așá/ș-o co̯adâ máre/șî e̯o̯-amuțáŋ͜ cîi̯ni^{li}/ș^{î}͜ dolóc/nu să băgá la i̯e^{l}"//

cîn͜ a víŋ͜ la tîrlâ/me̯-a spuz acólo̯-șà/p-órmâ tá-so̯/^{zî}ĉe̯ că „să nú mai̯ te du^{j}͜ mă pîm͜ pădúre̯ mă că...áre̯ luk"//

---

[1] Gest: se gudura.

şî la vo trei̯ pàtru serⁱ aşá i̯ar/ne pománin cu un clănţău̯ dă ᵘoi̯//ne-am duz noi̯ lîngă ⁱele-acólea/noi̯ ᶻîcán că e-ále noástre// le-an lua d-acólo/nu-i̯ ále noástre/le-am băgá la noi̯ î oi̯//pă úrmă...a doua zi ne pomenin cu stăpînu/la ᵘoi̯/

"băi̯ fráte/n-az văzú níşte oi̯" ?

"dă mă/an găsí vo pátrujdoo dă oⁱ"/

"bă i̯-ále méle bă/le-a ru lúpu dîm pădúre"//

i le-an dat//

torµmán iᵘón

tréi̯jnoᵒo [de ani]

[Porcul]

ìl luám dă mⁱícî/ì dădeám să mănînĉī...tărîţă i̯árbă/...grîu̯ porúm/ĉ-aveám/că să găseá/ca lā noi̯ la...//şî pă ᵘúrmă/după ĉē... să făĉá măriĉél/dîn ĉe în ĉe i̯el creşteá/dacă-i̯ dădeái̯ şi mîncá bun/şi i̯erᵉá bíne/mîncá/şi...să hărăneá bíne dacă-l... [1]/şi̯...şî pă ᵘúrmă ajunĝᵉá la crescúd [k] la tăi̯át/la crăĉⁱún vineá//îl tăi̯ám/îl făĉᵉám şunĉⁱ/dîn i̯el/că ne [k] nóo ne trebueá şunĉⁱ/la cî ıᵖ/că dacă nu aveái̯ ĉᵉ să mănînĉ/nú puteáⁱ să traşⁱ cu sápa//făĉám jampón/opreám um piĉór dóo/că...mai̯ tăeái̯ cîte-o búcăţícă mai̯ mícă aşá/nu máre pentru copí/că [!] erá copíⁱ/i̯erᵉá greᵘutắţⁱ//şi réstu cárnea/caré ᵉʳá cárnea mai̯ búnă/şî cuástili̯/i̯o dĕjá aşá le-am prăjít/c-aşá am poméni la...părínţi mei̯/le prăjᵉám în untúră şî le băgám îm borcáne/că mai̯ bíne stă dăcît să lē afúmⁱ aşa// şi oásili̯ le-afumám um pic/să nu prínză [k] prindeá aşá ĉevá urît pă oási̯//şi [ɛ] îl mîncám aşá mai̯ cu păstru/că...avean copíⁱ/aveám greᵘutắţⁱ/i̯eream..am fosᵗ kinuítă mul mulᵗ/că dacă i̯o n-am avút părínţⁱ/m-am kinuⁱí cu i̯ei̯/ş-am duz veaţâ grea//[...]

[Ce umpleai ?]

---

[1] Intră cineva în cameră.

mắ [k] da/făĉáŋ‿caltabu̯áşe̩/-i̯ făĉám‿ā lìmberbúşⁱ/dîn ficát/dîm‿bojǒ́c/făĉám limberbúşⁱ//da/... şi dîn‿ī maţ făĉám cîrnáţⁱ̂/

[Spune cum le făceai pe fiecare.]

cîrnáţi tocám cárne/pune̯ám usturói̯/pune̯ám mir̯o̯áse/i̯erá nişte mir̯o̯áse̩/pune̯ám în i̯éle̩/ᵘusturói̯ múlt mai̯ bun aşá/şi-l băgám în cîrnát/şi-l‿ī...i̯o puţín îl dăde̯ám în fert/câ‿mai̯ bíne̩ stă/întódaᵘúna numaⁱ să-nĉercás‿cînd oţⁱ ave̯á vre̯odátă/um‿pic dáţi-l în‿ferᵗ/şi̯‿púneţi-l la presát/că cárne̯-ae̯a cáre-l bắgⁱ în‿cîrnát áre um‿pig dă mustⁱ̂/şi múst-ola príndẹ o i̯uţe̯álă-n cîrnát/dacạ-l pui̯ [k] númai̯ um‿piᵍ‿dacạ-l dai̯ în‿fer‿şi-l pui̯ la presát/ⁱe fo̯árte̩ bun/cînd îl mănînĉⁱ//i̯árăşⁱ‿ī...limberbúşi/tod‿la fel îi̯ dắde̯am în‿fert/ficátu tocát şi bojǒ́cu̯/pîn máţe̩//şî caltabóşi/pune̯ám cárne oréz/ca la sarmále̩/şⁱ‿făĉáŋ‿caltabóşi şi-i̯ ferbe̯ám/i‿ferbe̯ám şí‿pᵒᵐă-i̯ băgáŋ‿la cuptór//băgáŋ‿la cuptór um‿pig‿dă sọs aşắ pⁱ̂‿la ei̯/şi i̯ei̯ să rumená frumóˢ/şⁱ‿i̯erá fo̯árte bunⁱ//aşa le făĉám dîn máţe̩ dîn‿ī...ăste̯a to̯áte̩/ⁱᵉrá fo̯árte bun/

[Din burta lui ce făceaţi ?]

búrta lui̯ făĉám tóbă/dîm‿búrtă şî‿dîn traístă/dắ‿tóbă mi̯-am ui̯táᵗ//făĉᵉám‿ī tóbă/pune̯ám‿ā uréka/pune̯ám riníki/pune̯ám‿â uréki̯/múlte/şióricⁱ/puţínă şúŋcă cu cárne̯-aşá/puţínă cárne i̯áraş mai̯ cū untúră ca să vie la tăe̯át/şî-l ferbe̯ám întiⁱ bucăţili marⁱ separát/cú‿foi̯ dă‿dafiⁿ‿şî‿pipⁱer/p-órmâ scote̯ám pă másă/tăi̯ám bucăţⁱ frumós dîn‿ī ⁱél/şⁱ̂‿p-órmă umple̯ám búrt-ae̯a//búrta o curăţe̯án‿dejá dă co̯áj-ae̯a‿a i̯ei̯ carē...áre̩ o murdărie pă o párte/şi rămîne̯á curátă//o cose̯ám cu áţă/o bă [ɛ]gáŋ‿la fert/o-nţepám cú‿furculíţa sau̯ cu uŋ‿cîrlíg/ş̌-o pune̯áŋ‿la presát/ş-o ţine̯ám o ᶻⁱ ş-o no̯ápte la presát bíne̩/şⁱ‿p-órmă o gîţáŋ‿la ái̯er afáră//şi tăi̯á dîn e̯a aşá cîte̯-o bucátă/şi mîŋcá şⁱ‿i̯erá fo̯árte búnă//

[Dar din căpăţînă şi din picioare ?]

dîŋ‿căpăţînă j‿dîm‿pico̯áre̩ fâĉám piftiⁱe//

1084

[Cum ?]

pifti^{e}a o spălám bínę/o̯ásili/cárnęa carę i̯ér^{e}a/númai̯ o̯ásilę-alę̀a/le punęám la fert/príma ápá o scurĝęám/cî^{n} dădęá bíne-n̦ fert/că i̯e^{i} [k] mai̯ i̯ésę dîn î áp-aęa o negręáţă dî pîn cárne/o scurĝ^{e}ám//şi pă ú^{r}mă o umplęám bínę o̯ála/d-o vádră/noi̯ avęám bracáĉ^{i}/aşá să spunęá/brăcáĉ//i̯erá ca u̯ fel dă căzănél/un̦ cazán//şi̯ punęám um brăcáj^{i}/dă arámă i̯ér^{e}a/şî punęám îm brăcáĉ^{i}-óla pă f^{u}oc//la pirostríi̯ę/c-aşá i̯ér^{e}á nu i̯ér^{e}á ca acúma ca să avém aragázę/-acúmă am aragáz şî mă fodolésc î aragáz/da atúnĉa punęám pirostrí^{e}a/băgán̦ gun̦ói̯e/dă i̯erán̦ şi su^{p} límbă dă fulíngîne dă ĉenúşe/...şî ferbęám o̯ásilę-álęa bínę/bínę/bínę/cît credęám ęo aşá/acúma fer^{b} cu ^{u}óra/atúnĉ^{e}a ferbęám dî ^{u}ok/ācúma fer cu óra/să... fac pifti^{e}a búnă//ş-o [k] vinęán̦ ş-o stricorám/o vînturám dă nóo ^{u}or^{i}/că aşá ^{zî}ĉá că să...^{u}obiĉi̯u dă nóo ^{u}or^{i}/dă-i̯ vîntúră-ntr-un̦ ligán/şî ligánu i̯erá dă lemn/dă [k] copă^{i}iţă dă lemn aşá/c-aşá zîĉán̦/c-avęán̦ ligánę//şi vînturán̦/şî p-ó^{r}mă punęám în̦ străkín^{i}/că nu i̯erá farfúri/o punęám în̦ străkín^{i}/ş^{î} o mîn̦cám aşá dă străkín̦lę-álęa/acúma o púne la farfurii̯/o púnem boi̯á dasúpra d-áęa...peste i̯a/o tăi̯ém frumós/atúnĉ^{e}a...cu furculiţa cărá copíi/şi mămăligă mîn̦cá dă grozáv/niş cu pîi̯nę//

án̦gel alęcsándra
pátruzeşitréi̯ [de ani]

cî́nipă

pregătęám lócu/o bucá dă loc aşá/cît credęám noi̯ s-o semănăm//o boronám bínę cu boro̯ánă dîn álęa ^{cu} cólţi-n̦ jos/daca ştiz dă boro̯ánâ//o borónán̦ şî-n̦ stîn̦ga şî-n dręápta loc-óla/şi pă úrmă o semănám//acúma să púnę cu mărcătórilę/^{câ} dă ése la rînd/da noi̯ atúnĉᵉa o semᶺnaⁿ/şî mai̯ ráră/cắ͜dacă o semănán̦͜dẹásă/nu creştẹá// cînd ⁱişᵉá ẹa măriĉíc-aşắ/o plivẹám//o plivẹán̦/şi̦ pă úrmă sᶺ͜creştẹá máre//vára pᶺ͜lā...după sécerâ/ᵘō vărám/ĉe i̯erᵉá vărátă/áẹa dă vára o vărám/şi áẹa dă tọámnă ō culḗĝan͜tómai̯ tọámna/şi ásta dă vára o [k] merĝám la gîrlâ/ọ băgám în̦͜gîrlă/şᶦ͜făĉám aşắ um͜padóc frumós cū ĉevá d-o apăsám/şᶺ͜şedẹá trei̯ zílẹ şi͜trei̯ noptᶦ//o scotẹám/merĝá pắ͜úrmă la melițát//vínẹai̯ aíĉa la feméelẹ-ástẹa/o melíța şî torĉám dîn ẹa//punẹám/să spúnem aşá pā țărăneştẹ ⁱisménẹ/ dă le rọdẹá vínili la bărbás͜cîn͜săpá ş͜seĉerā́/şi urzẹálă pentru cămắşᶦ/...dă-i̯ usturá şiru spinări cînd͜î...şî́͜bumbág͜dîn ălā... torĉᵉám/cu fúsu/şî punẹán̦͜gros în̦͜grōs/şā ásta făĉám dîn͜ī...dîn cînipă//

[Aceeaşi]

lînă

tundẹám óili/merĝám şi o opărẹám întii̯ sẹárắ͜acásă cu ápă fẹártă binẹ/dă usúc-olà/ᵘo spălám/ne ᵈĉan̦͜la gîrlă/că noi̯ avém gîrl-aíĉa-n [k] kar undẹ spúnẹá dîn̦su¹ /avém o gîrlă fọárte búnă/ şt dā mbăi̯át vára/dă adús ápă dă spălát/şî merĝám la gîrlă cu un̦͜ coş/dī͜ástẹa dă porún̦/c-o lẹágă/sau̯ cu căruța daca nu avẹā... trẹabă căruța la dẹal/ş-o spălám în̦͜gîrl-áẹa bíni͜bíni/şi lu̯am rogojínᶦ/ş-o-ntindẹám pă polọáĝẹ/polọáĝe i̯éstẹ undi̯ treerám noi̯ făĉᵉám nişte prelátẹ/la noi̯ să spúnẹa polọáĝẹ/ᶺnainte/şî́͜o-ntindẹám/ şᶦ͜după ĉe să mai̯ zvîntá ᵉᵃ/o lu̯an̦͜cú͜o nuia la bătáe/ca să-n̦floreáscă ẹa binẹ/ca să pọa͜să...//p-orᵐᵃ d-acolọ dúpă ĉe să uscá/ᵘo scărmănán̦͜cu mîna frumós/scotẹán̦͜cornáĉi/scotẹán͜tọátẹ gunọaili̯/ merĝán̦͜la péptinᶦ/la maşina dă tras lînă/să spúnẹá pepțẹnᶦ la noi̯ înainte//merĝán̦͜ş-o trăĝám/lā maşîn-acólo/p-oʳmă venẹám acásᶺ͜nᵉ͜

---

¹Se referă la informatorul Ganea Vasile.

1086

făĉám plánu/ĉe să fáĉem dîn e̯a: flanélī/î ĉorápī.../áste̯a făĉ^ám/ brî́urī/[ɛ] ĉe să purtá na^{i}íntē...dĩ‿lî́nă//

[Aceeaşi]

a fost odátā un urs şī o vúlpe

a fost odátā un urs şī o vúlpe//vúlpe̯a s-ā...a işí‿la margî́ne̯a drúmului̯/şi i̯erá fo̯árte fometo̯ásă//şi i̯a a simțí‿că trec‿Ī cărús‿cū péşte//atúnĉ e̯a s-a transformát într-ō téslă//i̯eráu̯ trei̯ cărús‿cu péşte/încărcá [k] i̯erau̯ trei̯ cărúț^{i} încărcáte cū péşte// prímul‿î căruțaǰ‿n-a văzút-o/nić al dói̯le̯a/şî tómai̯ al tréi̯le̯a a văzút-o//atúnĉa a oprí‿cărúța tos‿trei̯/ş-a spu^{s}‿că s-o e̯a/o fī dă ...o fi búnă dă ĉevá pă d^{rum}/ĉíni̯ ştie ? să sco̯áte o ro̯átă//atúnĉa al tréi̯le̯a a lu̯at-o/şî vúlpe̯a s-ā...vúlpe̯a care i̯erá prefăcútă în téslă/s-a prefăcút i̯ar din nou̯ în‿vúlpe//atúnĉa a scos fundăto̯áre̯a/ş-a-nĉepú‿să arúnĉē fo̯árte mul‿péşte/cî́t a crezú‿că po̯áte e̯a să dúcă//...după aĉée̯a l-a adunát într-un‿sa^{c}‿şî‿l-a dūs acásă/ şî‿l-a pus la afumát//i̯erá i̯árna//în tímpul aĉésta a venít ^{u}úrsu/ ca să-i̯ de̯ā de foc//ā vúlpe̯a e̯-a spu^{s}‿să ste̯a/ca [k] să ste̯a aíĉa/ să nu să úrĉe pă cásă/să nū...că-i̯ dă funinĝínē‿^{u}ok//atúnĉa úrsu n-a ascultá^{t}/s-a su^{i}í‿pe cásă/ş-a văzú‿mul‿péşte//cînd a i̯eşít afáră/úrsu̯-a întrebá^{t}‿pe vúlpe că de únde áre̯-atî́ta péşte/şî vúlpe̯a e̯-a spus că a băgát co̯áda-ŋ‿gî́rlă//atúnĉă úrsu a făcú^{t}‿şî el la fel//a băgát co̯áda-ŋ‿gî́rlă/şi a sta‿mul^{t}/şi cînd a-ŋgețát ápa/i̯el a zis că i̯éste péştē fo̯árte mul^{t}/ş-atúnĉ^{i} a tras//şī de dimine̯áț-a veni‿şī vînătóri//atúnĉā...i̯^{el} némai̯avî́nd încotró/a tras cú‿fo̯árte múltă putére/şî‿s-a rupt‿î co̯áda//vúlpe̯a s-a ascúns într-ō scórbură dē copác//a^{i}íĉă ^{u}úrsul de necáz a lu̯at‿ī...furcói̯u/şī să [k] a înĉepú‿s-o agî́țe//şi dă [k] cînd o apucá dē...vî́nă copácului̯/spune̯á că o do̯áre/șị cînd āpăcá de picôru i̯ei̯/spune̯á că n-o do̯áre// atúnĉa vúlpe̯a neavînd încotró/a i̯eșit afáră/și e̯-a spus că-i̯ fáĉē ō co̯ádă mai̯ búnă//atúnĉ^{i} a făcú‿roz‿de cînepă/și i̯-ā m̯pletit i̯o co̯a [k] o co̯ádă mai̯ búnă ca a i̯ei̯//i̯ei̯ au̯ plecát‿î prim‿pădúre s^{â}‿se plímbe//și văzînd un‿foc máre/s-au̯ dus în lócul aĉéla/la foc// acólo vúlpe̯a a spus cáre po̯a‿să sáră fócu/și vúlpe̯a e̯-a spu^{z}‿la urs: "óte̯ să nu víe ĉinevá"//și vúlpe̯a a trecú‿pe párte̯a ĉálaltă// și ātúnĉa vúlpe̯a a spús: "hai̯‿î úrsule ! săr^{i} șî tu"/ș^{î}‿cînd ā sărít úrsu/drept̯ în‿foc a căzú/șî a ars//

lázăr górge
únsprezeĉe an^{i}

868. GRĂDIȘTEA [WLAD, 468]

(jud.Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MV

la h^{u}órâ

[Cînd te duceai la horă, cum te găteai ? Cum te îmbrăcai ?]

ave̯án‿rokíțele lunĝ/...un ĉoráp...nu ca acúma dă nai̯l^{u}ón/e̯ ! i̯erá ^{sî}ĉá că [ɛ]ne‿e̯a ĉoráp dă mătáse̯/da...te-ncălțáe̯-ó^{d}ată dă dó^{u}-òr^{i} cu i̯ei̯/șî să rupe̯á//i̯erá dă musulí^{î}m/...șî d-ăștilànțî dă bumbá^{c}/...ne păre̯á bíne̯/mai̯ făĉá‿ș^{î}‿cîte̯-o róke dă țesútă dă bumbác șî...o-mbrăcán/ș^{î}‿ne d^{u}ĉán‿cu e̯a lā hórâ/...àjurán‿dă pînză r^{u}ókị...álbe șî‿ne duĉ^{e}án‿cu ^{i}éle la h^{u}órâ...//nóo‿ne păre̯á bíne̯/nu i̯er^{e}á ca‿acúmā...f^{e}el‿dă‿f^{e}él//acú^{ma} ^{i}éste lúme̯a.../atúnĉa i̯erá-^{n}josită mult^{u}/nu ca acúma//

[Și-n cap ce puneați ?]

pazmá d-íle dă lînă cu kenár//da//nè‿legám așá la ĉe̯áfă [!]

[Floare nu puneai ?]

flo're la urék'i̯ ?//ẹ nu !//băgám/pạ la cug‿mușcăț‿î/ [ɛ] cu agráfi̯ pî‿la cap [!]...//punẹá/‿sígûr !//

[Și veneai cu ele acasă ?]

hẹⁱ ! mai̯ vínẹá cú‿ⁱelẹ-acásạ ! ni le lọa bă‿ⁱéți//

[Vi le lua băieții ?]

sígur/le prîndẹám îm‿pi̯ept/și vînẹá șî‿lẹ-agățá/"ẹ/dă-mi̯-o miⁱi/șî‿lásạ/...n-o mai̯ purtá tu"//ĉé‿erà să faĉ ?/nú‿putéi̯ sî‿te súperⁱ//dácă-l mai̯ în [k] dai̯...îndărătᵘ/te luá ș‿te dá‿ala‿afárạ dî‿hu̯óră/șî‿nú‿te lăsá să mai̯ jᵘoĉ...//

[Da ?! Se obișnuia așa ?]

sígur/sĉéi̯ că l-a[ɛ]l-ai̯ mustrád‿dácă nu lăsai̯ să...ț-ẹa flọárẹa//

[Ai pățit vreodată ?]

ē ! núma u̯o dátă ?! [!]//șî mai̯ venẹá cîte únu mai̯ prᵘost [!][1]/ șî te da-ndărăt//ș‿trebuẹá să stai̯ pă canapẹá/că n-ávẹai̯ îngótro// ștaẹ/ș‿te uitái̯//pînă nu vinẹá i̯el "háidi să jᵘoj"/nu tẹ mai̯ duĉái̯/...că te zvîrlẹá afárá dî‿hu̯óră//da așá i̯erᵉa atúnĉⁱ/nú ca acúm//

[Și nu sărea nimeni să te apere ?]

pâi̯ nú‿sărẹá/că...sĉẹa că l-ai̯ mustrátᵘ/p-ăla/șî nú să pu̯átẹ//

[Și cînd se făcea hora ?]

dâ‿la...nĉepẹá dî pă la dóuă/șî pînâ sẹárạ//múl‿dacă nẹ-apucá u̯optⁱ//cînd i̯erẹá varạ//da i̯iárna dacă să...vinẹá murgu séri/trĕbúẹa să fuĝ acásă/fráte/că cîn‿te duĉaẹ-acás te păruẹă !...luuái̯ focᵘ/ĉẹa că ᵘúnd-ei̯ sta‿pîn-atúnĉ ?//nij‿discúții̯ nu i̯erẹá/să nẹ-apuĉẹ nuápteă//

[Și cu soțul unde te-ai cunoscut ? La horă ?]

la hᵘóră//...m-am cunoscú‿cu ⁱel la hᵘóră/șî pă‿urmă hai̯ să‿ne căsătorím//ŋe˒! i̯el i̯erā...şi i̯el o fărî́mă dă croⁱ̂itᵘ̂ór/..."haⁱ̂‿sâ l-e̯au̯/câ-i̯ băi̯ád‿bun"/zî ‿"po̯áte nú‿mai̯ mă duᵍ‿la cîmpᵘ "[!]//şî din‿cóntl̯e̯a mai̯ mult am muncî́tⁱ̂ [!][1]//

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunță întreaga propoziție precedentă.

[Te-a luat cu voia sau ai fugit ?]

àm‿fugî́tᵘ ! // [!]a fos‿cu socote̯álă máre !//

[Ia spune-mi şi mie cum a fost !]

ave̯á un ᵘ̂únku̯/i̯el/şî ĉe̯-a spuz‿zî́ĉe: "ei̯/tu sâ i̯ei̯ pâ băi̯á-tu̯-ò̆sta/că-i̯ băi̯ád‿bun"//

"eⁱ̂ hai̯ să l-e̯aᵘ̂ !"//şî...[k] "da úi̯ti ĉe: i̯o pă joz‿nù‿plᵉ̂éc! //că" zî ‿"mⁱ̂-e frícă că tătíca-i̯ u̯om rău̯"/mămíca murísẹ/şî "dacă mă áflă" zîᵍ ‿"mă prî́nde móşu şî‿mă bátẹ mă fag‿dă rîs în‿sat"//

"pĕi̯" ⁱĉe "cún‿să fáĉẹm ?//ŋai̯ "ˢĉe "câ‿ví‿i̯o cu cărúţa/şî tu i̯eş pîn‿spátẹ/şî te i̯au̯/şî‿te duc acásâ‿la mínẹ"//

gáta/zis şî făcútᵘ//a venít ᵘ̂únki-su̯/i̯o ã‿lăsá‿lúcru ju̯os/şî mi̯-ã‿lu̯a‿pantófii̯/ş-am plecátᵘ//o hăi̯núţă pă míne şî-n [ɛ] întínde̯-o! //fe̯étẹ/ĉe [ɛ] aşá-i̯ fétele [!][1]/atî́t [!] [...]//

[Şi ce-a zis tătica ?]

ŋēⁱ̂ ! s-a supărát/a trîntít/a-ŋjurát/că unde̯-am plecát/... [ɛ] s̱-a dat‿ū se̯áma tîrzíu̯/ĉe̯-am‿făcút‿e̯o//şî pă úrmă i̯-a spus únke-su: zⁱ̂ĉe "aì̯‿lásă/nu mai̯ te supărá/că" zî́ĉe "-i̯ băi̯átu bun/şî...ále ne̯éne̯a i̯éste u̯ámen‿liniştíţ/şî...gáta/ᵘ̂o‿sî‿fíẹ fáta bíne/n-o să fíe rŏ̆u̯"//

şî s-a liniştí‿şî‿mòşu̯//

panai̯ít le iu̯ána [zisă a lui] lázăr
şai̯zéĉ [de ani]

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunţă întreaga propoziţie precedentă.

1090

să făĉá cuĉⁱ

la noi̯ să fáĉe dă lăsáta sẹ́culuị/să făĉá cuĉⁱ/náitẹ//mū́lțⁱ/dá[1]//cî́ṇ să lắsá sẹ́ᵍe/dă pòstu păștⁱuluị/băiéțᵘ/ụámenⁱ/șî́ fⁱeméị/să-mbrăcá urî́d mascarále cū roi̯ rū́ptẹ/fᵉétili/șî̄...cî́tẹ-o balángă/-n mî́nă/și umblá...pă care-l găsẹá "dă-i̯ bătáịẹ !"//álți să-mbrácă mascáțⁱ/și cu cî́tẹ-ọ tráịstă dă gī́tụ/...cî́tẹ-ū sag dă ĉenū́șâ/...șî zvîrlẹá cu ĉenúșă d-álẹa-n noi̯...//ș-ápâi̯ ĕ...álțî să gătẹá frumᵘóșⁱ/cu fū́ste/călcátẹ/apretátẹ/...cu brî́urⁱ p-aiș[2] făcúțⁱ...//sî făĉắ bluzî́țe rᵘóșîị//cu fū́nde/cu batiste cusū́te/cu clṓpẹte/frumụáse/cū...fluturáș pă la pălắriị/...fᵉel dă fᵉel/cu fulĝ...//și ắịa sûṇ cúĉị//

[Ăia sînt cucii ?]

dạ//

[Și ăia urîți ce sînt ?]

áịa-i̯ mascarálẹ//ĉẹa "vínẹ mascarálⁱli !"/și fuĝám dă rū́pẹam pămî́ntu//că ne erà frică dă ⁱei̯ că ne cunoștẹá/ș-ắịa bătẹá tárẹ/...cúĉîⁱ//

[Mascaralele îi băteau pe cuci ?]

nū/pă noi̯/pă noi̯ ne bătẹá//

[Cine ? Cucii sau mascaralele ?]

mascarálⁱlẹ-álẹa e [k] te bătẹá tárẹ/că dacă nū...nu știéi̯ ĉínẹ i̯éste//j dac-avẹá únu nᵉecáz p-un ᵘom/îl bătẹá cîḍ vrẹa i̯el/îi̯ da//îi̯ da tárẹ//da cúĉi-l vẹdéi̯/îl cunoștẹái̯ ĉin [k] "nu da tare/că [ɛ]te [ɛ] te kaᵐ la milíție dácă dai̯ tárẹ"//c-ắịá i̯erá frumᵘóș î/i̯erá gătíțᵘ//

[Și mascaralele, ca să nu-i cunoști, ce-aveau ?]

avẹá cî́ti̯-un ĝoráp...gros pă ụoi̯ᵏ sau̯ o cî́rpă vopsítă/jî dᵒar tăi̯át așa la ụoⁱk și la gúrâ ca să-ⁱ vie ai̯ẹr/și-ṇcólọ i̯erá astupádᵈ‿/nu-l cunoștéi̯ dălᵘ̑óćᵘ//băgắ ᵐănúșⁱ îm‿mî́i̯nⁱ/...șî nu-l cunoștắi̯//

---

[1] Răspuns la mimica uimită a anchetatoarei.

[2] Gest: în diagonală, peste piept.

[Aceeași]

să ǩinui̯á săráĉi pînă ziĉẹ̯á "ho"

dacă să-mbolnăvẹ̯ắ [copilul]/ne duĉắ‿la o bébă șî-l trăĝẹ̯ą́/ ... [!] îi̯‿lu̯a uléi̯ dîn‿cándi̯lă/șî-i̯ dăscîntá șî "hai̯/lásă-i̯ mámą̆/cą̆ sâ fáĉẹ biní̯"//plecám acásâ/i̯erá săráću tóᵈ‿bõlávᶷ//mai̯ vinẹ̯á cî́te úna/"să-i̯ mai̯ fáǰⁱ‿bái̯ẹ/ba cu muștár/ba cū ẹ́a̯/ca să̩-i̯ trẹ̯ácâ̩" //șî́ mai̯ punéi̯ șî ᵘ̑oțétu̯/ca să-i̯ trẹ̯ácă copilu̯lúi̯//șî să ǩinui̯á săráĉi pînă ziĉẹ̯á "ho"/pînă-i̯ sculái̯//plînĝẹ̯á...

[Da de deochi, îi făceai ceva ?]

îi̯ făĉẹ̯á túrtă/dă dău̯ókᵘ//

[Cum ?]

[!] să duĉá la o...la o feméi̯ẹ/șî cu ᵘ̑oțẹ̯ét/cû bu̯ábe dă grî́u̯/cu amestecátẹ/și-i̯ frămîntá acoló̩-șà ᵘ̑o túrtă cú‿fắi̯inâ dą̆ lā trei̯ cumnátẹ/...șī...luá cu dósu mî́nẹ̯-așá[1] șî-i̯ punẹ̯á/ca să ái̯bă lẹ̯ácᵘ// șⁱ‿p-órmą̆ vî́nẹ̯á șⁱ‿l-înĉî́ngᵉ̑a‿așá c-o cî́rpă lā...la burtícă dûpă ĉe‿ẹ̑-o făĉẹ̯ắ/...șî spúne că dácā avẹ̯á lẹ̯ácᶜ/să deplasá tùrta‿ẹ̯́a/ să lăsá/curĝẹ̯á pă i̯eˡ//șî..."hai̯ câ-i̯ tréĉe băi̯átului̯ [!]"/sau̯ la fátâ ĉé‿i̯erᵉ̑à //

[Ce spuneai că mai aveau copiii mici ?][2]

ĉẹ̯a "ō/vái̯‿de‿mìnẹ !//i pă mínẹ" zî́ĉẹ "nu mă dọ̑árẹ búrta"/ĉi̯ "că l-aⁿ‿născú/da" ziĉe "tọ̑áte durérⁱli" zⁱĉé "la copíl"/zⁱĉé "áre răsúrⁱ"/da//

[Și pentru asta, ce putea să-i facă ?]

eᵉ̑ ! nu-i̯ făĉá nimíc/îl lăsá așą́//î́l‿lọ̑a îm‿bráțe/-l‿î țî́nẹ̯a/ îl legăná/...îi̯ da pi̯eptᵘ/șî ĉé i̯erá să-i̯ mai̯ fácą̆ ?//...îi̯ punẹ̯á sáre dă la ursît^{u}ór^{ŭ}/ca să̄...ĉ^{e}a că...//şî dacă...ave̯á dee̯arẹ́i̯e/"ō/stai̯ mamấ/că" zîĉe "ăl [k] áre dei̯aréẹ/să-i̯ punḗm ọ̄...căcá^{d}‿dă la vrábii̯/ca să̄...să-i̯ tre̯ácâ̦//că" zîĉ^{e} "-árẹ mătríĉẹ"//

---

[1] Gest.

[2] Schimbare de bandă; între timp, informatoarea începe să vorbească despre "răsuri".

[Și unde-i punea ?]

îi̯ pune̯á‿lápte̥/mulĝe̯á ţíţâ dă la mắ-sa [!] șî-i̯ pune̯á ĩ‿lápte̥//şî-i̯ da să bi̯ẹ//ạşá i̯erá copii̯-atúnĉ//

[Și dacă-l durea capul ?]

n-áve̯an‿cun‿să ne dúĉen‿cu i̯ei̯//

[Dar îi făceaţi ceva ?]

îi̯ făĉe̯ám‿fréctii̯e/nú‿i̯era spir^{d}‿nú‿i̯era nimíc/...ne kínui̯an‿cu i̯ei̯/ĉe̯an‿c-a răĉít^{u}/nú‿ştii̯àn‿ĉe să le fáĉem/sigur//nu ştiá^{m}‿nimíc//"áule̯o a răĉít^{u}"//pune̯á şi făĉám o...[k] îl scăldán‿c-aşá să zîĉ^{e}á atúnĉa/că dumne̯avo̯ástr-aşá vreţ/...şī...îl‿scăldám/şi-^{i} pune̯á cîti̯-un ĉ^{i}oráp cu lînă pạ la cap/aşá-l‿î...oblojám/cù‿cîrpişo̯áre pă‿lîngâ‿i̯él/...ca să lẹ tre̯ácâ̦//dacă-i̯ treĉá-i̯ treĉá/dacă nu te kínue̯ai̯ cu i̯el mọi̯‿timp^{u}//că la dóctor nu te-ndurai̯ sâ̦‿te‿^{du}‿să pleş‿cu i̯el^{u}//nu i̯erá ca atúnĉ//

kár e̯o am păţî́‿cu únu/l-en‿dăscîntát în tu̯áte p^{î}ắrţî^{le}/ĉa că-i̯ apucát^{u}//că-m‿mu̯áre//şî‿dacă m-am dus şī l-a dăscîntát o babặ/ĉ-a ş^{t}i^{u}út e̯a să-i̯ sic-acól^{o}/am veníť acásă ş‿s-a făcú‿băi̯átu biné//"e^{e} ! ves‿că" zîc "n-a fost apucát ? ca să mo̯áră ?"//

[Cînd era apucat nu mai scăpa ?]

ĉe̯a că ve [k] i̯éste apucá^{t}‿şî mu̯árẹ//dácă nu i̯erá ĩjécţi/nu i̯erá nimíc/ĉé mai̯ !//

[!] işá cîte̯-o búbă ĉe̯a că-i̯ búbă ne̯ágră/ca sặ scápe dă i̯el [!][1]/că i̯erá copii̯ mulţ^{ŭ}//

[Și ce făcea, dacă era bubă neagră ?]

îl lăsá sărácu dac-ave̯á zílẹ s‿să sco̯álẹ să sculá//dacă nụ...//aşá ^{u}ō...//

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunţă întreaga propoziţie precedentă.

ișá cîtę-o ḫuịmă/să dúĉęă...cîtę ō...búbâ marę-așá/coĉ^{e}á/ba a suptịụáră/dîpă urẹ́kę/...or^{i} o spărĝ^{e}á cú uŋ gímpę dă salcím/^{u}or cụ-o súlă ársâ/...îị băgá acòlọ-șă...m̥ búba àẹa șî ị-o spărĝă.../

[Și săracul copil...]

sufęrẹá pînă zîĉẹá "ḫo"/că nu să putẹá amínter^{i}//

[Da' cînd te tăiai la mînă ?]

te tăịẹ́ị/tè ducêị șî punẹ́ị sárę șî saụ gaẓ/șî-s trecá//îl strînĝéị bínę déștu ca să nū...nu cúrgă sînĝe mult^{u}/...

[Și la arsură ?]

nu-ị făĉán nimic//i punẹ́aŋ lápte àcru cu pămîŋ gàlbęn//sĉaŋ că tréĉę//șî sufęrẹ́aị cîtę-o lùnă dóo/dă dur^{e}ér^{i}//

da acúma/...mulțumim partídului̯ că nę-a făcút ụámen^{i} dă trẹá^{bă}//da//în tụátę p^{î}ártile núma dóctor^{i}/șî núma sûrór^{i}/șî núma...sàlváre pă tọáte dịréctîli//

[Aceeași]

așá dă grẹa ĉe ịera muŋca maị naíntę

[Cum lucrați aici la porumb ? Dar ia-o de toamna !]

uịtáț^{i} cum să făĉá//o lụọŋ dă tụámnạ//dáca...ul luán dă tọámna și ịerẹ́a...putẹ́aŋ să să întụárcâ [k] da nú să-ntorĉá//nú să-^{n}torĉá nîĉodátă pămîntu dă tọámnạ//prẹá rár care cáz/care să-ntorĉ^{e}á/da nú crez ẹo că-ntorĉá nimer^{i}/că ș-ásạ apúcā zăpáda ...porúmbụ//

primăvara vinẹám/...și îl zgîrîịám//pùțin//î^{l} zgîrîịám pă pămînt//primăvára/cînt...să ișíŋ la plug/"ḫaị la plug...să fáĉem ogọárę"//așá să z^{i}ĉá ogọárę//ăị ī măscărẹ́am acòlo-șá/mă ro^{g}/nu să făĉá trẹ́abă cum să fáĉe acúm/ĉe acúm nu po^{t}//șî-l lăsám după ...tèrmenám cú pămîntu care erẹ́á dă ogorît/îl lăsám...și-nĉepẹ́ám dî pî lā...în maị/la pus porúmb//

1094

[Cum se punea ? Cum ai apucat dumneata.]

cum am apucát ẹo//porúmbu...duĉ^{e}ám așá: vinẹám îŋ‿cápu lóculu̯i/ sămínța...dacă‿er^{e}á...plọáịè/l-îmuịá^{m}//dacă‿erẹá pămîntu ^{u}ud//dacă nu erẹá plọáe ^{i}erẹá...zvîntát acúma a fos‿plọáịẹ/sọ‿fhí‿fost a dóu̯a zi/după plọáị-ástā/avẹáị...să puị porúmbu muịát//ișá maị répe^{de}//dacạ-l puị cînd o fi uscătúră-mmuịát/îl stríĉ^{i}//

né‿ĉem îŋ‿cápu lóculúị/brăzdám/avẹáŋ‿șî‿noị răzọárẹ ^{g}cā cum ịerẹá răzọárẹ-nainte/ducám ọ brázdă/a dó^{o}a punẹám porúmḅ//únu mîná caịi/șî únu-na^{i}íntẹ cu tráịsta/sa^{u} căldárẹa/pă mînă/și punẹám la pas^{u}//cum mutám pásu/punẹám șî bob [k] bu̯ábe//dịn mînă/cum curĝá dîn mînă: pátru/ĉinĉ/ṣásē/...ṣápte pọátẹ/dóu̯ō.../nu pot [k] cum îị dădẹáị/da îị dăd^{e}áị maị aténțịe//ịar...arám/pịŋ‿la dóọșpe// la ū́șpe jumáte s‿făĉá conácu̯//arám o grápă/și ĉevá//zéĉe brázde/ așá z...^{numéște}//zéĉe brázde...duĉám pînă îŋ‿conác//vinẹá óra [ɛ]ū́șpe jumátẹ-așá/dăḥamám//trebẹá să grăpám//avẹáŋ‿gráp^{e}e dă‿ fịér//duĉám o grápă/șî-m maị rămînẹá pă úrmă vo dóo brá^{z}de//sa^{u} treị//nu să complectá//^{t}ĉẹám brázda‿áẹa [k] gráp-áẹa/ịer^{e}á grăp^{i} dă fịer/cárẹ-avẹá dă fịer dă fịer/cárẹ-avẹá dă mărăĉịn‿dă mărăĉin^{i}//dă...pațakín^{i} d-ắștẹa//noị avẹám dă fịer//áșa‿am apucá‿la táta/dă fịer//duĉ^{e}áŋ‿gráp-áẹa/dacă‿erá lócu prẹa ^{u}ud/vinẹá și maị ...tîrá și pămî́/rănẹá/așá zîĉẹá//părínți/rănẹá/pămîntu...tịrá maị mul‿grămadă/ș^{i}‿tre^{b}ịá să...maị mer‿ș^{î}‿únu după ẹa/ca să o maị sals/că rănẹá pămîntú‿ăla și îl aduná grămadạ//

^{f}ăŋ‿vịne/grăpám/...termenám/zîĉ^{e}ám așá c-am terménat uŋ‿l^{u}oc^{u}// l-aŋ‿grăpád/l-am...tèrmenád/gáta/acúmă‿așteptáŋ‿la sápâ//vẹnẹá o plọáịẹ márẹ//dacă vẹnẹá o plọáịẹ márẹ-ap^{u}cá cu̯ájẹ//apúcá cu̯ájĕ/tọt‿ așá/lu̯aŋ‿grapa dă fịer/cárẹ-aveáŋ‿grapă dă fịer//^{u}úni/...grăpáu̯/ úni nu grăpáu̯//cáre grăpá să cunoștẹá//rupẹá cu̯ájă/și‿ișá porúmḅu //care nu grăpá/zăĉá supt ^{i}el acólo-șà sup‿cọájĕ/șî...nu făĉ^{e}á trẹábă̯//dạ i̯o am [k] așá amap^{u}cá‿la părínț^{i}/an‿grăpát avẹám șî grápă/

[Dar boroană n-aveați ?]

dạ/borọán/-avẹán‿jî‿borọánă//

[Asta cum era ?]

ásta e[ɛ]grápa i̯e cu dó^{u}ă cólțur/șî c^{u}olț în‿sus/ș^{î}‿c^{u}olț î‿jos//șî borọána i̯e singură c^{u}‿colț î‿jos//núma î‿jos//ș‿borọána făĉá trẹabă șî mai̯ búnă//[...]

i‿spărĝán‿cuája aẹa/și cum‿v-an‿spus‿î/acúmă...lovés‿șî‿áltu: únu grăpá/únu nu‿grăpà//să dăuosibẹá//care grăpá să dăuosibẹá ișá/care nù‿grăpá nù‿ișá porúmbu//rămînẹā sucît aco^{lo} sup cọáje/șî nū făĉ^{e}ă...porúm^{b}//

ṭúpă aẹa/treĉá‿la...uo lúnă și...ĉevá/merĝá‿la sápâ//la sápă dacă ^{i}era sap [k] ṭepínde după loc//noi̯...am pomínit...nù‿tọàtă lúmẹa prășá//nú‿tọàtă lúmẹa dădẹá cu prășitọárẹa//mecánic [k] prăș^{î}tọárẹa dă fiér/dă țigănẹásc/-așá îi̯ ^{zîĉe}//noi̯‿i dădẹán‿cu prăș^{i}tọárẹa//la‿pămînt //dacă n-àvẹai̯ păm [k] prășîtuáre/bătẹai̯ cu sápa la um‿pog^{u}ón...pátru i̯iș^{i}...nū‿cres‿că-l term^{e}nái̯ într-o zi//care i̯o acúma pátru inș^{i} sak pátru [!] pátru ^{h}ectáre la ora as [k] sab‿doo ^{h}ectáre sáp^{â} pátru inș^{i}//ș-atúnĉa pátru i^{n}ș^{i} nu‿săpái̯ um‿pogón pă zi//așá dă grẹá ĉe i̯era‿munca mai̯ náinte/ fáță dă acúma//

îl‿â...îl‿prășán‿șî p-ai̯a/^{j}‿după ái̯a...nú mae-avẹán‿timp ca să fáĉem ș-altă s [k] áltă sápâ//ii̯ dădẹan‿d^{i}réc‿cu raríța//raríța nu scăpá la nimer^{i}/rar^{i}ța//^{u}uni care-l munĉá mai̯ bine/...făĉá‿trẹabă//kar ^{d}ăcă băga raríț-ai̯a/făĉá‿trẹabă//gă ne-mbulẹá seĉẹra//dacă i̯erá pămîntu curá^{t}‿și dădẹai̯ cu raríța/...făĉẹai̯ porúm//dacă‿era porúm^{b}u murdár [k] î...cu i̯árbă/șî vînẹai̯/șî-i̯...astupai̯ i̯arb-ai̯a ...cu pămînt/înnăbușai̯ pă porúm/...nu‿făĉă^{i} dă loc porúm^{p}//i̯ō ásta o știu/așá spun//dacă‿i̯era porúm [ɛ]pu [k] locū...î curá^{t}/kar‿cu rar^{i}ța ĉún‿îi̯ dădẹam noi̯ atúnĉa/să făĉá porúm^{b}//dacă era lócu murdár/vine̯á pămîn‿du‿cóló‿du‿cól^{o}/şî l-āstupá pă rădăĉína lor acóló‿ la porúm^{b}/şi...îl hérbe̯á pă porúm/nu făĉán‿dăló̯c//

d-acóle̯/...àşteptán‿după ĉe...plóu̯á/să săltá porúmbu mai̯ már^{e}e/ ...dáca-i̯ dez/‿dáca-i̯ rar//i̯o cum̄ spui̯ dă...dă tát-al meu̯//că daca ...nu-i̯ ca acúma să munĉéşt^{i} îm‿parĉe̯á/să véz^{i} fel dă fel dă o^{m}// trèĉ^{e}ái̯ pîn‿capu lo^{c}/habár n-ai̯/mai̯ vede̯ái̯ un‿veĉín/da ĉe̯...săre̯án‿j^{u}os să văz ĉe̯-i̯ p^{î}‿pămîntu lu ăla ?//^{îj}‿vĕde̯á dă pămîntu nóstu/fì^{i}eşcáre/ká^{r}‿^{d}ăcă...te vede̯á p-acóló ĉe fa^{j}/ruk sau̯ ĉíne ştíe/ cum i̯ere̯á lúme̯ā-r̄ăítă-n̄ainte//nu erá ca acúma// [ɛ] cîn‿să-i̯ arúnĉe lui̯ túfe̯/ táticu meu̯ ne [k] merĝám în‿cărúţă şi ne du...ne duĉám//ĉé părére̯-ave̯á i̯el/că i̯ē rar/că-i̯ de^{z}//dacă i‿se păre̯á că i̯é rar/v^{î}ne̯á^{n}‿cu seĉe̯ra şî-l mai̯ tăi̯á/sau̯ mai̯ copile̯ám/sau̯ mai̯...// s-ár‿pute̯á/s-ar hi pututá/...şi ţiu̯ mínte şi...l-ā‿şî-ntrebà^{d}‿ ne̯-an‿dat kar într-o vórbă‿acúma/ăl‿de̯és/cú‿ăl‿rár/...ne̯-an‿dus şi‿^{l}-an tăe̯át...ave̯ám pă cune̯áţa[1] cum an‿zîz‿noi̯‿áiĉa pátru pogo̯áne dasúpra...víi̯i nóstre/ş^{î}‿ne̯-ān‿dus ş-am...dă sfîntu ilíi̯e/-n‿zíu̯a dă sfîntú‿ilí^{i}e pîn‿la dóoşpe/am...ále̯a pátru pogo̯áne pîn‿la jumătáte le̯-am...tăi̯at: lăsàm‿ũ‿fir‿î/únu-l tăi̯ã/lăsàm‿ũ‿fir//a ve^{n}it o mámă dă plo̯áe̯-atúnĉa/n [k] kar ne̯-a apúcat în‿cápu lóculuí/... şi...nu s-a cunoscú‿care̯-a foz‿de̯es/care̯-a foz‿rar//ş-am strîcat [r] ã‿strîcá‿porúmbu//nú s-a cunoscú‿care̯-a foz‿d^{e}es/care̯-a foz‿ rar//ş^{i}‿pîn-acóle̯a/i̯erá véşted/i̯erā...cum i̯erá/táticu meu̯/i̯erá fricós̄/cu copí mul^{s}/trebe̯á să...să să-ngrij^{e}ască puţín nú‿númai̯ aş^{a}//şî...ã‿rup‿pîn‿la jumáte ále̯a pátru pogo̯áne̯/ş-a vint cun‿spun plo̯ai̯-ásta/...nú s-a dău̯osebi‿că a foz‿des/c-a fo^{z}‿rar//am pi̯erdú^{d}‿la ásta caré‿l-an‿tăe̯át//greşálă//da// [...]

la culés îl luám pă pămîntu...ásta mae̯-apro̯ápe-ntîi̯//şî‿ne rămîne̯á...ăl mai̯ dă dăpárte̯//dă dăpárte ave̯ám to̯mā...kar e^{g}záct áre dóozeşi...doi̯ dă kilométri̯/am pămîn/zéĉe pogo̯áne̯/-un lot//

---

[1] Toponim.

i̯erá-m...părțít atúnĉ cînd...//și̯‿î...îl cŭléĝam p-ásta‿^{d}-apro̯ápe/ ásta care‿erá‿apro̯ápe/că [ɛ] pute̯ám fáĉe fáță/...ă...făĉám dóo drúmur^{i}/kár și̯‿trei̯ cum erá apro̯ápe/...ne dăscurcaŋ‿re^{pe}//ĕi̯ cîn‿ ajunĝáŋ‿la de̯al ac^{u}ólo̯ !...//ástăz‿vine̯á o plo̯á^{i}e/mî́i̯ne vine̯á o plo̯áé/rămîne̯á porúmbu pă‿lóc p-acólo/i̯erá porúm^{b}u mozolít/ba i̯erá vérde/...i̯erá vér^{de}/nu-i̯ ca acúŋ/să púne dîn timp/să púne...//nu-l pŭne̯á lúme̯a dîn timp/îl pŭne̯á dă la-ntî́i̯ [ɛ]dă la...^{n}tîi̯‿mái̯ înĉepe̯á/^{u}ori̯...u̯ób‿mai̯//acúma să púne dîn tíŋ/șî să cu̯áĉe̯//rămîne̯á vérde...//

îl du [k] nē...p-aĉí ne dăscurcám/mai̯ bíne̯//ē/ajunĝám ac^{u}ólo̯// d-acól‿ne̯-apŭcá plo̯ái̯e̯/ne̯-apŭcá și̯ zăpáda//kár me̯-ac [=mi-aduc]aminte odátă/cînd a ve^{n}it mik‿ĕre̯ám/...ă cînd‿a víni‿táticu c^{u}‿cărúța/că nú‿pute̯áŋ‿s^{â}‿ne traŋsportăm se̯ára/...ne lŭám acólo colíbă/ lŭám béțe/făĉám colíbă/luám‿â [ɛ] d-adăpu̯óst/acól^{o}‿stăte̯áŋ‿c^{î}t-o săptămín/vîne̯án‿dă símbă [k] plecaŋ‿lúne̯a ^{j}‿v^{î}ne̯ă‿símbăta// [...] c^{u}ófa/cu lápte̯/-am apŭcá‿șî‿i̯ó/ne̯-adúĉ^{e}á...táticu̯-acól^{o}/că nó-l mai̯ vede̯ám/c^{î}‿i̯el...ĉe plecá cŭ‿cărŭța//plecá cŭ‿că^{ru}ța//cái i̯-ave̯á bun^{i}/da̯...pămî́ntu i̯erá dăpárte/ploi̯ i̯erá/az^{i} plou̯á/mî́i̯ne plou̯á/^{u}or^{i} că-ŋcărcai̯ cărúța/or‿u te‿ĉái̯ cu drícu/d-agá merĝá cărúța gu̯ală/făgáșur/...ca acúm mașinâ să me̯árgă répede tre̯ába ? nu i̯erá//

și mi̯-ac‿amínte cînd̦ a vin^{i}t o^{d}átă-n zor^{i}/i̯erá zăpáda‿atî́t[1] // ni̯-a‿apucá‿porúmbu//grămez^{i}//ĉé s^{î}‿mai̯ îŋcărcă ?//ă‿îŋcărcát un drig/mai̯ ne̯-aŋ‿sui‿ș no^{i}/ș-aŋ‿vint acásă//

șî i̯ar ma^{i}‿mi̯-ac‿amínte̯ o^{d}átă/...c-ă‿rămás și ne̯-an‿dus...pă zăpádă/și ^{l}-aŋ‿culés éra zăpá^{d}a- i̯te̯-așa[2] /ș^{î}‿ține̯àŋ‿cóșu/mi̯-a^{d}uc amínte că ține̯ám i̯ó c^{u}óșu/mig‿mig/da țîne̯àŋ‿cóșu̯ pîŋ‿zăpádă/șî... culeĝám/ [ɛ]mă ține̯an‿dúp-ále̯‿táticu/și-i̯ ține̯áŋ‿coș^{u}/ca să nu-^{l} trînte̯ască jos/ș‿să‿ĉe̯a-ŋ zăpádă//

---

[1] Gest: de o,5 m.

[2] Gest: de 1 m.

1098

báre̥ coĉéni ne rămî́ne̯á//şī dă únā/bătrî́ni kár͜ î tătícu/...trăĝá nădᵉ͡ejde să rămî́i̯e coĉéni̯͜ netăi̯éțⁱ/s-adúná zăpádă múltâ//la coĉénⁱ//coĉénⁱ kár [r] kár vre̯á să-i̯ rămî́i̯e cîtĝodátă netăi̯éțⁱ așá unᵈe̥ crede̯á i̯el pămî́ntu mai̯ zlab/...îl͜ lăsá dînadínsu ca să adúne zăpáda//că te͜ ĉᵉai̯ în͜ coĉénⁱ/ᵉáte̥-așá i̯erá zăpáda̯//și pentru a dóu̯a váră i̯erái̯ sígur dă bucáte//

baraitáru ste͜ iu̯òn zis u̯óne̯a
treizeșnòo dă anⁱ

ⁱera͜ haită dă luk

[Cu lupii aveați necazuri ?]

lúpi ?//mai̯ vinéau̯ cîte͜ úni/da...la tăticu̯-al meu̯ nu/dăcî͜ că me̥-a͜ sᵖs așá: cînd͜ î s-a dus͜ ei̯ oᵈată la de̯al acólo/î la porúmp͜ pă...să culéagă pă...pă zăpádă/...cu tát-al lui̯...me̯-a spus//da i̯eu̯ acúma dau̯ în tat-al͜ lui̯/ [!]că așá me̥-a spus[!]//

[Povestește, povestește !]

că s-a luát...doi̯ luⁱg͜ după ⁱei̯//și i̯el ĉ-a făcú ?͜ cu tát-al lui̯ a fᵘost/ā lu̯at șomoi̯óg/dă pái̯e/ș-a daᵈ͜ drùmu la funíe̯/cu...cu foc //după sanie̥//șī s-a dăpărtá/n-a͜ mai̯ vin͜ la i̯ei̯//ⁱera͜ hai̯tă dă luk/așá spune̯a/că dacă nū lăsaᵘ fócu ălā͜ ᵘurmā/s-ar hi putútă să ⁱintre la cai̯ saᵘ la i̯ei̯...//așá me̥-a spus táta//da încólo ⁿᵘ//

[Același]

kíftie̥

[Ce faci din capul porcului ?]

căpățî́na/o făĉén͜ kíftie̥/ᶜ-ai̯ văs͜ că ⁱe grásă/cùrățăm...ĉe-i̯ gras că nu [ɛ] mî́ncăm kár atî́ta găsíme/și făĉén͜ kíftii̯e/făcem...

---

¹Gest: de 1,5 m.

da̯//mai̯ prăjím ĉe-i̯ bun/așá dî̯‿e̯a...//

[„Chiftia" cum o faci ?]

ǩíftía/o fherbém bíne/o curăț̯ám [k] întî́i̯ o spîăl/frumuós/o áea/ș p‿orm-o fi̯erb/o fi̯er‿pînă̯ cîn̂d rămîne tọáte c-áre oșĉọáre/ árē... rămîne tot tot‿î la fụnd//și-i̯‿adúni toáte oșĉọárîlẹ-álẹa/ îi̯ kiséz usturói̯/i-l dau̯...pîn mașî́nă/îl cúrăs‿frumós c-ai̯ văs‿ c-árẹ...cojíț-ái̯a/și‿î...da ustúroi̯ nu-i̯ pui̯ kár‿așà mult/că... nu i̯e bun//pui̯ puțín ustúroi̯ așá/sáre dacă nu ie sărátă/șî... p-ọ́mă...o las să răcoré/ș-o pui̯‿in...fàrfurie/indiferént/cum...i̯ la noi̯ aíĉ//îm‿farfuríe/-n‿castroni̯él/în...[!]//ș‿să-nkágă//

mávru tudóra

sînt născútă-n trèii̯jdoi̯,pàdruzeșîdoi̯ dă ani

mẹ-a ĉerút căsătoríe

i̯ou̯ m-an‿cunoscút cu sóțu dē ṣápte lun‿de zíle//într-o dúminică sẹára/la hóră/ĉẹ i s-a părút lui̯/c-à‿venít șî‿m-a invitát/să‿dansé̯z în mijlocu hóri/cu i̯el//șî‿pe‿órmă cînd‿a făcút pauză/ am‿eșít afáră/și‿mẹ-a propús prii̯eteniie//ieu̯‿u/an‿stat ĉevá și m-an‿gîndít/dac-an‿socotít i̯eu̯ așá că-m pláĉe/i̯-am propús prietenie//șî/am durát/ṣápte lun‿dĕ zíle an‿discutát amîndói̯/și dup-aĉéi̯ă...mẹ-a ĉerút căsătoríe//și i̯ö‿i̯-ă [k] i̯ou i̯-ă‿spus că nú vrẹau̯ să fug așá fără știrẹa lă părínți//șî...ápoi̯ a venít în‿ cásă-ntr-o sîmbătă sẹára /m-ă ĉerût la máma/tái̯că-mi̯u nu i̯erá acásă [...]/șî máma i̯-a spus s-aștépte pînă vinie tăticúțu[...]//șî...i̯el n-ávẹa răbdáre//șî‿máma s-a dûs...lă tái̯că-mi̯u [...]/și i̯-a spus/șî mẹ-a spus: dácă cret‿că éste băi̯ad‿bun/și mă-nțelég‿ cu i̯el/puot‿să‿plèc//dacă‿nú/să mai̯ aștépt/pînă víne și dînsu̯-acásă//șî/pîn-a fos‿să vínă tái̯că-mi̯u/am [k] à‿venít dumínică

---

[1] O vecină șoptește: „taică-tu".

1100

sẹ́ara/șî́‿m-a lu̯á‿dẹ-acásă/și̯...m-am duz‿la dî́ṇsu̯-acásă//

[Cu lăutari, sau numai...?]

nu/númai̯ ạșắ//și̯‿a‿dóu̯a zi am̦‿făcúd‿rakí͡ᵘu/

[Da ?]

da//

[Cum se face ? A doua zi ?]

da/a dóu̯a zi//ă dìminẹ́ața/mai̯ tîrz [k] dìmínẹața să strî́ngē rúde/vecî́ṇ‿la noi̯/șī mài̯‿tîrziu̯ plẹácâ cu rakí͡ᵘu lā sọ́acrạ‿mìc-acásă/...lè‿dă dă mî́ṇcarẹ-acòlo/dă băutúră/șî́‿p-órmă să-ntọárĉe-ñapói̯ la ĝinerică//kíu͡ⁱe/jọ́acă...//

i̯éne anéta [zisă a lui] măgărẹ́ață
de dóu̯ăzej‿de anⁱ

să nu-i̯ tornⁱ ápă îm‿pumnⁱ

[Cînd e femeia însărcinată, sînt anumite lucruri pe care nu e bine să le facă ?]

dạ//

[Ce anume ?]

sĕ nu stai̯ pă ū‿sac /...că spúne cā stă strî́ṇs copílu la gúrĕ/pînă-l nắștⁱ/...să nu stai̯ pă mắtúră că faĉ fátă/...sấ‿nu stai̯ pă prag/kĕ stă copílu mult îm‿prag/șî́‿nu pos‿să-l naștⁱ/...ș-o mai̯ fi mai̯ múltẹ//să nu tornẹ-ápă/lu sóțu/-n speĉíal ásta-i̯ pă prìmu‿plán !/să nu-i̯ tornⁱ ápă îm‿pumnⁱ/că nú‿e‿vòe//i̯o n-ám‿născú‿fáta pînạ n-am băút ápă dịn púmnu lu sóțu̯//i̯o cît am foz‿grọásă cu fáta/máma-ṇ‿spúnẹá meréu̯:

"nu-i̯ mai̯ turná !"//
"lāsă mámă/că n-am nịmic "//

șī cînd a fos‿să nas‿fáta/am născút-ọ-acásᵃ//și i̯el a veniᵈ dî la tręábă/şi i̯oᵘ mă...zbătęám/ca feméa la náştere//şī mǫáşa/...dă fapt/mę-a spu:

ᶻĉe "tu i̯-ei̯ turnát lu bărbát-tu̯"//

zig "da/i̯-an turnát"//

"i̯á adu-l încǫáĉę"//

ş-a víni/ş s-a spălá puţin pă mî̯inⁱ/...în ligán/şi i̯-a turnát ápă/ş-am băúd dă tréi̯ orⁱ ápă/şî nú ma mę-a dat...tréi̯ pàtru júngurⁱ/ş-am năsᶜᵘ fatą//v-am spus că i̯éste ş-ástęa ĉevá//de ĉé pîn-atúnĉa/cîn a vęnt i̯el dâ la tręábă tǫátă zíǫa m-an kinuí/şî tómai̯ sęára cîn a vint i̯el am născút ?//

paraskív ᵉelena

dòozeşipátru [de ani]

úna şi pi̯elęa

[Voi, fetele, cum vă jucaţi vara ?]

noi̯ jucăm vólei̯/...mingîa cu báţu/ă úna şi pi̯élęa/ă cǫárda/ flǫáręa...//

[Una şi pielea cum e ?]

ă stăm dóǫ féte-ntr-un...într-un [k] într-o párte/dóo-ⁿ ĉaˡaltă párte/şi pátru-m mⁱijloc/dacă suntém//şi/aruncăm míngᵈa de la úna [ɛ] dă la úna dîn do [k] ĉele dóuŏ/arúncă lă úna dîn celélálte doᵘă la cápu ĉèlălált//dacă úna din mijloc î dîn al[k] ce-lęa pátru a prinz mínĝa/a făcuᵈ dóuă şi pi̯élęa//sau̯ dácă n-a prins-o/dar a atíns-o/ā rămî́z dăcî cu pi̯élęa//şi...pînă le dăm afáră//pînă nu mai̯ rămîne cu nimica//apoi̯ trecám ĉelᵉlálte la o [k] în ă mijloc/şi ă ĉéle carę-au̯ fost în î mijloc/se dau̯ i̯ele pe márne/ş-arúncă ęar...mínĝa//

[Şi cum vă hotărîţi, cine e la mijloc şi cine e la margine?]

ă...ne trágem//

[Cum ?]

dóo̜ fḗte̜ spunem̄: "din ĉer [ɛ]din ĉer și pămínt"/șī cáre-i̯ cáre úna cu álta//dupe aĉée̯a‿ascúndem o̜‿o pi̯átră/la‿m̄ spáte/care e̜ [k] cáre‿ekípă giĉée̯ște/â i̯ĕ [k] i̯éstĕ-m‿mijloc//cáre nu giĉéște/ i̯e pe márne̜//

stánĉu̯ sorica
trei̯sprĕzᵉĉe ani̯

869. ROSEȚI [WLAD, 605]

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972: MC, BM, VN, Mᵀ; transcriere: VN

în‿lócu...porúmbului̯ punéa̯n‿grîᵘ

[Cum se culegea porumbul ?]

ne dușám în‿ĉápu locúluĭ/cu coviltíru/cu copíi̯i/cu vácă dac-avéa̯m/acoló̜/cu‿cățél/pisícă/lu̯am tót//dácâ‿n-ávea̯i̯ bătrîn/pă ĉinevá acásâ.../àcólo ne punéa̯n‿la culés/sea̯ra...mă‿ĉéa̯n‿cu cái̯i la ápă/...feméea̯ punéa̯...făĉá mămăligă/mîncáre̜/friĝáᵐ‿péște/mulĝá váca/...țărănéște/cum‿ē...la lúcru/la tóți̯//ásta‿era̜//

și̯ diminéa̯ța ne sculăm/ne sculám dă noápte tăi̯án‿ĉocáne/că... peste și nú ținéa̯/ⁱerá...să uscá̜/dimineáța ⁱerá mai̯ mᵘói̯//tupă‿a̜a tăi̯ám ĉocáni̯/îi̯ legám cu feméi̯e̜/-i̯ strînĝáⁿ‿gluĝí̯/ne punéa̯m noi̯ la culés//încărcán‿cărúța/i̯o plecán‿cū...porúmbu̯-acásă lā... porumbár/c-așa-i̯ zîĉᵉám noi̯/porumbár//pătúlᵘ‿la cáre punéa̯... porúmbᵘ/feméea̯ rămînéa̯ naintḗ/culéĝa//și-n‿félu ásta...pînă termenáᵐ//dúpă ĉe termenán‿dă culés/căram ĉocáni̯/ᵗúp-aĉa-ˡ‿punéa̯n‿la‿arát//în‿lócu...porúmbului̯ punéa̯n‿grîᵘ//

[Grîul cum se lucra ?]

tót/àșạ//arám...terénu/îl semănám/dác-avẹám pòsibilitáte dă ...sèmănătọáre/c-așá-i̯ ș$\hat{c}$ẹám noi̯ atún$\hat{c}$/semănătór^{i}/la mașín^{i}/... semănán̦ cu semănătọárẹa//dacă nú/semănán̦ cu mîna//...semănán̦ cu mînạ//băgám șáse dúble/ṣápte la pogón/cu mîna//că cu mîna nu s-astupá așá bine șī...ma^{i} adunámá păsăr^{le}//dacă ^{i}erá cú semănătọárẹa/ băgám $\hat{c}$in̦j dúble//$\hat{c}$in̦^{s} [k] o dúblă áre $\hat{c}$ín̦șpe kilográme lā...la dúblă//ș^{i} p-órmŏ dúp-a^{e}ā...îl boronám/îl grăpán̦ cú grápă dă mără$\hat{c}$ín^{i}/péste borọánă/borọána erá o...borọánă/carẹ-avẹá niște c^{u}olț^{i} //și-l astupá pă i̯el/îl scărmăná lọcu/ș$\hat{i}$ s-astupá bọábe^{le}// túp-aẹa-i̯ dam cū grápă dă mără$\hat{c}$ín^{i} îl înetezẹa^{m}/ș$\hat{i}$...dac-avẹám norog dă ^{i}erá o i̯árnă...mai̯ grẹá/ádica cu zăpádă/i̯erá mai̯ búnạ//vẹnẹá ca un̦ fel dă plapúnă/șî-l ținẹá pă i̯el știé...//dácă vinẹá un $\hat{g}$er/ș$\hat{i}$-l găsẹá dăzvelít fără áẹa/mai̯ de$\hat{g}$erá dî^{n} ^{i}el//dă múltẹ ^{u}or^{i} dă$\hat{g}$erá j$^{\hat{i}}$ dăfinitíf/...știdă...frig//i̯erá pămîntu g^{u}ol/ș$\hat{i}$ ...ajun$\hat{g}$á la ^{i}ĕl//

stán̦ șijma
șai̯zeșipátru [de ani]

u̯órzu mai̯ mul să treẹrá...cu cái̯

[Cum se treiera demult, cînd ai apucat dumneata la părinți ?]

cu...cú cái̯i !//dā u̯orz^{u}//u̯órzu mai̯ mul să treẹrá ... cu cái̯//

[Cum treierai orzul ?]

cúm treerám ?//mă dușẹám cú [k] dă nọápte cu cái̯i/ș$\hat{i}$ răm$^{\hat{i}}$nẹá batrîni și cu nevás^{t}a/ș$\hat{i}$ băgán̦ la ári^{i}ẹ//în mi^{l}jocu cúrți/...mătu̯rám bine/făcám o grọápă/i ș$^{\hat{c}}$ẹá stẹájĕr//ș$\hat{i}$-n̦gropám acolọ u̯... un̦ l^{i}emn/um par/așá-i̯ $^{ș\hat{c}am}$/înțelé$\hat{g}^{i}$?//ș$\hat{i}$-^{l} bătẹám bine/să nu zmúlgă cái̯i/ș$\hat{i}$ legám o fúni̯e dă páru̯-òla//și pă órmă vénẹán̦ cu

1104

cáį/şî-į legám cu fúnįę-ąęą/le făĉám aşá nişte gîtáre/dă gît//
şî-į mpreuná^{m}‿pă toț^{i} ^{aşa}//

[De gîtare ce avea atîrnat ?]

şî să‿vez !/n-áv[ɛ]^{e}a némic//dăcî^{t}‿sîŋgure gîtáre/şî‿la gîtár jos aiĉe-į făĉám un óku//la cápu fúni care ^{i}era legá‿dă stęąjăruo^{la}/dă‿lémn-òla/f^{ă}ĉám uŋ‿şomoįóg bun dă páįe/ş^{î}‿făĉá ca ũ..no^{d}‿aşá//şi îl băgám pă ^{u}óku-ŏla dă‿la gîtár//şi-į luąŋ‿cu biĉu dă‿^{l}a úrmă/şi...mănám//zéĉe/ĉiŋşpé/^{u}órzu//

[Da !]

zéĉe/ĉiŋşpe fúni-į dam//...dă jur împrejúr//şî‿d^{u}p-ąęa-į scotęám cáįi‿afáră.../şî‿mă punęám cu fęméįa ş‿cu bătrînu/şî...o luąn‿dîntr-o márnę/şi dam peste cap//dam în áręę-aşą ^{spunęám}/l^{o}am únu după áltu aşá//...ş^{i}‿p-órm-^{u}o luám înap^{u}óį/įár cîn‿ajúŋga^{n}‿la márnę-às^{t}a/įár o luám/şkimbám‿fúrca/cînd în dręápta/cînd îŋ‿stîŋ^{ga}/ştiį cum vinęá/c-aíĉa-n‿dręápta/cîn‿ne-ntorĉán la loc vinęá îŋ‿stîŋgą[1] //dúp-àęa dam dă treį ^{u}or^{i}//şti ca‿s^{î}‿să‿bátă bine//įár băgáŋ‿cáįi/dúpă ĉe termenám/ęar...zèĉe‿ĉíŋşpe/įar...daŋ‿cáę-afár^{ă}[1] //şî p^{ă}‿órmă/ĉę-į făĉám ?//dam pá^{e}elę-afáră/le făĉám şîră/şî-l luąŋ‿cu lopáta/ş^{î}‿l-întorĉ^{e}a^{m}/^{u}órzu-òla/că‿ma‿rămînęá spíĉe pî‿įel//l-întorĉám/ştiį cu lopát-aşá/îl dam peste cap//şi pă‿órmă...băgám ęar cái/şî să‿numęá gră^{u}uít//ă^{l}‿grăuįám//$^{aşá-į}$ spunęám//

[Şi pe urmă ?]

dúpî [ɛ]după‿áęa/...įar l-întorĉęám//pă‿pártę-aįla^{l}tă//l-întorĉám dă treį ^{u}or^{i}/şi...şí buąbį^{li}...îl făĉáŋ‿grămadă...

[Şi ziceai că ai făcut...]

nú‿s [ɛ]îl duĉám/făĉáŋ‿grămádă la ştęąjér/ş^{î}‿cîn‿vedęáŋ‿că bate víntu/...îl punęám îŋ‿căruță şî-^{l}‿dúĉám dăválę/noį aşá i‿^{s}ĉęám/ la bórĉęa/la gîrlă/pă málu/...c-acólo ^{e}rá [ɛ] įerá líber/nú ca-ŋ‿

---

[1] Gest.

sat//bătẹá vîntu//ș-acólo-l‿lu̯am cu̯ lopáta/jî‿zvîrlẹám în‿vînt//bu̯ábili̯ vinẹá jᵘosᵘ/măturám/bunînțelés/cólō/...curățám bíne unᵈᵉ‿cădẹa bu̯abélé/și plẹáva o lọa vîntu să dúcă//

ș-avẹám un cîrliụ́nț/o primitẹá noi̯ zîcă...dă plásă//și dām péste grămáda dă ᵘors/câ‿mai̯ rămînẹa pai̯i̯...ce‿erá mai̯ gréu̯...vînẹá cu ᵘórzu/-l zăcam pă...//

și-l lu̯ā...dacă dam pă dasúpra ᵘórzului̯/cú‿primitẹáu̯a/și dan‿ la o párte pai̯ẹlẹ-àlẹa/i̯ár zvîrlẹám...dă múltẹ orⁱ nu...prẹa bătẹá vîntu/stam...acólo aștẹptám cîn‿vinẹá vîntu//și-n‿félu ăsta am trăⁱít//

[Același]

[Obiceiuri la Anul nou]

[Ce făceau fetele în noaptea de Anul nou ?]

ce mai̯ făcẹá !?/mă i̯ei̯ de cînd‿eráⁿ‿dă cincⁱ anⁱ ?//cé făcẹau̯? //s-adunau̯‿într-o casă‿acoló/punẹá...ᵘors‿pă vatrè/numẹá acólọ-să ...um‿băi̯átᵘ/sau̯‿ó...fată ce numẹá i̯ēlẹ/sărẹá ᵘorzụ-ŏla/scẹa "ăsta-i̯ cutáre/ ăsta-i̯ cutárẹ !"//hai̯/la miézu nópți plecā...legá pari// ʰásta i̯i̯...cutáre...

[Cum lega ?]

i̯e ᵘo áță/și pleca/și legá um‿parᵘ//și diminẹáța te‿ᵈcẹai̯ să-l ves‿cûm‿e/strîmᵖ/cocoșaᵈ/drep/cúm‿este ?/că‿sca că dacă-i̯ páru cocoșát i̯ei̯ um‿bărbát căcoșatu//dacă-i̯ drept/îl‿ei̯ dreptᵘ//ș-ái̯a-i̯ povéstẹa//

[Și pe la vite se mai duceau ?]

pă‿únde ?//pă lá‿vⁱíte/dā !//pá‿lā...boi̯ dă jug/"hái̯ la únu/ hái̯ la doi̯"//ș-așa//

dobrița colẹașe (mița)
șai̯zeșīnŏŏ dă anⁱ

1106

[Scaloian]

i̯óte-l făĉán‿dîm‿pămínt acólo/î̯l pùne̯ám p-o scíndură să uscá/ pắ‿órmă l-îngropám.../dûpă ĉe l-îngropám/şî i̯ere̯ám şáptẹ ob‿z^{i}éĉẹ f^{e}éte/ne duĉ^{e}ám acólo i^{i} făĉám pománĕ.../şî-i̯ cîntám/şî-l plînĝe̯ám.../ş^{î}‿făĉe̯á máma acólo mînŋcár^{i}ĕ...búnă/o plăĉíntă/^{u}ọ...ĉẹ-ávẹa//ş̌-áe̯a i̯erá mînŋcáre̯ắ scaloi̯ánû^{lui}/pománạ//...dẹ-acóle̯a/termenám//

[Şi îl dădeaţi pe apă ?]

p-ála dă cîrpă/-l dădẹám pă ápạ//p-ála dă pămîn‿l-îngropám//da//

[Şi făceaţi doi scaloieni ?]

ē ! făĉám marţ^{i}/ş^{i} p-ăi̯a dă pămînt/şi ǰoi̯ p-ăi̯lanţi dē... cîrpị//o păpuş̌e márẹ-acólo/o dădẹám pă‿ápă...//

[Aceeaşi]

călăvíili̯

fáĉ^{i}/cúm ai̯ văz^{u}t am‿făcút o turtícă/úi̯tẹ-aşà rotúndẹ/dẹ-acóle̯a am pus trei̯ línii̯ aş̌á/ş-am puz‿dóosprẹzèĉe gogóş^{i}/úi̯tẹ-aşạ //pă i̯élẹ//áe̯ắ să numéştẹ năporóĉinạ// şî la cap pui̯ núma^{i} únụ/úi̯tẹ-aş̌á cụ-o crúĉe/şî pátru gogój^{i}‿d^{e}-ále̯a aíĉ//áe̯ä‿i̯e cápu//prèscúra să fáĉe...o crúĉi̯//i̯ar dîn‿cócạ.../şî la cap/mai̯ faĉ^{i} înŋcă doi̯ colăĉéi̯ aş̌á//pui̯ i̯ar aşá o bántă peste ũ‿lung/únu-l fáĉe răsuĉî́t/tot aşá-l faj^{i}‿rotúŋ/şî-i̯ pui̯ trei̯ cruĉulíĉ^{i}/úna‿aíĉ/ş-ún-aìĉ/ş-un-aíĉ //ále̯a mérĝe la cap//...călăvíili̯ sắ‿fáĉẹ tṓt‿aş̌á o turtícạ/şi‿p^{ă}‿^{u}órm-o tái̯ẹ-aş̌á/ş̌-o dai̯ pẹste...àstăláltă/şî-i̯ mai̯ pui̯ o băbúţă aíĉ //ş-áe̯ạ să numéşte călăvi^{i}ẹ//

[Şi o uzi cu...]

---

[1] Expunerea este toată însoţită de gesturi.

după ĉe le scoáten dă la cuptór/le púnem într-ŭ...castrón curát.../şi le rúp^{e}em/şî púnem...vin cu záhăr pestę ịélę ş^{i}/...le dăn la másă//

[Aceeaşi]

fórma dĕ múncă la noị acíẹa

fórma dĕ múncă la noị acíẹa/...o lụăm dĕ primăvàra...dú prin lúnile lu ịanụár^{i}ę/să ziĉen/dă la înĉepútu ánuluị/dă cînd înĉépem n^{u}oị.../scụátę^{m} băligáru ve^{i}k care s-a sco [k] cum s-a scos pîn-acúma/că n-a fost aĉéste s^{e}ére care sûnt acúm [ɛ] încălzíte/ca s^{î} s cúlĉe răsádur^{i}lę//noị desfun [k] dĕsfundám răsăn^{i} [k] răsádniţa dă gunóịu vek/caré ^{i}era pút^{r}ẹd dîn tímpu ịérnị/dă ánu trecút carę-a fost/scotẹám afáră/înlocuịám cu gunóị proáspă^{d} dă la grájdurli animál^{i}lor: cal şi...sígur vácă.../făĉám strátu aĉéla grós/páturlę car^{e} să numéşte pád dă şaptezeĉ/óbzej dă ĉentimétri grosíme/după care vẹnẹám cu tócur^{î}le...ĕ...făcúte ^{u}or dîn scîndúră de brẹad/saụ dîn î...plăj^{i} dîn ástẹa dĕ betón cum éste acúma/le pun^{e}ám/d-acólẹa vẹnẹám/şî lăsám tréị pátru ĉiŋ zíle să-ŋcălzẹáscă/şi óbî zíle...să-ŋcălz^{e}ască pămîntu/pînă ^{l}a răsărirẹa buruịénilor/după care/...vẹnẹám şi fră [k] lụam sígur la sápă/la cîlţuít pămîntu ịarăj^{i} dîn noụ amestícat cu br^{e}azda respectívă care ịerá în tócur^{i}/după care pregătẹám [ɛ] terénu pentru semăná^{t}//s^{e}emănám p^{î} la ĉiŋsp^{r}eĉe/doozéĉ^{i} ịanụárie/între care[1] ...pentru róşiị tímpuri vorb^{e}esc acụ^{ma}/ştis pentrū...márfa tímpurie care ^{era}// după care tere [ɛ] ĝẹám la-ŋgrijîtu resádniţe^{i}...pînă primăvàra la tímpu plantátụluị//între tímpụ-ósta sígur făĉám ş^{i}-álte lucrár^{i}/plantám î...ardéịu tímpuriụ/plantám vínẹ^{t}ę tímpuriẹ/t^{u}ót în aĉéstē...tócur^{i} imprevizáte le [ɛ]//care se-^{ŋ}că^{l}zẹá la-^{ŋ}călzire...gu-

---

[1] Tuşeşte.

1108

nói̯ dă gráș/ĉę făĉám noi̯ ac^{olo}//după cáre în tímpu primăvéri/ cîn^{î}...sígur să-mprimăvărẹáză [k] să-mprimăvăra/curățá terénu dă burui̯én^{i}li respectívę ve^{i}g‿dîn i̯árnă carę i̯éra/făĉám pregătírẹa terénului̯ pentru...plantárę/fe^{r}tizárẹa sól^{u}lui̯ cu-ŋgrășămíntę kímiĉe sau̯ natúrálę/cum acúma dejá...sígur ^{i}ezístă pă tọáte părțílę/după care la tímpu óptim/care tre‿i̯el [k] înĉépe i̯ásă aẹạ/înĉepẹám sē...plantárẹa-ŋ‿cîm^{p}//d^{u}pă plantáre întrețínerẹa.../adică zîs prășíla/udárẹa/c^{u}opilítu/legátu/cîrmítu plántelor/legátu...

[Cum plantezi în cîmp ?]

plantátu-ŋ‿cîmp‿î la róși^{i}/să fáĉę îŋ‿félu‿următ^{u}ór : víne șî...întîi̯ noi̯ pîn-acúma/...cîn‿punẹám róș^{i}li la [k] pe terén/lā ...la ara^{c}/vẹnẹám îŋfiĝẹám arácu...întîi̯ pă terén îŋ‿rîndur^{i} drépte/la distánța dă trèi̯zeșiĉínĉ dă ĉentimétri/tré^{i}ze‿trèzeșĉíŋ^{j}‿ dă [ɛ]ĉentimétri/àvûn^{d}/...deŋsitátẹa plantílor/caré ne țíne nóo‿ de pátruzeșĉíŋ^{j}‿dă mii̯ dă plánte la ^{h}ectár/să ai̯bă‿aĉáste plán^{te}// după care vẹnẹám făĉám grọápa cu ĝírca...líŋgă arác/între i̯ei̯ zis/ara^{c}/la ĉírca...înt^{r}ă pátu [k] dĕ zéĉe ĉíŋspę ĉenti [k] zéĉe/ dóișpe ĉentimétri dă arác/ca túfa să nu...să lovẹáscă...dă arác/ să...să fărîmē...frúctu/să príŋză piétre pă i̯el/ [ɛ]făĉám grọápa/ punem apă/d^{u}pă‿car‿poi̯ vĕnẹá‿f^{i}íru/șî-l plantám/dăm pămîntu la rădăĉína pe [k] firúlui̯/la...care [k] după care i̯el trébę să... s^{î}‿să príndă//întîi̯ să púne ápă la cuip/șî‿p-órmă púnem‿ă ástą/ púnem pę plánta respectívă//după care i̯el cîn‿să cọáĉe la o di [k] la o mărime cînd înĉépe să-i̯ dẹa cópili/să copiléște/să lẹágă‿dă dĕ‿cîte-o [k] dĕ arác/róșẹa/pînă...cîn^{d}‿ẹa víne la aĉẹástă maturitáte/cînd ajúnĝe la cọáĉerẹá‿ei̯//

colẹáșe de górge
pátruze^{j}‿de an^{i}

pîi̯nⁱe

ĉérnem‿făⁱínă/plămădim alo̯átu dă se̯áră/dimine̯áța o frămîntăm/ p-órmo‿ō‿mai̯ lăsán‿ca d-o óră/o púnem în távⁱe/după ĉe créște i̯a cît copái̯a/și̯-o băgám la cupti̯ór//o sco̯áten‿ș-o mîncám [!]//

[Aluatul cum îl pregătești ?]

înmui̯ém ũ‿aluățᵉel/în ápă căldúță/șî-l lăsám dă sē dizólvă i̯el acólo-șá/să mu̯ái̯e bíne//șⁱ‿púnem ápā în‿î copái̯e/cu-o lingură de lᵉemⁿ/șⁱ‿púnem aluățelu-acólo/șⁱ‿cu făⁱínă/șⁱ‿mestecăm bíne/îl bătém bíne/șⁱ...l-acoperim cū...un‿șervⁱeᵗ/púnem dóo bᵉéțe-acólo/ l-acoperím c-un‿șervét/șî-l lăsám așá pînă dimine̯áță//pînă crᵉéște i̯el//

[Cum pregătești aluoțelul să ai mai multă vreme ?]

ᵘoprín‿cócă//dîm‿pîi̯nⁱe.../ș‿tot așá cū‿ápă căldúță șⁱ‿cu mălái̯ᵘ//le frămîntăm bíne/și le fáĉem așá.../alᵘŏțéle//ᵃșá sî‿spúne// le lăsám să zvîntă/șⁱ‿le púnen‿la săculéț//

rîjnove̯ánu lúĉia
patruj‿dă anⁱ

[Inul]

[Cum culegeți inul ?]

îl zmúlĝem/îl fáĉen‿znópʰ/d-acóle̯a pă ᵘúrmă-i̯ scuturám‿î sămînța/...pardón//șī pái̯le-ále̯a/le duĉe̯ám‿și‿lē...băgám ĩ‿lac//**sta** acólo cîte-o săptămînă dóᵘă/ne duĉá/le mai̯...întorĉán‿noi̯ acólo în ápă/șⁱ‿lē‿lăsam acólo//băte̯ám pátru parⁱ/șⁱ‿le-așîzám acólō... znópii̯//d-acóle̯a-i̯ scote̯ám/i uscám/ș-ave̯ám ō...nu ș‿cum mo̯árte̯a-i̯ spune̯ám/...măkínⁱ//și un tocătór așá//și băgám fui̯óru/și-i̯ dăde̯ám dĩ‿ae̯a/și‿să băte̯ă i̯el bíne/șî‿făĉe̯á...//șⁱ pᵉ-órmă-i̯ dăde̯ám pîn‿darác//și torĉán‿dă urze̯álă dă preșúrⁱ/dă...ásta//

[Aceeași]

---

[1] Sughițe.

mămălíga

[Cum se face mămăliga ?]

mắmălíga ?//púnem ápạ-n ĉa^{o}ón/presărắm‿î ḑasúpra pŭ́ţín mălái̯/ puném sárē/...dúpă áẹā...lăsắn̦‿să dẹa-n̦‿fi̯ert^{î}/şî‿cîn̦‿férbẹ i băgắm mălái̯u//[...] după cît^{c}...dŭ́pă cî̆tă ap-am‿pus/atî̆t mălái̯ púnem/ lăsắn̦‿să fi̯árbă/púnem‿î...făcăléţu-n‿î̯...îl bắgắm în mămălígă/şī ...cînd ^{u}o lom la mestecát/dacā̆...rămînē mămăligạ pă făcăl^{i}éţ/ în̦sẹắmnă‿că nu i̯éstẹ fi̯ártă bínẹ//dácā̆ nu rămî́ne nimíc/o mestecắm/ o răstúrnăm/pă‿un̦‿funt/sau̯ p-o farfuríi̯e...//

stró^{i}e i̯eléna

dóozeşîdói̯ [de ani]

870. ULMENI [WLAD, 466]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972: MM, RP, MT; transcriere: RP

a vru^{t}‿să mă mănî́nĉe

vinẹám dîm‿báltâ/dạ la pădúrẹ/...tĕi̯ám la ^{u}únu la... [ɛ]ĉernéscu̯-aşà-i̯ spŭ́nẹá//şi tắ^{i}in̦‿la pădúrẹ-ac^{u}ólọ/i̯ér^{e}am băẹá^{d}‿dâ v^{u}ō dói̯şpẹ tréi̯şpe an^{i}/cam aşá//ş-i̯er^{e}á tìmpu̯-óla cald în nóŏ‿sŭ́te şáptîşpẹ/-atúnĉa nú‿prẹa a da^{d}‿zăpádă//ắlde‿tát-al meu̯ dormẹá-m‿bált-acó^{lo}//mă triméte d^{u}pă pî́i̯nẹ ŏdátă sẹára acás...//trimeţîndu-^{mă}‿^{du}pă pî́i̯nẹ-ac^{u}ólọ/zíĉē..."te dŭ́ĉ‿acásă/i̯éi̯ pî́i̯nẹ/şi vii̯ mî́i̯n^{i}‿diminẹàţă cū...ũ‿veĉín ^{d}-aĉí alắtŭ́rẹạ"//

venín̦‿dîm‿báltă/am pl^{i}ecád/mẹ-am vắz^{u}‿dă trẹábă/hái̯da/hái̯da/ c-um‿beţ^{î}şór îm‿mînà/er^{e}ám míc//bā́lta erá d-aij‿dî la noi̯/care-i̯ vo şásẹ kílọmétri pînă-n̦‿dúnăre//ĕ́r^{e}á fọártẹ dîpárte‿ĕ́r^{e}á/şti^{i} ?

pădúrẹa cum a fo‿la [k] la dúnărẹ éstè...//viníṇd îŋcuáĉẹ dácâ nu mă salvá uŋ‿creştín/mă mîŋcá lúpi//mă mîŋcá/fíŋcâ‿er^{e}á trei̯ dihắni^{i} dă lub‿mar^{i}...//şi veníṇ^{d}‿d-acólo/pâ‿la jumátẹa...lóculŭi̯ aşá/^{dă} p^{î}‿la jumátẹa...cî́mpului̯ îŋcuáĉẹ/veníṇd/spre cásă/i̯o nú i̯-am văzút//abár n-am avút i̯ọ//că dacă nu...şti^{i}ám ĉẹ-i̯ lúpu/şi vắ [k] mai̯ văzúsẹm/da abár nu-n‿da mi^{i}e-ŋ‿gîŋ‿că să ví^{i}e lúpu/să víe sâ mă [ɛ] i̯a pă mínẹ [...]//

şî a devín^{i}‿trẹába ş^{i}.../víni i̯erá u̯unu níţă [...] pàzẹá sfécla unui̯ boi̯ér márẹ/ŭnu lăzăr^{i}éscu/costícâ lăzăr^{i}éscu/nu avẹá atúnĉ în tìmpu-ăla cărúţẹ/nu ma‿^{i}er^{e}á...bán^{i} dă uŋ‿să mai̯ vî́ndă/că dacâ‿ erá răzbói̯u...//ş [k] scotésẹ sfẹcla/ş-i̯érá grămádâ// [...]dacă a scós-o/á‿pus um‿páznic acólọ/să nu vie s-o fúre ĉẹtăţéni/^{u}o fùrá//şî-l văs‿pă ^{u}únu că sárẹ dâ‿la ^{u}o colíbă d-acó^{lo}/undi‿i̯rá i̯el c^{u}olíba lui̯ acó^{lo}//şi-m‿fáĉẹ[1] merẹ́u̯ cu mîna ^{mie}//d-àbár n-avẹám i̯o ĉẹ-m‿fáĉẹ‿el mie//

şi cîn^{d}‿coló/trei̯ dihắni^{i} !// [...]să zi^{g}‿dác-avẹá dóo [k] da n-ávẹa dóo‿súte dă métri//ş-a vin^{it}‿i̯el cu púşca/ş-a tras uŋ... fog‿dă ármă [...]//

cam [r] cam ást-ar fi trẹába//

[Dar s-a-ntîmplat chiar să atace oamenii ?]

ā ! cúm‿nu ?//dạ//ajunĝése şî îŋ‿sát de intrá//î‿sat//la uṇ‿ĉetăţẹán d-aĉílẹa/ẹ-a mîŋcá^{d}‿di la [r] dî la i̯ezlẹa cáilor/dâ‿la i̯e [ɛ] dâ‿la i̯éslẹa dînă^{u}úntru diŋ‿cúrtẹ//ẹ-a mîŋcát uŋ‿cîrlán//

p-acólọ líni-ạẹạ că [k] undẹ fáĉẹ cúrba‿ásta acólo/aĉîlẹa/undẹ ^{u}urĉ /ş^{î}‿d-acólo a mîŋcát‿unụ/únū dă la márnẹa sátulŭi̯ a mîŋcát únu//înaintẹ nu acú//

vlad tănásẹ‿sau̯ tănásẹ vlad
şaptezèĉ [de ani]

---

[1] Gest.

vía

vía am arát-o/ş-am pús-o cu plúgu/că...sígur că am...înaⁱínte la părínţ cînd ⁱerám băịáᵈ‿dă vo páịşpe anⁱ aşá/am pus c-avẹám pă lúŋcă‿áịĉa/lúŋcă dúnări cum ịẹ la noị‿äⁱíĉ//ām pus şî am pús-o cū...ţărúşụ/cum punẹá ụolténi ᵘodátă porúmbu cu ţărúşụ//şi nú‿prẹa an‿daᵈ‿rẹsultátẹ búnẹ//bínẹ kár erám âĉí-n...zoótehniị-äíca/am ĉerú‿lū tóvarîşu brigadịéʳ u[ɛ]caⁱi şi cărúţa/am avú‿um‿plug lá [k] tot aşá la uŋ‿condúctor/m-an‿dus cu‿úŋ...cumnát al mⁱeụ/cu nẹvásta/cu...sọácrî-mẹạ/...şi cu plúgu/am pús-o...am dad‿drúmu la plug maị adîŋc şî/o á [k] am avút ụọ-áţă/am pús-o la nóoj‿dă ĉentímetrî aşá/ş-am întís-o...pă brázda‿áẹạ/ş-ọ-mpiŋgám/ᵘo călcám bíni jo‿la rădăĉínă/ᵘọ-astupáŋ‿şî/m‿fel-ọsta//

pâ ᵘọrmă/...dăpă zéĉe zílẹ-aşá‿ám...ĉepuⁱít-ọ//c-am lăsát-o maị márẹ/ám ĉẹpuít-o/şî‿ẹ-am‿lăsát‿î cum să spun‿î...cápu ⁱiị/dă undẹ dă şi ịa/l-am [ɛ] lăsát î...suprafáţa pămîntúˡᵘ/am făcút ũ‿fel dă muşuróị mititⁱél‿aşá/şî...pâ ụúrmă...aᵐ‿maị cᵘopĉít-o noị/ị-am [k] câ ịa...plóụo/şî...fáĉẹ cụáje/şî...aᵐ‿maị cᵘopĉít-ŏ nóị/c-áẹạ [k] lăstáru nú‿prẹa árẹ putérẹ príma dátạ [...]/da/da//fáĉẹ cápitẹ/că noị cápitili‿li tăịém dîn [k] tód‿dîn víẹ bătrînă/şî cápitẹli a [k] ş-álẹa lẹ púnẹm îm‿pămînt//

şi...aşá‿că...am munĉít-o...dọị anⁱ dă zílẹ/carẹ n-ã‿lụa‿níĉ ũ‿fel dă randamén‿după ẹa/şî àstâ-várâ/cînd‿a vru‿dumnẹzéụ/am‿ făcú‿ş-ịo vo trẹízẹş‿pátruzéj‿dă védre/dĩ‿ụopt ári//

[Şi ce muncă i-ai făcut ? În primul an...]

am săpát//prímu an/atîta çum â‿spus/àm‿ĉipuịít-ọ dîŋ‿fáţa pămîntuluị/şi/am‿máị pus ş-ịo níşte fasólẹ p-acólọ aşá/punẹám/maị rar/că...zíc "trébᵉ‿să...ụopt áriⁱ/fac ş-ịo ĉẹvá"//şi/al dóịlẹa an‿î/ã‿săpát-o/n-am putú‿să maị pun nimícạ/tọt...am ĉẹpuít-o p-órmạ ịár dîŋ‿fáţa pămîntuluị//al dóịlẹa an//prímu an an‿

cêpui̯ít-ᵘ̂ō/bắţu̯-ą́la/şî an̦‿lăsát-o dă úndẹ-i̯ dắ‿ẹa/dâ la nódu ii̯// al dói̯lẹa an‿ĉepuít-o/şi̯-an̦‿lăsát tọ́t‿aşà um‿pic/i̯-an̦‿lăsáᵗ‿ cîti̯-ũ‿lăstár‿dọ́i̯ ca sâ dẹa//am acọpérit-o‿ẹàr şᶦ.../acúma ánu̩... trẹcúd‿dă primàvárā/a fącú‿cu̯árdẹ ş-ẹa marᶦ//ş-atúnĉa ã‿lặsá‿şᶦ‿ noi̯ cu̯árdẹ-ấşa/doi̯ ᵘ̂ọi̯ᵏ‿trei̯ u̯ok/atî́ta i̯-ã‿lặsát//ca sặ pọa‿să dúcă ş-ẹa/ᵈᵃcă-i̯ laşᶦ márẹ/nū nu prodúĉẹ//şi̯-ān̦‿lặsát-o cum v-ã‿ spus/şî am...ᶠᵃ̆cu‿şi vin acólọ-şà...c-a putú‿să dúcă ẹa/că sigurᶦ că ᵘ̂ọmu dîn ĉi créşte/fáĉẹ [ɛ]fórţặ mai̯ márẹ [!]//

şî ásta am [ɛ]ésti cu vía//

[Şi pe urmă la cules cum faceţi ?]

la culés tu̯ámna/ne dúĉen̦‿şî noi̯ fìⁱ̂ẹcárẹ acóˡᵒ‿cu condíţii̯li caré‿lẹ-avⁱ̂ém aşā́/ām‿avú‿níştẹ saĉ/mai̯ cu cărúţa/i̯-am strî́s/i̯-am‿ aᵈús acásâ/am avút...vásẹ/i̯-am pus în̦‿vasẹ-acólọ/i̯-am...l-am bătú‿ bíñẹ/l-am tras/[1]-am puz‿la butói̯//ş-áẹa i̯-am̦‿făcút//

[Şi din ce rămîne ce faceţi ?]

ã‿făcú‿ţúi̯că dîn ẹa//avín̦‿cazán/dîn‿î prăştínă//

[Cum ?]

prăştína cum‿e ? noi̯ ᵘ̂o punẹ́m...ṓ‿lăsăm în toĉitu̯árẹ-acólo-şà/ dúpă ĉẹ ọ bátim...scúrĝin̦‿zi̯áma/férbẹ i̯a/şî dûpă ĉe fⁱ̂érbe/o astupăm//ṓ‿ástupăm i̯ermétic//da /zéĉĕ ĉíşpe zílẹ/pă cum férbe şî ai̯ timp//ş-ai̯ dús-o-ntr-o [ɛ] primăvarâ/acú vō zéĉe zílẹ-am̦‿făcút-ọ//

o dúĉẹm acólo-şà/o punẹ́m în̦‿cazán/cazánu dă arámà/...árẹ filturílẹ-alẹa acólo-şà ca să filtrézẹ-ấşa/că nu să pọáte pîn̦‿ filtru să nu trẹácă şᶦ/púne fọc acóˡᵒ/ş‿cúrĝẹ ţúi̯că//dácă-i̯ márfa búnă/i̯ésẹ/dácâ nū/sigur că nú‿ẹsi̯//

toáder mihalákẹ
pátruzeşîpàtru dă anᶦ

---

[1] Aprobă completarea făcută de un consătean.

1114

pórcu

[Să ne spui cum tai porcul şi ce faci din el.]

pĕi̯ ! bătrî́ni‿îl‿î tái̯e̯/îl fáĉe îl ĉopăţéştē/...púnē [k] aléĝī ...şǔ́n̯că dîn el/îi̯ dă sáre̯/î́‿cárne̯a ᵘ͡o púne‿e̯ár lā sáre̯/...aléĝe̯ pentru cîrnáţⁱ‿ī cárne̯/pentru tᵘ͡óbă/pe̯ntrū...măruntáile̯-àle̯a ĉe̯‿ésti‿lā.../şî‿p-órmă lē îi̯ dă sáre̯//péste̯ pátru‿ĉin̯‿zî́lē/ᵘ͡úrcă pórcu lā...la fum/aşá-i̯ spúnem no̯i̯ lā pentru afumátᶜ//

sco̯áte muşk' dîn el/sco̯átē...to̯áte ĉe̯ să scu̯áte dîn el aşǎ́/şî́‿fáĉeᵐ‿mîn̯cáre dîn el: várză/cartófⁱ/ĉe ştiˢ‿şî dumne̯avo̯ástrâ/nu númai̯ noi̯ [!]//ştíu̯‿ⁱ͡eu̯ ![1] //

[Cum le faci pe fiecare ? Cum faci cîrnaţii ?]

cum fáĉe̯m cîrnáţi ?//î̯ aléĝîm ĉe trébui̯ pentru cîrnáţⁱ/ᵘ͡ō‿tocă̯m cu maşína/u̯ō...îi̯ púneᵐ‿mirgo̯áse̯/-i̯ púnem ĉē trébui̯ē dîn ástea pentru i̯ei̯/ă cùrîţám máţîlī frumós‿bìne/şî́‿lē...le úmplem tót cu maşína ştis ?‿cárne̯ -ae̯ä tocátă//lé‿úmplen̯‿cu maşína/şⁱ p-ōʳm‿le̯ púnem p-ō frigáre̯-aşǎ́/p-ō...şî́‿le̯ suⁱ͡ím sus//

pă‿órmâ fáĉen̯‿cîrtabóš/tóᵈ‿la fe̯l//tocám‿î [k] zis púne̯m la fⁱ͡ertᶜ/pă̯ bojóĝ-e̯i̯a/ĉe trébui‿i̯ar pentrù i̯ei̯/i‿púne̯m la foc/îi̯ férbem puţín/să spală máţîli...bíne̯/să̯ arăjáză/şⁱ‿p-óʳmă-i̯ u̯úmplem//îi̯ ᵘ͡úmplen̯‿şî-i̯ púne̯m lā fi̯ért//i̯ár dîn‿noᵘ͡//ş‿p-óʳmă-i̯ púnen̯‿tot‿aşá dă să scùrĝe̯‿ⁱ͡ei̯//

tóba to‿la fel...ĉe trébûi̯ pentrū i̯ă/i̯árâ le̯ púnem la fert/le̯ tocám/i̯ar ᵘ͡o u̯úmple̯m/ᵘ͡o̯ cu̯ásim cúm...ştiu̯ feméⁱ͡ile [!]/ş-o púnem e̯ár la fert/ştiţⁱ ? ş‿p-óʳmă ᵘ͡o púnem p-un dᵘ͡og/ᵘ͡o pre̯săm bíne̯ sâ să...preséze‿e̯a s‿să-ntín̯ză/ş-ō...o sui̯im i̯ar sus//cîn‿ne trébui̯... ple̯cám în̯cu̯áĉe în̯coló la tre̯ábâ/tăⁱ͡én‿dîn e̯a féli aşá şî mîn̯cám [!] //ca şî́‿un̯‿salám/ca şî...//

[Şi din căpăţînă şi din picioare ce faci ?]

---

[1] Răspunde cuiva din cameră care îi explică faptul că anchetatorii ştiu, dar vor să o audă pe ea povestind.

căpăţína/picǫárlᵉ-ắlẹa le fáĉem pʰiftíⁱe//noi̯ mai̯ múl/nú ştu áltţi...//î̦ le fi̯érbem bíne lẹ púnim la cazán/lẹ fi̯érbem bínè/bínẹ dă tᵘőt ştis ? pînă să̄ dă tǫátă cárnẹa du pă u̯ásilẹ-ắlẹä//pisắm usturói̯ aşá cît crédim nᵘṓi̯/şī după ĉe s-a fért élẹ bíne/înĉépen d-o vînturắm//zẹám-àẹä/ᵘo vînturắm mūlt tárẹ dă tọt pînă să-ŋkágâ ẹa//cu ᵘusturói̯-ṓlạ//ᵘọ lăsắm dă sẹára sau̯...pă ĉẹ timp ọ fáĉẹm ástâz/mî́i̯ne dimî́nẹáţâ po sâ ⁱei̯ dîn ẹạ sậ mănî́n [k] sậ-ŋkágâ bíne-äşá//ş-áẹa să nū́méşte piftíe/aşắ spúnẹm nọi̯/da...//

ş-ástẹlálte fáĉe mîn̦cárẹ: várză̄/cu cartófⁱ/cū...cárne//

[Sarmalele cum le faci ?]

sarmálĕli ?//tőt aşá/tocắm cárnẹa bíne/...púnem ĉe trébui̯ mⁱirǫásẹ̄/pipⁱér/tocắᵐ [k] pi̯isắm pipér/ĉe trébui̯ la ẹạ/lẹ-aşẹzắm lā [k] părjí̄m ziz/dacâ i̯ẹ cárnẹa prẹa grásā/n-ő mai̯ prăjím//alégẹm foi̯ dâ várzâ/ş lọ fáĉim/ş lẹ-aşizắm la u̯álậ//púnem fọáe dă dáfie/ĉẹ trébui̯ i̯ar pipér pentru i̯éle şī...lẹ púnim la fert//dacâ-i̯ nevói̯i̯ dă prăjálâ mai̯ li fáĉim/dacā ⁱi prẹa grásẹ nu/şi...lẹ púnè la fert//le ţínem o ᵘo [ɛ] ᵘo u̯óră/cî́t...pînā crẹdém noi̯ câ să fⁱérbe şī.../púnim mása şî mîn̦cắm [!]//

[Dar din grăsimea care nu e bună...?]

ásta n-ő-ntrebui̯ínţắm lā...ásta ᵘọ-ntrebui̯ínţạm la săpún//

[Şi săpunul cum se face ?]

săpúnū/daᵍă vres să credéţⁱ/...ştíu̯/am văzú/da nū mă bazés ca sâ fac/i̯o înṣă n-ám fạcú pîn-acú/îm fáĉẹ máma-sọácră//ă...i̯ā fáĉẹ-ŋ félu u̯rmătᵘór: púnē...púne jumắrîli care éste/şī grăsimẹa care éstẹ-ntr-un cazán/după ĉ-àprindẹ focú/şi i̯a-ş cîntăréşte şī sọdá/-ş cîntăréşte şī grăsimẹā tot/şi púne u̯odátâ cu tᵘótu pậ.../şi-l férbe pînă crédẹ i̯a/mésticâ la el pînă créde ẹa câ i̯ésē... săpúnu̯//

dúpă ĉe l-ā...crédi i̯a câ s-a făcút/îl dă jós/îl púne-n [ɛ]tr-ū vas aşā...undẹ créde ẹa/ca sâ ẹásâ cᵘódri/să nu ẹásă níĉ supţírẹ

1116

nis‿pre̯a grōs/şi-l‿î̄...îl táẹ pestẹ̯-o u̯ọ́ră//dacâ i̯e i̯árnā/îl táẹ mai̯ répẹde/dácâ ésti váră/îl táe mai̯ tîrzíu̯/să-ŋkágâ mai̯...anevóⁱi/ vára-i̯ mai̯ caldọ//dácâ-i̯ i̯árnā pesti̯-o ọ́ră...îl táẹ//

ána porumbél [k] porumbél aníca
pàtruzéĉⁱ [de ani]

mᵘórt a fos‿pă lᵘoc

a fos‿kar‿ī socᵘotitóru nóstru//ómu̯-osta carẹ [k] socotitóru zis‿la brigáda no̯ástrâ lā zotehníe la noi̯//şi spúne că i̯ẹl a pliçá‿dâ lā...d-acólọ/tótuj‿zā ştiţ că spúnẹ u̯ámiçni că...parcă l-ar fi trásă ştis‿pă i̯el‿î áţ-àsta/ştiⁱ/sạ pléĉẹ mai̯ répiçde d-acólọ//că i̯el‿ī spúnẹ că pî‿la dóọsprezeĉe ar fi bătútă porúm‿/pînă la dóᵘosprĕzeĉe ar fi bătútă porúmb acásă/şī s-a dus pîn-acólō aiĉa lā márne la noi̯ lā colectív/...şī a staᵗ‿cît a stat acólọ/şi spúnẹ u̯ámîni carẹ̯-au̯ fos‿cu i̯el/cā...nu ştiᵉạ́ cum să e̯a biĉicléta mai̯ répede să pléĉẹ//alţⁱ o̯ámínⁱ carẹ̯-au̯ fos‿cu i̯el/să mai̯ ste̯ạ cā ave̯á tre̯ábâ cu i̯ẹl acólọ/cret‿cạ...i̯ó‿ştiu̯ ĉẹ‿írá sā...?//şi i̯el nú că-ş‿ᵉa biţicléta şi ple̯ácậ//pînă la u̯úrmă a lo̯a‿biĉiclⁱéta şī spúnẹ c-a pliçát//

acúmā...dupā cum am aᵘuzí‿şi i̯o/i̯o vă povestésc//ă álţīi̯ ąsta ...ne̯a mítică dă[1]...bîşú//ă spúnẹ c-a fost ũ‿u̯úrma lui̯//i̯ei̯ a plẹcá‿cu biĉiclⁱéta/şī ástā socotitóru nóstru tót cu biĉicléta spúnẹ c-a fost//aíĉa la şọse̯á cînd a ajúz‿dā îă̯e̯a au̯ foz‿mai̯ dăpárte/aíĉạ lā...la şose̯á cînd a ajús/câ ī puţín mai̯ ĩ‿vále̯-acólọ dă.../spúnẹ c-ar fī i̯işit în fáţa maşíni//acúma rátā[2]/dupạ cū‿spúne lúme̯-ástā/şoférū l-ar fi ᵘọcᵘolítă/a tras pā...pă stînga cum s-ar ...[k] pâ dre̯ápta//i̯el dacă l-a văzú‿c-a [ɛ]ā fọs‿pă dre̯ápta/şoféru̯-a lu̯át-o pă stî́nga//ă după ásta/spúnẹ câ i̯e̋l a trăversát pî̋n fáța ràti/și spúne câ șoféru/așá au̯uzẹám ș-ⁱo o̯amíni̯-acólo/i̯o n-a̋m fóstă să știț / câ i̯o n-a̋m fost acólọ//dă/lűmẹa vorbéște șî carẹ...//șî spúnẹ că șoféru ar fi strigátă/cạ a avú și mártorⁱ/și spúnẹ c-ar fi strigátă/zⁱĉe "să știțⁱ câ nẹ fáĉẹ bucáta băi̯átu̯-ắsta"//

---

[1] Se adresează cuiva care asistă şi care cunoaşte personajele povestirii.

[2] Denumire prescurtată a curselor locale de transport în comun.

i̯el cînd a...trăversát pîn fáța mașíni/cret că mașína l-a și̋ lu̯u̯át//câ l-ắ [k] cînd î l-am văzút ĩ șánț/l-am văzú șî noi̯/așá irá dă...ĩ fíni irá așă...nú știu cum să spui̯/așá u̯om/un om grās/márẹ-așà șĩ...trîntít în șánț//picⁱóru rub d-ai̯íĉ[1]/ásta[2]/ásta[3] spúne d-ai̯íĉ[4]/...ĩ fínẹ irá nẹnorocít săráchu !//ĉe sâ vă spun/nenorocíᵈ dă tot//

șĩ/mai̯ dăpártẹ nú știu//că am fó șĩ noi̯ acólọ/a veníᵈ milíțĭă/à mŏsurát cîz métri a foz dâ la bára dâ undẹ-a pus mașínă...frînă[5]/da//șĩ am sta șĩ noi̯ acólo pînă mai̯ tîrzíu̯/ᵍă i̯erá lúmẹ adunátâ irá.../mai̯ tîrzíu̯ așá încă nij n-am staᵗ/câ dọar veniséṅ dâ la colectív/și am pus sâ spăl//irā símbăta ẹrá/nu ?[6]//am pus să spăl/șĩ m-irā...àpucîndu-mă i̯o acólọ/am aᵘuzít a venít ᵘo fátă/"tántẹ aníco" zíĉẹ/"a omŏrî́" zíĉẹ "ũ u̯om ĩ válẹ"//

am fúĝi ș-i̯o acólọ/m-a apucá și nu̯áptẹā/șî sẹárạ nij n-am mai̯ putú să mai̯...întíz rufⁱli/lẹ-am întíz dumínică diminẹáță/ᵘo fi fost...ĉⁱo fi foᶻ/lẹ-am întíz dumínică diminẹáță//c-am stat acólọ unde érá lúmẹa adunátă lîngă i̯el//ș-ás

[Și a murit ?]

da/ᵘómŭ [k] mᵘórt a fos pă lᵘoc//

[A și murit atunci ?]

da/ⁱimedi̯át//

---

[1] Gest: din șold.
[2] Gest: piciorul stîng.
[3] Gest: piciorul drept.
[4] Gest: din genunchi.
[5] Sugerează cineva care asistă.
[6] Se adresează cuiva care asistă.

1118

a fos‿kár socotitóru nóstru i̯el^{î}//

[Spune după aia cum l-a dus la spital, cum...][1]

păi̯ nú‿şt^{i}u/i̯o n-ám fost acólo̦/cîṇ‿l-a dus la spitál//da/după ĉ^{e}-am plẹcá/l-a luát‿î maşína cū soţíi̯a/cū [k] cą soţía lúi̯ a vení‿ şî mai̯ tîrzíu̯//tot aşá venisẹ şî i̯a dă la cîmp//şī carẹ s-a dus‿ ī/s-a dus un om d-aíĉă/şi i̯-a spuz‿

zíĉē "i̯u̯ánă" zíĉe/"hai̯ cā gó̦rgé" ziĉ "-al t^{î}ắu̯/éstē ĩ‿vále̦ şi nu mai̯ po̦a‿sâ mai̯ me̦árgâ" z^{i}ĉe "pă bíĉ^{i}icl^{i}étă/-l du̯áre piĉu̯árlẹ" //ştis/pā i̯el//ca să nu-i̯ spúi̯e imediá‿la soţíẹ cā...i̯e m^{u}órt// o̦áre ĉíne ştié‿cum îi̯ vené̦a dacă-i̯ spūné̦a imedi̯át/^{i}el zíĉē...ă[k]

"fúj‿mă" zíĉe̦ "cā i̯o cre^{d}"‿zíĉe̦/"c^{î}‿s-a-ntîmplá‿ĉivá cu i̯el/ nu câ nu po̦a‿sâ me̦árgă" zíĉe/"pă biĉ^{i}icl^{i}étą"//ş-à-ŋkipuit e̦a ĉẹvá/da ĩsă tótuş tó^{d}‿n-ā crezú/ş-a fuĝít aşá dâ la álbie şi e̦ą câ spuné̦a câ spắlá/...şī cínd a venit a^{i}íĉ/mai̯ îŋcu̯áĉẹ i̯-a spuz‿ dac-a văzút-o că nu mai̯ pute̦á‿apro̦ápe nu mai̯ pute̦á niş‿sâ‿mai̯ víi̯/ i̯ẹ u̯o feméẹ fu̯ártẹ grásâ şi i̯a/ştis ?‿cum ^{i}erá şī dīsu/şi cîṇ‿ s-ajúŋgâ...pînâ s-ajúŋg-aíĉa/dac-a văzút-o o̦mu̯-óla i̯-a spus/

"ĉi̯ mai̯" [k] ^{z}ĉe̦ "nu mai̯ fuĝí niĉ um‿pi^{c}/şī" ĉẹ "i̯ẹ...^{i}e m^{u}ort"//

cînd a venit aíĉ^{î}/a sta^{d}‿líŋgă el pînă l-a rîdicát //a lu̯a^{d}‿ maşínā am aúzi‿dă la ĉe̦apéu̯[2] d-aiş‿şī...s-a‿^{d}úz‿la spitál//l-au̯ ţînú‿fro trei̯ zîle/şî...l-a adús acásâ//trei̯ zîle sau̯...dó^{u}o̦ zîli̯//l-a adús acásă şî [k] dā aşá după cum a fost el...dą gras/ aşá/j‿l-a ţinút atîta/nij‿nú‿cre̦de̦ám să fíi̯e̦-aşá frumós//fo̦árte frumós a stat aşá//ne̦zăcút‿óm/nē...//

[Aceeaşi]

---

[1] Intervine consăteanul care asistă.

[2] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

cînd a trăznit

a fos‿cu táicâ-su la deal//între tìmpu-ăsta s-a-norát//dacâ‿s-a-norát/...a-ncêpú‿să túne/să sfúlĝere/cum̄ şti^{s}‿şî dumneavoástrâ câ...cîn‿să-noreázâ//m‿fíne-a-ncîpú‿ploáē/spūni c-ā săpát pă loc/sau nú‿şt^{i}u/la sápă la porúm‿cred c-a fost/şī...atúnĉa ^{i}ei spúne c-a venid‿lîngă cărúţâ/cîn‿a-ncêpú‿sâ plóŏ mai táre/^{a}‿vení‿lîngă cărúţă/ş-a făcút coveltír cū...rogojîn^{i} cum să fáĉ-aiş‿cîn^{d}...zis îna^{i}ínte/acúmā nu mai ^{i}e rogojînă‿că nu mai avém cărúz‿ne dúĉem‿cu maşînā/ne-ntoárĉem‿cu maşína...//

acúma iel spúne că cînd a stat lîngă...lîngă rogojînă/cu táică-su/...cînd a trăznit/ā [k] i-a trăzní‿ş-un‿cal şi pă băiátu-ăsta//şi cálu ^{i}i l-a omărît/şī băiátu-ăsta...pă loc/imedīiát/la cărúţ-ac^{u}ólo//

a vení‿táicâ-su-acásă/s-a du‿şî l-a loa^{d}‿d· acólo/...nú‿ştu ^{î}ásta/l-o mai fi dus pâ la spitál/nū‿l-o mai fi dus‿î/cret‿câ nú l-a mai dus atúnĉ^{i}//câ iel a fos‿trăzní‿n-a fos‿ca sâ muárâ imedī^{i}át aşá pă loc să...să zícă "mă da ĉ-o fi avú‿l-o fi omărî‿ĉinevá ?" ăsta a fost...trăznet//l-ā [k] c^{î}‿s-a mai întîmplát//

a mai trăzní‿ş-um‿băeát aíĉa la válea lu soáre[1]/t^{u}ot aşá/cîzva‿àn^{i}/...î ieráu cu uóiili/kar în‿spátili lā común-àsta a^{i}íĉa la noi/ş‿tót‿aşá l-a trăznit//

î io cînd‿î irám acásâ dâ ir^{e}ám micâ tot aşá m-a lăsá‿tăticu ....cu copí^{i}ī/zis cu fráţī mei/şī încă mai írá u‿veĉin d-al nóstru//álde‿tăticu s-a dus aşeá-i spuneá-nainti lā...la balcán^{i}[2] î‿spuneá/àveám lócurlī mai dăpárte-aşá dā sat//şī s-a du^{z}‿mămícā/sór-mea mai máre/frátīli mai máre/...s-a du^{z}‿la seĉérâ lā grîu//ş‿tót aşá/mie m-ierá fricâ/câ ierá^{m}‿mícă/şī rămînesem‿cu ăştealàlţi mai miş‿câ mai am‿fraz‿mai micî//

---

[1] Sat al comunei Ulmeni.

[2] Nume topic.

ş-am râmás acásặ/şi a venít uṇ‿veĉín d-acᵘólọ/cîn‿aṃ‿vásᵘ‿câ‿s-a-nọrát/a venít uṇ‿veĉín d-acᵘólọ/că ştiạ́ câ i̯ẹrám acásă/ĉé‿íĉe/"i̯-a lâsát...tái̯câ-sụ siŋgúrⁱ/şī mă duc acᵘólo/câ dacā plóo i [k] le éra" [k] n-erá frícă/tót‿aşá cîn‿tuná/cînḍ...//şi stîn‿noi̯ acọ́lō/a-nĉẹpút să túne/să sfúlĝirẹ/sā plóo bíne‿íŋcâ/da plọaẹ/cā turná cu gălẹ́ata...cînd i̯erá//

între tìmpụ-ăstā...aṃ‿văzút/kár/aṃ‿văzú‿câ i̯ẹrám în şoprón/‿ş-am văzú‿trei̯‿ī lumínⁱ‿ajà c-a trẹcút...pîn̄ fáţa nọástră/‿zis íŋ‿cúrtè/írā şọprónu//cínd‿am‿ī...a işít u [k] veĉín-ula care‿érá cu mínẹ/‿irá um‿bărbát/ş-a işít íṇ‿spátẹ-ácólo/în fáţă zis//şī...

áldẹ táta lu mămíca/irá-ṇ‿fáţâ/péste şosẹ//cînd a ⁱişít ᵘomụ-ósta zíĉẹ/"mạ̄ ! vìnítⁱ íŋcụáĉẹ" zíĉi "că...a trăzní"‿zⁱĉi "cása lū táᵗ-tu máre"//

cînd am işí‿nọi̯ acólọ/am îṇşĉepú‿să ţipám/áldẹ...bîtu/că noẹ-aşá-i̯‿íĉám pâ...înạⁱínte/nú‿să‿ᶻⁱĉà tatáẹạ/bítu/acúma tatáẹa/nu să mai̯ zíĉẹ-áşá//şi i̯ei̯ tọ́t acólọ la áldē...cu tătícu la séĉiră la balcánⁱ lā dẹạl//ş‿cînᵈ‿am işít/plọáia plọụá/da ĉẹ́ fel ploᵘá ? câ turná cu gălẹáta/şī i̯ẹ́i̯ avusésẹ uⁿ‿núc/în fáţa cási̯//ă ştíţⁱ ? a trạznít întîi̯ núcụ-ạ̀la/că săĝⁱáta spúnẹ că-n nuc a fos/‿ş-a lọa‿cᵘólţu cási/dâ la núcụ-òla/dîn trăznẹt-ụ̀la/a lụa‿cᵘólţu cási/da ĉí‿fel/că s-a-mprăştịẹát tụátâ cása/tot acoperíşū‿la cásâ/‿írā...írā flăcạ́rⁱ márⁱ/irá...//

à‿sạ́ri‿lúmẹa/da n-á‿avú‿ĉe sâ fácâ//că dîn ĉē aruŋcá/şī dîn ĉẹ plọá/parcă fócu mái̯ táre i̯ẹrā...dā ardẹá//i̯-ā...árs atúnĉa/ẹ-a arz‿vrō...şáse kílẹ dâ porúmb/i̯-a‿árz‿nú‿ştu cîte kílẹ dâ...grîụ/i̯-a ars uŋ‿gᵘóĉⁱ dạ cărúţạ̄/...flọárẹa sọárlūi̯/fasólẹ ᵘo kílă/i̯-a arz‿múltẹ-m‿pod/câ n-á avút lúmẹạ cum sā...cum să scápe nímicạ//

[Aceeaşi]

INDICE TEMATIC GENERAL AL VOLUMELOR
DE
TEXTE DIALECTALE MUNTENIA I, II,III

A. TEXTE COMPARABILE

Azimă v. Preparate culinare.

Baba-oarba v. Jocuri de copii.

Balbaş v. Preparate culinare.

Bordei: I - 352-353, 382-383; III - 251-252, 6o9, 896-897, 912-913, 979-98o.

Borş v. Preparate culinare.

Brînză v. Preparate din lapte.

Bulgur v. Preparate culinare.

Bulion v. Preparate culinare.

Bumbac: II - 862; III - 238-239, 266, 277, 3o9-31o, 519, 594, 834-835.

Caloian v. Obiceiuri.

Casă: I - 9-lo, 85-86, 166-167, 197-198, 291-292, 3o9-31o, 317, 333-334, 382; II - 3-5, 67-68, 134-135, 193-195, 253-254, 373-374, 399, 625-627, 7o4-7o6, 714-715, 746-747, 749-751. 865; III - 29-31, 162-163, 175-176, 192, 213, 252-253, 267-268, 313-314, 355, 362-366, 4o2-4o3, 475-476, 5o8-5o9, 517-518, 548-549, 571-574, 683-684, 7o7-7o9, 739, 773-774, 8o4-8o5, 896, 999-1ooo, 1o11-1o12, 1o28-1o29.

Căluş v. Obiceiuri.

Căruţă: II - 748; III - 348-35o.

Ce a făcut subiectul ieri şi azi: I - 44-45, 75, 121, 131, 133-134, 138, 168-169, 174-175, 189, 196-197, 233, 275-277, 292-293, 299-3oo, 3o8-3o9, 327-328, 333, 339-

1124

340, 368, 369, 394-395, 446, 460-461, 467-469; II - 123-124, 149, 319-320; III - 83, 100-101, 160-161, 172-173, 193, 210, 214, 254, 268-269, 270-271, 280-281, 430-431, 500.

Cheag: I - 226, 296; II - 138, 169, 242, 419, 646, 708, 757, 799, 809-810; III - 61, 186, 447, 653, 733, 747, 789-790, 865, 931-932, 956, 965.

Ciorbă v. Preparate culinare.

Cînepă: I - 4, 39-40, 89-90, 120-121, 159-160, 205-206, 286, 298-299, 331-332, 341-342, 411-412, 435, 457-458; II - 10-11, 42-43, 55-56, 58-59, 91-92, 122-123, 143-144, 154-155, 165-166, 171-172, 183-184, 228-229, 234-235, 247-249, 262, 283, 287, 296-300, 354-355, 360-364, 377-378, 466-468, 490, 551-553, 610, 624-625, 680, 723-724, 732-733, 773-774, 818-819, 859-862, 894-896; III - 37-39, 59-61, 77-78, 118-119, 128-129, 157-158, 184-185, 208-209, 214-215, 226, 264-265, 385-386, 409, 444-445, 509-510, 553, 559, 585, 685-686, 699-700, 720-721, 734, 805-807, 833-834, 841-842, 868-869, 901-902, 956-957, 966, 1002, 1014-1015; 1065-1066, 1077-1078, 1084-1085.

Clacă v. Obiceiuri.

Clincea v. Jocuri de copii.

Cloşcă: I - 121, 169, 199; II - 68-69, 277-278, 310, 401-402, 402, 696; III - 79-80, 101-102, 164, 661-662, 985.

Construirea stînei v. Oierit.

Covrigi de ou v. Preparate culinare.

Cozonaci v. Preparate culinare.

Cultura cartofului : III - 413, 431-432.

Cultura orezului: I - 385-386; II - 352-353, 779-780.

Dimie: II - 4o-41, 166, 437-438, 773-774.

Fasole v. Preparate culinare.

Fîntînă: I - 183-184; II - 274-275, 436-437; III - 64-65, 14o, 684-685, 738-739.

Furcărie v. Obiceiuri.

Gardiana v. Jocuri de copii.

Ghismana v. Preparate culinare.

Gogoşi v. Preparate culinare.

Grădinărit: I - 158, 16o, 31o-311, 454; III - 23-24, 227, 27o, 29o-291, 432-433, 959-961, 11o7-11o8.

Grîu: I - 171-172, 213-214, 265-266, 29o, 338-339, 355-358, 396, 43o-431, 462; II - 132-133, 15o-151, 455-456, 692-693, 7o4, 75o-751, 8o6-8o7, 848-852,856,881-882;III - 26-28, 45-46, 74-75, 1o2-1o3, 1o5-1o7, 2oo-2o1, 216, 223-224, 287, 377-378, 427, 45o-451, 5o7-5o8, 657, 7o4-7o6, 715-716, 744-745, 762, 825-826, 848-849, 857-859, 9o8-9o9, 92o-923, 1oo5-1oo6, 1o75-1o76, 11o3.

Horă: I - 381-382, 436-437; II - 132, 143; III - 428, 5o3-5o4, 531-532, 541-543, 729-73o, 981, 983, 1o87.

In : I - 446; II - 56, 878-88o; III - 78-79, 594-595, 747-748, 918-919, 11o9.

Înmormîntarea v. Obiceiuri.

Jintiţă v. Preparate din lapte.

Jocuri de copii: baba-oarba: II - 7o; III - 775; clincea: III-63, 769-77o;gardiana: III - 911; la baldac: II - 787; la cruciuliţă: II - 786-787; la minge: III - 66o; leapşa: III - 912; masa: III - 63; mălai: III - 659-66o; oină: II - 786; III - 775; pitita: III - 775; poarca: II - 636-637; popic: II - 65o-652; III - 895-896; purceaua:

III - 63-64, 291-292, 775; țîca-n casă: III - 172;țura: III - 753-754; țurca: II - 787; III - 77o, 775; ulcica: I - 191; una și pielea: III - llol-llo2; zdreche: III - lo6o.

La baldac v. Jocuri de copii.

La cruciuliță v. Jocuri de copii.

La minge v. Jocuri de copii.

Lapte bătut v. Preparate din lapte.

Leacuri băbești: I - 72, 73-74, 18o-181, 247, 323; II - 123; III - 94-95, 121-123, 145-146, 334, 352-354, 424, 462-463, 463-464, 464-466, 467, 525-528, 74o-741. 748-752, 997-999, 1o91-1o93.

Leapșa v. Jocuri de copii.

Leșie v. Săpun.

Lînă: I - 49-5o, 9o, llo-lll, 188-189, 38o-381; II - 5-6, 166, 184, 212, 364-365, 773, 794, 852-853, 896-897; III - 79o-793, 891-892, 9o2-9o3, 982, 1o85-1o86.

Lucrul la pădure: II - 214-216, 216-217, 381-383, 55o,728-729.

Magiun v. Preparate culinare.

Masa v. Jocuri de copii.

Mălai v. Jocuri de copii.

Mălai v. Preparate culinare.

Mălăiaș v. Preparate culinare.

Mămăligă v. Preparate culinare.

Mîncare de urzici v. Preparate culinare.

Murături v. Preparate culinare.

Nalangîte v. Preparate culinare.

Naştere v. Obiceiuri.

Nuntă v. Obiceiuri.

Nutreţ: I - 86-87, lol-lo2; II - 76-77, 197-198, 2o5-2o6, 265-266, 653-654, 718-72o, 733-734; III - 434, lo18-lo19.

Obiceiuri: caloian: II - 329-33o, 366, 499, 581, 637-639, 644-645, 695-696, 752-753, 757-758, 765, 867-868, 873-874, 887-888, 9o3; III - 169, 438-439, 576-577, 589, 655, 673-674, 691-692, 742, 8oo-8ol, 824-825, 916-917, 923-924, 983-985, lo27-lo28, lo33, lo79-lo8o, llo6; căluş: I - 242, 247, 287-288, 332-333, 384-385, 412, 451-453; III - 181-182, 543-546, 6o2-6o8; clacă: I - 2o, 33, 167, 287; II - 365, 6oo, 735; III - 574-575, 662-663, 686-687, 777-778; furcărie: III - 185; paparudă: III - 654-655; surate: I - 47, lo2, 13o-131; III - 89; şezătoare: II - 599-6oo, 736; ~ la botez: II - 41-42; ~ la înmormîntare: I - 46, 5o-52, 114-115, 157, 186-187, 2ol, 221-223, 242-243, 371-374, 378-38o, 4ol-4o2, 439, 458-46o, 466-467; II - 14-15, 54-55, 82-84, 5o6-5o7, 524-525, 765-767, 891-892; III - 22-23, 231-233, 271-272, 285-286, 358-36o, 39o, 398-4ol, 441-442, 533-534, 6oo-6ol, 913-915, 987-989, lo14, lo24-lo26, llo6-llo7; ~ la naştere, ursitori: I - 348-389, 423-424; II - 12o-121, 141-142, 317-319, 332-333, 381, 397-399, 51o-511, 569-571, 613-614, 657-658, 675, 845-856, 871-872, 876-877; III - 32-33, 33-34, 52-53, 53, 8o-81, 95-96, 96-97, 132-134, 134, 333, 334, 417, 488, 488-489, 55o-552, 575-576, 615-617, 845-846, 847, 1o12-1o13, 1o4o-1o41, 1o63-1o64, 1o64; ~ la nuntă: I - 19-2o, 77, 79-81, 1o8-11o, 122-123, 135-136, 152, 217-219, 227-229, 263-265, 281, 297-298, 3o6-3o7, 343-344, 391-394, 416-417, 425-428, 432-435, 455-456; II - 8-1o, 47, 5o-51, 72-73, 95-1oo, 11o-111, 121-122, 225-226, 246-247, 275-277, 366-368, 386-388, 394-396, 42o-422, 554-557, 574, 58o, 596-597, 611-613, 664-667, 675-677, 699-7o1, 7o9-71o, 723-725, 725-727, 762-763, 769-772,794-795, 82o-822, 83o-832, 842-844, 869-87o, 877-878, 885-886; III - 43-44, 55-59, 99-1oo, 134-139, 2o6-2o8, 26o-261, 276, 297-3o2, 317-32o, 356-358, 372-374, 412-423, 512-513, 522-523, 562-563, 61o-615, 623-627, 653-654, 663-665, 674-676, 679-681, 734-736, 778-779, 793-799, 8o9-815, 852-856, 882-884, 898-9o1, 93o-931, 977-978, 1o62-1o63;~ la sărbători: I - 1o2; III - 4, 1o26-1o27; Anul nou: I - 2o-21, 4o-41, 63-64, 163, 165-166, 178, 256-257, 344, 345, 349; II - 16, 47-48, 77-78, 1o3-1o4, 13o, 159-16o, 3o2-3o3, 322-323, 511-513, 571-574, 599, 621-622, 7o8-7o9,71o, 732, 735, 796, 816-817, 868-869, 886-887; III - 81-83, 141-143, 3o6-3o7, 311-312, 397, 4o1, 429-43o,451, 483-485, 69o-691, 757-758, 1o38, 1o38-1o39, 11o5; Bobotează: I - 345; II - 13o-131, 3o1-3o2, 719, 868, 876; Crăciun: I - 369-37o; II - 17o, 442-443, 516, 875; III - 429, 499-5oo, 563-564, 579, 58o, 632-635, 1o37-1o38; Drăgaică: III - 237; Foca: II - 6o3-6o4; Govie: I - 417-418, 437; iordănit: I - 471-472; II - 143; Lăsatul secului: I - 1o2-1o3, 296-297; II - 131, 142-143, 17o-171, 379-381; III - 447-448, 579, 761,843-844, 943-945, lo90-lo91; Moşi: III - 88-89; Paşte: II - 132; Rusalii: I - 52-53, lo2, 35o-351; II - 451, 553-554, 594-595; III - 62-63, lo15-lo16; turta furnicilor: III - 282-283, 3o7, 63o-631; ~ la tăiatul moţului: II - 78-79; III - 9-lo.

Oierit: I - 33-35, 35-36, 267, 387-389, 469; II - lo4-lo5, 195-197, 241-242, 267; III - 39-41, 2o3-2o4, 652-653, 692-693, 763-764, 788-789, 954-955, lolo-loll; construirea stînei: II - 84-85, 255-257, 677, 8o8-8o9.

Oină v. Jocuri de copii.

Olărit: III - 328-333, 337-339.

Opinci: II - 6; III - 391, 783, 888-889.

Oţet: II - 263-264, 27o-271.

Paparudă v. Obiceiuri.

Pastramă v. Preparate culinare.

Pescuit: II - 541, 787-789, 793, 827-828; III - 566-568, 582-585, 598-599, 711-713, 925-926, lo51-lo56.

Pitita v. Jocuri de copii.

Piuă: II - 41, 437-438.

Pîine v. Preparate culinare.

Plăcintă v. Preparate culinare.

Poarca v. Jocuri de copii.

Popic v. Jocuri de copii.

Porc: I - 42-43, 54-55, 98-99, lo7-lo8, 113-114, 184, 2o4-2o5, 226, 258-258, 269-27o, 281-283, 292, 3o4, 313-314, 324-325, 342, 349-35o, 359-36o, 389-391, 4o5-4o6, 44o-442;

II - 6-7, 53-54, lo5-lo6, 135-138, 152-154, 167-168, 191-193, 236, 287-289, 326, 356-357, 399-4ol, 418-419, 465-466, 478-48o, 614-615, 646-647, 747, 763-764, 782-784, 853-854, 883-884; III - 147, 165-167, 176-179, 21o-212, 229-23o, 339-34o, 368-37o, 493-494, 7oo-7ol, 784-785, 836-837, 849-851, 869-871, 9o3-9o5, 989-99o, lo41-lo42, lo72-lo74, lo82-lo84, lo98-llo9, 1114-1115.

Port bătrînesc: I - 353-354; II - 5, 316-317, 774; III - 18o, 531-532, 541-543, 577-578, 766-767, lo87-lo88.

Porumb: I - 116-117, 176-177, 2o2-2o3, 288-289, 317-318; II-1-3, 16-17, 273-274, 6o8-6o9, 846-848, 897-898; III - lo4-lo5, 212-213, 223, 237-238, 292-293, 354, 374-377, 4o7-4o8, 426, 476-478, 7o3-7o4, 737-738, 742-744,761-762, 8o3-8o4, 847-848, 9o7-9o8, 933-935, lo2o-lo22, lo33-lo35, lo93-lo98, llo2.

Preparate culinare: azimă: II - 9ol; balbaş: II-lo9; borş: II - 368-369, 551, 633; bulgur: II - 88o-881; bulion: I - 419; ciorbă: II - 88, 369, 832-833; covrigi de ou: I - 41, 52-53; cozonaci: I - 243-244;
~ din pasăre: III - lo44, lo74;
ghismană: II - 9ol-9o2; gogoşi: II - 9ol; magiun: I - 3o8; II - 169-17o, 27o; mălai: I - 322-323, 335-336, 348, 412-413; II - 7-8, 135, 152, 213-214, 331-332, 358, 451-452, 674, 745-746, 776-777, 835-836, 9oo-9ol; III - 163-164, 265-266, 562, 994; mălăiaş: III - 656-657; mămăligă: I - 87, 133, 177-178, 243, 283,299, 315-316, 34o-341, 395, 461; II - 213, 775-776, 822; III - 6-7, 69, 139-14o, 243-244, 278, 499, 658, lllo; mîncare de urzici: I - 336-337; murături: I - 47,

64-65, 97, 419; II - 679-68o; nalangîte: II - 746, 835; pastramă: III - 524; pîine: I - 162, 284, 335, 347-348, 368-369, 385; II - 7, 52-53, 551, 774-775, 781-782, 798, 899-9oo, 9o3-9o4; III - 49-5o, 159-16o, 163, 183-184, 294, 658, 739-74o, 766, 84o-841, 842, 963-964, 993-994, lo56-lo59, llo9; plăcintă: II - 7o3-7o4, 799; III - 658; terci: II - 332; turtă de dovleac: II - 151-152; turtoi: III - 294, 783-784, 84o.

Preparate din lapte: brînză: I - 48, 88-89, 111, 129-13o,225, 243, 267, 295-296, 365-366; II - 7o-71, lo6, 127, 138, 169, 196, 211, 219-22o, 242, 256-257, 491-492, 677, 7o7-7o8, 756,8o9-81o, 825-827; III - 61-62, 186, 351, 447, 653, 693, 746-747, 789, 864-865, 931, 955-956; jintiţă: III - 186; lapte bătut: I - 13o; III - 446; unt: I - 13o; II - 33; III - 352; urdă: I - 48-49; II-196-197, 22o, 492, 677-678, 756, 81o-811, 827; III - 693.

Prune afumate: II - 116-117, 175, 2o4-2o5, 237-238, 24o.

Pruni: II - 39, 51-52, 116, 174-175, 239-24o, 715-726, 73o.

Purceaua v. Jocuri de copii.

Rodul pămîntului: II - 353-354; III - 3o8.

Săpun: I - 153-154, 2oo-2ol, 314-315, 343, 359; II - 7, 59, lo7-lo8, 237, 271-273, 35o-351, 357-358, 378-379, 4ol, 419-42o, 7o2-7o3, 734-735, 784-785; III - 143-145,187-188, 196-197, 241-243, 283-285, 296, 31o-311, 34o-341, 37o-372, 381-382, 395-397, 419-42o, 468, 497, 513-514, 7ol-7o2, 74o, 752-753, 785-786, 837-838, 99o-991, 1115-1116; leşie: III - 8-9.

Sondă: II - 91-92, 172-174, 308.

Stupi: II - 110, 269-270, 538-539.

Şurate v. Obiceiuri.

Şezătoare v. Obiceiuri.

Tăiatul moţului v. Obiceiuri.

Treieratul cu cai: I - 172, 214, 244-245, 328-329, 339, 396-397, 420-421, 431; II - 115-116, 133-134, 151, 456-457, 469-470, 652-653, 672-674, 733, 751, 758-759, 769, 807-808, 829-830, 858-860, 882-883; III - 28-29, 46-47, 75, 107, 201-202, 216, 224, 288, 378-379, 427-428, 546, 556-557, 608-609, 681-682, 706-707, 716-717, 728-729, 745-746, 782, 826-828, 859-860, 917-918, 972, 1007-1008, 1022-1024, 1061-1062, 1076-1077, 1103-1105.

Turtoi v. Preparate culinare.

Tutun: I - 399-400; II - 459-460, 558-561, 658-662, 671-672, 747-748, 840-842, 860, 898-899; III - 167-168, 173-174, 182-183, 227-228, 367-368, 403-407, 469-470, 500-501, 682-683, 772-773, 867-868.

Ţest: I - 92-93, 151, 239, 269, 311-312, 354-355, 385, 424; II - 17-18; III - 50-51, 84, 160, 163, 184, 244-245, 295, 417-418, 856-857.

Ţîca-n casă v. Jocuri de copii.

Ţuică: I - 119, 124-125, 266, 471; II - 38-39, 39-40, 161, 175-176, 177-178, 241, 262-263, 414-415, 416-418, 759-760. 864: III - 162, 203, 347-348. 437-438, 772, 820, 832-833, 878-879, 993, 1113.

Tura v. Jocuri de copii.

Turca v. Jocuri de copii.

Ulcica v. Jocuri de copii.

Una şi pielea v. Jocuri de copii.

Unt v. Preparate din lapte.

Urdă v. Preparate din lapte.

Ursitori v. Obiceiuri.

Viermi de mătase: I - 172-173, 24o, 324, 4oo-4ol, 435-436,46o; II - 59-6o, 3o8-3o9, 358-36o, 6o7-6o8, 618-619, 648-65o, 694-695, 796-797, 819-82o,832-834; III - 84-85, 92-93, 119-12o, 2o9-21o, 215, 32o-322, 387-388, 445-446, 483, 51o-512, 595-596, 627-63o, 656, 721-722, 732-733, 756-757, 8o7-8o9, 835-836, 851-852, 9o3, loo3-loo4, lo67-lo68.

Vin v. Viţă de vie.

Viţă de vie: I - 187-188, 266, 3o5-3o6, 326-327, 4o2-4o3, 469, 471; II - 176-177, 282-283, 4o4-4o6, 415-416, 5o4-5o6, 778-779, 87o; III - 47, 15o, 161-162, 2o2-2o3, 224-225, 275-276, 289-29o, 436-437, 498-499, 515-516, 538-54o, 546-547, 561-562, 589-592, 619-62o, 7o9-711, 771-772, 786-788, 819-82o, 828-832, 875-877, 879, 991-993, 1112-1116; vin: I - 187-188, 266, 469-471; II - 161, 283, 4o5-4o6, 417, 864; III - 162, 2o3, 437, 498-499, 54o-54o,771-772,787-788.878.

Zdreche v. Jocuri de copii.

B. TEXTE LIBERE

Amintiri: I- 21-25, 32-33, 36-39, 43-44, 81-82, 127-129, 132-133, 139-140, 141-149, 150-151, 161-162, 180-181, 185, 196, 201-202, 214-216, 220,224-225, 234-235, 245-246, 249-250, 252-253, 270-272, 272-274, 277, 302, 302-303, 304-305, 312, 316-317, 321-322, 358-359, 360-362, 364-365, 370-371, 405, 432-435, 442-444, 444-445,465-466; II - 26-30, 38-39, 80-81, 95-96, 101-102,149-150, 155-157, 166-167, 178-180, 184-186, 199-200, 201-202, 210-211, 226-228, 243-245, 292-296, 303-306, 320-322, 324-325, 329, 333-334, 345-346, 423-427, 445-446, 446-448, 448-449, 457-458, 458, 460-462, 470-478, 508-510, 516-518, 561-568, 583-584, 588-589, 654-657, 661-662, 698-699, 740-745, 754-756, 760-761, 777-778, 813-815, 838, 870-871, 872, 902-903; III - 4-6, 10-14, 19-22, 65-69, 150-153, 190-191, 193-196, 197-198, 239-241, 245-249, 250-251, 254-255, 263-264, 267, 278-280,456, 472-474, 478-479, 529-531, 535-539, 547-548, 593-594, 631-632, 635, 636, 676-677, 694-696, 758-759, 764-765, 767-769, 769, 776, 781-782, 844-845, 885, 892-894, 897-898, 928-929, 938-943, 962-963, 970-971, 972-975, 975-977, 987, 991, 1031-1032, 1045-1046; cum s-a căsătorit subiectul: I - 122, 136-137, 152-153, 163-164, 175-176, 207-213, 237-238, 261-263, 274-275, 279-286, 290-291, 320-321, 325-326, 362-364, 366-368, 374-378, 387, 397, 453-454, 463-464; II - 30-32, 118, 138-141, 145-147, 311-316, 325-326, 372-373, 438-439, 449-450, 480-482, 513-514, 520-523, 595-596, 602-603, 628-629, 634-636, 670-671, 688-692, 706-707, 731,752,

761-762, 79o-793, 797-798, 811-813, 836-837, 839-84o, 855-858; III - 85-88, 12o-121, 158-159, 225-226, 274-275, 314-317, 341-344, 382-385, 411-413, 484-488, 5o4-5o7, 516-517, 67o-673, 823-824, 957-958, 995-997, lo16-lo17, lo42-lo44, lo5o-lo51, lo88-lo89, lo99-lloo; ~ despre răscoala din 19o7: I - 192-193, 285-286; II - 4o3-4o4, 487-49o; III - 188-189, 234-236, 253-254, 261-263, 272-274; ~ din război: I - 12-13, 13-14, 17-18, 27-31, 67-7o, 75-77, 82-85, lo5-lo7, 318-32o, 329-33o, 397-398; II - 74-75, llo-111, 738-74o; III - 14-19, 617-619, 948-953.

Balaur v. Credințe bătrînești.

Basme: I - 199-2oo, 229-231; II - 278-279; III - 169-172, 179-18o, 219-22o, 36o-361, 452-455, 586-588, 621-622.

Comoară v.Credințe bătrînești.

Credințe bătrînești: III - lo28, lloo-llo2; balaur: II - 385-386; comoară: II - 4o6-41o, 6o6-6o7; III - 48, 98-99, 57o-571; diavol: III - 759-76o; fermecătoare: III - 334-336, 596-597; iele: II - 186-188, 413-414, 819-82o; III - 449; mana vacii: II - 186-188, 2o7-2o8, 289-291, 43o-432, 592-593; mînicătoare : III - 55, 464; necuratul: II - 641-643; sfînta: III - 458-46o; stafii: II - 664; strigoi: I - 222-223; II - 148-149, 164-165, 71o, 767-768,815; III - 126-128, 336-337, 491-493, 535, 916; zburător: II -427-43o, 585-586, 816;

zmeu: I - 2-3; II - 427-43o, 585-586, 671; III - 98, 461-462; zorilă: II - 6o5-6o6.

Diavol v. Credinţe bătrîneşti.

Distracţii: III - lo3-lo4, 728.

Fermecătoare v. Credinţe bătrîneşti.

Iele v. Credinţe bătrîneşti.

Întîmplări: accidente: I - 5-9, 125-126, 159, 19o-191, 246-249, 257-258, 278-279, 285, 351, 386-387, 418-419, 444-445, 446-449, 462-463, 472-474; II - 34-35, 43-44, 48-49, 79-8o, 114-115, 124-126, 216, 231-232, 28o-282, 419-42o, 434-435; III - 221-222, 234, 435-436, 44o-441, 568-569, 66o-661, 88o-882, 932, looo-lool, lo17-lo18, 1119-112o; incendii: I - 338; II - 158, 172, 235-236, 632-633, 668-669, 697-698, 711-714, 834-835, 863-864, 9o4-9o5; III - 189-19o, 736-737, 741-742, lo74-lo75; inundaţii: II - 324, 462-464, 546-548, 874-875; III - 395; ~ cu animale: I - 3, lo-11, 11-12, 14-15, 17, 18-19, 32, 49, 53-54, 58-63, 78-79, 96, 97-98, 116, 131-132, 197, 2o3-2o4, 233-234, 294-295, 3oo-3ol, 41o-411; II - 18-26, 69-7o, 71-72, 75-76, 8o, 86-87, 87-88, 93-94, 112-113, 128-129, 167, 189-19o, 2o2-2o4, 212-213, 217-218, 218, 219, 224-225, 23o, 232-234, 238-239, 249-251, 251-253, 257-26o, 264-265, 266, 267-268, 291-292, 31o-311, 323-325, 374-377, 383-384, 385-386, 411-413, 422, 423, 435-436, 439-44o, 44o-441, 442, 5o3-5o4, 5o7-5o8, 523-524, 532-536, 537, 539-541, 584, 586-589, 589-591, 597-599, 627, 65o, 667, 667-668, 721-722, 729-73o, 736-737, 8ol-8o2, 861, 866-867; III - 42, 48, 9o-92, 93-94, 114-117, 123-125, 125-126, 148-149, 153-156,174-175, 198-199, 199-2oo, 2o5, 239, 257, 259-26o, 3o3-3o4, 3o4-3o5, 482, 492-493, 514-515, 553-555, 56o, 563, 565-566, 57o, 578-579, 697, 724-725, 726-727, 73o-731, 732, 755-756, 861-862, 862-864, 879-88o, 885-887, 936-938, 954, 961-962, 978, 1oo8-1olo, 1o36, 1o46-1o47, 1o47-1o48, 1o66-1o67, 1o68-1o72, 1o8o-1o82, 1o98, 111o-1111; alte întîmplări: I - 15-16, 16-17, 41-42, 43, 45, 46-47, 57-58, 65, 66-67, 7o-72, 73-74, 74-75, 9o-92, 93-96, 115-116, 134-135, 154-155, 155-157,164, 165, 167-168, 173-174, 178-18o, 19o, 193-195, 195-196, 2ol, 214-217, 223-224, 228-229, 231-232, 235-236, 238-239, 24o-241, 245, 249, 25o-251, 255-256, 259-261, 267-268, 3o7-3o8, 323, 33o-331, 337, 345-347, 4o6-4o7, 4o7-4o8, 4o8-4o9, 4o9-41o, 414-416, 421-423, 438-439, 445; II - 11-13, 33-34, 45, 56-58, 6o-61, 61-67, 94-95, 117, 127, 129, 13o, 145, 162-165, 18o-181, 188-189, 193-194, 2o8-21o, 22o, 221-224, 245-246, 261, 268-269, 279-28o, 291, 3oo-3ol, 3o7, 326-328,334-335, 338-34o, 34o-342, 342-344, 351-352, 37o, 371-372, 388-389, 389, 41o-411, 416-418, 432-433, 452-455, 482-485, 492-496, 496-498, 499, 5ol, 5ol-5o3, 515, 515-516, 526, 526-532, 542-545, 549-55o, 581-582, 582-583, 593-594, 6oo-6ol, 6ol-6o2, 616-618, 622-623, 629-631, 637, 647-649, 668, 681-688, 737-738, 748-749, 768, 781,785-786, 799-8ol, 8o2-8o3, 8o4-8o5, 8o5-8o6, 867, 892-894; III - 1-4, 7-8, 19, 24-25, 31-32, 34-37, 51-52, 69-73, 73, 1o7-113, 117-118, 129-131, 156-157, 191-192, 216-218, 218-219, 231, 233, 258-259, 281-282, 3o2-3o3, 3o5-3o6, 323-328, 344-347, 379-381, 388-39o, 392-393, 393-394, 41o-411, 415-416, 42o-421, 425-426, 439-44o, 443, 443-444, 448, 449-45o, 457-458, 46o-461, 47o-471, 479-482, 494 497, 5o1-5o2, 52o-522,549-55o, 552-553, 555-556, 557-559, 561, 58o-581, 581-582, 599-6oo, 637-639, 659, 665-67o, 687-69o, 697-699. 7o2-7o3, 714,717-719, 722-1724, 726, 77o-771, 799-8oo, 8o1-8o2, 8o2-8o3, 815-818, 82o-823, 838-839, 872-875, 889-891, 9o5-9o7, 9o9-91o, 926-927, 927, 929-93o, 945, 947, 953-954, 958-959, 966-97o, 978, 986, 995, 1o29-1o31, 1o35-1o36, 1o39-1o4o, 1o48-1o5o, 1116-1118.

Legende: I - 1-2, 25-26, 123-124, 17o-171.

Mana vacii v. Credinţe bătrîneşti.

Mînicătoare v. Credinţe bătrîneşti.

Necuratul v. Credinţe bătrîneşti.

Povestiri despre sat: I - 26-27, 14o-141, 149, 17o, 192, 293-294, 429, 431-432; II - 81-82,485-487, 6o4-6o5, 623-624, 822-825; III - 76-77, 222, 35o-351, 528-529, 652,677-678, 763-

Poveşti: I - 2o6-2o7, 236-237, 428; II - 346-349, 643-644, 727-728, 889-891; III - 53-54, 54-55, 97, 97-98,334, 489-49o, 779-78o, 865-867, 924-925, 1oo4-1oo5,1o38, 1o64-1o65, 1o86-1o87.

Sfînta v. Credinţe bătrîneşti.

Stafii v. Credinţe bătrîneşti.

Strigoi v. Credinţe bătrîneşti.

Vînătoare: I - 55-57, 15o, 383-384; II - 35-38, 39o-394, 519-52o, 8o3-8o4.

Zburător v. Credinţe bătrîneşti.

Zmeu v. Credințe bătrînești.

Zorilă v. Credințe bătrînești.

C. TEXTE DIVERSE

Albinărit: I - 117-118.

Argăseală: II - 678-679.

Atelier de ceramică: I - 1o3-1o4.

Bîlci: I - 1o4-1o5.

Căprioară: II - 9o-91.

Cîrtiță: III - 566.

Curățarea porumbului de boabe: III - 592-593.

Dropii: III - 935-936.

Făzănărie: II - 33o-331.

Ferăstrău: II - 427.

Floarea rușinii: III - 777.

Floarea soarelui; III - 414-415.

Graiul moldovenesc: I - 123.

Irigații: II - 335-337.

Lucrul în mină: II - 45-46.

Lumînare: II - 1o9-11o.

Micro- C.A.P.: III - 946-947.

Negi: III - 458.

Opaiț: III - 887-888.

Orz: II - 879.

Păcurărit: II - 9o.

Pepeni: III - 5o2-5o3.

Pepinieră: II - 113.

Perie: III - 49.

Sfeclă: III - 727-728.

Sobă: III - 146.

Șindrilă: II - 181-183.

Varniţă: II - 118-12o.

I.P. "FILARET" A. III Dinu Vintilă nr. 4
Cda. 264/1987 - tiraj 300

LEI 120